

Dokument nr. 15:1

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1

Innlevert 10. oktober 2001 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 17. oktober 2001 av nærings- og handelsminister Grete Knudsen

Spørsmål:

«Hva vil nærings- og handelsministeren gjøre for å forhindre at Norsk Hydros styre og generalforsamling på sine møter i oktober legger ned magnesiumproduksjonen ved Hydros anlegg på Herøya i Porsgrunn?»

Begrunnelse:

Sterke signaler fra konsernets ledelse tyder på at Norsk Hydro i styremøte 12. oktober 2001 vil gjøre vedtak om å legge ned magnesiumproduksjonen ved Hydros anlegg i Porsgrunn.

En nedleggelse vil ha dramatiske konsekvenser for Hydro-arbeidsplassene i Grenland. 350 ansatte i selve produksjonen vil forsvinne, og flere hundre arbeidsplasser i støttefunksjonene i selskapet vil være truet. Kompetanse- og forskningsmiljøet knytta til Hydros virksomheter i Grenland vil også svekkes.

Det politiske miljø i Grenland og Telemark har bedt Hydros ledelse om å utsette avgjørelsen til de mange konsekvensene av en nedleggelse er nærmere utredet. Det er også grunn til å få avklart nærmere de økonomiske beregningene som viser et negativt resultat for magnesiumproduksjonen i Porsgrunn. Dette er premisser for avgjørelsen som det også er viktig å ha klarhet i før selskapet konkluderer endelig.

Staten som dominerende eier i Norsk Hydro bør derfor etter min oppfatning sikre at avgjørelsen ikke fattes før alle konsekvenser er klarlagt. Det forventes også at staten tar ansvar for industriarbeidsplasser og for å ta vare på og videreutvikle norsk fastlandsindustri.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for en videreutvikling av næringsmiljøet i Grenland. Gruppen av store industribedrifter og det øvrige næringslivet er en viktig nasjonal ressurs for landets framtidige verdiskapning.

Styret i Norsk Hydro vedtok i møte den 12. oktober 2001 å anbefale at bedriftsforsamlingen godkjenner en nedleggelse av produksjonen av primærmagnesium ved Norsk Hydros magnesiumanlegg i Porsgrunn. Det er lagt opp til at saken vil bli behandlet av selskapets bedriftsforsamling den 25. oktober 2001.

Bakgrunnen for denne saken er at Norsk Hydro har vært igjennom en prosess for oppdatering og revisjon av virksomhetens strategiplaner i lys av blant annet strukturelle forandringer i det globale magnesiummarkedet. Jeg har vært sterkt opptatt av at dette blir en grundig prosess hvor alle steiner snus og hvor de ansatte deltar og har hatt nær kontakt med både Hydros ledelse, representanter for ansatte og lokale myndigheter.

Samtidig må vi erkjenne at det i denne saken ikke finnes noen lettvinne løsninger. Framtidig magnesiumproduksjon må være lønnsom. Forretningsmessige avgjørelser er etter allmennaksjeloven i første rekke tillagt selskapets administrasjon, styre og bedriftsforsamling. Jeg legger til grunn at spørsmålstilleren

mener bedriftsforsamlingen, når han spør om hva næringsministeren vil gjøre for å forhindre at generalforsamlingen vedtar nedleggelse. Bedriftsforsamlingen avholder sitt møte som forutsatt.

Jeg har vært opptatt av at Norsk Hydro viser samfunnsansvar. Det innebærer blant annet at det er viktig at selskapet nå blir en aktiv pådriver for å legge til rette for ny og framtidsrettet virksomhet i regionen, dersom en nedleggelse av magnesiumfabrikken blir godkjent av bedriftsforsamlingen.

Det har vært et betydelig lokalt og regionalt engasjement i denne saken. Jeg har hatt møte senest den 10. oktober 2001 der regionale, lokale myndigheter, Fafo og representanter for de ansatte på Hydro Porsgrunn deltok for en grundig gjennomgang av sakens ulike sider.

Kommunal- og regionaldepartementet og Nærings- og handelsdepartementet vil følge utviklingen i Grenlandsområdet nøye. Av Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2002 framgår det at ved en eventuell nedleggelse av magnesiumanlegget på Herøya, kan Kommunal- og regionaldepartementet bistå med midler til omstilling i regionen.

Spørsmål nr. 2

Innlevert 10. oktober 2001 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 17. oktober 2001 av finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Spørsmål:

«I saker som gjelder avgiftsfritak settes det krav til dokumentasjon, men i mange tilfeller går disse kravene langt utover det en gjennomsnittsperson lagrer av dokumentasjon. Dette resulterer i at flere som har krav på en avgiftsreduksjon ikke får dette.

Er statsråden enig i at Toll- og avgiftsdirektoratet ikke må sette urimelige krav til dokumentasjon i saker som gjelder fritak for avgift på bil og ønsker statsråden å gjøre noe med dagens ordning?»

Begrunnelse:

Et eldre ektepar meldte flytting til Spania i 1986 og har hatt sin faste adresse i Malaga siden. Flyttingen var blant annet begrunnet i helsemessige årsaker. Ved flyttingen ble boligen i Råde solgt.

I 2000 ønsket ekteparet å returnere til Norge og søkte i den anledning om fritak for avgift på bil jf. finansdepartementets forskrift av 4. januar 1984 § 6 nr. 1.

De fikk avslag på søknaden. Bakgrunnen for dette avslaget var at de hadde misforstått et av spørsmålene i søknadspapiret, og derfor gitt et svar som ikke innfridde kravene til fritak for avgift.

Ved misforståelsen ble det oppgitt at det var 5 måneder man hadde oppholdt seg i Norge. Dette var ikke riktig. Ekteparet presiserte at de bare hadde vært på korte sporadiske besøk i Norge pga. sykdom og dødsfall. Etter nærmere gjennomgang har ekteparet opplyst at disse periodene ikke har en varighet som er lengre en ca. én måneds tid.

Etter forespørsel fra Toll- og avgiftsdirektoratet har de gjennom sin advokat sendt inn opplysninger som bekrefter deres tilknytning til Spania, som bankutskrifter, leiekontrakter m.m. Toll- og avgiftsdirektoratet har ikke sagt seg fornøyd med disse opplysningene.

Nå er tiden i ferd med å renne ut for ekteparet da tolldistriktet har varslet at de vil ta kjøretøyet inn til fortolling.

Svar:

Det er riktig at det settes krav til dokumentasjon for å få avgiftsfritak eller -reduksjon ved blant annet import av bil som flyttegods. Kravene til dokumentasjon er satt ut fra hensynet til å unngå avgiftsspekulasjon og omgåelser av avgiftsplikten.

Jeg er imidlertid klar over at saker som gjelder avgiftsfritak ved innførsel av bil ofte kan være problematiske, blant annet på grunn av de strenge dokumentasjonskravene som stilles. Sett i forhold til de relativt store beløp som er å spare på å innføre en bil som flyttegods og hensynet til likebehandling, mener jeg det er

grunn til å stille visse krav til dokumentasjon. Det er likevel viktig at disse kravene ikke er så strenge at de blir umulig for folk flest å oppfylle.

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak har Regjeringen foreslått å avvikle ordningen med avgiftsfritak eller -reduksjon for innførsel av motorkjøretøy som flyttegods.

Det vil bli vurdert overgangsordninger for dem som allerede er i utlandet og som har anskaffet seg bil som etter gjeldende regelverk kan tas med avgiftsfritt til Norge. I lys av dette forslaget vil jeg ikke igangsette noen større endringer mht. dokumentasjonskravene nå, men vil vektlegge at den eventuelle avviklingen av ordninger skjer smidig.

Spørsmål nr. 3

Innlevert 10. oktober 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Spørsmål:

«Kampen mot terrorisme kan bare vinnes gjennom en kombinasjon av diplomatiske, økonomiske og militære virkemidler. Senterpartiet ønsker økt fokus på det langsiktige diplomatiske arbeidet og mener at Norge bør bruke sin plass i Sikkerhetsrådet til å arbeide for at det så raskt som mulig sammenkalles til en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling.

Vil utenriksministeren arbeide for rask avholdelse av en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling?»

Begrunnelse:

Kampen mot terrorisme kan bare vinnes gjennom en kombinasjon av diplomatiske, økonomiske og militære virkemidler som det er bred internasjonal enighet om. Dette er et langsiktig og krevende arbeid.

I disse dager er hovedfokuset på de militære virkemidlene i kampen mot terrorisme. For å understreke betydningen av det langsiktige diplomatiske arbeidet, bør det raskest mulig sammenkalles til en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling. Norge bør, med utgangspunkt i sitt sete i Sikkerhetsrådet, ta et slikt initiativ.

En spesialsesjon av generalforsamlingen vil kunne sette fokus på de underliggende årsakene til hvorfor terrorisme oppstår og hvilke tiltak som må iverksettes for å komme terrorisme til livs. Senterpartiet erkjenner at det er meget krevende å komme fram til en internasjonal forståelse om dette. Det er imidlertid helt avgjørende for at kampen mot terrorisme skal bli effektiv, at spørsmålet drøftes internasjonalt og at tiltak som iverksettes mot terrorisme oppfattes som legitime. Det er kun gjennom FNs organer man vil kunne etablere noen felles virkelighetsforståelse om spørsmålet.

Senterpartiet kan ikke se at avholdelse av en spesialsesjon i generalforsamlingen vil skape problemer i kompetanseforholdet mellom Sikkerhetsrådet og generalforsamlingen. Ingen stiller spørsmål ved Sikkerhetsrådets kompetanse til å håndtere den akutte situasjonen som er oppstått etter terrorbombingen mot New York og Washington 11. september d.å., men dette ekskluderer ikke at generalforsamlingen sammenkalles for å drøfte de underliggende årsakene til terrorisme og den langsiktige håndteringen av terrorisme. Dette vil snarere bidra til å gi legitimitet til den globale alliansebygging som er nødvendig for å finne effektive, langsiktige virkemidler mot terrorisme.

Svar:

På grunn av Regjeringen Stoltenbergs avskjedssøknad bortfaller svaret.

Spørsmål nr. 4

Innlevert 10. oktober 2001 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa
Besvart 15. oktober 2001 av kommunal- og regionalminister Sylvia Kristin Brustad

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å endra lovverket slik at personar som oppheld seg i Noreg i påvente av handsaming av søknad om familiesameining og som har eit arbeid å gå til, får mellombels arbeidsløyve?»

Vedlegg til spørsmål:

2 artikler i Stavanger Aftenblad 29. september 2001. Artiklene er skrevet av Ingeborg Eliassen og Bjarne bekkeheien Aase.»

Grunngjeving:

Eg viser til vedlagde artikkel frå Stavanger Aftenblad av 29. september der vi finn nok eit døme på kor viktig det er redusera sakshandsamingstida for familiesameiningssaker. Samstundes ser vi her eit døme på det paradokset at ein arbeidsfør person som har eit arbeid å gå til opplever at Regjering og Storting føretek lempingar i regelverket i arbeidsinnvandring medan han ikkje får høve til å medverka til underhald av familien. Eg ber statsråden sjå nærare på om eit mellombels opphaldsløyve i slik samangang t.d. kunne utførast i samråd med aktuell arbeidsgjevar.

Svar:

Jeg er glad for å kunne gjøre representanten Meltveit Kleppa oppmerksom på at Regjeringen allerede har tatt de nødvendige initiativ på dette området. Vi framla i vår Ot.prp. nr. 96 (2000- 2001), der vi fikk

Stortingets samtykke til en endring i utlendingsloven som gir politiet myndighet til å kunne avgjøre søknader om foreløpig tillatelse til å tiltre arbeid i påvente av behandling av første gangs arbeidstillatelse.

Kommunal- og regionaldepartementet har nå ute på høring flere forslag til oppmykninger av utlendingsforskriftens regler om arbeidsinnvandring. Høringsfristen går ut 20. oktober d.å. Ett av forslagene som er på høring gjelder utlendingsforskriften § 14 og tar sikte på ytterligere oppmykninger av reglene for å få en slik foreløpig tillatelse.

Slik § 14 lyder i dag, kan det å behandle en søknad om foreløpig arbeidstillatelse være like arbeidskrevende og omstendelig som det å realitetsbehandle selve søknaden om ordinær arbeidstillatelse. Jeg har sett at det har vært et behov for å endre på dette.

Med de endringene i utlendingsforskriften som vi nå foreslår vil det framgå at politiet skal kunne behandle søknader om foreløpig arbeidstillatelse. Dette vil avlaste Utlendingsdirektoratet og åpne for en raske behandling av disse søknadene.

Videre foreslår vi en oppmykning av de materielle vilkårene for foreløpige arbeidstillatelser. Det er i dag et vilkår at arbeidsgiveren kan dokumentere behovet for snarlig tiltredelse, jf. § 14 første ledd nr. 1. Av hensyn til en rask og smidig saksgang foreslås det å stryke dette vilkåret.

Etter dagens bestemmelse er det også et vilkår at det er "overveiende sannsynlig" at søknaden om arbeidstillatelse vil bli innvilget, jf. § 14 første ledd nr. 2. Dette vilkåret er antakelig den viktigste årsaken til at foreløpig arbeidstillatelse i dag gis så sjelden. Vi har derfor foreslått å fjerne ordet "overveiende" fra forskriftsteksten, slik at det bare skal prøves om det er "sannsynlig" at søknaden om arbeidstillatelse vil bli innvilget.

Jeg er innstilt på at en endring både av disse reglene, og de øvrige oppmykninger av reglene om arbeidstillatelse som Regjeringen har lagt fram i år, skal kunne tre i kraft innen utgangen av året.

Innlevert 10. oktober 2001 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 17. oktober 2001 av barne- og familieminister Karita Bekkemellem Orheim

Spørsmål:

«Enkelte ungdommer havner i situasjoner som krever tiltak på flere områder: De greier ikke skolegang, de får ikke jobb og det blir vanskelig å få husvære. Både Aetat, AMB, videregående skole, kommunen og næringslivet er viktige bidragsytere for å få denne gruppen til å fungere. Mange kommuner føler at det må konkretiseres et forpliktende samarbeid for å få dette til.

Mener statsråden at vi har retningslinjer gode nok, slik at ungdommen blir fanget opp av et helhetlig hjelpeapparat?»

Svar:

Som statsråd med ansvar for koordinering av barne- og ungdomspolitikken besvarer jeg spørsmålet på vegne av Regjeringen. Spørsmålet dreier seg om det finnes gode nok retningslinjer for helhetlig innsats overfor ungdommer som faller ut av skole og arbeid og som har problemer med å skaffe seg bolig. Det spørsmålet som stilles er svært viktig. I denne forbindelse vil jeg trekke fram følgende retningslinjer og virkemidler:

Utdanning: Oppfølgingstjenesten

All ungdom som har fullført grunnskolen har etter søknad en lovfestet rett til videregående opplæring. Fylkeskommunene har en lovpålagt plikt til å ha en oppfølgingstjeneste for ungdom med rett til slik opplæring, jf. opplæringslova § 3-6. Oppgavene er regulert i forskrift til opplæringslova, kapittel 13, Oppfølgingstjenesta i videregående opplæring. Målgruppen er ungdom som er omfattet av den lovfestede retten til videregående opplæring, men som av ulike grunner ikke har søkt eller som avbryter opplæringen. Oppfølgingstjenesten skal sørge for å ha oversikt over, og at det blir tatt kontakt med, hver enkelt ungdom i målgruppen. Alle skal få tilbud om veiledning, opplæring, arbeid eller annen sysselsetting. Ungdom som ikke tar i mot tilbud gjennom oppfølgingstjenesten, og som ikke er i utdanning eller arbeid, skal kontaktes og gis et tilbud hvert skoleår så lenge de er omfattet av den lovfestede retten til videregående opplæring. Oppfølgingstjenesten skal sikre tverretattlig samarbeid mellom kommunale, fylkeskommunale og statlige instanser som har ansvar for målgruppen, og formidle, eventuelt samordne, tilbud fra ulike instanser. Aktuelle instanser for samarbeid vil være grunnskolene og de videregående skolene

og rådgiverene ved disse, den pedagogisk-psykologiske tjenesten, opplæringsadministrasjonen i fylkeskommunen, arbeidsmarkedsetaten og sosial- og helseetaten.

Arbeid: Aetat

Hovedtilbudet til ungdom under 20 år er videregående opplæring i fylkeskommunens regi. Aetats rolle overfor ungdom er å ivareta overgangen til arbeidslivet. Ungdom som oppsøker Aetat vil i første omgang få informasjon, veiledning og formidlingsbistand. Ungdom under 20 år som står uten arbeid eller skoleplass er ved ungdomsgarantien sikret tilbud om arbeidsmarkedstiltak. Det mest brukte tiltaket for nykommere på arbeidsmarkedet (herunder ungdom) er tilbud om praksisplass. Praksisplass har som mål å styrke sjansene for overgang til ordinært arbeid eller motivere til fullføring av påbegynt utdanning fram mot yrkeskompetanse, studiekompetanse eller annen godkjent kompetanse. Praksisplass kan benyttes som fulltidsarbeid eller i kombinasjon med skoleplass. Aetat kan i samarbeid med arbeidssøkeren legge en handlingsplan for videre kvalifisering og/eller arbeidstilvenning.

Samarbeid mellom arbeidskontoret og sosialkontoret

Sosialtjenesten har en generell opplysnings-, veilednings- og rådgivningsplikt for å løse eller forebygge sosiale problemer. De sosiale tjenester kan omfatte praktisk bistand mv., og støttekontakt for personer og familier som har behov for dette. Slike tjenester kan det være aktuelt å benytte for å sikre at enkeltpersoner skal kunne klare å være i arbeid, delta på arbeidsmarkedstiltak, gjennomføre nødvendig utdanning eller

ønskede aktiviteter for øvrig. Sosialtjenesten har ansvar for å finne midlertidig husvære for dem som ikke klarer dette selv. Videre skal sosialtjenesten yte økonomisk stønad til livsopphold til personer som ikke klarer å sørge for dette selv gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. Sosialtjenesten er etter lov om sosiale tjenester pålagt å samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse de oppgaver den er pålagt etter loven. Tverretattlig samarbeid er stimulert bl.a. gjennom rundskriv H-28/97 om opprettelse av samarbeidsforum og samarbeid om personer med behov for bistand fra flere instanser for å komme i arbeid eller utdanning. Utvikling og formalisering av samarbeidet mellom sosialtjenesten og arbeidsmarkedsetaten er særskilt fokusert. Rundskrivet oppsummerer bl.a. erfaringer fra samarbeid mellom de to etatene om unge sosialhjelpsmottakere/langtidsledige.

Bolig

Kommunene har ansvaret for å skaffe boliger til ungdom og andre som ikke klarer dette på egen hånd. Dette følger både av sosialtjenesteloven og av rollefordelingen i boligpolitikken. For å løse denne oppgaven kan kommunene benytte seg av Husbankens låne- og tilskuddsordninger, bl.a. etableringslån og boligtilskudd. Disse ordningene har Regjeringen prioritert i inneværende års budsjett, og følger opp med ytterligere satsing i forslaget til statsbudsjett for 2002. Regjeringen foreslår å heve bostøtten med 5 000 kr i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger, og å innføre månedlige utbetalinger av bostøtte. Kommunene har også anledning til å erverve inntil 10 prosent av boligene i borettslag og eierseksjonssameier for utleie til ungdom og vanskeligstilte. Enkelte kommuner har dessuten Ungbo-boliger hvor botrening, arbeidstrening og sosialfaglig oppfølging er tilkoblet. Det planmessige arbeidet for å hjelpe de som har det vanskeligst på boligmarkedet, er mangelfullt i mange kommuner. Staten har derfor oppfordret kommunene til å utarbeide lokale boligsosiale handlingsplaner, jf. St.meld. nr. 49 (1997- 1998) og jf. St.meld. nr. 50 (1998-1999). Om lag 100 kommuner er i gang med eller er nylig ferdig med å utarbeide slike planer. Det er også satt i gang et prosjekt for å få fram gode boligløsninger med tilkoblede helse- og sosiale tjenester for bostedsløse. Prosjektet er et samarbeid mellom staten og de største byene.

Konklusjon:

Retningslinjene dekker situasjonen for ungdom, men praksisen kan være ulik fra sted til sted. Derfor sendte Barne- og familiedepartementet ut et rundskriv i 1999 der viktigheten av en helhetlig og samordnet tverrfaglig innsats ble vektlagt. Innsats overfor utsatte ungdommer vil bli belyst i stortingsmeldingen om oppvekst og levekår for barn og ungdom som departementet arbeider med og vil legge fram for Stortinget til våren. Igangsatte forsøksprosjekter og programmer for å avhjelpe situasjonen for ungdommer som faller utenfor enten det gjelder utdanning, arbeid eller bolig vil også bli presentert i meldingen.

Spørsmål nr. 6

Innlevert 11. oktober 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Spørsmål:

«Den siste tids medieoppmerksomhet på feilbehandling av nakke- og kjeveslengpasienter nødvendiggjør en redegjørelse av hva som gjøres for å avhjelpe disse pasientene og hvorledes man kan forbedre og videreutvikle tilbudene overfor denne pasientgruppen.

Hvorledes har statsråden tenkt å hjelpe denne pasientgruppen, og vil det utarbeides en handlingsplan for å forbedre og videreutvikle tilbudene overfor nakke- og kjeveslengpasientene?»

Svar:

På grunn av Regjeringen Stoltenbergs avskjedssøknad bortfaller svaret.

Spørsmål nr. 7

Innlevert 11. oktober 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 17. oktober 2001 av samferdselsminister Terje Moe Gustavsen

Spørsmål:

«De siste årene har det blitt større forskjeller på ferjestandarden på riksvegsamband og fylkesveg-samband. Denne ansvarsdelingen innebærer en lavere fleksibilitet og effektivitet på ferjedriften, og den fører til ytterligere lavere transportstandard i distriktene. Dette medfører at fiskeindustrien og næringslivet ellers får flere konkurranseulempen enn konkurrentene i sentrale strøk.

Hva har statsråden tenkt å gjøre for å rette opp i dette samferdselsproblemet?»

Svar:

Det offentlige vegnettet er delt i tre deler: Riksveger, fylkesveger og kommunale veger. Ferjesambandene er delt på tilsvarende måte. Statens vegvesen har det overordnede ansvaret for riksvegferjesambandene mens det er fylkeskommunen som har det politiske og økonomiske ansvaret for fylkesvegferjesambandene. Vegdirektoratet koordinerer riksvegferjedriften fylkene imellom. Koordinering internt i fylkene både for riksveg- og fylkesvegferjedriften skjer i all hovedsak ved vegkontoret.

I 1997 tilfredsstilte 44 prosent av riksvegferjesambandene de langsiktige kravene til åpningstid, frekvens, gjensitting og nattavganger. I 2000 hadde dette tallet økt til 52 prosent. I samme periode er riksvegferjedriften tilført 22 nye ferjer, hvorav åtte i forbindelse med anbud. Siden 1997 er det ikke satt inn noen nybygg i fylkesvegferjedriften. I år er det satt inn tre ombygde ferjer med tilsvarende standard som nye ferjer i Nordland.

Hvorvidt et ferjesamband klassifiseres som fylkesvegsamband eller et riksvegsamband avhenger i hovedsak av trafikkgrunnlaget og hvilke trafikkrelasjoner som skal betjenes, dvs. om det betjenes trafikk av regional eller av mer lokal karakter. Dette medfører at det vanligvis ikke prioriteres nybygg i fylkesvegferjedriften, men at utskifting av ferjer skjer gjennom overtagelse av eldre riksvegferjer.

Tredelingen av vegnettet har betydelige svakheter. En todeling av vegnettet i riksveger og kommunale veger vil kunne legge grunnlag for en mer enhetlig vegstandard samt styrke hensynet til næringsliv og andre transportbrukere. Statens vegvesen er i ferd med å utrede dette nærmere på oppdrag av Samferdselsdepartementet.

Spørsmål nr. 8

Innlevert 12. oktober 2001 av stortingsrepresentant Per Arne Olsen

Besvart 17. oktober 2001 av finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Spørsmål:

«Veteranflyklubben Dakota Norway på Torp flyplass i Vestfold må betale full flyseteavgift på sine flygninger selv om virksomheten er ikke-kommersiell. Avgift må betales for samtlige seter selv om de ikke er i bruk.

Vil finansministeren ta initiativ til å frita veteranflyklubber for offentlige avgifter?»

Begrunnelse:

Veteranflyklubben Dakota Norway på Torp flyplass i Vestfold er et levende og engasjert miljø for å bevare og holde i drift gamle flymaskiner. Virksomheten er basert på ideell basis med frivillig innsats fra foreningens medlemmer som grunnlag for driften. En viktig del av virksomheten er å arrangere turer for medlemmene i foreningens Dakota flymaskin. Dette må det betales offentlige avgifter for, selv om dette er et miljø som er ikke-kommersiell. Etter undertegnede oppfatning bør slike miljøer unntas for offentlige avgifter fordi det er en viktig oppgave for offentlige myndigheter å legge til rette for. Slike gode frivillige miljøer som ivaretar viktige deler av vår kulturarv.

Svar:

Stortingets vedtak om avgift på flyging av passasjerer § 1 første ledd, fastsetter at det skal betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norske lufthavner med kr 128 pr. passasjer. Hva som menes med ervervsmessig flyging er presisert i forskrift om avgift på flyginger av passasjerer. Forskriftens § 1 andre ledd bestemmer at ervervsmessig flyging er: "... all flyging med unntak av militærflyging, samt flyging i rednings-, nødhjelps- eller ambulansetjeneste." På bakgrunn av ordlyden alene er det derfor riktig at Dakota Norway skal betale avgift på flyging med passasjerer.

Det er imidlertid klart at formålet hele tiden har vært å legge avgiften på kommersiell rute- og charterflyging. Den aktivitet som Dakota Norway driver er ikke kommersiell. Den har et begrenset omfang basert på frivillig innsats og faller således utenfor den type flyging som det er meningen å ha avgift på. Det er derfor grunn til å se nærmere på regelverket akkurat i dette tilfellet.

Departementet arbeider nå med å vurdere utformingen av flypassasjeravgiften jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Den aktuelle problemstillingen vil bli inntatt i dette arbeidet.

Jeg vil også vise til den dispensasjonsmulighet som følger av stortingsvedtakets § 4 hvor det fremgår at departementet kan frita for avgiften i spesielle enkelttilfeller. Denne myndigheten er delegert til den lokale tolldistriktssjefen og ev. søknad om dispensasjon må derfor sendes det aktuelle tolldistrikt.

Dokument nr. 15:2

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 9

Innlevert 23. oktober 2001 av stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Besvart 31. oktober 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Regnbuen Bibelskole på Lørenskog er godkjent med rett til tilskott etter privatskoleloven § 3 e. Skolen har inneværende skoleår 34 elever, hvorav 4 er norske. 25 av elevene kommer fra Romania. Skolen mottar 1,8 millioner i statsstøtte for 38 elever. Dersom skolen ikke hadde hatt elevene fra Romania, ville den ikke fått tilskott.

Mener statsråden at skolen med ca. 90 pst. utenlandske elever oppfyller kravene til tilskott, og vil statsråden vurdere å trekke tilbake tilskottet for inneværende skoleår?»

Begrunnelse:

Skolen har inneværende skoleår 38 elever. 4 er norske mens resten kommer fra Romania, Ghana og India. Internasjonalisering og utveksling av studenter og elever er viktig. Verdien av elevutveksling vil være begrenset for institusjoner der kun 10 pst. av elevene er norske. En slik sammensetning av elevgruppen vil dessuten skape pedagogiske og organisatoriske problemer. Effekten av undervisningsopplegget vil lett bli dårligere enn om en hadde en annen sammensetning av elevgruppen.

I dette tilfelle er andelen norske elever så lav at skolen ikke kunne ha opprettholdt virksomheten uten de utenlandske elevene. Statstilskottet er derfor helt avhengig av elever fra utlandet. En privatskole finansiert av staten er opprettet primært for å dekke et innenlands opplæringsbehov. Dersom skolen ikke lenger får norske elever må det skyldes at det ikke lenger er behov for den. I dette tilfelle overlever den på elever fra utlandet. Dette gjør at det må stilles spørsmål ved grunnlaget for skolen og om den dekker et behov som det offentlige skal finansiere.

Svar:

Regnbuen Bibelskole er godkjent som videregående skole etter privatskoleloven § 3 bokstav e. Dette innebærer at skolen skal ha "heile landet som inntaksområde", og at den "skal stå opne for alle som fyller vilkåra for inntak i tilsvarende offentlege skular," jf. privatskoleloven § 7 første ledd. Et av vilkårene for inntak til offentlig videregående opplæring er at søkeren har lovlig opphold i Norge, jf. forskrift til opplæringsloven § 6-9.

Forutsatt at søkerne til videregående opplæring har lovlig opphold i Norge, kan ikke jeg se at verken offentlige skoler eller private skoler som er godkjent etter privatskoleloven kan legge vekt på hva slags statsborgerskap en søker har når de skal avgjøre søknader om inntak. Jeg kan altså ikke se at statsborgerskap er et relevant hensyn i denne sammenheng.

For øvrig viser jeg til vedlagte kopi av brev fra Statens utdanningskontor i Oslo og Akershus til Regnbuen Bibelskole datert 23.10.01.

Vedlegg til svar:

Brev fra Statens utdanningskontor i Oslo og Akershus til Regnbuen Bibelskole. Referanse: 01/ 2374. Saksbehandler: Kjell D. Gustavsen.

Spørsmål nr. 10

Innlevert 24. oktober 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 1. november 2001 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Kampen mot terrorisme kan bare vinnes gjennom en kombinasjon av diplomatiske, økonomiske og militære virkemidler. Senterpartiet ønsker økt fokus på det langsiktige arbeidet og mener at Norge bør bruke sin plass i Sikkerhetsrådet til å arbeide for at det sammenkalles til en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling.

Vil utenriksministeren arbeide for avholdelse av en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling?»

Begrunnelse:

Kampen mot terrorisme kan bare vinnes gjennom en kombinasjon av diplomatiske, økonomiske og militære virkemidler som det er bred internasjonal enighet om. Dette er et langsiktig og krevende arbeid.

I disse dager er hovedfokuset på de militære virkemidlene i kampen mot terrorisme. For å understreke betydningen av det langsiktige diplomatiske og økonomiske arbeidet, bør det sammenkalles til en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling. Norge bør, med utgangspunkt i sitt sete i Sikkerhetsrådet, ta et slikt initiativ.

En spesialsesjon av generalforsamlingen vil kunne sette fokus på de underliggende årsakene til hvorfor terrorisme oppstår og hvilke tiltak som må iverksettes for å komme terrorisme til livs. Senterpartiet erkjenner at det er meget krevende å komme fram til en internasjonal forståelse om dette. Det er imidlertid helt avgjørende for at kampen mot terrorisme skal bli effektiv, at spørsmålet drøftes internasjonalt og at tiltak som iverksettes mot terrorisme oppfattes som legitime. Det er kun gjennom FNs organer man vil kunne etablere noen felles virkelighetsforståelse om spørsmålet.

FNs Sikkerhetsråd har i resolusjon 1373 vedtatt en rekke krevende tiltak for å bekjempe terrorisme. Disse omhandler tiltak for å stoppe finansieringen av terrorisme, utveksling av informasjon, styrking av grensekontroll osv. Medlemslandene har fått 90 dager til å følge opp resolusjonen. Tiltakene er kloke og viktige. Problemet er at en rekke land ikke har administrative strukturer eller finansielle muligheter til å følge opp resolusjonen. En spesialsesjon vil dermed også kunne sette fokus på virkemidler som må settes inn for at resolusjonen skal kunne bli fulgt opp i praksis.

Senterpartiet kan ikke se at avholdelse av en spesialsesjon i generalforsamlingen vil skape problemer i kompetanseforholdet mellom Sikkerhetsrådet og generalforsamlingen. Ingen stiller spørsmål ved Sikkerhetsrådets kompetanse til å håndtere den akutte situasjonen som er oppstått etter terrorbombingen mot New York og Washington 11. september d.å., men dette ekskluderer ikke at generalforsamlingen sammenkalles for å drøfte de underliggende årsakene til terrorisme og den langsiktige håndteringen av terrorisme. Dette vil snarere bidra til å gi legitimitet til den globale alliansbygging som er nødvendig for å finne effektive, langsiktige virkemidler mot terrorisme.

Svar:

Sammen med en verdensomspennende koalisjon av land og organisasjoner er vi engasjert i en kamp mot internasjonal terrorisme. Dette er en kamp vi ikke har råd til å tape.

Når fokus nå er rettet mot Afghanistan, skyldes dette at de ansvarlige bak terroranslagene mot USA, Osama bin Laden og hans nettverk, skjuler seg i Afghanistan og støttes av Taliban-regimet.

De amerikansk-ledete militære aksjonene i Afghanistan er rettet mot bin Laden og hans støttespillere. Man gjør sitt ytterste for å unngå å ramme sivilbefolkningen.

Norge står også fullt og helt bak de militære operasjonene. Osama bin Laden og hans støttespillere kan ikke bekjempes uten bruk av militære maktmidler. Vi må bruke den tiden som er nødvendig for å ramme terroristene og deres nettverk, og vi må legge til grunn at de militære tiltakene vil kunne bli langvarige.

De militære tiltakene vil bli videreført til terroristnettverkene er vesentlig svekket eller uskadeliggjort.

Parallelt med de militære tiltakene pågår et omfattende arbeid for å bekjempe terrorisme innen FN, NATO, EU og andre organisasjoner. Norge deltar i og støtter dette arbeidet fullt ut. I EU-sammenheng gjelder dette særlig samarbeidet innenfor Schengen og Europol.

Jeg er enig i at kampen mot terrorisme bare kan vinnes gjennom en bred og langsiktig strategi, med bruk av et bredt spekter av virkemidler, både militære, politiske, diplomatiske, rettslige, finansielle og humanitære.

For øyeblikket er det fokus på militære tiltak og på å avhjelpe den akutte humanitære krisen i og rundt Afghanistan. Vi må også gjøre alt det som er mulig for en målrettet humanitær innsats overfor de internt fordrevne og afghanske flyktninger i nabolandene.

Samtidig har generalsekretær Annan gjenoppnevnt Lakhdar Brahimi som sin spesialrepresentant for Afghanistan nettopp med henblikk på behovet for langsiktige politiske løsninger.

FNs generalforsamling vedtok allerede 12. september en resolusjon som fordømmer terrorhandlingene, ber om at de skyldige og deres støttespillere straffes og oppfordrer til internasjonalt samarbeid for å forhindre terrorhandlinger. Generalforsamlingen avsluttet 5. oktober en ukelang plenumsdebatt om "Tiltak for å eliminere terrorisme". Forhandlingene om en helhetlig og generell konvensjon om terrorisme er gjenopptatt i Generalforsamlingens 6. komité. Jeg forventer også at terrorisme vil stå sentralt under den utsatte generaldebatten i FN 10. - 16. november.

Debatten i FNs generalforsamling tidlig i oktober viste bredden i den internasjonale kampen mot terrorisme, og understreket at dette er et globalt anliggende. Debatten viste også at det var bred enighet om at FN, som globalt organ, har en nøkkelrolle, og at første skritt på veien må være ratifikasjon og gjennomføring av eksisterende internasjonale instrumenter. Neste skritt må være å bygge ut det rettslige rammeverket ved en helhetlig konvensjon om terrorisme.

FNs Sikkerhetsråd har konstatert at terroranslagene mot USA 11. september utgjør en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. Sikkerhetsrådet har i resolusjon 1373 pålagt FNs medlemsland en rekke tiltak for å bekjempe terrorisme, ikke minst på finansieringssiden. Sikkerhetsrådet har også nedsatt en egen komité for å følge opp de aktuelle tiltakene.

En spesialsesjon i FN-regi om terrorisme skulle presumptivt først og fremst kunne møte et behov for bred koalisjonsbygging og politisk mobilisering mot terrorisme. Jeg mener at dette behovet er og blir vel ivaretatt under den pågående generalforsamlingen. Det konkrete rettslige arbeidet i Generalforsamlingens 6. komité og Sikkerhetsrådets oppfølging, ville uansett ikke være aktuelle emner for en spesialsesjon. Jeg minner i den anledning om at det er Sikkerhetsrådet som har ansvar for å ivareta internasjonal fred og sikkerhet. Samtidig mener jeg det er en ikke ubetydelig risiko for at en spesialsesjon ville kunne bli mer splittende enn samlende. På det nåværende tidspunkt anser jeg det derfor ikke som formålstjenlig å arbeide for avholdelse av en spesialsesjon om terrorisme i FNs generalforsamling.

Spørsmål nr. 11

Innlevert 24. oktober 2001 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 31. oktober 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«§ 2-6 i opplæringslova gir barn under opplæringspliktig alder rett til opplæring i tegnspråk etter sakkyndig vurdering. Barn med Downs syndrom kan ha stor nytte av tegnspråk, men opplever ulik behandling i PP-tjenesten når det gjelder retten etter § 2-6 enn andre funksjonshemmede. I praksis betyr dette at noen får gratis tilbud, andre må betale.

Vil statsråden ta initiativ til at rett til slik opplæring blir lik for barn som har nytte av tegnspråk, uavhengig av type funksjonshemming?»

Begrunnelse:

Det henvises til en aktuell sak i Kongsvinger kommune. To barn med ulik funksjonshemming går på samme avdeling i barnehagen, mottar helt likt tilbud med spesialundervisning i tegnspråk. Den ene må betale for plassen, den andre ikke. Begrunnelsen er uklar, men ser ut til å være at de har ulike typer funksjonshemming, ikke en vurdering av nytten av tilbudet. Det blir ikke barnets behov, men diagnose som teller. Dette ser ut til å være en utilsiktet virkning av loven og ikke hensiktsmessig i lys av at moderne

opplæringsmetoder stadig er i utvikling og tas i bruk for personer som før ikke har fått slik opplæring.

Det er også helt avgjørende at tilbud om nødvendig tegnspråkopplæring ikke gjøres avhengig av enkeltforeldres økonomiske betalingsevne og at slike tilbud gis som gratis tilbud til de som har rett til det og har nytte av slik opplæring.

Svar:

Opplæringsloven § 2-6 gjelder alle førskolebarn som har særlig behov for tegnspråkopplæring. Loven setter ikke krav om en bestemt type funksjonshemming. Det avgjørende er om tilbud om tegnspråkopplæring er adekvat i forhold til barnets behov.

Jeg viser også til opplæringsloven § 5-7, som gjelder alle andre typer spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn. Alle typer, særlige opplæringsbehov for førskolebarn, er dermed dekket av lovgivningen.

Om barnet har tilbud etter § 2-6 eller § 5-7 er ikke avgjørende for betaling av barnehageplassen. I begge tilfeller skal den tiden barnet mottar hjelpen være gratis.

Jeg mener førskolebarns behov for spesialpedagogisk hjelp er godt dekket i lovgivningen. Det er derfor ikke nødvendig med lovendringer.

Det er Statens utdanningskontor i det enkelte fylket som er tilsynsorgan og klageinstans for denne type saker. Utdanningskontoret kan med bindende virkning avgjøre om lovens krav er oppfylt i det enkelte tilfellet.

Spørsmål nr. 12

Innlevert 29. oktober 2001 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 6. november 2001 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Når vil statsråden gi Modum Kraftproduksjon svar på om de får lov til å ta ut fire kubikkmeter mer vann fra Simoa?»

Begrunnelse:

Modum Kraftproduksjon har ifølge en artikkel i Drammens Tidende 26.10.01 tapt mellom åtte og ti millioner kroner de siste ti årene, fordi Miljøverndepartementet ikke har klart å svare på om de får lov til å ta ut fire kubikkmeter mer vann fra Simoa. Når man produserer strøm blir hver vanndråpe omgjort til penger. Og da Modum Kraftproduksjon bygde om Haugfoss Kraftstasjon på slutten av 1980-tallet la de til rette for at man kunne øke vannmengden fra 8,2 til 12,3 kubikkmeter vann. Dette applauderte alle faginstanser, inkludert Modum kommunes egen miljøvernnavdeling.

Modums Blaafarveværk har også interesser i fossen. De har ønske om at det slippes vann ut i fossen i turistsesongen. Også fra lokalt miljøhold er det blitt sett på som en fordel at det slippes ut vann. For å tilfredsstille dette behovet har Modum kommune, som eier Modum Kraftproduksjon, sagt at de kontinuerlig skal slippe ut to kubikkmeter vann fra 1. juni til 30. september.

Både Norges vassdrags- og energidirektorat og Olje- og energidepartementet har i sin tid ytret seg vært positivt til utvidelsesprosjektet i Haugfossen. Da blir det et paradoks at man nå, ti år etter at søknaden til Miljøverndepartementet ble sendt, ennå ikke har fått noen avklaring på om man kan få ta ut fire kubikkmeter mer vann enn før. Tapet Modum Kraftproduksjon lider griper direkte inn i kommunekassen. Ved å bruke av den lovlige kvoten med vann, så er Modum kommune indirekte med på å sponse Blaafarveværket gjennom å slippe vann ut i fossen.

Svar:

Daværende Modum Elverk, nå Modum Kraftproduksjon, bygde om og moderniserte Haugfoss kraftverk i 1989. Det ble samtidig satt inn et nytt aggregat på 2,7 MW for en maksimal vannføring på 8,2 m³/s i tillegg til at man beholdt ett av de to gamle aggregatene. Det spesielle med Haugfoss kraftverk er at den utnytter deler av vannet fra Haugfossen ved Blaafarveværket, som er en av Østlandets største fosser.

Den tillatte vannføringen på 8,2 m³/s som kan utnyttes i kraftverket er begrenset til slukeevnen for det nye aggregatet. Det er det overskytende vannet utover 8,2 m³/s som kunne vært kjørt gjennom det gamle aggregatet, og som derfor utgjør det omtalte "krafttapet" gitt at man faktisk hadde fått tillatelse til økt vannføring gjennom kraftverket.

Det er på ovennevnte bakgrunn at Modum Elverk søkte om tillatelse til å kjøre begge aggregatene for fullt samtidig og utnytte en vannføring på 12,3 m³/s når det er mulig.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) innstilte på at søknaden ble tatt til følge, men med et pålegg om en minstevannføring 2 m³/s på dagtid 12 timer i døgnet i perioden 1. juni til 30. september. NVE så forøvrig små negative virkninger for allmenne interesser ved omsøkte endring av manøvreringsreglementet. Det ble vurdert som positivt at en bedre utnyttelse av vannkraftressursene kan kombineres med å bedre vannføringsforholdene i tørre perioder i Haugfossen.

NVEs innstilling ble deretter sendt på høring til berørte parter og myndigheter.

Miljøverndepartementets uttalelse var kritisk til søknaden og innstillingen fra NVE. Haugfossen må kvalifiseres til å være en av de største vassdragsattraksjonene på Østlandet. Miljøverndepartementet påpekte at vannføringen i de fleste år ligger langt over den minstevannføring som er foreslått av NVE, og at dette forslaget ikke oppveier de landskapsmessige ulemper ved endret vannføring.

På bakgrunn av den betydelige motstanden mot søknaden fra regionale og sentrale miljø- og kulturminnemyndigheter, fant Olje- og energidepartementet det riktig å se på mulighetene for alternative løsninger. Det ble i den forbindelse avtalt med søkeren at man lokalt skulle prøve å bli enige om en løsning. Dette har hittil ikke lyktes.

Som det fremgår av min redegjørelse er det høyst tvilsomt om tillatelse ville blitt gitt dersom søknaden hadde blitt avgjort tidligere. Konklusjonen kunne like gjerne blitt avslag. Jeg kan derfor ikke være enig i påstanden om at konsesjonæren har tapt penger på den lange saksbehandlingstiden.

Jeg er likevel enig i at det nå er på tide å få en avgjørelse i denne saken. Jeg vil derfor umiddelbart ta saken opp på nytt med Miljøverndepartementet.

Spørsmål nr. 13

Innlevert 1. november 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 8. november 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Fem helseforetak overtar fra nyttår driften av sykehusene. Foretaksstyrene er i gang med arbeidet. Styrene har valgt å holde sine møter for lukkede dører. Dette betyr at offentligheten ikke får innsyn i et av de mest kontroversielle politikkområdene innen offentlig sektor og man lukker for påvirkning fra brukerne.

Vil statsråden ta initiativ til at styremøtene i helseforetakene blir holdt for åpne dører?»

Svar:

Den offentlige helsetjenesten skal drives med åpenhet i forhold til sine omgivelser. Derfor er offentlighetsloven gjort gjeldende for foretakene.

Jeg registrerer at de regionale helseforetakene er aktive i informasjonen omkring styrenes arbeid. Dette er viktig. Offentlighetsloven gir en rekke innsynsmuligheter, men omfatter som kjent ikke møteoffentlighet. Dette innebærer at styrene fra Stortingets side er gitt anledning til å utøve skjønn i dette spørsmålet. Nå har de regionale helseforetakene valgt ulik praksis med hensyn til møteoffentlighet, hvilket gir et godt utgangspunkt for å vinne erfaringer med begge modeller.

Jeg legger også vekt på at det er et viktig hensyn ved den nye foretaksmodellen at styrene skal kunne virke under stabile organisatoriske rammebetingelser. Jeg finner det derfor ikke riktig å gå inn med spesifikke pålegg knyttet til spørsmålet om møteoffentlighet.

Derimot har jeg allerede varslet at jeg med utgangspunkt i foreliggende bestemmelse i helseforetaksloven om pasienters og andre brukeres medvirkning vil følge opp overfor de regionale helseforetakene at det i dette arbeidet skal etableres brukerutvalg. Dette er en arbeidsform som jeg selv har gode erfaringer med og som er med å åpne offentlige virksomheter i forhold til dem som mest berøres.

Spørsmål nr. 14

Innlevert 1. november 2001 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen

Besvart 13. november 2001 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at anken over NVEs vedtak om konsesjonsfritak for Myre vannverk tas til følge, slik at vernebestemmelser som er vedtatt for naturreservat tas til følge, og vil statsråden sørge for pålegg om minimumsvannføring i elva for å bevare området?»

Begrunnelse:

Ved utbygging av vannforsyningen på 90-tallet ble Trettendalsvann hovedkilde I i for Myre vannverk. Ved Trettendalsvann renner Trettenelva gjennom et vernet våtmarksområde "Grunnfjord naturreservat", (foreløpig vernet i 1980, endelig vernet i 2000) med meget strenge betingelser for inngrep i området. Området blir karakterisert som enestående i Nord-Europa. Over de siste år har Øksnes kommune økt uttak fra Trettendalsvann, dette i hovedsak for å spare pumpeutgifter fra hovedkilde I, Stavadalsvann.

For 2 år siden ble det lagt ny linje fra Trettendalsvann med uttakskapasitet på 80 l pr. sekund. Øksnes kommune har i løpet av siste år vurdert ny vannforsyning til Alsvåg, kommunens nest største tettsted og med betydelig fiskeindustrivirksomhet. Tre relativt kostnadslike alternativer forelå, og man valgte å satse på Trettendalsvann. Dersom dette gjennomføres betyr det at all tilførsel av vann fra Trettendalsvann til elva stoppes, også flomtopper som hittil har gått i elva.

NVE har vurdert at uttak fra Trettendalsvann for forsyning til Alsvåg ikke er konsesjonspliktig, og vedtak om dette opprettholdes etter anke fra Vesterålen Naturvernforbund, Strengelvåg og Vedhøggen utmarkslag. Øksnes jeger- og fiskeforening og Strengelvåg bygderåd. Saken ligger nå i Olje- og energidepartementet. NVE skriver bl.a. i saksutredningen: "I forhold til eksisterende vannuttak har vi lagt vekt på at dette i utgangspunktet er et lovlig vedtak selv om det ikke har tillatelse etter tidligere vassdragslov". Saksbehandler "strør her sand" på det faktum at en kommune har tatt seg til rette i forhold til lovverket over lang tid.

Betydningen av våtmarksområdet og de begrensninger som er lagt på grunneiere i området, jf. vernebestemmelsene samsvarer ikke med NVEs holdning.

Svar:

Øksnes kommune ønsker å knytte sammen Myre og Alsvåg forsyningsområder, slik at all vannforsyning i området skal skje fra Trettendalsvatn og Stavadalsvann. Dette innebærer en utvidelse av forsyningsområdet for Myre vannverk. Trettendalselva er i dag uten vannføring i lengre perioder.

Vannuttaket fra Trettendalsvatn startet i 1955. Siden har Øksnes kommune gjennom oppdemning, nedtapping og økt dimensjonering gradvis økt uttaket.

NVE konkluderer i vedtak datert 27.02.01 med at tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven. I brev av 08.06.01 til Olje- og energidepartementet opprettholder NVE sitt vedtak.

Saken er forelagt Miljøverndepartementet, som ikke har bemerkninger til NVEs vedtak.

Saken reiser to juridiske problemstillinger. For det første må det vurderes om dagens vannuttak er lovlig. I den forbindelse må forholdet til vassdragsloven av 15. mars 1940 avklares. For det andre må det vurderes om utvidelsen av Myre vannverk er konsesjonspliktig etter vannressursloven av 24. november 2000. De hensyn som representant Kristiansen trekker frem vil bli vektlagt i den videre saksbehandlingen. Saksbehandlingen er ikke kommet så langt at det er mulig for meg å trekke noen konklusjon nå.

Spørsmål nr. 15

Innlevert 2. november 2001 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 9. november 2001 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kurdiske asylsøkjere misser retten til å arbeide som følge av eit vedtak i UDI. Dei kurdiske asyl-søkjere kan ikkje sendast tilbake til Kurdistan, då Noreg ikkje har utleveringsavtale med dette landet eller omkringliggjande land. Konsekvensen er då at desse må gå til sosialkontoret for å få hjelp til livsopphald, i staden for å fortsatt kunne fortsetje å arbeide.

Kva vil kommunal- og regionalministeren gjere for at dei kurdiske flyktningane kan fortsetje i arbeid?»

Grunngjeving:

Kurdiske asylsøkjere misser retten til å arbeide, men kan ikkje sendast ut av landet på grunn av manglande avtalar med Kurdistan og omkringliggjande land. Noreg har samstundes stor mangel på arbeidskraft, og m.a. Kleven Førde er fortvila over å misse ein av sine sårt tiltrengte arbeidarar. I ei tid med mangel på arbeidskraft, sender vedtak i UDI fullt arbeidsføre folk med fast arbeid over på sosialhjelp.

Svar:

Først vil eg presisere at eg går ut frå at representanten Røys refererer til kurdarar frå Nord-Irak.

Utlendingsdirektoratet (UDI) avgjorde 7. mai 2001 at asylsøkjere frå Nord-Irak, som etter ei individuell vurdering ikkje har behov for vern, skulle få avslag på søknad om vidare opphald i Noreg. Denne avgjerda omfatta både dei om lag 2 000 irakarane med mellombels opphaldsløyve, og nye asylsøkjere med tilsvarende bakgrunn. I løpet av det siste året har

UDI fått opplysningar om at irakarar med opphald i Noreg har ei stor reiseverksemd inn og ut av Irak. Dette fortel at frivillig heimreise er mulig. Irakarar som får avslag etter søknad om asyl må reise heim. Norske styresmakter kan om nødvendig legge praktisk til rette for heimreise.

Eit sentralt formål med UDI si avgjerd var å hindre misbruk av asylinstituttet. Dersom store grupper asylsøkjere utan behov for vern likevel får opphaldsløyve fordi tvangsmessig retur ikkje er praktisk mulig, vil dette undergrave asylinstituttet.

Asylsøkarar frå Nord-Irak med mellombels opphaldsløyve kan, på lik linje med andre asylsøkarar, fortsette å arbeide inntil dei eventuelt får endeleg avslag på søknaden om asyl i Utlendingsnemnda. Sjølv om dei får avslag i nemnda, kan dei søke om å få mellombels arbeidsløyve i påvente av retur til heimlandet. Denne søknaden vil bli behandla i samsvar med gjeldande reglar og praksis. Det vil bli lagt avgjerande vekt på om det er gitt gale eller motstridande opplysningar om identitet.

Spørsmål nr. 16

Innlevert 2. november 2001 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen

Besvart 9. november 2001 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«SFT har pålagt Arendal kommune å rydde opp i gammelt forurensende avfall etter Nitridens virksomhet på Eydehavn utenfor Arendal. Til dels sterkt forurenset grunn og deponier utgjør rundt 50 000 m³. Disse masser er pålagt innkapslet av SFT for å hindre vidare forurensing. Kostnadene er beregnet til 65 millioner. Dette er et betydelig beløp for Arendal kommune. Kommunen bør ikke belastes for noe den aldri har hatt ansvaret for og staten bør innse sin rolle.

Bør ikke staten bidra økonomisk?»

Begrunnelse:

De forurensninger som er påvist og pålagt innkapslet av SFT oppstod i perioden fra 1912 til 1975. De forurensete massene fra denne perioden inneholder store mengder PAH, mindre mengder PCB samt diverse tungmetaller. De forurensete områder har nærhet til store befolkningssentrasjoner i kommunen.

Arendal kommune kan imidlertid i liten grad sies å kunne ta ansvaret alene for disse gamle synder fra industrireisings tid.

De forurensninger som er oppdaget stammer fra industribedriften Nitriden i den gang Moland kommune. Moland kommune eksisterer ikke lenger, men er slått sammen med Arendal kommune.

Bedriften som engang stod bak forurensningene, Nitriden, eksisterer heller ikke lenger og er forlengst historie. Prinsippet om at forurenser skal betale er derfor irrelevant.

Kostnadene i forbindelse med oppryddingen bør i dag ses på som et helt eller delvis nasjonalt ansvar. Således bør det som et minimum gis økonomisk bistand fra ansvarlige statlige myndigheters side til den oppryddingen staten selv har pålagt Arendal kommune å iverksette.

Det er et vedvarende problem for kommunene at staten ofte gir pålegg som medfører betydelige kommunale utgifter uten at statlig finansiering medfølger.

Arendal kommune bør således av flere grunner sies å ha et høyst berettiget krav når de nå ber om at staten helt eller delvis dekker utgiftene til den pålagte oppryddingen som staten ved SFT har pålagt Arendal kommune. Arendal kommune kan ikke sies å ha et medansvar for de forurensninger det vises til. Det virker derfor svært urimelig dersom kommunen selv skal måtte bære alle økonomiske kostnader ved den pålagte oppryddingen.

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr. 16 fra representanten Torbjørn Andersen om ikke staten bør bidra økonomisk til oppryddingen av forurenset grunn ved Eydehavn Industri- og havneområde, Arendal. Representanten Andersen nevner i sitt spørsmål at Arendal kommune ikke bør belastes økonomisk for noe den aldri har hatt ansvar for og at staten bør innse sin rolle.

Arbeidet med opprydding i forurenset grunn og forurensede sedimenter forårsaket av tidligere tiders forurensning, såkalte gamle synder er høyt prioritert av Regjeringen. I denne type saker legges prinsippet om at forurenser skal betale til grunn. Det er den ansvarlige for forurensningen som skal betale for undersøkelser og tiltak. Det følger av forurensningsloven, dens forarbeider og juridisk litteratur om dette temaet "at den ansvarlige" kan være både den som opprinnelig forårsaket forurensningen, senere eier av en forurenset eiendom, den som realiserer forurensningen i dag, for eksempel ved bygging eller graving, eller andre med interesse i eiendommen. Dette innebærer at selv om Arendal kommune hverken var kilden til forurensningen eller var grunneier da forurensningen skjedde, kan kommunen likevel som nåværende grunneier av de fleste av de forurensede områdene i Eydehavn Industri- og havneområde pålegges ansvar for å rydde opp.

Det er en målsetning, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000), at miljøproblemene på de 100 stedene med forurenset grunn hvor det er behov for snarlige undersøkelser og tiltak vil være løst innen 2005. Nitriden med Steikeritomta og Omformerhallen kommer inn under dette målet. Arendal kommune fikk derfor ved Statens forurensningstilsyns (SFT) vedtak av 04.06.1999 tillatelse til opprydding på Nitrideområdet i Eydehavn. Tillatelsen innebærer at det må ryddes opp i de mest forurensede områdene, mens mindre forurensede områder aksepteres overdekket, eller defineres som fareområder. Arendal kommune påklaget SFTs vedtak ved brev av 28.06.1999. Miljøverndepartementet opprettholdt i vedtak av 14.03.2000 SFTs tillatelse av 04.06.1999.

Statlig støtte til opprydding i forurenset grunn eller sedimenter bevilges over Miljøverndepartementets budsjett, kap. 1441 post 39, og forvaltes av Statens forurensningstilsyn (SFT). Som det fremgår av postomtalen skal midler over denne posten i første rekke benyttes der det ikke lenger finnes noen ansvarlig etter loven, eller der miljøtilstanden tilsier at myndighetene bidrar til raskere fremdrift. Arendal kommune mottok i 1997 totalt 5,1 millioner kr i økonomiske tilskudd fra SFT i forbindelse med undersøkelser vedrørende risiko- og tiltaksvurderinger av forurenset grunn i Eydehavn Industri- og havneområde. Forutsetningen var at Arendal kommune skulle dekke tiltakene som eier og utbygger.

I brev av 17.11.2000 søkte Arendal kommune om ytterligere 18 millioner kr i tilskudd til gjennomføring av tiltak. SFT svarte i brev av 12.12.2000 at økonomispørsmålet og fremdriftsplan må være avklart for at SFT skulle kunne ta stilling til tilskuddssøknaden. I brev av 25.09.2001 fra Arendal kommune til SFT er fremdriftsplanen godkjent av Driftsstyret. Da denne saken er til behandling i SFT finner jeg det derfor ikke riktig å ta stilling til saken nå.

Spørsmål nr. 17

Innlevert 2. november 2001 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 12. november 2001 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å endra lovverket slik at personar som oppheld seg i Noreg i påvente av handsaming av søknad om familiesameining og som har eit arbeid å gå til, får mellombels arbeidsløyve?»

Grunngjeving:

Eg viser til statsråden sitt engasjement for auka arbeidsinnvandring og til hennar utsegn om lempingar i lovverket også for ufaglærte. Eg ser det viktig at arbeidsføre folk som alt er i landet og som har ein arbeidsgjevar som gjerne vil ha dei i arbeid, får høve til å medverka til underhald av familien sin.

Svar:

Det er bred politisk enighet om at forholdene i Norge må legges bedre til rette når det gjelder å rekruttere utenlandsk arbeidskraft. En rekke forslag til endringer i utlendingsforskriften ble sendt på høring i høst, med høringsfrist 20. oktober. Departementets målsetting er at endringene, justert med høringsuttalelser, skal tre i kraft ved årsskiftet. Tidspunktet er fastsatt for å få tilstrekkelig tid til nødvendige forberedelser, derunder retningslinjer til utenriksstasjoner og politiet, avgjørelse av hvilke utenriksstasjoner som bør ha avgjørelsesmyndighet, fastsettelse av kvoter for å korte ned på den arbeidsmarkedsmessige vurderingen mv.

Ett av forslagene til endringer i utlendingsforskriften gjelder forenkling av kriteriene for å få midlertidig arbeidstillatelse, utlendingsforskriften § 14. Etter forslaget vil en utlending som omfattes av kretsen som har rett til å søke familiegjennforening fra Norge (utlendingsforskriften § 10), omfattes av forslaget om forenklinger i adgangen til å få midlertidig arbeidstillatelse. I henhold til forslaget skal det være sannsynlig at søknaden om familiegjennforening blir innvilget. Pr. i dag er kravet at det må være overveiende sannsynlig at søknaden vil bli innvilget. I tillegg må arbeidsgiver i dag kunne dokumentere behovet for snarlig tiltredelse. I henhold til forslaget vil det i familiegjennforeningstilfellene ikke lenger være et krav at utlendingen har et arbeidstilbud. Dette innebærer at den midlertidige arbeidstillatelsen de får ikke er knyttet til en bestemt arbeidsgiver.

Spørsmål nr. 18

Innlevert 2. november 2001 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa
Besvart 16. november 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vil statsråden syte for at det vert ei overgangsordning mellom nye og "gamle" retningslinjer i samband med avvikling av graderte stønadssatsar til idrettsanlegg i spelemiddelordninga?»

Grunngjeving:

I samband med St.meld. nr. 14 (1999-2000) Idrettslivet i endring, vart det gjort vedtak om endring i retningslinjene for tildeling av spelemidlar. Finnøy kommune er ein av fleire distriktskommunar som blir ramma av denne endringa. Rogaland fylkeskommune og departementet har i samarbeid gitt Finnøy teknisk godkjenning for fleirbrukshall med ei forventa støtte frå spelemidlar på 6 mill. kroner. Endra reglar kan no innebere ein reduksjon i støtta på 1,1 mill. kroner, noko som har sett både kommunen og styret i A/L Finnøy Fleirbrukshall i ein uføresett vanskeleg situasjon. Eg er kjend med at fylkesordføraren i Rogaland har oppmoda departementet om at prosjekt som er godkjende etter gammal ordning vert handsama, slik at endra retningslinjer ikkje har tilbakeverkande kraft. Eg ber statsråden ta nødvendige initiativ for å sikra økonomisk tryggleik i avslutninga av ein lang planleggingsprosess.

Svar:

1/3 av overskottet frå Norsk Tipping AS går til idrettsformål, og av det blei det avsett kr 351 800 000 til idrettsanlegg i kommunane i 2001. Tilskottsordninga blir meldt kommunane ved rundskriv.

Rundskrivet blir følgd opp med utsending av ei rekkje informasjonsbrosjyrar, søknadsskjema og "Forskrifter og bestemmelser om tilskott av spillemidlene til anlegg for idrett og friluftsliv". I "Forskrifter og bestemmelser" blir det gjort greie for dei detaljreglar som gjeld ved kommande tildelingsrunde. Desse blir revidert årleg.

For tildeling i 2002 er det m.a. gjort endringar i dei graderte stønadssatsane. Ved handsaminga av St. meld. nr. 14 (1999-2000) Idrettslivet i endring, som blei fremja av regjeringa Bondevik 10. desember 1999, blei det gitt brei tilslutnad til endring for utrekning av graderte satsar. I tråd med meldinga og handsaminga, er regelverket for tildeling av spelemidlar justert ved utlysinga av midlane i juni (tildeling 2002). I meldinga står det: "Kriteriet for graderte stønadssatsar har vært basert på rammeoverføringer per innbygger. Kriteriet har bare til en viss grad klart å fange opp de forskjeller en opprinnelig ønsket å ta hensyn til. Dette skyldes at rammeoverføringer per innbygger ikke er et godt nok uttrykk for kommunenes økonomiske bæreevne. Ifølge Kommunal- og regionaldepartementet gir kommunenes frie inntekter korrigert for variasjon i utgiftsbehovet et langt bedre bilde av kommunenes økonomiske bæreevne (Rapport fra det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi, juni 1999).

Departementet vil bruke dette grunnlaget for tildeling av graderte stønadssatsar. De nye graderte stønadssatsane foreslås i hovedsak fordelt med utgangspunkt i følgende prinsipp: Det vil gis et tilskudd på 10 prosent utover det ordinære tilskudd fra spillemidlene til kommuner med svak økonomi. Dette vil si kommuner som har en korrigert inntekt som ligger mer enn 10 prosent under landsgjennomsnittet. Oppdatering av hvilke kommuner ordningen omfatter skal skje hvert år."

Ved justering av ordninga med graderte stønadssatsar har ein frigjort midlar som har gjort det mogeleg å auke tilskottssatsane til anlegg med stort brukarpotensial, som t.d. mindre fleirbrukshallar og kunstgrasbanar. Dette vil også komme søkjarar frå Rogaland til gode, særleg når det gjeld anlegg for sentrale målgrupper som barn og ungdom.

Det er ei vanleg misforståing at når ein søknad om spelemidlar er gitt teknisk førehandsgodkjenning, har ein fått lovnad om spelemidlar og kan berre "stille seg i køen", men systemet er at ei slik godkjenning er eit krav for i det heile å kunne søke om tildeling av spelemidlar. Ein finansieringsplan som syner at prosjektet kan fullfinansierast er ein del av dette kravet.

Den politiske vurderinga av om søknaden skal gjevast prioritet i høve til andre søknader, kjem i etterhand.

Staten har delegert fullmakt til å utøve dette skjønnet til fylkeskommunane, som står fritt i si vurdering. Dersom fylkeskommunen ikkje finn å ville eller kunne prioritere ein søknad høgt nok innanfor dei rammene som blir tildelt, må søknaden fornyast, og søkjaren må forhalde seg til dei aktuelle reglane som gjeld ved ny søknadsrunde. Dei som har fått fyrste gongs tildeling vil bli følgd opp ut frå dei gamle reglane.

Søknaden frå Finnøy om tilskot av spelemidlane i 2001 til idrettshall blei ikkje prioritert av Rogaland fylkeskommune. Søknaden kan fremjast på nytt til fordelinga i 2002, men då ut frå dei reglane som no gjeld.

Eg er klar over at dei endringar i tildelingskriterier som no er gjort, blir opplevd som skuffande for fleire søkjarar som har "stått i kø" og venta på spelemidlar til sine prosjekt. Eg finn likevel at det har vore rett å gjennomføre ei slik endring, ut frå ynskje om flest mogleg anlegg av dei anleggstypane det er mest bruk for, og som er viktigast for barn og ungdom, samstundes som kriteria gir ei meir rettferdig fordeling kommunane i mellom på landsbasis enn den gamle modellen.

Spørsmål nr. 19

Innlevert 6. november 2001 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 13. november 2001 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Jeg viser til Statens landbruksforvaltning (SLF) sin omgjøring av vedtak om konsesjonsnektelse for A/S Kistefoss Træsliberi vedrørende kjøp av skogeiendommen Strande skog. De folkevalgte organene Etnedal kommunestyre og Oppland fylkeslandbruksstyre vedtok å nekte konsesjon.

Hvor tungtveiende grunner mener landbruksministeren skal til for at vedtak fattet i folkevalgte organer settes til side og omgjøres med hjemmel i forvaltningsloven § 35?»

Svar:

Med bakgrunn i en enkeltsak der Statens landbruksforvaltning (SLF) omgjorde fylkeslandbruksstyrets vedtak om å nekte konsesjon til A/S Kistefos Træsliberis kjøp av skogeiendommen Strande skog, ber representanten Enger om en redegjørelse for hvor tungtveiende grunner det skal til før vedtak fattet i folkevalgte organer omgjøres med hjemmel i forvaltningsloven § 35.

Statlige organer som SLF må sies å ha en stor grad av formell frihet når det gjelder omgjøring av vedtak der en slik endring "ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser" (jf. § 35 første ledd bokstav a). Selv om det legges til grunn at kommunen og fylkeslandbruksstyret med sine vedtak mente å gagne lokalsamfunnet, kan jeg ikke se at disse vedtakene kan sies å "direkte tilgodese" noen i forvaltningslovens forstand. Det følger dermed at SLF hadde en klar hjemmel til å omgjøre fylkeslandbruksstyrets vedtak.

Det er likevel selvsagt slik at det skal legges vekt på vedtak fattet av lokale og regionale folkevalgte organer. Av forvaltningsloven § 34 annet ledd fremgår det at når statlig organ er klageinstans over kommunale vedtak skal det legges vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønnet. Hensynet til det kommunale selvstyre har likevel mindre betydning når det gjelder saker hvor nasjonale hensyn gjør seg gjeldende eller hvor hensynet til rettssikkerheten trekker i motsatt retning av det kommunale vedtaket. Som det fremgår gjelder denne bestemmelsen ikke hvor det dreier seg om skjønn som utøves i forbindelse med fortolkning av en rettsregel.

SLF har i sin begrunnelse for omgjøringen (jf. vedtak av 19.10.2001) lagt til grunn at vedtaket er i strid med klare retningslinjer nedfelt av Landbruksdepartementet i et tidligere vedtak der man besluttet å ikke benytte statens forkjøpsrett i forbindelse med overdragelsen av eiendommen Strande skog (jf. vedtak av 18.01.2001). Selv om departementets retningslinjer ikke ble nedfelt i forbindelse med konsesjonssaken, er det likevel et faktum at et organ overordnet fylkeslandbruksstyret hadde vurdert ervervet til A/S Kistefos opp mot konsesjonsloven og kommet med konkrete vurderinger som også har gyldighet ved vurderingen av konsesjonsspørsmålet. I tillegg fant SLF at verken Landbruksdepartementets rundskriv M-4/2001 eller St.meld. nr. 19 (1999-2000) om Norsk landbruk og matproduksjon kan tolkes slik fylkeslandbruksstyret har gjort. Videre ble det uttalt at konsesjonsnektelsen heller "ikke kan begrunnes med at det er i strid med konsesjonslovens formål å gi konsesjon til AS Kistefos Træsliberi" (min uthev.).

På bakgrunn av ovennevnte, kan det stilles spørsmål ved om fylkeslandbruksstyrets vedtak i klagesaken

kan sees på som et gyldig forvaltningsvedtak. Videre er Landbruksdepartementet tillagt det overordnede forvaltningsansvaret for konsesjonsloven. Ut fra dette og de likhets- og rettssikkerhetshensyn som gjelder i forvaltningsretten, skal retningslinjer som gis av departementet legges til grunn av underordnede instanser, uavhengig av lokale preferanser.

Som nevnt innledningsvis er det viktig at sentrale myndigheter respekterer avgjørelser som er fattet av lokale folkevalgte organer. I saker der slike organer opptrer som underordnet forvaltningsmyndighet, er imidlertid disse tilsvarende forpliktet til å følge den lovforståelse som kommer til uttrykk fra f.eks. departementets side. Når dette ikke gjøres, foreligger det etter mitt skjønn tilstrekkelig tungtveiende grunner for omgjøring av vedtaket etter forvaltningsloven § 35.

Spørsmål nr. 20

Innlevert 7. november 2001 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 14. november 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden sikre likebehandling av private og offentlige skoler med tanke på godkjenning, oppfølging og eventuelle sanksjonsformer som kommuner med godkjenningsmyndighet for skolebygg praktiserer, og vil statsråden vurdere eventuelle tiltak for å oppnå en faktisk og ikke kun formell likebehandling?»

Begrunnelse:

Generell rett til opplæring er sikret ved internasjonale konvensjoner. Det samme gjelder retten til fri religionsutøvelse. Disse konvensjoner omtales gjerne under samlebegrepet Menneskerettighetene. I Norge er disse sikret i Grunnloven § 110 c som lyder: "Det påligger Statens Myndigheter at respektere og sikre Menneskerettighetene." Grunnlovens paragraf 110 c er fulgt opp gjennom lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett av 21. mai 1999 nr. 30. Her heter det bl.a. i § 2: "Følgende konvensjoner skal gjelde som norsk lov nr. 2 De forente nasjoners internasjonale konvensjon av 16. desember 1966 om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter." - og i § 3: "Bestemmelsene i konvensjonene... som er nevnt i § 2 skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annen lovgivning."

I ovennevnte FN-konvensjon heter det bl.a. i artikkel 13: "nr. 3 Konvensjonspartene forplikter seg til å respektere foreldre og, når det er aktuelt, formynderes frihet til å velge andre skoler for sine barn enn dem som er opprettet av offentlige myndigheter, ..."

Bakgrunnen for ovennevnte saksfremstilling er den forskjellsbehandling som offentlige og private skoler er gjenstand for i landets kommuner. Det er kommunen som er godkjenningsmyndighet for bygg og arealer. Videre er det kommunen som har tilsynsansvaret, som har myndighet til å utferdige f.eks. dagbøter. Det er også kommunen som bevilger/ikke bevilger de nødvendige midlene til vedlikehold av offentlige skolebygg.

I de kommuner hvor det finnes både offentlige og private skoler, kan dette forholdet medføre urimelig forskjellsbehandling og derved brudd på Menneskerettighetene.

I Lørenskog kommune har det oppstått en slik situasjon i forholdet til "Regnbuen skole", hvor kommunen har utferdiget dagbøter, som nå har kommet opp i drøyt 400 000 kroner. Dette beløpet vil effektivt bringe skolen til opphør.

Samtidig fremstår flere av kommunens egne skolebygg som uegnet til integrert undervisning etter L97. Eksempler på åpenbare mangler ved kommunens egne skoler er: Trapper, manglende toalettforhold og spesialrom m.m. I slike sammenhenger får dagbøter ingen betydning, og har antagelig aldri kommet til anvendelse overfor en kommune, uansett uegnethet. Jeg vil kort vise til den gjennomførte skolestreik i Tromsø kommune i høst, samt påførte helseskader i den offentlige skolen grunnet dårlig innelima, soppputbrudd, muggforhold m.m. i mange offentlige skoler.

Ved utferdigelsen av tvangstiltakene mot den private skolen anvender kommunen tekniske lover med et helt annet formål til å frata foreldre og barn den frihet de åpenbart skal være garantert. Forskjellsbehandlingen er ikke bare vilkårlig og åpenbart urimelig, men også betenkelig i langt videre forstand.

Svar:

Jeg viser til spørsmål om likebehandling av private og offentlige skoler ved kommunal godkjenning, oppfølging og sanksjoner rettet mot skolebygg.

Alle skoler, offentlige som private, plikter å følge de krav som stilles til skolebygg i byggforskriftene, arbeidsmiljø- og helselovgivningen. Dersom plikten brytes, kan tilsynsmyndigheten gi pålegg om retting eller stenging. Skoler som ikke oppfyller kravene i lov og forskrift, og dertil ignorerer eller ikke makter å oppfylle pålegg, risikerer tvangsmulkt.

Etter bygg- og helseforskriftene er det kommunen som er tilsynsmyndighet. Problemet med dette er at noen kommuner unnlater å gi pålegg til sine egne virksomheter, siden utgiftene da må betales av kommunen selv. Etter mitt syn er det dette - og ikke at en privat skole kan få pålegg som den ikke klarer å oppfylle - som

er hovedproblemet her.

Jeg vil understreke at dersom en skole, som følge av at den ikke klarer å oppfylle kravene om helsemessig tilfredsstillende skolebygg, får problemer med å drive videre, kan dette i seg selv ikke regnes som et angrep på foreldrenes rett til å "velge andre skoler for sine barn enn dem som er opprettet av offentlige myndigheter". Samtidig har jeg forståelse for at det oppleves urimelig for en privatskole å få pålegg eller nektes godkjenning, når kommunens egne skoler får dispensasjon fra kravene, og i alle fall slipper tvangsmulkt. Etter forholdene vil det her kunne være tale om usaklig forskjellsbehandling, noe som etter ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper vil kunne medføre ugyldighet.

Jeg ønsker at alle elever skal sikres et skolemiljø som fremmer både helse, trivsel og læring. Problemet med kommunens dobbeltrolle som tilsynsmyndighet og skoleeier må løses. Dette kan blant annet gjøres ved å styrke og klargjøre foreldrenes/elevenes brukermedvirkning, og ved å styrke det statlige tilsynet med skolens læringsmiljø - både med hensyn til den rettslige gjennomslagskraften og til det faglige. Begge disse tiltakene vurderes nå av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i forbindelse med arbeidet med arbeidsmiljøbestemmelser for elevene.

Det gjøres dessverre også i dag mye feil når skoler bygges eller rehabiliteres. Et viktig tiltak er derfor å styrke fagkompetansen rundt i landet når det gjelder skolebygg. Dette vil kunne hjelpe kommunene som skoleeier til å bruke pengene mer effektivt når de bygger eller utbedrer skoler, og tilsynsmyndigheten vil kunne gi bedre veiledning som tilsynsmyndighet. Læringscenteret vurderer nå om det kan opprettes et nasjonalt fagråd for skolebygg/skolemiljø.

Spørsmål nr. 21

Innlevert 8. november 2001 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 15. november 2001 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Vil landbruksministeren la de berørte kommuner få uttale seg, og ta vesentlig hensyn til deres synspunkter når konsesjonsbehandling skal skje i denne saken?»

Begrunnelse:

Norske Skog har lagt sine skogeiendommer ut for salg. En rekke kommuner blir berørt av dette salget, og for enkelte kommuner er det snakk om en vesentlig andel av kommunens areal. Disse natureiendommene er verdifulle med skog, mineraler, vannkraft og rike muligheter for jakt og fiske. Mange lokale innbyggere benytter seg av disse områdene, og det knytter seg derfor stor interesse for hvem som får overta disse eiendommene, både ut fra et næringsmessig og friluftsmessig perspektiv. Det er staten som skal konsesjonsbehandle søknaden, mens kommunene settes på sidelinja.

Svar:

Spørsmålet har sin bakgrunn i Norske Skogindustrier ASAs (Norske Skog) planlagte salg av skogeiendommene Van Severen, Folla Bruk, Follum-skogene og Saugbruksskogene. Det aktuelle skogsalget omfatter betydelige eiendommer i flere fylker og kommuner. Bl.a. av hensyn til likebehandling i forvaltningen, besluttet departementet å legge avgjørelsesmyndigheten når det gjelder konsesjonsspørsmålet til Statens landbruksforvaltning (SLF).

Dette innebærer at Landbruksdepartementet ikke får befattning med søknadene, med mindre SLFs vedtak skulle bli påklaget. Av hensyn til Landbruksdepartementets habilitet som klageorgan, er det ikke aktuelt å gripe inn i saksbehandlingen før en eventuell klage foreligger.

Departementet har imidlertid tidligere presisert at de berørte kommuner og fylkeslandbruksstyrer skal avgi uttalelse om konsesjonsspørsmålet før vedtak fattes overensstemmende med konsesjonslovens alminnelige regler. Dette innebærer for kommunens del at den også skal forberede saken. Avgjørelsesorganet skal vektlegge kommunenes og fylkeslandbruksstyrets uttalelser som et av flere relevante momenter.

Spørsmål nr. 22

Innlevert 8. november 2001 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 14. november 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Etter dagens regler får studenter under barnevernets omsorg ikke ta opp lån i Statens lånekasse for utdanning. Fosterforeldrene må dermed ta opp lån i private banker for at fosterbarnet kan gjennomføre studiet. Det vil i de aller fleste tilfellene være et dyrere lån enn det Statens lånekasse for utdanning gir.

Mener statsråden at dette er riktig sett i forhold til at de studentene som er fosterhjemsbarn vil ende opp med et dyrere lån enn sine medstudenter, og vil statsråden gjøre noe med saken?»

Svar:

Forskriftene om lån og stipend fra Lånekassen til søkere som er under omsorg av barnevernet, er endret fra og med skoleåret 2001-2002. Den nye forskriften sier: Søkjar som er forsørget av barnevernet, kan ikkje få utdanningsstøtte frå Lånekassen.

Endringen kom som en oppfølging av anbefaling i Aamodt-utvalgets rapport, NOU 1999:33 Nyttige lærepenger. Slik situasjonen har vært tidligere, har elever som er forsørget av barnevernet fått dekket alle utgifter av det kommunale og fylkeskommunale barnevernet, herunder boutgifter, i forbindelse med den daglige omsorgen. Samtidig har alle søkere som barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for, og som har bodd utenfor foreldrehjemmet, fått tildelt minstestipend fra Lånekassen, i skoleåret 2000-2001 kr 3 290 per måned.

Hensikten med endringen i utdanningsstøtteforskriften var å unngå dobbeldekning fra det offentlige, ikke å gjøre det vanskelig for unge å gjennomføre utdanningen. Derfor vil ungdommer som er under barnevernets omsorg mens de tar utdanning kunne få støtte fra Lånekassen også i 2001-02, når det kan dokumenteres at søkeren bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon uten å få sine utgifter fullt dekket.

I spørsmålet om dekning av utgifter til skolegang må følgelig fosterforeldre forholde seg til barnevernstjenesten i fosterhjemskommunen som rette instans. Jeg kan derfor ikke forstå at det skal være nødvendig for fosterforeldre å måtte ta opp lån for at barnet skal kunne gjennomføre skolegangen.

Hoveddelen av unge som barneverntjenesten har overtatt omsorgen for, er under 18 år og tar videregående opplæring. Støtteordningen fra Lånekassen til unge i rettighetsbasert videregående opplæring skal nå gjennomgås. Sentrale spørsmål vil være hvorvidt unge i ordinær videregående opplæring skal kunne ta opp lån for å gå på skolen og hvordan utgifter til bøker og materiell skal dekkes.

Spørsmål nr. 23

Innlevert 8. november 2001 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen

Besvart 16. november 2001 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Gården Haugsjå i Froland kommune er omfattet av St.meld. nr. 40 (1994-95) Opptrapping av barskogvernet fram mot år 2000. Planene om barskogvern er så omfattende at de må antas å være ødeleggende for denne gårdens muligheter som selvstendig driftsenhet. Saken har maksimal konfliktgrad i det eierne på det sterkeste motsetter seg verneinngrepene direktoratet har foreslått.

Vil statsråden forhindre at gårdens driftsmessige grunnlag ødelegges og respektere den private eiendomsrett?»

Svar:

I St.meld. nr. 40 (1994-95) Opptrapping av barskogvernet fram mot år 2000, som Stortinget har sluttet seg til, er prinsippene for gjennomføringen av barskogplanen nedfelt.

I denne planen, som gjennomføres som landsdelsvise delplaner, er det et hovedanliggende at de områder som vernes skal være representative for den store variasjon vi har i den norske skognaturen. Samtidig er det også viktig at planen skal gjennomføres med så liten konfliktgrad som mulig. Regjeringen vil i det videre arbeidet med barskogvernet legge stor vekt på konfliktreduserende tiltak som for eksempel makeskifte. Ordningen med vederlag for økonomiske tap mens planarbeidet pågår vil også bli videreført.

Barskogplanen er nå i stor grad gjennomført. Delplanen for Øst-Norge, fase II gjenstår, og jeg legger opp til at denne planen kan slutføres i løpet av 2002. Den aktuelle eiendom som representanten Andersen tar opp, blir berørt av lokaliteten "Haugsjåknipen" som inngår i delplanen for Øst-Norge.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) sendte planen på sentral høring 10. oktober 2001. Som et ledd i saksforberedelsen hadde fylkesmannen i Aust-Agder foreslått grensejustering for å redusere det arealet som vil bli vernet. I sin vurdering av saken har likevel DN uttalt at en slik grensejustering vil medføre at store verneverdier blir justert ut av det framtidige reservatet. DN har derfor valgt å sende begge grensealternativene på sentral høring.

Fristen for høringsuttalelser er satt til 20. desember 2001. En endelig avgjørelse i saken kan bare tas etter at høringen er avsluttet og saken oversendt fra direktoratet til Miljøverndepartementet. Dette vil skje i løpet av første halvår 2002. Det er derfor for tidlig å si noe om det endelige resultatet av denne konkrete vernesaken.

Jeg vil avslutningsvis understreke at alle nivåer i verneplanprosessen skal foreta en grundig avveining av verneverdier mot de næringsmessige ulemper vernet kan medføre. Dette vil også bli lagt til grunn når saken kommer til Miljøverndepartementet for sluttbehandling.

Spørsmål nr. 24

Innlevert 8. november 2001 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 16. november 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvilke svar har statsråden kommet frem til etter at hun i replikkveksling med undertegnede i årets trontaledebatt lovet å ta opp den vanskelige situasjonen for frivillige organisasjoner etter Lotteritilsynets innstramming i sitt regelverk for tildeling av lotteritillatelse?»

Begrunnelse:

Det nyetablerte Lotteritilsynet er i gang med å stramme inn sitt regelverk for tildeling av lotteritillatelse. Flere kor, musikkorps og idrettslag over hele landet har derfor fått avslag på sine søknader om å bli godkjent som lotteriverdig organisasjon, og mister derfor muligheten til å tjene penger på loddsalg, noe som er en svært viktig inntektskilde for dem.

Svar:

Lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier mv. fastsetter i §§ 5 og 6 at tillatelse til å avholde lotteri bare kan gis til organisasjoner eller foreninger som driver humanitær eller samfunnsnyttig virksomhet. Forståelsen av begrepet samfunnsnyttig eller humanitær virksomhet i forhold til lotteriloven, er blant annet basert på praktisering av den tidligere lotteriloven fra 1939.

Fram til 1. januar 2001 var det politiet og Justisdepartementet som ga tillatelse til å avholde lotteri. Ved opprettelsen av Lotteritilsynet fra 1. januar 2001 ble det forutsatt at det ikke skulle skje en innstramming av praksis på dette området, jf. blant annet uttalelser fra justiskomiteen om dette i Innst. O. nr. 33 (1999-2000) punkt 5.1 (side 10).

I henhold til Justisdepartementets praktisering av lotteriloven fram til 1. januar 2001 er begrepet samfunnsnyttig eller humanitært formål tolket slik at visse formål ikke gir grunnlag for lotteritillatelse selv om de faller inn under den dagligdage forståelsen av begrepet samfunnsnyttig. Etter gjeldende praksis gis det i utgangspunktet ikke lotteritillatelse til inntekt for offentlige oppgaver som bygging og vedlikehold av veier, skoler, kirker, sykehus o.l. Privatøkonomiske tiltak gis ikke tilgang på inntekter fra lotterivirksomhet. Normalt blir heller ikke hobby- og fritidsforeninger for voksne tilgodesett med lotteritillatelse, ut fra den tankegang av voksne selv bør finansiere sine fritidsaktiviteter. Hundeklubber, sjakkclubber og sangkor for voksne faller derfor i utgangspunktet utenfor. Praksis på dette området er nærmere beskrevet av Justisdepartementet i Ot.prp. nr. 84 (1998-99) pkt. 5.1.1 (side 27).

Lotteritilsynet har i sitt arbeid lagt vekt på de føringer som er trukket opp i lotterilovens forarbeider, samt den praksis som har utviklet seg gjennom Justisdepartementets arbeid i enkeltsaker fram til 1. januar 2001. På denne bakgrunn har sangkor for voksne av Lotteritilsynet blitt nektet godkjenning som samfunnsnyttig eller humanitær virksomhet i henhold til lotteriloven. Når det gjelder sangkor bestående av barn og unge, er disse blitt godkjent av Lotteritilsynet.

Det samme vil gjelde for idrettslag. Alle idrettslag som har aktivitet rettet inn mot barn og unge blir i dag godkjent av Lotteritilsynet. Dette gjelder svært mange av lagene. De idrettslag som er blitt nektet godkjenning er lag som består av og i hovedsak retter seg mot voksne, herunder bedriftsidrettslag. Dette er en vurdering Norges Idrettsforbund støtter.

De samme synspunkt kan gjøres gjeldende for musikkorps for voksne. Her er det likevel den forskjellen at drift av slike korps, i mye større grad enn sangkor, er forbundet med store utgifter. Dette gjør at Lotteritilsynet har senket terskelen for godkjenning av musikkorps bestående av voksne, slik at også disse etter en konkret vurdering vil kunne bli godkjent til å avholde lotteri.

Sett i forhold til Justisdepartementets tidligere praksis kan jeg ikke se at Lotteritilsynets avgjørelser medfører en innstramming av regelverket når det gjelder godkjenning av organisasjoner. Derimot har det skjedd en viss innskjerpelse i forhold til enkelte lokale organisasjoner som tidligere har vært godkjent av politiet. Dette gjelder imidlertid saker hvor politiets avgjørelser har vært i strid med de retningslinjer som er trukket opp i forarbeidene til lotteriloven og Justisdepartementets praksis i enkeltsaker.

Lotteriregelverket åpner ellers for at skrapelotterier og tradisjonelle etterhåndstrukne lotterier hvor omsetningen ikke overstiger 100 000 kroner kan avholdes uten tillatelse. Også såkalte basarer, hvor loddsalg skjer innen et avgrenset område og trekning skjer i nærvær av loddkjøper, er unntatt fra kravet om tillatelse. Slik lotteriloven er utformet i dag skal også inntekten fra slike lotterier gå til samfunnsnyttig eller humanitær virksomhet.

Lotterier som avholdes i møter hvor allmennheten ikke har adgang er også unntatt fra kravet om tillatelse, når lotteriet ikke er hovedhensikten med møtet. For slike lotterier gjelder heller ikke kravet om at inntekten skal gå til et samfunnsnyttig eller humanitært formål.

Jeg kan opplyse at Kulturdepartementet tar sikte på å komme tilbake med en samlet gjennomgang av regelverket for spill og lotterier til Stortinget høsten 2002, og at det i den forbindelse vil bli foretatt en vurdering av behovet for endringer i utformingen og praktiseringen av begrepet samfunnsnyttig eller humanitær virksomhet.

For øvrig er jeg enig med spørsmålsstilleren i at det er viktig å legge til rette for det viktige arbeid som de frivillige organisasjonene utfører. Regjeringen har derfor i tilleggsproposisjonen til Gul Bok for 2002 foreslått å øke bevilgningene til de frivillige organisasjonene med 100 millioner kroner, ut over regjeringen Stoltenbergs forslag.

Spørsmål nr. 25

Innlevert 9. november 2001 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 14. november 2001 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I ulike oppslag i avisa Finnmark Dagblad (jf. bl.a. oppslag 1/11 og 2/11 d.å.) er det beskrevet en situasjon i det lille øysamfunnet Høenseby i Finnmark der en tidligere drapssdomt skal ha oppført seg så truende overfor lokalbefolkningen at disse lever i konstant frykt for nye voldshandlinger.

Hvilke virkemidler ser justisministeren som mulig for at befolkningen skal kunne føle seg trygg og for at nye voldshandlinger skal kunne unngås?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at det er viktig at enkeltmenneskets og samfunnets trygghet ivaretas, herunder at fellesskapets evne til å bekjempe kriminalitet sikres, samtidig som rettssikkerheten for individet ivaretas.

Kriminaliteten bekjempes dels gjennom å iverksette forebyggende tiltak som kan hindre at kriminalitet begås, og dels gjennom effektiv straffeforfølgning.

For å hindre ny kriminalitet og ivareta ofrene for kriminalitet er de tiltak som iverksettes etter at en straffbar handling begått sentrale.

En av politiets oppgaver er å beskytte person, eiendom og fellesgoder og verne om all lovlig virksomhet, opprettholde den offentlige orden og sikkerhet og enten alene eller sammen med andre myndigheter verne mot alt som truer den alminnelige tryggheten i samfunnet, jf. politiloven § 2 nr. 1.

Det tilligger politiet og påtalemyndigheten å ta stilling til om det er begått noe straffbart. Som justisminister kan jeg ikke gripe inn i behandlingen av konkrete straffesaker, idet dette er påtalemyndighetens ansvarsområde under riksadvokatens ledelse.

Jeg kan imidlertid opplyse at jeg, i forhold til den konkrete saken det er vist til, har vært i kontakt med Politidirektoratet. Politidirektoratet har den 13. november 2001 opplyst at Vest-Finnmark politidistrikt har iverksatt flere tiltak for at befolkningen skal kunne føle seg trygg og for at nye voldshandlinger skal kunne unngås, og bl.a. opplyst følgende: "Den omtalte personen er ilagt et forbud mot opphold i Hølseby i ett år fremover og etterforskningen i straffesakene mot ham er gitt høyeste prioritet". I forhold til beslutningen om oppholdsforbud har Politidirektorat for øvrig opplyst: "Denne beslutningen er imidlertid opphevet av Hammerfest forhørsrett som mente at straffeprosessloven § 222 a ikke hjemler et generelt oppholdsforbud på et bestemt sted. Politiet har påkjært kjennelsen og kjæremålet er gitt oppsettende virkning. Kjæremålet antas å bli avgjort i løpet av denne uken". Videre er opplyst: "Etter å ha foretatt en rundspørring blant innbyggerne i Hølseby, følger politiet opp saken med hyppig tilstedeværelse for å avdempe frykten, og for å forebygge nye straffbare handlinger. Politiet har også foretatt forberedelser for å sikre en rask utrykning til stedet. Det er Politidirektoratets vurdering at politiet tar denne saken alvorlig, og at de gjøre det som er nødvendig for å sikre trygghet for beboerne i Hølseby".

Jeg ønsker å avvente den endelige rettslige behandling av oppholdsforholdet i denne konkrete saken før jeg vurderer eventuelt behov for lovendring.

Spørsmål nr. 26

Innlevert 12. november 2001 av stortingsrepresentant May-Helen Molvær Grimstad

Besvart 16. november 2001 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Norsk møbelindustri har hatt ein gradvis negativ utviklingstrend dei siste åra. Dei fleste møbelbedrifter har behov for omfattande omstilling som gir inntening og auka konkurransekraft.

Vil nærings- og handelsministeren bidra til egne omstillingstiltak i møbel- og trevareindustrien?»

Grunngjeving:

Arbeidsintensiv industri i Noreg har gjennom dei siste 10-15 år vore under eit stadig press frå lågkostland der produksjonskostnadene er mykje lågare. Til dømes er konfeksjonsindustrien éin av fleire bransjar som har flytta mykje av produksjonen ut av landet. Norsk møbelindustri har stått og står fram for mange av dei samme utfordringane. Nedbemanning eller flytting av produksjon ut av landet er ei sentral problemstilling for mange.

Rekneskapstal for bransjen (eksklusive Ekornes ASA) henta frå Brønnøysundregisteret for perioden 1997-2000 viser totalt sett ei negativ utvikling. Driftsresultatet i prosent av omsetninga har gått ned frå 7 prosent i 1997 til 3 prosent i 2000. Totalkapitalrentabiliteten frå 25 pst. til 7 pst.. Tala for Møre og Romsdal

viser tilsvarende utvikling, men situasjonen her synest enda meir kritisk gjennom svakare driftsresultat og eigenkapital. Den økonomiske evna til å gjennomføre naudsynte omstillingstiltak er ein kritisk faktor. Møre og Romsdal står i ei særstilling på landsplan når det gjeld møbelproduksjon. Fylket har vel halvparten av volumet, både målt i antall sysselsette og brutto produksjonsverdi.

Det er dokumentert gjennom fleire forskingsprosjekt verdien av klyngeeffekt innan den enkelte næring. Når det gjeld møbelindustrien i Møre og Romsdal er det nettopp det tette nettverket mellom aktørane i verdikjeda som har vore trekt fram som ein viktig faktor for kvifor denne næringa har fått ei så sterk posisjon i dette fylket.

Erfaringar frå "Verftspakken", som vart initiert og løyvd over statsbudsjettet 2000, viste at den hadde ei klar utløyssande effekt for at fleire viktige omstillingstiltak vart sett i gang.

Det er grunn til å tru at ein tiltakspakke tilpassa møbel- og trevareindustrien sine behov for utvikling kan få ein god effekt.

Eventuelle midlar bør kunne nyttast i heile landet.

Svar:

Møbel- og trevareindustrien har utvikla seg frå typiske handverksprega verksemder til å verta ein moderne industri. Tradisjonelt har denne ferdigvareindustrien orientert seg mot heimemarknaden, men dei seinare åra har vi fått ein vesentleg eksport av merkevarer frå norsk møbelindustri. Det har vore ein stor eksportvekst dei siste 10 åra. Eksportdelen i 2000 var 30 pst. Sverige og Tyskland er dei største eksportmarknadene. Mellom 15 og 20 produsentar eksporterer til desse landa. Norske produsentar møter sterk priskonkurranse i den europeiske marknaden. Dette er truleg ein av årsakene til den negative utviklinga som har vore i lønnsmda i bransjen.

Samarbeidsregjeringa vil sette ned det samla skatte- og avgiftsnivået i Noreg. Den tek sikte på å gjennomføre skatte- og avgiftslette på til saman om lag 25 mrd. kr i løpet av stortingsperioden 2001 - 2005. I tillegg vil den også følgje opp vedtaket om å fjerne investeringsavgifta. Samarbeidsregjeringa vil vidare leggje stor vekt på det langsiktige i den økonomiske politikken. Den vil arbeide for betre og meir stabile rammevilkår for all næringsverksemd. Alle delene av den økonomiske politikken må verke saman for å sikre måla om høg, stabil og berekraftig økonomisk vekst.

Samarbeidsregjeringa meiner at Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) skal leggje til rette for eit lønnsamt næringsliv i heile landet. Den legg vekt på at idé-, utviklings- og kommersialiseringsfasane er dei vanskelegaste fasane i utviklinga til ei verksemd. SND bør difor konsentrere sine verkemiddel til desse fasane. Samarbeidsregjeringa meiner at verksemda i SND må vere retta mot område der marknaden og private tilbod ikkje fungerer tilfredsstillande.

Samla sett meiner Regjeringa at ein langsiktig og god generell næringspolitikk vil auke konkurransekrafta til norsk næringsliv, og dermed også bidra til å styrke møbelindustrien.

Eg vil understreke at eg følgjer den vidare utviklinga i norsk møbelbransje nøye. Eg har bedt kommunal- og regionalministeren vurdere om det er nokon av verkemidla til Kommunal- og regionaldepartementet som kan vere aktuelle å bruke.

Dokument nr. 15:3

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 27

Innlevert 13. november 2001 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 20. november 2001 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Mener statsråden at han ikke kan bruke budsjettet som virkemiddel for å redde norske sjøfolks arbeidsplasser, bygger Regjeringen sin maritime næringspolitikk på fromme ønsker om at kapitalen vil bli i landet med dårligere rammevilkår enn i våre naboland, og hva mener statsråden er et akseptabelt nivå for det han kaller subsidiering av næringsvirksomhet i Norge?»

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet la i sitt budsjett for 2002 opp til at ferjerederier i utenlandsfart skulle få samme rammevilkår som i våre naboland. Dette har stor betydning for å bevare arbeidsplassene i Norge. Til Fædrelandsvennen uttalte nærings- og handelsministeren 12.11.01 at "regjeringen ikke fant plass til å innføre ordningen for sjømannskatt som svenskene og danskene har". Videre uttaler han: "Innenfor budsjetttrammen klarte vi ikke å få det til denne gangen. Jeg håper inderlig at de kan fortsette virksomheten i Norge under gjeldende vilkår". Videre: "Jeg ser at Color Line kan få problemer med å ha skipene under norske flagg slik konkurransesituasjonen er. Men jeg har ingen virkemidler jeg kan ta i bruk over natten". Videre: "Jeg skulle virkelig ønske at vi hadde en maritim politikk i Norge som gjør det mulig for norske rederier å seile under norsk flagg". Videre: "Spørsmålet blir hvor mye vi skal subsidiere ferjeselskapene i forhold til annen næringsvirksomhet".

Regjeringens holdning betyr at norske sjøfolk frarøves muligheten til å konkurrere med andre lands sjøfolk om arbeidsplassene. Andre europeiske skipsfartsnasjoner har tilrettelagt forholdene for sine sjøfolk, og norske sjøfolk står igjen som tapere.

Tillitsvalgte i Color Line og Fjord line hevder at 2 500 arbeidsplasser står i umiddelbar fare. De sier: "Norske utenriks fergederier truer nå med utflagging til Danmark eller Sverige. Dette medfører at 2 500 arbeidsplasser i Norge går tapt. I tillegg vil dette medføre ringvirkninger for underleverandører i Norge. Hvis utviklingen får fortsette og rederinæringen flagger ut, vil 20 000 arbeidsplasser i Norge bli berørt, de fleste i Kyst-Norge". Dette er svært alvorlig for en sjøfartsnasjon som Norge.

Svar:

Statsbudsjettet er et av flere viktige virkemidler der staten kan bidra med gode rammebetingelser til næringslivet, herunder også de maritime næringer. Samarbeidsregjeringen har derfor lagt stor vekt på tiltak som bidrar til konkurransedyktige vilkår for næringslivet. Fjerning av dobbeltbeskatning av utbytte, økning av fondet for Forskning og nyskaping og forbedrede vilkår for skattefradrag for FoU er i denne sammenheng viktige tiltak. Målene for den økonomiske politikken er bl.a. gjennom en ansvarlig finanspolitikk å kunne bidra til å dempe rentenivået. Samarbeidsregjeringens næringspolitikk for de maritime næringer tar således utgangspunkt i at det er en rekke forhold som utgjør den samlede konkurransekraft for det maritime miljø.

Når det gjelder den særskilte rederibeskatningen, er det ikke foreslått endringer.

Næringstilpassede rammebetingelser, kan i den situasjonen vi har i dag med lav arbeidsledighet, bidra til at bransjer som ikke mottar statlig støtte blir tappet for arbeidskraft til fordel for de subsidierte næringene. Vi ønsker en politikk hvor bruk av næringstilpassede virkemidler veies nøye.

Når det gjelder refusjonsordningen for sjøfolk har Regjeringen i tilleggsproposisjonen valgt å foreslå at ansatte i petroleumsvirksomhet og brønnbåter fortsatt skal være omfattet av en refusjonsordning, etter at Arbeiderpartiregjeringen foreslo å ta ut disse fartøysgruppene. Fartøyer knyttet til petroleumsvirksomhet har blant annet et stort antall opplæringsstillinger på sine skip.

Den maritime besetning i norske fergerederier i utenriksfart er omfattet av dagens refusjonsordning. Etter nylige regelendringer i våre naboland, som også omfatter den ikke-maritime besetning, har norske fergerederier i utenriksfart fått en mer utsatt konkurranseposisjon enn tidligere, sammenlignet med Danmark og Sverige.

Samarbeidsregjeringens forslag innebærer det samme utgiftsnivå over statsbudsjettet knyttet til norske sjøfolk, som i Arbeiderpartiregjeringens forslag.

Spørsmål nr. 28

Innlevert 14. november 2001 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 22. november 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Er statsråden kjent med at planen for utformingen av det nye Sosial- og helsedirektoratet innebærer oppretting av en stor divisjon som i stor grad skal drive egen forskning og selv forestå en storstilt satsing på sosial- og helsetjenesteforskning, hvordan vil statsråden sikre kvalitetsvurdering av forskning som ligger innenfor et direktorat, og hvordan vil grunnleggende prinsipper om kritisk distanse og uavhengighet kunne bli ivarettatt i et direktorat som er en del av selve forvaltningen?»

Begrunnelse:

Norsk forskningsråd er tillagt oppgaven å kvalitetsvurdere forskningsprosjekter og å følge dem opp. Universitet og høyskoler får en betydelig del av sin forskningsbevilgning fra NFR med nasjonal konkurranse ut fra kvalitet. Forskning i et forvaltningsorgan som Sosial- og helsedirektoratet vil kunne binde opp betydelige forskningsmidler som gis uten konkurranse ut fra kvalitetsvurdering.

NRF og universitet/høyskoler vektlegger at forskning skal ha kritisk distanse til interesseorganisasjoner og politikk slik av uavhengigheten blir sikret.

Svar:

Jeg har fått en orientering om bakgrunn for den del av omorganiseringen som representanten spør om, og vil i det følgende redegjøre for dette. Jeg vil også gjøre oppmerksom på at denne delen av omorganiseringsprosessen ble ferdigbehandlet 16.10.01, og meddelt de berørte 17.10.01. Jeg vil imidlertid gjøre en egen vurdering av de avveininger som er gjort, og på dette grunnlag vil jeg ta endelig standpunkt til den planlagte organisering.

I orienteringen jeg har fått, har det vært et viktig delmål med den pågående omorganiseringen av den sentrale helse- og sosialforvaltningen å bedre kunnskapsgrunnlaget for politikk og praksis. Under arbeidet er det lagt til grunn behovet for å:

- Sammenstille, kvalitetsvurdere og tilrettelegge flommen av forskningsresultater om effekt og nytte.
- Styrke det faglige grunnlaget for prioriteringsavgjørelser.
- Styrke arbeidet med å utvikle og implementere autoritative faglige retningslinjer.
- Styrke den kunnskapsbaserte rådgivning til myndigheter, praksisfeltet og befolkningen.
- Etablere en koordinerende instans som kan være kjerne i et system med overstående som formål.

Det har vært understreket at en ved nye organisatoriske grep ser på tvers av helse- og sosialfeltene i forhold til disse funksjonene.

Den nye enheten i Sosial- og helsedirektoratet vil ha som viktigste funksjoner:

- På tilgjengelig vitenskapelig grunnlag oppsummere og vurdere effekt av virkemidler og tiltak.
- På dette grunnlag utarbeide faglige normer/retningslinjer/anbefalinger.

- Frambringe kunnskapsoversikter gjennom egne oppsummeringer og/eller etablering av nettverk eller arbeidsgrupper tilpasset de ulike oppgavene og oppdragene art.
- Påvise kunnskapsmangler når det gjelder metoder og virkemidler på ulike områder, og påpeke behov for forskning og utvikling av anvendbar kunnskap rettet mot praksisfeltet.
- Vurdere hvordan, hvor og i hvilket omfang tiltak bør innpasses i norsk sosial- og helsevesen.
- Gjøre resultatene tilgjengelige ved å samordne og formidle kunnskap/kompetanse om effekt av virkemidler, og stå sentralt når det gjelder implementering av de faglige normene/anbefalingene.
- Arbeide på måter som sikrer legitimitet, oppslutning og etterlevelse ute i praksisfeltet.

Et virkemiddel for å oppnå dette er å samle og styrke miljøer som studerer effekter av tiltak og virkemidler. Det er lagt opp til at dette, iallfall i første omgang, skjer innenfor et sosial- og helsedirektorat som også skal ha viktige oppgaver knyttet til bl.a. prioritering, kvalitetsutvikling og utvikling av normer og retningslinjer. En del av denne aktiviteten, som direktoratet ønsker å samle i en egen divisjon, vil være forskning. Den forskningsaktiviteten som nå plasseres inn under det nye direktoratet, hentes fra en annen del av forvaltningen, fra dagens Statens institutt for folkehelse. Der har man gjennom flere tiår tradisjon for å drive høykompetent forskning parallelt med rådgivning og forvaltningsoppgaver. Noe av begrunnelsen har vært at viktige utøvende og rådgivende oppgaver ikke kan ivaretas på en meningsfull og kompetent måte uten at en samtidig har et ståsted i forskningen.

Oppbyggingen av forskningsmiljøer ved dette instituttet, også i andre forvaltningsorganer underlagt Sosial- og helsedepartementet, har skjedd under skiftende regjeringer, og det har så langt ikke vært tatt initiativ for å få disse miljøene ut av forvaltningen. Den nye organiseringen innebærer kun en ny arbeidsdeling: Nasjonalt Folkehelseinstitutt skal i første rekke forske på helseutvikling og årsaker til helseproblemer, mens en under direktoratet samler en del av forvaltningens forskningskompetanse om effekter av tjenester og virkemidler på helse- og sosialområdet.

Mange forskningsprosjekter, også på de aktuelle feltene, i dag foregår uten at den nødvendigvis har vært kvalitetsvurdert av NFR. På den annen side er mye av den forskningen som foregår på dagens Statens institutt for folkehelse vurdert og finansiert gjennom NFR.

Det nye direktoratet vil ha behov for forskning som er direkte relevant for direktoratets utøvende oppgaver. Dette betyr at direktoratet i en del sammenhenger kan ha behov for å påvirke hva det skal forskes på. Det betyr imidlertid ikke at direktoratet skal påvirke de forskningsmessige framgangsmåtene eller resultatene.

Det er i arbeidet så langt forutsatt at direktoratet skal utvikle en bestillerkompetanse overfor eksterne forskningsmiljøer. Hensikten med den pågående omorganiseringen har i dette tilfellet vært ikke å skape et lukket forskningsmiljø innad i forvaltningen. Tvert imot er det et viktig mål å utvikle et miljø som har tett kontakt og samarbeid med forskningsmiljøer utenfor forvaltningen. Mye av den forskningsrettede aktiviteten i det nye direktoratet har vært forutsatt å skulle omhandle oppsummering og synteser av forskning som foregår andre steder.

Dette til orientering om bakgrunnen for saken. Jeg vil som nevnt gjøre en egen vurdering av de avveininger som er gjort, og på dette grunnlag ta endelig standpunkt til den planlagte organisering.

Spørsmål nr. 29

Innlevert 14. november 2001 av stortingsrepresentant Kari Gløersen

Besvart 27. november 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hvordan vurderer statsråden risikoen ved videre veisalting og hvilke tiltak bør iverksettes?»

Begrunnelse:

Veisalting langs riksveg 2 forurenses grunnvannsbrønn på Gaustadmoen i Eidskog kommune. Grunnvannet gir drikkevann av svært god kvalitet til 4 700 innbyggere i Eidskog. Tre års overvåking av grunnvannet dokumenterer at Statens vegvesen med sin veisalting forurenses denne hovedvannkilden til Kroksjøen Vannverk A/L.

Dokumentasjon i denne saken viser en kraftig økning i kloridinnholdet i målinger gjort 31.08.01. Vegvesenet har gitt uttrykk for betydelig bekymring i forhold til den negative utviklingen i saltverdiene i drikkevannet, men er med referanse til trafikksikkerheten ikke villige til å ta konsekvensen av dette gjennom å stoppe saltingen kommende vinter.

På den annen side har Statens vegvesen innrømmet at dersom man på tidspunktet for planlegging av veien hadde hatt de kunnskaper man i dag har om veisaltets innvirkning på grunnvannsbrønnen, ville trasévalget for riksveg 2 gjennom området blitt et annet.

I denne forbindelse viser jeg til tiltak Asker kommune har iverksatt ved Dikemarkvannet langs Drammensveien for å hindre uønsket saltpåvirkning i ferskvannet: Redusert vinterhastighet og skilting om at salting opphører.

Eidskog kommunestyre vedtok i september 1999 at veisaltingen skulle opphøre og erstattes med andre tiltak. Statens vegvesen har ikke tatt dette til etterretning og mener fremdeles at dokumentasjonen er for dårlig. "Føre var-prinsippet" er anerkjent i all miljøtenking, men dette prinsippet synes å være fraværende i Statens vegvesens håndtering i denne saken. Med basis i dette prinsippet burde saltingen gjennom området vært stanset forlengst.

Svar:

Salting av veier gir meget stor ulykkesreduksjon i forhold til en normalt godt driftet vintervei uten bruk av salt. Et omfattende fullskala forskningsprosjekt om salting og trafikksikkerhet der alle 19 fylker var med, viste klare tall for reduksjon av ulykkene.

Det er i dag ingen fullgode alternativer til salting av veier. Under en del vinterforhold kan det oppnås god bedring av friksjonen når det benyttes sand blandet med varmt vann, men dette vil i utgangspunktet brukes der veier har mindre trafikk og det ikke tilstrebes bar veibane.

I området med drikkevannsbrønnen til Eidskog kommune er det gjennomført mange målinger for å finne ut om vannkvaliteten endrer seg. Statens vegvesen har stilt spørsmål ved om enkelte av målingene viser riktig resultat. Vegvesenet har nå i fellesskap med kommunen besluttet at det skal settes i gang et intensivt måleprogram fra 01.11.01, der målinger vil bli foretatt hver fjortende dag.

Vinterdriftsnivået er knyttet til veistandard og trafikkmengde. Rv 2 har en årsdøgntrafikk som medfører at den saltes for å sikre trafikksikkerhet og trafikkavvikling. Det er også et stort innslag av tungtrafikk på veien.

Trafikksituasjonen på Rv 2 er ikke sammenlignbar med situasjonen forbi Svinsjøen i Asker. Den store tunge gjennomgangstrafikken går her på E18. Rv 2 er imidlertid en viktig vei som skal ha høy grad av sikkerhet og framkommelighet, slik at trafikantene velger denne veien framfor alternative veger med dårligere kurvatur, mer randbebyggelse og et lavere driftsnivå.

Statens vegvesen arbeider for at miljøet rundt og ved veiene ikke skal bli forurenset. O-visjonen for å hindre trafikkulykker strider ikke mot dette prinsippet, men inntil det kommer andre og bedre alternativer for å oppnå god friksjon må en fortsette å bruke salt på Rv 2 i Eidskog kommune.

Vegvesenet har etablert et godt samarbeid med Eidskog kommune og jeg er opptatt av at kommunen og Vegvesenet i samarbeid skal finne en god løsning på problemet knyttet til saltforurensning i drikkevannskilden.

Spørsmål nr. 30

Innlevert 14. november 2001 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 23. november 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I forbindelse med sammenslåingen av tre rutebilselskaper til Vestoppland Bilselskap i 1967 ble det inngått en avtale om pensjonsordning. Denne avtale har fungert i henhold til avtale inntil mai 2001 da den uten videre opphørte. I dag strider Oppland fylkeskommune, busselskap og departementet om hvem som har ansvaret, mens de få gjenlevende pensjonister ikke får utbetalt sine pensjoner.

Vil statsråden sørge for at de få pensjonistene dette gjelder kan fortsette å få sin pensjon?»

Begrunnelse:

I 1966-67 gikk tre bilselskaper; A/L Gjøvik og Vardal Bilruiter, Østre Toten Bilselskap og A/L Vestre Toten og Land Bilruiter sammen til Vestoppland Bilselskap A/S. Denne sammenslåingen var motivert av et ønske fra staten, begrunnet i den rasjonaliseringsgevinst en slik ordning vil medføre. Som et ledd i prosessen for sammenslåing ble det etablert to pensjonsordninger for aksjonærene, den første ved generalforsamlingsvedtak av 12.12.66, og den andre ved generalforsamlingsvedtak av 14.08.67. Dette som en kompensasjon for sammenslåingen til et selskap. Begge disse vedtakene ble godkjent av staten v/Samferdselsdepartementet, i henholdsvis av 10.01.67 og 30.08.67. Norgesbuss Oppland har betalt disse pensjonene med fullfinansiering fra staten i 34 år. Eier- og organisasjonsstrukturen har endret seg flere ganger, og det er nå styret i Norgesbuss Oppland AS som administrerer pensjonsordningene.

31. desember 2000 sluttet Norgesbuss Oppland AS å utføre transporttjenester i henhold til avtale med Oppland fylkeskommune. Oppland fylkeskommune har etter dette stanset overføringene til Norgesbuss Oppland AS. Dette gjelder også overføringene som skulle dekke pensjonsordningene. Problemstillingen i denne saken er om det foreligger en pensjonsforpliktelse for Norgesbuss Oppland AS, eller om det er staten v/fylkeskommunen som er forpliktet.

Svar:

Norgesbuss Oppland AS er rettsetterfølgeren til Vestoppland Bilselskap AS, og har dermed overtatt førstnevnte selskaps forpliktelser.

Norgesbuss Oppland AS har hevdet at staten har forpliktet seg til å dekke de aktuelle pensjonsutgiftene, i og med at staten i 1967 godkjente avtalene mellom Vestoppland Bilselskap AS og de aktuelle aksjonærene om pensjonsrettigheter.

Samferdselsdepartementets godkjenning av pensjonsavtalene i 1967 innebar imidlertid kun at Vestoppland Bilselskap AS fikk rett til å ta pensjonsutgiftene med i beregningsgrunnlaget for tildeling av statstilskudd for de rutetjenester som selskapet utførte. Det er dette som er videreført, også etter at fylkeskommunen overtok funksjonen som tilskuddsyter i 1981.

Tilskuddet til rutetrafikken ble fastsatt årlig basert på regnskapsførte kostnader (herunder pensjon) og inntekter. Trafikkinntektene har således bidratt til finansiering også av pensjonsutgiftene i selskapet.

Norgesbuss Oppland AS har nå ikke lenger kjøring som gir rett til tilskudd.

Departementet var ikke part i pensjonsavtalene mellom Vestoppland Bilselskap AS og de aktuelle aksjonærene. Samferdselsdepartementet hadde heller ikke, som ansvarlig for å yte tilskudd til rutetransport, fullmakt til å inngå avtaler som innebar forpliktelser til å yte pensjon.

På bakgrunn av ovennevnte finner jeg ikke at staten er forpliktet til å dekke de aktuelle pensjonsutgiftene.

Jeg har ikke grunnlag for å ta standpunkt til hvilke forpliktelser Norgesbuss Oppland AS har overfor de aktuelle pensjonistene.

Spørsmål nr. 31

Innlevert 15. november 2001 av stortingsrepresentant Åge Konradsen

Besvart 20. november 2001 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Forsvarsdepartementet har skrevet følgende til Forsvarssjefen: "Det legges til grunn at Olavsvern skal være en understøttelsesbase uten stasjonerte avdelinger." Forsvarssjefen har deretter lagt opp til at samtlige MTB-er skal ha hjemmebase på Haakonsværn.

Gjenspeiler iverksettelsesbrevet Stortingets intensjon og vedtak den 13. juni 2001, og hvis ikke, vil departementet fjerne dette pålegget slik at Forsvaret gis anledning til å stasjonere MTB-ene på Olavsvern?»

Begrunnelse:

Stortinget besluttet ved behandlingen av St.prp. nr. 45 (2000-2001) å videreføre MTB-våpenet med 14 moderniserte Hauk-klasse fartøy og etter hvert 6 Skjold-klasse fartøyer. For å muliggjøre en tilstrekkelig

tilstedeværelse i nord, ble det også tatt inn et tillegg til romertall "X" som sier at Olavsvern videreføres som base under Ramsund orlogstasjon. Dette for å kunne understøtte MTB-er og UVB-er i Nord-Norge.

Generalinspektøren i Sjøforsvaret har stilt spørsmål om en uklarhet hva gjelder Stortingets beslutning mht. oppgradering av Hauk-klassen. Skal 8 eller 14 fartøyer oppgraderes? Spørsmålet blir da om Hauk-klassen skal seile fram til 2015 eller bare til Skjold-klassen er innfaset. Hvis det siste er riktig, vil Hauk-klassen bli utfaset i 2006/07 som er mange år før teknisk og operativ levetid løper ut.

Svar:

Jeg ser at Stortingets vedtak av 13. juni kan gi grunnlag for tolkning når det gjelder hvilken funksjon Olavsvern skal ha når det gjelder stasjonering av missiltorpedobåter (MTB-er). Hva som ikke er gjenstand for tolkning er at Stortinget har vedtatt at Olavsvern skal nedlegges som orlogsstasjon. Dette vedtaket gjelder naturligvis inntil Stortinget eventuelt bestemmer noe annet. Jeg kan derfor vanskelig se at verken Forsvarsdepartementet eller Forsvarssjefen i forbindelse med iverksetting og gjennomføring av Stortingets vedtak, har satt Stortingets intensjon og vedtak til side så lenge Stortinget ikke har vedtatt at det skal være fast stasjonering av MTB-er ved

Olavsvern. Olavsverns framtidige funksjon i forhold til MTB-våpenet vil være å understøtte fartøyene når de opererer i nord, og jeg setter ikke likhetstegn mellom understøttelsesfunksjonen og fast stasjonering.

Regjeringen har i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) bebudet at det er behov for å vurdere endringer og justeringer både i Forsvarets styrkestruktur og organisasjon, og at dette skal følges opp i en proposisjon til våren. Jeg vil også se på Sjøforsvarets organisasjon i denne forbindelse. Jeg vil legge stor vekt på de økonomiske aspekter og ikke minst hensynet til rasjonell drift og potensialet for ytterligere innsparinger.

Spørsmål nr. 32

Innlevert 15. november 2001 av stortingsrepresentant Dagrun Eriksen

Besvart 23. november 2001 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hvor står adopsjonssaken, og når kan vedkommende forvente en avklaring?»

Begrunnelse:

En kvinne har søkt om å adoptere en gutt, født 05.06.1991, fra Brasil. Kvinnen har vært forsørger for gutten siden han var liten. Adopsjonen ble godkjent i byen Guarapartes 21.09.95 etter at gutten hadde vært fosterbarn i 4,5 år. Dette etter barnevernets anmodning. Sakspapirer om adopsjonen ble sendt til Statens ungdoms- og adopsjonskontor i februar 1996. Da ble det saksbehandling med intervjuer, hjemmebesøk og legeerklæring.

I juli 1996 fikk vedkommende brev fra Statens ungdoms- og adopsjonskontor at saken skulle avgjøres når vedkommende kom tilbake til Norge for godt!

29. april 2001 kom kvinnen tilbake og papirene ble sendt på nytt. Gutten som har bodd hos vedkommende nesten hele sitt liv er adoptert lokalt.

Svar:

Jeg viser til brev 15. november 2001 med spørsmål til skriftlig besvarelse fra representant Dagrun Eriksen. I henvendelsen reises spørsmål om når avgjørelse i en konkret adopsjonssak vil kunne påregnes å foreligge.

Departementet har vært i kontakt med Statens ungdoms- og adopsjonskontor. De kan bekrefte at de har den aktuelle saken til behandling og beklager at saken er blitt noe forsinket. Kontoret opplyser videre at saken gjelder søknad om anerkjennelse etter adopsjonsloven § 19, av en adopsjon gjennomført i Brasil i 1995. Det opplyses at en avgjørelse vil foreligge i løpet av november.

Spørsmål nr. 33

Innlevert 15. november 2001 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 23. november 2001 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Siden juni i år har strømprisen på den felles nordiske kraftbørsen, Nordpol, ifølge Dagbladet 15. november, blitt redusert med nesten 25 pst.. Det viser seg nå at strømleverandørene i liten grad har satt ned prisen til forbrukerne.

Hva vil olje- og energiministeren foreta seg for at lavere pris i kraftmarkedet kan komme forbrukerne til gode?»

Begrunnelse:

Prisen husholdningene betaler for strøm har i løpet av det siste året steget mye. Noe av økningen kan tilskrives lite nedbør og dermed mindre kraftproduksjon. Nå er imidlertid kraftmagasinene langt på vei fulle. Det har gitt seg utslag i lavere priser på kraftmarkedet. Prisen til forbrukerne derimot, har ikke i vesentlig grad gått ned. For mange utgjør strømrregningen en stor del av husholdningsbudsjettet. Da strømprisene på kraftmarkedet for en tid tilbake økte ble det en stor belastning for mange familier. Regjeringen Stoltenberg foreslo derfor å redusere el-avgiften med til sammen 2 øre. Da er det spesielt viktig at lavere priser i kraftmarkedet og redusert avgift kommer forbrukerne til gode, og at dette ikke "spises opp" ved at strømleverandørene fortsatt tar like høye priser.

Svar:

Jeg viser videre til diskusjonen i spontanspørretimen i Stortinget 21. november angående samme sak.

Energimyndighetene har ansvar for å legge til rette for en effektiv omsetning i kraftmarkedet. Blant annet har alle forbrukere siden 1998 kunnet skifte kraftleverandør kostnadsfritt. Fra 1. februar i år ble det også lagt til rette for at en kan skifte kraftleverandør over Internett. Norge var videre det første land i verden med en så omfattende deregulering av kraftmarkedet, og med så store rettigheter for forbrukerne.

Energimyndighetene følger utviklingen i kraftomsetningen, og endringer i rammebetingelsene vurderes fortløpende for å sikre en effektiv kraftomsetning i Norge.

Videre viser jeg til at konkurransemyndighetene løpende vurderer konkurranseforholdene i kraftmarkedet.

Jeg vil følge utviklingen framover og vurdere tiltak som kan bidra til effektive omsetninger i kraftmarkedet som også kommer forbrukerne til gode.

For å oppnå lavere priser er det generelt viktig at forbrukerne er aktive og utnytter mulighetene i kraftmarkedet, som i andre markeder. Per i dag er det mindre enn 15 prosent av alle husholdninger som har en annen kraftleverandør enn den som er dominerende i sitt område. En såpass lav andel betyr ikke nødvendigvis at valgfriheten til forbrukerne ikke er reell, men kan blant annet indikere at prisforskjellene mellom kraftleverandørene over tid har vært relativt små. Den pris kraftleverandør tar av sine kunder er ikke regulert av myndighetene. Det er således ikke ulovlig å ta en høy pris. Mer aktive forbrukere vil imidlertid kunne bidra til økt konkurranse, og dermed til at prisen presses nedover. Videre er det en rekke kraftleverandører som tilbyr kontrakter der kraftprisen direkte følger prissvingningene i kraftmarkedet, så vel opp som ned. Formidling av informasjon er viktig i denne sammenheng. Jeg vil i den sammenheng peke på at flere media jevnlig presenterer ulike oversikter over kraftleverandører, i tillegg gir Konkurransetilsynet ukentlig oppdaterte oversikter over pristilbud til forbrukere.

Spørsmål nr. 34

Innlevert 15. november 2001 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 21. november 2001 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vinmonopolet tilbyr kjøp av alkohol over Internett med bruk av kredittkort for omsetning av alkoholholdige varer. Vinmonopolordningen er et alkoholpolitisk virkemiddel, ut fra erkjennelsen om at økt tilgjengelighet også gir økt alkoholkonsum.

Ser statsråden betenkeligheter med kredittkortsalg via Internett, og vil statsråden i så fall ta initiativ til begrensninger i retningslinjene som Vinmonopolet har for slikt salg?»

Svar:

Jeg tror det er viktig å være klar over at i det totale bildet har den alkoholpolitiske effekten av å hindre kredittsalg av alkohol lenge vært ansett som forsvinnende liten.

Alkoholloven har aldri nedlagt forbud mot kredittsalg av øl og vin. Tidligere alkohollovs forbud (1927-loven) mot kredittsalg av brennevin og løsgjengerlovens forbud (1900-loven) mot kreditt ved skjenking av "berusende drikke" ble opphevet da alkoholloven av 1989 trådte i kraft, blant annet under henvisning til at bestemmelsene "neppe har noen edruskapspolitisk betydning", jf. Ot.prp. nr. 31 (1988-89) Om lov om omsetning av alkoholholdig drikk mv.

Sosial- og helsedepartementet har åpnet for at Vinmonopolet kan etablere en bestillings- og betalingsordning på Internett for ytterligere å bidra til å bedre tilgjengeligheten til lovlig omsatt alkohol i de delene av landet der det er store avstander til nærmeste vinmonopolutsalg. I den forbindelse har bruk av kredittkort blitt en aktuell form for betalingsformidling i selskapet, fordi det per i dag ikke finnes gode og sikre alternativer til denne betalingsformidlingen ved netthandel.

Handel over nett antas ikke å være den mest aktuelle handelskanalen for personer med akutte behov for å skaffe seg alkohol, siden det vanligvis vil ta to til tre dager fra bestilling til varene ankommer. Kontrollen med utlevering av varene vil være den samme uavhengig av om varene er bestilt over nettet eller på annen måte. Netthandel med kredittkort er heller ikke anslått å utgjøre noen vesentlig del av Vinmonopolets totale salg. Vinmonopolet anslår omfanget av den delen av selskapets fjernhandel som vil bli betalt med kredittkort til ca. 50 millioner kroner, mens Vinmonopolets totale salg i år er forventet å bli på ca. 9 milliarder kroner. Bruk av kredittkort forutsetter videre at kredittkortselskapene har vurdert og godtatt kundenes kredittverdighet på forhånd, og økonomiske misligheter i forbindelse med bruken av kredittkort vil sannsynligvis raskt bli fanget opp av disse selskapene.

Jeg har tiltro til at Vinmonopolet kan håndtere sitt nettsalg av alkohol på en alkoholpolitisk forsvarlig måte, og vil derfor ikke ta noe initiativ til begrensninger i de retningslinjene som i dag foreligger for Vinmonopolets netthandel.

Spørsmål nr. 35

Innlevert 16. november 2001 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 27. november 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil helseministeren iverksette for å sikre at bl.a. ordningene med generisk substitusjon og parallellimport kommer til uttrykk i utsalgsprisene på legemidler?»

Begrunnelse:

I Dagens Næringsliv av 3. og 4. november 2001 fremgår det at apotekkjedene selv fastsetter prisen på legemidler som apotekene kjøper dem inn for, uavhengig av den prisen leverandørene av legemidler selger disse for til grossistene. Med dagens prisforskrifter bestemmer apotekkjedene selv i realiteten utsalgsprisen opp til en maksimalpris som er bestemt av Statens legemiddelverk.

Det fremgår også av artikkelen at konkurransen mellom legemidelleverandørene allerede er hard etter innføring av ny apoteklov og at rabattene kan være store. Imidlertid kommer ikke nødvendigvis rabattene til uttrykk i utsalgsprisene. Ny apoteklov regulerer imidlertid ikke forholdet mellom rabatterte priser fra leverandørene og reelle utsalgspriser i apotek, og myndighetene kan ikke med dagens ordning påvirke denne prisdannelsen.

Generisk substitusjon og parallellimport ble innført med intensjon om at rimeligere, rabatterte legemidler skulle sikre et medisintilbud med lavere priser til pasientene og for betalerne (pasientene og staten).

Dagens prisdannelsessystem gir mulighet for apotekkjeder til å kjøpe billig og selge dyrt. Med en slik ordning må effekten av generisk substitusjon og parallellimport etter intensjonen trekkes i tvil.

Svar:

Ved utarbeidelsen av ny apoteklov har det vært et poeng ikke bare å legge til rette for bedret tilgjengelighet til apotek tjenester og konkurranse mellom apotek, men også å legge til rette for at apotek og grossist får en sterkere forhandlingsposisjon vis-à-vis legemiddelimportører og -produsenter.

Mye taler for at disse aspektene blir ivare tatt under ny apoteklov, slik som forutsatt. Imidlertid har jeg registrert at det fra enkelte hold hevdes at kundene ikke får nyte godt av apotek og grossists bedrete forhandlingsposisjon i form av lavere utsalgspris. Legemiddelverket utreder i disse dager spørsmålet. Når Legemiddelverkets utredning foreligger, vil jeg vurdere hvilke tiltak som eventuelt bør iverksettes. En situasjon der oppnådde rabatter fra produsent overhodet ikke kommer legemiddelkjøperne til gode, finner jeg lite tilfredsstillende.

Spørsmål nr. 36

Innlevert 16. november 2001 av stortingsrepresentant Bjørgulv Froyn

Besvart 28. november 2001 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren sørge for at det fortsatt vil være mulig for det somaliske miljøet i Norge å sende penger til familier i Somalia?»

Begrunnelse:

Somalia er blant de land som ikke har et ordinært banksystem. Derfor har somaliere i Norge benyttet seg av det pengetransaksjonssystemet som nå er stoppet.

Hensikten med å stoppe dette systemet var å hindre at det skulle kunne sendes penger til terrororganisasjoner. Men uten dette systemet vil heller ikke de som ønsker å sende penger til sin familie i hjemlandet få mulighet til dette. For mottakerfamiliene vil dette få store konsekvenser.

Svar:

Økokrim gjennomførte 5. oktober i år en aksjon mot en såkalt "Hawala-bank". Dette er et system for betalingsformidling som er etablert utenfor det kjente og legale bankvesenet slik vi har i Norge og internasjonalt. Etter det man kjenner til er dette systemet for betalingsformidling benyttet til å overføre penger fra Norge til andre land.

Grunnlaget for politiets aksjon var mistanke om hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger (strl. § 317) og at "Hawala-banken" var benyttet til dette. Jeg vil understreke at hvitvasking er et annen type straffbart forhold enn overtredelse av den provisoriske forordningens straffebestemmelser om finansiering av terrorisme.

I forbindelse med aksjonen ble 7 personer av somalisk opprinnelse siktet og pågrepet. Etter det jeg har fått opplyst er alle de siktede norske statsborgere. Det ble også foretatt omfattende beslag, blant annet av elektronisk materiale. Dette blir, som ledd i etterforskningen, gjennomgått med sikte på å avkrefte eller bekrefte mistanke om at innskyttere i "Hawala-banken" har vært involvert i hvitvasking av utbytte fra straffbar virksomhet. Denne etterforskningen pågår fortsatt.

Det er mulig at politiets etterforskningsskritt, blant annet ved beslag av elektronisk informasjon, har resultert i visse problemer for "Hawala-banken". Det er imidlertid opplyst at Økokrim ikke har sperret noen konti som har vært benyttet til betalingsformidling. Det betyr at etniske somaliere som bor i Norge, også etter den 5. oktober har kunnet benytte de samme kontiene til å overføre penger. De har dessuten hatt muligheter til å sende penger til mottakere utenfor landet gjennom valutabanker, selv om ikke pengene kan sendes til bank i selve Somalia, men til nærmeste bank utenfor Somalia.

Jeg kan derfor ikke se at det fra norske myndigheters side skulle være behov for foreta seg noe i forhold til mulighetene for å gjennomføre pengetransaksjoner fra Norge til utlandet. La meg også avslutningsvis minne om at jeg som justisminister ikke har instruksjonsmyndighet over påtalemyndighetens behandling av konkrete straffesaker og heller ikke er fagansvarlig for norsk banklovgivning.

Spørsmål nr. 37

Innlevert 19. november 2001 av stortingsrepresentant Ivar Østberg

Besvart 28. november 2001 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Oppslag i media de siste dagene har brakt nyheter om at statsstøtten til arbeidssamvirkebedriftene, deriblant produksjonsverkstedene, vil falle bort fra nyttår som følge av nytt regelverk for bedriftene. Et frafall av statsstøtte vil medføre at mange ansatte står i fare for å miste arbeidet. Mange av arbeidstakerne ved bedriftene er psykisk utviklingshemmede som ikke har andre muligheter til å skaffe seg arbeid.

Hva vil statsråden gjøre for å unngå at noen mister jobben?»

Svar:

Det vises til brev av 19. november med spørsmål om statsstøtten til arbeidssamvirkebedriftene vil falle bort fra nyttår som følge av nytt regelverk for bedriftene.

Jeg kan med en gang forsikre spørsmålsstilleren om at statsstøtten til arbeidssamvirkebedriftene ikke vil falle bort. Staten skal opprettholde sitt klare hovedansvar for bedriftene.

Regjeringen har lagt opp til at forslag til nytt regelverk for arbeidsmarkedstiltakene trer i kraft fra 1.1.02. Arbeidet med nytt regelverk har hatt to hovedformål:

- Å gi brukerne et bedre tiltakstilbud.
- Å flytte ressurser fra administrasjonen til tjenesteproduksjon.

Tiltaksstrukturen, spesielt for yrkeshemmede, er over tid blitt unødige komplisert. Mange små og delvis overlappende tiltak gjør det nødvendig å slå sammen og sanere tiltak. Det er derfor lagt opp til færre og bredere tiltak, og enklere tilskuddsordninger til arrangører av tiltak. Målgruppen for det enkelte tiltak skal være vid, men med mulighet for individuell tilpasning innenfor maksimalrammer mht. varighet og tilskuddssats.

Forslag til nytt regelverk har vært ute på bred høring. Høringen viste stor oppslutning om hovedprinsippene i forslaget. På denne bakgrunn er det utarbeidet forslag til ny fellesforskrift for arbeidsmarkedstiltakene.

Som en del av arbeidet med å forenkle tiltaksstrukturen inngår også et forslag om å slå sammen de tre nåværende arbeidssamvirketiltakene (ASV, PV og ASVO) til et nytt tiltak basert på prinsippene innenfor dagens ASVO. Tiltaket er gitt navnet Varig tilrettelagt arbeid.

PV- og ASV-bedriftene mottar i dag statlig tilskudd etter budsjett, mens ASVO-bedriftene mottar driftsstøtte etter fast sats per tiltaksplass. Det er foreslått at PV- og ASV-bedriftene skal gå over til den tilskuddsordningen som ASVO-bedriftene i dag har. Dette er et administrativt enklere system som sikrer større likebehandling i tildelingen av statlige midler.

For enkelte bedrifter vil overgangen til et nytt tilskuddssystem medføre reduserte statlige overføringer. Bedriftene kan søke egne omstillingsmidler i forbindelse med overgangen til ny tilskuddsordning. Omstillingsperioden er på to år, men med mulighet til forlengelse. Det er satt av en større pott til omstilling av bedriftene med midler som skal dekke både behovet for fornyelse av produksjonsutstyr og bistand til rådgivning i omstillingsprosessen.

Hvis produksjonsverkstedene ikke ønsker å inngå en omstillingsavtale med Aetat, vil departementet ikke motsette seg dette. I disse tilfellene vil PV-ene så lenge de selv ønsker det, motta statlig støtte etter dagens ordning, hvilket betyr at bedriftene vil motta både drifts- og investeringsstøtte.

Ved bedrifter som omstilles skal det inngås en avtale mellom arbeidsmarkedsmyndighetene og eierkommunen. Eierkommunen forplikter seg til å bidra med et driftstilskudd til bedriftene som utgjør minst 25 prosent av tilskuddet fra staten. Regjeringen vil gå inn for å oppjustere statsstøtten til bedriftene utover forventet pris- og lønnsvekst i forbindelse med budsjettet for 2002.

I forbindelse med utarbeidelse av ny forskrift for arbeidssamvirkebedriftene som skal iverksettes fra neste år, vil det innføres et tilskudd til tilrettelegging av arbeidsplassen ved ansettelse av nye arbeidstakere i bedriftene. Tilskuddet kan ytes tiltaksdeltakere etter en individuell vurdering av behov. Gjennom tilrettelegging av produksjonsutstyr m.m. skal bedriftene kunne tilby tiltaksdeltakerne arbeidsoppgaver som gjør det mulig for den enkelte å gjennomføre tiltaket. Tilskuddet skal dekke utgifter til utstyr og opplæring som er nødvendig for å bli ansatt i bedriftene. Tilskuddet skal ytes etter regning og begrenses oppad til et beløp tilsvarende statlig tilskuddssats per plass per år, dvs. rundt 90 000 kroner.

Etter nytt regelverk for bedriftene kan det også søkes om midler til omstrukturering av bedriftene dersom dette anses som nødvendig for å oppfylle kravene til gjennomføring av tiltaket Varig tilrettelagt arbeid.

Departementet vil neste år igangsette et forsøk for å undersøke mulighetene for å endre utformingen av den statlige tilskuddsordningen. I forsøket vil man prøve ut en differensiering av den statlige støttesatsen til bedriftene, slik at det i større grad kan tas hensyn til de ansattes funksjonsevne ved tildeling av statlig støtte.

Jeg vil igjen understreke at omstilling til ny tilskuddsordning vil være frivillig for produksjonsverkstedene. Ingen arbeidstakere skal risikere å miste jobben. Til kommunene og bedrifter som velger å gå over til ny tilskuddsordning, vil staten yte betydelig omstillingsstøtte. Bedriftene vil beholde sin nåværende driftsstøtte så lenge omstillingsprosessen pågår. Departementet vil jobbe videre med hvordan støttesystemet for bedriftene skal utformes i framtiden.

Spørsmål nr. 38

Innlevert 20. november 2001 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 26. november 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Er det riktig at 10. klasse ved Ulveset skule blir nektet å reise til England når de fikk reisetillatelse før de nye reglene om egenbetaling i skolen trådte i kraft, og vil statsråden foreta seg noe for å sørge for at en slik allerede planlagt reise kan gjennomføres?»

Begrunnelse:

10. klasse ved Ulveset skule i Fjell kommune har i over to år forberedt klassetur til Scarborough i England. Elevene som skal delta på turen har spart penger de siste to årene og også samlet inn penger til reisen gjennom arbeid i skolekantinen, elevkvelder og kakesalg. Nå har imidlertid elevene fått beskjed av Fjell kommune om at reisen ikke kan gjennomføres fordi Stortinget har slått fast at egenbetaling i skolen skal vekk. Dette skjer til tross for at kommunen ga klarsignal til å reise da skolen søkte om dette for to og ett halvt år siden. På det tidspunktet det nye avslaget kom hadde skolen allerede bestilt billetter og reservert overnatting i England.

Svar:

Det vises til vedlagte brev som er sendt Statens utdanningskontorer 15.03.00. Brevet gjengir departementets syn på gjeldende rett knyttet til egenbetaling ved blant annet leirskoler. De samme prinsippene som gjelder leirskoler skal også legges til grunn for tematurer til utlandet av noe varighet.

Reglene om egenbetaling ble vedtatt i forbindelse med den nye opplæringsloven og trådte ikraft 1.8.99. Det er ikke skjedd endringer i reglene etter ikrafttredelsen.

Det er først og fremst skolen og kommunen som skal vurdere om den enkelte sak om foreldrebetaling er i samsvar med opplæringsloven. Dersom foreldre eller elever er misfornøyde med behandlingen på kommunenivå, kan de henvende seg til Statens utdanningskontor.

Vedlegg til svar:

Departementet har fått en del henvendelser angående tolkningen av gratisprinsippet i opplæringsloven § 2-1 siste ledd. I den forbindelse har vi gitt følgende informasjon:

Det står i opplæringsloven § 2-3 første ledd at en del av undervisningstiden blant annet kan brukes til leirskoleopplæring. Videre legger "Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen" (L97) opp til en rekke aktiviteter som kan legges til leirskoleopphold. På mellomtrinnet er leirskole nevnt som et tiltak i kroppsøving. Det fremgår bl.a. her at: "I opplæringa skal elevane (...) gjennom leirskule eller på andre måter få røynsle med å vere i naturen. I 6. klasse eller om hausten/vinteren i 7. klasse." Departementet vil presisere at formuleringen i L97 ikke er til hinder for å legge leirskoleoppholdet til ungdomstrinnet. Ellers kan vi nevne at mange kommuner har gode erfaringer med at klasser får leirskoleopphold i nærmiljøet eller opphold på ubetjente leirskoler sammen med klassestyreren. På denne måten kan kostnadene reduseres. Vi vil også nevne at foreldrene, eksempelvis gjennom foreldrerådet, kan påvirke utformingen av elevenes opplæringstilbud, herunder om elevene skal få tilbud om opplæring på en leirskole, type leirskole mv.

Det står også i opplæringsloven § 2-1 at grunnskolen skal være gratis og at skolen skal holde elevene med lære- og lesebøker, skrive- og tegnemateriell og annet undervisningsmaterieell. Regelen har tidligere vært uttalt i grunnskoleloven. Det har altså ikke skjedd noen endring av regelverket på dette punktet i forbindelse med ny opplæringslov.

Prinsippet om gratis grunnskoleopplæring innebærer blant annet at elevene ikke skal betale for undervisning i forbindelse med leirskoleopphold. Departementet vil her tilføye at det gis et statlig øremerket tilskudd for å medvirke til at opplæring på leirskole er gratis. Tilskuddet blir gitt per klasse for opphold på inntil én uke i løpet av grunnskoleopplæringen, og dekker lønn til lærer ved leirskolen. Det er ellers lagt til grunn i forarbeidene til loven (NOU 1995:18, Ot.prp. nr. 46 (1997-98) og Innst. O. nr. 70 (1997-98) at kommunen kan ta betaling for reise, kost og losji knyttet til et reelt frivillig leirskoleopphold. At tilbudet er reelt frivillig innebærer at:

- foreldrene og elevene ikke blir utsatt for økonomisk press og
- at de elevene som av ulike grunner ikke ønsker å delta på leirskoleoppholdet får et annet tilbud om grunnskoleopplæring i henhold til L97.

For at foreldre og elever ikke skal oppleve et ev. tilbud om leirskoleopplæring som et økonomisk press, må skolen sørge for at tilbudet blir presentert på en slik måte at det oppleves som et reelt frivillig tilbud. Videre må leirskoleoppholdet ha en økonomisk ramme som gjør at alle elever som ønsker å delta faktisk får denne muligheten. Om kommunen kan ta egenbetaling, ev. hvor mye, vil måtte bero på en konkret og skjønnsmessig vurdering av det enkelte tilfelle.

Alle andre utgifter til grunnskoleopplæring skal kommunen dekke, eksempelvis utgifter i forbindelse med ekskursionsjoner. Dersom skolen tar elevene med på en teaterforestilling eller til et museum, må kommunen betale eventuell transport og billett. Annen nødvendig transport i skoletiden, for eksempel til svømmehall og bibliotek, skal også betales av kommunen.

Dette til orientering.

Spørsmål nr. 39

Innlevert 21. november 2001 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 26. november 2001 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Beløpsgrensen for skattefrie personalgaver har stått stille siden 1996. Da ble den justert fra 400 til 500 kroner. For mange bedrifter som konkurrerer på bedriftsgavemarkedet vil en heving av beløpet bety mye.

Vil finansministeren heve beløpsgrensen slik at arbeidsgivere bør kunne gi personalgaver med sammenlignbar realverdi over tid?»

Svar:

I utgangspunktet er alle gaver/naturallytelser ervervet i arbeidsforhold på lik linje med kontantlønn skattepliktig inntekt for mottakeren etter skatteloven § 5-1 første ledd. Det er imidlertid gjort unntak for ulike typer gaver i ansettelsesforhold. Unntakene reguleres i Finansdepartementets forskrift til skatteloven av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-15-1. I sistnevnte paragrafs femte ledd settes beløpsgrensen for den gaveordning som spørsmålet gjelder, til 500 kroner per år. Skattefriheten forutsetter at arbeidsgiver frafaller fradrag retten for gaveutgiften. Beløpsgrensen ble hevet fra 400 til 500 kroner i 1996. Skattefritaket forutsetter ikke at gaven gis ved en særskilt begivenhet, men er mest praktisk ved julegaver og andre oppmerksomheter fra arbeidsgiverens side. Ordningen adskiller seg dermed en god del fra de øvrige skattefritak for mer spesifikke jubileumsgaver osv., hvor beløpsgrensene er mye høyere og arbeidsgiverens fradrag rett er i behold.

Generelt er unntaksbestemmelsen for julegaver mv. ikke begrunnet ut fra hensynet til bedriftsgavemarkedet, men ut fra hensynet til arbeidsgiver og arbeidstaker, slik at arbeidsgiver får en begrenset adgang til å gi de ansatte mindre gaver uten lønnsbeskatning. En for stor økning av beløpsgrensen vil kunne lede til at gaver benyttes som avtalt alternativ til kontant lønn, noe som er lite ønskelig. Marginalskattevirkningen av unntatt lønnsbeskatning vil for øvrig i mange tilfeller være atskillig større enn den korresponderende virkningen av unntatt fradrag hos arbeidsgiveren.

Siden beløpsgrensen ikke har vært justert siden 1996, kan imidlertid gode grunner tale for at den nå bør heves. Finansdepartementet arbeider for tiden med et forslag til revisjon av reglene om skattefritak for visse naturallytelser mv. I denne sammenheng vil også beløpsgrensen for gaver i ansettelsesforhold vurderes. Departementet tar sikte på å sende et endringsforslag på høring i løpet av 2002.

Spørsmål nr. 40

Innlevert 22. november 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 3. desember 2001 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Den amerikanske presidenten ønsker å stille terrorister for en amerikansk militær domstol hvor det ikke stilles krav til åpenhet eller offentliggjøring av bevis. Den eneste ankeinstans vil være den amerikanske president. Dette er klart i strid med menneskerettighetene og internasjonal rettsorden.

Mener statsministeren at denne form for rettergang vil tjene kampen mot terrorisme, og vil statsministeren ta saken opp med amerikanske myndigheter?»

Begrunnelse:

For å holde den internasjonale alliansen mot terrorisme samlet, er det etter Senterpartiets oppfatning avgjørende viktig at rettergangen mot Osama bin Laden, og eventuelt andre terrorister, foregår på en slik måte at den oppfattes som legitim av hele det internasjonale samfunnet.

Rettergang i en amerikanske militærdomstol som går på tvers av menneskerettighetene vil ikke, og bør ikke, oppfattes som legitim av denne alliansen. I Stortingets spørretime 21. ds. tok ikke utenriksministeren avstand fra bruk av militærdomstol slik den er presentert fra amerikansk side. Dette vekker naturlig nok reaksjoner fordi Norge tradisjonelt har holdt fanen høyt for å forsvare menneskerettighetene og en internasjonal rettsorden. Det er grunnlag for å spørre om vi nå ser konturene av en endret norsk menneskerettighetspolitikk.

Etter Senterpartiets mening bør man fra norsk side ta skarp avstand fra rettsforfølgelse som ikke baserer seg på anerkjente rettsstatsprinsipper, enten det angår terrorister eller andre. Den mulighet amerikanerne nå har gitt seg sjøl til å anvende militærdomstol, bør derfor tas opp med amerikanske myndigheter med utgangspunkt i at anvendelse av domstolen vil bryte mot menneskerettighetene, rettsstatsprinsipper og at det vil svekke den internasjonale alliansen mot terrorisme. Anledningen bør også brukes til å understreke overfor amerikanerne hvor viktig det er at den internasjonale straffedomstolen kommer på plass, slik at saker av den karakter vi så i New York og Washington 11. september kan håndteres innenfor rammen av en internasjonalt akseptert domstol.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Åslaug Haga er stilet til statsministeren. Han har bedt meg om å besvare spørsmålet.

Kampen mot terrorisme må føres på mange fronter. Det er klart at et sterkt og omfattende internasjonalt samarbeid er av avgjørende betydning i det langsiktige arbeidet med å bekjempe internasjonal terrorisme. FN må spille en sentral rolle i dette arbeidet, og fra norsk side slutter vi helt og fullt opp om Sikkerhetsrådets resolusjoner, som forplikter alle medlemsland til å samarbeide i jakten på de ansvarlige for terroranslagene og deres støttespillere.

I begrunnelsen til ditt spørsmålet viser du til "hvor viktig det er at den internasjonale straffedomstolen kommer på plass slik at saker av den karakter vi så i New York og Washington 11. september kan håndteres innenfor rammen av en internasjonal straffedomstol".

Som jeg sa i Stortingets spørretime den 21. november, dreier terrorangrepene seg om anslag mot USA, og da er det utvilsomt slik at USA har straffejurisdiksjon i forhold til disse handlingene og dermed i utgangspunktet kan stille de ansvarlige for amerikanske domstoler.

Når det gjelder Den internasjonale straffedomstol, er det viktig å ha klart for seg at denne ikke er ment å være til erstatning for nasjonale retterganger. Den er derimot ment som et sikkerhetsnett der straffefrihet råder, fordi en stat selv ikke vil eller kan gjennomføre straffeforfølgning. Dette er jo ikke situasjonen her.

Vår holdning når det gjelder Den internasjonale straffedomstol, som man regner med vil bli etablert i løpet av neste år, ligger fast. Domstolskonseptet får stadig økende oppslutning, og vi håper at også de stater som har gitt uttrykk for tvil med hensyn til domstolens evne til å operere på et objektivt og upolitisk grunnlag, etter hvert vil revurdere sin holdning og slutte opp om domstolen. Vi fører selvsagt en løpende dialog, også med USA, om dette.

Dekretet som ble undertegnet av president Bush den 13. november, er et ledd i kampen mot internasjonal terrorisme. Jeg har forståelse for at man i USA ønsker å pågripe de ansvarlige og få brakt dem for retten snarest mulig. Presidentens dekret må sees i lys av dette. I utgangspunktet er det da amerikansk lovgivning som gjelder. Fra amerikansk side begrunnes dekretet bl.a. med behov for å sikre effektiv pågripelse og straffeforfølgning av terrorister, og hensynet til ivaretagelse av nasjonale sikkerhetshensyn.

La meg først kommentere dekretets innhold. Det er en fullmaktslov og må utfylles gjennom nærmere regler. Dekretet åpner for at personer som ikke er amerikanske borgere og som mistenkes for å stå bak terroraksjoner mot USA, samt deres støttespillere, skal kunne stilles for amerikansk militær domstol i stedet for sivil domstol. Rammen for dekretet er straffeforfølgning av de ansvarlige for terrorhandlingene 11. september, og de individer som har medvirket til disse eller for øvrig aktivt støtter de som står bak ugjerningene. Bruk av militære spesialdomstoler vil bare kunne skje etter en konkret beslutning i hvert enkelt tilfelle. Militærdomstolene vil legge amerikanske straffereaksjoner til grunn. Dette innebærer at tiltalte som blir funnet skyldige, kan få dødsstraff.

For ordens skyld vil jeg påpeke at det for Norge ikke vil være aktuelt å utlevere personer som risikerer å bli dømt til døden i et annet land. Det ville være i strid med våre menneskerettighetsforpliktelser.

Den amerikanske regjeringen viser til at bruk av militære domstoler, også overfor sivile, i den spesielle situasjon vi her står overfor, er i full overensstemmelse med folkeretten.

Selv om det tidligere har vært en diskusjon i hvilken utstrekning militære domstoler kan anvendes overfor sivile, må det avgjørende etter folkeretten være hvorvidt grunnleggende rettssikkerhetsgarantier er ivaretatt. De uklarheter som dekretet har skapt på sistnevnte punkt har ført til debatt, ikke bare her hjemme, men ikke minst i USA. Der gjennomføres det nå høringer i Senatet der også justisminister

Ashcroft er innkalt. Særlige spørsmål er reist hva angår sentrale rettssikkerhetsprinsipper. Viktige rettssikkerhetsgarantier er bl.a. krav om uavhengige og upartiske domstoler, prinsippet om at tiltalte antas å være uskyldig inntil det motsatte er bevist, retten til å kunne forsvare seg, herunder å ha en forsvarer, retten til å anke en avgjørelse til en høyere domstol og nødvendig offentlighet i rettergangen. I gjennomføringen av offentlighetsprinsippet må det for øvrig i enkelte situasjoner foretas en avveining mot hensynet til nasjonale sikkerhetsinteresser og behovet for vitnebeskyttelse.

Jeg skal ikke legge skjul på at dekretet reiser spørsmål knyttet til enkelte grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper, bl.a. vedrørende retten til å anke og nødvendig offentlighet i rettergangen. Når det gjelder spørsmål om offentlighet, viser jeg for øvrig til at representanten fra det amerikanske justisdepartementet i den første høringen i Senatet 28. ds., ga uttrykk for det ikke medfører riktighet at sakene for domstolene vil bli ført i hemmelighet. Det ble bekreftet at man tar sikte på offentlighet i den utstrekning dette er forenlig med hensynet til beskyttelse av sikkerheten til de involverte, militære hemmeligheter og følsom etterretningsinformasjon. Det ble videre understreket at disse hensyn regnes å bli vurdert nøye i forbindelse med den nærmere utforming av regelverket.

Et arbeid som nå pågår for fullt.

Det er først når det konkrete regelverket er utformet at vi fullt ut kan vurdere hvordan rettssikkerhetsprinsippene vil være ivaretatt. Av dekretet framgår det at rettergangen skal være fullstendig og rettferdig. Jeg forutsetter at dette vil være retningsgivende for den nærmere utformingen av regelverket.

Det er klart at dekretet må anvendes innenfor de rammer som følger av folkeretten. USA må selvsagt overholde sine internasjonale forpliktelser, og jeg har tillit til at det nærmere regelverket vil bli utformet i samsvar med menneskerettighetene og øvrige internasjonale forpliktelser. At grunnleggende rettssikkerhetsgarantier blir sikret må ligge til grunn for enhver rettsforfølgning.

For øvrig vil saken bli reist under statsministerens besøk i Washington 3.- 5. desember.

Spørsmål nr. 41

Innlevert 23. november 2001 av stortingsrepresentant Magne Aarøen

Besvart 3. desember 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Mange stader i Norge, særleg i kyst- og fjellområder, er det NMT 450 mobilsystem som gjev den beste og ofte einaste dekning.

Kva vil statsråden gjere for å sikre at NMT 450- systemet vert oppretthalde, til same pris for brukarar som GSM-systemet, inntil GSM eller andre likeverdige system er på plass med minst like god dekning som NMT 450-systemet?»

Svar:

Spørsmålet om kva som vidare skal skje med NMT 450-systemet etter at inneverande konsesjonsperiode går ut 1. november 2003, er for tida oppe til vurdering i departementet. Spørsmålet er sett på dagsorden fordi vi har motteke søknad frå konsesjonæren, Telenor Mobil AS, om forlenging av konsesjonsperioden med inntil 2 år, dvs. fram til 1. november 2005.

Søknaden vart motteke i departementet like før fristen for å kunngjere avvikling av NMT 450 gjekk ut 1. november i år. Av omsyn til at søknaden inneheldt opplysningar som ikkje er tekne omsyn til i tidlegare vurderingar om kva som vidare bør skje med frekvensane som NMT 450-konsesjonen byggjer på, vart fristen for å kunngjere avvikling førebels utsett til 31. desember i år.

I utgangspunktet har departementet allereie signalisert at NMT 450-konsesjonen ikkje vil bli forlenga, men at det i staden bør gjennomførast ei ny tildeling av frekvensane som konsesjonen byggjer på der fleire interesserte får høve til å konkurrere om å få konsesjon. Opplysningar i søknaden om at det framleis er uklart om det vil bli sett i gang produksjon av digitalt GSM 400-utstyr, gir likevel grunn til å revurdere dette

utgangspunktet. Interessene i å nytte frekvensane til å opprette eit nytt mobilsystem med tilsvarande dekning som NMT 450 vil vere avhengig av tilgangen på utstyr. Departementet vil treffe endeleg avgjerd i saka etter at tilråding frå Post- og teletilsynet ligg føre.

Når det gjeld den delen av spørsmålet som går på prisfastsetjinga av NMT 450-tenester, må det understrekast at Telenor Mobil i høve til gjeldande regelverk berre er forplikta til å ta kostnadsorienterte prisar, og ikkje til å tilby ulike produkt og tenester til lik pris. Det ligg ikkje føre planer om å endre denne delen av gjeldande regulering. I motsetning til i GSM- systemet, har det vore ein jamn nedgang i talet abonnentar og trafikken i NMT 450-nettet dei siste åra, noko som medverkar til skilnad i prisane for NMT- og GSM-tenester.

Spørsmål nr. 42

Innlevert 23. november 2001 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 4. desember 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Etter statsråd Lars Sponheims positive svar til meg i Stortingets spørretime 21.11.01 om utbygging av regionfjernsyn for Østfold og Nordland, er det blitt kjent at Nordland kun får en 5 minutters reprisesending kl. 20.55.

Hva vil statsråden gjøre for at NRK gjennomfører utbygging av regionfjernsyn for Nordland fullt ut i tråd med Stortingets intensjoner?»

Begrunnelse:

Jeg viser til mitt spørsmål til kirke- og kulturministeren i Stortingets spørretime onsdag 21.11.01 som ble besvart av statsråd Lars Sponheim. I mitt spørsmål var jeg opptatt av å vite hva statsråden ville gjøre for at NRK skal gjennomføre Stortingets vedtak om utbygging av 11 fjernsynsregioner.

Jeg fikk et svært positivt og forpliktende svar fra statsråden som bl.a. inneholdt forsikringer om at NRKs tidsplan for etablering og oppstart av slike regionsendinger i Østfold og Nordland ville bli fulgt. Jeg viser da til brev fra NRK til Kulturdepartementet, datert 6. april 2001, hvor det bl.a. heter: "Vi har derfor vedtatt at rekruttering og opplæring av medarbeidere i Østfold og Nordland skal skje i 1. halvår 2002 med oppstart av sendinger i løpet av 3. kvartal samme år."

I ettertid er det blitt opplyst fra NRK at Nordland kun vil få en 5 minutters reprisesending kl. 20.55 og at det er dette som skal være regionfjernsyn for Nordland. De øvrige regionene har i dag 20 minutters sending fra kl. 18.40.

Dette kan umulig være i tråd med det Stortinget hadde som intensjon da NRK-lisensen ble økt i 1996 for å gjennomføre utbygging av regionfjernsyn.

Det er etter min oppfatning helt uakseptabelt at NRK på denne måten unndrar seg de forpliktelser selskapet er pålagt av Stortinget og som de har fått midler gjennom lisensøkningen til å gjennomføre. Det er også etter min mening helt på tvers av det statsråd Sponheim ga uttrykk for i sitt tilleggs svar til meg i nevnte spørretime.

Jeg vil derfor gjerne vite hva kirke- og kulturministeren vil foreta seg for at Nordland skal få det samme tilbudet om regionfjernsyn som de øvrige regionene.

Svar:

Jeg viser til Stortingets behandling av kontroll- og konstitusjonskomiteens Innst. S. nr. 116 (2000-2001) 9. februar i år. Det ble her slått fast at Stortinget opprettholder sine tidligere forutsetninger om at det skal opprettes egne distriktssendinger med fjernsyn i Nordland og Østfold.

Kulturdepartementet har som tidligere nevnt lagt til grunn at utbygging av distriktssendinger for Nordland og Østfold er bindende besluttet inntil Stortinget eventuelt måtte beslutte noe annet. Dette er også meddelt NRK, bl.a. i brev av 9. februar 1999.

Kringkastingsloven, NRKs vedtekter og organiseringen av NRK som aksjeselskap innebærer at bedriften har en fri stilling i redaksjonelle spørsmål og i forhold til driften av selskapet. På denne bakgrunn er det klart at NRK selv må avgjøre hvordan og på hvilke tidspunkter de enkelte etapper av distriktssendinger i fjernsyn skal realiseres.

NRK forsikrer nå at Nordland og Østfold, i tråd med Stortingets forutsetninger, vil få egne distriktssendinger med fjernsyn.

På bakgrunn av Stortingets behandling av saken legger jeg til grunn at sendingene som tar til i Nordland fra høsten 2002 er en start, og at programtilbudet vil bli utvidet i 2003.

Spørsmål nr. 43

Innlevert 23. november 2001 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 30. november 2001 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Kriminalomsorgen i Norge er delt inn i 6 regioner, og når en sammenlikner de forskjellige regionene skiller region vest seg ut med en meget lav kapasitet når det gjelder fengselsplasser. Situasjonen er blitt så prekær at personer som burde varetektsfengsles er blitt satt fri grunnet kapasitetsmangel. Når en i tillegg vet at de 3 fengslene som er lokalisert på Nordvestlandet, er fra 1860-tallet, så må noe gjøres.

Vil statsråden ta et initiativ til at det bygges et nytt fengsel på Nordvestlandet?»

Svar:

La meg først si at jeg generelt ser behovet for en utvidelse av fengselskapasiteten når en ser landet under ett. Derfor arbeides det for fullt for å få etablert et nytt fengsel i Østfold siden presset er meget stort i denne delen av landet. Fengselet vil få 250 plasser og dette representerer en betydelig økning for landets samlede kapasitet. Indirekte vil dette bety avlastning også for presset i region vest, ved at man kan dimensjonere forholdet mellom varetekt og domssoning mellom regionene.

Når det gjelder situasjonen på Nordvestlandet, så er Ålesund fengsel under opprusting og er utvidet med 5 plasser, og det foreligger også planer for rehabilitering og utvidelse av Molde fengsel med til sammen 22 plasser. I tillegg til utvidelse av 8 lukkede plasser inngår også en åpen avdeling på 14 plasser som i stor grad vil lette presset på de lukkede plassene og dermed varetektssituasjonen lokalt.

Jeg kan også opplyse at departementet har hatt en gjennomgang med region vest om disponeringen av plassene særlig med tanke på den vanskelige varetektssituasjonen. Dette innebærer noe forskyvning av domsinntaket, utvidelse av inntakskriteriene i andre ordinære avdelinger i regionen og dublering som et midlertidig tiltak for å avhjelpe situasjonen.

Spørsmål nr. 44

Innlevert 23. november 2001 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 3. desember 2001 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Kan utviklingsministeren forsikre om at norske bistandsmidler til de palestinske myndigheter er brukt i tråd med forutsetningene og f.eks. ikke under noen omstendighet er brukt til å finansiere terrorvirksomhet fra grupper som Tanzim-Fatah?»

Begrunnelse:

I oppslag i avisen Dagen fremkommer det informasjon om at israelske soldater har kommet over informasjon som viser at store summer er overført fra palestinske myndigheter, ved Arafat, til personer i Tanzim-Fatah. Norge er en vesentlig bidragsyter til de palestinske myndigheter og det er derfor naturlig at vi er særdeles påpasselig med hvordan midlene benyttes. Troverdigheten til Norge og andre giverland kan også settes på prøve dersom det viser seg at bistandsmidler er på avveie.

Svar:

Bistanden til de palestinske myndigheter er underlagt de samme kontrollrutiner som annen norsk bistand. Mottakere av norsk bistand er gjenstand for regelmessige revisjoner av uavhengige revisjonsfirmaer, og må levere inn regnskap for bruk av tildelte midler. Også Riksrevisjonen har foretatt egne kontroller ved delegasjonsbesøk til det palestinske området. Norske bistandsmidler er i all vesentlig grad øremerket spesielle tiltak, og innrapporteringen må følgelig vise at midlene har gått til disse tiltakene.

Til tross for at det en rekke ganger har blitt fremlagt påstander om misbruk av internasjonale bistandsmidler til de palestinske myndigheter, har det ikke blitt lagt offentlig frem dokumentasjon som bekrefter påstandenes innhold. Verken den norske ambassaden i Tel Aviv eller det norske representasjonskontoret overfor de palestinske myndigheter på Vestbredden har mottatt informasjon som gir grunn til å tro at norske bistandsmidler er på avveie.

Norges representasjonskontor på Vestbredden har hyppig kontakt med palestinske myndigheter og følger opp igangsatte og gjennomførte bistandsprosjekter i området. På grunn av den politiske situasjonen i regionen, samt den politiske sensitiviteten knyttet til bistanden til palestinerne er det internasjonale giversamfunnet generelt svært oppmerksomme på bruken av denne bistanden. Den hyppige dialogen mellom Norge og de palestinske myndigheter bidrar også til at man fra norsk side mener at man har god kontroll over bruken av norsk bistand.

Spørsmål nr. 45

Innlevert 23. november 2001 av stortingsrepresentant Hans Kristian Hogsnes

Besvart 29. november 2001 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Arbeiderpartiregjeringen satte i gang et arbeid med å flytte Husbankens regionkontor Sør til Arendal. Hvor står denne prosessen nå?»

Begrunnelse:

Husbankens regionkontor Sør omfatter Agderfylkene, Telemark, Vestfold og Buskerud, og Arbeiderpartiregjeringens plan var å flytte kontoret til Arendal. I den grad dette er tenkt å være et servicekontor for brukerne, melder spørsmålet seg om hvilke konsekvenser en eventuell slik flytting vil få for brukerne i Buskerud og Vestfold. Brukerne i disse fylkene vil få en langt større avstand til sitt regionkontor enn andre løsninger ville gi, og det kan neppe være hensikten når bakgrunnen for saken er ønsket om utflytting av offentlige kontorer.

Svar:

Jeg vil først peke på at det var en manglende prosess i forkant av Arbeiderpartiregjeringens beslutning om å flytte regionkontor Sør til Arendal. Jeg mener det var uheldig at både ledelse og ansatte fikk en slik beskjed via media, uten at de er på forhånd hadde fått anledning til å delta i prosessen eller var blitt underrettet. Her kunne Husbanken ha gitt konstruktive innspill, og fått muligheten til å påpeke at Arendal ikke nødvendigvis er den beste løsning for de kunder/ regioner som regionkontor Sør i dag betjener.

Jeg vil likevel følge opp beslutningen om å flytte regionkontor Sør til Arendal. Det er skapt forventninger om en lokalisering i Arendal, både i lokalmiljøet, blant brukerne og noen av Husbankens ansatte er nå innstilt på å flytte. Jeg vil imidlertid begrense utflytting til å omfatte deler av regionkontor Sørs nåværende geografiske ansvarsområde, nemlig Aust-Agder, Vest-Agder og Telemark. Ut fra befolkningskonsentrasjonen er det bare Husbankens brukere i disse fylkene som får en større geografisk nærhet til Husbanken ved en lokalisering i Arendal. Av større utbyggingsområder er det aksene Grenland, Arendal, Grimstad og Kristiansand som tilgodeses ved en flytting av regionkontor Sørs samlede virksomhet til Arendal. Jeg er derfor kommet til at Buskerud og Vestfold skilles ut fra regionkontor Sør når det flyttes til Arendal.

Begrunnelsen for denne utskillelsen er at avstanden fra Arendal til de mest folke- og kunderike områder i Buskerud og Vestfold er for stor. Dertil kommer at kunder og aktører innen bolig- og byggebransjen heller ikke ofte reiser sydover mot Arendal. I Vestfold og Buskerud er det en relativt stor aktivitet i den generelle

boligbyggingen i kjerneområder, som Vestfoldbyene med ca. 160 000 innbyggere og Drammensområdet med ca. 120 000 innbyggere. Brukerundersøkelser viser at Husbanken har god kundekontakt med disse områdene i dag. Jeg vil derfor søke å finne en løsning som kan opprettholde denne gode kontakten, slik at Husbanken på en effektiv måte kan yte den service brukerne har krav på. Her vil nettopp avstanden fra brukerne til regionkontoret være et avgjørende moment. Jeg har satt i gang et arbeid med å finne en løsning for Vestfold og Telemark. Det er for tidlig å si hva resultatet blir, men det er naturlig at disse fylkene sees i sammenheng med regionkontor Øst som i dag betjener fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark og Oppland.

Utflytting av regionkontor Sør til Arendal vil skje etappevis over en toårs periode. Som et første trinn i prosessen vil det etableres et "begrenset regionkontor" (servicekontor) for Aust-Agder allerede første halvår 2002. Målsettingen er at kontoret skal behandle saker og kundeforespørsler på låne- og tilskuddssiden, klage på bostøtte, samt hjelpe kommunene i Aust-Agder i arbeidet med de boligsosiale handlingsplanene. Det neste trinnet i prosessen vil være at kontoret bygges opp over en toårs periode til å betjene Aust-Agder, Vest-Agder og Telemark. Regionkontoret vil da ha samme arbeidsoppgaver og ansvar som de øvrige regionkontorene i Husbanken.

Spørsmål nr. 46

Innlevert 26. november 2001 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 4. desember 2001 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Mange aktører driver barnehager i Norge, og alle gode krefter må forenes for å nå målet om full barnehagedekning. Studentbarnehagene er viktige bidrag, og får sågar eget tilskudd over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. Statsråden har i møte med aktørene sagt at det står ubrukte barnehagemidler på Barne- og familiedepartementets budsjett for inneværende år.

Vil statsråden omdisponere disse pengene til studentbarnehagene, slik at de kan tilby flere barnehageplasser til studentene til en lav pris?»

Begrunnelse:

Det er viktig å få etablert flere barnehageplasser raskt. Studentskipnadene har planer klare for å etablere flere plasser. Forutsetningen er at tilskuddet til studentbarnehager via Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet økes. Da statsråden har uttalt at det innenfor Barne- og familiedepartementet finnes ubrukte midler vil det da være nødvendig å omdisponere disse til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, slik at disse midlene kan disponeres av studentskipnaden. Det vil også være viktig at statsråden i samarbeid med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, ser på taket for studentbarnehager, slik at taket fjernes og samskipnaden kan få dekket de reelle utgifter og få muligheter til å etablere nye plasser.

Svar:

Studentbarnehager mottar to typer statlig støtte. Som alle godkjente barnehager får de ordinært driftstilskudd over Barne- og familiedepartementets budsjett. I tillegg gis det et særskilt tilskudd til studentbarnehager over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

Det er riktig som det påpekes i spørsmålet, at bevilgningen for 2001 på kap. 856 post 60 Driftstilskudd til barnehager i utgangspunktet var høyere enn behovet. Årsaken til dette var bl.a. lavere utbygging enn forventet i 2000, slik at behovet for statlige midler i 2001 ikke ble så stort som beregnet. Bevilgningen ble derfor omdisponert i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett i år og 240 millioner kroner ble brukt til en økning i satsene på statstilskuddet til alle barnehager, gjeldende fra 1. juli. Dette kom også studentbarnehagene til gode.

Denne omdisponeringen betyr at det på det nåværende tidspunktet ikke står ubenyttede midler på Barne- og familiedepartementets budsjett (kap. 856 post 60 Driftstilskudd til barnehager).

Regjeringen er opptatt av at alle som ønsker det skal få barnehageplass til en rimelig pris. Vi vil derfor endre finansieringsordningen slik at alle offentlige midler til drift av barnehagene samles i et statlig tilskudd som gis på like vilkår til alle barnehager, uansett eierform. Samtidig vil vi i de kommende årene legge inn

betydelig mer statlige midler i sektoren, slik at vi i løpet av noen år har en statlig finansiering som dekker om lag 80 prosent av kostnadene i sektoren. Dette vil komme alle barnehager, og alle brukere av barnehager, til gode, også studentbarnehagene.

Vi har startet arbeidet med omlegging av finansieringsordningen for barnehagene. Studentbarnehagene har en spesiell finansiering, og dette vil bli viet særskilt oppmerksomhet i det videre arbeidet.

Dokument nr. 15:4

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 47

Innlevert 27. november 2001 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 4. desember 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ for å få til en kvalitetskontroll av de reklamefinansierte skolebøker som finnes på det norske markedet?»

Begrunnelse:

Det vises til at reklamefinansiering av skolebøker har vært et tema i stortingsvalgkampen vi har bak oss. Det er blant annet blitt hevdet at reklamefinansierte bøker ikke har den nødvendige kvaliteten for å brukes i undervisningen. Jeg er kjent med at firmaet Freebook har distribuert en betydelig andel reklamefinansierte skolebøker i Sverige. Firmaet har også distribuert enkelte bøker i Norge, finansiert ved reklame fra næringslivet. Reklamen har i de bøkene som har blitt forelagt meg vært svært saklig og plassert adskilt fra det faglige stoffet. Jeg er kjent med at firmaet har forsøkt å få Læringscenteret til å vurdere kvaliteten i bøkene, men uten at man har fått noen klar konklusjon fra senteret. Jeg er også kjent med at undersøkelser viser at de lærerne som har brukt bøkene i sin undervisning er svært godt fornøyd med dem. I lys av dette synes jeg det bør være riktig at man foretar en kvalitetskontroll for å se om disse bøkene står tilbake for bøker uten reklame. Som statsråden sikkert kjenner til, er elevenes utgifter til bøker betydelige, og reklamefinansiering vil kunne være en måte å få ned disse utgiftene på.

Svar:

Den tidligere godkjenningsordningen for lærebøker til grunnskole og videregående opplæring i Norge ble avvirket ved lovendring i opplæringslova (§ 9-4) 1. august 2000. Denne ordningen ivaretok fagdidaktisk, språklig og likestillingsmessig godkjenning av alle lærebøker i grunnskolen og videregående opplæring. Ordningen skulle sikre et visst kvalitetsnivå i forhold til gjeldende læreplan til enhver tid. Begrunnelsen for å fjerne godkjenningsordningen var bl.a. at foreldre og elever selv mer skulle kunne påvirke hvilke typer læremidler som skulle brukes i skolen og at lærebokforfatterens stemme skulle kunne være mer tydelig. Man ønsket ikke alle bøker støpt i en form, og en av begrunnelsene var at lærebøkene kunne bli like eller ensrettet gjennom en godkjenningsordning.

Etter avviklingen av godkjenningsordningen er valg og kvalitetsvurdering av lærebøker overlatt til skoleeier og skolene selv, i samråd med elever, foreldre og skolens pedagogiske personale. I tråd med Stortingets vedtak velger brukergruppene det læremiddelet de finner kvalitativt best og mest høvelig til sitt formål.

Jeg planlegger derfor ikke noe initiativ når det gjelder kvalitetskontroll av reklamefinansierte skolebøker som finnes på det norske markedet. For ordens skyld gjør jeg samtidig oppmerksom på at etter at godkjenningsordningen for skolebøker falt bort, er Læringscenteret ikke pålagt et særskilt kvalitetsarbeid i forhold til reklamefinansierte lærebøker. Senteret har derfor ikke som oppgave å vurdere de enkelte lærebøker som måtte bli forelagt dem.

Spørsmål nr. 48

Innlevert 27. november 2001 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 6. desember 2001 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er rimeleg at ein kan straffast med fengselsstraff for brot på fiskerireguleringane innanfor 4-milsgrensa, medan den verste sanksjonen for større, havgåande farty som bryt reguleringane, er bøter, og dersom statsråden meiner dette er urimeleg, vil han vurdere tiltak som kan endre situasjonen?»

Grunngjeving:

Avisa Nordlys meldte torsdag 22. november d.å. at ein (i første rekkje kystfiskarar) kan straffast med fengselsstraff for fiskejuks innanfor 4-milsgrensa, medan den verste sanksjonen for større, havgåande farty som bryt reguleringane i den norske økonomiske sona mellom 4 og 200 nautiske mil frå kysten, er bøter.

SV meiner fiskejuks skal straffast, og at det grove jukset som er ein direkte trussel mot ressursituasjonen, må sanksjonerast slik at det ikkje motiverer til gjentakning.

Likevel må ein skilje mellom juks som skjer medvite fordi det er økonomisk gagnleg, og juks som skjer fordi det ikkje er til å unngå på grunn av eit tidvis komplisert regelverk.

SV ønskjer ikkje å nedvurdere eller bagatellisere jukset i fiskerinæringa, men meiner det er viktig at sanksjonane blir oppfatta som rimelege og i tråd med alvoret i lovbrottet. Det er bra at arbeidet mot juks blir intensivert, men det kan umogleg vere etter intensjonane at enkelte blir straffa hardare enn andre ut frå avstand til kystlinja. Det blir ekstra urimeleg når dette viser seg å kunne gi utslag i forhold til fartygrupper.

Det er på denne bakgrunn spørsmålet blir stilt.

Svar:

Ein god og effektiv kontroll med det som vert teke opp av havet er ein grunnleggjande føresetnad for at vi skal lykkast med målsettinga om berekraftig utnytting av våre marine ressursar. Sentrale verkemiddel for å få til dette er den innsats som kontrollmyndigheitene utøver til havs og på land, den trussel om straff ein blir møtt med ved brot på fiskerilovgjevinga og ikkje minst at organisasjonane og sentrale aktørar innafør næringa klart syner haldningar som støttar opp under behovet for kontroll med ressursane.

Når det gjeld bruken av straff er eg samd med representanten Elvik i at kvotejuks og annan form for ulovleg aktivitet ikkje skal løna seg og at straffa for slike brot må spegle det ansvar den enkelte har som forvaltar av ein felles ressurs. Det må slåast hardt ned på alvorleg miljø- og økonomisk kriminalitet.

Elles er eg glad for å kunne opplyse representanten om at det spørsmål som blir reist kviler på sviktande grunnlag. Statsadvokaten for Troms og Finnmark har gjort det klart overfor meg at utsegna om bruk av fengselsstraff i avisa Nordlys er teke ut av sin samanheng og såleis ikkje representerer statsadvokatembetet sitt syn på saka. Sjølvsaft er det framleis slik at fengselsstraff kan vera ein aktuell straffepåstand overfor norske fartøy som gjer seg skuldig i alvorlege brot på lovgjevinga i Noregs økonomiske sone. Eit anna forhold er det at vi har ei folkerettsleg forplikning til ikkje å nytte fengselsstraff overfor utanlandske fartøy som bryt fiskerireguleringane i den økonomiske sona.

Eg konstaterer dermed med velnøye at det ikkje er grunnlag for å påstå ei forskjellsbehandling på dette området mellom den kystnære fiskeflåten og den delen av flåten som haustar lenger til havs.

Spørsmål nr. 49

Innlevert 27. november 2001 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 5. desember 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Viser til oppslag i blant annet Hamar Arbeiderblad der det står at direktør i Helseforetak Øst har ca. 1,2 millioner kroner i lønn.

Hvordan er det for tilsvarende lønninger i andre helseforetak, og hvordan harmonerer dette med lønnsnivået for øvrig i helsesektoren?»

Svar:

Ansvar for fastsettelse av lønn for de regionale helseforetakenes administrerende direktører tilligger styrene, jf. helseforetaksloven § 36. Til orientering skal opplyses at Sosial- og helsedepartementet i brev til styrelederne 11.10.01 sendte ut de veiledende retningslinjene som Nærings- og handelsdepartementet har gitt ut om ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak. Departementets oversendelsesbrev og retningslinjene vedlegges.

Det framgår her at lønnsnivået skal være konkurransedyktig, men at direktørene ikke bør være lønnsledende innenfor sine bransjer. Det framheves videre at godtgjørelsen skal være saklig begrunnet. Jeg kan bekrefte at de beslutninger som styrene har truffet innebærer at lønnsnivået for direktørene ligger i noe over 1 mill. kroner. Jeg legger til grunn at dette skal være det høyeste lønnsnivået for organisatoriske stillinger i sektoren.

Vedlegg til svar:

Brev fra Sosial- og helsedepartementet 11. oktober 2001 til styrelederne i de regionale helseforetakene.

Referanse: 01/05798 EFG/VOS.

ANSETTELSESVILKÅR FOR LEDERE I HELEIDE STATLIGE FORETAK

Nærings- og handelsdepartementet har gitt ut veiledende retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak. De veiledende retningslinjene vedlegges. Som det fremgår gjelder de veiledende retningslinjene for statsaksjeselskaper, statsforetak og særlovsselskaper. De veiledende retningslinjene gjelder således for de foretak som opprettes med hjemmel i helseforetaksloven. Det bes om at retningslinjene gjøres kjent for styremedlemmer i foretakene og i nødvendig utstrekning også for medarbeidere i administrasjonene. Som det fremgår skal de veiledende retningslinjene være en sjekkliste.

*Brev fra Nærings- og handelsdepartementet
3. september 2001.*

VEILEDENDE RETNINGSLINJER FOR ANSETTELSESVILKÅR FOR LEDERE I HELEIDE STATLIGE FORETAK

Staten er en betydelig eier i norsk næringsliv. Lederes ansettelsesvilkår påvirker lønnsutviklingen, så vel generelt som innen det enkelte selskap. Regjeringen mener at lederlønnsnivået i statlige selskaper skal være konkurransedyktig, men at de ikke bør være lønnsledende innenfor sine bransjer.

På denne bakgrunn har Nærings- og handelsdepartementet utarbeidet disse veiledende retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak (statsaksjeselskaper, statsforetak og særlovsselskaper). De veiledende retningslinjene skal være en sjekkliste for styrene.

Det vises også til et veiledningshefte utarbeidet av Næringslivets Hovedorganisasjon: "Godtgjørelse til toppledere." Arbeidsgiverforeningen NAVO har lagt en tilsvarende veiledning til grunn.

1. Ansvarsforhold

- Administrerende direktør tilsettes av styret, som også fastsetter dennes lønn og øvrige vilkår.
- Ved inngåelse av avtale om lønn og andre tilsetningsvilkår har hele styret et felles ansvar for å gjøre seg kjent med de veiledende retningslinjene.
- Styret har et tilsvarende ansvar ved tilsetting av andre arbeidstakere i ledende eller likestilt stilling.
- Godtgjørelsen bør fremstå som saklig begrunnet.

2. Personkrets

- Med arbeidstaker i ledende eller likestilt stilling, menes konsernsjef, administrerende direktør og øverste leder i et heleid datterselskap.

3. Lønn og andre ytelser

- Lønn og andre betingelser til lederen skal være konkurransedyktige.

- Lønnen for ledere i stats eide selskaper skal ikke være lønnsledende, sammenlignet med tilsvarende private foretak.
- Styret bør følge ovennevnte prinsipper når det tar stilling til de samlede tilsetningsvilkårene for administrerende direktør med flere, inklusiv pensjonsavtale og øvrige ytelser.
- Styret vurderer om personer i ledelsen skal ha godtgjørelse for styreverv i andre selskap i samme konsern.

4. Pensjonsytelser

- Pensjonsvilkår bør ses som en del av de samlede ansettelsesvilkår, herunder lønn og øvrige vilkår.
- Pensjonsavtalen bør omfatte uførepensjon og ytelser til gjenlevende som fremgår av selskapets vanlige pensjonsplan.
- I den grad det avtales lavere pensjonsalder enn folketrygdens pensjonsalder på 67 år bør pensjonsalderen ikke settes lavere enn 62 år.
- Samlet kompensasjonsgrad bør ikke overstige 66 prosent av lønn.
- Styret må ha oversikt over de totale kostnadene av pensjonsavtalen.

5. Sluttvederlag - Etterlønn

- Ved oppsigelse fra selskapets side kan det avtales et sluttvederlag.
- Sluttvederlaget bør normalt ikke overstige lønn i 12 måneder, i tillegg til lønnen i oppsigelsestiden. Sluttvederlaget bør utbetales måned for måned. Det skal ikke svares feriepenger av sluttvederlaget.
- Ved ansettelse i ny stilling eller ved inntekt fra næringsvirksomhet som vedkommende er aktiv eier av, skal sluttvederlaget reduseres med et forholdsmessig beløp beregnet på grunnlag av den nye årsinntekten. Reduksjon kan først skje etter at vanlig oppsigelsestid for stillingen er ute.
- Sluttvederlaget kan holdes tilbake hvis vilkårene for avskjed foreligger, eller hvis det i perioden hvor det ytes sluttvederlag oppdages uregelmessigheter eller forsømmelser som kan lede til erstatningsansvar eller at vedkommende blir tiltalt for lovbrudd.
- Ved opphør av tjeneste bør overtagelse av hus, bil, båt eller kunstverk eller lignende, settes til markedspris.

6. Voldgift

- Avtalen bør inneholde en bestemmelse om at tvister om ansettelsesavtalen herunder opphør av arbeidsforholdet, avgjøres ved voldgift.

Spørsmål nr. 50

Innlevert 27. november 2001 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 4. desember 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ledelsen i distrikts- og nyhetsdivisjonen i NRK har kommet med forslag om å legge ned NRK Nord-Trøndelag i sin nåværende form. Ei nedbygging her er svært beklagelig både ut fra allmennkringkastingshensyn og ut fra at stadig flere viktige samfunnsoppgaver bygges ned i fylket. NRK er i dag en svært viktig aktør for det nordtrønderske folk på mange områder.

Er statsråden enig i at ei nedbygging er bekymringsfullt, og hva vil statsråden gjøre for at distriktskontoret i Nord-Trøndelag skal opprettholdes som i dag?»

Svar:

Både kringkastingsloven, NRKs vedtekter og organiseringen som aksjeselskap tilsier at NRK må ha en svært fri stilling i redaksjonelle spørsmål og i forhold til driften av selskapet. Dette gjelder også i spørsmål om intern organisering, som ikke har direkte og vesentlig betydning for selve programtilbudet.

Samtidig står NRK som kjent overfor betydelige økonomiske utfordringer. Etter krav fra generalforsamlingen skal NRKs driftsbudsjett gå i balanse. På denne bakgrunn mener jeg det er viktig at NRK nå gis rom til å gjennomføre den omleggingen som er nødvendig for bedriften.

Når det gjelder distriktskontorene i Nord- og Sør-Trøndelag har NRKs administrasjon foreslått en sammenslåing av administrasjon og ledelse, og vurdering av fellessendinger. Det er altså ikke tale om nedleggelse av distriktskontoret i Nord-Trøndelag. Forslagene vil bli behandlet av NRKs styre 5. og 12. desember.

NRK opplyser at målsettingen med den foreslåtte omorganiseringen av distriktskontorene er å få frigjort midler fra administrasjon til nyhetsproduksjon, for å skape et enda bedre tilbud i distriktene.

Under denne forutsetning mener jeg at dette er spørsmål som ligger innenfor det NRK selv må ha frihet til, og ansvar for, å vurdere.

Spørsmål nr. 51

Innlevert 27. november 2001 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 3. desember 2001 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«I budsjettet for 2002 ligger det inne en kutt i overføringene til landbruket med 300 millioner kroner.

Kan statsråden garantere at disse kuttene ikke går utover de midlene som ligger inne i Stoltenberg-regjeringens budsjett på det samme området og som skulle brukes til å fremme tiltak overfor bøndene langs vassdragene som ender opp i Vansjø, slik at avrenningen fra landbruket blir redusert; herunder utvidelse av melkeproduksjonen i det samme området?»

Begrunnelse:

Det vises til at jordbruket har tatt et solid kappløp for å nå det første miljømålet for Vansjø. Redusert høstpløying har bidratt til 3 600 kilo mindre fosfor til vassdraget. Men enda er det langt igjen til at størstedelen av kornarealene ligger i stubb. I tillegg er det nødvendig med fangdammer og vegetasjonssoner langs vassdraget. Alt dette krever statlige midler.

Som kjent er grasarealer langs vassdraget den aller beste metoden for å hindre avrenning. Derfor var økt melkeproduksjon en viktig del av den pakken den tidligere landbruksministeren la fram.

Svar:

Det spørres om Regjeringens forslag til kutt på 300 mill. kroner for budsjettåret 2000 i overføringene på kap. 1150 "Jordbruksavtalen" vil få konsekvenser for tiltak mot avrenning fra jordbruket og til Vansjø.

I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) har Regjeringen foreslått at reduksjonen på 300 mill. kroner foreløpig tas på post 73, "pristilskudd" i 2. halvår slik at de ytelser som er vedtatt på jordbruksavtalen for 2001-2002 oppfylles. Pristilskuddene utbetales pr. kg og liter produsert mengde og berører ikke tiltaksmidler på miljøområdet verken i Vansjø eller andre steder.

Regjeringen legger til grunn at det våren 2002 på vanlig måte gjennomføres jordbruksforhandlinger med basis i hovedavtalen, jordbruksavtalen og materiale fra Budsjettnemnda for jordbruket. Her vil de ulike virkemidler over jordbruksavtalen bli vurdert ut fra målene i landbrukspolitikken. Det ligger ikke noe i Regjeringens sitt opplegg som tilsier redusert satsing på tiltak som bidrar til å nå miljømålene.

Når det gjelder spørsmålet om melkekvoter i området er dette tatt opp med partene i jordbruksoppgjøret under drøftingen av regelverket for kvoteordningen for melk i 2002. Partene er blitt enige om å foreta en vurdering av aktuelle kostnadseffektive virkemidler med sikte på å øke grasarealet, for å redusere forurensingen i spesielt sårbare områder. Vurderingen skal foreligge før jordbruksforhandlingene våren 2002. I denne forbindelse skal også eventuell tildeling av melkekvoter vurderes.

Spørsmål nr. 52

Innlevert 27. november 2001 av stortingsrepresentant Odd Holten

Besvart 3. desember 2001 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Kan statsråden gi til kjenne at en fremtidig gassledning for salg til Polen kan gå via Grenland/Østfold via Sverige til Polen?»

Begrunnelse:

Dette for gradvis å la tungindustrien gå over fra tungolje til gass i sin produksjon.

Svar:

Norske gasselskaper og det polske olje- og gasselskapet POGC (Polish Oil and Gas Company) undertegnet 3. september i år en større avtale om langsiktig leveranse av norsk gass til Polen, med oppstart i 2008.

For tiden vurderer selgerne alternative løsninger for hvordan gassen skal transporteres fra Norge til Polen. Det er to hovedalternativer, et direkte rør fra norsk sokkel via Sverige eller Danmark til Polen samt et grenrør fra Europipe 2 til Danmark og videre til Polen.

Foreløpig kan det se ut til at legging av en ny direkte rørledning fra norsk sokkel til Polen via Sverige kan være mest hensiktsmessig. Konklusjonen vil imidlertid avhenge av betingelsene for transport via Sverige i forhold til alternativene.

En direkte rørledning fra norsk sokkel til Polen vil medføre store investeringer og vil være avhengig av at det foretas betydelige tilleggsalg. En beslutning om en direkte rørledning vil derfor avhenge av mulighetene for salg av gass til Sverige, Danmark og Østlandet. Beslutning om transportløsning skal være tatt innen utgangen av neste år.

Får en solgt tilstrekkelige gassvolumer på Østlandet vil dette kunne gi økonomisk grunnlag for et grenrør inn til Grenland og/eller Østfold og dermed også bidra til lønnsomhet i en eventuell rørledning til Polen. Gasstransport til Østlandet vil eventuelt foregå via en avgrening til Polenrøret, som planlegges å gå til havs fram til Syd-Sverige.

Samarbeidsregjeringen ønsker i større grad å ta i bruk naturgass til innenlandsk verdiskaping særlig fordi naturgass kan være et miljøvennlig råstoff i industrien og en energikilde som kan fortrenge mer forurensende brensel i industri- og transportsektoren. Det er således behov for en satsing på distribusjon og bruk av naturgass innenlands. Samarbeidsregjeringen vil videre øke den offentlige forskningsinnsatsen knyttet til bruk av naturgass og hydrogen. I en introduksjons- og utviklingsfase vil det være nødvendig med offentlig støtte for å få bygget ut infrastruktur for gass. Støtten må være innenfor rammen av våre internasjonale miljøforpliktelser og hensiktsmessig i forhold til de mål en ønsker å nå. Hvordan støtte til infrastruktur for gass skal utformes, vil bli behandlet i den kommende gassmeldingen som vi planlegger å legge fram i slutten av vårsesjonen.

Spørsmål nr. 53

Innlevert 29. november 2001 av stortingsrepresentant May Britt Vihovde

Besvart 5. desember 2001 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Forskningsprosjektet "Behandlingskjeder i rusvernet: Effekt og nytteverdi av tiltak overfor rusklinter som oppsøker sosialkontor", som var eit av to som vart anbefalt og godkjent for å imøtekomme Stortinget sitt ynskje om dokumentasjon av nytteverdien av dei midlane som vert brukt, står i fare for ikkje å bli fullført grunna manglande finansiering.

Kva kan sosialministeren gjere for å sikre at prosjektet vert fullført, både av omsyn til forskningsetikk og sikring av innsamla data?»

Grunngjeving:

Ein sentral strategi innan siste Rusforskningsprogram i Norges forskningsråd var langsiktig satsing på kostnyttstudier. Bakgrunnen for dette var blant anna ein uttalt interesse frå Sosialavdelinga i Sosial- og helsedepartementet for forskning og kunnskapsutvikling innanfor kostnytteområdet i Rusvernet, samt Stortinget sin uttale i blant anna Innst. S. nr. 184 (1996-97) om " ... at det bør leggjast stor vekt på ein betre tilpassing av hjelpe- og behandlingssopplegget til den einskilde misbruka sine individuelle situasjon og behov. Ein systematisk evaluering av dokumentasjon av behandlingssopplegget vil vere eit viktig hjelpemiddel i denne forbindelse."

Stiftelsen Bergensklinikkene vart invitert til å vere med for å få fram ein slik evaluering, og fekk godkjent forskningsprosjektet "Behandlingskjeder i rusvernet: Effekt og nytteverdi av tiltak overfor rusklienter som oppsøker sosialkontor." Oppstart av pilotprosjekt i 1998 og hovudprosjekt frå 01.01.99. Sosialkontor i Bergen, Askøy, Stavanger og Sandnes er med i prosjektet, og har rekruttert 187 klientar som har sagt ja til å delta.

Norges forskningsråd ved Programmet for Rusmiddelforskning finansierte prosjektet. Dette programmet vart oppløyst våren 2000, før avslutning av dette prosjektet. I november 2000 vart framdrift i prosjektet godkjent frå Norges forskningsråd. Kort tid etterpå vart søknad om vidareføring og avslutning av prosjektet til eit anna forskningsprogram (livsstil og helse) avslått og prosjektet står difor utan finansiering for 2001 og 2002.

På den bakgrunn søkte ein 20. juli d.å. Sosial- og helsedepartementet om dekning av utgiftene for 2001 og 2002. Avslag på denne søknaden kom via Norges forskningsråd denne veka.

Svar:

Sosial- og helsedepartementet har motteke to søknader, datert hhv. 6. og 20. juli i år, frå Stiftelsen Bergensklinikkene om heil eller delvis finansiering av siste del av datainnsamling og -bearbeiding til ovannevnte forskningsprosjekt. Begge søknadene blei sendt over til Norges forskningsråd (NFR) for fagleg vurdering. Når det gjeld den meir avgrensa søknaden om sikring av datamaterialet, ba departementet i brev av 20.07.01 om eit forskningsfagleg råd. I brev av 25.07.01 ba departementet NFR om å realitetshandsame den sist innkomne og meir omfattande søknaden. Femte november i år svarar Forskningsrådet, at dei ikkje finn å kunne tilrå verken ytterlegare finansiering av prosjektet med det mål å avslutte datainnsamling, eller å føre forskningsprosjektet vidare.

Stiftelsen Bergensklinikkene fekk i ein periode over tre år (1998-2000), innafor Rusmiddelforskningsprogrammet under Forskningsrådet, fullfinansiering av prosjektet "Behandlingskjeder i rusvernet: Effekter og nytteverdi av tiltak overfor rusklienter som oppsøker sosialkontoret". Totalt budsjett kr. 1 828 814. Norges forskningsråd gir normalt forskningsmiddel for 3 år. Prosjekt som varer utover tidsramma krev ny søknad før prosjektperioden går ut.

Før utløpet av bevilingsperioden sendte Stiftelsen Bergensklinikkene ny søknad med revidert framdriftsplan for prosjektet. Søknaden blei handsama hausten 2000 av det nye programstyret for Helse og Livsstil i NFR (der det tidlegare Rusmiddelforskningsprosjektet nå ligg). Søknaden blei avslått. Den nådde ikkje opp i prioritering og blei sett på å vere metodisk/fagleg for svak, slik prosjektet hadde utvikla seg.

Bergensklinikkene klaga på avslaget, som blei sendt Forskningsrådet sitt klageutval. Habilitets- og klageutvalet granskar kor vidt det er gjort formelle feil ved sakshandsaminga, men gjer ikkje eigne faglege overprøvingar. Klageutvalet avviste klagen i sitt møte 4. april d.å. Utvalet seier at dei ikkje kan sjå at det er gjort sakshandsamingsfeil eller at det ligg føre misbruk av myndigheit.

Det ligg føre ein kontrakt mellom Stiftelsen Bergensklinikkene og Norges forskningsråd, og det blei gitt støtte for eit tidsrom som angitt i kontrakten. Korkje forskningsråd eller departement er bundne av at søkjar har forventningar om økonomisk bistand ut over det som er vanleg å gi. Og ein kan ikkje rekne med støtte om det reisast stor fagleg tvil om nytten av vidare gjennomføring.

I kontrakten frå 01.04.98 mellom Forskningsrådet og Stiftelsen Bergensklinikkene heiter det: "Artikkel 8: Andre spesielle kontraktsvilkår og avvik frå generelle kontraktsvilkår: Dersom ikke annet blir bestemt, skal kopi av alle forskningsgenererte data, inkludert nødvendig dokumentasjon, overføres til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. Slike data må følgelig ikke destrueres uten etter avtale med Forskningsrådet. Overføring skal finne sted så snart som mulig og seneste to år etter avslutning av den prosjektperioden bevilgningen gjelder for. Hvilke data dette skal gjelde, må da avtales konkret med Forskningsrådet."

Eg er ikkje kjend med at det er gjort noko avtale om avvik frå dette kravet. Data er dermed sikra.

Eg er samd i at prosjektet har høg fagleg relevans på eit viktig felt der kunnskapsgrunnlaget er svakt. Forskningsprosjektet har under veks likevel mista det faglege grepet på prosessen, slik Forskningsrådet vurderer det, i tydinga at det er lite sannsynleg at ein blir sitjande att med data som, på forsvarleg måte, vil kunne brukast på ein måte som søkjar viser til, og som var grunnlaget for at det blei gitt forskningsmidlar.

Norges forskningsråd har på fagleg grunnlag gitt rådet å avslå søknadene. Innvendingane mot å fortsette prosjektet veg tungt av forskingsfaglege grunnar. Etter mi vurdering er det da ikkje naturleg at departementet tar over ansvaret. Ei omgjerung vil lett kunne bli oppfatta som ei fagleg overprøving av dei forskingskompetente organa. Det er i seg sjølv ei vesentleg innvending.

Spørsmål nr. 54

Innlevert 29. november 2001 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 7. desember 2001 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hvilken realitetsvurdering gir denne saksbehandlingen rom for i Konkurransetilsynet og i Arbeids- og administrasjonsdepartementet ved en eventuell klage på et inngrep?»

Begrunnelse:

Konkurransedirektøren har i en kronikk i Dagens Næringsliv 29. november 2001 rykket ut med det han kaller "noen presiseringer" til tilsynets varsel om inngrep mot SAS og Braathens bonusordninger. Det fremgår av kronikken at Konkurransetilsynet allerede har besluttet å forby bonusordningene. Det fremgår også at dette har sammenheng med Regjeringens forslag til avvikling av flypassasjeravgiften og en "anmodning" fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Flyselskapene og høringsinstansenes frist for å gi kommentarer til "varselet" tilsynet sendte 9. november 2001 er ennå ikke utløpt.

Konkurransetilsynet bør forholde seg til de frister som de selv har vedtatt og det er grunn til å påpeke at Konkurransetilsynet er underlagt arbeids- og administrasjonsministeren og skal ikke drive politikk.

Svar:

På bakgrunn av representanten Faldets spørsmål og begrunnelse for dette, redegjør jeg først kort for bakgrunnen for tilsynets inngrepsvarsel.

I brev av 2. november 2001 ba Arbeids- og administrasjonsdepartementet Konkurransetilsynet om å iverksette en grundig gjennomgang av alle avtaler og ordninger i luftfartsmarkedet som kan virke etableringshindrende og konkurransebegrensende. Bakgrunnen for henvendelsen var at strukturendringene på det norske luftfartsmarkedet gjorde det viktig å legge forholdene til rette for nyetablering og konkurranse. Videre foreslo Regjeringen i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) å avvikle flypassasjeravgiften fra 1. april 2002. Dette var også begrunnet med behovet for å legge forholdene til rette for nyetablering og konkurranse i luftfartsmarkedet. Det ble i proposisjonen vist til forannevnte brev fra departementet til Konkurransetilsynet.

På denne bakgrunn varslet Konkurransetilsynet Scandinavian Airlines System, Widerøes Flyveselskap ASA og Braathens ASA ved brev av 9. november 2001 om at det med hjemmel i konkurranseloven § 3-10 vurderer å forby de nevnte flyselskaper å tilby sine passasjerer å opptjene bonuspoeng eller tilsvarende på norske innenriksruter. Varslet er bl.a. begrunnet med at et forbud mot opptjening av bonuspoeng vil gjøre det lettere for nye aktører å etablere seg på enkeltruter og redusere små aktørers konkurranseulempe i forhold til de store flyselskapene.

I et innlegg 29. november i Dagens Næringsliv har Konkurransedirektøren redegjort nærmere for bakgrunnen for at varslet om inngrep mot bonusprogrammene ble gitt nå og begrunnelsen for varslet. Det er denne kronikken som representanten Faldet har forstått dithen at Konkurransetilsynet allerede før høringsfristen for varslet var utløpt, har besluttet å forby bonusprogrammene. Representanten påpeker at Konkurransetilsynet bør forholde seg til sine egne frister og at tilsynet er underlagt arbeids- og administrasjonsministeren og skal ikke drive politikk.

I det forannevnte inngrepsvarslet gir Konkurransetilsynet en omfattende begrunnelse for at tilsynet mener at det må vurderes å gripe inn mot bonusprogrammene. Når varslet er omfattende begrunnet, gir det flyselskapene et godt grunnlag for å imøtegå tilsynets vurderinger. Dette er både hensiktsmessig og i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser om at partene skal varsles på en slik måte at de kan ivareta sine interesser før det treffes vedtak.

Jeg kan ikke se at Konkurransedirektøren i innlegget i Dagens Næringsliv har gitt uttrykk for andre synspunkter på bonusprogrammene enn de som framgår av tilsynets inngrepsvarsel. Tilsynet har således ikke tatt standpunkt til om det skal gripes inn mot bonusprogrammene før selskapene har fått anledning til å uttale seg om saken.

Konkurransetilsynet har et selvstendig ansvar for å vurdere konkurransesituasjonen i de ulike markeder. Tilsynet skal således ta opp avtaler eller ordninger som det oppfatter som konkurransebegrensende til vurdering med henblikk på eventuelt å gripe inn etter konkurranselovens inngrepsbestemmelser. I departementets brev av 2. november ber imidlertid departementet om at Konkurransetilsynet prioriterer en gjennomgang av alle forhold som kan begrense konkurransen i markedet for flytransport, herunder flyselskaperes bonusordninger. Jeg kan således ikke se at det er noen grunn til å kritisere tilsynet i dette tilfellet.

Som det går fram av det foranstående, er departementet av den oppfatning at det er viktig å vurdere alle tiltak som kan fremme konkurransen i luftfartsmarkedet. Et inngrep mot flyselskaperes bonusordninger er et slikt mulig tiltak. Et eventuelt inngrep må imidlertid gis en konkret begrunnelse i forhold til konkurranselovens inngrepshjemler. Konkurransetilsynet må foreta en slik vurdering etter blant annet å ha hørt flyselskaperes innvendinger. Departementet har ikke og ønsker ikke å påvirke tilsynets behandling av den konkrete inngrepssaken. Imidlertid skal departementet ved en eventuell klagebehandling vurdere alle sider ved saken og tilsynets saksbehandling. Departementet vil i den forbindelse foreta en reell vurdering i samsvar med forvaltningslovens krav til saksbehandling.

Spørsmål nr. 55

Innlevert 30. november 2001 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 5. desember 2001 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å korte ned behandlingstiden av saker ved Statens Naturskadefond?»

Begrunnelse:

Det finnes etter det undertegnede har fått opplyst en rekke saker hvor behandling og utbetaling av erstatning fra Statens Naturskadefond tar over 8-10 måneder. I mange av disse sakene har allerede skaden blitt utbedret av de berørte/entreprenører. Det er altså slik at man har hatt kostnader i forbindelse med utbedring av skaden, men har måttet finansiere likviditet for å dekke opp disse kostnadene i lange venteperioder frem til avklaring i fondet. Det burde kunne gå langt raskere enn hva det gjør pr. i dag.

Svar:

Styret for Statens naturskadefond har normalt 6 møter i året, det vil si annenhver måned. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på erstatningssaker har de senere årene vært vel 40 dager fra saken er mottatt i sekretariatet, dvs. Statens landbruksforvaltning.

Før saken sendes Statens landbruksforvaltning til forberedelse skal skaden takseres. I lensmannsdistrikt er lensmannen takststyrer. Utenfor lensmannsdistrikt oppnevnes takststyreren av by- eller herredretten. Som hovedregel gjelder skjønnsloven for slike takster.

Lensmennene og andre takststyrere gjennomfører normalt skjønnet raskt og effektivt. I perioder med mange naturskader, eller der vær og årstider vanskeliggjør takseringen, kan gjennomføring av takstene ta noe mer tid.

Som det er gjort rede for i St.prp. nr. 99 (2000- 2001) var det i månedsskiftet oktober/november 2000 flom og storm på Sør- og Østlandet, samt storm i Nordland. Dette utløste en rekke søknader om naturskadeerstatning. På grunn av årstiden og tidlig snøfall, ble det i mange saker umulig å gjennomføre taksering av skadene før våren 2001. Når enkelte lensmenn i forbindelse med hendelsene høsten 2000 har måttet gjennomføre over 50 takster, tar dette nødvendigvis tid.

På grunn av dette fikk Statens naturskadefond oversikt over budsjettbehovet for sent for forelegging for Stortinget i vårsesjonen 2001. Når oversikten var klar, viste det seg at bevilgningen for 2001 ble for liten. St.prp. nr. 99 (2000-2001) om tilleggsbevilgning ble oversendt Stortinget 31. august. Saken står på Stortingets dagsorden 6. desember. Utbetalingene i 2001 er midlertidig stanset i påvente av bevilgningsvedtak i Stortinget.

Styret for Statens naturskadefond har møte 7. desember. Alle saker som er klare for styrebehandling vil der få sitt vedtak. I saker der det foreligger utbedringsattest, vil erstatning bli utbetalt umiddelbart etter styremøtet.

En vil etter dette være tilbake til normalsituasjonen, med en forventet saksbehandlingstid på vel 40 dager fra saken mottas i Statens landbruksforvaltning til vedtak om erstatning er gjort.

Spørsmål nr. 56

Innlevert 30. november 2001 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 10. desember 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvordan kan det ha seg at en vidt anerkjent forfatter ved navn Eystein Eggen, ikke bare nulles ut av Norsk kulturråd fra bibliotekenes innkjøpsordning, men i tillegg ikke innvilges statsstipendiat, selv etter at sittende statsminister Bondevik i sin forrige periode som statsminister sterkt anbefalte at forfatteren Eystein Eggen skulle tilkjennes dette?»

Begrunnelse:

Forfatteren Eystein Eggen gjorde seg først bemerket ved utgivelsen av boken "Gutten fra Gimle", som er selvbiografisk og bygger på hans opplevelser som NS-barn i etterkrigstiden. Boken vakte oppsikt, ikke minst på grunn av det tabubelagte tema den tok opp, skjebnen til et NS-barn, men òg på grunn av dens særegne litterære kvaliteter. "Eystein Eggen har gitt oss en ærlig, verdifull og vekkende bok som angår alle." Sitat: Bokanmeldelse i Aftenposten 28.10.93, Werner Christie. Siden kom boken "Generalen", en historisk roman som bygget på de tre siste måneder av general Carl Gustav Fleischers liv, våren 1940. "Generalen" av Eystein Eggen er utvilsomt en av bokhøstens mest interessante, kontroversielle, og ikke minst, velskrevne romaner." Sitat: Bokanmeldelse VG 03.10.96, Jon H. Rydne. Denne boken ble av Norsk kulturråd nullet, dvs. tatt ut av bibliotekenes innkjøpsordning. Hans siste bok "To konger" er nok en historisk roman som høstet glitrende kritikk, ikke minst for hans fagkunnskap. "Med sin nye bok "To konger", bekrefter Eystein Eggen det ikke altfor mange før har innsett, at han er blant de ytterst få som skaper litteratur av stor kraft og originalitet i vårt Samtids-Norge." Sitat: Aftenposten 03.06.99, Knut Ødegård. Også denne boken ble nullet av Norsk kulturråd, hvilket fikk førstnevnte anmelder i Aftenposten, Knut Ødegård, til å reagere skarpt i en kommentar: "Jeg opprøres over at et skjønnlitterært verk som av en rekke kvalifiserte akademikere, forfattere og kritikere regnes som meget høyverdig, blir avvist på denne måten, med de konsekvenser det har både for forfatter og forlag ...", "Aschehougs Eystein Eggen er først nullet for den fine beretningen "Generalen", bygget på general Fleischers krigsinnsats og skjebne, nå er kursen lagt av Kulturrådets underutvalg mot en ny nulling av "To konger". Det er forståelig at Eggen selv oppfatter dette som urent løp." I tillegg tilkjennes han nå ikke statsstipend til tross for at statsministeren tidligere har gått sterkt inn for det, det virker derfor meget underlig hvis han nå skulle gå inn for noe annet. Det bør understrekes at Eystein Eggen er en omdiskutert og kontroversiell litterat, som ivrig engasjerer seg i debatt om litteratur, kultur, historie og samfunn. Hans særegenhet, som bør anses som en berikelse for norsk kultur og åndsliv kombinert med at han er faglig anerkjent, burde veie tungt. Intellektuelle og akademiske kapasiteter som Francis Sejersted, har skrevet anbefalinger til Kulturdepartementet om statsstipendiat for Eystein Eggen.

Eystein Eggen har følt seg diskriminert av norsk kulturliv grunnet hans foreldres NS-bakgrunn, hvis det skulle være tilfelle er det meget bekymringsverdig og alvorlig. Politiske føringer skal ikke, og kan ikke, legges til grunn for utdeling av stipendier fra Kulturdepartementets side og tilsluttede institusjoner. De faglige kriteriene alene burde være bestemmende.

Svar:

Innkjøpsordningene for litteratur forvaltes av Norsk kulturråd gjennom vurderingsutvalg og ankenemnder oppnevnt etter forslag fra de berørte parter organisasjoner. Vurderingsutvalgene vurderer bøkene etter litterær kvalitet og sjanger og skal ikke ta stilling til tendens eller budskap. Anke eller klagesaker behandles av ankenemnder som gir tilråding til Norsk kulturråd, som fatter endelig vedtak. Jeg vil derfor ikke kommentere enkeltavgjørelser som er tatt av disse organer vedrørende Eystein Eggens eller andre forfatteres bøker.

Statsstipend gis som støtte til personer innenfor tverrfaglige eller uvanlige arbeidsfelt av samfunnsmessig betydning, spesielt personer som på grunn av arbeidsområdet eller manglende formell kompetanse har begrensede muligheter til å få stillinger ved vitenskapelige institusjoner eller kulturinstitusjoner.

Tildeling av statsstipend skal normalt skje på faglig grunnlag etter anbefaling fra en eller flere kompetente personer som kjenner kandidatens bakgrunn og virksomhet.

For 2002 er det, slik det fremgår av St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) til denne, foreslått 4 nye statsstipend. Tre av kandidatene ble foreslått i St.prp. nr. 1 (2001-2002) som ble fremmet av den tidligere regjeringen. Den nye Regjeringen fant ikke rom for å foreslå mer enn ett nytt stipend i tillegg til de som allerede var foreslått.

Det var 27 søknader i alt. Mange av disse har søkt flere ganger. De fleste av kandidatene er vel kvalifiserte og oppfyller kravene i retningslinjene, som er fastsatt av departementet i samsvar med framlegget om statsstipendiatorordningen i St.prp. nr. 1

(1999-2000). Mange av kandidatene har utmerket seg på flere områder og fagfelt og er godt kvalifiserte personer. Avgjørelsen om tildeling av nye statsstipend til personer med så ulik erfaring og bakgrunn tas derfor på et skjønsmessig grunnlag, men på basis av en helhetlig vurdering. Avslag begrunnes ikke.

Når det gjelder henvisningen til statsminister Kjell Magne Bondeviks deltagelse i behandlingen av saken i denne omgang, har kun én henvendelse per elektronisk post fra Ole Wilhelm Klüwer til statsminister Bondevik datert 20. desember 1998 på vanlig måte blitt oversendt fra Statsministerens kontor til Kulturdepartementet til behandling som rette vedkommende.

Søknaden om statsstipend kan opprettholdes gjennom beskjed til departementet innen 31. mars 2002. Når samme søknad er fremmet tre år på rad, må det sendes inn ny søknad med oppdaterte opplysninger.

Søknader om statsstipend blir behandlet på nytt i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Spørsmål nr. 57

Innlevert 30. november 2001 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 11. desember 2001 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva vil Regjeringen Bondevik foreslå for snarest å få ryddet opp i slike urimeligheter som avisartikkelen har avdekket?»

Vedlegg til spørsmål:

Artikkel i avisen Hadeland 29. november 2001.

Adresse til artikkelen på Internett: <http://www.hadeland.net/50/73/86/1.html>

Begrunnelse:

Vedlagte "sak" fra avisen Hadeland 29.11.01 omhandler en kvinne som mistet sin samboer og som må betale vel 25 000 kroner til staten for å "beholde" huset hun og samboeren eide sammen. Dette strider etter min mening mot all rettferdighetssans og viser at gjeldende lov og regelverk slår urimelig ut.

Jeg er kjent med at et offentlig utvalg har gjennomgått samboeres situasjon i Norge sett opp mot ektefellers når det gjelder pensjon, skatt, arv, osv.

Regjeringen Stoltenberg varslet i sitt budsjettforslag en melding om dette.

Svar:

Samboere er ikke fritatt for dokumentavgift ved overføring av hjemmel til fast eiendom slik tilfellet er ved overføring mellom ektefeller. Dette henger i stor grad sammen med kontrollhensyn.

Dokumentavgiften skal betales ved enhver overføring av hjemmel til fast eiendom. De fritakene som gjelder, er utformet slik at det er enkelt å fastslå om vilkårene for fritak er oppfylt. Dette gjør at dokumentavgiften er lite ressurskrevende å forvalte og forutsigbar for brukerne. En likestilling av samboere og ektefeller vil gjøre forvaltningen mer ressurskrevende. Dette skyldes særlig problemene knyttet til dokumentasjon av samboerforhold, og at det ikke skjer noen registrering av samboere slik som for ekteskap. Det kan i denne sammenheng vises til at partnere som er registrert etter lov om partnerskap er likestilt med ektefeller i forhold til dokumentavgiften.

Vurderingen av om det bør gjøres endringer i gjeldende regelverk, slik at samboere i større grad likestilles med ektefeller i forhold til dokumentavgiften, vil skje som ett ledd i de løpende vurderinger som foretas av særavgiftssystemene. Samboer-utvalget avgav i mai 1999 sin innstilling NOU 1999: 25 Samboere og samfunnet. Innstillingen er omfattende og omfatter en rekke spørsmål knyttet til samboeres situasjon. Blant annet er forholdet til dokumentavgiften behandlet. Utvalgets flertall gikk inn for at samboere som har felles barn eller har levd sammen i minst 2 år, skal fritas for dokumentavgift ved overføring av hjemmel til bolig eller fritidseiendom på linje med ektefeller.

Samarbeidsregjeringen har enda ikke rukket ta stilling til de enkelte forslagene fra Samboer-utvalget. Det er derfor for tidlig å si om det i denne forbindelse vil bli gjort endringer i dokumentavgiften.

Jeg kan for øvrig opplyse at departementet for tiden vurderer å liberalisere reglene om arveavgift mellom samboere. Departementet vil komme tilbake til dette.

Spørsmål nr. 58

Innlevert 30. november 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 10. desember 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Man kan om kort tid stå overfor en sammenslåing av Ofotens og Vesteraalens Dampskibsselskab ASA, Troms Fylkes Dampskipsselskap A/S og Finnmark Fylkesrederi og Ruteselskap AS. En sammenslåing av de 3 nevnte foretak vil innebære monopol innenfor den maritime lokal- og fergedriften i Nord- Norge.

Hvordan stiller statsråden seg til slike utsikter med tanke på rasjonell fremtidig driftsform?»

Begrunnelse:

Ofotens og Vesteraalens Dampskibsselskab ASA (OVDS), Nordland, og Troms Fylkes Dampskipsselskap A/S (TFDS), Troms, forhandler nå om fusjon. Disse to selskapene står for henholdsvis 80 pst. og 100 pst. av den maritime lokal- og fergetrafikken i sine fylker.

Eksempelvis fikk OVDS i inneværende uke tildelt en kontrakt på drift av hurtigbåter i Nordland i en periode på 10 år uten noen form for konkurranse.

Av Dagens Næringsliv 28.11.01 fremgår det at ovennevnte selskaper ønsker å kjøpe Finnmark Fylkesrederi (FFR), som står for 100 pst. av tilskuddsberettiget drift i Finnmark.

Svar:

De nevnte selskapene driver ulike former for virksomhet, både direkte og gjennom eierskap. Båt- og busstransport er en del av denne virksomheten. Godstransport til lands og sjø er deregulert, det samme gjelder busstransport utenfor rute.

Rutetransport av personer, herunder båt- og fergeruter, krever behovsprøvd løyve etter samferdselsloven. De som får slike løyver, har tradisjonelt vært beskyttet mot konkurranse i den perioden løyvet er gitt for, som hovedregel i 10 år. Det er fra 1994 åpnet for bruk av anbud på bil- og båtruter. Anbud kan innføres på

ruter også i løyveperioden. Utviklingen mot økende bruk av anbud også innenfor området persontransport i rute, har således svekket betydningen av konsentrasjonstendenser på eiersiden.

En utvidelse av anbudsordningen til også å gjelde ferger vil bidra i samme retning.

Samferdselsloven krever godkjenning av løyveoverdragelser, og forutsetter også godkjenning av aksje- eller partsoverdragelser i rettssubjekt med ruteløyve dersom overdragelsen medfører at det i realiteten skjer en løyveoverdragelse. En eventuell fusjon eller oppkjøp vil altså kreve godkjenning av Samferdselsdepartementet eller fylkeskommunen.

Samferdselsloven er ikke et instrument for å regulere konkurransemarkedet i rutetransport. Bestemmelsen om godkjenning av løyveoverføringer har som formål å ivareta den samfunnsmessige kontrollen med hvem som kan få løyve. Endringer i eierforholdet i et selskap som har ruteløyve har ellers ingen betydning for løyvemyndighetenes styringsrett overfor selskapet når det gjelder rutevirksomheten.

Fusjoner og sammenslutninger er vanlig i rutenæringen og ellers i næringslivet. De senere år har en sett en lang rekke oppkjøp/sammenslutninger innen transportnæringen både innenlands og i utlandet, bl.a. som følge av økt konkurranse. Aktørene må selv vurdere hva som er rasjonelle enheter med tanke på å kunne møte fremtidig konkurranse.

Når det gjelder virkningene av en eventuell fusjon/oppkjøp i markedet hensett til selskapenes totale virksomhet, må dette vurderes i forhold til konkurranseloven.

Spørsmål nr. 59

Innlevert 3. desember 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 12. desember 2001 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«I mars 2002 arrangerer FN et høynivåmøte om finansiering for utvikling (FFD). Vi forstår at FNs generalsekretær i samtaler med tidligere statsminister og utviklingsminister bedt Norge ta ansvar for å skape sterkere framdrift i forberedelsesprosessen.

Hvilke initiativ har man tatt fra norsk side, og hvilke prioriteringer er lagt til grunn?»

Begrunnelse:

I mars 2002 arrangerer FN "High Level Consultations on Finance for Development" (FFD) på regjerings-/statsjefsnivå. Konferansen som finner sted i Mexico, gir en unik anledning til å fokusere på strukturelle faktorer som hindrer økonomisk og sosial utvikling og søke nye løsninger. FFD er nyskapende fordi konferansen legger til rette for institusjonelt samarbeid mellom FN, Verdensbanken, Det Internasjonale Pengefondet og Verdens Handelsorganisasjon.

En åpen prosess som bringer nye aktører inn i forhandlingene gir FN mulighet til å legge grunnlaget for en mer helhetlig tilnærming til utvikling, mer demokratisk kontroll av, og tilgang på verdens finansielle ressurser, også for de fattigste.

Gjennom 90-årene har FN gjennomført en rekke konferanser som har satt fokus på globale problemstillinger som miljø, kvinners stilling og matvaresikkerhet. Nylig ble det avholdt en konferanse om rasisme. Konferansene har resultert i enighet om viktige målsettinger, men oppfølgingen har ikke vært tilfredsstillende. De vedtatte målene har begrenset verdi dersom de ikke følges opp med finansiering fra det internasjonale samfunns side. FFD-konferansens mål er å bygge nødvendige finansielle og institusjonelle strukturer for gjennomføring av utviklingsmålene det internasjonale samfunn har satt seg.

Det er kjent at FNs generalsekretær Kofi Annan har framhevet FFD som en særlig betydningsfull konferanse og bedt Norge om å ta spesielt ansvar for at toppmøtet i Mexico skal bli vellykket.

Svar:

FNs Konferanse for finansiering av utvikling avholdes i Monterrey, Mexico, 18.-22.03.02. Konferansen har som formål å mobilisere politisk støtte til gjennomføringen av utviklingsmålene vedtatt på FNs Tusenårsforsamling i år 2000. Norge har arbeidet aktivt for å mobilisere støtte og tilrettelegge for en vel-

lykket konferanse, både gjennom deltagelse i komiteen som forbereder konferansen og gjennom uformelle kontakter med sentrale land, FN-sekretariatet, Verdensbanken og Valutafondet.

Det er alminnelig enighet om at forberedelsene nå går inn i en ny fase der det vil være viktig at diskusjonene løftes opp på politisk nivå. Statsministeren drøftet denne saken med Generalsekretær Kofi Annan under deres samtaler i forbindelse med fredsprisutdelingen. Jeg har i samtaler med mine kolleger i den såkalte Ustein-gruppen (Nederland, Storbritannia og Tyskland), tatt initiativ til at det innledes en nærmere dialog med nærstående land om hvilke konkrete skritt som kan være hensiktsmessige i oppløpsfasen fram mot konferansen.

Som representanten Haga påpeker er denne prosessen nyskapende, bl.a. fordi den har ført til et nærmere og mer produktivt samarbeid mellom FN, Verdensbanken og Valutafondet. I prosessen så langt har Norge lagt stor vekt på å fremme dette samarbeidet. Som et svar på de utfordringer vi har fått og som et bidrag i prosessen, har Norge bla. tatt initiativ til et høynivåmøte i Washington 18.-19. februar 2002 i samarbeid med Den interamerikanske utviklingsbank med det formål å befeste kontakten mellom finansinstitusjonene og FN og samtidig rette fokus mot betydningen av regionalt samarbeid.

Norske prioriteringer har vært å arbeide for større forståelse for betydningen av fattigdomsbekjempelse i nasjonal politikk, bistandsoverføringer, markedsadgang og næringsutvikling. I det videre arbeidet med den norske plattformen vil en bygge på Regjeringens utviklingspolitiske prioriteringer. Målsettingen om å halvere andelen fattige innen år 2015 står sentralt i Regjeringens arbeid med handlingsplanen for bekjempelse av fattigdom. I denne planen ønsker Regjeringen bl.a. å styrke de frivillige organisasjoners og næringslivets rolle, noe som også fra FNs side er viktige målsettinger med konferansen for finansiering av utvikling.

Jeg tar sikte på å invitere representanter fra andre deler av statsforvaltningen, frivillige organisasjoner, partene i arbeidslivet og andre interesserte til å bidra med innspill og kommentarer i forberedelsene til konferansen. Selve delegasjonen til konferansen vil også bli bredt sammensatt, og Stortinget vil bli invitert til å delta.

Jeg takker for representanten Hagas interesse i dette spørsmålet. Jeg stiller meg gjerne til disposisjon for å gi en mer utførlig orientering til Stortinget dersom det skulle være ønskelig.

Spørsmål nr. 60

Innlevert 3. desember 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 12. desember 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan helseministeren garantere at et nytt sentralsykehus i Akershus, Nye SiA, får den finansiering som er nødvendig for at planlagt framdrift skal holdes i 2002, og vil helseministeren sikre dette gjennom øremerking av midler til prosjektet?»

Begrunnelse:

Som helseministeren utmerket godt kjenner til, pågår arbeidet med å etablere et nytt sentralsykehus i Akerhus for fullt. Undertegnede er kjent med at Akershus fylkeskommune og Sosial- og helsedepartementet nå er omforent om arealrammen for Nye SiA. I brev til Akershus fylkeskommune datert 07.09.01 fra tidligere helseminister Tore Tønne, heter det blant annet: "Det bekreftes med dette at den videre prosjektering kan skje med utgangspunkt i en brutto arealramme for somatisk del på 129 300 m²."

På denne bakgrunn har Akershus fylkeskommune utarbeidet et revidert Hovedfunksjonsprogram, basert på de forutsetninger og standarder fylkeskommunen og Sosial- og helsedepartementet er enige om. Dette Hovedfunksjonsprogrammet ligger nå til behandling i departementet, og det er lagt opp til at faglig godkjenning av prosjektet etter lov om spesialhelsetjenester m.m. skjer på grunnlag av dette.

Det foreligger også et skisseprosjekt for Nye SiA basert på samme arealramme. Fremdriftsplanen for Nye SiA forutsetter at det foreligger et forprosjekt for oversending til Sosial- og helsedepartementet i mars 2002. Endelig statlig godkjenning av den totale kostnadsrammen og finansieringen er forutsatt å skje før sommeren 2002, slik at byggestart skjer i september 2002.

Akershus fylkeskommune har orientert Sosial- og helsedepartementet om hvilke finansieringsbehov som foreligger for Nye SiA i 2002. Som helseministeren kjenner til, er det meldt et behov for 460 millioner kroner for å gjennomføre de aktivitetene som er forutsatt for å holde fremdriften. Av dette er ca. 400 millioner kroner knyttet til aktiviteter som må gjennomføres før byggestart, og ca. 60 millioner kroner knyttet til aktiviteter som følger av selve byggestarten.

Fra 01.01.02 overtar Helse Øst RF ansvaret for å videreføre dette prosjektet. Det er pr. i dag ikke klarlagt hvilken økonomisk ramme som vil bli tildelt prosjektet. I Regjeringens forslag til statsbudsjett er det lagt til grunn en samlet investeringsramme for 2002 på omlag 2,8 milliarder kroner. Det er også varslet at investeringsrammen vil bli vurdert i Revidert nasjonalbudsjett. Tildelingen til de regionale helseforetakene er imidlertid ikke klarlagt.

Allerede i dag er det stor byggeaktivitet på SiA. Bygninger rives, flyttes og reetableres, og det er igangsatt en rekke utbyggingsprosjekter som må gjennomføres for at den planlagte fremdriften skal holdes. Disse løper uavhengig av det forestående eierskiftet. Som tidligere nevnt, arbeides det ut ifra en forutsetning om at byggestart skal skje i september 2002. Det er etablert en stor prosjektorganisasjon som arbeider ut ifra denne forutsetningen, og forpliktelser og kontrakter er inngått for å holde fremdriften. Det er derfor helt avgjørende at det skapes trygghet for finansieringen av Nye SiA i 2002 for at fremdriften skal holdes. La meg legge til at dette ikke minst er viktig for at innbyggerne i Akershus skal sikres en lenge etterlengtet forbedring av sykehusstilbudet.

Undertegnede er selvsagt klar over at det foreligger søknader om å bygge ut flere sykehus i Norge. Bortsett fra RIT 2000 er det imidlertid, så vidt undertegnede kjenner til, ingen utbyggingsprosjekter som har kommet så langt som Nye SiA.

Svar:

Nytt sentralsykehus i Akershus har som kjent fått følgende særskilte omtale i forslaget til statsbudsjett fra den forrige regjeringen: "Når det gjelder hovedrammer og videre arbeid for Nye SiA har Sosial- og helsedepartementet i brev av 20.07.01 til Akershus fylkeskommune bekreftet at den videre prosjektering kan skje med utgangspunkt i en brutto arealramme for somatisk del på 129 300 m². Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil ta stilling til universitetsarealet som skal inngå i den totale planleggingen. Faglig godkjenning av prosjektet etter lov om spesialisthelsetjeneste m.m. skjer på grunnlag av revidert Hovedfunksjonsprogram. Endelig godkjenning av den totale kostnadsrammen og finansieringen tas på grunnlag av kvalitetssikret forprosjekt.

Når det samlede beslutningsunderlaget for prosjektet foreligger vil det tilligge det regionale helseforetaket å foreta en gjennomføringsbeslutning som er tilpasset foretakets budsjettsituasjon."

Budsjettforslaget har i fortsettelsen følgende generelle omtale av investeringsprosjektene: "De samlede investeringer i sykehussektoren representerer betydelige bindinger på nasjonale økonomiske ressurser. Det legges også til grunn at overgangen til statlig eierskap og nye organisatoriske rammebetingelser vil utgjøre en stor ledelsesmessig utfordring for de nye styrene. Det er knyttet usikkerhet til hvorvidt de samlede planer og aktiviteter, som i dag skjer i regi av fylkeskommunene, lar seg innpasse i budsjettammen. Departementet vil derfor allerede nå varsle om umiddelbare tiltak for å sikre aktiv styring med de samlede planer for investeringer. På kort sikt innebærer dette at det gjennomføres et prosjekt i departementet som skal forestå en kritisk gjennomgang av alle planlagte og godkjente investeringsprosjekter av en viss størrelse. I denne gjennomgangen blir det sentralt å kartlegge prosjektenes omfang og økonomi, alle typer bindinger og forpliktelser, samt foreslå en nasjonal prioritering og forslag til finansiering. Dette vil bli lagt frem for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. Investeringsrammen vil også bli vurdert på nytt i denne sammenheng."

Jeg er enig i at dette vil være en riktig prosess i den situasjonen vi står overfor. Nye SiA vil inngå i det forslaget som Stortinget skal få seg forelagt i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Jeg vil gjerne peke på at det styringssystemet som er lagt til grunn for de store sykehusprosjektene, er todelt. Departementet som sektoransvarlig for helsetjenesten gir den faglige godkjenning av byggeprosjektet. Dette er en nødvendig forutsetning for realisering av investeringen, men ikke tilstrekkelig. Den andre, og vel så viktige del av styringssystemet er at eier vurderer finansieringen av investeringen, og ikke minst vurderer de driftsmessige økonomiske forhold rundt denne.

Dette er en rasjonell prosess som betoner de ulike roller som er tildelt i vårt styringssystem. Dette ønsker jeg også å legge til grunn for investering i nytt sentralsykehus i Akershus.

Arbeidet med faglig godkjenning vil være fullført i departementet om kort tid. Underveis har rammene for prosjektet blitt nedjustert i flere trinn fra 160 000 m² til dagens 129 300 m². Dette er et nivå som Sosial- og helsedepartementet på forhånd har bekreftet kan legges til grunn for det videre arbeid.

Planene for Nye SiA har et stort omfang. Det er sannsynligvis et av de mest kompliserte og kostnadskrevede sykehusprosjekt i vår tid. Gjennomføringen vil i seg selv representere en stor kostnadsrisiko. Jeg betrakter det derfor som særdeles viktig at forprosjektet blir grundig gjennomarbeidet og kvalitetssikret av prosjektorganisasjonen og brukerne i forhold til godkjent hovedfunksjonsprogram og innenfor arealrammen på 129 300 m².

Det er i denne sammenhengen særdeles viktig at Helse Øst, som skal være ansvarlig for fremtidig drift og gjennomføring, får anledning til å gjennomgå forprosjektet før gjennomføring starter.

Jeg vil også sørge for gjennomføring av en ekstern kvalitetssikring og risikoanalyse av forprosjektet tilsvarende det som er det omtalt i Gul bok for 2000, avsnitt 7.4, tiltak for å forbedre styringen med store statlige investeringer. Opplegget baseres på bruk av høyt kvalifiserte, eksterne kvalitetssikrere som har vedkommende fagdepartement som sin oppdragsgiver i henhold til rammeavtale med Finansdepartementet.

Fremdriftsplanen for prosjektet Nye SiA må sette av tilstrekkelig tid til en slik grundig gjennomarbeidelse og kvalitetssikring av forprosjektet, slik at vi har et mest mulig betryggende og forsvarlig grunnlag for gjennomføringen av dette krevende byggeprosjektet.

Ved inngangen til 2002 vil jeg signalisere at de regionale helseforetakene må gjennomføre et stramt regime på investeringsiden. For Nye SiA innebærer dette en fullstendig gjennomgang av den økonomiske fremdriftssituasjonen i prosjektet. Dette vil nå bli prioritert. Videre fremdrift for Nye SiA etter fullført forprosjekt vil bli vurdert i det samlede opplegget for investeringsprosjektene. Dette vil bli lagt frem for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002, jf. budsjettomtalen som er referert ovenfor.

Spørsmål nr. 61

Innlevert 5. desember 2001 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 10. desember 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I VG 5.12.01 er samferdselsministeren sitert på følgende: "Jeg mener utbygging av E6 gjennom Østfold må gjennomføres raskere enn det nåværende planer legger opp til. E6 på norsk side og svensk side bør stå ferdig til samme tid." Hvis E6/E18 skal bygges ut raskere enn det nå ligger an til og kunne stå ferdig innen 2009, må det bevilges midler slik at nye strekninger kan påbegynnes høsten 2002.

Når og hvordan vil Regjeringen foreslå bevilgninger til utbyggingsstart av nye strekninger på E6/ E18?»

Svar:

I hvilken grad det vil være mulig å ferdigstille utbyggingen av stamvegene Ev 6 og Ev 18 gjennom Østfold raskere enn det som tidligere har vært planlagt, er i vesentlig grad knyttet til plansituasjonen på de aktuelle prosjektene og til finansieringsopplegget for utbyggingen. Det ville være svært positivt dersom det skulle la seg gjøre å forsere utbyggingen av de nevnte stamvegene i forhold til hva som hittil har vært planen. Samferdselsdepartementet vil se nærmere på muligheten for dette, og eventuelt komme tilbake til Stortinget med nærmere planer for en slik forsering.

Spørsmål nr. 62

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 14. desember 2001 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I TV-programmet "Rikets tilstand" på TV2 den 21.11.01 ble situasjonen for en tamilsk familie i kirkeasyl i Alta omtalt. Situasjonen for familien ble også drøftet i debattprogrammet "Holmgang" samme kveld.

Ut fra opplysninger som framkom i programmene kan det foreligge brudd på FNs barnekonvensjon vurdert ut fra hvilke forhold treåringen som ble omtalt i programmet lever under.

Vil statsråden ta initiativ til at FNs barnekonvensjon etterleves ved at familien gis amnesti fra sitt kirkeasyl?»

Svar:

Som stortingsrepresentant Ballo er klar over, kan jeg verken gi amnesti eller oppholdstillatelse til familier i kirkeasyl. Det er Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som er utøvende myndigheter på utlendingsfeltet. Jeg har imidlertid gitt juleamnesti til alle personer i kirkeasyl, fra 24. desember til 1. januar 2002. Det innebærer at jeg har instruert politiet om ikke å pågripe kirkeasylanter selv om de ikke har gyldig opphold i landet i denne perioden. For øvrig har jeg instruert Utlendingsnemnda om å prioritere anmodninger om omgjøringer av vedtak for personer i kirkeasyl, som nemnda ikke har behandlet tidligere.

Jeg kan for øvrig opplyse at Utlendingsnemnda ga familien som ble omtalt i "Rikets tilstand" utsatt iverksettelse 6. desember, etter at den bestemte at familiens sak skal behandles i nemndmøte og avgjøres av nemndleder og to lekmedlemmer. Dette innebærer at familien kan oppholde seg i Norge inntil Utlendingsnemnda har behandlet anmodningen om omgjøring av asylsøknadene deres.

Spørsmål nr. 63

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 14. desember 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Noregs Ungdomslag er ein organisasjon som har omlag 20 000 medlemmer i 450 lokallag. Aktivitetane er svært store, med mest fokus på dans, teater, bunads- og samfunnsarbeid. Økonomien er svært anstrengt og arbeidsstokken på kontoret er redusert med 78 pst. dei siste åra bl.a. fordi organisasjonen i 2001 fekk 1 733 773 kroner mindre i statleg tilskott enn i 1992. Noregs Ungdomslag har søkt om driftsstøtte til kulturfaglig arbeid.

Kva muligheit ser statsråden for seg som kan avhjelpe situasjonen for Noregs Ungdomslag?»

Svar:

I brev til Kulturdepartementet datert 3. mars i år skriv Noregs Ungdomslag m.a. at økonomien til organisasjonen dei siste 10 åra har vorte vanskelegare på grunn av redusert tilskot frå Barne- og familiedepartementet, mindre inntekter frå loddsal, færre medlemmer og økte offentlege avgifter. For å kompensere for dette og for å kunne halde fram med lokale aktivitetar knytt til folkedans og bunadsarbeid har organisasjonen søkt driftstilskot over Kulturdepartementets budsjett, seinast med brev til Kulturdepartementet datert 19. oktober i år.

Departementet har avslått søknadene frå Noregs Ungdomslag om driftsstøtte tidlegare, og det er og mi haldning at det med dei ubundne midlane Kulturdepartementet kan disponere i 2002 ikkje vil være råd for departementet å gje støtte til Noregs Ungdomslag utover den støtta organisasjonen allereie mottar via Norsk Amatørteaterråd. Dette er midlar frå tilskotsordninga for frivillige organisasjonar (Frifond) og frå den ordinære støtta til amatørteaterarbeid. Det er ikkje mogleg for Kulturdepartementet å kompensere direkte for at tilskottet frå Barne- og familiedepartementet og andre inntekter har minka.

Når det gjeld dei offentlege avgiftene, vil eg vise til at Regjeringa i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) har gjort framlegg om å avsette 100 mill. kroner under Finansdepartementets budsjett til kompensasjon av utgifter til meirverdiavgift i 2001 og 2002 for frivillige organisasjonar. Dette kommer i tillegg til dei 100 mill. kroner som den avgådde Arbeidarpartiregjeringa foreslo å sette av til dette formålet i St.prp. nr. 1 (2001-2002), slik at det totalt er gjort framlegg om å sette av 200 mill. kroner. Dersom heile beløpet ikkje blir nytta til meirverdikompensasjon, skal overskytande beløp fordelast til frivillige organisasjonar i samband med Revidert nasjonalbudsjett for 2002.

Dette forslaget ser eg på som nødvendig, men og som sær sars fordelaktig for dei frivillige organisasjonane totalt sett.

Dokument nr. 15:5

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 64

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant **Bendiks H. Arnesen**

Besvart 14. desember 2001 av fiskeriminister **Svein Ludvigsen**

Spørsmål:

«Ifølge avisen Nordlys vil Tromsø kommune kreve full råderett mellom fjæra og 4-milsgrensen. Dette begrunnes med behovet for kontroll på virksomheten i fjæra og fjorden, og spesielt nevnes havbeite i denne sammenheng.

Hvordan vurderer statsråden behovet for en nærmere utredning om kommunenes forvaltningsrett til havs?»

Svar:

Spørsmålet omhandler mulig krav fra en kommune om full råderett over arealene mellom fjæra og 4-milsgrensen. Begrunnelsen for dette er behov for kontroll med virksomhet i kystsonen og havbeite nevnes spesielt i denne sammenheng. Videre bes det om en vurdering av et eventuelt behov for en nærmere utredning av kommunenes forvaltningsrett til havs.

Etter min oppfatning har problemstillingen som tas opp særlig aktualitet i forhold til aktiviteter som tradisjonelt fiske, havbruk/havbeite, havner og farvann, samt utbyggingstiltak som reguleres av plan- og bygningsloven og diverse vernetiltak etter naturvernloven.

Jeg mener det er viktig å forvalte kystsonen på en slik måte at det oppstår minst mulig konflikter mellom de forskjellige interesser og virksomheter langs kysten. Kommunenes arealplanlegging er viktig for utnyttningen av kysten, og det legges vesentlig vekt på kommunenes innstilling ved etablering av virksomhet i kystsonen. Samtidig er forvaltningen av de ovennevnte aktiviteter, med unntak for tiltak etter plan- og bygningsloven, lagt til statlige sektormyndigheter.

For tradisjonelt fiske har det vært og er den fremherskende oppfatning at fiskeriressursene er en verdifull nasjonal ressurs og at fordelingen av verdien av denne ressurs må gjøres til gjenstand for overordnede politiske vurderinger. Jeg nevner i den forbindelse at vår fiskeriforvaltning er basert på bestander og ikke avgrensede geografiske områder.

Havbruksnæringen, herunder havbeite, skal være en lønnsom og bærekraftig kystnæring som utvikles i takt med naturens tåleevne og markedsmulighetene. For å nå en slik målsetning bør næringen i utgangspunktet underlegges en nasjonal styring og forvaltning, noe som gjenspeiles i gjeldende regelverk i form av lover og forskrifter. Jeg vil knytte noen kommentarer til havbeite idet dette er særskilt nevnt. Lov om havbeite er et eksempel på at det skal legges vesentlig vekt på hensynet til andre arealinteresser ved tildeling av tillatelse. Loven legger også i vid utstrekning til rette for at en tillatelse til havbeite ikke vil fortrenge andre interesser enn de som eventuelt ville drevet fangst av den utsatte art i den avgrensede lokaliteten.

For havner og farvann er det viktig at utviklingen skjer i et nasjonalt perspektiv innenfor rammene av en helhetlig areal- og transportplanlegging. Det er viktig å ivareta sikkerheten til sjøs og en hensiktsmessig sjøveis transport.

Videre hjemler naturvernloven en rekke former for vernetiltak som vedtas sentralt etter at berørte parter og kommuner har fått anledning til å uttale seg. Jeg viser i den forbindelse til lovens formålsparagraf som fastslår at "Naturen er en nasjonalverdi ..."

Plan- og bygningsloven gjelder innenfor grunnlinjen og tillegger allerede i dag kommunen myndighet til å disponere sine arealer, herunder sjøområder, i nødvendig utstrekning. En slik regulering vil være førende

om enn ikke bindende for etterfølgende sentrale vedtak om f.eks. oppdrett/havbeite. Loven er for tiden under revisjon i regi av Miljøverndepartementet som fagmyndighet, og det antas at loven etter en revisjon vil bli bedre tilpasset et behov for arealdisponering i sjø.

Innenfor Fiskeridepartementets forvaltningsområde pågår en prosess med en målsetning å vurdere hvorvidt noen av de oppgaver som nevnes ovenfor helt eller delvis egner seg for behandling på fylkeskommunalt eller kommunalt nivå. Dette skjer som ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat - en bedre oppgavefordeling.

Med bakgrunn i ovenstående mener jeg det for tiden ikke er behov for en særskilt ytterligere utredning av kommunenes forvaltningsmyndighet til havs.

Spørsmål nr. 65

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 13. desember 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge statssekretæren i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet mener Regjeringen at norske elevers rettssikkerhet står i fare gjennom merknader som er gitt i flertallsinnstillingen til utdannings- og forskningsbudsjettet.

Hva bygger Regjeringen på for å ha en slik mening?»

Svar:

Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen går inn for fjerne ekstern sensur i forbindelse med avsluttende karakterer i grunnskolen. Jeg viser til uttalelser i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002).

Begrunnelsen for å ha ekstern sensur er blant annet et ønske om å sikre en mest mulig uhildet vurdering av elevenes prestasjoner. Eksterne sensorer kjenner ikke eleven. Eksterne sensorer vil dermed ikke kunne bli influert av forhold knyttet til den enkelte elev, som ikke er en del av vurderingsgrunnlaget.

Dette betyr ikke at jeg tror den enkelte faglærer er lite profesjonell og dermed lite egnet til å vurdere elevens prestasjoner. Jeg sikter heller til at man i enkelte tilfeller, helt ufrivillig, kan komme til å legge vekt på forhold man som faglærer kjenner til fra tidligere.

Karakterer er en del av elevenes rettigheter. Hvilken ordning man velger for sensuren kan dermed ha betydning for elevenes rettssikkerhet.

Spørsmål nr. 66

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 14. desember 2001 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at anken over vedtaket frå NVE om konsesjon på utbygging av vindmøllepark på Hoddevikfjellet på Stad vert tatt til følgje, slik at dei konsekvensutgreingar som er gitt i fagrapportane og vedtaket i fylkestinget i Sogn og Fjordane, vert tillagt avgjerande vekt?»

Grunngjeving:

Statkraft har av NVE fått konsesjon på ei utbygging av ein vindkraftpark på Hoddevikfjellet på Stad. Vindparken er planlagt med 35 møller med ein effekt på 2 MW kvar, totalt 70 MW for heile parken.

Ei lang rekkje instansar har klaga på vedtaket. NVE har ikkje sett nokon grunn til å gjere om vedtaket, og klagen ligg no hos olje- og energiministeren for handsaming. Fylkeskommunen har komme med motsegn mot reguleringsplanen, og motsegna er til handsaming i Miljøverndepartementet. Fylkeskommunen har i sin arealdel til fylkesplanen utpeikt fleire alternative område for vindkraft.

I Statkraft si konsekvensutgreiing er konsekvensane for m.a. landskap, friluftsliv, samfunn, reiseliv, kulturminne og kulturmiljø sterkt nedtona i høve vurderingane i fagrapportane som Statkraft har lagt til grunn for si konsekvensutgreiing.

Planområde på Stadlandet er, både nasjonalt og internasjonalt, eit viktig område for naturlandskap, friluftsliv, kulturminne, kulturmiljø og reiseliv. Fylkesdelplanen for arealbruk for Sogn og Fjordane viser området som eit viktig regionalt, nasjonalt og internasjonalt landskapsvernområde som ikkje bør byggast ut til vindkraft.

Svar:

NVE ga den 20. desember 2000 konsesjon til Statkraft SF for å bygge og drive 35 vindturbiner på Stadlandet og en 132 kV kraftledning fra vindparken til Bryggja transformatorstasjon. Vedtaket ble påklaget til Olje- og energidepartementet.

NVE fastholdt sitt vedtak i brev av 27. april 2001. Sammen med Miljøverndepartementet, Direktoratet for Naturforvaltning og Riksantikvaren var Olje- og energidepartementet på befaringsreise på Stadlandet 17. og 18. september 2001. Det ble også avholdt møte med klagerne, kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen m.fl.

Klagesaken er nå til avsluttende behandling i Olje- og energidepartementet. Jeg er oppmerksom på at det dreier seg om en svært vanskelig sak hvor en rekke vesentlige hensyn må veies mot hverandre. Jeg kan i denne sammenheng forsikre at departementet vil ta i betraktning alle de momenter som har kommet frem i saken. Jeg håper representanten har forståelse for at departementet ikke kan gå ut med sitt syn på saken før klagesaken er endelig avgjort.

Klagesaken samordnes med innsigelsen til plansaken som nå er til behandling i Miljøverndepartementet. Siktemålet er å få avgjort sakene samtidig så tidlig som mulig neste år.

Spørsmål nr. 67

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 14. desember 2001 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«NRKs styre har vedtatt å slå sammen fire distriktskontor til to kontorer. Det er planlagt å legge ned flere distriktskontorer, og dermed endre NRKs struktur dramatisk.

Vil kirke- og kulturministeren avstå fra å gripe inn overfor NRKs styre dersom distriktsstrukturen svekkes ytterligere, og hvorfor har KrF gått bort fra sitt tidligere standpunkt om at endringer i NRKs distriktsstruktur nødvendigvis gjør politisk behandling?»

Begrunnelse:

NRKs styre vedtok på sitt styremøte 5. desember å slå sammen NRK Nord-Trøndelag og NRK Sør-Trøndelag, og NRK Hedmark og NRK Oppland. På samme styremøte ble det i vedtaksform gitt klar beskjed fra NRKs styre til administrasjonen om å gjennomgå hele distriktsnettet. NRK-styrets nestleder Kåre Rommetveit sa til Dagsrevyen 5. desember at man nå skal ha en total gjennomgang av distriktsstrukturen i NRK, og at styrets vedtak bare er en begynnelse på dette.

Senterpartiet mener at distriktskontorene er særdeles viktig for å fylle NRKs rolle som allmennkringkaster og kulturbærer. Det har tidligere vært bred enighet i Stortinget om at NRKs distriktsstruktur er en viktig prinsipiell sak. Senterpartiet har hatt inntrykk av at også KrF har vært opptatt av å opprettholde distriktsstrukturen i NRK.

Spørsmålet om distriktsstrukturen i NRK ble omtalt i en merknad fra et flertall i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen i forbindelse med budsjettbehandlingen i fjor, et flertall KrF var en del av:

"Flertallet vil i likhet med statsråden, legge til grunn at dersom NRKs styre skulle komme med forslag som vil føre til omfattende endringer i den distriktpolitiske profil vil saken nødvendigvis politisk behandling."

Flere uttalelser NRK-ledelsen har kommet med viser at ledelsen ønsker å prioritere satsingen på de sentrale strøk, på bekostning av distriktene. Dette er uheldig også fordi det er folk i distriktene som har det dårligste tilbudet fra før, blant annet ved at mange i distriktene ikke kan ta inn NRK2.

Regionalisering av NRK-strukturen er et svært viktig politisk spørsmål. Det vil være riktig at Stortinget har mulighet til å legge føringer i et så viktig prinsipielt spørsmål. NRK er ingen vanlig mediebedrift. NRK har alltid vært pålagt viktige samfunnsoppgaver, blant annet å være en kulturinstitusjon og nyhetsformidler lokalt. Denne samfunnsoppgaven vil bli svekket som følge av NRK-styrets vedtak om nedleggelse av distriktskontor.

Slik jeg ser det er det ingen tvil om at NRKs generalforsamling, kirke- og kulturministeren, har mulighet og myndighet til å gripe inn for å stoppe nedleggingen av NRKs distriktskontor. En slik dramatisk endring av NRKs struktur bør ikke gjennomføres før Stortinget har fått anledning til å debattere hvilken rolle vi ønsker NRK skal spille i framtida, og hvilke rammebetingelser bedriften må få.

Svar:

For det første har Kristelig Folkeparti ikke gått bort fra sitt standpunkt om at omfattende endringer i den distriktpolitiske profil vil nødvendigvis politisk behandling. Dette betyr likevel ikke nødvendigvis at de endringene NRK nå er i ferd med å gjennomføre forutsetter slik behandling.

Jeg viser til at Stortingets forutsetning, slik den ble uttalt i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001), var at omfattende endringer i NRKs distriktsprofil vil forutsette politisk behandling. Uttalelsen var en henvisning til daværende kulturminister Ellen Horns svar i spørretimen 29. november 2000, der hun sa følgende: "Men jeg legger til grunn at dersom NRKs styre skulle komme med forslag som ville føre til endringer i den distriktsmessige profil, vil det i samsvar med selskapets vedtekter bli forelagt generalforsamlingen, og dermed bli behandlet politisk."

Behovet for politisk behandling kan derfor ikke besvares generelt, men må vurderes i hver enkelt sak. Det er i utgangspunktet NRKs styre som til enhver tid må vurdere hvilke spørsmål det er nødvendig og hensiktsmessig å legge fram for generalforsamlingen.

Utgangspunktet er at NRK må ha en svært fri stilling i redaksjonelle spørsmål og i forhold til driften av selskapet. Både kringkastingsloven, NRKs vedtekter og selve organiseringen av NRK som aksjeselskap tilsier dette. Denne frie stillingen må også gjelde i forhold til spørsmål om intern organisering, som ikke har direkte og vesentlig betydning for selve programtilbudet.

Med dette som utgangspunkt, legger jeg til grunn at det først og fremst er der endringer i distriktskontorstrukturen vil ha direkte og vesentlige konsekvenser for selve programtilbudet at vedtektene stiller krav om behandling i generalforsamlingen. Interne organisatoriske endringer må ligge innenfor det NRK selv har frihet til, og ansvar for, å vurdere.

Med bakgrunn i den debatten som har vært om NRK i den senere tiden, særlig om selskapets økonomiske situasjon og distriktskontorene, har jeg likevel bedt Stortingets presidentskap om anledning til å gi en muntlig redegjørelse for Stortinget om Norsk rikskringkasting. Jeg vil her komme nærmere tilbake til den økonomiske situasjonen i NRK og den mer prinsipielle diskusjonen om ansvarsforhold og statlig styring av bedriften.

Spørsmål nr. 68

Innlevert 6. desember 2001 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 12. desember 2001 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Statsråden har tatt til orde for at kommunane fritt kan velje revisjon. Dette reiser nokre problemstillingar i forhold til kontrollutvala.

Dersom kommunane fritt kan konkurranseutsette revisjonen, kven skal då vere sekretær til kontrollutvala?»

Grunngjeving:

Eg viser til at statsråden som stortingsrepresentant i november 1998 fremja eit framlegg om at kommunane skal på fritt grunnlag velje sin revisjon. Forslaget peika på at det kunne vere ein eigen kommunal eller interkommunal revisjon eller bruk av privat revisjon. Dette framlegget blei avvist av Odelstinget. Like etter at statsråden blei utnemnt til minister blei dette spørsmålet reist i nettmøte i regi av Kommunal Rapport. Statsråd Solberg svara følgjande: "Vi arbeider med å få laget et forslag til lovendring som skal ut på høring basert på mitt gamle Dokument 8 forslag fra Stortinget. Mitt synspunkt er at kommunene må kunne velge hvem som skal revidere regnskap og forvaltningspraksis på samme måten som de har fått valgfrihet på de fleste andre områder mht. organisering av sine tjenester."

Svar:

Eg arbeider for tida med å vurdere kommunelova sine reglar om kontroll og tilsyn i kommunane og fylkeskommunane. Siktemålet er å tilpasse reglane i lova til dei utfordringane tilsynsarbeidet i kommunesektoren vil stå overfor i framtida. Ei vurdering av revisjonsordninga vil og inngå i dette arbeidet. Resultatet av arbeidet vil venteleg bli eit lovframlegg til Odelstinget.

Dersom det blir opna for å konkurranseutsette revisjonen, og ein kommune vel å gjere bruk av dette, vil tilhøvet mellom kontrollutvalet og revisjonen måtte leggest opp på ein noko annan måte enn i dag. Det er likevel enno for tidleg å ta stilling til dei einskilde spørsmåla dette reiser. Ei mogeleg løysing kan vere å lovfeste at kontrollutvalet skal ha eit eige sekretariat sjølv om kommunen vel å konkurranseutsette revisjonen. Ei anna løysing kunne vere å stille kommunane fritt til sjølve å velje kven som skal vere sekretariat for kontrollutvalet. Dette vil eg komme tilbake til i samband med lovframlegget.

Spørsmål nr. 69

Innlevert 7. desember 2001 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 14. desember 2001 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Etter et besøk jeg hadde på Ringerike fengsel ble jeg gjort kjent med at det planlegges å stenge en avdeling med 28 fengselsplasser fra slutten av desember 2001.

Kan statsråden bekrefte at disse plassene på Ringerike fengsel skal stenges, og hva vil statsråden sette i gang av tiltak for at soningskøene ikke ytterligere økes når 28 fengselsplasser stenges?»

Svar:

Regiondirektøren for Kriminalomsorgen region sør har i brev datert 20.11.01 orientert Justisdepartementet om behov for midlertidig reduksjon av plasskapasiteten ved Ringerike fengsel ved stenging av avd. D (28 plasser) fra 01.01.02, ca. 01.04.02. Årsaken til dette er problemer med å skaffe tilstrekkelig kvalifisert personell til anstalten.

En side av dette er undertall på etatsutdannet personell i sikkerhetstjenesten ved fengslet. Ledelsen har heller ikke klart å skaffe tilstrekkelig antall ufaglærte vikarer. Etter ledelsens vurdering har fengslet nå fått de vikarene som er mulig å skaffe fra lokalt hold. Videre har syv av de ufaglærte vikarene som fengslet benytter kommet inn på Fengselsskolen og vil starte der fra nyttår.

01.12.01 startet 90 nyutdannede tjenestemenn fra Fengselsskolen sin ettårige pliktjeneste. Ringerike fengsel har siden oppstart på midten av 1990-tallet vært avhengig av å få tilført nærmere 30 pliktårsbetjenter hvert år. I år har de fått tilført langt færre pliktårsbetjenter. Årsaken er at det ved mange fengsler, spesielt ved de store, var undertall på etatsutdannet personell slik at de 90 måtte fordeles der behovene var størst.

Når Stortinget nå har bevilget midler til opprettelse av seks klasser på Fengselsskolen fra neste år, vil 150 praksisaspiranter starte praksisåret sitt i begynnelsen av januar. Ringerike fengsel er tiltenkt 16 av disse. De første ukene vil medgå til teoretisk opplæring, først på Fengselsskolen, dernest på Ringerike fengsel. Pga. opplæringsperioden antar direktøren for Ringerike fengsel at praksisaspirantene ikke vil være i operativ

tjeneste før begynnelsen av april 2002. Når de er det, mener han det er forsvarlig å åpne den fjerde avdelingen i fengslet igjen.

Departementet har nøye fulgt bemanningssituasjonen ved Ringerike fengsel siden oppstart. Man har bl.a. lagt til rette for lokal rekruttering i håp om at tjenestemennene ville forbli på Ringerike fengsel etter endt plikttjeneste. Pr. i dag er kun 58 av 88 sikkerhetsstillinger besatt med etatsutdannet personell. Hele 18 av de 58 fast tilsatte tjenestemennene er ute i langvarige permisjoner (FN-tjeneste, svangerskaps-/omsorgspermisjoner mv.).

Det er generelt en underdekning av fagutdannet personell i hele etaten. Departementet planlegger for høyt aspirantopptak i de kommende årene. I tillegg vurderes muligheten for desentraliserte aspirantklasser under administrasjon av KRUS. Om nødvendig vil man komme tilbake til dette i revidert budsjett.

Spørsmål nr. 70

Innlevert 7. desember 2001 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 14. desember 2001 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Etter et besøk jeg hadde på Ringerike fengsel, ble jeg gjort kjent med de innsatte ikke kan få låne bøker fra andre biblioteker. Det er nå ansatt en bibliotekar ved fengselet.

Kan statsråden nå sette fortgang i arbeidet med at de innsatte kan få låne bøker fra biblioteker utenfor institusjonen, via sin bibliotekar?»

Svar:

Bibliotek tjenesten i norske fengsler ligger under Kulturdepartementet, og er Statens Bibliotektilsyn sitt ansvarsområde. Dette er i tråd med vår modell for forvaltningssamarbeid i kriminalomsorgen, der ulike tjenester ytes av de offentlige etatene som ellers har ansvaret for dette i samfunnet. Jeg har undersøkt saken, og kan opplyse følgende: Det har dessverre tatt tid å få etablert bibliotek tjenesten i Ringerike fengsel selv om lokalene har vært tilgjengelig hele tiden. Fengselet har som en midlertidig ordning kjøpt inn noe bøker, men tilbudet har til nå vært svært begrenset.

Gjennom samarbeid med kultursektoren er det imidlertid nå lagt til rette for en permanent bibliotek tjeneste også i Ringerike fengsel, og det er gitt midler til dette fra Bibliotektilsynet til Ringerike kommune fra 01.11.01. Ringerike fengsel har i forbindelse med dette prioritert å legge til rette for den praktiske etableringen i samarbeid med Ringerike kommune. En bibliotekfilial vil bety at lånetilbudet ved biblioteket i fengselet vil bli langt større.

Det er som nevnt i spørsmålet, nå tilsatt en bibliotekar i ½ stilling som skal betjene filialen ved Ringerike fengsel. Bibliotekaren er tilsatt av Ringerike kommune. Slik vil det nå kunne bli et ordinært bibliotektilbud ved fengselet, noe som også innebærer muligheten til å bestille bøker fra andre bibliotek ved behov.

Spørsmål nr. 71

Innlevert 11. desember 2001 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 4. januar 2002 av kirke- og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I forbindelse med innsparingstiltakene i NRK har nå styret i NRK vedtatt å slå sammen distriktskontorer. Det pågår en diskusjon om i hvor stor grad regjering og storting kan ha en styring med dette. I budsjettinnstillingen for 2001 er det sagt følgende: "Flertallet vil i likhet med statsråden legge til grunn at dersom NRKs styre skulle komme med forslag som vil føre til omfattende endringer i den distriktpolitiske profil, vil saken nødvendigvis politisk behandling."

Vil statsråden følge opp dette?»

Svar:

Jeg viser til tidligere svar i samme sak; brev av 3. desember 2001 vedrørende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Inge Ryan, brev av 4. desember 2001 til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen og brev av 14. desember 2001 vedrørende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Marit Arnstad.

Jeg vil først påpeke at den siterte uttalelsen fra budsjettinnstillingen for 2001 er en henvisning til den daværende kulturminister Ellen Horns uttalelse i Stortingets spørretime 29. november 2000. Hun viste her til

at "dersom NRKs styre skulle komme med forslag som ville føre til endringer i den distriktsmessige profil, vil det i samsvar med selskapets vedtekter bli forelagt generalforsamlingen, og dermed bli behandlet politisk." Det er i utgangspunktet NRKs styre som til enhver tid må vurdere hvilke spørsmål det er nødvendig og hensiktsmessig å legge fram for generalforsamlingen.

Utgangspunktet er at NRK har en fri stilling i redaksjonelle spørsmål og i forhold til driften av selskapet. Dette følger av både kringkastingsloven, NRKs vedtekter og av selve organiseringen som aksjeselskap.

Med dette som utgangspunkt, legger jeg til grunn at det først og fremst er der endringer i distriktskontorstrukturen vil ha direkte og vesentlige konsekvenser for selve programtilbudet at vedtektene stiller krav om behandling i generalforsamlingen. Interne organisatoriske endringer må ligge innenfor det NRK selv har frihet til, og ansvar for, å vurdere.

Med bakgrunn i den debatten som har vært om NRK i den senere tiden, særlig om selskapets økonomiske situasjon og distriktskontorene, har jeg likevel bedt Stortingets presidentskap om anledning til å gi en muntlig redegjørelse for Stortinget om Norsk rikskringkasting. Jeg vil her komme nærmere tilbake til den økonomiske situasjonen i NRK og den mer prinsipielle diskusjonen om ansvarsforhold og statlig styring av bedriften.

Spørsmål nr. 72

Innlevert 11. desember 2001 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 19. desember 2001 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Sist år gjorde Stortinget vedtak om endringer i reglane for etterlattepensjon i offentlege pensjonskasser. Den førre regjeringa kompenserte kommunesektoren (både kommunane og fylkeskommunane) for meirutgifter knytta til desse endringane.

Meiner statsråden at desse midlane også burde komme ASVL-bedriftane til gode?»

Grunngjeving:

ASVL-bedriftane melder om at meirkostnadene for medlemsbedriftene vert 5 millioner kroner, og at dei ikkje har fått nokon kompensasjon for meirkostnaden. Bedriftene må såleis dekke kostnadene over sine driftsbudsjett, noko som gjer mindre midlar til å tilretteleggje tiltak for dei svakaste på arbeidsmarknaden. Om dette medfører riktighet, bør statsråden sjå på kva som kan gjerast for desse bedriftene.

Svar:

Eg viser til brev av 11. desember med spørsmål om kompensasjon til ASVL-bedriftar for meirutgifter til barne- og etterlattepensjon.

Kommunal- og regionaldepartementet sende 2. juli i år eit rundskriv til kommunar og fylkeskommunar. Av dette rundskrivet går det fram at Stortinget si avgjerd i denne saka innebar ei dekking av kommunesektoren sine meirutgifter til barne- og etterlattepensjon med 1,25 mrd. kroner. Det vart særskilt understreka at meirkostnader ut over dette måtte dekkjast av den einkilde kommune. Krav om ekstraløyvingar er blitt avslått av Stortinget.

Frå Kommunal- og regionaldepartementet si side er det ikkje lagt føringar på kommunane si fordeling av løyvinga på 1,25 mrd. kroner. ASVL-bedriftar er organsiert som aksjeselskap med kommunal eller fylkeskommunal aksjemajoritet. Det er difor opp til dei kommunane som eig ASVL-bedriftane å avgjere om ein vil kompensere for dei meirutgifter som bedriftane er påførte som følgje av nye pensjonsreglar. Bedriftane må ta saka opp med eigarkommunen og ikkje med staten.

Eg kan ut frå dette ikkje sjå det er grunnlag for å kome med tilrådingar til kommunane om korleis løyvinga på 1,25 mrd. kroner skal fordelast.

Spørsmål nr. 73

Innlevert 12. desember 2001 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 19. desember 2001 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Da konkursen i Trønderkorn var et faktum hadde 250 bønder levert korn til en verdi av ca. 11 mill. kroner. Det er på tale med et solidaritetsfond av Fiskå Mølle og Norgesfôr som er de nye eierne, slik at bøndene kan få noe mer enn de 5-10 prosent som er skissert fra boet. Lokale bønder står imidlertid i den situasjon at de må kjøpe kraftfôr til full pris, laget av korn de har levert, men ikke fått betalt for.

Har landbruksministeren tenkt å foreta seg noe i denne svært vanskelige situasjonen?»

Svar:

Fram til 1. juli 2001 hadde staten kjøpeplikt på korn. Plikten var nedfelt i kornforvaltningsloven § 2 og innebar at Statens landbruksforvaltning skulle sørge for at alt norskprodusert korn som tilfredsstilte de til enhver tid gjeldende kvalitetskrav kunne omsettes til de priser som ble fastsatt i avtaler mellom jordbrukets organisasjoner og staten eller vedtatt av Stortinget. Bestemmelsen ga kornprodusentene rett til å få omsatt korn til de priser som følger av jordbruksavtalen eller Stortingets vedtak. Kjøpeplikten ble oppfylt ved at Statens landbruksforvaltning (SLF) hadde avtaler med alle landets kornmottak om mottak av korn. SLF utbetalte oppgjør til kornprodusentene.

Fra 1. juli i år ble det innført en ny markedsordning for korn. Statens kjøpeplikt på korn til faste priser ble opphevet og erstattet med målpriser i jordbruksavtalen for fôrkorn, oljefrø, mathvete og matrug. I den nye ordningen er staten v/Statens landbruksforvaltning ikke lenger kjøper av kornet. Nå selges kornet direkte til markedsaktørene (Felleskjøpgruppen, Statkorn, Norgesfôr m.fl.) som sørger for oppgjør til produsent på vanlig måte slik som for de andre produktene som bøndene leverer. Omleggingen av markedsordningen for korn fra et statlig styrt system med kjøpeplikt og garanterte priser til et markedsbasert system med private aktører på alle ledd i omsetningen har vært forberedt og utredet gjennom flere år. Den har vært behandlet i Stortinget flere ganger. Sist skjedde dette ved behandlingen av St.prp. nr. 92 (2000-2001) Om jordbruksoppkjøret 2001 og Ot.prp. nr. 69 (2000-2001) Lov om endringer i lov 21. januar 2000 nr. 7 om kornforvaltning m.v. Det har ikke på noe trinn i behandlingen vært lagt opp til at staten skal ha noe annet ansvar for enkeltprodusenters sikkerhet for oppgjør innenfor kornordningen enn i tilsvarende ordninger for melk, kjøtt og egg. Det har derfor ikke vært aktuelt for staten å pålegge kornkjøper å stille bankgaranti slik at selgere av korn var sikret oppgjør dersom kornkjøper skulle gå konkurs. Jeg kan heller ikke se at det vil være aktuelt framover. Jeg mener dette er et forretningsmessig forhold mellom kjøper og selger som staten ikke skal engasjere seg i.

Det er selvfølgelig beklagelig at konkursen ved Trønderkorn medfører tap for kornbønder som har levert korn til selskapet, men denne situasjonen er ikke statens ansvar. Staten ved Landbruksdepartementet og Statens landbruksforvaltning har forut for igangsetting informert om den nye markedsordningen, herunder at den statlige kjøpeplikten vil bli opphevet. Den oppståtte situasjon i Trønderkorn bør imidlertid være en påminnelse om at det er viktig for bøndene å skaffe seg informasjon om den økonomiske situasjonen til de selskaper en leverer sine produkter til.

Spørsmål nr. 74

Innlevert 12. desember 2001 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 18. desember 2001 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Som en følge av momsreformen, ble det fra 1. juli 2001 innført halv moms på matvarer. Dette har ført til at det er halv moms på drikkevann som selges på flaske. For vann som tappes fra springen er det fortsatt full moms.

Hva er begrunnelsen for denne forskjellsbehandling, og vil statsråden ta spørsmålet om halv moms på alt godkjent drikkevann opp til fornyet vurdering?»

Begrunnelse:

Da momsreformen ble behandlet i Stortinget, valgte Stortinget å overlate til Finansdepartementet å fastlegge hvilke næringsmidler som skulle gis halv momssats.

Drikkevann som tappes fra springen, er godkjent som næringsmiddel på samme vis som drikkevann som selges på flaske eller i større beholdere. Ut fra dette synes det naturlig at alt drikkevann behandles likt. Det kan betraktes som et negativt signal om godkjent drikkevann fra vannverket skal belastes med en høyere matskatt enn vann som omsettes via butikk. Ut fra miljøhensyn vil det være uheldig å gi skattefordel til næringsmidler som både må emballeres og transporteres for å nå fram til brukeren.

Det er naturlig å peke på at det er private husholdninger som merker ulempen med full momssats på drikkevann fra springen. Momsregistrerte næringsdrivende rammes ikke av denne ekstra matskatten. For husholdninger med dårlig råd vil halv momssats på alt drikkevann gi merkbare utslag.

Svar:

Levering av drikkevann mot vederlag er merverdiavgiftspliktig. Merverdiavgiften oppkreves av den som leverer drikkevannet, det vil som regel være kommunen.

Det er riktig at drikkevann fra springen ikke omfattes av redusert merverdiavgiftssats på næringsmidler. Begrunnelsen for forskjellsbehandlingen mellom drikkevann som tappes fra springen og vann som selges på flaske, er at vannet som tappes fra springen brukes til veldig mye annet enn drikkevann. Det vil by på store avgiftstekniske problemer å skille mellom vann som brukes til drikkevann og andre næringsmiddelformål, og vann til hygienisk bruk. Det er derfor ansett som mest hensiktsmessig å beregne ordinær merverdiavgiftssats for vann tappet fra springen. Sverige, som også har redusert merverdiavgiftssats for næringsmidler, har for øvrig tilsvarende avgrensing.

Den avgiftsmessige avgrensingen mellom drikkevann på flaske og drikkevann fra springen er fastsatt i Stortingets vedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer § 2 første ledd bokstav b. Det er derfor ikke opp til Finansdepartementet å endre regelverket på dette området. En eventuell endring, slik at drikkevann fra springen anses som næringsmiddel, må vedtas av Stortinget.

Spørsmål nr. 75

Innlevert 12. desember 2001 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 21. desember 2001 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil statsråden ta nødvendig initiativ for å sikra at omsynet til barna går først når Trygdeetatens innkrevingsentral i påvente av rettskraftig dom skal krevja inn barnebidrag?»

Grunngjeving:

Eg viser til oppslag i Stavanger Aftenblad 11. desember d.å. der det vert referert ei sak som gjeld ei trebarnsmor og Trygdeetatens innkrevingsentral. Opplevinga denne kvinna har med innkrevingsentralen, gir grunn for å spørja om statsråden meiner at å avvise motrekning av barnebidrag mellom far og mor er i tråd med slik ho meiner praksis skal vera. Dersom ho meiner lovverket er til hinder for at staten i ei sak som dette opptrer konfliktdempande og slik at omsynet til barna går først, er det ynskjeleg å få avklart om ho snarleg vil ta initiativ til eit regelverk som synest rimeleg.

Svar:

Det normale i saker der foreldrene har barna omtrent like lenge, er at det bare fastsettes bidrag fra den ene av partene som har best økonomi. Bidraget blir da fastsatt til forskjellen mellom fullt bidrag fra denne parten og fullt bidrag fra den andre parten ("differansebidrag"). Det bes heller ikke om forskott fra det offentlige.

Den konkrete saken skiller seg ut ved at partene har valgt både å få fastsatt vanlig bidrag fra hverandre, og få (deler av) bidraget forskottet fra staten. Forskottet er utbetalt i samsvar med reglene, men ingen av partene har betalt det pålagte bidraget. Begge partene har dermed pådratt seg gjeld, som dels er gjeld til det offentlige for forskott som den andre parten har fått, og dels bidragsgjeld til den andre parten.

I og med at det offentlige kommer inn som kravhaver for utlagt forskott, er det ikke mulig å motregne kravene mot hverandre fullt ut. Dersom man bare motregner bidragskravene mot hverandre, risikerer det offentlige å måtte bære tapet som forskottsutbetaler ved at det ikke lenger er noe bidragskrav å ta refusjon i. Jeg har for øvrig fått opplyst at partene har fått motregnet de private bidragskravene mot hverandre så langt de tilsvarte hverandre.

Gjelden til det offentlige må imidlertid i alle tilfelle bli stående til den faktisk blir betalt, og innkrevingsentralen har plikt til å påse at folketrygden får refundert utleggene til forskott slik forskotteringsloven forutsetter. Jeg vil imidlertid påpeke at sentralen er bundet av prinsippet i dekningsloven om at skyldneren og skyldnerens familie har krav på tilstrekkelige midler til nødvendig livsopphold. Innkrevingen kan således ikke true familiens krav på nødvendige midler til mat, klær, mv.

Jeg vil ellers understreke at barnas underhold primært er foreldrenes ansvar. Dersom foreldrene ikke har midler eller vilje til å ta ansvaret, sikres barna en garantert minstesum pr. måned fra det offentlige. I denne konkrete saken kan det synes som om begge foreldrene har så vidt god inntekt at disse problemene ikke burde oppstått.

De aller fleste betaler bidragene som de skal. Ved manglende betaling kan innkrevingsentralen ty til ulike virkemidler, som bl.a. trekk i lønn og utpanting. Disse virkemidler benyttes i samme grad enten staten er kreditor eller barnet selv. Det er derfor ikke, slik det hevdes i brevet, tale om å forfordele det offentlige på bekostning av private, heller ikke når både barnet og det offentlige er kreditor for kravet. Gjeldende fordelingsregler er dessuten gunstige mht. hvordan innbetalte bidrag skal fordeles. All privat gjeld skal være dekket før man begynner å dekke gjelden til det offentlige.

Spørsmål nr. 76

Innlevert 13. desember 2001 av stortingsrepresentant Christian Holm

Besvart 21. desember 2001 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Kan jeg be utenriksministeren redegjøre for hvilket arbeid som gjøres i forhold til Guatemalas myndigheter for å sikre at fredsavtalens intensjoner om jordreformer kan oppfylles samt konkret om noe kan foretas for å avhjelpe den akutte situasjonen som er beskrevet i begrunnelsen?»

Begrunnelse:

Bakgrunnen for spørsmålet er en henvendelse fra en delegasjon fra lokallag i SV som besøkte Guatemala 23.11-2.12. SV har med støtte fra NORAD opprettet vennskapsforbindelser mellom lokale partilag i Norge og El Salvador/Guatemala, som ledd i demokratibygingen i de tidligere borgerkrigsherjede landene.

Ved reisen i vennskapskommunen Rethaluleu ble representantene for Tinn SV gjort kjent med det vi karakteriserer som en akutt humanitær krise av ikke ubetydelig omfang. En større menneskemengde, anslagsvis 4 000 mennesker, hadde lagt ut på vandring for å gjøre krav på et landområde de mener å ha rett til, og som p.t. ligger ubrukt. De var etter det de kunne fortelle blitt avvist, var uten ressurser og uten noen til å bistå dem. De hadde nå slått seg ned langs veien mellom byene Rethaluleu og Champerico sydvest i Guatemala. Den store menneskeansamlingen var sterkt preget av matmangel, sykdom og elendige hygieniske forhold.

Etter vår vurdering må situasjonen for disse menneskene beskrives som dramatisk. Det er dessuten grunn til å anta at dette ikke er et unikt eksempel. Vi ønsker med dette å gjøre utenriksministeren oppmerksom på situasjonen. Vi er kjent med at kopi av brev fra disse menneskene, som fra 1997 har vært organisert som "Mayas sin tierra" (Mayafolk uten jord), v/Anan Hernandez Lopez, Alexander Siguentez og José de Leon er sendt utenriksministeren gjennom Steinar A. Miland, som møtte dem i deres midlertidige leir i Rethaluleu. Vi viser til dette brevet.

Bakgrunnen for dette spørsmålet er den betydelige rolle Norge har spilt i fredsprosessen i Guatemala, med de forpliktelser det medfører for å bidra til at intensjonene i fredsavtalen fra 1996 oppfylles.

Den manglende gjennomføring av sosiale reformer truer den skjøre freden Guatemala har hatt siden 1996. Det er en utbredt følelse av at lite eller intet gjøres fra sentrale myndigheters side. Dette bidrar sterkt til å svekke tilliten til en i utgangspunktet usikkert forankret fredsavtale. Ikke minst synes spørsmålet om sosiale reformer og jordreformer, som etter det vi forstår også er behandlet i fredsavtalen, å være svært viktig.

Flere av innleiderne på PRIOs internasjonale konferanse "Guatemala five years after the peace accords" i Oslo 4.-5.12 understreket viktigheten av sosiale reformer. Det ble bl.a. påpekt at 70 pst. av den dyrkbare jorden i Guatemala eies av mindre enn 3 pst. av befolkningen, og at 90 pst. av den indianske majoritetsbefolkningen lever i fattigdom, hvorav 76 pst. i ekstrem fattigdom.

Det ble pekt på at det er en viktig oppgave for det internasjonale samfunn ikke bare å forsterke direkte hjelp og utviklingsstøtte, men også å øve påtrykk på Guatemalas myndigheter for å oppfylle forpliktelsene i fredsavtalen.

Svar:

Spørsmål knyttet til jordreform er historisk sett blant de mest kompliserte og kontroversielle i Guatemala. Gjennom fredsavtaleverket fra desember 1996 kom jordspørsmålet igjen på den politiske agenda. Så langt er resultatene av gjennomføringen av den relevante avtalen om jordspørsmål begrenset. Det er imidlertid opprettet en egen organisasjon for oppkjøp av land til jordløse bønder, og hittil er ca. 115 gårdseiendommer innkjøpt og fordelt. Det er videre opprettet et organ for løsning av konflikter om jordspørsmål, og landbruksbankens utlån har økt betydelig etter inngåelsen av fredsavtalene.

Norsk bistand til Guatemala har etter inngåelsen av fredsavtalene ligget på om lag NOK 100 mill. i året. Den norske prosjektporteføljen i Guatemala retter seg i sin helhet direkte inn mot oppfyllelsen av forpliktelsene i fredsavtaleverket, i hovedsak styrking av rettsstaten, demokratibyging og urfolkstiltak. For

så vidt angår jordområdet, har NORAD undertegnet en avtale om opplæring i eiendomsregistrering, og ambassaden har under forhandling prosjekter til ca. NOK 30 mill. over en periode på 3 til 4 år, og som også retter seg inn mot dette felt. I den eksisterende bistandsportefølje er det i tillegg flere relaterte prosjekter, bl.a. støtter en fra norsk side gjennom FN- sendelaget MINUGUA paraplyorganisasjonen for internt fordrevne som også arbeider til fordel for jordløse.

Når det gjelder den konkrete sak i fylket og kommunen Retalhuleo, føyer denne okkupasjonen seg inn i en rekke slike okkupasjoner som finner sted over hele Guatemala. Det foreligger en rettskjennelse for at okkupasjonen var ulovlig, og okkupantene har trukket seg tilbake fra eiendommene. Antallet som nå oppholder seg langs veien er etterhvert blitt mindre, og det er kommet noen forsyninger til dem. Den norske ambassaden i Guatemala By har bedt Verdens Matvareprogramms representanter i Guatemala undersøke behovet for eventuelle ytterligere leveranser av mat og vann. Ambassaden har også vært i kontakt med de berørte guatemalteke institusjoner, slik at disse nå vet at det er norsk oppmerksomhet omkring denne konkrete saken.

Spørsmål nr. 77

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 21. desember 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil helseministeren sørge for at de som er under behandling for kunstig befruktning får fullføre denne uten å bli avkrevet egenandel, og vil helseministeren vurdere behovet for unntak fra egenbetalingen når graviditet eller fødsel i seg selv kan føre til bedring av annen sykdomstilstand hos kvinnen?»

Begrunnelse:

I statsbudsjettet for 2002 er det vedtatt å innføre full egenbetaling for kunstig befruktning. Mange par som allerede er i gang med behandling og vil få denne avsluttet først over nyttår er nå rådville. De har ikke kunnet innrette sin økonomiske situasjon på innføring av ny regel om egenbetaling. Sykehusene kan ikke oppgi eksakt sum eller hvordan regelverket vil bli praktisert eller når innbetaling senest må finne sted. Det vil være svært vanskelig for disse parene å avbryte en påbegynt behandling grunnet økonomisk usikkerhet.

Med bakgrunn i prinsippet om at regler ikke skal gis tilbakevirkende kraft, vil jeg anta at statsråden finner fram til overgangsordninger for dem det gjelder.

For enkelte kvinnesykdommer vil selve svangerskapet eller fødsel faktisk innebære at disse pasientene blir bedre eller friske. Dette er f.eks. tilfelle med lidelsen endometriose. Symptomene er bl.a. underlivssmerter. Sykdommen fører til redusert livskvalitet og barnløshet, hvis den ikke blir behandlet. Svangerskap kan ha positiv virkning på sykdommen og også forebyggende effekt. Jeg vil anta at i slike tilfeller vil kunstig befruktning være en del av et medisinsk behandlingsopplegg og ikke omfattes av vedtak om full egenbetaling. På denne bakgrunn ber jeg om at statsråden redegjør for hvilke unntaksbestemmelser som vil måtte utformes.

Svar:

Stortinget sluttet seg den 12. desember 2001 til forslaget i statsbudsjettet 2002 om å innføre full egenbetaling for kunstig befruktning og for hormonpreparatene som brukes i den forbindelse. Jeg har merket meg at sosialkomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002) har diskutert overgangsordninger for pasienter som har startet behandlingen, men det er ikke gitt dekning gjennom statsbudsjettet for overgangsordninger for par som er i behandlingsløpet. Jeg finner derfor ikke grunnlag for å vurdere unntak for bestemte grupper. Jeg gjør imidlertid oppmerksom på at det ikke kan utelukkes at legemidlene etter omstendighetene kan være refusjonsberettiget etter blåreseptforskriftens § 2 dersom formålet med preparatene er å behandle en bestemt sykdom, slik at svangerskapet ikke fremtrer som det prinsipale mål for behandlingen. Dette må imidlertid vurderes konkret av trykkekantoret på bakgrunn av søknad fra pasientens lege.

Sosial- og helsedepartementet har nylig sendt et rundskriv til samtlige sykehus og til de regionale helseforetakene om tiltaket. Sykehusene er bedt om å informere alle pasientene som står på venteliste for ut-

redning/behandling, pasienter som er under behandling og de som har fått et tidspunkt for behandling om de foretatte endringene og de maksimale prisene som de skal betale for behandlingen. Det er også sendt informasjon til Rikstrygdeverket om at all refusjon av legemidlene som i dag refunderes gjennom blåreseptordningen skal stoppes. På denne måten er nå alle pasienter sikret informasjon om dette tiltaket som trer i kraft fra 1. januar 2002.

Spørsmål nr. 78

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 21. desember 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Den siste tids medieoppmerksomhet på feilbehandling av nakke- og kjeveslengpasienter nødvendiggjør en redegjørelse av hva som gjøres for å avhjelpe disse pasientene og hvorledes man kan forbedre og videreutvikle tilbudene overfor denne pasientgruppen.

Hvorledes har statsråden tenkt å hjelpe denne pasientgruppen, og vil det utarbeides en handlingsplan for å forbedre og videreutvikle tilbudene overfor pasienter med nakke- og kjeveslengskader?»

Svar:

Som påpekt av representanten Karl-Anton Swensen i hans spørsmål til meg har det i den senere tid vært betydelig oppmerksomhet i media om mulig feilbehandling av nakke- og kjeveslengpasienter. Innledningsvis vil jeg benytte anledningen til å understreke at det sannsynligvis her dreier seg om en lite prioritert pasientgruppe, som det er behov for å bedre tilbudet til.

Senter for medisinsk metodevurdering (SMM) har tidligere avlevert en rapport om nakkeslengskade, diagnostikk og evaluering (SMM-rapport 5/2000, bestilt av Sosial- og helsedepartementet). En hovedkonklusjon var der at "Vi står derfor fortsatt med ufullstendige forklaringer på denne tilstanden, og behovet for videre forskning på området er åpenbart. Det er også nødvendig med økt innsikt i nakkens normalfysiologi og utvikling av kroniske smerter generelt." For ordens skyld vil jeg gjøre oppmerksom på at denne rapporten tar for seg nakkeskader uten påvisbare skader.

Spørsmål om forsvarlighet i behandlingstilbud og mulig feilbehandling er i første instans en oppgave for tilsynsmyndigheten, dvs. fylkeslegene og Statens helsetilsyn. Jeg kan opplyse at Statens helsetilsyn i brev av 05.07.01 henvendte seg til SMM med anmodning om "en vitenskapelig basert gjennomgang av en nærmere angitt operasjonsmetode utført av dr. Abbas Montazem i Tyskland." Av svaret fra SMM av 10.10.01, fremgår at spørsmålet fra Helsetilsynet ikke kan besvares ut fra den vitenskapelige litteratur som dr. Montazem og medarbeidere selv har publisert. Den foreløpige konklusjonen fra SMM er at det er vanskelig å vurdere kvaliteten til den behandlingen dr. Montazem gir ut fra de vitenskapelige arbeider han selv har publisert.

Basert på denne foreløpige konklusjonen fra SMM avholdt Sosial- og helsedepartementet 18.10.01 et møte om dette sakskomplekset med representanter fra forskjellige relevante faginstanser. Hensikten var å få fram konkrete planer for å bedre behandlingstilbudet til pasientgruppen. Møtet konkluderte med at øvre del av nakken rent generelt er et "risikabelt område" å operere i, at vi trenger mer kunnskap for bedre å kunne tilby nakkepasientene best mulig behandling. Etter møtet har departementet mottatt flere konkrete forslag til tiltak, som nå er til vurdering. Et mulig prosjekt med "second opinion" av nakkeskadde i utlandet og en eventuell full metodegjennomgang av dette sakskomplekset fra SMMs side inngår i disse vurderingene. I tillegg kan det være aktuelt å etablere et senter ved ett eller flere regionsykehus som har spesielle kompetanser på området.

Jeg kan for øvrig også opplyse at Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger har tatt opp spørsmålet om kompetansen i behandling av pasientgrupper med kjevesleng. Hvorvidt en handlingsplan kan være aktuell, er for tidlig å si noe om nå. Avslutningsvis vil jeg få understreke at de to aktuelle pasientgruppene representerer store faglige utfordringer. Det nye Sosial- og helsedirektoratet vil etter omorganiseringen av den sentrale helseforvaltning per 01.01.02 arbeide videre med disse spørsmålene, og jeg vil sørge for at arbeidet blir gitt den nødvendige prioritet.

Spørsmål nr. 79

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 21. desember 2001 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I de siste årene har fiskerne fått dårligere vilkår, særlig har dette rammet fiskerne i Nord-Norge. I det siste er det fremmet forslag om at en større del av sildekvota kan tas ut tidlig på året og at NRK vil legge ned "fiskerisendingen" i Barentshavet. Dette vil på ny ramme fiskerne i Nord-Norge.

Hvordan ser fiskeriministeren på disse to problemstillingene, og vil fiskeriministeren ta initiativ for å hindre den forverringen av forholdene for nordnorske fiskere som disse representerer?»

Begrunnelse:

Nordnorske fisker er avhengige av tilfredsstillende økonomiske, sikkerhetsmessige og sosiale forhold. Dette innebærer at fiskekvotene må være store nok til å dekke de økonomiske forpliktelsene. Fiskerne er videre avhengige av gode mottaksforhold, slik at fisken skal avhendes på en god og ressursutnyttende måte. Samfunnet har lagt ned ikke ubetydelige summer for å opprettholde mottakskapasitet for sild i Nord-Norge. Disse mottakene er avhengige av et visst minstekvantum av råstoffer for å ha forutsetninger for å dekke kostnadene sine. Frem til nå har 35 pst. av den totale sildekvota vært tatt først på året, da silda normalt er i de sørlige farvannene. Reguleringsrådet åpner nå for at halve sildekvota kan tas første på året. Dette vil i realiteten innebære at en mindre del av sildekvota tas i Nord-Norge. Et redusert sildeuttak i Nord-Norge vil kunne fjerne det økonomiske grunnlaget for mottakene. Færre mottak i Nord-Norge vil selvsagt svekke om ikke ødelegge, de økonomiske forutsetningene også for fiskerne som normalt leverer til disse mottakene. Et relativt redusert uttak av sild i Nord-Norge vil på en alvorlig måte endre forutsetningene som lå til grunn for satsingen på kapasitet innenfor både fiskeri- og fiskeindustriiden.

Fiskerne og fangstfolk, særlig de som fisker eller fangster på de åpne havene, er avhengige av jevnlige oppdateringer av værforholdene. Spesielt viktig er dette i Barentshavet og i Norskehavet, områder som er utsatt for ekstreme værforhold og raskt skiftende klimatiske forhold. Fiskeriorganisasjonene og sjømannsorganisasjonene kjempet lenge for å få radiosendinger i Barentshavet og i Norskehavet nettopp for å kunne gi bl.a. oppdateringer av de klimatiske forholdene. Dette er viktige forutsetninger for en sikkerhetsmessig forsvarlig fangsting. I tillegg er daglige oppdateringer av nyheter og mulighet til å kunne følge andre radiosendinger en viktig sosial faktor for fiskerne og fangstfolkene som drifter i disse havområdene.

Det må også nevnes at en eventuell nedlegging av sendingene til Barentshavet og Norskehavet vil kunne føre til at de frekvensene som benyttes til disse sendingene vil kunne "okkuperes" av andre sendenasjoner. Dette på grunn av det internasjonale frekvensregelverket. Derfor vil selv en midlertidig stans i sendingene kunne føre til at Norge mister rettighetene til disse frekvensene. Selv om NRK tilhører kultursektoren er disse sendingene av stor betydning for fiskerinæringen, og dette temaet bør oppta både fiskeriorganisasjonene og fiskerimyndighetene.

Svar:

Fiskeridepartementet fastsatte den 10. desember 2001 forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002. Den norske kvoten i 2002 er 484 500 tonn. Kvoten er like stor som i inneværende år. Periodiseringen av kystfartøygruppens fiske er uendret i forhold til inneværende år. Dette innebærer at 35 pst. av kystfartøygruppens gruppekvote kan fiskes i perioden 1. januar 2002 til og med 30. juni 2002. Uavhengig av denne periodiseringen kan det, som i 2001, fra og med 16. februar til og med 30. april fiskes inntil 24 225 tonn norsk vårgytende sild i "Karmøykassen".

Jeg mener det vil være svært uheldig dersom fiskerisendingene på radio blir nedlagt. Fiskerisendingene er viktige for fiskeflåten, men hva angår spørsmålet om en eventuell nedleggelse av NRK sin "fiskerisending" i Barentshavet må dette spørsmålet fremmes overfor Kulturdepartementet, som er øverste organ for NRK.

Dokument nr. 15:6

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 80

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 27. desember 2001 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Eg er kjent med forsøk på å få den "ville" ulven vekk ifrå Langedrag. Ulven luskar og som ei "halvtam" bikkje i andre områder. I grenda Tunhovd heilt opp på trappa til folk. Innbyggjarane der er av det sindige slaget, men det er begrensa kor lenge dei aksepterer at eksperiment med skyting ut i lufta, utan resultat, skal pågå. Nore/Uvdal kommune er ikkje definert som vertskommune for ulv.

Kan statsråden gi eit klart svar på kva som skal skje, og når ein kan forvente at småbarn trygt kan leike ute?»

Vedlegg til spørsmål:

Fra: Nils Petter Undebakke. E-post: nils-petter.undebakke@nore-og-uvdal.kommune.no

Sendt: 10. desember 2001 kl. 10:37

Til: sigrun.eng@stortinget.no

Emne: Ulv i Tunhovd, Nore og Uvdal kommune.

Direktoratet for naturforvaltning

Tungasletta 2

7485 Trondheim

ULV I NORE OG UVDAL KOMMUNE

Nore og Uvdal kommune ønsker forvaltningsmessige avklaringer fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) i forhold til ulven som oppholder seg i kommunen. Man aksepterer at forsøkene med skremming gjennomføres, men kommunen vil påpeke viktigheten av en tidsplan i det videre arbeidet. Etter avsluttet forsøk med skremming vil kommunen ha en klar avklaring i forhold til ulven og forvaltningen videre.

Det må være et legitimt krav at forvaltningen er så forutsigbar at det kan settes noen datoer for når forsøket skal være avsluttet.

Kommunen krever med dette avklaring i god tid før jul!

Tidligere saksgang

Det forutsettes at DN er kjent med tidligere saksgang. Kommunen minner om at det først ble søkt om felling til Fylkesmannen i Buskerud. Denne søknaden ble avslått. Kommunen påklaget ikke vedtaket, men sendte et brev til DN der det ble krevd handlingsrettede tiltak. Samtidig hadde Politimesteren i Kongsberg gjennom Lensmannen i Nore og Uvdal anmodet Statens naturoppsyn (SNO) om bistand til å vurdere situasjonen. Langedrag Naturpark sendte en søknad om å sette ulven i innhengning. Dette ga DN avslag på, og sa i svarbrevet at det kom til å bli gjort forsøk på å skremme ulven vekk. Ulven ble mandag 26/11 bedøvet og radiomerket. Det har siden blitt gjort forskjellige forsøk på å skremme ulven vekk.

Erfaringer fra forsøket med skremming

Kommunen aksepterer forsøket som er gjort i forhold til å skremme ulven vekk. I de rapporter som kommunen er kjent med, er vurderingen at ulven har blitt mer sky i forhold til menneskelig aktivitet, spesielt i nærheten av Langedrag.

Ulven er etter all sannsynlighet mer sky overfor folk, og det reduserer sannsynligheten for at det oppstår uheldige situasjoner på Langedrag. Det er likevel på det rene at ulven ikke har forlatt området, og er i kontakt med ulvene på Langedrag regelmessig ved å komme inntil i rolige tider på døgnet.

Kommunens vurdering er derfor at forsøkene på skremming har hatt en forbigående (?) effekt mht. skyhet for mennesker. Ulven har likevel ikke forlatt området, og at det er en tilknytning til ulveflokken på Langedrag fortsatt.

Sannsynlighet for pardannelse

Det faktum at ulven er ei tise i brunst/forbrunst vil medføre en sannsynlighet for at jo lenger tid som går, jo større er sannsynligheten for kontakt med en hannulv. Ut fra bestandstallene for den sørskandinaviske ulvestammen, er det klart at det er flere unge hannulver på vandring.

Kommunenes vurdering er at ei ulvetise i brunst/ forbrunst virker tiltrekkende på hannulver. Det er flere hannulver på vandring, og med bakgrunn i den tilknytning ulvetispa har til Langedrag, er sannsynligheten for en pardannelse i området klart tilstede.

Sannsynlighet for parring med hund

Ulvetispa som er i brunst/forbrunst vil virke tiltrekkende i forhold til hannhunder. Det henvises til hybridflokken i Østfold. Det er flere som driver med hundekjøring i området, og det er også jakthunder, eksempelvis harehunder og hunder som deltar i jaktprøver, som er løse.

Kommunens vurdering er at sannsynligheten for en parring med en hund er tilstede.

Framtidige situasjoner i forhold til Langedrag

Langedrag vil med sin ulvegård virke tiltrekkende på ville ulver på vandring. Kommunen har hatt den vurdering at det kun var snakk om tid før man fikk den situasjon som nå er oppstått. Det er også sannsynlig at dette ikke er siste gang man har ulv i nærheten av Langedrag. Dette medfører at DN må gjøre vurderinger i forhold til sannsynlige, framtidige situasjoner lik den man har nå.

Kommunen aksepterer de forsøk som er gjort med skremming, men er kritisk til reaksjonen i starten av saken. Det gikk etter kommunen sin vurdering for lang tid før DN kom "på banen", og det måtte et stort lokalt trykk til før man sendte SNO til Langedrag. Selv om det raskt blir etterpåklokskap, mener kommunen klart at DN burde tatt tak i saken tidligere. Det hadde klart vært bedre i forhold til ulven, og den tilknytning den over tid vil få til flokken på innsiden av gjerdet.

Forvaltning av ulv i Nore og Uvdal og tilgrensende områder

Nore og Uvdal kommune ligger utenfor forvaltningssonen for ulv. Dette faktum må ha klare konsekvenser for forvaltningen. Soneringen bør komme klart til syne i de vurderinger DN skal gjøre framover. Kommunen mener klart å ha sannsynliggjort at man raskt kan få en situasjon som strider med de føringer som er gitt i vedtaket om forvaltningssoner, ved at det kan skje pardannelse eller parring med hund.

Det er også en faktor at jo lengre tid saken tar før en avgjørelse taes, jo større blir konfliktgraden lokalt. Verken DN eller andre aktører er tjent med høyere og høyere konfliktgrad i et område som ligger utenfor forvaltningssonen. En etablering av et par vil også berøre Nore og Uvdal sine nabokommuner i Hallingdal. Det er felles grense og bare noen få kilometer til kommunene Hol, Al, Gol, og Nes. En pardanning i området vil raskt medføre at kommuner, landbruksinteresser og andre engasjerer seg kraftig i saken. Det er derfor kommunens vurdering at et rask avgjørelse i saken vil virke konfliktdempende og ressursbesparende i forhold til en svært opphetet situasjon med harde fronter på begge sider.

Kommunen ønsker i forhold til framtidige situasjoner og i forhold til målsetningene med lokal forvaltning, å diskutere med DN aktuelle tiltak som kan medføre en rask handling lokalt. Det bør gjøres prinsipielle vurderinger av DN, Fylkesmann, og kommunen i fellesskap, og deretter bør beslutningen flyttes så langt ned i system som mulig.

Dette vil medføre at man i framtiden vil opparbeide kompetanse lokalt, handle raskt og på en lite ressurskrevende måte for forvaltningen.

Reaksjoner i lokalsamfunnet

Kommunen har sett det som nødvendig å holde informasjonsmøter i bygda Tunhovd. Tunhovd ligger i nærheten av Langedrag, og ulven har vært inne i bebyggelsen i Tunhovd.

Kommunen ønsker å formidle følgende reaksjoner som har framkommet på disse møtene, og i lokal-samfunnet ellers:

- Flere i Tunhovd føler frykt for ulven, og dette har medført redusert livskvalitet, bevegelsesfriheten, ikke minst for barn, er sterkt begrenset. (Lysløypa er det ingen som tør bruke).
- Tunhovdsamfunnet føler at de inngår i forsøket. Ulven sitt opphold i nærheten av husene medfører usikkerhet, og det er også usikkerhet knyttet til hva som skjer med ulven når den blir mer og mer skremt av mennesker. Det etterlyses sterkt en tidsplan og en forutsigbarhet i den videre forvaltningen av ulven.
- Det er flere som setter et spørsmål om det er dyreetisk forsvarlig å systematisk plage ulven i så lang tid med de skremmeforsøk som pågår.
- Økonomisk er det ingen forståelse for at det kan settes inn så mye ressurser på en ulv.

Kommunenes forventninger til DN

Kommunen forventer med bakgrunn i dette at DN tar ansvar i saken, og løser denne saken ved å bruke viltloven og de føringer som soneringsplanen for ulven medfører. Det ville etter kommunen sin vurdering være en fallitt om annet lovverk måtte nyttes i nødverge eller opphetede situasjoner der politiet måtte gå til tiltak mot ulven. (Politi-loven, dyrevernloven).

Kommunen krever derfor at ND gjør vedtak om felling eller flytting av ulven. Det ønskes også at diskusjonen om behandling av framtidige tilfeller av ulv i området blir holdt med de myndigheter som er relevante. Det forventes at man uansett vedtak behandler innholdet i brevet i forhold til de regler forvaltningsloven krever.

Med hilsen
Norelog Uvdal kommune

Nils Peter Undebakke
Ordfører

Kopi:
Regionalt rovdyrutvalg i Buskerud
Fylkesmannen i Buskerud
Politimesteren i Kongsberg
Utmarkskommunenes sammenslutning (USS)
Hol kommune
Gol kommune
Al kommune
Nes kommune

Svar:

Med bakgrunn i at en vill ulv over en lengre periode har oppholdt seg i nærheten av Langedrag Naturpark, har Direktoratet for naturforvaltning (DN) ved Statens naturoppsyn (SNO) etter anmodning fra lokalt politi gjort en rekke forsøk på å skremme ulven vekk fra området etter at dyret ble radiomerket 26. november. Disse forsøkene førte ikke til at ulven ble mindre stasjonær. 19. desember ba jeg direktoratet om raskt å iverksette alternative tiltak med sikte på å få til en løsning. Jeg presiserte samtidig at jeg ikke anså felling av dette dyret som et aktuelt alternativ i en situasjon der den ville ulvetispa ikke har gjort noen skade.

Jeg kan videre opplyse at direktoratet 20. desember fattet vedtak om at Langedrag Naturpark på nærmere vilkår får tillatelse til å ta den ville ulven inn i naturparken.

Spørsmål nr. 81

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 3. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil sosialministeren sørge for at et alvorlig sykt barn får dekket fullt ut utgifter til helt nødvendig medisinsk utstyr over folketrygden til behandling hjemme?»

Begrunnelse:

Ved Orkdal trygdekontor har en familie nå fått avslag på bidrag til nødvendig medisinsk utstyr. Avisa Sør-Trøndelag har omtalt familiens situasjon 8., 11. og 14.12.01.

En liten jente fikk en sjelden lidelse da hun var 14 mnd. gammel. Hun må puste gjennom et rør i halsen grunnet såkalt tracheostomi. Familien har nå en regning på 15 000 kroner på apotek for uttak av helt spesielt livsnødvendig utstyr tatt ut i løpet av en treukers periode. Trygdekontoret holder seg til de utstyrslistene og retningslinjene de har, og hevder derfor at det ikke kan innvilges bidrag.

Vi kan ikke forvente å ha et regelverk som dekker alle spesielle sykdommer og spesielt utstyr.

Det er likevel helt uakseptabelt at en familie som står på døgnet rundt for et alvorlig sykt barn i tillegg risikerer å komme i et økonomisk uføre. Jeg tillater meg å vise til Rikstrygdeverkets rundskriv til folketrygdloven § 5-22 bidrag til spesielle formål. Denne bestemmelsen har fungert som et sikkerhetsnett for stønader i situasjoner som faller utenom annet regelverk. Jeg regner med at denne bestemmelsen eller andre bestemmelser kan komme til anvendelse i dette tilfellet, slik at denne uverdige situasjonen kan opphøre.

Svar:

Rikstrygdeverket har hatt telefonkontakt med trygdekontoret for å få vite mer om dette tilfellet. Etter det jeg kan se er gjeldende regler og retningslinjer fulgt.

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr § 3 nr. 3 lyder: "Folketrygden yter stønad til: Bandasjemateriell og kanyler og lignende som nyttes etter operasjoner i strupe og luftveier med langvarige eller varige fistler."

Etter det jeg har fått opplyst gjelder denne saken et barn på 3 år som har fått utført en tracheostomi. Dekning av utstyr ved denne tilstanden skal i utgangspunktet dekkes etter denne bestemmelsen i folketrygdloven. Det er imidlertid bare utstyr som er prisforhandlet og tatt inn i listen over refusjonsberettiget utstyr som skal dekkes. De produktene som blir benyttet i foreliggende tilfelle er ikke tatt inn på listen over refusjonsberettiget materiell.

Folketrygdloven § 5-22 første ledd lyder: "Trygden kan yte bidrag til dekning av utgifter til helsetjenester når utgiftene ikke ellers dekkes etter denne loven eller andre lover."

Rikstrygdeverkets retningslinjer med oppstilling av forhåndsgodkjente formål det kan ytes bidrag til, er i utgangspunktet bindende for trygdeetaten. Det foreliggende tilfellet er ikke omfattet av noen av disse formålene.

Jeg er enig i at denne familien må få dekket sine utgifter til helt nødvendig medisinsk utstyr. Jeg finner det naturlig og hensiktsmessig at trygden i dette spesielle tilfellet dekker utgiftene. Jeg vil derfor informere Rikstrygdeverket om at utgiftene til nødvendig medisinsk forbruksmateriell skal dekkes over bidragsordningen i slike tilfeller.

Spørsmål nr. 82

Innlevert 17. desember 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 27. desember 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I svar på spørsmål nr. 60 av 12.12.01 vedrørende finansiering av Nye SiA, skiller helseministeren mellom departementet som sektoransvarlig for den faglige godkjenning av byggeprosjektet og regionforetakene som eiere og ansvarlige for å vurdere finansiering av investeringer.

Tar statsråden ansvaret for at byggeprosjektet Nye SiA føres fram til politisk godkjenning og finansiering, og vil finansieringsrammene som gjøres tilgjengelig for Helse Øst i tilstrekkelig grad ta hensyn til finansieringsbehovet for Nye SiA i 2002?»

Begrunnelse:

Det vises til spørsmål nr. 60 vedrørende finansiering av Nye SiA og helseministerens svar av 12.12.01. Jeg er glad for at helseministeren understreker at arbeidet med faglig godkjenning vil være fullført i departementet om kort tid. Videre er jeg glad for at helseministeren bekrefter de forutsetninger som den tidligere helseministeren la til grunn for prosjektet hva gjelder arealrammen for prosjektet.

Jeg er imidlertid bekymret over at helseministeren etter min vurdering ikke ser ut til å ta et overordnet ansvar for denne saken. Dette fordi helseministeren så sterkt understreker at ansvaret for godkjenning er todelt, ved at SHD skal gi faglig godkjenning og at Helse Øst skal vurdere finansieringen og investeringen. Dette gir grunn til å spørre om det er SHD som er den reelt godkjennende instans i denne saken, og om SHD når kvalitetssikringen og vurderingen av prosjektet er avsluttet, vil fremme et forslag om gjennomføring for Stortinget hvor også finansieringen er lagt inn. Hvis så er tilfellet, og Stortinget har gjort sitt vedtak, inkludert finansieringen av prosjektet, kan det umulig være slik at Helse Øst kan overprøve departementet, Regjeringen og eventuelt også Stortingets ønsker om framdrift og finansiering. Jeg er sjølsagt klar over at helseforetakene skal ha et sjølstendig ansvar for å vurdere ulike tiltak i forhold til tildelt økonomiske ramme. Dette rikker imidlertid etter min oppfatning ikke ved at de endelige beslutninger om gjennomføring og finansiering vil være et politisk ansvar og at helseministeren opptre som øverst ansvarlige for "eiersiden". Jeg finner på denne bakgrunn også grunnlag for å spørre helseministeren om hvilke investeringsrammer som gjøres tilgjengelige for Helse Øst, og om denne i tilstrekkelig grad tar hensyn til finansieringsbehovet for Nye SiA i 2002.

Det er opplagt at Helse Øst også må få en mulighet til å gjøre seg kjent med og kvalitetssikre både dette og andre sykehusprosjekter i regionen. Jeg er kjent med at det allerede er etablert ei egen styringsgruppe som er i gang med dette arbeidet. Videre er jeg innforstått med at et prosjekt av denne størrelse sjølsagt også må underlegges en grundig kvalitetssikring og risikoanalyse. Men så vidt jeg har forstått, er denne forutsetningen allerede bakt inn i framdriftsplanene for Nye SiA, i forståelse med departementet. Dette innebærer at det skal være satt av tilstrekkelig tid til disse prosessene, slik at prosjektet får sin endelige godkjenning før sommeren 2002.

Dersom dette ikke skulle skje, vil som kjent byggestart på Nye SiA nok en gang måtte utsettes. Når helseministeren sier at "framdriftsplanen for sykehusprosjektet Nye SiA må sette av tilstrekkelig tid til en slik grundig gjennomgangarbeidelse og kvalitetssikring av forprosjektet, slik at vi har et mest mulig betryggende og forsvarlig grunnlag for gjennomføringen av dette krevende byggeprosjektet", blir det for meg nærliggende å spørre helseministeren om dette innebærer at det etter departementets vurdering ikke er satt av tilstrekkelig tid til dette i framdriftsplanen for Nye SiA. Dette vil i så fall være nye signaler fra SHD. Dersom helseministeren mener at så er tilfelle, vil jeg utfordre helseministeren på å gi klart uttrykk for hvor lang tid han da mener departementet har behov for før Stortinget får saken til behandling.

Svar:

Til første del av spørsmålet kan jeg bekrefte at det er mitt ansvar å legge Nye SiA frem for Stortinget som ledd i en samlet gjennomgang av store sykehusprosjekter og finansiering av disse. Det er imidlertid ikke riktig å forskuttere hva dette vil innebære av forslag, verken samlet eller for et enkelt prosjekt.

Det er også viktig at de regionale helseforetakene, i dette tilfellet Helse Øst, gis et reelt grunnlag for å ta det samlede ansvar som de er pålagt for spesialisthelsetjenestene i sin region, selv om det er forutsatt en spesiell behandling av investeringsprosjektene i 2002. Dette er på ingen måte noen ansvarsfraskrivelse fra min side, men en viktig betingelse for at den organiseringen som Stortinget har vedtatt for statens eierskap til sykehusene, skal kunne fungere etter forutsetningene. Helse Øst bør derfor gis anledning til å gjøre sine vurderinger av prosjektet Nye SiA slik jeg har redegjort for i mitt første svar, før jeg trekker noen konklusjoner med hensyn til det forslag Stortinget skal få seg forelagt i Revidert nasjonalbudsjett.

Spørsmål nr. 83

Innlevert 17. desember 2001 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 4. januar 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Meiner statsråden at ein søknad om spelemidlar til fleirbrukshall i ein kommune som verken har kulturbygg eller idrettshall frå før bør gå føre ein som har fått tilskot til fleire?»

Grunngjeving:

Eg viser til svar på skriftleg spørsmål nr. 18 datert 2.11.01 der statsråden gir ei orientering om regelverket frå 2002. Ho kommenterer ein søknad frå A/L Finnøy Fleirbrukshall med at søknaden ikkje var prioritert frå fylkeskommunen i 2001. I Finnøy har dei arbeidd med planar i fleire år, dette er gjort i nært samspel med rådgjeving frå fylkeskommunen. Teknisk godkjenning inneber frå fylkeskommunen at hallen på Finnøy er i "kø" med første utbetaling i 2002. Det som skaper problem er at finansieringsplanen er etter reglar som no er endra. Statsråden legg vekt på rettferd i sitt siste avsnitt. Det difor viktig å få avklart om ho i det også legg at barn og unge som frå før ikkje har høve til aktivitetar tilknytta ein hall skal vektleggjast ved prioritering av søknader.

Svar:

Den politiske vurderinga av om ein søknad skal gjevast prioritet i høve til andre søknader er delegert til fylkeskommunane, som står fritt i si vurdering. Departementet går ikkje inn og overprøver det vedtaket som fylkespolitikarane gjer.

Til grunn for avgjerda i fylkeskommunen ligg kommunale og fylkeskommunale planar. Eg legg til grunn at dei ulike behova for idrettsanlegg er drøfta i desse planane.

Spørsmål nr. 84

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 21. desember 2001 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for at Norge, som har vært pådriver i arbeidet for varig fred i Midtøsten, stemmer blankt i Sikkerhetsrådet over resolusjonsforslaget om å utplassere observatører i Gaza og på Vestbredden?»

Begrunnelse:

Lørdag avholdt Norge seg fra å stemme over et resolusjonsforslag i FNs Sikkerhetsråd om å utplassere observatører på den okkuperte Vestbredden og i Gaza. USA nedla veto. Den kritiske situasjonen i Midtøsten er forsterket etter Israels militærangrep den siste uken. Gjennom de pågående israelske aksjonene undergraves Yasir Arafats evne til å pågripe de radikale terrornettverkene. Israel ydmyker i tillegg Yasir Arafat kontinuerlig ved at han i realiteten holdes innestengt i sitt hovedkvarter. Dette fører til at Arafats autoritet blant palestinerne forvitrer. Dette er svært uheldig i forhold til en framtidig fredsprosess. I denne situasjonen vil tilstedeværelse av internasjonale observatører være et viktig bidrag for å stoppe voldsspiralen.

Svar:

Norges arbeid i Sikkerhetsrådet har til formål å bidra til økt internasjonal fred og sikkerhet, slik FN-pakten forutsetter. Det betyr at Rådet må tilstrebe konkret handling og beslutninger som kan ha positiv innvirkning på de spørsmål som drøftes. Dette var også vår grunnholdning i forbindelse med avstemmingen 15. ds. i Rådet over et resolusjonsutkast vedrørende Midtøsten-konflikten. Utkastet var lagt frem av Tunisia og Egypt. Avstemningsresultatet ble 12-2-1. Norge og Storbritannia avstod, USA stemte mot.

Når Regjeringen valgte å avstå, skyldes dette flere forhold:

- Resolusjonen tok ikke tilstrekkelig klar avstand fra terrorisme og vold.
- Resolusjonen manglet den nødvendige balanse i forhold til partene. Norge, som en støttespiller for fredsprosessen, mener at begge parter må gjøre sitt for å bryte voldsspiralen. En resolusjon burde også gi konkret støtte til de bestrebelsene som har pågått for å få fredsprosessen tilbake på rett spor. Disse bestrebelsene må basere seg på en balansert tilnærming til begge parter dersom de skal ha et realistisk håp om å lykkes.
- Det er Regjeringens målsetting at Sikkerhetsrådet skal kunne bidra positivt til å løse den pågående konflikten i Midtøsten. Dette er kun mulig så lenge Sikkerhetsrådet står samlet bak en resolusjon om Midtøsten. Dette var ikke tilfelle med resolusjonen som kom opp til avstemming den 15. desember, og Regjeringen vurderte dette som negativt for fredsbestrebelsene i Midtøsten.

Disse hensyn var også utslagsgivende for Norges avståelse 20. ds. på et resolusjonsforslag med tilsvarende innhold under den ekstraordinære generalforsamlingen i FN.

Jeg vil få understreke at den norske linjen i Midtøsten-politikken ligger fast. Dette fremgår også klart av innlegget som Norge holdt i Sikkerhetsrådet i forbindelse med avstemmingen. I innlegget fokuserte vi på at:

- Israel må stoppe aksjonene mot palestinerne. De israelske aksjonene bidrar til å underminere hele den palestinske administrasjonen. Faller denne sammen blir det kaos og enda mer vold.
- President Arafat, og det palestinske lederskapet, er palestinerne valgte ledere. Deres fortsatte eksistens er avgjørende for at man skal kunne få fredsprosessen i gang igjen.
- Terrorismen og volden må stoppes. President Arafat må gjøre mer for å stoppe volden og terroren.
- Mitchell-rapportens anbefalinger må iverksettes. Norge vil støtte opp om en observatørmekanisme, men den har mening bare dersom partene klarer å bli enige om opprettelsen av en slik mekanisme.
- Målet for en gjenopptakelse av fredsprosessen er: To stater - én palestinsk og én israelsk - med sikkerhet for både palestinere og israelere.

- Norge vil fortsette å arbeide for å få frem bistand til palestinerne (i egenskap av formann for AHLC - "Ad Hoc Liaison Committee for assistance to the Palestinians").

Spørsmål nr. 85

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 8. januar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«På grunn av uenighet om en kontrakt om levering av minerydderpanservogner befinner Hægglunds Moelv og Hærens Forsyningskommando seg i en uoverensstemmelse. Hægglunds Moelv er nå i ferd med å miste arbeidsplasser og kompetanse.

Kan statsråden redegjøre for hva departementet har gjort for at partene skal komme til enighet, og sikre at arbeidsplasser og kompetanse ikke går tapt?»

Begrunnelse:

Hægglunds Moelv er en bedrift som produserer blant annet minerydderpanservogner. Bedriften syssetsetter i overkant av 170 personer innen utvikling, produksjon og logistikkstøtte og har hatt leveranser til kunder i mer enn 15 land.

I 1996 ble det inngått en kontrakt mellom Hægglunds Moelv og Hærens Forsyningskommando på utvikling, produksjon og leveranse av syv minerydderpanservogner. Det har underveis i prosjektet oppstått uenighet mellom de nevnte parter.

Hærens Forsyningskommando har formelt hevet kontrakten før leveransen er ferdiglevert. I forbindelse med denne uoverensstemmelsen, og som et resultat av den usikkerhet det påfører Hægglunds Moelv, har bedriften vært tvunget til å permittere 27 medarbeidere, og kan risikere å miste både intern kompetanse og fremtidige eksportmuligheter. Som det klart fremgår av de nevnte permitteringer befinner bedriften seg allerede i en kritisk fase, hvor rask handling er påkrevet.

Svar:

Stortingsrepresentantens spørsmål berører konflikten mellom Forsvaret og Hægglunds Moelv (HSVM) om kontrakten på leveranse av minerydderpanservogner. Det bes i spørsmål nr. 85 om en redegjørelse for hva jeg har gjort for at partene skal komme til enighet.

På grunn av tekniske problemer med prototypen på minerydderpanservogn har Forsvarets overkommando (FO) siden september 2001 ønsket å terminere kontrakten med HSVM. FO mener at det er kritiske feil ved vognen som representerer et vesentlig kontraktsbrudd. De ønsker derfor å heve kontrakten på grunn av mislighold ("termination by default"). FO har i sin vurdering blant annet bygget på råd fra Regeringsadvokaten.

HSVM hevder på sin side, med støtte fra sitt advokatfirma BAHR, at de ikke har misligholdt kontrakten. Bedriftens utgangspunkt er videre at hvis FO velger å terminere kontrakten, må dette gjøres ved oppsigelse ("termination by convenience"). Ifølge HSVM innebærer dette at kunden må dekke alle påløpte kostnader og tapte gevinst. FO er uenig i denne forståelsen av kontraktens oppsigelsesbestemmelse. Etter FOs syn vil HSVMs krav i henhold til oppsigelsesbestemmelsen være vesentlig lavere.

FO vil ikke under noen omstendigheter videreføre kontrakten med bedriften, da de mener at minerydderpanservognen ikke tilfredsstillter kontraktens operative krav. Jeg har lagt dette til grunn og søkt å bidra til en minnelig løsning mellom partene. Jeg har i det lengste forsøkt å bidra til at saken unngår å havne i rettsalen, da dette er en situasjon som ingen er tjent med.

Den 7. desember 2001 la FO frem et endelig tilbud til HSVM. Bedriften har nå fått et tilbud på 75 mill. kroner. Dette ble gjort etter gjentatte forhandlingsmøter og korrespondanse mellom partene. Dette tilbudet ble avvist av HSVM. Tilbudet baserer seg på en kostnadsdelingsmodell. Bedriften på sin side mener de skal kompenseres for alle kostnader og tapte gevinst (125 mill. kroner), noe som innebærer utbetalinger fra FO som ligger svært nært det beløpet FO ville betalt hvis kontrakten ble videreført, eventuelt tapte en rettsak på alle punkter. Dette er etter mitt syn uakseptabelt i lys av at FO anser at bedriften har misligholdt kontrakten.

Det er viktig for meg å understreke at departementet har bidratt til at FO nå har strukket seg vesentlig lenger enn de ville ha gjort uten departementets involvering. FOs tilbud er svært generøst all den tid de anser at det foreligger grunnlag for å heve kontrakten på grunn av mislighold.

I brev datert 13. desember 2001 hevet FO kontrakten med HSVM som følge av mislighold. Bedriften fikk likevel frist til 2. januar 2002 kl. 12.00 til å akseptere Forsvarets forlikstilbud. De har fremdeles ikke gitt noen endelig tilbakemelding.

HSVMs advokatfirma BAHR svarte 20. desember 2001 på Forsvarets hevseserklæring (av 13. desember). BAHR informerte blant annet om at de uten ytterligere varsel vil innlede søksmål mot Forsvaret. Regjeringsadvokaten har respondert på dette og pekt på at et slikt søksmål vil kunne medføre at Forsvaret går til motsøksmål.

Mitt utgangspunkt har vært å bidra til et kompromiss mellom partene. Departementet har i løpet av høsten arbeidet aktivt for å få til dette gjennom flere møter som har involvert statssekretæren, embetsverket og bedriftens ledelse. Den vanskelige situasjonen som HSVM er kommet opp i skyldes ikke FO, selv om bedriften har kommunisert dette til utenforstående aktører. Bedriften må konstatere at deres kunde ikke er tilfreds med det leverte produkt, og i forlengelsen av dette burde et kompromiss mellom partene som innebærer en eller annen form for kostnadsdeling blitt akseptert. En forventning fra bedriften om kompensasjon fra FO av alle kostnader og tapt gevinst er ikke rimelig verken etter FOs eller min vurdering. Jeg vil avslutningsvis minne om at departementet har bidratt til at HSVM har fått et mer generøst kompensasjonstilbud enn våre juridiske vurderinger tilsier.

Spørsmål nr. 86

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 21. desember 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Norsk Bremuseum i Fjærland har arbeidd med å utvikle ei ny, interaktiv klimautstilling. Ei slik utstilling krev samarbeid med klimaekspertar frå ulike forskingsmiljø. Bremuseet har søkt om, og fått tilsegn frå FUNN-ordninga om tilskott for å finansiere arbeidet for åra 2001, 2002 og 2004. Stortingsfleirtalet har no vedtatt ei avvikling av FUNN-ordninga.

Vil utdannings- og forskningsministeren sørge for at Bremuseet likevel får forskingsmidlar til å vidareføre dette prosjektet?»

Grunngjeving:

Norsk Bremuseum i Fjærland i Sogn har sidan opninga i 1991 hatt nær 750 000 besøkande, noko som gjer museet til eit av dei best besøkte musea utanom storbyane.

Bremuseet har arbeidd ei tid med å utvikle ei ny, interaktiv klimautstilling. Utstillinga tek føre seg klima og klimaendringar og konsekvensar av slike endringar for menneske og samfunn. Bremuseet sin arkitekt, Sverre Fehn, har teikna eit tilbygg til museet for den nye utstillinga. Planlagt opning er til sesongen 2004.

Å utvikle ei slik utstilling krev medverknad av m.a. klimaekspertar frå ulike forskingsinstitusjonar. Eit samarbeid mellom klimaekspertar og Bremuseet er allereie etablert. For å kunne finansiere arbeidet har Bremuseet søkt om, og fått tilsegn, frå FUNN- ordninga om tilskott for åra 2001, 2002 og 2004.

Stortingsfleirtalet har no vedtatt å avvikle FUNN- ordninga, og erstatte denne med ei skatteincentivordning som m.a. ideelle organisasjonar som Norsk Bremuseum ikkje kan nytte seg av.

Svar:

FUNN-ordninga vart etablert for å støtte forskings- og utviklingsprosjekt mellom bedrifter og FoU-institusjonar, for å auke FoU-innsatsen og nyskapinga i næringslivet. Ordninga omfatta alle bedrifter som er skattepliktige i Norge.

FUNN-ordninga vil frå 01.01.02 bli erstatta av ei skattefrådragsordning for bedrifter som i det aktuelle året tilfredsstillar minimum to av desse kriteria: Færre enn 100 tilsette, mindre enn 80 mill. kroner i salsinntekter og mindre enn 40 mill. kroner i balansesum.

Ved vurderinga av søknaden til FUNN-ordninga er Norsk Bremuseum blitt vurdert som bedrift. Korkje FUNN-ordninga eller skattefrådragsordninga har i prinsippet ideelle organisasjonar som målgruppe.

Omlag 90 bedrifter som har fått tilsegn om støtte under FUNN-ordninga fell ikkje inn under kriteria for skattefrådragsordninga, i hovudsak fordi dei har for mange tilsette eller for stor omsetning. Dei får dermed i utgangspunktet ikkje utbetalt dei tilsegna som er gitt under FUNN-ordninga i 2002 og seinare år, og vil heller ikkje kunne få skattefrådrag for prosjekta.

Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet har ingen midlar som kan nyttast til å kompensere dei bedriftene som ikkje får vidareført prosjekt under FUNN-ordninga. Dette gjeld også Norsk Bremuseum i Fjærland. Museet kan likevel søkje Norges forskningsråd om ordinære prosjektløyvingar for 2003 til vidareføring av prosjektet.

Spørsmål nr. 87

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 4. januar 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvor store må endringene i NRKs distriktskontorstruktur være for at de skal kunne sees på som "omfattende" endringer i den distriktpolitiske profilen, og vil kirke- og kulturministeren kreve spørsmålet forelagt generalforsamlingen dersom NRK planlegger ut fra en omstrukturering hvor man står igjen med 10 regionalkontorer?»

Begrunnelse:

Kirke- og kulturministeren sier i sitt svar 6. desember at KrF ikke har gått bort fra sitt standpunkt om at "omfattende endringer i den distriktpolitiske profilen vil nødvendiggjøre politisk behandling." Når sammenslåing av fire distriktskontor ikke vurderes som omfattende, så må det være grunnlag for å spørre hva man fra statsrådets side betegner som omfattende endringer i denne sammenhengen. Det er fra flere hold gitt uttrykk for at man gjerne så en organisering av NRKs distriktskontorer slik at man satt igjen med fra 6-10 regionale kontorer. Den omorganisering man nå er vitne til kan sees på som en begynnelse på en slik større omlegging. Selv om statsråden mener at behovet for politisk behandling ikke kan besvares generelt må det kunne stilles spørsmål ved om hun anser en slik større omlegging som tilstrekkelig omfattende for behandling også i NRKs eierskapsorgan.

Svar:

Ifølge vedtektene skal styret i NRK forelegge for generalforsamlingen "alle saker som antas å være av vesentlig, prinsipiell, politisk eller samfunnsmessig betydning." Som nevnt i brevet av 14. desember, legger jeg derfor til grunn at det først og fremst er der endringer i distriktskontorstrukturen vil få direkte og vesentlige konsekvenser for selve programtilbudet at vedtektene stiller krav om behandling i generalforsamlingen.

For øvrig viser jeg til at jeg har bedt Stortingets presidentskap om anledning til å gi en muntlig redegjørelse for Stortinget om Norsk rikskringkasting. Jeg vil her bl.a. komme inn på spørsmål om ansvarsforhold og prinsipper for statlig styring av NRK AS.

Spørsmål nr. 88

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant May Britt Vihovde

Besvart 4. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva kan gjøres for at asylsøkere som har fått avslag, men som under kollektiv beskyttelse og lang saksbehandlingstid er integrert gjennom arbeid det er sterkt behov for å videreføre, kan søke om arbeidstilatelse uten for mange problemer for arbeidsgiveren, arbeidssøkeren og familien?»

Begrunnelse:

Noen personer og familier kommer i klemme mellom asylpolitikken og en foreløpig ikke iverksatt ny arbeidsinnvandringspolitikk. Et nytt eksempel på dette er familien Gjokaj i Ullensaker som har bodd tre år i Norge. Robert Gjokaj har fast jobb som treblåspedagog i to musikkskoler. Han har vært i arbeid siden

sommeren 1999. Ingen visste når behandlingen av asylsøknaden ville være ferdig, eller utfallet av den. Det tok 17 måneder fra den kollektive oppholdstillatelsen gikk ut til den individuelle søknaden var ferdig behandlet. Hele tiden var Gjokaj i lovlig arbeid.

Idet vedtaket falt siste uka i november, sto musikkskolene uten lærer fra en dag til en annen. Den midlertidige arbeidstillatelsen Gjokaj hadde, opphørte idet asylvedtaket ble fattet. Dette kom som et sjokk på ham, hans arbeidsgivere og elever. Nærmere 50 elever står uten tilbud. Undervisningen står i fare for å nedlegges en periode.

Musikkskolen i Gjerdrum har forsøkt å finne fast lærer på klarinett i seks år. Stillingene i Gjerdrum og Enebakk har vært lyst ut flere ganger uten at de har fått søkere. Først etter at de fant Robert Gjokaj, som er utdannet musiker og musikkpedagog på høyt nivå, har skolene fått kontinuitet i undervisningen.

Nå har Kommunal- og regionaldepartementet opplyst at Gjokaj hadde rett til å søke arbeids- og oppholdstillatelse fra riket da familien hadde kollektiv beskyttelse. Gjokaj og hans arbeidsgivere spør seg hvorfor ingen informerte om dette før den kollektive beskyttelsen utløp.

Arbeidstilbud fra Gjerdrum kommune og Enebakk kommune ble fylt ut og sendt asyladvokaten for henholdsvis halvannet og ett år siden. Advokaten har unnlatt å sende dem inn. Hun så ingen hensikt i det før asylsøknaden var ferdig behandlet. De berørte har sjekket med to andre advokater med mange utlendings saker. Ingen av dem var kjent med at det var mulig å fremme arbeidssøknad under perioden med kollektiv beskyttelse.

Gjennom asylsaken var derimot UDI fullt klar over at Gjokaj var i arbeid. Gjokajs arbeidsgiver stiller spørsmål ved UDIs informasjonsplikt og advokatens plikt til å holde seg informert og har sendt brev til Gjokajs advokat om dette.

Hvis Gjokaj må reise tilbake, vil det ta 1-2 år før han kan forvente få ID-kort og reisedokument som Kosovo-beboer gjennom FN-kontoret der, og søke fra hjemlandet. Han er i så fall i realiteten fraskrevet muligheten til å fortsette jobben sin.

Gjerdrum kommunale musikk- og kulturskole har tilbudt Gjokaj en 100 prosent interkommunal stilling og vil selge tjenestene til de andre musikkskolene for å løse problemet med utlendingslovens hovedregel om 100 prosent stilling fra en arbeidsgiver, som ikke passer for musikkklærere. Gjokaj fyller dermed alle vilkårene for arbeids- og oppholdstillatelse som spesialist.

Familien Gjokaj har tre barn på 5, 7 og 9 år. I forbindelse med kosovokrigen manet utlendingsmyndighetene kommunene til dugnadsinnsats. Familien ble bosatt i Ullensaker i juni 1999. Barna er fullt integrert i nærmiljøet på Jessheim.

I erkjennelsen av at man har hatt store utfordringer og ikke informert om mulighetene til å søke arbeids- og oppholdstillatelse mens man har kollektiv beskyttelse, vil det være rimelig at den lange tiden i Norge er grunnlag for å søke arbeidstillatelse fra riket som en overgangsordning. Dette kan for eksempel løses ved en praksis som sier at dette skal regnes som sterke rimelighetsgrunner slik utlendingsloven åpner for.

UDI har allerede vist forståelse for dette ved å innvilge arbeids- og oppholdstillatelse fra Norge til hjelpepleiere, slik det for eksempel ble gjort til Hanife Gashi fra Kosovo, som jobber ved Lørenskog sykehjem, og hennes familie. De var i samme situasjon.

Kan disse arbeidssøknadene prioriteres og gis en rask behandling? Og er det mulig å gi foreløpig arbeidstillatelse inntil søknaden er realitetsbehandlet?

Svar:

En del asylsøkere søker om arbeidstillatelse som spesialist etter at de har søkt asyl. Normalt får de avslag under henvisning til at riktig framgangsmåte ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Søknader om arbeidstillatelse skal som hovedregel fremmes fra hjemlandet, selv om Stortinget nylig har vedtatt en lovendring som åpner for søknad fra Norge. Hensikten med den nylig vedtatte endringen er å gjøre det enklere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra områder utenfor EØS-regionen. Lovendringen gir adgang for personer med faglært kompetanse eller sesongarbeidere til å søke om arbeidstillatelse fra Norge. Dette gjelder likevel ikke asylsøkere eller utlending som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad.

Dersom det foreligger sterke rimelighetsgrunner, følger det imidlertid av dagens regelverk at det kan gis adgang til å søke om arbeidstillatelse fra Norge, også for asylsøkere. Denne adgangen brukes i unntakstilfeller, og det er opp til Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen å avgjøre om det foreligger slike sterke rimelighetsgrunner i konkrete søknader.

Det er viktig å merke seg at selv om en asylsøker får søke om arbeidstillatelse fra Norge, betyr ikke det at han får innvilget søknaden. Vilårene for å få arbeidstillatelse må være tilstede, hovedregelen er at søkeren har spesialistkompetanse.

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om skjønnsutøvelse, lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Det betyr at det er opp til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som utøvende myndigheter på utlendingsfeltet å fortolke regelverket, herunder om det foreligger sterke rimelighetsgrunner til å la en asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge.

For øvrig legger jeg ved mitt svar til stortingsrepresentantene Karin Andersen, Knut Storberget og Ola D. Gløtvold datert 22. november 2001 om asylsøkere med spesialkompetanse. Kopi av brevet er sendt kommunalkomiteen.

Vedlegg til svar:

Stortingsrepresentantene
Karin Andersen,
Knut Storberget og
Ola D. Gløtvold

Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse: FPS/ava

Dato: 22.11.2001

ASYLSØKERE MED SPESIALKOMPETANSE

Jeg viser til brev fra dere datert 23. oktober 2001, samt brev fra representanten Knut Storberget datert 2. november 2001.

I 1999 ble det åpnet for at asylsøkere kunne få midlertidig arbeidstillatelse etter asylintervjuet dersom det ikke var tvil om identiteten eller det var aktuelt å bortvise vedkommende. Arbeidstillatelsen er midlertidig og gjelder inntil asylsøknaden er avgjort. Hensikten med å gi asylsøkere lov til å arbeide mens de venter på svar på asylsøknaden sin, er å gi dem muligheten til å være selvhjulpne. Det vil være en fordel både for eventuell hjemreise eller integrering i det norske samfunnet.

En del asylsøkere søker om arbeidstillatelse som spesialist etter at de har søkt asyl. Normalt får de avslag under henvisning til at riktig framgangsmåte ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Søknader om arbeidstillatelse skal som hovedregel fremmes fra hjemlandet, selv om Stortinget nylig har vedtatt en lovendring som åpner for søknad fra Norge. Hensikten med den vedtatte endringen er å gjøre det enklere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra områder utenfor EØS-regionen. Lovendringen gir adgang for personer med faglært kompetanse eller sesongarbeidere til å søke om arbeidstillatelse fra Norge. Dette gjelder likevel ikke asylsøkere eller utlending som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad.

Årsaken til at asylsøkere ikke får søke arbeidstillatelse fra Norge, er at en slik ordning kan føre til misbruk av asylinstituttet. Personer som ikke frykter forfølgelse vil søke om asyl i Norge, for å kunne lete etter jobb i landet mens myndighetene behandler asylsøknaden. Selve asylsøknaden er i disse tilfellene sjelden begrunnet, og det er grunn til å tro at asylinstituttet blir brukt som innfallsport for innvandring til Norge. Behandling av asylsøknader er svært ressurskrevende, og jeg ønsker ikke at ressursene skal brukes på ubegrunnede søknader.

Det er imidlertid adgang til å la en tidligere asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge dersom det foreligger sterke rimelighetsgrunner. Denne adgangen brukes i unntakstilfeller, og det er opp til Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen å avgjøre om det foreligger slike sterke rimelighetsgrunner i konkrete søknader.

Praksis i direktoratet er å la personer som har hatt kollektiv beskyttelse søke om arbeidstillatelse fra riket dersom de søkte om dette før deres kollektive tillatelse gikk ut. Utlendingsnemnda har videre latt asylsøkere som har startet på studier i Norge søke om oppholdstillatelse på det grunnlaget fra riket.

Deres forslag om å la alle asylsøkere med spesialistkompetanse søke arbeidstillatelse fra Norge, vil være ressurskrevende å gjennomføre. For det første må det avgjøres hvem som har spesialistkompetanse, og dermed kan søke fra riket. Dette krever en realitetsbehandling av søknaden om arbeidstillatelse i direktoratet.

For det andre vil en slik ordning favorisere personer som først søker asyl, fordi de kan skaffe seg arbeidstilbud mens de venter på at søknaden om asyl skal avgjøres. Personer som søker fra hjemlandet har ikke denne muligheten, og det kan bidra til at mange ser seg tjent med å først søke asyl og deretter arbeidstillatelse.

Med hilsen

Erna Solberg

Kopi: Stortingets kommunalkomité

Spørsmål nr. 89

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil helseministeren ta initiativ til at Hedmark fylkeskommunes planer om bygging av treningsleiligheter ved Løbakk Psykiatriske Senter likevel blir realisert ved at det gis investeringsstøtte, slik at særlig pasienter i alderen 25-40 år med alvorlig schizofreni får etterlengtet og nødvendig hjelp?»

Begrunnelse:

Vi må satse mer på det psykiske helsevernet i Hedmark. Hedmark har landets laveste dekning av døgninstitusjonsplasser i forhold til folketallet, samtidig som DPS er svakt utbygd. Det er ved reformer i helsevesenet viktig å holde fast ved at satsing på et felt ikke skal ramme et annet. Departementets avslag datert 07.12.01 på Hedmark fylkeskommunens søknad av 27.02.01 bærer preg av å sette et tilbud innunder helsesektoren opp imot et annet. Etter spørsmålstillers oppfatning bør en nettopp i arbeidet med psykisk helsevern evne å ha flere tanker i hodet på en gang. Sektoren er understimulert og mangel på tilbud kan få alvorlige konsekvenser. Det har vi sett så alt for mange ganger i Hedmark allerede, særlig blant yngre pasienter. Fylkeskommunen vil gjøre noe med dette. Det angjeldende tiltak skulle med hensyn til bygging ha startet 1. desember og være klar til våren 2002.

Departementet bør vurdere denne saken en gang til og ta hensyn til at Hedmark har et betydelig mindre antall døgnplasser på sentralsykehusnivå og døgnplasser i DPS enn målet er bl.a. i Opptappingsplanen. Innsatsen i lokalsykehusområdene bør ikke settes opp mot innsatsen på Sanderud.

Endelig er det ikke intensjonen, selv om det enkelte ganger kan virke slik, at noen reform i helsesektoren, også den statlige overtagelsen av sykehusene, skal bidra til redusert tilbud. Det motsatte er hensikten.

Situasjonen i Hedmark påkaller nå innsats utover det departementet tilkjenner i sitt avslag.

Svar:

I St.prp. nr. 63 (1997-98) er det vedtatt en kvalitativ og kvantitativ styrking av det psykiske helsevernet både for voksne og for barn og ungdom. I perioden 1999-2006 skal det investeres for 3,783 milliarder kroner i 1998-kroner. Av dette skal totalt 2,902 milliarder kroner investeres i det psykiske helsevernet for voksne og 881 millioner kroner i det psykiske helsevernet for barn og ungdom. I de fylkeskommunale investeringsplanene for perioden 1999-2006 er det imidlertid fremmet ønsker om å realisere investeringsprosjekter for til sammen ca. 6,1 milliarder kroner, hvorav ca. 4,7 milliarder kroner i psykisk helsevern for voksne og ca. 1,4 milliarder kroner i psykisk helsevern for barn og unge. Dette tilsier at det må prioriteres strengt mellom de ulike investeringsprosjektene innenfor det enkelte fylke.

Ved utgangen av 2001 er samtlige fylkeskommunale opptappingsplaner behandlet både i Helsetilsynet og i departementet. Gjennom denne behandlingen har det blitt foretatt en grundig gjennomgang og vurdering av tjenestetilbudet i det enkelte fylke og hvilken utbygging som må til for å nå målene i St.prp. nr. 63. På bakgrunn av fylkeskommunenes godkjente planer og de merknader som er gitt av departementet i godkjenningsbrevene, har departementet utarbeidet et forslag til fylkesvis fordeling av investeringsmidler for resten av opptappingsperioden, dvs. 2002- 2006. Forslaget vil bli lagt frem for de statlige regionale

helseforetakene til vurdering og uttalelse. Foretakene vil da på selvstendig grunnlag måtte vurdere behovet for bygging av treningsleiligheter ved Løbakk Psykiatriske Senter. Når listen etter hvert blir ferdigbehandlet med eventuelle endringer etter innspill fra foretakene, blir den å anse som en investeringsplan for det enkelte foretak.

Spørsmål nr. 90

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Martin Engeset

Besvart 28. desember 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«De nye bomstasjonene på E6 nord for Moss har allerede flere ganger skapt lange køer pga. at myntapparatene ikke har fungert. Dette skaper naturlig nok stor irritasjon blant bilistene, forsinkelser og økte belastninger på andre veier i distriktet som bilistene velger isteden, i tillegg til at forståelsen for bomprosjektet blir ytterligere svekket.

Er det noe statsråden kan gjøre for at disse problemene ikke skal bli et fast innslag i mange år fremover?»

Svar:

Køsituasjonen på E6 er bare i begrenset grad blitt forverret etter start av innkrevingen. Det er fortsatt kødannelse på E6 uavhengig av bomstasjonsetableringen. Dette er noe vi dessverre må leve med inntil E6 er bygd ut med tilstrekkelig kapasitet. Bomstasjonsetableringen har noen ganger forverret disse køproblemene. Arbeidet med å løse disse problemene har vært og vil bli høyt prioritert både i Statens vegvesen og Østfold bompengeselskap.

Problemene med myntautomatene, skyldes først og fremst brukerfeil/hærverk (utenlandsk mynt, papir, skruer o.l.). Når slikt skjer på de mest trafikkbelastede tidspunkter, kan det bli opphopning av trafikk. Vegvesenet og bomselskapet har en klar prosedyre som innebærer at når det tekniske utstyret er årsak til kødannelse på E6, blir stasjonen gratis å passere, slik at trafikken kan passere uhindret. Dette har skjedd 2 ganger i løpet av de 3 første driftsukene.

Kapasiteten på stasjonen bedres fra dag til dag, da flere og flere bilister kjøper abonnement. Belastningen på mynt- og manuelle felt blir dermed tilsvarende mindre.

Vegvesenet i Østfold vurderer fortløpende sammen med bomselskapet informasjonstiltak som kan føre til at enda flere kjøper abonnement. Ved oppstart var det ca. 8 000 abonnementsavtaler. 3 uker senere var antallet abonnementer ca. 20 000. Det indikerer at flere nå passerer i abonnementsfeltene enn i mynt- og manuelle felt i rushtiden. Det forventes fortsatt økning i antall abonnementer.

En betydelig økning av antall abonnementer kombinert med at trafikantene etter hvert vender seg til kjøremønsteret i bomstasjonene, forventes å fjerne køproblemene knyttet til bomstasjonen.

Spørsmål nr. 91

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 4. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråd Odd Einar Dørum at det er gjort tilstrekkelig innsats fra norske myndigheter for å hjelpe den norske studenten ved University of South Alabama når det gjelder rettshjelp, og synes statsråden at norske studenter har et godt nok rettsvern i sine respektive studieland?»

Begrunnelse:

Gjennom norske medier har vi kunnet lese om en norsk student som et halvt år før han var ferdigutdannet bioingeniør ble utvist fra University of South Alabama i USA. ANSA har engasjert seg i saken, men kan av naturlige årsaker ikke bistå med økonomisk hjelp. Saken har nå kommet til den føderale domstolen i South Alabama. Studenten tok selv initiativ til rettssaken for å få fullført sine studier. Å føre rettssak i USA påfører den norske studenten store ekstrakostnader som ikke samsvarer med rammene for en students økonomi. Det kan derfor nå se ut som om den norske studenten må gi opp saken og dermed tape 3,5 års studium. Justisminister Odd E. Dørum har i et radiointervju i P4 uttalt at han ikke vil gripe inn for å hjelpe denne studenten, og at studenter som får vanskeligheter i utlandet får tilstrekkelig hjelp av Utenriksdepartementet. Denne saken berører et område som handler om norske studenters rettssikkerhet i utlandet, derfor er det av betydning hva norske myndigheter bidrar med i en sak som denne. Den norske studenten har fått avslag på tilgang til fri rettshjelp på bakgrunn av at denne saken ikke er alvorlig nok.

Svar:

En søknad om fri rettshjelp må fremsettes overfor fylkesmannen, i dette tilfellet fylkesmannen i Oslo og Akershus, i det det etter rettshjelploven er fylkesmannen som har avgjørelsesmyndigheten når det gjelder søknad om fri rettshjelp fra norsk borger bosatt i utlandet. Ved telefonisk henvendelse til fylkesmannen i Oslo og Akershus får Justisdepartementet opplyst at studenten så vidt fylkesmannen kan se, ikke har søkt om fri rettshjelp hos norske myndigheter til dekning av utgifter i forbindelse med at han er suspendert fra University of South Alabama. Professor Anders Bratholm har for øvrig nylig henvendt seg til Justisdepartementet på vegne av studenten om fri rettshjelp og ble ved brev av 11.12.2001 herfra orientert om det samme.

Ellers er det norsk utenriktjeneste som kan bistå nordmenn i utlandet i situasjoner som denne. Så vidt jeg vet, har vårt generalkonsulat i Miami allerede engasjert seg i saken på vegne av studenten. Om man ikke er tilfreds med den bistand man måtte få fra generalkonsulatet, er det i så fall naturlig å ta saken opp med Utenriksdepartementet.

Spørsmål nr. 92

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 9. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å få startet kvalitetsutvikling og kvalitetskontroll i norsk skole for å komme på et tilfredsstillende internasjonalt nivå?»

Begrunnelse:

Gjennom flere år har det kommet signaler om at noe er alvorlig galt i den norske utdanningen. OECD-rapporten som nylig ble offentliggjort, avslører norske skolebarns manglende lese- og skriveferdigheter, matematikkunnskaper samt en utagerende adferd som synes å bre om seg. Det store mangfoldet av ulike rapporter som har blitt publisert de senere år om alvorlige problemer i den norske skolen krever en gjennomgang av innholdet i opplæringsystemet.

Det er ikke noe som tyder på at den norske befolkning er mindre mottakelige for læring eller er mindre intelligente enn før. Undervisningsmetodene, pedagogikken, og de resultater som er avdekket gjennom undersøkelser må komme i søkelyset.

Statsråden inviterte i VG 6/12-2001 befolkningen til debatt om hvordan norsk skole kan gjøres bedre. Dette er et prisverdig initiativ, men folk har gjennom valgresultatet denne høsten sagt sitt. Det ønskes forandring og kvalitativt faglig gode resultater, også i skolen.

Nå er det et politisk flertall for å se på nye løsninger som kan heve og sikre kvaliteten i utdanningssystemet. Det burde derfor være unødvendig å vente helt til det nye kvalitetsutvalget har kommet med sin innstilling 1. april 2003. Vedtakene i Mjøs-utvalgets innstilling gir en god mulighet til å iverksette tiltak ovenfra i utdanningssystemet, og videreføre disse prinsipper videre gjennom hele utdanningskjeden.

Aftenposten skrev 25/11-2001 om en undersøkelse som viser at én av tre hovedfagsstudenter ved Universitetet i Oslo gir opp underveis. Verst er ressurstapet ved det Utdanningsvitenskapelige Fakultet, hvor under halvparten av studentene fullfører sin påbegynte utdanning.

En hovedfagsstudent i pedagogikk ved det Utdanningsvitenskapelige Fakultet sier til avisen "nye kunne vært gjort annerledes for å ivareta studentene. - Mange er nok frustrert over for lite oppfølging, og hopper av når de føler at de ikke får god nok hjelp." Når frafallet er så stort på universitetet generelt, og på Det Utdanningsvitenskapelige Fakultet spesielt, må det være alarmerende.

Sistnevnte fakultet burde være selve fyrtårnet for resten av utdanningssystemet, når det gjelder undervisningsmetoder og læringseffektivitet. Dette kan være et alvorlig varsku om at utdanningskjeden ikke fungerer tilfredsstillende.

Svar:

OECD-rapporten som nylig ble offentliggjort, viste at norske skoleelever ikke markerer seg i toppsjiktet i lese-, naturfag- og matematikkferdigheter, men plasserer seg på gjennomsnittet sammenliknet med elever i andre OECD-land. Dette kan vi ikke si oss tilfreds med, og jeg vil gjøre mitt for å øke kvaliteten på opplæringen.

Et av de tiltakene som er fremmet fra Regjeringens side for å bedre norske elevers lese- og skriveferdigheter, er å øke timetallet i norsk med tre timer på småskoletrinnet. Det er viktig at vi samtidig følger opp med bruk av kvalitetsvurderinger i opplæringen, slik at vi kan følge med på utviklingen i elevenes ferdigheter. Norge deltar i flere internasjonale undersøkelser om læringsutbytte. PISA (Programme for International Student Assessment) er en av disse, men i tillegg kan nevnes TIMSS (Third International Mathematics and Science Study), PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) og SITES (Second International Technology in Education Study). I tillegg til å delta i internasjonale undersøkelser er det viktig at vi utvikler gode norske kvalitetsindikatorer, slik at vi kan følge utviklingen nasjonalt. Departementet legger stor vekt på at indikatorene skal være i tråd med målene i opplæringen.

Den statlig finansierte satsingen på kvalitetsutvikling i grunnskolen er konsentrert om kompetanseutvikling, utviklingsarbeid, forsøk og vurdering, samt pedagogisk bruk av IKT. Det legges vekt på en innsats lokalt, der disse virkemidlene samordnes. Kvalitetsutviklingen skal bidra til bedre vilkår for den enkelte elevs læring og utvikling. Satsingen skal i størst mulig grad være knyttet til arbeidet i den enkelte kommune og skole.

Norge ligger på topp internasjonalt i bruk av ressurser på opplæringen. Utfra dette må vi kunne kreve at vi får adskillig bedre resultater. Når vi ikke ligger på topp i internasjonale undersøkelser om skoleferdigheter, må vi tenke kritisk på hvor vi setter inn innsatsen for å få økt kvalitet.

Som ledd i innsatsen for å få en kvalitativt bedre opplæring er det nedsatt et utvalg som skal vurdere innhold, kvalitet og organisering av grunnopplæringen. Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. april 2003. Evalueringen av grunnskolereformen skal også være slutført våren 2003. Dette vil gi et godt grunnlag for den videre utvikling av den norske grunnopplæringen. Det betyr imidlertid ikke at skolen ikke skal være gjenstand for fornying før våren 2003. Det pågår kontinuerlig et utviklingsarbeid lokalt. I tillegg vil sentrale utviklingsmidler bli benyttet mer systematisk til videreutdanning og til å vise frem eksempler på gode skoler.

Dårlig gjennomstrømning og høyt frafall på studietilbud ved universitetene er bekymringsfullt. Stortinget har derfor ved behandling av Innst. S. nr. 337 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 227 (2000-2001) lagt til rette for omfattende endringer ved de høgre utdanningsinstitusjonene slik at studentene skal lykkes bedre med sine studier. Institusjonene vil styrke oppfølgingen av den enkelte student. Innføringen av et nytt finansieringssystem og endret studiefinansiering vil videre premiere kvalitet og gi økonomiske incentiver til økt gjennomstrømning. Tiltakene vil bli iverksatt senest fra og med høsten 2003.

Spørsmål nr. 93

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 9. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren ta initiativ til å frita fjernvarmeanlegg for moms i Nord-Norge, slik at konkurransevidningen i forhold til el-avgiften opphører?»

Begrunnelse:

El-avgift er fritatt for moms i de tre nordligste fylkene, mens fjernvarmeleveranser er pålagt moms. Med subsidiering av elektrisitet blir blant annet energigjenvinning mindre konkurransedyktig enn i resten av landet. Dette er en konkurransevidning som også av miljømessige grunner bør rettes opp. Spillvarme fra smelteverket i Mo, energigjenvinning fra avfall i Tromsø, Sortland og Bodø er store restvarmekilder som kan utnyttes bedre. Mange boligområder prosjektert for vannbåren varme blir utkonkurrert og ender opp med elektrisk fyring, mens fornybare varmekilder ligger rett utenfor døren. Salg av fjernvarme bør likestilles med salg av elektrisitet, og fjernvarmeleveranser bør derfor fritas for moms på lik linje med el-avgift.

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at det ikke skal oppkreves avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres til Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord, se Stortingets årlige avgiftsvedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft § 1 fjerde ledd.

I forhold til merverdiavgiften er det merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 9 gitt et fritak ved omsetning av elektrisk kraft til husholdningsbruk i fylkene Finnmark, Troms og Nordland. Fritaket ble vedtatt samtidig med innkreving av merverdiavgiften i 1970 og er først og fremst begrunnet ut fra de klimatiske forholdene i Nord-Norge. Når det i spørsmålet fra representanten Lund er uttalt at "El-avgift er fritatt for moms i de tre nordligste fylkene, .." legger jeg til grunn at det er fritaket i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 9 det siktes til. Jeg legger videre til grunn at det som ønskes er et tilsvarende merverdiavgiftsfritak for energi som leveres til husholdninger i disse fylkene fra fjernvarmeanlegg. Et slikt merverdiavgiftsfritak ville innebære at det innføres en ordning med nullsats på slik omsetning. Det vil si at fjernvarme produsentene

får fradrag for inngående merverdiavgift på sine anskaffelser, men slipper å beregne utgående merverdiavgift på omsetningen av fjernvarmen (satsen er null). Et slikt merverdiavgiftsfritak vil kun omfatte leveranser til husholdningsbruk. Næringsdrivende som anskaffer slik energi til bruk i sin avgiftspliktige virksomhet vil imidlertid kunne fradragføre merverdiavgiften i sitt avgiftsoppgjør med staten. På denne måten vil merverdiavgiften ikke bli en kostnad for disse.

Jeg vil vise til at myndighetene har valgt å støtte fjernvarme og andre former for enøk-tiltak gjennom tilskudd på utgiftssiden. Det er i saldert budsjett for 2002 bevilget 269 millioner kroner over statsbudsjettet til energifondet, i tillegg vil fondet bli tilført om lag 200 millioner kroner på årsbasis fra et påslag i overføringstariffen. Dette fondet forvaltes av Enova SF, som blant annet støtter fjernvarme som et ledd i arbeidet med en mer effektiv energibruk.

Etter mitt syn er det mest hensiktsmessig å stimulere fjernvarme og andre former for enøk-tiltak på denne måten, fremfor å komplisere virkemiddelbruken ved å innføre subsidier også gjennom merverdiavgiftssystemet.

På dette grunnlag vil jeg ikke nå ta initiativ til å foreslå merverdiavgiftsfritak for energi som leveres til husholdningsbruk fra fjernvarmeanlegg.

Spørsmål nr. 94

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 7. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I en reportasje i Dagbladet den 18/12-01 beskrives situasjonen for en gutt på 14 år som har bulimi og som får ernæringen intravenøst, men som likevel planlegges utskrevet fra Sentralsykehuset i Akershus denne uka. Moren er engstelig for de medisinske konsekvensene av utskrivningen, og motsetter seg derfor denne.

Vil statsråden ta initiativ til at tilbudet til personer med spiseforstyrrelser bedres?»

Begrunnelse:

En person som får sondeernæring for sin spiseforstyrrelse må antas å ha en svært alvorlig lidelse som krever langvarig og tett oppfølging av kvalifisert helsepersonell, først i institusjon, og deretter i hjemmemiljøet. Det er allment faglig akseptert at spiseforstyrrelser er mentalt betinget, og at disse ikke primært er forårsaket av fysiske årsaker. Dersom behandlingstilbudet til denne gruppen av pasienter er så dårlig at sykehus skriver ut pasienter som mottar sondeernæring, oppfatter undertegnede dette som alarmerende, særlig med bakgrunn i de ressurser som er satt inn knyttet til opptrappingsplanen for psykisk helse, og som jo skulle bidra også til å styrke tilbudet til pasienter med spiseforstyrrelser.

Svar:

La meg først understreke at det er uakseptabelt at personer med spiseforstyrrelser ikke får nødvendig hjelp. Når det gjelder tilbudet til personer med spiseforstyrrelser vil Regjeringen prioritere oppfølging av Strategiplan mot spiseforstyrrelser innenfor rammen av opptrappingsplanen for psykisk helse. Det vil bli satset på videre utvikling av kunnskap og kompetanse i forhold til å forstå og behandle spiseforstyrrelser.

I forbindelse med det videre arbeidet med opptrappingsplanene for det psykiske helsevern vil det bli en forsterket fokusering på utvikling av desentraliserte utrednings- og behandlingstilbud så vel som spesialiserte tiltak mot spiseforstyrrelser.

De regionale helseforetak har fått et særskilt ansvar for å bygge ut behandlingstilbudene til mennesker med spiseforstyrrelser i samsvar med Strategiplan mot spiseforstyrrelser, herunder å vurdere behov og behandlingsskapitet for denne pasientgruppen.

Sosial- og helsedirektoratet vil få i oppdrag å følge opp kompetansebyggingen på området.

I tillegg er det under oppbygging et særskilt tilbud ved Haukeland sykehus som skal ha kompetanse til å hjelpe de sykeste inntil foretakene har fått bygget ut tilstrekkelig regional kompetanse. Tiltaket er direkte statlig finansiert med 3 mill. kroner i 2001. For 2002 er tiltaket tildelt 7 mill. kroner gjennom styringsdokumentet for Helse Vest RHF.

Samtidig vil jeg understreke at god behandling av denne pasientgruppen forutsetter samlet innsats fra flere forvaltningsnivåer og instanser samt samarbeid mellom somatiske og psykiske helsetjenester.

Spørsmål nr. 95

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 3. januar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskefusk har vært i fokus den siste tiden. Det fremstår derfor underlig at rettleidingstjenesten og kontrollapparatet reduseres. Det vises i denne forbindelse til at Region Nordland er omorganisert, der man har fjernet 13 av 19 kontor. Selv om denne omorganiseringen ikke har svart til forventningene, vil denne bli mønster for andre regionkontor. Denne har heller ikke vært politisk behandlet.

Hvordan ser statsråden på denne svekkelsen av rettleidingstjenesten og kontrollapparat som man her ser?»

Svar:

Spørsmålet omhandler omorganiseringen av ytre fiskerietat, hvor antallet fiskerikontor reduseres, og den svekkelse av rettleidingstjenesten og kontrollapparatet en mener å se her.

Jeg vil understreke at omorganiseringen av ytre fiskerietat ikke innebærer en nedbygging eller svekkelse av etaten. Målet er å organisere etaten slik at den på best mulig måte er i stand til å møte dagens og fremtidens utfordringer.

Fiskeridirektøren er gitt fullmakt "til å etablere en fiskerikontorstruktur som anses mest mulig hensiktsmessig ut fra servicetilbud, ressursbruk, utnyttelse av kompetanse mv."

Fiskeridirektørens modell innebærer en reduksjon av antallet kontorsteder, men med gjennomgående betydelig større kontor.

Bakgrunnen for dette er at etaten i dag har helt andre oppgaver og står foran andre utfordringer enn det som var tilfellet på 70-tallet, da nåværende kontorstruktur ble etablert. Jeg kan bl.a. nevne at etterspørselen av de tradisjonelle tjenestene i rettleidingstjenesten er sterkt redusert. Revolusjonerende endringer i infrastrukturen siden 70-tallet, samt dagens IKT- samfunn, tilsier en annen kontorstruktur. Regelverket som styrer norsk fiskerinæring, er betydelig mer komplekst og omfangsrikt enn det som var tilfellet på 70-80-tallet. Dette krever større tverrfaglige kompetansesentre for å kunne yte den service som må kunne forventes. Utviklingen mot døgnåpen forvaltning gjennom bruk av ny teknologi, og etableringen av kommunale servicekontorer som kan løse oppgaver for, eller formidle kontakt til, det statlige forvaltningsapparat, åpner nye muligheter for det offentlige til å betjene brukerne på en bedre måte, også innenfor fiskerisektoren.

Jeg er av den oppfatning at ytre fiskerietat med den foreslåtte kontorstruktur i langt større grad vil være i stand til å ivareta næringsaktørens behov og utøve den nødvendige ressursforvaltning og kontroll, enn med dagens struktur.

Når det gjelder tiltak mot fiskefusk, ble direktoratets innsats styrket i 2001 gjennom Stortingets ekstrabevilgning på 8 mill. kroner i revidert budsjett. Denne innsatsen videreføres og trappes opp i 2002 gjennom den betydelige budsjettøkning som Fiskeridirektoratet har fått. Jeg viser til at det i tildelingsbrevet er øremerket 12 mill. kroner av budsjettøkningen til ressurskontroll.

Spørsmål nr. 96

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 4. januar 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Det er gitt regler om at bønder som ikke følger beitereglene risikerer å få redusert tilskuddene sine av landbruksmyndighetene. Dette medfører at landbruksmyndighetene fremstår både som "aktor" og "dommer" og at bøndene selv må bringe saken inn for domstolene om saken skal prøves rettslig.

Mener statsråden denne dobbeltrollen er rettssikkerhetsmessig forsvarlig, og kan statsråden tenke seg å foreslå en ordning med klagenemnd eller at myndighetene må fremme saken inn for domstolene?»

Begrunnelse:

For fem år siden ble det gitt pålegg til bøndene om å ha husdyr på bås på beite i minst åtte uker i året. Dette pålegget gjelder bare kyr som står fast på bås.

De første årene ble det gitt dispensasjoner for å gi rom for til å bygge om driftsbygningene og andre nødvendige omstillinger. I år har det ikke blitt gitt dispensasjoner i slikt omfang som i 1999 og 2000.

Flere forhold bør vurderes når man ser på beitebestemmelsene. Klimatiske forhold og forholdene i beiteområdet for øvrig bør medtas. Kyrne er ute på regnvåte beiteområdene, vil kunne ødelegge området. Dyrene vil også kunne oppleve mistrivsel.

To bønder i Indre Salten unnlot i sommer å ha kyrne sine ute på beite på grunn av at beiteområdene var våte pga. mye nedbør. Disse to har nå fått inndratt produksjonstilskudd på henholdsvis 35 000 og 70 000 kroner.

For disse to bøndene vil dette med stor sannsynlighet medføre at disse må avvikle driften.

Siden mange bønder holder til i områder med svak og ensidig næringsstruktur vil en reduksjon eller fjerning av produksjonstilskudd nærmest innebære et yrkesforbud for de som rammes. I tillegg må bøndene selv gå til rettsak om avgjørelsene skal prøves rettslig.

Denne saken reiser ikke bare aspekter om dyrevern, men i aller høyeste grad rettssikkerhetsmessige spørsmål. Det er landbruksmyndighetene som har ansvaret for produksjonstilskottet. Disse er også gitt hjemmel til etter eget skjønn å redusere produksjonstilskottet om forskriftene, bl.a. beiteforskriften, ikke er overholdt.

Dette innebærer at landbruksmyndighetene både har funksjon som "aktor" og "dommer". Man kan reise berettiget tvil om man ikke bør vurdere en egen uavhengig nemnd som behandler spørsmål om reduksjon av produksjonstilskudd og/eller at landbruksmyndighetene må fremme saken for domstolsbehandling om disse ønsker en reduksjon av produksjonstilskottet.

Svar:

Forholdet som ligger til grunn for tilskuddsmessige reaksjoner i disse tilfellene gjelder brudd på forskrift om hold av storfe og svin. Kravet om at storfe eldre enn 6 måneder skal slippes på beite i minimum 8 uker i løpet av sommerhalvåret ble innført fra 1. januar 1997. Kravet om mosjon ble imidlertid allerede forskriftsfestet 18.10.1992, noe som ga brukerne 4 beitesesonger til å tilpasse seg kravet før ordningen trådte i kraft. Totalt innebærer dette at bestemmelsen har vært gjeldende i 9 beitesesonger, og kravet må derfor forutsettes å være kjent for alle brukere som har storfe. Brukerne har også hatt god tid til å tilpasse seg kravet.

Ordningen ble innført for å gi dyr som står på bås hele året, mulighet for fri bevegelse og mosjon i en minimumsperiode om sommeren. Ut fra et dyrevelferdsmessig synspunkt kan det ikke være tvil om at dette er meget positivt for dyrene. Av hensyn nettopp til dyrevelferden er det bestemt at det skal være meget tungtveiende årsaker til dispensasjon fra ordningen. Selv om enkelte brukere opplever at kravet til beiting medfører ekstra arbeid både med dyrene og med grasdekket, er ikke dette tilstrekkelige argumenter for å gi dispensasjon.

Vi opplever en stadig større fokusering på dyrevelferd både i vårt eget land og internasjonalt. Kravet om fri luft og mosjon er av de faktorer som får stor oppmerksomhet.

Produksjonstilskudd i jordbruket omfatter blant annet ordningen Tilskudd til husdyr. Søkere av tilskuddet må oppfylle vilkårene som er nedfelt i Generell forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket fastsatt 1. juli 1999 nr. 782. Denne forskriften inngår i det forskriftsheftet som sendes alle søkere av produksjonstilskudd, slik at produsentene må forutsettes å ha kunnskap om innholdet i regelverket.

I § 3, nr. 2 i overnevnte forskrift heter det: "All produksjon og omsetning av jordbruksprodukter fra driftsenheten må oppgis i søknaden og må være i samsvar med gjeldende lover og forskrifter for jordbruksdrift, jf. § 9."

Jeg vil også sitere forskriftens § 9 annet ledd: "Dersom landbrukseiendommen har vært drevet i strid med gjeldende lover og forskrifter som regulerer husdyrhold og - produksjon og planteproduksjon, kan alt produksjonstilskudd trekkes eller kreves tilbakebetalt. Dette gjelder selv om det ikke er regnet ut

produksjonstilskudd for den ulovlige produksjonen. Produksjonstilskudd kan også trekkes dersom det fra eiendommen er omsatt jordbruksprodukter som det ikke er svart omsetningsavgift for."

Jeg vil understreke både rimeligheten og betydningen av vilkåret om at det ikke utbetales fullt tilskudd til produksjon som ikke er i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter som regulerer driften. Man kan ikke godta at produsenter som bryter regelverket skal kunne få fullt tilskudd for denne produksjonen uten reduksjon i utbetalingen.

Det er veterinærmyndighet som skal vurdere om det foreligger et brudd på dyrevernbestemmelsene, og som avgir uttalelse om hvor alvorlig bruddet er. Men det er landbruksforvaltningen i kommunen som mottar søknaden om tilskudd, som skal fastsette den tilskuddsmessige reaksjonen. Det må foretas en individuell skjønnsmessig vurdering i hvert tilfelle ut fra faktum i saken. Det legges blant annet vekt på om det har vært tilsvarende brudd på regelverket tidligere. Jeg har fått opplyst at for de to produsentene er det nå fastslått henholdsvis annen og fjerde gangs brudd på bestemmelsene om mosjon i en minimumsperiode om sommeren.

Ved beregningen av trekkets størrelse har landbruksforvaltningen i de aktuelle kommunene fastsatt trekket ut fra antall dyr som skulle vært på beite i 2001. I spørsmålet er det vist til at to produsenter har fått trekk på henholdsvis 35 000 og 70 000 kroner. Det er ut fra de opplysninger jeg har fått ikke riktig. Fylkesmannen i Nordland oppgir at i det ene tilfellet ble det gjennomført et trekk på 38 500 kroner, og at trekket ble fordelt på to søknadsomganger etter anmodning fra brukeren. I det andre tilfellet har kommunen fastsatt et trekk på 25 000 kroner.

Jeg vil understreke at produsentene har klagerett både på vedtak om det foreligger brudd på dyrevernbestemmelsene og på senere vedtak vedrørende utmålingen av tilskuddet. Vedtak som er truffet i medhold av forskriftene kan påklages etter lov av 10.02.67 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

Generell forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 11 opplyser søkerne om klageadgangen og at vedtak truffet av kommunen kan påklages til fylkesmannen. Ingen av de to produsentene har nyttet sin klagerett vedrørende størrelsen på trekket i tilskuddet.

Jeg vil framheve at det etter forskriften foretas en vurdering av om produsentene er berettiget tilskudd og om det eventuelt er grunnlag for trekk i det beregnede tilskuddet. Det er åpenbart at man må kunne fastsette vilkår knyttet til tildeling av tilskudd, og at man som hovedregel ikke utbetaler fullt tilskudd for ulovlig produksjon. De eventuelle trekk som gjennomføres er ikke en reaksjon i strafferettslig forstand.

Som for andre vedtak truffet i offentlig forvaltning, kan avgjørelsen etter bestemmelsene i lov av 13. august 1915 nr. 6 om rettergangssåten for tvistemål bringes inn for Sivilombudsmannen eller eventuelt fremmes for domstolene.

Jeg vil derfor avslutningsvis framholde at behandlingssåten i dette tilfelle oppfyller kravene til rettsikkerhet for produsentene, og at det ikke er behov for å etablere noen ordning med klagenemnd.

Dokument nr. 15:7

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 97

Innlevert 28. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 9. januar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har i flere år vært reist tvil om vilkårene for kaisalget av fisk i Vika. Det er fremmet flere klager over disse vilkårene. Det ble 11. desember 2000 fastslått at ett av vilkårene var uhjemlet. Denne avgjørelsen utløste krav om sakskostnader. Spørsmålet om sakskostnadene har nå ligget i departementet i over ett år. Det ble 9. juli og 21. desember d.å. fremmet nye klager over dispensasjonsvilkårene.

Når kan man forvente at departementets avgjørelser i disse sakene kan foreligge?»

Begrunnelse:

Alt i 1992 reiste Indre Oslofjord Fiskerlag tvil om vilkårene (dispensasjonsvilkårene) for fiskernes salg av egen fangst direkte til forbruker fra kaisalget i Vika hadde det nødvendige hjemmelsgrunnlag. Dette salget skjedde, og skjer, under forutsetning av dispensasjon fra salgslaget. Salgsordningen for råfisk fastsettes av salgslaget, jf. råfiskloven § 4. Dispensasjonen gis av vedkommende salgslag. Det ble særlig reist tvil om vilkåret om at fiskerne ikke hadde tillatelse til å selge sin egen fangst direkte til forbruker om den var fanget sør for en rett linje mellom Eløya og Slagentangen. Dette vilkåret var fastsatt av Skagerakfisk S/L som salgslag for Skagerakkysten og Oslofjorden.

Den 19. juli 1999 fremmet Indre Oslofjord Fiskerlag en klage til Fiskeridepartementet på Skagerakfisk S/Ls vedtak om denne "gråsonen". Det ble her hevdet at salgslagene ikke hadde hjemmel for å fastsette en slik "gråsonen" i medhold av sin delegasjonsramme gitt i råfisklovens bestemmelser. Den 11. desember 2000 fastslo Fiskeridepartementet at vilkåret om "gråsonen" manglet hjemmelsgrunnlag, og således ikke var rettsgyldig. Siden klageren, Indre Oslofjord Fiskerlag, hadde fått medhold i sin klage, ble det fremmet, i medhold av forvaltningsloven § 36, krav om at sakskostnadene for denne klagebehandlingen skulle dekkes. Det ble fremmet et foreløpig krav den 15. desember 2000 om dekning av sakskostnadene. Det er senere innsendt et endelig krav. Departementet har, til tross for god tid og at saken ikke kan karakteriseres som komplisert, ennå ikke fastsatt hvor mye av sakskostnadene Indre Oslofjord Fiskerlag skal få dekket. Etter som saken var viktig for fiskerne og var juridisk komplisert, ble sakskostnadene et betydelig løft for det lokale fiskerlaget. En avgjørelse i denne saken burde kunne tas relativt raskt. Man bør ikke komme i den situasjonen at det kan skapes inntrykk av at myndighetene trenerer avgjørelsen av sakskostnadene for å hindre aktørene i å fremme sine rettmessige klager.

Etter at Fiskeridepartementet 11. desember 2000 hadde underkjent vilkåret angående "gråsonen", fastsatte Skagerakfisk S/L en ny midlertidig dispensasjonsordning for kaisalg i Vika for tidsrommet 1. januar 2001 til 31. mars 2001. Denne ble brakt inn for departementet i slutten av februar 2000. Det vises også til skriftlig spørsmål nr. 528 (2000-2001) fra Steinar Bastesen. Det kan ut fra svaret på dette spør-

målet den 1. juni 2001 skapes inntrykk av at departementet fikk kjennskap til klagen over de midlertidige dispensasjonsvilkårene. Ut fra saksdokumentene kan det derimot se ut til at departementet mottok klagen alt 29. februar 2001.

Den 9. juli 2001 fremmet Indre Oslofjord Fiskerlag klage på de ordinære dispensasjonsvilkårene, som Skagerakfisk S/L fastsatte i juni 2001. Formelt gjaldt disse bare 2. halvår 2001. Den 14. desember 2001 vedtok Skagerakfisk S/L å videreføre den samme dispensasjonsordningen også i 2002. Den 21. desember 2001 klaget Indre Oslofjord Fiskerlag også på dette vedtaket. Dette fordi vedtaket innebar en videreføring av ordningen for 2. halvår 2001 som alt var påklaget. Klagene på disse to siste sakene reiser de samme

problemstillingene. Man burde kunne forvente at disse sakene ble behandlet raskere. Behandlingstiden skaper usikkerhet om viktige rammevilkår for yrkesutøvelsen til fiskerne i Indre Oslofjord.

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at henvendelsen fra Indre Oslofjord Fiskerlag av 18. juni 1999 ikke var å anse som en klage i forvaltningslovens forstand. Fiskerlaget uttrykte misnøye med et styrevedtak salgslaget hadde fattet om generelle retningslinjer og vilkår ved salg direkte til forbruker. Styrevedtaket er ikke å anse som et enkeltvedtak som utløser klageadgang etter forvaltningsloven. Det var først i forhold til de midlertidige vilkårene som ble gjort gjeldende for hver enkelt dispensasjonshaver i en avgrenset periode våren 2001 at Indre Oslofjord Fiskerlag påklaget dispensasjonsvedtaket på vegne av den enkelte dispensasjonshaver, og således fremmet klage over enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand.

På bakgrunn av henvendelsen fra fiskerlaget i 1999 gjennomførte Fiskeridepartementet en rettslig vurdering. Dette resulterte i at Skagerakfisk ble anmodet om å endre ett av vilkårene for dispensasjon for salg direkte til forbruker. Skagerakfisk ønsket en organisasjonsmessig behandling av vilkårene knyttet til dispensasjonene, og fastsatte derfor midlertidige vilkår i påvente av dette. De midlertidige vilkårene utløste den første klagen i saken fra Indre Oslofjord Fiskerlag. Da fiskerlagets hovedankepunkt i forhold til de midlertidige vilkårene viste seg å være en misforståelse, valgte departementet å legge klagen til side for å konsentrere arbeidet mot Skagerakfisk for å bidra til utforming av vilkårene. Salgslaget valgte nemlig å foreta en større revisjon av vilkårene blant annet for å legge til rette for bedre kontroll med kaisalget. Skagerakfisk fastsatte de nye vilkårene i slutten av juni med virkning fra 1. juli 2001.

Indre Oslofjord Fiskerlag klaget også over disse vilkårene på vegne av dispensasjonshaverne. Klagen kom inn til Fiskeridepartementet 1. august 2001. Av ressursmessige hensyn har det dessverre ikke latt seg gjøre å realitetsbehandle denne klagen i høst. Departementet har hatt telefonisk kontakt med Indre Oslofjord Fiskerlag, og meddelte senest før jul at behandlingen av klagen først ville skje over nyttår. Jeg kan herved informere om at klagebehandlingen er i sin slutfase, og vil bli ferdigstillet i løpet av få dager.

Når det gjelder den sist ankomne klagen fra Indre Oslofjord Fiskerlag i saken ble også den, slik vanlig saksgang i klagesaker fordrer, først sendt til Skagerakfisk for behandling. Salgslaget oversendte deretter klagen til Fiskeridepartementet og den ble mottatt 4. januar 2002. Denne klagen gjelder vilkårene knyttet til dispensasjonen som er gitt for 2002. Vilråene her er likelydende med de som er gitt for dispensasjonene gjeldende fra 1. juli 2001. Behandlingen av denne klagen vil således knyttes opp til avgjørelsen av klagen over vilkårene som gjaldt fra 1. juli 2001.

Når det gjelder spørsmålet om saksomkostninger skal det først bemerkes at det endelige kravet kom inn til departementet 14. mars 2001. Det første kravet som ble framsatt i desember 2000, ble departementet i brev av 28. februar 2001 bedt om å legge til side da fiskerlaget mente det ville tilkomme ytterligere arbeid som ville øke kravet. Hvorvidt en part kan få dekket sine saksomkostninger avhenger av utfallet i en klagesak. På denne bakgrunnen har departementet vurdert det slik at kravet til saksomkostninger måtte vente til saken var endelig avklart. Spørsmålet om saksomkostninger blir således behandlet først etter at klagesaken er avsluttet.

I bakgrunnen for spørsmålet fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen antydes det at departementet mottok klagen over de midlertidige vilkårene 29. februar 2001 og ikke 1. juni s.å. som det fremgikk av svar til skriftlig spørsmål nr. 528 (2000-2001) fra representant Steinar Bastesen. Til det vil jeg bemerke at riktignok sendte Indre Oslofjord Fiskerlag et brev til Fiskeridepartementet hvor det ble uttrykt misnøye med de midlertidige vilkårene som skulle gjelde fra 1. mars til 1. juli 2001 og som ble gjengitt i brev til dispensasjonshaverne av 19. februar 2001. Det ble imidlertid ikke fremsatt noen klage. Klagen ble først sendt til Skagerakfisk i brev av 19. mai 2001. Departementet mottok denne etter behandlingen i Skagerakfisk 1. juni 2001.

Spørsmål nr. 98

Innlevert 4. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 9. januar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Kystfiskerne, og særskilt fiskerbonden, er viktige bærebjelker for bosetningen langs kysten i Nord-Norge. Statsministeren fremhevet viktigheten av kombinasjonsnæringen, som fiskerbonden representerer, flere ganger i valgkampen.

Er beslutningen om å stoppe inntak til fartøy i gruppe II i samsvar med statsministerens uttalelser, og vil det bli vurdert å gi kompensasjon til de samfunn som får et ensidig og dermed mer sårbart næringsgrunnlag?»

Svar:

Det er ikke aktuelt å innføre lukking av deltakelsen i fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62°N for fartøy i gruppe II.

Norges Fiskarlag har imidlertid i sitt landsmøtevedtak bedt Fiskeridepartementet om å foreta en ytterligere adgangsbegrensning av kystfartøygruppens fiske.

Følgende fiskerier vil i løpet av 2002 bli vurdert adgangsbegrenset: Sei nord for 62°N (konvensjonelle fartøy under 28 meter og seinot, fartøy under 13 meter), Hyse nord for 62°N (konvensjonelle fartøy under 28 meter), Sild sør for 62°N (notfartøy under 27,5 meter), Sei sør for 62°N (notfartøy på 15 meter og over, konvensjonelle fartøy på 15 meter og over), Kystbrislingfisket (alle fartøy).

Notat om en eventuell adgangsbegrensning i ovennevnte fiskerier vil bli sendt ut på høring, og avhengig av tilbakemeldingene etter høringen, og eventuelle politiske ønsker/vurderinger, vil en eventuell adgangsbegrensning av kystfartøygruppens fiske bli endelig utformet og iverksatt fra 1. januar 2003.

Fiskeridepartementet legger opp til at fartøy i gruppe II i fisket etter torsk også i fremtiden skal kunne fiske hyse og sei. På grunn av at ressursene er begrenset er det imidlertid nødvendig å prioritere de helårsdrevne fartøyene. Fordelingen mellom de helårsdrevne fartøyene og de mindre aktive fiskerne blir årlig vurdert i tilknytning til reguleringen av fisket.

For de mindre aktive fartøyene vil det således også i fremtiden være mulig å delta i fisket etter torsk, hyse og sei. "Fiskerbondens" interesser vil dermed kunne ivaretas også etter en eventuell adgangsbegrensning av fisket etter hyse og sei.

Når en ønsker å begrense tilgangen av nye fartøy til flåten er det fordi at for hvert nytt fartøy som deltar i fisket, reduseres inntektsmulighetene for de fartøyene som allerede deltar i fisket.

Dersom en har totalt åpne fiskerier risikerer en at det kan bli så mange fartøy at det ved "rettferdig fordeling mellom fartøyene" blir så lite fisk per fartøy at ingen i prinsippet gis mulighet til å drive lønnsomt. Dette problemet forsterkes ved at fiskebestandens størrelse varierer fra år til år. I år med god ressurstilgang vil en derfor kunne oppleve at det kommer nye fartøy inn i fisket, eller at mindre fartøy byttes ut med større, noe som der og da kan oppfattes som relativt uproblematisk, men som når bestanden igjen reduseres vil kunne påvirke fartøyenes lønnsomhet negativt.

En adgangsbegrensning blir derfor innført for å sikre driftsgrunnlaget til de som allerede er aktive i fisket, og er derfor i fiskernes egne interesser.

Spørsmål nr. 99

Innlevert 7. januar 2002 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 14. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Den 29. november 2000 stilte jeg spørsmål til justisministeren om hvilke retningslinjer politikamrene har å forholde seg til når det gjelder oppfølging av melding om savnet person.

Hvilke instruksjoner er pr. i dag sendt politiet når en person meldes savnet, og hvilke rutiner kan de pårørende forvente hos politiet?»

Begrunnelse:

I justisministerens svar ble det blant annet sagt: "Det er utarbeidet forslag til nye skjema, rutiner og hjelpedokumenter for saksbehandling, rapportering og etterforskning i slike saker. Det vil nå bli foretatt kvalitetssikring og vurdering av disse forslagene med sikte på å innføre forslagene i politiets saksbehandlingssystem."

Svar:

Det fremgår av det svar som justisministeren gav på spørsmålet i november 2000 at det er utarbeidet forslag til nye rutiner, herunder bl.a. bruk av nye og bedre skjema for politiets håndtering av en melding om savnet person.

Forslagene som ligger til grunn er utarbeidet av en egen arbeidsgruppe som departementet satte ned i 1996. Gruppens innstilling forelå i 1997. Den omtaler nødvendigheten av å etablere faste og mer standardiserte rutiner ved mottak, registrering og behandling av savnetmeldingen. Forslagene tar særlig sikte på å etablere klare ansvarsforhold og å heve kvaliteten på politiets etterforskning.

Riksadvokaten opplyser at han for tiden arbeider med å gjøre ferdig et rundskriv som tar hensyn til disse forslagene. Rundskrivet vil omtale rutiner for etterforskning i forbindelse med melding om savnet person i Norge, melding om savnet norsk borger i utlandet og melding om person som er savnet fra norsk skip i utenriksfart.

Politidirektoratet sendte i juli 2001 ut retningslinjer til politiet for den delen av arbeidet med en savnetmelding som særlig gjelder søk etter den savnede.

Her tar man for seg alle sider ved politiets søkinnsetts for å sikre seg at denne gjennomføres på en trygg og god måte. Ikke minst omtales viktigheten av at politiet sørger for å ivareta de pårørendes interesser gjennom informasjon og profesjonell omsorg.

Jeg vil ellers opplyse at Politidirektoratet nå vil gjennomføre en evaluering av retningslinjene for å se om de bør forbedres ytterligere.

Politidirektoratet opplyser for øvrig at det etter hvert vil bli innført en ordning i alle politidistrikter med såkalte familiekontakter. Det er tjenestemenn som blir gitt særskilt opplæring i å ta seg av pårørende i vanskelige situasjoner hvor politiet er involvert. Tjenestemannen skal holde pårørende løpende orientert om arbeidet med den aktuelle saken, og sørge for at vedkommende får nødvendig omsorg.

Spørsmål nr. 100

Innlevert 7. januar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 15. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Det fremkommer i media at flere av statsbankene i årevis har beregnet for lav rente på lån med flytende rente. Denne regnefeilen skal nå rettes opp til disfavør for lånekundene som får et rentepåslag på 0,3 pst.

Hvordan har denne feilen kunnet oppstå, og vil finansministeren ta initiativ slik at beregningsmodellen kan videreføres, slik at lånekundene får lavest mulig rente?»

Svar:

Spørsmålet er forelagt Kommunal- og regionaldepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet.

Regjeringen har avgjort at det ved beregningen av flytende renter fra og med 2. kvartal 2002 i Husbanken og Lånekassen, skal benyttes det samme tekniske beregningsgrunnlaget som ble forutsatt ved innføringen av rentesystemet i 1996, dvs. at statens innlånskostnader skal dekkes ved at bankene får låne til like gunstige vilkår som staten. I tillegg videreføres en rentemargin på 0,5 prosentpoeng i Husbanken og 1 prosentpoeng i Lånekassen. Isolert sett innebærer dette en renteøkning på 0,3 prosentpoeng, men som følge av den generelle rentenedgangen i Norge, blir flytende rente den samme i 2. kvartal som i 1. kvartal 2002, dvs. 7,3 pst. i Husbanken og 7,8 pst. i Lånekassen. Det gjøres ingen endringer i beregningsmetoden for lån med fast rente. Endringene som blir gjennomført fra 2. kvartal i de flytende rentene i Husbanken og Lånekassen medfører at samme beregningsprinsipp ligger til grunn for rentefastsettelsen av lån med flytende rente og fastrentelån.

I St.prp. nr. 84 (2000-2001) ble Stortinget informert om at renteseriene som i flere år hadde blitt benyttet for fastsettelse av den flytende renten i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og Landbruksbanken har vært nominelle renter og ikke effektive renter, slik en la til grunn da systemet ble etablert. Grunnen til at feilen har oppstått er at Norges Bank uten varsel endret beregningsmetoden for de renter som er blitt brukt for utregningen av de flytende rentene i Lånekassen, Husbanken og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål.

Det er nå lagt opp til nye rutiner som sikrer en bedre kvalitetssikring av beregningsgrunnlaget for fastsettelsen av de flytende rentene.

Spørsmål nr. 101

Innlevert 7. januar 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 15. januar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I dag stoppet 70 aksjonister fra lokalmiljøet anleggsmaskinene som var klare til å starte byggingen av den omstridte Sentergata på Furuset. Veien vil ødelegge et grøntområde og øke luft- og støyforurensningen for to barnehager og én ungdomsskole.

Vil miljøvernministeren bruke sin mulighet til å gripe inn, etter plan- og bygningsloven § 33-2 fjerde ledd, å forlange at prosjektet konsekvensutredes, eller på annen måte søke å stoppe byggingen av Sentergata?»

Begrunnelse:

Sentergata på Furuset er en svært omstridt vei som vil ødelegge et grøntområde, øke luft- og støyforurensningen for to barnehager og én ungdomsskole. Prosjektet er ikke konsekvensutredet etter plan- og bygningsloven.

Området rundt Sentergata er allerede tungt belastet med luft- og støyforurensning. Luftkvalitetsmålinger viser at området befinner seg over maksimumsgrensen for helseskadelig luftforurensning store deler av året. Bygging av Sentergata vil øke denne belastningen og fjerne en grønn lunge i bydelen. Området er mye brukt av barn og unge til lek og andre fritidsaktiviteter.

I dag morges stoppet over 70 aksjonister fra lokalmiljøet anleggsmaskinene som var klare til å starte byggingen av veien. Dette har nå skjedd flere ganger. Motstanden mot bygging av Sentergata er stor, og aksjonsgruppen har varslet nye aksjoner hvis utbygger på nytt forsøker å starte anleggsarbeidet. Det er også samlet inn 5 000 underskrifter i lokalmiljøet mot bygging av Sentergata.

Etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven kan miljøvernministeren gripe inn og forlange at mindre tiltak (som Sentergata er i plansammenheng) blir konsekvensutredet dersom tiltaket kan få vesentlige konsekvenser for miljøet eller dersom tiltaket er omstridt. I plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger § 33-2 fjerde ledd heter det: "Departementet kan i det enkelte tilfelle også bestemme at det skal utarbeides konsekvensutredninger for mindre eller andre tiltak, dersom tiltaket kan få vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn, eller når konsekvensene vurderes som særlig usikre eller omstridte."

Bygging av Sentergata vil få vesentlige negative konsekvenser for oppvekstmiljøet til barna som går på Furuset skole, Furustien barnehage og Scala barnehage i form av økt støy- og luftforurensning og reduserte muligheter for bruk av utearealer.

Foreldretutvalget ved Furuset skole, som er skolen som vil bli hardt rammet av en eventuell bygging av Sentergata, har klaget inn reguleringsvedtaket til fylkesmannen i Oslo og Akershus.

I sin klage til fylkesmannen i Oslo og Akershus påpeker FAU ved Furuset skole at de "Rikspolitiske retningslinjene for barn og unge" som har vært gjeldende fra 1989, som krever at hensynet til barn og unge skal utredes i den kommunale planprosessen, er brutt i saksbehandlingen av Sentergata.

FAU på Furuset skole påpeker at kommunen ikke har stilt fullverdig erstatning for de områdene som tas til denne omreguleringen.

Retningslinjene sier også at alle kommuner skal ha en person som på en spesiell måte skal være barnas talsmann. FAU på Furuset har prøvd å finne den personen i Oslo kommune, men har nå fått informasjon om

at det ikke er noen som fungerer som barnas talsmann i hovedstaden. Viser også til brev sendt om saken datert 7. januar 2002.

Svar:

Det henvises til brev fra stortingsrepresentant Heidi Sørensen til Stortingets president, og brev fra samme avsender til miljøvernminister Børge Brende, begge datert 7. januar 2002.

Sentergata på Furuset ligger inne i gjeldende reguleringsplan fra 1996. Planen er ikke påklaget. Deler av tiltaket ble igangsatt våren 2001. Bystyret fattet, etter forespørsel fra en lokal aksjonsgruppe, vedtak om at byrådet skulle se på alternativer til og igangsette ny regulering av Sentergaten. Undersøkelser ble gjennomført sommeren 2001. Byrådet har etter en totalvurdering konkludert med å opprettholde gjeldende regulering.

I brevene fra representant Heidi Sørensen reises det spørsmål om miljøvernministeren vil bruke muligheten til å gripe inn i utbyggingssaken ved hjelp av plan- og bygningsloven § 33-2 fjerde ledd, eller om Miljøverndepartementet vil benytte andre muligheter for å stoppe byggingen av Sentergata på Furuset.

Plan- og bygningsloven § 33-2 fjerde ledd åpner for at Miljøverndepartementet i særlige tilfeller kan bestemme at mindre eller andre tiltak enn dem som fanges opp av de ordinære oppfangingskriteriene likevel skal konsekvensutredes. Vilkåret er at tiltaket kan få vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn eller at konsekvensene er særlig usikre eller omstridte. Det har vært lagt til grunn at

denne bestemmelsen er å anse som en unntaksbestemmelse som kun benyttes i særlige tilfeller, og at pålegg om konsekvensutredning bør skje i en tidlig fase av planprosessen.

Konsekvensutredninger skal sikre at virkninger av tiltaket tas i betraktning når det fattes vedtak om og eventuelt på hvilke vilkår tiltaket kan gjennomføres.

Ettersom byrådet ikke vil igangsette ny regulering av området, foreligger det derfor ingen beslutningsprosess der KU-bestemmelsene kan inngå som særskilte saksbehandlingsregler.

Jeg ønsker derfor ikke å pålegge konsekvensutredningsplikt etter plan- og bygningsloven § 33-2 fjerde ledd.

Det stilles også spørsmål om det foreligger andre måter Miljøverndepartementet kan stanse utbyggingen på Furuset på. I plan- og bygningsloven § 27-2 nr. 3 annet ledd ligger det en mulighet for at departementet av eget tiltak kan oppheve planen eller gjøre de endringer som finnes påkrevet, dersom en vedtatt reguleringsplan strider mot nasjonale interesser. I dette tilfellet kan ikke departementet se at det foreligger slike interesser som tilsier at staten bør gå inn i saken.

Utover dette må kommunen sies å være rette instans for å nedlegge et eventuelt byggeforbud, ettersom det her dreier seg om en intern veisak i en av Oslo kommunes bydeler.

Spørsmål nr. 102

Innlevert 8. januar 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 15. januar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I det nye ruteoppsettet til SAS og Braathens er det ikke flyavgang mellom Tromsø og Oslo mellom kl. 08.40 og 14.35. Dette medfører store problemer for mange reisende, spesielt der man har korresponderende fly eller båt.

Hva vil statsråden gjøre for å skape ny konkurranse på strekningen Tromsø-Oslo slik at rutetilbudet blir bedre?»

Svar:

Jeg er enig i at det var en svært uheldig situasjon som oppstod da både SAS og Braathens kuttet i rutetilbudet mellom Oslo og Tromsø ved årsskiftet, på en slik måte at alle formiddagsrutene ble lagt ned.

Driften av flyrutene på stamrutenettet foregår på kommersielle vilkår, og så vidt jeg vet er det kommersielle hensyn som ligger til grunn for rutekuttene. Ifølge flyselskapene har de i lengre tid operert med

relativt stor overkapasitet på ruten Oslo-Tromsø. I tillegg kommer selskapenes økte kostnader, blant annet til sikkerhetstiltak, og den trafikknedgang som har kommet som en følge av hendelsene 11. september 2001.

Jeg kan imidlertid ikke akseptere et såpass mye dårligere ruteprogram for Tromsø og dermed for hele Nord-Norge. Samferdselsdepartementet har følgelig, i kontakt med SAS, fått løfte om at en ny frekvens mellom Tromsø og Oslo, i det aktuelle tidsrommet på formiddagen, vil starte opp den 28. januar.

Jeg kan legge til at jeg vil følge særlig med i denne saken fremover, fordi den er av stor betydning for Nord-Norge.

Spørsmål nr. 103

Innlevert 9. januar 2002 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 18. januar 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Arbeids- og administrasjonsministeren varslet nylig at Regjeringen vurderer en omfattende utflytting av statlige institusjoner fra Oslo.

Vil Regjeringen da også vurdere Østfold som et område å plassere de nye institusjonene i?»

Begrunnelse:

Da Regjeringen godkjente fylkesplanen for Østfold heter det i en pressemelding (30.11.01) at "Regjeringen ønsker en mer balansert befolkningsvekst på Østlandet og satser på "Østfoldbyen" rundt nedre Glomma som en motvekt til Oslo". Sysselsettingen i Østfold er ifølge SSBs arbeidskraftundersøkelse 3. kvartal 2001 bare på 67,9 pst. Det er bare Hedmark og Vest-Agder som har lavere sysselsetting. For kvinner er sysselsettingen i Østfold på 66,9 pst., bare Hedmark er lavere. Det viser at Østfold har tilgjengelig arbeidskraft og behov for flere arbeidsplasser.

En utflytting av statlige institusjoner til Østfold vil også være lettere for de ansatte enn flytting til områder langt unna Oslo, ved at man kan pendle og slipper å rykke familien ut av sitt miljø.

På denne bakgrunn ber jeg om at Østfold er med i vurderingen som nytt lokaliseringssted, når flytting av statlige institusjoner skal vurderes.

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentant Svein Roald Hansen av 9. januar 2002 om Regjeringen i forbindelse med ev. utflytting av statlige institusjoner fra Oslo, også vil vurdere Østfold som et område å plassere de nye institusjonene i. Hansen viser i den anledning bl.a. til at Østfold både har tilgjengelig arbeidskraft og behov for flere arbeidsplasser, og at det for de ansatte kan være enklere å akseptere flytting til Østfold enn til områder langt unna Oslo.

Representanten Hansen setter her fokus på et viktig og følsomt tema.

Spørsmålet om utflytting av statsoppgaver fra Oslo har imidlertid sider som trekker i ulike retninger. Jeg vil imidlertid først få presisere at Regjeringen klart har til hensikt å videreføre arbeidet for desentralisering og flytting av statsoppgaver som med fordel kan utføres andre steder enn i Oslo.

Premissene for dette arbeidet må imidlertid etter min mening ikke være at Distrikts-Norge er en klient som trenger statlige arbeidsplasser som sosialstøtte - det må være at oppgaver og etater kan få et bedre hjem et annet sted enn i Oslo. Tar vi det som utgangspunkt og vurderer ulike typer statlig virksomhet ut fra de oppgavene som skal løses, samt de behov virksomhetene har for kompetanse, tror jeg vi ofte vil finne at vi får en bedre statlig sektor om virksomheter/ oppgaver plasseres andre steder enn i hovedstaden.

Regjeringen legger videre vekt på å se utflytting av statlige oppgaver som en del av den samlede moderniseringsinnsatsen i staten. En effektiv og moderne statlig/offentlig sektor er derfor et klart mål for Regjeringens arbeide slik at vi får flere og bedre tjenester ut av hver krone som brukes.

La meg også få understreke at i forbindelse med moderniseringen er mulighetene for flytting veldig mye større enn de har vært i tradisjonelle organisasjonsformer, og Regjeringen ønsker således å åpne opp for at den statlige oppgaveløsningen kan skje på andre måter, med andre metoder og mer stedsuavhengig enn tidligere. Jeg ser derfor ingen grunn til at ikke også Østfold skal være med i vurdering av hvor statlige oppgaver og arbeidsplasser ev. skal lokaliseres/utføres i fremtiden.

Jeg vil imidlertid få understreke at hvis vi skal få utnyttet mulighetene, og hvis distriktene skal ha følelsen av at de får institusjoner/oppgaver fordi disse passer der, er det veldig viktig at prosessene frem til ev. utflyttingsvedtak er strukturerte og korrekte, og at de ansatte føler de også har et medeierskap i disse.

Spørsmål nr. 104

Innlevert 10. januar 2002 av stortingsrepresentant Tove Lehre

Besvart 17. januar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Det er i dag vanskelig å finne nok fosterhjem, spesielt for større barn og søskengrupper. Vilklårene rundt godtgjøringen kan være et hinder for å finne mange nok familier å velge mellom. Man er ikke ansatt, men har en oppdragsavtale knyttet til den enkelte plassering. Dette innebærer at man hverken er omfattet av forsikrings- eller pensjonsordninger.

Vil statsråden ta initiativ til at det etableres ordninger som sikrer fosterforeldre forsikring og pensjon for de oppdrag de tar?»

Begrunnelse:

Så sant det er mulig forsøke barnevernet å styrke det enkelte barn ved å gå inn med tiltak i barnets egen familie og nærmiljø. Det er bare når dette ikke er mulig at fosterhjem blir alternativet. De barna som plasseres i fosterhjem har hatt store belastninger og det stilles derfor helt spesielle krav til dem som er villig til å stille opp som fosterforeldre. Et nesten ufravikelig krav er at en av fosterforeldrene ikke skal ha arbeid utenfor hjemmet.

I dagens samfunn er det heller sjelden at ikke begge foreldre er i arbeid utenfor hjemmet. Folk flest er bevisst på nødvendigheten av å sikre seg i forhold til sykdom og få rett til tjenestepensjon.

Fosterforeldre faller utenom de generelle rettigheter arbeidstakere har etter arbeidsmiljøloven. Å ta oppdrag som fosterforeldre, er ikke et alternativ til arbeid utenfor hjemmet. Dette i seg selv kan vanskeliggjøre rekrutteringen. Når det i tillegg er slik at den som er hjemmевærende med fosterbarnet heller ikke får anledning til å opparbeide rettigheter til tjenestepensjon i den tiden oppdraget varer, blir det neppe enklere å finne mange nok fosterhjem å velge mellom.

Mangel på fosterhjem fører igjen til at mange barn må vente unødige lenge i institusjoner, beredskapshjem eller må oppleve ulike akutttiltak. Det bør derfor være en målsetting å bedre rammevilkårene rundt fosterhjemmene, slik at flere ser seg i stand til å påta seg slike viktige oppdrag.

Svar:

Fosterhjem er det mest brukte plasseringsalternativet når barneverntjenesten overtar omsorgen for barn. Rekruttering av gode fosterforeldre og utvikling av fosterhjemsarbeidet er følgelig en prioritert oppgave for Barne- og familiedepartementet. I dette ligger også at vi stadig arbeider for at fosterforeldrene skal få gode arbeidsvilkår.

Etter gjeldende forståelse av lovverket er ikke fosterforeldre å betrakte som arbeidstakere i arbeidsrettslig forstand. På grunn av graden av selvstendighet og arbeidets art er det mer naturlig å betrakte dem som selvstendige oppdragstakere for barneverntjenesten. Dette gjelder også de såkalte forsterkede fosterhjemmene. Også når det gjelder disse hjemmene vil formålet med plasseringen være at det skal etableres en ordning som er mest mulig lik et vanlig familieforhold. Når barn som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme hos sine biologiske foreldre plasseres i fosterhjem, er formålet nettopp å gi barnet et erstatningshjem i denne perioden. Barnet skal i størst mulig grad inngå i fosterfamilien som et vanlig familiemedlem og skal delta i de samme aktiviteter som familiemedlemmene for øvrig, for eksempel når det gjelder ferier.

Når barn skal plasseres i fosterhjem etter vedtak om omsorgsovertakelse skal barneverntjenesten og fosterforeldrene inngå en avtale om henholdsvis fosterforeldrenes og barneverntjenestens plikter og rettigheter. Etter forskrifter til barnevernloven skal avtalen inngås på eget skjema utarbeidet av Barne- og

familiedepartementet. I følgeskrivet om bruken av skjemaet til blant annet landets kommuner anbefaler imidlertid departementet at barneverntjenesten bruker skjemaet også når foreldrene frivillig plasserer barn i fosterhjem og når barneverntjenesten formelt godkjenner en privat plassering som fosterhjem.

Ifølge fosterhjemsavtalen har barneverntjenesten en rekke forpliktelser, herunder å tegne ulykkesforsikring for barnet. Videre skal barneverntjenesten informere fosterforeldrene blant annet om deres juridiske rettigheter. Behovet for å inngå eventuelle ytterligere forsikringsavtaler forutsettes derfor å bli vurdert i forbindelse med inngåelsen av avtalen.

Fosterhjemsavtalen er av privatrettslig karakter. Uenighet mellom barneverntjenesten og fosterforeldrene om hvordan avtalen skal forstås må således løses i samarbeid mellom partene. For i størst mulig grad å unngå misforståelser oppfordres barneverntjenesten til å opplyse fosterforeldrene om hvordan den tolker punktene i avtaleskjemaet før avtale inngås, og til jevnlig å gjennomgå og reforhandle fosterhjemsavtalen, alt tilpasset den enkelte plassering. Et eksemplar av fosterhjemsavtalen med følgeskriv vedlegges til orientering.

Som oppdragstakere for barneverntjenesten har fosterforeldrene en relativt fri og selvstendig stilling i utøvelsen av sitt verv, og kommunen anses ikke å ha

den styrings- og kontrollrett som er vanlig mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. At fosterforeldre ikke anses som arbeidstakere innebærer riktignok at de faller utenfor mange av de alminnelige regler om rettigheter i arbeidsforhold etter arbeidsmiljøloven og folketrygdloven. Begge lovverk har imidlertid bestemmelser som er utformet nettopp med sikte på å ivareta oppdragstakere som ikke kan anses som arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende. Dette gjelder eksempelvis retten til sykepenger etter folketrygdloven, samt retten til omsorgspermisjon og permisjon i forbindelse med fosterbarns sykdom etter arbeidsmiljøloven.

Det er først og fremst i barnets interesse at det skapes best mulig rammevilkår for fosterforeldrene. Myndighetenes holdning er at ingen skal tjene på å være fosterforeldre. På den annen side kan det virke urimelig hvis de som utfører omsorgsoppgaver på vegne av det offentlige ikke skal få de samme ytelsene fra det offentlige som biologiske foreldre. For å bøte på dette, og ikke minst av rekrutteringshensyn, er departementet opptatt av ytterligere å bedre fosterforeldrenes rettigheter som oppdragstakere for barneverntjenesten.

På denne bakgrunn, og også fordi rammebetingelsene for fosterforeldrene er preget av store regionale forskjeller når det gjelder deres sosiale rettigheter, tok vi høsten 2001 opp med Sosial- og helsedepartementet behovet for å avklare nærmere fosterforeldrenes rett til sykepenger, pensjonspoeng og omsorgspenger.

Det samme behovet for avklaring gjelder i forhold til arbeidsledighetsstønad og dagpenger. Mange fosterhjem er såkalt forsterket ved at en av fosterforeldrene av hensyn til fosterbarnet må slutte i annet arbeid for å være hjemme med barnet på heltid. Tapt arbeidsfortjeneste i den forbindelse vil som regel bli kompensert i form av økt arbeidsgodtgjøring til fosterhjemmet. Dersom den andre fosterforelder blir permittert eller arbeidsledig risikerer vedkommende etter gjeldende regler på området å få trekk i dagpenger eller avkortet arbeidsledighetstrygd på grunn av den økte arbeidsgodtgjøringen som fosterhjemmet mottar.

I tråd med Barne- og familiedepartementets ønske om å bedre fosterforeldrenes stilling vil vi selvsagt søke å motvirke et regelverk som gjør at fosterforeldre får redusert sitt økonomiske grunnlag som følge av sitt oppdrag som fosterforeldre. Vi har derfor tatt problemet opp med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og har bedt om raskest mulig tilbakemelding derfra.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

DET KONGELEGE BARNE- OG FAMILIE-DEPARTEMENT

Landets fylkesmenn, fylkesnemnder, fylkeskommuner, kommuner

Vår ref:

99/01701- STV

Dato:

16.11.99

FOSTERHJEMSAVTALEN - NYTT AVTALESKJEMA

Vedlagt følger nytt skjema utarbeidet av Barne- og familiedepartementet til bruk ved inngåelse av avtale mellom barneverntjenesten og fosterforeldre etter vedtak om omsorgsovertakelse, jf. lov om barne-

verntjenester av 17. juli 1992 § 4-12 og 4-8 og forskrift av 21. desember 1992 om barn i fosterhjem og tilsyn med barn i fosterhjem.

Barne- og familiedepartementet vil bemerke følgende:

Ved fosterhjemsplasseringer etter vedtak om omsorgsovertakelse skal avtalen inngås på dette skjemaet, jf. forskriften § 3. Det henstilles imidlertid om at skjemaet benyttes så langt det passer også ved frivillige plasseringer i fosterhjem etter barnevernloven § 4-4 femte ledd og når en privat plassering blir godkjent som fosterhjem etter § 4-7. I disse tilfellene utøver fosterforeldrene den daglige omsorgen for barnet på vegne av barnets foreldre, og ikke på vegne av barneverntjenesten. Det er derfor viktig at også barnets foreldre trekkes inn med hensyn til avtalens innhold.

Plasseringer i fosterhjem er svært ulike, og skjemaet kan ikke fange opp den variasjon som finnes. Eksempelvis kan fosterhjemstiltaket opprettholdes etter barnevernloven § 1-3 inntil ungdommen har fylt 23 år. En avtale som gjelder for et barn og dets behov vil neppe være det samme som for et voksent fosterbarn. Det forutsettes derfor at barneverntjenesten i samarbeid med fosterforeldrene jevnlig gjennomgår og reforhandler avtalen, alt tilpasset den enkelte plassering.

De avtaler som inngås mellom kommunen og fosterhjemmet er av privatrettslig karakter og uenighet må løses i samarbeid mellom partene. For i størst mulig grad å unngå misforståelser bør barneverntjenesten opplyse fosterforeldrene om hvordan den tolker punktene i avtaleskjemaet før avtale inngås. Oppstår det uenighet om hvordan en inngått avtale skal forstås, kan man be fylkesmannen om bistand til å løse konflikten. Fylkesmannen kan imidlertid ikke avgjøre saker på dette området.

Det er barnets tiltaksplan som skal danne utgangspunkt for å vurdere behovet for forsterkningstiltak for barnet. Behovene vil naturlig endre seg i forhold til barnets alder, utvikling og plasseringssted. Det er derfor nødvendig å evaluere tiltakene fortløpende. Avgjørelser om tilførsel av ekstraressurser til fosterhjemmet skal reguleres gjennom fosterhjemsavtalen og ikke ved at barneverntjenesten fatter administrative vedtak selv om fosterbarn - i likhet med andre barn - har rett til hjelp gjennom det ordinære tiltaksapparatet når dette vurderes som nødvendig. I de saker hvor forsterkningstiltakene kan medføre fylkeskommunal medvirkning må kommunen kontakte fylkeskommunen slik at det er dialog mellom de parter som skal finansiere tiltaket. Det samme gjelder hvis det inngås avtale blant annet om forhøyet arbeidsgodtgjøring. Dersom avtalen medfører at krav om fylkeskommunal refusjon kan fremmes, bør fylkeskommunens vurdering av forsterkningen innhentes før tiltaket iverksettes.

Det nye avtaleskjemaet tar sikte på å avklare og å tydeliggjøre ansvarsforholdene mellom barneverntjenesten og fosterforeldrene. Vi ber i den forbindelse om at fosterhjemsavtaler inngått på skjema fra januar 1993 gjennomgås og eventuelt reforhandles så snart dette er praktisk mulig med utgangspunkt i det nye avtaleskjemaet.

Med hilsen

Haktor Helland (e.f.)

Bjørn Bredesen

Vedlegg 2.

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET 1999

Avtale mellom barneverntjenesten og fosterforeldre etter vedtak om omsorgsovertakelse. (jf. lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 § 4-12 og 4-8 og forskrift av 21. desember 1992 om barn i fosterhjem og tilsyn med barn i fosterhjem)

Q - 0223

Internettside: <http://odin.dep.no/archive/bfdvedlegg/01/01/Q0223007.doc>

Spørsmål nr. 105

Innlevert 10. januar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 16. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Studiemoderasjonen hos NSB er nylig redusert. NSB gir reduksjon i støtten til studiemoderasjonen på 31 mill. kroner i statsbudsjettet, skylden for at det er blitt dyrere å reise for elever og studenter. Dette kan ramme prinsippet om lik rett til utdanning, og gir selvsagt de aller fleste enda større utgifter. Elevorganisasjonen, Studentenes Landsforbund og Norsk Studentunion reagerer sterkt på denne utgiftsøkningen.

Hva vil statsråden gjøre for at elever og studenter kan få billigere togreiser?»

Svar:

For 2002 har Stortinget vedtatt en bevilgning på om lag 42 mill. kroner over statsbudsjettets kapittel 270 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 70 Tilskudd til lengre reiser. Dette er en reduksjon på 32 mill. kroner i forhold til 2001- budsjettet. Avtalen for 2002 med NSB var det beste man kunne få til innenfor den reduserte bevilgningsrammen.

Jeg vil peke på at det fra høsten av vil bli innført rabatterte månedskort for studenter i lokalkollektivtrafikken. Ordningen er påtenkt studenter som bruker kollektivtransport hyppig på studiestedet. Avhengig av den enkelte students reisemønster, vil dette for mange studenter være et like viktig bidrag til billig kollektivtransport.

Spørsmål nr. 106

Innlevert 10. januar 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 15. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ifølge media er en politiførstebetjent funnet skyldig i å ha forgrepet seg på en kvinnelig politistudent mens hun sov. Etter åtte måneders ansiennitetstap får vedkommende tjenestemann stillingen tilbake. Tjenestemannens politimester uttaler til saken at åtte måneders degradering er en sterk personalmessig reaksjon.

Har politi- og lensmannsetaten etter justisministerens mening et hensiktsmessig reaksjonsmønster og et bredt nok spenn i reaksjonsformer i personalsaker?»

Begrunnelse:

Publikum forventer et politi som formidler solidaritet, omsorg, tjenestevillighet og ikke minst viser respekt for enkeltmennesket. Politiet må følge regelverket og ha høy yrkesetisk integritet for å oppnå tillit og troverdighet i forhold til publikum. Ved brudd på reglene må det sørges for at den enkelte holdes ansvarlig. Straffbare handlinger må møtes med strafferettslige og personalmessige reaksjoner, der reaksjonene står i forhold til den handling som er begått. Dette vil ha betydning for publikums tillit til politi- og lensmannsetaten som sådan.

Svar:

Polititjenestemenn omfattes, i likhet med øvrige statlige tjenestemenn, av tjenestemannsloven. I lovens § 14 fremgår hvilke former for ordensstraff det er anledning til å ilegge i personalsaker. Som ordensstraff regnes skriftlig irettesettelse, tap av tjenesteansiennitet fra én måned til to år samt varig eller tidsbegrenset nedsettelse i en lavere stilling. Varig eller tidsbegrenset degradering er strengeste ordensstraff, med mindre tjenestemannen blir avskjediget.

Politi- og lensmannsetaten har i alminnelighet en streng praksis i personalsaker i tilfeller hvor en tjenestemann har foretatt en straffbar handling. Dette er nødvendig for å opprettholde den tillit og troverdighet som politiet er avhengig av i sin virksomhet.

I dette konkrete tilfellet ble straffesaken mot polititjenestemannen avgjort ved et forelegg på 8 000 kroner for overtredelse av straffeloven § 200 første ledd. Dette er en forholdsvis mild reaksjon ved overtredelse av denne bestemmelsen, og det har sin årsak i de faktiske omstendighetene i denne saken.

Jeg finner avslutningsvis grunn til å opplyse om at Politidirektoratet følger med utviklingen i praksis ved tjenstlige reaksjoner i politiet, for å være sikret en hensiktsmessig praksis i disiplinærsaker, slik at publikums tillit til etaten opprettholdes.

Spørsmål nr. 107

Innlevert 10. januar 2002 av stortingsrepresentant Mette Gundersen

Besvart 17. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Flere norske web-sider bryter norsk straffelov. Personhets og rasistisk propaganda kan man med få tastetrykk klikke seg fram til. Problemet med disse websidene er at de ofte opprettes på utenlandske servere og er således, etter dagens lovgivning, ikke å anse som brudd på norsk strafferett.

Vil justisministeren ta initiativ til å utarbeide en lovhjemmel som gjør det mulig å straffeforfølge personer som legger ut kriminell propaganda på utenlandske nettservere?»

Begrunnelse:

I de senere årene har man forsøkt å anmelde personer og organisasjoner som legger ut norsk hatpropaganda på Internett, uten at dette har ført fram til en reaksjon. Dagens lovverk er til hinder for en effektiv straffeforfølgelse av kriminell propaganda på Internett. Det er en helt uholdbar situasjon at den propagandaen som tilskynder og legitimerer rasistisk vold ikke kan straffeforfølges.

Svar:

1. Det følger av straffeloven § 12 annet ledd at når en "handlings straffbarhet avhenger eller påvirkes av en inntråd eller tilsiktet virkning, betraktes handlingen som foretatt også der hvor virkningen er inntråd eller tilsiktet framkalt". For slike handlinger vil det altså foreligge to gjerningssteder: både det stedet der gjerningen er begått og det stedet der virkninger er inntråd eller tilsiktet inntråd.

Dette innebærer sannsynligvis - og i alle fall som et utgangspunkt - at alt innhold på Internett som kan leses i Norge (har virkning her), også er underlagt norsk straffelovgivning. Og som kjent følger det av nettets globale karakter, at alt innhold på nettet kan leses i Norge, med mindre særskilte sperrer er innført. Straffeloven § 12 annet ledd gir derfor norsk påtalemyndighet og norske domstoler global jurisdiksjon over Internett.

Et tilsvarende synspunkt ble lagt til grunn i en dom avsagt av Salten herredsrett 7. juli 2000 (inntatt i Rettens Gang 2001 s. 219). I denne saken drev to personer bosatt i Norge en hjemmeside med ulovlig pornografisk innhold på en utenlandsk server. Retten kom til at handlingen kunne straffes etter norsk straffelov.

Det kan videre opplyses at man i Tyskland har inntatt det samme prinsipielle standpunkt, basert på den tyske straffeloven § 9 (Strafgesetzbuch - StGB), som sier at en handling kan være straffbar i Tyskland dersom følgen av handlingen inntreffer på tysk territorium. I en avgjørelse fra tysk høyesterett i 2000 (Bundesgerichtshof, dom 12. desember 2000 - 1 StR 184/ 00) ble det lagt til grunn at en australsk statsborger, bosatt i Australia, som hadde lagt ut materiale som er straffbart etter tysk rett (bl.a. benektelse av Holocaust) på sin hjemmeside lagret på en australsk server, kunne straffeforfølges i Tyskland.

Datakrimutvalget, som ble nedsatt i statsråd fredag 11. januar 2002, har fått i særskilt oppdrag å utrede om norsk straffelovs stedlige virkeområde er hensiktsmessig avgrenset når det gjelder ulovlig materiale på nettet. Utvalget skal dessuten vurdere om politiet har tilstrekkelig adgang til å kreve at slikt materiale fjernes.

2. Det sier seg selv at norsk påtalemyndighet verken har interesse av, kapasitet til eller praktiske muligheter til å forfølge alle ytringer på nettet som måtte være i strid med den norske straffeloven. Det vil være naturlig å prioritere de nettstedene som framstår som særlig rettet mot et norsk publikum, for eksempel fordi nettstedet bruker norsk språk eller viser særlig interesse for norske forhold. Det er også naturlig at påtalemyndigheten prioriterer de sakene der den ansvarlige for det ulovlige innholdet på nettet befinner seg i Norge. Men det er ikke utelukket å reise tiltale også mot personer som har tilhold i andre stater, og som derfor eventuelt må utleveres til Norge i samband med straffesaken.

For saker der utlevering er aktuelt, er det imidlertid sentralt at rasistiske ytringer ikke bedømmes strafferettslig likt i alle stater. I USA er for eksempel rasistiske ytringer som sådanne beskyttet av ytringsfriheten. Som hovedregel kreves dobbel straffbarhet som vilkår for utlevering. Det vil derfor normalt ikke være mulig å få utlevert personer fra andre land til straffeforfølgning i Norge for handlinger som ikke er straffbare i vedkommende land.

Spørsmål nr. 108

Innlevert 11. januar 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 18. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Med bakgrunn i den siste ukes oppslag i Dagsavisen vedrørende tsjetsjenske flyktninger som kommer til Norge, men sendes til Hellas for behandling av asylsøknaden vil jeg spørre:

Hva er forskjellene i gresk og norsk asylpolitikk, og bør eventuelt slike forskjeller føre til at Norge endrer sin praksis med utsending av tsjetsjenske flyktninger?»

Svar:

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet om skjønnsutøvelse, lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Dette innebærer at jeg ikke har myndighet til å instruere Utlendingsdirektoratet om praksis overfor tsjetsjenske asylsøkere.

Den politiske styringen på utlendingsfeltet må som følge av lovendringen skje gjennom lov og forskrift. Departementet følger utviklingen og praksis på utlendingsrettsområdet nøye, og vurderer løpende behovet for eventuelle endringer.

Departementet står i disse dager i kontakt med greske myndigheter gjennom Norges ambassade i Aten (Hellas), for å få nærmere oversikt over gresk asylpolitikk, spesielt praksis overfor tsjetsjenske asylsøkere.

Etter FNs flyktningkonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon er Norge forpliktet til ikke å sende personer tilbake til områder hvor de risikerer forfølgelse, tortur eller umenneskelig behandling.

Hellas er part i FNs flyktningkonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon, og er på samme måte som Norge forpliktet til å ta ansvar for asyl

søkere med beskyttelsesbehov. I den anledning kan det nevnes at den greske avdelingen for FNs Høykommissær for flyktninger mener gresk asylpraksis er i samsvar med flyktningkonvensjonen.

For øvrig deltar Hellas aktivt i EUs arbeid med å utvikle felles europeiske asylprosedyrer og mottaksstandarder. Hellas har ikke blitt utsatt for kritikk i disse prosessene, som også FNs Høykommissær for flyktninger deltar i. I den anledning er det viktig å ta i betraktning at norsk mottaksstandard er blant de beste i Europa, og at Hellas kan ha en betydelig lavere mottaksstandard enn Norge uten at dette bør være til hinder for at overføring kan skje etter Dublin-konvensjonen.

Spørsmål nr. 109

Innlevert 11. januar 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 18. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hvor mange av de som mottar overgangsstønad er underveis i et utdanningsløp når maksimaltiden for å motta overgangsstønad overskrides, hvor stor andel utgjør dette; hvor stort er deres inntektsbortfall og hvor mange av disse må avbryte studiene?»

Begrunnelse:

Det er mulig å få forlenget overgangsstønaden med to år hvis man er under utdanning. Imidlertid er svært mange av dagens utdanningsløp lengre enn de to årene det er mulig å få utvidet stønadsperioden. Det ville derfor vært interessant å få vite hvor mange personer dette gjelder og om ordningen burde utvides for å oppnå den ønskede effekten. Så langt jeg kjenner til er inntektsbortfallet betydelig når man går over fra overgangsstønad til ordinær studiestøtte. Spørsmålet er om dette gjør at foreldre som er i et utdanningsløp får dårligere muligheter til å fullføre utdannelsen.

Svar:

Stønadsordningen til enslig mor eller far ble lagt om i 1998. Formålet med reformen er at enslige forsørgere i størst mulig grad skal bli selvhjulpne, og være i arbeid eller utdanning når hensynet til barnet gjør det mulig.

Tidligere var det mulig å ha full stønad i 10 år, uten krav til aktivitet. Etter reformen er ordningen slik at det gis overgangsstønad i en ordinær stønadsperiode på 3 år med mulighet for utvidelse i ytterligere 2 år under nødvendig utdanning. Som hovedregel gis det ikke overgangsstønad etter at det yngste barnet har fylt 8 år. Fra det yngste barnet er fylt tre år, stilles det krav om yrkesrettet aktivitet, det vil si enten at man er i arbeid, under utdanning eller står tilmeldt arbeidskontoret som reell arbeidssøker.

I forbindelse med omleggingen av stønadsordningen ble det gitt overgangsbestemmelser som tok sikte på å gi stønadsmottakere som hadde innrettet seg etter gamle regler, en tre års periode til å omstille seg til de nye reglene. Overgangsreglene gjør at reformen først fikk full virkning fra 1. januar 2001.

Det er således først i 2003 ordningen har fungert i fem år og det kan beregnes hvor mange stønadsmottakere som er i et utdanningsløp når utvidelsen av stønadstiden med to år utløper. Først da er det mulig å si noe om hvor mange som eventuelt må avbryte studiene når stønaden bortfaller.

I 2001 var det 25 836 personer som fikk overgangsstønad. Av disse mottok 2 994 personer (11,6 prosent) utvidet overgangsstønad på grunn av utdanning. Antallet med utvidet overgangsstønad på grunn av utdanning antas å øke noe fremover. Dette har sammenheng med at den nye ordningen først har full effekt i 2003.

Full overgangsstønad utgjør 7 918 kroner per måned. Stønad til barnetilsyn for ett barn er maksimalt 2 571 kroner per måned. Totalt utgjør dette 10 489 kroner per måned. I tillegg kan det gis utdanningsstønad. Stønad til barnetilsyn gis vanligvis til det yngste barnet har fullført fjerde skoleår. Stønaden gis også til enslige forsørgere som ikke lenger har krav på overgangsstønad.

En enslig forsørger med ett barn kan få lån/stipend fra Statens lånekasse på henholdsvis 8 220 kroner per måned ved høyere utdanning, og 7 940 kroner per måned ved videregående opplæring. Av dette er lån/stipend henholdsvis 4 910/3 310 og 4 895 /3 045 kroner per måned.

Senter for samfunnsforskning (SEFOS) har fått i oppdrag å evaluere omleggingen av stønadsordningen. Målet er å få klarlagt om reformen virker etter sin hensikt. I juni 2001 mottok Sosial- og helsedepartementet en mellomrapport om evalueringen. Mellomrapporten belyser brukernes erfaringer fra de første to årene med ny ordning. Første fase av undersøkelsen viser at et flertall av brukerne er positive til reformen, men en del stønadsmottakere mener at de får for kort tid til omstilling og utdanning. Sluttrapporten skal være ferdig i juli 2002.

Departementet vil da foreta en total gjennomgang av stønadsordningen, og eventuelle endringer vil bli vurdert i den forbindelse.

Spørsmål nr. 110

Innlevert 11. januar 2002 av stortingsrepresentant Siv Jensen

Besvart 21. januar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at også bedriftsbarnehager omfattes av den nye finansieringsordningen for barnehager, hvor alle offentlige tilskudd til private og offentlige barnehager samles og gis i et direkte tilskudd til den enkelte barnehage, og vil herunder bedriftsbarnehager likebehandles med andre barnehager med hensyn til støttebeløp?»

Begrunnelse:

Hensikten med omleggingen av barnehagefinansieringen, slik den er nedfelt i Sem-erklæringen og slik et flertall i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) forutsetter at den trer i kraft, er at barnehager skal likebehandles med hensyn til offentlig støtte uavhengig av barnehagens eierskap.

Bedriftsbarnehager er et fullgodt og utmerket supplement til det øvrige barnehage tilbud. Vi kan ikke se gode grunner for at ikke bedriftsbarnehager skal behandles på lik linje med alle andre barnehager.

Krav om kommunalt opptak til bedriftsbarnehager, som betingelse for å få den nye helstatlige støtten, vil formodentlig ikke være et egnet virkemiddel, fordi det fjerner bedriftens vesentligste incitament til å etablere barnehager, nemlig hensynet til sine egne ansatte. Det er likevel en kjensgjerning at enhver etablering av bedriftsbarnehager korter ned den øvrige barnehagekø.

Bedriftsbarnehager har statstilskudd i dag. Hvis statsråden ikke ønsker å innlemme bedriftsbarnehagene i det nye og utvidede helstatlige tilskuddet, ber vi om en nærmere redegjørelse for det.

Svar:

Jeg er enig i at bedriftsbarnehager er en viktig og fullverdig del av barnehagetilbudet. Om lag 6 900 barn hadde plass i bedriftsbarnehage i 2000, hvilket utgjør en betydelig andel av det private tilbudet.

Intensjonen med å endre finansieringen av sektoren, er å sørge for en likebehandling av offentlige og private barnehager. Ny finansieringsordning vil gi bedre og mer forutsigbare driftsvilkår for alle barnehager, og dermed også et bedre barnehagetilbud for barna. I tillegg arbeider Regjeringen for å nå målene om full utbygging og lavere foreldrebetaling. Til sammen innebærer dette trolig den største endringen og satsingen på barnehagesektoren noensinne. Før man kommer så langt, er det en rekke avklaringer som må gjøres. Hvordan bedriftsbarnehager skal innlemmes i den nye finansieringsordningen, er bare ett av mange spørsmål som det gjenstår å utrede før finansieringsordningen får sin endelige utforming. Jeg må derfor få lov til å komme tilbake til den konkrete innretningen av den nye tilskuddsordningen på et senere tidspunkt.

Spørsmål nr. 111

Innlevert 11. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 21. januar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det er nå under utredning å endre dagens kondemneringsordning til et strukturfond, der næringsorganisasjonene har større innflytelse over ordningen. Det har vært et stort problem med kondemneringsordningen at mange kystfiskere ikke var omfattet av ordningen. Mange kystfiskere med båter fra 1950-tallet er i en vanskelig situasjon siden fartøyet er for ungt for kondemnering, men for gammelt til å ombygges o.l.

Hvorledes ser statsråden på dette problemet og vil dette bli endret ved strukturfondet?»

Svar:

Formålet med kondemneringsordningene for fiskefartøy de siste årene har vært å bidra til en nødvendig kapasitetstilpasning av flåten i forhold til ressursgrunnlaget. For at kondemneringsordninger skal ha kapasitetsreducerende effekt, må de virke i adgangsbegrensede eller konsesjonsbelagte fiskerier. Fartøy med særlige adganger og tillatelser har derfor vært prioritert, for faktisk å redusere deltagelsen i disse gruppene.

I kondemneringsordningen for 2001 kunne SND likevel gi tilskudd til fartøy over 11 meter som ble

bygd før 1950, selv om fartøyet ikke hadde særlige tillatelser. Tidligere gjaldt dette kun fartøy som var bygd før 1930. Denne bestemmelsen ga mulighet for å trekke seg ut av fiske dersom salg eller andre opsjoner ikke eksisterte eller var lite hensiktsmessige. Slik virkemiddelbruk har imidlertid ikke faktisk kapasitetsreducerende effekt, da nye fartøy vil komme til i åpne fiskerier.

Fiskeridepartementet har nå sendt ut et høringsnotat om etableringen av et strukturfond for fiskeflåten som skal finansiere kondemnering av fiskefartøy.

Bakgrunnen for forslaget om å etablere et slikt fond ble fremmet fra næringen, idet Landsmøtet i Norges Fiskarlag 14. oktober 2001 vedtok et forslag om å etablere et strukturfond som et tiltak for kapasitetstilpasning.

Landsmøtet la til grunn at bruk av økonomiske midler til å kjøpe ut fangstkapasitet vil være et effektivt virkemiddel for å tilpasse fiskeflåten bedre til ressursgrunnlaget, og gikk derfor inn for at næringen etablerer et slikt fond gjennom avgiftstrekk på flåteleddet, under forutsetning av at myndighetene også stiller til disposisjon et årlig beløp.

Forslaget om et strukturfond ble videre behandlet under forhandlingene om fiskeriatvaten for 2002. Der ble det enighet om å sette i gang en nær dialog mellom Norges Fiskarlag og Fiskeridepartementet med sikte på å få på plass et lovbestemt avgiftstrekk på flåteleddet gjeldende fra 1. januar 2003. Avgiften skal inn i fondet.

Notatet som Fiskeridepartementet nå har på høring, omhandler etablering av strukturfond og avgiftstrekk. Det tas foreløpig ikke stilling til hvilke fartøygrupper som skal omfattes av kondemneringsordningen. Fiskeridepartementet har i dialog med Fiskarlaget funnet at det er behov for grundigere utredning før en kan ta endelig stilling til dette. Dette arbeidet er i gang.

Jeg vil presisere at den endelige ordningen skal være brukerinnrettet, og vi vil opprettholde den nære dialogen med næringen gjennom hele prosessen. Vi vil derfor også lytte til næringen når det gjelder omfanget av strukturordningen, og hvilke fartøy den skal omfatte.

Dokument nr. 15:8

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 112

Innlevert 14. januar 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 25. januar 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva er årsaken til og begrunnelsen for at arbeidsmarkedstiltaket for ungdom gitt gjennom Arbeidstreningsbedriften i Oslo ikke lenger skal få driftsmidler av staten, og hvor mange ulike tiltak blir berørt av en slik regelendring?»

Begrunnelse:

Statsrådene fra både denne og forrige regjering har uttalt at det er et mål å få flest mulig ut av trygdesystemet og over i yrkeslivet. Denne målsettingen er jeg helt enig i. Det at Arbeidstreningsbedriften til neste år ser ut til å miste statlige driftsmidler er stikk i strid med denne målsettingen fordi ungdommene på tiltaket i stedet for å få lønn som aktive tiltaksdeltakere overføres til trygdesystemet som passive mottakere.

Jeg mener dette er stikk i strid med all fornuft og de erfaringer som legges frem i St.prp. nr. 1 for Arbeids- og administrasjonsdepartementet side 112, der det står:

"Statistisk sentralbyrå har for femte år på rad gjennomført en analyse av ordinære arbeidsmarkedstiltak. Undersøkelsen viser at 42 pst. av personene som avsluttet arbeidsmarkedstiltak i april, var i arbeid seks måneder senere. Til sammenligning var bare 28 pst. av sammenligningsgruppen (de som ikke deltok på tiltak) kommet i arbeid på samme tidspunkt. I tillegg viser tall fra 1999 at dobbelt så mange (8 pst.) var i ordinær utdanning etter en periode på tiltak i forhold til sammenligningsgruppen (de som ikke var på tiltak i april samme år)."

Dette viser at tiltak fungerer. I tillegg er målrettede og spesialtilpassede tiltak etter min oppfatning spesielt viktig overfor unge som ellers vil kunne bli gitt opp for senere å havne som uføretrygdede i svært ung alder.

I en sak i Dagsavisen 20. desember 2001 uttaler fylkesarbeidssjef Jan Bjørkum i Aetat at bortfallet av driftsmidler skyldes en regelendring som ble politisk behandlet i forbindelse med statsbudsjettet. Jeg har ikke klart å finne at Stortinget har blitt forespeilet eller forelagt til behandling en slik regelendring og ber derfor statsråden om å få avklart om og i så fall på hvilket nivå en slik regelendring er vedtatt og om beveggrunnene for å foreta en slik endring.

Svar:

Det er bred politisk enighet om at muligheten til deltakelse i arbeidslivet er svært viktig for alle, uavhengig av bakgrunn. Hvilke virkemidler som egner seg best overfor ulike grupper som har problemer med å få fotfeste på arbeidsmarkedet, må vurderes nøye og vurderes individuelt overfor den enkelte arbeidssøker. Samtidig er en nødt til å underkaste de virkemidler som nyttes en løpende vurdering, med sikte på forbedring av innsatsen der dette er mulig.

Den omlegging som skjer i Arbeidstreningsbedriften i Oslo er i tråd med nytt regelverk for arbeidsmarkedstiltakene som trådte i kraft 1.1.2002. Tilsva

rende omlegginger er allerede gjennomført ved de aller fleste arbeidstreningsgrupper (ATG) de senere årene. Med nytt regelverk legges det opp til færre typer arbeidsmarkedstiltak. Individuell vurdering, tiltakskjedning og helhetstenkning skal ligge til grunn for tilbudet av arbeidsmarkedstiltak til den enkelte. Målgruppen for det enkelte tiltak skal være vid og omfatte både yrkeshemmede og ordinære arbeidssøkere.

For å sikre yrkeshemmede et godt tilpasset tilbud, kan Aetat ta i bruk lengre varighet og høyere tilskuddssatser. Enkelte tiltaksvarianter vil fortsatt være forbeholdt yrkeshemmede.

Det er viktig å understreke at målgruppen for ATG fortsatt skal få et tilbud. I all hovedsak løses dette ved at ATG omgjøres til Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS) og Arbeid med bistand (AB). Fra Aetat Arbeidsdirektoratet er jeg informert om at dette også er en foreslått løsning for Arbeidstreningsbedriften. Jeg er videre informert om at Aetat, i forståelse med bedriften og eierne, har inngått overgangsordninger som gjør at alle som er inne på tiltaket får fullført sin periode. Hovedbegrunnelse for omlegging til APS og AB er at dette er tiltak som i større grad bidrar til integrering i ordinært arbeidsliv. Staten overtar med en slik omlegging det fulle økonomiske ansvaret for tiltakene.

Jeg vil legge til at antallet tiltaksplasser overfor yrkeshemmede, også de med sosiale yrkeshemminger, har økt de senere årene. Det er særlig tiltaksplasser i APS og AB som har økt, og fagpersonell har gode erfaringer med disse tiltakene overfor målgruppen. Regjeringen har store ambisjoner når det gjelder å legge til rette for et inkluderende arbeidsliv. Vi vil derfor følge innsatsen overfor de gruppene som er omtalt i brevet ditt nøye.

Spørsmål nr. 113

Innlevert 14. januar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 24. januar 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«På hvilken måte skiller synspunktene i tidligere justisråd Lasse Qvigstads artikkel i Aftenposten 3. januar 2002 seg fra Norges offisielle holdning til USAs planlagte bruk av militærdomstoler?»

Svar:

Når det gjelder Regjeringens syn på de planlagte militære straffedomstoler, har jeg flere ganger tidligere - også i Stortingets spørretime 9. ds. - understreket at det er avgjørende at de grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper ivaretas ved enhver rettergang. Dette kravet anser vi å være av overordnet betydning.

President Bushs fullmaktslov av 13. november i fjor har reist flere spørsmål i forhold til helt sentrale rettssikkerhetsgarantier. Dette har vi påpekt overfor amerikanske myndigheter. Debatten som finner sted om disse spørsmålene - både i USA og internasjonalt - er derfor viktig.

Fra norsk side legger vi avgjørende vekt på at sentrale rettssikkerhetsprinsipper må respekteres. Et hovedpunkt er prinsippet om offentlighet i rettergangen. Rettsforhandlingene må som hovedregel være åpne for publikum og media. Forhandlingene, eller deler av dem, vil imidlertid selvsagt kunne bli holdt for lukkede dører der det er nødvendig, bl.a. for å ivareta sikkerheten til vitner og andre involverte. Dette kjenner vi også fra Norge.

Et annet hovedspørsmål er knyttet til ankeadgangen. Domfelte må få adgang til å bringe avgjørelser inn for et judisielt ankeorgan. Prosessreglene må videre legge til grunn prinsippet om at rimelig tvil skal komme tiltalte til gode. Siktede må selvsagt også gis full adgang til å forsvare seg. Dette innebærer bl.a. at den siktedes rett til forsvarer må sikres.

Som jeg tidligere har påpekt, krever fullmaktsloven et utfyllende prosessregelverk. Dette er nå under utarbeidelse. Derfor kan en endelig vurdering først foretas når vi vet hvilke prosessregler som blir lagt til grunn. Vi vil derfor fortsette å følge den videre utvikling i saken svært nøye.

Jeg vil imidlertid nok en gang understreke at i vår vurdering av det endelige regelverket, vil vi legge avgjørende vekt på at de grunnleggende rettssikkerhetsgarantiene sikres og gis den påkrevde prioritet. Dette vil vi igjen ta opp med amerikanske myndigheter.

Som det fremgår av ovennevnte, synes det ikke å være et stort sprik mellom Qvigstads artikkel og Regjeringens syn i denne sak.

På bakgrunn av premisset for det muntlige spørsmålet må jeg nok en gang presisere at hvorvidt det er sprik eller ikke er uten betydning for vurderingen av Utenriksdepartementets beslutning om å si nei til ønsket fra daværende justisråd Lasse Qvigstad ved ambassaden i Washington om å publisere sin kronikk. Beslutningen ble fattet på prinsipielt grunnlag og uten hensyntagen til innholdet i artikkelen.

At Qvigstad publiserte kronikken i Aftenposten 3. januar 2002 - etter å ha fratrudd sin stilling som justisråd - er helt uproblematisk.

Spørsmål nr. 114

Innlevert 14. januar 2002 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 22. januar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Posten Norge BA har nyleg gått inn for å leggje ned nye 40 postkontor.

Aksepterer Regjeringa Posten Norge BA si grunngjeving om at nedlegging av postkontor er ein konsekvens av auka utbytte frå staten, og vil Regjeringa gripe inn for å hindre at ei ny gruppe postkontor blir lagt ned?»

Grunngjeving:

I samband med at Posten Norge BA skal leggje ned 40 postkontor blir det frå Posten si side vist til at nedlegging er eit resultat av at stortingsfleirtalet kravde auka utbytte i samband med behandlinga av statsbudsjettet for 2002. Talsmenn for Posten gir vidare uttrykk for at ein no vil innføre prinsippet om at kvart postkontor isolert skal løne seg for at det skal oppretthaldast.

I tilleggsproposisjonen frå Bondevik II (St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002)) vart det foreslått at utbyttet frå Posten skulle aukast, men det vart understreka at Posten hadde levert gode resultat i 2001, ikkje minst som følgje av eigedomssal. Regjeringa meinte dette gav grunnlag for å auke utbyttet. Det vart ikkje frå Regjeringa si side signalisert at eit auka utbytte ville resultere i nedlegging av postkontor.

Svar:

Det framtidige ekspedisjonsnettet til Posten vart handsama av Stortinget i samband med St.meld. nr. 37 (1999-2000) Om omlegging av Postens ekspedisjonsnett og St.meld. nr. 26 (2000-2001) Om virksomheten til Posten Norge BA. Struktur og omfang av det nye ekspedisjonsnettet går m.a. fram av den første meldinga. Der er det opplyst at nettet i framtida vil bestå av minimum 1 500 poststader totalt og at 300- 450 av desse vil vere Posthandel. Resten vil vere Posten Bedrift, Post i Butikk eller Post i offentleg servicekontor.

Det gikk òg fram av meldinga at Posten innanfor dei rammene som er skissert ville fastsetje den endelege samansettinga av ekspedisjonsnettet. Desse overordna rammene ligg framleis fast.

Posten gjer ei kontinuerleg vurdering av kva slags poststader som skal etablerast på dei einskilde stadene. Vedtaket om å erstatte 40 postkontor med Post i Butikk i tillegg til dei som tidlegare var vedteke erstatta i 2001 og 2002 er ein del av denne prosessen. Talet på eigendrevne postkontor skal likevel ikkje være lågare enn 300, slik det er lagt til grunn i stortingsmeldinga om omlegging av ekspedisjonsnettet. Dei 40 postkontora vil ifølgje Posten bli erstatta av minst 50 Post i Butikk, noko som inneber at det dei fleste stadene blir betre tilgang til tenestene enn før omlegginga.

Det nye ekspedisjonsnettet inneber ei offensiv satsing på betre tilgang til leveringspliktige tenester ved at talet på poststader blir auka og opningstidene utvida, samstundes som kostnadene blir redusert og nettet blir meir fleksibelt i forhold til framtidig trafikkutvikling. Vidare skal konsesjonskrava oppfyllest også etter omlegginga. Det har difor vore brei politisk semje om omstillinga. Effektivisering er ein naudsynt prosess for å halde kostnadene nede, dempe prisveksten og med dette styrke konkurransekrafta til Posten.

Posten hadde i 2001 for første gong ein nedgang i brev- og pakkepostmengda. Dette forsterkar behovet for ei kontinuerleg vurdering og tilpassing av ekspedisjonsnettet. Samstundes har det over fleire år vore ein sterk nedgang i talet på banktransaksjonar over skranke.

Posten skal drive effektivt og lønsamt. Storleiken på utbyttet verker sjølvsagt inn på Posten si finansielle stilling. Bakgrunnen for det auka utbyttet som det er budsjettert med i statsbudsjettet for 2002 er at resultatet i Posten for 2001 så ut til å bli monaleg betre enn lagt til grunn i St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Samferdselsdepartementet på grunn av omfattande gevinstar gjennom sal av fast eigedom. Posten har opplyst for departementet at omgjøringa av postkontor til Post i Butikk ikkje er eit utslag av det auka utbyttet. Endringane er ifølgje Posten ein konsekvens av trafikkutviklinga og endra kundebehov og dei skjer innanfor dei rammene som er trekt opp i St.meld. nr. 37 (1999-2000).

Spørsmål nr. 115

Innlevert 14. januar 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 22. januar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det registrerte kvantum av ilandført hummer i den lovlige fangsttiden for Østlands- og Sørlandsområdet har sunket dramatisk over tid. Selv med tillegg av hobbyfiskernes andel blir ikke bildet av en sterkt redusert bestand endret nevneverdig.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette slik at bestanden kan ta seg opp igjen langs kysten?»

Begrunnelse:

Undertegnede har selv i snart 50 år deltatt i det årlige hummerfisket. Tendensen har vært tydelig i mange år: Dersom en skal bedømme størrelsen på bestanden ut fra de fangstresultatene som er oppnådd, så har det vært en nedadgående kurve som begynner å nærme seg det alarmerende. Et program på TV for ikke lenge siden hadde også den samme konklusjonen.

Ulike tiltak har så langt blitt brukt for å forhindre den negative utviklingen. Minstemålet har blitt økt, og bruk av teiner i fredningsperioden underlagt dybdebestemmelser for hobbyfiskere. Kontrollen med overholdelse av bestemmelsene har riktignok vært "sparsommelig", idet kontrollørene har vært ytterst få på strekningen fra svenskegrensa til Lista.

Sammen med konstateringen av dårlig hummerfiske når det er lovlig, går folkesnakket og påstandene. Ulike teorier settes fram, alt fra dykkere som plukker hummer i forbudstiden, via garn som bevisst settes etter hummer i samme tidsrom og til den store krabbebestanden som spiser opp hummeryngel. Uansett årsak er det nødvendig at problemet tas alvorlig.

Svar:

Basert på et hummerprosjekt ledet av Fiskeridirektoratet Region Rogaland, kom det høsten 2001 en rapport om hummerbestanden. Rapporten viser at hummerbestanden i dag er på et svært lavt nivå og at omfattende tiltak bør settes i verk for at bestanden skal komme opp på et akseptabelt nivå. Forskerne mener at den beste løsning på problemet vil være en totalfredning, i for eksempel 10 år, men dette alternativ vurderes som lite realistisk og det vises derfor til en rekke mildere tiltak, blant annet:

- totalfredning av rognhummer
- redusert fisketid - bortfall av vårfiske i hvert fall i viktige områder
- reduksjon av bifangst i annen redskap - særlig åleruser
- oppgradering av oppsyn og kontrolltiltak
- utvikling av informasjon til brukere/fiskere
- utarbeide en konkret strategiplan for nasjonal gjenreisning av hummerbestanden ("gjenreis hummeren").

Det er antatt at ingen av disse tiltakene enkeltvis kan medføre en gjenoppbygging av bestanden. Det foreslås derfor at det utarbeides en konkret strategiplan for nasjonal gjenreisning av hummerbestanden, der de enkelte tiltak vurderes som komponenter i en samlet plan. Det er i denne sammenheng påpekt at det ikke er noe i veien for at mindre omfattende strakstiltak blir innført i påvente av at mer omfattende tiltak settes i verk.

Fiskeridepartementet har høsten 2001 gjennomført enkelte slike strakstiltak. Gjennom forskriftsendringer av 27. september og 2. oktober 2001 ble helligdagsfredning for hummerfisket i Skagerrak gjeninnført.

Fredningen innebærer et generelt forbud mot å sette eller trekke teiner, slik at en ikke skal kunne omgå regelverket ved å få hummer i fisket med teine etter krabber. Videre ble vårfredningen den 21. desember 2001 utvidet til å gjelde fra 1. januar også i fylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Samme dato ble det gjennomført et dybdepålegg i forbindelse med krabbefiske i hummerfredningstiden for så vidt gjelder Møre og Romsdal og det ble også foretatt en samordning av fredningsbestemmelsene for sistnevnte fylke.

Kompetanse til å fastsette forskrifter som regulerer hummerbestanden er nå delegert fra Fiskeridepartementet til Fiskeridirektoratet. Det er bred enighet blant så vel havforskere og næring som myndigheter om at det står dårlig til med den norske hummerbestand og at ytterligere tiltak må vurderes og iverksettes. Det planlegges derfor en full gjennomgang av alle sider ved hummerbestanden, deriblant de av Havforskningsinstituttet foreslåtte tiltak. En slik totalgjennomgang vil av Fiskeridirektoratet bli forsøkt gjennomført i løpet av 2002.

Spørsmål nr. 116

Innlevert 15. januar 2002 av stortingsrepresentant Geir-Ketil Hansen

Besvart 21. januar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Luftfartsverket skal i år starte med å etablere satellittbasert navigasjonssystem på de regionale flyplassene. Ifølge mediaoppslag tar de sikte på å etablere det på 3-4 flyplasser årlig, 10 flyplasser innen 2005. Samferdselskomiteen ga i innstillingen til Nasjonal transportplan uttrykk for en raskest mulig innføring av systemet.

Er det kapasitetsmessige eller økonomiske begrensninger som hindrer en raskere gjennomføring av tiltaket, og når vil hele flyplassnettet være inndekt?»

Begrunnelse:

Fra faglig og politisk hold har det lenge vært understreka betydningen av satellittbasert navigasjon for å bedre sikkerheten. I innstillingen til Nasjonal transportplan (Innst. S. nr. 119 (2000-2001) sier en enstemmig komité: "Komiteen viser til den forventede åpning for bruk av satellittbasert navigasjonssystem i luftfarten. Ambisjonene er å innføre satellittbasert presisjonsflygning på de regionale flyplassene. Det vil øke sikkerheten og regularitet for flytrafikken. Komiteen ser tiltaket som så viktig at når teknologien er godkjent, så innføres det så raskt som mulig."

Svar:

Ifølge Luftfartsverket er det hovedsakelig kapasitetsmessige årsaker i Luftfartsverket (prosjektledelse, ekspertise, kontrollfly etc.) og hos Luftfartstilsynet (ekspertise) som styrer gjennomføringstakten av tiltaket. Luftfartsverket ser på den eksisterende implementeringsplanen som svært ambisiøs, spesielt i forhold til at sertifisering av første installasjon ennå ikke foreligger.

Implementeringsplanens første fase inkluderer 10 regionale lufthavner og planlegges ferdig i løpet av 2004. Hvorvidt man utvider programmet til å inkludere alle regionale lufthavner vil bli vurdert på et senere tidspunkt.

Spørsmål nr. 117

Innlevert 15. januar 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 23. januar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«For ferjestrekningen Flakk-Rørvik, som betjenes av Fosen Trafikklag ASA, er det varslet at det blir bare én ferje i trafikk i to uker fra 28. januar mens det årlige ettersyn foretas. Tidligere år har det vært leidd inn en ekstra ferje for å unngå for mye venting.

Er det i samsvar med konsesjonsvilkårene å ikke sette inn ekstraferje når en av de faste ferjene er på planlagt reparasjon?»

Begrunnelse:

Ferjesambandet Flakk-Rørvik betjenes med to ferjer som har tilfredsstillende kapasitet. Selv om trafikken i månedsskiftet januar-februar er på det lågeste, vil betjening med bare én ferje føre til at biler blir stående igjen, særlig i helger og rushtider. De aller fleste trafikantene har ingen alternativ reisemåte som er praktisk.

Et større antall av trafikantene er dagpendlere som også uten ekstra venting bruker mye av sin fritid på arbeidsreise. En stor del av trafikken er yrkesbiler der sjåførene er bundet av strenge regler for døgnhvile, og som har et kjøremønster som ikke gir rom for de forsinkelser som nå vil kunne oppstå. Selv om endringer i ferjeforbindelsens kapasitet er varslet i god tid, vil det være vanskelig både for næringsdrivende og private å legge om sine rutiner slik at det ikke oppstår betydelige ulemper som man burde vært sikret mot gjennom de krav som myndighetene antas å ha stilt da konsesjonen ble gitt.

Svar:

Drift av ferjeruter krever ruteløyve etter samferdselsloven. Det kan settes vilkår for det enkelte løyve mht. fartøy, kapasitet mv.

Når det gjelder spørsmålet om krav til innsetting av reserveferje ved planlagt reparasjon, ville et krav om slik innsetting i tilskuddsberettiget ferjedrift føre til merkostnader som måtte dekkes av tilskuddsmyndighet. Riksvegferjedriften har et lite antall reserve

fartøy. Budsjettsituasjonen tilsier at det ikke kan etableres reserveferjeløsninger for hvert enkelt riksvegferjesamband.

De tre riksvegferjesambandene i Trondheimsfjorden disponerer en felles reserveferje, "MS Fru Inger". Denne ferjen vil bli satt inn som reserveferje i den perioden en av de to faste ferjene i sambandet Flakk-Rørvik er ute av drift.

Spørsmål nr. 118

Innlevert 16. januar 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 24. januar 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vi er kjent med at det gis støtte til fylkeskommunen for gjennomføring av kurs blant personell i kommunene samt støtte til større arrangementer som f.eks. "sommer og ski festival". Vi ber på bakgrunn av dette om en redegjørelse om departementets ytterligere innsats og engasjement i arbeidet med å tilrettelegge for fysisk aktivitet til personer med psykiske lidelser i deres hjemkommuner.

Vil statsråden følge opp dette?»

Begrunnelse:

I St.meld. nr. 14 (1999-2000) Idrettslivet i endring, sies følgende i kapitel 5.5.1 side 39:

"Kulturdepartementet vil arbeide for at også funksjonshemmede skal få en mulighet til å delta i fysisk aktivitet i sitt nærmiljø selv om idrett ikke er en lovfestet rettighet på linje med eksempelvis skoletilbud." Det sies videre: "Det understrekes at staten har et spesielt ansvar for å ivareta spesielt svake grupper i samfunnet. Med dette som utgangspunkt vil derfor departementet fortsatt rette fokus mot gruppene psykisk utviklingshemmede og personer med psykiske lidelser. Departementet vil i økende grad vektlegge tiltak overfor personer med psykiske lidelser som er bosatt i sine hjemkommuner."

Svar:

Gjennom fordelingen av spillemidlene til idrettsformål avsetter departementet årlig midler til Tiltak for grupper med spesielle behov. Fra 1995 til og med 2000 har den årlige avsetningen til dette formål vært 3 mill. kroner. I 2001 ble det avsatt 3,5 mill. kroner til formålet. I denne avsetningen inngår blant annet midler til fylkeskommunale kurs og konferanser for tilsatte som arbeider med fysisk aktivitet for funksjonshemmede, samt midler til støtte for gjennomføring av enkelte idrettsarrangement for gruppene utvi-

klingshemmede og personer med psykiske lidelser som er bosatt i sine hjemkommuner.

Departementets tiltak for grupper med spesielle behov har fortløpende blitt justert for å møte nye utfordringer. Likevel ble det i St.meld. nr. 14 (1999- 2000) Idrettslivet i endring, gitt uttrykk for et behov for en bredere gjennomgang av departementets engasjement på området.

Departementet vil innværende år gå gjennom tildelingsordningen. Intensjonen om full deltakelse og likestilling i tråd med Regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede samt prinsippene som ligger til grunn for statlig engasjement på idrettsområdet, vil ligge til grunn for gjennomgangen og de endringer som eventuelt vil bli foreslått.

Departementet vil også innværende år opprettholde tilskuddsordningen til lokale lag og foreninger som har idrett som hovedaktivitet. Formålet med ordningen er å støtte opp om frivillig medlemsbasert idrett på lokalt nivå. Tilskuddet til det enkelte idrettslag er å anse som grunnstøtte for lagets arbeid for barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år).

Midlene fordeles via Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) til idrettsrådene som fordeler midlene til det enkelte idrettslag i sin kommune. En av de generelle retningslinjene som skal ligge til grunn for tildelingen er at likestillingsaspektet samt hensynet til utøvere med spesielle behov (bl.a. funksjonshemmede) skal ivaretas ved fordelingen.

Basert på prognose for overskuddet til Norsk Tipping vil avsetningen for 2002 utgjøre 85,3 mill. kroner. Det antas at tilskuddet er med å gjøre idrettslagene bedre rustet til å legge til rette for aktivitet for alle grupper av befolkningen.

Spørsmål nr. 119

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. januar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i juni 2001 at flere militærleire og skolesentere skulle nedlegges i løpet av 2002- 2003. Har Statsbygg og Forsvarsbygg vurdert om det kan være alternative bruk i disse lokalene før de tømmes og lukkes ned og at alt inventar avhendes?»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 17. januar 2002 med spørsmål fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui vedrørende avhending av militære etablissementer. Spørsmålet berører i utgangspunktet både Statsbygg og Forsvarsbygg. Jeg har i samråd med arbeids- og administrasjonsministeren funnet det mest hensiktsmessig at jeg besvarer spørsmålet.

Ved fremleggelse av St.prp. nr. 45 (2000-2001), jf. Innst. S. nr. 342 (2000-2001) med bl.a. flere forslag til nedleggelse av militære enheter, var det fra Forsvarets side vurdert hvilke etablissementer det ikke lenger var behov for og som derfor kunne avhendes. En del av disse etablissementene har status som nasjonale kulturminner og vil bli beholdt i statens eie, selv om den militære virksomhet legges ned. I regi av Arbeids- og administrasjonsdepartementet er det for tiden et arbeid i gang for å utrede hvordan alle statens historiske bygninger, som bør forbli i statens eie, best kan forvaltes og administreres i fremtiden. Resultatet av utredningsarbeidet vil danne grunnlaget for et forprosjekt. Forslag til videre rammer og fremdrift i prosjektet forutsettes lagt frem for Stortinget.

Det vil sannsynligvis ta noen år før en ny forvaltningsordning er fastlagt og et eventuelt nytt forvaltningsorgan er etablert. I mellomtiden vil Forsvarsbygg forvalte Forsvarets festninger og nasjonale kulturminner, hvor det ikke lenger er noen militær virksomhet. Forsvarsbygg har fått i oppdrag å utarbeide planer for slik forvaltning og etterbruk, i nær kontakt med de berørte kommuner og lokalmiljøet for øvrig.

Som angitt i St.prp. nr. 45 (2000-2001), vil de øvrige etablissementer som Forsvaret ikke lenger skal bruke bli avhendet i samsvar med Avhendingsinstruksen, gitt ved Kongelig resolusjon av 19. desember 1997. Dette innebærer at alle departementer, Statsbygg og den aktuelle fylkesmann blir varslet før avhending finner sted, i tilfelle det kan være behov for disse eiendommer og bygninger til annen statlig virksomhet.

Spørsmål nr. 120

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Sem-erklæringen sier samarbeidsregjeringen at for å dekke behovet for arbeidskraft, vil Regjeringen ha en kraftig oppmykning av regelverk for arbeidsinnvandring til Norge.

Når har Regjeringen planlagt å legge fram forslag til oppmykning av regelverket for arbeidsinnvandring til Norge for Stortinget?»

Svar:

For å oppnå økt verdiskapning i samfunnet er det behov for økt arbeidsinnvandring til Norge. Til tross for at det er ledigmeldt arbeidskraft i Norge, har mange arbeidsgivere problemer med rekruttering av innenlandsk arbeidskraft. Det er derfor behov for å øke tilgangen på utenlandsk arbeidskraft innenfor en rekke sektorer. Dette gjelder også ufaglært arbeidskraft. Det er selvsagt en forutsetning at rekruttering fra utlandet ikke skal fortrenge tilgjengelig innenlandsk arbeidskraft, eller arbeidstakere som omfattes av EØS-reglene.

Nedenfor har jeg gjennomgått de endringer som Regjeringen har vedtatt med ikrafttredelse fra 1. januar d.å. Disse skal gjøre det enklere å rekruttere arbeidskraft fra land utenfor EØS-området. Dette er tiltak som bygger på de endringer i utlendingsloven som Stortinget vedtok ved behandlingen av Ot.prp. nr. 96 (2000-2001) i juni 2001 samt behandlingen av Innst. O. nr. 128 (2000-2001). I tillegg har det blitt foretatt endringer i utlendingsforskriften i forlengelse av Stortingets vedtak.

De følgende endringene trådte i kraft 1. januar 2002:

- Spesialister (personer med fagutdanning minst på videregående skoles nivå) fra visumpliktige land kan få visum for å reise til Norge og finne jobb ("jobbsøkervisum"). Ordningen gjelder også spesialister som har fått jobbtilbud.
- Adgangen til å søke om arbeidstillatelse fra Norge er utvidet. Spesialister og sesongarbeidere med lovlig opphold i Norge kan nå levere søknad om arbeidstillatelse fra Norge.
- Adgangen til å gi foreløpige arbeidstillatelser til personer som har levert søknad om arbeidstillatelse er utvidet.
- Noen utenriksstasjoner har fått adgang til å innvilge søknader om arbeidstillatelse som spesialist når det ikke er tvil om at vilkårene er oppfylt. Dette gjelder foreløpig ambassadene i Manila, Moskva, Ottawa, Riga, Tallin og Vilnius, og generalkonsulatet i Houston.
- Det er også fastsatt en kvote for spesialister som kan gis arbeidstillatelse uten individuell arbeidsmarkedsmessig vurdering. Denne er foreløpig satt til 5 000 for inneværende år. Den endelige kvoten for 2002 vil bli fastsatt etter at arbeidslivets parter er hørt.

På bakgrunn av stort behov for sesongarbeidere, bl.a. i jord- og skogbruket, og for å ivareta fiskeindustriens behov for å rekruttere arbeidstakere fra Barentsregionen, kan jeg videre opplyse at departementet i løpet av våren vil sende på høring flere forslag til endringer i utlendingsforskriften. Forskriftsendringene vil ha til formål å gjøre det enklere å dekke de behov som næringene har for utenlandsk arbeidskraft.

I tillegg til dette vil vi myke opp skillet mellom spesialist og ufaglært arbeidskraft. Denne endringen, og en mer generell drøfting av arbeidsinnvandring, vil bli lagt frem for Stortinget i løpet av året.

Spørsmål nr. 121

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 23. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Osloposten 16.01.02 meldes det at flere kommuner vurderer å flagge ut vann- og avløpsnett til utenlandske investorer for så å lease det tilbake. Denne finansakrobatikken vil gi flere hundre millioner i inntekt. Ordningen skal være godkjent av Kommunal- og regionaldepartementet.

Hvilke konsekvenser kan dette få for tjenesten og ansvarsforhold om det nå er Regjeringens politikk at andre lands skattebetaler skal finansiere norske tjenester, og kan statsråden gjøre rede for saken i sin helhet?»

Svar:

Kommunal- og regionaldepartementet fikk i november 2001 henvendelser fra media vedrørende Asker kommunes planer om å inngå avtale med amerikanske investorer om langsiktig utleie og tilbakeleie av kommunens vannforsyningsanlegg.

På denne bakgrunn henvendte departementet seg til Asker kommune og ba om et møte hvor departe-

mentet ble gjort nærmere kjent med sakens innhold. Slike møter ble holdt 5. og 17. desember 2001.

Amerikanske skattemyndigheter innrømmer private selskaper (investorer) som investerer i offentlige anlegg skattefordeler. Amerikanske skattemyndigheter skiller ikke mellom investeringer i amerikanske anlegg og investeringer i anlegg i andre land. Etter amerikanske regler vil en leieavtale over en svært lang periode (80-90 år) anses som et kjøp (investering). Dette forhold endres ikke av en tilbakeleieavtale som strekker seg over et betydelig kortere tidsrom (20-30 år). Etter norske regler kan kommunen forbli formell eier så lenge utleieperioden ikke overstiger 99 år. Tilbakeleieavtalen mellom kommunen og amerikanske investorer innebærer at den norske kommunen beholder disposisjonsretten over anlegget på linje med i dag.

Amerikanske investorer oppnår en skattefordel gjennom avtalene om leie av anlegg som ikke påvirkes av tilhørende tilbakeleieavtale til norsk kommune. En andel av gevinsten utbetales til avtalemotparten (i dette tilfelle norsk kommune). Det er tidligere inngått tilsvarende avtaler mellom amerikanske investorer og private selskaper i Norge og andre europeiske land samt med lokale myndigheter i andre europeiske land. Så vidt departementet kjenner til har ikke norske kommuner tidligere vært avtalemotpart.

Departementets vurdering framgår av brev til Asker kommune av 18. desember 2001:

"Innbetalingene kommer som en konsekvens av (ulike) skatteregler i Norge og USA. Avtalene antas like fullt å være i samsvar med skattelovgivningen i

begge land. Departementet ser at det kan stilles flere spørsmålstegn ved denne type inntekter, men mener at det enkelte kommunestyre selv må gjøre de nødvendige politiske vurderinger før inngåelse av avtaler som omhandler engangsinntekter som i den aktuelle saken."

For Asker kommunes vedkommende forutsetter ikke lovgivningen at denne type avtaler skal godkjennes av statlig myndighet, og noen godkjenning er derfor ikke gitt. Som det framgår av departementets brev er vi innforstått med at det kan stilles spørsmålstegn ved de aktuelle avtaler/inntekter. I vårt svar har vi derfor understreket at de lokale folkevalgte må foreta de nødvendige politiske vurderinger i saken. Jeg har tillit til at lokalpolitikerne makter å foreta slike vurderinger, og at staten ikke uten videre skal frata dem denne myndigheten.

Opplysninger departementet har mottatt av Asker kommune angir at disposisjonsretten over anleggene forblir på Asker kommunes hender. Avtalene forventes derfor ikke å ha noen praktisk betydning for vannforsyningen til Asker kommunes innbyggere og ansvaret for denne. Avtalene kan derimot påvirke gebyrnivået i Asker. For slike tjenester gjelder at kommunens inntekter ikke skal overstige kommunens kostnader ved tjenestene (selvkost). Som naturlig er omhandler ikke regelverket og kommentarer til dette innbetalinger fra skattemotiverte leasingavtaler. Etter departementets vurdering er det imidlertid ikke holdepunkter for å se bort fra slike innbetalinger, og dermed holde slike utenfor ved vurderingen av om selvkostprinsippet ivaretas. Innbetalingene vil dermed isolert sett gi grunnlag for reduserte gebyrer for kommunens innbyggere.

Det er ikke mulig for norske kommuner å eliminere risiko forbundet med finansielle avtaler med private selskaper (norske eller utenlandske). Slik risiko er imidlertid av generell karakter, og ikke spesielt knyttet til slike avtaler som er aktuell i denne saken. I vårt brev til Asker kommune har vi derfor understreket betydningen av at kommunen i finansielle avtaler opptrer som profesjonell avtalemotpart.

Spørsmål nr. 122

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 23. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Inkassobyrådet Lindorff håndterer 50 000 kommunale lån til vanskeligstilte personer. Byrådet vurderer ikke bare låntakerne, men driver også inn penger fra de som ikke betaler i tide. Forbrukerrådet er skeptisk til ordningen. Slike lån er etablert for å ha en sosial funksjon som ikke kan ivaretas av et inkassobyrå.

Ser statsråden betenkelighetene med ordningen?»

Svar:

Kommuner låner ut midler til private for ulike formål. Utlån etter lov om sosiale tjenester samt etableringslån fra Husbanken utgjør imidlertid de dominerende utlånsordningene. Kommuneloven regulerer

ikke kommuners utlånsvirksomhet til private, men inneholder kun bestemmelser om adgang for kommuner til å ta opp lån for videre utlån fra kommunen. Utlån fra kommuner er i dag for øvrig ikke regulert av lov om finansavtaler (finansavtaleloven).

Etter lov om sosiale tjenester § 5-4 (annet ledd) kan økonomisk stønad gis som lån eller garanti for lån. Gis stønad som lån skal sosialtjenesten vurdere søkers tilbakebetalingsevne (annet ledd) og vedtaket skal inneholde bestemmelser om lånevilkårene. § 5-7 angir at krav på tilbakebetaling av lån er tvangsgrunnlag for utlegg. Bestemmelsene pålegger ikke kommunene selv å drive inn midlene. Det vil derfor ikke være i strid med sosialtjenesteloven at kommuner overlater til inkassobyråer å drive inn kommunens utestående.

Forskrift om etableringslån fra Den Norske Stats Husbank er fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet med hjemmel i lov av 1. mars 1946 nr. 3 om Den Norske Stats Husbank § 1 og § 21. Etter forskriften § 8 kan Husbankens hovedstyre gi nærmere retningslinjer. Kommunene kan dessuten fastsette eget regelverk innenfor retningslinjene gitt av Husbankens hovedstyre. Flere kommuner har overlatt til private banker og finansinstitusjoner å forvalte etableringslån gitt til private. Dersom låntakere misligholder etableringslån, er dette regelverket ikke til hinder for å overlate til inkassobyråer å håndtere lånene videre. Kommunene vil imidlertid i sine retningslinjer kunne ha bestemmelser som hindrer et slikt utfall.

Lån etter lov om sosiale tjenester er en ordning for økonomisk vanskeligstilte. Etableringslån fra Husbanken skal gis til personer med boligetableringsproblemer. For begge ordningers del er det en forutsetning at kommunen vurderer mottakers tilbakebetalingsevne. Sosialtjenesten må vurdere om endrede økonomiske eller sosiale forhold tilsier at kravet bør frafalles.

Dersom kommunen imidlertid finner at mottaker

evner å tilbakebetale kommunen dens utestående, bør kommunen kunne nytte den måte å drive inn midlene på som den finner mest effektiv. Det må være i alles interesse at selve inndrivelsen skjer til en lavest mulig kostnad for kommunen og samfunnet. Det innebærer at tjenesten bør overlates til private dersom de kan løse oppgaven mer effektivt enn kommunen selv. Det sosiale aspektet må ivaretas gjennom den mulighet kommunen har til å omgjøre eller ettermå krav.

Spørsmål nr. 123

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 24. januar 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I samband med sjukehusreformen har media i det siste meldt om fleire saker der dei statlege helseføretaka har handla utan å ta omsyn til lov om målbruk i offentleg teneste. Sakene gjeld bruk av tenestemål og val av namn på helseføretaka. Norsk språkråd har i brev til Kulturdepartementet 17. desember 2001 bedd statsråden avklare helseføretaka sine tilhøve til mållova.

Kan statsråden no stadfeste at mållova gjeld for dei statlege helseføretaka?»

Svar:

Som det er gjort greie for i St.meld. nr. 9 (2001- 2002) Målbruk i offentleg teneste, som no ligg til behandling i Stortinget, er det rettsleg sett uklart i kva grad mållova gjeld for tidlegare forvaltningsbedrifter og forvaltningsorgan som no er fristilte og organiserte som eigne rettssubjekt, likeins for ulike typar verksemd som staten har skipa frå grunnen av på utsida av forvaltninga. Helseføretaka kan seiast å falla inn under den sistnemnde av desse to kategoriane.

Etter gjeldande rett må det i prinsippet gjerast ei vurdering av kvar enkelt statleg verksemd som er organisert som eige rettssubjekt, eventuelt av kvar gruppe av likearta verksemd. Konklusjonen vil da framstå som resultatet av ei samla vurdering av fleire ulike faktorar som alle har å gjera med kor tett statleg tilknytning den aktuelle verksemda kan seiast å ha. Den rettslege organiseringa i seg sjølv vil berre vera éin av fleire faktorar som må telja med i vurderinga. Vurderinga vil i praksis vera den same som etter forvaltningslova og offentlegheitslova.

Veikskapen generelt sett ved dette rettsgrunnlaget er at det gir stort rom for skjønn når ein skal vega mot kvarandre fleire ulike faktorar som dreg i ulik retning, dessutan at det ikkje er sikkert at grensdraginga etter

mållova bør vera den same som etter forvaltningslova og offentlegheitslova, fordi mållova har eit anna formål. Dette er grunnen til at departementet lenge har meint at det er behov for eit nytt rettsgrunnlag. Dette er det gjort nærmare greie for i den nemnde meldinga.

Når det gjeld dei nye føretaka som no er danna med heimel i helseføretakslova, er det Kultur- og kyrkjedepartementet si vurdering at tilknytninga til staten er så sterk at vi førebels har trekt den konklusjonen at dei klart fell inn under verkeområdet for gjeldande mållov. Fleire av dei sakene som har vore framme i media den siste tida, viser dessutan at det er sterkt ønskjeleg å få ei snarleg avklaring av spørsmålet. Reglane i mållova vil dessutan representera ei god rettleiing og gi svar på dei fleste spørsmål som synest å ha valda problem enkelte stader etter at helseføretaka kom i funksjon frå årsskiftet.

Etter § 3 andre ledd i mållova kan Kongen i tvilstilfelle avgjera om eit organ eller privat rettssubjekt går inn under reglane i lova. Denne fullmakta er delegert til Kultur- og kyrkjedepartementet. Før det kan gjerast vedtak etter denne fullmakta, må Helsedepartementet som forvaltningsansvarleg for helseføretakslova og helseføretaka få høve til å uttale seg om spørsmålet. Kultur- og kyrkjedepartementet har i dag teke saka opp med Helsedepartementet.

Spørsmål nr. 124

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 25. januar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Barnehageloven § 16-1 ledd lyder:

"Hver barnehage skal ha en styrer som har den daglige ledelsen av virksomheten." Dette praktiseres ulikt i ulike kommuner, og departementet har åpnet for unntak.

Hva mener barne- og familieministeren om dette; skal barnehager være et pedagogisk tilbud og hvordan skal lovteksten tolkes?»

Svar:

Bestemmelsen i § 16 sikrer at det er en faglig kvalifisert leder i alle barnehager, noe som skal bidra til å sikre kvaliteten på det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Det er i utgangspunktet bare førskolelærerutdanning som kvalifiserer til styrerstillingen.

Jeg er klar over at barnehagelovens krav om at hver barnehage skal ha en styrer praktiseres noe ulikt i kommunene. Departementet har fått flere henvendelser som viser at en rekke kommuner/bydeler har gjennomført eller vil gjennomføre omorganisering av eksisterende barnehager til større enheter, hvor styrerfunksjonen samordnes og i enkelte tilfeller reduseres. Departementet har derfor i brev til fylkesmennene og kommunene av september 2001 gitt en utdypende fortolkning av begrepene "hver barnehage" og "daglig ledelse" i § 16 første ledd. Unntak fra bestemmelsen gjelder kun små virksomheter og det er gitt utfyllende krav som må være oppfylt for at unntaket skal gjelde. Jeg vedlegger kopi av dette brevet.

Departementet er nå i gang med en gjennomgang av alle bestemmelsene i barnehageloven med tanke på en forenkling og en mer tidsriktig lov. Kravet om en styrer i hver barnehage vil vurderes som en del av dette arbeidet. Barnehagen skal fortsatt være et pedagogisk tilbud. Jeg mener derfor det er viktig å opprettholde krav som skal bidra til å sikre kvaliteten på det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

Jeg er bekymret for en utvikling der det pedagogiske personale tas bort fra barnehagene. Det er ikke akseptabelt med en organisering av barnehagene som er i strid med barnehageloven. Jeg vil følge utviklingen nøye.

Vedlegg til svar:

DET KONGELIGE BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Fylkesmennene
Kommunene

Vår ref:
01/02949

Dato:
.09.01

SPØRSMÅL KNYTTET TIL FORSTÅELSE AV LOV OM BARNEHAGER § 16 OM STYRER

Barne- og familiedepartementet er blitt gjort kjent med at flere bydeler/kommuner har gjennomført eller

planlegger å gjennomføre omorganisering av eksisterende barnehager i større enheter, hvor styrerfunksjonen samordnes og i enkelte tilfeller reduseres. I den forbindelse har vi fått flere henvendelser knyttet til barnehageloven § 16 om styrer og lovforståelsen av begrepene "hver barnehage" og "daglig ledelse". Vi sender derfor ut en redegjørelse med vår tolkning av disse begrepene.

1. Tolkning/merknader til barnehageloven § 16 første ledd

Barnehageloven § 16 første ledd lyder: "Hver barnehage skal ha en styrer som har den daglige ledelsen av virksomheten."

1.1 Begrepet "hver barnehage"

Flere bestemmelser i loven er knyttet opp mot begrepet "barnehagen" eller "hver barnehage", slik at det blir naturlig å se hen til disse bestemmelsene når begrepet "hver barnehage" i barnehageloven § 16 skal tolkes. Relevante bestemmelser i denne sammenhengen er særlig §§ 1 til 4 samt § 14 om familiebarnehager.

Barnehageloven § 1 sier at barnehagen "skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem". Skal man oppnå et nært samarbeid mellom hjem og barnehage bør virksomheten ikke være for stor. Dette tyder på at man med barnehagebegrepet har tenkt seg lokale enheter.

Barnehageloven § 3 henseiler, som § 1, på at barnehagen er en bestemt, lokal enhet, fordi det her sies at barnehagen skal ha et uteområde i umiddelbar tilknytning til barnehagens lokaler.

Det går frem av § 4 at "hver barnehage" skal "ha et foreldreråd og samarbeidsutvalg". Foreldrerådet består av alle foreldrene til barna i barnehagen, og dette i seg selv taler for at man her mener en gruppe foreldre tilknyttet en lokal enhet. I motsatt fall blir et foreldreråd svært uoversiktlig og mister noe av sin

hensikt, nemlig det å fremme fellesinteressene til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Det samme argument gjør seg gjeldende i forhold til samarbeidsutvalget. Samarbeidsutvalget skal fastsette årsplan for den pedagogiske virksomheten i barnehagen, jf. § 2 fjerde ledd. Utvalget skal blant annet også fremme kontakt mellom barnehagen og lokalmiljøet, jf. forskrift om barnehagens samarbeidsutvalg.

I merknadene til § 14 om familiebarnehager står det at en "familiebarnehage er organisert annerledes enn en ordinær barnehage, fordi de enkelte hjemmene i familiebarnehagen kan ligge i en viss geografisk avstand fra hverandre". Dette er et argument for at en barnehage er en lokal enhet. I motsetning til en familiebarnehage må en ordinær barnehage ha lokaler som ligger i nærheten av hverandre.

Begrepet "hver barnehage" må ut fra en naturlig forståelse av ordlyden og sett i sammenheng med §§ 1 til 4 samt § 14, derfor tolkes som en lokal enhet som driver pedagogisk virksomhet for barn under opplæringspliktig alder.

1.2 Begrepet "daglig ledelse"

Når det gjelder tolkning av begrepet "daglig ledelse" vil det være nødvendig å se hen til hvilke oppgaver som er lagt til styrer som leder av virksomheten, fordi dette viser hvilket formål daglig ledelse skal ha.

Styrerens oppgaver er definert i lovens forarbeider, jf. Ot.prp. nr. 68 side 28 følgende:

"Styrer representerer barnehagens eier. Styreren har ansvar for å lede den samlede personalgruppen. Hun/han skal sørge for at det samlede pedagog-teamet arbeider på en måte som gir alle barnehagens barn de beste utviklingsmuligheter. Styreren skal sørge for at samarbeidet med barnehagens øvrige personale og andre institusjoner og instanser fungerer bra. Styreren har også ansvar for at rammeplanen og dens intensjoner nedfeller seg både i årsplanen og i barnehagens hverdag."

Uttalelsene i forarbeidene viser at styreren er en sentral person i barnehagens virksomhet. En del oppgaver som arbeid med budsjett, regnskap og opptak må ikke fysisk utføres i barnehagen, og heller ikke forberedelser til møter, samtaler og pedagogisk planlegging. Andre sider av styreroppgavene er derimot nært knyttet til personalet og de ansattes arbeid med barna. Slike oppgaver gjelder initiativ, tiltak og oppfølging i forbindelse med pedagogisk arbeid/prosjekter og vil være avhengig av samtale, kontakt, observasjon og tilstedeværelse i barnehagen. Erfaringer, blant annet fra Utviklingsprogrammet for barnehagene, viser at styreren har en svært viktig rolle i utviklings- og endringsarbeid i barnehagen, og slikt arbeid er derfor av stor betydning for å opprettholde og utvikle barnehagens kvalitet. Vi viser her også til målet for departementets kvalitetssatsing "Den gode barnehagen". Det er videre styrerens hovedansvar å legge til rette for et godt og utviklende arbeidsklima/ arbeidsmiljø. Styreren må i tillegg være tilgjengelig for foreldre.

Det som er sagt om styrerens oppgaver viser at han/hun bør være mest mulig daglig til stede i barnehagen. Lovens ordlyd, forarbeider og reelle hensyn taler samlet sett for at hver lokale enhet, det vil si hver barnehage (jf. tolkningen av begrepet "hver barnehage" under punkt 1.1) må ha en styrer.

1.3 Samordning av styrerressurser

Etter departementets mening kan barnehageloven § 16 første ledd åpne for en tolkning som gir barnehagen en viss grad av fleksibilitet med hensyn til organisering av daglig ledelse. Det kan i enkelte tilfeller vise seg å være hensiktsmessig at flere barnehager samler sine styrerressurser, for eksempel i et lederteam. Departementet forutsetter at slik samordning ikke fører til reduksjon av styrerressursen for den enkelte barnehage. Reising mellom ulike virksomheter vil kunne gå utover lederoppgavene.

Dersom enkelte barnehager velger å samordne sine styrerressurser, mener departementet at visse vilkår må være oppfylt:

1. Det må være en viss geografisk nærhet mellom de barnehagene som velger samordning av styrerressurser. Det vil si en hensiktsmessig avstand.
2. Styrerteamet skal ha daglig kontakt og oppfølging av hver barnehage.
3. Normen for pedagogisk bemanning skal overholdes. Det vil si at pedagogisk leder(e) ikke skal tas ut av sitt arbeid i barnegruppene for å utføre styreroppgaver.
4. Kommunen må ved godkjenning og tilsyn foreta en total vurdering om hvorvidt de barnehager som velger å samordne styrerressurser, fortsatt oppfyller kravene som stilles til barnehagedrift i barnehageloven.

1.4 Små virksomheter

Departementet mener at det i enkelte tilfeller kan være positivt at flere små barnehager organiseres om en felles virksomhet med en styrer. Dette må i så fall betraktes som et unntak. Ved vurderingen er det naturlig å legge vekt på barnehagens størrelse etter en eventuell sammenslåing, barnehagenes geografiske plassering i forhold til hverandre og tilgangen til kvalifisert personale. Til illustrasjon kan nevnes at dersom virksomheten blir for stor og/eller dersom virksomhetens ulike deler ligger langt fra hverandre, vil styrer vanskelig kunne utføre de oppgavene han/hun er tillagt etter loven (jf. punkt 1.2 over). Dersom det

er vanskelig å få tak i kvalifisert personale, kan det imidlertid være hensiktsmessig å dele en kvalifisert styrer på flere små barnehager. Dette kan også å gi et bredere fagmiljø for barnehagepersonalet totalt sett.

Under enhver omstendighet må kommunen i forbindelse med godkjenning og tilsyn, foreta en totalvurdering av hvorvidt virksomheten oppfyller kravene som stilles til barnehagedrift i barnehageloven. Momentene som er nevnt foran, vil være relevante å legge vekt på i en slik sammenheng.

2. Barnehageloven § 16 tredje ledd

Departementet finner det naturlig å komme med noen kommentarer til barnehageloven § 16 tredje ledd om at rektor kan være styrer for barnehagen.

Kommentarene til barnehageloven (§ 16 tredje ledd) peker på at denne ordningen er særlig aktuell for *mindre virksomheter*. Videre sier kommentarene til § 5 at fleksible løsninger er vesentlig med den typen bosettinger vi har i Norge. I små samfunn der barnehagebarn og grunnskolebarn til sammen bare utgjør noen få titalls barn, kan felles ledelse av og felles organer for barnehage og skole være en god løsning. Det er fra departementets side ikke sagt noe ytterligere om hva som legges i definisjonen av "mindre virksomhet" i motsetning til "større virksomheter".

Departementet fraråder løsninger der større skoler og barnehager organiseres som felles enheter. Vi viser i den forbindelse til det som er sagt ovenfor i punkt 1.2 om daglig ledelse, avsnittene om styrers oppgaver og behovet for tilstedeværelse i virksomheten.

3. Oppsummering

Etter en tolkning av barnehageloven § 16 første ledd er det som hovedregel et krav at hver barnehage, det vil si hver lokale enhet, skal ha en styrer som er den daglige leder av virksomheten. Det åpnes for unntak i særlige tilfeller der små barnehager kan organiseres som en felles virksomhet med en styrer. Kommunen må i slike tilfeller foreta en konkret helhetsvurdering, der en rekke momenter må trekkes inn. For øvrig ser departementet at det i visse tilfeller kan være hensiktsmessig å samordne styrerressurser. Departementet setter visse vilkår til slike ordninger, og dette skal ikke medføre reduksjon av styrerressursen i den enkelte barnehage. Videre åpner barnehageloven § 16 tredje ledd for at rektor kan være styrer for barnehagen der barnehage og skole er organisert som én virksomhet. Dette er særlig aktuelt for mindre virksomheter.

Med hilsen

Arni Hole (e.f.)

Eli Sundby

Kopi:

Sametinget

Norsk Lærerlag

Kommunenes Sentralforbund

Private Barnehagers Landsforbund

Spørsmål nr. 125

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 24. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Spørsmål om nedleggelse av sykehus har vidtrekkende og vesentlig betydning for politiske og samfunnsmessige målsettinger og berører grunnleggende verdier for velferden i samfunnet.

Vil helseministeren bidra til at spørsmål om nedleggelse av sykehus forelegges Stortinget før eventuell nedleggelse skjer?»

Begrunnelse:

I lov om helseforetak § 30 Saker av vesentlig betydning heter det: "Foretaksmøtet i regionalt helseforetak treffer vedtak i saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets virksomhet eller løsningen av fastsatte målsettinger eller oppgaver. Det samme gjelder andre saker som antas å ha prinsipielle sider av betydning eller som antas å kunne ha vesentlige samfunnsmessige virkninger. Hvilke saker foretaksmøtet i regionalt helseforetak skal fatte vedtak i etter denne bestemmelsen fastsettes det nærmere bestemmelser om i vedtektene.

I helseforetak skal saker som nevnt i første ledd forelegges departementet, som eier, av styret i det regionale helseforetak som eier helseforetaket."

I forbindelse med lovbehandlingen har et flertall følgende merknad til denne paragrafen i Innst. O. nr. 118 (2000-2001):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, har merket seg at på tross av at ansvar og beslutningsprosesser er delegert så langt ned i systemet som mulig, så kan ikke saker av vesentlig betydning både for foretaket selv eller vesentlig betydning for å ivareta politiske målsetninger, avgjøres i helseforetaket. Dette innebærer at større saker i praksis går helt til Storting og Regjering. Eksempelvis kan ikke et sykehus legges ned bare med lokal beslutning. Begrunnelsen er bl.a. at foretakene etter lovforslaget ikke utfører næringsvirksomheter, men ivaretar virksomheter innenfor en sektor som er av grunnleggende verdi for velferden i samfunnet."

I tråd med dette er det verdt å merke seg at de øvrige partiene i komiteen, SV, KrF og Sp samt Venstre i Stortinget stemte for at § 32 skulle ha følgende ordlyd:

"§ 32 Salg, flytting og nedleggelse av sykehusvirksomhet

Sykehusvirksomhet kan ikke selges, flyttes eller nedlegges uten Stortingets samtykke."

Ut fra dette framgår det at det i forbindelse med lovbehandlingen var en bred intensjon i Stortinget om at saker av vesentlig samfunns- og velferdsmessig betydning i praksis går til Stortinget for behandling.

Svar:

Helseforetaksloven er basert på prinsippet om at spesialisthelsetjenesten skal være under nasjonal politisk styring. Dette innebærer at hovedlinjene i utviklingen vil være under Stortingets styring.

Forvaltningen av foretak er lagt til styret. Avgjørelser om foretaksstrukturen i helseregionen og nedleggelse av sykehus faller i utgangspunktet under "forvaltning av foretaket" (helseforetaksloven § 28 første ledd). I helseforetaksloven § 30 er det imidlertid fastsatt at:

"Foretaksmøtet i regionalt helseforetak treffer vedtak i saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets virksomhet eller løsningen av fastsatte målsetninger eller oppgaver. Det samme gjelder andre saker som antas å ha prinsipielle sider av betydning eller som antas å kunne ha vesentlige samfunnsmessige virkninger." I Ot.prp. nr. 66 (2000- 2001) Om lov om helseforetak m.m. ble det i merknadene side 144 bl.a. sagt at: "Beslutning om nedleggelse av sykehus kan være et eksempel på vedtak som skal fattes av foretaksmøtet i regionalt helseforetak i henhold til bestemmelsen." I disse tilfellene vil det i praksis si at helseministeren har det avgjørende ordet.

Dette er også tatt hensyn til ved utarbeidelse av vedtekter for de regionale helseforetakene, hvor det i henhold til helseforetaksloven § 10 nr. 8 er tatt inn en bestemmelse om hvilke saker som skal anses som saker av vesentlig betydning som skal forelegges departementet (vedtektene § 9). Etter dette vil vurderingen av om en sak skal forelegges foretaksmøtet særlig ta hensyn til om en nedleggelse fører til omfattende endring i tjenestetilbudet. Dette kan være situasjonen. Det er imidlertid ikke slik at enhver nedleggelse innebærer en vesentlig endring i tjenestetilbudet. Flytting av funksjoner fra et sykehus til et annet slik at endringen i tjenestetilbudet bare er et spørsmål om hvor tjenesten tilbys rent geografisk, kan være et eksempel på dette. Det vil særlig kunne være tilfelle i områder av landet hvor avstandene mellom sykehusene er relativt korte. Slike endringer kan vurderes som en mer effektiv måte å organisere tjenestetilbudet på for befolkningen og har også tidligere vært gjort av den enkelte fylkeskommune.

Dersom spørsmålet kan sies å være av prinsipiell helsepolitisk betydning, vil helseministeren måtte vurdere om saken skal framlegges for Stortinget. Hva som er av tilstrekkelig prinsipiell betydning til enhver tid vil selvsagt også måtte bero på en politisk vurdering. Etter helseforetakslovens bestemmelser er stortingsbehandling av saker nødvendig ved salg av sykehus i drift.

Jeg har merket meg synspunktene som kom fram under Stortingets behandling av lovforslaget (Innst. O. nr. 118 (2000-2001)). Med utgangspunkt i Stortingets vedtak legger jeg til grunn at de regionale helseforetakene skal ha tilstrekkelig myndighet til å oppfylle kravene om en tilfredsstillende organisering av foretakets samlede virksomhet (jf. § 28 første ledd i helseforetaksloven), innenfor de rammer som nasjonale politiske organer trekker opp.

Spørsmål nr. 126

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 28. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Kan det vurderes å innføre minimumskrav til gyldighetstiden for bud ved leilighetskjøp?»

Begrunnelse:

I et opphetet boligmarked har det utviklet seg en praksis med svært korte budfrister. For de fleste boligkjøpere er dette den største og viktigste investeringen de gjør, samtidig som de fleste bare er gjennom en slik prosess et fåtall ganger i løpet av livet. Dette kan være relativt kompliserte forhold der en grundig vurdering av kjøpet ofte krever både teknisk, økonomisk og juridisk kompetanse. Også boligselgerne vil oftest være interessert i at denne prosessen skjer på en seriøs måte.

Det er derfor viktig å lage et rammeverk rundt denne prosessen som gir deltakerne mulighet til å unngå feilinvesteringer. Flere tiltak kan være aktuelle i så måte, men en minimumsgrense for budenes gyldighet på f.eks. én til to virkedager, vil effektivt sikre alle impliserte parter et minimum av tid til å sjekke de ulike elementene knyttet til salgsobjektet grundigere. Dette vil kunne forebygge mange problemer i etterkant av transaksjonen.

Svar:

I § 3-8 første ledd i lov av 19. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling er det fastsatt at departementet kan gi forskrifter om budgivning. Bestemmelsen tar sikte på å eventuelt regulere meglernes forhold ved budgivning.

I denne forbindelse kan jeg opplyse at Forbrukerombudet, Forbrukerrådet, Den norske Advokatforening ved Eiendomsmeglingsgruppen og Norges Eiendomsmeglerforbund i fellesskap har utarbeidet et nytt sett omforente normgivende budregler, jf. pressemelding fra nevnte instanser av 25. juni 2001. Budreglene er nedfelt i "Forbrukerinformasjon om budgivning". Nytt i disse reglene er blant annet at megler skal anbefale at hver budgivers første bud har minst 24 timers akseptfrist. Der det er flere annonserte visninger anbefales at denne fristen tidligst løper fra siste annonserte visning. Det er videre fastsatt at akseptfristen ikke på noe tidspunkt i budrunden bør settes kortere enn at megleren har mulighet til å informere samtlige interessenter til eiendommen. Etter min mening bør disse bransjefastsatte reglene få virke en tid før det eventuelt vurderes å gi forskrifter om slike forhold med hjemmel i eiendomsmeglingsloven.

Finansdepartementet sendte i brev av 19. november 2001 på høring et forslag til endringer i eiendomsmeglingsloven. Høringsutkastet inneholder flere lovregler som vil kunne styrke forbrukernes stilling ved boligkjøp. Det foreslås blant annet nye regler om egnethet for eiere av eiendomsmeglingsforetak og om faglig leders plikter og ansvar. Det foreslås en endring i forbudet mot å drive annen næringsvirksomhet i eiendomsmeglingsloven § 2-6 slik at forbudet utvides til å omfatte alle ansatte i eiendomsmeglingsforetak og det foreslås en bestemmelse om tilsyn med foretak som har hatt rett til å drive eiendomsmegling. Videre foreslås det en bestemmelse om at Finansdepartementet kan gi forskrifter om innsynsrett i opplysninger om bud og budgivere, samt en bestemmelse om oppretting av et tvisteløsningsorgan for å sikre at alle forbrukere i eiendomsmeglingssaker gis adgang til en utenrettslig og gratis tvisteløsning når det oppstår tvister med den som har meglet eiendommen. Høringsfristen var satt til 15. januar 2002. Finansdepartementet arbeider nå med en odelstingsproposisjon. En vil da også vurdere å foreslå å ta inn en lovbestemmelse som slår fast prinsippet om innsyn i budrunden, supplert med en hjemmel til å gi utfyllende bestemmelser i forskrift.

Spørsmål nr. 127

Innlevert 17. januar 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 24. januar 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at det nå blir gjennomført en forsvarlig utredning av aktuelle linjetraseer i hoveddalføret mellom Framruste og Vågåmo, som alternativ til den påklagede traseen over fjellet, ev. hva vil statsråden gjøre for å gjenopprette den tilliten som NVE som offentlig forvaltningsorgan må ha?»

Begrunnelse:

I forbindelse med stortingsbehandlingen av kraftutbyggingen i Øvre Otta, ba Stortingets energi- og miljøkomité om en orientering om de foreløpige resultatene fra de forskerne som arbeidet med det såkalte REIN-prosjektet.

REIN-prosjektet har til formål å kartlegge mulige konsekvenser av kraftlinjer på villrein.

Orienteringen fant sted 11.02.99. 23.02.99 sendte NVEs og Statnetts to prosjektsekretærer brev til komiteen der de dementerte det forskerne hadde sagt. NVEs prosjektsekretær ble i dette brev gjort til prosjektleder, noe NVE senere sendte skriftlig bekreftelse på.

Etter et betydelig oppstyr i media ble det klart at opplysningene NVE og Statnett hadde gitt både om holdbarheten i forskningsresultatene og om organiseringen av prosjektet, ikke var riktige. Statnett og NVE måtte senere beklage utspillet offentlig.

Nå foreligger NVEs konsesjon og NVEs innspill til klagebehandlingen på kraftlinjetraseen. Som vel kjent, er det kraftlinjetraseen på fjellet som er det aller mest kontroversielle i hele Øvre Otta-saken. Igjen ser vi fra NVEs side uriktige opplysninger i forhold til resultatene fra reinforskningen, og igjen må NINAs direktør rykke ut mot påstandene fra NVE. Det "foreligger ingen konklusive resultater", ifølge NVE, og de forstyrrelser av villrein NVE finner verdt å nevne er forstyrrelsene i anleggsperioden.

Ifølge NVEs hjemmeside fra desember 2001, oppfatter NVE seg feiltolket. Det hører også med til bildet at når NVE blir gjort oppmerksom på uriktige opplysninger i brev fra fylkesmannen i Oppland, svarer NVE med brev med personangrep.

Med bakgrunn i det som skjedde i 1999, stiller mange nå spørsmålet om NVE på nytt prøver å desinformere beslutningstakerne. Manges tillit til NVE som offentlig forvaltningsorgan er derfor etter det som har skjedd i denne saken, meget begrenset.

Svar:

NVE fattet 12.09.01 konsesjonsvedtak gjennom Finndalen for en 132 kV kraftledning fra det planlagte Framruste kraftverk i Skjåk til Vågåmo. Kraftledningen skal bygges i forbindelse med Øvre Otta-utbyggingen.

NVEs konsesjonsvedtak for denne kraftledningen er påklaget. Saken er nå til klagebehandling i departementet.

NVE har i forbindelse med godkjenningen av konsekvensutredningen gjort en vurdering av om det skal legges frem utredninger eller vurderinger av ytterligere alternativer i tillegg til de hovedalternativene som er utredet. NVE har etter en vurdering knyttet til systemløsning, økonomi og inngrep i naturmiljø og bebyggelse ikke funnet grunnlag for å kreve ytterligere traséutredninger utover de alternativene som er utredet og det som er vurdert i konsekvensutredningen.

Jeg har tillit til at NVE har gjennomført en forsvarlig saksbehandling i denne saken.

Jeg har for øvrig fått opplyst at de berørte kommunene Vågå og Lom, har vært sterkt imot en løsning med en trasé i hoveddalføret.

Departementet vil nå gå gjennom de sider ved saken som er nødvendige for å avklare klagespørsmålet, og innhente de opplysninger som finnes nødvendig for å avklare spørsmålene som er reist av klagerne.

Jeg har fått opplyst at sluttrapporten fra REIN- prosjektet ennå ikke er ferdigstilt og offentliggjort. NVE har også opplyst at etaten er vel kjent med de enkeltresultatene som er publisert og offentliggjort fra REIN-prosjektet, men ønsker ikke å trekke noen generelle konklusjoner om REIN-prosjektet før den endelige sluttrapporten foreligger. Jeg finner det naturlig at departementet, når sluttrapporten foreligger og før departementet treffer avgjørelse i klagesaken, ber NVE om en redegjørelse om REIN-prosjektet og om de vurderingene og konklusjonene som fremkommer vil påvirke vurderingene som er gjort når det gjelder konsesjonsvedtaket for kraftledningen i Øvre Otta-saken.

Spørsmål nr. 128

Innlevert 18. januar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 28. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Kan finansministeren gi ein oversikt over status når det gjeld eit lovverk som sikrar høve til å registrera eit dødfødd barn med namn i folkeregisteret?»

Grunngjeving:

Eg viser til svar på skriftleg spørsmål nr. 475 (2000-2001) der dåverande finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen i skriftleg svar til undertekna sa at han ville ta kontakt med Skattedirektoratet for å få greidd ut om det er vesentlege administrative eller praktiske innvendingar mot å tilby ei slik ordning. Eg ber statsråden medverka til naudsynte endringar, herunder også at faren, ikkje berre mora, vert ført inn i folkeregisteret og at ordninga vert gjeven tilbakeverkande kraft for dei tilfelle der einskilde foreldre ynskjer tidlegare dødfødde barn registrerte.

Svar:

Departementet er i kontakt med Skattedirektoratet om denne saka. Direktoratet meiner at dødfødde ikkje kan få fødselsnummer, fordi det ikkje er heimel for registrering i det sentrale fødselsregisteret. Opphavlege er ordninga med fødselsnummer ikkje laga med omsyn til dødfødde. Eit problem kan også vera at ei ordning med automatisk tildeling av fødselsnummer til dødfødde ville føre til registrering av namn og farskap også når foreldra ikkje ynskjer dette.

Departementet meiner at ei ordning med registrering av namn og farskap for dødfødde bør vera frivillig for foreldra. Slik registrering kan også skje utan at det vert tildelt fødselsnummer, ved at det lokale folkeregisterkontoret tar imot meldingar om namn og farskap og registrerer desse opplysningane i registeret over dødfødde. Departementet vil oppmode direktoratet til å gje nærare retningslinjer om registrering av namn og farskap i dødfødtregisteret, og informere dei lokale folkeregisterkontora betre om at det er mogleg med slik registrering.

Spørsmål nr. 129

Innlevert 18. januar 2002 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 25. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ifølge budsjett 2002 på justis, antas det å ta ca. 5-10 år å erstatte dagens analoge radiosamband med ny digital teknologi.

Kan, eller vil, justisministeren finne overgangsordninger som er tilfredsstillende for politisambandet i Inntrøndelag, inntil TETRA-sambandet er tilgjengelig også i denne regionen, og vil justisministeren sørge for ekstraordinære bevilgninger for å oppgradere sambandet i Inntrøndelag slik at sikkerheten blir tilfredsstillende?»

Begrunnelse:

Politisambandet i Inntrøndelag har aldri fungert tilfredsstillende. Dette har medført mange ubehagelige hendelser med fare for sikkerheten til både ansatte og publikum de siste år. Den 18.11.01 da en lensmannsbetjent og en politistudent på Ådalsvollen i Verdal utførte grensekontroll sammen med tollvesenet, ble den ene tjenestemannen stukket i halsen med et skrujern. I dette tilfellet kunne ikke disse tjenestemennene kalle på øyeblikkelig hjelp pga. manglende samband. I perioder får man oppgitt "dagens kanal" ved oppmøte på jobb. Politidistriktet ble slått sammen med Namdal politidistrikt pr. 1. januar, slik at nå inneholder distriktet ca. 130 000 innbyggere og ca. 260 ansatte. Distriktet er blitt geografisk meget stort, noe som i seg selv fører til større utfordringer på sambandssiden.

Problemet med sambandet i Inntrøndelag har vært en gjenganger i arbeidsmiljøutvalg, som igjen har henvendt seg skriftlig til Justisdepartementet i 1999. I politimesterens årsrapport av 1998 ble sambandssituasjonen beskrevet slik:

"Politiets radiosamband i Inntrøndelag er katastrofalt dårlig. Sambandet fungerer sterkt varierende over tid, og en del sentrale områder har kronisk dårlig samband."

Arbeidstilsynet ga den 19.05.00 følgende pålegg:

"Virksomheten skal utbedre sambandssystemene i politidistriktene, slik at de fungerer til enhver tid. Dette for at operativt politipersonell ikke utsettes for unødig fysiske og psykiske belastninger, jf. arbeidsmiljøloven § 12 pkt. 1. Frist for gjennomføringen, 01.09.00."

Siden den gang har lite eller ingenting skjedd.

Svar:

Administrative og tekniske forhold i politidistriktene er som kjent Politidirektoratets ansvar. Med bakgrunn i rapporterte hendelser vedrørende sambandet i Inntrøndelag, opplyser Politidirektoratet at det ultimo november 2001 er foretatt testing av sambandet i det tidligere Inntrøndelag politidistrikt, og allerede gjennomført noen tekniske forbedringer.

I forbindelse med gjennomføringen av Politireform 2000 blir infrastrukturen for eksisterende analogt radiosamband tilpasset det nye Nord-Trøndelag politidistrikt (tidligere Namdal og Inntrøndelag). Funksjonaliteten i det analoge sambandet blir da gjennomgått på nytt. Dette vil tilfredsstillende de sikkerhetsmessige og operative krav som politiet stiller til sitt analoge samband i samtlige av de nye politidistriktene. Den tekniske tilpasningen vil være gjennomført ultimo august 2002.

Justisdepartementet er klar over at dagens analoge radiosamband for politiet må skiftes ut med digital teknologi i løpet av 5 til 10 år. I regi av departementet samarbeider derfor nødetatene (brann, helse og politi) om muligheten for å bygge ut et felles landsdekkende sambandsnett. I den forbindelse er det ved Trondheim politidistrikt etablert et pilotprosjekt for et nytt radiosystem basert på den digitale standarden TETRA. Erfaringene fra prøveprosjektet vil være et viktig utgangspunkt for valg av fremtidig sambandsløsning.

Spørsmål nr. 130

Innlevert 18. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 29. januar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Direktoratet for naturforvaltning har nå kommet med sin tilråding vedrørende kystverneplanen for Nordland, som Stortinget har behandlet tidligere. Man kan ut fra tilrådingen få inntrykk av at man utvider

verneområdene og skjerper vernebestemmelsene både i forhold til innstillingen fra Fiskeridirektoratet region Nordland og Stortingets forutsetninger.

Hvordan ser statsråden på denne problemstillingen, og vil det bli gitt signaler om at vernemyndighetene må følge Stortingets forutsetninger?»

Svar:

Etter en interpellasjonsdebatt om kystvernplanen for Nordland 05.03.1998, vedtok Stortinget at det skulle legges frem en melding om kystverneplanene. Sluttbehandlingen av kystverneplanen for Nordland ble derfor utsatt i påvente av Stortingets behandling av meldingen.

St.meld. nr. 43 (1998-99) Vern og bruk av kystsona ble lagt frem 18.06.1999 og behandlet i Stortinget 25.05.2000, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000) fra energi- og miljøkomiteen. I meldingen drøftes bl.a. spørsmålet om hvordan sjøarealer skal inngå i verneområder og de næringsmessige konsekvensene av dette.

For å sikre at Stortingets føringer ble ivarettatt på en best mulig måte ved sluttbehandlingen av kystverneplanen for Nordland, har det vært gjennomført omfattende prosesser mellom miljøvern- og fiskerimyndigheter regionalt og på direktoratsnivå samt møter mellom miljøvernmyndighetene, næringsorganisasjoner og kommuner. I de nevnte prosessene er det bl.a. foretatt en nærmere analyse av de aktuelle verneområdenes egnethet for havbruk.

Som et resultat av disse prosessene er sjøarealene i verneområdene i det foreliggende forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning redusert med ca. 20 pst. i forhold til ved lokal høring. Verneforslaget utgjør nå totalt ca. 987 km² fordelt på 67 områder. I fem av disse områdene er det registrert vesentlig potensial for havbruk. To av disse fem områdene har vært vernet tidligere.

Når det gjelder restriksjonsnivået i verneområdene, er det i forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning åpnet for havbruk etter søknad i områder med status som landskapsvernområder og fuglefredningsområder. Dette utgjør 40 pst. av arealet i verneplanen.

Jeg mener generelt at det i naturreservater er nødvendig med et strengere restriksjonsnivå enn f.eks. i landskapsvernområder, for å sikre verneverdiene på lang sikt. Behovet for å sikre verneverdiene gjennom føre var-prinsippet er også understreket i Stortingets føringer fra behandlinga av St.meld. nr. 43 (1998-

99), hvor det også er pekt på viktigheten av at naturvernloven ikke uthules gjennom liberale verneforskrifter. I forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning utgjør naturreservatene 1,8 pst. fylkets sjøareal i kystsonen.

Fiskeri og havbruk er viktige næringer som bør kunne få enda større betydning i framtida. Disse næringene har i mange tilfeller fordel av en god miljøpolitikk. I et eksportmarked med sterk konkurranse kan det være et fortrinn for norske produkter at man kan dokumentere gode miljøhensyn i norsk produksjon og naturforvaltning, inkludert et nettverk av viktige verneområder.

Jeg ser det slik at denne verneplanen er et viktig bidrag i arbeidet med å følge opp det nasjonale resultatmålet om at et representativt utvalg av norsk natur skal vernes for kommende generasjoner. Planen vil også bidra til å fylle mangler i naturvernet som bl.a. OECDs rapport nylig påpekte.

Jeg vil avslutningsvis forsikre om at Stortingets føringer vil bli lagt til grunn for sluttbehandling av kystverneplanen i Regjeringen.

Dokument nr. 15:9

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 131

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I forbindelse med overføring av eierskapet til sykehusene fra fylkeskommunene til staten har departementet brukt en del eksterne konsulenttjenester.

Er det mulig å få oversikt over hvor mye departementet har brukt til slike tjenester på dette arbeidet i 2001, og kan jeg også få en oversikt hvor mye som er brukt pr. måned?»

Svar:

Den statlige overtakelsen av sykehussektoren innebærer økt ansvar og dermed økt behov for styringsinformasjon på flere områder. Selve foretaksorganiseringen innebærer at det må utvikles nye systemer for budsjettering, regnskap og økonomistyring etter prinsipper som hittil i liten grad har vært benyttet i norske sykehus.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2001 ble det bevilget 86 mill. kroner til gjennomføring av statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten, jf. St.prp. nr. 84 (2000-2001). Av dette beløpet var 60,5 mill. kroner knyttet til arbeidet med å etablere åpningsbalanser og etablering av økonomisystemer mv. Det ble imidlertid understreket at det er begrenset erfaringsgrunnlag for denne type reformer. Anslaget for ressursbehov knyttet til selve omorganiseringen og eierskiftet var derfor svært usikkert. I St.prp. nr. 22 (2001-2002) ble det til oppfølging av reformen med statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten fremmet forslag om økt bevilgning for 2001. Det totale ressursbehovet for 2001 knyttet til arbeidet med å etablere åpningsbalanser og etablering av økonomisystemer mv. ble anslått til 78,2 mill. kroner. I samsvar med dette ble opprinnelig bevilgning under kapittel 739 post 21 økt med 17,7 mill. kroner. Arbeidet knyttet til åpningsbalanser og økonomistyring ble startet i 2001, men vil også pågå i 2002. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) er ressursbehovet for 2002 knyttet til etablering av åpningsbalanser, intern økonomistyring og opplæring anslått til 100 mill. kroner.

Som bakgrunn for arbeidet på dette området skal det understrekes at omstillingen som nå gjennomføres både er omfattende og kompleks. Driftsbudsjetter for om lag 50 mrd. kroner skal plasseres i en ny ansvarsstruktur, og omfattende formuesposisjoner for bygg, anlegg og utstyr overføres til foretakene og underlegges regnskapslovens bestemmelser. Hensikten med omleggingen er å utvikle et mer bevisst forhold til bruken av innsatsfaktoren kapital slik at denne på en best mulig måte kan brukes til å realisere prioriterte helsepolitiske mål.

Det er departementets vurdering at det på dette området finnes betydelige forbedringsmuligheter. For å realisere dette er det viktig at det tidligst mulig framkommer gode oversikter og etableres sikre systemer. I den innledende fasen er man avhengig av bistand fra eksterne ekspertise, og dette er bakgrunnen for bruken av eksterne konsulenter som nå gjennomføres. Dette er kostnader i den innledende fasen, og vil således ikke inngå i de varige driftskostnadene.

Sosial- og helsedepartementet inngikk sommeren

2001 rammeavtaler med i alt fem konsultentselskaper i forbindelse med statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten og etableringen av helseforetak. Innenfor disse avtalene er det bestilt nærmere definerte oppdrag som ble gjennomført høsten 2001. Konsulenttjenestene har i all hovedsak vært gjennomført lokalt ved den enkelte virksomhet, og har hatt som hovedhensikt å etablere et grunnlag for bedre økonomisk styring og oppfølging som følge av foretaksetablering og overgang til regnskapslov. I tillegg er det gjennomført enkelte

sentrale forberedelser i departementet, blant annet knyttet til utarbeidelse av prinsipper for fastsettelse av åpningsbalanser. Oppdragene innen rammeavtalene er som følger:

- Rådgivning, opplæring, utarbeidelse av rutiner og organisering i forbindelse med regnskapsfunksjon og intern kontroll.
- Etablering av åpningsbalanser.
- Rådgivning og utredning i forbindelse med eiendomsoverdragelser og kartlegging av forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommer.
- Bistand i forbindelse med etablering av avtaler med fylkeskommunene om leveranse av støttetjenester og avtaler med nødvendige systemleverandører. Dette er avtaler både for IT-drift (lønn, regnskap, budsjettering) og personellassistanse (for eksempel finansstyring, regnskap, lønn mv.).
- Økonomisk og juridisk rådgivning herunder bistand ved sentrale forberedelser og ved valg av og implementering av hovedbankforbindelse for de regionale helseforetakene.
- Administrativ og prosjektstyringsfaglig bistand i forbindelse med planlegging og gjennomføring av reformen.

I tillegg er det inngått enkelte mindre avtaler knyttet til bistand ved valg av revisor for de regionale helseforetakene, bistand ved utforming av design/ logo for helseforetakene mv.

Spørsmål nr. 132

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 29. januar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Miljøvernministeren har stoppet Stoltenberg-regjeringens arbeid med å finne fornuftige løsninger, og gjøre forskriftene for snøscooterkjøring mer i samsvar med utviklingen i dagens samfunn. To ganger i siste periode har Stortinget bedt om at forskrifter for snøscooterkjøring må endres. Blant annet poengterer Stortinget at kommuner som ønsker å opprette egne løyper for snøscooter, skal kunne gjøre det.

Hva mener statsråden om å se bort fra stortingsvedtak, og når vil statsråden følge opp vedtakene?»

Begrunnelse:

I Innst. O. nr. 56 (1999-2000) til Dokument nr. 8:29 (1998-99) er Høyre sine merknader og forslag ganske så krasse og klare på hva de mener i saken om lov og forskriftsendringer i forhold til snøscooterkjøring.

Mindretallsforslaget til Høyre lyder som følger: "Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om endringer i lov om motorferdsel i utmark som gir den enkelte kommune myndighet gjennom forskrift til å opprette merkede løyper for motorferdsel, og som åpner for motorferdsel på skogsbilveier, og på vassdrag hvor det er adgang til å kjøre motorbåt."

Flertallet viser til at Regjeringen vil komme tilbake til denne saken på en egnet måte, men er helt klar på at kommuner som ønsker å opprette egne løyper, skal kunne gjøre det.

Stoltenberg-regjeringen kom tilbake til Stortinget med denne saken i St.meld. nr. 24 (2000-2001). Der skriver Miljøverndepartementet at uavhengig av at man nå kjører et forsøk med snøscooter i åtte kommuner i landet, så vil Regjeringen allikevel foreta endringer i bestemmelsene om motorferdsel på vinterføre med sikte på iverksetting før neste vintersesong. Altså 2001-2002.

I Innst. S. nr. 295 (2000-2001) til St.meld. nr. 24 (2000-2001) sier komiteens flertall, unntatt Fremskrittspartiet, at komiteen forventer at nødvendige endringer i nasjonale forskrifter om vinterkjøring med snøscooter er på plass før neste vintersesong (2001-2002) og at Stortinget blir orientert om dette.

Statsråd Brendes orientering er at han skrinlegger hele arbeidet som den forrige regjeringen nesten var ferdig med, og velger å overse Stortingets vedtak i saken.

Når det gjelder snøscooterkjøring i dagens Norge, med ca. 48 000 solgte snøscootere, må man finne fornuftige løsninger for at fjellheimen skal kunne brukes av flere interessenter. Norsk geografi tilsier at dette er mulig, men da må man kunne opprette merkede løyper i kommuner der snøscooterkjøring er en del av vinterens aktiviteter, ikke minst for å ta hensyn til

folk som ønsker fred og ro når de ferdes ut i naturen.

Snøscooteren må også kunne brukes til næringsvirksomhet i forbindelse med turisme. Dette ville være en god "attåttnæring" for enkelte næringsfattige innlandskommuner.

Stortinget har aldri ment at disse reguleringene skulle føre til mere kjøring med snøscooter, og det er også presisert i innstillingene. Grunnen til dette arbeidet fra Stoltenberg-regjeringen og komiteen på Stortinget var å få snøscooterbruken inn i mer regulerte former, samtidig som disse forskriftene ville lette kommunenes arbeid med dispensasjonssøknader, og gi de aktuelle kommunene mere selvstyre. Det er jo en del forskjeller på Bærum kommune og Hemnes i Nordland.

Året 2002 er av FN valgt til fjellenes år. Dette bør et fjelland som Norge markedsføre sterkt.

Det ville da være en utfordring for de aktuelle kommunene å regulere snøscooterkjøringen til løypetraseer og stenge av enkelte fjellområder for snøscootertrafikk. Stortinget har jo sagt at de kommunene som ønsker å opprettholde en restriktiv praksis for snøscooterkjøring, må kunne fortsette med det.

Muligheter til bruk av snøscooter er definert som distriktpolitikk i enkelte kommuner, spesielt i innlandet, og statsrådets avgjørelse er blitt mottatt med både ergrelse og skuffelse.

Svar:

Jeg har i mitt brev av 11. januar 2002 til Stortingets presidentskap omtalt Stortingets behandling av motorferdselspørsmål og herunder referert den daværende energi- og miljøkomiteens uttrykte forventning i merknadsform om at nasjonal forskrift for vinterkjøring endres før neste (dvs. inneværende) vintersesong.

Jeg har også redegjort for det forberedende arbeid som har vært utført som en oppfølging av den nevnte merknaden ved å omtale endringsforslaget fra Direktoratet for naturforvaltning og høringen av dette.

Det endringsforslaget som har vært på høring, har blitt møtt med en rekke motforestillinger. Det er viktig at den høringsrunden som er gjennomført blir tatt på alvor. Når det er kommet viktige innvendinger, må det være riktig å ta hensyn til disse. Særlig pekes det på en del problemer som forslaget kunne medføre i forhold til håndheving av regelverket.

I brevet til Stortinget er det lagt vekt på at det under den forrige regjering ble igangsatt en forsøksordning med planstyrt motorferdsel forvaltning i åtte kommuner. Gjennom forsøket vil det bli utprøvd om denne modellen kan gi bedre forutsigbarhet, mindre arbeidsmengde og mindre ulovlig ferdsel. Forsøket har en ramme på tre år og vil bli evaluert av Norsk institutt for naturforskning.

På denne bakgrunn er jeg kommet til at de foreslåtte endringene ikke bør gjennomføres nå. Jeg synes det er riktig å få frem erfaringer fra forsøket før vi går inn på endringer i den nasjonale forskriften.

I Sem-erklæringen slår Regjeringen fast at hovedprinsippet om forbud mot motorferdsel i utmark skal opprettholdes. Lokale forskrifter som fraviker dette hovedprinsippet skal ikke medføre fare eller ulemper for andre interesser. I dette ligger det at Regjeringen generelt er skeptisk til å liberalisere motorferdselregimet.

Spørsmål nr. 133

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 31. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråden at det er forsvarlig å utlevere norske statsborgere eller mennesker som lever under norsk beskyttelse til Sverige når det er avslørt mangler ved rettsprosessen i lignende saker, og hvordan vil statsråden i så fall forsikre seg om at rettssaker mot de utleverte ikke blir preget av de samme manglene?»

Begrunnelse:

En iransk statsborger bosatt i Norge ble tidligere denne måneden pågrepet av politiet i Oslo for utlevering til Sverige. Da den pågrepne gjorde oppmerksom på at han ikke samtykket til utlevering ble han etterhvert løslatt mot meldeplikt to ganger i uken. Saken ligger nå til behandling hos statsadvokaten. Svensk politi har begjært mannen utlevert i forbindelse med etterforskningen av opptøyene under EU- toppmøtet i Göteborg i fjor sommer, mistenkt for såkalt "våldsamt opplopp". Mannen mener seg uskyldig i dette.

Hendelsene i Gøteborg i fjor sommer har blitt gjenstand for betydelig oppmerksomhet i ettertid. Ikke minst fordi det har kommet fram stadig nye opplysninger om hvordan svensk politi sto for en betydelig andel av volden som ble utøvd, og hvordan politiet ved en rekke anledninger hadde en stor del av an

svaret for at opptøyer ble framprovosert. I tillegg skjøt politiet som kjent med skarpt mot demonstranter, noe som ikke har skjedd i Sverige siden 1931. Til tross for dette har alle anmeldelser mot politiet blitt henlagt. Rettsoppgjøret har i stedet utelukkende rettet seg mot mennesker som deltok i demonstrasjonene, og mange mener disse rettssakene har vært preget av urettferdighet og vilkårlighet. Blant de som har hevdet dette er den norske støttegruppen til Oslo-bosatte Luigino Longo som er dømt til over to års fengsel for å ha deltatt i "våldsamt opplopp", til tross for at han ikke er kjent skyldig i å ha skadet verken personer eller eiendom. Etter at Longos anke til Høyesterett ble avvist, har hans forsvarer fått tilgang på deler av politiets videofilmer fra opptøyene som han tidligere ikke har fått se. Disse bildene viser blant annet en fredelig Longo som ikke deltar i voldsomheter, men tvert imot rydder opp i skader som er gjort på gaten. Longos forsvarer mener dette er tilbakeholdelse av materiale som kunne gitt rettssaken et annet utfall, og vil bringe hans sak inn for Europadomstolen i Strasbourg.

Mange kritikere har hevdet at rettsoppgjøret etter opptøyene har rammet tilfeldige deltakere i demonstrasjonene og ikke de som planla eller ledet an i skadeverk. Longos sak kan være et eksempel på dette, og det samme gjelder den nye utleveringsbegjæringen. I tillegg har straffenivået vært uvanlig høyt med en rekke straffutmålinger på mer enn to års fengsel.

Som kjent ble det i svenske medier tidligere i vår avslørt at Gøteborg-politiet har fabrikkert bevismateriale ved å manipulere videofilm brukt i forbindelse med skyteepisodene. Blant annet skal både lyd og bilde ha blitt redigert. Ifølge en dokumentar laget av Sveriges Televisjon skal kompromitterende bilder for politiet ha blitt klippet vekk og erstattet av nye bilder.

Nylig utkom også en norsk rapport, "Gøteborg - 15 norske beretninger fra EU-toppmøtet", laget av norske vitner og professor i retts sosiologi Thomas Mathiesen. Denne inneholder sterk kritikk av politiets framgangsmåte. I Sverige er det nå nedsatt en egen granskingskommisjon som skal gjennomgå hendelsene i Gøteborg.

Svar:

Utlevering av lovbrøtere fra Norge til annet nordisk land er regulert i lov 3. mars 1961 nr. 1 om utlevering av lovbrøtere til Danmark, Finland, Island og Sverige. Loven bygger på nordisk lovsamarbeid, og er i det alt vesentlige lik tilsvarende lover vedtatt i de andre nordiske land. Loven gir en videre adgang til utlevering enn det som gjelder for utlevering til land utenfor Norden, jf. lov 13. juni 1975 nr. 39. Bakgrunnen er at rettssystemene og rettsreglene er svært like i de nordiske land, og at vi har et tett samarbeid med disse landene. Loven er basert på gjensidig tillit til de andre landenes rettssystemer.

Det er et vilkår for utlevering at vedkommende er siktet, tiltalt eller domfelt for det forhold begjæringen gjelder, jf. lov om utlevering i Norden § 1. Når siktede ikke samtykker til utlevering, må det som grunnlag for utleveringsbegjæringen foreligge beslutning fra domstol i den anmodende stat hvor det fremgår at domstolen har funnet at det er skjellig grunn til mistanke om at vedkommende har begått den straffbare handling, jf. § 9 tredje ledd. Handlingen må etter den anmodende stats rett kunne medføre fengselsstraff, jf. § 3 første ledd. For norske statsborgere må handlingen i utgangspunktet kunne medføre fengsel i mer enn fire år.

Ved utlevering mellom nordiske land fremmes utleveringsbegjæringer direkte mellom landenes politimyndigheter. Den som begjæres utlevert, kan kreve avgjort ved kjennelse av forhørsretten om lovens vilkår for utlevering er oppfylt. Forhørsrettens kjennelse er gjenstand for kjæremål. Dersom han motsetter seg utlevering, oversendes saken deretter til Justisdepartementet, som avgjør om utleveringsbegjæringen skal etterkommes. Departementets vedtak kan påklages til Kongen i statsråd.

Prosedyrene i utleveringssaker gir den som er begjært utlevert god anledning til å uttale seg før saken avgjøres, slik at vedkommendes rettssikkerhet skal være godt ivaretatt. Rettssikkerheten ivaretas videre ved at saken er gjenstand for behandling både i domstolene og i forvaltningen.

Den saken som stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken viser til, har pr. i dag ikke kommet til departementet. Når departementet får saken til behandling, vil den selvsagt bli gjenstand for en grundig behandling etter gjeldende lovregler.

Spørsmål nr. 134

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 30. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Reglene for beskatning av kjøregodtgjørelse er nå slik at det betales skatt av godtgjørelse over 2,05 pr. km for kjørelengde over 4 000 km. Dette medfører at frivillige, som gjør en kjempejobb for frivillighetssentraler, nå må betale skatt av godtgjørelsen. Mange frivillige er pensjonister med liten inntekt. Det er urimelig å betale skatt av utgiftsdekking ved gratis arbeid.

Vil statsråden ta initiativ til å justere reglene slik at denne typen gratisarbeid ikke skattlegges?»

Begrunnelse:

Slik reglene er fortolket av Skattedirektoratet ved Pål Aunehaugen, skal kjøring utført til inntekt for en frivillig organisasjon, der for eksempel et idrettslag tar seg betalt for et oppdrag og lar kjøregodtgjørelsen gå inn i klubbkassa, ikke skattlegges. Hvis en derimot gjør frivillig innsats som privatperson for en frivillighetssentral eller for en kommune, og får kjøregodtgjørelse for å dekke de utgifter en har til bilbruk, må en skatte etter gjeldende regler for all kjøring utover 4 000 km som er godtgjort med over 2,05 pr. km.

I første omgang vil dette ramme de som yter slik frivillig innsats, men det er ikke vanskelig å anta at dette også raskt vil ramme de som nyter godt av frivillig arbeid, fordi det vil være færre som vil og kan yte en slik innsats dersom den skal skattlegges.

Mange av de som yter slik innsats er pensjonister, som ser seg i stand til å yte tid, men neppe har råd til å yte den innsatsen dersom de enten ikke får kjøregodtgjørelse eller må betale skatt av godtgjørelsen.

Det vil være av viktighet at reglene ikke oppfattes helt urimelige og at en ikke innretter dem slik at frivillig arbeid reduseres.

Svar:

I Finansdepartementets forskrift til skatteloven er det i § 5-16-6 tiende ledd fastsatt at arbeidsgivers dekning av dokumenterte kostnader til arbeidsreise ikke skal regnes som skattepliktig inntekt når arbeidsgiver er en veldedig eller allmenntilgitt institusjon eller organisasjon, og skattyters øvrige lønn og godtgjørelse fra organisasjonen ikke overstiger 30 000 kroner i inntektsåret. Det kan legges til grunn at en frivillighetssentral vil være en slik allmenntilgitt institusjon som omfattes av denne regelen. Frivillighetssentralens dekning av hjelpenes reisekostnader kan dermed på visse vilkår mottas skattefritt.

Når dekningen av arbeidsreise skjer som bilgodtgjørelse, er det imidlertid etter forskriften et vilkår for skattefritak at godtgjørelsen ikke overstiger de satser som er fastsatt i Skattedirektoratets årlige takseringsregler for beskatning av overskudd på kilometergodtgjørelse utbetalt etter kilometersatser for bruk av bil mv. For inntektsåret 2002 innebærer dette at en skattyter kan motta en samlet årlig bilgodtgjørelse på inntil 4 000 km skattefritt, og at beregnet overskudd på kjøregodtgjørelse utover dette beskattes. Dette er en konsekvens av den generelle innstramningen for kjøregodtgjørelser som Stortinget vedtok i forbindelse med statsbudsjettet for 2002, med støtte fra alle partier, unntatt Fremskrittspartiet.

Denne saken gjelder dermed egentlig ikke skattlegging av frivillig arbeid, og heller ikke skattlegging av dekning av private transportkostnader til å utføre slikt frivillig arbeid. Saken gjelder fastsetting av skattepliktig overskudd på dekning av slike private transportkostnader.

Tidligere ble hele statens bilgodtgjørelse på 3,20 kroner pr. km akseptert av skattemyndighetene som utgiftsdekning uten overskudd ved tjenestekjøring. Dette var meget romslig, og urealistisk høyt i forhold til

reelle merutgifter for ekstrabruk av egen bil. Selv om privat bilbruk er dyrt, koster det ikke 32 kroner å kjøre én mil ekstra med den bilen man har. I realiteten er dermed en del av kjøregodtgjørelsen lønn, nettopp fordi den overstiger utgiftene. Dette gjelder uansett om ekstrakjøringen skjer i tjeneste for en vanlig arbeidsgiver eller i tjeneste for en ideell organisasjon. Derfor har det vært grunnlag for en viss innstramming i det akseptable nivå for bilkostnader pr. km som skal kunne dekkes skattefritt.

Denne innstramming kom fra 2002. Den ble foreslått av den forrige regjering, og samarbeidsregjeringen fant ikke grunnlag å stanse den. Både prinsipielt og praktisk må den gjelde likt for alle som har bilgodtgjørelse etter statens satser. Det akseptable, skattefrie dekningsnivå for slik bilbruk ble fastsatt til 2,05 kroner pr. km, altså til 20,50 kroner pr. mil. Ut fra rimelighetshensyn ble innstrammingen for mottakerne av bilgodtgjørelse begrenset til å gjelde kjøring over 4 000 km. For arbeidsgiverne gjelder innstrammingen også de første 4 000 km kjøring med bilgodtgjørelse.

Som nevnt må en slik generell innstramming også gjelde for kjøregodtgjørelse fra ideelle organisasjoner. Men jeg vil nevne tre særlige skatteregler som gjør at kjøregodtgjørelse fra ideelle organisasjoner helt eller delvis kan bli lempeligere behandlet likevel.

Den ene særregelen er at lønn inntil 2 000 kroner pr. år fra en ideell organisasjon ikke er skattepliktig. Dette gjelder også lønn i form av ellers skattepliktig overskudd på kjøregodtgjørelse. Særregelen gjelder ikke dersom samlet lønn inklusive slikt overskudd overstiger de 2 000 kroner.

Den andre særregelen er at ideelle organisasjoner på visse vilkår er fritatt for arbeidsgiveravgift av lønnsutbetalinger inntil 300 000 kroner i året. Også dette fritaket inkluderer ellers avgiftspliktige overskudd på kjøregodtgjørelse.

I tillegg kommer den nevnte regelen om at arbeidsgivers dekning av dokumenterte kostnader til arbeidsreise på visse vilkår ikke skal regnes som skattepliktig inntekt når arbeidsgiver er en veldedig eller allmennyttig institusjon eller organisasjon, og skattyters øvrige lønn og godtgjørelse fra organisasjonen ikke overstiger 30 000 kroner i inntektsåret.

Samlet sett fremtrer ikke de nå gjeldende regler som urimelig strenge for kjøring for ideelle organisasjoner.

Spørsmål nr. 135

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 29. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil statsråden utdype hvordan bestemmelsene vedrørende langtidssyke studenter og aldersgrensen på 26 år for å få rehabiliteringspenger vil bli praktisert, på hvilken måte mener statsråden at eventuelt eldre studenter kan få sin situasjon ivaretatt ved langvarig sykdom, og vil statsråden se nærmere på disse bestemmelsene?»

Begrunnelse:

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble folketrygdloven § 10-8 endret slik at også langtidssyke studenter ble omfattet av reglene om rehabiliteringspenger.

Reglene er imidlertid begrenset til studenter under 26 år. Da mange starter sine studier i voksen alder og kanskje mange også har forsørgeransvar, kan det oppstå vanskelig økonomisk situasjon når perioden for omgjøring av lån til stipend er utløpt og fram til at en eventuelt kan motta rehabiliteringspenger. Ut fra den situasjon som noen studenter kan komme i, er det rimelig at den vedtatt særordningen vil omfatte studenter generelt. På denne bakgrunn ber jeg statsråden vurdere disse forholdene.

Svar:

Folketrygdloven § 10-8 ble endret med virkning fra 1. januar 2002 (se Ot.prp. nr. 4 (2001-2002) som ble lagt frem av Stoltenberg-regjeringen) ved at det er innført en særordning innenfor rehabiliteringspenger som sikrer at studenter under 26 år som blir alvorlig syke kan få rehabiliteringspenger etter 20 ukers arbeidsuførhet. For øvrig er det et vilkår at arbeidsuførheten har vart i 52 uker.

Bakgrunnen for den aktuelle lovendringen var Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Utjamningsmeldinga, om at Regjeringen skulle fremme forslag for Stortinget som sikrer unge alvorlig syke økonomisk trygghet (Vedtak IV, Innst. S. nr. 222 (1999-2000)). Komiteen tok bl.a. opp situasjonen for unge alvorlig syke som er under utdanning og ikke har fått innpass i arbeidslivet og opparbeidet rett til sykepenger. For denne perioden kan Statens lånekasse for utdanning gjøre om lån til stipend.

Aldersgrensen på 26 år ble fastsatt på bakgrunn av at ved en slik aldersgrense har de fleste kunnet fullføre en vanlig utdanning, og det anses hensiktsmessig med samme aldersgrense som gjelder ellers i folketrygden for særskilte ytelser til unge uføre.

Når det gjelder utforming av bestemmelsen og retningslinjene for praktiseringen, er det lagt vekt på Stortingets understreking av at det må foreligge en alvorlig sykdom. Dette innebærer strengere medisinske vilkår enn hva som ellers gjelder for rett til rehabiliteringspenger. Herunder oppstår avgrensings spørsmål mot ordningen med høyere minsteytelse til personer som får nedsatt arbeidsevnen før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert (se "ung ufør-ordningen", jf. folketrygdloven § 10-10 tredje ledd). I lovforarbeidene er det uttalt at nyordningen bør avgrenses tilnærmet på linje med avgrensingen av unge uføre. Dette innebærer at man ikke skal stille like strenge medisinske krav for å gi rehabiliteringspenger etter den nye bestemmelsen som man stiller for å gi rehabiliteringspenger utmålt etter reglene i § 10-10 tredje ledd. Forskjellen vil være at det ikke stilles de samme krav til varighet. Dersom det for eksempel foreligger en kreftsykdom vil vilkårene etter den nye bestem-

melsen være oppfylt, selv om prognosene tilsier full friskmelding etter en tid.

Bestemmelsen gjelder fra 1. januar 2002 for nye tilfeller. Ordningen er lagt inn i budsjettet med helårsvirkning, og departementet har derfor presisert overfor Rikstrygdeverket at det ikke er et vilkår at sykdommen har oppstått etter 1. januar 2002.

Hensikten med den nye ordningen var å sette inn et målrettet tiltak for å bedre den økonomiske situasjonen for unge som blir alvorlig syke. Unge studenter som blir alvorlig syke er ofte i en særskilt vanskelig situasjon, og ble derfor prioritert i denne omgang. Det ble på denne bakgrunn ikke vurdert å lage en særordning for studenter generelt. Jeg er klar over at også studenter over 26 år kan komme i en tilsvarende vanskelig økonomisk situasjon, for eksempel når vedkommende har forsørgeransvar. På den annen side kan man ikke se bort fra at en del eldre studenter kan ha et bedre økonomisk utgangspunkt enn de aller yngste, for eksempel i form av tidligere tilknytning til arbeidslivet. Jeg er derfor ikke sikker på om en utvidelse av ordningen til å gjelde generelt for alle studenter vil være det beste virkemiddelet for å nå de som trenger det mest. Regjeringen er svært opptatt av å ha en målrettet virkemiddelbruk.

Jeg stiller meg imidlertid ikke avvisende til å vurdere en utvidelse av ordningen i forhold til Stoltenberg-regjeringens vedtatte forslag. I første omgang vil jeg likevel avvende resultater og tilbakemeldinger vedrørende den nye ordningen.

Spørsmål nr. 136

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 29. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Mener statsråden det er rimelig at vilkårene for krigspensjonering praktiseres slik at de som deltok i kamphandlingene og mobiliseringen umiddelbart før 9. april ikke tilstås krigspensjon, og vil statsråden ta initiativ til at de som de facto deltok i krigen gjennom sin innsats også i sin umiddelbare forberedende fase får sin rettmessige pensjon ut fra det som må forstås å være intensjonen i lovgivningen?»

Begrunnelse:

Jeg er blitt gjort oppmerksom på at en pasient ved rehabiliteringssenteret Nord-Norges Kurbad AS gjentagne ganger har fått avslag på sin søknad om krigspensjon. Vedkommende deltok i kampene rundt

Gratangen 1940 ved 7. batteri, Bergartilleribataljon nr. 3. Én eller to dager før Norge ble angrepet 9. april, pådro han seg en nakke/hodeskade under opptaktene til kampene. Det er dokumentert at dette har ført til senvirkninger og skulle således være berettiget krigspensjon, men er gitt avslag under henvisning til lov av 13. desember 1946 om krigspensjonering for militærpersoner. Av dette fremgår at ett av vilkårene for krigspensjonering er at skaden/sykdom er påført i militærtjeneste under krigen eller må ha oppstått under krigstjenesten. Avslaget på hans søknad begrunnes med at skaden fant sted én dag eller to før den 9. april.

Jeg kan ikke forstå annet enn at denne praktiseringen må være urimelig idet skadeøyeblikket var i forbindelse med nøytralitetsvakt der vedkommende var i gang for å verne vårt land i tilfelle vi ble angrepet. Verdenskrigen var derfor i gang på det tidspunktet, og vi vet at tyske angrepsstyrker på den tiden var underveis til Norge og at det bare var timer før selve invasjonen i Norge ble iverksatt.

På denne bakgrunn vil jeg anmode statsråden om å gå igjennom praktiseringen av krigspensjoneringsbestemmelsene slik at tilfeller som omtalt blir innlemmet i forståelsen og praktisering av loven.

Svar:

Lov om krigspensjonering for militærpersoner av 1946 omfatter militærpersoner som tjenestegjorde under krigen i Norge og i de norske styrkene utenfor Norge.

Helt fra krigspensjoneringsloven trådte i kraft i 1946 har inngangskriteriet i militærloven vært skade eller sykdom påført under tjenestegjøring i krig, jf. lovens § 1. For militærpersonell som utførte tjeneste i Norge, har dette vært forstått slik at loven gjelder skader eller sykdommer som ble påført under eller etter den tyske invasjonen 8. - 9. april 1940 og fram til utgangen av 1945. Også i forarbeidene til militærloven av 1946 går det tydelig frem at for militærpersonell som utførte tjeneste i Norge, skal loven få virkning for skader som er inntruffet på krigsdeltakere etter 8. april 1940. For øvrig gjelder militærloven for nordmenn som deltok i alliert krigstjeneste fra verdenskrigens begynnelse, 2. september 1939.

I midten av 1950-årene utarbeidet Rikstrygdeverket en redegjørelse for en fornyet gjennomgåelse av de krigspensjoneringssaker som er avslått i tiden 1940-1956. I rapporten, som ble oversendt Sosialdepartementet i april 1957, er det bl.a. gjort rede for hvilke hovedgrupper som omfattes av militærloven:

- Militærpersoner som deltok i krig i Norge fra 8. april 1940 til den tid Hæren ble satt "på fredsfot" 31. desember 1945.
- Nordmenn som deltok i norsk militæroppsetning utenfor landet under krigen.
- Personell som deltok i okkupasjonsstyrkene i Tyskland (men som senere ble overført til lov om uføretrygd for militærpersoner av 19. juni 1953).
- Nordmenn som deltok på alliert side fra 2. september 1939.

I rapporten er det opplyst at det i årene 1940-56 ble avslått 105 saker etter militærloven med begrunnelsen "ikke krigshending". De fleste av disse avslagene gjaldt skader som var oppstått før Norge kom i krig og etter at Hæren var satt på fredsfot, og som ifølge rapporten "derfor faller utenfor loven".

Rikstrygdeverket har funnet noen få trygderettskjennelser med relevans til den aktuelle problemstillingen. Dette gjelder to saker fra begynnelsen av 1970-årene som ble avslått med den begrunnelsen at sykdommen/skaden var påført under nøytralitetsvaktstjeneste. Avgjørelsene ble stadfestet av Trygderetten.

Når det gjelder praksis fra nyere tid, har Rikstrygdeverket funnet én sak i denne kategorien som er blitt brakt inn for Trygderetten. Det gjelder en person som ble syk under tjenestegjøring i Nord-Norge i mars 1940, og som fikk avslag fordi sykdommen oppstod under nøytralitetsvakten. Saken ble avgjort i Trygderettens ankeutvalg, som i en kjennelse av 25. mars 1993 enstemmig fant at anken ikke ville føre fram, og nektet den derfor fremmet.

Vurdering

Jeg har forståelse for at enkelte kanskje kan oppleve det som urimelig at et tilfelle faller utenfor krigspensjoneringslovgivningen, slik det fremgår av brevet fra stortingsrepresentanten. Jeg ser imidlertid behovet for å ha klare regler på dette området. Slik reglene er, gjelder de tjenestegjøring i krig. Slik forarbeidene og lovens ordlyd må forstås, gjelder lov om krigspensjonering for militærpersoner for skader som er inntruffet på krigsdeltakere etter 8. april 1940 (for militærpersonell som utførte tjeneste i Norge). Krigspensjoneringen har hatt en klar praksis for at militær tjenestegjøring i Norge forut for 9. april 1940, ikke omfattes av lov om krigspensjonering for militærpersoner av 1946 militærloven. (Militærpersonene det her er snakk om, omfattes istedenfor av de ordningene som gjaldt ved sykdom og skader i Forsvaret på den tiden).

Etter mitt syn er lov om krigspensjonering for militærpersoner og praktiseringen av denne, tilfredsstillende slik den nå er på dette området.

I den aktuelle saken er det anført at skaden skjedde bare én eller to dager før krigsutbruddet.

Jeg kan ikke se at det kan ha noen avgjørende betydning hvor nært opp til krigsutbruddet skaden skjedde. Under enhver omstendighet skjedde den under nøytralitetsvakten og før Norge var i krig. Nøytralitetsvern eller vakt er militære styrker satt opp til lands, til sjøs eller i luften for å verge et lands nøytralitet under truende krigsfare eller krig mellom andre stater. Ved utbruddet av både den første og den andre verdenskrig ble det i Norge satt opp nøytralitetsvern av hær og marine.

Etter min oppfatning må loven endres dersom denne gruppen skal kunne gis krigspensjon etter lov om krigspensjonering for militærpersoner. En slik endring vil føre til at militærloven utvides til også å omfatte skade eller sykdom påført ved militær tjenestegjøring før Norge kom i krig. Dersom en utvider loven til å omfatte nøytralitetsvaktene, kan dette etter mitt syn igjen skape skjevheter i forhold til militærpersoner som kom til skade i annen militær tjeneste.

På bakgrunn av det som foran er nevnt, vil jeg ikke tilrå en endring av loven på dette punktet.

Spørsmål nr. 137

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 28. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Jeg viser til flertallets merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) som sier at inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån opprettholdes inntil det er foretatt en ny og samlet gjennomgang av reglene for tilbakebetaling for Statens lånekasse for utdanning. Utdannings- og forskningsdepartementet har nå bestemt at Lånekassen ikke skal tilby inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån.

Hva vil statsråden gjøre for å følge opp flertallets merknad?»

Svar:

Flertallsmerknaden om at man ønsket å opprettholde ordningen med inntektsavhengig nedsetting av terminbeløp var ikke fulgt verken av budsjettvedtak eller romertallsvedtak. Første anledning til å ta opp saken vil være i revidert nasjonalbudsjett 2002.

Spørsmål nr. 138

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 29. januar 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Bedriftene Globe Hafslund Metall, Birka Energi AS, Borregaard Industries og Glomma Papp AS har utarbeidet et prosjekt for gjenvinning av smelteovnvarme ved Glomma Papp og Borregaard. Dampen vil erstatte bruk av olje ved disse bedriftene og innebære en reduksjon av 100 tonn CO₂-utslipp årlig samt betydelig reduksjon av SO₂ og NO_x.

Kan statsråden medvirke til at dette miljøprosjektet kan realiseres?»

Begrunnelse:

Prosjektet innebærer at Globe Hafslund Metall vil gjenvinne mer enn 50 pst. av den elektriske kraften de kjøper i form av damp. Denne dampen skal selges til Glomma Papp og Borregaard Industries, som ligger få hundre meter unna. Bedriftene er enige om 10- års avtaler der Hafslund årlig skal levere 300 GWh prosessdamp. Glomma Papp får dekket hele sitt behov for prosessenergi og Borregaard vil få dekket 1/ 6 av sitt behov. Energien vil erstatte olje. Investeringskostnadene for anlegget er på 90 millioner kroner, og vil være lønnsomt med dagens kraftprisinivå.

Energigjenvinning vil også styrke konkurransekraften til Globe Hafslund Metall, som har en leveringsavtale for deler av sitt energibehov med Statkraft som ble inngått i 1996 på høyere energipriser enn dagens prisnivå.

Energigjenvinningsprosjektet vil gi alle disse tre bedriftene, som i dag har om lag 1 500 industriarbeidsplasser, økt konkurransekraft, et sterkere økonomisk fundament og en mer miljøvennlig produksjon.

Svar:

Det vises til brev av 22. januar 2002 med skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Signe Øye om statsråden kan medvirke til at energigjenvinningsprosjektet i bedriften Globe Hafslund Metall realiseres. Jeg vil samtidig vise til mitt brev av 15. januar 2002, svar til Stortinget på spørsmål om Dokument nr. 8:27 (2001-2002) som omhandler energigjenvinning i industrien.

Bakgrunn

Globe Norge AS Hafslund Metall søkte i brev av 18. mars 1998 om 10 mill. kroner i investeringsstøtte til utnyttelse av spillvarme fra bedriften for levering til Borregaard Fabrikker og Glomma Papp. NVE ga i vedtak av 2. november 1999 tilsagn om støtte på 8,85 mill. kroner. I brev av 17. november 1999 påklaget Globe Hafslund Metall NVEs vedtak. Klagen anførte blant annet at prosjektet hadde fått økte kostnader i forhold til grunnlaget for den opprinnelige søknaden.

Ved tildeling av støtte tok NVE høyde for den usikkerhet som lå i eventuelle økte kostnader knyttet til gjennomføringen av prosjektet. Med de opplysninger som er gitt i søknaden og klagen framstår prosjektet fortsatt som lønnsomt.

26. mai 2000 kom OED fram til at NVEs vedtak om støtte skal stå ved lag.

Globe Hafslund Metalls opprinnelige kontrakt

med NVE om å bygge et varmegjenvinningsanlegg ble forlenget i desember 2000. Globe Hafslund Metall har pr. 31. desember 2001 mottatt 730 000 kroner av støttebeløpet. I henhold til framdriftsplanen forelagt NVE av Globe Hafslund Metall i 2000 skal prosjektet ferdigstilles i tredje kvartal 2002.

Globe Hafslund Metall søkte 30. desember 1998 NVE om fjernvarmekonsesjon for å bygge og drive fjernvarmeanlegg. NVE innvilget den 20. august 1999 konsesjonssøknaden. Konsesjonen gjelder inntil 1. august 2029, og bedriften har en frist på tre år fra innvielsesdato til å fullføre og sette anlegget i drift. Dette betyr at fristen for å fullføre og sette i gang anlegget utløper 20. august 2002.

Departementets vurdering

Spillvarme fra industrien er en viktig energikilde, og energigjenvinning er et tiltak som hører innunder en miljøvennlig omlegging av energiforsyningen. Jeg stiller meg positiv til prosjektet ved Globe Hafslund Metall, og til energigjenvinning i industrien for øvrig.

Etter min forståelse er varmegjenvinningsprosjektet til Globe Hafslund Metall klart for realisering. NVE har gitt konsesjon og Globe Hafslund Metall har inngått samarbeid med Birka Varme som vil stå for bygging og drift av anlegget. Prosjektet har allerede blitt støttet på grunnlag av de kriterier og retningslinjer for støtte nedfelt for varmeanleggsordningen i 1998.

I brevet henviser stortingsrepresentant Øye til at smelteverkets energibehov delvis er dekket gjennom en kraftkontakt med Statkraft, som ble inngått i 1996 til høyere priser enn dagens prisnivå. Jeg vil understreke at denne kraftkontrakten er inngått på forretningsmessig grunnlag mellom Statkraft og Fesil, som smelteverket den gang var en del av. I 2000 fikk smelteverket, på linje med enkelte andre bedrifter i kraftintensiv industri, tilbud om å inngå langsiktig kraftkontrakt på myndighetsbestemte vilkår med varighet til 2020, jf. St.prp. nr. 52 (1998-99), Innst. S. nr. 233 (1998-99), St.prp. nr. 78 (1999-2000) og Innst. S. nr. 251 (1999-2000). Globe Hafslund Metall ønsket ikke å inngå en slik kraftkontrakt.

På grunnlag av overstående kan jeg ikke se at energimyndighetene kan bidra ytterligere for å medvirke til at energigjenvinningsprosjektet til Globe Hafslund Metall blir realisert.

Spørsmål nr. 139

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 31. januar 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Den siste tiden har Israel bombet en rekke mål i palestinske selvstyreområder, blant annet en politistasjon, og har krevd palestinske tiltak for å pågripe skyldige i forbindelse med terrorhandlinger mot sivile i Israel. Det kan derfor synes paradoksalt at en politistasjon er blant de mål som er beskyttet.

Har Regjeringen oversikt over hvilke tiltak som er delfinansiert av Norge som er blitt rammet av israelske angrep, og på hvilken måte har Norge reagert på dette overfor Israel?»

Begrunnelse:

Siden Israel 23. november likviderte Hamas-lederen Mahmoud Abu Hanoud utenfor Nablus på Vestbredden, har voldshandlingene i Midtøsten blitt trappet opp ved selvmordsaksjoner mot sivile israelere og motangrep fra Israel mot palestinske mål. Israel har stilt krav til palestinske myndigheter om å pågripe personer som er skyldige i terrorhandlinger, eller som planlegger nye terrorhandlinger. Ikke minst av denne grunn var det paradoksalt at Israel blant annet valgte å bombe en politistasjon på Gazastripen 11. desember.

Norge bidrar med 100 mill. kroner til Det palestinske området over inneværende års statsbudsjett, og støtte til offentlig administrasjon, utvikling av rettsstat og godt styresett er oppgitt å være viktige formål som Norge støtter.

Svar:

De siste måneders israelske aksjoner i Det palestinske området har så langt man kjenner til rammet fire norskfinansierte bistandsprosjekter:

- Det palestinske statistiske sentralbyrå (PCBS) ble rammet av ødeleggelse og konfiskering av utstyr i forbindelse med et innbrudd i desember. Norge er den største giveren til PCBS og har siden 1996 bidratt med 44 mill. kroner til gjennomføring av prosjekter av kontoret. Siste oversikt viser at de totale skader og tap etter angrepet beløper seg til ca. 2,4 mill. kroner.
- The Palestinian Forensic Laboratory (PFL) ble totalskadet etter flere bombeaksjoner mot en politistasjon i Gaza i desember. Laboratoriet ble etablert i 1999-2000 med støtte fra Norge og EU. Norge har bidratt med 4,2 mill. kroner til innkjøp av utstyr. Verdien av de totale skadene er hittil ukjent, men verdien av norske bidrag må anses som tapt.
 - Administrasjonskontor og utstyr til bruk for reparasjon og utbedring av veier og skoler i Jenin.
 - Skader på skole ved Nablus (støttet av Norge gjennom rammeavtale for undervisningssektoren).

Det er pr. i dag vanskelig å anslå den totale verdien av skadene. Skadene direkte relatert til norske bidrag er imidlertid beregnet til i overkant av 5 mill. kroner, av en samlet norsk bistand til de palestinske områder på i overkant av 2 mrd. kroner.

Regjeringen ser meget alvorlig på de israelske aksjonene, uansett om de rammer norskfinansierte eller andre prosjekter. Ødeleggelse av palestinsk infrastruktur både svekker grunnlaget for økonomisk og sosial utvikling i de palestinske områder, reduserer de palestinske myndighetenes evne til å bekjempe terrorisme og øker hatet mot Israel i den palestinske befolkning.

De israelske aksjonene er tatt opp med både statsminister Sharon, utenriksminister Peres og andre israelske ledere. Særlig vil jeg nevne at statsminister Bondevik har tatt opp ødeleggelsene av Det palestinske statistiske sentralbyrå med statsminister Sharon.

Vi har beklaget de israelske aksjonene og vist til at også institusjoner som Norge har gitt støtte er rammet. Sharon har lovet å undersøke aksjonen mot Det palestinske statistiske sentralbyrået nærmere. Vi har imidlertid ennå ikke hørt noe fra israelsk side, og har derfor for en tid tilbake minnet om saken.

Regjeringen følger selvsagt situasjonen i regionen svært nøye, og er i løpende kontakt med både partene i konflikten og andre aktører.

Spørsmål nr. 140

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 28. januar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ifølge Sårbarhetsutvalget er Finnmark mest utsatt ved et eventuelt terroranslag/krig når det gjelder matvareberedskap. Utvalgets leder Kåre Willoch har i den situasjonen oppfordret finnmarkinger til å sikre

seg på egen hånd. Etter Senterpartiets vurdering er det myndighetenes ansvar å sikre forsyningen og matvareberedskapen i Finnmark.

Vil nærings- og handelsministeren bidra til å sikre Finnmarks innbyggere forsvarlig matvaresikkerhet ved å gjenopprette ordningen med beredskapslager?»

Begrunnelse:

Samtlige engrosslagre i Finnmark er nedlagt, og nå skal også flere av de nærmeste lagrene som for tiden ligger i Tromsø, sentraliseres til Narvik. Som statsråden vet, er avstanden mellom Kirkenes og Tromsø ca. 920 km, og mellom Kirkenes og Narvik ca. 1 200 km. Ekstreme værforhold gjør at reell transporttid kan være mye lengre enn avstanden skulle tilsi, og Finnmarks klimatiske forhold er i seg selv grunn til å drøfte matvareberedskapen i fylket. Et sentralt virkemiddel for en god matvareberedskap i Finnmark vil være å gjenopprette et beredskapslager som sikrer hele Finnmarks befolkning en trygg matvareberedskap ved eventuelle krisesituasjoner - det være seg skapt av værforhold, krig, terrorangrep eller ved atomutslipp. En gjenopprettelse av beredskapslager vil som bieffekt gi Finnmark sårt tiltrenge nye arbeidsplasser.

Svar:

I likhet med andre beredskapsområder har matvareberedskapet blitt evaluert og tilpasset det aktuelle risikobildet og de planleggingsforutsetninger for det sivile beredskap som Stortinget og Regjeringen til enhver tid har fastsatt.

Under Den kalde krigen var beredskapsplanleggingen rettet inn mot langvarig krig og en lengre avsperring av forsyningslinjene, med stor vekt på selvforsyning, eksempelvis ivare tatt gjennom oppbygging av beredskapslagre kombinert med produksjonsplaner i landbruket. På bakgrunn av de gjeldende planleggingsforutsetningene for det sivile beredskap som kom i 1995, har vi nå i forståelse med Landbruksdepartementet gått bort fra selvforsyningskonseptet, ettersom det ikke lenger forutsettes noen avsperringssituasjon eller langvarig forsyningskrise. Det legges til grunn at handelen innenlands og med utlandet i all hovedsak skal kunne foregå som normalt også i kriser, men at det må tas høyde for at det kan oppstå mindre og kortvarige forstyrrelser i tilgangen på enkelte varer. Vi fokuserer derfor nå mindre på beredskapslagre og mer på å opprettholde effektivitet i logistikksystemene i krisesituasjoner.

For å kvalitetssikre om dette prinsippet vil fungere i en krisesituasjon, gjennomfører vi risiko- og sårbarhetsanalyser for å avdekke svakheter og eventuelt finne frem til ordninger som kan gjøre det normale systemet mer robust.

På matvaresiden har vi i tråd med dette inngått et formalisert samarbeid med de største grossistsammenslutningene. Et viktig mål i dette arbeidet er bl.a. å sikre en god dialog mellom bransjen og myndighetene i krisesituasjoner.

Vi har prioritert Nord-Norge i vårt beredskapsarbeid, ettersom landsdelen er gitt prioritet i gjeldende planleggingsforutsetninger. Med utgangspunkt i dette og den uttrykte bekymring fra enkelte hold om situasjonen når det gjelder produksjon og distribusjon av matvarer i Nord-Norge, har Nærings- og handelsdepartementet fra 1999-2002 gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse av dagligvareforsyningen til hele landsdelen, i samarbeid med Landbruksdepartementet (Nord-Norge prosjektet). Prosjektarbeidet ble i innledningsfasen koordinert med arbeidet i Sårbarhetsutvalget, som våren 2001 la frem sin rapport. Prosjektet har vurdert forsyningssituasjonen ut fra kriser både i fred og krig.

Rapporten fra prosjektet har bl.a. avdekket at matvarebransjens logistikksystemer for landsdelen har en gjennomgående god leveringssikkerhet av matvarer til befolkningen, og gir et godt grunnlag for å kunne håndtere ulike typer krisesituasjoner som for eksempel fredskriser, begrenset militært angrep eller invasjon. Det fremgår imidlertid av rapporten at for å møte de ulike utfordringene i den tyngre delen av krisespekteret, som for eksempel krig, terroraksjoner eller værmessig isolerte bygder, er det viktig å gjøre forsyningssystemene mer robuste. I rapporten foreslås en rekke tiltak som skal bidra til dette.

Nord-Norge prosjektets sluttrapport sendes nå på høring. I tillegg skal Justisdepartementet snart fremlegge en stortingsmelding om samfunnsikkerhet. På grunnlag av høringsuttalelsene til Nord-Norge rapporten og behandlingen av stortingsmeldingen om samfunnsikkerhet vil det bli tatt endelig stilling til matvareberedskapet i landsdelen og behovet for nye tiltak.

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 31. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at UDI i saker som gjeld søknad om oppholdsløyve i Noreg kan praktisera unntak frå 7 månaders regelen i openbert urimelege einskildtilfelle?»

Grunngjeving:

Eg viser til oppslag i Aftenposten 19. januar der det framgår at UDI i dag ikkje gir noko unntak frå dette kravet. Lesarane får meddelt eit døme på kor vanskeleg og urimeleg dagens praksis kan opplevast for ein person som har sterk tilknytning til Noreg, har familien sin her, men samstundes eit internasjonalt yrke som krev utøving utanfor landet sine grenser. § 45 i utlendingslova har si klare grunngjeving. Det same har forskrifta som stiller krav om sju månader i landet i løpet av tre år. Dømet viser etter mitt syn eit klart behov for fullmakt til UDI som gir rom for bruk av skjønn i spesielle tilfelle.

Svar:

Saken det henvises til handler om adgangen til å få såkalt bosettingstillatelse i Norge og ikke oppholdstillatelse.

Ut i fra de opplysningene som har kommet frem i den saken representanten Meltveit Kleppa har tatt opp, vil vedkommende på ethvert tidspunkt ha full rett til oppholds- og arbeidstillatelse i Norge på bakgrunn av at hun da hun ble født, hadde norsk mor eller far. Hun kan også oppholde seg i Norge mens hennes søknad om opphold er til behandling, eller søke om tillatelse fra sitt hjemsted i New York.

Bosettingstillatelse gir som et utgangspunkt rett til varig opphold i landet og en generell adgang til å ta arbeid eller drive selvstendig næringsvirksomhet her. En utlending har som hovedregel rett til bosettingstillatelse når vedkommende i de siste tre årene har oppholdt seg sammenhengende i riket med en oppholds- eller arbeidstillatelse som kan danne grunnlag for varig innvandring. Kravet om sammenhengende opphold vil si at utlendingen ikke kan oppholde seg utenfor riket i mer enn syv måneder til sammen i løpet av denne perioden. Regelverket i dag har ingen generell suspensjonshjemmel fra denne hovedregelen. Utlendingsforskriften § 45 er likevel en kan-regel som gir anledning til å gi bosettingstillatelse når bestemte forutsetninger er oppfylt, blant annet når utlendingen i minst ett år har hatt tillatelse som kan danne grunnlag for bosettingstillatelse og det foreligger særlig sterke rimelighetsgrunner.

At en utenlandsk borger som arbeider internasjonalt og reiser mye, ikke umiddelbart fyller vilkårene for å få bosettingstillatelse betyr ikke at utlendingen mister sitt oppholdsgrunnlag her, men vedkommende må fornye sin tillatelse før den utløper normalt for hvert år. Ved fornyelse prøves vilkårene for videre opphold på nytt. Regelverket kan slå urimelig ut for utlendinger som har sterk tilknytning til Norge gjennom fast bopel over flere år og eventuell familie her, men som på grunn av reisevirksomhet i yrkesøymed mister muligheten til å få en varig bosettingstillatelse og den forutsigbarhet en slik tillatelse gir.

På et generelt grunnlag vil jeg se nærmere på de ovennevnte reglene og vurdere om det er behov for endringer i regelverket på dette punkt.

Spørsmål nr. 142

Innlevert 23. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Besvart 29. januar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det er etablert en ordning med økte bevilgninger til veiformål som kompensasjon for at enkelte næringer har fått økt arbeidsgiveravgift. Flertallet i Stortinget; Kristelig Folkeparti, Høyre, Venstre og Framskrittspartiet har om lag halvert denne bevilgningen. Det fører bl.a. til at flere veier i Finnmark vil være stengt i vinter.

Mener statsråden det er rimelig at flere veier i Finnmark blir stengt?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det som en del av kompensasjonen for at enkelte næringer nå må betale full arbeidsgiveravgift uansett hvor arbeidstakeren er bosatt, lagt opp til å bevilge om lag 600 mill. kroner til vegformål over en seksårsperiode. 400 mill. kroner skal etter planen bevilges i perioden 2002-2005, jf. St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011. I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet 2002 ble post 33 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift redusert med 50,0 mill. kroner fra 102,9 mill. kroner til 52,9 mill. kroner. Ved den reviderte fordelingen av bevilgningen har Vegdirektoratet så langt det har latt seg gjøre, forsøkt å skjerme de prosjektene hvor det pågår anleggsdrift, slik at disse blir fullført innenfor en kostnadsramme som gir mest mulig rasjonell anleggsdrift. Reduksjonen vil dermed mest gå ut over de prosjekter/tiltak som er foreslått startet opp i 2002.

Midlene som bevilges over denne posten skal bidra til å redusere transportkostnadene for næringslivet i de berørte områdene og fordeles i forhold til hvordan økningen i arbeidsgiveravgift slår ut for de enkelte fylker. Midlene kan brukes til investeringer, drift og vedlikehold både på riks- og fylkesvegnettet med hovedvekt på investeringer og tyngre vedlikehold. Fordelingen av midlene på prosjekter og tiltak fastsettes i samråd med de berørte fylkeskommunene.

Av bevilgningen på post 33 for 2002 på 52,9 mill. kroner har Finnmark fått 10,0 mill. kroner som skal benyttes til utbedringer på riksveg 888 Nordkynvegen. Til fylkesvegnettet i Finnmark er det for 2002 til disposisjon 17,7 mill. kroner til drift og vedlikehold som i sin helhet finansieres over rammetilskuddet til fylkeskommunen. Sammenlignet med 2001 er det en nedgang på 3,3 mill. kroner til vinterdrift av fylkesvegnettet. Fylkeskommunen er gjort oppmerksom på at det innenfor denne rammen må aksepteres redusert standard, dårligere framkommelighet og noe mer sporete vegbane på fylkesvegnettet. Det vil imidlertid bli utført sandstrøing etter de krav som standarden tilsier. Ingen riks- eller fylkesveger i Finnmark vil bli vinterstengt på bakgrunn av de bevilgningene som er til disposisjon i 2002.

Spørsmål nr. 143

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 29. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Regjeringen har besluttet at Høgskolen i Vestfold skal samlokaliseres på Bakkenteigen.

Kan statsråden gi en redegjørelse om prosessen i samlokaliseringsprosjektet som skjer i samarbeid med Statsbygg, spesielt i forhold til forprosjektarbeidet, og dersom statsråden er kjent med at store deler av bygningsmassen ikke er godkjent eller bare midlertidig godkjent som undervisningslokaler; hva vil statsråden gjøre med dette?»

Svar:

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ga i januar 1998 Statsbygg i oppdrag å tilrettelegge for samlokalisering av Høgskolen i Vestfold på Bakkenteigen. Bakgrunnen for dette var dels at en ønsket å samlokalisere hele høgskolens virksomhet, dels at en fant det bedre å flytte lærerutdanningen fra Eik, der den ikke har tilfredsstillende lokaler, enn å rehabilitere og bygge på disse.

Tiltaket har vært konsekvensutredet i samsvar med krav i plan- og bygningsloven.

Vestfold fylkeskommune, som har vært ansvarlig myndighet for konsekvensutredningen, har anbefalt at alternativet med full samlokalisering på Bakkenteigen legges til grunn for videre regulerings-planarbeid for høgskoleområdet på Bakkenteigen. Det har vært arbeidet med å samlokalisere høgskolen i 10 år, og samlokalisering av Avdeling for lærerutdanning med de øvrige fire avdelinger er siste trinn i denne prosessen. Forventede virkninger av en samlokalisering har også klar sammenheng med mål og tiltak i Fylkesplanen for Vestfold 2000-2003.

Departementet har opprettholdt vedtaket om å samlokalisere Høgskolen i Vestfold på Bakkenteigen og har informert Stortinget om dette, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) side 221. I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) side 36, viser flertallet til dette og understreker behovet for å føre prosjektet fram til forprosjekt.

På denne bakgrunn har departementet gitt Statsbygg i oppdrag å videreføre samlokaliseringsprosjektet for Høgskolen i Vestfold. Jeg forventer at Statsbygg på dette grunnlaget prioriterer tilstrekkelige midler på sin prosjekteringsbevilgning (kap. 2445 post 32) til å føre prosjektet fram til forprosjekt.

Spørsmål nr. 144

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 30. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Statsråden sier i et intervju i VG 22. januar at skolene, uten innblanding fra Utdannings- og forskningsdepartementet, selv kan bestemme om de vil bruke læremiddel med reklame.

Ser statsråden ingen betenkeligheter ved bruk av reklamefinansierte læremiddel i skolen?»

Svar:

Opplæringsloven med forskrifter inneholder ikke noe forbud mot reklame i lærebøker eller andre læremidler. Det er skoleeier, kommuner og fylkeskommuner som har ansvaret for å vurdere kvaliteten på lærebøkene. Ifølge gjeldende regelverk er det derfor ingen oppgave for departementet å foreta kvalitetskontroll verken med reklamefinansierte eller andre lærebøker.

Når det gjelder spørsmål om en eventuell framtidig lovfesting av et reklameforbud, vil jeg vise til det arbeid som nå foregår med oppfølgingen av Nyborg- utvalgets innstilling i NOU 2001:6. Dette arbeidet er ennå ikke avsluttet.

Spørsmål nr. 145

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 1. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil justisministeren bidra til at det etableres et system for tinglysning i Løsøreregisteret av salg- og utleggspant i småbåter?»

Begrunnelse:

Fra Norges Båtbransjeforbund er det uttrykt et ønske om å kunne kople Småbåtregisteret til Løsøreregisteret. En slik mulighet var bl.a. grunnen til at Norges Båtbransjeforbund i utgangspunktet var positive til etablering av Småbåtregisteret.

Småbåtregisteret omfatter nå 320 000 båter, noe som trolig representerer rundt 85 pst. av de totalt antatt registreringspliktige båtene i Norge. Registeret har også vist seg å gi positive resultater i forbindelse med gjenfinning av stjålne båter.

Det vil derfor være et bidrag til ytterligere oppslutning om og nytte av Småbåtregisteret at det etableres en mulighet for å kople Småbåtregisteret og Løsøreregisteret, slik Norges Båtbransjeforbund ønsker.

Svar:

På bakgrunn av at Småbåtregisteret administrativt sorterer under Finansdepartementet, besvares spørsmålet som er stilet til justisministeren, i stedet av meg.

Justisdepartementet sendte 30. oktober 1998 forslag om å endre rettsvernsreglene for salgspant og utleggspant i fritids- og småbåter på høring. Forslaget gikk ut på å bringe reglene om salgspant og utleggspant i fritids- og småbåter på linje med reglene som gjelder for motorvogner. Det vil si at panteretten må tinglyses i Løsøreregisteret, og at den da blir beskyttet mot godtroende erververe av båten eller rettigheter i båten. Høringen avdekket at endringsforslaget ikke var uproblematisk. Etter dagens regelverk finner det sted en ikke ubetydelig dobbeltregistrering i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR) og Småbåtregisteret. Båter som er frivillig registrert i NOR etter sjøloven § 11 tredje ledd skal også registreres i Småbåtregisteret. Båter mellom 10 og 15 meter kan på denne måten registreres i begge registre. Dobbeltregistrering vil i forbindelse med pantsettelse kunne skape et uoversiktlig system for godtroende erververe fordi det må gjøres undersøkelser i flere registre. Da dette ble ansett å skape usikkerhet og uklarhet i systemet, ble det etter høringen besluttet ikke å fremme endringsforslaget.

Ved behandlingen av Innst. O. nr. 37 (1999-2000) ba Stortinget om at ordningen med registrering av fritids- og småbåter skulle evalueres etter båtsesongen 2001, og legges frem for Stortinget senest vårsesjonen 2002.

Jeg ser det som naturlig at spørsmålet om endring i rettsvernsregler for salg- og utleggspant for båter ses i forhold til den varslede behandling av båtregisterets fremtid i Stortinget. Jeg viser også til Sem-erklæringen og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) hvor samarbeidsregjeringen har uttalt at den vil konkurranseutsette Småbåtregisteret. Etter mitt syn er det ikke naturlig å utvide båtregisterets virkeområde før Stortinget har tatt standpunkt til dets videre skjebne.

Spørsmål nr. 146

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 1. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge Aftenposten 23. januar skal en større norsk militærenhet etableres i Kirgisistan. Den norske styrken får i oppdrag å lede den allierte transportenheten i Sentral-Asia, og skal sørge for støtteapparat for et norsk C-130 Herkules transportfly.

Hvor lenge venter forsvarsministeren at dette oppdraget vil vare, og hvilken humanitær og militær rolle vil denne militærenheten spille i forhold til operasjonen "Enduring Freedom"?»

Begrunnelse:

Aftenposten opplyser at mellom 60 og 70 norske militære i løpet av februar 2002 skal sette opp en forsyningsbase i Kirgisistan. Det er første gang norske militære etablerer seg på området til den tidligere Sovjetunionen.

Til Klassekampen 24. januar opplyser kommandørkaptein Per Høyby at denne transportenheten er en del av vårt generelle bidrag til operasjon "Enduring Freedom" som ledes av USA. Det opplyses også at Kirgisistan har inngått en avtale med amerikanske myndigheter i første omgang for ett år, men med mulighet for forlengelse.

Svar:

Jeg viser til skriftlig spørsmål nr. 146 fra stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund om oppgaver og deployeringstidsrom for det norske C-130 transportflyet som skal deployeres i Manas, Kirgisistan.

Flyet skal deployeres i midten av februar, og er en del av et transportflyengasjement sammen med Danmark og Nederland som også stiller med ett fly hver. Norge er såkalt "lead nation", noe som vil si at det er vi som vil ha inneha de viktigste ledelsesfunksjonene. Totalt fra de tre landene vil det delta omkring 150 personer, og av disse vil 59 være norske. Det norske personellet vil bestå av to flybesetninger, ledelsespersonell, sambandspersonell og en vakt- og sikringsstyrke.

Oppdraget vil hovedsakelig være å fly ut og inn av Afghanistan, og transportene vil være av både humanitær og militær art. Tidsrommet på deployeringen er planlagt til å vare fra medio februar til medio august.

Spørsmål nr. 147

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 1. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vi er sjokkerte over æresdrapet i Sverige. Kjønnbasert forfølgelse skyldes sterke patriarkalske strukturer og må bekjempes på alle måter. Den jobben må gjøres samtidig som vi må se på vår praksis overfor kvinner som har søkt om asyl i Norge på grunnlag av kjønnbasert forfølgelse. Kvinner som har fått avslag, er gått i skjul og holder på å gå til grunne fordi de frykter æresdrap/tortur i sitt hjemland.

Vil statsministeren nå sørge for at de får opphold i påvente av gjennomgangen av utlendingsloven?»

Begrunnelse:

SV og undertegnede har gang på gang tatt opp spørsmålet om kjønnbasert forfølgelse som grunnlag for asyl og opphold. Flyktningerådet og andre har pekt på det faktum at få kvinner har fått opphold eller asyl på dette grunnlaget, og mange kvinner har vansker for å bli trodd. I så måte er det parallellt til historien til mange norske kvinner som har vært utsatt for vold og mishandling, men som har hatt vansker med å bli trodd i hjelpeapparatet, politiet og i domstolene. Flere kvinner har gått i skjul fordi de har fått avslag og frykter for

livet sitt dersom de blir sendt tilbake til hjemlandet. "14 kvinner i Bergen" og andre nettverk har tatt opp kampen for disse kvinnene, og har bidratt til økt kunnskap om kjønnsbasert forfølgelse og kvinnes manglende rettssikkerhet. Jeg har møtt flere av kvinnene. Deres historie har gjort dypt inntrykk. Det er bra at det nå arbeides med utlendingslovverket, slik at praksis og lovverket blir i samsvar med intensjonene i FNs Kvinnekonvensjon. Men mens dette arbeidet foregår, kan ikke storsamfunnet og myndighetene rolig se på at disse kvinnene går til grunne fordi de ikke får opphold. Dette er i beste fall dobbeltmoral når vi samtidig fordømmer æresdrap og annen form for kjønnsbasert forfølgelse begått her i Norge. Derfor bør kvinnene som hevder at de har vært utsatt for kjønnsbasert forfølgelse og har søkt asyl på dette grunnlaget, nå få opphold slik at de får muligheter til å ta tak i livene sine, bearbeide traumer og få en ny start. De kan ikke vente inntil gjennomgangen av utlendingslovverket er gjennomført.

Svar:

Kvinner og menn som søker asyl i Norge fordi de frykter forfølgelse på grunn av sitt kjønn eller sin seksuelle legning, har rett til asyl dersom vilkårene i utlendingsloven § 16, jf. flyktningskonvensjonen artikkel 1 A, er oppfylt. Norske myndigheter fastslo på prinsipielt grunnlag i retningslinjer fra januar 1998 at forfølgelse på grunn av kjønn og seksuell orientering skal kunne danne grunnlag for asyl. Dette var en endring i forhold til tidligere praksis, da slik forfølgelse ikke ble regnet for å falle inn under flyktningskonvensjonen. Det ble imidlertid gitt oppholdstillatelse på humanitært grunnlag i slike tilfeller.

Blant annet som en følge av økt fokus på kjønnsbasert forfølgelse vil Kommunal- og regionaldepartementet om kort tid lyse ut et eksternt forsknings/utviklingsoppdrag som skal vurdere og kartlegge grensegangen mellom asyl og oppholdstillatelse på hu-

manitært grunnlag i Norge, herunder om internasjonale forpliktelser Norge har tatt på seg er tilstrekkelig ivare tatt i norsk lovgivning og praksis. Det er lagt opp til at en del av prosjektet kan være å se på hvordan regelverk og praksis slår ut for asylsøkere som påberoper seg kjønnsbasert forfølgelse.

Nyansatte saksbehandlere i Utlendingsdirektoratet får opplæring i asylsaksbehandling og vurdering av asylsøknader, herunder kjønnsbasert forfølgelse. I tillegg gir Utlendingsdirektoratet opplæring i temaet til mer erfarne saksbehandlere. Eksempelvis ble det i oktober 2001 arrangert et heldagsseminar for alle asylsaksbehandlere der temaet nettopp var kjønnsrelatert forfølgelse. Direktoratet planlegger å etablere en egen praksisgruppe i asylavdelingen der slike spørsmål blir tatt opp regelmessig.

Til tross for at norsk regelverk har anerkjent kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for asyl i fire år, har få personer fått asyl på grunn av kjønnsbasert forfølgelse. Verken Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda fører statistikk over årsaken til at asyl blir gitt. En viktig grunn til det er at det ofte er forfølgelse av flere årsaker som samlet fører til at asyl gis. Det er sjelden at kvinner som søker asyl bare begrunner søknaden med frykt for kjønnsbasert forfølgelse.

Utlendingsdirektoratet begynte imidlertid i vår å føre manuell statistikk over personer som påberoper seg kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for søknad om asyl. Den manuelle gjennomgangen i Utlendingsdirektoratet viser at direktoratet har innvilget tillatelse til minst 18 personer der hovedansvarslene i asylsøknaden var kjønnsbasert forfølgelse.

Jeg mener at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda er oppmerksomme på problemstillingene rundt kjønnsbasert forfølgelse.

Forfølgelse på grunn av kjønn er ikke nevnt som en årsak som omfattes av flyktningskonvensjonen. Når kjønnsbasert forfølgelse likevel kan føre til asyl, skyldes det at årsakene som er nevnt i konvensjonen, nemlig rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe og politisk oppfatning, blir tolket kjønns sensitivt. En slik tolkning tar hensyn til at forfølgelse på grunn av kjønn er relevant. For eksempel kan en kvinne som nekter å dekke seg til med slør eller heldekkende plagg, eller som nekter å la seg tvangsgifte, risikere forfølgelse. Det vil avhenge av forholdene i vedkommende kvinnes hjemland om forfølgelsen skyldes en av grunnene nevnt i flyktningskonvensjonen. De mest aktuelle årsakene til slik forfølgelse vil være religion, politisk oppfatning eller medlemskap i en spesiell sosial gruppe.

Det vil om kort tid bli fremmet en odelstingsproposisjon til Stortinget om å ta inn en hjemmel i utlendingsloven § 16, om å gi Kongen adgang til å gi utfyllende bestemmelser i forskrift om hvem som skal anses som flyktning. Departementet arbeider med slike forskriftsbestemmelser, og vi vil sende dem på høring i løpet av året. Det er aktuelt å regulere kjønnsbasert forfølgelse her. Departementet vurderer også å endre saksbehandlingsreglene i asylsaker for å sikre at opplysninger om for eksempel kjønnsbasert forfølgelse kommer fram så tidlig som mulig. Jeg vil legge til rette for at slike viktige opplysninger kan komme fram allerede i asylintervjuet, men også at opplysninger om frykt for kjønnsbasert forfølgelse skal bli tatt hensyn til selv om slike opplysninger kommer fram senere i prosessen.

Asylsøknader fra kvinner som påberoper seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, blir ikke behandlet annerledes enn andre asylsøknader. Utlendingsdirektoratet vurderer alle asylsøkeres troverdighet, og om det

er en tilstrekkelig risiko for at søkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Bevisterskelen for om kvinner vil bli utsatt for forfølgelse ved retur må være den samme som gjelder generelt i asylvurderinger. Det er ikke tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse dersom norske myndigheter etter å ha vurdert søknaden mener at risikoen for forfølgelse er svært liten eller at hjemlandet kan beskytte henne mot overgrep. Jeg vil derfor ikke gå inn for at kvinner som har fått avslag på asyl etter å ha påberopt seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, skal få opphold i Norge i påvente av revisjon av utlendingsloven.

Spørsmål nr. 148

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 30. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Sarpsborg kommune og Østfold fylkeskommune har signalisert stor vilje til å legge til rette for en smidig overgang av prosjektet Østfoldsykehuset. De har også signalisert økonomiske forpliktelser i forhold til prosjektering og tilrettelegging.

Hvordan vil statsråden følge opp dette engasjementet, og hva vil helseministeren gjøre for at fremdriften i prosjektet Østfoldsykehuset opprettholdes?»

Begrunnelse:

Over en lengre periode har man planmessig organisert spesialhelsetjenestetilbud i Østfold med tanke på best mulig utnyttelse av spisskompetanse og rasjonell drift. Østfold har 250 000 innbyggere - og 80 pst. er innenfor en radius av 30 kilometer fra det planlagte Østfoldsykehuset. Østfold fylkesting og Helseregion Øst har enstemmig godkjent hovedfunksjonsprogrammet for prosjektet Østfoldsykehuset 2010. Prosjektet har holdt den planlagte fremdrift, men for budsjettåret 2002 mangler det midler for å videreføre innsatsen etter planen.

Dersom prosjektet stopper opp vil det bety:

- Et betydelig press på oppgradering av eksisterende bygg - i størrelsesorden 2,5 milliarder kroner.
- At det ikke blir samlokalisering av psykiatri/somatikk.
- At man ikke får den forventede reduksjon i årsverk og driftskostnader.
- Kompetanseflukt og rekrutteringsvansker.

Svar:

Bygging av nye sykehus krever store samfunnsmessige investeringer, og legger føringer på driftsmessige betingelser for sykehuset i mange tiår fremover. En slik beslutning er det derfor viktig at de regionale helseforetakene, i dette tilfelle Helse Øst RHF, får tid til å vurdere grunnlaget for. Som kjent er det Helse Øst som har det samlede ansvar for spesialisthelsetjenestene i sin region. Dette er også påpekt i Helsedepartementets styringsdokument til Helse Øst, der det er lagt til grunn at Helse Øst RHF tar et totalansvar for investeringene. Med andre ord skal styringsansvaret for samtlige investeringsprosjekter i regionen, herunder også styringen av alle store byggeprosjekter, tas av Helse Øst RHF.

For 2002 er det lite rom for nye store investeringsprosjekt. Investeringsrammene er så vidt stramme at departementet har satt i gang et prosjekt i departementet som skal forestå en kritisk gjennomgang av alle planlagte og godkjente investeringsprosjekt av en viss størrelse. Gjennomgangen skal kunne ut i forslag til nasjonal prioritering og forslag til finansiering. Dette vil bli lagt fram for Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2002 sammen med en ny vurdering av den totale investeringsrammen.

Dokument nr. 15:10

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 149

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 4. februar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Den som er under 18 år kan ikke inngå ekteskap uten tillatelse fra fylkesmannen. Fylkesmannen kan bare gi tillatelse når det foreligger særlige grunner for å inngå ekteskap.

I hvilket omfang gis slike tillatelser, hva ligger i vurderingen "særlige grunner", er det en særlig grunn dersom personens kultur tilsier at en gifter seg før man fyller 18 år og har fylkesmennene en praksis som sikrer seg mot at personer under 18 år tvangs giftes?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr. 149 til skriftlig besvarelse vedrørende dispensasjonspraksis fra ekteskapslovens ekteskapsalder.

Det føres ingen sentral statistikk over hvor mange saker fylkesmannsembetene mottar med begjæring om dispensasjon fra ekteskapsalderen og i hvilket omfang slik dispensasjon gis. I rundskriv om ekteskapsloven (Q-15/01) har Barne- og familiedepartementet gitt retningslinjer for hvordan slike saker skal behandles ved fylkesmannsembetene. For å fravike lovens ekteskapsalder på 18 år, må det foreligge samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret og fylkesmannen. Fylkesmannen kan bare gi tillatelse dersom det foreligger *særlige grunner*. For parter over 17 år som ønsker å inngå ekteskap, foretar fylkesmannen en helhetsvurdering der det bl.a. legges vekt på partenes begrunnelse for å ville inngå ekteskap, søkerens modenhet, om de har bolig og fast inntekt, eventuell religiøs overbevisning, om det foreligger et faktisk samlivsforhold og om kvinnen er gravid. Dispensasjonsadgangen skal praktiseres *restriktivt*. I saker hvor for eksempel kvinnen er nærmere 18 år og gravid, vil det som regel bli gitt dispensasjon. For søkere under 17 år, skal dispensasjonsadgangen praktiseres *meget restriktivt*. I mange tilfeller vil vigsleren (prest, forstander i registrert trossamfunn, notarius publicus eller norsk utenriktjenestemann, jf. ekteskapsloven § 12) ha samtalt med partene og ville kunne gi en vurdering av partenes modenhet og begrunnelse for ønske om ekteskap. Vigsleren gir søknaden en påskrift om hvorvidt tillatelse til ekteskapsinngåelse bør gis. Fylkesmannen kan også innhente uttalelser fra aktuelle offentlige instanser som kjenner paret, ev. rådføre seg med familievernkontoret eller andre sosiale institusjoner på stedet. Tillatelse til ekteskapsinngåelse for personer under 16 år vil normalt ikke gis, ettersom dette vanskelig kan forenes med straffelovens bestemmelser om seksuell omgang med barn. Fylkesmannens avslag på søknad om dispensasjon kan påklages til Barne- og familiedepartementet.

Departementet mottar vanligvis 2-4 klagesaker om dette i året. De senere årene har de fleste av klagen vært begrunnet med at partene kommer fra en annen kultur, der ekteskapsalderen er lavere enn i Norge. I behandlingen av disse sakene har departementet stadfestet fylkesmannens vedtak og avslått dispensasjon fordi det søkes om å inngå ekteskap i

Norge og at man da må legge ekteskapsalderen i ekteskapsloven til grunn. Fremmed kultur blir som følge av dette ikke noe relevant moment i vurderingen av om dispensasjon fra ekteskapsalderen skal gis.

Fylkesmannen har, så vidt departementet kjenner til, ingen særlige rutiner som gjelder tvangsekteskap i disse sakene. Normalt er det parten selv som søker om dispensasjon fra ekteskapsalderen. I tillegg må den eller de som har foreldreansvaret gi sitt samtykke, og fylkesmannen må finne at det foreligger *særlige grunner*. Selv om parten som søker er mindreårig, er det helt grunnleggende at vedkommende selv begrunner søknaden. Fylkesmannen vil ikke kunne behandle en søknad hvor parten som søker ikke selv har avgitt en

begrunnet uttalelse om hvorfor hun eller han ønsker å gifte seg. Som regel vil vigsleren eller fylkesmannen ha hatt en samtale med parten som grunnlag for saksbehandlingen. For at fylkesmannen skal kunne gi dispensasjon fra ekteskapsalderen forutsetter det dermed en aktiv medvirkning fra den som ønsker å gifte seg.

Jeg vil be fylkesmennene om å gi en oversikt over hvor mange søknader om dispensasjon de har mottatt de siste to årene, og hvor mange dispensasjoner de har innvilget i samme periode.

Spørsmål nr. 150

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 7. februar 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I de senere årene har flere statsinstitusjoner blitt privatisert eller AS-ifisert, med den konsekvens at viktige samfunnsoppgaver ikke ivaretas. Vi kan nevne NRK, Posten Norge BA, Telenor og nå sist sykehusene.

Er statsråden fornøyd med den utviklingen vi nå ser med hensyn til hvilke momenter som vektlegges når disse institusjoner foretar sentraliseringer, og er det ikke problematisk at helhetsperspektivet i overordnede politiske målsettinger mistes i bl.a. distrikts- og næringspolitikken?»

Begrunnelse:

Det har i flere år vært fremhevet at helhetlig styring og ressursforvaltning er viktige forutsetninger for et effektivt og rasjonelt tjenestetilbud både innenfor det private som det offentlige. Vi kan ut fra de siste års privatiseringer og AS-ifiseringer reise tvil om statsforvaltningen og det statlige tjenestetilbudet styres og gjennomføres etter en helhetlig politisk målsetting, som omfatter både distriktpolitiske og næringspolitiske aspekter.

Posten har gjennom flere omstillinger og nedleggelse redusert tjenestetilbudet kraftig, særlig i distriktene. Dette har medført at mange bedrifter i distriktene rammes hardt og får økte kostnader og lengre ventetid på leveransene.

Kystpartiet har tidligere vist til at NRK har lagt ned redaksjonen for utenrikssendingen til bl.a. handelsflåten, og ut fra det foreliggende perspektiv som ledelsen i NRK viser kan vi med berettigelse frykte at sendingene til fiskeflåten også nedlegges om noen år.

Telenor Plus, en del av Telenor-konsernet, skal nå "effektiviseres" og ansatte ved feilmeldingen i bl.a. Bodø frykter nå for sine arbeidsplasser. Dette til tross for at tjenestene utføres rimelige, fagmiljøet er godt og arbeidskraften er god. Avdelingen i Bodø har lav kontorleie og har et godt rekrutteringsgrunnlag som skaper fleksibilitet og omstillingsevne. Man kan derfor reise tvil om ikke utviklingen i noen av de privatiserte institusjonene har gått så langt at sentraliseringen har fått en stor egenverdi, og at virksomheter i distriktene legges ned selv om de isolert sett er billigere enn om disse løses sentralt i f.eks. Oslo.

Svar:

Det er riktig som De sier, at flere tidligere statlige forvaltningsorganer er blitt gjort om til selskaper, enten statsforetak, aksjeselskaper eller særlovsselskaper. Jeg kan imidlertid ikke være enig i påstanden om at viktige samfunnsoppgaver ikke ivaretas. De endringer som er foretatt mht. endring av tilknytningsformer, er nettopp gjort for å kunne ivareta viktige samfunnsoppgaver på bedre måte, noe jeg skal utdype nedenfor.

Grunnene til at mange tidligere statlige forvaltningsorganer er gjort om til selskaper, er at de i stor grad leverer tjenester og at de ikke lenger opererer i en monopolsituasjon. Det er derfor på mange områder flere selskaper som leverer viktige samfunnsoppgaver, for eksempel på teleområdet hvor det nå er mange selskaper som konkurrerer med Telenor. Dette vil igjen føre til lavere priser og bedre kvalitet på tjenestene til beste for brukerne. En tjenesteprodusent som opererer i et marked har det totale ansvaret for selskapets drift og utvikling, og myndighetene skal ikke gå inn i enkeltsaker i disse bedriftene. At

bedriftene foretar organisatoriske endringer i tråd med markedets krav er en naturlig utvikling.

Myndighetene har imidlertid et ansvar knyttet til å sørge for at viktige samfunnsoppgaver blir ivaretatt og at nødvendige tjenester blir levert. Dette gjøres ved å legge til rette for gode rammebetingelser, bl.a. ved hjelp

av lover, forskrifter og konsesjonsordninger. I min redegjørelse for Stortinget den 24. januar 2002 la jeg spesielt vekt på nødvendigheten av desentralisering og av å legge til rette rammebetingelser for å fremme nærings- og distriktsutvikling. Det er her vi må sette inn innsatsen, ikke gjennom å gripe inn i enkeltsaker enten det er i selskaper eller ansvarsområdene til lokale og regionale myndigheter. Jeg vil også tilføye at de enkelte selskaper, enten de er statlig eller privat eid, også har et samfunnsansvar i bunn, men jeg understreker at konkrete handlinger knyttet til dette ansvaret må ligge innenfor det som er økonomisk forsvarlig.

Ved å legge til rette for gode rammebetingelser og ved å overføre mer ansvar til lokalt nivå, mener jeg vi nettopp får til det helhetsperspektivet som spørsmålsstilleren etterlyser. Dette betyr at ikke alle enkeltvedtak som fattes av statlige selskaper vil bli oppfattet positivt i lokalmiljøene, men det er viktig å påpeke at den totale politikk som føres skal ha som resultat et mer effektivt og et mer distriktsvennlig samfunn.

Spørsmål nr. 151

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 1. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I eit intervju på TV 2 6. januar d.å. varsla statsråden at ho ville føreta ein gjennomgang av om grunngevinga "menneskelege omsyn" i utlendingslova kan gjelda både omsyn til den som søker opphald i riket og også omsyn til personar som bur i Noreg.

Har statsråden føreteke ein slik gjennomgang?»

Grunngjeving:

Bakgrunnen for intervjuet var eit tilfelle der eit eldre norsk ektepar vurderte det som avgjerande for at dei skulle kunna halda fram med å bu saman i heimen sin, at kona fekk hjelp og pleie frå ein polsk ven som kom til Noreg på turistvisum. Denne personen hadde søkt om opphaldsløyve, men fått avslag frå UDI.

Svar:

Den konkrete saken det vises til i spørsmålet er, etter det jeg kjenner til, for tiden til behandling i Utlendingsnemnda. Jeg ønsker derfor ikke å kommentere denne enkeltsaken.

Det følger av utlendingsloven § 8 annet ledd at når sterke menneskelige hensyn taler for det, kan arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse gis selv om de ordinære vilkårene for slik tillatelse ikke er oppfylt. Tillatelse etter § 8 annet ledd gis hovedsakelig etter søknad om asyl, men gis også etter søknad om familiegjenforening når de ordinære vilkårene for gjenforening ikke er oppfylt. Bare unntaksvis blir tillatelse etter § 8 annet ledd gitt etter søknad om arbeidstillatelse på bakgrunn av et konkret arbeidstilbud.

Begrepet "sterke menneskelige hensyn" refererer i utgangspunktet til forhold ved søkeren, selv om ordlyden ikke utelukker at det kan legges vekt på slike hensyn knyttet til andre enn søkeren.

Kommunal- og regionaldepartementet vil vurdere nærmere hvilken betydning sterke menneskelige hensyn, særlige hensyn knyttet til andre enn søkeren, bør ha ved søknad om arbeidstillatelse. I mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 120 fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui har jeg varslet at Regjeringen ønsker å myke opp skillet mellom spesialist og ufaglært arbeidskraft, og at denne endringen og en mer generell drøfting av arbeidsinnvandring vil bli lagt frem for Stortinget i løpet av året. Det er naturlig at spørsmålet om betydningen av sterke menneskelige hensyn ved søknad om arbeidstillatelse drøftes i denne forbindelse hvis vi ikke på et tidligere tidspunkt har avklart saken. Jeg vil imidlertid presisere at kravet om alminnelige lønns- og arbeidsvilkår uansett skal gjelde ved alle søknader om arbeidstillatelse, også i fremtiden. Det må heller ikke bli slik at man gjennom å jobbe tilnærmet gratis i noen år, kan opparbeide seg permanent rett til opphold og til å ta arbeid (bosettingstillatelse).

Spørsmål nr. 152

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ser helseministeren at han har en viktig jobb å gjøre for å holde leger oppdatert innenfor sitt fag, men også at leger generelt, og spesialister spesielt, må være oppdatert på lovverk og regelverk slik at de kan veilede pasientene riktig både når det gjelder sykdom og trykderettigheter?»

Begrunnelse:

En pasient fra Vestfold blir henvist av sin faste lege til nevrologisk avdeling ved Vestfold Sentralsykehus for å finne ut hva som feiler henne. To ganger skjer dette uten at hun får noen diagnose fordi de rett og slett ikke forstår hennes sykdomsbilde. Hun spør om det kan være sykdommen ME. Første gangen svarer de at de ikke har hørt om at ME er en sykdom, den andre gangen at de ikke tror det, og at det ikke finnes noen behandling for sykdommen. Hun blir sendt på treningsinstitutt, men det blir hun ikke noe bedre av. Hennes første lege gir seg ikke og sender henne til Haukeland Sykehus til professor Nyland. Han gir henne diagnosen ME, og ber henne om ikke å trene. Han gir henne den informasjonen hun trenger for å leve med sykdommen, og over tid blir hun bedre. Reiseutgiftene til Bergen får hun ikke dekket.

Svar:

Dette er et viktig spørsmål fordi kunnskapsmengden i det medisinske fagområdet vokser med stor hastighet, og det utfordrer alle med ansvar i helsetjenesten.

Det nye Sosial- og helsedirektoratet har som ett av sine hovedmål "å gjøre pålitelig informasjon om helse spørsmål lett tilgjengelig for helsepersonell, publikum og forvaltningen". Det gjennomføres konkrete tiltak for å bevisstgjøre helsepersonell om at de må forankre sin praksis i den beste dokumentasjon som finnes.

På bakgrunn av en rapport fra Statens helsetilsyn om faglige retningslinjer for primærhelsetjenesten, har departementet besluttet at det skal etableres et slikt program i 2002. Sosial- og helsedirektorat vil få oppgaven å gjennomføre dette arbeidet. Direktoratet bes også vurdere om det er behov for et tilsvarende program for faglige retningslinjer for spesialisthelsetjenesten og sosialtjenesten.

Den enkelte norske lege har i henhold til lov om helsepersonell § 4 plikt til faglig forsvarlighet i sin yrkesutøvelse. Legens arbeidsgiver har ansvar for å legge til rette arbeidsforholdene slik at legen kan oppnå, opprettholde og utvikle den kunnskap og de ferdigheter som er nødvendig for å kunne utøve forsvarlig legevirksomhet.

Sosial- og helsedirektoratet arbeider for å bedre tilgjengeligheten av lovverket, blant annet gjennom Helserettserien som er et komplett regelverk for helsetjenesten, utgitt av Medlex Norsk Helseinformasjon.

I tillegg til utdanningsinstitusjonene, driver også yrkesorganisasjoner i helsetjenesten et utstrakt etter- og videreutdanningsarbeid ved faglige arrangement, fagtidsskrift osv.

Pasientorganisasjonene bidrar også aktivt i formidling av ny informasjon til pasienter og helsepersonell.

Spørsmål nr. 153

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Har helseministeren planer om snarest å endre paragrafen i folketrygdloven, slik at det frie sykehusvalg kan bli en realitet for alle?»

Begrunnelse:

Helse-Norge er nå blitt til et rike og gjestepasientoppgjørene skal nå være historie. Pasientrettighetsloven gir nå mulighet til fritt sykehusvalg. Vi vet at så langt har få pasienter utnyttet mulighetene de har til å ta i bruk det frie sykehusvalg. Denne friheten blir illusorisk for svært mange syke mennesker når folketrygdloven § 5-16 sier at "Stønad ytes bare til dekning av reiseutgifter til det nærmeste stedet der helsetjenesten kan gis."

Svar:

Retten til fritt sykehusvalg ble innført 1. januar 2001. I den forbindelse ble det også gjennomført nødvendige lovendringer i folketrygdloven og i tilhørende forskrifter.

Ifølge folketrygdloven § 5-16 ytes det som hovedregel bare dekning av reiseutgifter til nærmeste stedet der helsetjenesten kan gis. I medhold av folketrygdloven § 5-16 siste ledd kan departementet i forskrift gjøre unntak fra hovedregelen for dekning av reiseutgifter ved valg av sykehus etter pasientrettighetsloven.

Ifølge forskrift om stønad til dekning av utgifter ved reise for undersøkelse og behandling § 2 nr. 1 fjerde ledd kan det likevel gis stønad til reise til sykehus som ikke er det nærmeste når vedkommende benytter retten til fritt sykehusvalg.

Personer som benytter retten til fritt sykehusvalg skal betale en egenandel på opptil 200 kr for hver enkeltreise (400 kr ved tur-retur reise).

Departementet stiller dermed ikke krav til at pasienten må velge nærmeste behandlingssted for å få dekket nødvendige reiseutgifter.

Spørsmål nr. 154

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 8. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I en sammenlikning av næringslivets rammevilkår i Norge, Tyskland, Nederland og Frankrike konkluderer Rogalandsforskning at "... Norges muligheter som industrinasjon er langt bedre enn sitt rykte. Det er fullt mulig å drive lønnsom industriutvikling her i landet". Rapporten viser blant annet at bedriftsskattenivået er lavere, og at Norge har svært liberale regler for permitteringer sammenliknet med de tre nevnte industriland.

Er finansministeren enig i konklusjonene i rapporten?»

Begrunnelse:

I forskningsrapporten "Global konkurransekraft" skrevet av Martin Gjelsvik ved Rogalandsforskning (Rapport RF 2002/011) sammenliknes rammevilkår for næringslivet i Norge med rammevilkår i tre viktige europeiske industriland; Tyskland, Nederland og Frankrike. Rapporten er økonomisk støttet av Kvernelandgruppen, NHO og Norges forskningsråd.

Rapporten slår i hjel flere økonomiske myter som næringslivsledere i lang tid har brukt som argumenter for bedre rammevilkår i Norge. Blant annet konkluderer rapporten at "... Norges muligheter som industrinasjon er langt bedre enn sitt rykte. Det er fullt mulig å drive lønnsom industriutvikling her i landet". (Se side 17).

Rent konkret nevnes det at:

I Norge har en svært gunstig sykelønnsordning sett fra arbeidsgivers side (side 14).

II Næringslivet i Norge har lavest bedriftsskattenivå av de fire landene, med et spesielt godt skattenivå for bedrifter med overskudd (side 6, side 11).

III Samarbeidsklimaet i norske bedrifter er godt, og at ledelse og ansatte ofte har sammenfallende syn på videreutvikling av virksomheten.

Samtidig viser rapporten at ansattes fleksibilitet er mye større enn det ryktet vil ha det til. De ansattes rettigheter ved permitteringer og oppsigelser er svakere enn de land som rapporten sammenlikner Norge med.

Rapporten nevner at:

IV Norge er det landet som har dårligst kompensasjonsordninger for ansatte ved oppsigelser (side 13), og

V Norge har blant de mest liberale reglene for permitteringer, med "svært lave kostnader for bedriften og med minst tidsbegrensning." (Side 12).

Svar:

I Rogalandsforskningens rapport trekkes det frem flere forhold som har betydning for bedrifters lokalisering, deriblant skatt. Jeg er enig i at bl.a. skatt har betydning for bedrifters lokaliseringsvalg, men departementet har ikke nærmere vurdert de konkrete beregningene i rapporten.

Det finnes ikke én indikator som alene er godt egnet til å sammenligne skattenivået mellom land. Det kan f.eks. vises til NOU 2001:29 *Best i test?* hvor man benytter ulike metoder for dette. Resultatene vil også avhenge av hvilke forutsetninger som legges til grunn for beregningene, slik at resultatene som fremkommer ved slike beregninger må tolkes med forsiktighet.

Bedriftsbeskatningen i Norge kjennetegnes bl.a. ved en relativt lav formell skattesats og et relativt bredt skattegrunnlag. EU-kommisjonen har nylig publisert en rapport hvor man sammenligner effektive skatterater for EU-landene der det tas hensyn til både de formelle skattesatser, og hvordan skattegrunnlagene fremkommer. Universitetet i Mannheim har på oppdrag fra NHO utført tilsvarende beregninger for Norge. Norge kommer f.eks. godt ut når man beregner gjennomsnittlig effektiv skatterate for bedrifter med høy avkastning, og nær gjennomsnittet av EU-landene når man beregner den marginale effektive skattesatsen. Når bedrift og investor ses under ett, kommer Norge godt ut i forhold til gjennomsnittet (eksklusive den midlertidige utbytteskatten). Norge kommer noe dårligere ut dersom man inkluderer formueskatten. Videre har Norge et forholdsvis høyt avgiftsnivå sammenlignet med andre OECD-land. Dette er ikke hensyntatt i beregningene og hører med i en samlet vurdering av næringslivets rammebetingelser da dette kan øke kostnadsnivået for norske bedrifter.

Regjeringen er opptatt av at norsk næringsliv skal ha konkurransedyktige rammebetingelser. Derfor er det nylig oppnevnte skatteutvalget bedt om å vurdere skatteregler og -nivå i Norge i en internasjonal sammenheng.

Når det gjelder hvorvidt Norge har svært liberale regler for permitteringer, har jeg forelagt saken for Arbeids- og administrasjonsdepartementet som rette fagdepartement, og deres vurdering var følgende:

"I Martin Gjelsviks rapport "Global konkurransekraft" framstår Norges regler for permitteringer som mer liberale enn de andre nevnte landene. Siden 01.01.02 har imidlertid regelverket i Norge blitt vesentlig strammet inn, noe som ikke fremkommer i rapporten. Opplysningene i rapporten om norske regler er således ikke korrekte i forhold til dagens situasjon. I tabell 5 på side 12 skriver forskeren at permittering er mulig i opptil 48 uker. Dagens regler tillater permitteringer i opptil 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder. Arbeidsgivers kompensasjonsplikt er lønn for 3 dager, ikke 2 slik det står i rapporten. Før 01.01.02 var permitteringer mulig i opptil 52 uker, ikke 48 slik Gjelsvik skriver.

AAD - arbeids- og inntektsavdelingen har vært i kontakt med Frischsenteret ved forsker Knut Røed som har forsket på permitteringsordninger. Hans kommentar er at det ikke ser ut til å finnes systematiske sammenlikninger

mellom landene i OECD-området når det gjelder permitteringer. OECD ved forsker David Grubb har bekreftet dette overfor ham.

Hans inntrykk er at selv om landene har forskjellige regler så er den reelle praksis på området mer lik enn det formelle regelverket tilsier. Dette innebærer at andre OECD-land som oftest ikke har egne ordninger for permitteringer men at det foreligger en stilltiende avtale om at man i tilfeller der man i Norge bruker permitteringsordningen bruker det ordinære system for arbeidsløshetsstrygd uten å stille krav om at "den permitterte" skal være reell arbeidssøker.

Det er i dag mulig å bruke delvis permittering, dvs. at stillingsprosenten for de permitterte reduseres og at det utbetales dagpenger for resterende periode. Omtrent 50 prosent av permitteringene er av denne typen. Uten å kjenne til andelen delvise permitteringer i de nevnte landene, kan det virke som om regelverket i Tyskland og Frankrike oppmuntrer til bruk av delvis permittering fremfor hel permittering. De spesielle ordningene for delvis permittering er ikke behandlet av Gjelsvik. Vi ser dette som en svakhet ved rapporten. I litteratur vi har tilgjengelig fremstår regelverket for delvis permittering i Frankrike og Tyskland som langt mer liberalt enn for hel permittering.

Vi gjør imidlertid oppmerksom på at denne litteraturen refererer til situasjonen i Frankrike og Tyskland på begynnelsen av 1990-tallet. Vi er ikke orientert om eventuelle senere endringer."

Spørsmål nr. 155

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 5. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren se på tiltak som kan gjøre det mulig for frittstående skadetakseringsselskaper å konkurrere med forsikringsselskapenes egne skadeavdelinger på like vilkår i forhold til merverdiavgiftsregimet?»

Begrunnelse:

Frittstående skadetakseringsselskaper rammes av innføring av merverdiavgift (mva.) på tjenester siden de konkurrerer med taksering foretatt av forsikringsselskapenes egne takstavdelinger. Disse er i likhet med finansnæringen for øvrig unntatt fra mva., noe som betyr at de frittstående takstselskapene over natten ble 24 pst. dyrere. Konsekvensen ser ut til å bli sterkt redusert ettersom etter spørsel etter de frittstående skadetakseringsselskapenes tjenester.

Dette er uheldig av flere årsaker. Frittstående takstselskaper spiller en viktig rolle som uavhengig, f.eks. i situasjoner med konflikt om erstatninger etc. De har også en viktig rolle å spille i forhold til konkurransen på forsikringsmarkedet, i og med at deres eksistens gjør det mulig for mindre eller nye forsikringsselskaper å tilby tjenester på det norske markedet uten å bygge opp en egen skadeavdeling.

Svar:

Stortinget vedtok i desember 2000 en endring av det norske merverdiavgiftssystemet (Merverdiavgiftsreformen 2001). Stortingets vedtak innebar at det fra 1. juli 2001 er innført generell merverdiavgiftsplikt på omsetning av tjenester. Generell merverdiavgiftsplikt betyr at alle tjenester i likhet med varer er avgiftspliktige, med mindre de er uttrykkelig unntatt.

Stortinget vedtok flere unntak fra den generelle avgiftsplikten. Dette gjelder blant annet for helsetjenester, sosiale tjenester, undervisningstjenester, finansielle tjenester og flere tjenester innen kultur, idrett og reiseliv.

Unntaket for finansielle tjenester omfatter bl.a. enkelte nærmere definerte tjenester, herunder forsikringstjenester. Det er derfor ikke riktig at hele finansnæringen og dermed forsikringsselskapenes virksomhet som sådan er unntatt fra avgiftsplikt. Finansvirksomheter som leverer andre tjenester enn de som er uttrykkelig unntatt, for eksempel ulike typer konsulenttjenester, er avgiftspliktige for omsetning av denne type tjenester.

Den kategorien tjenester som grovt sett kan karakteriseres som skadeoppgjørstjenester er ikke uttrykkelig unntatt fra avgiftsplikt. Disse tjenestene omfattes heller ikke av unntaket for forsikringstjenester. Denne typen tjenester følger derfor hovedregelen og anses som avgiftspliktig omsetning av administrative tjenester og/eller avgiftspliktig konsulent-/rådgivningsvirksomhet.

Jeg er enig i at merverdiavgiftssystemet på alle måter bør være mest mulig nøytralt. Avgiften bør ikke føre til annen tilpasning enn den som hadde funnet sted uten avgift.

Det er imidlertid betydelige avgiftstekniske problemer knyttet til å identifisere og måle merverdien for finansvirksomheters tjenester. Dette har ført til at Norge, som de fleste andre OECD-land, har gjort unntak for finansielle tjenester. Unntaket anses imidlertid som prinsipielt uheldig, og det pågår arbeid både i regi av EU og OECD for å se nærmere på dette.

På bakgrunn av det som er nevnt ovenfor, anser jeg det ikke som aktuelt å fremme forslag til endringer på dette området nå. Jeg viser særlig til at Norge har valgt å legge stor vekt på hvordan merverdiavgiftssystemet

er bygd opp i EU generelt og i våre naboland spesielt. Skadeoppgjørstjenester er avgiftspliktige både i Danmark og Sverige. For norske finansvirksomheter er det også viktig å ha tilsvarende avgiftsmessige vilkår som konkurrentene i et internasjonalt marked.

Spørsmål nr. 156

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 6. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«En kommune i Vestfold har avslått en søknad om brukerstyrt personlig assistanse fordi den mener brukeren ikke kan ivareta arbeidslederansvaret alene.

Hva mener statsråden det betyr når sosialkomiteen i en merknad til loven om brukerstyrt personlig assistanse sier at nærstående personer eller hjelpeverge ikke skal utelukkes fra å bistå i arbeidslederfunksjonen?»

Begrunnelse:

Brukeren i dette tilfellet er 25 år, og har funksjonsforstyrrelsen ADHD i svært alvorlig grad. Mange andre tiltak er prøvd uten å lykkes, og belastningen for familien er svært stor. Familien er villig til å stille opp for å bistå brukeren til å klare arbeidslederfunksjonen.

Svar:

Brukerstyrt personlig assistanse er en alternativ organisering av praktisk bistand gitt i medhold av lov om sosiale tjenester § 4-2, jf. 4-3. Brukerstyringen skal bidra til at brukeren får et aktivt og uavhengig liv til tross for sterk funksjonshemming. Ved selv å definere sine egne behov, lære opp og veilede assistenten, sette opp og følge opp arbeidsplaner, har brukeren i stor grad muligheter til å styre sitt eget liv. Har ikke brukeren denne muligheten, bør andre mer hensiktsmessige tjenester vurderes.

Enkelte brukere kommuniserer på en måte kun et fåtall personer kan tyde. Slike særlige kommunikasjonsproblemer eller andre funksjonsnedsettelse kan gjøre at enkelte arbeidslederfunksjoner må overlates til andre, for eksempel nærstående eller hjelpeverge som omtalt i Innst. O. nr. 22 for 1999-2000. Hvor andre bistår i arbeidslederfunksjonen skal tjenesten likevel ytes på bakgrunn av brukerens vurderinger av egen livssituasjon. For å bevare brukerstyringen må kravene til egeninnsikt om egne behov og evne til å planlegge egen og assistentens arbeidsdag fastholdes i disse tilfeller.

Spørsmål nr. 157

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 6. februar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ulvens stadig økende tilstedeværelse utenfor forvaltningsområdet fører til sterk frykt blant folk, og går ut over trivselen samt kan gi nedsatt livskvalitet for dem som bor i berørte områder.

Hva har Regjeringen gjort for å følge opp stortingsvedtaket om å avhjelpe de menneskelige omkostninger

som er knyttet til rovdyrpolitikken, og hvilke strakstiltak er satt i gang i forhold til den økende ulveaktiviteten vi i den siste tiden har vært vitne til i Oppland?»

Begrunnelse:

For nøyaktig ett år siden fattet Stortinget følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere og igangsette tiltak for å avhjelpe de menneskelige omkostninger som er knyttet til rovdyrpolitikken, herunder frykt og andre psykiske belastninger, redusert trivsel og nedsatt livskvalitet for deler av befolkningen i rovdyrnære områder."

Svar:

De store rovdirene forvaltes i dag etter føringer lagt av Stortinget gjennom behandlingen av St.meld. nr. 35 for 1996-97 *Om rovviltforvaltning* og senere behandlinger i Stortinget, blant annet fire Dokument nr. 8-forslag behandlet våren 2001 (jf. Innst. S. nr. 110-113 for 2000-2001). Dette innebærer at Norge skal sikre levedyktige bestander av bjørn, ulv, jerv og gaupe. Samtidig skal forvaltningen av rovdirene skje på en slik måte at det skal kunne drives økonomisk forsvarlig jordbruk og reindrift. Området hvor ulven kan etablere seg ble avgrenset i 2001 i forbindelse med framleggelsen av St.meld. nr. 24 for 2000-2001 *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. I henhold til denne avgrensningen vil en ikke tillate etablering av revirmarkerende par eller fami

liegrupper av ulv utenfor forvaltningsgrensen, dersom dette ikke kommer i konflikt med målet om levedyktige bestander av ulv innenfor forvaltningsgrensen.

Levedyktige rovviltbestander i Norge medfører ofte konflikter med beiteinteresser, jaktinteresser og lokalsamfunn. For å redusere disse konfliktene er det viktig med lokal forankring og lokal medvirkning i rovviltforvaltningen. Mange mennesker føler frykt for liv og helse i tilknytning til forekomsten av store rovdire i norsk fauna, og spesielt i tilknytning til forekomst av ulv. Det er derfor lagt stor vekt på å framskaffe kunnskap om subjektiv frykt og objektiv fare særlig knyttet til ulv, jf. rapport som nylig er publisert av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Videre er det lagt vekt på å framskaffe kunnskap om hvordan vi skal leve sammen med rovdire. I 2001 ble det igangsatt lokalt forankrede prosjekter i Østfold (Våler), Akershus (Aurskog-Høland) og Hedmark (Eidskog) med sikte på igangsetting av lokalt initierte prosjekter som bidrar til å øke kunnskapen om å leve med rovdire i nærområdet. Jeg vil videreføre slike prosjekter også i 2002.

Den økte ulveaktiviteten i Gudbrandsdalen i Oppland fylke siste år har blitt fulgt opp med særskilt sporingsinnsats fra direktoratets side i nært samarbeid med det norsk-svenske forskningsprogrammet Skandulv. Med bakgrunn i sporingsdata for hele januar måned, er det så langt ingen sikre observasjoner som peker mot at det er et stasjonært og revirmarkerende par i dette området. Den økte sporingsinnsatsen vil bli fulgt opp framover for å klarlegge ulvens status i dette området, i god tid før neste beitesesong.

Selv om disse delene av Oppland ligger utenfor forvaltningsområdet for familiegrupper av ulv, er det ikke slik at de aktuelle områdene til en hver tid skal være fri for ulv. Ulven har en slik atferd at det må påregnes utvandring av ungdyr fra familiegrupper. Utenfor forvaltningssonen legger den differensierte forvaltningsmodellen opp til at det ikke skal tillates etablering av par eller familiegrupper, mens streifdyr skal kunne bevege seg også utenfor sonen forutsatt at tap og skader ikke blir for store.

For øvrig vil jeg vise til at Stortinget har bedt Regjeringen om å legge fram en ny stortingsmelding om rovdireforvaltningen i løpet av 2003, jf. Innst. S. nr. 110 for 2000-2001. I denne meldingen vil også de temaene som berøres her bli grundig behandlet.

Spørsmål nr. 158

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 7. februar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«I forbindelse med ansettelse av personer som skal jobbe med barn og unge i skole og barnehage må det forelegges politiattest.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette som sørger for at mindreårige i andre sammenhenger hvor voksne omgås barn i en arbeidssituasjon, vil ha den samme rettssikkerhet og trygghet som ovennevnte?»

Begrunnelse:

Til stadighet fremkommer det i media saker hvor personer som har vært dømt for vold og overgrep, har fått stillinger som innebærer daglig nærkontakt med barn og unge.

Ved ansettelse i skole og ved offentlige barnehaver må man nå legge frem politiattest ved ansettelse. Dette er intet krav for ansettelse som støttekontakt for barn og unge gjennom barnevernet eller sosialkontor. Mange frivillige tiltak som idrett, speider etc., innebærer at voksne tilbringer mye tid alene sammen med mindreårige, men det stilles ingen formelle krav til disse personers bakgrunn.

Dette gir potensielle overgripere mulighet til å kunne begå alvorlige overgrep, uten at det finnes et minimum av sikkerhetsforanstaltninger som kunne ha forhindret disse.

Ved at det knyttes usikkerhet eller endog mistillit til voksne som arbeider tett med mindreårige, skapes en uholdbar situasjon for barn, foresatte og den som jobber med barna. Det har vært saker i Norge hvor slik usikkerhet har blitt blåst opp til voldsomme dimensjoner med ødeleggende virkning for de involverte. Derfor behøver man et grunnleggende preventivt sikkerhetsnett som fanger opp det som er mulig i forkant.

For barnehaver og skoler finnes allerede et regelverk for ansettelse med bred politisk oppslutning som har til hensikt å ivareta mindreåriges trygghet og rettssikkerhet i det daglige:

§ 20 om barnehager (barnehagelova) og § 10-9 om grunnskolen (opplæringslova) - Politiattest.
I opplæringslova § 10-9 står det:

"Den som skal tilsetjast i grunnskolen, må leggje fram politiattest. Attesten skal vise om vedkommande er sikta, tiltalt eller dømd for seksuelle overgrep mot

barn. Personar som er dømde for seksuelle overgrep mot barn, kan ikkje bli tilsette i grunnskolen.

Kommunen kan krevje politiattest etter første leddet også for andre personar som regelmessig oppheld seg i grunnskolen.

Departementet gir nærmare forskrifter."

Tidligere i Innst. S. nr. 194 for 1999-2000 fra sosialkomiteen har det vært fremmet krav om vandelsattest for helsepersonell som arbeider med barn. Daværende regjering svarte slik på komiteens tilråding:

"Regjeringen skal legge fram en bred vurdering av hvordan barn og andre spesielt utsatte grupper i møte med offentlig og/eller privat sektor, utover helse- og oppvekstsektor, skal sikres mot overgrep og garanteres rettssikkerhet og trygghet.

Sosial- og helsedepartementet har hatt kontakt med Justis- og politidepartementet og vil i løpet av høsten vurdere hvordan en bredere gjennomgang skal angripes, eventuelt ved nedsettelse av et offentlig utvalg eller en interdepartemental arbeidsgruppe.

Når det gjelder vurderingen og lovforslaget som skal legges fram om krav til helsepersonell spesielt, er dette et arbeid Sosial- og helsedepartementet vil starte opp etter ikrafttredelse av ny helsepersonellov med forskrifter (etter 1. januar 2001)."

Disse politiske signaler er så tydelige og har så bred politisk oppslutning at det ikke foreligger noen fornuftig grunn for sittende Regjering og Storting å vente ytterligere med å iverksette nødvendige tiltak.

Svar:

Krav om politiattest ved ansettelse er et sentralt virkemiddel for å forhindre at personer som har begått overgrep mot barn, får stilling som innebærer kontakt med mindreårige. Det er vedtatt flere lovendringer på dette området de siste årene. Som stortingsrepresentant Ståhl Woldseth påpeker, er det innført krav om fremleggelse av politiattest for ansettelse i grunnskolen og i barnehager. Det er også innført krav om politiattest for personer som skal ansettes i barneverntjenesten eller utføre oppgaver på dens vegne. Videre kan det med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler kreves politiattest ved opptak til studier der studenter kommer i kontakt med pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring.

Krav om politiattest ved ansettelse reiser følgende hovedproblemstilling:

På den ene siden har en hensynet til å verne barn mot overgrep fra voksne. På den andre siden medfører et slikt krav inngrep i søkerens personvern og rett til arbeid.

Jeg er enig med Stortinget i at det er behov for en samlet vurdering av hvordan barn best kan sikres mot overgrep både i møte med offentlig og privat sektor, jf. Innst. S. nr. 194 for 1999-2000 som stortingsrepresentant Ståhl Woldseth viser til. Spørsmålet om det bør innføres krav om politiattest for nye grupper er et ledd i en slik vurdering. Det er nedsatt et utvalg som skal gjennomgå strafferegistreringsloven og utarbeide forslag til ny lov om politiregistre. Utvalget har som en del av sitt mandat å gjennomgå eksisterende bruk av politiattest og straffeopplysninger i forbindelse med vandelskontroll og akkreditering/autorisasjon av personell. Utvalgets innstilling vil ventelig gi et godt grunnlag for det videre arbeidet med å sikre barn mot overgrep. Innstillingen skal etter planen avgis 1. juli 2002.

Spørsmål nr. 159

Innlevert 31. januar 2002 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 7. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I nordnorske media er det igjen sådd tvil om framdriften for Lofast-prosjektet. Dette til tross for at et bredt flertall i Stortinget nylig har slått fast at oppstart skal skje så raskt som mulig.

Hva kan Regjeringen bidra med for at Stortingets vilje om rask oppstart og gjennomføring kan oppfylles, og når ser samferdselsministeren for seg at videreføringen av Lofast kan starte opp?»

Begrunnelse:

I Budsjett-innst. S. nr. 13 for 2001-2002 viser samferdselskomiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, til at et stort flertall i Innst. S. nr. 119 for 2000-2001 Nasjonal transportplan la til grunn at videreføringen av Lofotens fastlandsforbindelse skal startes så raskt som mulig i første fireårsperiode. Komitéflertallet uttrykker tilfredshet med at departe-

mentet ønsker å få en rask planavklaring etter vedtatt trasé, slik at ekstern kvalitetssikring kan komme i gang så snart som mulig. Komitéflertallet forutsetter at departementet kommer tilbake med prosjektet så snart kvalitetssikringen er gjennomført.

Svar:

Lofast kan ikke påbegynnes før det foreligger godkjente planer for prosjektet. Denne planavklaringen tar noe lengre tid enn forventet. Grunnen til det er at Hadsel kommune i sitt kommunestyremøte den 13. september 2001 vedtok å ikke godkjenne reguleringsplanen for parsellen Raftsundet øst - Ingelsfjordeidet. Lødingen og Kvæfjord kommune har godkjent reguleringsplanene for parsellene som går gjennom disse kommunene.

Da Lødingen, som den siste av de tre kommunene, hadde godkjent reguleringsplanen for parsellen Ingelsfjordeidet - Sjødalen, er situasjon at kun to av de tre parsellene på Lofast har godkjent reguleringsplan. Vegsjefen i Nordland har derfor anmodet Vegdirektoratet om statlig reguleringsplan for parsellen Raftsundet øst - Ingelsfjordeidet. Vegdirektoratet har vurdert saken og sendt den over til Samferdselsdepartementet til behandling ved brev av 5. februar 2002. Det er imidlertid Miljøverndepartementet som med hjemmel i plan- og bygningsloven § 18 kan vedta statlig reguleringsplan når gjennomføringen av viktige statlige utbyggingstiltak gjør dette nødvendig.

Den nødvendige planavklaringen tar noe lengre tid ved gjennomføring av en prosess med statlig plan, enn tilfellet ville vært hvis Hadsel kommune hadde vedtatt å godkjenne reguleringsplanen for den aktuelle parsellen iht. Stortingets tidligere vedtak.

Lofast er et prosjekt i en slik størrelsesorden at det skal underlegges ekstern kvalitetssikring av kost-

nadsoverslaget. En slik kvalitetssikring skal som hovedregel gjennomføres på grunnlag av godkjente reguleringsplaner. Vegdirektoratet har startet arbeidet med forberedelsene til en ekstern kvalitetssikring av Lofast, slik at kvalitetssikringen kan komme i gang umiddelbart etter et eventuelt vedtak om statlig plan fra Miljøverndepartementet. Selskapene som skal gjennomføre en slik ekstern kvalitetssikring vil normalt trenge fra tre til fire måneder for å gjøre jobben.

Når det gjelder spørsmålet om når videreføring av Lofast kan starte opp, så vil det avhenge av når vi får en endelig planavklaring og utfallet av den eksterne kvalitetssikringen. Jeg ønsker raskest mulig framdrift i denne saken, men det er fortsatt noe uvisst når jeg kan komme tilbake til Stortinget. Prosjektet kan starte kort tid etter Stortinget har gitt sin "start-bevilgning".

Spørsmål nr. 160

Innlevert 31. januar 2002 av stortingsrepresentant Per Roar Bredvold

Besvart 11. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Den midlertidige stans i opphugging av BV-202 ble den 22. januar opphevet. Diverse organisasjoner o.l. skal få anledning til å overta beltevogner ombygget for bruk av blyfri bensin til en nærmere avtalt pris. Det antall vogner som er ombygget på denne måten er veldig lavt.

Vil statsråden vurdere om ikke beltevognen som ikke er ombygget for bruk av blyfri bensin også kan overtas av organisasjoner o.l. under forutsetning av at kjøper forplikter seg til å ombygge denne før den tas i bruk?»

Begrunnelse:

I dag eksisterer ca. 50 stk. BV-202 som er ombygget for å gå på blyfri bensin. Dette er et lavt antall med tanke på de organisasjoner og andre som fyller kriteriene for å benytte beltevogner. For at det skal være større tilgjengelighet på disse beltevojnene, er det naturlig å selge flere beltevogner enn det antall som allerede er ombygget. I dag finnes det på Forsvarets lagre ferdige topper til disse motorene, som gjør at disse motorene enkelt kan bygges om til blyfri bensindrift. Den samfunnsmessige nytten vil bli større ved at hjelpekorps o.l. kan overta disse beltevojnene til sitt beredskapsarbeide.

Svar:

Jeg har tidligere åpnet for at diverse organisasjoner, offentlige etater og andre som har de nødvendige tillatelser for motorferdsel i utmark, kan få anledning til å overta beltevogner modifisert for bruk av blyfri bensin. Hittil har Forsvarets logistikkorganisasjon/ Land, tidligere Hærens forsyningskommando, innvilget 53 søknader om overtakelse av vogner, og overtakelsen har dels skjedd i form av gavesalg til 1 000 kr og dels som direkte salg til en pris av 17 000 kr.

Blant de som har fått overta beltevogner nevner jeg lokale Røde Kors-foreninger, flere kommunale

brannvesen, Luftfartsverket, Norges vassdrags- og energidirektorat og Slottet. I den grad det hos organisasjoner, etater og andre fortsatt er interesse for å overta BV-202, er jeg innstilt på å åpne opp for overtakelse av beltevogner som ikke er bygget om for bruk av blyfri bensin. Det vil imidlertid være en klar forutsetning at de som overtar slike vogner må forplikte seg til å bygge om vognene for egen kostnad, og at de innehar de nødvendige tillatelser for motorferdsel i utmark.

Jeg er kjent med at Forsvaret tidligere har utviklet tekniske løsninger for å bygge om beltevojnemotorer for bruk av blyfri bensin. I den forbindelse ble det også anskaffet et antall komponenter/deler. Disse komponentene/delene ble i hovedsak benyttet i forbindelse med ombyggingen av de før nevnte 53 vognene, mens de resterende ble lagt på lager og senere, med få unntak, avhendet. Et meget lite restparti vil nå bli avhendet sammen med andre reservedeler til BV- 202.

Forsvarets logistikkorganisasjon er i disse dager i ferd med å starte arbeidet med å inngå kontrakter for opphugging av de resterende beltevojnene. Kontraktene vil bli inngått med et lite antall opphuggingsfirmaer etter gjennomført offentlig utlysning og konkurranse. Opphuggingen skal gjennomføres i løpet av året. Kontraktene vil inneholde bestemmelser om uttak av komponenter/deler for videresalg. Det vil derfor bli

mulig for de som har beltevogner, eller eventuelt andre kjøretøyer, til å anskaffe deler til en rimelig pris.

Spørsmål nr. 161

Innlevert 1. februar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 8. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«UDI har gitt Sokndal kommune melding om at det vil bli etablert eit flyktningmottak i Sokndal kommune. Dette vert gjort sjølv om UDI er kjent med at eit samrøystes formannskap har vedteke at kommunen ikkje for tida ser seg i stand til å tilretteleggje for mottak.

Vil statsråden ta initiativ til å sikra ein prosess for etablering av mottak som inneber at kommunane si eiga vurdering vert vektlagt?»

Grunngjeving:

Eg er kjent med at UDI har ekstra utfordringar i ei tid med stor tilstrøyming av asylsøklarar. Ifølgje KS har fleire kommunar hatt same oppleving som Sokndal. Dette er ein praksis som i mange tilfelle nødvendigvis ikkje er eit godt utgangspunkt for den dialog som bør etablerast mellom lokalsamfunn og mottak. Truleg er stortingsfleirtalet sitt vedtak om anbudsinnhenting medverkande årsak til noverande uakseptable prosess.

Svar:

Først vil eg stadfeste at mottak av flyktningar og asylsøklarar er ei nasjonal oppgåve. Vidare er det inga tvil om at denne oppgåva krev ekstra innsats og ikkje minst fleksibilitet på mange område. Så langt i år har det kome meir enn 1 600 asylsøklarar til Noreg. Dette inneber at UDI i gjennomsnitt må finne husvære til om lag 265 nye personar kvar veke.

Med bakgrunn i at ein hadde tre ulike EØS forskrifter om offentlege kjøp, foreslo dåverande regjering i 2000 at gjeldande forskrifter om offentlege kjøp samt statlege og kommunale instruksar for innkjøp, skulle samlast i ein forskrift. Ny forskrift på dette området vart vedteke av Stortinget og i verksett i juli 2001. Dei nye forskriftene saman med Riksrevisjonen sin gjennomgang av UDI si rolle og ansvar i samanheng med etablering av statlege mottak for asylsøklarar i 2000, har mellom anna ført med seg at kontraktar knytt til etablering og drift av mottak konkurranseutsetjast.

I grunngjevinga på skriftleg spørsmål nr. 161 vert det peika på at vedtaket om anbudsinnhenting, som omtalast som uakseptabel, truleg er medverkande årsak til noverande prosess der kommunane sine vurderingar ikkje vert vektlagt. Kommunane har verken no eller tidlegare hatt "vetorett" med omsyn til etablering av mottak for asylsøklarar i ein kommune der det er private som eig eller driv mottaka. Staten kan om naudsynt gjere avtalar om drift av mottak sjølv om vertskommunen ikkje støttar ei slik etablering. Ein slik situasjon er ikkje ønskjeleg verken for staten eller kommunane. I nokre tilfelle er det truleg ikkje til å unngå at kommunanes ynskjer og utsegn ikkje vert oppfylte. Det kan vere fleire grunnar til dette, men vi kan ikkje setja oss i ein situasjon der nye asylsøklarar skal stå utan tak over hovudet når dei har kome til Noreg.

Det er heller ikkje ønskjeleg at staten skal sjå seg nøydd til å etablere mottak i motstrid med kommunane sine eigne ynskjer. Direktoratet har utarbeidd eit generelt informasjonsbrev som dei sender til kom

munar og fylkeskommunar når direktoratet treng fleire mottaksplassar. I brevet orienterer UDI om situasjonen og at det er naudsynt å etablere fleire mottaksplassar, at det vil bli annonsert etter interesserte kommunale eller private driftsoperatørar og at tildeling av kontraktane vil skje etter konkurranse og forhandlingar. Det same brevet seier at tilbydarane påleggjast å informere kommunen om ei mogeleg etablering av mottak i samband med utarbeiding av tilbudet. Brevet inneheld også informasjon om kva for lovar som gjeld for bebuarar i mottak (helse, skule og barnevern) og om ulike kompensasjonsordningar som gjeld for dei utgifter kommunane har i ein slik samanheng.

Det er ønskjeleg at vi saman skal kunne ta vare på vårt nasjonale ansvar for personar som søker asyl i Noreg. Frå tid til anna vil det vere usemje om kor mottak for asylsøklarar skal etablerast eller avviklast. Dette er ikkje heldig for nokon part. Eg sett min lit til at alle rørte partar gjer sitt til at prosessen vi i dag har rundt

etablering av mottak kan bli tilpassa ulike omsyn.

Spørsmål nr. 162

Innlevert 1. februar 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 6. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Riksrevisjonens gjennomgang av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Statsregnskapet 2000, resulterte bl.a. i bemerkning til innkjøpsprosedyrene benyttet av Norges forskningsråd i omtalte periode. Departementet viser i sitt svar til at spørsmål knyttet til økonomiregelverk og internkontroll skulle følges opp med et møte høsten 2001.

Hvordan anser statsråden at de nye rutineene fungerer i forhold til de krav som stilles til innkjøpsprosedyrer?»

Svar:

Som representanten Evje opplyser, resulterte Riksrevisjonens gjennomgang av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Statsregnskapet 2000, blant annet i en bemerkning til Forskningsrådets kjøp av tjenester i nevnte periode. I sitt svar til Riksrevisjonen viste departementet til at spørsmål knyttet til økonomiregelverk og internkontroll skulle følges opp med et møte høsten 2001. Departementet viste også til at Forskningsrådet allerede hadde gjort mye for å opparbeide bredere kompetanse og forbedre sine rutiner.

Departementet avholdt kontaktmøte med Forskningsrådet 2. november 2001, der ett av temaene omhandlet tiltak med bakgrunn i Riksrevisjonens anmerkninger. Forskningsrådets rapportering i møtet om oppfølgende tiltak var tilfredsstillende.

Blant tiltakene er utarbeidelse av en praktisk veileder til bruk internt i Forskningsrådet. Veilederen gir blant annet en generell beskrivelse av regler og prosedyrer ved offentlig anskaffelse i henhold til det nye regelverket som trådte i kraft 1. juli 2001.

Det er videre iverksatt tiltak for å styrke kompetansen på området. I slutten av januar i år ble det avholdt to kurs vedrørende anskaffelse av varer og tjenester for personalet i Forskningsrådet med ekstern kursledelse, der alle områdene i Forskningsrådet var representert.

I tiden framover vil blant annet Forskningsrådets internrevisjon vise om de nye rutineene fungerer tilfredsstillende i forhold til de krav som ligger i regelverket. Departementet har bedt Forskningsrådet om en skriftlig redegjørelse om status for arbeidet pr. 1. mars 2002. Gjennom statusrapporten, og ved å ta opp saken i kommende etatstyringsmøte, vil departementet følge opp saken, for å sikre at statens regelverk blir fulgt.

Spørsmål nr. 163

Innlevert 1. februar 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 8. februar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Utstein kloster i Rogaland er eit særlege anlegg, eineståande i nasjonal samanheng. Anlegget og området rundt er freda etter kulturminnelova. Nå har Riksantikvaren gjort vedtak om at anlegget skal kalkast, trass i store protester frå eit samla lokalmiljø.

Vil statsråden ta initiativ til ei ny vurdering av dette og ta omsyn til lokalbefolkninga sitt syn?»

Grunngeving:

Riksantikvaren grunnjev avgjerda med historiske og tekniske omsyn, men tykkjest ikkje å leggja noko vekt på lokalbefolkninga sitt syn. Det tykkjest heller ikkje å vera vurdert om dei tekniske omsyna kan ivaretakast på andre, og kanskje billegare måtar. Uansett vil det kosta ekstra å kalka og vedlikehalde anlegget. Erfaringar viser at det har vore vanskeleg å få tilstrekkelege løyvingar til vedlikehald.

Sidan heile Mosterøya er freda, er det lagt strenge restriksjonar på kva dei som bur der kan gjera med sine bygningar og sitt areal. Då ville det vera rimeleg at det på den andre sida vert teke omsyn til deira syn på korleis Utstein kloster skal sjå ut.

Svar:

Spørsmålet knytter seg til Riksantikvaren sin avgjerd om å kalke Utstein kloster i Rogaland.

Utstein kloster er det mest intakte klosteranlegget i Noreg frå mellomalderen. Kulturmiljøet rundt Utstein kloster i Rennesøy kommune, Rogaland, blei freda i 1999. Klosteret vert no restaurert, mellom anna fjernar ein salt, gjer reparasjonar av muren, kalkpussar deler av anlegget og kvittar alle ytre murflater.

Riksantikvaren har etter kontakt med Stiftelsen Utstein kloster, som eig anlegget, greia ut spørsmålet knytt til restaurering av Utstein kloster, og meiner at kalkpussing og kvitting av murverket er den beste måten å vedlikehalde anlegget på. Kalkpussinga vil også gjere klosteret betre verna mot skader og tidas tann. Riksantikvaren har i den tekniske vurderinga rådført seg med Norges Byggforskningsinstitutt og Norsk institutt for kulturminneforskning. Stiftinga har sagt seg einig i dei vurderingane som er gjort.

Riksantikvaren har vurdert andre metodar, mellom anna impregnering med fuktavvisande middel, men komme til at desse ikkje fyllar tekniske og kulturhistoriske krav. Når det gjeld vedlikehald av freda bygningar og anlegg legg ein vekt på å bruke gamle handverksteknikkar og materiale som har vore brukt gjennom fleire hundre år, og som har dokumentert si styrke.

Direktoratet har overfor stiftinga gjort greie for den kulturhistoriske bakgrunnen for kalking og kvitting i høve til Utstein kloster og byggeskikken i mellomalderen og på 16- og 1700-talet. Riksantikvaren meiner at klosteranlegget etter alt å døme har vore kalkpussa gjennom heile sin tidlegare historie. Byggeskikken frå 1200-talet og fram mot slutten av 1800-talet tilseier at eit grovhugga murverk som Utstein kloster har hatt kalkpuss.

Når det gjeld dei økonomiske sidene knytt til kalking, viser Riksantikvaren i sitt brev av 24. oktober 2001 til Stiftinga, til at ein må rekne med at dei årlege vedlikehaldskostnadane knytt til kalking og kvitting av klosteret, nok vil koste meir enn ordinært vedlikehald. Imidlertid vil dette medføre redusert behov for framtidige store og dyre skippertak.

Ordinært vedlikehald av freda eigedomar er eigar sitt hovudansvar. Dersom kostnadene til vedlikehald enkelte år blir ekstraordinært store, har Riksantikvaren i sitt brev signalisert at direktoratet vil vere innstilt på å dekkje ein del av desse vedlikehaldskostnadene.

For øvrig er kostnadene ved den pågåande restaureringa i stor grad blitt finansiert ved statlege midlar over Riksantikvaren sitt budsjett.

Denne saka viser at spørsmål knytt til ivaretaking av kulturminner skaper stort engasjement lokalt. Dette er svært positivt, og det er viktig at vernemyndigheitene ikkje berre har kontakt med eigarane, men også vektlegg informasjon og kontakt med lokalbefolkninga. Eg har forståing for lokalbefolkninga sin reaksjon på ein så dramatisk endring av deira lokalmiljø som kalkinga av Utstein kloster inneber. I denne saka støttar eg likevel Riksantikvaren sin avgjerd. Utstein kloster er av stor nasjonal verdi, og ein fortsatt bevaring av klosteret må derfor vege tyngst i denne saka.

Spørsmål nr. 164

Innlevert 4. februar 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 11. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Riksrevisjonen hadde betydelige merknader til regnskapene ved universitets- og høyskolesektoren for årene 1998 og 1999. Flere institusjoner fikk underkjent regnskapet. Kvaliteten på de avlagte regnskapene varierer fortsatt i stor grad. Det fremkommer videre at det har vært mangler i departementets ordinære ettersyns- og kontrollprogram.

Kan statsråden redegjøre for manglenes art og hvilke tiltak som er iverksatt for å gjennomføre en tilfredsstillende kvalitetskontroll?»

Svar:

Overgang til nye økonomisystemer i universitets- og høyskolesektoren førte til betydelige problemer med regnskapsavleggene i 1998 og 1999. I antegnelse til statsregnskapet for disse årene hadde Riksrevisjonen som følge av dette betydelige merknader til regnskapene i sektoren, og flere virksomheter fikk ikke godkjent sine regnskaper i denne perioden. Det er som følge av dette nedlagt et betydelig arbeid så vel i departementet som i virksomhetene for å bedre regnskapskvaliteten i sektoren. Riksrevisjonen erfarer for sin del at det er en positiv utvikling ved universitetene og høyskolene blant annet når det gjelder kompetanseoppbygging innenfor økonomi og regnskapssektoren generelt. Riksrevisjonen peker imidlertid også på at kvaliteten på de avlagte regnskapene varierer fortsatt i stor grad, og har tatt opp forhold i tilknytning til innføring og oppfølging av intern økonomikontroll med institusjonene i sektoren. Departementet kan for sin del ikke se at Riksrevisjonen i sin antegnelse til statsregnskapet for 2000 har merknader til departementets oppfølging og kontroll av regnskapsfunksjonene i universitets- og høyskolesektoren.

Departementet fastsatte 28. januar 1998 instruks for økonomiforvaltningen i universitets- og høyskolesektoren. Instruksen forutsetter at styret ved institusjonene fastsetter hovedregler for økonomiforvaltningen og at direktøren etablerer rutiner og fastsetter retningslinjer for økonomiarbeidet ved institusjonen. Som et ledd i kontrollen med underliggende institusjoner gjennomførte departementet med bistand fra et eksternt konsultantselskap i perioden januar til mars 1999 en kvalitetssikring av innføringen av nytt økonomiregelverk ved et utvalg institusjoner i universitets- og høyskolesektoren. I lys av resultatene fra undersøkelsen våren 1999 påla departementet institusjonene å ferdigstille sitt interne regelverk innen 31. desember 1999 og gjennomførte med eksternt bistand en ny gjennomgang ved et nytt utvalg institusjoner våren 2000 som senere er fulgt opp i det ordinære ettersyns- og kontrollprogrammet.

Det er fastsatt instruks for departementets kontrollfunksjon i samsvar med bestemmelsene om dette i økonomireglementets § 20. Med utgangspunkt i denne har departementet lagt hovedvekten på å kontrollere at institusjonene i universitets- og høyskolesektoren har utarbeidet, innført og dokumentert det interne regelverk for økonomi- og regnskapsfunksjonene økonomiregelverket i staten forutsetter.

Departementet utarbeider årlig et ordinært ettersyns- og kontrollprogram som tilpasses utviklingen og aktuelle problemstillinger i sektoren. Departementet legger vekt på at institusjonene utvikler gode rutiner og vektlegger sin internkontroll og at økonomiarbeidet gjennomføres i samsvar med det interne regelverket ved den enkelte virksomhet. Det ordinære ettersyns- og kontrollprogrammet rettes som følge av dette nå inn mot de grunnleggende regnskapstekniske handlingene og den interne økonomikontrollen ved universitetene og høyskolene med det siktemål at den positive utviklingen innenfor økonomi- og regnskapsfunksjonen i sektoren videreføres.

Spørsmål nr. 165

Innlevert 4. februar 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 11. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I Riksrevisjonens gjennomgang av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets regnskap for år 2000 ble det oppdaget grove mangler, og regnskapene for Karasjok og Kautokeino videregående skoler ble ikke godkjent. Departementet forpliktet seg, i svar til Riksrevisjonen, til å følge utviklingen nøye ved skolene i 2001.

Vil statsråden bekrefte at økonomistyringen ved Karasjok videregående skole og Kautokeino videregående skole nå er tilfredsstillende, og hvilke langsiktige tiltak er iverksatt?»

Svar:

I tilknytning til Riksrevisjonens utkast til antegnelser til regnskapet for de samiske videregående skolene i 2000, hadde departementets tjenestemenn møte 26. september 2001 med styret for skolene og skolenes ledelse. Det ble redegjort for Riksrevisjonens utkast til antegnelser til virksomhetens regnskap for 2000. I den forbindelse ble det påpekt at manglende føring av inntekter i bevilgningsregnskapet for det året inntektene ble innbetalt, var et klart brudd på kontantprinsippet som gjelder for økonomiforvaltningen i staten. Det ble understreket at innfordringsrutinene måtte kritisk gjennomgås, sammen med andre internrutiner knyttet til økonomistyringen ved skolene.

Det ble fra departementets side presisert at økonomistyringen i virksomheten var styrets ansvar, slik det fremgår av hovedinstruks for økonomiforvaltningen ved de to skolene (fastsatt 6. juli 1999). Blant annet var det styrets oppgave å kvalitetssikre økonomirapportene fra skolene før de blir oversendt departementet.

Som ledd i oppfølgingen av arbeidet med økonomistyringen ved de to samiske videregående skoler hadde Skattefogden i Finnmark møte høsten 2001 med skolenes økonomikonsulenter om samhandlingsrutinene på økonomiområdet. Det ble også avholdt kurs i departementet om regnskapsføring og økonomirapportering for økonomikonsulentene, skolenes ledelse og styreleder i tilknytning til etatstyringsmøte våren 2001.

Det nevnes at departementet våren 2001 i samarbeid med Finansdepartementet, avholdt lederkurs for å bedre statlig økonomistyring og bedre kompetansen i statlig regnskapsføring ved underliggende virksomheter. Representanter for de samiske videregående skolene var til stede på kurset som ble holdt i Tromsø. Formålet med kurset var å få oversikt over problemområdet og utviklingsbehov samt å bidra til å finne fram til virkemidler for å bedre økonomistyringen.

På møte 26. september ga styret uttrykk for at det ikke ville oppstå merforbruk i inneværende budsjetttermin. Oversendte økonomirapporter fra styret til og med tredje kvartal 2001 bekreftet dette.

Departementet ble 8. januar d.å. av Skattefogden i Finnmark orientert om at bilagene som var oversendt fra skolen i Karasjok de to-tre siste månedene til dels var svært mangelfulle. Skattefogden fant ikke å kunne behandle slike ufullstendige bilag i tiden fremover. I brev 14. januar d.å. bad departementet styret omgående ta opp med skolens ledelse de forhold som var påpekt av Skattefogden for å få brakt orden i regnskapsrutinene snarest.

På grunnlag av foreløpig regnskapsrapport for 2001 fra styret, er det ikke konstatert brudd på kontantprinsippet; men skolene har fremdeles problemer med å få inn sine fordringer i rett tid. Rutinene vil på nytt bli gjennomgått med skolene på dette området.

Foreløpig statsregnskap for 2001 viser at skolene samlet har en overskridelse i forhold til tildelt driftsbudsjett for dette året. Det er på denne bakgrunn trukket et beløp i tildelingen for 2002 svarende til det beløp som skolene har overskredet bevilgningen i 2001. Når endelig statsregnskap foreligger, vil departementet

vurdere iverksatt ytterligere tiltak overfor de samiske videregående skolene om det skulle vise seg nødvendig.

Spørsmål nr. 166

Innlevert 4. februar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 8. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren vurdere tiltak som kan bidra til større grad av uavhengighet mellom revisor og klient, f.eks. gjennom forsterket lovverk eller økt kontrollvirksomhet?»

Begrunnelse:

I etterkant av Enron-konkursen er det bl.a. reist spørsmål om revisors uavhengighet i forhold til sin oppdragsgiver. Gjennom kreativ regnskapsføring som ikke ble avdekket i revisjonen, klarte Enron å holde sin reelle økonomiske situasjon skjult - med store økonomiske tap for ansatte, kreditorer og eiere som resultat. Det hevdes at en medvirkende årsak til at dette ikke ble avdekket i revisjonen, var at Enron med revisjon og rådgivning var revisjonsfirmaets største kunde. Dette er ikke i strid med amerikansk lovgivning.

I Norge inneholder revisorloven av 15. januar 1999 nr. 2 en rekke bestemmelser om revisjon og revisorer, herunder bestemmelser i lovens kapittel 4 om revisors uavhengighet og objektivitet.

Revisorloven kapittel 4 har generelle bestemmelser om revisors habilitet, og har dessuten i § 4-5 en spesiell bestemmelse om revisors adgang til å utføre rådgivningstjenester. Denne bestemmelsen innebærer et forbud mot rådgivnings- eller andre tjenester for den revisjonspliktige, som er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet. I Karnov kommentert lovsamling er det vist til at det har vært en omfattende diskusjon om revisor overhodet burde ha anledning til å drive rådgivningsvirksomhet overfor sin revisjonsklient. Det har imidlertid vært tradisjon for at revisor er benyttet som rådgiver og støttespiller for små og mellomstore foretak. I forarbeidene til loven peker departementet på at det kan være vanskelig å trekke en absolutt og eksakt grense for hva som bør være tillatt. Den norske Revisorforeningen har utarbeidet egne retningslinjer om rådgivningstjenester for å sikre revisorenes tillit og objektivitet. Heller ikke disse trekker helt klare grenser for hva som er tillatt og hva som ikke er tillatt.

I revisorloven § 5-3 tredje ledd er det gitt bestemmelser om at revisor skal dokumentere rådgivningsoppdragets art, omfang og eventuell anbefaling. Bestemmelsen er viktig for å kunne vurdere karakteren av rådgivning i ettertid.

Det er ikke kjent hvilket omfang denne typen sammenblanding mellom rådgivning og revisjon har i Norge, men det er liten grunn til å tro at dette ikke forekommer hos oss.

Svar:

Det vises til spørsmål ved om det er behov for et "forsterket lovverk" for å bidra til større uavhengighet mellom revisor og klient. Finansdepartementet har innhentet Kredittilsynets vurdering, og i brev 5. februar 2002 uttaler Kredittilsynet følgende om dette:

"Uavhengighet og objektivitet er en av revisorinstituttets absolutte grunnpilarer. I tillegg til at revisor faktisk er uavhengig og objektiv, er det like viktig at revisor *fremstår* som uavhengig og objektiv. Den nye norske revisorloven fra 1999 har regler om uavhengighet og objektivitet som er relativt sett strenge, sammenlignet med mange andre land. Dette gjelder særlig de objektive reglene som følger §§ 4-1 og 4-2.

Når det gjelder revisors adgang til å yte rådgivningstjenester til sine revisjonsklienter er det ikke noe forbud mot dette. Tvert imot ble det i forbindelse med revisorlovens forarbeider lagt vekt på at særlig mindre foretak har god nytte av revisor som rådgiver. Revisorloven § 4-5 setter rammene for hvilken rådgivning som ikke kan anses

som akseptabel, uten at det trekkes absolutte og klare grenser. Når det gjelder praktisering av denne bestemmelsen, fremkommer det lite veiledning i lovforarbeidene. Revisor selv må utvise skjønn i forhold til hvilke rådgivningsoppdrag han påtar seg, og det må legges til grunn at han utviser varsomhet. Revisororganisasjonene har i denne forbindelse utgitt regler for god revisorskikk som for revisorene er en viktig referanseramme. Den norske Revisorforening vil i løpet av året bearbeide og vedta de etiske regler fra den internasjonale revisororganisasjon IFAC.

EU-kommisjonen har intensivert arbeidet med å harmonisere revisoryrket i Europa som et ledd i utviklingen av et felles europeisk kapitalmarked. Revisors rolle er viktig i forbindelse med foretakenes rapportering av finansiell informasjon. Kommisjonen opprettet i 1998 "EU Committee on Auditing", der Norge også deltar. Komiteen har arbeidet frem forslag til anbefaling om prinsipper vedrørende revisors uavhengighet. Forslaget ligger nå til behandling i EU-kommisjonen, og inneholder blant annet en lengre drøfting av revisors rådgivningstjenester med hensyn til hva som kan anses som akseptabelt uten at revisors objektivitet påvirkes. Det er Kredittilsynets vurdering at dette forslaget til anbefaling i all hovedsak er i samsvar med den norske revisorloven, og de intensjoner som må følge av blant annet bestemmelsen i loven § 4-5. Anbefalingen vil således være sentral som ledd i fortolkning og praktisering av revisorlovens bestemmelser generelt hva gjelder revisors uavhengighet og objektivitet. Før EU-kommisjonens endelige godkjenning av anbefalingen, skal det gjøres en særlig vurdering av om erfaringene fra Enron-konkursen foranlediger justeringer. Det bemerkes også at Den norske Revisorforening opplyser at de ovenfor omtalte etiske regler fra IFAC i hovedsak er sammenfallende med EU's forslag til anbefaling.

Hva gjelder spørsmålet om det er behov for å forsterke lovverket, er det vår vurdering at det på dette området er viktig med en internasjonal harmonisering. Den norske revisorlovgivning er allerede relativt streng og den vurderes i hovedsak å være i samsvar med den anbefaling EU-kommisjonen vil komme med. Konklusjonen er derfor at det nå ikke er hensiktsmessig å forsterke lovgivningen vedrørende revisors uavhengighet."

Jeg kan i hovedsak slutte meg til Kredittilsynets vurdering på dette punktet. Det reises også spørsmål ved om det er behov for økt kontrollvirksomhet for å bidra til større grad av uavhengighet mellom revisor og klient. Jeg har også på dette punktet innhentet Kredittilsynets uttalelse, og i nevnte brev 5. februar 2002 uttales følgende om behovet for økt kontrollvirksomhet:

"Kredittilsynet fører tilsyn med revisorer og revisjonsselskaper. Det gjennomføres ca. 100 stedlige inspeksjoner hvert år, basert på risikovurderinger, innrapporteringer og signaler. På grunnlag av tilsynsvirksomheten tilbakekalles om lag ti godkjenninger årlig. Kredittilsynet har prioritert og vil fortsatt prioritere revisors uavhengighet ved sine tilsyn. Det bemerkes at Norge, på lik linje med Norden for øvrig, er av de land som har gått lengst i et direkte myndighetsbasert tilsyn med revisorer.

De største revisjonsselskapene vies spesiell oppmerksomhet gjennom såkalte temabaserte tilsyn. Dette skyldes primært at disse revisjonsselskapene har revisjonsansvaret for praktisk talt samtlige børsnoterte foretak og andre foretak av samfunnsmessig betydning. Det kan nevnes at Kredittilsynet er i ferd med å avslutte en større undersøkelse av revisjon av større konserner, der alle de 6 store revisjonsselskapene er undersøkt. Ellers er revisors uavhengighet et sentralt tema når det gjelder de største revisjonsselskapene, ettersom en i de senere år har sett en til dels betydelig rådgivningsvirksomhet. Det kan nevnes at Kredittilsynet har vurdert to større saker vedrørende revisors rådgivning i relasjon til revisorloven § 4-5, der en i begge tilfeller fant å kritisere revisor. I det ene tilfellet fikk revisor pålegg om å fratrukke seg som revisor fordi revisorlovens bestemmelser var overtrådt. Vedtaket ble påklaget og ligger nå til behandling i departementet.

Kredittilsynet forestår innenfor tilgjengelige ressursmessige rammer et aktivt stedlig og dokumentbasert tilsyn med revisorer, der revisors uavhengighet er sentral. Det vurderes ikke som nødvendig å øke den samlede kontrollvirksomheten nevneverdig i forhold til dagens nivå, men Kredittilsynet vil være opptatt av å innrette tilsynet slik at det til enhver tid møter de viktigste utfordringer, herunder kravet til revisors uavhengighet."

Jeg viser til Kredittilsynets redegjørelse om at revisors uavhengighet er et forhold som prioriteres i tilsynsarbeidet overfor revisorer og revisjonsselskaper. Jeg er enig i denne prioriteringen.

Dokument nr. 15:11

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 167

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant **Kjetil Bjørklund**

Besvart 14. februar 2002 av forsvarsminister **Kristin Krohn Devold**

Spørsmål:

«Norge spilte en sentral rolle i arbeidet med den internasjonale konvensjonen mot landminer. Norge har stor politisk og faglig troverdighet i minesaken. På sikt vil denne troverdigheten imidlertid kunne svekkes dersom ikke amerikanske miner som er lagret på norsk jord fjernes innen 2003.

Vil Regjeringen at Norge skal prioritere kampen mot landminer høyt, og sørge for en snarlig fjerning av amerikanske minelagre, senest innen 28. februar 2003?»

Begrunnelse:

Minekonvensjonen er et globalt forbud mot all produksjon, salg, lagring og bruk av antipersonellminer. Konvensjonen har bidratt til at det er tatt viktige skritt mot å redusere det omfattende humanitære problemet som bruken av miner omfatter. Antall ofre går nå ned, og det fjernes flere miner enn det legges ut. Så langt har 142 land sluttet seg til Minekonvensjonen. Landene binder seg til entydige tidsfrister, med omgående slutt på all produksjon, eksport og bruk, fire år for å destruere lagre, og ti år for å fjerne alle miner i bakken.

I Norge er det sterke fagmiljøer med stor kunnskap blant annet om minerydding, kartlegging og teknologiutvikling. I en rekke land er miner en omfattende trussel mot liv og helse, og et hinder for dyrking av jord og annet utviklingsarbeid. Norge har derfor over bistandsbudsjettet gitt betydelig støtte til minerydding.

Norges samlede innsats for forbud mot miner, og for praktisk bistand til minerammede har gitt Norge en sterk internasjonal posisjon i disse spørsmålene. Denne posisjonen vil det være verdifullt at Regjeringen tar vare på, og viderefører. Dette forutsetter et fortsatt sterkt engasjement, og at vi sørger for at vi selv følger Minekonvensjonens bestemmelser. Norge er etter Minekonvensjonen forpliktet til å fjerne minelagre fra norsk jord innen 28. februar 2003.

Svar:

Ottawa-konvensjonen forbyr produksjon, bruk, lagring og transport av antipersonellminer. Konvensjonen trer i kraft i mars 2003. Landminer er et omfattende problem i store deler av verden og Regjeringen tar forpliktelsene i denne konvensjonen meget alvorlig. Kampen mot landminer prioriteres høyt.

Det norske Forsvaret har ikke miner som anses som konvensjonsstridige. Slike miner ble fjernet i forbindelse med at Norge deltok i utformingen av Ottawa-konvensjonen.

USA har forhåndslagre av militært materiell i Norge. USA har ikke undertegnet Ottawa-konvensjonen, og det inngår enkelte typer miner i forhåndslagrene som anses som konvensjonsstridige.

De amerikanske forhåndslagrene er viktige for Norge. De muliggjør rask alliert forsterkning og er derfor en meget viktig del av forberedelsene for for

svaret av Norge. Ordningen med forhåndslagring av militært materiell medfører også verdifull kontakt med amerikanske militære myndigheter. De konvensjonsstridige minene utgjør bare en liten del av lagrene.

Norge vil stå ved sine forpliktelser i henhold til Ottawa-konvensjonen. Regjeringen er fullt ut inforstått med problemstillingen knyttet til de amerikanske forhåndslagrede minene. Det pågår en dialog med

amerikanske myndigheter for å frembringe en løsning som både ivaretar norske sikkerhetsinteresser og som oppfyller Ottawa-konvensjonens bestemmelser innen 28. februar 2003.

Spørsmål nr. 168

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 12. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Mens innehaveren av drosjeløyve har påtatt seg en plikt til persontransport, og dermed ikke selv kan velge når han/hun skal være til disposisjon for slik transport, har innehaver av turvognløyve ingen slik plikt, og kan dermed foreta persontransport når markedet er godt. Innehavere av turbilløyve kan også drive persontransport i hele landet uten å forholde seg til "løyvedistrikt".

Hva vil statsråden gjøre for at drosjenæringen i fremtiden skal være konkurransedyktig?»

Begrunnelse:

Jeg har fått flere henvendelser fra drosjenæringen om at innehavere av turvogner i helgene, når det er stor trafikk, stiller seg opp i sentrum for å "kapre" kunder. Enkelte ganger har det også forekommet at kundene har bestilt drosje, men at turvognen har tatt disse turene før drosjene har kommet frem. Dette er selvsagt et problem for drosjenæringen. Jeg har på bakgrunn av dette lagt saken frem for Stortingets utredningsseksjon. Av svar 9. januar fremgår det følgende: "Mens innehaver av turvognløyve har en rett til å drive persontransport, har innehaver av drosjeløyve både en rett og plikt til slik transport. Innehaver av turvognløyve kan i prinsippet drive persontransport når og hvor han ønsker og uten å være prisregulert. Innehaver av drosjeløyve er derimot bundet til et løyvedistrikt og bortsett fra i de større byer, også underlagt prisforskrifter." Ut fra at drosjenæringen har plikt til å være "tilgjengelig" for kundene, mens turvognene selv kan velge om de vil kjøre eller ikke, innebærer dette en diskriminering av drosjenæringen som kan innebære at drosjenæringen heller velger å søke turvognløyve. Både for "drosjeløyve og for reservedrosjeløyve" og for "selskapsvognløyve" er tildelingen av løyve basert på behovsvurdering samt en plikt til å drive slik transport.

For turvognløyve er det ingen slik behovsvurdering, og dette løyvet innebærer dermed ikke en plikt til persontransport, hvilket betyr at innehaver av et turvognløyve selv kan bestemme når han/hun vil kjøre. Turvognløyve er heller ikke knyttet til "løyvedistrikt", hvilket betyr at en kan drive persontransport hvor i landet en ønsker. Innehaveren av drosjeløyve er også bundet av prisregulering utenom de største byene, mens innehaver av turvognløyve står fritt også når det gjelder den prisen en vil ta.

Svar:

Løyveordningen for turvogn ble lagt om i 1994 fra behovsprøvd løyver til en kvalitetsprøvd løyveordning uten behovsprøving. For å kunne få turvognløyve må man oppfylle krav til teoretisk kompetanse, stille en økonomisk garanti samt fremlegge politiattest. Fram til sommeren 1999 var bruken av turvognløyve undergitt regler for bestilling og bruk som i praksis ikke lot seg kontrollere innenfor de ressurser som var tilgjengelige i kontrollapparatet. Bakgrunnen for disse reglene var hensynet til den subsidierte rutetransporten, men ble også et slags vern for drosjenæringen. Et annet eksempel på utilsiktet konsekvens var problemer for samordning av syketransporter for Rikstrygdeverket med turvogn. *Dertil* kom at internasjonale regler for turbiltransport, som Norge er bundet av, tillot utenlandske turbiler å drive former for transport i Norge som nasjonale turbiloperatører ikke hadde adgang til. Selv om norske turbileiere kunne drive tilsvarende i utlandet, la det norske regelverket opp til en form for omvendt diskriminering av norske turbileiere i Norge.

På grunnlag som nevnt ble begrensingen på bruk av turvognløyve, dvs. persontransport med kjøretøy registrert for mer enn ni personer, fjernet.

Fundamentet for alle løyveordningene er hva som antas å tjene brukerne best, ikke å beskytte den enkelte næring mot konkurranse. I drosjenæringen er det etableringsmonopol, og regler om kjøreplikt og maksimaltakster er satt for å ivareta hensynet til brukerne. Særlig i de større byene har vi sett at kjøreplikten

ikke alltid fremstår som reell. I de mest folkerike områdene i landet er for øvrig maksimalprisforskriften opphevet, slik at når det gjelder antall drosjer så er flesteparten av landets drosjer nå underlagt en ordning med *fri prissetting*. Det at man ev. er bundet av en *maksimalprisforskrift*, innebærer for øvrig ikke at man fritt kan gå ned i pris for å konkurrere med turbuss.

Drosjenæringen har relativt betydelige avgiftslettelser ved registrering av ny personbil som drosje, og er fritatt fra årsavgift. Turvognnæringen har ikke slike avgiftslettelser, men har ekstra kostnader forbundet med krav til løpende økonomisk garanti som drosjenæringen ikke har. Når det gjelder økonomiske rammebetingelser for utøvelsen, kan man ikke si at turvognnæringen har noen fordeler.

Økt konkurranse mellom drosje og småbuss var også et *ønsket* siktemål da man fjernet restriksjonene på utøvelsen av turvogn. I tillegg skulle oppretting av konkurrerende sentraler bidra til mer konkurranse innad i drosjemarkedet, hvor konkurransen ikke har vært fremtredende.

Jeg kan vanskelig se at det er naturlig å gjeninnføre restriksjoner i regelverket for turvogner for å løse mulige problemer i grenseflatene mellom turvogn og drosje. Hovedutfordringen for drosjenæringen er å utvikle tjenester slik at de er attraktive i forhold til kundene og de alternativer de måtte ha.

Spørsmål nr. 169

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 13. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Jeg viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 147 for 2001-2002. En av de kvinnene som ikke har fått opphold, er fra Bangladesh. Hun frykter æresdrap av far og brødre. I det siste er det kommet fram at Bangladesh er et av de landene der æresdrap skjer.

Hvordan kan da statsråden være trygg på at en kvinne som har trosset familien, kan få beskyttelse i hjemlandet, og vil ikke opphold til denne kvinnen gi signal både her i landet og til hjemlandet om at Norge tar avstand fra æresdrap og dermed være et bidrag til det globale arbeidet?»

Begrunnelse:

I sitt svar på mitt skriftlige spørsmål datert 24. januar sier statsråden at hun ikke vil gi kvinner som har fått avslag på asyl etter å ha påberopt seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, opphold i påvente av revisjon av utlendingsloven. Hun sier videre at det ikke er tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse dersom norske myndigheter mener at hjemlandet kan beskytte henne mot forfølgelse. En av de kvinnene som har fått avslag, har gått i dekning. Hennes historie er kjent fra Bergens Tidende. Hun, og hennes mann, har flyktet fra Bangladesh fordi de opplevde reell trussel fra hennes familie etter at de hadde trosset familien og inngått et "blandingsekteskap" på tvers av religioner. Bangladesh er ett av de landene der det skjer æresdrap. Dersom statsråden eller Utlendingsdirektoratet vurderer at myndighetene og politiet vil gi denne lille familien beskyttelse, er det oppsiktsvekkende. Særlig når vi vet at det tok lang tid før politiet her i Norge tok vold mot kvinner på alvor.

Både denne kvinne og de andre kvinnene fikk sine saker behandlet før det ble skjerpet oppmerksomhet rundt kjønnsbasert forfølgelse. SV mener derfor at disse kvinnene burde kunne fått opphold i påvente av revisjon av utlendingsloven. Det er ikke mange det gjelder. Nye søkere vil få en mer oppdatert behandling ut fra ny kunnskap og de nye rutine som statsråden skisserer i svaret sitt enn det disse kvinnene har fått.

Videre ber jeg på vegne av SV om at statsråden vurderer om opphold til kvinne fra Bangladesh og de andre kvinnene vil gi et signal til viktige miljø her i Norge om at vi tar kampen mot æresdrap og annen kjønnsbasert forfølgelse på alvor. Det vil også være et bidrag til det globale arbeidet mot kjønnsbasert forfølgelse fordi det gir noen viktige signal til land med sterke patriarkalske strukturer, der denne typen undertrykking av kvinner er sterkere enn i vår kultur.

Svar:

Som stortingsrepresentant Ågot Valle er kjent med, har ikke jeg eller Kommunal- og regionaldepartementet noen rolle i behandlingen av en søknad om asyl. I henhold til utlendingsloven er det Utlendings-

direktoratet og Utlendingsnemnda som avgjør om en asylsøker fyller vilkårene for asyl eller opphold på annet grunnlag. Jeg kan verken instruere om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker. Den politiske styringen av enkeltsaker på utlendingsfeltet må nå skje gjennom lov og forskrift, og jeg viser til mitt svar på spørsmål nr. 147 når det gjel

der hvilke konkrete tiltak jeg planlegger på dette feltet.

Som jeg svarte på spørsmål nr. 147, mener jeg at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda er oppmerksomme på problemstillingene rundt kjønnsbasert forfølgelse. Dersom kvinnen fra Bangladesh har fått avslag i klageinstansen, og fremdeles befinner seg i Norge, har hun mulighet til å be Utlendingsnemnda omgjøre vedtaket. Nemnda vil i så fall foreta en ny vurdering av søknaden hennes.

Det burde ikke herske noen tvil om verken mitt eller Regjeringens syn på æresdrap, heller ikke at trussel om dette er forfølgelse i flyktningkonvensjonens forstand. Siden jeg ikke har myndighet etter utlendingsloven i enkeltsaker, kan jeg heller ikke uttale meg om hvorfor denne kvinnen ikke har fått asyl eller oppholdstillatelse i Norge. Jeg viser imidlertid til siste avsnitt i mitt svar på spørsmål nr. 147 om vilkårene for å få asyl i Norge og hvilke vurderinger som gjøres i asylsaker.

Spørsmål nr. 170

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Beate Heieren Hundhammer

Besvart 12. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden gjøre det enklere for foreldre selv å kunne velge ulike habiliteringstilbud til sine barn, og hva vil statsråden gjøre for å fremskaffe personell som kan sikre videreutvikling av Petø-metodikken og Doman-metoden?»

Begrunnelse:

I tilknytning til barnehabiliteringstilbudet understreket en enstemmig sosialkomité i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 viktigheten av at foreldre skal ha valgfrihet i forhold til de ulike behandlingsopplegg, og så positivt på at det fortsatt arbeides for å fremskaffe personell som kan sikre videreutvikling av Petø- og Doman-metoden. Videre ba en enstemmig komité departementet arbeide videre med å forenkle de problemstillinger foreldre møter når de ønsker å ta Petø- og Doman-metoden i bruk.

Gjennom henvendelser fra foreldre og oppslag i TV 2 4. februar 2002 er jeg blitt gjort kjent med at foreldre som ønsker å ta alternative behandlingsmetoder i bruk møter betydelige problemer. Dette er en gruppe foreldre som fra før av har en svært belastende hverdag, og det er uakseptabelt dersom de i tillegg skal møte problemer i møte med helsevesenet fordi de ønsker andre behandlingsmetoder for sine barn enn det de i utgangspunktet er blitt tilbudt.

Svar:

Jeg vil først understreke at jeg forstår at foreldre med funksjonshemmede barn ofte har en krevende hverdag, og at det er viktig å legge til rette for at familiene får den hjelp de har behov for. Et viktig virkemiddel for å gi et godt og helhetlig tilbud til personer som har behov for langvarige og koordinerte tjenester er individuell plan. I helselovene er kommunene og spesialisthelsetjenesten pålagt å utarbeide individuell plan. Dette gjelder også barn. Departementet har utarbeidet en egen veileder for å bistå de ansvarlige instanser med dette.

For at funksjonshemmede barn skal få et godt tilbud er barnehabiliteringstjenesten viktig. Barnehabiliteringstjenesten tilbyr barn med behov for det tverrfaglig utredning på et spesialisert nivå og skal gi kommunene råd og veiledning i forhold til tilrettelegging av tilbud til det enkelte barn. Jeg ser at det er nødvendig både å styrke denne tjenesten og å utvikle den, for å sikre tilstrekkelig kapasitet, og for å sikre at tjenesten omfatter det spekter av tjenester som en slik spesialisert tjeneste bør kunne tilby. Det er spesielt nødvendig å arbeide videre med å utvikle tilbud om intensiv habilitering. Et prosjekt om intensiv habilitering er nå i planleggingsfasen, og vil komme i gang i løpet av året. Det vil også i løpet av våren arrangeres en konferanse der både brukere og fagpersoner vil bli invitert for å drøfte intensiv habilitering, herunder bruk av alternative treningsmetoder.

I samsvar med sosialkomiteens merknad har jeg i styringsdokumentet til de regionale helseforetakene gjort det klart at for de foreldre som ønsker å benytte spesielle treningsmetoder framfor det som tilbys i

samarbeid mellom habiliteringstjenesten og kommunene, må det legges til rette for at foreldre kan gjøre slike valg. I tilbakemeldinger fra regionale helseforetak, bl.a. Helse Sør, går det frem at dette følges opp og at de er innstilt på å dekke utgifter til trening, slik fylkeskommunene gjorde tidligere.

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002 går det fram at RiTØ ikke lenger kan påta seg oppgaven med å vurdere barn for deltakelse på kurs/samlinger ved Doman-instituttet i Philadelphia. Dette fordi de ikke finner kriterier for selektering av barn for opphold ved instituttet. På bakgrunn av dette har departementet meddelt Rikstrygdeverket at det nå ikke kan ytes bidrag til slike kurs/opphold.

Helsedepartementet har imidlertid mottatt konstruktive innspill til videre innsats fra foreldre til barn som bruker Doman-metoden. Dette følges nå opp og arbeides videre med fra departementets side med sikte på å finne fram til en tilfredsstillende løsning.

Spørsmål nr. 171

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 15. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Når vil statsråden komme tilbake til Stortinget med lovendringen i AFP-ordningen om å flytte inntektsgrensen opp til 15 000 kr, og kan statsråden forsikre at ikrafttredelse kan skje senest innen sommeren?»

Begrunnelse:

I Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2001-2002 sa komiteen følgende:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til den fremforhandlede AFP-ordningen, der hensikten er at mennesker i tunge yrker skal kunne avslutte yrkeslivet på en god og verdig måte. Flertallet viser til at AFP-ordningen også gir mulighet for å kombinere arbeid og trygd. Flertallet mener det er samfunnsmessig viktig at man kan utnytte restarbeidsevne til AFP-pensjonistene og at disse også kan delta i lokalpolitikk og i samfunnsnyttig arbeid. Flertallet vil derfor øke inntektsgrensen knyttet til AFP opp til 15 000 kr.

Flertallet fremmer følgende forslag:

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at avtalefestet pensjon kan kombineres med mulighet for arbeidsinntekt inntil 15 000 kroner."

Dette vedtaket er en del av budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og Regjeringen. Vedtaket betyr at Stortinget har bestemt at inntektsgrensen skal flyttes til 15 000 kr, og det eneste statsråden behøver å gjøre er å legge frem en sak for Stortinget så hurtig som mulig. Mange AFP-pensjonister har tatt kontakt med trygdekontor og Arbeids- og administrasjonsdepartementet for å få vite når den nye ordningen gjelder fra. De som har tatt kontakt med departementet har fått beskjed om at saken vil ta tid fordi den skal ut på høring. Dette er besynderlig i og med at Stortinget har fattet vedtak om saken, og det derfor ikke er nødvendig med høring.

Svar:

I forbindelse med inntektsoppgjøret i 1997 åpnet partene i arbeidslivet for delpensjonering. Før dette måtte man slutte helt i arbeid for å få AFP. De tidligere reglene med 50 pst. avkorting for inntekt over ett grunnbeløp var ikke tilpasset delpensjonsordningen. Det viste seg at en god del arbeidstakere kunne få en høyere inntekt ved å ta ut delpensjon framfor å fortsette i fullt arbeid. Dette ble også påpekt av partene, men de overlot til myndighetene å finne fram til mer hensiktsmessige regler.

Reglene som trådte i kraft 1. august 2000 bygger på et pro rata system og sikrer forholdsmessighet mellom pensjonsuttak og inntekt. Systemet går ut på at man kan redusere arbeidsinntekten og motta delpensjon for den tiden man ikke arbeider. Dersom inntekten reduseres til for eksempel 60 pst. av tidligere inntekt, skal vedkommende motta 40 pst. av full pensjon. Dersom det viser seg at pensjonisten tjener mer eller mindre, skal pensjonsandelen justeres tilsvarende. I prinsippet skal pensjonen avkortes allerede fra første krone. Det er av administrative grunner likevel lagt inn et toleransebeløp på 4 000 kr, slik at ikke et hvert avvik skal føre til justeringer i pensjonen. Dette er et "slingringsmonn" som angir hvor stor en endring i faktisk inntekt må være for at den skal utløse endring i pensjonsbeløpet. Dette beløpet gjelder begge veier. Det vil si når den faktiske inntekten både blir 4 000 kr mindre og høyere enn det beløpet pensjonen er utmålt

etter. Beløpsgrensen har således ingen sammenheng med det tidligere fribeløpet.

AFP-ordningen er basert på avtaler innenfor de ulike tariffområdene i arbeidslivet. Ordningen er et spleiselag mellom staten og partene i arbeidslivet, hvor staten dekker 40 pst. av pensjonsutgiftene for 64-, 65- og 66-åringene i privat sektor.

Merutgiftene ved å øke beløpsgrensen til 15 000 kr er beregnet til å utgjøre om lag 20 til 40 mill. kr. I forbindelse med det aktuelle stortingsvedtaket ble det imidlertid ikke satt av midler til tiltaket på budsjettet. Det er derfor naturlig å komme tilbake til saken i forbindelse med den ordinære budsjettbehandlingen.

Når saken legges fram for Stortinget, er det viktig at konsekvensene av forslaget synliggjøres og at organisasjonenes syn på hvordan en delpensjonsordning bør være kommer til uttrykk. Etter min oppfatning er det derfor av svært stor betydning at partene høres før saken legges fram for Stortinget.

Stortingsdebatten tyder ellers på at det er AFP- pensjonister med verv i lokalpolitikken/frivillig organisasjonsarbeid man blant annet har søkt å skjerme gjennom vedtaket. I høringsrunden vil jeg derfor reise spørsmålet om det bør være en særlig ordning med unntak for godtgjørelse for politiske og andre tillitsverv i frivillige organisasjoner. Noe tilsvarende er allerede gjort for uførepensjonister der bestemmelsen om ett års ventetid før man har rett til et fribeløp på ett grunnbeløp ikke gjelder godtgjørelse for blant annet politiske verv.

Jeg tar sikte på å legge saken fram for Stortinget til høsten.

Spørsmål nr. 172

Innlevert 7. februar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 12. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Referansegruppen som ble oppnevnt av departementet i forbindelse med ulike problemstillinger knyttet til Statens dykkerskole i Bergen har levert sin innstilling, og flere oljeselskap har lovet å bidra med midler til anskaffelse av klokkedykkerutstyr. Det er nå mer eller mindre opp til Regjeringen hvor raskt det vil bli forgang i ny oppstart i utdanning av klokkedykkere.

Når forventer statsråden at en beslutning om saken vil bli fattet?»

Begrunnelse:

Statoils rapport om behovet for klokkedykkere på norsk sokkel konkluderer med at vi trenger dykkere i dag og i minst 15-20 år fremover. Vi har ikke nok dykkere til dette, og er nødt til rekruttere nye dykkere. For at dykkingen skal skje på en forsvarlig måte, er vi nødt til å sikre at dykkerne har en tilfredsstillende opplæring. Det er ingen andre skoler, i andre land, som i dag kan tilby tilfredsstillende nivå på klokke-dykkerutdanningen. Ref. Statoils rapport samt rapport fra departementets referansegruppe.

Det må settes i gang med utdanning av nye klokkedykkere på Statens dykkerskole snarest. Utsettelse vil være uforsvarlig. Det trengs imidlertid innkjøp av klokkedykkerutstyr for å kunne gjennomføre en sikker og forsvarlig opplæring. Sikker dykkeraktivitet på norsk sokkel i fremtiden er avhengig av at dykkerne er kvalifiserte og har fått god opplæring. Fire oljeselskap har sagt seg villig til å bidra med ca. 13,5 mill. kr.

Svar:

Arbeidsgruppen som utredet behovet for utstyr til klokkedykkerutdanningen, oversendte 17. desember 2001 sin rapport. Rapporten er nå til behandling i departementet.

Arbeidsgruppen har skissert ulike løsninger for å dekke behovet for klokkedykkere i årene fremover. Én mulighet er å kjøpe opplæringstjenesten i utlandet (Frankrike). Dette vil årlig koste noe i overkant av 2 mill. kr. En annen mulighet er å anskaffe nytt utstyr til Statens dykkerskole slik at skolen kan gjenopptarte klokkedykkerutdanningen. Investeringsbehovet er her anslått til om lag 41 mill. kr.

Departementet vil vurdere nøye de alternative løsninger. Det er et betydelig løft som må gjøres, både på investeringssiden i utstyr og med hensyn til driftsmidler, før klokkedykkerutdanningen eventuelt kan tas opp igjen.

Departementet vil i det videre arbeid med saken være i dialog med berørte instanser. Vi tar sikte på å få til en snarlig avklaring av saken, senest i forbindelse med budsjettet for 2003.

Spørsmål nr. 173

Innlevert 7. februar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 15. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Vil statsråden følge opp Stoltenberg-regjeringens tilsagn om å selge Admiralboligen i Borre kommune

gjennom å bruke den fullmakt som Stortinget har gitt til å avsette statlige eiendommer til under markedspris der særlige hensyn tilsier det, og vil statsråden sikre at arbeidsgruppene som er satt ned i kommuner som har mistet arbeidsplasser i Forsvaret blir hørt og tatt hensyn til?»

Begrunnelse:

Stoltenberg-regjeringen med statsråd Bjørn Tore Godal ga Borre kommune tilsagn om å kjøpe Admiralboligen til kulturformål for å sikre kulturarbeidsplasser. Dette som et ledd i å bøte på tapet av arbeidsplasser i Forsvaret. I St.prp. nr. 45 for 2000-2001 Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005 ble det sagt følgende:

"I spesielle tilfeller kan enkelte av Forsvarets bygg og anlegg vurderes avhendet til redusert pris eller vederlagsfritt til bruk for ny næringsvirksomhet."

I tillegg har familie-, kultur- og administrasjonskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2001-2002 sagt følgende:

"Flertallet viser til forslaget i St.prp. nr. 1 (2001- 2002) under AADs bygge- og eiendomsfullmakter der regjeringen Stoltenberg foreslo at en ga Kongen full

makt til å avhende statlige eiendommer til lavere pris enn markedspris der særlig hensyn tilsier det. Flertallet ser på et slikt forslag som et viktig redskap for å sikre rimelige tomter til boligformål for studenter/ungdom, førstegangsetablerere og vanskeligstilte. Flertallet har merket seg at prisnivået på de boliger som er lagt ut for salg bl.a. i Pilestredet Park og Fornebuområdet er høyt, og dekker ikke behovet for rimelige boliger.

Flertallet fremmer følgende forslag:

Stortinget gir fullmakt til Kongen i 2002 å kunne avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det."

Svar:

Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005 vil berøre en rekke kommuner i form av redusert aktivitet og redusert sysselsetting. Konsekvensene vil variere fra kommune til kommune. Kommunenes forutsetninger for å takle omstillingen vil også variere, avhengig av blant annet størrelse, beliggenhet, næringsstruktur og arbeidsmarked. Selv etter nedleggelsen av Sjøforsvarsdistrikt Sør og Karljohansvern orlogsstasjon vil Borre kommune fortsatt ha betydelig virksomhet knyttet til Forsvaret.

Forsvarsdepartementet har tidligere bidratt med en rekke tiltak for å etablere alternativ næringsvirksomhet i Borre kommune, både i form av omstillingsmidler og tilrettelegging innenfor eiendommer, bygg og anlegg.

På generelt grunnlag vil jeg vise til at gjeldende instruks for avhending av fast eiendom i staten, fastsatt ved kongelig resolusjon 19. desember 1997, som hovedprinsipp også skal følges i Forsvaret. Her slås det klart fast at hovedregelen er at avhending skal skje på den måten som gir det beste økonomiske resultat for staten. Det kan imidlertid gjøres visse unntak fra hovedregelen, blant annet har Stortinget gitt Kongen fullmakt til å avhende eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for, til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etableringer til næringsutvikling. Overdragelsen kan i slike særskilte situasjoner skje vederlagsfritt, eller med redusert vederlag der dette anses hensiktsmessig. Når det gjelder den aktuelle Admiralboligen i Horten, fant jeg etter en henvendelse fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité det nødvendig å gå nærmere gjennom forutsetningene for et eventuelt salg til kommunen.

Bakgrunnen for forhandlingene mellom Borre kommune og Forsvaret, har vært kommunens engasjement for å overta den tidligere Admiralboligen i Horten. Kommunen har i noe tid arbeidet med å utvikle kulturaktiviteter på Karljohansvern.

I brev av 16. oktober 2001 til Borre kommune gir departementet, under den tidligere politiske ledelse, uttrykk for at man er positivt innstilt til å overdra bygget til Borre kommune mot et redusert vederlag.

Etter å ha gjennomgått saken, har jeg imidlertid kommet til at hovedprinsippet må være at det ikke er i statens interesse å avhende fast eiendom som Forsvaret ikke lenger har behov for, til redusert vederlag. Forsvaret har behov for å gjøre store investeringer i eiendommer, bygg og anlegg i forbindelse med omleggingen. For at vi skal klare disse investeringene er det viktig at overflødig bygningsmasse selges til markedspris. Departementet har derfor meddelt Borre kommune at det ikke vil være aktuelt å gjennomføre en overdragelse av den tidligere Admiralboligen på de premisser som kommunen ønsker. Departementet har

instruert Forsvarsbygg (tidligere Forsvarets bygningstjeneste), om å legge eiendommen ut på salg i det åpne markedet.

Jeg vil også legge til at Forsvarsbygg har mottatt henvendelser fra flere seriøse interessenter som ønsker å by på eiendommen i åpen konkurranse. Et slikt salg til markedspris er heller ikke til hinder for at bygningen kan nyttes til å skape nye arbeidsplasser.

Når det gjelder de ulike kommuners organisering og oppfølging av arbeidet med alternativ næringsutvikling, vil jeg vise at til kontakten mot det statlige nivå i første rekke må rettes mot Kommunal- og regionaldepartementet. KRD kan via Statens nærings- og distriktsutviklingsfond tilby kommunene faglig og økonomisk bistand til å utarbeide konsekvens- og mulighetsanalyser og handlingsplaner.

Spørsmål nr. 174

Innlevert 7. februar 2002 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 19. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren ta initiativ til en endring i henhold til dagens rettspraksis hvor drapsdømte får gå fritt omkring i påvente av ny domstolsbehandling?»

Begrunnelse:

Bakgrunnen for denne henvendelsen er en avisartikkel i dagens utgave av Dagsavisen (den 7. februar 2002) hvor det fremkommer at personen som er dømt for drapet på Kristin Juel Johannessen ikke må sitte i fengsel frem til ny domstolsbehandling, men er på frifot.

Som medlem av Stortingets justiskomiteé, er jeg selvfølgelig klar over at det er og skal være et klart skille mellom Stortinget og domstolene. Likevel finner jeg denne dommen så provoserende at jeg vil be justisministeren gripe inn og endre nåværende praksis.

Det Agder lagmannsrett her har gjort er, slik jeg ser, totalt på tvers av det som er folks rettsoppfatning. Det finnes ingen god grunn til at drapsmenn skal kunne vandre omkring i samfunnet etter at de er dømt. Det oppfattes som unnfallende, lite handlekraftig og urimelig, ikke minst med tanke på offerets familie. Ovenfor dem er det allerede begått stor urett og denne oppleves forsterket som en følge av dommen i Agder lagmannsrett. Det som videre bør utfordre justisministeren er den lave dommen, på 12 år, som så langt er gitt i denne saken. Personlig stiller jeg meg undrende til om den er i tråd med Stortingets ønske om økte straffer i slike saker.

Et annet tilleggsmoment som også bør være til ettertanke for justisministeren, er at denne saken kan skape presedens i tilsvarende saker, noe som vil kunne føre til at drapsdømte får gå fritt omkring i påvente av ny domstolsbehandling.

Så langt har jeg oppfattet justisministeren som en person med vilje og evne til å ta tak i saker av betydning. Jeg ser derfor frem til justisministerens vurdering av denne saken og håper at den vil være svært restriktiv i henhold til de problemstillinger som her er påpekt.

Svar:

Som justisminister kan jeg ikke gå nærmere inn på rettens vurderinger i den konkrete saken som representanten Ellingsen nevner, verken når det gjelder straffutmålingen eller spørsmålet om fengsling.

Generelt vil jeg likevel uttrykke forståelse for at det kan virke provoserende at personer som er domfelt for drap i førsteinstansen, ikke sitter fengslet frem til ankebehandlingen. Selv om man i en rettsstat må holde fast ved at en person er uskyldig inntil det foreligger en rettskraftig fellende dom, kan det i enkelte tilfeller virke støtende at en person som er dømt for en alvorlig forbrytelse, løslates i denne mellomliggende perioden.

Nettopp derfor gir straffeprosessloven adgang til såkalt rettshåndhevelsesarrest, jf. §§ 172 og 184 annet ledd. Etter disse bestemmelsene kan personer som mistenkes for visse alvorlige forbrytelser, på nærmere vilkår pågripes og varetektsfengsles frem til saken er endelig avgjort. Det er opp til retten å avgjøre i den enkelte saken om adgangen skal benyttes, innenfor de rammer som den europeiske menneskerettskonvensjon setter. Ved vurderingen vil flere momenter ha betydning, bl.a. forbrytelsens alvor og hensynet til folks rettsfølelse. I Orderud-kjennelsen fra 6. juli 2001 kom Høyesteretts kjæremålsutvalg med uttalelser som vil være retningsgivende for denne vurderingen.

Etter mitt syn kommer imidlertid ikke hensynet til folks rettsfølelse klart nok frem i lovteksten. For å si-

kre at dette hensynet gis tilstrekkelig gjennomslag i praksis, vil jeg derfor i løpet av våren sende på høring et forslag om endring av straffeprosessloven § 172.

Spørsmål nr. 175

Innlevert 8. februar 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 14. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Som kjent er det nå avklart hvor de regionale vegkontorene skal ligge. I Finnmark er det mange arbeidsplasser innen Statens vegvesen i Vadsø. Vadsø har tapt en rekke arbeidsplasser de siste årene, og det rår nå stor usikkerhet i kommunen om ytterligere tap av arbeidsplasser innen Vegvesenet når regionkontoret skal ligge i Bodø.

Vil statsråden bidra til at en del av de andre oppgavene i regi av Statens vegvesen kan forbli i Vadsø, eventuelt at andre oppgaver kommer til?»

Svar:

I det videre arbeidet med omorganiseringen innen Statens vegvesen skal regionene deles inn i distrikter, med et vegkontor i hvert distrikt. Distriktsstrukturen skal nå ut på høring til kommuner og fylkeskommuner. Vegdirektørens foreløpige forslag til distriktsinndeling i Region Nord innebærer en inndeling i seks distrikt. I Finnmark foreslås ett distrikt for Øst- Finnmark med vegkontor i Vadsø, og for distriktet Vest-Finnmark/Nord-Troms foreslås vegkontoret lagt til Alta. Hvor store disse vegkontorene blir, er foreløpig noe usikkert. Dette avhenger blant annet av den videre organiseringen av regionene og hvordan regionale oppgaver fordeles innen Region Nord.

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002 er sysselsettingen i Finnmark/Vadsø viet spesiell oppmerksomhet. Det vises til at Samferdselsdepartementet vil arbeide videre med å legge varierte oppgaver med ulike kompetansekrav til Finnmark/Vadsø, slik at Vegvesenets sysselsetting minst opprettholdes.

Jeg har fått opplyst at Vegdirektoratet har bestemt at regnskap og fakturabehandling fra 1. januar 2003 skal spesialiseres og utføres samlet for hele etaten - fra ett sted. For forvaltningsvirksomheten i Statens vegvesen er denne oppgaven lagt til Vadsø. Enheten er beregnet å skulle bygges opp til et omfang på 30 - 40 årsverk. Jeg oppfatter dette som meget positivt, og som et viktig bidrag for å beholde viktig kompetanse innen Statens vegvesen i Finnmark.

Når den samlede bemanningsutvikling i Statens vegvesen i Vadsø og Finnmark skal vurderes, er det viktig å ha med seg følgende grunnleggende forutsetninger:

- Forvaltningsvirksomheten i Statens vegvesen skal fram til 1. januar 2006 bygges ned fra dagens nivå på om lag 5 000 årsverk til om lag 4 000 årsverk. Dette vil berøre Finnmark og Vadsø på linje med resten av landet.
- Ut fra de premisser Nasjonal transportplan gir for kommende tiårsperiode, vil investeringene i nyanlegg ligge på et svært lavt nivå i Finnmark, spesielt i Øst-Finnmark. Dette vil påvirke bemanningen i Vadsø uavhengig av omorganiseringen som nå gjennomføres i Statens vegvesen.
- Utskillelse av produksjonsvirksomheten i et statlig aksjeselskap og full konkurranseutsetting av anleggs-, vedlikeholds- og driftsoppgaver vil påvirke antall statlige arbeidsplasser i stor grad. Dette gjelder også for Vadsø og Finnmark. Utskillelse av produksjonsvirksomheten påvirker også omfanget av administrative funksjoner på forvaltningssiden.

Ut fra de gitte rammer og forutsetninger arbeides det for at Vadsø skal komme så godt som mulig ut av den omorganiseringen som Statens vegvesen nå gjennomfører.

Spørsmål nr. 176

Innlevert 8. februar 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 15. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Statsråden svarte meg i ordinær spørretime om Postens vedtak om å erstatte 40 postkontor med Post i Butikk at kommunene var invitert til en dialog, og at endelig beslutning først skulle bli tatt etter at innspillene fra kommunene var vurdert. Postsjefen i Østfold har uttalt til media at omleggingen er bestemt, og at det kun er snakk om å anke en beslutning. Dialog og anking av vedtak er ikke samme sak.

Har kommunene hatt mulighet til dialog og medbestemmelse slik statsråden hevdet i spørretimen?»

Begrunnelse:

Jeg mener at tilbudet til brukerne blir dårlig flere steder rundt i landet, og Jeløy postkontor som jeg brukte som eksempel kan ikke erstattes med Post i Butikk. Postkontoret i Moss ligger også utenfor allfarvei - det er langt til kollektivtransport. Jeløy postkontor ligger ved busstopp - sentralt på Jeløya hvor all trafikk til de ulike delene av Jeløya går forbi. Det er ikke kollektivtransport ved den butikken som er tiltenkt Post i Butikk. Nedleggelsen vil bety to postkontor i Moss med dårlig tilgjengelighet. Dette var ikke meningen med omleggingen - intensjonen var økt tilgjengelighet og service for kundene.

Svar:

Posten gjør en kontinuerlig vurdering av hva slags type poststeder som skal etableres på de ulike steder. Spørsmålet om å erstatte Jeløy postkontor med Post i Butikk inngår i disse vurderingene. Posten har opplyst om at kommunene involveres i denne prosessen, i tråd med de behandlingsrutiner som følges i slike saker. Behandlingsrutinene er basert på retningslinjer utarbeidet av Kommunenes Sentralforbund og Posten i fellesskap. Retningslinjene ligger ved til orientering.

Posten orienterer først kommunen per brev om selskapets planer, hvorpå det inviteres til møte og en aktiv dialog. Ifølge Posten legges det vekt på å komme fram til omforente løsninger både mht. lokalisering av eventuell Post i Butikk, og når det gjelder større kunders behov for et godt posttilbud. Synspunkter og eventuelle innvendinger fra kommunens side blir nøye vurdert.

Kommunen har klageadgang dersom den ikke er enig i løsningen som Posten velger. En eventuell klage behandles ved Postens hovedkontor, som tar den endelige beslutning.

Når det gjelder situasjonen på Jeløya, har Posten opplyst at ingen butikk foreløpig er valgt som fremtidig Post i Butikk. Posten venter med dette til en eventuell klage er ferdigbehandlet.

Vedlegg til svar:

RETNINGSLINJER FOR SAMARBEID MELLOM KOMMUNENE OG POSTEN NORGE BA I PLANLEGGINGSPROSESSER SOM GJELDER POSTKONTORNETTET MV.

Følgende retningslinjer skal legges til grunn for samarbeidet mellom kommunene og Posten i planleggingsprosesser som gjelder postkontornettet mv:

Endringer i postkontornettet

Før planarbeidet tar til, orienterer postsjefen kommunen både skriftlig og muntlig. Kommunen orienterer

for sin del om foreliggende planer for de aktuelle områdene. Det skal tas sikte på best mulig koordinering av Postens og kommunens planer.

1.2 Det avtales hvordan kontakten mellom kommunen og Posten skal være under planprosessen, f.eks. med fast kontaktperson, gjennom deltakelse i referansegruppe e.l.

1.3 Når Postens planforslag foreligger, overleveres/oversendes det til kommunen samtidig som det orienteres nærmere om forslaget. Det avtales en tidsfrist for uttalelse fra kommunen.

Forslaget kan med fordel presenteres i grendemøte e.l. hvor også kommunens ledelse deltar. Det bør også avtales om den informasjon som skal gå ut til velforeninger mv.

Dersom det skal avholdes pressekonferanse, skal kommunen få overlevert planforslaget før pressekonferansen.

1.4 Fylkeskommunen får tilsendt forslaget sammen med kopi av brevet til kommunen.

1.5 Dersom offentlige kommunikasjoner blir berørt av forslaget, skal postsjefen innhente uttalelse fra samferdselsjefen.

1.6 Når postsjefen har tatt avgjørelse i en områdeplansak, bl.a. med utgangspunkt i de uttalelser som er mottatt om planforslaget, skal postsjefen overlevere/ oversende vedtaket til kommunen. Også fylkeskommunen orienteres om vedtaket.

1.7 Kommunen kan påklage postsjefens avgjørelser til Posten Norge BA. Hovedkontoret innen 4 uker etter at melding om vedtaket er mottatt. Eventuell klage fra en kommune fremmes for vedkommende postområde, som sender den videre til Posten Norge

BA, Hovedkontoret sammen med sakens dokumenter og en vurdering av saksforholdet. Dersom Posten slutter seg til postsjefens vedtak kan kommunen innen 3 uker klage vedtaket inn for Post- og teletilsynet, hvis den mener at Posten har brutt konsesjonen. Post- og teletilsynets vedtak kan eventuelt klages inn for Samferdselsdepartementet.

Det bør være et mål å komme fram til enighet lokalt.

Kommunen skal orienteres om klageadgangen.

Eventuelle klager fra velforeninger, enkeltpersoner mv. skal kanaliseres til vedkommende kommune.

1.8 Praktisering av retningslinjene tilpasses i nødvendig grad de kommuner som er organisert med kommunedelsutvalg.

2. Andre endringer.

I planleggingsprosesser hvor det inngår planer om å endre lokalisering av postproduksjon, f.eks. en omorganisering av postsortering for et større område, skal Posten orientere vedkommende kommune om konsekvenser av planene hva angår arbeidsplasser, servicenivå mv. i kommunen.

Posten Norge BA, 5.4.2000

Spørsmål nr. 177

Innlevert 8. februar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 15. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Nordlandsbanen er en viktig forbindelsesåre. Tjenesten som NSB yter på denne strekningen er en sentral forutsetning for et tilfredsstillende transporttilbud. NSB vil nå bytte ut eksisterende tog med Agenda-tog, som er en betydelig reduksjon av transportstandarden.

Hvordan ser statsråden på at NSB stadig reduserer tilbudet på Nordlandsbanen, og er dette i tråd med Regjeringens mål i samferdsels- og miljøpolitikken?»

Svar:

Trafikken på Nordlandsbanen har gått betydelig ned de siste 10 årene. Siden 1995 er trafikken redusert med 29 pst. NSB har oppgradert materiellet i dag- og nattog i denne perioden, uten at det har påvirket nedgangen.

Befolkningsmønster, pendlingsmønster, lokalisering av arbeidsplasser og konkurransesituasjon, tilsier ifølge NSB at muligheten for framtidig vekst i togtrafikken på Nordlandsbanen ligger i mindre og raskere motorvogner som åpner for flere avganger og kortere reisetider. NSB anskaffet i 1997 11 slike motorvogner som erstatning for utslitt togmateriell fra 50- og 60-årene, både til bruk på Rørosbanen og Raumabanen samt strekningene Trondheim - Mo i Rana og Mosjøen - Bodø. NSB har senere anskaffet ytterligere 4 motorvogner til Nordlandsbanen. Ifølge NSB gir overgangen til motorvogner en langt mer kostnadseffektiv togproduksjon, samtidig som de nye togene legger til rette for økt frekvens og trafikk på relasjonene mellom de befolkningssentra som finnes langs banen.

Nordlandsbanen hadde før idriftsettelse av de nye motorvognene samlet 8 daglige avganger. I dag er dette økt til 15 daglige avganger, inklusive lokaltogene Rognan - Bodø. NSB legger opp til å øke produksjonen med ytterligere tre avganger fra høsten samtidig med at også dagtogene Trondheim - Bodø erstattes med motorvogner (Agenda-tog). Den nye ruteproduksjonen med økt frekvens på underveisrelasjonene og lokaltog i Salten-området, er godt mottatt i høringsrundene med Nordland fylkeskommune og storparten av kommunene i regionen. Produksjonsøkningen kan gjennomføres innenfor rammene for statlig kjøp for 2002 til strekningen.

NSB opplyser imidlertid at komforten på Agenda-togene foreløpig ikke er tilfredsstillende for de lengre reisene. Togene er pr. i dag ikke i henhold til de krav som ligger til grunn for anskaffelsen, og at leverandøren arbeider med de nødvendige utbedringer. I tillegg til komfort gjelder dette bl.a. tekniske feil og mangler. NSB vurderer for tiden hvilke komfortøkende tiltak som er nødvendig for å rette på dette.

Innenfor rammene av avtalen mellom staten og NSB om statlig kjøp av persontransporttjenester for 2002, står selskapet fritt til å benytte seg av det togmateriellet som vurderes som mest hensiktsmessig. Departementet har således ikke eksplisitt behandlet eller godkjent ev. bruk av det nye Agenda-materiellet på så lange strekninger som det her er snakk om. Jeg forutsetter imidlertid på generelt grunnlag at komforten og transportstandarden opprettholdes på et tilfredsstillende nivå ved ev. skifte av type materiell.

Spørsmål nr. 178

Innlevert 11. februar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 18. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«GIEK har gitt garantier for 42,5 mill. USD til en dam som skal bygges av NCC i Guaigüi, nær byen La Vega, i Den Dominikanske Republikk. Dambyggingen vil medføre flytting av lokalbefolkningen i området, noe som har medført sterk lokal motstand mot prosjektet.

Er det stilt til krav til informasjon og involvering av lokalbefolkningen i planleggingen av dette prosjektet før det er gitt økonomiske garantier, og vil norske myndigheter ta noen initiativ for at lokalbefolkningens behov skal bli ivaretatt?»

Begrunnelse:

Innbyggerne i Guaigüidalen har dannet en aksjonsgruppe mot utbyggingen av en dam i dalen, og er forventet å skulle fylle flere formål. Dammen er oppgitt å skulle bidra til å redusere flomproblemer, trygge vannforsyningen og bidra til økt turisme. Dammen skal bygges av det norske selskapet NCC, og det er gitt 42,5 mill. USD i eksportgarantier fra GIEK til dette formålet. På initiativ fra den lokale aksjonsgruppen har organisasjonen FIVAS (Foreningen for Internasjonale Vann- og Skogstudier) foretatt undersøkelser i området, og laget en rapport om prosjektet. Rapporten påpeker at damprosjektet vil påvirke befolkningen i dalen fundamentalt, og at det er gitt svært mangelfull informasjon om utbyggingsplanene til lokalbefolkningen. Det har i liten grad vært lagt til rette for konsultasjon og deltakelse, og det hersker stor usikkerhet mht. framtidig bosetting. Det later også til å være stor usikkerhet knyttet til behovet for damanlegget, og om dette vil imøtekomme nødvendige behov for befolkningen i La Vega.

Rapporten påpeker også at utbyggingen starter før konfliktene omkring framtidig bosetting av de som må flytte er løst, og at det derfor ikke er gitt garantier for at de berørte ikke vil få redusert levestandard og økt sosial usikkerhet etter at dammen er bygget. Videre vises det til at målsettingen med utbyggingsprosjektet synes å være endret gjennom planleggingsprosessen, ved at en har lagt økende vekt på de muligheter for økt turisme som dambygninger som utbyggerne forventer. Fra lokalbefolkningen er det reist innvendinger om at disse forventningene synes urealistiske, da utbyggingen vil medføre betydelige naturinngrep. Det hevdes at det ikke er vurdert alternative måter å møte La Vegas behov for bedring i vannforsyning mv. FIVAs konkluderer med at utbyggingsprosjektet på flere måter er i konflikt med internasjonale standarder satt av Verdensbanken og The World Commission on Dams. Det anbefales blant annet at det nedsettes en uavhengig kommisjon som kan vurdere andre lokaliseringalternativer, og andre muligheter til å møte behov for flomkontroll, vann og elektrisitetsbehov for området. Det virker svært lite heldig at Norge som er kjent for et sterkt miljø- og bistandsengasjement blir involvert i utbyggingsprosjekter hvor en i så liten grad tar hensyn til effekten for lokalbefolkningen.

Svar:

Garanti-Instituttet for eksportkreditt (GIEK) foretar vurderinger av miljørisikoen i et prosjekt, herunder spørsmål knyttet til forflytning av lokalbefolkningen, som en integrert del av sin kredittrisikovurdering. Egne miljøretningslinjer ble fastsatt av styret i 1998 og oppfølgingen av disse ble evaluert i 2000. Stortinget er informert om dette arbeidet gjennom budsjettproposisjonene i de aktuelle årene. I tillegg har norske myndigheter sammen med GIEK vært en aktiv pådriver overfor OECD og medvirket til at det i november 2001 ble oppnådd enighet mellom alle medlemmene i eksportkredittgruppen, unntatt USA om "Common Approaches on Environment and Officially Supported Export Credits". Common Approaches er

implementert fra og med 1. januar 2002.

I henhold til GIEKs miljøretningslinjer skal GIEK foreta en særskilt vurdering av miljømessige forhold i saker hvor slike forhold kan antas å være av vesentlig betydning. GIEK kan pålegge garantisøkere å fremlegge utredninger og dokumentasjon som belyser miljømessige faktorer, også iht. internasjonal standard gitt bl.a. av Verdensbanken og The World Commission on Dams.

I den aktuelle saken i Den Dominikanske Republikken er det stilt krav om tilfredsstillende miljørapport. Miljørapporten, som er utarbeidet lokalt, er gjennomgått av Statkraft Grøner (SG). SG påpeker i sitt brev en del forhold som må være fulgt opp for at dokumentasjonen skal være i overensstemmelse med internasjonale krav og retningslinjer. GIEK utstedte garantien under forutsetning av at disse forholdene blir fulgt opp. Det foreligger brev både fra klient og myndigheter i Den Dominikanske Republikken som bekrefter at så vil skje. Det skal bl.a. utarbeides en miljøoppfølgingsplan og nedsettes en komité for å overvåke og koordinere miljøtiltakene. Klienten for prosjektet, INDRHI (Instituto Nacional Recursos Hidraulicos) vil også opprette et kontor i lokalmiljøet som gir lokalbefolkningen hjelp og bistand i forbindelse med å etablere ny bosetting. GIEK har forutsatt

at berørte parter gjøres kjent med innholdet og er innforstått med dette. GIEK har videre satt som forutsetning at:

- det må foreligge kompensasjon til den delen av lokalbefolkningen som berøres
- de berørte må kunne delta i høringer
- det bør oppnås at lokalbefolkningen også er representert i den komité som myndighetene skal opprette for å overvåke og koordinere miljøtiltakene.

Dette er meddelt eksportøren NCC i samråd med GIEKs svenske søsterorganisasjon, EKN, som reforesikrer GIEK for deler av kreditten.

Spørsmål nr. 179

Innlevert 12. februar 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 18. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden foreta seg noe for å bedre tjenesten; eksempelvis ved at det stilles som krav (noe asylsøkerne gjøres kjent med av myndighetene ved ankomst) at advokaten personlig skal møte klient minst to ganger, oversende alle saksdokumenter løpende, avlevere minst to skriftlige støtteskriv for sin klient og at asylsøkeren tilslutt overfor myndighetene rapporterer om bistanden, og har stykkprisgodtgjørelsen overfor advokatene bidratt til innsatsen for hver klient reduseres, men at volumet klienter øker?»

Begrunnelse:

Ved flere anledninger har media avdekket at advokattjenestene for flere asylsøkere er for dårlig. Noen utvalgte advokater har løpende over 600 klienter; hvilket i seg selv må skape betydelige problemer for personlig oppfølging av klientene. Asylsøkere rapporterer om manglende kontakt med advokaten, lite innsyn i egne dokumenter og en utilgjengelig advokat.

For asylsøkerne er advokatbistanden av vital betydning. Advokaten er den eneste som kan bistå med informasjon om aktuelle grunnlag for tillatelse til å bli i Norge, og som kan sortere ut den relevante informasjon som bør fremlegges for myndighetene. Hun utgjør således en særdeles viktig rettsikkerhetsgaranti. Innholdet i flere menneskerettighetsforpliktelser Norge har sluttet seg til kan lett bli illusorisk om ikke advokatbistanden er effektiv.

Advokatene bør skjerpe seg, og myndighetene bør stille konkrete krav til utførelse av bistanden. Det offentlige må dessuten sikre seg en enkel og skjemamessig rapportering fra asylsøkerne om bistandens utførelse ved oppdragslutt.

Svar:

Asylsøkeres rett til advokatbistand på det offentliges bekostning er regulert i utlendingsloven § 42 og

rettshjelploven § 13. Departementet arbeider med en gjennomgang av disse bestemmelsene i samarbeid med Justisdepartementet. Hensikten med denne gjennomgangen er å sikre at asylsøkere får nødvendig juridisk bistand og samtidig sikre at de midler samfunnet bruker på advokathjelp til asylsøkere, blir utnyttet best mulig.

I dag får advokatene i asylsakene som hovedregel betalt etter den såkalte stykkprisforskriften som fastsettes av Justisdepartementet. Av forskriften § 4 nr. 6 fremgår det at advokaten får betalt etter en stykkpris tilsvarende 5 ganger den offentlige salærsats for søknad om asyl og 3 ganger salærsatsen for klage på avslag over søknad om asyl (noe høyere for klagesaker som behandles ved personlige fremmøte i Utlendingsnemnda). I bestemmelsen heter det videre:

"I arbeidsoppgaven skal asylsøkerens fremmedkontroll (FK) nummer og/eller (DUF) nummer oppgis. Det skal også redegjøres for hvilket arbeid som er utført og tidspunktet for dette, ved at arbeidsoppgavens del 2 fylles ut som ved skjønnsmessig salærfastsettelse."

Som det fremgår av dette, stilles det allerede i dag krav om at advokaten skal redegjøre for hvilket arbeid som faktisk er utført, i motsetning til hva som er tilfelle i andre saker som betales med stykkpris. Hvorvidt det er hensiktsmessig at myndighetene i detalj regulerer hvordan advokaten skal utføre sitt oppdrag, vil jeg i tilfelle måtte vurdere i samråd med Justisdepartementet. Jeg vil likevel peke på at det er asylsøkeren som er advokatens oppdragsgiver, og at for detaljerte regler om hvordan advokaten skal utføre oppdraget kan komme i konflikt med hvordan klienten (asylsøkeren) ønsker oppdraget utført. Jeg minner også om at regler for god advokatskikk, som er gitt i forskrifts form og inntatt i advokatforskriften, pålegger advokaten klare forpliktelser mht. hvordan et oppdrag skal utføres. Samtidig gis advokaten adgang til å utøve et skjønn mht. hvordan advokaten

skal ivareta klientens interesser "raskt, samvittighetsfullt og påpasselig" (advokatforskriften kap. 12, pkt. 3.1.2.).

Som nevnt innledningsvis arbeider departementet med en gjennomgang av reglene om advokatbistand til asylsøkere. Bakgrunnen for dette er bl.a. opplysninger om at det antall timer som ligger til grunn for stykkprishonoreringen for arbeid med hhv. søknad og klage kanskje ikke helt samsvarer med det gjennomsnittlige faktiske timeforbruk som advokatene har med denne type oppdrag, spesielt når det gjelder forholdet mellom honorering for arbeid med søknaden og arbeid i klageomgangen. Opplysninger kan blant annet tyde på at advokatene først og fremst går inn i saken når det foreligger et avslag i førsteinstans. Arbeid med en *klagesak* vil ofte kunne være forholdsmessig mer arbeidskrevende enn arbeidet med selve søknaden. Det kan også være andre sider ved reglene om juridisk bistand til asylsøkere som bør vurderes, bl.a. om deler av opplysnings- og rådgivningsarbeidet kan utføres av andre enn advokatene.

Jeg har imidlertid merket meg representanten Storbergets innspill, og vil ta dem med i de vurderinger som vil bli gjort.

Spørsmål nr. 180

Innlevert 12. februar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 18. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Norge er det ca. 100 000 personer som lider av bulimi og anoreksi.

Hvilke behandlingstilbud finnes det for disse pasientene i Norge i dag, utover innleggelse ved medisinsk avdeling ved sykehusene?»

Svar:

Behandlingstilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser

Behandlingstilbudet til mennesker som rammes av spiseforstyrrelser skal være helhetlig og tverrfaglig. Det skal gis på lavest mulig nivå og det er behov for tverrfaglig kompetanse og samarbeid mellom somatisk

sektor og psykisk helsearbeid (både i spesialist- og kommunehelsetjenesten).

Det gis behandling ved alle landets poliklinikker, både de voksenalderpsykiatriske - og barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikkene til mennesker med spiseforstyrrelser. I noen byer har også helsestasjonene startet opp helsestasjon for ungdom, med tilbud om grupper og samtale for ungdom med spiseforstyrrelser. Blant annet finnes dette i noen bydeler i Oslo, på Hamar, på Elverum og i Stange. I tillegg til dette blir en stor andel av personene med spiseforstyrrelser henvist til vurdering og behandling hos privatpraktiserende psykolog og psykiater.

Ifølge Samdatas tall for 2000 fikk 932 barn og unge behandling for spiseforstyrrelser som hoveddiagnose, på landsbasis. Tilsvarende tall for 1997 var 650. Det finnes ikke tilsvarende diagnosebaserte tall for voksne.

Spesielle behandlingstilbud

Ved *Haukeland sykehus*, Psykiatrisk klinikk, ble det fra november 2001 opprettet en spesialenhet for de mest behandlingssøkende pasientene med spiseforstyrrelser. Målgruppen er over 18 år. Enheten vil starte opp med 4 senger, men planlegger en utvidelse til 5 senger. De planlegger å utvide det dagtilbudet de har i dag på 2-3 pasienter til å gjelde 10-12 pasienter.

I *Helseregion Midt-Norge* ble det opprettet et regionalt fagteam for spiseforstyrrelser ved sykehuset i Levanger fra 1. september 2001. Dette er første skritt i etablering av en spesialenhet for pasienter med alvorlige spiseforstyrrelser i denne regionen.

Senter for barne- og ungdomspsykiatri har fem døgnplasser for alvorlig syke i tillegg til poliklinisk behandling. Avdelingen er operativ hele uken, men behandlingen er kun døgnbasert i ukedagene.

Ved *Aker sykehus*, klinikk for psykiatri, ble det våren 2001 startet opp en enhet for spiseforstyrrelser. Enheten er en poliklinikk, som gir behandling til personer med spiseforstyrrelser, veileder andre som behandler personer med spiseforstyrrelser, gir undervisning og arrangerer seminar. Søkere til behandlingstilbudet må være over 18 år. Det er pr. i dag 51 pasienter som mottar et behandlingstilbud, individuelt eller i gruppe.

Ved *Follo Klinikken* i Akershus er det et spesielt poliklinisk tilbud for personer som har spiseforstyrrelser.

Ved *Modum Bads Nervesanatorium* er det to aktuelle grupper for pasienter med spiseforstyrrelser, en anoreksigruppe og en bulimigruppe med 7 pasienter i hver gruppe. Pasientene i bulimigruppen er innlagt i 3-4 måneder, og i anoreksigruppen 3-8 måneder.

Strategiplan mot spiseforstyrrelser

I min forrige periode som helseminister la jeg frem en egen strategiplan mot spiseforstyrrelser. Denne planen var ferdig i 2000 og ble utarbeidet på oppfordring fra Stortinget og med bakgrunn i at det var et behov for bedre behandlingstilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser. Strategiplanen har ligget til grunn for fylkeskommunenes arbeid, som Helseforetakene i Styringsdokumentet for 2002 er bedt om å videreføre.

Strategiplan mot spiseforstyrrelser inneholder omfattende tiltak både når det gjelder forebygging, kompetanseheving og økt kapasitet i behandlingsapparatet.

Planen legger ikke opp til opprettelse av egne kompetansesentre for spiseforstyrrelser i hver helseregion, men en styrking av tilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser innenfor rammen av det ordinære helsetjenestetilbudet, særlig innen psykisk helsevern. Kompetansen forutsettes bygget opp i tilknytning til eksisterende kliniske avdelinger.

Det er behov for å øke behandlingsskapasiteten til gruppen, dette går også frem i Strategiplanen. Et ledd i denne styrkingen er at det for 2002 bevilges til sammen 7 mill. kr av øremerkede midler til Haukeland sykehus til et spesialisert og tverrfaglig behandlingstilbud til mennesker med alvorlig spiseforstyrrelse.

Regionale Helseforetak (RHF) har blitt pålagt å følge opp tiltak og mål for bedre behandlingstilbud i Strategiplan mot spiseforstyrrelser. RHF er også bedt spesielt om å foreta en konkret vurdering av både behov og behandlingstilbud til mennesker som rammes av spiseforstyrrelser, slik at tilbudet til denne gruppen kan utbygges i forhold til reelt behov.

En betingelse for bedre tjenester er økt kompetanse i tjenesteapparatet. Det er i ferd med å bygges opp faglige nettverk som omfatter veilednings- og kompetanseøking i spesialist og i primærhelsetjenesten. Det er slik at mange kan og bør få hjelp med sine spiseforstyrrelser fra lokale helsetjenester. Da er det viktig at blant annet helsesøstre og leger har god kunnskap om spiseforstyrrelser, og har god kontakt og veiledning fra spesialister i 2. linjetjenesten. For å bidra til dette bevilger Helsedepartementet egne midler til kompetansehevede tiltak, gjennom et eget program, "Kropp og selvfølelse".

Forekomst

Jeg vil gjerne kommentere forekomsten av spiseforstyrrelser ettersom det i spørsmålet påpekes at

100 000 lider av anoreksi eller bulimi i dag. Det er forskjell på hva som anses som spiseproblemer og på mer alvorlige spiseforstyrrelser i henhold til medisinske kriterier. Antagelsene om en dramatisk økt forekomst av spiseforstyrrelser i befolkningen støttes ikke av nyere forskning. Gjennom økt diagnostisk kompetanse, bedring av tjenestetilbud, samt mer åpenhet om spiseforstyrrelser i samfunnet kan man likevel forvente en økning i antall henvendelser om behandling i helsevesenet i fremtiden.

Strategiplanen anslår at antallet som har behov for behandling er nær 50 000.

De færreste av disse er antatt å ha behov for innleggelse. (Dette gjelder ca. 600.) De fleste vil ha behov for poliklinisk behandling.

Konklusjon

Mennesker som lider av spiseforstyrrelser får primært behandling og hjelp i primærhelsetjenesten og ved poliklinikker innen psykisk helsevern.

Tjenestetilbudet er mange steder ikke godt nok, og gjennom oppfølging av tiltakene i Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999 - 2006 og Strategiplan for spiseforstyrrelser skal vi bidra til bedre behandlingstilbud til denne gruppen.

Jeg har gitt Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag å utarbeide årlige statusrapporter, spesielt med hensyn til tjenestetilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser. Jeg tar sikte på å fremlegge status for behandlingstilbudet i St.prp. nr. 1 for 2003.

Spørsmål nr. 181

Innlevert 12. februar 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 18. februar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Åpningstidsloven har som hovedregel at butikker skal være stengt fra kl. 18.00 dag før søn- og helligdag til kl. 06.00 hverdag etter samme, med noen unntak. Unntak er bl.a. utsalgssteder på områder som etter vedtak av fylkesmannen regnes som typiske turiststeder.

Har fylkesmannen anledning til å overprøve kommunestyret i f.eks. Hemsedal dersom det gjør vedtak om at butikkene skal være stengt på Langfredag, 1. påskedag, 1. pinsedag og 1. juledag, og én el. flere kjøpmenn gjør henvendelse om åpningstillatelse?»

Svar:

Åpningstidsloven regulerer de tillatte åpningstider som utsalgssteder må følge. Kommunene har derfor ingen myndighet til å fastsette når utsalgssteder skal holde stengt eller på hvilke tider utsalgssteder skal holde åpent.

I loven er det imidlertid en rekke unntak fra de alminnelige åpningstidene. For utsalgssteder som faller inn under unntakene er det opp til de næringsdrivende selv å bestemme åpningstidene.

Et av unntakene er utsalgssteder som etter vedtak av fylkesmannen regnes som typiske turiststeder. Som typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle perioder hovedsakelig skjer til turister. Fylkesmannens kompetanse er *avhengig av at kommunen* har søkt om å få en slik forskrift og at området oppfyller kravene i loven. Hvis kravene er oppfylt, vil fylkesmannen ha et visst fritt skjønns til å avgjøre om det bør gis en forskrift, jf. ordet "kan" i bestemmelsen.

Dersom fylkesmannen ved forskrift har fastsatt at et område er et typisk turiststed, *kan ikke kommunen* fastsette at utsalgsstedene på det typiske turiststedet skal være stengt, for eksempel på Langfredag, 1. påskedag, 1. pinsedag, 1. pinsedag eller noen annen dag.

Spørsmål nr. 182

Innlevert 13. februar 2002 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 19. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I samband med Stortinget si handsaming av St.meld. nr. 20 for 2000-2001, jf. Innst. S. nr. 177 for 2000-2001, vedtok eit fleirtal at Regjeringa skulle leggje fram forslag til lov om fagskuleutdanningar, som også inkluderte lovreglar om teknisk fagskule.

Kor langt har departementet kome i dette arbeidet, når kan Stortinget rekne med å få denne saka til handsaming, er framtidig finansiering avklara, og vil det bli gjort endringar/revisjon av læreplanar eller fag- og timefordeling?»

Grunngjeving:

Eg viser til at fleirtalet peika på i Innst. S. nr. 177 for 2000-2001 at det er eit behov for fagskuleutdanning som eit alternativ til høgare utdanning. Det samme fleirtalet meinte at det måtte opprettast ei eiga lov for dette og bad Regjeringa om å leggje fram eit slikt lovforslag. Vidare peika fleirtalet på at lova måtte ha eit perspektiv som sikra stabile og gode arbeidsvilkår til yrkesretta utdanningar og utdanningar retta mot andre samfunnsbehov etter vidaregåande opplæring.

Den store usikkerheten som har knytt seg til framtida for fagskulane, viser at fleire fylke vegrar seg for å ta opp studentar til hausten. Fylkestinget i Buskerud har allereie gjort vedtak om å legge ned dei tekniske fagskulane i Buskerud frå sumaren av dersom staten ikkje tar over ansvaret.

Svar:

Eg viser til spørsmål frå stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen om departementet sitt arbeid med lov om fagskuleutdanning.

Departementet arbeider med sikte på å sende forslag til lov om fagskuleutdanning på høyring våren 2002, og at Stortinget får saka til handsaming hausten 2002. Stortinget vil også få spørsmålet om finansiering til handsaming. Departementet vil etter dette ta stilling til spørsmålet om eventuelle endringar i læreplanar og fag- og timefordeling.

Dokument nr. 15:12

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 183

Innlevert 13. februar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 22. februar 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Personer som får ytelser fra det offentlige skal ha skriftlig melding om vedtak som fattes og hvilke hjemler som er brukt, eventuelt avvist. Uten slik melding kan ikke vedtaket kontrolleres eller påklages. Det blir også umulig for stønadsmottakere å få lån dersom de ikke kan dokumentere inntekt.

Medfører det riktighet at personer på medisinsk rehabilitering og attføring ikke lenger får en slik skriftlig melding fra Aetat om vedtak på ytelser, og i hvilket lovverk er en slik praksis hjemlet?»

Svar:

Når det innvilges rehabiliterings- og attføringspenger, blir det fastsatt et beregningsgrunnlag for ytelsen og stønadsmottakeren får beregnet en dagsats for ytelsen. Vedtaket om tilståelse av rehabiliterings- eller attføringspenger anses som enkeltvedtak. Aetat sender rutinemessig skriftlig melding om vedtak til stønadsmottakeren i samsvar med forvaltningslovens regler for enkeltvedtak. Jeg har fått opplyst at også Trygdeetaten sender skriftlig melding om vedtak ved innvilging av rehabiliteringspenger.

For attføringspenger innvilges i utgangspunktet stønadsmottakeren en 100 pst. ytelse. Utbetaling av 100 pst. ytelse forutsetter at stønadsmottaker ikke utfører lønnet arbeid i tillegg til å motta attføringspenger. Det er innført et meldekortsystem for attføringsmottakere slik som for dagpengemottakere. Stønadsmottakerne skal sende inn meldekort hver 14. dag med opplysninger om hvorvidt de deltar i attføringstiltaket, og om de i den foregående perioden har utført lønnet arbeid. Aetat informerer brukerne om at attføringspengene vil bli redusert etter gitte regler dersom stønadsmottaker melder fra om lønnet arbeid. Vedtaket om tilståelse av attføringspenger er enkeltvedtak, og stønadsmottaker får rutinemessig skriftlig melding om dette. Den enkelte utbetalingen er bare en teknisk utmåling basert på enkeltvedtaket samt informasjonen som er gitt om meldekort og virkningen av lønnet arbeid. Det sendes derfor ikke ny melding om vedtak når ytelsen justeres etter de opplysninger stønadsmottakeren gir på det innsendte meldekortet.

Tidligere kunne stønadsmottakerne tjene inntil 0,5G ved siden av fulle attføringspenger. Denne friinntekten er nå fjernet slik at attføringspengene skal justeres for alt lønnet arbeid. Denne endringen henger sammen med forslaget om å kunne øke arbeidsinnsatsen etter at attføringspenger er innvilget opp til 60 pst., slik at attføringspengene nå kan graderes ned til 40 pst. Videre vil attføringspengene normalt være lavere enn lønn, slik at stønadsmottakeren vil ha en økonomisk motivasjon til kontakt med arbeidslivet selv om friinntekten er fjernet. Som følge av at friinntekten for attføringspenger nå er fjernet, skal det ikke lenger fastsettes ny uføregrad basert på hvor stor del av arbeidsevnen som er nedsatt. Det er som følge av dette ikke nødvendig å treffe et nytt vedtak for de tilfeller ytelsen justeres etter stønadsmottakerens opplysninger om arbeid som er gitt på det innsendte meldekortet.

For bankene vil det være stønadsmottakers samlede inntekt i en angitt periode som må være av interesse i forhold til en lånevurdering. Dersom attføringspengene reduseres pga. samtidig arbeid, vil stønadsmottaker ha mottatt lønn for samme periode. Da lønn normalt vil være en høyere ytelse enn attføringspengene, vil den samlede utbetalingen av attføringspenger og lønn i perioden i de fleste tilfeller utgjøre mer enn de fulle attføringspengene. Jeg kan derfor ikke se at det ikke sendes skriftlig melding om vedtak, når utbetalte attføringspenger reduseres på grunn av samtidig arbeid, skulle kunne ha noe si for bankenes lånevurdering.

Dersom Aetat får nye opplysninger som medfører at det fastsatte beregningsgrunnlag og/eller dagsats må reberegnes, stanses det opprinnelige vedtaket for den resterende vedtaksperioden. Stønadsmottakeren vil da

få skriftlig melding om stans og om fastsettingen av den nye beregningen av attføringspengene i et nytt vedtak. Det samme gjelder dersom vedtaket stanses for den resterende eller deler av vedtaksperioden pga. at stønadsmottakeren har kommet i arbeid eller lønnet tiltak.

Når det gjelder rehabiliteringspenger, har jeg fått opplyst at de nye beregningsreglene ikke har medført endringer i melderutinene i trygdeetaten. Ved innvilgelse av rehabiliteringspenger fastsettes, på samme måte som tidligere, en uføregrad basert på hvor stor del av arbeidsevnen som er nedsatt. Dersom det skjer endringer i arbeidsevnen, blir det truffet et nytt vedtak hvor den nye uføregraden fremgår.

Spørsmål nr. 184

Innlevert 13. februar 2002 av stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Besvart 21. februar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskerimyndighetenes ytre etat har stor betydning både for rettledning og utvikling i næringen samt kontroll og forvaltning. Det synes som om det nå planlegges en storstilt nedlegging av lokale fiskerikontor.

Mener fiskeriministeren at en slik omlegging er i tråd med målet om utvikling av næringen, og hvordan mener fiskeriministeren slik nedleggelse vil virke på små fiskerisamfunn som sliter med nedgang i folketallet?»

Svar:

Det er viktig for meg å understreke at omorganiseringen har som mål å styrke etaten. Gjennom å etablere en fiskerikontorstruktur som er mer hensiktsmessig ut fra bl.a. servicetilbud, ressursbruk og utnyttelse av kompetanse mener jeg at etaten i større grad kan møte dagens og fremtidens utfordringer.

Dagens kontorstruktur ble etablert på 70-tallet, og var hensiktsmessig sett ut fra datidens behov. Etaten står i dag overfor andre utfordringer som krever en annen måte å løse oppgavene på. Et betydelig mer komplekst og omfangsrikt regelverk enn tidligere, krever større tverrfaglige kompetansesentre for å kunne yte tilfredsstillende service. Nye utfordringer innenfor en vekstnæring krever stabile, fleksible og robuste kontor. En sterkt redusert etterspørsel av de tradisjonelle tjenestene i rettledningstjenesten, store endringer i infrastrukturen siden 70-tallet samt utviklingen innenfor IKT, tilsier også en endring av organisasjonen.

Jeg er av den oppfatning at en mer hensiktsmessig organisert fiskerietat vil være en viktig bidragsyter i utviklingen av fiskeri- og havbruksnæringen, og gjennom det sikre sysselsetting og bosetting langs kysten. Etablering av kommunale servicekontorer som kan løse enkelte oppgaver og ellers formidle kontakt til det statlige forvaltningsapparat, åpner for nye muligheter også innenfor fiskeri- og havbrukssektoren.

Spørsmål nr. 185

Innlevert 13. februar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 21. februar 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Etter rådsdirektiv 96/92/EF artikkel 5 (3) skal eventuelle avslag på konsesjonssøknader rapporteres til ESA.

Kan statsråden akseptere et slikt inngrep i norske myndigheters suverene rett til å regulere konsesjoner, og innebærer dette at konsesjoner til norsk kraftutbygging nå skal overstyres fra ESA i Brussel?»

Begrunnelse:

Ekspedisjonssjef Per H. Høisveen og avdelingsdirektør Lars Chr. Sæther i Olje- og energidepartementet skriver til Norges vassdrags- og energidirektorat at ev. avslag på søknader om konsesjon til opprettelse av ny produksjonskapasitet, etter rådsdirektiv 96/92/EF (eldirektivet) artikkel 5 (3), skal meddeles kommisjonen til orientering. For Norges del skal det rapporteres til ESA (EØS-domstolen). Dette gir grunn til å uttrykke bekymring for at ESA er i ferd med å etablere seg som en overordnet reguleringsmyndighet for norsk kraftforsyning.

Svar:

ESAs viktigste oppgave er å kontrollere at EFTA- statenes nasjonale myndigheter oppfyller sine forpliktelser etter EØS-avtalen i henhold til artikkel 5 i avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol. Kontrollen skal dekke både hvordan EØS-reglene gjennomføres i nasjonal rett, og hvordan de senere håndheves. Til dette formål kan ESA innhente alle nødvendige opplysninger fra EFTA-statenes myndigheter slik det også fremgår av lov om gjennomføring av EØS-avtalen av 27. november 1992 nr. 109 § 5.

Rådsdirektiv 96/92/EF (eldirektivet) er gjort til en del av EØS-avtalen, og er implementert i norsk rett. ESA har derfor kompetanse til å kontrollere at Norge oppfyller sine forpliktelser etter direktivet.

Det følger av eldirektivet artikkel 5 (1) at medlemsstatene selv fastsetter kriteriene for å gi konsesjon til opprettelse av ny produksjonskapasitet. Formålet med rapporteringsrutinen etter artikkel 5 (3) er utelukkende å gi ESA et grunnlag for å kontrollere at eventuelle avslag på konsesjonssøknader er i tråd med EØS-avtalen og eldirektivet. Dette tilsier at avslagene skal være objektivt begrunnet og ikke diskriminere konsesjonssøkere fra andre EØS-land, samtidig som de skal være velfunderte og behørig dokumentert. Alle disse kravene er allerede fullt ut ivaretatt gjennom vår gjeldende konsesjonslovgivning.

Det må derfor bero på en misforståelse når representanten Langeland oppfatter en ordinær rapporteringsrutine i denne sammenheng som overstyring.

Spørsmål nr. 186

Innlevert 13. februar 2002 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 20. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan vil justisministeren følge opp forslaget til ny lov om tomtefeste som daværende justisminister Hanne Harlem sendte på høring i august/september i fjor?»

Begrunnelse:

Etter at den nye lov om tomtefeste trådte i kraft, har mange tomtefestere opplevd en kraftig økning i festeavgiften. Et eksempel er 340 huseiere på Lande i Sarpsborg som har opplevd å få festeavgiften oppjustert fra 484 kr til 8 459 kr året. Opplysningsvesenets fond som eier tomtene, har foretatt ny verdifastsettelse og beregnet festeavgiften ut fra dette og i tråd med de muligheter den nye loven gir.

I august/september i fjor sendte daværende justisminister Hanne Harlem ut et forslag til en ny lov om tomtefeste på høring, som på vesentlig punkter skilte seg fra den som et flertall i Stortinget hadde vedtatt.

Svar:

Høringsnotat av 29. august 2001 med utkast til endringer av lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste m.m. ble sendt ut av Justisdepartementet under daværende statsråd Hanne Harlems ledelse med høringsfrist 1. mars 2002. Jeg har for min del regis

trert at høringen pågår, og at den til dels går inn på spørsmål som har vært under debatt de senere år. Jeg har også registrert at høringsnotatet viser til Stortingets vedtak 13. juni 2000, og at det fremgår at høringen bl.a. er en forberedelse til oppfølgingen av vedtaket. Etter dette vedtaket skal tomtefesteloven § 15 om regulering av festeavgifter og denne regelens praktiske virkning evalueres etter 1. januar 2004, da de nye reglene har virket i to år.

Jeg finner det naturlig å se høringsinstansenes vurderinger til de ulike spørsmålene høringsnotatet tar opp, før jeg tar stilling til hvordan saken skal håndteres videre.

Spørsmål nr. 187

Innlevert 14. februar 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 21. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Politiets sikkerhetstjeneste ba om deltakerlisten til Barents Press Konferansen i Alta, som ble avviklet i helgen 8. - 10. februar. På konferansen diskuterte norske og russiske pressefolk åpenhet og pressefrihet. I ettertid er det også fremkommet at PST i Finnmark henter inn lister over besøkende ved de ulike overnattingsstedene i Finnmark for å følge med i hvem som besøker fylket.

Ser statsråden noen betenkeligheter med den praksis PST har lagt seg på i Finnmark?»

Svar:

Som et ledd i utlendingskontrollen plikter hoteller og andre overnattingssteder å føre fortegnelse over overnattingsgjester. Dette er fastslått i utlendingsloven hvor det blant annet er bestemt at Kongen kan gi bestemmelser om at den som driver hotell og andre overnattingssteder skal føre fortegnelse over alle som overnatter og gi politiet melding om dem.

Omfanget av denne plikten er nærmere regulert i utlendingsforskriften § 150 hvor det i første ledd er bestemt at det skal føres fortegnelse over alle som overnatter. I tredje ledd er det fastsatt at politimesteren eller den han bemyndiger skal godkjenne måten fortegnelsen føres på og skal til enhver tid ha adgang til gjennomsyn av fortegnelsen. Etter fjerde ledd skal politiet gis melding om alle utenlandske overnattingsgjester med unntak av nordiske statsborgere. Meldingen skal være i samsvar med den førte fortegnelsen og skal sendes politiet så snart som mulig etter utlendingens ankomst. Denne ordningen er en videreføring av bestemmelser i fremmedloven fra 1956 med forskrifter, som riktignok bestemte at politiet skulle ha skriftlig melding om *alle* overnattingsgjester.

Dette innebærer at den som driver hotell og pensjonat mv. plikter å føre fortegnelse over *alle* som overnatter. Dette inkluderer både nordmenn og utlendinger.

Det fremgår uttrykkelig av forskriften at politiet til enhver tid skal ha adgang til gjennomsyn av for-tegnelsen, hvilket betyr at politiet kan be om å få se gjestelistene for så vidt gjelder både norske og uten-landske gjester. Hotellenes plikt til å sende inn gjestelistene til politiet er imidlertid begrenset til kun å gjelde ikke-nordiske overnattingsgjester. Politiet skal med andre ord ikke få oversendt komplette oversikter over overnattingsgjestene.

Etter det jeg har fått opplyst har politiet også mottatt oversikt over norske overnattingsgjester fra et hotell i Alta. Dette har skjedd ved en beklagelig inkurie fra hotellets side, og hotellet er underrettet om at det ikke skal oversende slike fullstendige lister i fremtiden. Dette er det ikke hjemmel til, ettersom listene som automatisk skal oversendes politiet ikke skal inneholde opplysninger om nordiske statsborgere. Politiet skal med andre ord ikke få oversendt komplette lister over overnattingsgjestene.

Ordningen med å føre oversikter over utenlandske overnattingsgjester er ikke en særnorsk ordning. Tilsvarende ordninger finnes også i andre europeiske land.

Jeg har ellers ingen innvendinger mot dagens lovgivning, som fastslår at politiet - som et ledd i utlen-dingskontrollen - skal ha opplysninger fra overnattingsstedene om ikke-nordiske overnattingsgjester. Jeg vil beklage at politiet også har mottatt opplysninger om norske overnattingsgjester og finner grunn til å bemerke at en slik oversikt ikke har noen relevans i forhold til utlendingskontrollen.

Når det gjelder opplysningen om at politiet har bedt om deltakerlisten til Barents Press Konferansen i Alta, har jeg i utgangspunktet ingen merknader til dette. Jeg er imidlertid opptatt av at vi har en sikker-hetstjeneste med gode kontakter i alle miljøer og som er alminnelig orientert om aktuelle begivenheter lokalt. Etter det jeg har fått opplyst var det en tjenestemann fra Politiets sikkerhetstjeneste som tok kontakt med arrangøren med forespørsel om muligheten for å få deltakerlisten.

Det er på det rene at politiet ikke har noen hjemmel for å *kreve* denne informasjonen, men dersom politiet mener at det kan være tjenlig å innhente slike opplysninger, er det etter omstendighetene få betenkeligheter knyttet til at de åpnet går ut og søker etter denne informasjonen.

Spørsmål nr. 188

Innlevert 14. februar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 26. februar 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Aetat har tatt i bruk datasystemet Arena. I budsjettproposisjonene er det omtalt som en vellykket og hensiktsmessig satsing. Signaler fra ansatte i Aetat tyder på at systemet er tidkrevende og ikke tilpasset behovet for mindre regelorientert og mer individuelt skreddersydd tilbudsstruktur og formidling i arbeids-markedspolitikken.

Kan statsråden gi en evaluering av SIAMO, hensiktsmessigheten av systemet i forhold til behovet for mer fleksibilitet og effektivitet i Aetat?»

Svar:

Som kjent utvikler Aetat Arbeidsdirektoratet nytt økonomi- og saksbehandlingssystem for arbeidsmar-kedsetaten. Utviklingsarbeidet er prosjektorganisert under navnet SIAMO - Service og Informasjon for en ArbeidsMarkedsetat i Omstilling. Bakgrunnen for iverksettelsen av SIAMO-prosjektet var vesentlige mangler i Aetats systemer i forhold til kravene i økonomiregelverket for staten. Som følge av dette arbeidet har Arbeids- og administrasjonsdepartementet fått innvilget overgangsordninger i forhold til økono-miregelverket frem til 1. januar 2003.

Utviklingen av det nye saksbehandlingssystem (Arena) er delt i tre hovedleveranser. Hovedleveranse 1 av Arena ble tatt i bruk i Aetat våren 2001. Denne leveransen gir Aetat systemstøtte til tjenester overfor arbeidssøkere og arbeidsgivere. Ved utviklingen av saksbehandlingssystemet har det vært en forutsetning at systemet skulle ivareta de krav som følger av lovverket som regulerer saksbehandling og enkeltvedtak i offentlig sektor så vel som kravene i det nye økonomireglementet for staten. Arena bygger derfor på regler for saksbehandling i Aetat som har vært gjeldende i flere år. Systemet er utarbeidet i samarbeid med egne ansatte på alle nivåer i Aetat.

Arena er laget med sikte på effektiv koordinering av henvendelser og saker til etaten og for å kunne gi god service til brukerne. Arena har som mål å bidra til at Aetat kan utføre bedre registrering og oppfølging av Aetats brukere. Enkelte av trinnene i saksbehandlingssystemet kan oppfattes som mer omstendelige og arbeidskrevende for brukerne av systemet, men på sikt vil man kunne spare tid på registreringsprosessene i Aetat. Det er derfor også forventet at de nye løsningene vil gi effektivitetsgevinster i Aetat etter at de er satt i drift.

Arena er et system som favner store deler av Aetats kjernevirksomhet. Ved oppstart av et så stort system vil det avdekkes en del løsninger som ikke fungerer helt optimalt. På bakgrunn av de erfaringer etaten gjør når systemet er i drift, vil systemet justeres og videreutvikles. Dette har vært gjort fortløpende siden oppstarten av systemet i april 2001. Aetat har lagt stor vekt på brukernes tilbakemeldinger. Disse er bl.a. imøtekommet gjennom fire vedlikeholdsleveranser i 2001. Erfaringene med systemet og brukertilbakemeldinger har resultert i økt fokus på mer fleksibilitet i bruken av systemet. Dette er et prioritert område.

Aetat Arbeidsdirektoratet er av den oppfatning at Arena vil fylle de krav som settes til et effektivt saksbehandlingssystem når alle leveransene er på plass.

Spørsmål nr. 189

Innlevert 14. februar 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 21. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Når reknar nærings- og handelsministeren med å leggje fram forslag som sikrar at norske sjøfolk er konkurransedyktige?»

Grunngjeving:

I samband med handsaminga av Budsjett-innst. S. nr. 8 for 2001-2002 vedtok Stortinget at "Stortinget ber Regjeringen så snart som mulig om å utrede et forslag til et system for å sikre at norske sjøfolk er konkurransedyktige." Også regjeringspartia stemde for dette framlegget. Vi veit at Sverige innfører nye reglar, og det er viktig at ikkje norske sjøfolk blir utkonkurrert på grunn av dårlege rammevilkår. Det er difor viktig at Stortinget så snart som råd får høve til å diskutera rammevilkåra også for norske sjøfolk.

Svar:

Skipsfarten er en meget konkurranseutsatt næring. Refusjonsordningen for sjøfolk har vært en viktig ordning for å beholde norske sjøfolk i norsk flåte. I statsbudsjettet for 2002 tok vi inn igjen skip i petroleumsvirksomhet og brønnbåter. Dette fordi vi mener at skip i disse segmentene er viktige i den kompetansebaserte norske skipsfarten. Blant annet vet vi at skip i petroleumsvirksomheten har et betydelig antall opplæringsstillinger. Fergereederier i NOR utenriksfart vil få sin egen ordning fra 1. juli 2002. Dette med bakgrunn i at Danmark, og nå etter hvert Sverige, har innført nettolønn for ansatte på fergereederiene.

En av de største utfordringene er å etablere stabile rammevilkår for skipsfartsnæringen. Refusjonsordningen for sjøfolk har vært gjenstand for forslag til endringer minst en gang i året siden 1996. Stadige endringer i næringspolitiske rammevilkår har uheldige konsekvenser gjennom økt usikkerhet og dermed reduserte muligheter for fornuftig strategisk planlegging.

Jeg avholdt 2. januar i år et møte med næringens organisasjoner for å diskutere fremtidige utfordringer og løsninger på disse. Jeg ønsker å gå nøye gjennom de rammevilkår som næringen har i dag.

Statsbudsjettet for 2003 vil være rammen for tiltak som kan sikre norske sjømannsarbeidsplassers konkurransedyktighet.

Spørsmål nr. 190

Innlevert 14. februar 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 22. februar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Nordisk Råd vedtok på sesjonen i København høsten 2001 å arbeide for en felles strategi for rovdyrpolitikken i Norden. Likeså ba miljøvernministeren og naturressursutvalget om at dette arbeidet måtte prioriteres på møtet i Oslo 29. januar 2002.

Hva vil samarbeidsministeren gjøre for å få fortgang i dette arbeidet slik at en kan få en bedre og mer samordnet nordisk rovdyrpolitikk?»

Svar:

Nordisk Råds rekommandasjon nr. 45/2001 har følgende ordlyd:

"Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att återkomma med förslag till en gemensam förvaltningsstrategi för att bidra till långsiktigt livskraftiga rovdjursstammar och att därvid uppmärksamma behovet av att anpassa systemet för kompensation för förlust av tamdjur till den nya förvaltningsstrategin."

Denne rekommandasjonen er av samarbeidsministrene oversendt de nordiske miljøvernministre.

Rekommandasjonen er nå til behandling i de berørte landene.

Den videre fremmarsj vil avhenge av regjeringenes synspunkter og standpunkter. Som det fremgår av betenkingen om rekommandasjonen har Norge gitt sin tilslutning til økt nordisk samarbeid om rovdyrforvaltningen. Dette forutsetter imidlertid at også de andre nordiske land finner det ønskelig, og at man kan bli enige om innholdet i en eventuell felles forvaltningsstrategi.

Under alle omstendigheter vil Ministerrådet besvare rekommandasjonen på vanlig måte og jeg skal for min del gjøre miljøvernministeren oppmerksom på at Miljø- og naturressursutvalget har bedt om at arbeidet med denne rekommandasjonen blir prioritert.

Spørsmål nr. 191

Innlevert 14. februar 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 20. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Er lukkede møter i styret for Helse Nordmøre og Romsdal i tråd med offentlighetsloven, og mener statsråden at det er tatt tilstrekkelig hensyn til retten til innsyn når styret for Helse Nordmøre og Romsdal holder sine møter lukket, eller vil statsråden ta initiativ til at møtene blir åpnet, slik at pasienter og over 100 000 mennesker kan "ta del" i den offentlig debatt?»

Begrunnelse:

Styret for helseforetaket Helse Nordmøre og Romsdal har vedtatt at de vil følge offentlighetsloven. Da styret behandlet hvorvidt de skulle ha åpne eller lukkede møter, ble denne saken merket som B- sak. Styret gjorde følgende vedtak: "Offentlighetslovens krav imøtekommes gjennom aktiv praktisering av meroffentlighet med henhold til dokumentinnsyn. Styret finner ikke å ha tilstrekkelig erfaring til nå å kunne vurdere hvilken møteform som er mest hensiktsmessig. Møtene vil derfor fortsatt være lukket."

Jeg finner det meget betenkelig at et offentlig organ holder sine møter lukket og nekter innsyn. Møre og Romsdal står foran store utfordringer når det gjelder nybygg innen sykehussektoren. Det har vært bred politisk enighet om å ha fire sykehus i fylket. Dette har engasjert både politikere og folk flest. Med det nye styrets innstilling til offentlig innsyn, er både det politiske miljøet og brukerne avskåret fra å delta i denne viktige samfunnsdebatten. Dette berører pasienter og over 100 000 mennesker.

Svar:

Den offentlige helsetjenesten skal drives med åpenhet i forhold til sine omgivelser. Derfor er offentlighetsloven gjort gjeldende for foretakene. Offentlighetsloven gir en rekke innsynsmuligheter, men den omfatter som kjent ikke møteoffentlighet. Dette innebærer at styrene fra Stortingets side er gitt anledning til å utøve skjønn på dette området. De regionale helseforetakene har valgt ulik praksis med hensyn til møteoffentlighet, samtidig som alle er aktive med å informere om styrenes arbeid. Dette gir et godt grunnlag for å få erfaring med både åpne og lukkede møter.

Det er et viktig hensyn ved den nye foretaksmodellen at styrene skal kunne virke under stabile organisatoriske rammebetingelser. Jeg finner det derfor ikke riktig å gå inn å pålegge styrene møteoffentlighet. Derimot har jeg allerede varslet at jeg med utgangspunkt i bestemmelsen i § 35 i helseforetaksloven om pasienters og andre brukeres innflytelse vil følge opp overfor de regionale helseforetakene at det i dette arbeidet skal etableres brukerutvalg. Dette er en arbeidsform som jeg selv har gode erfaringer med og som bidrar til å åpne offentlige virksomheter i forhold til dem som mest berøres.

I forhold til spørsmålet om åpenhet og dialog med berørte interessenter viser jeg til at det i forløpet til helseforetakslov var med et opplegg med regionale rådsorganer. Dette var en av de bestemmelsene som ikke ble vedtatt av Stortinget. I de mønstre som nå må skapes vil jeg legge vekt på at det også utvikles hensiktsmessige kontaktformer med regional og lokal forvaltning. En god utvikling på dette området vil bidra til åpenhet om plan og utviklingsarbeid i foretakene.

Spørsmål nr. 192

Innlevert 14. februar 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 21. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Utelukkende av økonomiske årsaker ser de fire hospitantene ved Kriminalpolitisen, jf. St.meld. nr. 52 for 2000-2001, seg ute av stand til å kunne fullføre toårshospiteringen. Hospitantordningen er ment å være et viktig ledd i arbeidet med å spre kompetanse om seksuelle overgrepssaker til politidistriktene.

Hva vil justisministeren gjøre for å løse det problemet som avdekkes gjennom oppsigelsesbrev av 5. februar 2002 fra hospitantene til Kriminalpolitisen v/Arne Huuse?»

Begrunnelse:

Når Stortinget nå har vedtatt en ordning som skal gi Kripo større kompetanse på arbeidet med seksuelle overgrepssaker, så inngår hospitantordningen

som en ordning for å skaffe faglig kompetanse til de ulike politidistriktene. I forhold til de behov for styrking av kontoret med flere stillinger som Kripo-sjefen gav uttrykk for umiddelbart etter stortingsvedtaket i frontaledebatten i 2000, er hospitantene ikke bare tenkt å være passive mottakere av kunnskap og erfaring, men også aktive bidragsytere gjennom deltagelse og utvikling. Dette forutsetter naturligvis at forholdene legges til rette slik at hospitantenes økonomiske vilkår ikke endres negativt i forhold til den hverdag de har i sitt normale ansettelsesforhold. Hospitantordningen vil i stor grad fungere gjennom personer som har etablert familieforhold og økonomiske forpliktelser. Oppsigelsesbrevet beskriver på en nøktern og klar måte de problemer de fire står overfor. Dette synes for undertegnede å være et faktum som vil kunne ødelegge ordningen dersom problemet ikke løses raskt.

Svar:

Kripo kunngjorde hospiteringen i samsvar med gjeldende avtaler innen det statlige tariffområdet og hospitantene ble tatt ut etter søknad. Særavtale om økonomiske vilkår ved endret tjenestested mv. ble reforhandlet mellom Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) og hovedsammenslutningene/ Norsk Lærergilde den 29. juni 2001 og er gjort gjeldende fra 1. juli 2001. Hospitantene ved Kriminalpolitisen og Økokrim lønnes i henhold til gjeldende særavtale, en avtale som for øvrig gjelder for alle ansatte i politi- og lensmannsetaten. Økokrim har i ca. 10 år benyttet ordningen med hospitering, og kompenserer kun i samsvar med gjeldende særavtale.

Politidirektoratet er for øvrig i dialog med de fire hospitantene og sjefen for Kriminalpolitisen om lønns- og arbeidsforholdene i hospitantperioden. Politidirektoratet vil i samarbeid med Kriminalpolitisen søke å finne konstruktive løsninger innen dagens avtaleverk, som kan medføre en tilfredsstillende situasjon for hospitantene.

Spørsmål nr. 193

Innlevert 15. februar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 21. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 146 for 2000-2001 handsama Stortinget eit privat forslag frå tre representantar frå Senterpartiet om ei ordning med friviljug deling av pensjonspoeng for perioden 1967 til 1986 mellom ektefellar i felles verksemd. Førre regjering varsla ei sak til Stortinget om dette.

Vil samarbeidsregjeringa fylgja dette opp?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002 Folketrygden, side 114, frå Stoltenberg-regjeringa, går det fram at ein ikkje fann grunnlag for å gå vidare med forslaget om likedeling. Det heiter: *"Blant annet på bakgrunn av et forslag i Dokument nr. 8:82 for 1999-2000 har departementet hatt på høring et forslag om at ektefeller med inntekt fra felles virksomhet/bedrift skal kunne få den pensjonsgivende inntekten likedelt for perioden 1967 til 1986. Etter 1986 har regelverk og ligning vært lagt til rette for deling mens bestemmelsene tidligere begrenset ektefellenes muligheter til å få inntekten delt slik de ønsket. I forbindelse med behandlingen av dok. 8 forslaget merket komiteen seg at det er en forutsetning for eventuell likedeling at ingen av ektefellene har tatt ut pensjon, se Innst. S. nr. 146 (2000-2001). Høringsinstansene hadde merknader til departementets opplegg for likedeling. Blant annet ønsket jordbruksorganisasjonene en delingsordning i samsvar med arbeidsinnsatsen. Dessuten ønsket de at inntekten skulle kunne deles selv om ektefellene var pensjonister. Som pekt på i høringsskrivet vil et slikt opplegg neppe være praktisk eller juridisk mulig. Departementet har derfor ikke funnet grunnlag for å gå videre med forslaget om likedeling."*

Høringsinstansane var såleis ikkje nøgde med det opplegget som var send på høyring og som var mogleg å gjennomføre administrativt.

Ut frå dette kan heller ikkje eg sjå at ein bør handsama saka vidare.

Spørsmål nr. 194

Innlevert 15. februar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 20. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Bredbånd og elektronisk kommunikasjon er et fremtidig satsningsområde. En tilfredsstillende elektronisk infrastruktur er en nødvendighet for en videre utbygging og utvikling av distriktene. Det ser ut til at de private tilbyderne av elektronisk kommunikasjon ikke finner det lønnsomt å sikre en tilfredsstillende infrastruktur i distriktene.

Hvordan ser statsråden på dette, og vil Regjeringen gå inn for offentlig støtte eller komme med pålegg overfor de private aktørene for å ivareta distriktenes behov?»

Svar:

En vel fungerende infrastruktur med bredbåndskapasitet er en viktig forutsetning for å realisere samfunnspolitiske mål; for distriktene, for næringsutvikling generelt, for å utjevne levevilkår mellom grupper, for helse, forvaltning og utdanning mv. Det er viktig å ikke bare ha elektronisk infrastruktur med høy overføringskapasitet, men også kompetanse til å mestre den og evne til å nyttiggjøre oss den til å utvikle tjenester og anvendelser.

Regjeringen Stoltenberg la i oktober 2000 fram en handlingsplan for bredbåndskommunikasjon. Hovedstrategien for å fremme bredbåndsutviklingen var å styrke konkurransen i markedet og styrke det offentlige som etterspørter etter bredbåndnett og -tjenester. Det var forutsatt at ev. særskilte tiltak i områder der markedet ikke virker skulle vurderes i løpet av 2002.

I statusrapporten for handlingsplanen (fra september 2001) ble det konkludert med at tempoet i utbyggingen av bredbånd i Norge av flere grunner har vært langsommere enn ønskelig for å realisere målene i handlingsplanen. På den ene siden kreves store investeringer for å legge til rette for bredbånd, og utbyggerne ønsker å vente til etterspørselen er til stede. På den andre siden tar det tid å skape tjenester som krever større overføringskapasitet og det tar tid før brukerne har satt seg inn i de mulighetene som bredbånd kan gi, og definert sine behov.

Regjeringen Bondevik ønsker å følge opp tiltakene som ligger i den foreliggende handlingsplanen for bredbåndskommunikasjon:

- når det gjelder konkurransen i telemarkedet arbeider Regjeringen for å styrke denne. Målsettingen for dette arbeidet er kvalitativt gode og billige teletjenester i hele landet. Det er mange områder av telemarkedet der konkurransen ikke kan sies å være tilstrekkelig virksom. Innenfor den gjeldende telelovgivningen settes det et særlig fokus på tilgang til det faste aksessnettet. Regjeringen forbereder et framlegg til Stortinget om ny regulering av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, som vil erstatte den nåværende telelovgivningen.
- når det gjelder stimulering av offentlig etterspørsel er HØYKOM (tilskuddsordning for høyhastighetskommunikasjon) et viktig virkemiddel, som blir videreført i perioden 2002-2004. Gjennom HØYKOM ble det i perioden 1999-2001 satt i gang om lag 100 prosjekter, hvorav ca. 75 pst. ble tildelt det distriktspolitiske virkeområdet. I tillegg til HØYKOM pågår det egne sektorsatsninger innen helse, bibliotek og utdanning.

Det pågår en rekke konkrete tiltak som en del av disse hovedsatsningsområdene. For egen del vil jeg følge opp rapporten "Framføringsveier for telenett" fra august 2001, bl.a. med å gi ut en veileder til kommunene om hvordan de kan arbeide for å styrke bredbåndsutbyggingen lokalt. Dersom det ikke finnes

kostnadseffektiv tilgang til fremføringsveier forsinkes fremføringen av bredbåndstjenester. Gjennom HØYKOM vil det også bli satset på veiledningsarbeid og formidling av erfaringer fra bredbåndsprosjekter etc.

Det tas en rekke spennende initiativ på bredbåndsområdet rundt i landet. Ikke minst i områder der man kunne forvente at det i utgangspunktet ikke ville være kommersielt grunnlag for tidlig utbygging, finnes mange eksempler på at kommunene - ved å gå sammen - har klart å bygge ut infrastruktur og tjenester til priser som er sammenlignbare med sentrale områder.

Regjeringen vil vurdere om det er behov for sterkere virkemidler for å stimulere utbygging og utnyttelse av bredbånd i alle deler av landet. Som grunnlag for dette planlegger jeg å foreta en kartlegging av bredbåndsmarkedet i løpet av 2002. Per i dag er Telenor AS gjennom konsesjon pålagt å tilby visse landsdekkende tjenester. I den nye EU-reguleringen som nå er vedtatt, er ikke omfanget av det som forstås som landsdekkende tjenester utvidet til å omfatte bredbånd. Den nye EU-reguleringen åpner heller ikke for at en pålagt utbygging av bredbånd kan finansieres av aktørene gjennom en fondsordning slik tilfellet er for telefoni.

Jeg mener at ev. forslag om statlige tiltak for bredbåndsutbygging i områder der private utbyggere ikke finner det lønnsomt å satse primært bør bygge på at man skal stimulere konkurransen i markedet og den kommersielle utbyggingen gjennom økt offentlig etterspørsel.

Spørsmål nr. 195

Innlevert 15. februar 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 22. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hr. og fru Sundar kom til Norge fra India og Malaysia på 90-tallet, dels på ulovlig vis. UDI fattet vedtak om utvisning i 1997. Familien er fremdeles i Norge, og har siden 1997 fått to barn. Disse barna er både statsløse og rettsløse da verken India, Malaysia eller Norge vil ha denne familien. (Herøy kommune vil gjerne ha denne familien.) Med tanke på barna mener jeg dette er en menneskerettighetskrenkelse etter FNs barnekonvensjon artikkel 7.

Er det riktig at disse barna skal straffes for handlinger som voksne har gjort lenge før de kom til verden, og hva vil statsråden gjøre for disse barna?»

Begrunnelse:

Som nevnt i spørsmålet kom Sundar til Norge i 1991 og til Herøy kommune i Nordland i 1994. Ved ankomst ble det gitt feilaktige opplysninger til myndighetene, og det samme skjedde da fru Sundar kom til Norge noe senere. Etter granskinger av de feilaktige opplysningene fattet UDI vedtak om utvisning av ekteparet i 1997.

Utvisningen skjedde ikke.

Sundar hadde da arbeidet ved Herøy Filetfabrikk siden 1994, og var meget godt likt på arbeidsplassen.

I 1998 ble arbeidstillatelsen trukket tilbake.

Med en utvisning hengende over seg fikk familien store problemer da fru Sundar var gravid og fødte sitt første barn dette året.

Siden fødte fru Sundar barn nummer to i 2000.

Justisdepartementet påla familien selv å dokumentere at de ikke fikk innreisestillatelse til sine respektive land, henholdsvis India og Malaysia. Myndighetene i de respektive landene har muntlig (får ikke skriftlige svar) uttalt at de ikke vil akseptere barna til Sundar, da disse er født i Norge. Dette betyr at dersom familien må reise ut av Norge må familien splittes. Herøy kommune vil ha denne familien, og Sundar får komme tilbake til sin arbeidsplass når det måtte være. Med å gi Sundar arbeidstillatelse kunne han forsørge sin familie, samtidig fikk familien, og ikke minst barna, en verdig livssituasjon.

I FNs barnekonvensjon artikkel 7 står det at alle barn har rett til statsborgerskap og til å vokse opp sammen med sine foreldre. Disse to barna har snille og gode foreldre, men de mangler statsborgerskap. Egentlig eksisterer ikke disse barna. Barna som ingen land vil ha. Det bør ligge rom for tilgivelse i denne saken, slik at folks rettsoppfatning ikke krenkes, og at man slipper å snakke om menneskerettighetskrenkelser. Det haster.

Svar:

Jeg kan som kommunal- og regionalminister i henhold til utlendingsloven ikke instruere Utlendingsnemnda eller Utlendingsdirektoratet om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelse av enkeltsaker eller eventuelt prioritering av enkeltstående saker for behandling. Den politiske styringen av utlendingsfeltet også i forhold til enkeltindivider må derfor skje gjennom lov og forskrift. Jeg har mao. ikke rettslig adgang til å gripe inn i saken til familien Sundar.

Det oppgis at familien ikke gis innreisestillatelse til sine respektive hjemland, henholdsvis India og Malaysia. I den grad dette er relevant for vurderingen av oppholdsgrunnlag etter utlendingsloven, kan jeg ikke kommentere dette nærmere i forhold til de personene det her gjelder. Det er imidlertid alminnelig antatt

at en stat har plikt til å motta egne borgere.

Det oppgis at barna ikke har noe statsborgerskap, og at de etter barnekonvensjonen artikkel 7 har krav på å få statsborgerskap. Statsborgerloven og behandlingen av enkeltsaker etter den loven hører direkte under departementets ansvarsområde.

I henhold til retningslinjer for erverv av norsk statsborgerskap til statsløse personer under 18 år må følgende vilkår være oppfylt: Søkeren må være født i Norge og ha bodd her hele tiden siden fødselen. I tillegg kreves det at søkeren har foreldre som enten har bosettingstillatelse eller fyller vilkårene for å få en slik tillatelse. Det stilles også som betingelse at søkeren ikke ved en enkel handling vil få statsborgerskap etter foreldrene, for eksempel etter søknad eller ved å inngi melding til vedkommende lands myndighet.

Som det fremgår av retningslinjene vil barna ikke fylle vilkårene for norsk statsborgerskap da foreldrene ikke har noe oppholdsgrunnlag her i landet. Hvorvidt barna faktisk er statsløse eller om de eventuelt ved en enkelt handling i forhold til myndighetene i foreldrenes hjemland kunne blitt borgere av landet, får derfor ingen betydning her. Jeg mener at gjeldende retningslinjer er i samsvar med våre forpliktelser etter barnekonvensjonen. Det følger ikke av artikkel 7 at Norge har noen plikt til å innvilge statsborgerskap til de barna det her gjelder.

Spørsmål nr. 196

Innlevert 15. februar 2002 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 21. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Eg viser til at regjeringa Stoltenberg etablerte, med verknad frå august 2001, eit landsdekkjande transporttilbod for funksjonshemma til arbeids- eller utdanningsreiser.

Kan statsråden på denne bakgrunn gjere greie for kor mange som har nytta seg av ordninga, korleis potensielle brukarar er informert om ordninga og status for kor langt ein har komme med å etablere ei permanent ordning?»

Grunngjeving:

Det er ein viktig føresetnad å sikre funksjonshemma transport når det gjeld deltaking i utdanning og arbeidsliv. Då ordninga blei etablert i august 2001, var dette i første omgang ei prøveordning. Målsettinga var at ordninga skulle gjerast permanent i løpet av eit år.

Svar:

Frå 1. august i fjor blei det starta opp ei eittårig forsøksordning med arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemma. Forsøket gjer det mogleg for funksjonshemma å delta i arbeidsliv og ta utdanning. Formålet er mellom anna å kartleggje om eit bedra transporttilbod for funksjonshemma kan gjere at tilgangen til uførepensjon blir redusert, og at uføre kjem ut i arbeid eller utdanning.

Forsøket blir prøvd ut etter to modellar for organisering av ei rasjonell transportordning. Den eine modellen er organisert i regi av trygdeetaten og køyrekontora. Den andre ordninga er organisert i tilknytning til den fylkeskommunale transporttenesta for funksjonshemma (TT-transporten).

Røynslene så langt viser at det berre er om lag 70 personar som nyttar seg av ordninga. Det er langt færre enn ein rekna med. Grunnen kan vere at forsøksordninga starta opp på relativt kort varsel.

Sosialdepartementet, Helsedepartementet, Utdannings- og forskingsdepartementet og Samferdselsdepartementet arbeider nå med eit utvida informasjonsopplegg for å nå fleire brukarar. Det er spesielt tiltak knytt til søknadsfristen til universitet og høgskolar for studieåret 2002-2003 som blir sett i verk.

Regjeringa vurderer røynslene med forsøket til nå, mellom anna også vidareføring av forsøket og eventuelle permanente løysingar.

Målet ligg fast om å sikre funksjonshemma tilgang til utdanning og arbeid.

Spørsmål nr. 197

Innlevert 18. februar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 22. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I St.meld. nr. 50 for 1998-99 Utjanningsmeldinga, vart det teke initiativ til m.a. ei supplerande stø-

nadsordning for pensjonistar med kort butid i Noreg. Stortingsfleirtalet gav støtte til eit slikt forslag.
Når vil Regjeringa fylgja det opp?»

Svar:

Eg er kjend med dei problem pensjonistar med kort butid i Noreg har og kommunane sitt ynskje om å sikre desse pensjon i staden for sosial stønad. Regjeringa tek sikte på å koma med eit framlegg som kan løyse desse problema for Stortinget til hausten.

Spørsmål nr. 198

Innlevert 18. februar 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 22. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ for å innføre immaterielle regnskaper for statlige bedrifter, slik det blant annet gjøres for enkelte selskaper i Sverige, for å avdekke totalverdiene i norske statselskaper?»

Begrunnelse:

Mange av statens hel- eller deleide selskaper (Telenor, Norsk Hydro, Statoil, Statnett) er midt inne i en rivende teknologisk utvikling, der markedsverdien ikke gjenspeiler de reelle, langsiktige verdiene. Spesielt gjelder dette områder som forskningsinvesteringer, kompetanse og innovativ kapasitet, men også på andre områder som tilgang til varige naturressurser, design, lisenser, varemerke og goodwill. Slike verdier er vanskelig å avdekke og fastsette ut fra vanlige regnskapsføringer. Svenske Skanska var det selskapet som var først ute med å føre budsjetter for både "strukturell kapital" og "human kapital".

Svar:

Det prinsipielle utgangspunktet er at norske statlige bedrifter skal følge samme regler for årsberetning og regnskapsrapportering som tilsvarende private bedrifter. Disse regler fremgår i hovedtrekk av regnskapsloven og aksjelovene, forskrifter gitt av offentlige myndigheter, og regnskapsstandarder utgitt av Norsk RegnskapsStiftelse.

Spørsmålet om innføring av såkalte immaterielle regnskaper, som vil sette verdier på et selskaps strukturelle kapital og human kapital, er interessant, men også innfløkt.

Et høringsutkast med en standard for regnskapsmessig behandling av immaterielle eiendeler, utgitt av Norsk RegnskapsStiftelse i november 1999, peker blant annet på at utgangspunktet for regnskapsføring av immaterielle eiendeler er de generelle vurderingsreglene for anleggsmidler i regnskapsloven § 5-3. Loven har videre en spesiell vurderingsregel for egen forskning og utvikling i § 5-6. Standarden krever at det må foreligge en sannsynlig fremtidig økonomisk fordel for at en immateriell eiendel skal kunne balanseføres, og identifiserer kriterier som må tilfredsstilles.

Et prosjekt under Norges forskningsråd med tittelen "Immaterielle ressursar som kjelde til verdiskaping" har arbeidet med å skaffe forskningsbasert kunnskap om det potensial immaterielle ressursar har for verdiskaping og velferdsutvikling. Prosjektet løp fra 1997-99, og har hatt to delstudier. Den første har fokusert på regnskapsføring av immaterielle ressursar, og hevder at utstrakt kostnadsføring av immaterielle ressursar trolig har redusert verdirelevansen av offentliggjorte regnskaper. Den andre delstudien har sett nærmere på sammenhengen mellom immateriell kapital og variabler som investering, produktivitet, sysselsetting og vekst. Bedre regnskapsføring av immaterielle ressursar ses som en av de største utfordringene for regnskapsfaget i årene framover.

Vi er også blitt oppmerksom på at Skandia-konsernet (ikke Skanska som nevnes i spørsmålet) har arbeidet med disse forhold i tilknytning til verdsetting av konsernets totale kompetanse. Vi forstår det slik at Skandia offentliggjør en del parametre som beskriver selskapets "intellektuelle kapital", uten at dette inngår i konsernets formelle regnskapsrapportering.

For næringslivet vil synliggjøring av "intellektuell kapital" kunne være viktig i kommunikasjon med kunder, ansatte og eiere. Jeg tror imidlertid ikke at en lovbestemmelse om såkalte materielle regnskaper, spesielt for statlige bedrifter, er riktig, ut over det som i dag inngår i god regnskapsikk. Jeg regner med at Norsk RegnskapsStiftelse vil arbeide vidare med disse spørsmålsstillingene, og at dette er et arbeid som også

ledelsen i våre selskaper vil ta del i og følge med interesse.

Spørsmål nr. 199

Innlevert 18. februar 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 21. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Siden i fjor høst har alle overnattingssteder i Finnmark ukentlig blitt bedt av politiet om å gi en totaloversikt over sine gjester. Ifølge utlendingsforskriften § 150 har politiet kun rett til å ta stikkprøver av nordiske hotellgjester.

Hva vil justisministeren gjøre for å rydde opp i politiets ureglementerte praksis?»

Svar:

Som et ledd i utlendingskontrollen plikter hoteller og andre overnattingssteder å føre fortegnelse over overnattingsgjester. Dette er fastslått i utlendingsloven § 45 hvor det blant annet er bestemt at Kongen kan gi bestemmelser om at den som driver hotell og andre overnattingssteder skal føre fortegnelse over alle som overnatter og gi politiet melding om dem.

Omfanget av denne plikten er nærmere regulert i utlendingsforskriften § 150 hvor det i første ledd er bestemt at det skal føres fortegnelse over alle som overnatter. I tredje ledd er det fastsatt at politimesteren eller den han bemyndiger skal godkjenne måten fortegnelsen føres på og skal til enhver tid ha adgang til gjennomsyn av fortegnelsen. Etter fjerde ledd skal politiet gi melding om alle utenlandske overnattingsgjester med unntak av nordiske statsborgere. Meldingen skal være i samsvar med den førte fortegnelsen og skal sendes politiet så snart som mulig etter utlendingens ankomst. Denne ordningen er en videreføring av bestemmelser i fremmedloven fra 1956 med forskrifter, som riktignok bestemte at politiet skulle ha skriftlig melding om *alle* overnattingsgjester.

Dette innebærer at den som driver hotell og pensjonat mv. plikter å føre fortegnelse over alle som overnatter. Dette inkluderer både nordmenn og utlendinger. Det fremgår uttrykkelig av forskriften at politiet til enhver tid skal ha adgang til gjennomsyn av fortegnelsen, hvilket betyr at politiet kan be om å få se gjestelistene for så vidt gjelder både norske og utenlandske gjester. Hotellenes plikt til å sende inn gjestelistene til politiet er imidlertid begrenset til kun å gjelde ikke-nordiske overnattingsgjester. Politiet skal med andre ord ikke få oversendt komplette lister over overnattingsgjestene.

Etter det jeg har fått opplyst har politiet også mottatt oversikt over norske overnattingsgjester fra et hotell i Alta. Dette har skjedd ved en beklagelig inkurie fra hotellets side, og hotellet er underrettet om at man ikke skal oversende slike fullstendige lister i fremtiden. Dette er det ikke hjemmel til, ettersom listene som skal oversendes politiet ikke skal inneholde opplysninger om nordiske statsborgere.

Avslutningsvis vil jeg understreke at ordningen med å føre oversikter over utenlandske overnattingsgjester ikke er en særnorsk ordning. Tilsvarende ordninger finnes også i andre europeiske land.

Dokument nr. 15:13

(2000-2001)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 149

Innlevert 3. januar 2001 av stortingsrepresentant Lisbet Rugtvedt

Besvart 16. januar 2001 av forsvarsminister Bjørn Tore Godal

Spørsmål:

«Finske soldater som har tjenestegjort på Balkan i over ett år skal gjennomgå en helsesjekk for å finne ut om de har vært utsatt for skadelige mengder tungmetall fra utarmet uran. I Italia er seks soldater som har tjenestegjort på Balkan døde av leukemi.

Vil Regjeringen ta initiativ til undersøkelser av norske soldater som har deltatt på Balkan og vil Regjeringen ta initiativ til at NATO rydder opp i forurensingsskadene fra bruken av utarmet uran på Balkan?»

Begrunnelse:

I en NTB-melding 3.januar opplyses det at Italias statsminister ber NATO opplyse om bruken av utarmet uran i konflikten på Balkan. Det opplyses også at finske soldater skal gjennomgå en helsesjekk. Det skal undersøkes om de har vært utsatt for skadelige mengder giftige tungmetaller fra utarmet uran.

I Aftenposten 3.11.00 hevder en britisk biolog at bruken av utarmet uran under kosovokrigen kan føre til store skader. Han mener at innånding av støvet fra uranen vil øke risikoen for kreft i området.

Soldater som har deltatt i fredsbevarende virksomhet vil bli utsatt for dette støvet i en begrenset periode, mens det for lokalbefolkningen utgjør et alvorlig og langsiktig helseproblem. NATO har gjennom KFOR påtatt seg et betydelig ansvar for sikkerheten til befolkningen i Kosovo. Det synes naturlig at NATO derfor tar initiativ til en opprydding i forurensingen, som NATO har forårsaket ved bruk av ammunisjon med utarmet uran.

Svar:

Stortingsrepresentant Lisbet Rugtvedt har satt fokus på situasjonen som er oppstått etter bruken av ammunisjon med utarmet uran under Kosovokrigen. Hun spør om hvilke initiativ Regjeringen vil ta i forhold til undersøkelser av norske soldater og til at NATO rydder opp i forurensningsskadene.

I mitt svar i Stortingets spørretime 10. januar 2001, redegjorde jeg for de tiltak som treffes i Forsvaret. Blant disse er helseundersøkelser for alt personell som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner siden 1990. Jeg registrerer at dette er godt mottatt av berørte tjenestemannsorganisasjoner.

For øvrig viser jeg til den orientering om bruk av våpen med utarmet uran og mulige helseskader forbundet med dette som jeg vil holde i Stortinget 18. januar 2001.

Spørsmål nr. 150

Innlevert 3. januar 2001 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 11. januar 2001 av forsvarsminister Bjørn Tore Godal

Spørsmål:

«Forliset av bulkskipet «John R» 25.12.00 viser at trafikkovervåkingen langs kysten er svært mangelfull. Sjøforsvaret har i dag nødvendig teknologi og utstyr til å overvåke skipstrafikken langs kysten.

Hva vil de økonomiske kostnadene være for å nyttiggjøre radarkjedene til trafikkovervåkingen slik at man kan varsle skip som kommer ut av kurs?»

Begrunnelse:

Med stadig økende trafikk av risikolaster langs kysten, som bl.a. råolje med tankskip fra 20.000 til 210.000 tonn dødvekt fra Nordvest-Russland og mulig transport av radioaktivt avfall, blir det fra flere hold gjort krav på både overvåking og tilstedeværelse. Tilfellet «John R» viser at det er viktig med trafikkovervåking langs hele kysten. Sjøforsvaret har i dag teknologi og utstyr på plass i form av radarutstyr langs kysten. I samarbeid med Kystverket kan man få til en god ordning og dermed forhindre ulykker.

Slik overvåking finnes i dag i Oslofjorden, Grenland og Herdla fjorden.

Svar:

Jeg viser til spørsmål om Forsvarets overvåking av skipstrafikken og kostnadene forbundet med å utnytte kystradarkjeden til trafikkovervåking, framsendt av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg. I lys av det konkrete spørsmålet og på bakgrunn av diskusjonen som har fulgt i kjølvannet av skipshavariene vil jeg i tillegg komme med noen generelle betraktninger om kystberedskap og aksjonsledelse.

De primære myndighetene innenfor overvåkingen av skipstrafikken, forebyggende virksomhet og aksjonering/krisehåndtering i forbindelse med ulykker er Fiskeridepartementet, Miljøverndepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Forsvaret bistår de ansvarlige etater med egnede ressurser. I skipsfartssammenheng refereres trafikkovervåking oftest til den aktivitet og de tjenester som Kystverkets trafikksentraler har ansvar for i indre farvann, dvs. innenfor grunnlinja. Denne trafikkovervåkingen er begrunnet i miljøhensyn. Forsvaret har også oppgaver i forbindelse med maritim overvåking, men i hovedsak omfatter dette overvåking av aktivitet utenfor grunnlinja for å ivareta en tilfredsstillende suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse. Kystradarkjeden, som ble etablert under den kalde krigen, var begrunnet bl.a. med tanke på å bidra til den generelle overvåkingen, for å følge spesifikke radarmål og for å kunne kontrollere fartøyers bevegelser i spesifikke områder. Verken nå eller tidligere har Forsvaret stått for trafikkovervåking. Forsvaret har heller ikke den nødvendige teknologien og ressursene som skal til for å gjøre dette på en tilfredsstillende måte.

Forsvaret har en rekke ressurser som benyttes for overvåking i sjøterritoriet og i de områder hvor Norge har suverene rettigheter. Blant annet har Forsvaret to kystradarkjeder, en i nord og en i sør. Radarkjeden i Nord-Norge er modernisert og framstår i dag med gode kapasiteter. Den er bemannet for 24 timers overvåking, men det må presiseres at dette ikke er det samme som trafikk kontroll. Til dette formålet vil det kreves langt større ressurser, ikke minst med tanke på personell. Radarkjeden i Sør-Norge har imidlertid en mer begrenset tilgjengelighet, både av tekniske grunner og som følge av begrensede personellressurser.

Stasjonene opereres i dag bare i arbeidstida. Radarkjeden gir en begrenset dekning av deler av kystfarvannet i Sør-Norge. Felles for begge radarkjedene er at de dekker ytre kystfarvann, fra grunnlinja og ut til deler av Norges økonomiske sone. Dekningen i indre kystfarvann er i praksis så begrenset at den ikke vil kunne bli utnyttet til trafikkovervåking.

Som følge av at kystradarkjeden i Sør-Norge nærmer seg slutten av sin levetid, har for tida Forsvarsdepartementet en oppgradering/utbygging av nye systemer til vurdering. Det er i denne sammenheng blitt beregnet ulike løsninger for modernisering av radaranleggene. Beregningene for investeringer som hittil er gjort varierer fra ca. 600 mill. kr til ca. 1,3 milliarder kroner. Ettersom kystradarkjeden bare gir et situasjonsbilde av trafikken i ytre farvann, er det tvilsomt at kystradarkjeden kan bidra til Kystverkets kontroll i indre farvann. Jeg vil uansett på det sterkeste understreke at i forbindelse med den brytningstida Forsvaret er inne i nå, vil det være helt nødvendig å konsentrere investeringer om Forsvarets kjerneoppgaver. I denne sammenheng vil investeringer til overvåkingen av kysten og havområdene måtte veies opp mot andre operative behov.

I spørsmålsformuleringen hevdes det at trafikkovervåkingen langs kysten er svært mangelfull. Overvåkingsressursene kan nok bli bedre utnyttet og bedre koordinert. I denne sammenheng kan det være behov for å få en samlet vurdering av mulighetene for å utnytte de statlige ressursene på en enda bedre måte. Det er helt klart at evnen til overvåking spiller en ikke ubetydelig rolle i kystberedskapen og et viktig grunnlag for aksjonering når uhellet er ute. Men en effektiv kystberedskap og aksjonsledelse fordrer i

tillegg til overvåkingskapasitet, også evne til å handle med egnede ressurser og å kommunisere med andre berørte parter og etater. I den siste tida har det vært en betydelig fokusering på selve overvåkingsevnen. Jeg tror det er viktig å veie hvor mye ressurser myndighetene skal bruke på overvåking av skipstrafikken opp mot andre tiltak for å forebygge og avhjelpe havarier. Uansett hvilken kystberedskap og aksjonsledelse man har, vil det trolig være urealistisk å etablere et system som kan forhindre at det også i framtida vil oppstå skipshavarier på norskekysten. Det kan her vises til den menneskelige faktoren og substandardskip som aktuelle problemområder. Radaranlegg og andre former for overvåking vil helt klart til en viss grad kunne bidra til å forhindre alvorlige ulykker og naturkatastrofer. Radarovervåking vil i seg selv ikke nødvendigvis gi informasjon om at skip har problemer eller representerer en mulig forurensningsfare. Hvis man på et radarbilde tilfeldigvis skulle registrere at et skip endrer kurs eller reduserer farten, betyr ikke det nødvendigvis at skipet har problemer. Radarsystemer kan utnyttes bedre dersom disse er kombinert med en eller annen form for trafikk kontroll eller annen oppfølging. Kystverket, som i dag har ansvaret for kystovervåkingen, har tre trafikksentraler i Sør-Norge. Trafikk kontrollen er i ferd med å bli forsterket ved at en fjerde trafikksentral er under etablering.

Avslutningsvis vil jeg i lys av det ovennevnte si at en rekke tiltak kan iverksettes eller innskjerpes for å redusere sjansen for skipshavarier. Ensidig fokusering på ett av de ulike elementene i kystberedskap og krisehåndtering - overvåking - vil etter min oppfatning være uheldig. Ut fra kostnad-nytte-betraktninger vil trolig vurdering av organisering av ressursene, kommunikasjon, standarden på fartøyene og ansvarliggjøring av rederier og skipsførere ha minst like stor gevinst for beredskapen, som overvåking.

Spørsmål nr. 151

Innlevert 4. januar 2001 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 12. januar 2001 av sosialminister Guri Ingebrigtsen

Spørsmål:

«Stortinget vedtok 14. juni 2000 å be Regjeringen medvirke til at bruk av hospits som boligløsning for barnefamilier og enslige barn og ungdom opphører.

Hva har Regjeringen gjort med saken?»

Svar:

Regjeringen er enig i at hospits ikke er et egnet botilbud for barnefamilier og enslige barn og unge, og har fulgt opp Stortingets vedtak på følgende måte:

Sosial- og helsedepartementet har i et samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet høsten 2000 igangsatt et flerårig utviklingsarbeid i våre fem største bykommuner (Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand) der boligpolitiske virkemidler knyttes til aktuelle helse- og sosialtjenester for å sikre bostedsløse et helhetlig hjelpetilbud. Hovedmålsettinger for dette utviklingsarbeidet er å utvikle metoder og modeller for å forebygge bostedsløshet, gi mulighet for utprøving av lokale helhetlige løsninger, og å skape grunnlag og erfaringer for en nasjonal innsats/strategi. Vanskeligstilte barnefamilier vil være en sentral målgruppe i dette utviklingsarbeidet. Erfarings- og kunnskapsformidling mellom de deltakende kommunene, samt andre kommuner, skal stå sentralt i arbeidet.

Utviklingsarbeidet må ses i sammenheng med den generelle innsatsen mot bostedsløshet som er vedtatt i forbindelse med Utjamningsmeldinga. Boligløsninger for bostedsløse og andre svært vanskeligstilte er for øvrig et sentralt tiltak i tiltakspakken for en solidarisk boligpolitikk som Regjeringen la fram i juli i fjor. Slike løsninger vil bli prioritert høyt innenfor Husbankens ordinære lån- og tilskuddsordninger. Sosial- og helsedepartementet har dessuten over flere år støttet et byomfattende prosjekt i Oslo kommune med sikte på å unngå og forebygge at leietakere blir utkastet. Oslo kommune rapporterer at dette arbeidet begynner å bære frukter.

Å tilrettelegge egnede og midlertidige botilbud for barn og unge og barnefamilier i krise er først og fremst et kommunalt ansvar. Det stramme boligmarkedet i de største byene i landet vanskeliggjør kommunenes arbeid med å finne gode boligalternativer for bostedsløse. Å unngå sosialt belastede døgnovernattningssteder for bostedsløse barn og unge og barnefamilier har imidlertid høy prioritet i alle kommuner.

Barne- og familiedepartementet har ved tidligere anledninger tatt opp problemene med plassering av barnefamilier på døgnovernattningssteder i Oslo og Akershus. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har bedt Oslo kommune om å finne andre midlertidige og mer egnede boligløsninger for barnefamilier. Ifølge barnevernlovens § 3-1 har kommunen en plikt til å følge nøye med i de forhold barn lever under og sette inn tiltak mot sosiale problemer tidligst mulig.

Ifølge opplysninger fra Oslo kommune er det i løpet av det siste året gjort en stor innsats i bydelene for å unngå bruk av døgnovernattningssteder, eksempelvis hospits og pensjonat, som midlertidig botilbud for barnefamilier. Pr. 21.12.00 bodde ingen barn i slike døgnovernattningssteder. Tre barn bodde i et hybelsenter som har inngått kvalitetsavtale med Oslo kommune og som derved har forpliktet seg til ikke å ta imot rusmiddelmissbrukere og eventuelt andre som kan ha skremmende atferd. 36 barn bodde i et kommunalt botreningstilbud for flyktningsfamilier.

Også de øvrige større bykommunene rapporterer at de ikke plasserer barn og barnefamilier på døgnovernattningssteder med tyngre rusmiddelproblematikk.

Spørsmål nr. 152

Innlevert 4. januar 2001 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 15. januar 2001 av kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 5 (2000-2001) støtter flertallet i kommunalkomiteen økt bruk av fosterhjem som bo- og omsorgsløsning for enslige mindreårige asylsøkere. Røde Kors går også inn for dette. Mange familier har meldt fra at de vil være fosterfamilier.

Hva vil kommunalministeren gjøre for å bruke denne nye muligheten til å få slutt på lange institusjonsopphold for enslige mindreårige asylsøkere og til få bosatt dem og inkludert dem i lokalsamfunn og i familier?»

Svar:

Jeg antar du viser til ventetiden i statlige mottak som de fleste enslige mindreårige må gjennom før en kommune er klar til å ta i mot dem.

For gruppen enslige mindreårige er rask bosetting av særlig stor betydning. Dette er barn og unge som befinner seg utenfor sin normale sosiale ramme, uten voksne holdepunkter i et nytt og ukjent land. Å korte ned oppholdstiden i mottak for disse barna og la dem få en mest mulig normal livssituasjon, er derfor en høyt prioritert oppgave som jeg som kommunal- og regionalminister er særlig opptatt av.

Samtidig er jeg klar over at det kan være en stor utfordring for en kommune å skulle ta imot enslige mindreårige. Enkelte av dem kan ha særlige behov når det gjelder bo- og omsorgsløsninger. Tilrettelegging for kontakt med andre i samme situasjon og egen nasjonal gruppe, og ikke minst tiltak for at de unge skal mestre skole og andre aktiviteter i lokalsamfunnet, er av stor betydning.

Når kommunene tar i mot enslige mindreårige er det ulike bo- og omsorgsløsninger som velges, og fosterhjem er en av dem. Når en enslig mindreårig har slekt som er bosatt i en kommune, anmoder UDI denne kommunen om å bosette den unge hos eller nær slektningene. Bofellesskap etableres som regel for de eldre ungdommene (over 15 år) uten slektstilknytning i Norge. Forskning viser at de mest stabile og vellykkede plasseringene har vært bokollektiv som omsorgsløsninger.

Små barn trenger som regel en annen og tettere oppfølging av voksne omsorgspersoner enn hva et bofellesskap kan gi. De yngste som ikke kan bo hos slektninger, blir vanligvis bosatt i fosterfamilie.

Jeg mener det er den enkelte unges situasjon og behov som må ligge til grunn for hvilke omsorgsløsninger som etableres. God bosetting av enslige mindreårige krever individuelt tilpassede tiltak som ivaretar deres behov for trygghet, tillit, omsorg, kontinuitet og oppdragelse. Ifølge barnevernloven § 4-22 skal det derfor velges personer til fosterforeldre som har evne til å gi barnet et trygt og godt hjem, og som kan løse oppfostringsoppgavene i samsvar med barnets behov, forutsetninger om oppholdets varighet m.m. Det bør ikke stilles mindre krav til fosterforeldre for enslige mindreårige enn til andre fosterforeldre.

Jeg setter stor pris på å høre at flere familier i det siste har meldt fra at de ønsker å være fosterfamilier eller på andre måter vil stille seg til rådighet for å bedre situasjonen for enslige mindreårige. Jeg har allerede sendt et brev til alle landets kommuner hvor jeg oppfordrer kommunene til å bosette enslige mindreårige og særlig vurdere bruk av fosterhjem som bo- og omsorgsløsning for de yngste barna, siden det nå er tegn til at flere familier melder sin interesse.

Familier som ønsker å bli fosterfamilier bør ta kontakt med kommunen hvor de bor, for at barneverntjenesten kan vurdere om fosterhjemmet tilfredsstillende tilfredsstillende kravene til en god bo- og omsorgsløsning. Kommunen kan så kontakte UDIs regionkontor, som vil ha oversikt over hvor mange enslige mindreårige som venter på å bli bosatt i deres region, og hvem som eventuelt kan bo i kortere eller lengre tid hos den aktuelle familien. Det er viktig at kommunens apparat kobles inn så tidlig som mulig slik at fosterfamilien kan få den hjelp og støtte den måtte trenge, og slik at det kan legges opp en mer langsiktig plan for den unges ulike aktiviteter og framtid.

Spørsmål nr. 153

Innlevert 5. januar 2001 av stortingsrepresentant Einar Steensnæs

Besvart 16. januar 2001 av fiskeriminister Otto Gregussen

Spørsmål:

«Nordsjøtrålerne har de seinere årene forsøkt å ta opp situasjonen for kvotetildelingene for deres fartøygruppe, men har fra Fiskeridepartementets side blitt henvist til gjennomgangen av ressursfordelingen mellom flåtegruppene som skal behandles av Norges Fiskarlag og gjøres gjeldende fra 2002. Nå foreligger det forslag om regulering av seifisket i Nordsjøen sør for 62. gr. n. br. som kan få svært negative virkninger for nordsjøtrålerflåten.

Vil fiskeriministeren imøtekomme fiskernes krav om en utsettelse av nye reguleringer for sei til den nevnte gjennomgangen er gjennomført?»

Begrunnelse:

Det erkjennes også fra fiskernes side at sei-reguleringene er aktualisert fordi det er fastslått at det i dag er for lite sei i Nordsjøen for alle fartøygrupper. At fabrikktrålerne også fikk tilgang til sei-ressursene i Nordsjøen har utvilsomt hatt mye å si for denne situasjonen. Men de nevnte reguleringene har en spesiell negativ effekt for nordsjøtrålerne som har dette havområde som sitt primære fangstområde. Fisket etter tobis er nesten borte. I tillegg har denne flåtegruppen i de seinere årene fått altfor små kvoter på makrell, lodde og sild. Fisket etter øyepål og kolmule gir uvegerlig endel innblanding av sei. 20 pst.-regelen for innblandingsfangst har derfor vært helt avgjørende for lønnsom virksomhet for nordsjøtrålerne. Representantskapet i Sør-Norges Trålerlag har foreslått at hele gruppekvoten måtte kunne fiskes som bifangst i et ordinært industritrålfiske for å kunne opprettholde normal aktivitet gjennom året. En totalkvote på 6 220 tonn sei til industritrål i 2001 med maksimal kvote pr. fartøy på 200 tonn vil føre til at flåten må søke til lands dersom tobisfisket fremdeles svikter. Det vil berøre viktige arbeidsplasser både ombord og i mottaker- og foredlingsanlegg i land.

Svar:

Tradisjonelt har 50-60 fartøyer drevet et direktefiske etter sei i Nordsjøen og Skagerrak. Til tross for en viss økning i deltakelsen, har det før 1999 langt på vei vært mulig å ivareta interessene til de trålerne som tradisjonelt har drevet dette fisket.

I 1999, og spesielt 2000, har imidlertid en kombinasjon av lavere totalkvote, økt kapasitet, økt deltagelse og reduserte maksimalkvoter satt reguleringene under press. Trålerflåten består av mange fartøyer med ulik forutsetning og interesse for å drive seifiske sør for 62°N, og det har vist seg vanskelig å finne et reguleringsopplegg som tilfredsstillte alle ønsker og krav.

Nordsjøtrålerne direkte fiske etter sei har variert avhengig av tobisfiskeriet. I år med lite tobis har flere nordsjøtrålere drevet et direkte fiske etter sei, mens tobisfisket blir prioritert i år med god tilgjengelighet. Med sviktende tobisfiske vil innsatsen i fisket etter øyepål og kolmule øke. I disse fangstene vil det til tider kunne være relativt stor innblanding av sei.

Variasjonene illustreres av at nordsjøtrålerne i perioden 1980 - 2000 stod for gjennomsnittlig 15% av seifangstene i trålfisket i området, mens dette utgjorde 17,5% i 1999 og 31,6% pr. 12. november 2000.

Reguleringsrådet drøftet den 6. - 7. desember 2000 fordelingen av gruppekvoten på 26.000 tonn for trålerne, og var enig om at det avsettes et kvantum på 3.000 tonn for å dekke bifangst av sei i industritrålfisket etter øyepål og kolmule. Det resterende trålkvantommet fordeles med 68% til torsketrål, 18% til seitrål og 14% til industritrål. Reguleringsrådet var dermed enige om å fordele gruppekvoten for trålerne i 2001 med 15.640 tonn til torsketrålerne, 4.140 tonn til seitrålerne, og 6.220 tonn (inkludert bifangst) til industritrålerne. Nordsjøtrålerne kvote (inkludert bifangst) for 2001 utgjør 23,9% av trålerne gruppekvote.

Reguleringsrådet anbefalte videre at industritrålgruppen i 2001 reguleres med maksimalkvoter på 200 tonn, hvorav 30 tonn gis som en garantert kvote. Maksimalkvoten skal dekke både et eventuelt direkte fiske etter sei og bifangst i industritrålfisket. En slik regulering vil være nødvendig for å sikre en rimelig fordeling av en begrenset totalkvote for sei på alle gruppene og fartøyene som har sei i Nordsjøen i sitt driftsgrunnlag.

I reguleringene av fisket etter sei sør for 62°N i 2001 har jeg fulgt tilrådingen fra Reguleringsrådet.

Det er mitt mål at reguleringen av seifisket i Nordsjøen og Skagerrak skal være mest mulig hensiktsmessig for alle gruppene som deltar i dette fisket. Jeg er innforstått med at seifisket sør for 62°N, herunder trålfisket, skal drøftes i Ressursfordelingsutvalget nedsatt av Norges Fiskarlag. Når utredningen fra utvalget er fremlagt vil jeg vurdere konklusjonene nøye, og deretter vurdere om det er grunnlag for å gjøre endringer i reguleringene av fisket etter sei sør for 62°N i 2001.

Det bør imidlertid legges til at situasjonen for nordsjøtrålerne på mange måter er spesiell i forhold til andre fartøygrupper, både ved at gruppen har et

viktig, men sterkt varierende driftsalternativ på uregulerte fiskeslag, men også ved at driftsinntektene varierer sterkt mellom fartøyene i gruppen. Mens øvrige grupper ønsker en stadig større grad av «findeling» av gruppeandeler, og dermed større forutberegnelighet mht. driftsgrunnlag, har nordsjøtrålerne kanskje større interesse av fleksibilitet i fordelingen. Dette for å kunne utnytte de uregulerte fiskeslagene, men likevel ha sei som sikkerhet når disse ikke gir det nødvendige utbytte.

Det er behov for å se på situasjonen for nordsjøtrålerne i et helhetsperspektiv, og jeg vil i inneværende år starte arbeidet med å revidere konsesjonsforskriftene samt vurdere innføring av enhetskvoter også for denne gruppen.

Spørsmål nr. 154

Innlevert 8. januar 2001 av stortingsrepresentant Jan Tore Sanner

Besvart 16. januar 2001 av forsvarsminister Bjørn Tore Godal

Spørsmål:

«I brev av 19. februar 1996, til daværende forsvarsminister Jørgen Kosmo, tok jeg opp spørsmålet om årlig bekransning av 8 riksbautaer i Oslo. I brev av 16. april 1996, svarer forsvarsministeren: «Jeg tror faktisk at det kan være bedre at vi holder litt igjen og heller foretar større markeringer i f.eks. år 2000 eller 2005.» Jeg er gjort kjent med at det ikke ble foretatt noen bekransning 8. mai 2000.

Vil forsvarsministeren ta et nytt initiativ for å få kontinuitet i bekransningen av riksbautaene?»

Svar:

Som det framgår av stortingsrepresentantens spørsmål ble saken opprinnelig tatt opp av Sanner i 1996 med daværende forsvarsminister Kosmo som uttalte at han ikke fant det naturlig å gjøre bekransningen til en årlig foreteelse. Han mente det var bedre å vise en viss tilbakeholdenhet og heller foreta større markeringer i for eksempel år 2000 eller 2005.

Forsvarsdepartementet vurderte dette i forbindelse med ulike arrangementer i fjor i anledning 60-års markeringene av begivenhetene i 1940 og 55-års markeringen av frigjøringen i 1945. Hoveddelen av ressursene gikk til markeringen av Narviks frigjøring i mai 1940. I lys av dette og at departementets ansvar først og fremst er knyttet til militære monumenter, fant departementet ikke å kunne prioritere ressurser til disposisjon for bekransning av angjeldende bautaer i Oslo-området i 2000.

Forsvaret har alltid stilt ressurser til disposisjon ved større markeringer i forhold til den andre verdenskrig og vil fortsatt gjøre det for å hedre de som kjempet for landets frihet.

Jeg finner det likevel ikke naturlig å initiere en årlig bekransning av angjeldende åtte riksbautaer, da dette ikke dreier seg om militære monumenter. Jeg vil ta initiativ overfor Statsministerens kontor, Stortingets direktør, Utenriksdepartementet og Oslo kommune for å få avklart hvem som har et særlig ansvar for bekransningen av angjeldende riksbautaer, og eventuelt ta forholdet opp med regjeringskollegaer med sikte på en avklaring av det spørsmål som stortingsrepresentanten stiller.

Spørsmål nr. 155

Innlevert 8. januar 2001 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 16. januar 2001 av justisminister Hanne Harlem

Spørsmål:

«Soningsudyktighet» brukes som begrunnelse for Kongens benådning i Statsråd av en person som er dømt til 3 1/2 års fengsel for voldtekt.

Slipper vedkommende forbryter strafflignende el. behandlende reaksjon om han ikke begår nye forbrytelser i prøvetiden, og mener statsråden at alternativene i dagens reaksjonsmuligheter for soningsudyktige er gode nok og utnyttes maksimalt til behandling og tilpasset frihetsberøvelse som en konsekvens av at den erklærte soningsudyktige har begått en svært alvorlig forbrytelse?»

Begrunnelse:

Bakgrunnen for spørsmålene er den berettigede oppmerksomhet media i Buskerud (og TV 2) har gitt benådningen av en drammenser i 40-årene. Denne benådningen skjedde i statsråd før jul, og skal iflg. Drammens Tidende bety at dommen på 3 1/2 års fengsel ble omgjort til betinget og to års prøvetid. Men det har så langt ikke framkommet noen utdypende begrunnelse eller forklaring til «folkeopplysning» i slike tilfeller. Man stiller spørsmål ved om f.eks. en ny forbrytelse begått i prøvetiden automatisk vil bety at soningsudyktigheten blir opphevet eller om den er permanent. Likedan er det ulike spørsmålsstillinger som melder seg i forholdet dømt overgriper - ofrene. I dette tilfellet fikk det ene av ofrene vite om benådningen gjennom et kritesenter. Offerets reaksjon går ganske naturlig på den smerte hun har hatt og fortsatt gjennomgår med behandling for ettervirkninger, mens det synes som overgriperen går fri for konsekvenser av sine handlinger. Det er ikke ønskelig med svekkelse av alminnelige folks rettsoppfatning, men en benådningssak som denne medvirker til det når det ikke gis utfyllende forklaringer. Den uinnvidde ser på de framstilte fakta, og trekker sine konklusjoner ut fra det. I foreliggende sak gjelder følgende: Mannen dømmes både av byretten og lagmannsretten, mens Høyesterett avviser hans anke. Statsadvokaten har gjentatte ganger forsøkt å få vedkommende inn til soning, men han har søkt om soningsutsettelse og fått det. I 1998 søkte mannen om å bli benådet, men 8. oktober samme år avsto Kongen i Statsråd søknaden.

Det vil derfor være av stor betydning for rettsfølelsen og den videre holdning til denne og liknende saker at statsråden bidrar til klargjøring gjennom svar på de fremsatte spørsmålene.

Svar:

Benådningsinstituttet er ment å være en sikkerhetsventil i det strafferettslige reaksjonssystem. Benådning skal hindre at straff blir fullbyrdet når dette vil være svært urimelig på grunn av særlige omstendigheter som er inntruffet etter rettskraftig dom, eller som domstolen ikke hadde kjennskap til. Kriteriene for å innvilge benådning er strenge.

I de fleste tilfeller vil utgangspunktet for en søknad om benådning være særlige helsemessige forhold av enten somatisk eller psykisk art. Hver søknad undergis på den bakgrunn en konkret og skjønnsmessig helhetsvurdering, der man tar hensyn til ulike forhold det er relevant å legge vekt på. Når utgangspunktet for eksempel er alvorlige helseproblemer, vil dette måtte vurderes i forhold til blant annet det straffbare forholdets art, hensyn til de fornærmede og hvor gammel dommen er uten at domfelte kan lastes for

tidsforløpet. De hensyn som eventuelt begrunner en søknad om benådning må derfor være av vesentlig større tyngde i en sak der en person er dømt for alvorlige forhold.

Domfelte som er erklært soningsdyktig på grunn av betydelig helsemessige problemer etter rettskraftig dom, er en svært uensartet gruppe. Dersom sakkyndig uttalelse - fortrinnsvis fra psykiater ved politilegens kontor eller annen offentlig lege - konkluderer med at en soningsdyktighet er av varig art, kan benådning være aktuelt etter en totalvurdering av samtlige momenter i saken. Når personer settes i fengsel påtar fengselsmyndighetene seg et ansvar for vedkommende. I saker der det foreligger klare og velbegrunnede legeerklæringer om at innsettelse i fengsel kan gi alvorlig helseskade, eller i verste fall få fatale konsekvenser, er dette noe man nødvendigvis må ta hensyn til.

I en vurdering tar departementet alltid opp spørsmålet om det foreligger forsvarlige alternativer til soning av straff i lukket eller åpent fengsel - herunder soning i behandlingsinstitusjon i medhold av fengselsloven § 12. Utfallet av den konkrete, skjønsmessige totalvurderingen kan og være at søknaden om benådning avslås, selv om domfelte er erklært varig soningsdyktig, slik at dommen blir stående ufullbyrdet eventuelt fram til foreldelsesdato. I særlig alvorlige straffesaker, som for eksempel voldtektssaker, skal det svært mye til for at benådning innvilges, selv om domfelte anses varig soningsdyktig.

Taushetspliktsbestemmelsene i forvaltningsloven gjør at jeg ikke har lov til å kommentere den konkrete enkeltsaken nærmere. Vedtak i sak om benådning

er for øvrig unntatt fra den forvaltningsmessige begrunnelsesplikt, jf. forskrift til forvaltningsloven § 24 gitt ved kongelig resolusjon av 16.12.77 og 05.06.81.

Benådning av ubetinget fengselsstraff innebærer som regel at straffen gjøres betinget med en prøvetid på 2 år. Dersom domfelte ikke begår nye straffbare handlinger i prøvetiden, slipper han å sone straffen. Det kommer ingen alternative reaksjoner i stedet for fengselsstraffen. Eventuelle alternative reaksjoner vil være vurdert i forbindelse med spørsmålet om soning i behandlingsinstitusjon etter fengselsloven § 12, jf. ovenfor. Eventuell medisinsk oppfølging - herunder opphold i institusjon - er i tilfelle medisinsk fundert, og følgelig helsevesenets ansvar.

Det er imidlertid viktig å understreke at benådning av ubetinget fengselsstraff innebærer at domfelte i særlige situasjoner slipper å sone straffen i fengsel. Det må likevel ikke være tvil om at domfelte er funnet skyldig og er idømt en straff av domstolen med hva det innebærer, herunder oppføring i strafferegisteret. Benådning rokker ikke ved dette.

Etter min mening synes ovenstående gjennomgang av gjeldende lover, retningslinjer og praksis på det aktuelle området å vise at myndighetene har tilfredsstillende virkemidler i forhold til domfelte som er erklært soningsdyktig.

Spørsmål nr. 156

Innlevert 8. januar 2001 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum

Besvart 17. juli 2001 av samferdselsminister Terje Moe Gustavsen

Spørsmål:

«Togavgangene fra Kongsvinger til Oslo har blitt redusert fra 16 til 8 avganger fra 7.1.01. Begrunnelsen for reduksjonen er mangel på togpersonell.

Hva har NSB tenkt å gjøre for å få mer personell og et bedre togtilbud for folk fra Kongsvinger-området?»

Begrunnelse:

Da persontrafikken ble omgjort til nærtrafikk på Kongsvingerbanen, lovet NSB et betydelig bedre rutetilbud for å veie opp den manglende komforten. Det rutetilbudet som tilbys i dag er ikke lagt til rette for brukerne.

Med togavgang fra ca. 05.00 til 06.24, og så et opphold til 10.54 og 11.15, så igjen et opphold fram til 18.57 og 19.31, vitner dette ikke om at brukerne er hørt eller tatt hensyn til. Det kan også nevnes at buss-tilbudet er utvidet, men problemet er at bussen tar ca. 30 minutter lengre tid til Oslo.

Svar:

For å bedre lokførersituasjonen har NSB satt i verk en rekke tiltak, herunder rekruttering av lokførere fra Sverige og Danmark, økt rekruttering til NSBs lokførerutdanning, og intern effektivisering. Lokførersituasjonen i Sverige og Danmark er imidlertid i stor grad tilsvarende situasjonen i Norge, slik at rekruttering av lokførere fra disse landene gir et heller marginalt bidrag til å lette lokførersituasjonen i Norge. NSB står også foran en større innføring av nytt lokaltogmateriell (36 nye vognsett) i løpet av de neste 1-2 år. Dette krever at tilgjengelige og nye lokførere også må ha nødvendig opplæring (omskolering) for å kunne kjøre de nye lokaltogene. Utdanningstiden for nye lokførere er om lag 2 år. NSB forventer derfor ikke noen vesentlig forbedring i lokførermangelen før om ca. 2 år.

I vurderingen av hvor rutekuttene i forbindelse med lokførermangelen skal tas, har det vært lagt til grunn at færrest mulig reisende skal rammes, og at tilgjengelige lokomotivførere frigjøres og settes inn der togtrafikken er størst. NSB har derfor ikke på kort sikt ledig kapasitet til å gjenoppta trafikken, uten at dette går utover togtilbud med flere reisende. Dette gjelder selv om det skulle være vilje til en økning i bevilgningen til statlig eller fylkeskommunalt kjøp av persontogtjenester på Kongsvingerbanen. NSB mener at en eventuell gjenopptakelse av togtilbudet også vil kreve en bedre samordning av buss- og togtilbudet slik at den Oslo-rettede kollektivtrafikken i større grad kan kanaliseres til toget. Dette har det ikke vært politisk vilje til på lokalt hold til nå.

Det fremtidige togtilbudet på Kongsvingerbanen vil bli vurdert i forbindelse med de forestående forhandlingene mellom Samferdselsdepartementet og NSB om ny rammeavtale om statlig kjøp av persontransport for perioden 2002-2005. Departementet vil i disse forhandlingene bl.a. vurdere togets rolle på Kongsvingerbanen i forhold til det totale regionale transporttilbudet, herunder også togtrafikken til/fra Sverige (Kungspilen og Linx).

Spørsmål nr. 157

Innlevert 8. januar 2001 av stortingsrepresentant Erna Solberg

Besvart 16. januar 2001 av kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad

Spørsmål:

«Det ble for snart et år siden gitt en ett-års stopp i utsendelse av nord-irakiske kurdere selv om de hadde fått avslag på sine søknader om asyl/opphold på humanitært grunnlag. Begrunnelse var problemer knyttet til hjemsendelsen/mottak av asylsøkerne i Irak.

Siden året snart er omme vil jeg be statsråden om en orientering om hva som har vært gjort for å realisere vedtakene om tilbakesendelse, og hva departementet nå vil gjøre med denne gruppen asylsøkere?»

Svar:

Inntil 1998 var tallet på irakiske asylsøkere som kom til Norge relativt stabilt. Tilstrømmingen økte kraftig fra og med 1998 da det ble registrert 1 317 asylsøkere fra Irak, og nådde en foreløpig topp i 1999 da 4 073 personer søkte asyl. Alle har fått sine søknader om asyl behandlet på individuelt grunnlag. Noen har fått asyl, andre har fått opphold på humanitært grunnlag. Det viste seg imidlertid at de fleste ikke hadde behov

for beskyttelse i Norge, enten fordi de ikke risikerte forfølgelse i hjemlandet eller fordi de allerede hadde oppnådd beskyttelse i et annet europeisk land.

I mars 2000 besluttet Justisdepartementet at irakiske asylsøkere som etter en individuell vurdering ikke hadde behov for beskyttelse, skulle gis midlertidige tillatelser som verken kunne danne grunnlag for familiegjenforening eller bosettingstillatelse. Begrunnelsen for dette var bl.a. behovet for å samordne norsk praksis med praksis overfor irakiske asylsøkere i øvrige europeiske land. En viktig begrunnelse for å gi begrensede tillatelser var at de ville bidra til å hindre tilstrømming av irakiske asylsøkere uten beskyttelsesbehov til Norge. Dessuten hadde Norge, i likhet med andre europeiske land, ingen etablert ordning for å returnere personer uten oppholdsgrunnlag til Irak. Endringen av praksis har ikke fått betydning for flyktninger med behov for beskyttelse i Norge.

I året som har gått har sikkerhetssituasjonen i Nord-Irak vært relativt stabil. Både UNHCR og de øvrige nordiske landene deler denne oppfatningen. Utlendingsdirektoratet har etablert en ordning med frivillig retur til Irak i samarbeid med International Organization for Migration (IOM).

Utlendingsforvaltningen vil fortsette å arbeide for å få til retur av de som ikke vil returnere frivillig til Irak, både nasjonalt og i samarbeid med andre europeiske land. Jeg vil understreke at det er mulig å returnere frivillig til Irak.

Søknader om asyl og fornyelser av tillatelser til irakere skal ifølge utlendingsloven avgjøres av Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda som klageinstans. Jeg vil følge praksis i direktoratet og nemnda nøye. Dersom det er behov for å endre praksis, vil jeg benytte den myndigheten departementet har til å foreslå endringer i utlendingsloven og/eller forskriften.

Spørsmål nr. 158

Innlevert 8. januar 2001 av stortingsrepresentant Erna Solberg

Besvart 16. januar 2001 av kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad

Spørsmål:

«I forbindelse med etableringen av næringshager i regi av SIVA møter en del kommuner krav om at de skal gå inn på eiersiden eller stiller driftsmidler til disposisjon for at det opprettes næringshager. I St.prp. nr. 1 står det i omtalen nevnt lokal medvirkning, det finnes ingen spesifisering av at denne skal være offentlig eller kommunal.

Kan statsråden klargjøre hvilke betingelser som stilles for å etablere næringshager og spesielt hvilke krav som stilles om kommunal deltagelse?»

Svar:

Etablering av næringshager skal i hovedsak skje innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Normalt skal ikke større byer eller steder med regionale høyskoler og lignende komme i betraktning. Etablering skal for øvrig ha en forankring i kommunale og/eller fylkeskommunale næringsplaner. SIVA beslutter selv om de vil investere i et næringshageprosjekt.

Næringshageetableringer skjer ikke etter søknad, men ut fra grundige vurderinger og omfattende forarbeid i fellesskap mellom SIVA og lokale aktører, bl.a. kommunen. Formålet er bl.a. å avdekke behov, potensial og finansieringsmuligheter. Det er lagt til grunn at finansiering av både forprosjektfase, etablering, investeringer og drift skal skje med deltakelse av lokale aktører, både offentlige og private, i tillegg til den kapitalen som tilføres gjennom SIVA de fem første årene. I tillegg til å sikre finansiering, er målet med å kreve lokal medfinansiering å bidra til at prosjektet forankres i forpliktende deltakelse og gjennomføringsvilje lokalt, bl.a. hos de aktuelle kommunene.

Når det gjelder de næringshageselskaper som etableres, legges det opp til privat majoritetseierskap. SIVAs andel av aksjekapitalen skal i hovedsak være 33,3 prosent eller mindre. Kommunenes eierandeler vil dermed også kunne variere mellom de ulike prosjektene. Det er dermed ingen entydig fastsatte eierandeler eller beløp som kommunene forutsettes å delta med.

Når det gjelder finansiering av driftsoppgaver i næringshagene, vil det generelt være vanskelig å få inn privat kapital, i hvert fall inntil næringshageselskapet kan oppnå finansiell og kommersiell lønnsomhet. De første fem årene vil det derfor i hovedsak være nødvendig å tilføre offentlige midler til driften. SIVA legger opp til å dekke inntil en tredjedel av de nødvendige driftsmidler; den resterende andelen vil dermed måtte finansieres fra andre offentlige kilder, i praksis som regel kommune og/eller fylkeskommune.

Sterkt lokalt initiativ og engasjement er avgjørende for å lykkes med en næringshageetablering. For å oppnå dette må både offentlige og private aktører lokalt få et eierskap til næringshagen. Etter min mening er medfinansiering et viktig grep for å skape lokalt engasjement og forankring. Jeg tror også at det lokale engasjementet er nødvendig for å sikre levedyktige næringshager når SIVA trekker seg ut etter de fem årene støtten etter forutsetningene skal vare. Etter dette tidspunktet vil det først og fremst være de lokale aktørenes ansvar å videreføre næringshagen.

Dokument nr. 15:13

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 200

Innlevert 18. februar 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 28. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Er det et mål for statsråden å tvinge små kommuner til sammenslåing gjennom å gi dem økonomiske rammer som "ikke gjør det mulig (...) å være selvforsynt", slik det går fram av statsrådets uttalelser til Bergens Tidende 17. februar, og er dette Regjeringens strategi eller bare høyttenkning fra statsrådets side?»

Begrunnelse:

Arbeids- og administrasjonsministeren har holdt foredrag på årsmøtet til Bergen Høyre. Ifølge Bergens Tidende 17. februar uttalte statsråden på dette møtet at han har gitt opp tanken på å ta initiativ til nedlegging av småkommuner. I stedet vil han tvinge dette gjennom ved hjelp av den trange kommuneøkonomien. Avisen siterer statsråden på at "Vi må gi økonomiske rammer som ikke gjør det mulig for de minste kommunene å være selvforsynt på alle områder."

Svar:

Jeg viser til svar i ordinær spørretime 27. februar og skriftlig spørsmål nr. 211 om tilsvarende tema.

Regjeringen mener at en del kommuner bør slutte seg sammen, slik at de i framtiden blir i stand til å møte innbyggernes krav om stadig bedre velferdstjenester. Regjeringen mener imidlertid ikke at tvangs-sammenslutninger er veien å gå. Initiativet til kommunesammenslutninger må tas på lokalt hold.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å sørge for en rettferdig fordeling av midlene som blir tilført kommunesektoren. Overføringene gjennom inntektssystemet bør derfor så langt som mulig være basert på objektive kriterier. Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder befolkningssammensetning, geografisk struktur og størrelse. Dette medfører at det er store variasjoner mellom kommunene i hvilke behov innbyggerne har for kommunale tjenester, og hvor mye det koster å produsere en enhet av tjenestene. Gjennom utgiftsutjevningen får kommunene kompensert for kostnadsulemper.

I dag får kommunene gjennom utgiftsutjevningen full kompensasjon for kostnader knyttet til kommunestørrelse. Gjennom basistillegget får små kommuner kompensert for at de har høyere administrasjonsutgifter pr. innbygger enn større kommuner. Oslo og Utsira representerer her hvert sitt ytterpunkt. Mens Oslo får 11 kr pr. innbygger i basistillegg, får Utsira 23 784 kr pr. innbygger. Det foreligger fra Regjeringens side ingen planer om å endre prinsippene for utgiftsutjevningen.

Regjeringen skal gi kommunene de ressursene de trenger for å utføre sine oppgaver. Distriktskommunene skal også få de nødvendige ressursene. Regionaltilskuddet, som bidrar til å legge forutsetningene til rette for at utkantkommuner kan ha et høyt nivå på det kommunale tjenestetilbudet, skal videreføres. Kommunene må imidlertid være i stand til å omstille og utvikle seg for å kunne levere et bedre tjenestetilbud til brukerne. Det må være fokus på effektiv drift og ressursutnytting på alle områder, slik at vi får mest mulig velferd igjen for pengene. Kommuner som er kommet i en vanskelig økonomisk situasjon og ber om ekstra skjønnstilskudd vil derfor bli stilt overfor sterkere krav om å vurdere og iverksette nødvendige

omstillingstiltak for å få støtte, herunder samarbeid med nabokommunen(e) eller kommunesammenslutninger som gir effektivisering og besparelser.

Inntektssystemutvalget påpekte at basistillegget kan svekke kommunenes incentiver til å utnytte stor-driftsfordeler gjennom frivillige kommuneslutninger. Årsaken til dette er at deler av en eventuell kostnadsgevinst trekkes inn av staten i form av redusert utgiftsutjevneende tilskudd. For å motvirke at kommuner som slutter seg sammen skal få et inntektstap, er det fra og med i år innført et eget inndelingstilskudd i inntektssystemet. Kommuner som slutter seg sammen vil motta inndelingstilskudd i 10 år. Kommuner som slutter seg sammen vil dessuten få delvis kompensert engangskostnader knyttet til omorganisering.

Utviklingen i krav til arbeidsmiljø og utfordringer for de ansatte, samt kravene brukere vil stille til bl.a. kompetanse og kvalitet i offentlig saksbehandling og tjenester, vil gjøre det vanskelig for små kommuner å være selvforsynte på alle områder. Vi kan ikke gjennom kommuneøkonomi kompensere for dette. Derfor må kommunene samarbeide. Det settes imidlertid ikke i verk tiltak overfor de minste kommunene for å tvinge dem til å samarbeide.

Spørsmål nr. 201

Innlevert 18. februar 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 27. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Er forsvarsministeren enig i at etableringen av Regionfelt Østlandet krever smidighet og imøtekomment overfor de parter som berøres, og at særlig grunneiere og beboere ved og i feltet må gis tilstrekkelig informasjon og bistand for at feltet skal få en vellykket etablering, og vil forsvarsministeren nå bidra til at de berørte av etableringen av Regionfelt Østlandet får dekket sine utgifter til juridisk bistand, det være seg organisasjoner eller personer?»

Begrunnelse:

Etableringen av Regionfelt Østlandet er en av de største inngrep i norsk natur og utmark i vår tid. Mange grunneiere og beboere blir berørt av støy, båndlegging av eiendom og makeskifte. Om etableringen skal gjennomføres må dette skje på en skånsom og fleksibel måte. Nå må de berørte parter sikres fri retts hjelp i denne prosessen.

Jeg er gjort kjent med at Forsvaret har gitt fri advokatbistand til berørte parter ved sammenslåingen av Mauken og Blåtind skyte- og øvingsfelt. Det samme skal være tilfelle ved Halkavarre og Porsangmoen skytefelt.

De berørtes interesseorganisasjon - Regionfelt Østlandet (BIO-RØ) og Osen Vel er etter undertegnede oppfatning representanter for mennesker som blir betydelig berørt, bl.a. av støy og ulempe. De må sikres god bistand for å ivareta sine rettigheter. Staten, som pådriver for prosjektet, må sikre slik bistand. De støyutredninger som nå foreligger taler sitt klare språk for at særlig Osen-samfunnet må sikres. En gjennomføring av feltet uten at man tar usikkerheten, frykten og behovet for klarhet på alvor for bl.a. Osen-samfunnet vil bidra til å skape store problemer for gjennomføringen av regionfeltet. Ingen av partene vil derfor tjene på dette.

De berørte må nå som gruppe sikres juridisk bistand også før de individuelle oppgjør starter. På sikt vil dette kunne bli besparende også for det offentlige. Forsvarsdepartementet har overfor Osen Vel og BIO-RØ bl.a. i forsvarsministerens brev datert 29. januar i år til Osen Vel påpekt at organisasjonene sammen skal registrere de eiendommene som blir berørt, uten egentlig selvstendig ta stilling til spørsmålet om juridisk bistand. Denne registreringen er etter de berørtes oppfatning i stor grad utført, og både disse og staten vil tjene på at de berørtes organisasjoner samlet nå gis dekning for juridisk bistand. Det er nå folk føler usikkerhet om fremtiden. Det er nå de har behov for juridisk bistand. Det er viktig at disse også som gruppe sikres slik bistand for å fange opp de enkeltpersoner som aldri vil nås med informasjon og bistand. Forsvarsministeren bes nå besørge slik bistand, og minimalisere unødvendig uro.

Svar:

Når Forsvaret foretar eiendomsinngrep, ser vi det alltid som viktig å ha god kontakt med alle berørte parter. Dette gjelder ikke bare de berørte kommuner og spesielle fagmiljø, men også grupper og organisa-

sjoner som representerer befolkningen, slik som BIO-RØ og velforeninger. Forsvarsbyggs prosjektorganisasjon har derfor ytet betydelig økonomisk støtte til generell drift av BIO-RØs virksomhet. I 2000 ble det gitt et bidrag på 150 000 kr, og dette bidraget ble videreført med 200 000 kr i 2001. I tillegg er det gitt en rekke mindre beløp til dekning av portoutgifter og møtegodtgjørelse. For 2002 er det også planlagt å gi et bidrag på 200 000 kr.

Hvorvidt en person får partsstatus i forhold til et konkret prosjekt, vil i praksis avhenge av hvor direkte han blir berørt av tiltaket. De som således får partsstatus i forhold til tiltaket, får en annen formell status i forhold til lovverket enn de som ikke blir berørt på samme måte.

Forsvaret som statsetat forholder seg til Grunnloven § 105 som beskytter den enkelte borger mot inngrep fra fellesskapet uten at det gis full økonomisk erstatning. Dette innebærer at Forsvarsbyggs prosjektorganisasjon arbeider med å skaffe en full oversikt over alle grunneiere og rettighetshavere som blir berørt på en slik måte at de får partsstatus i forhold til Forsvarets utbygging av regionfeltet.

Samtlige parter vil få tilbud om å etablere et avtaleforhold til utbyggeren samt tilbud om dekning av utgifter til juridisk bistand i denne prosessen.

Oppnås det ikke minnelig avtale med alle som har partsstatus, vil det bli påstevnet skjønn for å få avstått nødvendig grunn og rettigheter. Samtidig fastsettes økonomisk vederlag. Slikt skjønn kan påstevnes på forskjellig grunnlag, men uansett grunnlag vil Forsvaret som tiltakshaver dekke den annen parts nødvendige utgifter til saken, herunder utgifter til juridisk bistand. Dette følger direkte av skjønnsloven § 54. Bestemmelser som pålegger tiltakshaver å dekke visse typer utgifter, finnes også i oreigningsloven, kapittel II.

Forholdet er således at alle eiendomsbesittere og rettighetshavere som kan påvise at de blir direkte berørt av inngrepet, etter lovverket har krav på individuelt å få dekket sine utgifter til juridisk assistanse i forbindelse med utbyggingen av Regionfelt Østlandet. Det er derimot ingen regel som tilsier at en gruppe av befolkningen kollektivt gis dekning til juridisk bistand uten å påberope seg et partsforhold.

Som jeg har nevnt innledningsvis, er samarbeid og informasjon viktig for at feltet skal få en vellykket etablering, og et nært og godt forhold til BIO-RØ er ett grunnlag for en positiv fremdrift av prosjektet. Men jeg kan ikke se at organisasjonen som sådan behøver en egen juridisk rådgiver, når de av organisasjonens medlemmer som blir berørt vil få dekket utgifter til egne advokater på individuelt grunnlag.

Spørsmål nr. 202

Innlevert 18. februar 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 27. februar 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I en artikkel i Dagbladet 14. februar skriver komitéleder Bror Yngve Rahm: "Gjennom en rekke forutsetninger og vilkår pålegger Samarbeidsregjeringen operatøren å sikre en forsvarlig utnyttelse av gassressursene i Snøhvit."

Hva er det konkret Samarbeidsregjeringen krever av operatørene utover det som er normalt ved petroleumsvirksomhet?»

Svar:

Snøhvit-prosjektet representerer den første utbyggingen i Barentshavet, som er et sårbart område. I forbindelse med Snøhvit-utbyggingen er det derfor lagt vekt på at vi må gå forsiktig fram. I Sem-erklæringen la vi opp til en tidsmessig forskyvning av behandlingen av Snøhvit-prosjektet, og forpliktet oss til å foreta en gjennomgang av de miljømessige innvendingene fra høringsinstansene samt at det skulle tas hensyn til innvendinger som ble fremmet av aktuelle fagmyndigheter. Dette har vi fulgt opp.

Sikkerhets- og miljømessige spørsmål knyttet til Snøhvit-utbyggingen har vært vurdert av de aktuelle fagmyndigheter, på tilsvarende måte som for alle andre utbyggingsprosjekter på sokkelen. På bakgrunn av de vurderingene som ble gjort i denne prosessen, ble de forutsetninger og vilkår som er angitt i St.prp. nr. 35 om utbygging, anlegg og drift av Snøhvit LNG satt. Som det fremgår av St.prp. nr. 35 vurderes utredningsplikten for Snøhvit LNG som oppfylt og konsekvensene av Snøhvit-prosjektet som tilstrekkelig utredet som beslutningsgrunnlag for vedtak om godkjenning av plan for utbygging og drift.

Oppfylt utredningsplikt innebærer at man har kartlagt alle relevante forhold i forbindelse med Stortingets behandling av plan for utbygging og drift og plan for anlegg og drift. SFTs behandling av utslippstillatelsene vil sikre at utslipp til luft og sjø skjer innenfor akseptable rammer, og en forsvarlig utnyttelse av gassressursene på Snøhvit blir dermed sikret.

Spørsmål nr. 203

Innlevert 19. februar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 25. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det er reist sterk kritikk for mangelfull informasjon fra lokalbefolkningen i et område i Den Dominikanske Republik hvor NCC med garantier fra GIEK skal bygge en dam. Utover kravet om deltakelse i høringer og representasjon i en komité for miljøtiltak, er det fra norske myndigheter stilt krav til informasjon og involvering for de berørte før det er gitt økonomiske garantier.

Anser GIEK at dette har vært tilfredsstillende fra de lokale myndigheters side?»

Begrunnelse:

Det vises til spørsmål nr. 178 til skriftlig besvarelse fra undertegnede. I svaret på dette spørsmålet opplyses det at GIEK har vurdert miljørisikoen i prosjekter, herunder spørsmål knyttet til forflytning av lokalbefolkning. I svaret gis utdypende informasjon om de miljøretningslinjer GIEK følger. Det opplyses også at det er stilt krav om tilfredsstillende miljørapport i forhold til den aktuelle saken. Videre opplyses det at GIEK bl.a. har stilt som forutsetning at de berørte må kunne delta i høringer. Det er viktig at miljøaspektene ved et slikt damprosjekt blir nøye gjennomgått. Men spørsmål nr. 178 dreide seg om problemstillinger knyttet til informasjon og involvering av lokalbefolkningen i prosjektet. Det ble også spurt om hvorvidt norske myndigheter vil ta noen initiativ for at lokalbefolkningens behov skal bli ivaretatt. I forhold til dette, er svaret på spørsmål nr. 178 så upresist og lite informativt, at jeg vil be om at det gis mer utførlig informasjon om hvordan GIEK har forholdt seg til den kritikken som er reist fra lokalbefolkningen i Guaigüi mot mangelfull informasjon og mulighet for deltakelse i planleggingen av det aktuelle damprosjektet.

Svar:

Når jeg i mitt svar på spørsmål nr. 178 fra stortingsrepresentant Djupedal gikk så vidt nøye inn på GIEKs miljøretningslinjer og miljørapporteringen for prosjektet, er det fordi spørsmålet knyttet til flytting av den berørte lokalbefolkningen inngår som en integrert og vesentlig del av dette. Jeg syntes også det var riktig å vise til OECDs Common Approaches on Environment and Officially Supported Export Credits for å vise at GIEK i det aktuelle prosjektet har fulgt internasjonale retningslinjer for vurdering av miljøkonsekvenser, herunder spørsmål knyttet til lokalbefolkningen.

Så kommer jeg til det konkrete spørsmålet: GIEK har i denne saken stilt krav til at de berørte må kunne delta i høringer og at det bør oppnås at disse også er med i den komité som skal overvåke og koordinere miljøtiltakene. I tillegg er det stilt krav om at det må foreligge kompensasjon til den delen av lokalbefolkningen som berøres. Disse kravene ble stilt før polise ble utstedt. GIEK er av den oppfatning at de krav som er stilt i denne saken ivaretar lokalbefolkningens behov. Norske myndigheter følger prosjektet gjennom ambassaden i Venezuela. Representanter både fra Utenriksdepartementet og ambassaden har vært på befaring i området og deres inntrykk er at det tas tilstrekkelig hensyn både til miljø og til de rundt 100 familiene som berøres av dette prosjektet. Ambassadør Dag Mork Ulnes har også deltatt i møte med komiteen som skal overvåke og koordinere miljøtiltakene. Ambassaden ønsker å ha kontakt med alle involverte parter i denne saken, men det understrekes at norske myndigheter må forholde seg til at dette prosjektet er vedtatt av den demokratisk valgte regjeringen i Den Dominikanske Republik. Som jeg opplyste i mitt svar på spørsmål nr. 178 foreligger det brev både fra klient og myndigheter i Den Dominikanske Republik som bekrefter at GIEKs forutsetninger vil bli fulgt opp. Jeg mener derfor at myndighetene i landet har vist at de vil ta de hensyn som er nødvendige for å kunne stille en garanti fra GIEKs side. Når det gjelder oppfølgingen av om forutsetningene virkelig blir fulgt opp har NCC engasjert Statkraft Grøner som rådgiver for utarbeidelsen av miljøoppfølgingsplanen og oppfølgingen av denne i utbyggingsperioden.

I brevet fra stortingsrepresentant Djupedal bes det om nærmere redegjørelse for hvordan GIEK har forholdt seg til kritikken som er reist fra lokalbefolkningen i Guaigüi mot mangelfull informasjon og mulighet for deltakelse i planleggingen av det aktuelle damprosjektet. Jeg antar at det her siktes til FIVAS' rapport. Til

dette kan jeg opplyse at GIEK først mottok FIVAS' rapport den 24. januar 2002 (rapporten ble ferdigstilt i januar d.å). GIEK har bedt NCC og Statkraft Grøner om kommentarer til innholdet i denne. Fra desember 2001 har GIEK mottatt noe e-post, hovedsakelig fra The Committee in Defense of Guaiçui vedr. prosjektet. Kopier av disse er også videresendt til NCC og Statkraft Grøner. GIEK tar denne saken alvorlig, og søker nå å få full oversikt over situasjonen. Når status i prosjektet er nærmere avklart, vil GIEK måtte vurdere hva som eventuelt må gjøres videre.

Avslutningsvis vil jeg framheve at GIEK i sine engasjementer rundt i verden bygger opp kundeforhold til seriøse bedrifter som er svært avhengige av sitt omdømme. Alle parter, utbyggere, entreprenører, myndigheter og finansielle partnere, må komme overens om hvilke standarder som skal benyttes. Til grunn for dette ligger bl.a. retningslinjer fra internasjonale organisasjoner som Verdensbanken, OECD og The World Commission on Dams. Ved utstedelse av garantier i denne konkrete saken anser jeg at dette er fulgt.

Spørsmål nr. 204

Innlevert 19. februar 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 28. februar 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Nyhetsbyrået IPS arbeider med å formidle nyheter fra den tredje verden. IPS har siden 1984 fått støtte fra Utenriksdepartementet. For 2002 er tilskuddet kuttet betydelig ned, og det er signalisert at en ikke kan regne med tilskudd for neste år. Dette har ført til at IPS har besluttet å legge ned fra 1. august.

Ser Regjeringen det som viktig å bidra til en bred dekning av nyheter fra sør, og vil Regjeringen bidra til at IPS kan opprettholde sin virksomhet?»

Begrunnelse:

IPS (Inter Press Service) har siden 1983 levert en daglig nyhetstjeneste på norsk, med vekt på nyheter fra den tredje verden, og nyheter sett i et sørperspektiv og formidlet av journalister i den tredje verden. IPS bidrar på denne måten til å formidle nyheter som skiller seg ut fra tyngden av internasjonal nyhetsformidling som domineres av sterke selskaper i nord.

Ifølge et oppslag i Dagens Næringsliv 28. januar har Norge frosset støtten til IPS internasjonalt som følge av at hovedkvarteret til IPS oppfattes å ligge i Harare, og at NORAD ønsker å se an den politiske utviklingen i Zimbabwe før en eventuelt kan gi ytterligere støtte til IPS. Det går ikke fram av artikkelen om det er noen sammenheng mellom kuttet i tilskudd til IPS i Norge og at en fryser tilskuddet til IPS internasjonalt.

Svar:

Den norske støtten til IPS er delt i to deler som er uavhengige av hverandre. Støtten til IPS/Norge forvaltes av Utenriksdepartementet, mens støtten til den internasjonale delen av IPS forvaltes av NORAD. Disse to saker vurderes separat.

Når det gjelder støtten til IPS/Norge vil jeg få anføre følgende: Departementet har i en rekke år bidratt økonomisk til IPS/Norge og har vurdert byråets nyhetstjenester fra sør som viktige i en medie verden dominert av kilder fra den rike del av verden. Det er to grunner til at vi nå reduserer støtten. Den ene er det faktum at kundegrnlaget og inntjeningen for IPS i Norge er redusert og skaper en uforholdsmessig stor avhengighet av statlige midler for å opprettholde virksomheten. Den andre grunnen, også relatert til den første, er den generelle utviklingen innen medieteknologi som gjør at man i dag lettere har tilgang til alternative internasjonale nyhetskilder via Internett.

Vi har avholdt møte med IPS/Norge i saken og vår beslutning har blitt møtt med forståelse. Vi er informert om at byrået har på gang et arbeid for å legge om sin virksomhet bl.a. med tanke på et bedre inntektsgrunnlag.

Norske utviklingsmyndigheter har også gjennom en rekke år støttet arbeidet til IPS' hovedkontor. Årets bevilgning er imidlertid holdt tilbake på grunn av usikkerhet rundt rammene for hovedkontorets virksomhet i Zimbabwe. I dette landet er det den senere tid innført et nytt lovverk som forverrer forholdene for media og det er grunn til å stille spørsmål ved om IPS under slike omstendigheter kan fungere i henhold til sine

statutter. Blant annet blir nå journalister fra en rekke land nektet akkreditering til landet. Vi vil følge denne saken nøye i tiden framover.

Spørsmål nr. 205

Innlevert 19. februar 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 26. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«På hvilken måte vil statsråden klargjøre hvorledes støtten til drifts/egenkapital med 10 mill. kr vil bli utbetalt til selskapet PROTEVS AS, slik selskapet etterlyser i brev av 16. desember 2001?»

Begrunnelse:

Selskapet PROTEVS AS ble høsten 2001 opprettet som et samarbeid mellom Universitetet i Bergen, Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratets Ernæringsinstitutt. Selskapet skal drive oppdragsforskning innen fiskeri- og havbruksnæringen og er omtalt i Stoltenberg-regjeringens St.prp. nr. 1 for 2001- 2002 Nærings- og handelsdepartementet kap. 920. Der heter det at Nærings- og handelsdepartementet i samråd med Fiskeridepartementet ville legge opp til at Forskningsrådet skulle medvirke til å realisere dette samarbeidstiltaket innenfor en ramme på 10 mill. kr.

Etter fremleggelsen av regjeringen Bondeviks tilleggsproposisjoner (St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 og 4) oppsto det en stor usikkerhet vedrørende statens bevilgning til driftskapital gjennom Forskningsrådet for det nye selskapet. Kuttene til næringsrettet forskning var så omfattende at Norges forskningsråd ikke var i stand til å dekke inn nye tiltak utover allerede inngåtte avtaler.

Fiskeriministeren sa i Stortinget 11. desember at til tross for at man har foretatt visse reduksjoner i bevilgningene til Forskningsrådet var marin forskning ett av de fire områdene som fortsatt skal være satsingsområder og at det ikke har noen hensikt å etablere et selskap om man ikke mener alvor med det.

Svar:

Spørsmålet om støtte til et senter for marin oppdragsforskning i Bergen har vært vurdert også i mitt departement.

Som representanten Frøiland anfører, foreslo regjeringen Stoltenberg i sitt budsjettforslag for 2002 10 mill. kr til tiltaket over NHDs budsjett. Opplegget til initiativtakene er at det etableres et eget selskap, PROTEVS AS, med en egenkapital på 7 mill. kr hvorav 1 mill. kr som aksjekapital (1/3 hver på stifterne - Fiskeridirektoratets Ernæringsinstitutt, Havforskningsinstituttet og UiB) mens 6 mill. kr skulle tilføres et overkursfond. Man ser så for seg en etableringsfase på 2-3 år og et behov for ytterligere statlig støtte på 23 mill. kr.

Regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag for 2002 foreslo 10 mill. kr til tiltaket over NHDs budsjett.

Samarbeidsregjeringen foreslo et kutt på 140 mill. kr til Forskningsrådet over NHDs budsjett. I tilleggsproposisjonen sies det: "Det forutsettes at spesielle føringer som tidligere er gitt i NHDs budsjettproposisjon for 2002 om bruk av departementets tilskuddsmidler gjennomgås på nytt. Fordelingen av tilskuddet til Forskningsrådet fastsettes etter nærmere dialog mellom Forskningsrådet og departementet." I NHDs dialog med Forskningsrådet for budsjettet 2002 har det vært en felles forståelse at det ikke vil være rom for dette tiltaket.

Innenfor de gitte budsjetttrammer som Nærings- og handelsdepartementet har, ser jeg ingen mulighet for vår medvirkning til finansiering av nye initiativ om etableringen av det nye senteret for marin oppdragsforskning i Bergen, PROTEVS AS, innebærer.

Jeg ser at dette er beklagelig. Men jeg må fastholde at en medvirkning fra NHDs side i 2002 ikke vil være mulig. Derfor må det søkes andre løsninger dersom de opprinnelige planene for den videre fremdriften skal fortsatt legges til grunn. Dette er også meddelt PROTEVS ved brev fra NHD.

Fiskeriministeren har på sin side uttalt seg positivt om tiltaket og hans departement har lagt forholdene til rette for at de to angjeldende institusjoner under hans departement som står bak initiativet, stiller de nødvendige midler for etablering av aksjekapital.

Jeg er beredt til å medvirke til at mitt departement også aktivt er med i arbeidet med å legge forholdene til rette for å utløse verdiskapingspotensialet innenfor den marine sektor, men ser som sagt ingen mulighet for at

Nærings- og handelsdepartementet skal kunne medvirke til finansieringen av PROTEVS som regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag innebar.

Spørsmål nr. 206

Innlevert 19. februar 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 25. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at barnas og foreldrenes juridiske rettigheter i skolesammenheng blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte?»

Begrunnelse:

Fremskrittspartiet har blitt gjort oppmerksom på at det finnes tilfeller hvor foreldrenes oppgave som barnas formyndere har blitt undergravet. I Sandefjord kommune opplevde en far at sønnens navn ble innrapportert til politiet, uten at foreldrene ble varslet på forhånd. Bakgrunnen for at sønnen kom i kontakt med politiet var at han hadde opplysninger om hvem som stod bak hærverk på et bedehus. Inspektøren ved skolen vedkommende gikk på tok gutten inn til samtale. Det som gutten fortalte i denne samtalen ble så videreformidlet til politiet uten at guttens foreldre ble varslet. Gutten er under 16 år. Gode hensikter til tross, fremgangsmåten er ikke akseptabel.

Guttens far klaget på den fremgangsmåten som skolen har benyttet seg av. At skolens fremgangsmåte ikke var den rette er åpenbart, men det som synes å være problemet her er at det ikke er lovmessig regulert hvem som skal samtykke på vegne av mindreårige i slike saker.

Et godt samarbeid mellom hjem og skole er avgjørende for at den norske skolen skal kunne utvikles videre, og nå de kvalitetsmålene som er nødvendig for å bedre resultatene i skolen. Episoder som her beskrevet bidrar ikke til at samarbeidet mellom hjem og skole blir tilfredsstillende, heller tvert imot. Fremskrittspartiet ønsker at foreldrene skal få mer ansvar for sine barn, og ikke la den offentlige skolen ta over både ansvar og oppdragelse, slik den langt på vei har gjort i dag. Vi håper at statsråden støtter vårt synspunkt, og tar initiativ for å sikre at forhold som dette håndteres på en akseptabel måte i fremtiden. En måte som også foreldrene kan akseptere.

Svar:

Generelt er jeg enig i at godt samarbeid mellom skole og hjem er viktig for å få til god opplæring for barn og unge. Jeg mener også at det er viktig at skolen ikke opptrer på en slik måte at foreldrenes ansvar for barnas oppdragelse blir undergravd. Det er imidlertid ikke mulig for meg å ta stilling til denne konkrete saken bare på bakgrunn av de opplysninger som foreligger. Jeg finner det heller ikke korrekt av meg å gå inn i en konkret sak av denne karakter. Dette betyr at dersom foreldrene mener at skolen har opptrådt galt i denne sammenheng, må det tas opp med den ansvarlige kommunen.

Spørsmål nr. 207

Innlevert 19. februar 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 26. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde flest mulig industriarbeidsplasser i Odde?»

Begrunnelse:

Tidligere denne måneden ble det klart at produksjonen av karbid og cyanamid ved Odda Smelteverk opphører. 150 arbeidere ved smelteverket mister jobben som følge av dette. Dette kommer på toppen av de mange andre industriarbeidsplassene Odda-samfunnet har mistet de siste to tiårene. Odda kommune, ledelsen ved smelteverket og fagforeningen samarbeider nå for å redde så mange arbeidsplasser som mulig, og for å legge til rette for at de som blir oppsagt kan få tilbud om annet arbeid i Odda. En mulighet er at Odda Smelteverk kan fortsette sin produksjon av Cyan og Dicy. Bedriften har planer om en fabrikk for lukket kjemisk produksjon uten CO₂- utslipp. En slik fabrikk vil imidlertid koste 100 mill. kr.

Svar:

Det har over tid vært en vanskelig situasjon ved Odda Smelteverk. Regjeringen har fått orientering om beslutningen eierne har tatt om å nedlegge karbidproduksjonen. Dette vil føre til en nedbemanning. Regjeringen har også blitt informert om mulighetene bedriften ser for å omstille virksomheten til produksjon av de finkjemiske produktene Dicy og CY 50. Regjeringen ble senest informert i et møte i Kommunal- og regionaldepartementet 19. februar med representanter for bedriftsledelsen, fagforeningen, Odda kommune og Hordaland fylkeskommune.

Bedriften har pekt på at en omstilling kan føre til at 50-60 arbeidsplasser ved virksomheten kan opprettholdes i første omgang, men at dette etterhvert kan komme opp i 100. Videre har bedriften lagt vekt på at omstillingen vil gi miljøgevinster blant annet gjennom fjerning av CO₂-utslipp gjennom stans i karbidvirksomheten og anvendelse av CO₂ i den nye produksjonen. For å få til omstillingen har bedriften angitt et behov for offentlig investeringsstøtte på 100 mill. kr.

Odda kommune har hatt omstillingsstatus siden 1996. De har hittil mottatt totalt 17 mill. kr fra omstillingsbevilgningen som ligger under Kommunal- og regionaldepartementet. Offentlige myndigheter lokalt/regionalt har bidratt med et tilsvarende beløp. Hovedmålsettingen med omstillingsarbeidet er å bidra til å skape nye, lønnsomme arbeidsplasser i en periode med omstillingsbehov. Det har vært lagt vekt på å få til industriell knoppskyting og nyskapende næringsutvikling. Oddas omstillingsstatus har vært forlenget og gjelder to år til. Det er viktig at disse bidragene brukes til å skape grunnlag for flest mulig arbeidsplasser. Kommunal- og regionaldepartementet har imidlertid signalisert overfor kommunen at det neppe er mulighet til å utvide den økonomiske rammen for denne omstillingsbevilgningen.

Prosjektet ved Odda Smelteverk reiser spørsmål som er relevante i forhold til et fremtidig kvotesystem for klimagasser. Miljøverndepartementet arbeider med en tilleggs melding til St.meld. nr. 54 for 2000-2001 Norsk klimapolitikk som i henhold til Sem-erklæringen vil presentere nasjonale tiltak og virkemidler før 2005. Generelt vil det bli lagt vekt på at klimavirkemidler skal utløse de billigste tiltakene slik at vi får størst mulige utslippsreduksjoner til lavest mulig pris.

Pr. i dag administrerer imidlertid ikke miljøvernforvaltningen støtteordninger av et omfang som kan realisere finansieringen av det konkrete prosjektet ved Odda Smelteverk.

Det er positivt at det arbeides offensivt med omstillingsmuligheter i Odda. En omstillingsprosess synes uunngåelig. Det ligger betydelige omstillingsutfordringer ikke bare i Odda, men i hele Indre Hardanger. Det er klart at det er spesielle omstillingsutfordringer knyttet til steder som er avhengige av én eller noen få hjørnesteinsvirksomheter. Omstilling er imidlertid en utfordring for hele næringslivet. Regjeringen ønsker at det skal bli bedre rammebetingelser for næringsvirksomhet i Norge. Vi ønsker lavere skatter og avgifter, et mer næringsvennlig offentlig regelverk og fremme av innovasjon og nyskaping. Det er viktig med et slagkraftig offentlig virkemiddelapparat. Disse overordnede rammevilkår er viktige for næringsutvikling og næringsvirksomhet i hele landet. Spesielle omstillingstiltak, som gjennomføres blant annet i Odda, må sees i sammenheng med den generelle forbedringen av bedrifters rammevilkår som Regjeringen gjennomfører.

Spørsmål nr. 208

Innlevert 20. februar 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 26. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I brev av 22. januar 2002 til justiskomiteen beskriver en psykiatrisk sykepleier problematikken omkring "ventetiden" for en person som er dømt, men som går rundt i uvisshet om hvor og når soningen kan påbegynnes.

Mener justisministeren at nåværende praksis i fengselsvesenet er god, eller kan den som er dømt få en mer forutsigbar hverdag med hyppig informasjon om hvor saken er til behandling, hvor soningen skal finne sted og når soningen kan forventes å begynne?»

Begrunnelse:

Fra det nevnte brevet trekker jeg ut følgende som bakgrunn for spørsmålet: Vedkommende person er idømt 1 år og 9 mnd. ubetinget fengsel. Dommen falt i januar 2001. Den dømte er gift og har tre barn i skolepliktig alder. Etter at anken hadde blitt avvist av Høyesterett, regnet han med at han ble innkalt til soning i løpet av våren og avskrev sommeren med familien. Når billetter ble bestilt til forskjellige arrangementer i løpet av sommeren, ble det bare bestilt 4 billetter, for han skulle jo inn til soning. Våren og sommeren gikk uten at den dømte hørte noen ting. Denne tiden har vært opplevd som en ren tortur for han, og har skapt mange tunge stunder for både han og familien.

Så plutselig i november får han høre fra fengselsvesenet. De ber han ta kontakt for å avtale soning innen en viss dato, ellers blir han hentet inn til soning umiddelbart. Dette utløser ny krise for familien.

Den psykiatriske sykepleieren kom inn i saken ettersom både den dømte og hans kone trengte psykiatrisk hjelp etter at saken begynte.

Vedkommende psykiatriske sykepleier mener at selv om man er dømt i en sak, bør man ha visse rettigheter. Enkel informasjon om hvor lang tid det kan ta før soningen kan påbegynnes ville ha hjulpet veldig for denne familien. Uforutsigbarheten har vært det vanskeligste å takle for familien. Å stadig lure på, "får vi et brev snart?" eller "kanskje de ringer?".

Saken har pågått siden mai 1998, dvs. over 3 1/2 år, noe som er veldig lang tid for en familie med barn. Hvem vet når den er ferdig?

Det er nå allerede langt ute i januar 2002, og sykepleieren prøver å hjelpe den dømte med å få fortløpende i prosessen slik at han kan få påbegynt soningen og bli ferdig med saken. Dette viser seg ikke være uproblematisk, da domspapirene blir sendt hit og dit og fengselsmyndighetene ikke er sikre på hvor de kan gi han et tilbud om soning. Det er et tankekors at klienten selv har måttet nøste opp i saksgangen både for å få informasjon og også et tilbud om en plass å sone.

Svar:

Dom i saken er etter det opplyste blitt avsagt i januar 2001. Når dommen er rettskraftig vil påtalemyndigheten beordre dommen fullbyrdet og sende den over til kriminalomsorgen som skal sørge for straffegjennomføringen. Det er kriminalomsorgens målsetting at alle skal innkalles til soning innen to måneder etter at dommen er mottatt. I dagens situasjon med soningskø er det ikke mulig for kriminalomsorgen å overholde sin målsetting i alle saker. I denne situasjonen har det vært nødvendig å prioritere enkelte grupper som for eksempel volds- og sedelighetsdømte. Uprioriterte grupper vil som følge av dette kunne få lengre ventetid.

I den saken som er beskrevet ser ventetiden ut til å ha vært 10 måneder. Dette er svært beklagelig da det er viktig både for den straffedømte og samfunnet at reaksjonen på straffbar handling skjer så raskt som mulig.

Det er et problem at den alminnelige produksjonen av straffesaker i politi/påtalemyndighet og domstolen overstiger den fengselskapasitet som er etablert. Da straffevolumet antas å være stort også i årene fremover, arbeides det med ulike planer for å øke antallet fengselsplasser.

Spørsmål nr. 209

Innlevert 21. februar 2002 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 5. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Konflikten i Midtøsten trappes opp for hver dag. Palestinerne har ønsket utplassering av internasjonale observatører for å dempe konflikten. Konkrete forslag om dette ble reist to ganger i FNs sikkerhetsråd i 2001. Den stadige forverringen av situasjonen gjør at forslaget stadig er aktuelt.

Mener Regjeringen at utplassering av internasjonale observatører i Midtøsten vil være riktig, og vil Regjeringen ta initiativ til å reise et nytt forslag om dette i Sikkerhetsrådet?»

Begrunnelse:

Etter uker med svært harde militære angrep fra Israel mot palestinske mål, meldes det i dag om at Israel planlegger en ytterligere opptrapping av konflikten. USA peker seg ut som det landet som klarest er i posisjon til å bevege Israel som er den av partene som besitter og bruker den sterkeste militære kapasiteten og som okkuperer palestinske områder. Utover å legge press på partene, og da særlig Israel om å stanse voldsbruken og komme til forhandlingsbordet, er det vanskelig å se hvilke internasjonale initiativ som kan tas for å bidra til en fredelig utvikling. Utplassering av internasjonale observatører er ett konkret forslag som er reist. Dette vil trolig ikke ha noen avgjørende virkning, men kan ha en viss konfliktdependerende effekt. USA har to ganger brukt veto i FNs sikkerhetsråd mot forslag om slike observatører. Norge bør i Sikkerhetsrådet arbeide med å undersøke hvilke forutsetninger som må oppfylles for at forslaget kan bli vedtatt.

Svar:

Situasjonen i Midtøsten er meget alvorlig. Den nåværende utvikling truer de fremskritt som er oppnådd i fredsbestrebelsene siden 1993.

Regjeringen arbeider aktivt for å bidra til å få stanset voldsbølgen, og å få partene tilbake til forhandlingsbordet. Dette har vært hovedsiktemålet med mine to reiser til Midtøsten så langt i år. Dette var også det sentrale i statsminister Bondeviks telefonsamtaler med statsminister Sharon og president Arafat 18. februar.

Ingen av partene synes i dag å ha noen strategi for å få slutt på voldsbruken. Tiltroen til den annen part er på et lavmål - både blant politiske ledere og i befolkningen. Vold gjengjeldes systematisk med mer vold, selv om begge parter erkjenner at dette øker hatet og fiendskapet.

En viktig årsak til den fastlåste situasjonen er Israels fortsatte okkupasjon og manglende vilje til reell politisk dialog. Etter at volden gikk ned etter Arafats tale 16. desember i fjor, burde Israel ha gitt en positiv respons. Fokusering på sikkerhet og lit til militære løsninger, samt fravær av vilje til å snakke om de underliggende politiske problemene preger imidlertid den israelske tilnærming.

Den offentlige ydmykelsen av president Arafat, den kollektive avstraffelsen av palestinerne og de omfattende israelske militære straffeaksjonene bidrar kun til en ytterligere forverring av situasjonen.

Uansett hvor vanskelig situasjonen fortoner seg, kan imidlertid ikke terror forsvares. President Arafat må gjøre det han kan for å stoppe terrorangrepene mot Israel. Samtidig må den palestinske befolkningen selv ta et oppgjør med de grupperinger som står for blindt hat og terror.

Norge vil fortsatt aktivt søke å bringe partene inn på et mer konstruktivt spor. Vi vil fortsatt legge større vekt på praktiske resultater enn deklarasjonelle erklæringer.

Det umiddelbare behovet er å få igang igjen en politisk prosess mellom partene, parallelt med at det må arbeides for å stanse volden. Vi må bidra til å bygge opp det minimum av tillit som er nødvendig for at partene igjen skal kunne sette seg ned ved forhandlingsbordet. Det er dette som er hovedessensen i den såkalte Mitchell-rapporten, som bl.a. tidligere utenriksminister Thorbjørn Jagland stod bak, og som partene og det internasjonale samfunnet slutter opp om.

Gjennom vår deltakelse i utarbeidelsen av, og vår støtte til, Mitchell-rapporten, har Norge gitt sin prinsipielle støtte til utplasseringen av en internasjonal overvåkingmekanisme i de okkuperte områdene.

Det samme følger av at Norge leder den eneste internasjonale observatørstyrken i området - TIPH i Hebron.

Vi er tilhenger av å opprette en overvåkingmekanisme også i andre deler av de palestinske områdene. Dette har vi også gitt uttrykk for i Sikkerhetsrådet. Men dette er bare mulig hvis begge parter er villig til å akseptere en slik løsning. Uten støtte fra begge parter vil ikke observatørens sikkerhet kunne garanteres og deres oppdrag vil ikke kunne gjennomføres.

Situasjonen i Midtøsten har flere ganger vært drøftet i Sikkerhetsrådet - senest i forrige uke. Disse drøftelsene har dessverre vist at det for tiden ikke synes å være mulig å få partene og andre viktige aktører til å enes om nye tiltak som kan bringe fredsprosessen fremover, herunder spørsmålet om å utplassere internasjonale observatører.

Spørsmål nr. 210

Innlevert 21. februar 2002 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 27. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Sem-erklæringen går de nåværende regjeringspartier inn for at det skal utarbeides en handlingsplan for rekruttering av helsepersonell.

Hvor langt er dette arbeidet kommet?»

Svar:

I samarbeid med Sosialdepartementet har Helsedepartementet startet arbeidet med ny rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell. Vi har hatt møter med Norsk Sykepleierforbund, Norsk Helse- og Sosialforbund og Norsk Kommuneforbund og Den norske lægeförening om aktuelle tiltak i ny plan, og organisasjonene har i etterkant av møtene kommet med de første innspill til innhold i en slik plan.

På departementsnivå ledes det viderearbeidet av en styringsgruppe for arbeidet. Helsedepartementet, Sosialdepartementet og Sosial- og helsedirektoratet er representert i styringsgruppen. Direktoratet vil få i oppdrag å utarbeide forslag til tiltak i ny plan. Dette forutsettes skal skje i nært samarbeid med berørte yrkesorganisasjoner. Det tas sikte på at planen skal presenteres i statsbudsjettet for 2003.

Allerede for inneværende år har jeg foretatt noen omprioriteringer av midler til personelltiltak.

Helsedepartementet har derfor bedt Sosial- og helsedirektoratet, sammen med arbeidsgiverorganisasjonene, å innlede samarbeid med yrkesorganisasjonene med sikte på statlig engasjement i utvikling av utdanningsprogram for kliniske spesialiteter. Dette arbeidet er nå igangsatt av direktoratet.

Rekrutteringsplanen viderefører i 2002 også tiltak iverksatt i den nå avsluttede Handlingsplan for helse og sosialpersonell. Disse tiltakene er innenfor områdene:

- Tiltak for kvalifisering av personell som arbeider i helse- og sosialsektoren. Det er for eksempel bevilget 34,5 mill. kr til etter- og videreutdanningstiltak innen psykisk helsevern, særlig knyttet til schizofreni, spiseforstyrrelser, barn med psykisk syke omsorgspersoner, oppfriskningskurs (for eksempel for sykepleiere som har vært ute av yrkesaktivitet i flere år).
- Tiltak for å øke utdanningskapasitet og for rekruttering av personell til yrkesaktivitet.
- Rekruttering og kvalifisering av personell med utdanning fra utlandet.
- Kvalitetsutvikling og ledelse i kommunenes helse- og sosialtjeneste.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2003 vil vi presentere den økonomiske ramme og tiltakene i rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell.

Spørsmål nr. 211

Innlevert 21. februar 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 27. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I flere avisoppslag denne uken har statsråd Victor D. Norman sagt at små kommuner ikke skal få nok penger til å klare seg selv på alle områder. Formålet med denne politikken skal ifølge Norman være å ansvarliggjøre kommunene.

Kan statsråden gjøre rede for hvor store kommunene skal være for å få penger nok til å klare seg selv?»

Svar:

Jeg vil peke på at jeg 27. februar svarte på et tilsvarende spørsmål i den ordinære spørretimen og viser til dette svaret også.

Et viktig mål for Regjeringen er å sørge for at det er samsvar mellom kommunesektorens oppgaver og ressurser. Gjennom Sem-erklæringen har vi derfor forpliktet oss til en styrking av kommuneøkonomien. Dette vil komme alle kommuner til gode. Inntektssystemet vil sørge for en rettferdig fordeling av midlene som blir tilført kommunesektoren.

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder befolknings sammensetning, geografisk struktur og størrelse. Dette medfører at det er store variasjoner mellom kommunene i hvilke behov innbyggerne har for kommunale tjenester, og hvor mye det koster å produsere en enhet av tjenestene. Gjennom utgiftsutjevningen får kommunene kompensert for kostnadsulemper.

I dag får kommunene gjennom utgiftsutjevningen full kompensasjon for kostnader knyttet til kommunestørrelse. Gjennom basistillegget får små kommuner kompensert for at de har høyere administrasjonsutgifter pr. innbygger enn større kommuner. Oslo og Utsira representerer her hvert sitt ytterpunkt. Mens Oslo får 11 kr pr. innbygger i basistillegg, får Utsira 23 784 kr pr. innbygger. Det foreligger fra Regjeringens side ingen planer om å endre prinsippene for utgiftsutjevningen.

Regjeringen skal, ved å sørge for at det er samsvar mellom kommunesektorens oppgaver og ressurser, sørge for at kommunene er i stand til å utføre sine pålagte oppgaver. Distriktskommunene skal også få de nødvendige ressursene. Vi vil bl.a. videreføre regionaltilskuddet. Regionaltilskuddet bidrar til å legge forutsetningene til rette for at utkantkommuner kan ha et høyt nivå på det kommunale tjenestetilbudet. Kommunene må imidlertid være i stand til å omstille og utvikle seg for å kunne levere et bedre tjenestetilbud til brukerne. Det må være fokus på effektiv drift og ressursutnyttning på alle områder, slik at vi får mest mulig velferd igjen for pengene. Kommuner som er kommet i en vanskelig økonomisk situasjon og ber om ekstra skjønnskudd vil derfor bli stilt overfor sterkere krav om å vurdere og iverksette nødvendige omstillingstiltak for å få støtte, herunder samarbeid med nabokommunen(e) eller kommunesammenslutninger som gir effektivisering og besparelser.

Inntektssystemutvalget påpekte at basistillegget kan svekke kommunenes incentiver til å utnytte stordriftsfordeler gjennom frivillige kommuneslutninger. Årsaken til dette er at deler av en eventuell kostnadsgevinst trekkes inn av staten i form av redusert utgiftsutjevningstilskudd. Jeg mener at en del kommuner bør slutte seg sammen, slik at de i framtiden blir i stand til å tilby innbyggerne det tjenestetilbudet de etterspør. Jeg har imidlertid ingen tro på at tvangssammenslutninger er veien å gå. Initiativet må komme fra lokalt hold. Det betyr at jeg heller ikke anser det som fornuftig å fastsette noen minimumsgrense på hvor stor en kommune skal være. For å motvirke at kommuner som slutter seg sammen skal få et inntektstap, er det bl.a. fra og med i år innført et eget inndelingstilskudd i inntektssystemet. Kommuner som slutter seg sammen vil motta inndelingstilskudd i 10 år. Kommuner som slutter seg sammen vil dessuten få delvis kompensert engangskostnader knyttet til omorganisering.

Spørsmål nr. 212

Innlevert 21. februar 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 1. mars 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«13. juni 2001 vedtok Stortinget at distriktsstaben i Nord-Hålogaland HV-distrikt skulle flyttes til Bjerkvik. Nybygg er prosjektert, men er først klar for innflytting sensommer/høst 2003. Forsvarssjefen har gjort det klart overfor Generalinspektøren for Heimevernet at flytting skal skje innen utgangen av 2002, og om nødvendig til midlertidige lokaler. Det betyr to flyttinger i løpet av ett år.

Anser statsråden flytting til midlertidige lokaler å være fornuftig ressursbruk og i tråd med Stortingets vedtak?»

Svar:

Ved behandlingen av St.prp. nr. 45 for 2000-2001 Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005, jf. Innst. S. nr. 342 for 2000-2001, besluttet Stortinget å flytte Nord-Hålogaland Heimevernsdistrikt 15 (HV 15) fra Narvik til Bjerkvik. Bakgrunnen for beslutningen var å frigjøre økonomiske midler og utnytte stordriftsfordeler.

En umiddelbar og omfattende omlegging er en forutsetning for at Forsvaret skal kunne løse sine oppgaver, både på kort og lengre sikt. Omstillingen er derfor en hovedutfordring for Forsvaret i de kommende årene. For å klare å gjennomføre betydelige organisasjonsendringer i et begrenset tidsrom og med det nødvendige tempo, er det gitt utstrakte fullmakter i linjeorganisasjonen til de som er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene.

I de retningslinjer som er gitt fra departementets side er det bl.a. presisert at midlertidige løsninger innenfor etablissementer, bygg og anlegg skal nyttes i den grad det anses nødvendig og hensiktsmessig. Eksisterende bygningsmasse skal utnyttes i den grad det er hensiktsmessig og gir god totaløkonomi. I den grad det ikke påløper betydelige ekstrakostnader ved ovennevnte tiltak, skal man derfor nytte disse for å skape den nødvendige hurtighet i gjennomføringen av omstillingen.

At en stab må flytte to ganger i løpet av ett år er isolert sett uheldig, men ikke unormalt i den krevende endringsprosess Forsvaret nå står oppe i. Flyttingen av HV 15 er vurdert ut fra en helhetlig sammenheng. Bruk av midlertidige lokaler synes å være fornuftig ressursbruk og er i tråd med Stortingets vedtak.

Spørsmål nr. 213

Innlevert 21. februar 2002 av stortingsrepresentant Grethe Fossli

Besvart 28. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Jeg er gjort kjent med at en bedrift kan melde inn en person som daglig leder av en bedrift til Brønnøysundregistrene, uten vedkommendes underskrift (signatur) og uten at vedkommende er gjort kjent med det. Dette kan medføre, og har medført, problemer for den som blir utsatt for slikt.

Vil statsråden følge opp dette og sørge for at Samordnet registermelding Del 1 - Hovedblankett forandres, slik at en også krever signatur av daglig leder?»

Begrunnelse:

I et brev fra en privatperson er jeg gjort kjent med at i Samordnet registermelding Del 1 - Hovedblankett ikke kreves signatur av vedkommende som er ført opp som daglig leder i bedriften. Det er kun styreleders signatur som kreves samt at denne bevitnes av advokat, advokatfullmektig eller av to myndige personer.

For vedkommende ble dette en ubehagelig sak, da bedriften hadde dårlig resultat og han ble stilt til ansvar. Det var først da han ble orientert om at han var "ansatt" som daglig leder.

Til orientering kan opplyses at saken er meldt til politiet, men at det vil ta tid før den blir behandlet.

Svar:

Samordnet registermelding er en fellesblankett for registrering i Enhetsregisteret, Foretaksregisteret, Merverdiavgiftsmanntallet, arbeidsgiverdelen av arbeidsgiver/arbeidstakerregisteret, Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister, fylkesmennes register over stiftelser og Skattemanntallet for etter-skuddspliktige. Signaturkravene som oppstilles ved registrering av Samordnet registermelding Del 1 - Hovedblankett er regulert i de lover og forskrifter som ligger til grunn for registreringsplikten i det enkelte register.

Ved utformingen av en praktisk registreringsordning må det foretas en avveining av behovet for kontroll for å sikre riktige opplysninger i registeret mot behovet for en minst mulig tungrodd og komplisert registreringsprosess. Det er en politisk målsetting å gjøre det enklest mulig for bedrifter å forholde seg til myndighetenes krav om registrering og innhenting av opplysninger.

Registrering av uriktige opplysninger av den typen som her er nevnt forekommer svært sjelden. Jeg har imidlertid forståelse for at slike tilfeller kan skape problemer for dem som rammes. Jeg vil derfor se nærmere på hvilke problemer manglende krav til signatur fra daglig leder skaper i praksis, og i lys av dette se om det er behov for endring av regelverket på området.

Spørsmål nr. 214

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 4. mars 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Ifølge Dagsrevyen 10. februar har den norske stat årlig fire mrd. kr i inntekter fra oljevirkksomheten til Statoil og Hydro ved kysten av Angola. Samtidig har for eksempel NORAD to ganger avslått søknad fra regjeringen i Angola om å gi støtte til utarbeidelse av et nasjonalt sjøkartverk.

Hva mener utviklingsministeren om en slik behandling av et utviklingsland, eventuelt hva vil hun gjøre for å rydde opp i dette etisk problematiske misforhold?»

Begrunnelse:

Ifølge de informasjonen jeg har tilegnet meg, er noe av begrunnelsen for at Norge ikke vil bidra til å bygge opp en offentlig forvaltning, som et nasjonalt sjøkartverk, at det er krig i området. Det er jo en forunderlig begrunnelse dersom den norske stat gjennom deleide statlige selskap samtidig tar fire mrd. kr ut av dette fattige landet. Det vises for øvrig til at andre lignende prosjekter i andre land i det sørlige Afrika har vært til stor hjelp for en positiv utvikling.

Svar:

La meg først få komme med et par presiseringer.

Det er ikke riktig at den norske stat gjennom oljeselskapene Statoil og Hydro har fire mrd. kr årlig i inntekter fra oljevirkksomheten i Angola. Dette er kun en prognose om mulige inntekter om noen år, som fremkommer i et arbeid som forsøker å kartlegge norsk næringslivsvirksomhet i Angola. Foreløpig tjener ingen av selskapene penger på sin virksomhet i landet.

Hva angår saken om utarbeidelse av et nasjonalt sjøkartverk, er det riktig at angolanske myndigheter har reist spørsmålet om mulig norsk støtte til dette. Det er imidlertid viktig å vise til at Angola ikke er i gruppen "prioriterte samarbeidsland", eller det vi nå kaller hovedsamarbeidsland, og at bistanden til landet derfor er begrenset. På denne bakgrunn har NORAD ikke funnet å kunne prioritere et såpass omfattende og kostnadskrevenende arbeid som sjøkartlegging.

La meg få benytte anledningen til å legge til at norske selskaper som investerer i utlandet, gjør dette ut fra kommersielle prinsipper. Det er ikke noen direkte sammenheng mellom selskapenes eventuelle fortjeneste og norske bistandsprioriteringer.

Angola er imidlertid meget interessert i å trekke på norske erfaringer når det gjelder forvaltningen av petroleumsressursene, ikke minst når det gjelder kunnskaper om hvordan man kan få til en rettferdig fordeling av nasjonale oljeinntekter til befolkningen. Det har derfor utviklet seg et institusjonelt samarbeid innenfor petroleumsforvaltning mellom de to land.

På grunn av den vanskelige situasjonen i Angola, med blant annet betydelige problemer med styresettet, har Regjeringen varslet at utviklingssamarbeidet med Angola begrenses til forbedring av styresettet, og til energisektoren. Dette vil bli nærmere berørt i min redegjørelse til Stortinget i april.

Utviklingen i Angola er nå inne i en ny fase etter UNITA-leder Savimbis død. Dette kan gi en ny giv til arbeidet med å skape fred i Angola. Foreløpig er det for tidlig å trekke konklusjoner, men utviklingen følges nøye og vil tas med i vurderingen i forbindelse med utviklingspolitisk redegjørelse.

Det er for tidlig å si om utviklingen i landet kan legge grunnlag for et mer omfattende bistandssamarbeid som også kan inkludere den type tiltak spørsmålsstilleren sikter til.

Spørsmål nr. 215

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 1. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Siden 22. januar 2002 har Sykepleierforbundet vært i streik fordi NAVO nekter å gi 30 000 sykepleiere like lønns- og arbeidsvilkår. NSF har inngått avtaler med ulike vikarbyråer - her er minimumslønna mer enn 100 000 kr mer enn hva NAVO tilbyr. 80 pst. av nyutdannede sykepleiere kan tenke seg å søke til private aktører eller søke annet arbeid hvor lønns- og arbeidsvilkår er bedre.

Hva vil helseministeren gjøre for å rekruttere og beholde sykepleiere i de statseide sykehusene?»

Begrunnelse:

Sykehuskøene vokser nå i takt med streiken og pasientene er taperne. Det er sykepleierflukt fra sykehusene og offentlig sektor. Private vikarbyråer tilbyr nå sykepleiere 100 000 kr mer i lønn. Gjennom gode lønns- og arbeidsvilkår knytter vikarbyråene til seg sykepleiere fra offentlig sektor, som byråene igjen leier ut til det offentlige. Det er samme arbeidsgiver som tilbyr sykepleiere dårlig lønns- og arbeidsvilkår som nå må betale regningen til private vikarbyråer. Dette er en utarming av offentlig sykehus for kvalifisert personell - vi ser nå en sykepleierflukt fra det offentlige til det private. Regjeringen må ta ansvar og tone flagg om hvordan de ønsker fremtidens norske helsevesen.

Svar:

Det er en målsetting at sykepleiere og annet helsepersonell skal finne de statlige sykehusene å være meningsfulle, attraktive og konkurransedyktige arbeidsplasser, og der ikke bare lønn er utslagsgivende for å velge et helseforetak som arbeidsplass.

Streik er en ekstraordinær situasjon og er derfor ikke representativ med hensyn til hvilke tiltak som kan være aktuelle for å rekruttere og beholde sykepleiere. Departementet forholder seg derfor til de ordinære rammer og spilleregler som gjelder, og at lønnsforhandlinger i arbeidslivet skal ivaretas av forhandlingspartene. NAVO forhandler på vegne av de regionale helseforetakene som er eierne av helseforetakene (dvs. sykehusene) og dermed også som arbeidsgivere.

Jeg ønsker ikke å gå inn i en diskusjon omkring lønnsnivået nå; det vil være svært uheldig når det pågår en streik, og det vil også være feil i forhold til den selvstendige rollen som Stortinget har villet gi de regionale helseforetakene. For meg er det viktig, slik det også var for Stortinget, at de statseide sykehusene (helseforetakene) fremstår samlet, som en felles arbeidsgiver. Jeg tror at dette både på kort og på lengre sikt vil bidra til en ytterligere positiv utvikling av det statlige eierskapet.

Departementet er kjent med at NSF har inngått avtaler med ulike vikarbyråer om utleie av sykepleierarbeidskraft og tar dette til orientering. Så langt har dette et beskjedent omfang relativt sett, etter hva jeg har brakt i erfaring. Helsedepartementet følger imidlertid utviklingen, i første rekke gjennom kontakt med Sosial- og helsedirektoratet og med Statens helsetilsyn.

Statens helsetilsyn har gjort en kartlegging av utleie og formidling av helsepersonell i Norge i 2001 basert på opplysninger fra Brønnøysundregistrene (hvor formidlingsfirmaene har årlig rapporteringsplikt). Rapporten viser at det har vært en økning i omfang av utleie og formidling av sykepleiere, særlig spesialsykepleiere og jordmødre og for denne gruppen var det registret 104 personer som var formidlet i 2000. Fullstendige data om omfang av formidling av sykepleiere på nåværende tidspunkt har vi imidlertid ikke.

Departementet er i betydelig grad opptatt av å rekruttere både sykepleiere og annet helsepersonell og beholde dem ved de offentlige sykehusene. Derfor er det tatt initiativ til ulike tiltak både på kort og lengre sikt, for å bedre rekrutteringen gjennom blant annet kompetanseutvikling og faglige utfordringer. Regjeringen vil dessuten legge frem en rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell i budsjettforslaget for 2003.

Spørsmål nr. 216

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 5. mars 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Norsk bistand til Mosambik aukar og gis som budsjettstøtte. Samtidig møter Mosambik kritikk for manglande demokratisk utvikling, mangel på fri presse og auka voldsbruk.

Korleis kan norsk bistand innrettes for å bidra til å sikre demokratisk utvikling i Mosambik?»

Grunngjeving:

Mosambik er eit hovudsamarbeidsland for norsk bistand. Det er reist sterk kritikk mot mangel på openheit, korrupsjon og voldsbruk frå myndigheitene den seinare tid. Drapet på redaktør Carlos Cardoso i november 2000 ga grunn til å stille alvorlege spørsmål ved myndigheitenes vilje til å skape ei demokratisk utvikling.

Mykje tyder på at det politiske miljøet på høgt nivå også er ein del av den omfattande irregulære verksemda i landet. I denne samanheng virke det noe underleg at bistanden ikkje bindes meir og kobles opp til handlingsplanar mot korrupsjon. Ein teoretisk grobotn for å implementere norsk økonomisk innsats med politiske mål til mosambikiske myndigheiter er klart tilstede hvis det vises meir politisk vilje til dette.

Svar:

Mosambik er eit av våre hovudsamarbeidsland. Det er eit fattig land, med svakt utvikla politiske, økonomiske og demokratiske ressursar.

Vår oppgåve som ansvarleg partner for Mosambik er å samarbeide med alle gode krefter om å styrke ei positiv utvikling, både gjennom staten og gjennom frivillige aktørar.

At norsk bistand nå meir og meir kanalisert gjennom dei offentlege budsjetta medfører ikkje at vi mister kontroll med pengestrømmen, men vi legg opp bistanden til Mosambik i tråd med dei planer Mosambik sjølv har utarbeida for fattigdomsreduksjon. Som eit av dei første landa i Afrika, har nå Mosambik eit Poverty Reduction Strategy Paper der landet sine egne prioriteringar kjem klart fram.

Som eit ledd i denne lanserte regjeringa i Mosambik i fjor ei reform av offentleg sektor som inkluderer godt styresett og kampen mot korrupsjon. Regjeringa arbeider og med ei forbetring av dei offentlege finansforvaltningssystema i landet. Som eit døme på korleis bistand frå Noreg bidrar til demokratisk utvikling i landet, kan eg nemne at Helsedepartementet, der Noreg har eit stort samarbeidsprogram, vil vere eit av dei første departementa som tek del i dette arbeidet.

Det sivile samfunn er framleis svakt i Mosambik, men det har vakse fram organisasjonar som arbeider både for sosiale og politiske rettår. Noreg støttar fleire av desse organisasjonane.

Demokratiet i Mosambik er skjørt. Likevel har det vore gjennomført tre val etter at borgarkrigen blei avslutta i 1992. Desse vala er vorte godkjende som frie og uavhengige av internasjonale observatørar. Dei to tidlegare fiendene frå borgarkrigen, Frelimo og Renamo har funne ein måte å leve med kvarandre på. Begge har respektert dei demokratiske spelereglane.

President Chissano sa nyleg at han ikkje vil stille som kandidat ved neste presidentval i 2004. Dette ser vi som positivt, i ein region der maktskifte kan vere eit problem.

Landet har og i stor grad hatt pressefridom det siste tiåret. Etter drapet på den uredde redaktøren Carlos Cardoso kan det diverre sjå ut som om sjølvsensuren i pressa i Mosambik har auka. Frå norsk side har vi tatt dette opp med styresmaktene i Mosambik ved fleire høve.

Kriminaliteten og volden i landet synest å auke. Dette er urovekkjande. Dette dreier seg for det meste om vanleg kriminalitet, og årsakene til auken er samansette. Både fattigdommen og dei mange våpna som finst i landet og regionen er ein del av dette bilete.

Noreg ønskjer å bidra til at ein positiv utvikling kan halde fram i Mosambik, at rettsstaten styrkjast, at finansforvaltninga blir betre, at inntektene aukar og at forskjellane utjammast. Dette vil vi gjere ved fortsatt å ha ein tett dialog med styresmaktene i Mosambik.

Spørsmål nr. 217

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 4. mars 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«NRK Troms meldte 21. februar d.å. at Fiskeridirektoratets overvaking for vern av ungfisk ikkje lenger trenger stenge fiskefelt, for der er lite yngel igjen å verne. Overvakinga meiner at tre årsklasser av torsk er sterkt reduserte. Dette er dessverre i tråd med tidlegare kalkylar frå forskarhold.

Ser statsråden så alvorleg på slike meldingar at det er aktuelt å ta initiativ til å endre forvaltninga av torsken i Barentshavet?»

Grunngjeving:

Forskarane har tidlegare peika på at ressursutviklinga i Barentshavet er urovekkjande. No stadfestar dei siste forskingstokta at det er lite torskeyngel å snakke om.

Dette femner om mange problemstillingar, og det finst ei rekkje tiltak å vurdere for å betre ressursituasjonen.

Eitt mogleg tiltak er å redusere kvotene. Dette skjedde ikkje for 2002. Tvert om vart kvoten sett dobbelt så høg som tilrådingane til forskarane. Uttaket av småfisk er ei anna problemstilling, stenging av fiskefelt ei tredje. I tillegg har enkelte foreslått meir utstrekt bruk av avgrensingar i forhold til reiskapstype.

Svar:

Det er sjølvsagt ingen hyggeleg nyheit at Fiskeridirektoratets overvakingsteneste hittil i år har funne lite torskeyngel i Barentshavet. Som Elvik sjølv er inne på i brevet, er dette likevel ikkje heilt nye og uventa opplysningar for oss, ettersom desse observasjonane er i tråd med kva norske havforskarar tidlegare har registrert. Fiskeridepartementet har difor vore bevisst på alvoret i situasjonen lenge før NRK Troms sitt oppslag om saka 21. februar i år.

Dei tre siste årsklassane av norsk arktisk torsk er fåtallige, ikkje minst 2001-årsklassen er langt under gjennomsnittet. Dette er urovekkjande med tanke på rekrutteringa til den fiskbare delen av bestanden og gytebestanden om eit par-tre års tid. Samtidig må det påpekast at det framleis er eit stykkje herfrå til å seie at Barentshavet er "tomt for yngel", slik enkelte påstår. Vidare må ein heller ikkje gløyme at situasjonen for den fiskbare delen av bestanden, og då i første rekke 5-8-åringane, framleis er relativt god. Det vil difor vera viktig å ta best mogleg vare på desse årsklassane dei næraste åra, slik at den forventade nedgangen i bestanden som følgje av svak rekruttering blir minst mogleg.

Utrekningar utført av Det internasjonale havforskningsrådet, ICES, viser at med ein kvote på 395 000 tonn i 2002 vil gytebestanden i 2003 auke frå ein venta gytebestand på 272 000 tonn i 2002 til mellom 353 000 og 374 000 tonn i 2003, avhengig av kor stor del av totalfangsten som er kysttorsk. Dødstalet på fisk vil også bli merkbart redusert frå 2001 til 2002. Vidare har Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen no nedsett ei arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til forvaltingsstrategiar for bl.a. norsk arktisk torsk. Slike strategiar og spørsmålet om ein eventuell reduksjon av TAC for torsk vil bli nøye vurdert under neste sesjon av fiskerikommisjonen på grunnlag av den kunnskap om bestanden som finnast då.

Når det gjeld spørsmålet om rekrutteringa av nye årsklassar er det like fullt viktig å vere klar over at dette ikkje er opp til forvaltarane aleine å påverke. Sjølv om det er ein historisk samanheng mellom storleiken på gytebestanden og rekrutteringa, er dette ikkje den einaste faktoren som verkar inn. Havforskarane reknar miljøtilhøva (temperatur, strøm etc.) i gyte- og oppvekstperioden å vere om lag like viktige for rekrutteringa av norsk arktisk torsk som storleiken på gytebestanden. Ein stor gytebestand vil difor aldri kunne gi nokon fullgod garanti for at rekrutteringa blir god. Likevel er det eit sjølvsagt mål å ha ein stor gytebestand.

Når det gjeld å verne den torskeyngel og ungfisk som *ikkje* døyr av naturlege orsakar må det påpeikast at norske fiskerimyndigheiter lenge har teke i bruk slike verkemiddel som Elvik er inne på i brevet, så som minstemål, maskevidde, stenging av felt m.m. Slike verkemiddel vil ein sjølvsagt halde fram med å bruke og vidareutvikle også i framtida.

Avslutningsvis vil eg på det sterkaste understreke at ei berekraftig forvaltning av torskebestanden er eit heilt sentralt mål for Fiskeridepartementet og den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen. Sjølv om dette er det mest grunnleggjande premisset for torskeforvaltningen i Barentshavet, er det i alle høve viktig å være klar over at norske og russiske fiskeriforvaltere også er pliktige å ta omsyn til målsetjingane om stabile rammevilkår for fiskerinæringa og andre sosioøkonomiske forhold. Det overordna målet for fiskerikommisjonen vil difor alltid vere å finne ein optimal balanse mellom desse forskjellige målsetjingane.

Spørsmål nr. 218

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 4. mars 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Nye reglar i den norsk/britiske skatteavtalen art. 31 medfører at norske sjøfolk i teneste på skip på britisk sokkel, skal forskotsbetale skatt både til Norge og til Storbritannia. Sjølv om den enkelte har krav på frådrag i den norske skatten for skatt betalt i Storbritannia, vil dette likevel skape problemer for mange både i forhold til forskotstrekk og den endelege likninga. Dette m.a. pga. at britiske skattemyndigheiter ikkje skriv ut nødvendig dokumentasjon.

Kva vil statsråden gjere med dette?»

Grunngjeving:

I forhold til forskotskatt seier norske regler at ein skal unngå dobbeltbetaling av skatt ved utskriving av eit nytt skattekort med innarbeide frådrag for britisk skatt. I praksis fungerer ikkje dette fordi skipa og dei tilsette sitt opphold på britisk sokkel er korte, mange og uforutsigbare.

Likningskontora klarer derfor ikkje å følgje opp krava om nytt skattekort. Sjøfolka må då betale skatt av samme inntekt i to land, og risikerer å bli ståande utan midlar til eige underhald.

På likningsstadiet er problemstillinga den at for å få frådrag for britisk skatt ved likninga, krev Finansdepartementet dokumentasjon for endeleg skatteoppgjer i Storbritannia. Men britiske skattemyndigheiter er ikkje villig til å utstede slik dokumentasjon som norske myndigheiter krev. Sjøfolka risikerer då at krav om frådrag for britisk skatt vert avvist ved norsk likning.

Dei nye reglane i skatteavtalen gjeld frå 1. januar 2001, og vil ha full effekt for skatteoppgjeret 2001.

Det hastar derfor svært med avklaring av reglar i forhold til forskotsbetaling av skatt. Også i forhold til den endelege likninga, der dokumentasjon for frådrag er forutsatt å være klar før 1. april 2002, må ei avklaring finna stad snarast.

Svar:

Skattekortet har tyding for storleiken på for forskotstrekket. Utskriving av skattekort skjer på bakgrunn av utlikna skatt for tidlegare år. For å få endra skattekort må skattytaren ta kontakt med likningskontoret. Melding gitt av Skattedirektoratet, SKD nr. 18/01, 17. desember 2001 (Forskuddsutskrivingen for år 2002), fastset følgjande:

"... dersom skattyter hevder å bli skattepliktig for lønnsinntekt i utlandet, må likningskontoret vurdere i hvilken utstrekning det norske forskuddstrekket kan reduseres. Det må ved denne vurdering bl.a. tas hensyn til om skatten i utlandet er høyere eller lavere enn i Norge."

Norske sjøfolk, må difor i samråd med sin arbeidsgjevar gjere eit overslag over inntekta som skal skattleggjast i Storbritannia i løpet av året og forskotstrekket som skal betales inn til britiske skattemyndigheiter, slik at norske likningsmyndigheiter kan skrive ut eit nytt skattekort med rett forskotstrekk. Dersom det nye skattekortet gir for høgt trekk, til dømes fordi det skjer endringar i arbeidsforholda i løpet av året, kan han be om å få nytt skattekort med redusert forskotstrekk eller om å bli fritatt for trekk resten av året. Dette er ikkje avhengig av dokumentasjon frå britiske skattemyndigheiter.

Skattebetalingslova opnar for at skatt som er betalt som forskotstrekk kan betales tilbake før den endelege likninga. Dette skjer ikkje ofte, men kan vere aktuelt i særlege høve dersom likningskontoret finn det

overvegande sannsynleg at det er betalt inn vesentleg for mykje skatt i forhold til forventa utlikna skatt for inntektsåret. Skattytar må i tilfelle søka om dette.

Når det gjeld kredit for britisk skatt, fastset meldinga følgjande:

"Når skatteavtalen bygger på kreditmetoden skal en lønnsinntekt som kan beskattes i utlandet, også skattlegges i Norge og det skal gis fradrag i norsk skatt for den skatt som er betalt i utlandet. For at en skattyter skal få fradrag for utenlandsk skatt ved likningen, må han dokumentere at den utenlandske skatten er en slik skatt som det kan gis fradrag for, at skatten er en endelig skatt ved ordinær likning i utlandet samt at skatten er betalt."

Problemet er at trekket til Storbritannia i mange høve er høgre enn endeleg utlikna skatt der, og at skattytaren kan søkje om å få att for mykje betalt skatt. Ein kan difor ikkje leggje til grunn at innbetalt forskotstrekk i Storbritannia svarar til den endelege skatten der. Dessutan er problemet at britiske skattemyndigheiter i mange høve ikkje skriv ut nødvendig dokumentasjon om endeleg betalt skatt. Departementet vil saman med Inland Revenue i Storbritannia og Skattedirektoratet søkje å komme fram til ei god løysing i saka.

Tillegg til svar 2. mai 2002:

Oppfølging av spørsmål nr. 218, fra Gjermund Hagesæter, av 22. februar 2002 - forskotstrekk og kredittfradrag i norsk skatt for sjøfolk i teneste på britisk sokkel.

I mitt brev av 4. mars i år ga eg eit førebels svar på spørsmål nr. 218 fra Gjermund Hagesæter. Eg lova at departementet saman med Inland Revenue og Skattedirektoratet skulle søkje å komme fram til ei god løysing i saka.

Vedlagt oversender eg kopi av brev av 26. april i år som er sendt Skattedirektoratet og som etter mitt syn vil løyse de særlege problema som norske sjøfolk møter på britisk sokkel når det gjeld forskotstrekk og kredittfradrag i Noreg for skatt betalt i Storbritannia.

4 vedlegg til tilleggssvaret:

Vedlegg 1.

Skattedirektoratet
Postboks 6300 Etterstad
0603 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 01/1513 GM/mk

Dato: 26.04.2002

Anvendelsen av de norske reglene om forskuddstrekk og kredittfradrag for personer bosatt i Norge som arbeider på britisk sokkel

Stortinget har i brev av 22. februar 2002 bedt finansministeren om å bidra til å løse problemer som oppstår for personer bosatt i Norge som arbeider på britisk sokkel. Spørsmålet gjelder anvendelsen av de norske reglene om forskuddstrekk og om kreditt for britisk skatt. Tilsvarende spørsmål er tatt opp i brev fra Norges Rederiforbund.

Finansdepartementet har diskutert saken med Inland Revenue og Skattedirektoratet. Nedenfor gis en generell uttalelse om anvendelsen av reglene om forskuddstrekk og kredittfradrag for personer bosatt i Norge som arbeider på britisk sokkel. Vi ber om at Skattedirektoratet gjør innholdet i dette brev kjent på en tilfredsstillende måte. Kopi av dette brevet er også sendt Norges Rederiforbund.

1. Ad forskuddstrekk

Forholdet rundt forskuddstrekk er besvart av finansministeren i brev av 4. mars 2002 til Stortinget. Svarbrevet, som inneholder spørsmålet og svaret, er lagt ut på Finansdepartementets hjemmeside, og lyder som følger:

"Eg vil be finansministeren gje skriftleg svar på følgjande spørsmål:

Nye reglar i den norsk/britiske skatteavtalen art. 31 medfører at norske sjøfolk i teneste på skip på britisk

sokkel, skal forskotsbetale skatt både til Noreg og til Storbritannia. Sjølv om den enkelte har krav på frådrag i den norske skatten for skatt betalt i Storbritannia, vil dette likevel skape problemer for mange både i forhold til forskotstrekk og den endelege likninga. Dette m.a. pga. at britiske skattemyndigheiter ikkje skriv ut nødvendig dokumentasjon.

Kva vil statsråden gjere med dette?

[finansministerens svar:]

Skattekortet har tyding for storleiken på for forskotstrekket. Utskriving av skattekort skjer på bakgrunn av utlikna skatt for tidlegare år. For å få endra skattekort må skattyteren ta kontakt med likningskontoret. Melding gitt av Skattedirektoratet, SKD nr. 18/01, 17. desember 2001 (Forskuddsutskrivningen for år 2002), fastset følgjande:

"... Dersom skattyter hevder å bli skattepliktig for lønnsinntekt i utlandet, må likningskontoret vurdere i hvilken utstrekning det norske forskuddstrekket kan reduseres. Det må ved denne vurdering bl.a. tas hensyn til om skatten i utlandet er høyere eller lavere enn i Norge."

Norske sjøfolk må difor i samråd med sin arbeidsgjevar gjere eit overslag over inntekta som skal skattleggjast i Storbritannia i løpet av året og forskotstrekket som skal betales inn til britiske skattemyndigheiter, slik at norske likningsmyndigheiter kan skrive ut eit nytt skattekort med rett forskotstrekk. Dersom det nye skattekortet gir for høgt trekk, til dømes fordi det skjer endringar i arbeidsforholda i løpet av året, kan han be om å få nytt skattekort med redusert forskotstrekk eller om å bli fritatt for trekk resten av året. Dette er ikkje avhengig av dokumentasjon frå britiske skattemyndigheiter.

Skattebetalingslova opnar for at skatt som er betalt som forskotstrekk kan betales tilbake før den endelege likninga. Dette skjer ikkje ofte, men kan vere aktuelt i særlege høve dersom likningskontoret finn det overvegande sannsynleg at det er betalt inn vesentleg for mye skatt i forhold til forventa utlikna skatt for inntektsåret. Skattytar må i tilfelle søka om dette."

Vi har fått opplyst at enkelte norske ansatte på fartøyer i spot-markedet ikke vet hvor mye de vil tjene på britisk sokkel. Også i slike tilfeller må skattyter etter beste skjønn gi et overslag over dette slik at det lokale likningskontor får best mulig grunnlag for å utskrive eller endre skattekort. Skattyter vil som nevnt foran alltid kunne be om nytt skattekort dersom forholdene endres i løpet av året.

Vi har også fått opplyst at enkelte skattytere har problemer med å gi et overslag over hvor mye de vil komme til å betale i skatt til Storbritannia i løpet av inntektsåret på en antatt inntekt på britisk sokkel, og som dermed vil kunne redusere det norske forskuddstrekket. En enkel og pålitelig metode er å benytte den britiske tabellen "Month 12 tax table" (heretter "12 måneders tabellen"). Tabellen angir hva som vil bli britisk skatt på den antatte britiske inntekten i løpet av et britisk skatteår, som går fra 6. april til 5. april året etter. Når man på forskuddsstadiet skal antyde britisk skatt, antar vi at det i de fleste tilfeller ikke er nødvendig å gjøre justeringer for avvikende skatteår. Dette vil forenkle beregningen. Det vil si at man utfra 12 måneders tabellen leser hvor stor britisk skatt som påløper den antatte britiske inntekten i et norsk kalenderår. Er den antatte britiske inntekten for eksempel 30 000 pund i et norsk kalenderår, vil britisk skatt være 5 376,70 pund, ifølge tabellen. Denne tabellen vil bli gjort kjent for likningsmyndighetene, og vil dessuten normalt finnes hos arbeidsgivere med ansatte som arbeider på britisk sokkel. Vi vil be Inland Revenue om tillatelse til å legge tabellen (samt skjema P 60 som omtales senere i dette brevet) som vedlegg til dette brevet på Finansdepartementets hjemmeside, i katalogen "skatt/avgift", underkatalog "prinsipputtalelser og fortolkninger", som har Internett-adresse: <http://132.150.5.11/fin/norsk/skatter-vgifter/prinsipputtalelserortolkninger/index-b-n-a.html>

12 måneders tabellen for det britiske skatteåret, som begynner 6. april 2002 og som slutter 5. april 2003, vil bli utsendt av Inland Revenue i løpet av januar/februar 2003. Til bruk for endring av norsk forskuddstrekk for 2002, vil man derfor måtte bruke tabellen for det britiske skatteåret som avsluttes 5. april 2002. Tabellen har vært tilgjengelig fra februar i år. Vi har fått opplyst av Inland Revenue at det bare er gjort minimale endringer i satser mv. for det britiske skatteåret som slutter 5. april 2003, slik at de to tabellene blir svært like.

2. Kreditfradrag for britisk betalt skatt

De praktiske problemene er særlig knyttet til hva slags dokumentasjon som skal kreves fremlagt før det gis kreditfradrag i Norge for betalt britisk skatt. Reglene om kreditfradrag for betalt britisk skatt finnes i

artikkel 28, punkt 2 i skatteavtalen med Storbritannia av

12. oktober 2000, samt i skatteloven §§ 16-20 til 16-28 og Finansdepartementets forskrift til skatteloven (FSFIN) § 16-28-1 flg.

Før vi omtaler kravet til dokumentasjon, vil vi kort redegjøre for det engelske systemet med forskuddstrekk.

Personer bosatt i Norge som jobber på britisk sokkel, må betale trekk under PAYE-systemet (Pay As You Earn-systemet). Det er arbeidsgiver som innbetaler trekk til Inland Revenue basert på antall dager den ansatte arbeider på britisk sektor. Trekket fremgår av en tabell som arbeidsgiver får tilsendt. I tabellen er standardfradraget som gis i inntekten etter britisk rett innarbeidet og fordelt på antall arbeidsdager i året. For skatteåret 2001/2002 er standardfradraget £ 4535. Man har imidlertid krav på fullt fradrag selv om man arbeider kortere enn et fullt år. I praksis vil man normalt få større trekk enn det som blir endelig utlignet skatt. Ved høye inntekter er forskjellen normalt liten. Derimot er forskjellen større ved lave inntekter dersom man jobber mindre enn et fullt år eller bare enkelte måneder i Storbritannia.

Selve "likningen" i Storbritannia og tilbakebetaling av for mye betalt forskuddstrekk i Storbritannia kan gjøres på to måter. Nedenfor beskrives disse to måtene (metode A og B), samt hvilken dokumentasjon som normalt vil være tilstrekkelig for å gi kredittfradrag i Norge for britisk skatt.

Metode A: Arbeidsgiver gjør opp skatten med endelig virkning.

Den mest vanlige metoden som ifølge Inland Revenue benyttes for å gjøre opp skatten for ansatte på britisk sokkel er at arbeidsgiver beregner og gjør opp skatten for den ansatte. Det skjer på følgende måte: I januar/februar sender Inland Revenue ut til arbeidsgiver et skjema P 60 for hver ansatt og en tabell "Month 12 Tax Table" (12 måneders tabell). 12 måneders tabellen viser hvor mye skatt som totalt skal betales i det britiske skatteåret på forskjellige inntektsnivåer (detaljert ned til hver 20 pund). I forhold til den britiske 12 måneders tabellen og P 60 skjemaet regnes lønn utbetalt fra 1. april i år 1 fram til og med 31. mars i år 2. Når arbeidsgiver utbetaler lønn i februar og mars vil arbeidsgiver utfra tabellen se om det er betalt inn for høyt trekk i forhold til det som skal betales i skatt på utbetalt bruttolønn i løpet av det britiske skatteåret (inkludert lønn for februar og mars). Arbeidsgiver vil da justere trekket for februar og mars slik at totalt trekk for skatteåret blir det samme som skyldig skatt etter 12 måneders tabellen. Etter marsavregningen fører arbeidsgiver total lønn og skattetrekk (som da er det samme beløpet som skyldig skatt etter tabellen) inn i to åpne rubrikker i skjema P 60, i henholdsvis rubrikken "Pay" og "Tax". Dette skjemaet P 60 har Inland Revenue forhåndsutfyllt med skattyterens navn og personalia. Skjemaet gis ferdig utfyllt til skattyter. Inland Revenue vil rutinemessig ikke gi noen øvrig dokumentasjon på at skatt er betalt i Storbritannia. Det vi si at det ikke vil bli ilignet restskatt eller gitt refusjon av forskuddstrekk. Arbeidsgiver vil dermed gjøre opp skatten med endelig virkning.

Systemet med at arbeidsgiver gjør opp skatten med endelig virkning for det britiske skatteåret 6. april 2001 til 5. april 2002 forutsetter at den ansatte har vært ansatt i hele året (i denne sammenhengen benyttes 1. april 2001 til 31. mars 2002) eller hvis kortere, at han bare har hatt én arbeidsgiver, og er ansatt der per 31. mars 2002.

Finansdepartementet er kommet til at følgende dokumentasjon normalt kan aksepteres som grunnlag for å gi kredittfradrag i Norge for betalt britisk skatt, jf. skatteloven § 16-20 første ledd og FSFIN § 16-28- 8:

- kopi av forhåndsutfyllt skjema P 60 fra Inland Revenue der arbeidsgiver i de åpne feltene har skrevet inn britisk bruttoinntekt ("Pay") og forskuddsskatt ("Tax") betalt i løpet av det britiske skatteåret (lønn og forskuddstrekk fra 1. april 2001 til 31. mars 2002), og
- bekreftelse fra arbeidsgiver i form av påskrift på skjema P 60 eller i eget vedlegg om at det britiske forskuddstrekket er betalt og at dette er lik endelig skatt etter 12 måneders tabellen, samt hvor stor andel av britisk inntekt i pund som knytter seg til de to kalenderår som det britiske skatteåret strekker seg over.

I tillegg må de øvrige vilkår for å få kredittfradrag være oppfylt. Blant annet må skattyter foreslå en fordeling av inntekter og utgifter mellom Norge og Storbritannia på et eget skjema (RF-1145 eller RF-1147). Videre har skattyter plikt til å informere norske likningsmyndigheter dersom den britiske likningen endres slik at den britiske skatten nedsettes. I tillegg kan det nevnes at dersom skattyter mot formodning skulle få endret sin likning i Storbritannia, og få tilbakebetalt skatt, vil norske myndigheter automatisk få oversendt opplysninger om dette fra britiske myndigheter.

Ordningen innebærer altså at skattyter den 31. mars vet hvor mye britisk skatt som det vil kunne gis kredittfradrag for i Norge etter norske kredittregler. Forholdet til avvikende skatteår omtales til slutt i dette brevet.

Metode B: Den ansatte selv ber om likning hos IR.

Dersom arbeidsgiver ikke gjør opp skatten med endelig virkning etter metode A, kan den ansatte selv be om likning hos Inland Revenue. Dette kan være aktuelt i følgende situasjoner:

- 1) den ansatte ønsker ikke at arbeidsgiver gjør opp skatten som omtalt under metode A,
- 2) vilkårene for at arbeidsgiver kan bruke 12 måneders tabellen ikke er oppfylt,
- 3) den ansatte ikke har britisk inntekt i februar/ mars, eller
- 4) det ikke er nok trekk i februar/mars til å motregne mot for mye betalt trekk tidligere i skatteåret.

Den ansatte vil også i disse tilfellene motta et utfylt P 60 skjema fra arbeidsgiveren og den ansatte må selv sende det utfylte skjemaet P 60 til Inland Revenue og be om at likningen gjøres opp. Skattyter får da en skatteavregning (Tax Computation) fra Inland Revenue som viser brutto inntekt og endelig utlignet skatt, og han vil få utbetalt et eventuelt tilgodebeløp. Slik dokumentasjon vil normalt være tilstrekkelig for å gi kreditt etter gjeldende norske regler.

Dersom skattyter henvender seg til britiske skattemyndigheter kort tid etter 5. april, vil han normalt få skatteavregning Tax Computation før september samme år.

Spørsmålet er om man etter metode B bør kunne akseptere annen dokumentasjon enn skatteavregning Tax Computation fra Inland Revenue som dokumentasjon på at britisk skatt er betalt. Finansdepartementet er kommet til at man også i disse tilfellene normalt kan basere seg på tilsvarende dokumentasjon som omtalt under metode A. Forskjellen er at beløpet som er ført inn i rubrikken forskuddstrekk ("tax") i skjema P 60 normalt ikke tilsvarer endelig britiske skatt som skal betales etter 12 måneders tabellen (som normalt er et lavere beløp enn forskuddstrekket). Det vil si at skattyter må fremlegge følgende dokumentasjon, jf. skatteloven § 16-20 første ledd og FSFIN § 16-28-8:

- kopi av forhåndsutfylt skjema P 60 fra Inland Revenue der arbeidsgiver i de åpne feltene har skrevet inn britisk bruttoinntekt ("Pay") og forskuddsskatt ("Tax") betalt i løpet av det britiske skatteåret (lønn og forskuddstrekk fra 1. april 2001 til 31. mars 2002). Har den ansatte hatt flere arbeidsgivere, må det leveres skjema P 60 for hver arbeidsgiver.

- bekreftelse fra arbeidsgiver i form av påskrift på skjema P 60 eller i eget vedlegg om at det britiske forskuddstrekket er betalt, samt hvor stor andel av britisk inntekt i pund som knytter seg til de to kalenderår som det britiske skatteåret strekker seg over, og

- den ansatte eller arbeidsgiver må oppgi skatten som ifølge 12 måneders tabellen skal betales i britisk skatt på den samlede britiske inntekten. Er det flere arbeidsgivere, må inntektene legges sammen, og skatten i tabellen beregnes på det samlede beløp.

Det er viktig å understreke at kredittfradraget ikke kan overstige det beløp som tilsvarer den endelige skatten etter 12 måneders tabellen på samlet britisk inntekt, herunder inntekt fra flere arbeidsgivere.

Som nevnt ovenfor under metode A, så må de øvrige vilkår for å få kredittfradrag være oppfylt. Skattyter må foreslå en fordeling av inntekter og utgifter mellom Norge og Storbritannia på et eget skjema (RF-1145 eller RF-1147). Videre har skattyter plikt til å informere norske likningsmyndigheter dersom den britiske likningen medfører at den britiske skatten nedsettes. Dersom skattyter mot formodning skulle få endret sin likning i Storbritannia, og få tilbakebetalt skatt, vil norske myndigheter automatisk få oversendt opplysninger om dette fra britiske myndigheter.

Skatt betalt i tiden januar - mars 2001

På bakgrunn av de opplysninger vi har mottatt fra Inland Revenue legger Finansdepartementet til grunn at svært mange norske arbeidstakere på britisk sokkel har mottatt en skatteavregning Tax Computation for det britiske inntektsåret 6. april 2000 til 5. april 2001. Denne skatteavregning må normalt fremlegges som dokumentasjon på betalt skatt i perioden januar-mars 2001. Metode for fordeling av skatten til 2001 omtales nedenfor.

Avvikende skatteår

Det oppstår enkelte problemer fordi Storbritannia har avvikende skatteår som går fra 6. april (år 1) til 5. april året etter (år 2). I forhold til den britiske 12 måneders tabellen og P 60 skjemaet regnes som sagt lønn utbetalt fra 1. april (år 1) fram til og med 31. mars i år 2. For norske formål må den britiske skatten fordeles mellom de to kalenderår. Fordelingen av den britiske skatten skal skje etter forholdet mellom bruttoinntekten i april-desember i år 1 og bruttoinntekten i januar-mars i år 2. Med bruttoinntekt menes her britisk bruttoinntekt i pund. Er den totale britiske inntekten 40 000 pund, hvorav 30 000 er opptjent i april-desember år 2001 og 10 000 opptjent i januar-mars 2002, så skal den britiske skatten fordeles med $\frac{3}{4}$ på 2001

og ¼ på 2002. Arbeidsgiver skal ha oversikt over hvor stor del av den britiske inntekten som knytter seg til de to kalenderår. Vi har nå det gjelder dokumentasjon som omtalt ovenfor forutsatt at bruttoinntekten fordeles på de to kalenderår som det britiske skatteåret dekker.

Med hilsen
Odd Hengsle e.f.
ekspedisjonssjef

Gjert Melsom
Seniorrådgiver

Vedlegg 2.

<http://odin.dep.no/archive/finvedlegg/01/06/Vedle066.pdf>
(P60 Certificate of UK sector pay and tax)

Vedlegg 3.

<http://odin.dep.no/archive/finvedlegg/01/06/Vedle067.pdf>
(12-månederstabellen for 2001/2002)

Vedlegg 4.

<http://odin.dep.no/archive/finvedlegg/01/06/Vedle068.pdf>
(12-månederstabellen for 2000/2001)

Spørsmål nr. 219

Spørsmålet bortfalt.

Dokument nr. 15:14

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 220

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Omleggingene i Aetat har ført til at mange får forsinket utbetaling av attføringsytelser. Det kan dreie seg om utbetaling både for januar og februar, til sammen mange kroner utestående. Aetat kan ikke svare på når pengene kommer. Det er skandaløs behandling av mennesker i en vanskelig livssituasjon. De kan ikke betale sine regninger, som resulterer i at de får problemer med kreditorer og rettslig inkasso.

Hva gjør statsråden for å rydde opp i dette rotet og de akutte utbetalingsproblemene til personer under yrkesrettet utdanning?»

Svar:

Spørsmålet er hva som gjøres for å rydde opp i de akutte betalingsproblemene personer under yrkesrettet attføring har fått som følge av forsinkelser i utbetalingene av ytelser under yrkesrettet attføring i januar og februar.

Innføring av nytt regelverk for attføring har skapt problemer og mange brukere har med rette klaget på en utilfredsstillende situasjon. Jeg er lei for ulempene som er blitt påført personer under attføring, som attpå til kan være i en vanskelig livssituasjon. Denne situasjonen er ikke i tråd med de standarder som verken Aetat eller departementet ønsker.

Problemene skyldes dels at man forbindelse med innføring av 14-dagers etterskuddsvise utbetalinger fikk forskyvninger i utbetalingene, noe som førte til at en del brukere fikk likviditetsproblemer i forbindelse med den første utbetalingen. Dels skyldes problemene forsinkelser hos Aetat som følge av innføring av nytt regelverk og omlegging til nytt datasystem.

På bakgrunn av alvorlige signaler fra brukerne har Arbeids- og administrasjonsdepartementet sørget for 15 mill. kr til Aetat i ekstra styrking. Dette skal bidra til å fjerne flaskehalsen i publikumsbetjeningen og gi etaten anledning til økt bruk av blant annet ekstrahjelp.

Det har vært rettet sterk kritikk mot informasjonen til mottakere av ytelser under attføring etter omleggingen. Departementet har derfor bedt Aetat om å intensivere sitt arbeid med informasjon, især omkring meldekortsystemet. Bl.a. vil det på nytt bli sendt brev til alle mottakere av attføringsytelser, med informasjon om utfylling og innsending av meldekort.

Ut over dette har Aetat umiddelbart iverksatt flere tiltak som vil komme brukerne til gunst:

- Attføringsstønadene vil heretter bli utbetalt som månedlige utbetalinger, som utbetales etter første meldekortmottak etter hvert månedsskifte.
- Det etableres en telefonsentral ved Aetat Servicesenter i Mo, som skal besvare henvendelser fra brukerne om meldekortene.
- Kontrollen av meldekortene er midlertidig forenklet, slik at flere kort vil bli behandlet på kortere tid.
- Det skal gis ekstra opplæring i nytt regelverk for ansatte i Aetat.

På noe lengre sikt vil Aetat vurdere utformingen av meldekortene, med sikte på forenkling. Det arbeides også med innføring av elektronisk melding for personer under yrkesrettet attføring, slik som for arbeidssøkere med dagpenger.

Avslutningsvis vil jeg nevne at reglene for attføringspenger og attføringsstønad skal gjennomgås i lys av de erfaringer Aetat nå gjør.

Spørsmål nr. 221

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 1. mars 2002 av sosialminister **Ingjerd Schou**

Spørsmål:

«I St.meld. nr. 28 for 1999-2000 Omsorg 2000 varsla Bondevik I regjeringa forslag om heimel i sosialtenestelova til ei forskrift som skulle sikra styrkja kvalitet og utvida tilsyn med omsorgstenestene.

Kor står denne saka i dag?»

Grunngjeving:

Regjeringa Stoltenberg fråråde forskrift i sosialtenestelova, alternativt vart tilrådd ei friviljug ordning i kommunane. Stortingets sosialkomité var ikkje samd i det. Ved handsaming av Ot.prp. nr. 68 for 2000-2001 bad sosialkomiteen i Innst. O. nr. 99 for 2000-2001, avgitt 22. mai 2001, om at det snarast mogleg vart utarbeidd ei forskrift. Forslaget frå "Omsorg 2000" gjeld eit område der det hastar med å sikra ein betre kvalitet. Det er viktig både for omsorgstrengande, pårørande, tilsette innan omsorgssektoren og for kommunane å vita meir eksakt kva kvalitetskrav ein skal forhalda seg til. Sidan det no er meir enn to år sidan dette spørsmålet vart lagt fram for Stortinget, finn eg grunn for å etterlysa ei oppfølging.

Svar:

Ny § 4-6 i sosialtenestelova, som heimler forskrift om krav til tenestene i lovas kapittel 4, vil tre i kraft 1. januar 2003. Eg tar sikte på å fastsette ei forskrift om kvalitet i dei nemnde tenestene så snart lova har trådt i kraft.

Kontroll med at kommunane sikrar grunnleggjande krav til tenestene er og viktig for å heve kvalitetsnivået i omsorgssektoren. Frå 1. januar 2003 vil derfor Statens helsetilsyn få utvida sitt ansvar til og å omfatte overordna tilsyn med tenester etter sosialtenestelova. Dette gir eit gjennomgåande system for å sikre kvaliteten i kommunane sine pleie- og omsorgstenester.

Eg er opptatt av at vi får betre kvalitet i tenestene til omsorgstrengande. Eg tar derfor sikte på å legge fram ei melding for Stortinget våren 2003 der eg vil gå gjennom dei mange små og store skritt for å skape ei betre teneste og foreslå ei omlegging av dei statlege virkemidlane på områder som gjer det enklare for kommunane å yte god kvalitet.

Spørsmål nr. 222

Innlevert 22. februar 2002 av stortingsrepresentant **Karl-Anton Swensen**

Besvart 1. mars 2002 av samferdselsminister **Torild Skogsholm**

Spørsmål:

«Mange næringslivsaktører i distriktene opplever at mange av basistjenestene i samfunnet forsvinner eller ikke tilfredsstillende krav som normalt stilles i de sentrale strøk. F.eks. er Telenor sitt ADSL-tilbud ikke tilgjengelig i mange lokalsamfunn, m.a. i Bolga. Flere næringsdrivende er avhengig av å ha en ADSL-løsning.

Hvordan ser statsråden på dette problemet, og hva vil bli gjort for å gi de næringsaktørene som er avhengig av ADSL en slik løsning?»

Svar:

Det er laget en plan for bredbåndsutbyggingen, som også inkluderer for eksempel ADSL, som det spesielt er vist til i spørsmålet. Denne bredbåndspanen følger Regjeringen opp. Planen var basert på at markedet i hovedsak skulle sørge for utbyggingen, i tillegg til at myndighetene skulle stimulere konkurransen og offentlig etterspørsel etter bredbåndstjenester og tilknytninger. I tillegg skulle det vurderes hvordan man

kunne sikre utbygging i områder der det ikke er kommersielt lønnsomt å bygge ut. Per i dag er det ikke bevilget særskilte midler for bredbåndsutbygging i områder der utbyggerne ikke finner det lønnsomt å bygge. Det finnes imidlertid enkelte tilskuddsordninger, f.eks. HØYKOM, som bidrar til at kommuner i samarbeid med næringslivet kan få frem bredbånd også i mindre sentrale strøk.

Ulike undersøkelser og rapporter som ble utarbeidet i fjor, bl.a. Samferdselsdepartementets rapport *Fremføringsveier for telenett*, viste at bredbåndsutbyggingen var kommet lengst i sentrale strøk. Jeg iverksatte derfor i fjor høst en utredning for å komme frem til mulige tiltak eller støtteordninger for å forsere bredbåndsutbyggingen i hele landet. Denne utredningen er nå inne i slutfasen.

Samtidig tror jeg det er mye som kan gjøres i de enkelte kommuner og regioner uten direkte støtte eller bevilgninger. Vi har sett mange eksempler på områder i mindre sentrale deler av landet som har lyktes i få et godt bredbåndstilbud til kommunen, næringslivet og innbyggerne. Jeg mener at kommunene har en meget viktig rolle i bredbåndsutbyggingen, og det er viktig at de er seg bevisst den aktive rollen de kan spille. Samferdselsdepartementet arbeider derfor for tiden med veiledningsmateriale rettet mot kommunene. Dette vil særlig dreie seg om kommunenes rolle i *tilretteleggingen* av fremføringsveier for bredbånd; for eksempel grøfter, tunneler og kanaler. En bedre koordinering og nytenkning i forhold til planlegging på dette området kan bidra til å forsere bredbåndsutbyggingen i alle deler av landet.

Veiledningen vil i tillegg fokusere på kommunenes rolle som *etterspørre* ved å benytte eksempler fra foregangskommunene og -regioner, som tidlig har sett hvilken nytte de kan ha av bredbånd, og tatt i bruk relativt enkle virkemidler, som samordning på tvers av kommunegrensener og definering av felles behov og løsninger. Dette kan gi seg utslag i samarbeid over kommunegrensener eller i allianse med næringslivet i kommunen, regionen eller fylkeskommunen. På denne måten kan for eksempel flere kommuner sammen danne en større etterspørselsenheter, og få et bredbåndstilbud til gode priser.

Når det gjelder ADSL, vil jeg på generelt grunnlag si at ett av telemyndighetens mest prioriterte områder har vært å stimulere til økt konkurranse i aksessnettet, gjennom å pålegge Telenor å tilby hele eller deler av kapasiteten i aksesslinjen til konkurrenter som derved overtar abonnementsforholdet til kundene for sine tjenester. Dette vil kunne føre til flere tilbydere av ulike DSL-teknologier til stadig lavere priser flere steder i landet enn vi ser i dag.

For ordens skyld vil jeg gjøre oppmerksom på at Telenor i henhold til sin konsesjon er forpliktet til å levere leide linjer opp til 2 Mbit/s til bedrifter over hele landet.

Spørsmål nr. 223

Innlevert 25. februar 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 5. mars 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å fjerne ordningen med boplikt for prester?»

Begrunnelse:

Den norske kirken har en ordning med boplikt for prester. Prestene er vel omtrent den eneste yrkesgruppe som tvinges til å bo i en bestemt bolig. Slik jeg oppfatter dette har ordningen eksistert lenge, men mange av prestene som bor i tjenestebolig ønsker ordningen fjernet. Ønske om å kunne bo i egen eiet bolig, forhold omkring avgang forårsaket av sykdom, forhold som oppstår i forbindelse med skilsmisse samt usikkerhet knyttet til overgang til pensjonisttilværelse er noen av de forhold som blir berørt av ordningen med boplikt. Boplikt betyr at prester gjennom et langt yrkesliv må leve i usikkerhet knyttet til noe så viktig og fundamentalt som eget bosted. Det er god grunn til å stille spørsmål om et slikt inngrep i privatlivet bør aksepteres i dagens samfunn.

Jeg har forstått det slik at Sverige utviser en praksis der ordningen med boplikt faktisk er opphevet, med det resultatet at nærmere 70 pst. av prestene bor i eget hus. Etter det jeg også forstår har Sverige en prestedekning i utkantstrøk som er langt bedre enn det vi finner i Norge, selv om den ordningen med boplikt som vi har visstnok skal være begrunnet med nettopp et ønske om å sikre prester til utkantstrøk.

Staten bruker også mange penger på vedlikehold - samtidig som budsjettene mange steder ikke dekker de reelle vedlikeholdsbehovene. Boligene blir ofte en kasteball mellom kommuner og kirke, og resultatet blir

svært ofte slik at standarden på boligene blir dårlig. Etter min mening er det mange forhold som taler for at ordningen bør avskaffes. Jeg utelukker at dette bør vente til man ser sluttresultatet fra den politiske behandling i etterkant av at Bakkevig-utvalget leverer sin innstilling om å skille stat og kirke. Saken om fjerning av - eller kraftig liberalisert praksis knyttet til - boplikten, er etter mitt skjønn for viktig til at den kan skyves ut i det uvisse tidsmessig. Saken dreier seg om personalpolitikk og den kanskje mest personlige del som tenkes kan i en personalpolitikk: boforholdene til landets prester.

Svar:

De fleste prestestillinger i Den norske kirke er tillagt tjenestebolig med boplikt. Ordningen med tjenestebolig for prester har lang tradisjon. Den er begrunnet både i folks behov for å ha lett tilgang til presten og i "etatsmessige hensyn", dvs. muligheten for forflytning og rekruttering, særlig til utkantstrøk. I tillegg kommer at boligen ofte brukes som et arbeidsredskap i menigheten, og for menigheten oppleves det gjerne som berikende at presten er en del av lokalmiljøet.

Prest som ikke ønsker å bo i presteboligen, kan søke om fritak for boplikten. Fritak blir gitt når det foreligger særlige grunner (f.eks. helsemessige forhold eller at presten nærmer seg pensjonsalder). Når en prest av andre grunner ønsker fritak for boplikten, vil det ofte være avgjørende om man kan finne fram til en midlertidig bruk av boligen, slik at man har trygghet for at det vil være bolig til disposisjon ved neste skifte av prest. Med det vern leietakere har - og bør ha - mot oppsigelse av en leieavtale, er det ikke uten videre enkelt å leie ut boligen midlertidig. Å la boligen stå ubrukt er ikke noe godt alternativ.

Søknader om fritak for boplikt vil måtte avgjøres etter en konkret vurdering av både de tjenstlige hensyn og de personlige forholdene som gjør seg gjeldende i det enkelte tilfellet. Prestens ønske skal tillegges stor vekt, men boplikten bør ikke praktisere så liberalt at ordningen med tjenesteboliger gradvis avvikles uten at konsekvensene er klarlagt og akseptert både i presteskapet og i kirken for øvrig.

Spørsmålet om boplikt var oppe som sak på Den norske kirkes presteforenings siste generalforsamling i september 2000. Om lag to tredjedeler av forsamlingen stemte da for å beholde boplikten. Når presteskapet aksepterer plikten, er nok årsaken at man ser at det vil være vanskelig å beholde et tilbud om bolig uten at det også er plikt til å bo i boligen. Dette er en vurdering som jeg er enig i.

På denne bakgrunn ser jeg det ikke som naturlig nå å ta initiativ til å oppheve ordningen med boplikt for prester.

Spørsmål nr. 224

Innlevert 25. februar 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 4. mars 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Bondevik II regjeringens vedtak om å fjerne støtten til de kommunale næringsfondene har ført til at mange kommuner i Finnmark ikke kan gi støtte til nyetablerere i samme grad som tidligere. Dette fører igjen til at arbeidsplasser i distriktene går tapt. Gründere, og kanskje spesielt kvinner med gode forretningsideer, gir opp.

Hva vil statsråden gjøre for at kommunene igjen skal bli i stand til å yte midler til etablererne?»

Begrunnelse:

Staten har gjennom offentlige virkemidler ytt bistand til det lokale næringsliv. Dette har skjedd ved at SND (Statens nærings- og distriktsutviklingsfond) har ytt midler til kommunenes næringsfond som igjen har hjulpet etablerere med å komme i gang med sine prosjekter. Bondevik II regjeringens vedtak om å svekke denne næringsstøtten i statsbudsjettet for 2002 gir seg nå utslag i Distrikts-Norge. Blant annet opplyser Utviklingsutvalget i Kvalsund at kommunen tidligere har fått opptil 800 000 kr årlig fra staten til det kommunale næringsfondet. Andre kommuner i distriktene melder om det samme. Opp gjennom årene har mange småbedrifter hentet sin støtte i etableringsfasen fra kommunens næringsfond, en støtte som igjen har ført til at eierne har kunnet få midler fra andre instanser. Nå er mange i distriktene fratatt denne mulighet.

Uteblivelsen av disse statlige midlene til kommunene fører til at entusiastiske etablerere ikke kommer i gang med sine forretningsideer, blir skuffet, og i verste fall, flytter fra distriktene og inn til mer sentrale strøk. Spesielt i den nordlige landsdelen er kommunene avhengig av at initiativrike folk med gode ideer får en startpakke, og får prøvd sine ferdigheter. Undersøkelser har vist at i flere kommuner er det et flertall av kvinner som er søkere til denne støtten, og som er ivrigst for å få bedriften til å bli lønnsom. For etablererne er også det kommunale tilskuddet en tillitserklæring fra lokalsamfunnet om at noen tror på dem og deres ideer.

Svar:

I tilleggsproposisjonen til St.prp. nr. 1 for 2001- 2002 foreslo Regjeringen et budsjett uten påfylling av bevilgningen på kap. 550 post 61 Kommunale næringsfond.

Samarbeidsregjeringen legger stor vekt på å bedre rammevilkårene for næringslivet. De endringene som er foreslått i forbindelse med flypassasjeravgift, utbytteskatt, fradragsordning for FoU samt økte samferdselsoverføringer vil alle bidra til bedre rammevilkår. Lokal næringsvirksomhet vil også nyte godt av bedre rammevilkår. Næringsutvikling i kommunene er viktig for å kunne opprettholde grunnlaget for bo-setting og bidra til levedyktige lokalsamfunn i hele landet. Det er nå opp til kommunene å prioritere næringsutvikling innenfor egne generelle rammer. Regjeringen vil imidlertid i løpet av 2002 vurdere ordningen med kommunale næringsfond.

Samarbeidsregjeringen har potensielle nyskapere som en hovedmålgruppe for de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene. Økt verdiskaping gjennom videreforedling og utvikling av nye produkter er sentrale mål. Høy nyskapingstakt og mange nyetableringer er særlig viktig i denne sammenheng. Det er spesielt viktig å fokusere på utvikling av entreprenørskap blant ungdom og at virkemidlene når grupper med et uutnyttet potensial.

Regjeringen ønsker at SND skal bidra til høyere verdiskaping gjennom å spisse sin innsats mot økt innovasjonsevne og høyere kompetanse i næringslivet i distriktene. Virkemidlene skal konsentreres mer mot idé-, utviklings- og kommersialiseringsfasene av bedriftenes liv (jf. Sem-erklæringen). Dette forutsetter målrettet samarbeid mellom forsknings- og utdanningsmiljøer, næringsliv, finansinstitusjoner og offentlige myndigheter.

Kommunal- og regionaldepartementet har to virkemidler som håndteres av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene, som er rettet mot etablerere.

Kap. 551 post 55 Etablererstipend (115 mill. kr i 2002)

Etablererstipendet er en ordning for bedriftsetablerere i alle deler av landet, men med særlig vekt på etablerere i det distriktpolitiske virkeområdet. Målet med ordningen er å stimulere til økt etableringsvirksomhet, for å skape lønnsomme arbeidsplasser. Etablererstipendet er et virkemiddel som støtter etablerere i den helt tidlige fasen i etableringsprosessen.

Det regionale partnerskapet i fylkene kan gjennom *Regionale utviklingsprogram* (RUP) legge føringer på hvilke målgrupper og formål SND skal prioritere ved tildeling av etablererstipend i for eksempel en fylkeskommune som Finnmark.

Kap. 2425 post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene (773,5 mill. kr i 2002)

Midlene skal fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i distriktene. Dette skal skje ved å stimulere til nyetableringer, til videreutvikling og omstilling av eksisterende bedrifter, og til kompetanseheving og produktutvikling i bedrifter.

Til orientering har praktisering av fordeling av midler fra kap. 550 post 61 Kommunale næringsfond vært lagt opp slik at fylkeskommunene har fordelt disse midlene innenfor en fylkeskommunal ramme og anmodet Kommunal- og regionaldepartementet om utbetaling til de rundt 200 kommunene som har fått slike midler.

Innlevert 25. februar 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 5. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«"Temporary International Presence in Hebron" (TIPH) har som oppgave å observere og rapportere, og bidra til økt sikkerhet for de palestinske innbyggerne i byen. Rapportene fra TIPH blir diskutert bilateralt mellom palestinske og israelske sikkerhetsstyrker, eller innen møter i Joint Hebron Committee.

Mener Regjeringen at det ville være en fordel om disse rapportene kunne offentliggjøres, og er det aktuelt for Regjeringen å be om at rapportene fra TIPH blir offentliggjort?»

Begrunnelse:

FN-resolusjon 904 tok til orde for opprettelsen av et midlertidig internasjonalt nærvær etter at 29 palestinere ble drept i en moské 25. februar 1994. Forhandlinger mellom PLO og Israel førte til at en avtale om å be Italia, Danmark og Norge om å bidra med støttepersonell og observatører for et midlertidig observatørnærvær i Hebron. Mandatet skulle være å bidra til å fremme stabilitet og gjenopprette det normale livet i byen Hebron. En endelig avtale om TIPH ble undertegnet i 1997 og anmodet Norge, Italia, Danmark, Sverige, Sveits og Tyrkia om å bidra med personell, med Norge som koordinator.

Mandatet som er resultat av forhandlinger mellom Israel og PLO fra 1995 og 1997, innebærer blant annet at TIPH skal med sitt nærvær øke følelsen av trygghet for de palestinske innbyggerne i Hebron, og bidra til å fremme den stabilitet som er nødvendig for økonomisk utvikling og vekst i området.

TIPH produserer en rekke ulike rapporter. Noen rapporter går til komiteer hvor palestinere, israelere og TIPH er representert. Andre rapporter, blant annet

en ukentlig oppsummering av TIPHs rapportering, går til regjeringene som deltar. Ingen av rapportene gjøres offentlig, og TIPH kommenterer heller ikke offentlig spesifikke hendelser som er nevnt i rapportene.

Svar:

Den fremste målsettingen til "Temporary International Presence in Hebron" (TIPH), er å observere og assistere i gjennomføringen av inngåtte avtaler om Hebron. Det viktigste bidraget det internasjonale nærværet kan yte til denne prosessen er å øke de palestinske innbyggernes følelse av sikkerhet. Men TIPH er ingen beskyttelsesstyrke ettersom sendelaget ikke har noen maktmidler eller andre sanksjonsmuligheter overfor partene. Rapporter om situasjonen i Hebron, som sendes til representanter for partene både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, er derfor et av TIPHs viktigste virkemidler i forsøkene på å fremme større forståelse og dialog mellom partene.

Det er de to partene som har bedt TIPH om å være i Hebron og som har fastsatt TIPHs mandat. Mandatet ble senest forlenget 1. februar for seks nye måneder, etter anmodning fra den israelske regjeringen og Den palestinske frigjøringsorganisasjonen (PLO) på vegne av de palestinske selvstyremyndighetene. Jeg tolker partenes henstillinger som et klart uttrykk for at både israelere og palestinere mener at TIPH har en positiv innvirkning på situasjonen i Hebron.

Som nevnt er det partene som setter rammene for TIPHs virksomhet. Den avtalen som partene har inngått slår uttrykkelig fast at TIPHs rapporter ikke skal være offentlige ("not for public use"). Årsakene til det er at de skal tjene som et verktøy i partenes bestrebelser på å normalisere livet i Hebron, som det heter i avtaleteksten.

Norge har som koordinerende nasjon tatt opp flere spørsmål knyttet til TIPHs virksomhet med partene. Blant disse er spørsmål om offentliggjøring av rapporter, noe som det foreløpig ikke har vært mulig å oppnå enighet om. Hensynet til offentlighet må vike for partenes egen vurdering av hvordan TIPH best kan fylle sin rolle. Det er derfor ikke nå aktuelt å be partene om at rapportene fra TIPH blir offentliggjort.

TIPHs praksis på dette området er for øvrig i samsvar med praksis for andre sendelag. For eksempel er de rapportene som skrives av de om lag 20 sendelagene som arbeider under Organisasjonen for samarbeid i Europa (OSSE) heller ikke offentlige.

Under norsk koordinering er de seks deltakerlandene for tiden i gang med en evaluering med sikte på å finne frem til tiltak som kan gjøre TIPH bedre i stand til å oppfylle sitt mandat. I neste uke avholdes det et ekspertgruppemøte i Wien, og prosessen avsluttes under et hovedstadsmøte i København i slutten av april. Blant de spørsmål som er til vurdering er TIPHs synlighet i media og forhold til offentligheten generelt.

Spørsmål nr. 226

Innlevert 26. februar 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 6. mars 2002 av landbruksminister Lars Spønheim

Spørsmål:

«Et forslag til EU-direktiv kan gjøre det urimelig vanskelig å gjennomføre jakt mange steder i Norge.

Hva er Regjeringens holdning til dette direktivet, hvordan vil Regjeringen søke å påvirke utformingen av det endelige direktivet slik at norske interesser ivaretas, og på hvilken måte vil man søke støtte hos andre nordiske land for våre synspunkter?»

Begrunnelse:

Et forslag til direktiv fra EU om behandling av vilt kan innebære at felt vilt umiddelbart skal legges i kjøleanlegg og at dyrekroppen deretter skal behandles i godkjent slakteri. En spesialutdannet person skal avgjøre om viltet kan brukes som menneskeføde.

Slike bestemmelser om behandling av vilt er svært byråkratiske og lite tilpasset jaktforholdene i Norge og Norden for øvrig. En slik kontroll forutsetter at jakt foregår i områder nær vei eller i innmark. Forslaget legger også opp til en urimelig byråkratisk behandling i forhold til jaktvirksomhet og kontroll av vilt.

For Norge vil et slikt direktiv kunne få store negative konsekvenser. Det felles årlig vilt i Norge med en førstehåndsverdi på opptil én mrd. kr. Jaktforholdene og de terreng det jaktes i er imidlertid helt forskjellig fra land i Mellom-Europa. Dersom direktivet skulle bli gjennomført slik det nå foreligger vil det bety at en stor andel av jaktvirksomheten i Norge kan bli verdiløs fordi man ikke får godkjent viltet for salg.

Svar:

Det regelverk det vises til i spørsmålet knytter seg til et forslag til en ny EU-forordning på hygieneområdet for animalske næringsmidler. I dag finnes en mengde forskrifter som regulerer produksjon og håndtering av animalske næringsmidler, og de nye hygienebestemmelsene er ledd i en forenklingsprosess hva gjelder regelverket på dette området. Regelverket som nå er under utarbeidelse bygger på en sammenslåing av totalt 17 direktiver, og skal være gjeldende for produksjon, håndtering og frambud av animalske produkter gjennom alle ledd i produksjonskjeden (fra jord til bord). Det nye regelverket må i sin helhet sees på som en forbedring av et komplekst eksisterende regelverk på området.

Tidspunkt for implementering av det nye regelverket forventes i løpet av 2003/2004. Det nye regelverket legger til grunn en vurdering av risiko som et vesentlig kontrollprinsipp, og synliggjør den enkelte aktørs ansvar hva gjelder produksjon av trygge matvarer. Dette er i tråd med anerkjente internasjonale prinsipper og holdninger. Norske myndigheter imøteser og har store forventninger til det nye regelverket, og er av den oppfatning at det i sin helhet forbedrer og styrker eksisterende regelverk.

I den delen av regelverket som omhandler "kjøtt av viltlevende vilt" er det i EU-kommisjonens forslag til nye hygienebestemmelser, foreslått enkelte endringer fra Rådet og Europaparlamentet. Det skal understrekes at denne saken fortsatt er i prosess mellom Rådet og Parlamentet. Dette innebærer at bestemmelsene er under utvikling, og det kan følgelig ikke utelukkes at flere endringer kan fremkomme før hygienebestemmelsene blir vedtatt.

I endringsforslaget fra kommisjonen som omhandler vilt, introduseres et nytt begrep: "*første besiktigelse*".

En første besiktigelse av viltet skal foretas umiddelbart etter felling, og den skal utføres av person med særskilt kompetanse, kalt "ekspert". Målsettingen med besiktigelsen er å avdekke unormale forhold ved viltet, og gjennom besiktigelse av slaktet vurdere om kjøttet anses helsemessig trygt å framby. Eksperten som foretar den første besiktigelsen, skal ha tilstrekkelig kjennskap til sykdomsforandringer hos vilt samt hygiene (herunder kunnskap om anatomi, adferd hos vilt, slaktetekniske forhold samt gjeldende regelverk). Særskilt opplæring/kursing vil bli tilbudt jegere som ønsker å opparbeide seg en slik ekspertstatus. Omfang og praktisk gjennomføring av en slik ekspertopplæring er imidlertid ikke definert. Struktur for opplæring av norske jegere er allerede på plass gjennom kravet om jegerprøve, og en videreutvikling av denne opplæringen kan derfor være aktuelt. I en overgangsfase vil det måtte vurderes å gjennomføre påbygningskurs/tilleggskurs hvor den enkelte jegers erfaring og generelle kompetanse tas i betraktning. Det er grunn til å tro at en erfaren norsk storviltjeger allerede langt på vei vil inneha en slik kompetanse.

Målsettingen med gjennomføring av en såkalt første besiktigelse er som nevnt, gjennom besiktigelse av slaktet å vurdere om kjøttet anses helsemessig trygt å framby. Dersom det ikke avdekkes unormale funn på

slakteskrotten, og det ikke er observert avvikende adferd hos dyret før felling, går forslaget til nye hygienebestemmelser slik det nå foreligger ut på at slaktet avhengig av frambudsomfang og form håndteres som følger:

Viltkjøtt for eksport

For viltkjøtt til eksport er det i forslaget stilt krav om utstedelse av en attest som dokumenterer dato og tidspunkt for felling. En slik attest kan kun utstedes av medlem av jaktlag med særskilt kompetanse (såkalt ekspertstatus). Kjøttet skal deretter sammen med organmateriale transporteres til et godkjent viltbehandlingsanlegg¹, alternativt til en vilttoppsamlingsentral². Det stilles visse tekniske krav til slike enheter, og kjøttet vil her bli underlagt veterinærkontroll.

Bortsett fra kravet om første besiktigelse av vilt foretatt av ekspertpersonell, er kravene som er foreslått gjeldende i nye hygienebestemmelser tilnærmet tilsvarende nåværende krav for håndtering og kontroll av viltkjøtt for eksport.

Viltkjøtt for innenlands omsetning

Kjøtt som skal benyttes av jeger i egen privat husholdning, er ikke underlagt ytterligere krav til håndtering og kontroll, annet enn ekspertens første besiktigelse. Dersom slaktet også skal kunne omsettes på detaljnivå (herunder restaurant og butikk) uten ytterligere bearbeiding, åpnes det i forslaget til nye hygienebestemmelser for utarbeidelse av egne nasjonale bestemmelser. Ved utvikling av regelverk for nasjonal detaljistomsetning vil nasjonale viltkjøttforskrifter antagelig legges til grunn. Det er ikke klarlagt hvilke prosedyrer som skal gjelde for fastsettelse av slike forskrifter. Det vil imidlertid ved utarbeidelse av nytt regelverk måtte tas stilling til om kravene skal endres som følge av hygienebestemmelsenes krav om særskilt kompetanse hos jegere med ekspertstatus.

Dersom viltkjøtt for nasjonalt frambud skal bearbeides før videre distribusjon (stykning, kverning, produksjon av kjøttprodukt), vil denne type aktivitet måtte finne sted i anlegg som er godkjent for slik aktivitet.

På bakgrunn av ovennevnte redegjørelse av innholdet i EUs forslag til nye hygienebestemmelser gjeldende for både eksport og nasjonal omsetning av

viltkjøtt, kan vi ikke se at hygienebestemmelsene slik de foreligger per i dag, vil få negative konsekvenser for norsk jakttradisjon hva gjelder krav til felling, håndtering og frambud av viltkjøtt. Slik vi ser det forvalter norske jegere en betydelig natur- og matressurs, og sluttproduktet ender på norske forbrukeres middagsbord. Jeg ser det derfor som rimelig og i tråd med en videre kvalitetsutvikling at det stilles større krav til særskilt kompetanse hos jegeren, da denne på samme måte som andre næringsmiddelaktører, må stilles ansvarlig for kvaliteten på det produktet han/ hun leverer. En forutsetning for å kunne foreta en vurdering av kvaliteten på et produkt, er kompetanse, og et generelt kompetansekrav oppleves følgelig som både nødvendig og positivt.

Videre arbeid med forordningen

Krav knyttet til felling, håndtering og frambud av viltkjøtt som nevnt er gjenstand for debatt i EU, noe som gjenspeiler de ulike medlemslands tradisjon hva gjelder jakt av vilt. Hygienebestemmelsene på det animalske området er for tiden under pågående revisjon og utvikling i Europaparlamentet og Rådet. I tilknytning til denne prosessen holder vi løpende kontakt med våre nordiske naboland, som har tilsvarende interesser og tradisjoner som oss hva gjelder stor- og småviltjakt. Vi følger ellers aktivt regelverksutføringsprosessen i EU, og følger opp med innspill overfor våre naboland. I dette tilfellet følges saken også opp direkte gjennom kontakter i Europaparlamentet.

Spørsmål nr. 227

Innlevert 27. februar 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

1 Vilttoppsamlingsentral - enhet registrert og tillatt benyttet til mellomlagring av viltlevende vilt før videre transport til viltbehandlingsanlegg.

2 Vilttoppsamlingsentral - enhet registrert og tillatt benyttet til mellomlagring av viltlevende vilt før videre transport til viltbehandlingsanlegg.

Besvart 6. mars 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Hvorfor kjøper ikke staten skogeiendommen Brekke/Lillemørk (gnr. 96, bnr. 1), som er avsatt til naturreservat, nå når den er til salgs?»

Begrunnelse:

Norske Skog gjennomfører for tiden et stortilt salg av sine skogeiendommer i Norge. For Saugbruskskogene beliggende blant annet i Østfold, er det inngått kjøpekontrakt med Skogeierforeningens eide selskap VIFOR AS.

I Halden omfatter salget skogeiendommen Brekke/Lillemørk, gnr. 96, bnr. 1, med et totalareal på 8 540 dekar. En stor del av dette området er naturreservat som staten må innløse før eller senere.

Svar:

Landbruksmyndighetenes rolle (dvs. kommunen, fylkeslandbruksstyret, Statens landbruksforvaltning og Landbruksdepartementet) i saker som gjelder Norske Skogs salg av skogeiendommer er som konsesjonsmyndighet i henhold til konsesjonsloven av 31. mai 1974 nr. 19. Dette innebærer at landbruksmyndighetene bl.a. skal vurdere ervervet av disse eiendommene i forhold til konsesjonslovens formål. Et slikt formål er å legge til rette for eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet.

De samfunnsmessige hensyn knyttet til eiendommen vil etter dette bli vurdert ved konsesjonsbehandlingen. Dersom en ved konsesjonsvurderingen kommer til at den inngåtte avtale ikke i tilstrekkelig grad tar hensyn til disse hensyn, vil dette kunne resultere i avslag på konsesjonssøknaden.

Spørsmål nr. 228

Innlevert 27. februar 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 11. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan de regionale helseforetakene inngå avtaler med offentlig godkjente private sykehus, slik at det frie sykehusvalget for pasientene i regionen også omfatter disse, uten at pasienten trenger å bli henvist fra sykehus som eies av regionen?»

Begrunnelse:

Jeg har fått opplyst at regionale helseforetak som har henvendt seg til departementet med spørsmål om de kan la det frie sykehusvalget omfatte offentlig godkjente private sykehus, har fått opplyst at pasientene må henvises fra offentlige sykehus. I den forbindelse er det vist til brev av 8. januar 2002 "ISF-refusjon til privatpraktiserende avtalespesialister". I Sem-erklæringen sier regjeringspartiene "la det frie sykehusvalget omfatte alle godkjente sykehus, også private".

Svar:

Stortinget har vedtatt at de regionale helseforetakene fra 2002 også skal få ISF-refusjon for kjøp av dagkirurgisk behandling hos privatpraktiserende avtalespesialister utenfor offentlig godkjente sykehus fra 2002. Etter at ISF ble innført i 1997 har tre nye institusjoner fått godkjenning som offentlig sykehus. Dette gjelder Spesialistklinikken i Buskerud, Medi3 i Møre og Romsdal og Ringvollklinikken i Østfold. Fra 2002 vil de regionale helseforetakene også få ISF-refusjon for kjøp av behandling hos disse sykehusene i likhet med for eksempel Røde Kors klinikk og Volvat Medisinske Senter. Oppgjøret for behandlingen foregår mellom de regionale helseforetakene og den enkelte private aktør både i de tilfellene der behandlingen skjer hos privatpraktiserende avtalespesialister og på private sykehus. Den statlige ISF-refusjonen blir i sin helhet utbetalt til det regionale helseforetaket. Den enkelte private aktør må på forhånd inngå en avtale med det regionale helseforetaket eller et helseforetak om pris. I de fleste tilfeller vil de private aktørene få betalt mer for behandlingen de utfører enn det som dekkes gjennom ISF-refusjonen fra staten til det regionale helseforetaket.

Henviing via det regionale helseforetaket eller et helseforetak vil støtte opp om det helhetlige ansvaret det regionale helseforetaket har og plasserer ansvaret for å koordinere tilgjengelige økonomiske ressurser på prioriterte pasientgrupper samme sted. Jeg mener dette vil bidra til å øke pasientbehandlingen på områder hvor det i dag er uakseptabel lang ventetid. Det er viktig å understreke at denne henvisningsplikten ikke innebærer at pasienten faktisk må ha vært innom et offentlig sykehus først. For eksempel kan pasienten først ha blitt utredet hos en privat spesialist for så å få time på et privat sykehus etter at henvisning til behandling er formidlet fra den private avtalespesialisten via et helseforetak. Jeg legger til grunn at aktørene legger opp til praktiske løsninger som sikrer at i de tilfellene private aktører har kortere ventetider enn offentlige sykehus skal dette komme pasienten til gode.

Etter utvidelsen av ISF-ordningen ligger det nå bedre til rette for å bruke private aktører der disse kan bidra til å oppfylle de helsepolitiske mål. Formålet med denne utvidelsen av ISF-ordningen er å utnytte den samlede kapasiteten bedre og gi de regionale helseforetakene en større valgmulighet i forhold til hvor behandlingen skjer. Dette vil etter min vurdering bidra til økt behandling på områder der det i dag er uakseptabel lang ventetid.

Det er opp til det enkelte regionale helseforetak å utforme innholdet i sine samarbeidsavtaler med private aktører. Forutsatt at det regionale helseforetaket finner at hensynet til prioritering av pasienter og

kostnadskontroll er ivaretatt, står det regionale helseforetaket fritt til å inngå samarbeidsavtaler som gir mulighet for direkte henvisning fra primærhelsetjenesten til et privat sykehus eller privatpraktiserende avtalespesialist for utredning eller behandling.

Spørsmål nr. 229

Innlevert 27. februar 2002 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 8. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i Aftenposten den 24. februar 2002 fremkom det at arbeidet med å forbedre skolehelsetjenesten er viktig for Regjeringen.

Kan statsråden redegjøre for Regjeringens arbeid på dette området?»

Begrunnelse:

Over flere år har helsetjenesten for ungdom i skolen vært nedprioritert samtidig som stadig flere ungdommer sliter med mange og komplekse problemer. Daglig hører vi om ungdom som sliter med rusproblemer, spiseforstyrrelser, stress, mobbing og andre problemer som er svært ødeleggende for deres livskvalitet og fremtidige muligheter. Spørsmålsstilleren mener at en kraftig styrking av helsetilbudet i skolen, og etablering av et generelt helsetilbud for ungdom vil kunne bidra til å hjelpe ungdom med mange av de plager de sliter med. I tillegg vil et godt og stabilt helsetilbud for ungdom være et viktig tiltak for å forebygge mye av den negative utviklingen vi ser.

Svar:

I Samarbeidsregjeringens politiske grunnlag går det frem at Regjeringen vil bygge ut helsestasjons- og skolehelsetjenesten til også å omfatte elever i videregående skole. Sosialkomiteen tar også dette opp i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 og uttaler "at det er nødvendig og ønskelig å iverksette tiltak for å sikre en utbygging av skolehelsetjenesten i videregående skole".

Skolehelsetjenesten reguleres av lov om helsetjenester i kommunene, og av forskrift om helsetjenester i skoler. Forskriften har sitt virkeområde overfor barn og ungdom i skolealder som følger undervisning i skoler som omfattes av opplæringsloven. Forskriften for helsestasjonsvirksomheten gjelder først og fremst for å fremme spe- og småbarns psykiske, fysiske og sosiale helse, men kan utvides til å omfatte helsefremmende og forebyggende tiltak for andre grupper. Regjeringen ønsker å styrke ungdomshelsestasjonen, og har derfor satt igang arbeid med en ny felles forskrift for helsestasjons- og skolehelsetjenesten hvor det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn og unge løftes frem.

Det vil i forskriftsforslaget bli konkretisert viktige oppgaver som ungdomshelsestasjonene skal tilby, som for eksempel målrettede helseundersøkelser, helsesamtaler individuelt eller i grupper, og foreldreveiledning. Betydningen av det tverrfaglige og tverrsektorielle arbeidet for å styrke det psykososiale arbeidet for barn og unge vil også bli fremhevet. Helsestasjon for ungdom kan ses som en utvidet del av skolehelsetjenesten for å møte individrettede behov, mens skolehelsetjenesten kan styrke det helsefremmende arbeidet for trivsel og gode miljømessige forhold. Denne forskriftsfastsettelsen vil være et viktig signal til kommunene om opprioritering av denne tjenesten. Utkast til forskrift skal ut på høring våren 2002.

I Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006 er det øremerket midler til helsestasjons- og skolehelsetjenesten med 800 årsverk i planperioden. I tillegg skal 260 flere årsverk benyttes til å styrke støttekontaktilbudet og kultur- og fritidstiltak i kommunene. Styrkingen vil gi unge et bedre tilbud for å forebygge rusmisbruk, vold, mobbing, stress og andre psykiske plager. Det skal foreligge en politisk vedtatt plan for det psykiske helsearbeidet i kommunene. Planen skal også omhandle psykososiale tiltak for barn og unge. Kommunene skal her ha vurdert og omtalt målet om at 20 pst. av tilskuddene skal gå til barn og unge. Mange

kommuner har oppdatert sin plan, enten som separat plan eller som del av de ordinære planene. En del kommuner har imidlertid ufullstendige planer.

I henhold til Opptrappingsplanen skal kommunene melde tilbake om aktivitetene. Det må framgå av tilbakemeldingen at planlagt aktivitet for 2001 sammenliknet med aktiviteten for 2000 utgjør en økning av aktiviteten svarende til økningen i tilskuddet. Den foreløpige tilbakemeldingen viser at 13 pst. av tilskuddene går til barn og unge. Det er derfor ønskelig med sterkere fokusering på innsatsen for barn og unge hvor utbygging av helsestasjon- og skolehelsetjenesten står sentralt.

Spørsmål nr. 230

Innlevert 28. februar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Unge funksjonshemmedes valgfrihet i forhold til utdanning innskrenkes. Målet i politikken for funksjonshemmede er full likestilling. Det innebærer frihet til å velge utdanning på lik linje med alle andre. Unge funksjonshemmede melder at arbeidskontorene nekter dem å velge studier som strekker seg over mer enn fire år. Aetat sentralt opplyser at en slik 4-års begrensning ikke eksisterer. Andre nektes relevante utenlandsstudier.

Bør ikke unge funksjonshemmede studenter ha samme valgfrihet som andre?»

Svar:

Yrkeshemmede arbeidssøkere kan få godkjent utdanning/skolegang som attføringsløp og således få utgifter til livsopphold, skolepenger og skolemateriell dekket over folketrygden. I utgangspunktet setter regelverket ingen begrensninger verken med hensyn til hvilken type utdanning som kan bli godkjent som attføringsløp, varighet på utdanning eller utdanningssted. Det er heller ingen krav om at utdanningen skal ha karakter av tilleggsutdanning eller påbygging ut fra tidligere arbeidserfaring eller lignende.

Forutsetningen for å få godkjent utdanning/skolegang som attføringstiltak er imidlertid at utdanningen/skolegangen vurderes nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid, jf. folketrygdloven § 11-6. Dette har sammenheng med at formidling til ordinært arbeid kan være første valget også for funksjonshemmede, og at lengden på attføringen eller tiltaket bør relateres til hva som er nødvendig for å kunne ta nytt arbeid. Den skjønsmessige vurderingen av hva som er nødvendig og hensiktsmessig skal Aetat lokal foreta i lys av en arbeidsmarkedsfaglig vurdering av den enkelte arbeidssøkers muligheter til å beholde og skaffe arbeid. Innenfor rammen av hva som anses som nødvendig og hensiktsmessig, legges det stor vekt på at yrkeshemmede selv skal styre sitt eget attføringsløp, herunder utdannings- og yrkesvalg. I enkelte tilfeller vil det imidlertid kunne være ulike oppfatninger mellom brukerens egne ønsker og hva Aetat vurderer som realistisk og nødvendig med hensyn til å komme i arbeid.

Hovedregelen for å få ytelse etter kapittel 11 (attføringspenger) er at medlemmet oppholder seg i Norge, jf. folketrygdloven § 11-3. Under betingelse av at utdanningen ikke kan gjennomføres i Norge, gis også mulighet til å ta utdanning i utlandet. Det er ingen endringer i regelverket på dette punktet. Jeg må imidlertid få peke på at det rent faktisk nokså sjelden forekommer at attføringstiltak i utlandet er et aktuelt og hensiktsmessig tiltak.

Yrkeshemmede arbeidssøkere som ønsker å få utdanning godkjent som attføringsløp, står ikke helt fritt til selv å velge utdanning og utdanningslengde. Kravet i loven om at utdanningen skal være nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid, begrenser arbeidssøkerens frie valg. Jeg ser imidlertid ikke folketrygdens krav om at attføringen skal være nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid som uheldige kriterier selv om de gir begrensninger for arbeidssøkerens egne ønsker. Jeg vurderer derimot kravene som viktige kriterier som sikrer at offentlige attføringstiltak rettes mot de som faktisk trenger dette for å komme i arbeid. Jeg vil gjerne presisere at begrensningene gjelder utdanning finansiert over folketrygden og at funksjonshemmede selvfølgelig har mulighet til å velge helt fritt når det gjelder egenfinansiert utdanning. Regelverket gir også mulighet til å inngå avtale om delfinansiering av utdanning, f.eks. at arbeidssøkeren egenfinansierer den (de) siste delen(e), som ikke vurderes som nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid.

Jeg gjør også oppmerksom på at den som mottar et vedtak om atferd han er misfornøyd med kan påklage vedtaket til Aetat fylke. Om Aetat fylke opprettholder vedtaket kan det ankes til Trygderetten.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg er svært opptatt av at funksjonshemmede som er motivert for å komme i arbeid, skal få en mulighet til å prøve seg. Jeg har derfor i tildelingsbrevet til Aetat for år 2002 signalisert at Aetat skal strekke seg langt for å bidra til at yrkeshemmede og uførepensjonister får en mulighet til å prøve et atferdsopplegg.

Spørsmål nr. 231

Innlevert 28. februar 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 13. mars 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvor mange bedrifter i Norge vil oppleve skattelette ved å fjerne utbyttebeskatningen om man tar utgangspunkt i skatteåret 2001, hvor mye av dette er relatert til bedrifter i Hedmark, og er det videre mulig å si noe om den geografiske fordelingen av fordelene ved å fjerne utbyttebeskatningen?»

Begrunnelse:

I valgkampen og i Sem-erklæringen fremgår det at lettelse i utbyttebeskatningen skal kunne kompensere for bortfall bl.a. av støtte gjennom jordbruksavtalen og SND. Det er grunn til å se på den geografiske fordelingen av en slik skattelette. For mange fremstår dette som en bevegelse av økonomiske ressurser fra det offentlige til det private og fra distrikt til by. Reduksjonen av støtten via SND kan dessuten for de virksomheter som ikke har startet ikke kompenseres ved en slik skattelette. De har jo ikke resultat og utbytte å vise til. Det er grunn til å frykte utviklingen for næring og landbruk, spesielt i innlandet (Hedmark og Oppland) når ordninger via SND bygges ned.

Svar:

Den ekstra utbytteskatten som ble vedtatt innført av Stortinget fra og med 5. september 2000, og som ble opphevet fra og med 2002 etter forslag fra Regjeringen, gjaldt kun forskuddspliktige skattytere som mottok samlet utbytte utover 10 000 kr. På svært usikkert grunnlag anslo Finansdepartementet at avviklingen av den ekstra utbytteskatten ville innebære en samlet skattelette på om lag 1,5 mrd. kr påløpt i 2002, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 for 2001-2002. Avviklingen av utbytteskatten innebærer ikke noen direkte skattelette for bedrifter i Norge, ettersom ekstraskatten på utbytte ikke gjaldt utbytte utbetalt til etterskuddspliktige skattytere.

En ekstraskatt på utbytte innebærer imidlertid at kapitalinntekter opptjent i bedriftene beskattes hardere enn andre kapitalinntekter. Dette fører til at aksjekapital blir en dyrere finansieringskilde for virksomheten enn gjeldsfinansiering. I den grad virksomhetene er avhengige av ny norskeiet aksjekapital for å finansiere investeringer, kan skatt på utbytte bidra til at lønnsomme investeringer ikke blir gjennomført. Avviklingen av den ekstra utbytteskatten kan derfor ha bidratt til økt tilgang på kapital, særlig til mindre og nyetablerte bedrifter. Det skyldes at disse bedriftene ofte er avhengig av ny aksjekapital for å finansiere investeringer, som følge av restriksjoner på lånemarkedet og manglende tilgang til internasjonale kapitalmarkeder.

I hvor stor grad avviklingen av utbytteskatten har kommet norske bedrifter, herunder bedrifter i Hedmark, til gode gjennom økt tilgang på kapital fra norske kapitaleiere eller skattelette til eierne er vanskelig å tallfeste. For det første kjenner ikke departementet til om disse bedriftene er gjenstand for restriksjoner på kapitalmarkedene slik at utbytteskatten kan ha hatt en negativ effekt på investeringene. For det andre vet vi ikke i hvilken grad bedriftene har unngått utbytteskatten ved å utsette ev. utbytteutbetalinger i 2001 i påvente av at den midlertidige utbytteskatten skulle avvikles. Dette siste skyldes bl.a. at tall for 2001 ikke er tilgjengelige ennå. Finansdepartementet har derfor heller ikke oversikt over hvordan skatteletten ved avviklingen av ekstraskatten på utbytte for personlige skattytere vil fordele seg geografisk.

I Selvangivelsesstatistikken er det en oversikt over *utbetalt* aksjeutbytte til personer i 2000 fordelt på fylke. Disse tallene vil imidlertid være lite opplysende for å vurdere den geografiske fordelingen av utbytteskatten i 2001. Det skyldes at innføringen av ekstraskatten på utbytte trolig medførte reduserte ut-

betalinger av utbytte i 2001 og at vi ikke kjenner til om reduksjonen i utbyttebetalingene var større i noen fylker enn i andre.

Spørsmål nr. 232

Innlevert 28. februar 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 7. mars 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«VG skrev 23. og 25. februar om en kvinnelig student, som ikke får støtte fra Lånekassen. Hun mangler generell studiekompetanse pga. sykdommen dyskalkuli, men er tatt opp som student ved et universitet i England som anser henne for kvalifisert for en studieplass. Utdannings- og forskningsdepartementet har varslet at de vil åpne for dispensasjoner ved slike tilfeller i universitets- og høyskoleloven i vår.

Vil statsråden sørge for at Lånekassen i mellomtiden ikke er til hinder for studiestart for henne og tilsvarende tilfeller til høsten?»

Svar:

Det kreves i dag generell studiekompetanse ved opptak til de fleste høyere utdanninger i Norge. I Lånekassens regelverk settes de samme krav om generell studiekompetanse ved støtte til høyere utdanning i utlandet. Det gjøres unntak fra kravet når det heller ikke i Norge blir stilt krav om generell studiekompetanse innenfor tilsvarende fagområde.

Dersom det innføres en hjemmel for å gjøre unntak på individuelt grunnlag i universitets- og høyskoleloven, vil det gjøres også for studenter som søker opptak ved utdanning i utlandet. Nye regler vil tidligst kunne gjelde fra opptaket 2003 og for søkere i Lånekassen fra høsten 2003.

Spørsmål nr. 233

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 8. mars 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Som forvalter av kirkens eiendommer er det Opplysningsvesenets fond som forestår salg av prestegårdsgrunn. Stortinget har vedtatt at salg av prestegårder skal skje på forretningsmessige vilkår etter retningslinjer gitt av Stortinget.

På hvilken måte er Opplysningsvesenets fond, som en statlig stiftelse, forpliktet i forhold til myndighetenes målsettinger om å stimulere til levedyktige driftsenheter i landbruket?»

Begrunnelse:

Som det framgår av St.meld. nr. 14 for 2000-2001 forvalter Opplysningsvesenets fond 209 landbrukseiendommer, hvorav 81 er sjølstendige forpaktingsbruk, mens 128 bruk leies bort som tilleggsjord til andre. Som forvaltere foretar Opplysningsvesenets fond en vurdering av forpaktingsbrukene med sikte på salg. Salg av jordleiebruk vurderes i det enkelte tilfelle der disse ikke lenger tjener som prestebosted og det ellers ligger til rette for salg. I henhold til Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 222 for 1984-85 har forpaktere forkjøpsrett på

eller like økonomiske vilkår ved salg av prestegårdsgrunn. I en aktuell sak i Gran kommune, er Opplysningsvesenets fond i gang med å avhende Brandbu prestegård. Saken reiser en rekke prinsipielle spørsmål både i forhold til salgsprosessen og valg av kjøper. Opplysningsvesenets fond har, etter en meget lukket salgsprosess, solgt gården til en privatperson som skal drive hesteoppdrett. Gran kommune er tilbudt å kjøpe 25 dekar landbruksareal for makeskifte. I henhold til retningslinjer gitt av Stortinget skal fondet selge til markedspris, eller den pris som konsesjonsmyndighetene godkjenner ved konsesjonspliktig salg. I den aktuelle saken har naboer som leier prestegårdsjorda lagt inn bud på gården. Deres bud ligger over den salgssummen som er framkommet gjennom media. Fylkesmannens landbruksavdeling i Oppland har bekreftet at naboenes forslag til deling og arrondering vil være i samsvar med de målsettinger og betingelser som landbruksmyndighetene vil stille. Ut fra kravet til forretningsmessig forvaltning er det overraskende at Opplysningsvesenets fond her velger å selge til en lavere pris enn det andre interessenter la inn bud på. Hensynet til å selge gården som en enhet kan heller ikke ha vært et argument for hvilket bud fondet har akseptert. Saken reiser et prinsipielt viktig spørsmål om Opplysningsvesenets fond sitt ansvar, som forvalter på vegne av staten, for å bevirke til å oppfylle myndighetenes målsettinger for landbrukspolitikken.

Svar:

Med bakgrunn i en konkret sak om salg av eiendom tilhørende Opplysningsvesenets fond (Brandbu prestegård), stilles det spørsmål om på hvilken måte Opplysningsvesenets fond er forpliktet i forhold til myndighetenes målsettinger om å stimulere til levedyktige driftsenheter i landbruket.

Spørsmålet er rettet til arbeids- og administrasjonsministeren. Da spørsmålet gjelder forvaltningen av Opplysningsvesenets fond, som hører inn under Kultur- og kirke departementets ansvarsområde, tillater jeg meg å svare på spørsmålet.

Spørsmålet er stilt på bakgrunn av den refererte saken om salg av Brandbu prestegård. Jeg er ikke kjent med enkelthetene i denne saken, da forvaltningen av Opplysningsvesenets fond fra 1. januar 2001 ble lagt til et særskilt forvaltningsorgan med eget styre som treffer avgjørelser om bl.a. salg av fondets eiendommer. Slike avgjørelser treffes på grunnlag av de overordnede prinsipper og retningslinjer som er fastsatt, jf. bl.a. Innst. S. nr. 187 for 2000-2001 og St.meld. nr. 14 for 2000-2001 der prinsipper og retningslinjer for bl.a. eiendomsforvaltningen er omtalt.

Til det generelle spørsmålet som er stilt, må jeg derfor vise til det som er anført i St.meld. nr. 14 om salg av eiendommer. Det framgår her bl.a. at det ved salg av forpaktingsbruk skal foretas av en vurdering av hvor mye av eiendommen som skal være med i salget, for slik å sikre forpaktingsbruket et økonomisk forsvarlig driftsgrunnlag. Den naturlige forståelsen av dette er at landbruksfaglige hensyn og målsettinger skal ivaretas ved salg av eiendommer tilhørende Opplysningsvesenets fond.

Hvorvidt det refererte salget av Brandbu prestegård er i strid med de prinsipper og retningslinjer som gjelder for salg av fondets eiendommer, har jeg som nevnt ikke grunnlag for å vurdere. Jeg kan imidlertid opplyse at departementet, på bakgrunn av spørsmål i spørretimen i Stortinget 20. februar 2002 fra stortingsrepresentant Berit Brørby (spørsmål nr. 4) har tilskrevet Opplysningsvesenets fond og bedt om en nærmere orientering om salget av Brandbu prestegård. Det er naturlig at det i denne orienteringen også inngår en redegjørelse om de forhold ved denne saken som angår landbruksfaglige hensyn, noe jeg vil påse skjer.

Spørsmål nr. 234

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Carsten Dybevig

Besvart 8. mars 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Østfold tolldistrikt er pålagt å spare 3,4 mill. kr. Tolldirektoratet har sagt opp avtalene om kveldsturnus fra og med 1. juli, samtidig som de ennå ikke har fremforhandlet nye arbeidstidsavtaler. I enkelte medier fremkommer nå ideen om at norskegrensen skal være åpen og uten kontroll slik at smuglere fritt kan passere grensen, særlig på kvelds- og nattetid.

Hva vil finansministeren gjøre for at norske myndigheter fortsatt skal ha nødvendige og uforutsette grensekontroller ved bl.a. Svinesund og Ørje?»

Svar:

Toll- og avgiftsetatens budsjetttramme for 2002 er stram, men grensen kan ikke sies å være åpen og uten kontroll. Ved sentrale grensestasjoner som Svinesund, er det døgnkontinuerlig bemanning for å håndtere vareflyten. Etatens kontrollarbeid underlegges imidlertid en risikovurdering. På tidspunkt og over veistrekninger hvor trusselbildet og trafikken tilsier at behovet er størst, er det hyppigst kontroller.

Når det gjelder den spesifikke budsjettsituasjonen ved Østfold tolldistrikt har Toll- og avgiftsdirektoratet uttalt at toll- og avgiftsdirektøren vil gjøre en samlet vurdering av budsjettsituasjonen ved alle tolldistriktene, og deretter vurdere om det er rom for å styrke budsjettene til enkelte av distriktene i 2002. Utfallet av toll- og avgiftsdirektørens vurdering forventes å være klar i løpet av mars.

Generelt gjør stramme budsjetttrammer at man må stille strengere krav til organisering av virksomheten, til arbeidsmetodene og til riktig ressursbruk. Finansdepartementet har derfor anmodet Toll- og avgiftsdirektoratet om å foreta en gjennomgang av organiseringen av distriktsforvaltningen med tanke på en mer effektiv bruk av ressurser og behandling av toll- og avgiftspliktige. Regjeringen tar sikte på å omtale saken overfor Stortinget i statsbudsjettet for 2003.

Avslutningsvis vil jeg nevne at de rekordstore beslagene i 2001 av brennevin, kokain, ecstasy, dopingmidler og valuta viser at toll- og avgiftsetaten gjør en viktig jobb i sin grensekontroll. Økte beslagsmengder kan ha sammenheng med økt trafikk av personer, varer og transportmidler over grensene, men kan også skyldes at toll- og avgiftsetatens kontrollarbeid er blitt mer effektivt gjennom den økte satsingen på systematiske risikoanalyser, målrettede objektutvelgelser og internasjonalt samarbeid. Kontrollvirksomheten vil fortsette etter disse linjer.

Spørsmål nr. 235

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 14. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«I media har det fremkommet at Spania har reist krav om EU-borgeres rettigheter til å kjøpe eierrettigheter i norske fiskebåter. Dette vil medføre en opphevelse av deltakerloven, som er en viktig bærebjelke i norsk fiskeriforvaltning.

Kan utenriksministeren si klart fra om at Norge i forhandlingene med EU ikke vil tilby endringer i eller opphevelse av deltakerloven, som sikre norsk eierskap til den norsk fiskeflåten?»

Svar:

Etter lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst kan ervervstillatelse bare gis til den som er norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger i henhold til fiskerigrenseloven 3. Likestilt med norsk statsborger er personer som er bosatt i Norge eller aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar, når selskapets hovedkontor og styrets sete er i Norge og styrets flertall - herunder styrelederen - består av norske statsborgere som er bosatt i Norge og har bodd her i de to siste år. I tillegg må norske statsborgere eie aksje- eller andeler svarende til minst 6/10 av selskapets kapital og utøve stemmerett i selskapet med minst 6/10 av stemmene. Dette innebærer at spanske så vel som andre utenlandske fiskere kan eie inntil 40 pst. av et norsk fiskefartøy.

Det er ikke et særnorsk fenomen å stille spesielle krav i forbindelse med eierskap eller drift av fiskefartøy. Flere land i EU har i likhet med Norge også regler som setter begrensninger mht. utenlandsk eierskap i fiskeflåten, adgang til å fiske, eller krav om spesiell tilknytning. Det skulle således ikke være noen grunn til at man fra norsk side skulle endre deltakerloven og fiskerigrenseloven slik at fiskere fra EU gis anledning å kunne eie norske fiskefartøy i større grad enn etter dagens bestemmelser.

Norske myndigheter har ikke mottatt noen anmodning - hverken fra Spania eller andre - om å endre gjeldende lov og retningslinjer, og har heller ikke til hensikt å foreslå slike endringer.

Spørsmål nr. 236

Innlevert 1. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 11. mars 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mange frivillige organisasjoner oppnevner styrer til stiftelser. Det har blitt reist spørsmål overfor fylkesmennene om tolkninger av statuttene til disse, bl.a. bestemmelser om aldersgrense. Det er vanskelig å få en uttalelse fra fylkesmennene om man er forpliktet til å følge statuttene.

3 Lov av 17. juni 1966 nr. 19 om Norges fiskerigrense og om forbud mot at utlendinger driver fiske mv. innenfor fiskerigrensen § 2 første og annet ledd.

Hvordan er regelverket å forstå i forhold til oppnevnerorganenes plikt til å følge, eller rett til å avvike statuttene med hjemmel i praksis til vedkommende stiftelse som organisasjonene oppnevner styret til?»

Begrunnelse:

Flere stiftelser forvalter store beløp, og i mange tilfeller er avkastningen fra stiftelsene av avgjørende betydning for mange frivillige organisasjoner. I de siste årene har mange frivillige organisasjoner, særlig avholdsbevegelsene tapt medlemmer og blitt forgubbet. Man har i mange tilfeller bare eldre personer tilbake som medlemmer i organisasjonen. Dette har medført at mange organisasjoner har oppnevnt personer som er eldre enn den aldersgrense som er gitt i vedkommende stiftelsens statutter.

Dette har ført til konflikter mellom grupper i eller mellom ulike organisasjoner om disse oppnevningene. Noen har vist at tidligere "praksis" av oppnevninger av for gamle personer til styrene åpner for at det er skapt en ny rettstilstand - som gir hjemmel for å avvike statuttene. Dette selv om bestemmelsene i disse er klare, og det ikke har skjedd en omdannelse i forhold til stiftelseslovens omdannelsesregler. Dette har blitt bestridt av andre, og man har derfor endt opp med uoverensstemmelser om rett tolkning.

I forbindelse med uoverensstemmelsen om tolk

ningen av stiftelsesloven og statuttene, har mange forespurt fylkesmannen om hva rett tolkning er. I flere tilfeller har fylkesmennene svar at man ikke kan gi en bindende tolkning av regelverket, og det er heller ikke blitt gitt allmenne råd eller veiledning av hvordan regelverket generelt er å forstå. Det bør kunne gis allmenne råd og veiledning, jf. forvaltningslovens bestemmelser, uten at man eksplisitt gir en bindende tolkning. Man kan dermed medvirke til å avdempe uoverensstemmelser og hjelpe oppnevnerorganene i forståelsen av regelverket.

Svar:

Det er vanskelig å gi noe generelt svar på spørsmålet om praksis kan gi adgang til å avvike bestemmelser i en stiftelses statutter eller vedtekter med krav til hvem som kan oppnevnes som styremedlemmer. Det klare utgangspunktet er at vedtektene skal følges. Men det kan ikke utelukkes at det i enkelte tilfeller kan foreligge en så lang og fast praksis at den i dag kan anses å gi rettslig grunnlag for å oppnevne styremedlemmer som ikke oppfyller enkeltbestemmelser i vedtektene. Jeg vil imidlertid anta at dette vil være tilfellet bare helt unntaksvis. Oppretterens forutsetninger og den vekt man må anta at han eller hun eventuelt har lagt på vedtektsbestemmelsen, vil jeg anta at vil være et viktig hensyn i vurderingen.

Som det fremgår har vi her å gjøre med juridiske vurderinger som kan være usikre. Når det gjelder fylkesmennene, går deres funksjon som tilsynsmyndighet etter stiftelsesloven og deres veiledningsplikt etter forvaltningsloven neppe så langt at de uavhengig av en konkret tilsynssak har plikt til å foreta juridiske utredninger om stiftelsesrettslige spørsmål. Avklaring av rettsspørsmål som er omtvistet, hører til syvende og sist under domstolene.

Spørsmål nr. 237

Innlevert 5. mars 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 13. mars 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ein stadig aukande del av kvinner som søker til krisesentra er utanlandske kvinner gifte med norske menn. NRK Sogn og Fjordane opplyser i "Vestlandsrevyen" 4. mars 2002 at svensk UDI er gitt høve til innsyn i strafferegisteret, og dermed har høve til å åtvare kvinnene mot å inngå ekteskap med vedkommande mann.

Vil justisministeren vurdere å gi norsk UDI same rett?»

Grunngjeving:

Ein stadig aukande del av kvinnene som søker krisesentra er utanlandske kvinner gifte med norske menn. Krisesentra opplyser òg at fleire av desse kjem frå same mann, det vil sei at same mann hentar seg stadig nye

ektefeller frå utlandet. Eit krisesenter i Nord-Noreg kan opplyse at dei kjenner til eit tilfelle der same mann har henta seg kone nummer 7.

I nokre tilfelle veit UDI at vedkommande mann har utøvd vald mot tidlegare ektefelle, men ein har i dag ikkje høve til å åtvare kvinna mot ekteskap. "Vestlandsrevyen" opplyser i ein reportasje 4. mars 2002 at svensk UDI no er gitt høve til innsyn i strafferegisteret, og òg høve til å opplyse kvinnene om aktuelle forhold. Slik vil kvinna kunne vurdere ekteskapstilbodet i lys av informasjon om tidlegare mishandlingar og valdsepisoder som vedkommande mann er ansvarleg for.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for politiet å forebygge voldskriminalitet. Alle tiltak som foreslås for å bidra til å redusere vold bør derfor vurderes. Dette gjelder ikke minst den vold som finner sted i hjemmet.

Vi er kjent med at andelen kvinner som oppsøker krisesentre i økende grad er av utenlandsk opprinnelse. Dette gjelder kvinner som er utsatt for vold av familiemedlemmer av både utenlandsk og norsk opprinnelse.

Det er viktig at det ikke iverksettes tiltak som bryter med grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper. Det er også vesentlig at tiltakene ikke kun gir en falsk trygghet, og således får ingen eller kun en begrenset virkning i forhold til det som er hensikten - nemlig forhindre voldskriminalitet .

I utgangspunktet har politiet taushetsplikt når det gjelder opplysninger om en persons straffbare forhold, jf. straffeprosessloven § 61 a. Det vil derfor bare være adgang til å varsle dersom et av unntakene fra taushetsplikten kommer til anvendelse. Taushetsplikten skal likevel ikke være til hinder for at opplysningene brukes "for å forebygge lovovertrædelser". Dette følger blant annet av politiloven.

Det er lagt til grunn at tre vilkår må være oppfylt før politiet kan varsle andre om private forhold. For det første må det foreligge objektive holdepunkter som gir rimelig grunn til å frykte at en lovovertrædelse kan eller vil bli begått. For det andre må varselet

være egnet til å oppnå hensikten; nemlig å forebygge kriminalitet. For det tredje vil det ikke kunne varsles dersom dette vil være et uforholdsmessig inngrep overfor den varselet gjelder.

Etter foranstående vil politiet allerede i dag kunne utlevere opplysninger om en persons tidligere straffereaksjoner etter en konkret vurdering. Dette forutsetter imidlertid at politiet har kunnskap om saken, eventuelt at politiet får en forespørsel fra utlendingsmyndigheten om aktuell person.

Jeg er kjent med at UDI nylig har gått ut i media med forslag om en slik ordning som representanten Røys refererer til.

Justisdepartementet ønsker nå i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet å undersøke nærmere hvordan den svenske ordningen er lovfestet og hvordan den fungerer rent praktisk. Det er av interesse å vite hvor mange slike saker det dreier seg om og hvilke resultater det har gitt. Etter dette vil det være aktuelt å komme tilbake til saken.

Spørsmål nr. 238

Innlevert 6. mars 2002 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker

Besvart 14. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«11. desember 2001 sendte kanalen Metropol programmet "Globalt": Om Nord-Koreas barn, der to journalister reiste rundt med skjult kamera, der det var ulovlig å filme. Det gikk fram av sendingen at matforsyninger gitt av bl.a. USA og Røde Kors havnet i militærleire og ble solgt på svartebørs. Det dyrkes opium der inntekten går til å ruste opp militæret. Det ble også fortalt om umenneskelige handlinger i overfylte fengsler. Dette dreier seg om et lukket land der barn lider.

Hva vil utenriksministeren foreta seg?»

Vedlegg til spørsmål:

Opprinnelig melding

Fra: nina hordvik [mailto:ninahordvik@yahoo.no]

Sendt: 12. desember 2001 01:02

Til: christopher.stensaker@stortinget.no
Emne: Nord-Koreas barn

Heisann...

Jeg håper at du vil ta deg tid til å lese dette!

Jeg synes dette er et viktig tema som snart burde tas opp, og som alt for lenge er blitt oversett.

På forhånd takk.

Nord-Koreas barn

11.12.2001

11. desember 2001 så jeg et program på kanalen Metropol: "Globalt": Nord-Koreas barn, hvor to journalister reiste rundt i Nord-Korea med skjult kamera. Det var ulovlig å filme, verden skulle ikke få vite hvordan omstendighetene er. Det var også forbudt å prate med barna som gikk gatelangs og samlet forurenset vann i kopper, som de skulle drikke av. Barna var tydelig preget av sult og underernæring. De var kortvokst og håret var begynt å lysne.

Humanitær hjelp

Nord-Korea har mottatt enorme mengder forsyninger med blant annet mais fra USA og Røde Kors. Denne maten fikk vi se bli servert i militære leirer, ellers var det de som var lojale mot partiet som fikk. Resten ble solgt på svartebørsen til de få nordkoreanerne som hadde penger til å kjøpe seg mat. Vi fikk se barn gå der i fra med tomme poser.

Herberger

En tid var det så mange foreldreløse og sultende barn som gikk gatelangs, at myndighetene måtte gjøre noe. Det kom da herberger til barna. Dette er langt i fra noe barnehjem, det er et sted hvor barn etterlates for å dø. Det er et sted hvor de nektes tilgang til mat og medisiner, og en etter en sulter i hjel, mens andre dør av sykdom. En historie forteller om et barn som ble sett da det falt ut fra tredje etasje i herberget.

Jordbruk

I Nord-Korea er det nok jord til at landet kan forsyne seg selv. En tidligere bonde fortalte sin historie. Han fikk beskjed av myndighetene, at den beste jorda hans skulle brukes til å dyrke planter som produserte opium. Noe han mente gjaldt ca. 75-80 pst. av Nord-Koreas tidligere jordbruk. Og som han sa, så gjør man som man får beskjed om fra myndighetene. Pengene en tjente på dette gikk til myndighetene, og for å ruste opp det militære.

Forståelig nok forsøker flere nordkoreanere hver dag å flykte over elven som skiller Nord-Korea og Kina. Dette er et strengt bevoktet område, og grensevaktene er beordret til å skyte for å drepe.

Fengslene

De fortalte om familiefengsler hvor menn, kvinner og barn satt sammen. Fengslene kunne være så store at de rommet 50 000 fanger. Ikke alle visste engang hvorfor de var der. Grunnen til at hele familier var fengslet, mente en var at dette var mer effektivt. For å hindre demonstrasjoner og lignende, ble ikke bare mannen tatt til fange, men også hans kone og barn. Og ja, ... dette var effektivt, hvem tør vel demonstrere da? For å si det slik: Det har ikke vært én eneste demonstrasjon i Nord-Korea på over 50 år!

En tidligere fengselsvokter forteller sin historie

Fangene ble behandlet som dyr. Behandlet man dem som mennesker, ble dem straffet. Dersom fanger forsøkte å rømme, var vokterne beordret til å skyte for å drepe. Dersom de drepte en rømling ventet det belønning. Dette førte til at fangevokterne beordret fangene til å klatre på gjerdene så vokterne fikk sin belønning.

Kvinner ble voldtatt og slått. Dersom de ble gravid, var dette deres problem. Da ble de sendt til en egen del av leiren, hvor mennesker ble torturert og drept. Det var historier derfra som var for forferdelig til at de kunne gjenfortelles. Den tidligere fangevokteren fortalte om en død kvinne han hadde sett. Hun var drept for ikke lenge siden, kinnene hennes var uthult, det krelte med makk i magen hennes, og før de drepte henne, hadde de presset en spade opp i vagina på henne. Han var vitne til barn som ble steinet til døde. Ikke av fangevokterne selv, men av andre barn som ble tvunget til å steine sine medfanger i hjel. Han kunne se huden prelle av barna og blodet som rant. De hadde kramper og ristet i tre minutter før de "endelig" var døde. Da

stod de med stein til knærne. En av barna som hadde vært med på dette, sa at det til slutt ble en vane.

Mine meninger og tanker

Dette er bare noen av historiene, og her sitter jeg med en masse inntrykk av denne verden vi lever i. Hvorfor er det ingen som reagerer? Millioner av mennesker slaktes av sine egne medborgere. Hvem har ansvar for disse handlingene, og blir de straffet for det?

Nei, ... for det er ikke et angrep på et annet land, det er som en ensrettet borgerkrig, hvor ene parten ikke har noe de skulle sagt.

Da det den 11. september 2001, var terrorhandlingene mot USAs Twin Towers, reagerte hele verden med avsky. Det var snakk om ca. 6 000 mennesker som var blitt drept, og hele verden fant sammen ut at her måtte noe straks gjøres. Jeg ønsker for alt i verden ikke å bagatellisere denne forferdelige handlingen, men her er det snakk om millioner av mennesker, og ingen reagerer!?! Da synes jeg at noe er galt. Skal det være slik at hvor det er diktatur skal lederne av landet få... .

=== message truncated ===

Begrunnelse:

I disse tider med etterdønninger etter 11. september og konflikten i Midtøsten som er ute av kontroll, er det lett å glemme at det foregår ufattelige overgrep i mange land mot landets egne innbyggere. Dette går særlig ut over forsvarsløse barn, og det begås uhyggelige drap på uskyldige der tusenvis blir drept. Nødhjelp når ikke frem til de som hjelpen var ment for, og forskjellen mellom fattig og rik øker på grunn av dette. På grunn av at dette er lukkede samfunn, er det ikke mulig å kontrollere at hjelpen når frem til de som trenger den.

De land som yter nødhjelp stiller ingen krav til å kontrollere at hjelpen når frem, at innbyggerne behandles humanitært, at det gis innsyn i fengsler, herberger for barn osv. Hvorfor er det ingen som reagerer? Når millioner av mennesker slaktes av sine egne medborgere, er det ingen som stilles til ansvar og straffes for handlingen som begås. Det er makten som rår på en umenneskelig måte.

Giverland av nødhjelp toer sine hender, og sier vi kan ingenting gjøre og er fornøyd med det. De har jo sendt hjelp, og mottakeren er fornøyd, men ikke de som hjelpen var beregnet for! Det bør brukes sanksjoner og krav på innsyn i at hjelpen når frem til de som hjelpen var beregnet for.

Hva er det som får en hel verden med Amnesty International i spissen til å rope høyt om overgrep når de ser et fotografi med noen fanger på Cuba, men ser bort fra de umenneskelige lidelsene hundretusenvis av fanger påføres i egne land, dag etter dag, år etter år, uten lov og dom?

I Rwanda sitter det 120 000 fanger som har sittet i åtte år uten lov og dom. I det fengselet jeg besøkte nylig, satt det 8 071 fanger i et fengsel bygget for 700. Det var ti fanger i hver seng, med fire senger i høyden og seksti centimeter mellom sengene. Ingen lys, der de sov på skift og fikk ett måltid med velling pr. dag. Ute var det stort sett ståplass med ca. seks personer pr. kvadratmeter. De som ble sendt på tvangsarbeid var heldige. Dette er fanger som står under FN-domstolen! Burhøns og husdyr har det bra i forhold.

Norge bør reagere, ikke bare skaffe seg avlat ved å sende penger.

Verden er litt større enn Afghanistan og Midtøsten!

Svar:

Nord-Korea er ledet av et av verdens mest undertrykkende regimer som systematisk tilsidsetter befolkningens helt grunnleggende behov og rettigheter. Det er ingen tvil om at regimet i Pyongyang prioriterer militære formål og politiske prestisjeprosjekter, fremfor befolkningens ve og vel.

Store deler av Nord-Korea er stengt for utlendinger og vi har derfor begrenset informasjon om forholdene i landet. Vi vet imidlertid at det gjennom flere år har vært hungersnød i landet, noe som ikke minst skyldes politisk vanstyre, men også i noen grad naturkatastrofer.

Uansett årsaker til den svært vanskelige situasjonen i Nord-Korea, har vi en plikt til å hjelpe de som lider.

Nord-Korea har i flere år vært helt avhengig av internasjonal nødhjelp. I dag er en tredjedel av Nord-Koreas befolkning - over 6 millioner mennesker - helt avhengig av internasjonal matvarehjelp for å overleve. Både FN-systemet, Røde Kors og en rekke andre frivillige organisasjoner er aktivt engasjert for å forhindre en ny hungerkatastrofe. Også Norge har gitt og gir fortsatt viktige bidrag til dette arbeidet - i første rekke gjennom FN-systemet og Norges Røde Kors.

Kontrollen med at hjelpesendingene faktisk når frem til de nødlidende er vanskelig, og det er dessverre ingen grunn til å tvile på opplysningene i det omtalte fjernsynsprogrammet om at mat og annen nødhjelp kan ha havnet hos de militære og er solgt på svartebørs.

Både FN og internasjonale hjelpeorganisasjoner har ved gjentatte anledninger stilt krav til nordkoreanske

myndigheter om at det bl.a. gis tillatelse til større internasjonal tilstedeværelse av hjelpepersonale og at befolkningens rett til å motta humanitær hjelp sikres. Også de sentrale giverlandene har gang på gang krevd en bedre kontroll med nødhjelpen, uten at myndighetene i særlig grad har etterkommet dette.

Norge har også bilateralt tatt opp Nord-Koreas åpenbare brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Samtidig har vi søkt å påvirke myndighetene gjennom dialog og diplomatiske kontakter. Dette vil vi fortsette med, også når det gjelder å påse at nødhjelp kommer frem til de mennesker som så sårt trenger den. På denne måten prøver vi også å støtte opp under forsoningsprosessen mellom de to Korea, som det er bred internasjonal støtte til.

Spørsmål nr. 239

Innlevert 6. mars 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 15. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at Sykehuset Buskerud Helseforetak følger opp tidligere og nåværende regionalpolitiske vedtak, og opprettholder ambulansedriften i Ådal som i dag?»

Begrunnelse:

Ifølge meldinger i media vil den fylkeskommunale avtale om å ha en ambulans plassert i Ådal opphøre fra 1. mars 2002. Fylkespolitikkerne i Buskerud har tidligere vedtatt at ambulansen i Ådal skal være fysisk plassert på Nes i Ådal fordi ventetiden for eventuelle syke innbyggere ikke skal bli for lang.

Hovedutvalgslederen i fylket svarer som følger på spørsmål om fortsatt ambulansedrift i Ådal:

"Hovedutvalget for helse- og sosialsektoren har, etter at staten har overtatt det hele ansvaret for spesialisthelsetjenesten med virkning fra 01.01.02, ikke lenger mulighet til å instruere Sykehuset Buskerud HF om å følge opp fylkeskommunens politiske vedtak."

Vedtaket i Buskerud fylkes Hovedutvalget for sosiale saker 14.02.02:

"Hovedutvalget for sosiale saker vil på det sterkeste anmode Helse Sør om å følge opp tidligere og nåværende regionalpolitiske vedtak, og opprettholde ambulansedriften i Ådal som i dag. Hovedutvalget ser det som en viktig oppgave å ivareta befolkningens behov for spesialisthelsetjeneste overfor helseforetakene, og retter med dette en henvendelse i denne saken til Helse Sør."

Svar:

Det er de regionale helseforetakene som i henhold til spesialisthelsetjenesteloven har ansvaret for å sørge for at befolkningen tilbys spesialisthelsetjeneste, herunder ambulansetjeneste. Det regionale helseforetaket avgjør om tjenestene skal ytes av egne ide virksomheter eller ved at de inngår avtale med andre tjenesteytere. De regionale helseforetakene har plikt til å videreføre avtaler som er inngått av fylkeskommunen om levering av helsetjenester fra private aktører.

Det er også det regionale helseforetaket som avgjør hvordan tjenestene skal organiseres. Jeg er kjent med at Helse Sør RHF har startet et arbeid med en gjennomgang av ambulansetjenesten i helseregionen. Det vil bli gjennomført en kartlegging av hele tjenesten, både når det gjelder aktører, volum og organisering. Hensikten er å få en samlet plan for en best mulig ambulansetjeneste for befolkningen.

Det er viktig for meg lojalt å følge opp Stortingets vedtak om ansvarsforhold og styring av spesialisthelsetjenesten. Jeg er derfor innstilt på å gi Helse Sør RHF og Sykehuset Buskerud HF den tillit som reformens intensjon gir dem. I dette ligger også tillit til at en om nødvendig finner de samarbeidsformene som er hensiktsmessige, også i forhold til andre regionale og lokale helseforetak.

Dokument nr. 15:15

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 240

Innlevert 6. mars 2002 av stortingsrepresentant **Kjetil Bjørklund**

Besvart 19. mars 2002 av utenriksminister **Jan Petersen**

Spørsmål:

«Norske spesialstyrker deltar nå i aktive kamphandlinger i Afghanistan. Til VG 6. mars gir fungerende generaladvokat Karl Hofseth uttrykk for at det er uklart hvilken praksis som skal følges i forhold til Genèvekonvensjonenes bestemmelser under operasjonen.

Hvilke instruksjoner har de norske soldatene fått når det gjelder behandling av krigsfanger og øvrige bestemmelser under Genèvekonvensjonene, og hvilke avtaler foreligger mellom USA og Norge på dette området i forbindelse med det norske styrkebidraget?»

Begrunnelse:

Genèvekonvensjonene fastsetter regler for blant annet håndtering av krigsfanger og hensyn til sivilbefolkningen i krig. Norge har inngått flere forpliktelser enn USA i forhold til Genèvekonvensjonene med tilleggsprotokoller. USA har signalisert at de ikke vil følge Genèvekonvensjonenes bestemmelser når det gjelder behandlingen av alle krigsfanger som blir tatt i Afghanistan. Når det gjelder den rettslige oppfølgingen etter pågrepelse av Taliban- og al-Qaida-soldater planlegger amerikanske myndigheter å stille pågripne for militærdomstoler. USA praktiserer i omfattende grad dødsstraff for alvorlig kriminalitet, og det virker rimelig å anta at dødsstraff kan bli idømt for personer som blir funnet skyldige i deltakelse i terrorhandlingene mot USA 11. september 2001. Det synes å være betydelige ulikheter mellom Norge og USA når det gjelder hvilke prinsipper som skal ligge til grunn i behandlingen av krigsfanger og i det påfølgende rettsoppgjøret. Når norske soldater skal bidra til å pågripe Taliban- og al-Qaida-soldater bør det avklares hvilke prinsipper disse skal forholde seg til. Det vil være uheldig om norske soldater skal bidra til en fangebehandling i strid med Genèvekonvensjonene, eller skal bidra til at fanger blir idømt dødsstraff. Til VG 6. mars uttaler fungerende generaladvokat Karl Hofseth: "Det er slett ikke sikkert man har tenkt på de juridiske konsekvensene av dette, men vi vil vurdere det her hos generaladvokaten i dagene fremover."

Svar:

Et sentralt formål med den amerikansk-ledede operasjonen "Enduring Freedom" i Afghanistan er å bekjempe og eventuelt pågripe personer i terroristnettverket som sto bak massedrapene på over 3 000 personer i USA 11. september i fjor. I resolusjon 1368, vedtatt av FNs sikkerhetsråd 12. september 2001, bes samtlige land samarbeide for å få brakt de som står bak disse terrorangrepene inn for rettslig forfølgning. Ved at Norge er blant de land som yter militær støtte til operasjonen i Afghanistan, bidrar vi til at dette formålet blir oppfylt.

Ut fra måten norske styrker opererer på i Afghanistan, er det svært lite sannsynlig at de vil komme i en situasjon der de må ta hånd om personer, men det kan ikke helt utelukkes. Jeg kan av hensyn til de norske soldatenes sikkerhet ikke gå nærmere inn på de operative forhold knyttet til deres virksomhet.

Hvis styrkene mot formodning skulle komme i en situasjon hvor de må anholde personer, vil de i praksis ikke ha andre muligheter enn å overlate disse til amerikanske styrker. Dette skyldes at de norske styrkene ikke er oppsatt eller utrustet til å ivareta slike oppgaver på egenhånd. Hvis en slik situasjon skulle

oppstå, vil norske myndigheter legge til grunn at slike personer blir behandlet i samsvar med gjeldende folkerettslige forpliktelser.

Norge har overfor USA allerede satt som vilkår for norsk deltakelse under amerikansk kommando at styrkene er under norsk jurisdiksjon og ikke kan settes til oppdrag som innebærer brudd på norsk lov eller norske folkerettslige forpliktelser. Jeg vil dermed slå fast at dersom norske styrker skulle anholde aktuelle personer i Afghanistan, vil de få beskyttelse som krigsfanger i samsvar med Tredje Genèvekonvensjon om behandling av krigsfanger og Genèvekonvensjonenes første tilleggsprotokoll.

Uansett formell status som krigsfanger eller ikke, gjelder imidlertid ufravikelige standarder for human behandling av fanger. Dette følger både av internasjonal humanitær rett og av menneskerettighetene, slik som bl.a. av FNs konvensjon om beskyttelse av sivile og politiske rettigheter.

Spørsmål nr. 241

Innlevert 7. mars 2002 av stortingsrepresentant Magnar Lund Bergo

Besvart 14. mars 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil miljøvernministeren gjøre for å skape fortgang i arbeidet med å fjerne vegfyllingen i sørenden av Steinsfjorden, slik at den naturlige og nødvendige vannutskiftingen gjenoprettes?»

Begrunnelse:

Forurensningssituasjonen i Steinsfjorden er nå så ille at kommunelegen fraråder bading der. Årsakene til dette er mange, blant annet bidrar både avrenning fra jordbruket og forurensning fra hytte- og boligbebyggelse til den kritiske situasjonen, men en vesentlig grunn er også at den bygde vegfyllingen for E16 mellom Sundøya og Kroksund, hindrer en naturlig vannutskifting.

Til tross for det interkommunale prosjektet "Aksjon Steinsfjorden", der man søker å redusere forurensningstilførselen, gir dette ikke tilstrekkelige tiltak for å bedre vannkvaliteten. Økt vannutskifting ved at vegfyllingen fjernes og erstattes med bru er og vil være en forutsetning for å lykkes. Dette er dog et område der kommunene ikke har ansvar og myndighet, men vil være avhengige av statlig innsats. Og dette ansvaret ble da også erkjent da Vegdirektoratet høsten 1997 ga Statens vegvesen i Buskerud i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt vedrørende vannutskiftingen i Steinsfjorden, noe som igjen resulterte i en rapport fra Vegkontoret i mai 1999, der man anbefalte at vegfyllingene måtte fjernes og erstattes med bruer snarest mulig. I denne rapporten ble det også påpekt betydningen av at prosjektet måtte finansieres som et viktig miljøtiltak for området.

Reguleringsplan er i dag ennå ikke utarbeidet og arbeidet med å fjerne vegfyllingene er fremdeles ikke igangsatt. Den manglende vannutskiftingen truer derfor med å forverre forurensningssituasjonen dramatisk og å gi området varige økologiske skader.

Å gjennomføre en fjerning av disse vegfyllingene og erstatte dem med bru, må være et opplagt samferdselstiltak. Like fullt vil det også være et klart miljøverntiltak, fordi det berører vesentlige friluftsverdier og biologisk mangfold i et av landets mest kjente krepsevann.

Svar:

På bakgrunn av et forprosjekt datert juni 1998 om vannutskifting i Steinsfjorden anbefalte Statens vegvesen å skifte ut vegfyllinger i nåværende Ev 16 og erstatte dem med bruer for å øke gjennomstrømmingen av vann mellom Tyrifjorden og Steinsfjorden, og derved bedre vannkvaliteten i Steinsfjorden.

Anbefalt utførelse er i forprosjektet beregnet å koste 55 mill. kr (prisnivå 1999) med 25 pst. usikkerhet. Vegdirektoratet tok imidlertid forbehold om å kvalitetssikre et nytt kostnadsoverslag som vil bli utarbeidet på grunnlag av ytterligere grunnundersøkelser og reguleringsplan.

I St.meld. nr. 46 for 1999-2000 Nasjonal transportplan 2002-2011 heter det at prosjektet kan være aktuelt i siste del av tiårsperioden (2006-2011).

I fastsatt handlingsprogram for strekningsvise investeringer på stamvegnettet som er utarbeidet av Vegdirektoratet på grunnlag av stortingsbehandlingen av NTP 2002-2011, er prosjektet oppført med 60 mill. kr (prisnivå 2002) i siste seksårsperiode (2006- 2011). Pr. i dag foreligger ikke reguleringsplan for prosjektet.

Statens vegvesen vil sørge for at reguleringsplan og deretter nødvendige tekniske planer er klare slik at gjennomføringen av prosjektet kan starte så tidlig som mulig i NTP-perioden 2006-2015 dersom stortingsbehandlingen av Nasjonal transportplan for denne perioden og de årlige budsjetttrammer skulle tilsi det.

Spørsmål nr. 242

Innlevert 7. mars 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 14. mars 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Når blir utgreiinga om eit system som sikrar at norske sjøfolk er konkurransedyktige ferdigstilt, og kan me forventa at departementet utan unødige opphald etter dette vil leggje fram eit slikt system for å sikre konkurransekompetansen for norske sjøfolk til Stortinget?»

Grunngjeving:

Eg viser til næringsministeren sitt svar på spørsmål nr. 189 frå underteikna. Statsråden skriv at han vil gå nøye gjennom dei rammevilkåra som sjøfartsnæringa har i dag.

Eg vil understreke at stortingsvedtaket går mykje lengre enn dette, og inneber at Regjeringen så snart som mogeleg utgreier eit forslag til system som sikrar at norske sjøfolk er konkurransedyktige. Eg føreset derfor at denne utgreiinga er starta opp.

Svar:

Skipsfarten har stor betydning for norsk økonomi og sysselsetting, og Regjeringen legger vekt på at Norge skal opprettholde sin stilling som skipsfartsnasjon. For å opprettholde Norges posisjon som et av verdens ledende skipsfartsland er det viktig å fokusere på kompetanse.

Regjeringen vil derfor arbeide for en ytterligere fokus på næringens konkurransefortrinn, nemlig norske sjøfolks kompetanse. For å opprettholde denne kompetanse er det nødvendig at de som tar en maritim utdanning også har mulighet til å få opplæringsstillinger om bord på norske skip.

Regjeringen har videre innført en egen ordning for fergereederiene i NOR utenriksfart fra 1. juli 2002.

Rammen for eventuelle ytterligere tiltak vil være statsbudsjettet 2003.

Spørsmål nr. 243

Innlevert 7. mars 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 15. mars 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I forbindelse med Østmoe-utvalgets innstilling om plassering av containerhavn, uttalte et enstemmig Moss bystyre at kommunen ikke ønsket plassering av en ny containerhavn på Kambo. Vedtaket var direkte følge av Oslo kommunes planer om en slik plassering.

Vil et bystyrevedtak bety mer enn et annet ved plassering av ny containerhavn?»

Svar:

St.meld. nr. 46 for 1999-2000 Nasjonal transportplan 2002-2011 ble lagt frem 29. september 2000, og behandlet av Stortinget 9. februar 2001. Stortinget sluttet seg i hovedsak til de transportpolitiske mål som er trukket opp i meldingen. Imidlertid ble det fra flere hold pekt på at planen har mangler, og at spesielt havner

og sjøtransport er viet for liten oppmerksomhet i forhold til det overordnede mål om å få etablert et effektivt transportsystem som ser de ulike transportformene i sammenheng.

Østmoe-utvalget avga sin utredning, NOU 1999:24 Havnestrukturen i Oslofjord-regionen, i juni 1999. Utvalget ga en enstemmig innstilling. Både bakgrunnen for Østmoe-utvalgets arbeid og utvalgets hovedkonklusjoner er gjengitt i St.meld. nr. 46 for 1999-2000. I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 46 for 1999-2000 hadde Stortinget følgende merknader til havnesituasjonen i Oslofjorden og Oslo kommunes Fjordbyvedtak, jf. Innst. S. nr. 119 for 2000-2001 fra samferdselskomiteen:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet, har merket seg Oslo havnestyres og Oslo bystyres vedtak om utviklingen av Oslo havn. Flertallet er kjent med at det er noe forskjellige konklusjoner i disse vedtakene, men har merket seg at begge vedtak innebærer utflytting av containervirksomhet fra deler av dagens havneområder. Flertallet mener at utflytting av deler av containervirksomheten fra byen må startes opp i tråd med disse vedtakene. Arealbruken til havneformål i Oslo må ligge på et svært nøkternt nivå for framtida. Flertallet understreker at Oslo havn er en nasjonalhavn, og at det også i framtiden vil være et betydelig transportbehov i regionen. Utflytting av virksomhet fra Oslo må derfor ses i sammenheng med utbygging og samordning av havnekapasiteten i hele Oslofjordområdet. Flertallet vil særlig peke på Drammen havns mulighet til å ta imot større godsmengder. Dette gjelder også andre havner i regionen.

Flertallet vil understreke viktigheten av at det interkommunale samarbeidet i Oslofjordområdet videreutvikles, utvides og formaliseres. Flertallet ber Fiskeridepartementet bidra til at en slik utvikling vil finne sted før investeringer i faste installasjoner foretas.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser videre til at Oslo havnestyres planvedtak forutsetter at det etableres regionale havneløsninger.

Flertallet forutsetter at det gjennom lov og forskrifter legges til rette for regionale havneløsninger, herunder også etablering av et interregionalt havneselskap i Oslofjordområdet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre, viser til at den vedtatte plan for by- og havneutvikling i Oslo forutsetter at deler av havnearealene i Oslo frigjøres til byutviklingsformål og at containertrafikken konsentreres i Sjursøyaområdet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre har merket seg Oslo bystyres og Oslo havnestyres vedtak om utviklingen av Oslo havn. Havnestyrevedtaket er en konkretisering og en strategi for hvordan bystyrevedtakets vedtak om "Fjordbyen" kan realiseres. Havnestyret ønsker å effektivisere og konsentrere havnevirksomheten til området rundt Sjursøya fram til 2011. Samtidig skal det jobbes med regionale langsiktige løsninger for omlasting mellom land- og sjøtransport for å gjøre det mulig å realisere de fulle byutviklingsintensjonene som er nedfelt i Fjordbyvedtaket.

Disse medlemmer har merket seg de store utfordringene hovedstaden har i å få frigjort arealer til boligbygging.

Disse medlemmer mener at utflytting av containervirksomheten må startes opp i tråd med disse vedtakene. Arealbruken til havneformål i Oslo må ligge på et svært nøkternt nivå for framtida.

Disse medlemmer understreker at det også i framtiden vil være et betydelig transportbehov i regionen. Utflytting av virksomhet fra Oslo må derfor ses i sammenheng med utbygging og samordning av havnekapasiteten i hele Oslofjordområdet, og dette medlem vil særlig peke på Drammen havns mulighet til å ta imot større godsmengder. Dette gjelder også andre havner i regionen.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at det interkommunale samarbeidet i Oslofjordområdet videreutvikles, utvides og formaliseres. Disse medlemmer vil understreke at Fiskeridepartementet må bidra til at prosessen kommer raskt i gang slik at den tidsplan som Oslo Havnestyre har lagt opp til kan realiseres. På lengre sikt må Oslo havns status som nasjonalhavn tas opp til ny vurdering."

Som omtalt i St.prp. nr. 1 for 2001-2002 for Fiskeridepartementet har departementet etablert et havneprosjekt hvor det bl.a. blir sett på de krav som bør stilles til en nasjonal havnestruktur i et langsiktig perspektiv, herunder utviklingen i Oslofjordregionen. I denne sammenheng vil Fiskeridepartementet, Oslo Havnevesen og Grenland Havnevesen i nærmeste fremtid slutføre en forstudie om havnestrukturen i Oslofjordregionen. Forstudien tar utgangspunkt i Stortingets uttalelser om at Oslo kommunes Fjordbyvedtak skal legges til grunn for den langsiktige havneløsning for Oslofjorden, og at det skal etableres en regional havneløsning for Oslofjorden.

I løpet av arbeidet er det avholdt informasjons- og diskusjonsmøter med fylkeskommunene rundt Oslofjorden, herunder sekretariatet for Østlandssamarbeidet, Oslo kommune, Drammen havneråd, Drammen Havnevesen, Havnevesen Borg, Moss Havnevesen, Larvik Havnevesen, Drammen kommune, Lier kommune og Dampskibsexpeditøernes Forening.

Havnesituasjonen i Oslofjorden representerer store utfordringer både nasjonalt og regionalt. For å styrke næringslivets konkurransevne, tilfredsstille transportbehovet og oppfylle overordnede transport- og miljøpolitiske mål, er det nødvendig å utvikle et fremtidsrettet og forutsigbart havnetilbud i Oslofjordregionen. I denne vurderingen må nasjonale, regionale og lokale interesser veies mot hverandre.

Forstudien vil danne grunnlaget for departementets videre arbeid med havnestrukturen i Oslofjorden.

Spørsmål nr. 244

Innlevert 7. mars 2002 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 18. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Bedre behandlingsmuligheter og økende tilgang på pasienter gjør at det hele tiden er behov for økt behandlingsskapasitet. Antall pasienter som har blitt behandlet i sykehusene våre har vist stigning fra år til år over lang tid. Kostnadene har vist minst en tilsvarende økning. Tallene for 2001 viser samme klare utvikling, og en antar at det er klart behov for økt pasientbehandling i 2002.

Hva er kostnaden med å øke pasientbehandlingen i sykehus med 1 pst. fra 2001 til 2002?»

Begrunnelse:

Vi har dessverre i Norge for mange pasienter som venter for lenge på behandling ved norske sykehus, og mange pasienter blir henvist til sykehuskorridorene når de først har fått en plass i sykehusene. Selv om den nye sykehusreformen gir bedre mulighet til å sty-

re driften ved sykehusene, så er det grunn til å regne med at ressursinnsatsen også i kommende år må øke noe for å nå målet om å fjerne ventelister og få pasientene bort fra sykehuskorridorene og dessuten høyne kvaliteten på behandlingen innenfor mange områder. En del av de forbedringer som er nødvendig å gjøre i den interne organisering av sykehusenes virksomhet sammen med andre eksterne tiltak, vil ikke umiddelbart kunne føre til store besparelser av ressurser. Dette betyr at de totale kostnadene trolig også i årene framover vil øke. Ofte forutsettes det vekst i pasientbehandling fra år til år, noe også Stortinget la til grunn for 2002. Kostnadene kan ofte være vanskelig å beregne, men jeg ønsker å få vite helseministerens syn på hva en vekst i pasientbehandling på 1 pst. for 2002 vil bety i kroner, basert på utført pasientbehandling i 2001.

Svar:

Basert på en gjennomsnittsbetraktning innebærer én prosents økning i sykehusenes aktivitet et økt bevilgningsbehov på 260 mill. kr for den aktiviteten som finansieres over ISF-systemet. Dette fordeler seg med 140 mill. kr over den aktivitetsbaserte finansieringen (kapittel 730 post 70) og 120 mill. kr i økt basisbevilgning til de regionale helseforetakene (kapittel 732 postene 71-75). I tillegg er det regnet på en tilsvarende økning i aktiviteten ved poliklinikkene. Merutgiftene vil her beløpe seg til 85 mill. kr, fordelt med 35 mill. kr på kapittel 730 post 71 og 50 mill. kr på kapittel 732 postene 71-75. Til sammen innebærer dette 345 mill. kr i økte bevilgninger knyttet til 1 pst. høyere aktivitetsvekst.

Behandling som ikke finansieres gjennom ISF-ordningen og poliklinikktilskuddet inngår ikke i disse tallene. Psykiatri er det største området utenfor ISF-aktivitetene. Veksten er her forutsatt ivaretatt gjennom opptrappingsplanen. Det vises til at det nå pågår en oppfølgingsaktivitet i forhold til foretakene for å ha sikkerhet for at opptrapping skjer i samsvar med planens forutsetninger.

De faktiske kostnadene ved å øke aktiviteten vil i praksis avhenge av marginalkostnadene ved det enkelte sykehus. Drifts- og kostnadssituasjonen vil her være forskjellig mellom sykehusene og det vil være forskjellig hva som er de nødvendige merkostnadene for å oppnå en aktivitetsøkning på én prosentenhet.

Sykehusenes mulighet til å øke aktiviteten med én prosent fra 2001 til 2002 er i tillegg et spørsmål om helheten i sykehusøkonomien, og da særlig hvorvidt budsjettet gir dekning for det allerede etablerte akti-

vitetsnivået. Ved utarbeidelsen av budsjettforslaget for 2002 var det stor usikkerhet knyttet til sykehusenes økonomi og budsjettsituasjon. Blant annet var det knyttet stor usikkerhet til det samlede nivået for sykehusenes driftskostnader. Regjeringen har derfor i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 for 2001-2002 varslet at de økonomiske konsekvensene av overgangen fra fylkeseide til statseide sykehus vil bli gjennomgått i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Ved en så stor omlegging som eierskiftet innebærer vil det også være etablerings- og omstillingskostnader som vanskelig lar seg eksakt beregne i forkant og som vil påvirke sykehusenes økonomiske situasjon. Alle disse elementene inngår i den gjennomgang av sykehusøkonomien som Helsedepartementet nå foretar.

Spørsmål nr. 245

Innlevert 7. mars 2002 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 15. mars 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvilke betraktninger har statsråden om at enkelte kommuner og interkommunale selskaper bruker private inkassoselskaper til innkreving av kommunale avgifter, og mener statsråden dette er en god praksis?»

Begrunnelse:

Enkelte kommuner og interkommunale selskaper bruker private inkassoselskaper til å innkreve kommunale avgifter som har forfalt til betaling, som eksempel kan nevnes renovasjonsavgifter.

Dette kan virke som en noe tvilsom praksis fordi kommunen overlater alt ansvar til inkassoselskapet, noe som gjør det vanskelig for skyldneren å komme i dialog med kommunen om en betalingsordning for kravet. Inkassoselskaper kjører sine prosedyrer og er ikke så opptatt av å komme frem til en rimelig løsning overfor skyldner, som det kommunale etater vil gjøre.

Det kan også virke noe tvilsomt med bruk av private inkassoselskaper i slike saker i forhold til myndighetsutøvelse. Å pålegge innbyggerne i kommunen en avgift er et resultat av myndighetsutøvelse. Det er derfor kanskje rimelig at kommunen selv utøver denne myndighetsutøvelsen, og den varer etter mine betraktninger helt til beløpet er innbetalt. For skyldneren kan det oppleves som om det private selskapet utøver en offentlig myndighet når det skjer på denne måte.

Svar:

Mitt utgangspunkt er enkelt. Kommuner og fylkeskommuner bør innenfor rammen av regelverket, sørge for best mulig tjenester med hensyn til ytelse, pris og kvalitet. For flere tjenesters del kan kommuner kreve betaling fra brukeren for tjenesten. Dersom dette er tjenester brukeren er pålagt å nytte, omtales betalingen som gebyr eller avgift.

Gebyrer etter vass- og kloakkavgiftsloven er et eksempel på sistnevnte. Det heter her (§ 5) at "Kommunestyret fastset i forskrift storleiken på avgiftene i kommunen og gjev nærare reglar om gjennomføring av avgiftsvedtaket og innkreving av avgiftene". Videre heter det i loven at "Forfalt krav på årsavgift etter denne lova er sikra med lovpant i eigedomen etter pantelova § 6-1. Både årsavgift og eingongsavgift for tilknytning er elles tvangsgrunnlag for utlegg. Avgiften kan krevjast inn av kommunekasseraren etter reglane for innkrevjing av skatt".

Inkassovirksomhet omfatter ervervsmessig eller stadig inndriving av forfalte pengekrav for andre, og oppkjøp av forfalte pengekrav og egen inndriving av disse, jf. inkassoloven. Det er lagt begrensninger for krav som er omtvistede. At kommuner bruker inkassoselskaper til å inndrive forfalte gebyrer og avgifter vil ikke være i strid med regelverket. Jeg oppfatter også spørsmålet mer i retning av om kommuner *bør* legge seg på en slik praksis.

Reglene omkring gebyrer og avgifter gir kommunene relativt sterke virkemidler for å kunne drive inn kravene, jf. ovennevnte eksempel om vann- og kloakkavgifter. Dette skulle isolert sett tilsi mindre behov for å kjøpe inkassotjenester fra private selskaper. Dersom kommunen på tross av dette finner at kjøp av inkassotjenester samlet sett frigjør ressurser som kan nyttes til velferdstjenester, ser jeg ikke grunn til å kritisere et slikt valg. Det må være i alles interesse at selve inndrivelsen skjer til en lavest mulig kostnad for kommunen og samfunnet. Det innebærer at tjenesten bør overlates til private dersom de kan løse oppgaven

mer effektivt enn kommunen selv. Det sosiale aspektet må ivaretas gjennom den mulighet kommunen har til å omgjøre eller ettergi krav.

Spørsmål nr. 246

Innlevert 8. mars 2002 av stortingsrepresentant Beate Heieren Hundhammer

Besvart 14. mars 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Steinsfjorden, beliggende i kommunene Hole og Ringerike, er i alvorlig økologisk ubalanse. En handlingsplan med tiltak som forutsetter både lokal og statlig medvirkning, er vedtatt. Det viktigste enkelttiltaket er å fjerne vegfyllingene ved Kroksundet for å bedre vanngjennomstrømmingen til Steinsfjorden. Dette tiltaket er i planen forutsatt statlig finansiert.

Hvilke initiativ vil miljøvernministeren ta for å erstatte vegfyllingene over Kroksundet med bro?»

Begrunnelse:

Steinsfjorden er en del av Tyrifjorden, som er Norges 5. største innsjø og som forsyner mer enn 130 000 mennesker med drikkevann. Steinsfjorden ligger i de to kommunene Ringerike og Hole, og er et attraktivt rekreasjonsområde for en stor befolkningsgruppe. Den er et populært reisemål og turistattraksjon, og er Nord-Europas mest betydelige krepsevann. Fjorden er i en meget bekymringsfull utvikling. For høy næringskonsentrasjon (fosfor), vasspest og toksinproduserende blågrønnalger fører til en fjord i økologisk ubalanse og med dårlig vannkvalitet.

Årsakene til dette er sammensatt. Steinsfjorden og Tyrifjorden er fra naturens side en innsjø, men ble på begynnelsen av 1800-tallet skilt ved bygging av den "Bergenske kongevei" besluttet av det "Kongelige Danske Cancellie". Vegforbindelsen ble etablert over Kroksundet, og det ble benyttet store steinfyllinger og bygging av steinhvelvsbro med små åpninger. Det er dermed 200 år siden Steinsfjorden fikk en kraftig reduksjon av sin naturlige vannutskifting.

En kraftig befolkningsvekst i nedslagsfeltet til Steinsfjorden, en intensiv jordbruksdrift, ukontrollerte kloakkutslipp og økt bruk av innsjøen til fritidsformål har tilført Steinsfjorden store mengder næringsstoffer. Samtidig har fyllingene i Kroksundet gjort det umulig å utligne dette næringsoverskuddet med mer næringsfattig vann fra Tyrifjorden.

For å løse disse problemene må tilførselen av fosfor og andre næringsstoffer reduseres, og vannsirkulasjonen i Steinsfjorden må økes ved å bringe inn mer næringsfattig vann fra Tyrifjorden.

På bakgrunn av en nøye overvåking av fjorden de siste 25 årene, en vannbruksplan for Tyrifjorden og Steinsfjorden vedtatt 1993 (av Miljøverndepartementet 1995) vedtok de to kommunestyrene i Ringerike og Hole et felles grunnlag for det videre arbeidet med å bedre vannkvaliteten i Steinsfjorden. Dette førte til en utarbeidelse av en handlingsplan, "Aksjon

Steinsfjorden", som inneholder 13 ulike tiltak for å bringe fjorden tilbake til økologisk likevekt fordelt på fire hovedformål. Disse hovedformålene er tiltak for økt tilstrømning av næringsfattig vann, redusere tilslaget av næringsstoffer fra jordbruket, minske tilslaget av næringsstoffer fra hus og hytter, informasjon som kan gi økt medvirkning fra alle innbyggerne.

Lokalt føler man et stort hovedansvar og har påtatt seg store lokale oppgaver. Mye er allerede gjennomført spesielt med tanke på kloakkutslipp og avrenning fra jordbruket. Samtidig er det viktigste enkelttiltaket, åpning av Kroksundet, en statlig og nasjonal oppgave. Å gjenåpne Kroksundet er foreløpig beregnet til 55 mill. kr (1999), og vegsjefen i Buskerud gjennomførte et forprosjekt vedr. vegfyllingene i 1998-99. Kommunene forutsetter i sine planer at staten dekker samtlige utgifter i forbindelse med dette hovedtiltaket. Kommunene har allerede brukt betydelige midler på de innsjøinterne tiltakene, og er forberedt på å oppfylle sin del av handlingsplanen.

Svar:

På bakgrunn av et forprosjekt datert juni 1998 om vannutskifting i Steinsfjorden anbefalte Statens vegvesen å skifte ut vegfyllinger i nåværende Ev 16 og erstatte dem med bruer for å øke gjennomstrømmingen

av vann mellom Tyrifjorden og Steinsfjorden, og derved bedre vannkvaliteten i Steinsfjorden.

Anbefalt utførelse er i forprosjektet beregnet å koste 55 mill. kr (prisnivå 1999) med 25 pst. usikkerhet. Vegdirektoratet tok imidlertid forbehold om å kvalitetssikre et nytt kostnadsoverslag som vil bli utarbeidet på grunnlag av ytterligere grunnundersøkelser og reguleringsplan.

I St.meld. nr. 46 for 1999-2000 Nasjonal transportplan 2002-2011 heter det at prosjektet kan være aktuelt i siste del av tiårsperioden (2006-2011).

I fastsatt handlingsprogram for strekningsvise investeringer på stamvegnettet som er utarbeidet av Vegdirektoratet på grunnlag av stortingsbehandlingen av NTP 2002-2011, er prosjektet oppført med 60 mill. kr (prisnivå 2002) i siste seksårsperiode (2006- 2011). Pr. i dag foreligger ikke reguleringsplan for prosjektet.

Statens vegvesen vil sørge for at reguleringsplan og deretter nødvendige tekniske planer er klare slik at gjennomføringen av prosjektet kan starte så tidlig som mulig i NTP-perioden 2006-2015 dersom stortingsbehandlingen av Nasjonal transportplan for denne perioden og de årlige budsjettrammer skulle tilsi det.

Spørsmål nr. 247

Innlevert 8. mars 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 18. mars 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Studentrabattene på togreiser har vorte vesentleg reduserte etter 1. januar 2002. Rabattene var fram til nyttår på 60 pst. på grøne og 40 pst. på kvite avgangar, men er nå på 50 pst. og 10 pst. I tillegg er talet på grøne avgangar reduserte.

Vil statsråden ta initiativ til nye forhandlingar med NSB for å få til betre avtalar, eventuelt koma tilbake med framlegg om andre tiltak som kan betra situasjonen?»

Grunngjeving:

Eit fleirtal på Stortinget sikra i samband med handsaming av statsbudsjettet i haust studentane betre økonomiske kår frå 1. november i år med å betra studiefinansieringa. For å dekkja inn dette vart m.a. overføringane til NSB reduserte med 32 mill. kr. Det nye rabatttilbodet til studentar tyder på at Utdannings- og forskingsdepartementet har gjort ein dårleg jobb når dei forhandla med NSB om nytt rabattsystem. Tilbodet er no klårt for dårleg. Det burde vore mogleg å få med NSB på å ha gode tilbod til studentar, både fordi dei då vel tog framføre andre transportmiddel, og fordi dei lærer seg gode reisevanar og nyttar offentleg transport. Det bør kunna vera grunnlag for nye forhandlingsrundar. Dersom dette ikkje fører fram, bør Regjeringa vurdera andre tiltak, t.d. i samband med revidert statsbudsjett.

Svar:

Studentrabatten hos de trafikkselskapene som mottar tilskudd over kapittel 270 post 70 er basert på avtaler mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og trafikkselskapene. Stortingets vedtok en reduksjon på posten med 32 mill. kr for 2002. Innenfor den vedtatte tilskuddsrammen var det i forhandlingene med NSB ikke mulig å oppnå bedre vilkår. Gjeldende avtale med NSB løper til og med 31. desember 2002. Avtalen fastsetter at partene skal kontakte hverandre innen utgangen av september for å drøfte grunnlaget for reforhandling eller forlengelse av avtalen. I den forbindelse vil avtalen bli vurdert på nytt.

Jeg viser for øvrig til innføringen av studentmodererte månedskort i lokalkollektivtrafikken fra 1. august 2002. Dette vil være et godt tilbud for mange studenter.

Spørsmål nr. 248

Innlevert 8. mars 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 15. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hverken Aust-Agder sykehus eller Vest-Agder sykehus vil be sykepleierne om å arbeide ekstra for å få unna pasientkøene. Det bestemte ledelsen ved begge sykehusene på et møte 7. mars 2002. Til tross for at til sammen 1 200 pasienter står på venteliste som følge av den lange streiken, vil ledelsen ikke foreta seg noe.

Hva vil helseministeren foreta seg for å sikre at innsparte lønnsmidler som en følge av streiken kommer pasientene til gode, og hva vil statsråden gjøre med oppståtte helsekøer?»

Svar:

Å redusere køer og ventelister er et av de fremste helsepolitiske mål som Helsedepartementet har satt for de regionale helseforetakene for 2002, og som er gjengitt i årets styringsdokument. I dette dokumentet er understreket at "Lange ventetider er det største ankepunkt mot den offentlige spesialisthelsetjenesten i dag. Reduksjon av ventetid til et akseptabelt nivå og fjerning av unødige helsekøer er et nødvendig suksess kriterium for den offentlige helsetjenesten. Det vil derfor fra eiers side bli lagt inn et krav om at det skal arbeides aktivt for reduserte ventetider samtidig som ansvaret for å dokumentere resultater vil bli lagt til det utøvende ledd. Helsetjenesten skal være tilgjengelig for de som trenger den, når de trenger den".

Denne målsettingen endres ikke av sykepleierstreiken. Departementet har også vært i kontakt med Helse Sør som forsikrer om at de ser alvorlig på dette oppdraget, og vil arbeide for å redusere konsekvensene for pasientene av den situasjon som er oppstått innenfor de økonomiske midler de har til rådighet.

Spørsmål nr. 249

Innlevert 8. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 15. mars 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Kystradioene er viktige brikker for redningstjenesten og for sikre en tidlig varsling av havari og ulykker langs kysten og på fiskefeltene. Telenor planlegger nå en omlegging med nedleggelse av flere stasjoner. Man vil òg innføre det tekniske systemet DOC. DOC forutsetter ni bemannede stasjoner, mens det planlegges kun to. Fiskarlagene er urolige for sikkerheten med det nye systemet.

Hvordan ser statsråden på den planlagte Kystradioen, og hva vil blir gjort for å opprettholde nok bemannede stasjoner?»

Svar:

Justisdepartementet er ansvarlig for samordning av norsk redningstjeneste. Jeg er svært opptatt av at Norge har en godt fungerende redningstjeneste.

I St.prp. nr. 70 for 1995-96 ble det bestemt at Telenors kostnader ved ytelse til nød- og sikkerhetstjenesten til sjøs, dvs. Kystradioen, skal dekkes som statlig kjøp over Justisdepartementets budsjett. Kostnadene for inneværende år er 56 mill. kr.

En god redningstjeneste er avhengig av tilfredsstillende kommunikasjonstilgang. En viktig ressurs i denne sammenheng er kystradioene. I dag har vi 9 bemannede kystradiostasjoner i Norge, herunder en på Svalbard. Bruk av mobiltelefon og kommunikasjon over satellitter har gradvis medført en reduksjon i den kommersielle trafikken til Kystradioen. Nød- og sikkerhetstrafikken er derfor blitt Kystradioens primæroppgave.

Justisdepartementet har ledet en arbeidsgruppe for å se på driften av nød- og sikkerhetstjenesten ved kystradiostasjonene. Mandatet forutsatte at nød- og sikkerhetstjenesten ikke skulle svekkes. Arbeidsgruppen har levert en rapport hvor et flertall foreslår en reduksjon av antall betjente kystradiostasjoner (fra 9 til 3). Et mindretall anbefaler å opprettholde 5 kystradiostasjoner.

Det er tidligere besluttet at hovedredningssentralene skal samlokaliseres med respektive kystradiostasjoner på Sola og i Bodø. Dette er godt mottatt i kystbefolkningen, og prosessen er igangsatt. Rapporten har vært ute på en bred høring, høringsfrist var 28. februar 2002, og Justisdepartementet arbeider for tiden med å sy sammen alle høringsuttalelsene og utarbeider et beslutningsunderlag.

Den generelle teknologiske utviklingen er i dag kommet så langt at det er naturlig å vurdere muligheten

for å videreutvikle nød- og sikkerhetstjenesten til sjøs ved å automatisere noen kystradiostasjoner. DOC-systemet ble planlagt for i større grad å kunne fjernbetjene de 9 eksisterende kystradiostasjonene. Flertallet i arbeidsgruppen går et vesentlig steg lengre ved å anbefale at samtlige øvrige 6 kystradiostasjoner på fastlandet fjernstyres, dvs. ikke har fast bemanning, fra de samlokaliserte kystradiostasjoner i Bodø og Stavanger. I tillegg foreslås Svalbard Radio beholdt som betjent kystradiostasjon.

Jeg har i likhet med stortingsrepresentant Swensen registrert bekymring blant kystbefolkningen etter at den nevnte rapporten ble lagt frem. Behandlingen av arbeidsgruppens rapport er ikke kommet langt nok til at Justisdepartementet har noen endelig anbefaling om hvorledes den fremtidige kystradiostrukturen skal se ut. Det jeg med sikkerhet kan si, er at jeg ikke vil gå inn for en løsning som på noen måte svekker dagens nød- og sikkerhetstjeneste til sjøs.

Spørsmål nr. 250

Innlevert 12. mars 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 18. mars 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Statnett skal bygge en ny kraftledning fra Klæbu til Viklandet. Fordi kraftledningen er planlagt i luftspenn, vil den periodevis komme i konflikt med bebyggelse, kulturlandskap og naturvern.

Vil statsråden ta initiativ til at kraftledningen legges i jordkabel forbi bebyggelse og sårbare naturområder, eller eventuelt endre linjetraseen for å minimalisere utrygghet hos beboere og å skåne natur og kulturlandskap?»

Begrunnelse:

Statnett forbereder en ny kraftlinje mellom Klæbu og Viklandet, i forbindelse med Norsk Hydros utvidelse på Sunndalsøra. Kraftledningen vil krysse kommunene Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal, Meldal og Rindal. I deler av trasévalget er det konflikter med beboere og naturinteresser. Det finnes muligheter for alternative traseer, og det finnes muligheter for å legge ledningen i bakken, der konfliktnivået er åpenbart. Dette avvises av Statnett fordi det vil fordyre prosjektet. Stortinget har så seint som i Innst. S. nr. 97 for 1993-94, pålagt departementet å utvise forsiktighet ved godkjenning av høyspentanlegg. Her sies blant annet: "Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at miljø-, helsemessige og estetiske hensyn må få økt vekt ved myndighetsgodkjenning av nye høyspentanlegg."

Svar:

Søknaden fra Statnett SF om konsesjon etter energiloven for å bygge og drive kraftledningen fra Klæbu til Viklandet ligger for tiden til behandling i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

NVE har opplyst at direktoratet nå er i gang med å vurdere de utredningene som er blitt gjennomført av Statnett SF. På grunnlag av innkomne høringsuttalelser og egne vurderinger vil NVE om kort tid komme med krav om tilleggsopplysninger/tilleggsutredninger overfor Statnett SF. NVE vil i den forbindelse forelegge kravene for de berørte kommunene før de oversendes Statnett SF. Eventuelle tilleggsutredninger vil sendes på høring i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger. Når alle relevante opplysninger er fremlagt, vil NVE vurdere om kravene til konsekvensutredning er oppfylt og gjøre ferdig konsesjonssaken.

NVE tar sikte på å avgjøre saken i juni 2002.

NVEs vedtak i konsesjonssaken kan klages inn for Olje- og energidepartementet. I en slik klagesak vil departementet foreta en fullstendig gjennomgang av saken før det treffes et endelig vedtak. Jeg ber derfor om forståelse for at jeg ikke kan gå nærmere inn på en vurdering av saken på det nåværende tidspunkt.

Spørsmål nr. 251

Innlevert 12. mars 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 20. mars 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva kan statsråden gjøre for å skjerpe kravene til selskapene som har konsesjon på kabelnett for TV mht. å bedre deres kundebehandling?»

Begrunnelse:

I henhold til en artikkel i Dagbladet 23. februar 2002 har endeløse telefonkøer fått UPC til å oppfordre sine kunder til å stille sine spørsmål via e-post. Kundene forteller om dager og uker med venting, og om e-post svar som fullstendig uteblir. En kunde ville bare ha gjennomført en enkel installering av UPCs kabel-TV i leiligheten sin. Saksbehandlingen tok mer enn tre måneder! Dette var en enkel forespørsel som de burde klart å løse langt raskere. Kunden bestilte i fjor høst sitt abonnement på Internett, slik UPC anbefaler. To uker senere hadde han fremdeles ikke fått svar. Derfra og til den endelige installasjonen mer enn tre måneder senere, er en nærmest endeløs historie om byråkratisk surr.

Kunder som har testet telefonservicen til UPC, har brukt nærmere 40 minutter på å komme igjennom. Man oppfordres altså til å bruke e-post hvis man har anledning til det. Men her er ventetiden avhengig av hvor mange e-post de får. Responstiden på tre timer som de lover har man slett ingen garanti for. Mange frustrerte kunder har henvendt seg til Forbrukerrådet som bekrefter at de har mottatt en lang rekke henvendelser.

Svar:

Det vises til brev fra Stortinget med vedlegg av 13. mars 2002 med spørsmål nr. 251 til skriftlig besvarelse. Etter avtale med kultur- og kirkeministeren besvares spørsmålet av samferdselsministeren.

Det kreves i dag ingen konsesjon for å drive kabel-TV-nett i Norge. Forholdet mellom en kabel-TV-nett-tilbyder og tilbyderens kunder reguleres først og fremst av den avtale disse har inngått seg imellom og den generelle avtale- og forbrukerlovgivning.

Telereguleringen har i lov og forskrift ulike bestemmelser vedr. kabel-TV-nett, jf. for eksempel forskrift 14. februar 2001 nr. 163 om kabel-TV-nett. Forskriften regulerer i hovedsak anlegg og bruk av kabel-TV-nett og retter seg mot kabel-TV-selskapene, og har bl.a. som formål å legge grunnlaget for en effektiv og kvalitetsmessig tilfredsstillende spredning av tjenester i kabel-TV-nett. Forskriftens virkeområde gjelder de plikter eier, signalleverandør og autorisert installatør har ved anlegg og drift av slike nett.

Forskriften setter i § 12 visse krav til nettkvalitet, krav til tekniske standarder for tilkobling av nett osv. Dette er krav som må imøtekommes ved anlegg og videre drift av nettet, og er plikter som påhviler kabelnetteeieren. Hensikten med disse bestemmelsene er bl.a. å sørge for at de TV-signaler som mottas av abonnentene er av tilfredsstillende teknisk kvalitet osv., for å sikre at mottagerforholdene skal være så gode som mulig.

Forskriften regulerer imidlertid ikke forholdet mellom en kabel-TV-nett-tilbyder og tilbyderens kunder, jf. ovenfor om at dette reguleres først og fremst av den avtale disse har inngått seg imellom og den generelle avtale- og forbrukerlovgivning.

Telereguleringen for øvrig har ingen særskilte regler som regulerer kabel-TV-nett-tilbyderes plikter overfor sluttbrukere utover dette.

Samferdselsdepartementet vil imidlertid oversende saken til UPC for å understreke viktigheten av de spørsmål som tas opp.

Spørsmål nr. 252

Innlevert 13. mars 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 22. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Knappe ressurser setter Aetat i en svært presset situasjon. Dette som følge av kutt og krav til innsparing og omorganisering over flere år. Meldinger fra ansatte i etaten tyder på at det vurderes svært betenkelige og kortsiktige tiltak: Blant annet å kjøpe eksterne tjenester til avklaring/veiledning, motivasjon, jobbsøking - og dekke dette inn under kap. 1591 og kap. 1592. Det innebærer i så fall å hente midler til drift under poster avsatt til aktive tiltak.

Kan statsråden gå god for slike løsninger?»

Svar:

Regjeringen har satt seg som et hovedmål å skape en bedre og mer effektiv forvaltning. I dette arbeidet er det nødvendig å vurdere offentlig sektors rammebetingelser på nytt, herunder tilknytningsformer, finansierings- og belønningssystemer. Regjeringens planer på dette området ble nærmere presisert i min forvaltningspolitiske redegjørelse for Stortinget 24. januar 2002.

Det er en klar forventning fra Regjeringens side at alle deler av offentlig forvaltning nå vurderer og gjennomfører tiltak som kan bidra til bedre og mer effektiv bruk av tildelte ressurser. I en slik sammenheng er det helt nødvendig løpende å vurdere hvilke tjenester og oppgaver som forvaltningen bør utføre selv og hva som bør settes ut til eksterne leverandører.

Aetat skal gjennom effektiv bruk av administrative ressurser og målrettet bruk av tiltaksressurser og andre tilgjengelige virkemidler bidra til å motvirke avgang fra arbeidsstyrken, øke tilgangen på arbeidskraft og fremme god flyt i arbeidsmarkedet. I Aetats tildelingsbrev for 2002, har jeg i denne sammenheng bedt Aetat Arbeidsdirektoratet utarbeide et rammeverk for hvordan etaten kan nytte kjøp av ulike tjenester i arbeidssøkerprosessen, som f.eks. avklaring/ veiledning, motivering og jobbsøkningsaktiviteter fra eksterne leverandører for at flere arbeidssøkere kan komme i arbeid. Dette innebærer i praksis en klarere rendyrking av etatens bestiller-rolle i forhold til dagens oppgavedeling, hvor etaten kjøper nær sagt alle tiltaksplasser herunder viktige avklaringstjenester fra eksterne leverandører som kommuner, tiltaksarrangører som AMB (fase 1) og VTA-bedrifter eller private tilbydere. Målsettingen med å vurdere økt bruk av eksterne tjenesteleverandører er i første rekke å bedre kvaliteten på etatens samlede innsats overfor den enkelte arbeidssøker og å få en mer effektiv ressursutnyttelse. I tillegg vil dette bidra til å gjøre etatens innsats enda mer fleksibel i forhold til stadig skiftende utfordringer på arbeidsmarkedet. Blant annet vil det være aktuelt å utnytte kompetansen i de ulike bedriftene som allerede leverer attføringstjenester overfor personer som trenger utvidet bistand til avklaring/veiledning. Eventuell kjøp av ekstern bistand vil selvsagt skje innenfor de rammer som Stortinget har trukket opp ved behandlingen av departementets budsjettproposisjon. Det er ikke aktuelt å endre arbeidsdelingen mellom kap. 1590 og kap. 1592 uten å ha tatt dette opp med Stortinget på ordinær måte.

Aetat Arbeidsdirektoratet er nå i dialog med fylkesarbeidssjefene om mulighetene for å styrke tjenestetilbudet overfor Aetats brukere. Det operative ledds erfaringer er viktige innspill for å utmeisle et faglig godt rammeverk på området. Det er forutsatt at eventuelle kjøp fra eksterne leverandører skal gjennomføres innenfor de rammer som gjelder tiltaksforskriften og forskrift om offentlige anskaffelser. Jeg legger også til grunn av nye grep på dette området understøtter etatens forvaltningsansvar iht. gjeldende lovverk på området, bl.a. i forhold til mottakere av dagpenger og attføringsstønad.

Spørsmål nr. 253

Innlevert 13. mars 2002 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 22. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Viser til spørsmål stillet av undertegnede til arbeids- og administrasjonsministeren under ordinær spørretime onsdag 13. mars 2002 vedrørende redusert diett- og kjøregodtgjørelse. I forbindelse med dette, svarte statsråden at bakgrunnen for den reduserte kilometergodtgjørelsen var at summen av kostnadene ved bilhold var sunket med mellom 6 og 7 pst. det siste året.

Kan statsråden vise til hvordan han er kommet fram til disse tallene?»

Begrunnelse:

Ifølge tall fra Opplysningsrådet for Veitrafikken datert januar 2002 er de reelle kostnader for bilhold totalt

sett ikke endret fra år 2001 til år 2002.

Tilsynelatende kan det imidlertid se ut som om kostnadene er redusert, fordi forsikringskostnadene for år 2002 er basert på 65 pst. bonus, mot 40 pst. i tidligere kalkyler. Dette er altså tekniske endringer i beregningsgrunnlaget som ikke har noe med de faktiske kostander å gjøre. Dersom man ser bort fra denne tekniske endringen i beregningsgrunnlaget, er det bare ubetydelige endringer i de totale kostnadene ved bilhold fra år 2001 til år 2002.

Svar:

Jeg viser til mitt svar gitt i spørretimen onsdag 13. mars 2002.

Som det fremgikk av mitt svar blir satsene for diett- og kilometergodtgjørelse regulert hvert år gjennom forhandlinger med hovedsammenslutningene i staten. Når man er kommet fram til nye satser er det som et ofmforent resultat av forhandlinger med de ansattes organisasjoner. Kilometergodtgjørelsen ble i forhandlingene redusert med 20 øre - fra 3,20 kr til 3,00 kr for kjørelengde opp til 9 000 km og tilsvarende for andre kjørelengder.

Bakgrunnen for dette var tall som viste nedgang i utgifter til bilhold. Satsene forhandles med utgangspunkt i tallmateriale som foreligger pr. 1. januar hvert år.

Bakgrunnsopplysninger viste en nedgang i bensinprisen på om lag 1 kr pr. liter. Dette utgjør ca. 10 øre pr. kilometer.

Ved beregning av satsene for kilometergodtgjørelse i "særavtale for reiser innenlands for statens regning" har en for forsikring alltid lagt til grunn at denne skal kostnadsberegnes etter den til enhver tid gjennomsnittlige bonus. Når det nå er dokumentert at denne sats er 65 pst., og ikke 40 pst., må man følgelig korrigere i henhold til dette. Jeg antar at det ville ha blitt fremsatt krav om å heve satsen dersom det hadde vært slik at gjennomsnittlig bonussats hadde gått ned. Kaskoforsikring ligger ikke inne i statens beregningsmodell. Dette gjør at utslaget av omleggingen blir begrenset.

Kapitalkostnader har steget noe, men en rentenedgang fra 8,5 pst. til 8 pst. i samme tidsintervall gjør at virkningen av dette blir beskjeden.

Endringene i de øvrige komponenter som ligger til grunn for regulering av satsene er i år marginale.

Forhandlingsresultatet førte til en reduksjon i satsen på 20 øre pr. kilometer. De nye satser ble 3,20 kr for inntil 9 000 km kjørelengde og 2,40 kr for kjørelengder utover dette, noe som innebærer en reduksjon på mellom 6 og 7 pst.

Spørsmål nr. 254

Innlevert 13. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 20. mars 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det er kommet nye til dels rigide sikkerhetsforskrifter for hurtigbåter og ferger. Oppgraderingen skal skje innen 1. juli i år.

Er statsråden villig til å sørge for at hurtigbåt- og fergeeierne, herunder fylkeskommunene, får kompensasjon eller tilskudd som dekker kostnadene med sikkerhetsoppgraderingen?»

Svar:

Sjøfartsdirektoratet har det overordnede ansvaret for sikkerheten til sjøs, jf. sjødyktighetsloven § 3. Sjøfartsdirektoratet sorterer igjen under Nærings- og handelsdepartementet. Regelverket har likevel stor betydning for gods- og passasjerførende fartøyer som er en viktig del av norsk samferdsel.

EU vedtok i 1998 direktiv 98/18 om sikkerhetsstandarder for passasjerskip i innenriks fart. Etter at økonomiske virkninger var kartlagt og det var foretatt en vanlig åpen høringsprosess ble bestemmelsene i direktivet fastsatt som norsk forskrift med virkning fra 1. mai 2000. Direktivet og forskriften fastsetter at eksisterende skip (over 24 meter) skal oppgraderes på visse områder det første året, mens de mest omfattende oppgraderingene for skip i klasse B (liten kystfart) senest skal være oppgradert til nye krav i perioden 2007 til 2010 avhengig av alder.

Når det fra rederinæringen blir vist til at store deler av hurtigbåtflåten kan bli tvunget i opplag fra 1. juli har dette så langt jeg kjenner til i hovedsak sammenheng med at internasjonalt hurtigbåtregelverk ble innført

og at Norge i etterkant av "Sleipner"-kommisjonens arbeid selv har valgt å gi deler av regelverket tilbakevirkende kraft også for eksisterende hurtigbåter.

I etterkant av møte som jeg har hatt med næringen representert ved Rederienes Landsforening 4. februar, har jeg tatt spørsmål om regelverk og praktisering opp med Nærings- og handelsdepartementet som igjen har bedt om innspill fra Sjøfartsdirektoratet.

I riksvegferjedriften blir de økonomiske forhold håndtert i avtaleforhandlinger mellom Statens vegvesen og rederiene. I utgangspunktet er det fylkeskommunenes sak å håndtere eventuelle økonomiske krav fra rederier som driver fylkeskommunale samband. Det er gjort foreløpige kostnadsberegninger knyttet til hvordan ulike forskriftskrav påvirker kostnadene. Det hefter imidlertid stor usikkerhet til disse anslagene og hvordan kostnadene fordeler seg over tid samt hvordan en ev. kompensasjon skal fordeles mellom fylkeskommunene.

Jeg håper gjennom kontakten med Nærings- og handelsdepartementet å få bedre innsikt i de økonomiske og driftsmessige konsekvenser med tanke på å få en best mulig tilpasning til den nye situasjonen.

Spørsmål nr. 255

Innlevert 14. mars 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 20. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I flere fylker får vi tilbakemeldinger om kutt i psykiatrien. Et eksempel på dette er Vestfold, der kutt i psykiatrien medfører at to psykologstillinger blir stående tomme i Larvik. Tillitsvalgte sier at dette medfører ventelister. Statsministeren uttalte i spørretimen 6. mars 2002 at sykehusene ikke har anledning til å trappe ned egenfinansierte tiltak på grunn av øremerkede opptrappingsmidler i psykiatrien.

Vil statsministeren sette i verk konkrete tiltak for å forhindre kutt i psykiatrien?»

Begrunnelse:

Stortinget har lagt opp til vekst på flere behandlede pasienter. Statsministeren har uttrykt at psykiatriplanen skal følges. Samtidig kan vi lese om betydelige kutt i psykiatrien rundt om i fylkene. Det er tydelig at behandlingsskapasiteten må økes.

Svar:

Jeg vil takke for brevet og først presisere at Opptrappingsplanen skal gjennomføres i tråd med Stortingets forutsetninger. Dette har Regjeringen med all tydelighet understreket i Sem-erklæringen. Psykisk helse har topp prioritet og styringssignalene, både til kommunene og de regionale helseforetak på alle nivå, er utvetydige.

Når det gjelder oppfølging av psykisk helsevern i de regionale helseforetakene har det vært uttrykt tvil om planen følges. Statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten kommer midt i opptrappingsperioden, og dette legger til rette for en sterkere statlig styring av utviklingen og omstruktureringen av psykisk helsevern. Helsedepartementet har gjennom styringsdokument til de regionale helseforetakene pålagt dem å prioritere gjennomføringen av opptrappingsplanen generelt, og en satsing på psykisk helsevern for barn og unge spesielt.

Gjennom St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 for 2001- 2002 har Regjeringen redegjort for håndteringen av driftsøkonomi, investeringer og behandlingsaktivitet i spesialisthelsetjenesten i 2001 med hensyn til overgangen til 2002. Reviderte tall for 2001 viste en aktivitetsutvikling i sektoren som var høyere enn det som ble lagt til grunn ved utarbeiding av St.prp. nr. 1 for 2001-2002. Ved overgangen til statlig eierskap av spesialisthelsetjenesten framkommer en samlet usikkerhet knyttet til beregning av basisbevilgningen til de regionale helseforetak i 2002. Regjeringen vil legge fram en egen proposisjon om sykehusøkonomien for Stortinget, i forkant av RNB i 2002.

I psykisk helsevern finansieres ca. 80 pst. fra helseforetakenes basisbevilgning, og 20 pst. med øremerkede tilskudd for å realisere vekst og styrking i tråd med Opptrappingsplanen. Den samlede usikkerheten som er knyttet til basisbevilgningen, gjelder også psykisk helsevern. Dette er Regjeringen lite tilfreds med, og vi har derfor bedt de regionale helseforetakene om å redegjøre for budsjettplanleggingen innen psykisk helsevern i 2002. Det er videre gjort klart at de øremerkede tilskuddene skal komme i tillegg til

helseforetakenes egenfinansiering av psykisk helse og ikke erstatte denne. Dette innebærer at det også er forventninger om omstruktureringer og effektivisering, men midlene skal da benyttes til ny/økt aktivitet i forhold til psykisk helsevern. Dette blir nå fulgt opp overfor foretakene gjennom et eget brev hvor styringsbudskapet ytterligere utdypes. Regjeringen vil påse overfor alle de regionale helseforetakene at forutsetningene om videreføring av ressursbruken følges opp. I disse vurderingene må regionene ses som en helhet.

Jeg vil videre vise til interpellasjonsdebatten i Stortinget den 19. mars hvor jeg redegjorde for Regjeringens arbeid med oppfølgingen av Opptrappingsplanene for psykisk helse.

Spørsmål nr. 256

Innlevert 14. mars 2002 av stortingsrepresentant Anita Apelthun Sæle

Besvart 26. mars 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Nylig meldte arabisk media at tolv medlemmer av al-Qaida fant tilflukt i Iran. Iran støtter Hizbollah, Hamas og Islamsk Jihad. Disse er alle på EUs liste over terrororganisasjoner. Irans støtte funderes på radikal islamsk ideologi, og konkretiseres bl.a. gjennom våpenstøtte.

I lys av angrepet på USA den 11. september 2001 og terrortrusselen mot Vesten, er mitt spørsmål: Hvordan kan Norge samarbeide med Iran når landet bryter menneskerettighetene gjennom å støtte terrorister og diskriminere minoriteter?»

Svar:

Det er helt klart at Iran har nære bånd til ytterliggående palestinske organisasjoner og andre grupper som står bak terrororganisasjoner. Dette er svært beklagelig og meget bekymringsfullt - ikke minst i den nåværende spente situasjonen i Midtøsten. Terror kan ikke forsvares, uansett foranledning.

Norge har ved flere anledninger tatt opp med iranske myndigheter støtten til organisasjoner som bedriver terrorvirksomhet. Vi har også gjentatte ganger - både bilateralt og i internasjonale fora - uttrykt bekymring for menneskerettighetssituasjonen i Iran.

Lederskapet i Iran består av både sterkt ortodokse og mer reformvennlige krefter. Landets folkevalgte - herunder presidenten og parlamentsflertallet - hører til sistnevnte kategori som forsøker å trekke landet i retning av mer demokrati og større respekt for menneskerettighetene. Dessverre er adskillig politisk makt fortsatt samlet hos religiøse ledere og andre ikke-folkevalgte.

Iran er en regional stormakt og har stor innflytelse på utviklingen i både Midtøsten og Afghanistan. Som leder av Støttegruppen for Afghanistan (ASG - "Afghan Support Group"), er Norge nødt til å forholde seg til Iran, som har mottatt flere millioner afghanske flyktninger og står helt sentralt i arbeidet for å legge forholdene til rette for et fredelig og stabilt Afghanistan. Dialog med myndighetene i Teheran er derfor påkrevet, uansett hva man måtte mene om landets politikk på andre områder.

Det er for øvrig grunn til å bemerke at Iran har gjennomgående opptrådt konstruktivt i kampen mot internasjonal terrorisme etter terroranslagene mot USA 11. september i fjor.

Mitt besøk til Iran neste måned er ledd i en gradvis opptrapping av de politiske forbindelsene og forsøk på å påvirke de mer reformvennlige krefter. Dette er i tråd med de fleste andre europeiske lands politikk overfor Iran. I mine samtaler vil jeg selvfølgelig ta opp både menneskerettighetssituasjonen i Iran og myndighetenes støtte til organisasjoner som er involvert i terrorvirksomhet.

Spørsmål nr. 257

Innlevert 14. mars 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 22. mars 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Medfører det riktighet at Vegvesenet stiller krav om bruk av "selvslokkende" EPS som inneholder miljøgiften HBCD, og hvis dette er riktig; vil statsråden ta initiativ til at bruken av denne bromerte flammehemmeren opphører?»

Begrunnelse:

Bromerte flammehemmere er en gruppe miljøgifter med meget lav nedbrytningshastighet. Bruken av miljøgiftene øker, og det ser ut til at konsentrasjonen i miljøet også er økende. Foreløpig ved man lite om helse- og miljøkonsekvensene av denne gruppen miljøgifter, men stoffgruppen antas å kunne føre til blant annet redusert immunrespons og nevrotoksisk effekt.

Bruk av bromerte flammehemmere i isolasjonsmaterialet i vei synes som en unødvendig bruk av miljøgifter.

Svar:

EPS (Ekspandert polystyren) benyttes av Statens vegvesen som lett fyllmasse og da i form av blokker (0,5 x 1,0 x 2,0-5,0 m). I volum anslås selvslokkende EPS å utgjøre vesentlig mindre enn 10 pst. av den mengde vanlig EPS som årlig anvendes til lett fyllmasse. For frostsikring anvendes i hovedsak plater av XPS (Extrudert polystyren) som har bedre egenskaper når det gjelder trykkstyrke og fuktopptak (diffusjonstetthet).

Statens vegvesen har håndbøker som gir anvisning for bruk av EPS som lett fyllmasse. Her er det ikke stilt krav om at bromerte flammehemmere skal anvendes, men at bruk av såkalt selvslokkende EPS skal vurderes med tanke på fare for mulig brann og skadelige effekter i forhold til andre tiltak for å hindre brann ved bruk av vanlig EPS. Når EPS-fyllingen er ferdig tildekket, vil faren for brann være over. Det er således kun i byggefasen at brannfaren representerer noe problem. Dette gjelder også for isolasjonsplater.

Det er et nasjonalt mål å redusere utslippene av bromerte flammehemmere vesentlig innen 2010. Jeg er kjent med at SFT arbeider med en handlingsplan mot slike stoffer. Jeg har videre fått opplyst at Vegdirektoratet ikke har vært klar over at stoffet HBCD anvendes i selvslokkende EPS. Jeg vil følge opp saken overfor Vegdirektoratet for å få vurdert hvordan bruken av bromerte flammehemmere kan reduseres, eventuelt opphøre, i tråd med det overordnede nasjonale målet.

Dokument nr. 15:16

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 258

Innlevert 15. mars 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 5. april 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva mener statsråden med at norske forbrukere ikke vil tåle svenske avgifter på norske forbruksvarer, og er hennes syn et uttrykk for det Regjeringen mener?»

Svar:

Jeg går ut fra at bakgrunnen for representanten Bekkemellem Orheims spørsmål er et oppslag i VG søndag 10. mars. Overskriften som spørsmålet henviser til er formulert av avisen selv. Det er vanskelig for meg å kommentere VG sine overskrifter, og det ønsker jeg heller ikke å gjøre.

Det jeg uttalte meg om til VG gjaldt avgiftene på alkoholholdige varer og sammenhengen mellom pris og forbruk. En drastisk reduksjon av alkoholavgiftene vil føre til økt alkoholforbruk og derigjennom påføre samfunnet økte helseutgifter. Dette har vært en problemstilling som KrF og blant andre Ap har vært opptatt av gjennom mange år. Dette er også bakgrunnen for avgiftspolitikken på alkoholholdige varer som har vært ført av skiftende regjeringer i etterkrigstiden.

Samarbeidsregjeringen er opptatt av å redusere det totale alkoholforbruket og å arbeide for å redusere de negative konsekvensene som et stadig økende alkoholforbruk påfører samfunnet.

Spørsmål nr. 259

Innlevert 15. mars 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 20. mars 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Luftfartsverket har gjentatte ganger blitt pålagt å flytte treningssenteret fra Gardermoen til Tjeldsund, men ingen flytting har funnet sted.

På hvilken måte vil statsråden gripe inn for å sikre en gjennomføring av flyttingen?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg gi en kort oversikt over sakens historikk.

I 1998 gikk daværende samferdselsminister Odd Einar Dørum inn for etablering av Luftfartsverkets treningssenter i Tjeldsund. Bakgrunnen var at det eksisterende anlegget på Gardermoen måtte nedlegges i forbindelse med åpningen av hovedflyplassen. Luftfartsverket fulgte opp Dørums beslutning og startet utredning av etablering av senteret i Tjeldsund. Luftfartsverket har senere kommet til at det midlertidige senteret på Trandum fungerer svært bra, og verkets styre vedtok derfor i desember 2000 at man ville be Samferdselsdepartementet om å omgjøre beslutningen om lokalisering i Tjeldsund.

Dørums beslutning ble opprettholdt, og det ble

orientert om saken i St.prp. nr. 76 for 2000-2001, side 7, jf. Innst. S. nr. 327 for 2000-2001, side 3 og 4. Komiteens flertall understreker her "den alvorlige økonomiske situasjonen for Luftfartsverket og forutsetter at en samordning med brann- og redningstjenesten ved Luftfartsverkets treningssenter, Trandum og Norges brannskole, Tjeldsund, ikke må medføre ytterligere økonomisk belastning for Luftfartsverket".

I statsbudsjettet for 2002 ble det avsatt 3 mill. kr til planlegging og prosjektering av anlegget i Tjeldsund, jf. St.prp. nr. 1 for 2002-2003, side 78.

Jeg viser videre til at samferdselskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 13 for 2001-2002, side 36, forutsetter at Regjeringen snarest mulig og senest i vårsesjonen 2002 kommer tilbake til Luftfartsverkets økonomi.

Regjeringen tar sikte på å legge fram forslag til revidert budsjett for Luftfartsverket for 2002 i forbindelse med proposisjon i tilknytning til RNB i mai 2002. I den forbindelse vil alle sider ved Luftfartsverkets økonomi måtte vurderes, herunder framdriften for planlagte investeringstiltak.

Spørsmål nr. 260

Innlevert 15. mars 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 22. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil helseministeren vurdere å samle de enkelte regionale helsenett i ett nasjonalt helsenett?»

Begrunnelse:

Rask teknologisk utvikling innbyr til at svært mange av de tjenester som utføres ved sykehusene, i mange tilfeller også kan utføres av den enkelte lege eller ved de enkelte klinikker. På den måten vil vi dermed kunne få en mer desentralisert tjeneste. Dette er bevist ved blant annet Nordnorsk helsenett, der de har kommet langt og kan vise til svært gode resultater.

Svar:

Den statlige IT-tiltaksplanen "Si @!" peker på at et nasjonalt helsenett skal bygges opp gjennom de fem regionale helsenett. Planen angir en målsetting der et slikt nett skal være etablert innen utgangen av 2002. Kravspesifikasjoner i tilknytning til dette er under utarbeidelse, og Sosial- og helsedirektoratet vil sette i gang en anbudsprosess for å inngå avtale om et slikt nett med en operatør.

Det nasjonale helsenettet skal etter intensjonen virke slik at tilknytning til ett av de regionale nettene skal gi lik tilgang til nasjonale tjenester uavhengig av geografisk plassering og regionale grenser.

Jeg er godt kjent med det arbeidet som er gjort blant annet i Nordnorsk helsenett. I den forbindelse vil jeg peke på at det i styringsdokumentet til Helse Nord RHF er øremerket 5 mill. kr til Nordnorsk helsenett og til et prosjekt som tar sikte på å vise i praksis hva en slik infrastruktur kan brukes til. Dette prosjektet viser hvordan en rekke tjenester av både administrativ og klinisk karakter kan ytes i en slik infrastruktur. Jeg vil også peke på at det fra 1. juli vil bli innført polikliniske takster for telemedisinske konsultasjoner innenfor hud og øre-nese-hals.

I styringsdokumentene til de regionale helseforetakene er utviklingen av en nasjonal IT-strategi pekt på som et særlig utviklingstiltak. I den forbindelse er det satt i gang regionale initiativ for å utvikle elektronisk samhandling, og de skal rapportere til meg innen utgangen av annet kvartal 2002. Det forutsettes at de regionale initiativene er koordinert med hverandre og i forhold til den statlige IT-tiltaksplanen.

Spørsmål nr. 261

Innlevert 15. mars 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 20. mars 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I forbindelse med Snøhvit-behandlingen skal konsekvensene av helårlig petroleumsvirksomhet i Nord-Norge utredes.

Kan statsråden si når utredningen starter og når den skal være avsluttet?»

Begrunnelse:

En utsettelse av petroleumsvirksomheten i Nord-Norge kan forårsake at omfattende kompetanse bygget opp over lang tid kan gå tapt, fordi mange av fagfolkene og fagmiljøene kan forsvinne over til annen virksomhet. En eventuell forsinkelse kan derfor bli vanskelig og kostbar. Forholdene må legges til rette slik at norsk sokkel, også i nordområdene, skal være attraktiv. Snøhvit-utbyggingen vil bety et stort løft for petroleumsvirksomheten i nord, og det er viktig at denne følges opp av rammebetingelser som sikrer en langsiktighet og forutsigbarhet for videre aktivitet innen denne virksomheten.

Svar:

I Regjeringens politiske plattform, Sem-erklæringen, fremgår bl.a. at Samarbeidsregjeringen vil foreta en konsekvensutredning av helårlig petroleumsaktivitet i de nordlige havområder fra Lofoten og nordover.

Departementet har arbeidet med denne saken en tid og tar sikte på å sende ut programmet for utredning av konsekvensene av helårlig petroleumsvirksomhet i nordlige havområder på høring medio april. Arbeidet med gjennomføringen av underliggende studier samt utarbeidelsen av selve konsekvensutredningen vil foregå utover høsten og inn i neste år. Det legges opp til omfattende høringsprosesser med berørte organisasjoner, myndigheter og interesser lokalt, regionalt og sentralt.

Det er fra oljeindustriens side ikke planlagt aktiviteter i nordlige havområder i inneværende år, utover Snøhvit-prosjektet. På det nåværende tidspunkt vil derfor ikke utredningsarbeidet medføre kostbare forsinkelser for virksomheten. Tidsplanen for utredningen vil være avhengig av de utredningsbehov som avdekkes. Slik det ser ut nå, antar jeg at den kan være sluttført våren/sommeren 2003. Det vil muliggjøre at selskapene skal stå overfor rammebetingelser som sikrer langsiktighet og forutsigbarhet for videre aktivitet innen denne virksomheten.

Spørsmål nr. 262

Innlevert 15. mars 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 22. mars 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Målet for politikken for funksjonshemmede er full deltakelse og likestilling - likeverdige rettigheter på alle livets områder. Funksjonshemmede melder at de kun får tjenestetilbud som dekker livsnødvendig hjelp.

Funksjonshemmede, spesielt unge mennesker, ønsker et aktivt liv som alle andre. Assistanse til fritid/ferie må brukeren betale. Det andre tar som en selvfølge, blir økonomisk umulig.

Vil statsråden se på dette, ev. styrke/utvide ordningen brukerstyrt personlig assistanse?»

Svar:

Manglende bistand og økonomi kan være et hinder for deltakelse i ferie- og fritidstilbud for personer med nedsatt funksjonsevne. Mange mennesker med nedsatt funksjonsevne er avhengig av ledsager for å kunne delta i ulike aktiviteter. Dette kan innebære at de må betale dobbel billettpris/inngangsbillett på arrangementer og på reise med offentlige transportmidler. Økonomi kan da vanskeliggjøre deltakelse i aktiviteter.

Ordningen med ledsagerbevis er ment å bøte på denne skjevheten. Ledsagerbevis utstedes til mennesker som har varig funksjonsnedsettelse og som er avhengig av bistand. Der ordningen aksepteres gir den innehaveren rett til å ha med ledsager gratis eller til rabattert pris på reiser, kultur- og fritidsarrangementer. Det er kommunene som utsteder ledsagerbevis og som oppfordres til å forhandle med ulike aktører om å akseptere ordningen. Pr. 1. desember 2001 hadde 340 kommuner innført ordningen. NSB var

den første større transportaktøren som innførte ledsagerbevis. Innehavere av ledsagerbeviset betaler på reise med NSB halv pris for seg selv og for ledsageren.

For noen personer kan det også være vanskelig å skaffe til veie en ledsager. I noen kommuner er det derfor etablert ordninger hvor personer med behov for ledsagere kan henvende seg. Disse ordningene er ofte knyttet opp mot frivillighetssentraler.

Både fritidsassistenter og støttekontakter bidrar til å øke tilgjengeligheten til fritidsarenaen. Mens støttekontakt er knyttet til en bruker, er fritidsassistenten ressursperson for flere. Fritidsassistenten har som oppgave å tilrettelegge fritidsaktiviteter og kan for eksempel være knyttet til en fast arena/aktivitet. Ordningen med fritidsassistenter er ikke lovregulert. Støttekontakt er derimot tjenester som alle kommuner skal ha etter sosialtjenesteloven, og tjenesten behovsprøves etter en individuell vurdering. I 2000 mottok 19 866 personer støttekontakt i Norge.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en alternativ organisering av praktisk bistand gitt i medhold av lov om sosiale tjenester § 4-2 bokstav a, jf. 4-3. BPA skal bidra til at brukeren får et aktivt og uavhengig liv til tross for sterk funksjonsreduksjon. Hvorvidt BPA også omfatter tjenester utover hjelp til praktiske gjøremål i hjemmet må tolkes i lys av formålsparagrafen § 1-1. Skal målsettingen om en "aktiv og meningsfylt tilværelse" oppfylles, må også tiltak utenfor hjemmet inkluderes, jf. rundskriv I-20/ 2000. Bl.a. kan hjelp i forbindelse med reiser for utøvelse av verv, fritidsinteresser og sosialt samvær med venner inngå som oppgaver for assistenten. De sosiale tjenestene etter § 4-2 bokstav a er i hovedsak ment som hjelp til å klare dagliglivets oppgaver. Utgifter i forbindelse med ferie og lengre reiser med overnatting vil som regel ikke være naturlig at kommunen dekker etter denne bestemmelsen. I lov om sosiale tjenester § 5-2 framgår at sosialtjenesten i særlige tilfeller kan yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon. Av rundskriv I-34/ 2001 framgår at sosialtjenesten for eksempel med hjemmel i § 5-2 kan yte stønad til deltakelse på ulike typer kurs- og fritidsaktiviteter.

Når det gjelder utviklingen av BPA viser registreringer at interessen for ordningen er klart økende. 791 brukere i 276 kommuner mottok stimuleringsstøtte i 2001. For 2002 er stimuleringsordningen knyttet til BPA videreført med 45,5 mill. kr. Sosialdepartementet er kjent med at når det gjelder andre ordninger for praktisk bistand, er praksisen varierende hva gjelder muligheter for bistand til ferie- og fritidsaktiviteter. NOU 2001:22 Fra bruker til borger omhandler både ferie- og fritidstilbud samt praktisk bistand herunder ordningen med BPA. Regjeringen tar sikte på, i tråd med Sem-erklæringen, og fremlegge en stortingsmelding på bakgrunn av denne utredningen våren 2003. I denne stortingsmeldingen vil funksjonshemmedes muligheter for deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter bli nærmere drøftet.

Spørsmål nr. 263

Innlevert 15. mars 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 21. mars 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Vil statsråden syte for at svineprodusentane i Ølen får behalde dei tilskota som er lagt til grunn i jordbruksavtalen?»

Grunngjeving:

Eg viser til at det i inneverande jordbruksavtale ligg det eit distriktstilskot for produksjon av svinekjøt på 0,50 kr pr. kg som gjeld for produsentar i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Produsentane i Ølen kommune var difor omfatta av denne ordninga. Jordbruket treng, som anna næringsverksemd, mest mogleg forutsigbare og stabile rammevilkår. Svineprodusentane i Ølen har gjort sine val både med omsyn til driftsmåte og investeringar mellom anna på bakgrunn av dei rammevilkåra dei hadde å forhalde seg til.

Då Ølen kommune flytta frå Hordaland til Rogaland, vart rammevilkåra for svineprodusentane endra. Dette gjeld om lag 30 gardbrukarar som totalt leverer om lag 430 tonn svinekjøt (tal frå 2000). Det verkar klart urimeleg at flytting av administrative grenser skal gje negative konsekvensar for næringslivet.

Som kjent ligg sonegrensene for differensiering av tilskotssatsane normalt svært fast. For ein del produksjonar går grensene mellom gardar i den same kommunen. Det synest difor klart urimeleg at tilskotet er fjerna med verknad frå 1. januar. Det skulle heller ikkje vera noko i vegen for at Ølen som ny Rogalandskommune og i framtida får tilskot til svinekjøt saman med den delen av Vestlandet dei høyrde til før årsskiftet. Gardane er ikkje flytta!

Eg viser til brev frå fylkesmannen i Rogaland v/

Landbruksdirektøren til Statens landbruksforvaltning datert 4. september 2001, og til Landbruksdepartementet datert 13. desember 2001 der det vert ført ein grundig og omfattande argumentasjon til fordel for bøndene i Ølen.

Eg viser elles også til at Regjeringa har lova å utvise stor smidigheit ved endring av administrative grenser, jamfør den debatten som har vore om kommunesamanslutningar. På denne bakgrunn ber eg statsråden imøtekome Ølen kommune sitt krav til fordel for svineprodusentane i Ølen.

Svar:

Ølen kommune er overført fra Hordaland til Rogaland fylke med virkning fra 1. januar 2002. Jordbruksavtalepartene fastsatte i 1997 ved etableringen av ordningen med distriktstilskudd for gris, at det kun skal gjelde fylkene Hordaland, Sogn og Fjordane samt Møre og Romsdal. Det ble vektlagt at den geografiske avgrensningen av tilskuddsberettiget område skulle følge fylkesgrensene. Etter overføringen av Ølen kommune til Rogaland fylke er svineprodusentene i kommunen dermed ikke lenger berettiget utbetaling av distriktstilskudd for svinekjøtt.

I deres brev vises det til blant annet til betydningen av mest mulig forutsigbare og stabile rammevilkår. Jeg er enig i at det er viktig for alle produsenter å kunne kjenne til rammebetingelsene for sin virksomhet. Jeg vil imidlertid understreke at det siden etableringen i 1997 har vært kjent at denne tilskuddsordningen ikke omfatter Rogaland, slik at dette forholdet kunne vært tatt med i vurderingene knyttet til fylkesskiftet. Når Ølen kommune etter en totalvurdering har funnet å gå fra Hordaland til Rogaland fylke, må man ta konsekvensene av dette med de ulemper og fordeler dette fører med seg.

En eventuell revurdering av avgrensningen av tilskuddsberettiget område for distriktstilskuddet for gris på Vestlandet, bør i tilfelle skje i forbindelse med et jordbruksoppgjør. Landbruksdepartementet opprettholder derfor at det ikke kan tildeles distriktstilskudd for svinekjøtt produsert i Ølen kommune etter skiftet til Rogaland fylke fra 1. januar 2002.

Spørsmål nr. 264

Innlevert 18. mars 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 21. mars 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Sommeren 2000 sendte daværende justisminister ut retningslinjer til politiet som skulle klargjøre grensedragningen mellom taushetsplikten og det å varsle relevante personer/institusjoner for å forebygge

kriminalitet. Ifølge justisdepartementet skal det mye til før politiet bruker denne muligheten til å informere personer/institusjoner.

Hva har justisministeren tenkt til å gjøre med dette?»

Begrunnelse:

I media har vi kunnet lese om at 8 pedofilidommer ikke er nok for politiet til å kunne varsle ev. naboer. Videre har vi også kunnet lese om en leieboer som i fire år har bodd hos en familie med barn, uten at de har fått vite om hans bakgrunn.

Svar:

Når det gjelder den konkrete episoden fra Østfold, som synes å være bakgrunnen for spørsmålet, har jeg merket meg at politidirektøren har undersøkt denne saken og konkludert med at det ikke er grunn til å kritisere politiets handlemåte. Jeg finner derfor ikke grunn til å gå nærmere inn på de politifaglige vurderingene som er gjort av Politidirektoratet.

Spørsmålet om varsling til offentlige myndigheter, institusjoner og private om pedofile som har tilhold i nærmiljøet, stiller ofte politiet overfor et dilemma der viktige interesser må veies mot hverandre. Det viktigste hensynet ved vurderingen av om det skal varsles er samfunnets behov for vern mot alvorlig kriminalitet. På den andre siden vil spredning av sensitiv informasjon om en persons legning og tidligere straffedommer innebære en betydelig belastning og krenkelse av personvernet til den varselet gjelder. Et varsel til omgivelsene om tidligere domfellelser vil kunne sette et stempel ikke bare på den det gjelder, men også på vedkommendes familie. Dessuten vil muligheten for den domfelte til å legge saken bak seg og starte et nytt liv, tale for at man viser en viss tilbakeholdenhet med å benytte adgangen til å varsle. Dersom det imidlertid er klart at det foreligger en reell fare for at barn vil bli utsatt for seksuelle overgrep, må hensynet til den pedofile vike.

Det fremgår av Justisdepartementets rundskriv at det er tre vilkår, som alle må være oppfylt, før politiet kan varsle om at en pedofil har tatt tilhold i nabolaget. For det første må det foreligge objektive holde

punkter som gir rimelig grunn til å frykte at en lovovertrødelse kan eller vil bli begått. For det andre må det være *nødvendig* å varsle for å forebygge overtredelsen og for det tredje må varselet ikke virke *uforholdsmessig* overfor den varselet gjelder. Dersom alle disse tre vilkårene er oppfylt, er det ingen begrensninger med hensyn til hvem som kan varsles. Politiet må imidlertid, ut fra den konkrete situasjonen, vurdere hvem som skal varsles. Etter omstendighetene vil det kunne være mest hensiktsmessig kun å varsle ledelsen ved omkringliggende skole/barnehage og andre offentlige institusjoner. I andre tilfeller må det vurderes om varsel også skal gis til privatpersoner eller private foreninger mv.

Etter min vurdering bør varselet rettes til de personer eller grupper som direkte eksponeres for den risiko den pedofile utgjør og mot dem som ellers har praktisk mulighet til å forebygge straffbare handlinger. Dersom for eksempel politiet har kunnskap om at en person, som er domfelt for pedofili, målrettet søker etter hybel hos småbarnsfamilier eller søker kontakt med kvinner med små barn, er det adgang til å varsle hybelverten eller kvinnen om vedkommendes fortid, dersom vilkårene ovenfor er oppfylt. Det samme må gjelde dersom denne personen sikter seg inn mot en rolle som for eksempel trener for småjentelaget i håndballklubben. Her vil et varsel til klubbens ledelse kunne være nødvendig for å forhindre overgrep.

Jeg kan vanskelig se at det vil være noe praktisk behov for å varsle et helt nabolag om at en som tidligere er domfelt for pedofili har tatt tilhold i nabolaget. En slik "offentlig" uthengning av den domfelte vil neppe i seg selv hindre nye overgrep mot barn, men vil kunne være svært ødeleggende for den domfelte som kanskje er inne i en god rehabiliteringsfase. Et slikt varsel vil, i verste fall, også kunne føre til at den pedofile oppsøker andre områder for å begå overgrep der, eventuelt at han går under jorden utenfor politiets kontroll. Også av denne grunn bør varslingen målrettes mot de personer og grupper som kan være særlig utsatt for overgrep eller som har praktisk mulighet for å forebygge overgrepene, slik som jeg har anført ovenfor.

Departementets rundskriv er retningsgivende for politiets skjønnsutøvelse. Det vil være politiet som, ut fra hver enkelt situasjon, må vurdere *om* det skal varsles, *hvem* som skal varsles og *hva* det skal varsles om. Jeg vil for øvrig tillegge at politiet der det er praktisk mulig bør holde et visst oppsyn med personer som gjentatt er straffedømt for pedofile handlinger, nettopp for å forebygge nye overgrep. Oppsynet kan for eksempel innebære at politiet regelmessig tar kontakt med vedkommende.

Innlevert 18. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 22. mars 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det har lenge vært ønske om en bedre koordinering av havarivernet for større fartøyer. Ansvaret er i utgangspunktet lagt til det kommunale oljevernet og kommunal havnemyndighet. Gjentatte hendelser, særlig i de senere år, har gjort det klart at slike havarier krever ressurser som går langt ut over det som kan håndteres av lokale myndigheter, og det oppstår derfor forsinkelser i en situasjon som krever rask handling.

Hva gjøres for å oppnå klarere ansvarsforhold og raskere reaksjonstid?»

Svar:

Beredskapen mot akutt forurensning ved skipsulykker etc. ivaretas i dag av kommunal og statlig beredskap. Kommuner skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen. Den kommunale beredskapen er organisert i 34 Interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA).

Den statlige beredskapen er rettet mot bekjempelse av akutt forurensning som ikke dekkes av privat og kommunal beredskap. Det statlige oljevernutstyret er plassert i 15 depoter langs kysten. Hvert depot har en depotstyrke på ca. ti personer. Plassering av depotene og utstyr som lagres er basert på SFTs miljørisiko- og beredskapsanalyse. Oljevernutstyr fra SFT er også plassert ombord i kystvaktfartøyer og oljevernfarfartøyer som kan seile direkte til skadestedet. Ved skipshavari som medfører større tilfeller av akutt oljeforurensning vil SFT normalt aksjonere med sin beredskapsorganisasjon og lede aksjonen. Kommunen eller IUA vil aksjonere med sin beredskapsorganisasjon og inngå som en viktig del av det statlige beredskapsapparatet. Normalt fungerer samarbeidet mellom kommunene og SFT ved aksjoner meget godt, jf. for eksempel "Green Ålesunds" havari utenfor Haugesund.

For å effektivisere og klargjøre ansvar har Miljø

verndepartementet samlet det statlige ansvaret for nødlossing og ansvaret for å fjerne akutt oljeforurensning fra havarist hos SFT. Ansvaret var tidligere delt mellom Sjøfartsdirektoratet og SFT.

For å bedre sikkerheten og beredskapen langs kysten har Regjeringen i St.meld. nr. 12 for 2001- 2002 Rent og rikt hav varslet at den vil:

- utrede konsekvensene av en utvidelse av territorialfarvannet fra 4 til 12 nautiske mil med sikte på å fremme lovproposisjon til Stortinget snarest mulig
- etablere påbudte seilingsleder for skipstrafikk som representerer en miljørisiko
- arbeide for at det etableres internasjonale regler om plikt til å forhåndsvarsle risikobetonte transporter. I påvente av internasjonale regler vil Regjeringen ta opp spørsmålet om varslingsavtale for slike transporter med Russland
- styrke den maritime trafikkkontrollen og overvåkingen
- vurdere hvordan slepebåtkapasiteten i Nord-Norge kan styrkes
- styrke oljevernberedskapen langs kysten ved å sørge for en bedre utnyttelse og samordning av private og statlige beredskapsressurser overfor større tilfeller av akutt forurensning
- legge til rette for en overføring av SFTs ansvar for statlig beredskap mot akutt forurensning til Kystverket.

Kystverket har i dag ansvaret for forebyggende tiltak mot skipsulykker, som farledsmerking og overvåking av skipstrafikken. Overføring av ansvaret for statens beredskap mot akutt forurensning fra SFT til Kystverket vil innebære at ansvaret for forebyggende tiltak og ansvaret for opprydning etter skipsulykker blir samlet i Kystverket og dermed i større grad kan sees i sammenheng.

Det forventes økt oljetransport i de nordlige havområdene som følge av planer om økt petroleumsaktivitet i Barentshavet og Nordvest-Russland. SFT arbeider derfor med en analyse av beredskapsbehovet for den nordlige landsdelen i lys av det endrede risikobildet.

Regjeringen vil styrke og effektivisere den statlige oljevernberedskapen i årene fremover. SFT utreder hvordan en kan få en bedre utnyttelse og samordning av de private og de statlige beredskapsressursene overfor større tilfeller av akutt forurensning. I denne sammenhengen legges det blant annet vekt på responstiden ved tilfeller av akutt forurensning.

Spørsmål nr. 266

Innlevert 18. mars 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 27. mars 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Er det meningen at reglene i forbindelse med utbetaling av arbeidsledighetstrygd skal praktiseres slik at det forhindrer mennesker i å bli bedre rustet på arbeidsmarkedet, og er det rimelig at utbetaling av dagpenger opphører den dagen vedkommende melder seg opp til eksamen når han samtidig oppfyller kravene om å være tilgjengelig for arbeidsmarkedet og er villig til å ta jobber som han vil bli tilbudt, samtidig som han leser til eksamen på kveldstid?»

Begrunnelse:

En person fra Fredrikstad som ble oppsagt fra sin stilling 1. november 2001 fikk i forbindelse med oppsigelsen fremforhandlet en avtale om lønn fra bedriften frem til og med 5. mars 2002. Han har nå nesten gjennomført studier for å bli kjemiingeniør. Han mangler kun 8 vektall for å fullføre eksamen til sommeren 2002. Frist for oppmelding er 1. april 2002. Arbeidskontoret i Fredrikstad Aetat har gitt beskjed om at utbetaling av dagpenger ikke lar seg kombinere med å melde seg opp til eksamen. Dersom han melder seg opp til eksamen vil han miste dagpengene fra samme dato. I denne saken dreier det seg om en person som kun leser hjemme på kveldstid.

Eksamen vil gjøre at han lettere får innpass på arbeidsmarkedet. Dagpengene er den eneste inntektskilden han har i dag, noe som har ført til at han ikke har råd til å melde seg opp til eksamen.

Svar:

Det vises til brev 17. mars 2002 der du stiller spørsmål vedrørende adgangen til å motta dagpenger ved arbeidsledighet samtidig som man er under utdanning. Du peker i den forbindelse på en konkret sak du er blitt kjent med.

Det er i utgangspunktet begrenset anledning til å ta utdanning når man mottar dagpenger. Hovedregelen etter folketrygdloven § 4-6 er at man *ikke* har rett til dagpenger når man er under utdanning. En person som er under utdanning/opplæring anses ikke som reell arbeidssøker eller disponibel for arbeidsmarkedet,

noe som er et av hovedvilkårene for rett til dagpenger etter folketrygdloven § 4-5. Å være reell arbeidssøker betyr at man er arbeidsfør og at man raskt kan tiltre ethvert arbeid/tiltak man er fysisk og psykisk skikket til å ta, hvor som helst i landet. Dersom man tar utdanning, anses man ikke å være disponibel for arbeidsmarkedet, bl.a. fordi man vil være bundet til å følge undervisning og å ta eksamen. Det kan også stilles spørsmål ved hvor aktivt arbeidssøkende en person under utdanning vil være.

Formålet med dagpengeordningen er ikke å finansiere ordinær utdanning med dagpenger. En slik ordning ville medføre en urimelig forskjell i behandlingen av personer som har rett til dagpenger og personer som må finansiere utdanningen med å ta opp lån.

I forskrift til folketrygdloven kapittel 4 er det likevel gitt en begrenset adgang til å ta visse former for utdanning eller opplæring samtidig som man får beholde dagpengene. Unntakene imøtekommer behov for en arbeidsmarkedsmessig begrunnet opplæring og utdanning, men er begrenset nettopp for å hindre at trygden finansierer lengre utdanningsløp. Selv om man gjennomfører utdanning samtidig som man mottar dagpenger med grunnlag i ett av disse unntakene, må man likevel fylle vilkårene om å være reell arbeidssøker og være villig til å avbryte aktiviteten ved tilbud om høvelig arbeid eller hensiktsmessig arbeidsmarkedstiltak.

Ett av unntakene gjelder undervisningsopplegg utenfor normalarbeidstid, dvs. på kveldstid eller i helger, som er tilpasset fulltidsarbeid, jf. forskrift om dagpenger under arbeidsløshet § 4-2 nr. 2 bokstav a. For at en undervisning skal kunne sies å være tilpasset fulltidsarbeid, må undervisningen være begrenset. Dette praktiseres slik at det stilles krav om at utdanningstiden skal være minst dobbelt så lang som ved utdanning på heltid. Det at undervisningen er lagt til kveldstid og helger, er derfor ikke i seg selv tilstrekkelig til at en utdanning kan kombineres med dagpenger. Heltidsutdanning på kveldstid vil ikke kunne kombineres med dagpenger på grunnlag av dette unntaket i forskriften.

Et annet unntak gjelder deltakelse i kortvarig utdanning eller opplæring på dagtid som i sin helhet er gjennomført innenfor en tremånedersperiode. Enhver deleksamen regnes i denne sammenheng som del av et lengre utdanningsløp. Selv om den enkelte stønadmottaker kun ønsker å ta f.eks. forberedende prøver,

spesialfag, semesteremne eller annet delfag som inngår i en utdanning, regnes dette som del av et lengre utdanningsløp og kan ikke ses på som selvstendige enheter.

Videre er det også mulig å motta dagpenger samtidig som man tar utdanning på dagtid i inntil ett skoleår når utdanningen har karakter av påbygging/tilleggsutdanning, og medlemmet har et reelt behov for å styrke sine kvalifikasjoner innenfor sitt yrke for å unngå framtidig arbeidsløshet. Medlemmet må ikke ha plikt til å delta i undervisningen, og må ha innrettet seg slik at han/hun på utdanningsstedet er tilgjengelig for Aetat. Varigheten av tilleggsutdanningen som helhet må ikke være fastsatt til mer enn ett år og utdanningen må ha karakter av påbygging/tilleggsutdannelse, ikke omskolering.

Jeg ser at det kan virke urimelig for den enkelte å ikke få rett til dagpenger dersom man fortsetter en utdanning som man tidligere tok i kombinasjon med arbeid. Hovedregelen om at man ikke har rett til dagpenger når man er under utdanning og intensjonen om at dagpenger ikke skal finansiere ordinær utdanning, gjør likevel at regelverket må praktiseres restriktivt. Det er nødvendig å ha et klart skille mellom ordinær utdanningsfinansiering og dagpenger.

Når det gjelder det konkrete tilfellet du peker på, ønsker jeg ikke å gå inn i dette. Enkelt saker må behandles av de organer som er tillagt denne kompetansen og eventuelt påklages til overordnet forvaltningsorgan og Trykderetten.

Spørsmål nr. 267

Innlevert 18. mars 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 22. mars 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«På grunn av at Riksantikvaren pålegger private eiere av vernede og/eller fredete eiendommer vedlikehold av eiendommene, påfører dette de private eierne betydelige kostnader.

Vil miljøvernministeren se på om eiere av eiendommer som er vernet av Riksantikvaren, kan få refundert sine utlegg i forbindelse med vedlikeholdet av disse?»

Begrunnelse:

Begrunnelsen og bakgrunnen for dette spørsmålet er at jeg gjennom mange år i kommunepolitikken har erfart at mange private eiendommer har blitt fredet, for deretter å forfalle. Eierne har ingen mulighet til å sette bygninger i den ønskede stand, og får heller ikke rive disse. Resultatet blir at bygninger som enten kunne vært satt i stand eller også revet, til fordel for ny bebyggelse, forfaller, og ikke akkurat blir en perle

for bymiljøet. Etter hva jeg er kjent med har eiere av en del av disse fredete bygningene nå gått sammen i en forening, for at deres interesser skal bli ivaretatt. Det finnes over hele landet svært mange verneverdige hus og eiendommer, og det burde derfor etter mitt skjønn finnes rom for at eiere som følger Riksantikvarens pålegg om vedlikehold og restaurering får sine utlegg refundert. De av eierne som gjør dette arbeidet, sikrer den historiske verdien for etterslekten og perlene blir bevart.

Svar:

Spørsmålet knytter seg til om Riksantikvaren har ansvar for å refundere eiernes utlegg i forbindelse med vedlikehold av fredete eiendommer.

Riksantikvaren kan med hjemmel i kulturminneloven vedtaksfredede bygninger og anlegg. Flestparten av de fredete eiendommene er i privat eie. Uavhengig av vernestatus har alle eiere av bygninger en generell vedlikeholdsplikt. Dette følger av plan- og bygningsloven.

En fredning medfører i en del tilfeller merkostnader for eieren eller rettighetshaveren, på grunn av de kulturhistoriske kravene som blir stilt når det gjelder vedlikehold og istandsetting av en fredet eiendom. Det følger av kulturminneloven at kulturminneforvaltningen skal yte hel eller delvis dekning av slike merkostnader.

Gjennom Riksantikvarens behovsanalyse og NOU 2002:1 *Fortid former framtid - Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk* er det avdekket at den offentlige kulturminneforvaltningens tilskuddsmidler går til å gjennomføre de mest presserende oppgavene, og at tilgjengelige midler ikke kan dekke alle forpliktelsene som følger av kulturminneloven. Følgen er at viktige deler av den fysiske kulturarven forfaller.

I forbindelse med overleveringen av NOU 2002:1 i desember 2001, understreket jeg at dagens kulturminnepolitikk ikke er god nok. Regjeringen mener det er viktig å styrke kulturminnesektoren som del av en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Private eieres innsats er en stor ressurs i forvaltningen av kulturminner og kulturmiljøer. Et sentralt mål er derfor å sikre at eierne av og rettighetshaverne til kulturminner og kulturmiljøer har gode og forutsigbare rammevilkår. Samtidig må kulturminnearbeidet i større grad enn i dag baseres på partnerskap og samarbeid mellom private og offentlige aktører.

For å bedre forholdene på området, vil Regjeringen foreslå noen konkrete tiltak: Blant annet vil vi fremme forslag til et kulturminnefond og vi vil styrke kommunenes rolle i kulturminnearbeidet. Jeg vil også følge opp flere av de sentrale anbefalingene som kommer fram i NOU 2002:1. Jeg tenker da spesielt på utvalgets anbefalinger om en gjennomgang av kulturminneloven og de bestemmelsene i skatte- og avgiftsregelverket som berører kulturminner og kulturmiljøer. Dette er tiltak som vil bidra til å klargjøre og styrke eiernes og rettighetshavernes rolle i forvaltningen av den fysiske kulturarven. Jeg vil imidlertid avvende høringsuttalelsene til utredningen, som vil foreligge før sommeren, før jeg konkluderer endelig hvordan de ulike anbefalingene skal følges opp.

Spørsmål nr. 268

Innlevert 19. mars 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 8. april 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ved Nasjonalbiblioteket i Oslo (NBO) blir det den 2. april opna eit tilbod til publikum med sterkt redusert kapasitet. Fleire har karakterisert situasjonen som ein skandale og bede departementet om å gripe inn for å betre brukartilbodet ved denne nasjonale, publikumsretta kunnskapsinstitusjonen.

Kva vil statsråden gjere for å sikre at det blir tilfredsstillande tilbod for publikum ved denne viktige institusjonen i bygge- og renoveringsperioden?»

Grunngjeving:

Viser til kronikk frå Edvard Hoem i Dagbladet 16. februar 2002 og leiarartikkel i same avisa 4. mars 2002.

Svar:

Etter kontakt med Nasjonalbiblioteket kan eg gi følgjande svar: Vidareutvikling og opprusting av Nasjonalbiblioteket er i dag den største statlege oppgåva på bibliotekområdet. I løpet av dei komande åra skal det finna stad tre større byggeprosjekt ved Nasjonalbiblioteket:

- 1) Nytt magasin ved Oslo-avdelinga.
- 2) Nytt depot ved Rana-avdelinga.
- 3) Rehabilitering og oppussing av bibliotekbygget på Solli plass i Oslo.

Innflyttinga i nytt magasin ved Nasjonalbiblioteket, avdeling Oslo, krev omfattande førebuing, mellom anna klargjering av samlingar. Nasjonalbiblioteket må gjennomføra dei naudsynte prioriteringane innfor ramma av det styrkte driftsbudsjettet slik at prosjektet vert gjennomført etter tidsplanen. Eit noko innskrenka tenestetilbod er naudsynt mellom anna for å frigjere lokale og kompetent personell til naudsynte oppgåver før innflytting i nye magasin. Dette omfattar mellom anna reingjering og reemballering av samlingane. Enkelte element i samlingane har ikkje vore innsisert på om lag 80 år. I nært samband med denne klargjeringa finn det stad digitalisering og samordning av Nasjonalbibliotekets katalogar. Dette er ein viktig lekk i arbeidet med å effektivisera og vidareutvikla bibliografi- og katalogiseringstenestene og derigjennom leggja til rette for langt meir tilgjengelege samlingar. I sum vil desse tiltaka resultere i eit langt betre tilbod til brukarane.

Biblioteket vil tilby noko innskrenka publikumstenester fram til opninga av det rehabiliterte bygget. Brukargrupper som i liten grad har nytta Nasjonalbibliotekets samlingar - mellom anna studentar som har nytta biblioteket som lesesal - vil måtta få dekt sine behov andre stader. For brukargrupper med særskilde

behov for Nasjonalbibliotekets tenester vil det heile tida vera tilgang til mellombels lesesal i det nærliggjande "Indeksbygget". Spesialsamlingane vil alle vera tilgjengelege, men rett nok med noko redusert opningstid. Innskrenkinga i tenestetilbodet er såleis langt frå dramatisk.

At brukargrupper som nyttar biblioteket si Oslo- avdeling som sin "arbeidsplass" kan oppfatta denne prosessen som ugrei, er forståeleg, men rehabiliteringa inngår som ein naudsynt lekk i ei sterkt tiltrent opprusting av bygningar og servicenivå. I byggje- og rehabiliteringsperioden vil ein dekkje brukargruppene sine behov, sjølv om dette vil skje i form av mellombels løysingar. Frå departementet si side vert det arbeid aktivt med å sikra best mogeleg framdrift i byggje- og opprustingsprosjekta.

Spørsmål nr. 269

Innlevert 19. mars 2002 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 22. mars 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva kan helseministeren bidra med for at avansert nyfødtsomsorg, som omfatter høy kompetanse innen intensiv nyfødtsykepleie, spesialister i nyfødtsmedisin og en barnehjertespesialist ikke skal forsvinne fra Sentralsjukehuset i Møre og Romsdal, for så å bli flyttet til St. Olavs Hospital i Trondheim?»

Begrunnelse:

Sunnmørsposten fredag 15. mars viser til at Helsetilsynet har lagt fram Nasjonal plan for nyfødtsmedisin, der de tilrår at fødende i Møre og Romsdal, med barn født før 28. svangerskapsuke, skal sendes til Trondheim. Sentralsjukehuset i Møre og Romsdal driver i dag en moderne, avansert og familieorientert nyfødtsmedisin. Det er bygd opp omfattende kompetanse både innenfor intensiv nyfødtsykepleie og på legesiden, der de i dag har to spesialister i nyfødtsmedisin og én barnehjertespesialist. En ekspertgruppe nedsatt av Helsetilsynet har anbefalt en fordeling mellom region- og sentralsykehus. I tillegg anbefales det i Regional Helseplan for Midt-Norge, at SMR fortsatt skal ha Kvinneklinikk, med egen enhet for nyfødte og at tilbudet bør videreutvikles. Dette begrunnes med blant annet at avstanden til St. Olavs Hospital i Trondheim (RIT) er stor, og at det er eneste tilbudet til denne gruppen mellom Bergen og Trondheim. Det hevdes at transport av ustabile premature barn, kan føre til endring av blodtrykk og temperatur, noe som igjen kan føre til hjerneblødning. Det er derfor svært beklagelig at Helsetilsynet i sin uttale har overprøvd ekspertgruppen.

Svar:

På oppdrag av daværende Sosial- og helsedepartement nedsatte Statens helsetilsyn i 2000 et utvalg for å oppsummere eksisterende nasjonal og internasjonal dokumentasjon innen fagområdet nyfødtsmedisin, utarbeide forslag til organisering av fagområdet samt utarbeide retningslinjer til faglige krav. Utvalgets tilråding, kalt Nasjonal plan for nyfødtsmedisin, ble avlevert Helsetilsynet i november 2001.

Utvalgets tilråding ble like før årsskiftet oversendt departementet. I sitt oversendelsesbrev tilrår Helsetilsynet at planlagt overføring ved truende fødsel før 28. uker eller av barn født før 26-28 ukers svangerskap sentraliseres til regionsykehusene. Helsetilsynet påpeker imidlertid at arbeidsdelingen mellom region- og sentralsykehus er forskjellige i de ulike regioner, og at det finnes flere akseptable løsninger når de regionale helseforetak skal planlegge regionens arbeidsdeling mellom sykehus innen nyfødtsmedisin.

Som følge av omorganiseringen av den sentrale

helseforvaltningen er Sosial- og helsedirektoratet bedt om å foreta en gjennomgang av utvalgets forslag. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med en oppfølging av saken i sin helhet når direktoratets vurdering foreligger.

Spørsmål nr. 270

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 9. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Etter et langvarig engasjement fra norske regjeringer, vil eierne av Sellafield-anlegget, BNFL, søke britiske myndigheter om å rense utslippene av technetium-99. Imidlertid vil metoden bare kunne rense ut mellom 50 pst. og 75 pst. av utslippene.

Mener Regjeringen at en reduksjon av utslippene av technetium-99 på mellom 50 pst. og 75 pst. er tilstrekkelig?»

Svar:

Som representanten Konglevoll sikkert er kjent med, har kravet fra Regjeringen lenge vært at utslippene umiddelbart skal reduseres til under 10 TBq per år. Dette betinger at man stanser behandlingen av det flytende avfallet som er kilden til technetiumutslippene til nødvendig renseteknologi er utviklet og installert.

Utslippsgrensen har siden 1999 vært på 90 TBq per år, mens de faktiske utslippene har ligget noe lavere. Det britiske miljødirektoratet, Environment Agency, har anbefalt at utslippsgrensen skal senkes til 10 TBq først i 2006. Denne anbefalingen har siden september i fjor ligget til vurdering hos den britiske regjeringen, som forventes å ta stilling til anbefalingen i nær fremtid.

Som påpekt i spørsmålet er det noe usikkerhet knyttet til den såkalte TPP-metoden for rensing av technetium-99. Ifølge BNFL og Environment Agency vil renseseffekten trolig ligge et sted mellom 50 og 90 pst.. En innfrielse av vårt krav om utslipp på maksimalt 10 TBq per år betinger en rensesgrad på mellom 80 og 90 pst..

I møter mellom norske myndigheter (Strålevernet), Environmental Agency, HSE (Health and Safety Executive) og BNFL i mars ble det dessuten informert om at det finnes tekniske muligheter for å vitrifisere dagens technetiumavfall, og at dette kan komme i gang fra 2003.

Ifølge britiske myndigheter kan imidlertid denne metoden ikke benyttes på det historiske avfallet pga. kjemisk sammensetning, hovedsakelig for høyt saltinnhold.

BNFL har imidlertid interesse av å teste ut TPP- metoden fordi den raskt kan gi betydelige utslippsreduksjoner til en langt lavere pris enn alternative metoder. Selv om det norske kravet til utslippsreduksjoner neppe vil bli oppfylt på kort sikt, vil en umiddelbar reduksjon på minst 50 pst. trolig bety at nivåene av technetium-99 i norske farvann vil avta flere år tidligere enn hva tilfellet vil være hvis utslippene fortsetter på dagens nivå helt fram til 2006. Dette vil selvsagt være positivt også sett med norske øyne.

Fra norsk side har vi derfor oppfordret britiske miljømyndigheter til å legge til rette for at BNFL kan gjennomføre et fullskala rensforsøk med TPP-metoden allerede til sommeren. Bare et slikt fullskala forsøk kan gi svaret på hvor effektiv TPP-metoden er, og hvorvidt den kjemikaliebruken denne metoden betinger kan utgjøre et forurensningsproblem i seg selv.

Britiske miljømyndigheter har vært skeptiske til å gi BNFL de nødvendige tillatelser til å prøve ut TPP-metoden i full skala. Dette fordi det faste technetiumholdige avfallet rensesprosessen skaper ikke er tilstrekkelig stabilt til å hindre utlekking fra et framtidig deponi. Ifølge britenes egen dokumentasjon dreier dette seg om at små mengder kan lekke ut 5000 - 50 000 år inn i framtiden. De beregnede årlige stråledosene som følge av dette er dessuten mindre enn ved å slippe technetium urensset i havet. Fra norsk side har vi derfor gitt uttrykk for at faren for mulige framtidige lekkasjer fra avfallet er et svært dårlig argument for ikke å iverksette utprøving av rensing etter TPP-metoden.

For Regjeringen er det viktigst å oppnå konkrete resultater raskt. Utslippene planlegges redusert til under 10 TBq per år fra 2006, da lagrene av technetiumholdig avfall etter planen skal være ferdigbehandlet. Etter vår vurdering er TPP-metoden for tiden den mest realistiske metoden for å oppnå betydelige reduksjoner i technetiumutslippene før 2006. På tross av usikkerhetene når det gjelder renseseffekten, har Regjeringen derfor valgt å legge press på britiske myndigheter for å få utprøvd denne rensemetoden i full skala så raskt som mulig.

Spørsmål nr. 271

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Martin Engeset

Besvart 26. mars 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Vil fiskeriministeren ta initiativ til en nærmere analyse av årsakene til at torskebestanden i Oslofjorden er kommet ned på et kritisk lavt nivå, og hvilke tiltak vil han ev. iverksette som kan bidra til at torskebestanden kan ta seg opp igjen?»

Begrunnelse:

Gjennom flere år har torskebestanden i Oslofjorden vist en foruroligende utvikling. Situasjonen er nå så alvorlig at torsken nå nesten er helt borte i Oslofjorden.

Det er sterkt delte oppfatninger om årsakene til dette: Overfiske, forurensning, sel og skarv, for å nevne noen. Det er derfor behov for å skape større klarhet i årsakene til den dramatiske utviklingen i torskebestanden i Oslofjorden. Gjennom dette vil den lettere kunne sette i verk tiltak som kan bedre situasjonen.

Selv om fiske av torsk næringsmessig ikke har samme betydning som næring i Oslofjordregionen som andre deler av landet, er fiskerinæringen også av betydning i denne delen av landet. I tillegg kommer at fiske, bl.a. etter torsk, er viktig for de mange som har dette som en viktig fritidsaktivitet.

Svar:

I Fiskeridepartementets reguleringer av fisket skiller det mellom torsk nord og sør for 62°N. Torsken i Oslofjorden er således i reguleringssammenheng en del av torsken i Nordsjøen.

Torskebestanden i Nordsjøen er utenfor sikre biologiske grenser, og fiskedødeligheten har siden begynnelsen av 1980-tallet vært over føre var-nivå. Gytebestanden er på det laveste nivå som hittil er observert.

Torsken i Nordsjøen forvaltes av EU og Norge i fellesskap, der Norge har en andel på 17 pst. av bestanden, mens EU har en andel på 83 pst.

Som følge av det lave bestandsnivået for torsk i Nordsjøen har Norge og EU utvidet sitt forvaltningssamarbeid gjennom egne avtaler om forbedring av beskatningsmønsteret i Nordsjøen. I denne sammenheng har partene blitt enige om en rekke tekniske reguleringstiltak som ble innført fra 1. januar 2002.

Tiltakene som er innført er økning av maskevidden i snurrevad og trål, permanent stenging for industritrålfiske i et større oppvekstområde for bunnfisk i Norges økonomiske sone samt påbud om bruk av sorteringsrist i rekestrål. Til sammen vil dette redusere uttaket av ungfisk, og således kunne være et bidrag til å bedre beskatningsmønsteret.

Havforskningsinstituttet har siden 1936 gjennomført årlige undersøkelser med strandnot for å kartlegge rekrutteringen av torsken i Oslofjorden. Det er videre gjennomført undersøkelser av lengde, vekt, kondisjon, mageinnhold etc. fra voksen torsk og torskeyngel.

I en rapport trykket i Havets Miljø 2001, (Fisken og Havet. Særnummer 2, 2001) konkluderte Havforskningsinstituttet med at instituttet ikke har noe endelig svar på hvorfor det er mindre voksen torsk i ytre Oslofjord enn det er på Skagerrakkysten for øvrig, og hvorfor det er mindre torsk enn det var i samme område tidligere. Det ser ikke ut til at rekrutteringen er redusert, men fisken blir borte før den blir voksen.

Havforskningsinstituttet mener at følgende momenter er viktige i forhold til torsken i Oslofjorden:

- Det har vært en betydelig nedgang i bestandene av voksen torsk i ytre Oslofjord, mens rekrutteringen ikke har gått merkbart ned.
- Forurensning eller utvandring synes ikke å forklare nedgangen.
- Resultatene tyder ikke på at dårlige ernæringsforhold er en hovedårsak til nedgangen.
- Den mest sannsynlige hovedårsak er derfor høy beskatning, og trolig en kombinasjon av for hardt fiske på ungfisk og store bestander av sel og skarv.
- Det er sannsynlig at flere faktorer virker sammen.

Jeg har tiltro til at de fastsatte reguleringstiltakene i Nordsjøen skal bedre beskatningsmønsteret, og dermed komme både fritidsfiskere og yrkesfiskere i Oslofjorden til gode.

Spørsmål nr. 272

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 11. april 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Mange personer som er på attføring har pga. sen saksbehandling i Aetat ikke fått utbetalt attføringspenger til rett tid. Dette har medført at mange av disse er blitt påført ekstra utgifter i form av purregebyrer og inkassokostnader på regninger de ikke har vært i stand til å betale pga. forsinket utbetaling av attføringspenger.

Vil sosialministeren sørge for at disse påførte ekstrautgiftene blir dekket enten av sosialkontoret eller direkte fra Aetat?»

Begrunnelse:

Jeg er blitt kjent med at mange personer som er på attføring har fått økonomiske problemer pga. svært sein saksbehandling og interne problemer i Aetat. Dette har ført til at attføringspenger ikke er blitt utbetalt i tide. For å få betalt sine regninger har folk derfor måttet gå til sosialkontoret for å be om hjelp til dette. På sosialkontorene kan det også i mange tilfeller være lang saksbehandlingstid. I mellomtida kommer purringer og ev. inkassovarsler på de ubetalte regningene og dermed ekstrautgifter i form av gebyrer i tillegg til den opprinnelige regningen. Slik jeg har forstått det, er reglene for økonomisk sosialhjelp slik at den ikke dekker denne type utgifter - altså gebyrer for purringer og inkassovarsel.

Dette rammer personer som i svært mange tilfelle fra før har en anstrengt økonomi. På grunn av interne problemer i Aetat og lang saksbehandlingstid blir de dermed uforskyldt påført ekstra utgifter. Dette finner jeg helt uakseptabelt og uanstendig, og ber statsråden snarest sette i verk tiltak slik at de som er blitt rammet av dette får disse utgiftene dekket - enten ved at sosialkontorene kan dekke dette over sosialhjelpa eller ved at Aetat foretar utbetalingen direkte til dem det gjelder.

Jeg viser for øvrig til mitt spørsmål til statsråden i den muntlige spørretimen i Stortinget onsdag 13. mars 2002 der denne problemstillinga ble tatt opp, men uten at det konkrete innholdet i spørsmålet ble tilfredsstillende besvart.

Svar:

Jeg viser til ditt spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 272. Som du er kjent med er spørsmålet oversendt meg som rette vedkommende.

Ved overgang til nytt regelverk for attføringsytelser og nytt system for utbetaling av attføringsytelser 1. januar 2002 mottok enkelte mottakere sine ytelser på andre tidspunkter enn de gjorde før årsskiftet. Ytelser ble beklageligvis også noe forsinket. I hovedsak skyldtes dette tekniske problemer ved iverksettelse av nytt utbetalingssystem samt søkeres problemer med å fylle ut meldekortene.

Du viser i ditt spørsmål til at mange av de som ikke mottok attføringspengene til rett tid har blitt påført ekstra utgifter i form av purregebyrer og inkassokostnader på regninger de ikke har vært i stand til å betale. Du ber om at det settes i verk tiltak slik at de som er blitt rammet av dette får disse utgiftene dekket, enten ved at sosialkontorene dekker dette over sosialhjelpen eller ved at Aetat utbetaler dette direkte til de det gjelder.

De tilbakemeldinger Aetat Arbeidsdirektoratet har mottatt tyder ikke på at overgangen til nytt regelverk og nytt utbetalingssystem har medført omfattende problemer. De aller fleste utbetalinger har skjedd til normal tid. Aetat har per i dag mottatt et fåtall forespørsler knyttet til dekning av ekstrautgifter påført pga.

forsinket utbetaling av attføringspenger. Henvendelser av denne art blir behandlet av Aetat Arbeidsdirektoratet etter alminnelige erstatningsrettslige prinsipper.

På bakgrunn av henvendelser fra misfornøyde mottakere justerte Aetat i februar de nye reglene for utbetaling av attføringsstønader. Stønad til daglig reise, husholdsutgifter, boutgifter på attføringsstedet og stønad til barnetilsyn blir nå utbetalt en gang i måneden. Selve attføringspengene vil fortsatt bli utbetalt hver 14. dag.

Det er klart uheldig at endringen i regelverket for attføringsytelser og omleggingen av systemet for utbetaling av ytelsene har påført mottakere ekstrakostnader. Det er imidlertid ingen bestemmelser i folketrygdloven om dekning av merutgifter som oppstår fordi en ytelse utbetales for sent eller behandlingen av en sak trekker ut. Jeg har fått opplyst fra Sosialdepartementet at det heller ikke er praksis i trygdeetaten for å dekke stønadmottakernes purregebyrer el. i slike situasjoner.

Sosialdepartementet opplyser at etter lov om sosiale tjenester har sosialkontoret som hovedregel ikke plikt til å dekke gjeld. Ovennevnte utgifter faller dermed i utgangspunktet utenfor det område som den økonomiske hjelpen skal dekke. I konkrete tilfeller kan det likevel gis støtte til slike formål. Dette kan for eksempel være dersom det etter en skjønnsmessig helhetsvurdering fremstår som urimelig at det ikke skal kunne gis dekning til slike utgifter.

I forhold til de personer som har blitt påført ek

straoutgifter som følge av utbetalingsforsinkelser eller feil utfylling av meldekort vil jeg arbeide videre med en løsning hvor Aetat dekker dokumenterte merutgifter av en viss størrelsesorden.

Spørsmål nr. 273

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 26. mars 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Ein fiskar er høvedsmann og eigar av fartøyet M/S "Leika" H-19-L. Det er makrellfiske med levering til Bogen Marinfisk AS som er hovudvirke for fiskaren. Fiskaren er pga. alder ført på blad A i fiskarmanntalet. Pga. forskriftsendring misser han no størstedelen av makrellkvoten (Jfr. J-261-2001).

Synest statsråden det er fornuftig at sjølvstendig næringsdrivande vert "pressa" over i pensjonstilværelse, samtidig som det vert hevda å være mangel på arbeidskraft?»

Grunngjeving:

Bogen Marinfisk AS er ei verksemd som er basert på konsesjon for langtidslagring av makrell med marknadstilpassa ressursuttak, verksemda er eit gründerprosjekt som det foreløpig er få av i Noreg.

Langtidslagring av makrell har vore vellukka og gitt gode resultat.

Langringa betyr at makrellen kan seljast for ein marknadspris som er opptil 5 gonger høgare enn marknadsprisen då den blei fiska.

Bogen Marinfisk AS hadde etter makrellsesongen 2001 langtidslagra ca. 34 tonn makrell.

Eigarane av Bogen Marinfisk AS er også mannskap, på fartøyet M/S "Leika" H-19-L, under makrellfiske.

Sidan fiskaren no misser størstedelen av sin makrellkvote pga. forskriftsendring, skaper dette også store problemer for Bogen Marinfisk AS som dei siste åra har gjort betydelege investeringar.

Selskapet gir inntektsgrunnlag for fleire fastbuande, og representerer verdiskaping og gründervilje i eit distrikt som har mangel på nyetableringar og arbeidsplassar.

Dersom selskapet ikkje lenger får sikre leveransar av levande makrell, vil verksemda stansa opp med påfølgjande avvikling/konkurs.

Betydeleg kompetanse og erfaring på dette området kan då gå tapt.

Svar:

Deltaking i fisket etter makrell for fartøy under 13 meter blei avgrensa i 2002. Deltakeravgrensninga kom som ei følge av at fangstkapasiteten for denne gruppa var større enn kvotegrunnlaget. Når knappe ressursar skal fordelast blir det alltid eit spørsmål om kven som skal få tilgang til å hauste av ressursane. Mi haldning

har vore at vi først og fremst må sikre lønnsemd i alle ledd. Det tyder at heilårsfiskaren i første rekke må sikrast eit driftsgrunnlag når kvotene blir redusert. I forskrift av 10. desember 2001 om adgang til å delta i kystfartøygruppas fiske etter makrell for fartøy under 13 meter i 2002 er det eit vilkår for å få løyve til å fiske makrell at ein må vere ført på blad B. Det er ikkje gitt dispensasjonsheimel frå dette kravet, men ein kan få tilgang til eit avgrensa makrellfiske når ein er ført i manntalet.

Fiskarmanntalet er delt i to grupper, blad A og blad B. Blad B er gruppa for dei som har fiske som hovudnæring. Eit av vilkåra for å stå på blad B er at ein ikkje er i full verksemd i tillegg til fiske. I forskrift av 26. september 1983 § 5 punkt 2 heiter det at utbetaling av full alderspensjon vert rekna som full verksemd utanom fiske. Ved fylte 70 år vil ein motta full alderspensjon, jf. lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 19-4, og ein blir difor flytta over til blad A i fiskarmanntalet.

Etter fylte 70 år har ein etter folketrygdlova ikkje lengre høve til å velje om ein vil ha utbetalt full alderspensjon eller ikkje. I fiskerinæringa er vi heilt avhengig av rekruttering samtidig som vi må sikre eit godt driftsgrunnlag for dei aktive fiskarane. Overføring frå blad A til blad B ved fylte 70 år er blant anna eit verkemiddel for å sikre at det er rom for nyrekruttering. Ved fylte 70 år har ein framleis høve til å fiske, men i eit litt mindre omfang enn fiskarane som står på blad B.

Eg meiner difor det er riktig at ordninga med overføring frå blad B til blad A i fiskarmanntalet ved fylte 70 år vert oppretthalde. Ein har då hatt høve til å drive aktivt fiske i mange år og det er viktig at unge menneske også får moglegheit til å kome inn i fiske og få eit breitt driftsgrunnlag.

Spørsmål nr. 274

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 3. april 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Den nye lotteriloven har medført betydelige byråkratiske vanskeligheter for idrettslag og frivillige organisasjoner som søker om tillatelse for å drive lotteri- og spillvirksomhet.

Hva akter statsråden å gjøre for å sikre at behandlingstid og byråkrati ikke skal stå i veien for frivillige organisasjoners mulighet for inntjening uavhengig av offentlige overføringer?»

Begrunnelse:

Den nye lotteriloven har medført betydelige vanskeligheter for idrettslag og frivillige organisasjoner som er avhengige av alternative inntektskilder for å kunne drive sin virksomhet videre i størst mulig grad uavhengig av det offentlige.

1. Hva angår idrettslag, er hovedproblemet at de fleste idrettslag er organisert som fleridrettslag, dvs. at hele laget med alle undergrupper står ansvarlig for hva det enkelte lag foretar seg. De underliggende lag kan derfor ikke registrere seg med eget organisasjonsnummer i Foretaksregisteret, som er et krav for godkjenning som organisasjon fra Lotteritilsynet. Enhetsregisteret godtar registrering av gruppene som virksomhet, på flere adresser med tildeling av undernummer til det samlede idrettslag sitt organisasjonsnummer.

Lotteritilsynet vil ikke godkjenne dette, til tross for at en slik registrering hos Enhetsregisteret vil gjøre det enkelte lag kontrollerbart, og behandlingsprosessen langt mer effektiv. Politiet gir dispensasjon i forhold til lotteri- og bingo-tillatelser, men det kan neppe sies å være en god løsning på sikt, og organisasjonene ville være tjent med et klart regelverk som samsvarer med de kriterier som Enhetsregisteret legger til grunn.

2. Lang behandlingstid hos Lotteritilsynet i Førde medfører at mange idrettslag og frivillige organisasjoner ikke får mulighet til å søke respektive bingo-/ spillentreprenører tidsnok om deltakelse inneværende år, med det betydelige inntektstap dette medfører. Først må hvert lag gjennom en tidkrevende prosess i Brønnøysundregistrene for etterpå å måtte vente mellom 12 til 16 uker, minimum, ifølge Lotteritilsynets egne anslag med henvisning til forvaltningsloven § 11 a.

Disse ovennevnte faktorer virker svært urimelig og er ødeleggende for mange frivillige lags virksomhet og overlevelsesmuligheter.

Svar:

Jeg viser til at den skriftlige begrunnelsen for spørsmålet beskriver to hovedproblemer for idrettslag og frivillige organisasjoner som ønsker tillatelse til å drive lotterivirksomhet. Mitt svar vil derfor knytte seg til disse to hovedproblemstillingene.

1. Registrering i Enhetsregisteret

Foreninger og organisasjoner som ønsker tillatelse til å avholde lotteri må søke om godkjenning og registreres i Enhetsregisteret og Lotteriregisteret. Det samme gjelder for lotterientreprenører og lokalinnhavere som driver lotterivirksomhet på vegne av foreninger og organisasjoner. Bakgrunnen for dette er at Lotteritilsynet gjennom opplysninger i Enhetsregisteret og Lotteriregisteret skal kunne ha oversikt over hvem som får inntekter fra de ca. 11 mrd. kr som omsettes gjennom lotterivirksomhet hvert år.

Enhetsregisteret skiller mellom hovedenheter og underenheter. En undergruppe i en organisasjon eller en forening (f.eks. håndballgruppa i et idrettslag) vil kunne nektes registrering som hovedenhet i Enhetsregisteret dersom håndballgruppa ikke anses som en selvstendig juridisk enhet. Det er Brønnøysundregistrene som forvalter Enhetsregisteret og som vurderer hva som kan registreres som hovedenhet og hva som er en underenhet.

Lotteritilsynet ønsker at idrettslag og organisasjoner som får tillatelse til å drive lotterivirksomhet skal være registrert som hovedenhet i Enhetsregisteret. Dette vil sikre at den som innehar tillatelsen også er juridisk ansvarlig for lotterivirksomheten. Registrering som hovedenhet vil også gi Lotteritilsynet bedre tilgang på regnskapsinformasjon, gjennom en direkte kobling mellom Lotteriregisteret og Regnskapsregisteret. Det er kun hovedenheter som kan levere regnskap til Regnskapsregisteret. Lotteritilsynet får dermed bedre mulighet til å kontrollere at registrerte lag og foreninger faktisk mottar de lotteriinntekter de har krav på, f.eks. i forbindelse med oppstilling av gevinstautomater.

Det som er sagt over innebærer at undergrupper i lag og foreninger som ikke kan registreres som hovedenhet i Enhetsregisteret og som ønsker tillatelse til å drive lotterivirksomhet, enten må endre organiseringen slik at gruppa kan anses som en selvstendig juridisk enhet, eller be hovedstyret i laget/foreningen søke om lotteritillatelse på vegne av undergruppa. Jeg er enig i at denne løsningen kan virke tungvint for de lag og foreninger som blir berørt. Jeg synes likevel det er viktig at den muligheten Lotteriregisteret gir til

å skaffe oversikt og kontroll over lotterivirksomheten blir utnyttet så langt som mulig. En slik oversikt og kontroll vil på en bedre måte enn tidligere kunne sikre de frivillige organisasjoner og foreninger det overskuddet fra lotterivirksomhet som de har krav på. På dette grunnlaget støtter jeg Lotteritilsynets holdning i denne saken.

Jeg vil for øvrig understreke at såkalte smålotterier, dvs. tradisjonelle lotterier hvor omsetningen ikke overstiger 100 000 kr, kan avholdes uten tillatelse. Det er her tilstrekkelig å sende melding til lokalt politi om start og avslutning av lotteriet. For å avholde slike lotterier er det ikke noe krav om registrering i Enhetsregisteret.

2. Saksbehandlingstiden i Lotteritilsynet

Lotteritilsynet mottok rundt årsskiftet 2001/2002 mer enn 4 000 søknader, blant annet vedrørende godkjenning og registrering av foreninger og organisasjoner i det nyopprettede Lotteriregisteret. Pr. 25. mars 2002 var det kommet inn ca. 5 073 slike søknader. Behandlingen av disse søknadene vil i stor grad være et engangsarbeid, og Lotteritilsynet tar sikte på at arbeidet er avsluttet før sommeren.

Fram til dette arbeidet er avsluttet vil saksbehandlingstiden være lengre enn ønskelig, selv om juridisk avdeling i Lotteritilsynet i en overgangsperioden er styrket med ekstra personell. Lotteritilsynet har imidlertid etablert et samarbeid med politiet som innebærer at organisasjoner som tidligere har drevet lotterivirksomhet, og som før 1. januar 2002 har søkt om godkjenning og registrering i Lotteriregisteret, kan få tillatelse til å drive lotteri også før søknaden om godkjenning og registrering er ferdigbehandlet.

Spørsmål nr. 275

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 5. april 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Oppfølging av intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv fordrer bedre oppfølging av bedriftene. Trygdeetaten skal derfor tilføres 600 stillinger.

Hvilket tidsperspektiv legges det opp til for tilsetting i stillingene, og hvordan tenkes stillingene fordelt geografisk?»

Begrunnelse:

Partene i arbeidslivet og staten er kommet til at det fordres en styrking på om lag 600 årsverk for at trygdekontorene kan gjøre en innsats overfor bedriftene. 80 av disse årsverkene var en overføring av arbeidslivstjenesten fra Aetat til trygdekontorenes arbeidslivsenheter. Sosialministeren har ved behandling av Ot.prp. nr. 29 for 2001-2002 den 19. mars 2002 opplyst at det er lagt opp til tilsetting av totalt 160 årsverk i år. På denne bakgrunn synes det bare å bli tilført 80 nye årsverk i år. Rekruttering av personell til innsats er avgjørende for om arbeidet med et mer inkluderende arbeidsliv skal lykkes. Det er viktig at kompetent personell tilsettes raskt for å få erfaring fra praktisk samarbeid om oppfølging av bedriftene. Realisering av de ambisiøse målene i avtalen avhenger av en bred og god oppfølging. Det er viktig at manglende kapasiteten i oppfølgingsarbeidet ikke hindrer en rask, styrket innsats.

Svar:

Rikstrygdeverket har lagt opp til ansettelser i to puljer i den nye Trygdeetatens Arbeidslivssenter i løpet av 2002. I tillegg kommer de medarbeidere som er overført fra ALT - den tidligere arbeidslivstjenesten i Aetat.

I første pulje har Rikstrygdeverket tildelt fylkene midler tilsvarende 220 stillinger fordelt på de fylkesvise arbeidslivssentrene som vist nedenfor:

	Stillinger fra ALT - Aetat	Stillinger pulje 1
	4	11
	2	19
	5	30
	4	9
	4	9
	5	11
	4	10
	3	8
	3	5
	5	7
	6	15
	7	19
rdane	3	6
nsdal	5	12
ag	5	12
elag	5	7
	5	15
	5	9
	3	6
	83	220

Andre pulje forutsettes tilsatt i løpet av november 2002, og det tas da sikte på 227 personer.

Totalt sett vil det i så fall være ansatt i alt 530 personer i de nye arbeidslivssentrene rundt årsskiftet. Rikstrygdeverket vil etter dette vurdere på hvilken måte bemanningen av Trygdeetatens Arbeidslivssenter vil gi best mulig effekt før fordelingen av ytterligere stillinger gjennomføres.

Innlevert 20. mars 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 2. april 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Omstillingskommunen Evje og Hornnes etterlyser nå fortløpende i forhandlingene med Forsvaret for å få overtatt de ledige lokalene på Evjemoen. Interesserte leietakere venter på å flytte inn. Kommunen og lokalsamfunnet må komme videre og få etablert ny virksomhet. Det haster med en avklaring.

Hva gjør forsvarsministeren for å sikre bedre framdrift i forhandlingene, og dermed for omstillingsarbeidet for Evje og Hornnes?»

Begrunnelse:

Evje og Hornnes kommune har vært en av de mest forsvarsavhengige kommuner i Norge. Evjemoen ble vedtatt nedlagt 13. juni 2001. Nedleggningen medfører at kommunen mister ca. 250 arbeidsplasser. Det tilsvarer 20 pst. av arbeidsplassene i kommunen. Dette får alvorlige ringvirkninger. Etter vedtaket om nedlegging har Evje og Hornnes kommune fått omstillingsstatus. Kommunen har som ledd i omstillingsarbeidet vært i forhandlinger med Forsvaret for å overta Evjemoen leir slik at den kan brukes til sivil næringsetablering. Kommunen legger opp til ny næringsetablering i Forsvarets lokaler, og flere firmaer i oppstartingsfasen ønsker å komme på plass i de ledige lokalene snarest. En annen del av bygningsmassen er fra kommunens side planlagt utleid til UDI. Forhandlingene mellom omstillingskommunen Evje og Hornnes og Forsvarsdepartementet om overtakelse av Evjemoen leir har imidlertid stanset opp. Dialogen kommunen har hatt med UDI om etablering av asylmottak, der en forutsetning har vært at UDI får leie lokaler på Evjemoen av kommunen, har også stanset opp. Kommunen har samtidig fått kjennskap til at det er kontakt mellom Kommunal- og regionaldepartementet og Forsvarsdepartementet om UDIs lokalisering. Dette skjer uten at kommunen er involvert, og på tross av at kommunen har lagt ned et betydelig arbeid for å sikre en best mulig omstillingsprosess etter at Evjemoen ble nedlagt.

Svar:

Forsvarsdepartementet er vel kjent med at nedleggelsen av Evjemoen har ført til store omstillingsproblemer for vertskommunen, Evje og Hornnes. Kommunen har ved en rekke anledninger vært i kontakt med politisk ledelse i departementet om overtakelse av leiren og Forsvarsbygg forhandler med kommunen om vilkår for en eventuell overtakelse. Evje og Hornnes kommune er på denne bakgrunn gitt status som omstillingskommune.

Det har vært foretatt takstvurderinger over verdien av de eiendommer som kommunen ønsket å overta. Den 21. mars 2002 ble det holdt et forhandlingsmøte mellom kommunen og Forsvarsbygg for å drøfte nærmere hvilke øvrige vilkår og økonomiske rammer partene kunne legge til grunn for en eventuell overdragelse av de respektive deler av Evjemoen. Jeg finner det imidlertid ikke riktig å kommentere forhandlinger om konkrete objekter.

Jeg er enig i at det er nødvendig å finne en rask løsning på denne saken, og vil legge til rette for det. Håpet er at vi raskt kan finne en løsning som er tilfredsstillende for alle parter.

Spørsmål nr. 277

Innlevert 21. mars 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 3. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden ta tak i denne saken og ordne det slik at man kan innrede første etasje av Politihøgskolen til øvingslokaler og klasserom og få avsluttet dette dyre leieforholdet for skolen?»

Begrunnelse:

Under justiskomiteens besøk ved Politihøgskolen i Bodø så vi tomme lokaler i første etasje av bygget, som kunne vært innredet og tatt i bruk til politifaglige øvingslokaler for politistudentene, mens de i dag benytter lokaler i Salten politidistrikts politihus til disse formålene. Dette politihuset ligger 8 km fra skolen, og leieavtalen koster 500 000 kr årlig og går fram til 2014. Denne ordningen er påpekt av studentene som en dårlig løsning. Faglig, velferdsmessig og samfunnsøkonomisk virker dette på meg som en dårlig løsning. Dessuten så det ut for meg som om Salten politidistrikt trengte lokalene sine selv, blant annet har vaktmesteren uhensiktsmessige kontorlokaler i kjelleren i politihuset.

Svar:

Delingen av undervisningen mellom Mørkved og politihuset var i sin tid begrunnet med ønske om å integrere politiutdanningen i et operativt faglig miljø. Dette har vist seg vanskeligere å få til enn man forutsatte. Departementet har drøftet saken på ny med Politidirektoratet som i dag har både det praktiske, organisatoriske og budsjettmessige ansvar for at Politihøgskolen og politidistriktene drives effektivt og hensiktsmessig og at ressursene utnyttes best mulig. Departementet har anmodet Politidirektoratet om å finne en snarlig løsning som er mer hensiktsmessig og funksjonell enn dagens delte løsning.

Politidirektoratet vil følge opp saken.

Dokument nr. 15:17

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 278

Innlevert 21. mars 2002 av stortingsrepresentant Anita Apelthun Sæle

Besvart 8. april 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Regjeringen har gjennom sin politikk tilrettelagt for at flere oljeselskaper skal kunne investere i Iran. Den 30. januar i år forsvarte den iranske lederen, Rafsanjani, offentlig selvmordsbombing mot sivilbefolkningen. Han oppfordret også til å presse USA gjennom bruk av oljevåpenet.

Er det ikke problematisk for vår utenrikspolitikk når man på den ene siden tilrettelegger for nærings-samarbeid i Iran, og på den andre siden fremhever overholdelse av menneskerettighetene som viktigst?»

Svar:

Iran, med sine nærmere 70 millioner innbyggere og en sterkt voksende økonomi, er en regionalpolitisk stormakt med betydelig potensial for økonomisk samarbeid. Menneskerettighetssituasjonen i landet er dessverre meget bekymringsfull.

Norge har, på linje med de fleste europeiske land, valgt å arbeide for endringer i iransk politikk gjennom dialog og samarbeid. Menneskerettigheter er en naturlig del av en slik dialog. Også nærmere økonomisk samarbeid anses å kunne yte positive bidrag til de mer reformvennlige krefter i Iran. Det er i første rekke norske oljeselskaper som ser økonomiske muligheter i et nærmere samarbeid med Iran, noe norske myndigheter støtter opp om.

Regjeringen ser ingen motsetning mellom et nærmere næringssamarbeid og en politisk dialog der menneskerettigheter står sentralt. Tvert imot tror vi at en slik bredere tilnærming øker våre muligheter til å påvirke iranske ledere.

Som tidligere president spiller Hashemi Rafsanjani en fortsatt aktiv politisk rolle i Iran. Vi tar sterkt avstand fra hans oppfordring til vold og selvmordsbomber mot Israel. Det er svært beklagelig at en så prominent person forsvarer - og endog oppmuntrer til - terrorhandlinger.

Det faktum at vi er sterkt uenige med Rafsanjani og andre ortodokse i Iran, bør imidlertid ikke føre til at vi bryter de politiske forbindelsene med landet eller legger hindringer i veien for økonomisk samarbeid. Tvert imot er det gjennom dialog og kontakt at vi best kan understøtte de reformvennlige krefter. Her kan både norske myndigheter og næringsliv gi viktige bidrag.

Både menneskerettighetssituasjonen i Iran og støtte til organisasjoner som er involvert i terrorvirksomhet, vil for øvrig stå sentralt i mine samtaler i Teheran neste uke.

Spørsmål nr. 279

Innlevert 21. mars 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 8. april 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Avtalen om ikke-spredning av kjernevåpen (NPT) er selve hjørnesteinen i det internasjonale nedrustnings- og ikke-spredningsarbeidet. Den konkrete handlingsplanen som ble vedtatt på tilsynskonferansen i 2000 representerte et viktig framskritt. I den senere tid er imidlertid NPT kommet under press (opphevelse av ABM-avtalen, utvikling av rakettskjold, nytt fokus på "mini-nukes" etc.)

Hva er Regjeringens strategi for å sikre at målene som ble nådd på tilsynskonferansen blir ivaretatt under den kommende prep.com. i april?»

Svar:

Norges deltakelse i det internasjonale nedrustnings- og ikke-spredningsarbeidet utgjør en viktig del av vår sikkerhetspolitikk. Avtalen om ikke-spredning av kjernevåpen (NPT) står sentralt i dette arbeidet. Den utgjør det viktigste folkerettslige grunnlaget for arbeidet med å forhindre spredning av kjernevåpen og å redusere eksisterende kjernevåpenarsenaler.

Utfallet av tilsynskonferansen i 2000 ble mer positivt enn hva mange på forhånd anså som mulig. At det lyktes å komme frem til enighet om et substansielt sluttokument, ga oss et konkret grunnlag for videre innsats. Konferansen vedtok blant annet et handlingsprogram med 13 konkrete tiltak for videre kjernefysisk nedrustning. Det er dette grunnlaget vi må arbeide videre på.

Fra norsk side vil vi fortsette arbeidet for universell tilslutning til NPT, og for en styrking av kontrollen med etterlevelse av avtalen. Det vil være vesentlige bidrag til å legge til rette for en effektiv gjennomføring av handlingsprogrammet fra 2000.

Neste tilsynskonferanse for NPT finner sted i 2005. Møtet 8. - 19. april i år innleder forberedelsene til denne konferansen. Vi vil fra norsk side legge vekt på en balansert tilnærming med sikte på at det skapes et best mulig samarbeidsklima, noe som vil være viktig for prosessen fremover. I dette vil vi fra norsk side som tidligere arbeide aktivt sammen med likesinnede land.

På det kommende møtet i april vil det være naturlig å søke å gjøre opp status for hvor vi står i gjennomføringen av vedtakene fra tilsynskonferansen i 2000.

Vi må konstatere at fremgangen på noen punkter i oppfølgingen ikke har vært så stor som vi hadde ønsket. Vi vil her fra norsk side blant annet trekke frem følgende:

For det første vil vi legge vekt på at Prøvestansavtalen (CTBT), sammen med NPT, er det viktigste multilaterale avtaleverk for kontroll med kjernevåpen. Ikrafttreden og gjennomføring av Prøvestansavtalen vil være et vesentlig bidrag til å stanse utvikling og spredning av mer avanserte kjernevåpen. Kjernevåpenstatenes oppslutning om avtalen er avgjørende for avtalen. De tre kjernevåpenstatene Frankrike, Russland og Storbritannia har ratifisert prøvestansavtalen. Vi er av den klare mening at også USA og Kina nå bør slutte seg til denne avtalen, og vi vil ta til orde for dette.

For det andre haster det med å komme i gang med forhandlinger om et produksjonsforbud for kjernefysisk spaltbart materiale som kan brukes til våpenformål. Norge har vært og vil fortsatt være pådriver på dette området. Parallelt med forhandlinger om produksjonsforbud må man finne løsninger for håndtering av lagre av eksisterende materiale. Utilfredsstillende ordninger for kontroll og lagring av spaltbart materiale er en trussel mot den globale sikkerhet. Det er nødvendig å utvikle helhetlig strategi for å sikre kontroll, større åpenhet og bidra til å redusere beholdningen av slikt materiale. Dette er helt i samsvar med NPT handlingsplanen.

For det tredje er det samtidig viktig å notere seg også de positive utviklingstrekkene. Samtalene mellom USA og Russland om et nytt strategisk rammeverk synes å være inne på et godt spor. Den dialog som foregår mellom USA og Russland om nye betydelige kutt i de strategiske kjernevåpen er svært gledelig og følger opp intensjonene i handlingsprogrammet fra NPT 2000 på en god måte. Handlingsprogrammet tok for øvrig utgangspunkt i den daværende situasjonen og omtaler slike reduksjoner i samband med START-prosessen. Det er imidlertid ikke betegnelsen på avtalen, men dens innhold som er viktig. Vi legger videre vekt på at nye gjensidige strategiske reduksjoner nedfelles i juridisk bindende og verifiserbare avtaler.

Spørsmål nr. 280

Innlevert 21. mars 2002 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 3. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Blir noko gjort for å sikre at NMT 450 blir oppretthalde inntil andre mobilnett er tilstrekkeleg bygd ut over heile landet?»

Grunngjeving:

Ifølgje oppslag i media er det kome signal frå Telenor om at mobilnettet NMT 450 kan bli lagt ned etter 2004. Dette har skapt sterke reaksjonar både i reindriftsnæringa og frå fiskarar langs kysten som framleis er avhengig av dette mobilnettet. Fleire stader langs kysten og på Finnmarksvidda er det i dag ikkje noko alternativ til dette sambandet. Bortfall av NMT 450 vil medføre store problem i deler av landet.

Svar:

Ved kgl.res. dagsett 8. mai 1992 vart Televerket v/Tele-mobil, som seinare har skifta namn til Telenor Mobil AS, tildelt konsesjon for drift av eit landsdekkjande mobiltelefonnett av type NMT 450. I medhald av konsesjonsvilkåra er konsesjonæren i utgangspunktet forplikta til å oppretthalde drifta av NMT 450-nettet til 1. november 2003. Vidare følgjer det av konsesjonsvilkåra at konsesjonæren seinast 2 år før utløpet av konsesjonsperioden skal ta opp spørsmålet om forlenging/avvikling av konsesjonen med Samferdselsdepartementet. Dersom konsesjonæren ynskjer å avvikle mobilnettet ved utløpet av konsesjonsperioden, heiter det i konsesjonsvilkåra at brukarane av tenesta skal verte varsla om dette seinast 2 år før fastsett avviklingsdato.

Den fastsette fristen i medhald av konsesjonen for å søke om forlenging eller for å varsle om avvikling av NMT 450-nettet var 1. november 2001. Av omsyn til at det etter Telenor Mobil AS sitt syn ville vere uheldig å varsle om avvikling av NMT 450-nettet før det var klarlagt om det vil vere mogeleg å erstatte det analoge NMT 450-nettet med eit nytt digitalt GSM 400-nett, vart det i brev 23. oktober 2001 søkt om forlenging av konsesjonsperioden for NMT 450 med inntil 2 år samt om reduksjon av fristen for kunngjering om avvikling frå 2 til 1 år frå fastsett avviklingsdato. I søknaden vart det vist til at utstyrsprodusentane har utvikla, men ikkje teke endeleg stilling til om digitalt GSM 400-utstyr skal verte sett i kommersiell produksjon.

Ved vedtak 17. desember 2001 vart søknaden frå Telenor Mobil AS delvis innvilga ved at konsesjonsperioden vart forlenga til 31. desember 2004. I grunngjevinga er det frå Samferdselsdepartementet sin side lagt avgjerande vekt på at det vil vere i samfunnets interesse at det på utlysingstidspunktet for frekvensane i 400 MHz-bandet er avklart om attraktive teknologier for offentlege mobilsystem vil bli sett i produksjon eller ikkje. Etter det Samferdselsdepartementet har fått opplyst vil det truleg verte teke stilling til dette i løpet av år 2003/2004. Fristen for å kunngjere avvikling av NMT 450-nettet vart i same vedtak redusert frå 2 til 1 år, men med ei plikt for konsesjonæren til 2 år før utløpet av konsesjonsperioden å varsle brukarane om at nettet kan verte avvikla frå og med 31. desember 2004.

Post- og teletilsynet har nyleg gjennomført ei høyring om framtidig bruk av frekvensane i 400 MHz-bandet, og for å sikre kontinuitet i bruken av desse frekvensane tek ein sikte på å gjennomføre ei tildeling mot slutten av år 2003 eller byrjinga av år 2004. Sjølv om NMT 450-nettet ikkje er eit dedikert nett for naudsamband, ser Samferdselsdepartementet at avvikling av nettet vil kunne få konsekvensar for område der det ikkje eksisterer eit alternativt mobilsamband til dette sambandet. Det vil difor vere eit mål ved ei framtidig tildeling å oppnå ei så god dekning som mogeleg for nytt mobilsamband bygd på 400 MHz frekvensane.

Spørsmål nr. 281

Innlevert 21. mars 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 3. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Evje og Hornnes kommune er det utryggeleik i forhold til korleis kommunal- og regionalministeren handterer spørsmålet om etablering av eit transittmottak for asylsøkjjarar i kommunen.

Vil statsråden tillate at det vert lagt eit transittmottak til kommunen utan kommunen sitt samtykke?»

Grunngjeving:

Evje og Hornnes kommune har vore ein av dei mest forsvarsavhengige kommunar i Noreg. Evjemoen vart vedtatt nedlagt i juni 2001. Etter vedtaket om nedlegging har Evje og Hornnes fått omstillingsstatus, og kommunen har forhandla med Forsvaret for å overta Evjemoen leir. Kommunen legg opp til ny næringsetablering i Forsvaret sine lokaler, og fleire firma i oppstartingsfasen ynskjer å koma på plass i desse lokala snarast. Ein del av bygningsmassen er frå kommunen si side planlagt utleidd til UDI. Men dialogen kommunen har hatt med UDI har stansa opp. Kommunen har samstundes fått kjennskap til at det er kontakt mellom Forsvarsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet om UDI si lokalisering. Dette skjer etter det eg skjønar utan at kommunen er involvert, og på tross av at kommunen har lagt ned eit stort arbeid for å sikre ein best mogleg omstillingsprosess etter at Evjemoen vart nedlagt. Det skaper uro i kommunen for at det vert gjort eit vedtak om etablering av mottak på Evjemoen utan at kommunen vert konsultert eller involvert i prosessen.

Svar:

Som Stortinget har vedteke skal etablering og drift av statlege mottak for asylsøkjjarar og flyktingar leggjast ut på anbod. Det er ikkje ønskjeleg for nokon at det blir etablert mottak i ein kommune mot kommunen sitt ønske, men ulike interesser ved etablering av mottak gjer at dette skjer frå tid til anna. Eit transittmottak av den storleik og type som Utlendingsdirektoratet har planar om å etablere i Evje og Hornes kommune, vil ikkje bli etablert utan at kommunen gjev sitt samtykke. Utlendingsdirektoratet har sagt dette ved mange høve. Eg som kommunal- og regionalminister står sjølvsagt ved dette, og eg er glad for at det er ein god dialog mellom kommunen og Utlendingsdirektoratet i denne saka.

Spørsmål nr. 282

Innlevert 22. mars 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 4. april 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Opplæringslova § 2-1 slår fast at den offentlige grunnskolen er gratis. Spørsmål knyttet til bruk av egenandeler dukker likevel jevnlig opp, både høsten 2001 i forbindelse med leirskoleopphold og vinteren

2002 i forbindelse med skidager for grunnskoleelever. Spørsmålet om bruk av egenbetaling i skolen trenger åpenbart en avklaring fordi Statens utdanningskontor - som er tilsynsmyndighet - gir ulike svar.

Kan statsråden komme med en slik avklaring?»

Begrunnelse:

Spørsmålet er knyttet til bruk av egenbetaling for faste arrangementer som elever gjennom grunnskolen deltar i. Det gjelder engangsopphold på leirskole og det gjelder årlige klasse/skoleutflukter som f.eks. skidag om vinteren. Kommunene har åpenbart ulik praksis mht. hva kommunene dekker over egne budsjetter, og mht. om de tillater bruk av egenandeler knyttet til slik omtalte - og andre - fellesaktiviteter for en enkelt klasse eller for hele skolen. Spørsmålet om egenandel trenger også avklaring mht. hvordan slik andel kan dekkes, f.eks. om det skal være forbud mot felles egeninnsats fra en klasse eller en skole for å samle inn penger til felles aktivitet. Som eksempel kan nevnes loddsalg eller arrangement på skolen der deler av inntekten tilfaller et prosjekt for et klassetrinn eller aktivitet for alle elevene på skolen, aktivitet som kommunens budsjett for vedkommende skole ikke dekker inn.

Jeg viser spesielt til Hordaland der tilsynsmyndigheten Statens utdanningskontor med kort tids mellomrom har gitt ulik lovfortolkning på samme type utflukt. Først fikk rektorer beskjed om at skidag med egenandel var ulovlig - deretter anvisning på hvordan de kunne "gjøre dette på en lovlig måte".

Det synes derfor nødvendig med en avklaring fra Utdannings- og forskningsdepartementet slik at tilsynsmyndighet legger samme lovfortolkning til grunn. Jeg vil peke på at felles innsats fra elever for å samle inn midler til felles aktivitet som ikke dekkes av skolens budsjett har sine åpenbart gode og miljøbyggende sider. En firkantet lovtolkning som utelukker slik miljøbyggende aktivitet ville derfor være svært negativ. Jeg forutsetter da at det som grunnlag for slik aktivitet bør ligge prosjekter som er godkjent av foreldre, elever og skoleledelse i fellesskap gjennom de samarbeidsordninger og organer som finnes i dagens skole.

Jeg ber om at statsråden sørger for nødvendig avklaring, og at slik avklaring blir gjort tydelig kjent for skoleledelse, ansatte, foreldre og elever.

Svar:

Jeg kan meddele at en slik avklaring er under arbeid i departementet. I løpet av kort tid vil jeg legge fram en odelstingsproposisjon om retten til gratis grunnskoleopplæring. Proposisjonen er en oppfølging av Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 12 for 2001-2002 høsten 2001. Stortinget fattet i den forbindelse følgende vedtak:

Stortinget ber Regjeringen fremme forlag om endring av opplæringslova slik at gratisprinsippet i grunnskolen blir reelt.

Vedtaket har bl.a. sammenheng med at Stortinget har vedtatt å øke kommunenes frie inntekter med 25 mill. kr i 2002 slik at de kan dekke alle kostnader ved leirskoleopphold fra høsten 2002.

Spørsmål nr. 283

Innlevert 22. mars 2002 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 4. april 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Med utgangspunkt i at det nå diskuteres skatteordninger i forbindelse med jordbruksoppkjøret har jeg følgende spørsmål: For å unngå ei ny ordning ut over dagens med fradrag på 36 000 kr, hva er konsekvensen av å knytte skattefritaket til overføringene av arealtilskudd både i forhold til fordeling mellom store og små bruk og forenkling av skattemodellen?»

Svar:

Spørsmålet forstås slik at det gjelder konsekvensene av å gjøre hele eller deler av areal- og kulturlandskapstilskuddet skattefritt, og at dette innføres i tillegg til gjeldende ordning med 36 000 kr i inntektsfradrag for jordbruket.

Dersom areal- og kulturlandskapstilskuddet blir fritatt for beskatning, vil dette isolert sett medføre at skattefradraget ut over gjeldende ordning øker med økende areal på bruket. Bruk med lite areal får lite skattefradrag og bruk med stort areal får større skattefradrag. Skattefradraget vil i dette tilfellet ikke variere med andre faktorer som har betydning for driftsomfang og inntekt på bruket. Konsekvensene av dette vil for eksempel være at bruk med sau eller korn får relativt mer ut av en slik ordning i forhold til driftsomfanget enn bruk med melkeproduksjon.

I forhold til kostnadene med å administrere en skattefradragsordning for landbruket, vil både en utvidelse av gjeldende ordning med 36 000 kr i inntektsfradrag og en ordning der areal- og kulturlandskapstilskuddet er skattefritt, innebære at regelverket blir noe mer komplisert enn i dag og tilsvarende medføre litt større administrasjonskostnader. I begge tilfeller er det imidlertid snakk om små ekstra administrasjonskostnader sammenliknet med gjeldende ordning.

Spørsmål nr. 284

Innlevert 22. mars 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 3. april 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Statlig finansierte værstasjoner er i liten grad samordnet. Dette betyr at staten ikke får maksimal uttelling for sine investeringer samt at ingen har ansvaret for å sikre en fellesstandard og kvalitet. Værobservasjoner kan brukes til langt flere formål samtidig, enn det som i dag er tilfelle.

Vil statsråden ta initiativ til å samle flere departementer for å komme frem til en felles standardisering og felles bruk av statlig finansierte værstasjoner?»

Svar:

Meteorologisk institutt har i dag ca. 200 værstasjoner, 400 nedbørstasjoner og 8 radiosondestasjoner som er finansierte over instituttets bevilgning, på Fastlands-Norge og i Arktis. I tillegg samarbeider Meteorologisk institutt med Luftfartsverket om 20 stasjoner på mindre flyplasser. Planteforsk/Plantevernet har 50-60 værstasjoner finansiert av Landbruksdepartementet i sin landbruksmeteorologiske tjeneste, og Meteorologisk institutt mottar i dag data fra 10 av dem. Statens vegvesen har i underkant av 200 værstasjoner, men en stor del av disse er lokalisert for å ivareta spesielle vegformål. Meteorologisk institutt mottar data fra ca. 10 stasjoner som tilhører Statens vegvesen. I tillegg har NILU, NGI og NVE et lite antall statlig finansierte værstasjoner, men de fleste av dem brukes for tidsbegrensede oppgaver.

Kraftverk, industri og kommuner opererer i dag et større antall meteorologiske observasjonsstasjoner som ikke er statlig finansierte, og antallet av dem anslås til 100-150 værstasjoner, ca. 150 nedbørstasjoner og ca. 50 urbanmeteorologiske stasjoner. Meteorologisk institutt mottar i dag data fra et par værstasjoner og mange nedbør- og urbanstasjoner.

Meteorologisk institutt følger for sine observasjonsstasjoner anbefalingene fra Den meteorologiske verdensorganisasjon (WMO) både når det gjelder manuelle og automatiske observasjonsstasjoner. De fleste større produsenter av automatiserte værstasjoner følger de samme anbefalingene, og derfor er de fleste statlig og privat finansierte værstasjonene i Norge måleteknisk standardiserte i dag. Plassering av stasjonene, måleprogram og plassering av instrumenter på stasjonene følger imidlertid ikke alltid standardene til Meteorologisk institutt.

Det er et potensial for bedre koordinering og utnytting av meteorologiske data fra offentlig finansierte værstasjoner og institusjoner. Et slikt arbeid er allerede i gang. Meteorologisk institutt opplyser at når det gjelder hav- og kystområdene, er det nylig startet et formelt samarbeid mellom Meteorologisk institutt, Havforskningsinstituttet, Norsk Polarinstitutt, Statens kartverk, Sjøkartverket og Statens strålevern som bl.a. omfatter slike spørsmål. Meteorologisk institutt har også igangsatt et utvidet samarbeid med Luftfartsverket om dette. Videre ligger det, ifølge Meteorologisk institutt, et potensial i et utvidet samarbeid med kraftverkene.

Jeg mener et samarbeid av denne karakter i utgangspunktet bør og kan løses på institusjonsnivå. Slikt samarbeid er allerede i gang, jf. ovenfor. Departementet vil nøye følge den videre utvikling.

Spørsmål nr. 285

Innlevert 22. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 9. april 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvor mange milliarder av overskuddet fra Nordsjøen er brukt til investering og drift i fastlandsøkonomien i hvert av årene 1991-2001?»

Begrunnelse:

Det er vedvarende høyt fokus på mulige skadevirkninger på norsk økonomi ved bruk av oljeoverskuddet i fastlandsøkonomien. Det kan derfor være nyttig å få en samlet oversikt over hvordan utviklingen har vært de siste 10 årene. I en slik oversikt er det ønskelig å få vite hvor mye av overskuddet fra Nordsjøen som er benyttet til investeringer i infrastruktur og næringsliv, og hvor mye som er brukt til ordinære driftsutgifter i hvert av disse 10 årene. Hvor mye er hvert år bevilget av petroleumsoverskuddet, og hvor mye er hvert av de samme år bevilget til ulike investeringsprosjekter som ikke er relatert til videre utbygging av driften i Nordsjøen? Undertegnede ser i den

ne sammenheng gjeldsslette til Gardermobanen og konsulenthonorarer til børsnotering av Telenor og Statoil som investeringer og ikke driftsutgifter.

Svar:

I budsjettdokumentene måles statens bruk av petroleumsinntekter i fastlandsøkonomien ved det oljekorrigerede underskuddet på statsbudsjettet. Uten petroleumsinntektene måtte statsbudsjettene over tid enten vært gjort opp med lavere driftsutgifter, lavere investeringer eller høyere skatter og avgifter fra Fastlands-Norge enn det som nå har vært tilfelle. Det er imidlertid ikke noe entydig svar på hvordan et slik hypotetisk budsjett uten bruk av "oljepenger" ville ha sett ut. Det er derfor ikke mulig å si hvor mye av statens petroleumsinntekter som er brukt til henholdsvis investeringer og drift i fastlandsøkonomien.

Fra 1991 til 2001 har det oljekorrigerede underskuddet på statsbudsjettet utviklet seg som angitt nedenfor. Alle tall er i millioner kroner og er hentet fra statsregnskapene for de enkelte år, unntatt tallet for 2001 som er anslag på regnskap i forbindelse med nysalderingen for 2001. Statsregnskapet for 2001 vil bli lagt fram i løpet av kort tid.

1991:	59212
1992:	65372
1993:	71896
1994:	54499
1995:	34436
1996:	22730
1997:	20068
1998:	17454
1999:	12066
2000:	7943
2001:	355

Spørsmål nr. 286

Innlevert 22. mars 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 3. mars 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hvilke tiltak planlegges for å sikre at utdanningskapasiteten er tilstrekkelig til å dekke behovet for norske sjøfolk i redningstjenesten og på ferger i både nasjonal og internasjonal trafikk?»

Begrunnelse:

Gode sjøfolk kommer ikke rett fra klasserommet. Høy kompetanse er et resultat av samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og praktisk opplæring om bord. Ved at rammevilkårene for drift av skip med norsk bemanning stadig forverres i forhold til de rammevilkår annen europeisk skipsfart tilbyr sine skipsfartsnæringer, blir utdanning av nye norske sjøfolk stadig vanskeligere. Ved avgitt finansinnstilling 20. november 2001 settes alle skip i petroleumsrelatert drift utenfor refusjonsstøtteordningen. Dette innebærer at driftskostnadene for disse skipene, med norsk mannskap, vil ligge 30 pst. over konkurrerende skip, og konkurransen om oppdrag i petroleumssektoren er i utgangspunktet vanskelig.

Spesialfartøyene for petroleumsområdet er i det vesentlige hjemmehørende på vestlandskysten, der også rekrutteringen til sjømannsyrtet fortsatt er god. De skip som nå settes utenfor refusjonsstøtteordningen, er våre viktigste opplæringsfartøyer. Storparten av de som fyller lærlingkravene etter endt skolegang, har sine opplæringsplasser her. Bøyelasterne, som har stått utenfor refusjonsstøtteordningen siden 1998, og som har kapasitet til 50-60 lærlinger, har i dag bare et minimalt antall lærlinger om bord, og stadig flere fartøyer innenfor denne gruppen flagger ut. Det er all grunn til å forvente en liknende utvikling i resten av offshoreflåten. Det vil redusere mulighetene for utdanning av nye sjøfolk dramatisk.

Det skrikende misforhold mellom antall sjøfolk som når pensjonsalderen og antall nye sjøfolk, vil i løpet av relativt få år føre til alvorlige bemanningsproblemer i både redningstjenesten og på ferger i nasjonal og internasjonal trafikk. Det er derfor av interesse å få en orientering om hvilke planer som foreligger for å sikre utdanningsmulighetene for et minsteantall norske sjøfolk.

Svar:

Det er en utfordring for de maritime næringer å levere de kunnskapsarbeidsplassene som moderne arbeidstakere i dag etterspør; dette gjelder alle former for skipsfart. Det er viktig at grunnutdanningen legges til rette for et mangfoldig arbeidsliv.

Rekrutteringssituasjonen til maritime yrker både nasjonalt og internasjonalt er svak. Internasjonale studier viser at det eksisterer knapphet på offiserer i det internasjonale markedet. Norgesnettrådets utredning om maritim utdanning i Norge viser at kapasiteten i de maritime utdanningene er høyere enn etterspørselen.

Refusjonsordningen for sjøfolk har vært en viktig ordning for å beholde norske sjøfolk i norsk flåte. I statsbudsjettet for 2002 tok vi inn igjen skip i petroleumsvirksomhet og brønnbåter. Satsene for brønnbåter og skip i petroleumsvirksomhet er 9,3 pst. og 12 pst. for lasteskip, passasjerskip, slepebåter utenom petroleumsvirksomhet.

Disse satsene gjelder for skip som oppfyller ordningens øvrige vilkår.

Vi tok inn igjen skip i petroleumsvirksomhet fordi vi mener at skip i disse segmentene er viktige i den kompetansebaserte norske skipsfarten. Blant annet vet vi at skip i petroleumsvirksomheten har et betydelig antall opplæringsstillinger.

For å opprettholde Norges posisjon som et av verdens ledende skipsfartsland er det viktig å fokusere på kompetanse. Regjeringen vil derfor arbeide for en ytterligere fokus på næringens konkurransefortrinn, nemlig norske sjøfolks kompetanse. For å opprettholde denne kompetansen er det nødvendig at de som tar en maritim utdanning også har mulighet til å få opplæringsstillinger om bord på norske skip. Næringen må derfor være sitt ansvar bevisst ved å ta inn ungdom til opplæring slik at de får den arbeidskraften de har behov for i fremtiden.

Spørsmål nr. 287

Innlevert 27. mars 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 8. april 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hvordan kan statsråden gi en løpende offentlig orientering, om nødvendig anonymisert av hensyn til personellens sikkerhet, over skader eller dødsfall på norsk personell, skader eller dødsfall forvoldt av norsk

personell samt krigsfanger tatt av norsk personell under samtlige operasjoner tilknyttet operasjon "Enduring Freedom" i Afghanistan?»

Svar:

For meg kommer hensynet til de norske soldatenes liv og sikkerhet i første rekke. I de aller fleste tilfeller er det ingen motsetning mellom dette og ønsket om å gi offentligheten umiddelbar orientering om alvorlige hendelser hvor norsk personell har vært involvert. Forsvaret har etter min vurdering kommet langt i å være åpen om norsk deltakelse i utenlandsoperasjoner, herunder vedrørende rutiner for informasjon om norsk personell som skades eller omkommer i tjenesten.

I unntakstilfeller kan imidlertid en løpende offentlig orientering sette soldatenes liv og sikkerhet i fare. Særlig kan dette være relevant for de norske spesialstyrkenes virksomhet. En restriktiv linje med hensyn til offentliggjøring i disse tilfeller er nødvendig ikke kun for å skjule den enkeltes soldats identitet (hvilket i noen grad kan motvirkes gjennom anonymisering), men også for ikke å røpe den angjeldende styrkens geografiske lokalisering og bevegelsesmønstre, dens kapasiteter og lignende operative forhold. Det ligger eksempelvis i dagen at det etter omstendighetene vil være uforsvarlig å gi offentlige orienteringer som regelmessig rapporterer om tap og skader hos fiendens styrker som er forårsaket, indirekte eller direkte, av norsk styrker.

Jeg har derfor ingen intensjoner om å etablere særskilte prosedyrer for løpende offentliggjøring som endrer dagens praksis og policy.

Spørsmål nr. 288

Innlevert 2. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 8. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Landsforeningen for Transseksuelle trues med nedleggelse som konsekvens av dårlig økonomi. Transseksuelle er en utsatt gruppe, der selvmordstallene har vært høye, og der det synes å foreligge et klart behov for en egen interesseorganisasjon til å ivareta de transseksuelles interesser.

Vil statsråden bidra til at foreningen får tilført statlige midler?»

Svar:

For å ivareta statlig støtte til frivillige bruker- og funksjonshemmede organisasjoners arbeid, forvalter Sosial- og helsedirektoratet flere tilskuddsordninger på vegne av Helsedepartementet og Sosialdepartementet. Midlene tildeles i henhold til fastsatte kriterier i en egen nemnd, Fordelingsnemnda, som fra 2002 hører inn under Sosial- og helsedirektoratet. På vegne av Helsedepartementet forvaltes tilskuddsordningen "Tilskudd til brukerorganisasjoner innen psykisk helse". Formålet med ordningen er å styrke brukerorganisasjoner innen psykisk helse slik at mål og forutsetninger om brukerstyrking og brukervedvirkning innen psykisk helse, slik de er fastsatt i Opptrappingsplan for psykisk helse, oppnås. Fordelingsnemnda behandler søknader, og beslutter ut i fra fastsatte formål og kriterier hvilke organisasjoner som er støtteberettiget samt størrelsen på hvert enkelt tilskudd.

I 2001 fikk LFTS 58 990 kr i ordinært driftstilskudd gjennom tildeling i Fordelingsnemnda. I tillegg fikk LFTS et tilskudd på 50 000 kr til støtte i en økonomisk vanskelig situasjon. Tilskuddet ble gitt som et engangstilskudd, og ble gitt på bakgrunn av at departementet disponerte overførte midler. Dette innebar at LFTS til sammen fikk driftsstøtte på 108 990 kr over Sosial- og helsedepartementets budsjetter for 2001.

På bakgrunn av at LFTS har varslet om en fremdeles vanskelig økonomisk situasjon også i 2002, har departementet bedt direktoratet utbetale midler til LFTS i forkant av en eventuell tildeling fra Fordelingsnemnda for 2002. Foreløpig er det utbetalt 29 000 kr (50 pst. av det ordinære tilskuddet i 2001).

Jeg har på bakgrunn av LFTS' fortsatte økonomiske vansker, lovt at de også i 2002 skal tildeles et ekstratilskudd slik at driftstilskuddet for 2002 ikke blir mindre enn 100 000 kr. Departementet har bedt direktoratet følge opp dette overfor LFTS så snart som mulig. Samtidig har direktoratet blitt bedt om å følge opp foreningen slik at den for fremtiden budsjetterer med statlige midler ut i fra det som er realistisk å forvente gjennom de ordinære tilskuddsordningene.

Jeg ser det som viktig at transseksuelle får et godt behandlingstilbud, ikke minst når det gjelder psykososiale sider ved deres situasjon. I tillegg til økonomisk støtte til transseksuelles forening, har departementet derfor varslet at Sosial- og helsedirektoratet og LFTS vil bli invitert til et eget møte for å diskutere et mulig prosjekt for psykososial oppfølging av transseksuelle som gjennomgår behandling for kjønnskifte.

Spørsmål nr. 289

Innlevert 27. mars 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 8. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det er i år 20 år siden flyulykken ved Mehamn, der et sivilt fly fra Widerøe styrtet uten at årsakene til ulykken senere er blitt endelig klarlagt. Flere vitner beskrev at et militærfly befant seg på kollisjonskurs med det sivile flyet kort tid før ulykken, og i boken "Ingen kjent trafikk" er dette trukket fram som en mulig årsak til flyulykken.

Vil statsråden ta initiativ til en ny granskning, som om mulig kan avdekke til nå uavklarte årsaksforhold til Mehamn-ulykken?»

Svar:

Det er nå gått vel 20 år siden den tragiske Mehamn-ulykken fant sted. Ulykken har vært gjenstand for granskning av 2 flyhavarikommisjoner. I tillegg til de 2 kommisjonsrapportene er det de senere år også utarbeidet delrapporter for å belyse enkelte

spørsmål i saken. Det foreligger derfor et meget omfattende materiale i saken. Jeg kan ikke se at det er fremkommet noen nye opplysninger som tilsier at en eventuell ny undersøkelse vil kunne tilføre saken ytterligere materiale som kan ha betydning for årsaken til ulykken. Jeg finner heller ikke at hensyn av flysikkerhetsmessig karakter tilsier ny undersøkelse av ulykken. Likeledes anser jeg det godtgjort at det ikke er grunnlag for å reise tvil om kommisjonens bruk av vitneforklaringer. Jeg kan derfor ikke se at det er grunnlag for å iverksette en ny offentlig undersøkelse av Mehamn-ulykken.

Spørsmål nr. 290

Innlevert 2. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 8. april 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«En rekke kommuner i Distrikts-Norge er sterkt skredutsatt, og opplever i snørrike vintre overhengende fare for liv og helse samt store materielle skader som en konsekvens av snøras. I Finnmark har dette enkelte vintre ført til evakuering av særlig rasutsatte områder i flere av kommunene, som Hammerfest, Nordkapp, Måsøy og Loppa.

Vil statsråden bidra til opprettelsen av et statlig rassikringsfond for langsiktige forebyggende tiltak for å redusere skredfaren i særlig utsatte områder?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo, oversendt kommunal- og regionalministeren ved brev av 2. april 2002. Kommunal- og regionalministeren har oversendt spørsmålet til meg for besvarelse. Representanten Ballo ønsker svar på om statsråden vil bidra til opprettelsen av et statlig rassikringsfond for langsiktige forebyggende tiltak for å redusere skredfaren i særlig utsatte områder.

I henhold til naturskadeloven av 25. mars 1995 § 1 punkt 3 har Statens naturskadefond til oppgave å yte tilskott til sikringstiltak mot naturskader, herunder snøskred. For inneværende år har Stortinget bevilget 20 mill. kr til dette formålet. Denne ordning dekker i utgangspunktet behovet for langsiktig sikring av særlig utsatte områder. Ved behandling av statsbudsjettet tas det stilling til økonomisk omfang og hovedinnretning på denne ordning som dekker hele landet.

I 2000 var det store ødeleggelser i forbindelse med snøskred i Hammerfest kommune. På den bakgrunn ga Kommunal- og regionaldepartementet en belastningsfullmakt til sikring på inntil 12 mill. kr. Kommunal- og regionaldepartementet pekte på Hammerfest sin spesielle situasjon. Belastningsfullmakten er forlenget ut dette året for gjenstående beløp på inntil 3 mill. kr. Midlene er forutsatt brukt til sikringsanlegg mot snøskred med en tilskottsandel på 75 pst.

Spørsmål nr. 291

Innlevert 4. april 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 10. april 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Forskrift om avgift til dekning av utgifter ved tilsyn og kjøttkontroll ble endret fra 1. januar 2002. Det nye er at kontrollsteder for vilt skal betale for ett dagsverk pr. sesong for tilsynsoppgaver. Det foreligger ikke faglig dokumentasjon for innføring av den nye kontrollen, det er ikke sannsynliggjort at den vil ha noen praktisk betydning. Det skapes kun merarbeid for offentlige myndigheter og ekstrakostnader for jegerne.

Vil landbruksministeren sørge for å oppheve den aktuelle delen av forskriften?»

Begrunnelse:

Innføring av en ekstra offentlig årskontroll med steder hvor det seinere skal foretas kontroll av viltkjøtt, er gjort uten at det er dokumentert noen reelle behov for en slik ny ordning. Det kan nevnes at det - fornuftig nok - heller ikke finnes særskilte regler for hvordan kontrollstedene skal være utformet.

Den nye avgiften vil bli fakturert med ca. 2 500 kr pr. kontrollsted pr. år. Som eksempel kan det opplyses at bare i Glåmdalen vil ekstrakontrollene koste 120 000 kr pr. år for de 48 registrerte kontrollplassene der. I tillegg kommer selve kjøttkontrollen som faktureres etter egne satser.

Dersom den nye avgiften skulle forårsake overgang til færre kontrollplasser, vil den økte transporten av kjøtt til og fra plassene representere en belastning for kjøttkultivoren. I tillegg kommer merarbeid for jegerne.

Det er positivt at Landbruksdepartementet har gjennomført et prosjekt for å se på muligheter og utfordringer for slakting og kjøttforedling i liten målestokk. Det er viktig at slik småskalaproduksjon ikke bli vanskeliggjort av offentlige regler. Den nye forskriftsendringen er dessverre et skritt i feil retning.

Ved utforming av offentlig regelverk og kontrollarbeid må alltid nytten av tiltaket veies opp mot kostnader og ulemper. I dette tilfellet er det ikke mulig å se noen nytteverdi. Det antas at det finnes langt nyttigere oppgaver å bruke næringsmiddeltilsynets ressurser til.

Svar:

Stortingsrepresentanten viser til endring av forskrift nr. 1429 av 21. desember 1998 om avgift til dekning av utgifter ved tilsyn og kjøttkontroll (kk-avgift forskriften). Forskriften ble sist revidert 21. desember 2001 med virkning fra 1. januar 2002, hvorpå følgende paragraf ble tilføyd:

§ 7 d. Avgift ved kontrollsted for vilt og behandlingsanlegg for vilt

Ansvarlig for fremstilling av vilt ved kontrollsted og ved behandlingsanlegg for vilt skal betale avgift for hvert påbegynt timeverk med kr 400,- for medgått tid til reise, venting og kontroll. For arbeid på lørdager, søndager og offentlige helge- og høytidsdager godtgjøres et timeverk tilsvarende med kr 800,-. I tillegg kommer utgifter til skyssmiddel etter statens satser.

For arbeid utover kjøttkontrollens normalarbeidstid skal det betales 150% av KNTs timeverksats, og for arbeid mellom kl. 21:00 og 06:00 fra mandag til fredag skal det betales etter en sats på 200% av KNTs timeverksats.

Kostnader til uttak av prøver, analyse og forsendelse skal faktureres direkte etter stykkpris. Det er gitt nærmere instruks for prøvetaking. Kostnader til ulike prøver er fastsatt i vedlegg 1.

I tillegg til bestemmelser i første ledd skal godkjente kontrollsteder for vilt eller behandlingsanlegg for vilt betale 1 dagsverk til tilsynsoppgaver per sesong.

Bestemmelsen innebærer at det årlig skal betales en kostnad lik 3 300 kr (et dagsverk) for tilsyn, reise og administrasjonskostnader i tilknytning til godkjenning av slakteplasser for viltkjøttkontroll.

Kjøttproduksjonsloven slår fast at alt kjøtt som skal frembys til folkemat skal være kjøttkontrollert. I tråd med EØS-avtalen har Norge implementert Rådsdirektiv 85/73/EØF. Direktivet omhandler finansiering av veterinærinspeksjon og veterinærkontroll (herunder kjøttkontroll), og det fremgår av direktivet at det skal innkreves en minimumsavgift til dekning av kostnader påløpt ved inspeksjon og kontroll av kjøtt. En kalkulering av gjennomsnittlig tidsbruk og kostnader knyttet til godkjenningsprosessen, har gitt seg utslag i at det enkelte kontrollsted er pålagt en kostnad lik 3 300 kr årlig i faste utgifter. En opphevelse av endringen i avgiftsforskriften vil være i strid med EØS-avtalens forpliktelser.

For i størst mulig grad å ta vare på norsk jakttradisjon, og legge til rette for at mest mulig viltkjøtt kan bli kontrollert og godkjent av kjøttkontrollen, er det åpnet for at kontroll av vilt for nasjonal omsetning kan gjennomføres ved kontrollsted. Viltkjøtt for eksport er pålagt kontrollert ved autorisert behandlingsanlegg for vilt.

Det er ikke riktig at det ikke finnes regler for hvordan kontrollstedene skal være utformet. Krav til utforming av kontrollsteder for vilt fremgår av forskrift av 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og frambud av viltkjøtt (viltkjøttforskriften). Her fremgår at kontrollsted for vilt skal godkjennes av veterinær, og at det ved evaluering av kontrollstedene skal tas særlig hensyn til at kontroll av viltkjøtt kan gjennomføres tilfredsstillende uten fare for forurensning av kjøttet. I tilknytning til forskriften er det utarbeidet retningslinjer for krav til kontrollsteder. Forskriften og veilederen har som formål å sikre frambud av helsemessig trygt viltkjøtt, samt sikre god slaktehygiene og kvalitet på kjøttet som skal omsettes.

For at kontrollstedet skal kunne godkjennes, må forholdene på stedet ligge til rette slik at forurensningsfaren fra omgivelsene er minimalisert, og lokalet må være ryddig og rengjort før kjøttet tas inn til oppbevaring. Lokalet må være godt ventilert, og slaktene må ved behov kunne skjermes mot insekter og andre skadedyr. Både av hensyn til hygiene ved slaktning og ved kontroll, bør det være tilgang på rent vann og utstyr for vask av hender og utstyr/kniver. For å kunne kontrollere storvilt på en fornuftig måte, helt eller oppdelt, skal slaktet være opphengt under kontrollen. Kontrollstedet må følgelig inneholde fasiliteter som tillater opphenging.

Enhver jeger har krav på å få kjøttet sitt kontrollert. De faktiske kostnadene til kjøttkontroll per enkeltslakt blir lavere dersom flere slakt kan kontrolleres ved samme kontrollsted per besøk. Dette følger av at den/de jeger(e) som fremstiller kjøtt til kontroll, betaler kontrollveterinærens reisekostnader samt en

godtgjørelse for tid medgått per kontrollbesøk. Jeg er derfor av den oppfatning at forskriftsendringen bidrar til en effektivisering av det offentliges bruk av kontrollressurser, og samtidig stimulerer til at flere jegere går sammen om å fremstille slakt for kontroll ved ett kontrollsted, noe som innebærer en reduksjon av kontrollkostnader.

Kommende jaktseong vil avdekke om den innførte årlige avgiften innebærer godkjenning av færre kontrollsteder enn tidligere. Slaktene som fremstilles for kontroll, skal frembys offentlig, og vil nødvendigvis måtte transporteres ut av jaktområdet før eller senere. Eksisterende forskrifter på området fastsetter ingen konkret tidsfrist for når kjøttkontrollen må gjennomføres. Av dette følger at jegeren er gitt rimelig fleksibilitet hva gjelder å få transportert slaktet ut av fellingsområdet for kjøttkontroll. Krav til hygienisk oppbevaring og håndtering av kjøtt gjelder både før og etter at kjøttet er fremstilt for kontroll. Jeg kan følgelig ikke se at forskriftsendringen verken vil medføre noen hygienisk risiko, eller vesentlig merarbeid for jegerne.

Spørsmål nr. 292

Innlevert 4. april 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 11. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I Sem-erklæringen varsler Regjeringen etableringen av et kulturminnefond. I desember 2001 uttalte miljøvernministeren i tidsskriftet Fortidsvern at statsråden tok sikte på å realisere fondet i løpet av kommende år. Stor var forundringen da det stod å lese i Aftenposten 18. mars i år at statssekretær Slettholm i KKD er tvilende til dette, og antyder at fondet "skal realiseres i løpet av fireårsperioden".

Kan statsråden bekrefte opprettelse av kulturminnefond i 2003 i tråd med tidligere uttalelser?»

Svar:

Spørsmålet knytter seg til tidspunktet for etablering av Norsk kulturminnefond og det vises til uttalelser jeg og statssekretær Slettholm har kommet med i hhv. Fortidsminneforeningens medlemsblad Fortidsvern (nr. 4/2001 - desember 2001) og Aftenposten den 18. mars 2002.

Regjeringen arbeider med å følge opp Sem-erklæringens punkt om etablering av et norsk kulturminnefond. Dette er en prioritert oppgave, og Regjeringens målsetting er å etablere fondet så snart som mulig i løpet av stortingsperioden. Det er miljøvernministerens ansvar å forberede etableringen av kulturminnefondet

og sikre nødvendig fremdrift. Arbeidet er godt i gang i departementet, og jeg legger vekt på en rask behandling av saken. I et intervju i Fortidsvern i desember 2001 ga jeg derfor uttrykk for at jeg satset på en realisering av fondet i løpet av neste år.

Jeg finner grunn til å understreke at statssekretær Slettholms uttalelse i Aftenposten den 18. mars, hadde utgangspunkt i et avslag som Oslo kommune hadde fått på søknad til Kultur- og kirke departementet om midler til rehabilitering av Oslo domkirke. I den forbindelse blir det pekt på det planlagte kulturminnefondet og eventuell mulighet for midler fra fondet til den pågående rehabiliteringen. Statssekretæren uttalte bl.a. følgende ifølge Aftenposten: "Budsjettet for 2003 er ganske stramt, så vi må nok holde oss til at kulturminnefondet skal være opprettet i løpet av fireårsperioden."

Slettholms uttalelse om tidspunktet må ses i lys av at det er Miljøverndepartementet som forbereder saken og som har fremdriftsansvaret. Uttalelsen må også ses i lys av den konkrete saken og at det nødvendigvis vil ta noe tid etter at det er gjort vedtak om kulturminnefond, før fondet kan være aktuell som eventuell samarbeidspartner når det gjelder rehabilitering av Oslo domkirke. Det er derfor naturlig at han ikke er mer konkret i sin uttalelse om etableringstidspunktet enn å henvise til stortingsperioden.

Dokument nr. 15:18

(2000-2001)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 226

Innlevert 13. februar 2001 av stortingsrepresentant Odd Einar Dørum

Besvart 23. februar 2001 av kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad

Spørsmål:

«Det foreligger en rekke eksempler på svært lang saksbehandlingstid for søknader om oppholdstillatelse, og mulighet til å ta med familie, for forskere på høyt nivå som er villige til å arbeide i Norge. Det er eksempler på saksbehandling på over ett år, selv om alle praktiske forhold, arbeidsplass og finansiering er klarert. Disse forskerne representerer spisskompetanse det norske forskningsmiljøet trenger.

Hva vil statsråden gjøre for å påskynde saksbehandlingen?»

Svar:

Jeg er enig i at lang saksbehandlingstid har skapt en svært vanskelig situasjon for mange søkere. Jeg har derfor besluttet at det skal foretas en gjennomgang av UDI med sikte på å kartlegge hva som ligger bak problemene med saksbehandlingstiden osv.

Jeg vil også sette i gang en bred gjennomgang av utlendingsloven av 1988. Jeg mener det er behov for en forenkling og oppmykning av regelverket, for å få kortet ned saksbehandlingstiden ved alle sakstyper. Jeg understreker at en slik gjennomgang av lovverket er en lengre prosess som må foretas på en grundig og skikkelig måte.

Mens den tidkrevende lovrevisjonen pågår, ønsker jeg å foreta en rekke justeringer av gjeldende regelverk. UDI har kommet med mange gode forslag til tiltak som blant annet skal bidra til redusert saksbehandlingstid. Tiltak for å legge bedre tilrette for økt rekruttering av etterspurt arbeidskraft fra utlandet er dessuten vurdert av en statssekretærgruppe med representanter fra åtte departementer. Gruppen vil komme med sine anbefalinger i løpet av mars.

Blant her aktuelle tiltak som departementet arbeider med er :

- flere visumsøknader kan behandles av utenriksstasjonene
- arbeidssøker-visum kan innvilges til personer med etterspurt kompetanse
- arbeidsgiver kan søke på vegne av arbeidstaker med spesielle kvalifikasjoner
- rutineene for arbeidsmarkedsmessig vurdering av søknader om arbeidstillatelse som spesialist mv. forenkles
- muligheten til å søke om arbeids- eller oppholdstillatelse fra Norge utvides
- flere får mulighet til å komme til Norge mens søknaden behandles i UDI
- det blir enklere å få en foreløpig tillatelse mens søknaden behandles

Dette arbeidet har en høy prioritet. De fleste tiltakene vil imidlertid kreve lov- eller forskriftsendringer. Utlendingsdirektoratet har likevel på visse punkter fullmakt til å gjøre endringer innenfor dagens regelverk. Utlendingsdirektoratet har fått beskjed om å arbeide videre med dette, samtidig som departementet er i gang med nødvendige endringer på lov- og forskriftsnivå. Utkast til lov- eller forskriftsendringer vil bli sendt på høring. Jeg ønsker at de endringene som blir gjennomført, skal utprøves i et års tid og så evalueres.

Spørsmål nr. 227

Innlevert 13. februar 2001 av stortingsrepresentant Lisbet Rugtvedt

Besvart 21. februar 2001 av utenriksminister Thorbjørn Jagland

Spørsmål:

«Masseødeleggelsesvåpen som atomvåpen, kjemiske og biologiske våpen er et alvorlig internasjonalt sikkerhetsproblem. De utgjør et sikkerhetsproblem både i staters besittelse, og i hendene på terroristgrupper. Avskaffelse av slike våpen, og sikring mot de trusler de medfører, er derfor en svært viktig oppgave.

Vurderer Regjeringen å legge fram en egen stortingsmelding om disse utfordringene?»

Svar:

Jeg vil understreke at jeg deler den bekymring som kommer til uttrykk i spørsmålet. Masseødeleggelsesvåpen og ukontrollert spredning av disse representerer en av de alvorligste utfordringer verden står overfor i dag. Sammen med andre land og regjeringer arbeider vi over et bredt felt for å forby, ødelegge og forhindre spredning av slike våpen. For Regjeringen har dette arbeidet høyeste prioritet. Mye er oppnådd, men mye gjenstår også.

Siden 1997 har vi hatt en avtale som forbyr produksjon, utvikling, lagring og bruk av kjemiske våpen. Avtalen pålegger dessuten de stater som har slike våpen å tilintetgjøre dem. Vi vil bidra til at Russlands enorme arsenal av slike våpen blir ødelagt på en forsvarlig måte. Et omfattende apparat er etablert i Haag for å bidra til å sikre at avtalen overholdes.

Avtalen som forbyr biologiske våpen trådte i kraft i 1975, men vi mangler fortsatt et regime for å kontrollere at avtalen blir etterlevet. Forhandlinger om etablering av et slikt regime har pågått siden 1995. Norge deltar aktivt i disse forhandlingene, som forutsetningsvis skal slutføres innen utgangen av året.

På fjorårets tilsynskonferanse for ikke-spredningsavtalen (NPT) oppnådde man enighet om et sluttokumentet som bl.a. inneholder et handlingsprogram for kjernefysisk nedrustning. NPT er sammen med Prøvestansavtalen (CTBT) fra 1996 det viktigste multilaterale regimet for kontroll med kjernevåpen. Fra norsk side deltar vi aktivt i det pågående arbeidet med å etablere et kontrollapparat for å sikre etterlevelse av Prøvestansavtalen. Med et slikt apparat på plass, håper vi at også USA og Kina i likhet med de andre kjernevåpenstatene vil slutte seg til avtalen.

Når det gjelder kjernevåpen vil jeg også nevne det arbeid som har pågått i NATO gjennom den såkalte § 32-prosessen, med framleggelsen i desember i fjor av en omfattende rapport om NATOs arbeid for nedrustning og ikke-spredning. På dette området spiller også resultatet av de bilaterale forhandlingene mellom USA og Russland en vesentlig rolle (SALT, START I og II). Vi oppfordrer de to landene til snarest mulig å bli enige om iverksettelse av START III- forhandlinger, som vil sikre ytterligere nedskjæringer i kjernevåpenene.

Fortsatt gjenstår selvsagt store utfordringer, blant annet med å følge opp de prosessene som er nevnt ovenfor. Bevegelse i de fastlåste forhandlingene under Nedrustningskonferansen i Genève vil for eksempel være avgjørende for å kunne iverksette handlingsprogrammet fra NPT-konferansen.

Vi står også overfor det mer grunnleggende spørsmålet om hvordan vi skal kunne eliminere årsaken til at land har eller vil skaffe seg masseødeleggelsesvåpen. Tiltak for å etablere internasjonale sikkerhets- og samarbeidsordninger på et bredt felt må gå hånd i hånd med tiltak innenfor nedrustning og ikke- spredning.

Bare gjennom en slik bred tilnærming kan vi ha håp om kunne håndtere den utfordring masseødeleggelsesvåpnene representerer.

Det foreligger i dag omfattende dokumentasjon om masseødeleggelsesvåpnene og den sikkerhetsutfordring de representerer. Fra norsk side vil vi fortsette vårt aktive engasjement for å håndtere denne utfordringen, basert på den omfattende kunnskap som foreligger både om utfordringen og de bakenforliggende årsaker. Jeg vil på hensiktsmessig måte sørge for at Stortinget blir informert og får anledning til brede drøftinger om disse viktige spørsmålene.

Spørsmål nr. 228

Innlevert 14. februar 2001 av stortingsrepresentant Petter Løvik

Besvart 22. februar 2001 av utenriksminister Thorbjørn Jagland

Spørsmål:

«Det ligg no føre planer om å transportere japansk atomavfall langs norskekysten og gjennom Nordaustpassasjen. Sjølv det som til vanleg vil vere eit mindre uhell kan medføre ei miljøkatastrofe for kyst-Norge og for dei rike fiskeressursane.

Kan og vil utanriksministeren ta initiativ til å få stoppa desse planane?»

Grunngjeving:

Planane går ut på å frakte repressert atombrensel med plutonium og høgradioaktivt avfall frå anlegg i England og Frankrike, opp langs norskekysten, forbi fiskefelt i Norskehavet og Barentshavet og gjennom den sårbare naturen i Nordaustpassasjen. Transporten skjer i dag gjennom Panamakanalen, rundt Sør-Amerika eller rundt Sør-Afrika og Australia. Grunnen til at ei ny rute gjennom Nordaustpassasjen no blir vurdert er både ei halvering av avstand og transporttid og sterk politisk motstand frå dei landa som hittil har vore trua av denne transporten.

Nordaustpassasjen er i dag ikkje rekna som eit kommersielt brukbart alternativ for vanleg godstransport. Men ettersom den politiske motstanden mot transport av atomavfall frå landa langs ei alternativ rute er sterk og aukande, vil Nordaustpassasjen stå fram som eit alternativ.

Russland vil ha økonomiske fordeler av slik transport, m.a. gjennom oppdrag til dei store atomisbrytarane som i dag har få oppdrag. USA er den tredje kyststaten som kan bli berørt (Alaska), og eg veit lite om korleis styresmaktene der stiller seg.

Konsekvensane av uhell kan bli katastrofale for befolkning og ressursgrunnlag. Det er svært viktig at norske styresmakter no går sterkt på banen for å få stoppa desse planane.

Svar:

Planane om transport av atomavfall langs norskekysten, som har vore omtalt i forskjellige media den siste tida, vekker uro. Dette ga òg miljøvernministeren uttrykk for i sitt svar til Stortinget 31. januar. Den norske kysten er lang og verhard, og frakt av eit så risikabelt materiale som atomavfall vil kunne vere eit alvorleg trugsmål mot både menneske og marine ressursar. Det er i denne samanhengen viktig å vere merksam på at Noreg og Russland samarbeider nært om forvaltninga av fiskeressursane i Barentshavet.

Vi har gjort undersøkingar hjå styresmaktene i dei aktuelle avskiparlanda, samt i Russland. Etter det vi har fått opplyst, er ikkje styresmaktene verken i Frankrike, Storbritannia, Japan eller Russland involverte i planar om transport av atomavfall langs norskekysten og gjennom Nordaustpassasjen. Mykje tyder på at det førebels berre er kommersielle interesser i nokre av landa som diskuterer slik transport. Etter det vi har grunn til å tru, er desse diskusjonane på eit tidleg stadium.

Likevel er dette ei sak vi må ta alvorleg. Statssekretæren i Miljøverndepartementet, Stein Lier Hansen, uttrykte sterk uro for ein eventuell atomtransport langs norskekysten då han vitja sin russiske kollega Aleksej Porjadin 30. januar i Moskva. Dei blei samde om å følgje opp saka i det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet. Kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad gjentok norsk uro for dei omtalte planane om atomtransport i sitt møte med den russiske viseministeren for naturressursar og Guvernøren i

Murmansk fylke 5. februar. Under Miljøvernministermøtet i København 20. februar blei òg dette spørsmålet diskutert, og dei nordiske miljøvernministrane var samde om å følgje utviklinga i saka nøye, og protestere mot slik transport. Regjeringa legg opp til å nytte alle høve i framtidige møter med russiske styresmakter for å formidle vår negative haldning til transport av atomavfall langs norskekysten. Eg tek sjølv sikte på å diskutere spørsmålet med min russiske kollega under dei bilaterale samtalanane i samband med Barentsrådsmøtet i Murmansk 14.-15. mars.

Ei av årsakene til at aktørane på markedet søker nye ruter, er dei strenge miljørestriksjonane på dei til no brukte rutene. I tillegg til den politiske motstanden, vurderer Regjeringa difor kva som kan gjerast for å auke kontrollen av farvatna utanfor norskekysten, slik at norsk miljølovgjeving kan anvendast lenger ut enn no. Som nemnt av miljøvernministeren og meg i Stortinget 31. januar, vurderer vi ei rekkje tiltak. Desse omfattar mellom anna:

- betre overvaking og varsling
- auka bruk av såkalla farledstiltak, som påbydde seilingsleder og losplikt
- betre sjøkart
- utviding av territorialfarvatnet frå 4 til 12 nautiske mil.

Regjeringa vil følgje utviklinga av denne saka nøye, og gjere det klart for både russiske styresmakter og styresmaktene til andre involverte land kva Noreg meiner om transport av atomavfall i så vanskelege farvatn som norskekysten og Nordaustpassasjen. Samstundes vil vi gjere det vi kan for å betre kontrollen over miljøet langs vår eigen kyst.

Spørsmål nr. 229

Innlevert 15. februar 2001 av stortingsrepresentant **Petter Løvik**

Besvart 20. februar 2001 av kommunal- og regionalminister **Sylvia Brustad**

Spørsmål:

«Ei fiskeindustribedrift i Ålesund har akutte problem med å skaffe nok arbeidskraft og vil derfor gi arbeid til 20 ukrainarar i ein 3-6 månaders periode. Etter 6 mnd. behandlingstid avslår UDI søknaden. Meiner statsråden det er noko gale med regelverket eller tolkinga av dette når det gir seg slike urimelege utslag, og meiner ho saksbehandlingstida er akseptabel?

Vil statsråden ta noko initiativ for å få UDI til å sjå på saka på nytt?»

Svar:

Når det gjelder spørsmålet om det er urimelig at søknadene resulterte i avslag, er dette vanskelig å ta stilling til uten å kjenne enkeltsakene, og vite hvordan avslagene er begrunnet. Det fremgår ikke av spørsmålet om utlendingene fikk avslag på formelt grunnlag, fordi de hadde fremmet søknad fra Norge, eller om de fikk avslag fordi de ikke fylte utlendingsforskriftens vilkår for tillatelse. Et avslag på realitetsbehandling av søknaden blir resultatet blant annet når forskriftens krav til arbeidsvilkår ikke er oppfylt, når utlendingen ikke har nødvendig kompetanse, eller når det av arbeidskraftmyndighetene blir ansett mulig å fylle stillingene ved innenlandsk arbeidskraft. Idet fiskeindustribedriften ønsket så mange som 20 personer, legger jeg til grunn for svaret mitt at det dreier seg om ufaglært arbeidskraft.

Det er i utgangspunktet ikke mulig å få arbeidstillatelse på grunnlag av et arbeidsforhold i Norge, om ikke utlendingen fyller ett av alternativene i utlendingsforskriftens bestemmelser om innvandringsregulerende vilkår. Når det gjelder ufaglærte arbeidstakere er det da som hovedregel én bestemmelse som er aktuell, og det er den som hjemler den såkalte sesongarbeidstillatelsen. Sesongarbeidstillatelsen gis til utlending som skal arbeide i inntil tre måneder innen typisk sesongregulert virksomhet eller i forbindelse med ordinær ferieavvikling. Etter endringen av denne bestemmelsen fra 1. april 2000 kan sesongarbeidstillatelse gis hele året, mens det tidligere bare var mulig fra 15.mai - 31.oktober. Om fiskeindustrien er sesongpreget, skulle det være mulig å få tre måneders tillatelse på bakgrunn av denne bestemmelsen, om arbeidsbehovet ikke kan dekkes ved innenlandsk arbeidskraft. Jeg vil for øvrig bemerke at jeg har inntrykk av at flere fiskeforedlingsbedrifter har vært tilfreds med asylsøkere som arbeidstakere. Disse gis som hovedregel midlertidig arbeidstillatelse når de registrerer seg som asylsøkere, og kan arbeide frem til søknaden om asyl er endelig avgjort.

Det er dessverre et faktum at saksbehandlingstiden for de fleste søknadskategorier for tiden er alt for lang. Jeg ønsker derfor å forenkle regelverk og prosedyrer som gjelder søknader om tillatelser til opphold og arbeid i Norge. Den primære målsettingen ved dette arbeidet er å få saksbehandlingstidene ned, samt å yte søkerne bedre service. For å få dette til, må alle sider av utlendingsregelverket vurderes. Dette betyr at vi blant annet må se på dagens regelverk når det gjelder fremsettelse av søknad, antall ledd i behandlingen, hvilket organ som bør behandle en søknad i første instans, samt om øvrige vilkår for tillatelse er hensiktsmessige i forhold til de målene vil ønsker å oppnå. Når det gjelder arbeidstillatelser spesielt, har jeg etablert en arbeidsgruppe på statssekretærnivå ledet av statssekretær Øystein Mæland i Justisdepartementet. Denne arbeidsgruppens mandat er blant annet hvordan man bedre kan legge til rette for økt rekruttering av

faglært arbeidskraft fra utlandet. Helt konkret kan det nevnes at det vurderes å gjennomføre ordninger med generelle retningslinjer når det gjelder vurdering av om stilling kan besettes ved innenlandsk arbeidskraft, istedenfor at dette skal vurderes individuelt i den enkelte sak, noe som bidrar til å forlenge saksbehandlingstiden.

Når det gjelder ufaglært arbeidskraft antar jeg at det også er ubrukte arbeidskraftressurser på det innenlandske markedet.

Parallelt med Mælandsgruppens arbeid pågår kontinuerlig arbeid i departementet med tanke på å forenkle dagens system.

Stortinget besluttet ved lov av 30. april 1999 nr. 22 om endringer i utlendingsloven å opprette Utlendingsnemnda. Ved denne beslutningen ble ansvaret for enkeltsaker flyttet ut av departementet. Samtidig besluttet Stortinget å gjøre endringer i departementets instruksjonsadgang, slik at departementet etter lovens ikrafttredelse 01.01.2001 verken kan instruere om lovtolking, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker. Dette er i dag situasjonen både i forhold til Utlendingsdirektoratet og den nyopprettede Utlendingsnemnda. Statsråden kan dermed ikke ta stilling i enkeltsaker lenger. Dette innebærer, med andre ord, at jeg ikke vil ta noe initiativ for å be om at UDI vurderer ovennevnte saker på nytt.

Spørsmål nr. 230

Innlevert 15. februar 2001 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 26. februar 2001 av finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Spørsmål:

«Fjordlink-Helminsen Skips AS driver kortrutetraffikk med begrenset tax-free salg mellom Fredrikstad og Strømstad. Flertallet i finanskomiteen Ap, Frp og H uttalte seg om saken i innstilling til Revidert nasjonalbudsjett 2000 med sikte på likebehandling av fergeselskaper "slik at sammenlignbare ruter kan få vurdert dispensasjon."

Fra hvilket tidspunkt vil statsråden følge EØS-reglene om likebehandling av fergeselskapene?»

Begrunnelse:

I dag er det bare Color Scandi Line som er gitt dispensasjon fra forbudet om å selge tax-free tobakk og alkohol. Andre fergeselskaper som Fjordlink-Helminsen Skips, Larvik-Strømstadlinjen og Bastø-Fosen vil konkurrere med Color Scandi Line på like vilkår. EØS-reglene tilsier at sammenlignbare ruter gis like vilkår. Departementet har også tidligere varslet at det er uheldig med forskjellsbehandling. Undertegnede stilte et likelydende spørsmål til skriftlig besvarelse til finansministeren 17. august 2000. Departementet uttalte i den forbindelse at det arbeidet med saken i samarbeid med det svenske Finansdepartementet. Videre ble det meddelt at saken har høy prioritet. Flere av selskapene som for eksempel Fjordlink-Helminsen Skips, forbereder nå sommersesongen hvor passasjertrafikken er høyest. De ønsker derfor å få klarlagt om Finansdepartementet vil åpne for en mer liberal dispensasjonspraksis og fra hvilket tidspunkt den eventuelt vil gjelde.

Svar:

Den nordiske provianteringsoverenskomsten mellom Norge, Danmark, Finland og Sverige av 16. desember 1968 regulerer i hvilken utstrekning det kan skje en tildeling av ubeskattede varer til salg og servering av passasjerer på passasjerfartøy som går i regulær rutetraffikk mellom avtalepartene. Proviante-
ringsoverenskomsten skiller mellom korte og lange ruter, jf. artikkel 3. Passasjerferger som trafikkerer på korte ruter kan kun proviantere tobakkvarer og sjokolade- og sukkervarer for salg til passasjerer toll- og avgiftsfritt. Ferger som trafikkerer lange ruter kan i tillegg proviantere alkoholholdige drikkevarer, kosmetikk og lignende.

Det er trukket en linje mellom Risør og Lysekil, og ferger som går mellom norske og svenske havner innenfor dette området anses som korte ruter. Denne definisjonen er lagt til grunn både av norske og svenske myndigheter, og fremgår av Finansdepartementets forskrift 26. mai 1978 nr. 12 om tollfrihet for reiseutstyr § 6. Dette innebærer at fergeruten mellom Fredrikstad - Strømstad anses som kort.

I 1987 ble det gitt en dispensasjon fra regelverket til Scandi Line på fergeruten Sandefjord - Strømstad, slik at ruten ble ansett som lang. En av forutsetningene for dispensasjonen var at Scandi Line skulle drive alminnelig fergedrift på strekningen. Det ble uttrykkelig presisert overfor fergeselskapet at fergenes primær oppgave skulle være å transportere vogntog og biler mellom Norge og Sverige.

Finansdepartementet har i perioden 1990 - 1998 avslått til sammen 8 søknader om utvidet adgang til tax free salg.

I tilknytning til St.meld. nr. 2 Revidert nasjonalbudsjett 2000 uttalte Finansdepartementet at dagens forskjellsbehandling er uheldig. Finanskomiteens flertall sluttet seg på denne bakgrunn til det arbeid som pågår i forhold til det svenske finansdepartementet, med sikte på en likebehandling av fergeselskap på samme eller tilsvarende strekninger, slik at sammenlignbare ruter kan få vurdert dispensasjon, jf. Budsjettinnst. S. II (1999-2000) Innstilling fra finanskomiteen om Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Jeg kan opplyse om at det norske Finansdepartement har nær kontakt med det svenske Finansdepartement med sikte på konkrete regelverksendringer i tråd med uttalelsen fra finanskomiteens flertall.

I svar på ditt spørsmål nr. 425 i 2000, anså jeg det ikke riktig å være konkret i forhold til hvilket tidspunkt det vil komme endringer på dette området. Jeg kan heller ikke denne gang angi noe bestemt tidspunkt for når det vil skje endringer for adgangen til å selge tax free på korte ruter og viser til at spørsmålet også berører Sverige.

Inntil det har skjedd en nærmere avklaring, finner ikke Finansdepartementet å kunne gi ytterligere dispensasjoner. Helminsen Skips A/S mottar i disse dager svar på sin søknad i samsvar med dette, jf. vedlagte kopi av brev til rederiet.

Vedlegg til svar:

ANMODNING OM UTVIDET ADGANG TIL TAX FREE SALG PÅ RUTER MELLOM NORGE OG SVERIGE

Jeg viser til Deres brev av 27. mars 2000. Finansdepartementet har også mottatt Deres brev av 7. februar 2001.

I brevene er det anført at Helminsen Skips A/S' ferge på strekningen Fredrikstad - Strømstad blir for skjellsbehandlet av Finansdepartementet med hensyn til adgangen til tax free salg i forhold til Color Scandi Lines ferger på strekningen Sandefjord - Strømstad.

Den nordiske provianteringsoverenskomsten mellom Norge, Danmark, Finland og Sverige av 16. desember 1968 regulerer nærmere i hvilken utstrekning det kan skje en tildeling av ubeskattede varer til salg og servering av passasjerer på passasjerfartøy som går i regulær rutetrafikk mellom avtalepartene. Provisjonsoverenskomsten skiller mellom korte og lange ruter, jf. artikkel 3. Passasjerferger som trafikkerer på korte ruter kan kun proviantere toll- og avgiftsfritt med tobakksvarer og sjokolade- og sukkervarer for salg til passasjerer, mens ferger som trafikkerer lange ruter i tillegg kan proviantere med alkoholholdige drikkevarer, kosmetikk ol.

Det er trukket en linje mellom Risør og Lysekil, og ferger som går mellom norske og svenske havner innenfor dette området anses som korte ruter. Denne definisjonen er lagt til grunn både av norske og svenske myndigheter, og framgår også av Finansdepartementets forskrift 26. mai 1978 nr. 12 om tollfrihet for reiseutstyr og reisegods § 6. Dette innebærer at fergeruten Fredrikstad - Strømstad anses som kort.

I 1987 ble det gitt en dispensasjon fra regelverket til Scandi Line på fergeruten Sandefjord - Strømstad, slik at ruten ble ansett som lang. En av forutsetningene for dispensasjonen, var at Scandi Line skulle drive alminnelig fergedrift på strekningen. Det er uttrykkelig presisert overfor fergeselskapet at fergenes primær oppgave skal være å transportere vogntog og biler mellom Norge og Sverige. I dette må det også ligge en forutsetning om helårs fergedrift og at det er gjennomgangstrafikk på strekningen av en viss størrelse.

Finansdepartementet har i perioden 1990 - 1998 avslått til sammen 8 søknader om utvidet adgang til tax free salg.

I tilknytning til St.meld. nr. 2 Revidert nasjonalbudsjett 2000 uttalte Finansdepartementet at dagens forskjellsbehandling er uheldig. Finanskomiteens flertall sluttet seg på denne bakgrunn til det arbeid som pågår i forhold til det svenske finansdepartementet, med sikte på en likebehandling av fergeselskap på samme eller tilsvarende strekninger, slik at sammenliknbare ruter kan få vurdert dispensasjon jf. Budsjettinnst. S. II (1999-2000) Innstilling fra finanskomiteen om Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Inntil videre og inntil det har skjedd en nærmere avklaring, finner ikke Finansdepartementet å kunne gi ytterligere dispensasjoner.

Spørsmål nr. 231

Innlevert 16. februar 2001 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. februar 2001 av utenriksminister Thorbjørn Jagland

Spørsmål:

«I svar på spørsmål frå underteikna den 18.12.00 seier Regjeringa at Grunnloven ikkje er til hinder for at norsk militært personell kan bli stilt under andre land sin kommando. Regjeringa meiner at tilhøvet til Grunnloven ikkje stiller seg annleis om "... norske styrker skal delta i en styrke ledet av en organisasjon som Norge ikkje er medlem av, slik som EU.»

Kva grunnlag byggjer Regjeringa denne vurderinga på, og har Regjeringa innhenta juridiske vurderingar av dette spørsmålet?»

Svar:

Forsvarsministeren har anmodet meg om å besvare spørsmål nr. 231 av 15. februar 2001 som er rettet til ham, ettersom det er en oppfølging av det svar jeg på vegne av Regjeringen ga 18. desember 2000 på spørsmål nr. 117 av 7. desember samme år.

Grunnlaget for de vurderinger som ble foretatt i forbindelse med besvarelsen av representanten Langelands spørsmål nr. 117 var særlig de stortingsdokumenter som jeg refererte til i mitt svar av 18. desember 2000. I disse dokumentene gjengis mange av de viktigste rettskildene for vurdering av den aktuelle Grunnlovsbestemmelsen, nærmere bestemt bestemmelsens historie, konstitusjonell praksis og juridisk teori. Betenkningsrapporter av grunnlovsekspertene og Justisdepartementets lovavdeling er også omtalt i enkelte av disse stortingsdokumentene.

Svaret ble forberedt i Utenriksdepartementets Rettsavdeling, med bidrag fra Forsvarsdepartementet og i samråd med Utenriksdepartementets rådgiver i folkerett, professor dr. juris. Carl August Fleischer.

Spørsmål nr. 232

Innlevert 16. februar 2001 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 21. februar 2001 av helseminister Tore Tønne

Spørsmål:

«Statens helsetilsyn kom den 26. januar d.å. med en rekke pålegg til Finnmark fylkeskommune. Flere av påleggene dreide seg om gjennomføring av tiltak uten opphold. Fylkeskommunen har imidlertid ikke klart å etterkomme påleggene, og noen løsninger synes heller ikke i sikte.

Vil helseministeren nå gripe inn, eventuelt gjennom at fylkeskommunen fratras ansvaret for denne tjenesten, slik at tjenesten i stedet settes under statlig administrasjon?»

Begrunnelse:

Det har utviklet seg til en konflikt og en tillitskrise mellom Finnmark fylkeskommune og flere av Finnmarks kommunene, som også har praktiske konsekvenser i hverdagen i disse kommunene. Såvel ordførerne samt fagpersonellet i kommunene opplever slitasje, og man frykter at en uavklart situasjon over tid kan medføre at man taper verdifullt fagpersonell, som det fra før av er vanskelig nok å rekruttere til disse kommunene. I tillegg kommer at tjenestens mangler er så graverende at Statens helsetilsyn har beskrevet at liv og helse er i fare så lenge disse ikke utbedres.

Svar:

I mitt brev av 06.02.2001 til Stortinget ga jeg uttrykk for at jeg ikke vil gripe inn i en sak som er å anse som et forhold mellom Finnmark fylkeskommune og Statens helsetilsyn. Dette er fortsatt tilfelle. I henhold til det avtalte leverte Finnmark fylkeskommune 19. ds. sin redegjørelse til Helsetilsynet for hvordan de pålegg tilsynet har gitt, blir imøtekommet. Helsetilsynet har nå denne redegjørelsen til vurdering og vil om kort tid avgjøre om påleggene er oppfylt.

Det er derfor ikke aktuelt å frata fylkeskommunen ansvaret for tjenesten, og sette den inn under statlig administrasjon. Jeg forutsetter at Finnmark fylkeskommune og Statens helsetilsyn kommer frem til en snarlig løsning, slik at ambulansetjenesten i Finnmark tilfredsstillende normale krav til faglig forsvarlighet.

Spørsmål nr. 233

Innlevert 16. februar 2001 av stortingsrepresentant Oddvard Nilsen

Besvart 26. februar 2001 av samferdselsminister Terje Moe Gustavsen

Spørsmål:

«I St.prp. nr. 1 (2000-2001) varslet Samferdselsdepartementet at BaneTele skal omdannes til aksje-

selskap.

Når vil denne omdannelsen være gjennomført?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) varslet Samferdselsdepartementet at det tas sikte på å fremme forslag for Stortinget om utskilling av Jernbaneverkets forretningsenhet BaneTele til eget aksjeselskap. Den infrastrukturen som BaneTele i dag forvalter, har vesentlige sikkerhetsmessige funksjoner i forhold til driften av jernbanenettet. Før BaneTele kan skilles ut til eget aksjeselskap må det derfor gjøres en vurdering av hvilke sikkerhetsmessige konsekvenser en slik utskillelse vil ha for jernbanedriften. Dersom en endret tilknytningsform for BaneTele skulle vise seg å ha negative sikkerhetsmessige konsekvenser, må det samtidig med en evt. selskapsetablering gjennomføres nødvendige tiltak, slik at den sikkerhetsmessige standarden på jernbanen ikke påvirkes negativt. Etter pålegg fra departementet er Jernbaneverket, i samråd med Statens jernbanetilsyn, nå i ferd med å gjennomføre en slik risikoanalyse. Saken vil bli vurdert fremmet for Stortinget etter at en slik analyse er vurdert.

Spørsmål nr. 234

Innlevert 19. februar 2001 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 28. februar 2001 av utviklingsminister Anne Kristin Sydnes

Spørsmål:

«Det norske bistandsfondet NORFUND er et viktig instrument i vårt arbeid for fattigdomsbekjempelse. NORFUND har nå inngått et joint venture samarbeid med britiske CDC - Commonwealth Development Corporation Capital Partners - for forvaltning av fond.

Hva innebærer dette for fattigdomsorienteringen i NORFUNDs aktiviteter og for satsningen inn mot mindre prosjekter, mikrokreditter o.l.?»

Begrunnelse:

I Aftenposten i dag, mandag den 19. februar, står det at det norske bistandsfondet NORFUND går sammen med det britiske fondet CDC, og oppretter et joint venture-fond som tilbyr risikokapital til kommersielle prosjekter i utviklingsland. I Aftenposten kommer det fram at det fra norsk side vil bli kanalisert inntil 50 millioner dollar inn i det nye joint venture-selskapet innen de nærmeste fem år. Gjennom omleggingen av næringslivsordningene, som ble gjort i statsbudsjettet for 2001, antok stortingsflertallet at NORFUNDs aktiviteter innrettes slik at innsats i forhold til mindre prosjekter, mikrokreditter o.l. ikke reduseres, og at fattigdomsorienteringen ikke svekkes.

Svar:

NORFUND benytter hovedsakelig to strategier i sin virksomhet;

- 1) Direkteinvesteringer i joint ventures sammen med et norsk selskap, og
- 2) Deltakelse i lokale investeringsfond.

Lokale investeringsfond bidrar med risikokapital direkte i det enkelte utviklingsland og er, i tillegg til å øke finansieringsmulighetene for det lokale næringslivet, også med på å bygge opp lokal kompetanse både innenfor prosjektutvikling og finansiering. Innsatsen gjennom lokale investeringsfond er særlig viktig for å yte finansiering til mindre prosjekter og har spesiell relevans for små og mellomstore bedrifter.

Dette var grunnlaget for at jeg i min redegjørelse til Stortingets utenrikskomite 30.11.00 nettopp viste til at fondet gjennom denne siden av sin virksomhet bidrar med risikokapital til småbedrifter og mikrokredittinstitusjoner.

NORFUNDs samarbeid med den britiske søsterorganisasjon CDC har blant annet sprunget ut fra NORFUNDs fokus på lokale investeringsfond. CDC var og er en betydelig global investor i slike fond. NORFUND innledet tidlig et samarbeid med CDC gjennom investeringer i lokale fond sammen med CDC. NORFUND har siden 1998 investert 301 mill. kroner i lokale og regionale investeringsfond. Gjennom det annonserte samarbeidet har NORFUND valgt å utvide og formalisere sitt samarbeid med CDC.

For NORFUND innebærer det utvidede samarbeidet med CDC først og fremst en god mulighet til å få del i et solid nettverk for investeringer i små og mellomstore bedrifter i utviklingsland. Jeg har også notert meg

at fondene NORFUND skal delta i forvaltningen av, er konsentrert i de fattigste landene. Det felles forvaltningsselskapet har 10 datterselskaper i henholdsvis Tanzania, Zambia, Kenya, Zimbabwe, Ghana, Mauritius/Madagaskar, Mosambik, Sentral-Amerika (regionalt), Papua Ny Guinea/Stillehavsøyene og Sri Lanka. Min vurdering er derfor at samarbeidet med CDC styrker den siden ved NORFUNDs virksomhet som støtter mindre prosjekter og som mest direkte bidrar til fattigdomsreduksjon. Gjennom det utvidede samarbeidet med CDC vil man dessuten få økt tilfang av både prosjekter og tilgjengelig risikokapital som også kan være aktuelle for norsk næringsliv og norske investorer.

Samarbeidet mellom NORFUND og CDC gjelder forvaltningen av 15 lokale investeringsfond i de 10 ovennevnte land og områder, hvorav NORFUND tidligere har investert i fire av disse fondene. I tillegg har NORFUND gitt uttrykk for at de planlegger investeringer i størrelsesorden 450 mill. kroner i nye fond de neste fem år - innenfor rammen av samarbeidsavtalen. I sin langsiktige planlegging må NORFUND naturligvis ta nødvendige forbehold knyttet til vedtak i Stortinget.

NORFUND er en del av vårt samlede virkemiddelapparat, og kapitaltilførselen vil fortløpende bli vurdert i lys av vårt ønske om å skape lønnsomme og levedyktige investeringer i utviklingsland. Den nye alliansen muliggjør en større norsk satsning på fattigdomsbekjempelse gjennom næringsutvikling i utviklingslandene.

Spørsmål nr. 235

Innlevert 20. februar 2001 av stortingsrepresentant Terje Johansen

Besvart 28. februar 2001 av finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Spørsmål:

«Ifølge medieoppslag har Posten BA foreslått en forenkling i fortollingen av småsendinger fra utlandet. Dette forslaget vil kunne gjøre innførsel av småsendinger betydelig enklere, raskere og rimeligere. Det er videre fremkommet opplysninger om at finansdepartementet går imot denne ordningen.

Kan finansministeren redegjøre for denne saken, og hvis de opplysninger som er kommet fram er korrekte, ta en ny vurdering av dette forenklingforslaget?»

Begrunnelse:

Dersom finansdepartementet ikke ønsker en forenkling av hensyn til faren for manglende gebyrinntekter, vil jeg minne om at mva. på småsendinger ble innført for å beskytte norske arbeidsplasser innen bl.a. fotobransjen, ikke for å øke statens inntekter. Når bl.a. utenlandske fotobedrifter ikke lenger kan annonsere priser som ligger ca. 20% under konkurrerende norske, er det opprinnelige målet ivarettatt.

Svar:

Posten Norge BA foreslo en forenkling i fortollingen som hovedsakelig gikk ut på at postordrepakker fra utlandet med verdi under 200 kroner skulle kunne sendes direkte til mottaker i Norge. Det skulle da være mottakers plikt å deklare varen overfor tollvesenet og å innbetale påløpt toll og avgift.

Finansdepartementet kunne ikke gå inn for dette forslaget av kontrollmessige hensyn. Jeg anser det uheldig å ha en ordning som innebærer at tollvesenet må reise hjem til mottaker for å kontrollere varen de har mottatt. Jeg er av den oppfatning at det i stedet bør arbeides for en fremtidsrettet løsning, der også varesendinger med verdi over 200 kroner omfattes av et enklere og billigere fortollingssystem. Faren for manglende gebyrinntekter har ikke vært noe hensyn fra departementet i denne saken.

Som kjent vil Finansdepartementet fra 1. mars 2001 endre regelverket, slik at varer som er et ledd i postordresalg vil være unntatt fra innførselsmerverdiavgift dersom de har en verdi under 200 kroner. Jeg anser dermed saken så langt for løst, for så vidt gjelder småsendingene.

Arbeidet med å finne en langsiktig og fremtidsrettet løsning for fortollingsrutiner som også omfatter sendinger med verdi over 200 kroner vil imidlertid fortsette i departementet med høy prioritet. Jeg har tro på at vi skal finne gode løsninger på dette området.

Spørsmål nr. 236

Innlevert 20. februar 2001 av stortingsrepresentant Vidar Kleppe

Besvart 28. februar 2001 av landbruksminister Bjarne Håkon Hanssen

Spørsmål:

«Kan landbruksministeren garantere norske forbrukere at norske kyllinger er fri for de velferdsproblemer som er dokumentert i Sverige og resten av Europa, og at norsk dyrevernlov således blir overholdt på dette punkt?»

Begrunnelse:

I Sverige er det nettopp avdekket at en stor andel av alle slaktekyllinger lider av benfeil. De vanligste benfeilene er leddproblemer, og disse påfører dyrene så store smerter at bare 36,5 % av kyllingene klarer å bevege seg normalt. EUs veterinære komité publiserte i mars 2000 en rapport som gjennomgår all tilgjengelig forskning om slaktekylling. Rapporten konkluderte med at "benfeil er en rekke andre velferdsproblemer hos slaktekylling, bl. a. hudlidelser, akutt hjertestans, luftveislidelser og konstant sultfølelse. Rapporten fastslår at velferdsproblemene i stor grad er knyttet til selektert avl, som har fokusert alt for sterkt på rask tilvekst. Nyere forskning viser også at kyllingene opplever sterke smerter i beina når de blir hengt opp på slaktelinjen. Det genetiske materialet er likt i Europa, fordi avlen styres av internasjonale avlsfirmaer. Også oppdrettsbetingelsene og opphengingen på slaktelinjen foregår i all hovedsak på samme måte over hele Europa. Dette betyr at de problemene som europeisk forskning dokumenterer, etter all sannsynlighet finnes i Norge også. Norsk dyrevernlov bestemmer at avl som gjør dyret uskikket til å utføre normal adferd, og som påfører dyret unødig

lidelse, er forbudt. Statens dyrehelsetilsyn er nå inne i avsluttende fase med arbeidet til ny fjørfeforskrift, men ingen av disse spørsmålene er likevel forsøkt regulert i forskriften.

Svar:

Slaktekyllingproduksjonen i Norge bygger på de samme genetiske linjene som i de fleste andre land i Europa, herunder Sverige. Det vil si at det er store internasjonale firmaer som driver dette avlsarbeidet. Det er ikke lenger noen nasjonal avl på slaktekylling i Norge, og det er vanskelig å se for seg at det på nytt vil kunne etableres norsk avl som kan ta opp konkurransen med det importerte avlsmaterialet.

I Sverige har det vært en omfattende vitenskapelig undersøkelse av slaktekylling som har avdekket mange problemer i produksjonen. I Norge er det ikke, det jeg kjenner til, gjennomført tilsvarende undersøkelser vedrørende forekomsten av problemer med bein, kartlegging av bevegelsesmønster og hudkvalitet hos slaktekylling. Det er imidlertid viktig å være klar over at ikke bare dyras genetiske status, men også miljø og føring har stor betydning for dyras velferd.

Tilsyn i kyllingoppdrett etter dyrevernloven medfører praktiske problemer pga. det store dyretallet i den enkelte besetning. Informasjon fra Statens dyrehelsetilsyn tyder imidlertid på at tilstanden i Norge ikke er slik som undersøkelsen har avdekket i Sverige.

Dette kan bl.a. ha å gjøre med den korte framføringstida i Norge, som medfører lette og unge dyr som ikke rekker å vise en del av de skadene vi kan se i andre europeiske land. Dette har sammenheng med det norske markedets etterspørsel etter kylling på ca 900 g råvekt.

Forholdene per i dag, og utviklingen fra tidligere år kan følges gjennom slaktestatistikken ved kjøttkontrollen. Dødeligheten for norsk slaktekylling går stadig ned, og var i gjennomsnitt for år 2000 3,1 % fra 0 - 32,3 dagers alder, som er en gjennomsnittlig slaktealder her i landet. Norsk statistikk fra slakteriene viser at utviklingen helsemessig er positiv, og at andelen kassasjoner ved kjøttkontrollen på slakteriet i år 2000 var kun 0,01% for beinlidelser og 0,03% for hudlidelser. Luftveislidelser sees nesten aldri. Totalt ble 0,87 % dyr kassert på grunn av sykdomsrelaterte forhold, de fleste kassasjonene skyldes tarminfeksjoner og følger av dette. Disse tallene inkluderer ikke dyr med mindre ytre skader, skader som i hovedsak oppstår ved opplasting og inntransport til slakteriene. Tallene signaliserer imidlertid at andelen slaktekyllinger med dårlig velferd underveis i produksjonsperioden er svært lav her i landet.

Oppdrett av slaktekylling er en intensiv produksjonsform. Kravet til tilvekst, førutnyttelse og kostnadseffektivitet gjør at produksjonen er meget sårbar. Dette er derfor problemstillinger som myndighetene og næringen tar på alvor og som det må arbeides med i flere sammenhenger for å motvirke en negativ utvikling. Forslag til ny fjørfeforskrift som nå har vært på høring, regulerer en rekke forhold som er av stor betydning for dyrevelferden i fjørfekjøttproduksjonen, bl.a. krav til daglig tilsyn, dyretetthet, ventilasjon, luftkvalitet, føring, troplass, synkronisert hvile gjennom mørkeperioder samt fraskillelse/ avliving av sjuke/skadde dyr.

Norsk fjørfenæring arbeider i samarbeid med andre husdyrorganisasjoner i disse dager med en handlingsplan for dyreomsorg som inneholder en rekke av de samme elementer. Denne handlingsplanen skal legges fram til sommeren.

I tillegg tas det sikte på å legge fram en stortingsmelding om dyrevelferd i løpet av 2002, der ulike sider ved alt dyrehold vil bli vurdert.

Det er viktig at vi fokuserer på disse forholdene slik at vi kan opprettholde en norsk produksjon av slaktekylling her i landet innenfor de etiske krav som dyrevernsloven setter. I motsatt fall kan vi kunne komme i den situasjon at slaktekylling må importeres fra andre land med lavere dyrevernmessig standard, og der dyrematerialet er det samme som det vi bruker her i landet.

Spørsmål nr. 237

Innlevert 20. februar 2001 av stortingsrepresentant Thore Aksel Nistad

Besvart 28. februar 2001 av samferdselsminister Terje Moe Gustavsen

Spørsmål:

«Randsfjordfergen i Gran kommune binder sammen Rv 34 og Rv 245 (Horn - Tangen). Kaianlegget er også en del av riksvegnettet, mens driftsunderskuddet belastes Gran kommune.

Er det vanlig praksis at en kommune skal dekke underskuddet på ferger som går mellom to riksveger eller er dette ett statlig ansvar?»

Begrunnelse:

Randsfjordfergen går i dag mellom Tangen og Horn i Oppland Fylke. Fergen frakter ca. 53 000 passasjerer og 21 000 kjøretøyer årlig. Eneste tilskudd er 100 000 kroner ifra Oppland fylke, enda ingen av veiene er fylkesveier. Fergen binder derimot to riksveger sammen og er en viktig forbindelse fra Nes i Ådal til Bjonevika og ferje over Randsfjorden. Fergen binder sammen lokalsteder på begge sider av Randsfjorden og uten fergen vil alle trafikk få meget lang omkjøringsveg om Jevnaker. Dette vil være uholdbart for lokalsamfunn og arbeidspendling i området. Driftsunderskuddet som Gran kommune i dag dekker er på omlag 1 mill. kroner. Randsfjordfergen er i dag Norges eneste regulære helårsferge på innsjø.

Det ville være av interesse å få vite om det er vanlig at driftsunderskudd på ferger som går mellom to riksveger dekkes av kommunene andre steder i landet.

Svar:

Både i 1979 og i 1988 har tverrsambandet mellom riksveg 34 (tidligere Rv 35) på østsiden av Randsfjorden og E16 (tidligere E68) ved Sperillen (Bjonevika) inkl. ferjesambandet Horn-Tangen blitt søkt tatt opp som riksveg. Begge gangene ble søknadene avslått. Begrunnelsen for avslagene var at sambandet har mest lokal interesse. Trafikken på tverrsambandet mellom Bjonevika på vestsiden av Randsfjorden og Bjonevika var i tillegg liten (årsdøgntrafikk (ÅDT) mindre enn 200). Videre fant en at sambandet heller ikke oppfylte de krav til befolkningsgrunnlag som stiltes for opptak som riksvegsamband.

Vegdirektoratet opplyser at trafikken på fylkesvegen mellom Bjonevika (Rv 245) og Bjonevika (E16) fortsatt er under 200 ÅDT, og for ferjesambandet er trafikken ca. 55 kjøretøy pr. døgn og 150 passasjerer pr. døgn. Ferjekaiene og tilførselsvegene fra hhv. Rv 34 på østsiden av Randsfjorden og Rv 245 på vestsiden av Randsfjorden er fylkeskommunale. Jeg har videre fått opplyst fra Vegdirektoratet at ferjesambandet er spesielt i nasjonal sammenheng ved at det går mellom to riksveger (Rv 34 og Rv 245 på hver side av Randsfjorden). Sambandet tjener imidlertid ikke i særlig grad som sammenknytningsåre for trafikkstrømmene på de to riksvegene, jf. opplysningene ovenfor om at trafikken i sambandet er liten.

Sambandet synes fortsatt å ha mest lokal interesse. Dette understrekes også av at sambandet er et kommunalt samband og ikke tatt opp av Oppland fylkeskommune som et fylkeskommunalt samband. Vegdirektoratet konkluderer med at det ikke kan se at det har fremkommet nye opplysninger som endrer tidligere standpunkt til spørsmålet om å omgjøre sambandet til et riksvegsamband. Det synes ikke å være grunnlag for å omgjøre Vegdirektoratets vurdering av spørsmålet.

Spørsmål nr. 238

Innlevert 20. februar 2001 av stortingsrepresentant Odd Einar Dørum

Besvart 27. februar 2001 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Trond Giske

Spørsmål:

«Statsråd Trond Giske svarer 22.12.2000 på spørsmål fra undertegnede og stiller seg positiv til å bidra økonomisk til å videreføre matematikkonkurransen for skoleelever, KappAbel. Læringscenteret melder nå at det ikke er midler til å videreføre prosjektet. Konkurransen vil være nødt til å innstille uten denne bevilgningen.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre bevilgningen fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, slik at konkurransen kan avvikles som planlagt i tråd med statsrådets svar, og ikke være nødt til å innstille?»

Begrunnelse:

Statsråden har i sitt positive svar 22.12. gitt læringscenteret i oppgave å følge dette opp.

De innledende rundene i KappAbel-konkurransen er nå avviklet og det er kåret vinnerklasser i hvert fylke. Nå gjenstår semifinale og finale. Disse skal arrangeres i Arendal og Froland 18. - 20. april i år.

I år 2000 ble det bevilget 300 000 kr fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet da semifinale og finale ble avviklet i Trondheim.

Det vil være en katastrofe for KappAbel-prosjektet hvis ikke statsrådets svar følges opp.

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra representanten Odd Einar Dørum. I mitt svar den 22.12.00 på spørsmål nr. 141 fra representanten Dørum stilte jeg meg positiv til å bidra økonomisk til videreføring av KappAbel konkurransen. Jeg har bedt Læringscenteret om å følge opp, og jeg vil sørge for at denne saken vil bli løst.

Dokument nr. 15:18

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 293

Innlevert 5. april 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 16. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Avkastningen fra stiftelsene er av avgjørende betydning for løsningen av mange samfunnsoppgaver. Det har i de senere årene blitt gitt mer detaljerte regler for bl.a. føring av regnskapene til de private stiftelsene. I mange tilfeller har det etter at styret i stiftelsen har fastsatt regnskapet, vist seg at det inneholdt vesentlige feil eller mangler.

Har styret etter gjeldende regelverk anledning til, i tiden frem til 30. juni året etter regnskapsårets avslutning, å foreta en refastsettelse av regnskapet?»

Begrunnelse:

Flere private stiftelser forvalter store beløp, og i mange tilfeller er avkastningen fra disse formuene av avgjørende betydning for løsningen av flere samfunnsviktige funksjoner, særlig innenfor det "frivillige Norge".

I 1995 ble det gjort endringer av stiftelsesloven, med den følge at private stiftelser ble pliktige til å føre regnskap i samsvar med regnskapsloven. Etter regnskapsloven skal regnskapet være fastsatt/godkjent innen 6 måneder etter regnskapsårets avslutning, normalt vil dette si innen 30. juni.

I juridisk teori er stiftelser å regne som sammenslutninger. I motsetning til de fleste andre sammenslutningene, aksjeselskaper og foreninger, har stiftelsene normalt ikke noe overordnet eller godkjennende organ over styret. Dette medfører at styrene i de fleste stiftelsene både fastsetter og godkjenner regnskapet, selvsagt som hos aksjeselskapene etter revisorerklæring. Det avdekkes i noen tilfeller små eller større feil eller misføringer i regnskapene i tiden mellom styrefastsettelsen og generalforsamlingens godkjenning. Hos aksjeselskapene og de foreningene som har tilsvarende ordning, kan disse feilene korrigeres under generalforsamlingens behandling av regnskapet.

For stiftelsenes vedkommende er styret eneste organ og eventuelle feil som oppdages i tiden fra fastsettelsen til 30. juni, må derfor behandles av det samme styret som foretok den første fastsettelsen. Dette har under tiden forekommet, men flere særlig mindre stiftelser har ønsket drøftelse av dette forholdet fra myndighetenes side.

Svar:

Stiftelsesloven og regnskapsloven synes å bygge på en forutsetning om at årsregnskapet og årsberetningen fastsettes bare én gang. Det er imidlertid ikke noen lovregler som uttrykkelig fastslår at det ikke er adgang til å foreta en "refastsettelse" av regnskapene. Etter at årsregnskapet og årsberetningen er gjort kjent utad, for eksempel ved oversendelse til Regnskapsregisteret eller fylkesmannen, vil jeg likevel anta at det ikke kan være adgang til å foreta en ny fastsettelse av regnskapene. Noe som virker mer uklart, er om styret har adgang til å endre et fastsatt årsregnskap før det er gjort kjent utad. Formelt sett er årsregnskapet og årsberetningen fastsatt ved styremedlemmenes undertegning og ved innføring av vedtaket i møteboken. Det virker kanskje noe formalistisk å hevde at det er en ulovlig handling av styret å endre årsregnskapet eller årsberetningen etter dette tidspunktet, men før regnskapet er gjort kjent utad. Men som nevnt synes ikke loven å gi noe klart svar på dette. Til syvende og sist hører slike usikre tolknings spørsmål under domstolene.

Spørsmål nr. 294

Innlevert 8. april 2002 av stortingsrepresentant Ola T. Lånke

Besvart 17. april 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I det siste er det blitt kjent at det er store økonomiske problemer ved Nasjonalbiblioteket.

Hva er årsakene til disse problemene, og hva kan kultur- og kirkeministeren gjøre for å løse disse problemene?»

Begrunnelse:

Ifølge media er det krise i økonomien ved Nasjonalbiblioteket. Bl.a. er alle innkjøp fra utlandet stanset, noe som vil medføre at Nasjonalbiblioteket i Oslo får store mangler i sin samling for 2002. Det synes uforståelig at slike problemer kan oppstå allerede så tidlig i budsjettåret som i mars måned.

Svar:

Kultur- og kirke departementet har anmodet Nasjonalbibliotekaren om å redegjøre for bibliotekets driftssituasjon i inneværende år, og har mottatt følgende svar:

"Budsjettsituasjonen for 2002 ved Nasjonalbiblioteket

Det vises til spørsmål som er stilt til skriftlig besvarelse i henhold til § 52 i Stortingets forretningsorden og til samtaler 12. april 2002. Nummeret på spørsmålet er 294.

Nasjonalbibliotekaren har fått i oppdrag å svare på følgende spørsmål:

Hva er forskjellen på disponerte midler i 2001 og disponible midler i 2002 over kapitel 0326 post 01?

Forbruket i henhold til regnskap for 2001 er 164 736 000 kr, mens disponible midler i 2002 er 158 600 000 kr. Dette viser at Nasjonalbiblioteket disponerte 6 136 000 kr mer i 2001 enn det som er til disposisjon i 2002. Tabellen nedenfor viser hvordan denne differansen oppstår (tall i hele tusen):

Disponert/til disposisjon	2001	2002	Differanse
ildeling			
	146 960	154 428	-7 468
2001	756		756
ig 2001 til			
2001	2 000		2 000
rik i 2000)	3 598		3 598
2002			
2001)		-2 330	2 330
v ubetalt			
gning fra		-571	571
(+)/Ubrukt	2 558	0	2 558
og			
	8 864	7 073	1 791
	164 736	158 600	6 136

* Av overforbruket i 2001 gjelder 1 269 000 kr etterregninger fra Statsbygg for 1999 og 2000

Lønnsbudsjettet for 2002 er økt med 7 434 000 kr i forhold til regnskapet for 2001. Av dette skyldes 2 620 000 kr en nettoøkning i antall årsverk på ca. 8 (beregningmessig er det brukt ltr. 40 for alle stillinger). Resten av økningen på 4 814 000 kr skyldes lønnsøkninger. Økningen i antall årsverk er i hovedsak knyttet til forarbeid og flytting av samlinger i Oslo og Rana (nye bygg).

Hvilke viktige konsekvenser får det for brukerne at disponible midler i 2002 er redusert med ca. 6,1 mill. kr i forhold til disponerte midler i 2001?

Nasjonalbiblioteket har innført diverse sparetiltak i 2002. Det er ikke mulig å forutsi nå hvordan alle tiltakene vil ramme biblioteket og brukerne. Flere innsparingstiltak vil kunne medføre at servicen til brukerne blir dårligere. Brukerne vil i hovedsak merke den stramme budsjettsituasjonen i Nasjonalbiblioteket på følgende måte:

Kjøpestopp for bøker

Dette vil få konsekvenser for samlingsoppbyggingen i Nasjonalbiblioteket. Sentrale bøker og musikkverk vil ikke bli kjøpt inn og viktig biblioteksmaterialet vil muligens være tapt for framtida. Dette vil spesielt kunne gjelde innkjøp av *Norvegica extranea* (litteratur og andre media utgitt av nordmenn i utlandet og litteratur om Norge og nordmenn utgitt i utlandet).

Reduksjon i porto- og emballasjeutgifter

Reduksjon i portoutgiftene vil føre til at det blir mindre aktiv purring på pliktavlevert materiale. Det vil neppe heller være mulig å unngå etterslep i lagring av materiell i Sikringsmagasinet fordi emballasjeutgiftene er redusert. Disse tiltakene vil kunne medføre dårligere service overfor publikum.

Innføring av full tilsetningsstopp

Innføring av full tilsetningsstopp vil i utgangspunktet ramme tilfeldig, men situasjonen vil fortløpende bli vurdert og omdisponeringer eventuelt foretatt."

Som det fremgår av redegjørelsen har Nasjonalbiblioteket i regnskapsåret 2001 benyttet alle overførte midler fra tidligere år og i tillegg overskredet de disponible midler med vel 2,5 mill. kr, hvilket Kultur- og kirke departementet har måttet redegjøre for i forklaringene til Riksrevisjonen om statsregnskapet for 2001. Disposisjonene har i stor utstrekning skjedd på et tidspunkt da Nasjonalbiblioteket var klar over hvilken bevilgning som var foreslått for 2002. Etter vanlig praksis er Nasjonalbiblioteket pålagt å gjennomføre innsparinger i 2002 for å dekke opp overskridelsen i 2001.

Det er enhver statsinstitusjons plikt å gjennomføre vedtatt budsjett innenfor de vedtatte rammer. Nasjonalbibliotekets økonomistyring i 2001 har imidlertid medført et betydelig overheng til 2002. Dermed gir det vedtatte driftsbudsjett for 2002 - som ble vedtatt med en økning på ca. 7,5 mill. kr. eller vel 5 pst. i forhold til bevilgningen for 2001 - rom for mindre aktivitet enn det Nasjonalbiblioteket hadde i 2001.

Departementet har drøftet økonomistyrings spørsmål med Nasjonalbiblioteket og har full tillit til at styret og konstituert nasjonalbibliotekar Kari Gjesteby har etablert de tilstrekkelige rutiner for å sikre en økonomistyring i samsvar med regelverket.

Som det fremgår av Nasjonalbibliotekets redegjørelse er det imidlertid på det rene at driftssituasjonen i inneværende år er stram. Departementet vil derfor drøfte konsekvensene av driftssituasjonen nærmere med de styrende organer ved biblioteket, og om nødvendig komme tilbake til saken i forbindelse med revidert budsjett.

Spørsmål nr. 295

Innlevert 8. april 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 17. april 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Målet for politikken for funksjonshemmede i Norge er full deltakelse og likestilling. For døve/hørselsheemmede er full tilgjengelighet til informasjon en nødvendig forutsetning for likestilling. Norges Døveforbund har i flere år krevd en ny tegnspråklov, som anerkjenner tegnspråk som minoritetsspråk. Kravet er bl.a. framsatt i møter med departementer og Stortinget.

Kan statsråden gi en redegjørelse for hvordan Regjeringen arbeider med dette samt opplyse om ev. planer for prosessen videre?»

Svar:

Norges Døveforbund har i møte med Kulturdepartementet i desember 2001 redegjort for sitt syn når det gjelder spørsmålet om å lovfeste norsk tegnspråk som offisielt språk i Norge. En lovfesting av døves rett til bruk av tegnspråk vil etter deres oppfatning sikre større tilgjengelighet til informasjon og dermed sikre full deltakelse og likestilling av de døve på ulike områder i samfunnet. Departementet bad på møtet Døveforbundet komme tilbake med mer bakgrunnsinformasjon om saken, og har nå mottatt dette i brev fra Døveforbundet av 22. mars i år.

Når det gjelder utdanning, har tegnspråklige elever i både grunnskole og videregående skole lovfestet rett til opplæring i og på tegnspråk, jf. opplæringslova §§ 2-6 og 3-9.

Kultur- og kirke departementet er opptatt av at døve skal kunne motta informasjon og delta i samfunnsdebatten på lik linje med hørende i det norske samfunnet. Om lovfesting av tegnspråk som offisielt språk er den beste måten å oppnå dette på, må etter departementets oppfatning vurderes nærmere. Dette gjelder både spørsmålet om en egen tegnspråklov, og mulighetene for å sikre språklige rettigheter for døve i allerede eksisterende lovverk. Kultur- og kirke departementet vil gå videre med saken i samarbeid med de døves organisasjoner, og vil i den forbindelse se på situasjonen for tegnspråkbrukere i andre nordiske land.

Spørsmål nr. 296

Innlevert 9. april 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 16. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Sjøfugljakt er en fritidsaktivitet det offentlige ønsker å legge til rette for og stimulere til. Noen steder vil imidlertid denne aktiviteten kunne oppleves svært problematisk og forstyrrende. Interessesmotsetningen er tilstede, særlig der det er små sjøarealer med korte avstander og med stor variert friluftsbruk og befolkning, f.eks. Agderkysten.

Kan lov og regelverk samordnes slik at det å hindre jakt i bestemte avgrensede områder, med stor variert fritidsbruk, gjøres enklere?»

Svar:

Sjøfugl som jaktobjekt og matressurs er forholdsvis lite utnyttet i Norge. Dette til tross for en lang kyststripe og lange tradisjoner for jakt. I et naboland som Danmark er jaktformen atskillig mer utbredt. Direktoratet for naturforvaltning har derfor gjennom informasjon til alle landets jegere oppfordret til å drive mer jakt på sjøen. Mer jakt på sjøen vil spre jakttrykket på flest mulig jaktbare arter, fremme friluftslivet og bidra til høsting av viltressursene. Det er flere jaktbare arter som har sjøarealer som sitt leveområde hele eller deler av året.

Jaktretten på hav og fjord følger av viltloven § 32. Grensen mot den private grunneierretten på land går der hvor land møter vann til enhver tid. Utenfor denne grensen kan alle som det siste året har vært og fortsatt er bosatt i Norge, eller som tidligere har vært bosatt i landet i en periode på minst 5 år, utøve jakt under forutsetning av at de fyller de alminnelige krav til jakt. Innen en avstand av 2 kilometer fra land, herunder holmer og skjær, er det forbudt å drive jakt fra motorbåt eller annet fartøy drevet med motor.

I utgangspunktet kan jeg ikke se at konfliktpotensialet ved sjøfugljakt er særlig stort. En skal være klar over at jakten foregår på en tid av året da aktiviteten i strandsonen er relativt liten. Langs kysten av Skagerrak fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke starter den frie jakten på hav og fjord på ulike fuglearter 10. september, og jakten på ærfugl starter 1. oktober. Jakten starter dermed forholdsvis sent på året, noe som skal bidra til minst mulig konflikt med annen bruk av sjø og strandsoner.

Enhver jeger skal vise tilbørlig hensyn overfor andre mennesker og andre menneskers interesser. I henhold til viltloven § 19 skal enhver jeger utøve jakten på en slik måte at ikke andre mennesker eller husdyr utsettes for fare eller eiendom utsettes for skade. Som en del av jegerprøven blir det undervist i vanlig jegeretikett/jegermoral. Det blir lagt vekt på å formidle at enhver jeger plikter å opptre på en slik måte at ikke allmennheten, grunneiere eller andre utsettes for utilbørlig ulempe under utøvelse av jakt. Dette betyr at en skal ta hensyn og utøve en form for jakt som ikke virker støtende på andre. Jegerprøven rettleder jegeren i så måte.

I enkelte bynære områder er det fastsatt forskjellige restriksjoner. I Indre Oslofjord har havnevesenet i Bærum kommune en bestemmelse i sine havneforskrifter om at jakt bare kan foregå med spesiell tillatelse. Havneforskriften er hjemlet i havneloven, som forvaltes av Fiskeridepartementet. Områder med tettbebyggelse og stor fritidsbruk av de nærmeste arealene, f.eks. hyttefelt ved sjøen, kan være omfattet av forbud mot bruk av skytevåpen hjemlet i lokale politivedtekter. Politivedtektene er hjemlet i politiloven, som forvaltes av Justisdepartementet. I nærheten av tettbygd strøk vil også hensynsplikten etter viltloven § 19 stå sentralt.

Videre er det jaktforbud i visse områder langs kysten som er vernet etter naturvernloven. Slikt jaktforbud er fastsatt først og fremst der områdevernet er innført av hensyn til viltet. Dette gjelder spesielt på hekke- og rastelokaliteter for fugl.

Avgrensede områder med stor, variert fritidsbruk er ofte sikret og tilrettelagt for friluftsliv, f.eks. mange utfartsområder i Oslofjorden og skjærgårdsparkene i Telemark og Agder. Her er jakten regulert gjennom atferdsregler etter friluftslvsloven og med grunnlag i at staten eller kommunen eier arealene eller har avtale med privat grunneier. Mange områder har jaktforbud, bl.a. de fleste skjærgårdsparkområdene i Aust-Agder, andre har sein jaktstart for å hindre konflikt mellom de ulike brukerne. F.eks. har fylkesmannen i Vestfold

tilrettelagt for en begrenset jakt på sjøfugl og mink etter 10. september på utvalgte øyer i Vestfoldskjærgården.

På denne bakgrunn mener jeg generelt at regelverket synes å fungere etter hensikten. Det synes ikke å være behov for å samordne lov og regelverk for å gjøre det enklere å hindre jakt i bestemte avgrensede områder med stor variert fritidsbruk.

Spørsmål nr. 297

Innlevert 9. april 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 17. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:50 for 2000-2001 "Forslag fra stortingsrepresentant Odd Einar Dørum om at Stortinget skal få seg forelagt et lovforslag som skal forhindre diskriminering av minoriteter på utesteder" bad Stortinget Regjeringen vurdere hvilke lovendringer som er nødvendig for å gi hjemmel til administrative reaksjoner overfor utesteder som diskriminerer minoriteter.

Hvor langt er Regjeringen kommet i arbeidet, og når kan Stortinget forvente å få saken til behandling?»

Svar:

Etnisk diskriminering ved utesteder som for eksempel restauranter, skjenkesteder, nattklubber og liknende steder er et alvorlig problem som krever oppmerksomhet på flere plan. Lovgivning er ett av flere virkemidler i denne sammenheng. Det er reist spørsmål om straffeloven, serveringsloven og alkoholloven kan anvendes som virkemidler for å stoppe etnisk diskriminering ved slike serveringssteder.

Diskriminering i næringsvirksomhet er forbudt i henhold til straffeloven § 349a. Dessuten kan kommunene allerede i dag legge inn kriterier om diskriminering i administrering av skjenkeløyvene i kommunene. Dette pekte også Stortingets sosialkomité på da den behandlet forslaget som jeg som stortingsrepresentant fremmet i Dokument nr. 8:50, jf. Innst. S. nr. 193 for 2000-2001. Komiteens flertall pekte på at i denne sammenheng bør eksisterende lovgivning på området brukes mer aktivt enn tilfellet er i dag, noe jeg kan slutte meg til. Dette var også noe av bakgrunnen for at det daværende Sosial- og helsedepartementet, Justisdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet utarbeidet et veiledende rundskriv om utestedsdiskriminering, utgitt i august 2001.

Dette rundskrivet redegjør for hvilke virkemidler straffeloven, alkoholloven og serveringsloven gir kommunene og politiet i arbeidet mot diskriminering ved utesteder. Påstander om etnisk diskriminering kan ofte være vanskelige å dokumentere. Det kan også foreligge legitime og lovlige grunner for at et serveringssted ønsker å nekte bestemte personer adgang. Vedkommendes hudfarge eller etniske tilhørighet er likevel aldri en lovlig begrunnelse for avvisning. Dette vil spille en rolle ved vurderingen av meldte brudd på straffeloven § 349a. I rundskrivet beskrives også mulighetene som serveringsloven, som hører inn under Nærings- og handelsdepartementets ansvarsområde, gir for å kunne iverksette tiltak mot serveringssteder som bryter loven på dette punktet. Loven gir bl.a. muligheten for bevillingsmyndigheten til, etter § 19, å tilbakekalle serveringsbevillingen dersom et serveringssted regelmessig diskriminerer minoritetskulturelle.

Når det gjelder bruk av alkoholloven, som hører inn under Sosialdepartementets ansvarsområde, er den først og fremst ment som et alkoholpolitisk virkemiddel. Lovens hovedformål er å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan medføre. Kommunene står imidlertid svært fritt ved vurdering av søknader om skjenkebevilling. Adgangen til å avslå en søknad er videre enn adgangen til å inn dra en bevilling. Det er viktig at bevillingsmyndigheten tar med etnisk diskriminering som tema i vurderingen ved behandlingen av søknad om skjenkebevilling.

Som sosialkomiteen pekte på i Innst. S. nr. 193 for 2000-2001 krever det lovendring for å innføre administrative reaksjoner (utenom straffeloven) ved etnisk diskriminering ved utesteder. Sosialkomiteen fremmet da også forslag som nevnt i stortingsrepresentant Holmås' spørsmål. Jeg har fått opplyst at Sosialdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet skal evaluere henholdsvis alkoholloven og serveringsloven på bakgrunn av ovennevnte veiledende rundskriv om utestedsdiskriminering, for å se på bruken av lovene og eventuelle virkninger.

Spørsmålet om en eventuell endring i alkoholloven og serveringsloven er for øvrig til vurdering i

forbindelse med Regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering. Arbeidet med planen vil bli avsluttet i nær framtid. Dersom det blir aktuelt med lovendringer som spørsmålsstiller nevner, skal disse legges fram for Stortinget.

Spørsmål nr. 298

Innlevert 10. april 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 17. april 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Manneråkutvalget (NOU 2001:22) foreslår å innføre antidiskrimineringslov for funksjonshemmede. Statssekretær Kaldheim tilkjennegav på FFOs landskonferanse 5. februar 2002 en ambisjon om å nedsette et lovutvalg første halvår i år. Stortingets sosialkomité uttrykte i innstilling til statsbudsjettet for 2002 ønske om "en rask oppfølging av utvalgets forslag om en ny lov som forbyr diskriminering".

Kan statsråden redegjøre for framdrift/tidsplan for dette arbeidet?»

Svar:

NOU 2001:22 Fra bruker til borger ble sendt på alminnelig høring i november 2001. Høringsfristen gikk ut i mars i år. Sosialdepartementet er i samarbeid med berørte departementer i ferd med å oppsummere høringssvarene som nå danner grunnlag for det videre arbeid med oppfølging av utredningen. En rekke høringsinstanser har uttalt seg kritisk til forslaget om en antidiskrimineringslov. Disse innvendingene må utredes nærmere i det videre arbeid.

Av Sem-erklæringen framgår at Samarbeidsregjeringen vil legge fram en stortingsmelding om funksjonshemmedes levekår på grunnlag av Manneråkutvalgets innstilling. Jeg viser i denne sammenheng til NOU 2001:22 hvor det framgår at "utvalget foreslår at det så snart som mulig og senest innen utgangen av 2002 nedsettes et lovutvalg". Jeg vil i løpet av kort tid ha slutført gjennomgangen av høringssvarene og fått utarbeidet detaljerte fremdriftsplaner. De uttalelser som er gitt vedrørende lovutvalg ligger fast.

Spørsmål nr. 299

Innlevert 10. april 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 19. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«FN har i rapporten Concluding Observations of the Committee on the Rights of the Child: Norway 28/06/2000 påpekt at Norge ikke følger barnekonvensjonen, når man i utvisningssaker ikke sørger for barnefaglig utredning og tar den med i betraktning når utvisningssaker skal vurderes.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre barnefaglig vurdering og at hensynet til barnets beste tillegges vekt når slike saker skal vurderes?»

Svar:

Først vil jeg understreke at utlendingsmyndighetene gjennom det regelverket vi har i dag alltid er forpliktet til å vurdere hensynet til barn i utvisningssaker. For situasjoner hvor loven gir hjemmel for å utvise, skal utlendingsmyndighetene foreta en forholdsmessighetsvurdering av det straffbare forholds alvor og utlendingens tilknytning til riket. Utvisning besluttes ikke i tilfeller hvor det vil anses for å være et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller hans nærmeste familiemedlemmer. Sentralt i denne vurderingen er utlendingens botid og familietilknytning til riket. For utlendinger som begår alvorlig kriminalitet som f.eks. grove narkotikaforbrytelser, grove voldshandlinger, voldshandlinger overfor barn eller barnemoren, incest eller gjentatte domfellelser, har *vi lang og fast praksis* for at utvisning blir resultatet. Blant denne gruppen befinner det seg også utlendinger som har kommet til Norge i ung alder og som i mange tilfeller har opparbeidet seg en sterk tilknytning til Norge gjennom botid og etablert familie her.

I saksbehandlingen av saker hvor barn er involvert, vil det normale være at sakkyndiges vurderinger blir fremlagt i saken for å få frem reaksjoner hos barn. I forhold til forvaltningens ansvar for sakens opplysning, vil utvisningsvedtakets konsekvenser for barns situasjon bli grundig vurdert, herunder sakkyndiges vurderinger. Det er imidlertid ikke alltid slike hensyn til barn blir tillagt avgjørende vekt. Etter gjeldende forvaltningspraksis vil dette gjelde når utlendingen er straffedømt for de alvorligste forbrytelser som ved idømt straff på ubetinget fengsel i tre år eller mer. I slike saker går samfunnets behov for å reagere mot alvorlige forbrytelser foran familiens ønske om å kunne leve sammen i Norge. Ofte i utvisningssaker vil belastningene barn opplever ved å bli atskilt fra en av foreldrene, skyldes foreldrenes valg om ikke å leve sammen i den utvistes hjemland. Kulturelle, økonomiske og språklige årsaker, gjør at familie- splittelse fremstår som et forståelig valg når utvisning blir en realitet for en familie. Det er ingen tvil om at utvisning i mange tilfeller rammer den enkelte hardt. Normalsituasjonen er dessverre også ofte at et utvisningsvedtak rammer flere personer utover den utvisningen direkte gjelder når utlendingen har familietilhørighet her. Det er likevel slik at utvisning fungerer som et av de viktigste virkemidlene vi har mot grenseoverskridende kriminalitet. Særlig gjelder dette innførsel og omsetning av narkotika.

Regjeringen ønsker å ivareta barns interesser. Regjeringen arbeider også aktivt for å bekjempe kriminalitetsutviklingen. Dette er et vanskelig dilemma når regler om utvisning skal utformes. Det synes også å være bred politisk enighet om at utvisning er et effektivt virkemiddel for å bekjempe alvorlig kriminalitet. Etter min oppfatning gir utvisningsreglene og den praksis som man har for at det alltid blir foretatt en konkret forholdsmessighetsvurdering før utvisning besluttes, et viktig vern for utlendinger og deres barn i utvisningssaker. Det er altså også slik i dag at hensynet til barn er et sentral vurderingstema i alle beslutningsprosesser frem mot et utvisningsvedtak. Hvorvidt hensynet til barnets beste skal være utslagsgivende i utvisningssaker når utlendingen har begått alvorlig kriminalitet, er noe som må vurderes i forhold til hvilke utvisningsregler vi vil ha for fremtiden. Jeg viser derfor til lovutvalget som er nedsatt for å gjennomgå og revidere utlendingslovgivningen. Spørsmål både knyttet til utvisning og ivaretagelse av våre internasjonale forpliktelser ligger innenfor lovutvalgets mandat. Lovutvalget vil dermed også vurdere nærmere de anførsler som er kommet fra FN's barnekomité.

Spørsmål nr. 300

Innlevert 10. april 2002 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 16. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva mener helseministeren er forsvarlig bemanning i en ambulanse under utrykning, og hva vil helseministeren bidra med for at utrykningsambulanse til enhver tid skal være forsvarlig bemannet?»

Begrunnelse:

TV 2-nyhetene søndag 7. april kunne fortelle at ambulansesjåfører i Møre og Romsdal tvinges til å rykke ut uten følge med ambulansesykepleiere. Spørsmålsstiller mener en slik ordning er høyst uforsvarlig, og at en spesialsykepleier bør følge pasienten fra skadestedet eller hjemmet gjennom hele behandlingsopplegget og frem til intensivavdeling ved sykehus.

Den behandling som en spesialsykepleier kan gi, vil ikke en ambulansesjåfør under noen omstendigheter kunne utføre. Å hjelpe en skadet eller alvorlig syk pasient bak i bilen samtidig som en skal være sjåfør under utrykning, virker for meg komplett umulig og uforsvarlig.

Svar:

Ambulansetjenesten er en helsetjeneste og virksomheten skal ifølge spesialisthelsetjenesteloven § 2- 3 være faglig forsvarlig. Spørsmålet om forsvarlig bemanning av og kompetansekrav i ambulansetjenesten ble utredet av Akuttutvalget i forbindelse med NOU 1998:9 "Hvis det haster ..." og er senere fulgt opp i St.meld. nr. 43 for 1999-2000 "Om akuttmedisinsk beredskap" som Stortinget behandlet i juni 2001.

Under de fleste ambulansetransporter er det fare for uforutsett sykdomsutvikling og dermed behov for overvåkning av pasienten. Derfor kreves det tomannsbetjening. I visse tilfeller, som når en pasient

transporteres til en undersøkelse, og ikke i utgangspunktet trenger behandling eller tilgang til medisinsk utstyr under transporten, kan nok enmannsbetjente ambulanser anses som faglig forsvarlig.

Akuttutvalget anbefalte at det skal framsettes krav om at alle ambulanserbiler normalt skal være tomannsbetjente. Dette forslaget fikk meget bred støtte under høringen. I forbindelse med behandlingen av akuttmeldingen (jf. Innst. S. nr. 200 for 2000-2001) gikk Stortinget inn for at ambulansebilene som hovedregel skal være tomannsbetjente, men at det i enkelte tilfeller må kunne gis dispensasjon for enmannsbetjente ambulanser der aktiviteten er liten. Betingelsen må imidlertid være at det etableres avtaler med fast ledsagertjeneste med for eksempel sykehjem eller primærhelsetjenesten.

I løpet av året vil det bli ferdigstilt en forskrift om prehospital akuttmedisin. Denne blir utarbeidet av Sosial- og helsedirektoratet etter oppdrag fra departementet. Forskriften vil bl.a. formalisere kravet om tomannsbetjening av ambulanserbiler og kompetansekrav til ambulanspersonell.

Ansvar for ambulansetjenestene er fra 1. januar 2002 overført fra fylkeskommunene til de regionale helseforetakene sammen med spesialisthelsetjenesten for øvrig. I akuttmeldingen er det vist til tall fra 1998 som viser at 85 pst. av alle ambulanserbiler allerede er tomannsbetjente. Jeg forutsetter at de regionale helseforetakene vil legge de faglige kravene til grunn for planlegging og dimensjonering av ambulansetjenesten, i påvente av ovennevnte forskrift. Jeg forutsetter også at de regionale helseforetakene følger opp sine forpliktelser i henhold til de avtaler fylkeskommunene har inngått med private ambulanseutøvere slik det går fram av § 52 i helseforetaksloven.

I den konkrete saken i Møre og Romsdal har Helse Midt-Norge videreført avtalen mellom fylkeskommunen og ambulanseutøveren. Jeg forutsetter at problemene med å rekruttere følgepersonell innenfor de lønnsbetingelser som er lagt til grunn i avtalen, blir tatt hensyn til når den foreliggende avtalen utløper ved årsskiftet.

Spørsmål nr. 301

Innlevert 10. april 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 18. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Av den totale løyvinga på 1 050 mill. kr til ferjedrift i 2001, vart 158 mill. kr tildelt Møre og Romsdal. Ingen av dei 4 stamvegsambanda oppfyller Stortingets intensjon mht. frekvens på avgangar. Med den lave ramma fylket har innan sektoren, er det uråd å løyse dei problema fylket har innan sektoren.

Meiner statsråden at fordelinga gjenspeiler det rettmessige behovet Møre og Romsdal har, og kva vil statsråden gjere for å betre ferjetilbodet i landets største ferjefylke?»

Grunngjeving:

Møre og Romsdal har flest ferjesamband i landet med 24 samband. Av desse er 4 stamvegsamband. Møre og Romsdal Fylkesbåtar (MRF) har landets eldste ferjeflåte, er det rederiet som har dårlegast kapasitetsdekning i riksvegsambanda, og har og dårleg dekning med reserveferjer i eigen flåte. Kvar dag står det igjen 300 bilar, noko som tilsvare ein ulempekostnad for trafikantane på over 200 mill. kr årleg. I eitt av stamvegsambanda, Molde-Vestnes, stod det i 2001 igjen 11 400 køyretøy. Ingen av stamvegsambanda har nattavgangar. I St.meld nr. 46, Nasjonal transportplan, uttrykker Regjeringa at ferjer i stamvegsambanda skal som utgangspunkt ha halvtimes avgangar 18 timar i døgnet og timesavgangar for øvrig. Under behandlinga i Stortinget, sa komiteen fylgjande:

"Komiteen mener at stamvegsambandene minst bør ha halvtimesavganger 18 timer i døgnet og timesavganger for øvrig, dersom spesielle forhold ikke tilsier noe annet." Både pendlere, næringsliv og øvrige reisande i Møre og Romsdal er utålmodige etter at Stortingets vedtak skal oppfyllast. Men med 158 mill. kr til landets største ferjefylke, noko som tilsvare om lag 15 pst. av den totale tildelinga, er dette uråd.

Svar:

Til og med 2001 ble statens utgifter til riksvegferjedrift dekket over kap. 1320, post 23 Trafikktilsyn, drift

og vedlikehold av riksveger m.m. Både vegdirektøren og den enkelte vegsjef med riksvegferjedrift hadde fullmakt til å disponere bevilgningen mellom ferjedrift og andre formål innenfor tildelingen på post 23. Ut fra den store politiske interessen knyttet til ferjedriften og størrelsen på disse utgiftene, er det fra 2001 opprettet en egen post 72, Tilskudd til riksvegferjedrift.

Det anslås at utgiftene til riksvegferjedrift i 2001 vil bli ca. 1 035 mill. kr. Av dette beløpet vil ca. 161,5 mill. kr bli brukt i Møre og Romsdal.

Når det gjelder rutetilbudet har Stortinget de seinere årene forutsatt videreføring av foregående års tilbud mht. åpningstider, frekvens og nattavganger. Tildelingen til det enkelte vegkontor med riksvegferjedrift er basert på føringene i statsbudsjettet, ferjerederienes regnskaper og budsjetter samt forutsetninger om trafikkutvikling og investeringer i ferjeflåten. Som for andre bevilgninger legges det vekt på å fordele bevilgningen riktig i forhold til forutsetninger og behov.

Tilbudet fastsettes gjennom driftsavtaler mellom ferjerederiene og Statens vegvesen.

Hvor mye av bevilgningen til ferjedrift som tildeles i det enkelte fylke, vil særlig avhenge av antall ferjesamband, trafikkmengden og dermed trafikantbetalingen samt kapitalutgiftene i ferjeflåten. I Møre og Romsdal er det stor trafikk på de fleste riksvegferjesamband, og de fleste ferjene er nedbetalt. Dette gir en lavere tilskuddsandel enn i fylker med nyere ferjer og mindre trafikantbetaling.

Det investeres mye i ferjeflåten, både i eksisterende ferjer og nybygg. I vegplanperioden 1998-2001 ble investeringene i eksisterende ferjer for det meste nytt til bedre redningsmidler og miljøtiltak, mens de fleste nybyggene er levert til distriktssamband hvor de gamle ferjene verken innfridde krav til sjøsikkerhet eller trafikantenes - spesielt fiskeri- og oppdrettsnæringenes - behov for tungransport. 4 av de nybygde ferjene er bygd for rederier i Møre og Romsdal.

Selv om Stortinget har sluttet seg til målene for rutetilbud i riksvegsamband, er dagens tilbud preget av lokale prioriteringer mellom sjø og land og mellom stamvegsamband og andre samband. I Møre og Romsdal har driften av riksvegene vært høyt prioritert, og innenfor ferjedriften har lokale samband vært prioritert høyest. For eksempel har ikke fylkets 4 stamvegsamband nattavganger, mens 2 lokale samband med stor trafikk har nattavganger, noe som ikke er vanlig i andre fylker.

Innenfor gitte bevilgninger og takstvedtak har det ikke vært mulig å nå de langsiktige målene for rutetilbud i riksvegsamband. Følgende tabeller viser måloppnåelse for åpningstid, frekvens og oversitting for de 3 største ferjefylkene og hele landet:

Total måloppnåelse 1999 - 2001

	1999	2000	2001
Isdal	38 %	54 %	50 %
	18,75 %	18,75 %	18,75 %
	73 %	73 %	59 %
	47 %	52 %	47 %

Måloppnåelse fordelt på fylkene i 2001

	Åpningstid	Frekvens	Oversitting
Isdal	58 %	83 %	75 %
	56 %	19 %	88 %
	59 %	71 %	100 %
	59 %	64 %	89 %

I tillegg til manglende nattavganger i stamvegsamband skiller Møre og Romsdal seg ut ved at 25 pst. av riksvegsambandene har flere gjenstående biler enn ønskelig iht. målsettingene. Årsaken til for høy oversitting er at ferjeflåten i fylket er utilstrekkelig i forhold til behovet. Dette gjelder både ferjestørrelse og antall reserveferjer. For å bedre på dette bygges det nå to nye ferjer for levering i år. Jeg ser det også som naturlig å prioritere Møre og Romsdal når andre rederier kan selge ferjer som egner seg for bruk i fylket. Samlet vil dette og de røkingene av dagens ferjer som dette utløser, gi større kapasitet i mange ferjesamband, herunder ferjesamband i Møre og Romsdal.

Statens bruk av midler til riksvegferjedriften har økt betydelig de seinere årene. I 1998 utgjorde disse utgiftene om lag 650 mill. kr, mens det for i år er bevilget 1 050,3 mill. kr på post 72. Merutgiftene knytter seg spesielt til økte drivstoffpriser, kapitalutgifter ved de nevnte investeringene i ferjeflåten og økte utgifter til opplæring av mannskapene. Krav til ferjenes tekniske tilstand, redningsmidler og maksimale alder kan øke

utgiftene ytterligere. Det samme gjelder tilbudsøkninger.

I samferdselskomiteens Budsjett-innst. S. nr. 13 for 2001-2002 har komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti følgende merknad:

"Flertallet tar til etterretning at det ikke er funnet rom til å øke bevilgningene til riksvegferjedriften ytterligere i 2002 i tråd med Innst. S. nr. 199 (2000- 2001) Om Nasjonal transportplan 2002-2011. Flertallet vil likevel understreke viktigheten av at de signaler som flertallet ga i innstillingen til St.meld. nr. 46 (1999-2000), blir fulgt opp i løpet av fireårsperioden."

Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til dette i departementets budsjett for det enkelte år.

Spørsmål nr. 302

Innlevert 11. april 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 25. april 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Sikkerhetsrådet har fattet en rekke resolusjoner som krever israelsk tilbaketrekking fra de palestinske selvstyreområdene. Israel viser ingen vilje til å etterkomme disse resolusjonene. Innføring av økonomiske sanksjoner er et av de virkemidler Sikkerhetsrådet kan ta i bruk overfor land som ikke respekterer dets vedtak.

Hvilke varer handler Norge med Israel, og hvilke følger ville innføring av økonomiske sanksjoner mot Israel ha for Norges vedkommende?»

Begrunnelse:

Fra en rekke ulike miljøer er det reist krav om innføring av økonomiske sanksjoner mot Israel som følge av den israelske reokkupasjonen av palestinske selvstyreområder, og de brutale overgrepene fra den israelske militærmakten overfor Israel. EU-parlamentet har vedtatt ønske om at EUs handelsavtale med Israel skal sies opp som følge av dette. I Norge arbeides det for å få til en omfattende forbrukerboikott for å gi et politisk signal til Israel om at deres handlinger overfor palestinerne ikke kan aksepteres.

Sikkerhetsrådet har nylig vedtatt resolusjonene 1402, 1403 og 1397. Tidligere er det vedtatt en rekke resolusjoner, mest sentrale er 242 fra 1967 og 338 fra 1973. Dersom Sikkerhetsrådet ikke følger opp resolusjoner med noen form for sanksjoner, kan dette være egnet til å undergrave respekten for Sikkerhetsrådet. I første omgang synes økonomiske sanksjoner å kunne være et egnet virkemiddel, forutsatt at det knyttes konkrete og oppnåelige krav til innføring av slike sanksjoner.

Svar:

Til den første delen av spørsmålet, som berører samhandelen mellom Norge og Israel, kan jeg opplyse at Norge i fjor eksporterte for 623 mill. kr til Israel, mens vi importerte varer for 477 mill. kr. Eksporten bestod for en stor del av fisk og celluloseprodukter, mens importen i stor grad var frukt og grønnsaker.

Så til spørsmålet om iverksettelsen av Sikkerhetsrådets resolusjoner. Vi la stor vekt på å få vedtatt resolusjonene 1397, 1402 og 1403, og vi har siden vært svært opptatt av at resolusjonene må iverksettes umiddelbart. Dette har vi gitt uttrykk for både i Sikkerhetsrådet, overfor partene og andre sentrale aktører som USA. Vi registrerer at utenriksminister Powell i sitt nylig avsluttede besøk til regionen, i stor utstrekning la de nylig vedtatte Sikkerhetsrådsresolusjonene til grunn for sitt arbeid.

Det er etter Regjeringens oppfatning viktig at partene, USA og det internasjonale samfunn nå får ro til å arbeide for å iverksette de vedtatte resolusjonene.

For øvrig vil jeg legge til at bruk av sanksjoner eller boikott er et meget sterkt virkemiddel, som kun bør benyttes når alle andre muligheter er uttømt. Jeg tror ikke at bruk av slike virkemidler i dagens situasjon vil kunne bringe oss nærmere en våpenhvile eller en varig politisk løsning på konflikten. Snarere tvert imot. Vi må gjennom dialog med partene forsøke å påvirke disse til å respektere inngåtte avtaler, FNs resolusjoner, og internasjonal folkerett. Det er etter min oppfatning slik vi best kan bidra til å påvirke partene i positiv retning.

Spørsmål nr. 303

Innlevert 11. april 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 22. april 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I juni 2001 vedtok Stortinget å opprettholde blant annet marinemusikken i Horten. For folk flest betyr det å opprettholde et musikkorps at de får anledning til å avholde konserter for publikum og ikke bare sitte inne og øve. Det ser nå ut til at det er de største korpene som blir styrket med nye stillinger og ikke de små. 3 stillinger går til den sentrale administrasjonen ved Musikkinspektoratet.

Hvorfor velger Forsvaret å utvide den sentrale ledelsen når det blir færre korps å administrere?»

Svar:

Storingsrepresentant Anne Helen Rui stiller spørsmål om hvorfor Forsvaret velger å utvide den sentrale ledelsen av Forsvarets musikk ved at Musikkinspektøren i Forsvaret styrkes med tre nye stillinger, samtidig som antall korps reduseres fra syv til fem.

Forsvarets musikk vil i nær framtid bli omorganisert. Forsvarets distriktsmusikkorps Sørlandet og Forsvarets distriktsmusikkorps Østlandet ble besluttet nedlagt som militære korps i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. S. nr. 342 for 2000- 2001, jf. St.prp. nr. 45 for 2000-2001. De fem gjenværende militære korpene vil ikke lenger motta administrativ støtte fra lokale avdelinger, men blir underlagt en felles ledelse under musikkinspektøren. I dag har musikkinspektøren tre personer ansatt som i hovedsak ivaretar musikkfaglige oppgaver. Etter omorganiseringen vil musikkinspektøren også bli tillagt ansvaret for personelladministrasjon og økonomiforvaltning for Forsvarets musikk. Disse oppgavene blir nå gradvis overført til musikkinspektøren.

Korpene i Forsvarets musikk vil bli styrket både kunstnerisk og administrativt som følge av omorganiseringen. Hvert av korpene vil få to nye administrative stillinger, og i tillegg vil de tre distriktsmusikkorpene og Kongelig norske marines musikkorps få tilført to nye musikerstillinger. Forsvarets stabsmusikkorps vil få fire nye musikerstillinger. Totalt vil de fem korpene og musikkinspektøren bli styrket med 25 stillinger.

Dette er i samsvar med forutsetningene for Stortingets vedtak om færre og mer funksjonelle korps, med noe større besetninger og administrativ styrking av korpene.

Den skisserte styrkingen av korpene vil ikke bli gjennomført før etter at det er tatt stilling til en mulig sivil overtaking av de to korpene som er besluttet nedlagt som militære korps. Dette vil bli avklart i løpet av 2002, og den kunstneriske og administrative styrkingen av korpene vil deretter bli iverksatt.

Avslutningsvis vil jeg nevne at vi i forbindelse med omorganiseringen av Forsvarets musikk har hatt nær kontakt med de berørte partene, og at den nye organisasjonen er utarbeidet i samråd med disse.

Spørsmål nr. 304

Innlevert 12. april 2002 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 23. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser og tjenesteproduksjon fra Kommunal- og regionaldepartementet av 29. mars 2001 heter det bl.a. at det skal legges til grunn følgende prioriteringer hvor disse skal lokaliseres: 1. Det geografiske virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene, 2. Kommuner i områder med omstillingsstatus og 3. Områder preget av nedgang i folketallet.

Vil disse retningslinjene være grunnlag for Regjeringens politikk på dette området?»

Svar:

I de retningslinjene som representanten Gaundal henviser til, er det i første rekke pekt på andre hensyn som må vurderes i forbindelse med nyetableringer eller endringer i lokalisering av statlig virksomhet. Det blir særlig pekt på publikums krav til tilgjengelighet, kompetansekrav til de som skal utføre arbeidsoppgavene, virksomhetens krav til infrastruktur mv. og kravet om kostnadseffektivitet. De ulike hensynene må vurderes i forhold til hverandre, for eksempel må ofte publikums krav til fysisk tilgjengelighet veies opp mot kravet virksomheten har til å drive mest mulig kostnadseffektivt. Etter at disse vurderingene er gjort, legger retningslinjene opp til en prioritering av de geografiske områdene som representanten Gaundal viser til.

Regjeringen legger opp til en mer offensiv og nyansert politikk når det gjelder lokalisering av statlige oppgaver, inklusive statlige tilsyn, enn foregående regjeringer. Med dagens kommunikasjoner, og den kompetansen som finnes rundt om i Norge, er det få statlige oppgaver som *må* være lokalisert i Oslo. I Sem-erklæringen er det fastsatt at nye statlige arbeidsplasser som hovedregel skal lokaliseres utenfor Oslo.

Ved geografisk å fordele de statlige oppgavene er Regjeringen opptatt av å bidra til å forsterke de kompetansemiljøene som allerede finnes regionalt. Regjeringen vil gjennom den statlige lokaliseringspolitikken bidra til utviklingen av vekstkraftige regioner over hele landet. Om sentraene i disse regionene ligger utenfor eller innenfor det geografiske virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene, vil ikke være av avgjørende betydning.

Som nevnt ovenfor er det flere forhold som må avveies i den statlige lokaliseringspolitikken. Ulike virksomheter vil ha ulike behov når lokaliseringssted skal velges. Størrelsen på virksomheten, krav til transporttilbud og grad av spesialisering vil påvirke hva som kan være aktuell lokalisering. Ved etablering av statlig virksomhet som for eksempel krever en stor grad av spesialisering, vil det ofte være mest naturlig å lokalisere denne til en større by. En virksomhet som ikke har denne type krav, kan fungere utmerket i et mindre regionalt senter.

Virksomhetenes krav til lokalisering må også sees i sammenheng med de regionalpolitiske målene om å utvikle vekstkraftige regioner i ulike deler av landet. Når Regjeringen skal vurdere lokaliseringssted, må vi således legge opp til å ta hele landet i bruk.

Spørsmål nr. 305

Innlevert 12. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 23. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ved Feiringklinikken gjennomføres nå 1/4 av landets hjerteoperasjoner. Parallelt meldes det om overkapasitet ved Ullevål sykehus, som må ha beredskap for øyeblikkelig hjelp, og som i tillegg har ansvar for utdanning av hjertekirurger. Enkeltleger ved Feiringklinikken tjener opptil 2,5 mill. kr årlig.

Mener statsråden at dette er fornuftig bruk av offentlige helsemidler, og hvilke tiltak vil han eventuelt igangsette for å sikre mer midler til målrettet pasientbehandling?»

Begrunnelse:

Innen det offentlige helsevesenet ligger lønnsnivået for en hjertekirurg på ca. 700 000 kr årlig. Dette medfører forpliktelser om vakt, om undervisning, og om ubekvem arbeidstid i høytider og ferier. Slik sikres en øyeblikkelig-hjelpberedskap for befolkningen, og slik sikres kontinuerlig utdanning av nytt helsepersonell, slik at befolkningen over tid kan gis et tilbud om behandling for sine hjertesykdommer. En lønnsvridning som ved Feiringklinikken bidrar 1) til at offentlige helsemidler går med til skyhøy avlønning av helsepersonell i stedet for til å styrke selve behandlingstilbudet 2) at rekrutteringen til offentlige klinikker svekkes, fordi avlønningen (gjennom bruk av offentlige midler!) blir langt bedre innen privat virksomhet 3) at helsepersonell som samtidig arbeider innen offentlig sektor ser seg tjent med at deler av virksomheten flyttes til biarbeidsplassen fordi avlønningen der er bedre 4) at de samlede helsemidlene ikke strekker til å styrke andre deler av helsevesenet, som for eksempel omsorgssektoren. Bare differansen i avlønning mellom de høyest betalte hjertekirurgene ved Feiring og en "normallønn" for en hjertekirurg kunne gitt 40 sykepleiere 40 000 kr mer i årlig avlønning, og dermed bidratt til en bedret rekruttering til omsorgsyrkene.

Svar:

Spørsmålet om avlønning ved Feiringklinikken er et forhold mellom Feiringklinikken og de som er ansatt der, på heltid eller deltid.

Jeg er opptatt av at det blir gitt et så godt behandlingstilbud som mulig til pasientene. Dagens situasjon er at det nå ikke er ventetid til hjerteoperasjoner i det sentrale østlandsområdet. Dette synes jeg er meget tilfredsstillende i forhold til de pasientene dette gjelder.

Helse Øst RHF, som eier av bl.a. Ullevål universitetssykehus, har som kjent å "sørge for" ansvaret for

innbyggerne i de fem fylkene som tidligere utgjorde Helseregion Øst. Helse Øst RHF har startet en dialog med bl.a. Feiringklinikken for å sikre at en ikke bare gir et fullverdig pasienttilbud ved klinikken, men at også spesialistutdanning av leger og beredskapen for øyeblikkelig hjelp blir ivaretatt på best mulig måte.

Jeg har for øvrig merket meg at Feiringklinikken via media forteller om problemer med å forsvare sine driftsutgifter, etter at DRG-vektingen og dermed refusjonen for hjertekirurgi er blitt redusert. Det ville neppe være urimelig å forvente at Feiringklinikken i denne situasjonen vurderer kostnadene knyttet til alle sider av driften.

Spørsmål nr. 306

Innlevert 12. april 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 19. april 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Utflagging fra NOR-flåten innebærer tapte arbeidsplasser langs kysten, med de konsekvenser det har for små samfunn med få alternative arbeidsplasser. Fisk utpekes som Norges hovedinntektskilde i fremtiden. Men moderne norske kjøleskip i NOR er under dagens regler ikke konkurransedyktige. Utflagging av flåten innebærer at deler av verdikjeden knyttet til fisk går ut av landet.

Hva vil Regjeringen gjøre for å snu denne utviklingen?»

Begrunnelse:

Nomadic Shipping er nå i ferd med å flagge ut sin moderne kjøleskipsflåte. Sea Cargo har flagget ut sine skip, og Sea Trans har flagget ut størsteparten av sin flåte. Denne utviklingen i kystfraktefarten har vært tydelig i flere år. Høyre viste i opposisjon stor bekymring for dette, men har som regjeringsparti så langt ikke gjort noe for å snu utviklingen.

Når sentrale flåtegrupper flagger ut, undergraves samtidig rekrutteringsmulighetene til maritim utdanning, og Norge taper ringvirkninger av verdiskapning i fiskeriene. På mitt spørsmål nr. 286, besvart den 3. april, legger statsråden totalansvaret for rekruttering og utdanning av nye norske sjøfolk til rederiene, vel vitende om at den norske stat gir sine rederier langt dårligere rammevilkår enn konkurrerende utenlandske rederier. Tap av industriarbeidsplasser kan innenfor dagens EØS-regelverk ikke motarbeides ved norske særtiltak i forhold til utsatte hjørnesteinsbedrifter, men for mange kystsamfunn er skipsfarten hjørnesteinsbedriftene. Her følger ikke Regjeringen opp med de tiltak som ikke bare er tillatt i EU, men som er anbefalt anvendt for å sikre nasjonal avkastning av transporttjenestene.

I sitt svar av 3. april 2002 hevder statsråden at Regjeringen har tatt offshoreflåten og brønnbåtene inn igjen i refusjonsstøtteordningen. Men faktum er at disse fartøygruppene aldri har vært ute av ordningen, selv om de flere ganger har vært foreslått ekskludert fra refusjonsstøtten. Under denne regjering er støtten til offshoreflåten redusert med 3 pst. i forhold til hva de hadde under forrige regjering, og intet er så langt gjort for å bedre konkurranseforholdene for norsk skipsfart og norske sjøfolk og slik sikre at verdiavkastning av sjøtransport kommer det norske samfunn til gode i form av arbeidsplasser. Lønnsverdien for sjøfolk vil bidra til både statens og kommunenes inntekter, da norske sjøfolk bruker sine penger i Norge, med alt det innebærer av indirekte skatter. Utflagging innebærer at hele lønnsverdien går ut av landet.

Deler av norsk frakteflåte er nå registrert i flaggstater som ikke har skipsfartsadministrasjon og sikkerhetsregler for sjøfart. Skip under slike flagg blir betraktet som en sikkerhetsrisiko. Norske myndigheter har ingen jurisdiksjon av disse skipene. Ved sin mangel på vilje til å gjøre kystfraktefartøyene konkurransedyktige, oppmuntrer Regjeringen til mangel på seriøsitet i skipsfartsnæringen. Dersom Regjeringen mener at skipsfarten skal ha hovedansvaret for både sikkerhet og rekruttering, noe Kystpartiet er enig i, må Regjeringen spille på lag med næringen og bruke de nødvendige og tillatte virkemidler for å gi seriøse rederier og norske sjøfolk de konkurransevilkår som er nødvendige for å sikre en norskeid flåte under norsk flagg med norske mannskaper om bord.

Svar:

Skipsfarten er svært konkurranseutsatt. Dette gjelder ikke bare for den internasjonale handelsflåten, men også for store deler av vår kystflåte. Vi har de senere år opplevd at norske sjøfolk har fått økt konkurranse fra lavkostland og også fra andre nordiske land med gunstige skatteordninger. Vi har også registrert en økende tendens til utflagging av fraktefartøyer som går i kysttrafikken. Samtidig har Norge en betydelige høyere andel, om lag 60 pst., av sin totale flåte under norsk flagg enn tilfellet er i andre OECD-land.

Det internasjonale regelverket for sikkerhet og miljø for skip utarbeides av FN's sjøfartsorganisasjon IMO. Reglene gjennomføres gjennom flaggstatsregimet og kontrolleres gjennom havnestatsregimet. Internasjonalt samarbeid om havnestatskontroll skjer gjennom Paris MoU og direktiv om havnestatskontroll implementert i EØS-avtalen.

Kontroll med sikkerhetsstandarden til skip som går langs norskekysten ivaretas av Sjøfartsdirektoratet. Dette gjelder uavhengig av skipets flagg. Enkelte skip fra bekvemmelighetsflagg har vist seg å ikke overholde ordinær standard. Det er imidlertid også norskregistrerte skip som bryter regelverket. Sjøfartsdirektoratet har som mål å utføre flere uanmeldte tilsyn i 2002.

Regjeringen ønsker å sikre en kjerne av norsk maritim kompetanse også i fremtiden. Samtidig ønsker vi at norsk skipsfart skal drives fra Norge. Dette vil være viktig ikke bare for norsk skipsfart og maritimt næringsliv, men også for fiskerisektoren og oljesektoren som har sterke koblinger til det maritime. Derfor vil vi ha stabile ordninger som utvikler den maritime kompetansen. En nærmere omtale av dette ble gitt i mitt brev av 3. april 2002.

Spørsmål nr. 307

Innlevert 15. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 22. april 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Forsøksperioden for arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede er snart over. Brukere/brukerorganisasjoner melder at kriteriene for tilgang til ordningen er lite hensiktsmessige. Det vises blant annet til at de som mottar grunnstønad til transport, bilstønad eller uførepensjon kan være helt avhengig av ordningen for å kunne delta i arbeidsliv eller utdanning, men at disse i dag avvises.

Kan statsråden gjøre rede for status for løpende evaluering av forsøket, spesielt med henblikk på nevnte kriterier?»

Svar:

Fra 1. august 2001 ble det iverksatt et forsøk med tilrettelagt transport for funksjonshemmede arbeidstakere og studenter. Forsøket er et samarbeidsprosjekt mellom Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Samferdselsdepartementet.

Formålene med forsøket er å utvide/etablere transporttilbud som sikrer funksjonshemmede arbeidstakere og studenter muligheter for deltakelse i arbeidsliv og utdanning samt kompensere for merutgifter knyttet til transport. Målet med forsøket er videre å kartlegge hvilken betydning et bedret transporttilbud for funksjonshemmede får for redusert tilgang til uførepensjon og om dette tilbudet kan føre til at uføre kommer ut i arbeid eller i utdanning. Forsøket skal tilpasses de etablerte ordningene for transport og støtte og skal primært fange opp funksjonshemmede som faller utenfor dagens ordninger (bilstønad, grunnstønad, TT til arbeid og utdanning mv.). Dette betyr at forsøket ikke skal erstatte eksisterende ordninger, men være et supplement.

Formålet med forsøket er videre å vinne erfaringer med ulike organisasjonsmodeller før en permanent ordning iverksettes og lovfestes. Overgangsordninger skal sikres fram mot avklaring av om det er behov for å gjøre endringer i dagens regelverk i forbindelse med eventuell innføring av en permanent ordning.

Forsøkene baserer seg på utprøving av to modeller for organisering av en rasjonell transportordning. Den ene modellen er knyttet opp mot trygdeetaten og kjørekontorene. Den andre ordningen er knyttet til den fylkeskommunale transporttjenesten for funksjonshemmede (TT).

Departementet har engasjert Nordlandsforskning for å evaluere forsøket, og en evaluering av det første forsøksåret vil foreligge ved årsskiftet 2002/2003.

For å delta i forsøket kreves det at man har varige forflytningsvansker, som fører til at vedkommende ikke kan reise til og fra arbeids- eller utdanningsstedet med offentlige kommunikasjonsmidler. Varighetsvilkåret er oppfylt dersom det kan sannsynliggjøres at forflytningsvanskene har en varighet på minst ett år. Det er en forutsetning for å komme inn under ordningen at vedkommende ikke mottar stønad til arbeids- eller utdanningsreiser fra andre offentlige instanser.

Dersom vedkommende har grunnstønad til arbeids- eller utdanningsreiser, og dette beløpet ikke dekker de reelle transportutgiftene, kan vedkommende få dekket det resterende transportbehovet gjennom forsøket. Alternativt kan vedkommende velge å frasi seg grunnstønaden og få full dekning gjennom forsøket.

Dersom vedkommende har stønad til bil fra folketrygden, kan vedkommende likevel falle innenfor ordningen. I perioder av året kan værforholdene være slik at vedkommende ikke kan kjøre bil og i slike pe-

rioder kan vedkommende få dekket sitt transportbehov via forsøket.

Personer som mottar 100 prosent uførepensjon faller utenfor forsøksordningen, dersom det *ikke* kan sannsynliggjøres at arbeidsforholdet vil føre til at pensjonen reduseres eller faller helt bort. Mange uføre arbeider eller har varig tilrettelagt arbeid i tillegg til uførepensjonen, og tjener opptil fribeløpet på 1 G (per i dag 51 360). Det har ikke vært meningen at funksjonshemmede skal få dekket sine reiser knyttet til arbeid innenfor fribeløpet.

Erfaringene så langt viser at det er få personer som benytter seg av de to ordningene. Bakgrunnen for det kan være at forsøksordningen startet opp på relativt kort varsel og kom sent i gang i forhold til nytt studieår. For å få et bedre grunnlag for å vurdere om ordningen bør gjøres permanent, ønsker Regjeringen å forlenge forsøket fram til juli 2003. En forlengning for hele studieåret 2002/2003 vil forhindre at noen lar være å søke om studieplass på grunn av manglende transportløsninger.

Dette vil også omtales i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Spørsmål nr. 308

Innlevert 16. april 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 19. april 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«I dag er det krav om at alle som skal benytte plantevernmidler av en viss styrke skal ha gjennomført kurs i bruk av plantevernmidler. Dette gjelder ikke for hobbydyrkere. Enkelte hobbydyrkere som på sikt ønsker å utvikle denne driften til å bli en tilleggsnæring og som har gjennomført og bestått kurs i bruk av plantevernmidler, blir nektet autorisasjon.

Vil landbruksministeren bidra til at alle som har gjennomført og bestått kurs i bruk av plantevernmidler kan få autorisasjon?»

Begrunnelse:

En person som foreløpig driver med hobbydyrking av frukt og grønnsaker på sitt småbruk ønsker på sikt å få videreutviklet denne virksomheten til å bli en tilleggsnæring. Før vedkommende kommer så langt må han gjennomføre en rekke forsøk, spesielt innen fruktdyrking, for å finne frem til produkter som inneholder en så høy kvalitet at de kan ha en god markedsverdi som salgsvare. Vedkommende har gjennomført og bestått kurs i bruk av plantevernmidler, men har blitt nektet autorisasjon fordi han ikke driver med produksjon i landbruk, selv om han ønsker å utvikle dette til å bli en tilleggsnæring på sikt.

Svar:

I henhold til *forskrift om plantevernmidler* fastsatt av Landbruksdepartementet 14. desember 2000 med hjemmel i *lov om plantevernmiddel m.v.* av 5. april 1963, kan plantevernmidler bare brukes av personer som har autorisasjon. Krav om autorisasjon er unntatt for bruk av makrobiologiske preparater, og preparater som er godkjent for bruk i hobbyhager, på stueplanter mv. Autorisasjon kan bare gis til personer over 18 år og som har gjennomgått obligatorisk autorisasjonskurs og bestått eksamen, *samt dokumentert yrkesmessig behov for adgang til kjøp og bruk av plantevernmidler*. Hobbydyrkere kan ikke få autorisasjon. Kommunen eller fylkesmannen har myndighet til å utstede autorisasjon etter instruks fastsatt av Statens landbrukstilsyn. Kravet er at bruker må drive yrkesmessig produksjon i landbruk eller hagebruk og være registrert for merverdiavgift, levere næringsoppgave og være liknet for jordbruks-/hagebruksinntekt.

Jeg ser at *hobbydyrkere* med et visst produksjonsomfang, men som ikke fyller kravet nevnt ovenfor, kan oppleve det som urimelig at de ikke skal ha tilgang til samme preparatutvalg som yrkesutøvere. Underliggende årsaker er at bruk av høyrisikopreparater i privathager der ulike vekstslag som regel dyrkes i tett kombinasjon, ikke er forenlig med ønsket om å holde et høyt beskyttelsesnivå, og at det dermed kun skal være lavrisikopreparater som tilbys denne brukergruppen. Det er heller ikke samme økonomiske incitament til å bruke plantevernmidler i privathager sammenlignet med yrkesmessig anvendelse. Alternative bekjempingsmetoder er også lettere å gjennomføre. Som ledd i den politiske målsettingen om å redusere risikoen ved bruk av plantevernmidler, er det også et mål å redusere bruken av slike midler i hobbyhager.

Hobbydyrkere som planlegger å videreutvikle virksomheten til å bli en tilleggsnæring slik De begrunner spørsmålet, faller klart innenfor reglene for *yrkesmessig næringsutøvelse*.

Jeg ser derfor ingen grunn til å endre regelverket slik at hobbydyrkere kan få autorisasjon til kjøp og bruk av plantevernmidler.

Spørsmål nr. 309

Innlevert 16. april 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 24. april 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Er det i henhold til gjeldende regelverk og i forhold til de forpliktelser som Norge har påtatt seg gjennom EØS-avtalen at nordmenn som bor i Sverige skal betale trygdeavgift både til Sverige og Norge?»

Begrunnelse:

En nordmann som bor i Sverige og som betaler skatt og syketrygd til den svenske staten blir pålagt å betale 548 kr i inkorporert avgift til Rikstrygdeverket for utenlandssaker.

Svar:

Spørsmålet er overført meg til besvarelse som rette vedkommende.

Det bærende prinsippet i EØS-avtalen når det gjelder trygdeavgift for pensjonister er at det land som skal betale for pensjonistenes helsetjenester, også har en eksklusiv rett til å kreve trygdeavgift til dekning av disse utgiftene.

Betalingsplikten for helsetjenester følger av Rådsforordning 1408/71, artiklene 26-32. I den konkrete saken som er bakgrunnen for spørsmålet, dreier det seg om to pensjonister som er bosatt i Sverige, men som får pensjon utelukkende fra Norge. Plikten til å betale for helsetjenester er da regulert i forordningen artikkel 28a, jf. artikkel 28. Disse bestemmelsene plasserer betalingsplikten hos det land som utreder pensjonen, dvs. i den konkrete saken i Norge. Sverige har plikt til å sørge for at vedkommende får helsetjenester i samsvar med svensk lovgivning, men har krav på refusjon av utgiftene fra Norge.

Av praktiske grunner har de nordiske landene blitt enige om ikke å effektivere refusjonskravene de har på hverandre. Det er antatt at krav og motkrav går opp i opp. Avkallet på refusjon går fram av Den nordiske konvensjonen om trygd, artikkel 23. Dette er et rent administrativt tiltak, som ikke endrer - og heller ikke *kan* endre - de regler om betalingsplikt for helsetjenester som følger av EØS-reglene. EF-domstolen har slått fast at det forhold at landene seg imellom gjensidig har gitt avkall på refusjon av utgifter til naturalytelser ved sykdom slik man har gjort etter artikkel 23 i den nordiske konvensjon om trygd ikke har noen betydning for fortolkningen av forordningens artikkel 28a og artikkel 33 nr. 2 om når det kan innkreves avgift fra pensjonsmottakere (dom av 10. mai 2001 i saken C-389/99 Sulo Rundgren mot Lapin Lääninoikeus).

Som nevnt bygger EØS-avtalen på at betalingsplikten for helsetjenester også gir en eksklusiv adgang til å kreve trygdeavgifter. Det er derfor bare Norge som kan kreve trygdeavgift i den konkrete saken som spørsmålet gjelder. Det er en forutsetning at vi har intern hjemmel for å kreve trygdeavgift. Denne hjemmelen finnes i folketrygdloven § 23-3.

Det er etter min oppfatning ikke rom for tvil om at Norge har adgang til å kreve vanlig trygdeavgift i den aktuelle saken, selv om vedkommende pensjonister er bosatt i Sverige. Det kan imidlertid anføres at avgiftsspørsmålet er mangelfullt regulert i forordning 1408/71. Forordningens artikkel 33 gir likevel hjemmel for å *trekke* avgift i den pensjon som et land selv utbetaler, og i den utstrekning utgiftene til helsetjenester påhviler en institusjon i dette landet.

Det underliggende prinsippet om samsvar mellom plikten til å betale for helsetjenester og adgangen til å kreve trygdeavgift, er den eneste logiske løsningen og den løsning som gir sammenheng i systemet. Det kan ikke være slik at et land skal betale helsetjenestene og et annet land skal ha trygdeavgiftene. Den administrative kommisjon er av samme oppfatning på dette området som Norge, og det arbeides med spørsmålet om bedre og klarere regler om dette innen unionen.

Det følger av det som alt er sagt, og direkte av ordlyden i artikkel 33 nr. 2, at Sverige *ikke* har adgang til å kreve trygdeavgift av norske pensjonister som er bosatt der, med mindre de får pensjon også fra Sverige. Etter det vi har fått opplyst fra svenske myndigheter i forbindelse med den nordiske trygdekoordineringen, betales det ikke personlig trygdeavgift til Sverige for helsetjenester. Helsetjenestene finansieres over skatten, og er innbakt i skatleggingen på en slik måte at det ikke lar seg identifisere hvor stor del av den enkeltes betalte skatt som går til dette formålet. I denne situasjonen er det for tiden ingen annen løsning enn å akseptere at pensjonistene kan få en form for dobbeltbetaling for helsetjenester. Dette kan gi urimelige utslag i tilfeller som dette, noe som også Norge har tatt opp med EU-kommisjonen og medlemslandene i EU. Det gjør ikke løsningen enklere at skattereglene ikke omfattes av EØS-avtalen.

Det hører med i dette bildet at den nordiske skatteavtalen gir Norge førsteretten til å beskatte pensjoner som utbetales herfra. Ut fra generelle prinsipper om "utenlandsbeskatning" har Norge hittil ikke nyttet denne adgangen. Dette er årsaken til at det omtalte pensjonistparet skatter til Sverige.

Jeg er selvfølgelig enig i at pensjonister som er skattepliktige til Sverige (eller andre land) og trygde-

avgiftspliktige til Norge ikke skulle risikere å betale for de samme helsetjenester to ganger. Det vil likevel ikke være riktig i denne situasjon at Norge frafaller kravet om trygdeavgift i land der det innkreves skatt til dekning av helsetjenester. I realiteten er forholdet at det er bostedslandet som i dette tilfelle får dekket sine utgifter dobbelt opp, én gang gjennom skatten og én gang gjennom oppgjøret fra Norge (hva enten dette skjer gjennom summarisk refusjonsoppgjør eller motregning mot tjenester dekket i Norge).

Jeg nevner til slutt at det aktuelle spørsmålet også har vært behandlet av Sivilombudsmannen, se ombudsmannens årsrapport for 1998, side 45-48.

Spørsmål nr. 310

Innlevert 16. april 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 19. april 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Den 16. oktober 2001 orienterte departementet i en pressemelding om at Narvik jordskifterett nedlegges, samtidig som soknegrensene endres. Departementets resultat har ikke vært på høring og de berørte kommunenes motstand er ikke hensyntatt. Alle andre kommuners innsigelser er blitt hørt, går det fram av pressemeldingen fra departementet.

Hva vil statsråden gjøre for å bringe det endelige forslaget til struktur i overensstemmelse med synet til de berørte kommuner?»

Begrunnelse:

I april 2001 nedsettes en arbeidsgruppe av Landbruksdepartementet som får til oppgave å utrede eventuell nedlegging av kontorene i Harstad/Narvik/ Sortland. Utredningen konkluderte med at ingen kontorer skulle nedlegges, men at det endres på soknegrensene slik at Narvik tilføres kommunene Gratangen, Lavangen og Bardu fra Sør-Troms og at Målselv overføres til Nord-Troms i Tromsø.

Rapporten sendes på høring med høringsfrist 1. september 2001. Høringsinstansene bes ta stilling til "endringer av sokne og kontorstruktur for jordskifterettene i Sør-Troms, Ofoten og Lofoten og Vesterålen jordskifteretter". Andre endringer i forhold til Nord-Troms enn forslaget om overføring av Målselv ut fra avstand, foreligger ikke til høring her.

Den 26. juni 2001 sendes ny høring til alle kommuner, også til kommuner som er høringsinstanser med frist til innspill 1. september 2001. I det siste høringsbrevet går det fram at "Ein kjem derfor tilbake til soknestrukturen for desse område (Harstad, Sortland og Narvik) når framtidig kontorstruktur er fastlagt".

Midt-Troms regionråd sammen med Indre Sør-Troms regionråd og Sør-Troms regionråd, avgir høring til den første høringen som omhandler nedlegging av ett av kontorene i Harstad/Narvik/Sortland. Ingen avgir naturlig nok uttalelse til den andre høringen på bakgrunn av det som er nevnt ovenfor.

Den 16. oktober 2001 kommer resultatet av behandlingen av høring nr. 1 om kontornedleggelse der departementet har fattet vedtak om at Narvik nedlegges, samtidig som soknegrensene endres, men på en helt annen måte enn det som høringsnotatet foreslår. Departementets resultat har ikke vært på høring slik det foreligger da det kun var foreslått at Målselv kunne overføres.

Den 6. november 2001 protesterer Midt-Troms regionråd på dette vedtaket.

5. desember 2001 kommer det en pressemelding fra departementet som stadfester resultatet fra 16. oktober 2001. I notatet som følger pressemeldingen går det fram at det ikke er kommet merknader fra Troms, mens alle kommuner ellers i landet som har gått imot endringsforslaget er blitt hørt da "departementet har hatt mest omsyn til det synet som dei aktuelle kommunane har framført".

På denne bakgrunn er det grunn til spørre hvorfor de kommuner som omfattes av overflytting til Tromsø skal være gjenstand for spesialbehandling sammenlignet med de øvrige kommuner i landet der en har tatt mest hensyn til det synet de aktuelle kommunene har framført.

Svar:

For å kunne yte bedre tjenester, møte nye lovpålagte oppgaver og utnytte reduserte ressurser best mulig, har jordskifterettene vært igjennom en betydelig organisasjonsendring. Målene for denne omorganisering er å etablere en sokne- og kontorstruktur som sikrer:

- rasjonell oppgavefordeling mellom stillingsgrupper
- gode fag- og arbeidsmiljøer
- effektiv utnyttelse av kompetanse og utstyr
- best mulig utnyttelse av de tildelte budsjettmidler (mer tjenester ut av hver krone)
- god tilgjengelighet for partene

- tilstrekkelig buffer ved sykdom, permisjoner mv.

I budsjettproposisjonen for 2001 er det forutsatt å nedlegge 18 fylkesjordskiftekontorer og 7 jordskifteretter. Som en del av dette ble det forutsatt å legge ned ett av de tre kontorene i Harstad, Narvik og Sortland og i Gjøvik, Hamar og Lillehammer. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i hvert av områdene bestående av kontorlederne ved de berørte kontorene. Disse fikk i oppdrag å utrede konsekvensene ved nedlegging av ett av tre kontorer i de respektive områder.

Rapportene fra de to arbeidsgruppene ble sendt høringsinstansene i de respektive områdene 8. mai 2001 og høringsfrist var 1. september 2001.

Under forutsetning av at det tilføres ressurser slik at hvert av kontorene oppnår en minimumsbemanning på fem årsverk, konkluderer arbeidsgruppa for Nordland/Troms med at det ikke er grunnlag for å legge ned noen av kontorene i Narvik, Sortland og Harstad.

I henhold til jordskifteloven § 7 er det Kongen som deler "*inn riket i jordskiftedøme for jordskifteoverrettene, og i jordskiftesokner for jordskifterettene*". Ved kgl.res. 12. desember 1980 fikk Landbruksdepartementet fullmakt til å slå sammen sokn, overføre stillinger fra andre distrikt og eventuelt opprette nye sokn. Landbruksdepartementet fattet vedtak om ny kontor- og soknestructur i nordre Nordland og Troms den 5. oktober 2001.

Landbruksdepartementet fant at det ut fra sakstilgang og arbeidsmengde ikke var forsvarlig å tildele dette området så mye ressurser at det vil være mulig å opprettholde tre kontorer med den minimumsbemanning som det med stor tilslutning er vedtatt at en jordskifterett må ha for å kunne fungere rasjonelt.

Da en er kommet til at ett kontor må legges ned, er det umulig å finne en løsning på strukturen som er "i overensstemmelse med synet til de berørte kommuner". Høringsuttalelsene fra Nordland ønsker å opprettholde jordskifterettene i Narvik og på Sortland. Uttalelsene fra Troms påpeker viktigheten av å beholde jordskifterett i Harstad. Ut fra en samlet vurdering, vedtok departementet å nedlegge jordskiftekontoret i Narvik 1. januar 2003.

Departementets valg av struktur er gjort etter et samlet skjønn, bygd på rapport og høringsuttalelser med vektlegging av følgende kriterier:

Jordskifterettens fremtidige minimumsstørrelse, reisetid til jordskifterettene, best mulig funksjonell tilhørighet, muligheter for rekruttering av fagpersonell, best mulig fordeling av arbeidsmengde og reisebelastning mellom kontorene. I disse vurderingene har en også lagt betydelig vekt på å se dette i sammenheng for alle de tre nordligste fylkene.

Spørsmål nr. 311

Innlevert 16. april 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 24. april 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 200 for 2000-2001, som ble avgitt fra energi- og miljøkomiteen 5. april 2001, skriver komiteens flertall, inklusiv Kristelig Folkeparti, følgende: "Dette flertallet viser til at Statkrafts eierstruktur, og hjemfalls- og konsesjonslovgivning, ligger fast." Likevel uttaler olje- og energiministeren til Dagens Næringsliv 11. april at Statkraft har full anledning til å føre fusjonssamtaler med Fortum.

Hva er det som gjør at statsråden velger å se bort stortingsflertallets klare holdning?»

Svar:

Det vises til brev av 17. april 2002 med skriftlig spørsmål nr. 311 fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland om årsaken til at statsråden har valgt å uttale seg om mulige fusjonssamtaler mellom Statkraft og Fortum, selv om et flertall i Stortingets energi- og miljøkomité i Innst. S. nr. 200 for 2000-2001 forutsatte at Statkrafts eierstruktur og hjemfalls- og konsesjonslovgivning ligger fast.

Stortinget tok stilling til Statkrafts strategi om å bli et ledende nord-europeisk energiselskap ved behandlingen av St.prp. nr. 51 for 2000-2001 om tilføring av innskuddskapital og økt låne- og garantiramme for Statkraft SF. Statkraft SF har siden 1996 vært inne i en ekspansjonsfase og har hatt mulighet til å foreta oppkjøp av mindre energiverk etter at selskapets egenkapital ble styrket.

Et industrielt eierskap fordrer at Statkraft gis mulighet til å dynamisk tilpasse seg utviklingen i kraftmarkedet. Statkraft kan se et framtidig behov for ytterligere egenkapital som ledd i fortsatt utvikling av

selskapet, som varslet i St.prp. nr. 51 for 2000-2001. Strukturutviklingen i kraftnæringen og et eventuelt fremtidig behov for mer egenkapital, gjør at det over tid er naturlig å vurdere muligheten for industrielle partnere for Statkraft.

I Regjeringens St.meld. nr. 22 for 2001-2002 om et mindre og bedre statlig eierskap under omtalen om Statkraft SF, understrekes det at Regjeringen ønsker å legge til rette for en god strategisk utvikling for Statkraft SF. Regjeringen legger til grunn at Statkraft fortsatt skal kunne videreutvikles som en sterk aktør i kraftnæringen i Norden, men at staten i utgangspunktet ikke skal bidra med mer kapital. Regjeringen vil være åpen for industrielle løsninger der Statkraft inngår, og der staten ikke lenger vil være eiere.

Ved behandlingen av Dokument nr. 7 for 1972-73 har Stortinget selv lagt til grunn at Stortinget har den reelle avgjørelse når det gjelder beslutninger som i vesentlig grad vil endre statens engasjement, jf. Innst. S. nr. 277 for 1976-77. Statkrafts styre vil kunne legge fram industrielle løsninger for Nærings- og handelsdepartementet, som forvalter statens eierskap i Statkraft. Av hensyn til en forsvarlig forvaltning av statens eierskap i Statkraft vil Nærings- og handelsdepartementet måtte vurdere forslaget. Dersom forslaget får støtte i Regjeringen legges det fram for Stortinget, i tråd med retningslinjene i ovennevnte dokumenter.

De fusjonssamtalene som jeg refererte til i Dagens Næringsliv 11. april 2002 var aldri på et slikt stadium at det ble aktuelt å informere Stortinget om disse.

Spørsmål nr. 312

Innlevert 17. april 2002 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 24. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Skal idealismen til den enkelte politimann være avgjørende for at politiet skal kunne gjøre en god jobb i kampen mot narkotika, og hva bidrar i så fall departementet og Regjeringen med for å styrke politiet og hindre en slik utvikling?»

Begrunnelse:

Overskrift i Sunnmørsposten 26. mars 2002: "Idealisme avgjørende i politiets narkokamp". Politiførstebetjent Sindre Ryssevik ved Ålesund politistasjon hevder at politiets innsats mot narkotika er avhengig av idealisme og vilje til å jobbe på fritiden. Han viser til at politi som jobber med narkosaker må være tilgjengelige når kildene ønsker å prate, og at det igjen fører til svært mange telefoner på fritiden. I tillegg kreves det samtaler med kollegaer og organisering av aksjoner som går langt ut over betalt arbeidstid. Lensmannen i Eid, Webjørn Moa, bekrefter Rysseviks påstand. Begge to hevder at det er behov for en intensivering av arbeidet mot narkotika, og at det er det eneste som nytter og som gir resultater. Spørsmålsstiller er svært bekymret over den negative utviklingen vi opplever blant barn og unge som i stadig større grad bruker og selger narkotika. Spørsmålsstiller mener også at dagens situasjon tilsier at det er svært viktig med et engasjert politi, som tar narkotikaondet på alvor og som jobber intensivt med problemet.

Svar:

Innsats mot rusmiddelproblemer er et prioritert område for Regjeringen, og politiets innsats er viktig både i forhold til forebygging og i forhold til etterforskning og oppklaring av straffbare handlinger.

Den enkelte medarbeiders motivasjon er av stor betydning for kvaliteten på politiets innsats, og jeg vil i denne sammenheng understreke betydningen av det meget viktige arbeidet som daglig utføres av motiverte medarbeidere. Det er imidlertid viktig at også ressursdisponeringer, tjenesteordninger og prioriteringer i det enkelte politidistrikt bidrar til at det blir en systematisk innsats mot narkotikaondet. Dette er politimestrenes ansvar.

Som et ledd i en helhetlig problemløsning, utarbeider Politidirektoratet en nasjonal handlingsplan mot narkotikakriminalitet. Denne planen vil være et viktig element i vår nasjonale innsats mot rusmiddelproblemer, slik at politiet i sterkere grad skal kunne prioritere ressurser for å bekjempe narkotikarelatert kriminalitet. Innsats rettet mot barne- og ungdomsmiljøer vil stå sentralt. Likeledes gjelder det hvitvasking av utbytte. Alle sider av narkotikaproblemet vil imidlertid ikke kunne løses av politiet alene. Samarbeid med andre offentlige myndigheter vil derfor bli vektlagt som et nøkkeltiltak for en helhetlig narkotikabekjempelse. I denne forbindelse vil jeg også vise til at Regjeringen arbeider med en egen handlingsplan mot rusmisbruk, hvor en rekke departementer er involvert, herunder Justisdepartementet.

De tiltakene som trekkes opp i Politidirektoratets handlingsplan, skal iverksettes i det enkelte politidistrikt. Innenfor de rammer som trekkes opp i handlingsplanen, forutsetter jeg at Politidirektoratet og de enkelte politimestre gjennom sin detaljplanlegging foretar prioriteringer, disponerer ressurser og tilrettelegger tjenesteordningene slik de har ansvaret for og slik at man totalt sett får en mest mulig effektiv innsats.

Spørsmål nr. 313

Innlevert 17. april 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 23. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Helsestasjonstjenesten for ungdom må styrkes kraftig. De kan fange opp, forebygge og hjelpe ungdom med alt fra rus og psykiske problemer til prevensjon. Svært mange steder finnes ikke et slikt tilbud og andre steder er det kun minimalt. Ved mange videregående skoler er det ikke helsestasjoner.

Mener statsråden at lovverket er klart nok for å sikre at det blir gitt god nok skolehelsetjeneste til alle elever i videregående skoler og ungdom ellers?»

Svar:

Skolehelsetjenesten reguleres av lov om helsetjenester i kommunene av 19. november 1982, og i forskrift om helsetjenester i skoler av 23. november 1983.

Helsedepartementet har under arbeid en ny felles forskrift for helsestasjons- og skolehelsetjenesten hvor det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn og unge løftes frem. Det vil også i forskriften bli fremhevet betydningen av det tverrfaglige og det tverrsektorielle samarbeidet for å styrke det psykososiale arbeidet for barn og unge.

Helsestasjon for ungdom, som ses som en utvidet del av skolehelsetjenesten, vurderes forskriftsfestet i den nye forskriften. Dette vil være et viktig signal til kommunene om opprioritering av helsestasjon for ungdom, som det per i dag er 220 av, hvorav flere i de større byene. Forskriften skal ut på høring våren 2002.

Det skal gjennom Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006 opprettes 800 flere årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Det skal foreligge en politisk vedtatt plan for det psykiske helsearbeidet i kommunene. Planen skal omhandle psykososiale tiltak for barn og unge. Kommunen skal ha vurdert og omtalt målet om at 20 pst. av de øremerkede tilskuddene skal gå til barn og unge. Mange kommuner har oppdatert sine planer, enten som en separat plan eller som del av de ordinære planene. Pr. 31. desember 2000 var 117 av de 800 stillingene opprettet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, dvs. 15 pst. av de nevnte stillingene. Det har vært vektlagt å styrke det tverrfaglige arbeidet ved å ansette flere yrkesgrupper for å øke kompetansen innen det psykososiale arbeidet. Tall for 2001 foreligger ikke før til sommeren.

Kommunene er altså godt i gang med å benytte de øremerkede midlene til stillinger i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, men arbeidet må intensiveres.

I henhold til opptrappingsplanen skal kommunene melde tilbake om aktivitetene. Det må fremgå av tilbakemeldingen at planlagt aktivitet utgjør en økning av aktiviteten svarende til økningen i tilskuddet. Det er derfor ønskelig med en sterkere fokusering på innsatsen for barn og unge.

I perioden 1990-2000 har helsestasjons- og skolehelsetjenesten på landsbasis hatt en vekst på om lag 65 pst. målt i antall årsverk, dvs. en økning på 1 172 årsverk fra 1 744 i 1990 til 2 916 årsverk i 2000.

I tillegg til skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom betjener også fastlegene ungdomsbefolkningen.

Regjeringen har i Sem-erklæringen gått inn for å "bygge ut helsestasjonsvirksomheten til også å omfatte elever i videregående skole". Som helseminister ser jeg det som svært viktig å styrke både skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom.

Spørsmål nr. 314

Innlevert 17. april 2002 av stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Besvart 25. april 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Etter 1. juni får fiskerne ikke oppdaterte nattlige værvarslinger fra Meteorologisk institutt. De vet dermed ikke om det er trygt å dra på havet eller ikke. Næringen anser endringen som en sikkerhetsrisiko for en yrkesgruppe som stadig opererer i svært værutsatte områder.

Vil statsråden treffe nødvendige tiltak for å sikre oppdaterte værvarslinger?»

Begrunnelse:

Fiskeribladet kan i dag, 16. april 2002, opplyse at fra 1. juni i år får ikke norske fiskere oppdatert værvarsel om natten. Fra kvelden til kl. 08 er det ingen som kan melde om det er trygt å gå på havet. Det vil igjen si at værendringer i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet i løpet av natten ikke skal overvåkes og heller ikke tas med på værvarslet tidlig om morgenen.

Ledelsen ved Meteorologisk institutt har avgjort at innsparingen på budsjettet skal tas av nattetjenesten. Meteorologene er imot endringene som vil ramme fiskerne, og spesielt i tider med stor fiskeaktivitet. De mener, ifølge Fiskeribladet, at innsparingene kan skje ved å utsette enkelte investeringer, og de er også bekymret for at dette kan være ledd i en sentralisering av varslingstjenesten til Oslo.

Svar:

I svar på spørsmål fra vararepresentant Karl-Anton Swensen til ordinær spørretime 24. april 2002 ble det blant annet opplyst om følgende:

Meteorologisk institutt har behov for å redusere driftsutgiftene i 2002. Det skyldes en mindre nedgang i bevilgningene, en forventet nedgang i oppdrags- og salgsinntektene, økte kostnader til drift av værskipet "Polarfront" samt økt behov for investeringer i utstyr og infrastruktur. Som en del av den samlede driftsreduksjonen har instituttet besluttet å spare 3 mill. kr innenfor værvarslingsavdelingen. Det medfører bl.a. en reduksjon i meteorologenes nattetjeneste.

Departementet har bedt Meteorologisk institutt redegjøre for konsekvensene av reduksjonen. Instituttet understreker at reduksjonen i nattevakter ikke fører til noe bortfall av instituttets nattetjeneste. Det er kun snakk om å gå ned fra seks til fire vakthavende meteorologer fra kl. 23 til kl. 06. Det vil altså fortsatt være en statsmeteorolog til stede om natten ved værvarslingsavdelingene i Oslo, Bergen og Tromsø. Disse vil også ha ansvar for å overvåke været i hver sin region, og ha produksjonsansvar for værvarsling til luftfarten. I tillegg vil det om natten være en koordinerende meteorolog på værvarslingsavdelingen i Oslo. Denne meteorologen vil ha et spesielt ansvar for å informere brukerne om viktige endringer i værutsiktene.

Allmennheten og fiskerne får, som tidligere, et varsel i NRK PI kl. 22. Det vil også bli gitt et oppdatert varsel for områdene innenfor 200-milsgrensen i samme kanal kl. 05.45 gjeldende til midnatt. Sistnevnte bygger på varsel utarbeidet regionvis sent kvelden før.

Meteorologene vil om natten ha spesiell oppmerksomhet rettet mot værutviklinger som blir kraftigere enn før antatt, bl.a. for å ivareta fiskernes sikkerhet.

Meteorologisk institutt vil fortsatt ivareta sine forpliktelser til å sende ut varsler om ekstremt vær. Kuling- og stormvarsler vil bli utsendt om natten som tidligere, og de meteorologene som er på vakt om natten, vil ha spesiell oppmerksomhet mot værutviklinger som blir kraftigere enn antatt, nettopp for å ivareta fiskernes sikkerhet.

I tillegg kan det opplyses at Meteorologisk institutt har et økt behov for investeringer i utstyr og infrastruktur. Det er viktig for sikkerheten langs kysten at observasjonsnettene opprettholdes og helst styrkes. En eventuell omdisponering av midler fra investeringer til drift vil kunne få alvorlige konsekvenser for værvarslingen på sikt.

Endelig kan jeg opplyse at Meteorologisk institutt ikke har noen planer om å sentralisere værvarslings-tjenesten til Oslo.

Spørsmål nr. 315

Innlevert 17. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 24. april 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Vil statsråden innføre ei omfangsavgrensing i lov om handelsverksemd med brukte og kasserte ting (brukthandellova) av 1999 slik at den ikkje omfattar avfalls- og gjenvinningsbedrifter som driv mottak av produksjonsavfall?»

Grunngjeving:

Lov om handelsverksemd med brukte og kasserte ting (brukthandellova) trådte i kraft 1. januar 2000, og omfattar i dag både brukte varer og avfall som blir vidareselet og som går til gjenvinning. Fleire av avgjerdene i lova fører til unødige problem for gjenvinningsbedrifter. Desse blir pålagd blant anna:

- å protokollføra opphav av avfallsprodukta (med legitimasjonsplikt på vedkommande som leverer inn kasserte produkt)
- å lagre produkta i minimum 14 dagar
- å sørjia for at produkta ikkje blir øyde lagde i løpet av tida dei lovmessig skal haldast lagra.

Ved rasjonelt drivne gjenvinningsanlegg, blir produksjonsavfall handsama maskinelt, noko som lett fører til skade på produkta. Slike skader har inga innverknad for den følgjande gjenvinningsprosess, men vil vere i strid med loven sine avgjerder.

Ei innsnevring i retning av presiseringar om at lova skal omfatte produkt som blir kjøpt eller levert inn til brukthandel for vidare omsetning til ny forbrukar vil kunna varena lova si hovudintensjon om å førebyggje omsetning av stolne eller ulovleg mottekne gjenstandar, samtidig som gjenvinningsbedriftene vert spart.

Svar:

Slik regelverket er i dag er det ikkje utan vidare slik at mottak av avfall er omfatta av brukthandellova med forskrift. Det følgjer av § 2 i brukthandellova at det er handelsverksemd med og oppkjøp med sikte på sal av brukte og kasserte ting som krev løyve frå politiet. Av dette følgjer at mottak av avfall som skal destruerast (ikkje omarbeidast og/eller vidareselest), ikkje er omfatta av brukthandellova, medan mottak av skrapjern, stål og metall for vidareselest kan vere omfatta.

Departementet har allereie spørsmålet om forholdet mellom brukthandellova og avfalls- og gjenvinningsnæringa til vurdering. Vi har mellom anna motteke orientering om den konkrete verksemda til gjenvinningsverksemdene. Denne viser at dei driv innanfor fleire forskjellige verksemdsområde, der vurderinga i høve til brukthandellova kan slå noko ulikt ut. Nokre kan falle innanfor, andre ikkje. Det er derfor i alle høve to spørsmål som må vurderast og avklarast. For det første om avfalls- og gjenvinningsverksemdar må ha brukthandelloyve for alle verksemdsområda, eller for nokre av dei. Ein førebels konklusjon er at det ikkje er trong for løyve innanfor alle områda.

Deretter må det vurderast om den eller dei delane av verksemda som fell innanfor regelverket, og dermed er avhengig av løyve for å drive lovleg, er av ein slik karakter at regelverket bør endrast. Eg er i denne samanheng open for å endra regelverket slik at det vert best mogleg tilpassa denne type verksemd, samstundes som hovudomsynet bak løyveordninga framleis vert teke vare på. Eg vil vidare ta kontakt med næringa for å drøfte desse spørsmåla vidare.

Dokument nr. 15:19

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 316

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 26. april 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Dersom et familiemedlem i en familie med omsorg for barn under 18 år som følge av kronisk sykdom havner på institusjon, blir familiens økonomi sterkt forverret pga. høy egenbetaling for opphold i institusjonen.

Vil statsråden ta initiativ til å endre reglene for egenbetaling for langtidsopphold i institusjon slik at familier med omsorg for barn ikke rammes så hardt økonomisk som tilfellet er i dag?»

Begrunnelse:

Bakgrunnen for spørsmålet er henvendelser fra pårørende til pasienter med tidlig utviklet demens og som pga. sykdommen må oppholde seg på institusjon - som oftest vil det gjelde et kommunalt sykehjem. Når dette skjer i familier med omsorgsansvar for barn, blir familiens økonomi sterkt forverret fordi en stor del av demenspasientens sykepensjon går til egenbetaling for opphold i institusjonen. En familie som er i en slik situasjon, vil fortsatt ha store utgifter knyttet til bolig, mat, klær, strøm, telefon, bilhold og andre vanlige husholdningsutgifter som alle barnefamilier i Norge har. Selv om den konkrete bakgrunnen for denne henvendelsen er pasienter som er rammet av demens, vil den samme problemstillingen selvsagt være aktuell uansett hvilken sykdomstilstand som nødvendiggjør opphold på institusjon.

Av opplysninger jeg har mottatt går det fram at egenbetalingen beløper seg til opptil 100 000 kr årlig. I dag er reglene slik at det gis et lite fratrukk i oppholdsbetalingen for barn under 18 år, mens det ikke gis noe fradrag for barn mellom 18 og 21 år. Hvis derimot en forelder dør, får barn etterlattepensjon fram til 21 år. Reglene er også slik at dersom pasienten i disse tilfellene dør, mottar hvert enkelt barn en etterlattepensjon som er betydelig høyere enn det som er igjen av vedkommendes pensjon etter at oppholdsbetalingen er trukket fra.

Disse forholdene synes for meg så urimelige at det er nødvendig å gjøre endringer for å bedre disse familienes økonomi. Jeg håper derfor på et positivt svar fra statsråden.

Svar:

Betalingsordningene og nivået på egenbetalingen i pleie- og omsorgssektoren varierer fra tjeneste til tjeneste og mellom ulike boformer. Skillet går i hovedsak mellom opphold i institusjoner (sykehjem og aldershjem) på den ene siden og tjenester i egne hjem (herunder omsorgsboliger) på den andre siden.

Egenbetaling for opphold i institusjon reguleres av lov om helsetjenesten i kommunene, lov om sosiale tjenester og en egen forskrift om vederlag for opphold i institusjon. Vederlagets størrelse fastsettes ut fra detaljerte regler om hva som skal regnes som inntekt og om fradrag i beregningsgrunnlaget. Etter forskriften § 5 første ledd skal det gjøres fradrag i beregningsgrunnlaget hvis den som oppholder seg i institusjon har mindreårige barn eller helt eller delvis forsørger barn over 18 år. Forskriften har også en generell regel om at fradrag også kan fastsettes på grunnlag av hva som er rimelig ut fra vedkommendes inntekt og forholdene for øvrig, jf. § 5 fjerde ledd. Jeg er innforstått med at egenbetalingen i en del tilfeller oppleves tyngende.

I de siste årene har det vært stor oppmerksomhet rundt reglene om finansiering og egenbetaling for

pleie- og omsorgstjenester. Det har vært fokusert på å oppnå større grad av harmonisering og nøytralitet mellom tilbud som i stor grad skal dekke like tjenestebehov. Det har også vært fokusert på at betalingsordningene bør være enkle å forstå og administrere.

Med bakgrunn i St.meld. nr. 50 for 1996-97 Handlingsplan for eldreomsorg, jf. Innst. S. nr. 294 for 1996-97, vedtok Stortinget følgende:

"Regjeringen fremmer forslag om en harmonisering av regelverket i lov om sosiale tjenester og lov om helsetjenester i kommunene med henblikk på et felles regelverk for de som har behov for pleie og omsorg" og "Stortinget ber Regjeringen utrede en likebehandling av betalingsordningene når det gjelder medisiner, hjelpemidler og bostøtte i omsorgsbolig og alders- og sykehjem."

I departementet har en prosjektgruppe arbeidet med problemstillinger knyttet til fornyelse og forenkling i pleie- og omsorgstjenesten. En nærmere vurdering av ulike beregningsmodeller og regler for finansiering og egenbetaling har stått sentralt i dette arbeidet. Prosjektgruppen har også sett på skjermingsordninger for personer med lave inntekter.

Sosialdepartementet vil i tiden framover følge opp arbeidet med å se på framtidige finansierings- og egenbetalingsordninger med tanke på eventuelle endringer. Min ambisjon er å gjennomføre reformer som skal sikre enklere og bedre regler også når det gjelder egenbetaling for pleie- og omsorgstjenester. Jeg vil også legge vekt på at familier med omsorg for barn ikke skal rammes hardt økonomisk dersom en av foreldrene legges inn på institusjon.

Spørsmål nr. 317

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 26. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil og kan samferdselsministeren gjøre for at Rørosbanen sikrer enda bedre service overfor sine brukergrupper både med hensyn til persontrafikk og godstransport?»

Begrunnelse:

Rørosbanen er en viktig samferdselsåre gjennom Hedmark. For tilhengere av Rørosbanen er det avgjørt viktig å sikre at banen tilbyr et best mulig tilbud. I løpet av den senere tid har flere brukergrupper reagert på det de oppfatter som svekket service. Det oppleves fortsatt slik at mye gjenstår for å kunne bruke banen som en effektiv og miljøvennlig transportåre for gods. Flere persontrafikanter reagerer nå på at stasjoner legges ned, og at togene får drastisk færre stopp. Endelig synes korrespondansen med tog på Dovrebanen (togbytte Hamar) bare å ha blitt verre, noe som har ført flere over til å bruke bil. Komforten i togene har også avstedkommet reaksjoner. Generelt har ungdom og studenter reagert på økning i pris.

Svar:

Rørosbanen er inne i en større omstilling. Dagens togtilbud innebærer økt frekvens, kortere kjøretid og nytt togmateriell i forhold til 1990-tallet. Det er utviklet knutepunkter og innledet samarbeid med nye aktører for å kunne opprettholde åpningstider på stasjoner som det er vanskelig å opprettholde lønnsomt på uten supplerende virksomhet. Eksempler på dette er samarbeid med reisebyrå på Tynset og skystasjoner på Tolga og Os.

På lengre sikt er det mulig å redusere kjøretidene ved at infrastrukturen utbedres til å tillate høyere hastigheter for krengetogene. Det siste året er det imidlertid innført hastighetsreduksjoner som følge av manglende midler til vedlikehold, og Jernbaneverket har meldt ytterligere hastighetsreduksjoner fra sommeren 2002. Dette gjør at togproduksjonen som ligger til grunn for dagens rutemodell på Rørosbanen ikke lenger er mulig å opprettholde i kommende rutetermin.

I denne situasjonen har NSB valgt å opprettholde dagens høye frekvens mellom Hamar og Røros der toget har sitt naturlige fortrinn. For å unngå dramatiske kjøretidspåslag og redusert frekvens for disse togene på strekningen Rena - Røros må antall stopp underveis reduseres. Det er også nødvendig å redusere antall tog som i dag går mellom Hamar og Rena.

Jernbaneverket har på gang et arbeid med bytting av sviller på Rørosbanen for å kunne øke hastigheten igjen. Dette arbeidet vil også pågå i kommende rutetermin.

Rørosbanen har driftsmessig vært preget av liten fleksibilitet med store konsekvenser for punktligheten ved avvik, herunder korrespondanse på Hamar. Etter at fjernstyringen ble ferdig frem til Røros, har punktligheten blitt vesentlig bedret. Dette er avgjørende for at tilbudet er til å stole på, inklusiv korrespondanser.

Studentrabatten på enkeltbilletter er fra og med 1. januar 2002 redusert fra 40 pst. til 10 pst. på hvite avganger, og fra 60 pst. til 50 pst. på grønne avganger. Ansvar for studentrabattordningen for reiser over 150 km sorterer under Utdannings- og forskningsdepartementet og er basert på en avtale som er inngått mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og NSB. I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget å redusere bevilgningen som kompenserer studentrabattordningen fra 65 til 31 mill. kr. Dette ble begrunnet med at bevilgningen må sees i sammenheng med det samlede opplegget for studentfinansiering.

CargoNet AS er langt fremme når det gjelder kombinerte transporter på jernbanen, og har en betydelig vekst innen dette segmentet, som således bidrar til å overføre transporter fra vei til bane. Selskapet har videre overtatt selskapet Rail Combi AB i Sverige og opererer nå ut fra 29 terminaler i Norge og Sverige. I tillegg til kombinerte transporter (containere), har selskapet aktiviteter innen konvensjonell vognlast (tradisjonelle jernbanevogner) samt systemtog for større industrikunder.

CargoNet AS benytter i dag hovedsakelig Rørosbanen til kjøring av systemtog som frakter tømmer og flis. Dette er transporter som er sterkt konkurranseutsatt i forhold til lastebilnæringen, og preget av sesongsvingninger. Utviklingen for godstransport på Rørosbanen vil være avhengig av det kommersielle grunnlaget for denne transporten. Selskapet er i løpende dialog med kundene innen dette segmentet, og søker å tilrettelegge for transportløsninger som gir lønnsomhet og forutsigbarhet for alle parter. Aktiviteten på Rørosbanen er underlagt disse løpende vurderinger, og CargoNet AS jobber for at det skal bli grunnlag for å kunne videreutvikle disse på Rørosbanen.

Spørsmål nr. 318

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Carsten Dybevig

Besvart 26. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Politiet hevder i et intervju med NRK Østfold at Telenor vil bruke fire måneder på å fremskaffe elektroniske spor som kan være viktige i politiets etterforskning i en drapssak.

Hva vil justisministeren gjøre av handlinger for å gi politiet bedre kildetilgang i etterforskningen av drapssaker og forsvinningsaker, men også i andre saker hvor elektroniske spor kan ha avgjørende betydning for oppklaringen av en sak?»

Begrunnelse:

Elektroniske spor har ofte vist seg å bli svært viktige i å kartlegge berørte personers bevegelsesmønster i forsvinnings- og drapssaker. Det er et viktig mål vedtatt i årets statsbudsjett, jf. kap. om Justisdepartementet, at reaksjonstiden fra kriminell handling til endelig dom faller, skal reduseres. Da er det også viktig å redusere tiden fra den kriminelle handlingen skjer til saken er ferdig oppklart fra politiets side. Erfaringsmessig viser det seg at desto tidligere politiet får kartlagt de faktiske forhold, desto større mulighet er det for at saken oppklares.

Det viser seg at Telenor trengte 4 måneder på å skaffe politiet i Moss viktig informasjon i etterforskningen av drapet på en 14-årig jente, som ble funnet død 20. mars.

Politidirektoratet (POD) hevder i intervju med NRK Østfold at Telenor vil bruke 4 måneder på å finne frem de opplysninger som politiet trenger. Svarene fra NetCom påstår politiet har en langt raskere svartid.

Dette er en bekymringsfull tendens som etter min oppfatning vil forringe politiarbeidet, og om det vedvarer sabotere politiets etterforskningsmetoder i vesentlig grad. Kriminalitetsbekjempelsen må ikke være avhengig av at betydelige kildeinstitutter forsinker etterforskningsarbeidet.

Svar:

Jeg har som statsråd vært opptatt av å sikre at politiet har tjenlige midler i bekjempelsen av kriminalitet. Dette gjelder ikke minst spørsmålet om å sikre politiet mulighet for faktisk tilgang til beviser i moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi, og som de etter lovgivningen kan kreve utlevert.

Når det gjelder det omtalte tilfelle fra Moss ønsker jeg ikke å gå i detalj i den. Men uansett om årsaken var at dataene var vanskelig tilgjengelig, eller at det hadde sin årsak i lav prioritering fra Telenors side, finner jeg det uakseptabelt at det skal ta så lang tid å få ut viktige beviser.

Med bakgrunn i denne saken har departementet tatt kontakt med Politidirektoratet og Riksadvokaten, både for å få en redegjørelse for problemet, og dernest for å initiere nødvendige tiltak for å løse det.

Spørsmål nr. 319

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 26. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I disse dager har kommunene mottatt brev fra Husbanken om hvor mye de får i låne- og tilskuddsmidler for 2002. Svært mange kommuner uttrykker frustrasjon over størrelsen på disse boligtilskuddene, og hevder at mange utsatte grupper med behov for etableringshjelp må avvises, grunnet lave bevilgninger.

Vil kommunal- og regionalministeren ta initiativ for å øke bevilgningene?»

Begrunnelse:

En del bevilgninger til boligformål som administreres av Husbanken videreformidles til kommunene, som igjen fordeler midlene blant sine innbyggere. 3 av disse formålene gjelder lån/tilskudd til enkeltpersoner, nemlig etableringslån, boligtilskudd til etablering og kjøpslån.

Disse lån- og tilskuddsordningene er sterkt behovsprøvd. Tilskuddene skal bidra til at grupper med svak økonomi blant funksjonshemmede, særlig vanskeligstilte og unge førstegangsetablerende skal kunne skaffe seg en nøktern og hensiktsmessig bolig. Funksjonshemmede og særlig vanskeligstilte kan normalt få dekket inntil 30 pst. av kostnadene med tilskudd. Unge i etableringsfasen får normalt fra 10 til 20 pst. av kostnadene. Bevilgningene fra Husbanken til kommunene beregnes bl.a. etter innbyggertall og hvor mye kommunene har fått utbetalt i etableringslån siste år. Totalbevilgningene til kommunene er imidlertid gjennomgående lave, og mange kommuner har uttrykt frustrasjon overfor Husbanken om dette.

Et eksempel er Lillehammer kommune, som i 2002 får utbetalt totalt 650 000 kr. Når tilskudd kan innvilges med inntil 30 pst. av kjøpesummen, sier det seg selv at få personer får nytte godt av ordningen. Hvis vi eksempelvis tar utgangspunkt i en kjøpesum på 800 000 kr med 20 pst. tilskudd, vil bare fire personer kunne få tilskudd innenfor den bevilgede rammen til Lillehammer kommune.

Da vi vet hvor vanskelig det er for økonomisk utsatte grupper å skaffe seg egen bolig pga. dagens kostnadsnivå, er behovet for tilskuddsmidler klart større enn det som er bevilget.

Svar:

Tilsagnsrammen og bevilgningen til boligtilskuddet for inneværende år er høyere enn noen gang. Økningen av tilsagnsrammen fra 2001 til 2002 på 16 mill. kr ble i sin helhet fordelt til kommunene.

Ordningen forvaltes av Husbanken. Med bakgrunn i de prioriteringer jeg har gitt i årets tildelingsbrev til Husbanken har Husbanken fordelt tilsagnsrammen på de ulike tilskuddsformålene i 2001 og 2002 (mill. kr):

Formål	Tildeles av	2001	2002
Etablering	Kommunene	220	236
Tilpasning	Kommunene	100	100
Utleieprosjekter	Husbanken	321	321
Totalt		641	657

Det er riktig at tilskuddsordningen er behovsprøvd og at det må foretas en prioritering mellom prosjektene. Det er kommunene som har best forutsetning til å foreta denne prioriteringen fordi de er

nærmest brukerne. Det er imidlertid opp til den enkelte kommune om den ønsker å påta seg arbeidet med videretildeling eller om den vil overlate dette til Husbanken. De aller fleste store og mellomstore kommuner foretar nå selv videretildelingen av tilskudd til enkeltpersoner. Kommunen har som regel også best forutsetning for å se hvilken løsning som er mest kostnadseffektiv for den enkelte husstand.

Regjeringen er kjent med at mange kommuner ønsker å få tildelt mer boligtilskudd enn de får i dag. Det er også et press på den delen av rammen som Husbanken skal fordele selv. Men innenfor rammen av en forsvarlig økonomisk politikk må enhver regjering vurdere slike økninger i en helhetlig ramme.

Spørsmål nr. 320

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 24. april 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Vil statsråden medverka til at GIEK si garantiordning for eksportkreditt får utvida ramme, eller på annan måte medverke til at fleire norske verksemder kan delta i lønnsame prosjekt i utviklingsland i år?»

Grunngjeving:

GIEK si garantiordning for eksportkreditt skal fremja eksport til og investeringar i utviklingsland kor risikoen er for høg til at den kan takast under "Alminnelig ordning". I 2000 blei garantiramma utvida frå 0,9 til 1,5 mrd. kr. Men selskap som har nytta seg av denne ordninga melder at ramma for denne i dag er fullt utnytta. Dette fører til at norske bedrifter ikkje kan delta i lønnsame prosjekt i utviklingsland pga. manglande finansieringsvilkår frå Noreg.

Det har dei seinare åra vore ein omfattande auke i etterspurnaden etter desse garantiane. Me veit og at tapa på denne ordninga har vore svært avgrensa.

Svar:

Som nærings- og handelsminister er det mitt mål å legge til rette for høgast mogleg verdiskaping. Dette krev at vi fokuserer på konkurransevilkåra til norske verksemder i internasjonal samanheng. Betring av dei *generelle rammevilkåra* for næringslivet vil etter mi mening ha større verknad enn vidare utbygging av selektive stønadsordningar. Ideer blir til og nyskaping oppstår der rammevilkåra er gode. For å hindre at dei beste investeringane og ideane flytter til land med meir konkurransedyktige rammevilkår, er det naudsynt med ein gradvis reduksjon av skatte- og avgiftsnivået i Noreg, ein forsterka innsats for å redusere skjema- og forskriftsveldet og tiltak for å sikre tilgang på dugande arbeidskraft og for å stimulere til auka forskning. Dette vil, etter mi mening, gje det beste grunnlaget også for ein konkurransedyktig norsk eksportindustri.

Sjølv om GIEK si garantiordning for eksport til og investeringar i utviklingsland (U-landsordninga) har medverka til norsk eksport til utviklingsland, kan dei fleste garantisøknadene til land der norske verksemder eksporterer handsamast under "Alminnelig ordning". Det er rett at tapa på U-landsordninga har vore små så langt, men det er stor risiko i porteføljen. Det vil vere naudsynt med ny løyving dersom vi går til det skrittet å auke ramma. Innafor budsjetttrammene for 2002 har vi ikkje funne plass til auka løyving til ordninga.

Gjennom at OECD-landa no bind av stønaden til dei minst utvikla landa opnast nye marknader for norske verksemder. Dette inneber at leveransar til prosjekt i utviklingsland skal konkurranseutsetjast og ikkje lenger vere bunde til det landet som gir stønad. Dette fører til at norske verksemder nå kan konkurrere om langt fleire prosjekt. Regjeringa vil arbeide for at informasjon om kva prosjekt som planleggjast skal bli lett tilgjengeleg for norske verksemder.

Spørsmål nr. 321

Innlevert 18. april 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 26. april 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av vannressursloven uttalte Stortinget seg positiv til bygging av mindre vannverk. Slike kraftverk kan være gagnlige tiltak både ut fra hensynet til en forsvarlig ressursutnytting og fordi slik utnytting kan være gode distriktsutbyggingstiltak.

Hva for tiltak vil statsråden sette i verk for å sikre at omsetning av energi fra småkraftverk får slike

virksomheter som Stortinget har forutsatt?»

Begrunnelse:

Statkraft har sammen med en del større kraftselskap dannet et eget utbyggingsselskap med tanke på bygging av småkraftverk. Det er tale om flere hundre slike småkraftverk, med samlet produksjon på ca. 10 TWh. Energi fra småkraftverk kan alt nå selges til kontinentet som grønn energi med et pristillegg på 1- 5 øre per kWh. Noe av kraften kan også selges med fritak for forbrukeravgift, som nå utgjør ca. 10 øre/ kWh. Disse småkraftverkene er derfor økonomisk interessante. Samtidig med disse planene bygger Statkraft, med Statnett som drivkraft, opp en ordning for omsetning av slik grønn energi. Denne såkalte RECS-ordningen forutsetter at småkraftverkene skal godkjennes - mot avgift til Statnett, og at omsetningen av energi skal skje ved salg av såkalte "sertifikat" som blir utskrevne av Statnett mot avgift. Slike ordninger, som ikke følger noen lov eller regelverk er i ferd med å gi Statkraft med underselskap og samarbeidende storselskap styring og monopol på utbygging, og ikke minst markedstilgang. Et alternativ er at NVE får ansvar for godkjenning og sertifiseringsordninger.

Det er videre kjent at storselskapene har tatt opp med Tolldirektoratet hvorledes salg av grønn og avgiftsfri energi skal skje. Storselskapene har presset på for å få innført regler om at man må levere en konstant effekt for å få mulighet til å selge grønn energi, selv om mottakerlandene ikke setter slike vilkår. Mindre anlegg kan ikke enkeltvis levere konstant effekt, men det er kurant å finne ordninger der grønn energi blir levert når den blir produsert, og så fylle opp med vanlig avgiftspliktig energi i perioder med lite vann. For selskap som kontrollerer mange småkraftverk, vil det være mye enklere å fylle opp med grønn energi fra et annet grønt kraftverk, gjerne i en annen landsdel.

Dersom resultatet av behandlingen i Tolldirektoratet blir at energi må selges i enheter som forutsetter konstant effekt, vil i praksis Statkraft og andre selskaper med store økonomiske ressurser få monopol på markedstilgang, og dermed også gjennom produksjonsselskapet og de andre ordningene fullstendig kontroll med småkraftverk som en måte å innvinne energi på.

Problemstillingene rundt småkraftverk er så sammensatte at det bør være aktuelt med en egen stortingsmelding om hvordan Stortingets forutsetninger kan nås. I en slik melding bør det også vurderes om hvordan vannressursloven blir nyttet, f.eks. i forhold til § 51. Sett i sammenheng med forarbeidene gir den mulighet til ethvert selskap i EØS å ekspropriere fallretter til kommersiell innvending av produksjon, og § 8 som gir hjemmel for å stoppe lokale utbyggingssjakt. En bør også se på hvorledes det virker at utbyggerne i praksis selv arbeider ut kap. 3 i Samla Plan, og dermed kan legge sterke føringer på hvorledes utbyggingen skal skje og hvilken økonomisk og rettslig stilling prosjektet får.

Det er også nødvendig å se på om det trengs strakstiltak, f.eks. når det gjelder omsetningsformen, for å sikre at ikke utviklingen innenfor småkraftverk får en uheldig og utilsiktet utvikling.

Svar:

I dag er det 172 mikro- og minikraftverk i drift i Norge, med en midlere årsproduksjon på 245 GWh. Dette gir et viktig bidrag til kraftbalansen, og det er et godt distriktstiltak. Det er derfor også innført fritak for elavgiften for anlegg under 100 kVA.

Regjeringen ser det ikke som aktuelt på det nåværende tidspunkt å utarbeide en stortingsmelding om denne saken. Etter min vurdering kan den videre utformingen av politikken på dette området mer hensiktsmessig drøftes i tilknytning til at Stortinget blir forelagt saker av betydning for utbygging av nye mikro- og minikraftverk. Regjeringen foretar nå en gjennomgang av vassdragsvernet og av potensialet for økt produksjon. Når dette potensialet er kartlagt vil Regjeringen ta initiativ til et samarbeidsprosjekt der kraftbransjen, miljøbevegelsen og myndigheter gjennom dialog kan utarbeide et program for realisering av slike prosjekter. Et slikt samarbeid vil være viktig for å redusere konfliktnivået ved økt utnyttelse av vannkraftverk. Regjeringen vil i samarbeid med kraftbransjen vurdere muligheten for å etablere incentiver for slike prosjekter.

Jeg legger også vekt på at departementet har registrert et økende samarbeid mellom grunneiere og energiselskaper om mikro- og minikraftverk. Dette lover godt for den framtidige utviklingen. Interessen for å bygge denne typen anlegg er stor.

I begrunnelsen for spørsmålet er det reist spørsmål knyttet til det såkalte RECS-samarbeidet (Renewable Energy Certificat System). Dette er en frivillig ordning som kraftbransjen i flere land samarbeider om og som de finansierer. Bransjen har kommet til enighet om en form for merkeordning; såkalte sertifikater. Hver enkelt kraftstasjon får et sertifikat som blant annet bekrefter at det produseres fornybar elektrisitet ved anlegget. Slike sertifikater kan omsettes. Statnett SF er engasjert som "Issuing Body", som betyr at de godkjenner produksjonseenheter for kraft, utsteder sertifikater og har etablert et sertifikatregister. De gebyrer

som tas i den anledning skal ifølge Statnett SF kun gå til å dekke kostnadene ved å drive systemet.

I brevet hevdes det:

"... storselskapa har tatt opp med Tolldirektoratet hvorledes salg av grønn og avgiftsfri energi skal skje. Storselskapene har presset på for å få innført regler om at man må levere en konstant effekt for å få mulighet til å selge grønn energi, selv om mottakerlandene ikke setter slike vilkår Dersom resultatet av behandlingen i Tolldirektoratet blir at energi må selges i enheter som forutsetter konstant effekt, vil i praksis Statkraft og andre selskaper med store økonomiske ressurser få monopol på markedstilgang, og dermed også gjennom produksjonsselskapet og de andre ordningene fullstendig kontroll med småkraftverk"

Ifølge Vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft fastsatt av Stortinget 28. november for 2002 eksisterer det ingen vilkår om konstant effekt for å få fritak for elavgiften for anlegg under 100 kVA. Ifølge Statnett SF er det heller ikke krav om konstant effekt på produksjonen for å få utstedt RECS-sertifikat. Jeg vil likevel ta problemstillingen opp med Finansdepartementet.

Spørsmål nr. 322

Innlevert 19. april 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 30. april 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Stykkprisfinansiering av barnehagene vil innebære at kommunale og private barnehager vil få den samme økonomiske støtte. Da bør det også kreves at kommunale og private barnehager pålegges de samme forpliktelsene.

Innebærer dette at Regjeringen vil kreve likelydende opptakskriterier i kommunale og private barnehager, eller hvordan vil Regjeringen på annen måte hindre at kommunale barnehager blir sittende med hoveddelen av barn med spesielle behov?»

Begrunnelse:

Den store forskjellen mellom kommunale og private barnehager er opptakskriteriene. Private barnehager har som regel ansiennitet og søsken som 1. prioritet. Kommunale barnehager har som regel sosialmedisinske hensyn som 1. prioritet. Eksempler på sosialmedisinske hensyn er forhold i hjemmet, barnevernsbarn, sent utviklede barn, spesielle syndrom, talefeil, sterk astma etc.

Det kommunale tilskuddet blir som regel brukt som tilskudd til kommunale barnehager slik at disse kan gi søskenmoderasjon, ekstrabemannning for å håndtere barn som er kommet inn på bakgrunn av sosialmedisinske årsaker, gi henstand med betaling dersom forsørger en kort periode er uten inntekt, gi graderte betalingssetter ut fra inntekt osv.

Mange kommuner gir også noe tilskudd til private barnehager. Det vanlige er å gi støtte slik at de private barnehagene kan tilby søskenmoderasjon. Dessuten gir mange kommuner gratis opparbeidet tomt til bygging av private barnehager.

Årsaken til at de kommunale barnehagene får størsteparten av den kommunale støtten er at de påtar seg oppgaver som krever ekstra utgifter. Ved stykkprisfinansiering vil den statlige og kommunale støtten slås sammen og overføres barnehagene i forhold til antall barn. Dersom private barnehager ikke pålegges de samme forpliktelsene som kommunale barnehager og de allikevel får den samme økonomiske støtten, så vil de kommunale barnehagene komme veldig dårlig ut. I siste omgang kan stykkprisfinansieringen ramme barn med spesielle behov.

Svar:

Barn med funksjonshemming er i dag gitt prioritet ved opptak til barnehager. Dette reguleres av barnehageloven, og vilkåret er at barnet etter en sakkyndig vurdering er funnet å kunne ha nytte av opphold i barnehage. Den eller de som har foreldreansvaret avgjør endelig om barnet kan ha nytte av oppholdet. Denne retten innebærer at barnet går foran andre søkere. Denne bestemmelsen gjelder både for kommunale og private barnehager. Imidlertid er det kommunen som er gitt det praktiske og økonomiske ansvaret for at barn

med funksjonshemming får tilbud om plass i barnehage. Kommunen skal som tilsynsmyndighet se til at de private barnehagene overholder denne bestemmelsen. Staten yter et tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage. Dette tilskuddet utbetales til kommunen som fordeler det til barnehagene etter søknad.

Kommunen kan ikke nekte funksjonshemmede barn plass i barnehage på grunn av dårlig økonomi. Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for merkostnadene, utover det staten yter i tilskudd, også overfor private barnehager. Kommunen har derfor en viss mulighet til å styre hvilken barnehage barnet skal gå i, bl.a. på bakgrunn av hvilke barnehager som allerede har et tilrettelagt tilbud til den type funksjonshemming. En annen begrunnelse kan være at særskilt kompetent personale allerede er tilknyttet en spesiell barnehage. Dette kan være en av årsakene til at hoveddelen av barn med spesielle behov får plass i kommunale barnehager.

Regjeringen er opptatt av at ikke omleggingen av finansieringen skal ramme barnehagetilbudet til barn med spesielle behov. Ved lik økonomisk støtte bør barnehagene pålegges de samme forpliktelsene. Målet er en mer lik fordeling av barn med spesielle behov i kommunale og private barnehager. Dette er også et uttalt ønske fra private barnehagers interesseorganisasjon.

Regjeringen vurderer nå ulike innretninger på det offentlige tilskuddet til barnehagene. Hensynet til barn med spesielle behov tilsier at dette ses på spesielt. På dette tidspunktet er det ikke utarbeidet forslag om å innføre krav om likelydende opptakskriterier i kommunale og private barnehager.

Spørsmål nr. 323

Innlevert 19. april 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 25. april 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Sem-erklæringen skriver Regjeringen: "Vi har påpekt at det er en fallitterklæring å åpne for massiv arbeidsinnvandring, når vi har en rekke grupper her som ikke har fått innpass på arbeidsmarkedet." En kvinne som er borger av Iran har jobb og gjør en god jobb. Hun forsørger sine barn og er en lovlydig innvandrere i Norge. Hun ønsker inderlig å få bli her i landet.

Kan og vil statsråden hjelpe UDI til å la henne få bli i Norge?»

Begrunnelse:

Jeg fikk svar på skriftlig spørsmål nr. 120 om arbeidsinnvandring som Regjeringen sier de vil gå inn for i Sem-erklæringen. I første punkt i svaret fra statsråden står det at spesialister med fagutdanning, minst på videregående skoles nivå, ville falle inn under Sem-erklæringens definisjon på ønskede personer. I Larvik sitter en kvinnelig borger av Iran med sine to barn, er utdannet skredder med eksamen fra Pourya Institutt i Teheran etter 500 timer fullført opplæringsperiode i skredder- og finsøm med gode karakterer. Hun syr og tar opprettinger for 3 bedrifter som ikke greier å få noen norsk skredder i Larvik. Aetat Larvik har en skredder til fra Sudan, men han er bare herreskredder. Hennes arbeidsgivere Islann AS, Classic AS og Olsen Waag AS har ansatt henne i henholdsvis 14, 14 og 13 timer pr. uke fra 13. juni 2000 og 1. juni 2000 og 1. april 2001. De er meget fornøyd, og vil gjerne beholde henne. Det vil hun også gjerne selv, men får ikke lov av UDI. Hun snakker godt norsk, er godt integrert og det er også hennes to barn. Hun har vært i Norge siden 15. mai 1998. Hun har fått avslag på avslag fra UDI.

Etterhvert ble hun også fratatt sin arbeidstillatelse, som satte henne og hennes arbeidsgivere i en svært vanskelig situasjon. Hun forsørger i dag sine to barn, men UDIs vedtak har nå ført til at hun nå arbeider ulovlig i Norge og at hun egentlig heller bør gå over på sosial stønad. Hennes arbeidsgivere vil gjerne beholde henne i arbeid, men ønsker jo også å følge loven om å ha arbeidstagere med arbeidstillatelse. Jeg har sett listen som er utarbeidet om hvilke yrker og fagbrev man mener bør få oppholdstillatelse. Skreddere og skomakere bør absolutt inn på denne lista, da dette er yrker som svært få velger i Norge. Departementet ønsker at kommunene skal drive en god integreringspolitikk. Slike situasjoner som dette oppleves som demotiverende når positivt flyktningarbeid, arbeid med jobb og skole, ender med å bli utvisningssaker. Og helt uforståelig blir det når Regjeringen sier at de ønsker arbeidsinnvandring, men ikke kan la dem som har vært her i mange år, lært seg språk, fått jobb, greier seg uten økonomisk hjelp og holder seg til norske lover ikke skal kunne få lov til å bli værende. Når det å sende vedkommende til hjemlandet er vanskelig, for ikke å si umulig. Attpåtil med et yrke det er bruk for i Norge. Kvinnen har vært politisk aktiv, er alenemor uten slektninger igjen i Iran; alle har flyktet på grunn av sin politiske aktivitet. Hun anser det for en umulighet å skulle vende hjem til Iran. Begjæringen om utsatt iverksettelse av utreise imøtekommes av UDI. Hun har nå søkt om at hennes sak blir avgjort av Utlendingsnemnda, og hun har bedt om å få møte personlig i nemnda. Svar fra nemnda foreligger ikke ennå.

Svar:

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om skjønnsutøvelse, lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Jeg kan derfor ikke gripe inn i saksbehandlingen, slik stortingsrepresentant Rui ber om.

Det går ikke fram av spørsmålet hva slags søknad kvinnen har fått avslag på av Utlendingsdirektoratet. For så vidt gjelder asylsøkere som senere søker arbeidstillatelse, viser jeg til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 88 om arbeidstillatelse for asylsøkere og personer som har hatt kollektiv beskyttelse i Norge.

En del asylsøkere søker om arbeidstillatelse som spesialist etter at de har søkt asyl. Normalt får de avslag under henvisning til at riktig framgangsmåte ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Søknader om arbeidstillatelse skal som hovedregel fremmes fra hjemlandet, mens søknad om

arbeidstillatelse som spesialist eller sesongarbeider kan fremmes fra riket dersom søkeren har adgang til å oppholde seg i riket 3 måneder eller mer. Dette gjelder ikke asylsøkere eller utlendinger som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad. Hensikten med denne ordningen, som trådte i kraft 1. januar 2002, er å gjøre det enklere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra områder utenfor EØS-regionen.

Årsaken til at asylsøkere ikke får søke arbeidstillatelse fra Norge, er at en slik ordning kan føre til misbruk av asylinstituttet. Personer som ikke frykter forfølgelse vil søke om asyl i Norge, for å kunne lete etter jobb i landet mens myndighetene behandler asylsøknaden. Selve asylsøknaden er i disse tilfellene sjelden begrunnet, og det er grunn til å tro at asylinstituttet blir brukt som innfallsport for innvandring til Norge. Behandling av asylsøknader er svært ressurskrevende, og jeg ønsker ikke at ressursene skal brukes på ubegrunnede søknader.

Det er imidlertid adgang til å la en tidligere asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge dersom det foreligger sterke rimelighetsgrunner. Denne adgangen brukes i unntakstilfeller, og det er opp til Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen å avgjøre om det foreligger slike sterke rimelighetsgrunner i konkrete søknader.

Spørsmål nr. 324

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 29. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil statsråden medverke til at Fundia Armeringsstål AS i Mo i Rana får bistand til å møte dei utslippskrava for kvikksølv som verksemda er pålagd?»

Grunngjeving:

Fundia Armeringsstål AS er pålagd å installere reinseanlegg for kvikksølv. Bedrifta er Noreg si største gjenvinningsbedrift, og er i hard konkurranse med stålprodusentar over heile verda. Eit slikt reinseanlegg vil koste ca. 40 mill. kr, og ha årlege kapital-, drifts- og deponikostnader på ca. 7 mill. kr i året. Pålegget er ein-sidig norsk, og tilsvarande pålegg for konkurrerande bedrifter i utlandet er ikkje kjende.

Pr. i dag finst det ikkje utprøvd teknologi på området. Det er derfor rimeleg at staten bidreg til å finna ei løysing for verksemda, da reinsinga både må sjåast som ei utprøving av ny teknologi, og som eit ein-sidig norsk pålegg overfor ei konkurranseutsett bedrift.

Svar:

Eg viser til spørsmål nr. 324 frå representanten Olav Akselsen om statsråden vil medverke til at Fundia Armeringsstål AS i Mo i Rana får bistand til å møte dei utslippskrava for kvikksølv som verksemda er pålagd.

I byrjinga av 2000 vart det avdekka at Fundia Armeringsstål AS (Fundia) hadde eit utslipp av kvikksølv til luft på over 100 kg per år. Fundias tillating av 4. mars 1997 omfatta ikkje utslipp av tungmetall til luft. Basert på bedrifta si undersøking av samanhengen mellom kvikksølvforureining og skrapjerntypar og tru på at det ville vere mogleg å redusere kvikksølvutslippet ved selektive innkjøp av skrapjern, ga Statens forurensningstilsyn (SFT) i brev av 24. oktober 2000 midlertidig tillating til utslipp av 80 kg kvikksølv per år inntil eit reinseanlegg for kvikksølv kunne setjast i drift. I brev av 23. mars 2001 til SFT opplyste bedrifta at det trass i gjennomførte tiltak ikkje var mogleg å overhalde utslippsgrensa på 80 kg kvikksølv per år ved normalt produksjonsnivå, og søkte om endra grense på 140 kg kvikksølv per år. Bedrifta sitt brev av 23. mars 2001 vart oversend departementet som fant at det i brevet var opplysningar som ikkje låg til grunn for SFT sitt vedtak av 24. oktober 2000 og som gjorde det nødvendig at saka vart vurdert på nytt i underinstansen. I brev av 10. mai 2001 oppheva departementet derfor SFT sitt vedtak av 24. oktober 2000, og sende saka tilbake til SFT for ny behandling. SFT arbeider no med ei heilt ny utslippsgrense for Fundia. Inntil det vert gjeven ny utslippstillating, gjeld det ei midlertidig tillating. Det er først når SFT har fastsett ny utslippstillating at det vil bli klarlagt eventuelle behov for reinseanlegg.

Sidan det i dag berre føreligg ei midlertidig tillating, er det altså ikkje avklart kva krav som vil bli stilt til rensing av kvikksølv. Det er derfor alt for tidleg for meg å ta stilling til om Fundia vil få bistand til å møte dei utsleppskrava for kvikksølv som verksemda eventuelt blir pålagd.

Spørsmål nr. 325

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 3. mai 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hvem er kvalifisert til å få bildetelefon?»

Begrunnelse:

En mor i en kommune i Troms søkte for flere år siden Hjelpemiddelsentralen om bildetelefon for å kunne kommunisere med sin døve sønn. Sønnen var da ca. 20 år og gikk på en tilpasset opplæring i Bergen. I tillegg til å være döv har han sterke lese- og skrivevansker, slik at brev ikke er en velegnet måte å kommunisere på. Den eneste måten moren i dag kan ha kontakt med han på, (utenom de gangene i året han er hjemme på besøk) er ved bruk av telefon og tolk, noe som naturlig nok gjør det vanskeligere å være fortrolig. Ifølge moren fikk hun som svar fra Rikstrygdeverket at saken var oversendt Rikstrygdeverket, som igjen svarer at saken er oversendt departementet. Hun har ennå ikke fått noe svar.

Svar:

Rikstrygdeverket har hatt saken til behandling. Det ble gitt et avslag, og vedkommende ble informert om dette fra Hjelpemiddelsentralen i Troms per brev datert 12. januar 2000.

Saken er ikke oversendt departementet. Det vedkommende antakeligvis har fått opplyst er at spørsmålet om bildetelefon skal kunne godkjennes som hjelpemiddel har vært lagt frem for departementet for avgjørelse. Dette har departementet tatt stilling til, og en redegjørelse av hvem som kan få innvilget lån av bildetelefon blir gitt nedenfor.

Bildetelefon anses å være en brunevare som ikke er fremstilt som et hjelpemiddel spesielt beregnet for funksjonshemmede, i motsetning til hva for eksempel teksttelefon er. Det lånes i utgangspunktet ikke ut hjelpemidler som defineres som brunevarer. Det kan imidlertid gjøres unntak hvis brunevaren skal benyttes som trenings-/stimulerings-/aktiviseringshjelpemiddel til medlem under 18 år. Brunevaren må også være nytutviklet og avansert, og svært kostbar slik at den ikke ennå er tatt i bruk i vanlige husholdninger. Det er også et krav at denne brunevaren må være spesielt egnet til at funksjonshemmede skal klare seg i dagliglivet.

I henhold til hjelpemiddelforskriften § 2 tredje og sjette ledd kan det til barn og ungdom under 18 år gis stønadsordning til hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering for å opprettholde eller bedre funksjonsevnen. Dette gjelder også brunevarer.

Bildetelefon kan dermed gis til barn og ungdom som er under 18 år. Det stilles imidlertid strenge krav i vurderingen av om bildetelefon er et nødvendig og hensiktsmessig hjelpemiddel, og det anbefales at bildetelefonen bør inngå som hjelpemiddel i en individuell plan der det dokumenteres at det finnes et nettverk som brukeren kan kommunisere med. Det vil si at flere nære personer har bildetelefon eller har til hensikt å anskaffe seg slik telefon.

Bildetelefon vil kunne lette kommunikasjonen for flere kommunikasjonshemmede, og ikke bare for tegnspråkbrukere. Også medlem med for eksempel kognitiv funksjonshemming vil kunne ha nytte av dette. Teksttelefon, SMS og e-post vil likevel avhjelpe kommunikasjonsbehovet i de fleste tilfellene. Disse kommunikasjonsmidlene krever imidlertid at brukeren skriver og leser norsk, som er andrespråket for tegnspråkbrukere. Døve barn har ikke tilegnet seg et brukbart norsk skriftspråk før i 10-11-års alderen. Mange døve barn vil imidlertid kunne fylle vilkårene for rett til bildetelefon.

Sosialdepartementet har ordningen med hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering, og aldersgrensen på 18 år under vurdering. Eventuelle forslag til endringer i stønadsordningen vil bli lagt frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Spørsmål nr. 326

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 25. april 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I FN og NATO-operasjoner ligger det et avtaleverk til grunn, gjerne omtalt som "Rules of Engagement". I dette avtaleverket omhandles bl.a. de ulike parternes forhold til internasjonale konvensjoner og hvordan man skal forholde seg til dette. I Afghanistan står norske styrker under amerikansk kommando.

Hvilket formalisert avtalegrunnlag finnes mellom Norge og USA for norske styrkers deltakelse i Afghanistan?»

Begrunnelse:

Jeg vil understreke at jeg ikke på noen måte har grunnlag for å mene at norske styrker i Afghanistan bryter internasjonale konvensjoner som Norge har undertegnet. Det er imidlertid en ny og spesiell situasjon at norske styrker står under amerikansk kommando i Afghanistan, og vi kan ikke utelukke at slike situasjoner kan oppstå igjen. USA og Norge har ulikt forhold til folkeretten, f.eks. ved at USA ikke har undertegnet landminekonvensjonen og tilleggsprotokollene til Genèvekonvensjonene som bl.a. gir sivile sterkere beskyttelse. I tillegg praktiserer USA dødsstraff - noe som kan ha betydning i forhold til fangebehandling. På denne bakgrunn ønsker jeg å vite hvilke formelle avtaler USA og Norge har inngått som grunnlag for den norske deltakelsen i Afghanistan.

Svar:

Norge har overfor USA skriftlig satt som vilkår for deltakelsen i operasjon "Enduring Freedom" at de norske soldatene er under norsk jurisdiksjon og ikke kan settes til oppdrag som innebærer brudd på norsk lov eller norske folkerettslige forpliktelser. Soldatene er altså stillet under kommando på spesielle vilkår som er akseptert fra amerikansk side. Ytterligere begrensninger for hvilke oppdrag styrkene kan settes til, er meddelt i forbindelse med meldingene om kommandooverføring for de relevante styrkeenheter. Oppdrag som går ut over begrensningene skal sendes hjem for godkjenning av norske myndigheter i hvert enkelt tilfelle.

For øvrig er det ikke inngått formelle avtaler mellom Norge og USA som regulerer deltakelsen i operasjonen. Jeg vil imidlertid understreke at de felles "Rules of Engagement" som styrkene opererer under, er gjennomgått og akseptert av norske myndigheter nettopp for å forsikre oss om at maktanvendelsesreglene er i samsvar med norsk rett og norske internasjonale forpliktelser.

Spørsmål nr. 327

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 26. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Gjennom dagspressen er det kunngjort regler for såkalla Schengen-attestar, attestar som må medbringast dersom ein skal ut og reise og er avhengig av medisinar som er narkotikaklassifiserte. Dette synest å vera det motsette av forenkling av kvardagen for folk flest.

Kva har Regjeringa gjort for å hindra ei slik byråkratisk ordning?»

Grunngjeving:

Innsatsen for å redusera tilgangen på narkotika må heilt klart intensiverast. Det synest merkeleg at medan

t.d. synlege tollarar på vakt er redusert, innfører ein no ei ordning som forvanskar og fordyrar ein utanlandstur for mange som er avhengig av medisinen sin for å fungera. Det går fram av kunngjeringsa frå Statens legemiddelverk at det krevst ein attest for kvar medisin, at kvar attest gjeld i 30 dagar og at apoteka kan ta gebyr for arbeidet. Det vert opplyst at dei 15 Schengen-landa kan ha ulike lister. Den som skal på tur bør difor ta kontakt med det einskilde landet sin ambassade eller konsulat, vert det sagt. Det undrar meg om statsråden er fornøgd med ei slik ordning.

Svar:

25. mars 2001 blei Noreg med i det operative Schengensamarbeidet. Schengen-konvensjonen inneheld mellom anna føresegn om attestar for å ta med narkotikaklassifiserte lækjemiddel til personleg bruk på reiser mellom landa i samarbeidet. Landa i samarbeidet er ved artikkel 75 i konvensjonen forplikta til å by innbyggjarane sine ein attest som dokumenterer den reisande sitt eigarforhold til narkotikaklassifiserte lækjemiddel. Om den reisande har med slik attest, kan det landet i samarbeidet han reiser til, ikkje nekte han å ha med lækjemidla inn i landet.

Samarbeidsavtalen med EU som legg grunnlaget for vår deltaking, er ei følge av at EU gjennom Amsterdamtraktaten tok over ansvaret for og kontrollen med Schengen-reglane.

Frå tidlegare, og desse reglane gjeld framleis for inn- og utreise til land utanfor Schengensamarbeidet, var det også krav om at reisande måtte dokumentere at lækjemiddel som inneheldt narkotiske stoff var skrivne ut til vedkommande sitt eige bruk. Etiketten på pakninga, resept eller anna legeerklæring kunne tene som dokumentasjon, jf. retningsliner frå Statens helsetilsyn og forskrifter om narkotikum. Men det var ikkje noka felles ordning tidlegare, slik attestordninga er, for heile Schengen-området.

Attesten kan gjelde for bruk av lækjemiddel i inntil 30 dagar. For dei som treng å ta med seg slike lækjemiddel for lengre tid, kan det nytte å kontakte ambassaden til det landet det gjeld for å undersøkje kva dette landet krev. Undersøking hjå andre lands styresmakter kan likeins gi andre enklare ordningar for reise til det spesifikke landet.

For å gjere ordninga enklare for dei reisande har departementet inngått ei avtale med apoteka ved Norsk Apotekerforening, som gjer at kvart enkelt apotek kan utferde attestane med ein gong. Den som skal ut og reise, treng såleis ikkje lenger skrive til Statens legemiddelverk og deretter måtte vente i opptil to veker for å få attesten. For å dekkje apoteka sine kostnader til dette arbeidet er det avtalt at dei kan krevje inntil 75 kr for kvar enkelt attest.

Eg har ikkje oversikt over kva reglar dei enkelte europeiske landa praktiserte før den nye artikkelen tok til å gjelde. Men også etter at nye reglar gjeld innanfor samarbeidsområdet er det avvik i praktiseringa i dei enkelte landa. Også i dag vil mange land akseptere slik dokumentasjon som tidlegare. Problema som den enkelte reisande kan møte, er såleis som tidlegare avhengige av praktiseringa av regelverket i det landet den reisande besøker. Men til skilnad frå tidlegare, kan den reisande som har med Schengen-attest, no vere trygg på å få føre med seg dei lækjemidla som er omfatta. Dette er ei betring av situasjonen for den reisande samanlikna med tidlegare.

Både i ministerrådsmøte og på embetsmannsplan har Noreg prøvd å få semje om ei felles nordisk plattform som kan føre til enkle og gode ordningar for borgarane. Noreg har drøfta tolkinga av Schengen-avtalen med dei andre nordiske landa og vil samarbeide vidare for å bli einige om ei felles liste over kva lækjemiddel med innhald av narkotika som er omfatta av avtalen, dessutan om det vidare innhaldet i avtalen og eksekutivkomiteen si forståing.

Derfor meiner eg vi har fått ei betre og enklare ordning for pasientane no etter at apoteka har teke på seg å utferde attestane. Vidare vil eg innanfor det nordiske samarbeidet halde fram med å arbeide for at ordninga skal betrast.

Spørsmål nr. 328

Innlevert 22. april 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 26. april 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden gi sin støtte på generalforsamlingen til forslaget om å gi Statoils ledelse fullmakt til å

bruke aksjene som var tiltenkt private aksjeeiere til å etablere opsjonsprogrammer for ledelsen og andre ansatte?»

Begrunnelse:

Jeg viser til oppslag i Dagens Næringsliv 17. april der det framgår at ledelsen i Statoil ønsker fullmakt fra generalforsamlingen til å opprette et opsjonsprogram for ledelsen og ansatte.

I forbindelse med privatiseringen overførte staten 25 millioner aksjer til selskapet som skulle deles ut som bonusaksjer til private aksjonærer. For hver tiende aksje som ble beholdt i ett år, skulle aksjonærene motta én bonusaksje. Imidlertid viser det seg at over 90 pst. av disse aksjene, med en markedsverdi på 1,6 mrd. ikke blir delt ut til dette formålet. Disse aksjene ønsker ledelsen i selskapet nå å bruke til incentivordninger for seg selv og ansatte i selskapet, primært gjennom opsjonsordninger.

Ledelsen i Statoil har allerede hatt en svært sterk lønnsøkning etter børsintroduksjonen, og kan ikke sies å være underbetalt. Det eksisterer bonusprogrammer for ledelse på inntil 20 pst. av lønnen, og også for øvrige ansatte. For ledelsen er denne basert på en helhetsvurdering fra styret.

Erfaringer fra mange selskaper, ikke minst Enron, har vist at opsjonsprogrammer for ledelsen kan gi svært uheldige effekter. Dette bidrar til at fokus flyttes fra langsiktig verdiskapning til kortsiktig utvikling av aksjekursen. I tillegg kan det gi incentiver til manipulering med aksjekursen. Kostnaden ved et slikt opsjonsprogram bæres av de øvrige aksjonærene, som i denne sammenheng hovedsakelig er staten.

Svar:

Stortingsrepresentant Djupedal viser til artikkel i Dagens Næringsliv 16. april 2002 hvor det hevdes at Statoil ønsker å innføre et opsjonsprogram for ledelse og ansatte i selskapet. I artikkelen sies det at til dette formål ønsker Statoil å bruke deler av de 25 millioner aksjene selskapet ervervet fra staten på generalforsamlingen den 25. mai 2001.

I ekstraordinær generalforsamling i Statoil 25. mai 2001 ble det bl.a. vedtatt følgende:

"I henhold til allmennaksjeloven § 10-20 økes selskapets aksjekapital med NOK 62.500.000 ved overføring fra fri egenkapital. Forhøyelsen gjennomføres ved utstedelse av 25.000.000 aksjer, hver med pålydende verdi NOK 2,50. Selskapets eneaksjonær gir avkall på sin rett til aksjene i favør av selskapet.

Selskapet kan ikke uten generalforsamlingens godkjennelse avhende eller disponere over de nye aksjene annet enn som ledd i tildeling av bonusaksjer i henhold til vilkårene for det tilbud til allmennheten som vil bli gjennomført i forbindelse med den planlagte børsnoteringen av selskapets aksjer.

Vedtektene § 3 endres slik at den får følgende ordlyd:

"Selskapets aksjekapital er NOK 5.002.214.000,- fordelt på 2.000.995.600,- aksjer à kr 2,50,-."

På generalforsamlingen 25. mai 2001 ble det også vedtatt at for hver tiende aksje som fysiske personer kjøpte opp til 25 000 kr, skulle det vederlagsfritt tildeles en bonusaksje, dersom kjøperen beholdt aksjene i ett år. For Statoil-ansatte i Norge var grensen 75 000 kr. Slike bonusaksjer skal i sin helhet tildeles fra selskapets beholdning av egne aksjer.

Det er dermed på det rene at staten, som eneieier i Statoil, ga avkall på de 25 millioner aksjene til fordel for selskapet, ved vedtaket i generalforsamlingen 25. mai 2001. Det er imidlertid helt klart at styret ikke kan benytte disse aksjene til annet enn tildeling av bonusaksjer til allmennheten og Statoil-ansatte i Norge som nevnt over. For at styret skal kunne avhende eller disponere over disse på annen måte må det fattes vedtak om dette i generalforsamlingen.

Jeg har forstått det slik at på generalforsamlingen den 7. mai 2002 vil styret be om at det blir åpnet for tildeling av bonusaksjer til Statoil-ansatte utenfor Norge i etterkant av børsintroduksjonen på tilsvarende vilkår som for de norske ansatte. Dette for å behandle alle Statoil-ansatte likt.

Styret vil videre be generalforsamlingen ta til etterretning at styret vurderer aksjekjøpsopsjons- og/ eller incentivordninger for ansatte i Statoilkonsernet. Et eventuelt forslag om dette fremlegges for neste generalforsamling. Styret har ikke bedt om Olje- og energidepartementets syn på dette forslaget. Jeg legger for min del til grunn at forslaget ikke vil bli realitetsbehandlet på generalforsamlingen 7. mai 2002.

Innlevert 23. april 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 6. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å få Aetat til aktivt å ta i bruk de muligheter som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse som vil kunne redusere lengden på attføringsløp betydelig?»

Begrunnelse:

Ved å få Aetat til aktivt å ta i bruk de muligheter som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse, vil man kunne redusere lengden på attføringsløp betydelig. Dette vil redusere de enorme utgiftene til yrkesrettet attføring. Man kan nå oppnå fagbrev eller studiekompetanse delvis på grunnlag av realkompetanse og også søke inntak til høyere studier på samme grunnlag.

Å fullføre en omskoleringsprosess på grunnlag av realkompetanse, vil redusere gjennomsnittstiden for attføringsløp betydelig og dermed ha stor samfunnsøkonomisk gevinst. Erfaring viser at det kan være snakk om ett eller to års redusert studietid. Når en vet at én måneds "forbruk" av attføringspenger, for eksempel i Nordland fylke, beløpet seg til i underkant av 30 mill. kr, vil det bety mye å redusere lengden på attføringsløp (tall for oktober 2001). Jeg har fått opplyst at i 2001 ble det for landet som helhet brukt 6,4 mrd. kr på attføring. Det å få personer under attføring fortære gjennom systemet, vil bety store besparelser på trykdebudsjettet. Det vil også være en fordel for folk å hurtigere komme i arbeid etter endt attføring. De forskjellige realkompetanseprosjektene som foregår i fylkene bør derfor utnyttes av Aetat for å få til en effektiv ressursutnyttelse for samfunnets del og en kvalitetsmessig bedre prosess for personer under attføring. Man burde derfor forvente at Aetat setter i verk tiltak som aktivt innarbeider dette i sin virksomhet.

Svar:

Først vil jeg gjerne presisere at jeg deler representant Knudsens syn om at Aetat aktivt skal ta i bruk de mulighetene som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse. Det er viktig i attføringsammenheng og for andre ledige arbeidssøkere å sikre at personers realkompetanse både verdsettes og godkjennes. En aktiv deltakelse fra Aetat i realkompetanseprosjektene vil bidra til å redusere lengden på attføringsløp og med dette sikre god utnytting og tilføring av viktig kompetanse og tilgjengelige ressurser i arbeidsmarkedet.

Aetat har i lengre tid vært engasjert i at de nye mulighetene som kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse skal komme både ordinære - og yrkeshemmede arbeidssøkere til nytte. Det er allerede gitt retningslinjer til Aetat om aktiv oppfølging av kompetansereformen. Etaten skal blant annet avklare behovet for samarbeid med skolemyndighetene i fylket og gi tilbud om vurdering av realkompetanse før opptak til kurs. Det har vært gjennomført forsøksvirksomhet og avholdt flere konferanser for Aetat fylker og samarbeidspartnere fra skolemyndighetene. Aetat Arbeidsdirektoratet har opplyst at det i alle fylker er et samarbeid mellom Aetat og fylkeskommunen når det gjelder rutiner for henvisning av arbeidssøkere til ressursentra/godkjenningssentraler for dokumentasjon av realkompetanse. Aetat har også utviklet en fleksibel opplæringsmodell innenfor AMO-systemet som gir opplæring til lavere pris og kortere tid og som gjennomføres i samarbeid med fylkeskommunale utdanningsmyndigheter, og som stadig flere fylker tar i bruk.

På bakgrunn av anbefalinger til en arbeidsgruppe, med representanter fra Kommunal- og regionaldepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet, som har vurdert ulike modeller for utvidelse av ordningen med vurdering og verdsetting av realkompetanse, vil Regjeringen fremme forslag til utvidelse av ordningen med realkompetansevurdering, herunder yrkesprøving. Forslagene går ut på å endre opplæringsloven, slik at voksne med rett til videregående opplæring gis rett til realkompetansevurdering, uavhengig av om hensikten med vurderingen er å gå til utdanning eller arbeid. Videre skal nyankomne innvandrere uten rett til videregående opplæring, etter en individuell vurdering, kunne få realkompetansevurdering ved at kommunen betaler dette. Registrerte arbeidssøkere uten rett til videregående opplæring skal kunne få realkompetansevurdering finansiert av Aetat etter en arbeidsmarkedsfaglig vurdering.

Jeg legger stor vekt på at kompetansereformens muligheter for godkjenning av realkompetanse utnyttes både i attføringsammenheng og overfor andre arbeidssøkere. Aetat skal, som nevnt, samarbeide aktivt med realkompetanseprosjektene i fylkene for å utnytte de mulighetene kompetansereformen gir for godkjenning av realkompetanse. Det er likevel et forbedringspotensial når det gjelder det å henvise arbeidssøkere til

ressurssentra/godkjenningssentral for å få prøvd og dokumentert sin realkompetanse. Jeg legger til grunn at stadig flere arbeidssøkere vil få tilbud om realkompetansevurdering etter hvert som ordninger og opplæringstilbud kommer på plass i fylkene.

Spørsmål nr. 330

Innlevert 23. april 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 30. april 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Bondevik I og II har hatt som målsetting "Et enklere Norge" for gründere. En gründer med et nyskape sjømatprodukt opplever imidlertid at det er langt igjen til dette målet er nådd. Bedriften har ventet i over ett år på å få svar på sin patentsøknad. I mellomtiden ilegges bedriften store dagbøter av SNT fordi den av konkurransehensyn ikke kan oppgi innsatsfaktorene i produktet.

Mener statsråden Patentstyrets håndtering av denne saken er i tråd med Regjeringens mål om "Et enklere Norge"?»

Begrunnelse:

Fjord Norsk Sjømat AS har investert rundt 15 mill. kr på produktutvikling, markedsføring og utstyr for å få fram et nytt sjømatprodukt. For å hindre kopiering fra konkurrenter har Fjord søkt om patent på produksjonsprosessen. Søknad ble sendt 21. februar 2001, men avgjørelse fra Patentstyret kan ta opptil ett og et halvt år å behandle. En patent vil beskytte produktet i 20 år. For å beskytte produktet fra konkurrenter inntil patent er innvilget, har Fjord Norsk Sjømat AS søkt Statens næringsmiddeltilsyn om dispensasjon fra å oppgi et lovlig tilsetningsstoff. Fjord har fått avslag på søknaden fra det lokale næringsmiddeltilsynet. Næringsmiddeltilsynet i Kristiansund gir i stedet Fjord Norsk Sjømat AS bøter på 1 000 kr dagen. Dagbøtene er nå oppe i over 60 000 kr og truer bedriftens framtid. Gründeren i dette tilfellet betaler en høy pris for lang ventetid på svar fra Patentstyret.

Svar:

Det er et prioritert mål for saksbehandlingen i Patentstyret at norske patentsøkere som ønsker det og medvirker til det, skal få innvilget patentsøknadene sine innen ett år fra søknadsdatoen, såfremt vilkårene for patentering er oppfylt. Et annet prioritert mål er at patentsøkere innen seks måneder skal få Patentstyrets første uttalelse til søknaden, den såkalte første realitetsuttalelse. I internasjonal sammenheng regnes en saksbehandlingstid på under 6 måneder på første realitetsuttalelse som effektiv.

For søkere å få ferdigbehandlet patentsøknadene sine enda raskere enn innen ett år, vil sterkt avhenge av deres evne og vilje til å medvirke til en raskest mulig saksbehandling. Det er imidlertid langt fra alltid søkerens mål å få innvilget patent fortest mulig. Ofte er det viktig for dem å vente til mulige mothold er kjent og vurdert, slik at patentet når det først er innvilget, står så sikkert som mulig. Denne maksimale sikkerheten får man, på grunn av den internasjonale patentsaksbehandlingen, gjerne først etter noe mer enn tre år.

Det påstås i spørsmålet at bedriften Fjord Norsk Sjømat AS har "... ventet i over ett år på å få svar på sin patentsøknad". Dette gir ikke et riktig inntrykk av fakta i saken. Patentsøknaden ble mottatt i Patentstyret 20. februar 2001 via søkers fullmektig. Patentstyret avga 16. juli 2001 første uttalelse vedrørende søknadens realitet, dvs. innen litt mindre enn fem måneder. Det ble i svaret fra Patentstyret blant annet påpekt en del uklarheter som søkeren ble bedt om å redegjøre nærmere for. Søkeren ble gitt en frist på 6 måneder til å besvare Patentstyrets skriv. Patentstyret mottok imidlertid ikke svar fra søkerens fullmektig før 15. januar 2002, dvs. dagen før utløpet av svarfristen. Etatens skriv nummer to ble deretter oversendt søkerens fullmektig 8. april 2002. Patentstyret uttalte seg deri om oppfinnelsens patenterbarhet, og om hvilke forhold som måtte korrigeres eller tas til følge for at patent skal kunne gis. Det fremgår at Patentstyret kun har mindre anmerkninger av formell art, og at søknaden vil kunne godkjennes raskt dersom disse bringes i orden. Jeg kan ikke se at saksbehandlingstiden skal kunne anses som urimelig lang, sett på bakgrunn av det omfattende arbeidet med gransking av oppfinnelsens nyhet på global basis som ligger bak en første realitetsuttalelse fra Patentstyret. Tidstapet på nesten seks måneder etter Patentstyrets første realitetsuttalelse og til svaret fra patentfullmektigen kom etaten i hende, kan neppe Patentstyret lastes for.

Representanten Arnstad sier i spørsmålet at bedriften "... av konkurransehensyn 'ikke kan' oppgi

innsatsfaktorene i produktet". Det synes litt uklart hvorfor bedriften tilbakeholder disse opplysningene. En utlevering av opplysningene vil ikke kunne hindre patentering. Patentlovens krav til nyhet anses oppfylt dersom oppfinnelsen ikke var kjent på søknadens innleveringsdag. Senere offentliggjøring av oppfinnelsens innhold har ingen betydning for patenteringsmulighetene.

Dersom grunnen er frykt for at bruken av tilsetningsstoffet eller hele den patentsøkte teknologien kan bli kopiert av konkurrenter før patentet er innvilget og fullt patentvern oppnådd, vil jeg gi følgende merknad til det:

Patentvernets omfang øker i tre trinn fra søknadsdagen til innvilgelse.

1. Etter at søknaden er innlevert, er ikke offentliggjøringen av teknologien lenger til skade for å få innvilget patent. I tillegg har søkeren såkalt provisorisk patentvern selv om søknaden ikke er offentliggjort. Det betyr at en annen bedrift som utnytter teknologien, når patentet blir innvilget, må regne med å bli erstatningspliktig og måtte avgi i hvert fall fortjenesten fra utnyttelsen, selv om de ikke visste om patentsøknaden, dvs. selv om de var i såkalt aktsom god tro.

2. Det andre trinnet er det vernet som oppnåes etter offentliggjøringen av patentsøknaden. Da kan ingen lenger i god tro utnytte søknaden, og enhver som utnytter teknologien kan bli erstatningspliktig, såfremt patent til slutt blir innvilget, og ikke utover det de endelige patentkravene dekker.

3. Etter innvilgelsen har patenthaveren fullt patentvern for teknologien sin iht. patentloven, med mulighet for sivilrettslig erstatningsplikt og, på begjæring av patenthaveren, strafferettslig forfølgelse.

De konkurransemessige hensyn i den aktuelle bedriftens marked, som ifølge begrunnelsen for spørsmålet kan tilsi at det kan gi konkurrenter en fordel at bedriften oppfyller kravene til deklarasjon av ingrediensene i matvarer iht. næringsmiddelovngivningen, angår i utgangspunktet ikke Patentstyret, så lenge etaten gjennomfører en god og rask saksbehandling av bedriftens patentsøknad. Enhver bedrift innen næringsmiddelbransjen må være kjent med, og etterleve, den lovgivningen som gjelder på området, bl.a. om produktdeklarasjon.

Det blir opp til bedriften å avveie hvorvidt det er bedre å vente med å markedsføre et nytt produkt til patentsøknaden er offentliggjort, for å kunne gripe inn mot konkurrenter som ønsker å kopiere teknologi det inneholder, eller å markedsføre det allerede før den tiden, og akseptere en risiko for kopiering.

Spørsmål nr. 331

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 30. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Luftfartstilsynet arbeider for tiden med en rapport som skal danne grunnlaget for en eventuell ny forskrift for Oslo Lufthavn Gardermoen.

Vil en eventuell ny forskrift/instruks for inn- og utflyging fra Oslo Lufthavn Gardermoen kunne medføre endringer i de detaljerte og nøyaktige angitte støysoner som ble lagt til grunn for Stortingets vedtak om bygging av hovedflyplassen?»

Begrunnelse:

Når Samferdselsdepartementet skal avgjøre om det skal lages en ny forskrift for Oslo Lufthavn Gardermoen, er det mange viktige samfunnshensyn som må legges til grunn. Lokale spørsmål for den nære regionen, men også nasjonale forhold må vurderes. Lokalt er det stort engasjement for denne saken. Mange er bekymret for økte miljøbelastninger for lokalmiljøet. Spesielt støyproblemer blir tillagt stor betydning. Jeg mener det vil være nødvendig at Samferdselsdepartementet tar hensyn til at Stortingets tidligere vedtak vedrørende driften av Oslo Lufthavn Gardermoen skal følges opp i en eventuell ny forskrift.

Svar:

Samferdselsdepartementet vedtok i desember 1997 forskrift om inn- og utflygingstraseer for den nye hovedflyplassen på Gardermoen (traséforskriften). Formålet med denne er å minimalisere flystøyen samtidig som operative forhold ivaretas. Departementet bestemte i forbindelse med vedtakelsen at det skulle foretas en

grundig evaluering av reglens konsekvenser etter om lag to års drift.

Luftfartstilsynet har vært ansvarlig for å gjennomføre evalueringen, og arbeidet er blitt utført i et eget prosjekt som ble etablert høsten 2000. Prosjektet har hatt bred deltakelse både fra myndigheter, luftfartsnæringen og lokalbefolkningen, og utkastet til prosjektrapport ble sendt på offentlig høring i desember 2001.

Luftfartstilsynet arbeider nå med å ferdigstille rapporten som om kort tid skal legges fram for departementet. Rapporten vil i første rekke inneholde en juridisk vurdering av forskriften, og en beskrivelse av de operative og samfunnsmessige konsekvensene den har hatt fram til i dag. Det siste knytter seg særlig til lokalbefolkningens opplevelser av støy.

Luftfartstilsynet legger imidlertid også opp til å vurdere mulige tiltak som kan bidra til å klargjøre reglene om inn- og utflyging ved Gardermoen. Det forventes at flere av forslagene totalt sett vil kunne muliggjøre en viss reduksjon av støybelastningen. Forholdet til de opprinnelige og gjeldende støysonene er imidlertid ikke omhandlet i traséforskriften, og støysoner behandles derfor heller ikke i den rapporten Luftfartstilsynet vil framlegge.

Når departementet har behandlet rapporten, vil Luftfartstilsynet følge opp arbeidet med forskriften og en eventuell endring av denne.

Jeg legger stor vekt på at støybelastningen for beboerne rundt Gardermoen skal være så lav som mulig, og eventuelle endringer i dagens støysonkart vil også måtte vurderes i forbindelse med oppfølgingen av Luftfartstilsynets rapport. Det er imidlertid for tidlig nå å si noe om hvilke konsekvenser dette eventuelt vil kunne få for støysonkartene.

Spørsmål nr. 332

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 30. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det psykiatriske sykehjemmet Jansnes i Talvik, Alta kommune, har i 40 år vært et veldrevet behandlings- og rehabiliteringssted for personer med psykiske lidelser. Dette begrunnes med god beliggenhet og kvalifisert personale fra Talvik og omegnen. Sosialdepartementet har, til tross for stor motstand i fylket, vedtatt å legge ned Jansnes for å bygge noen insitusjonsplasser i Alta i stedet.

Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde tilbudet Jansnes i Talvik?»

Begrunnelse:

Sosial- og helsedepartementet som godkjenningsmyndighet konkluderte i et brev datert 12. desember 2001 at Jansnes skal legges ned. Grunnlaget for vedtaket antas å ligge i et møte på Jansnes i november 2001 hvor departementet var representert. Det var derimot ikke Distriktpsikiatrisk senter (DPS) Vest- Finnmark som er ansvarlig for psykiatritilbudet i Vest-Finnmark, herunder Jansnes. De var ikke invitert til å delta på møtet som dannet grunnlag for departementets beslutning om nedleggelse. Brevet fra departementet mangler enhver begrunnelse for at aktiviteten ved døgnenheten bør flyttes til Alta. Det foreligger heller ingen faglig eller økonomisk vurdering som skulle tilsi at dette er ønskelig.

Min og Finnmark Arbeiderpartis tolkning av departementets brev, er at det kan virke som det er avstanden fra Alta til Jansnes som ser ut til å ha vært den avgjørende faktor i beslutningen. For departementet er enig i at Jansnes har utviklet et godt fagmiljø med god kompetanse og kjennskap til pasientgruppen. Lokalt vurderes beliggenheten i Talvik som en fordel for denne type langsiktig behandling og rehabilitering, og det legges stor vekt på at institusjonen og de mennesker som er og har vært der gjennom 40 år har vært en del av bygdesamfunnet. Det finns massevis av sosial kompetanse i bygda om hvordan mennesker med psykiske lidelser kan leve og fungere i et bygdemiljø. Talvik er et fint eksempel på hvordan man i et gjensidig forhold over tid. Og ikke minst, Alta kommune har gjennom år prioritert oppbygging av infrastruktur som sikret sykehjemmet gode rammebetingelser og driftsvilkår. Ikke bare Alta, men også Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Måsøy og Loppa kommuner har brukere på institusjonen.

Et annet moment er at folketallet i Talvik har vært stabilt i cirka 30 år. En stor andel av bygdas befolkning, spesielt kvinner, har arbeidet og utdannet seg innenfor psykiatrien. Talvik er et eksempel på en bygd uten fraflytting, og Jansnes har også betydd mange arbeidsplasser i et godt fagmiljø.

Svar:

Opptrappingsplan for psykisk helse

Gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse har Stortinget vedtatt at tjenestetilbudet innenfor det psykiske helsevernet for voksne skal omstruktureres og styrkes både kvantitativt og kvalitativt for å kunne gi et aktivt behandlingstilbud. Hovedtyngden av de allmenne behandlingsoppgavene innen psykisk helsevern skal flyttes ut til distriktpsikiatriske sentre (DPS'er), hvor det legges opp til en samorganisering av poliklinikk, døgn- og dagtilbud, jf. St.meld. nr. 25 for 1996-97. Tjenestetilbudet på sentralsykehusnivå skal spesialiseres i forhold til oppgaver. Dette innebærer at en del eksisterende behandlingstilbud vil bli avviklet og erstattet med nye. Stortinget har blant annet vedtatt at en stor del av døgnplassene i psykiatriske sykehjem skal avvikles og erstattes med tilbud i kommunene og ved DPS'ene. Målet med dette er å få et best mulig tjenestetilbud innen psykisk helse i løpet av opptrappingsperioden.

For å sikre at de mål nås som Stortinget besluttet gjennom å vedta Opptrappingsplan for psykisk helse, la departementet til grunn at alle fylkeskommunene skulle utarbeide egne planer for psykisk helsevern. Disse skulle godkjennes av departementet som grunnlag for bevilging av midler over Opptrappingsplanen.

Helse Nord RHF har siden 1. januar 2002 ansvaret for tjenestetilbudet innen psykisk helsevern i Finnmark, Troms og Nordland. Dette innebærer at Helse Nord har ansvar for å nå målene for Opptrappingsplanen for psykisk helse innen sitt område. Helse Nord skal bygge på Finnmarks vedtatte og godkjente plan for psykisk helsevern, sammen med tilsvarende planer for Troms og Nordland, i tillegg til styringssignaler fra Helsedepartementet (jf. Styringsdokument til Helse Nord RHF 2002).

Jansnes

Døgntilbudet for DPS Vest-Finnmark ligger i dag ved Jansnes som er et tidligere psykiatrisk sykehjem i Talvik kommune, ca. 4 mil fra Alta. Administrasjonen for DPS Vest-Finnmark er samlokalisert med poliklinikk innen psykisk helsevern for voksne og poliklinikk innen psykisk helsevern for barn og unge i nye lokaler ved Alta Helsecenter. I den fylkeskommunale opptrappingsplanen for Finnmark ble det foreslått å bygge opp en ny sengepost i Alta. Det skulle utredes nærmere hvilket behandlingstilbud som burde opprettholdes ved Jansnes og en eventuell funksjonsdeling med en ny post i Alta.

I Finnmarks plan for investeringer gjennom Opptrappingsplanen, var det satt opp en forholdsvis stor investering på 20 mill. kr til opprustning av lokalene på Jansnes. I Helsetilsynets vurdering og anbefalinger til planen for Finnmark heter det at *"Den planlagte differensieringen på DPS-nivå med styrking av ambulante tjenester er i tråd med statlige føringer. Planlagte dagbehandlingstilbud bør beskrives bedre"*. Videre anbefaler Helsetilsynet at *"dersom det skal investeres i en utbedring av døgntilbudet ved DPS Vest Finnmark, bør en prioritere en samlet utbygging i Alta fremfor å ruste opp institusjonen Jansnes 4 mil fra Alta"*. Helsetilsynet sier i sin uttalelse også at *"det er vanskelig å vurdere døgnbehandlingsskapasitet i Finnmark på samme måte som i resten av landet. Helsetilsynet anbefaler at det høye antallet døgnplasser til voksne slik det fremkommer i planen aksepteres inntil videre"*.

I brev av 12. desember 2001 til Finnmark fylkeskommune, deler departementet Helsetilsynets vurdering. Det er et uttalt mål i Opptrappingsplanen at behandling og rehabilitering av psykiske lidelser i størst mulig grad bør skje i nærhet til brukernes normale livsarenaer, i tillegg til at det er viktig å styrke fleksibilitet og helhet i behandlingstilbudet. Departementet begrunner blant annet støtten til utbygging av en aktiv døgnbehandlingssenheter i Alta med godkjenningens brev at *"nærheten til sentrum med varierte funksjoner vil kunne gi rehabiliteringsarbeidet langt bedre betingelser"*.

I begrunnelsen for det skriftlige spørsmålet fremføres det at Sosial- og helsedepartementet i sitt godkjenningens brev til Finnmark fylkeskommunes plan for psykisk helsevern, datert 12. desember 2001 konkluderte med at Jansnes skal legges ned. Dette medfører ikke riktighet. Departementet legger i sitt brev til grunn at investeringsmidler over Opptrappingsplan for psykisk helse vil bli bevilget til å støtte utbygging av et aktivt døgntilbud i Alta, og dersom Jansnes på lengre sikt skal opprettholdes, bør tjenestene forankres på kommunalt nivå. Departementets føring med hensyn til investeringer i Finnmark er ikke til hinder for utredning av funksjonsfordeling mellom Jansnes og Alta, slik det er beskrevet i planen.

Investeringer over Opptrappingsplanen

Det er totalt i landet fremmet ønsker om å realisere investeringsprosjekter som overskrider den rammen departementet har til disposisjon til byggeprosjekter finansiert over Opptrappingsplanen. Dette tilsier en streng prioritering. Departementet arbeider med et forslag til fordeling av de gjenstående investeringsmidlene for resten av opptrappingsperioden, dvs. 2002-2006. Forslaget er forelagt de regionale helseforetakene til gjennomgang og drøfting. Det vil ut fra dette foretas en endelig beslutning om hvilke investeringsprosjekter som skal finansieres fra Opptrappingsplanens midler.

Konklusjon

For å nå målene for Opptrappingsplan for psykisk helse slik den er vedtatt av Stortinget, vil det kunne medføre endringer i form av nedleggelse av noen institusjonstilbud.

Departementet har ikke foretatt noen beslutning eller fattet noe vedtak om at institusjonen ved Jansnes skal nedlegges. Helse Nord RHF har mulighet til å vurdere hvorvidt tilbudet ved Jansnes skal videreføres i sin nåværende form, om oppgavene skal endres eller om oppgavene i stedet skal dekkes på annen måte. Departementet har imidlertid lagt til grunn at midler fra Opptrappingsplanen bør prioriteres til en aktiv DPS-funksjon i Alta.

Spørsmål nr. 333

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 30. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Retten til adkomstbrygge for bebyggelse ved vannkanten har vært anerkjent gjennom svært lang tid. Denne retten ble spesifikt nevnt som unntak i 100-metersregelen i plan- og bygningsloven § 17-2 tredje ledd. I 1995 bekreftet både daværende kommunalminister Berge og daværende miljøvernminister Berntsen denne retten i media.

Hva mener statsråden om innskrenkninger i denne spesifikke rett til adkomst fra sjøen?»

Begrunnelse:

I lov om byggeforbud i 100-metersbeltet er retten til brygge holdt utenfor strandvernet i plan- og bygningsloven § 17-2 tredje ledd nr. 3. Etter denne bestemmelsen har eier av bebygd eiendom krav på funksjonell adkomstbrygge, og det gjelder selv om eier har adkomst fra landsiden. Gjennom bygningsloven har man dog hjemmel for å forby andre typer brygger. Det er uansett søknadspliktig å bygge en brygge.

På vegne av sine respektive departementer bekreftet både daværende kommunalminister Gunnar Berge og daværende miljøvernminister Thorbjørn Berntsen gjennom avisartikler i 1995 at retten til adkomstbrygge eksisterer og understreket således intensjonene med plan- og bygningsloven § 17-2 tredje ledd.

I tvistesaker mellom kommuner og utbyggere oppstår det strid ved at kommunene henviser til plan- og bygningsloven § 20-6, som tilsier at kommuneplan skal legges til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen samt plan- og bygningsloven § 20-4, som bestemmer hva kommuneplanens arealdel skal angi. Kommunene mener at disse paragrafer gjelder over plan- og bygningsloven § 17-2. Det er tolkninger både for og mot et slikt syn.

Flere instanser har direkte og indirekte støttet at denne retten til adkomstbrygge har vært ansett å være så sterk at den går foran det som kan besluttes på kommunalt nivå. Dette fremgår blant annet av en avgjørelse fra Østfold fylkesmannsembete 10. januar 1998. Videre har flere instanser uttrykt sterk tvil om hvor grensen skal gå for hvilken mulighet kommunene har til å begrense denne retten. Denne retten har heller ikke blitt fjernet av Stortinget i noen av de mange revisjoner av strandplanloven og plan- og bygningsloven. Sivilombudsmannen i Somb har etterlyst en avgrensning for myndigheters hjemmel til å gripe inn med slike forbud og reguleringer som plan- og bygningsloven § 20-4 og § 20-6 åpner for.

På den annen side har rettsutviklingen i de seneste 2-3 år i økende grad gitt medhold til kommuner som ønsker å begrense retten til adkomstbrygge. Senest er dette kommet til uttrykk i en dom fra Moss byrett der det klart gis uttrykk for at retten til brygge ikke eksisterer eller i alle fall bare eksisterer så langt kommunen ikke har fjernet den ved reguleringsplan.

Svar:

Representanten Øyvind Korsberg stiller spørsmål vedrørende retten til adkomstbrygge på bebygd strandeieendom. Han vil vite hva jeg mener om innskrenkninger i denne spesifikke rett til adkomst fra sjøen.

Det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen som gjelder for hele landet, framgår av plan- og bygningsloven § 17-2. Det gjelder flere unntak fra forbudet. Ett av unntakene gjelder brygge på bebygd eiendom til sikring av eierens eller brukerens adkomst.

Bakgrunnen for unntaket var at man ikke ville innføre noe generelt forbud mot adkomstbrygge når

eiendommen først var bebygd. Av forarbeidene til strandplanloven framgår det at man likevel mente at fellesbrygge ofte vil være en egnet løsning i strandområdene.

Arealbruken langs sjøen reguleres både av det generelle byggeforbudet og gjennom kommunale arealplaner. Kommunen kan, etter en konkret vurdering av arealbruken gjennom en omfattende planprosess, fastlegge at et område skal være forbeholdt bestemte arealbruksformål - slik at både bygging av adkomstbrygger og annen bygging ikke vil være tillatt i slike områder. Bygging vil da kreve dispensasjon for å kunne gjennomføres.

Ved vurdering av dispensasjonsadgang vil det være et moment at det dreier seg om en brygge som er nødvendig for å sikre eiendommen sjøverts adkomst. For øvrig vil avgjørelsen måtte bero på en nærmere konkret vurdering av forholdene på stedet - og om fellesbrygge eller dispensasjon er riktig løsning.

Jeg har tiltro til at kommunene som har ansvaret for arealforvaltningen klarer denne jobben.

Jeg tror også at de klarer å bruke sunn fornuft og et godt skjønn når det gjelder praktiseringen av reglene for bygging av brygger. På denne bakgrunn kan jeg ikke se at det er grunn til å endre plan- og bygningsloven på dette punkt.

Spørsmål nr. 334

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 29. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Omstillingsarbeidet i Statens vegvesen har tatt betydelig lengre tid enn forutsatt. Dette har ført til betydelige frustrasjoner blant ledelse og ansatte i fylkenes produksjonsavdelinger. Frykten for at fremtidig konkurransekraft kan svekkes er stor. Også de ansattes pensjonsrettigheter føles satt under press.

Hva vil statsråden gjøre for å få fortgang i omorganiseringsprosessen på produksjonssiden, og hvilken fremdriftsplan jobbes det nå etter?»

Begrunnelse:

Fra hele landet kommer det nå meldinger om at de ansatte i Statens vegvesens produksjonsavdelinger fortviler over Samferdselsdepartementets sendretighet i arbeidet med å få omstillingsstrukturen på plass. Det har tidligere vært antydning at rammeverket rundt dette arbeidet skulle være på plass i februar 2002. Blant annet skulle styrets sammensetning da være avklart.

Disse stadige utsettelsene skaper usikkerhet i etaten og vanskeliggjør planarbeidet. Konsekvensen blir at de dyktigste fagfolkene søker seg over i annen virksomhet, og et fremtidig statlig produksjonsselskap vil ha mistet betydelig konkurransekraft. Tap av fagarbeidere og ingeniører kan på sikt bli et stort problem for det statlige foretaket. Etablerte entreprenørfirmaer taper Vegvesenet for fagfolk. Det stilles spørsmål om dette er en villet utvikling. Dersom Vegvesenets produksjonsavdeling, et fremtidig AS, skal være konkurransedyktig må ikke statens stille seg slik at fagfolkene har forlatt etaten allerede før konkurranseutsettingen er et faktum.

Samtidig ser vi at organisasjonen frykter for hva som vil skje med de ansattes pensjonsrettigheter. Statens vegvesen har i mange distrikter vært en betydelig arbeidsgiver med særdeles stabilt mannskap. Det er dårlig personalpolitikk å la slike vesentlige problemstillinger stå ubesvart så lenge. Nå venter etatens mange voksne arbeidstakere på en snarlig avklaring.

Statens vegvesen er en stor aktør innen norsk entreprenørnæring. Omstillingen vil skape endringer som krever at Samferdselsdepartementet uten ugrunnet opphold kommer med de avklaringer fagorganisasjonene lenge har etterlyst.

Svar:

Det arbeides intensivt med omstillingsarbeidet i forbindelse med organiseringen av Statens vegvesens produksjonsvirksomhet til et statsaksjeselskap. Departementet har et tett og godt samarbeid med Vegdirektoratet i denne saken, samtidig som eksternt ekspertise benyttes for å bistå i sentrale spørsmål. Dette er en sak av svært omfattende karakter, hvor mange delproblemstillinger må løses for å få en best mulig helhet.

Jeg er ivrig opptatt av at alle som er involvert i arbeidet arbeider mot et felles mål om å gjøre selskapet

best mulig rustet til å kunne hevde seg i konkurransen med de private aktørene i markedet. Omorganiseringen skal skje i nært samarbeid med de ansattes organisasjoner.

Når det gjelder endelig valg av pensjonsordning i selskapet, vil dette i likhet med andre sentrale spørsmål angående selskapets rammebetingelser, være en sak styret - der de ansatte vil være representert - må ta stilling til. Samferdselsdepartementet har imidlertid avklart med Arbeids- og administrasjonsdepartementet at selskapet om ønskelig kan inngå pensjonsavtale med Statens Pensjonskasse. Denne avtalen kan om ønskelig være av midlertidig karakter. Jeg legger til grunn at styret velger en pensjonsordning som både ivaretar de ansattes behov for gode pensjonsvilkår og selskapets behov for en ordning der kostnadene ligger innenfor en forsvarlig ramme.

Når det gjelder fremdriften i arbeidet tar departementet som kjent sikte på å opprette det permanente selskapet med virkning fra 1. januar 2003. Jeg vil redegjøre for omorganisering av produksjonsvirksomheten for Stortinget både i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett nå i vår og til høsten. Hovedframlegget for Stortinget, herunder åpningsbalansen for selskapet, vil bli i forbindelse med statsbudsjettet til høsten.

Spørsmål nr. 335

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 30. april 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jernbanelinjen har signalisert at opprivning av jernbanespor på deler av Valdresbanen nå skal settes i gang.

Synes statsråden det er riktig av hensyn til miljøet og framtidig samfunnsmessig beredskap å rive opp et jernbanespor som det vil koste flere hundre millioner kroner å legge på nytt - uten at man har vurdert å overdra sporet til andre jernbaneinteressenter, og uten at man ved en opprivning har vurdert gjenbruk av skinner og installasjoner på den nedre delen av banen?»

Svar:

Spørsmålet om å benytte strekningen mellom Leira og Dokka på Valdresbanen til andre formål enn jernbane, har vært forelagt Stortinget flere ganger. Det vises til St.prp. nr. 76 for 2000-2001, jf. Innst. S. nr. 327 for 2000-2001 og St.prp. nr. 18 for 2001-2002, jf. Innst. S. nr. 50 for 2001-2002. Stortinget fattet følgende vedtak 13. desember 2001:

"Stortinget samtykker i at Jernbanenettet mellom Leira og Dokka på Valdresbanen kan bli frigitt til andre formål og at skjener og sviller på strekninga Bjørge - Leira blir fjerna."

I forbindelse med at frigivelsen av deler av Valdresbanen til andre formål ble reist, tok Samferdselsdepartementet kontakt med de berørte kommuner med tilbud om å overta arealene på strekningen Dokka - Leira i tråd med retningslinjene som er fastsatt i St.prp. nr. 60 for 1988-89, jf. Innst. S. nr. 111 for 1988-89. Tre av de fire kommunene ønsket at arealene for nevnte strekning på Valdresbanen skulle benyttes til samferdselsformål i kommuneplaner og/eller reguleringsplaner, bl.a. til gang- og sykkelveg fra Bjørge til Leira. Saken ble deretter lagt fram for Oppland fylkeskommune, som fattet vedtak i tråd med flertallet av kommunene sine innstillinger, dvs. at strekningen Dokka - Leira skulle kunne nyttes til andre formål. Et driftsopplegg i regi av Valdresbanen AS ble også vurdert før fylkeskommunen traff sitt endelige vedtak, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 76 for 2000-2001.

Stortingets vedtak av 13. desember 2001 er således i samsvar med vedtak i fylkeskommunen og flertallet av de berørte kommunene.

Stortingets vedtak innebærer at strekningen Leira - Bjørge kan benyttes til gang- og sykkelveg i tråd med kommunens ønske. Også strekningen Bjørge - Dokka kan ifølge Stortingets vedtak nyttes til andre formål. Samferdselsdepartementet er ikke kjent med hvorvidt de aktuelle kommuner ønsker å overta denne strekningen og eventuelt til hvilket formål. Dersom for eksempel andre jernbaneinteressenter ønsker å overta denne delen av banen, vil dette være en sak for de berørte kommuner, som har fått tilbud om å overta denne.

Det er for øvrig en forutsetning at staten ikke skal ha utgifter med å opprettholde jernbanestrekningen mellom Bjørgo og Dokka, som i henhold til Stortingets vedtak er nedlagt og kan benyttes til andre formål.

På bakgrunn av at nedleggingen av strekningen nord for Dokka på Valdresbanen nylig er avgjort av Stortinget, er det ikke grunnlag for å foreta en ny vurdering av saken.

Når det gjelder eventuelt gjenbruk av skinner og installasjoner på den delen av jernbanenettet som skal rives opp, er dette en vurdering som Jernbaneverket som forvalter av statens jernbaneinfrastruktur, er nærmest til å foreta. Jernbaneverket må på fritt grunnlag kunne vurdere om skinner og sviller fra strekningen Bjørgo - Leira kan benyttes på andre deler av jernbanenettet, som for eksempel på den nedre delen av Valdresbanen. Jernbaneverket har for øvrig opplyst at det pleier å ta vare på brukbare deler som kan brukes til utskifting på deler av jernbanenettet som Jernbaneverket har ansvaret for å opprettholde.

Strekningen Eina - Dokka på Valdresbanen er fremdeles en del av det statlige jernbanenettet, og Jernbaneverket har her visitasjons- og vedlikeholdsplikt. I 1988 fattet Stortinget vedtak om at persontrafikken på Valdresbanen skulle innstilles. Dette omfattet også denne delen av banen, jf. St.prp. nr. 95 for 1987-88. Siden den gang har det ikke vært drevet ordinær persontrafikk på Valdresbanen. Når det gjelder godstrafikken på strekningen har trafikkutøveren NSB BA (nå CargoNet) også avsluttet sin trafikkvirksomhet. Dette innebærer at det i dag ikke blir drevet ordinær togtrafikk på Valdresbanen. Med de store utfordringer og krav til opprusting og utbedringer av det eksisterende jernbanenettet hvor jernbanetrafikk har sine fortrinn, ser jeg det som lite aktuelt å bruke penger til opprustning av Valdresbanen.

Spørsmål nr. 336

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 29. april 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Justisdepartementet har et koordinerende ansvar for statens arbeid mot vold. Handlingsplanen "Vold mot kvinner" ble etablert i 2000. Fristen for en rekke av tiltakene har tidsramme som går ut i år.

Hva har statsråden tenkt å gjøre når det gjelder oppfølging av handlingsplanens tiltak?»

Begrunnelse:

Justisministeren har ved tidligere anledninger uttalt at departementet har tatt i bruk flere virkemidler i løpet av den senere tid når det gjelder vold mot kvinner. Eksempler på dette er opprettelse av familievoldskoordinatorer ved politidistriktene og utarbeidelse av instruks fra politiet om håndtering av vold og trusselsaker mot kvinner. Handlingsplanen består av 20 tiltak.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for meg å fortsette arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner. Dette gjelder ikke minst den vold som finner sted i hjemmet.

Det er riktig som du påpeker i ditt spørsmål at tidsrammen for en rekke av tiltakene i handlingsplanen "Vold mot kvinner" går ut i 2002. Det omfatter blant annet gjennomføringen av regionale kompetansehevingseminarer i de fem helseregionene, der hovedmålsettingen er å sette vold mot kvinner på dagsorden, øke kompetansen, samle aktører på feltet i de enkelte regionene og sist, men ikke minst, bidra til å styrke det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet. To av i alt fem seminarer er avviklet. Den første fant sted i Kristiansand i januar og den andre ble gjennomført i Tromsø i mars. Molde vil være vertskap for det tredje seminaret som finner sted i juni. De to siste seminarene vil bli avviklet i løpet av høsten 2002 og vil finne sted i Bergen og Sarpsborg.

Videre vil Alternativ til Vold i løpet av høsten 2002 slutføre arbeidet med å sammenstille den kunnskap som er utviklet i behandlingstilbudene til menn med voldsproblemer i Norge.

De tiltakene som i all hovedsak omhandler beskyttelse av voldsutsatte kvinner, utvikling av en bærbar voldsalarm og mulighet for skifte av personnummer etter å ha vært utsatt for vold eller alvorlige trusler vil begge være på plass i løpet av 2002. Når det gjelder politiets arbeid som omfattes av tiltak tre i handlingsplanen kan jeg informere om at det fra 1. juli 2002, etter modell fra prosjektene på Stovner og i

Bergen, vil være etablert en ordning med familievoldskoordinatorer ved hvert av landets 27 politidistrikt. For å styrke kompetansen hos koordinatorene i politidistriktene vil det bli gjennomført et kurs i regi av Politihøgskolen i juni 2002. Det er også utarbeidet en instruks som gir en nærmere beskrivelse av hvordan politiet skal håndtere saker omhandlende vold i nære relasjoner. Instruksen ble oversendt de lokale politidistriktene i denne uken.

På bakgrunn av at arbeidet med gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen ikke kom i gang før i løpet av høsten 2000, vil enkelte av tiltakene løpe ut over 2002. Dette omfatter blant annet de tre lokale prosjektene som er etablert i Tana, Molde og Vestfold. I løpet av prosjektperioden skal det utvikles eller prøves ut ulike modeller for forebygging av vold, samarbeid mellom aktuelle instanser og bistand til ofre og overgripere. Prosjektene vil bli avsluttet ved utgangen av 2003. Flere av de tiltakene i handlingsplanen som omhandler krisesentrene, både endringer av finansieringsordningen og behov for kompetanseheving vil også løpe utover 2002.

Når det gjelder arbeidet videre har det i løpet av handlingsplanperioden blitt avdekket stadige nye områder som vil kreve forsterket innsats utover det som allerede ivaretas gjennom tiltakene i planen. Jeg tenker her i første omgang på behovet for å følge opp de kompetansehevende tiltak som er gjennomført som en del av de regionale seminarer. Tilbakemeldingene fra seminardeltakerne er så langt entydige og behovet for et utvidet tilbud kan synes stort.

Videre vil vi måtte sette et sterkere fokus på det forebyggende arbeidet, ikke minst i forhold til å styrke behandlingstilbudet til menn med voldsproblematikk. I et forebyggingsperspektiv er det også av betydning å sette fokus på situasjonen for barn som er vitne til vold i familiene. Barn som selv utsettes for vold eller er vitne til vold i hjemmet utsettes for store belastninger. Forekomsten av atferdsvansker og emosjonelle vansker er vesentlig høyere i denne gruppen enn hos barn som ikke opplever vold i familien. Forskning kan tyde på at noen av disse barna gjenfinnes både som ofre og overgripere i voksen alder.

Det er også mye som tyder på at arbeidet for å styrke hjelpetilbudet til kvinner som har vært utsatt for vold og overgrep må gis høyere prioritet. Dette gjelder både tilbudene fra helse- og sosialetaten og fra politiet. Erfaringene som innhentes gjennom de lokale prosjektene under handlingsplanen vil kunne gi oss verdifull informasjon om hvordan dette arbeidet bør organiseres for å kunne gi kvinnene et bedre tilbud enn det mange opplever å få i dag.

En annen, men ikke mindre viktig problemstilling gjelder den vold mot kvinner som begås av familie-medlemmer i et forsøk på å tvinge noen til ekteskap, eller begås som et ledd i tradisjonsbundet adferd som for eksempel tilfelle er med omskjæring. Dette er relativt nye problemstillinger i vår del av verden, men kan ikke under noen omstendighet defineres som noe annet enn grove overgrep mot kvinner. Situasjonen for voldsutsatte kvinner med minoritetsbakgrunn bør derfor vies større oppmerksomhet i det videre arbeidet. Mye tyder på at disse kvinnene befinner seg i en særlig vanskelig situasjon som i enkelte tilfeller vil kunne kreve både andre og mer omfattende hjelpetilbud enn det som ytes i dag.

Sist, men ikke minst, vil jeg i det videre arbeidet rette økt oppmerksomhet mot rettsapparatets håndtering av vold og overgrep mot kvinner. Et hovedproblem kan se ut til å være at rettsapparatet ikke i tilstrekkelig grad har tatt vold mot kvinner på alvor, noe som gjenspeiles både i den relativt høye henleggelsesprosenten i slike saker samt i straffutmålingen, der gjerningsmannen ilegges straff.

Jeg har foreløpig ikke tatt endelig stilling til i hvilken form arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner skal videreføres når tiltakene i handlingsplanen er gjennomført. Delutredninger fra det regjeringsoppnevnte Kvinnevoldsutvalget og innspill fra Kvinnevoldsforumet som ledes av statssekretæren her i Justisdepartementet vil kunne bidra med verdifulle innspill til hvordan det videre arbeidet bør organiseres.

Slik jeg ser det er flere alternativer mulige. Et alternativ jeg vil vurdere i den nærmeste fremtid er å utarbeide en ny handlingsplan som i tillegg til å forsterke den innsats som allerede er igangsatt, i større utstrekning enn sin forgjenger også vil måtte inkludere tiltak for å bekjempe de "nye" voldsformene tvangsekteskap og omskjæring.

Den videre innsatsen for å bekjempe vold mot kvinner, uavhengig av hvordan vi organiserer den, forutsetter et tett samarbeid mellom berørte departement. Jeg vil derfor ta initiativ til et møte med barne- og familieministeren, helseministeren og sosialministeren før jeg tar endelig stilling til hvordan vi på best mulig måte følger opp det arbeidet vi allerede har igangsatt.

Dokument nr. 15:20

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 337

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 6. mai 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Dagbladet avslørte 26. februar og 22. april i år at Norge har kjøpt våpen fra Israel. Stortingets utredningsseksjon bad etter forespørsel fra Sosialistisk Venstreparti, Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) om en oversikt over hvilke land Norge har kjøpt våpen fra de siste fem årene.

Hva er bakgrunnen for at Israel ikke var nevnt på den oversikten som FLO leverte som svar på forespørselen, og er det flere land som er utelatt fra FLOs side i denne sammenhengen?»

Begrunnelse:

Etter oppslaget om kjøp av israelske panservernraketter i Dagbladet 26. februar, bad Sosialistisk Venstreparti Stortingets utredningsseksjon om svar på følgende spørsmål: Hvilke land har Norge kjøpt våpen fra de siste fem årene, og kan det vedtas et regelverk som forhindrer innkjøp av våpen fra land som er i krig. Stortingets utredningsseksjon svarte på dette 12. mars, og opplyste at Forsvarets Logistikkorganisasjon hadde gitt en oversikt over innkjøp av våpen de siste fem årene som viste at Norge med unntak av Sverige, kun hadde kjøpt våpen fra NATO-land. De land som ble nevnt var: Sverige, Tyskland, Storbritannia/England, Canada, Belgia, Italia, Danmark, Østerrike og USA.

Det er på det rene at det ikke er formelle hindre i veien for at Norge kan kjøpe våpen fra Israel, med mindre kjøpene er av en slik størrelsesorden at de kan utløse krav om gjenkjøp fra Norge. Det framstår imidlertid som politisk uheldig og kontroversielt at Norge støtter våpenindustrien i Israel i en tid med kraftig opptrapping av militære angrep fra Israel mot befolkningen i de okkuperte område. I lys av dette er det særlig uheldig at Stortinget ikke har mottatt korrekt informasjon fra Forsvaret.

Svar:

Stortingsrepresentanten spør om bakgrunnen for at Forsvarets Logistikkorganisasjon ga ufullstendig informasjon til Stortingets utredningsseksjon da denne, etter forespørsel fra Sosialistisk Venstreparti, bad om en oversikt over hvilke land Forsvaret har kjøpt våpen fra de siste fem årene.

Forsvarssjefen beklaget i en pressemelding 25. april 2002 at det var gitt ufullstendig informasjon om norske våpenkjøp fra Israel. Han pekte på at det var begått to saksbehandlingsfeil. Dette innebar at informasjonen ble fremsendt utenom det etablerte linjeansvaret og at informasjonen var ufullstendig.

Forsvaret gjennomgår nå alle rutiner knyttet til kjøp av forsvarsmateriell og informasjonsflyt. Jeg har bedt Forsvarssjefen utarbeide en fullstendig oversikt over hvilke land Forsvaret har kjøpt forsvarsmateriell fra de siste fem årene.

Tillegg til svar 27. mai 2002:

Ufullstendig informasjon fra forsvarsets logistikkorganisasjon om kjøp av forsvarsmateriell.

Jeg viser til mitt brev datert 6. mai 2002 hvor jeg gir et foreløpig svar til stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund på hans spørsmål nr. 337.

Forsvarets overkommando (FO) har nå utarbeidet en fullstendig oversikt over hvilke land de har kjøpt forsvarsmateriell fra de siste fem årene. I tillegg til de land som står på den listen som tidligere er oversendt til Stortinget, er det gjennomført anskaffelser av forsvarsmateriell fra følgende land: Israel, Sveits, Finland,

Italia, Sør-Afrika, Nederland, Danmark, Ungarn, Luxembourg, Tsjekkia og Irland. FO har presisert at denne listen kun inneholder land hvor de har hovedkontrakter. Listen inneholder ikke land som har levert delsystemer, komponenter eller software som del av en underleveranse.

Spørsmål nr. 338

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 3. mai 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I 1994 vedtok Stortinget å be Regjeringen fremme forslag om innføring av egenjournal i helsevesenet. I lov om helsepersonell er det nå gitt forskriftshjemmel for å gi helsepersonell plikt til å føre egenjournal.

Når vil helseministeren følge opp Stortingets vedtak og lovens innhold?»

Begrunnelse:

Innføring av egenjournal i helsevesenet vil kunne bidra til å bedre kommunikasjonen og tilgjengeligheten av korrekte opplysninger vedrørende pasientens tilstand og behandling. Mangelfulle opplysninger om pasienten kan bli et alvorlig problem i gitte tilfeller, og innføring av egenjournal og en plikt for helsevesenet til å påtegne pasientens journal vil gi en bedre sikkerhet for, til enhver tid, å ha korrekt informasjon. Pasienten selv blir bindeledd mellom ulike tjenestenivåer og institusjoner og kan sikre seg at informasjonen i journalen er korrekt. I Legekunsten nr. 1 for 2002 sier helseministeren at den muligheten til å gi forskrifter som Stortinget har vedtatt under behandlingen av lov om helsepersonell i 1999 foreløpig ikke er benyttet. Etter min mening vil det være av betydning for pasientenes sikkerhet at egenjournal og helsepersonells plikt til å føre denne blir lovfestet. På denne måten vil egenjournalens troverdighet styrkes og den blir et nyttig hjelpemiddel i pasientbehandlingen.

Svar:

Stortingets vedtak om å fremme forslag om innføring av egenjournal er fulgt opp ved at det i helsepersonelloven er gitt en forskriftshjemmel for å kunne pålegge helsepersonell å føre egenjournal som pasienten selv skal oppbevare.

For å skaffe et bedre grunnlag for å vurdere innføring av egenjournal, støtter departementet et pilotprosjekt der elektroniske helsekort prøves ut overfor gravide i 5 kommuner. Erfaringene fra dette prosjektet vil kunne gi nyttig kunnskap og veiledning i forhold til det videre arbeidet med denne saken.

Utviklingen med hensyn til å føre elektronisk journal har også gått svært raskt de senere årene. I dag er det allerede svært enkelt å ta utskrift fra en elektronisk journal, overføre hele eller deler av en journal fra ett helsepersonell til et annet helsepersonell (eller til annen virksomhet) samt gi lesetilgang for annet helsepersonell dersom det er ønskelig. Vi må derfor vurdere om egenjournal, i den forstand det fremgår av helsepersonellovens forarbeider, er veien å gå. Ettersom det i dag er enkelt å ta en utskrift av den til enhver tid gjeldende journal, til de pasientene som kan ha nytte av å få en slik, kan spørsmålet være om dette er en bedre løsning.

Jeg ønsker å avvente ovennevnte prosesser før jeg går videre med spørsmålet om en forskrift om egenjournal.

Spørsmål nr 339

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 3. mai 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Legekunsten nr. 1 for 2002 uttaler helseministeren at private legespesialister må ha avtale med helseforetaket for å kunne motta ISF og at pengene skal kanaliseres gjennom helseforetaket, ikke direkte til spesialisten som utfører jobben. Pasienten skal først ha vært henvist til sykehus for så å sendes videre til privat spesialist dersom ventetiden blir for lang.

Anser ikke helseministeren at dette vil føre til forsinkelser for den enkelte pasient og begrensning av valgfriheten?»

Begrunnelse:

I Norge har vi i dag i teorien rett til fritt sykehusvalg over hele landet. Pasienten skal selv kunne velge sykehus hvor som helst i Norge og få sine utgifter dekket når det gjelder behandlingen. Allikevel har vi fortsatt køer i helsevesenet. En rekke private spesialister på forskjellige områder gir uttrykk for at de har ledig kapasitet og kan foreta forskjellige operasjoner i sine praksiser dersom betalingen gjør det regningsvarende å utføre jobben. Vi har altså både køer og ledig kapasitet. Dette er et paradoks som er vanskelig å forstå berettigelsen av. I Sem-erklæringen har regjeringspartiene gitt uttrykk for at de ønsker velkommen private tilbydere av helsetjenester og at disse skal likestilles med offentlige tilbud. Når helseministeren nå gir uttrykk for at både pasientene og betalingen for inngrep hos private spesialister skal kanaliseres gjennom de regionale helseforetak virker dette provoserende og unødvendig byråkratisk. Det er fristende å spørre om man ikke stoler på de private spesialistene eller om det er pasientene og deres primærleger som ikke anses i stand til å foreta de ønskede valg. Helseministeren velger nå å legge opp til en sterk kontroll med private spesialister og begrense brukernes frie valg. Pasientene skal ikke selv kunne velge privat spesialist, men skal eventuelt henvises dit etter først å ha vært "silt" av helseforetaket. Jeg må konstatere at helseministeren foretrekker kontroll fremfor effektivitet og det blir vanskelig å tro på noen genuin vilje til å benytte den private, ledige kapasitet.

Svar:

I dag kan den enkelte pasient selv velge behandlende spesialist og bli henvist direkte fra allmennlege til spesialist. Betaling for behandlingen skjer da delvis gjennom driftstilskuddet fra et regionalt helseforetak og utbetaling av takstrefusjon fra Rikstrygdeverket gjennom normaltariffen samt en egenandel.

I tillegg til dette har Stortinget vedtatt at de regionale helseforetakene også skal få ISF-refusjon for kjøp av dagkirurgisk behandling hos privatpraktiserende avtalespesialister fra 2002. De regionale helseforetakene får således en større valgfrihet fordi de nå også får ISF-refusjon når dagkirurgisk behandling kjøpes utenfor sykehus. På denne måten er det bedre lagt til rette for at de regionale helseforetakene kan ivareta sin sørge for rolle ved å utnytte eventuell ledig kapasitet for prioriterte pasientgrupper utenfor sykehus.

Oppgjøret for denne behandlingen foregår mellom de regionale helseforetakene og den enkelte private aktør både i de tilfellene der behandlingen skjer hos privatpraktiserende avtalespesialister og på private sykehus. Den statlige ISF-refusjonen blir i sin helhet utbetalt til det regionale helseforetaket. Den enkelte private aktør må på forhånd inngå en avtale med det regionale helseforetaket eller et helseforetak om pris.

Henviing via det regionale helseforetaket eller et helseforetak vil støtte opp om det helhetlige ansvaret det regionale helseforetaket har og plasserer ansvaret for å koordinere tilgjengelige økonomiske ressurser på prioriterte pasientgrupper samme sted. Jeg mener dette vil bidra til å øke pasientbehandlingen på områder hvor det i dag er uakseptabel lang ventetid. Det er viktig å understreke at denne henvisningsplikten ikke innebærer at pasienten fysisk må ha vært innom et offentlig sykehus først. Jeg legger til grunn at aktørene legger opp til praktiske løsninger som sikrer at i de tilfellene private aktører har kortere ventetider enn offentlige sykehus skal dette komme pasienten til gode.

Forutsatt at det regionale helseforetaket finner at hensynet til prioritering av pasienter og kostnadskontroll er ivare tatt, legger vi nå opp til at det regionale helseforetaket skal stå fritt til å inngå samarbeidsavtaler som gir mulighet for direkte henvisning fra primærhelsetjenesten til et privat sykehus eller privatpraktiserende avtalespesialist for utredning eller behandling.

Ved å inkludere private sykehus i det frie sykehusvalget vil en også kunne styrke valgfriheten til den enkelte pasient forutsatt at dette gjelder behandling som også private aktører kan tilby. Jeg har nedsatt en arbeidsgruppe i departementet som skal følge opp intensjonen i Sem-erklæringen på dette punkt og tar sikte på å sende ut et høringsnotat før sommerferien.

Spørsmål nr. 340

Innlevert 24. april 2002 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 30. april 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Etter oppslag i media har det kommet fram at en fem år gammel kreftsyk gutt som var klar for benmargstransplantasjon allerede i januar etter utredninger ved to av landets sykehus, ikke har fått slik behandling ved Rikshospitalet selv om giver til benmargstransplantasjon er klar. Et slikt tilfelle kan bety at vi i Norge har kapasitetsproblem selv for barn med meget alvorlige lidelser.

Hva vil helseministeren gjøre for å hindre at barn blir stående i helsekø ved alvorlig sykdom?»

Begrunnelse:

Selv om vi i Norge både har pasienter som må ligge i sykehuskorridorer og som må vente for lenge i kø før de får behandling, så kan det ta noe tid før denne meget uheldige situasjonen er borte. Men det kan ikke være noen tvil om at barn med alvorlige sykdommer skal ha behandling omgående når behovet er der. Oppslaget i media 23. og 24. april om et barn med alvorlig kreftsykdom ikke fikk behandling ved Rikshospitalet slik barnets sykehus hadde bedt om, beskriver en meget alvorlig situasjon.

Hvis barn med kreftsykdom ikke får behandling med bakgrunn i påstått kapasitetsproblem ved f.eks. Rikshospitalet, så er dette totalt uakseptabelt.

Dersom manglende behandling begrunner seg i faglige vurderinger, så må både pårørende og henvisende sykehus få en entydig begrunnelse for avslag på et bestemt behandlingsopplegg. Selv om barn definitivt må få sin behandling ved norske sykehus når vi har faglig kompetanse til den aktuelle behandling, så minner jeg om den mulighet det er til behandling i utlandet i de tilfeller der pasienten har fordeler av rask og kvalitetssikker behandling i land vi samarbeider med på dette område. Jeg mener at ingen anstrengelse må være uprøvd for å gi barn med alvorlig sykdom nødvendig behandling.

Svar:

Når det gjelder den konkrete saken er det innhentet opplysninger fra Rikshospitalet som avkrefter at manglende kapasitet har vært en faktor i vurderingen av tidspunkt for behandling av denne pasienten. Rikshospitalet gir en beskrivelse av fakta som tilsier at beslutning om type behandling og tidspunkt for gjennomføringen ble fattet utelukkende på medisinsk grunnlag. Det avkreftes at det finnes ventelister for denne type behandling ved Rikshospitalet. Imidlertid kan det synes som om kommunikasjonen mellom sykehusene og/eller mellom sykehus og pasient/pårørende ikke har vært tilfredsstillende i denne saken. For å unngå misforståelser av denne art er det nødvendig å følge de krav til informasjon som eksisterer. Videre er det viktig å se til at komplisert medisinsk informasjon formidles på en forståelig måte.

Barn med alvorlig sykdom skal naturligvis ikke måtte vente lenger på behandling enn det som er medisinsk forsvarlig. Gjennom de eksisterende kanaler for rapportering om kapasitetsbegrensninger er det heller ikke fremkommet informasjon som skulle tilsi at slike ventelister eksisterer. Jeg forutsetter at de regionale helseforetakene følger prioriteringskriteriene gitt i styringsdokumentene, der alvorlighetsgrad inngår som ett av tre hovedkriterier for prioritering både mellom enkeltpasienter og grupper av pasienter og mellom ulike tjenester.

Spørsmål nr. 341

Innlevert 25. april 2002 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 3. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det vises til statsrådets svar i ordinær spørretime 24. april d.å. angående E16 Fillefjell at det ikke var nødvendig med noen strakstiltak da ulykkene på strekningen Øye-Borlaug etter statsrådets mening ikke var av alvorlig art.

Vil statsråden komme med strakstiltak når det gjelder Rv 33 Minnesund-Gjøvik?»

Begrunnelse:

Det vises til mange stygge ulykker i løpet av kort tid, dessverre med tragisk utgang for en del av ulykkene, på strekningen Minnesund-Gjøvik, Rv 33.

Rv 33 er en viktig hovedforbindelse mellom E16 og E6 og har en særdeles dårlig standard på mange strekninger. Spesielt ille er standarden på strekningen Lena-Minnesund (Skreiaberget) med smal vegbredde og ofte ras i Skreiaberget. Det ble i forliket mellom Fremskrittspartiet og Regjeringen bevilget 4 mill. kr til utbedringer i Skreiaberget. Statens vegvesen anslår en full utbedring for hele strekningen Gjøvik-Minnesund til om lag 600 mill. kr.

Rv 33 er også hovedveien til Gardermoen og viktigste trafikkåre for vogntog ifra bedrifter som Nammo, RA, Hydro, Mustad m.m.

Svar:

Jeg vil først understreke at jeg på ingen måte har gitt uttrykk for at den enkelte ulykke ikke er alvorlig for de den rammer. Jeg understreket nettopp dette i mitt svar den 24. april, men viste derimot til at det ikke har vært noen dramatisk økning i *antallet* ulykker på strekningen.

Strekningen på Rv 33 mellom Minnesund i Akershus og Gjøvik i Oppland er på ca. 60 km, hvorav ca. 37 km ligger i Oppland og ca. 23 km i Akershus. Store deler av strekningen har lav standard med smal og svingete veg, og det mangler gang- og sykkelveg. Det er anslått at full utbedring til vegnormalstandard vil koste i størrelsesorden 600 mill. kr.

På hele strekningen skjedde det i 2000 og 2001 til sammen 37 ulykker med personskade, hvorav 6 alvorlige. 33 av ulykkene skjedde i Oppland. Fire av disse, hvorav én med alvorlig personskade, inntraff i Skreifjella.

I Nasjonal transportplan 2002-2011 fokuseres det spesielt på de mest alvorlige ulykkene. Som et resultat av dette er riksvegnettet i Norge nå delt inn i sikkerhetsklasser basert på beregninger av ulykkeskostnader. I tråd med nullvisjonen er det først og fremst tiltak på de farligste strekningene som er prioritert.

Av Rv 33 mellom Minnesund og Gjøvik er ca. 8 km i de farligste sikkerhetsklassene, hvorav alt i Oppland.

Ved behandlingen av forslaget om delvis bompengefinansiering av Rv 4 i Oppland forutsatte de berørte kommunene og fylkeskommunen at det ble avsatt midler til utbedring av Rv 33 parallelt med utbyggingen av Rv 4 og Rv 34. I handlingsprogrammet for tiltak på det øvrige riksvegnettet er det avsatt 12 mill. kr til utbedring av Rv 33 gjennom tettstedet Totenvika i perioden 2002-2005. Reguleringsplanleggingen har startet opp.

Ca. 1,5 km av Rv 33 gjennom Skreifjella i Oppland er utsatt for ras, hvorav en 0,8 km lang strekning har spesielt dårlig kurvatur og smal veg. I handlingsprogrammet er det foreslått 30 mill. kr til tiltak på denne strekningen i perioden 2006-2011. Planlegging av en løsning med en 700 m lang tunnel på det mest kritiske partiet pågår. For å gi mulighet for en fornuftig utnyttelse av overskuddsmassene fra tunnelen utarbeides det reguleringsplan for hele den nær 5 km lange strekningen fra Akershus grense til Fjellhaug. Det tas sikte på at det skal foreligge godkjent reguleringsplan for hele strekningen i løpet av første halvår 2003. Kostnadene er foreløpig anslått til i størrelsesorden 80-100 mill. kr.

Gjennom budsjettforliket høsten 2001 ble det bevilget 4 mill. kr til tiltak på Rv 33 i Skreifjella. Vegvesenet vil anvende disse midlene til å utbedre et dårlig parti på denne parsellen nord for grensen til Akershus i år.

Spørsmål nr. 342

Innlevert 25. april 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 6. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«En gruppe mødre har samlet seg for å utveksle erfaringer de sitter med etter å ha opplevd at barnet deres er blitt drept. Gjennom media er vi blitt kjent med krav til endringer denne mødregruppen ønsker å få iverksatt slik at foreldre som i framtiden havner i en tilsvarende grusom situasjon i større grad blir ivaretatt.

Hvilke initiativer vil bli tatt for å imøtekomme disse mødrene, og hvilke vurderinger legges eventuelt til grunn der statsråden ikke ønsker å imøtekomme ønskene som er fremkommet?»

Svar:

Forbrytelser har alvorlige konsekvenser for dem som rammes direkte og deres nærmeste. Dette gjelder ikke minst foreldre som opplever at deres barn blir drept.

I løpet av de senere årene er det gjennomført flere endringer som har tatt sikte på å styrke ofrenes stilling, herunder omgjøringen av voldsoffererstatningsordningen fra en billighetsordning til en rettighetsordning. I tillegg er det maksimale erstatningsbeløpet økt fra 200 000 kr til 1 mill. kr. Voldsoffererstatningen kommer i tillegg til de generelle støtteordningene som f.eks. sykepenger fra arbeidsgiver, sosiale trygde- og støtteordninger og forsikringer og er ment å kompensere for udekkede tap i forbindelse med en voldsepisode.

Gjennom møter med enkeltpersoner og grupper, som den mødregruppen representanten Thorkildsen refererer til i sitt spørsmål, har det blitt tydeligere for meg at enkelte pårørende befinner seg i en ekstremt vanskelig situasjon og særlige tilfeller kan ha behov for støtte utover det offentlige myndigheter normalt kan tilby.

I slutten av april inviterte jeg den nevnte mødregruppen til et møte for å bli nærmere orientert om deres opplevelser i forhold til politi og rettsapparatet. På møtet la gruppen frem forslag til endringer av dagens ordning. Forslagene omfattet blant annet utvidet hjelp og bistand til pårørende både før og etter rettssaken, endringer i ordningen med bistandsadvokat, pårørendes partsrettigheter i en drapssak og forhold knyttet til økonomisk bistand og erstatning utover det som tilbys i dag. Forslagene fra mødregruppen er nå til vurdering i Justisdepartementet.

Jeg vil også nevne at det på oppdrag fra Justisdepartementet nylig er laget en utredning om fornærmedes stilling i straffeprosessen, med særlig henblikk på behovet for endringer i forhold til dagens prosessordning. Utredningen tar for seg fornærmede i straffesaker generelt, og gjør dessuten rede for eventuelle særlige prosessuelle ordninger som gjelder bare for enkelte fornærmede. Den straffeprosessuelle stillingen til ofre for volds- og seksuallovbrudd er viet særlig oppmerksomhet. Utredningen, som vil bli sendt på høring om kort tid, tar ikke opp rettsstillingen til de pårørende. Departementet vil imidlertid i høringsbrevet reise spørsmål om utvidede rettigheter også for foreldre i straffesaker hvor barn og unge er døde på grunn av straffbar handling (forsettlige og uaktsomme drap, men også andre forbrytelser som ender med døden, særlig legemskrenkelse eller seksuallovbrudd med døden til følge).

På bakgrunn av ovennevnte har jeg på nåværende tidspunkt derfor ikke tatt endelig stilling til de krav til endringer som har kommet fra mødregruppen og andre i tilsvarende situasjoner. Jeg vil imidlertid aktivt følge opp utfordringen.

Spørsmål nr. 343

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 6. april 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Til flere kommuner er det kommet klager fra forbrukere som mener de betaler for høye gebyrer og avgifter knyttet til vannforsyning. Fra kommunene klages det på at det nye regelverket er for komplisert, og

fra Statens forurensningstilsyn kommer det krav om opprydning. Saken verserer også i rettssystemet. Regelverket er utarbeidet av Miljøverndepartementet.

Hva vil statsråden gjøre for å rydde opp i regelverket slik at forbrukerne betaler rettferdige gebyrer og avgifter?»

Begrunnelse:

Se f.eks. Stavanger Aftenblad 24. april 2002 med overskriften "Har krevd feil vannavgift". (Internett: <http://aftenbladet.no/nyheter/lokalt/article.jhtml?articleID=123739>)

Saken er også flere ganger tatt opp i programmet "TV 2 hjelper deg".

Svar:

Kommunale vann- og avløpsgebyrer fastsettes med grunnlag i lov av 31. mai 1974 om kommunale vass- og kloakkavgifter og tilhørende forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer. Dette regelverket har til formål å sikre kommunene en finansieringsordning, slik at de kan ivareta vannforsyningen på en god måte og sikre miljømessig forsvarlig borttransportering og rensing av avløpsvann.

Utgangspunktet for loven og forskriften er at brukerne av tjenestene i kommunen bør bære kostnadene forbundet med vannleveranse og avløpshåndtering. Det vil derfor kunne bli forskjeller i gebyrnivå fra kommune til kommune. Ulikhetene er delvis et resultat av kommunenes ulike valg med hensyn til investeringer og kostnader, delvis et resultat av ulike statlige krav til tiltak, og delvis skyldes det at naturforholdene og befolkningsmønstrene varierer fra sted til sted.

Det er et hovedprinsipp bak regelverket at gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg. Samtidig må dette prinsippet i en viss utstrekning avveies mot hensynet til administrativt hensiktsmessige og effektive løsninger for kommunene.

Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer gir rammene for de enkelte kommunenes forskrifter om vann- og avløpsgebyrer. Forskriften gir den enkelte kommunen stor valgfrihet, slik at de kommunale forskriftene i størst mulig grad kan tilpasses lokale forhold. Endringene i forskriften av 13. juli 2000 utvidet kommunenes valgfrihet ved at det nå også gis anledning til å velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del. Videre ble abonnentenes rettsstilling styrket ved at det både ble tatt inn bestemmelser om at den enkelte gebyrpliktige, i tillegg til kommunen, kan kreve at vannforbruket skal måles, og ved at det ble satt begrensninger i bruken av minimumsgebyrer.

I den tiden disse endringene nå har virket, har departementet fått et visst inntrykk av at ikke alle kommunale vann- og avløpsgebyrforskrifter overholder kravene til minimumsgebyrer fullt ut. Departementet fant derfor i brev til kommunene av 21. mars 2002 grunn til på nytt å presisere rammene for kommunenes adgang til å fastsette minimumsgebyrer. Fylkesmannen har i henhold til kommuneloven myndighet til å føre lovlighetskontroll med kommunale forskrifter. Ovennevnte brev ble derfor også sendt til fylkesmennene.

Spørsmål nr. 344

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 3. mai 2002 av sosialminister **Ingjerd Schou**

Spørsmål:

«Eg viser til vedlagde artiklar frå Stavanger Aftenblad av 23. og 26. mars der det framgår at ein familie på Sandnes kjem til kort i forhold til tilrettelegging for heimebasert omsorg for ei lam jente på 15 år.

Vil statsråden ta initiativ til ei klargjering av regelverket slik at familiar som ynskjer det kan ha økonomisk og praktisk høve til å ha barnet sitt buande heime?»

3 vedlegg til spørsmål:

Vedlegg 1.

<http://aftenbladet.no/nyheter/lokalt/article.jhtml?articleID=120303>

(Artikkel i Stavanger Aftenblad den 23. mars 2002 "Lammet etter ulykke - frykter økonomisk ruin")

Vedlegg 2.

<http://aftenbladet.no/nyheter/lokalt/article.jhtml?articleID=120468>

(Artikkel i Stavanger Aftenblad den 26. mars 2002 "Politiker tar saken")

Vedlegg 3.

<http://aftenbladet.no/nyheter/lokalt/article.jhtml?articleID=120467>

(Artikkel i Stavanger Aftenblad den 26. mars 2002 "Vurderer å saksøke Stavanger kommune")

Grunngjeving:

Mor til ei jente som vart lam etter ei badeulukke, har måtta bruka ei mengd tid og krefter frå instans til instans utan å oppnå eit opplegg ho kan godta. Dette må seiast å vera eit døme på ein situasjon vi felles frå Stortinget og Regjeringa søkjer å unngå at folk skal oppleva. Eg ber statsråden gå inn i denne saka, vurderer regelverket for funksjonshemma over og under 18 år, sjå om meir kan ytast av hjelp innanfor dagens reglar og også peika på eventuelle forslag til aktuelle endringar.

Svar:

Den konkrete saka det blir vist til i spørsmålet gjeld ein familie som er komen i ein vanskeleg situasjon på grunn av kostnader knytta til barnet sin funksjonshemming. I dette tilfellet er det kostnader som følgje av ombygging av bustad, og behov for spesialtilpassa bil. Eg vil først gjere greie for regelverket på desse områda.

Støtte til ombygging av bustad er Kommunal- og regionaldepartementet sitt ansvarsområde, og eg har derfor tatt kontakt med Kommunal- og regionaldepartementet om denne saka.

Funksjonshemma er ei særleg prioritert målgruppe for Husbanken sine låne- og tilskotsordningar og bustønad. Verkemidla Husbanken har for å hjelpe slike familiar, er hovudsakleg å kombinere lån og tilskot. Bustadtilskot har som føremål å hjelpe husstandar med svak økonomi til å skaffe seg ein nøktern og eigna bustad.

I denne konkrete saka fekk familien 30 pst. tilskot og 70 pst. lån til å finansiere nødvendige tilpassingar av bustaden i form av utbygging og utbetring. I første rekke fekk familien hjelp til prosjekteringa av Husbanken. Seinare vurderte kommunen kor høgt tilskot som ville vere aktuelt. På bakgrunn av denne vurderinga fekk familien 300 000 kr i bustadtilskot. Sandnes kommune administrerer ordninga med bustadtilskot sjølv, og kommunen vurderer og kor høg tilskotsutmålinga skal vere i dei enkelte sakene.

Ordninga med bustadtilskot er ei svært etterspurd ordning. Etterspurnaden er langt høgare enn midlane som er stilt til disposisjon. Funksjonshemma er høgt prioritert og vil i dei fleste tilfelle få tilskot dersom den

økonomiske situasjonen tilseier det. Sandnes kommune si utmåling på 30 pst. tilskott tilsvavar ordinær utmåling, men det er mogleg å gi høgare tilskot i særleg vanskelege saker. Dette avheng av midlane kommunen har til disposisjon og kor mange søknader dei har fått.

Regelverket og praktiseringa av dette skil ikkje mellom mindreårige og vaksne. Når det gjeld bustønad, vil husstanden si samla inntekt vere utslagsgivande.

Folketrygda gir økonomisk støtte til kjøp av bil, dersom ein treng eigen bil til betring av funksjonsevna i arbeidslivet eller i dagleglivet. Det kan også bli gitt stønad til bil for å avlaste familien når funksjonshemminga fører til særleg stor pleiebyrde, og med dette bidra til å hindre innlegging i helseinstitusjon og liknande.

Stønad til kjøp av bil gis som rente- og avdragsfritt lån. Dette blir utrekna ut frå godkjent kjøpesum. Lånet er økonomisk behovsprøvd, og kan gis til søker som har ei inntekt som ikkje overstig 6 ganger folketrygda sitt grunnbeløp (308 160 kr). Ved inntekt under 3 G (154 080 kr) gis rente- og avdragsfritt lån tilsvarende 100 pst. av kjøpesummen. Ved inntekt mellom 3 G og 6 G blir lånet utrekna i prosent av godkjent kjøpesum.

Som grunnlag for utmåling av stønadsbeløp blir alminneleg inntekt før særfrådrag nytta, kor mellom anna gjeldsrenter er trekt frå. Ved utmåling blir det gjort frådrag i inntekta med 1/4 G for kvar person som blir forsørgd av søkeren.

Til søker som er under 18 år og blir forsørgd, gis rente- og avdragsfritt lån tilsvarende det lån forsørgjaren ville hatt rett til, dersom denne hadde fylt vilkåra for stønad til kjøp av bil.

Departementet arbeider for tida med ei omfattande forenkling av bilstønadsordninga. Arbeidet byggjer på ei utgreiing som Rikstrygdeverket la fram i 2001. Målet er mellom anna at ordninga skal bli enklare å forstå for brukarane, og lettare å administrere for trygdekontora. Brukarorganisasjonane har delteke i arbeidet, og utgreiinga har vore på høring.

Eventuelle framlegg til regelendringar skal etter planen leggjast fram for Stortinget i samband med statsbudsjettet for 2003.

Familiar med barn med omfattande funksjonshemmingar vil ha behov for hjelp frå ei rekke offentlege instansar. Da er det viktig å ha eit heilskapsperspektiv, der også familien sin økonomiske situasjon blir tatt med i vurderinga. Både sosialtenestelova (§ 3-2, jf. § 4-1) og helselovane (forskrift om individuell plan) påbyr kommunen eit samordningsansvar, når det er behov for bistand frå fleire instansar innan hjelpeapparatet. Ifølgje sosialtenestelova § 8-4 skal hjelpetilbodet så langt som mogleg utformas i samarbeid med brukaren, og det skal leggjast stor vekt på brukaren si meining. Barn med funksjonshemming har same rett som andre barn til å få vokse opp hos sine foreldre, og dette må være utgangspunktet når kommunen skal vurdere kva slags hjelpetiltak som skal setjast i verk. Når ombygging av bustaden er ei forutsetning for at barnet kan bli buande saman med foreldra sine, må det leggjast til rette for dette.

Denne konkrete saka kan tyde på at Husbanken sine støtteordningar ikkje i naudsynt grad tar vare på funksjonshemma barn sine behov. Eg vil ta dette opp med kommunal- og regionalministeren.

Når det gjeld stønad til kjøp av bil, arbeider departementet som nemnt med å forenkle regelverket.

Spørsmål nr. 345

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 6. mai 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Helsingforskomiteens søknad om støtte til et prosjekt for å lære ungdom alternative konfliktløsningsmetoder er avslått av departementet, grunnet pengemangel. Det ville vært mulig å vente med behandling av søknaden til etter behandling av Revidert nasjonalbudsjett. Hvis Regjeringen der fremmet bevilgningsforslag i tråd med alle løfter om å satse mer på forebyggende og konfliktløsende arbeid.

Dersom Regjeringen vurderte prosjektet som viktig og positivt, hvorfor valgte ikke Regjeringen en slik framgangsmåte?»

Svar:

Helsingforskomiteen sendte i mai 2001 en søknad om midler til organisering av 16 menneskerettighets-skoler for flyktningsungdom og enslige mindreårige asylsøkere i Norge over en treårsperiode. Søknaden var

på 3 391 878 kr. Målsettingen med prosjektet blir i søknaden beskrevet som å være: "... å skape forståelse for hva menneskerettigheter er, hvilke institusjoner som beskytter menneskerettighetene, samt skape forståelse for hvordan respekt for menneskerettighetene kan bidra til å utvikle bedre relasjoner mellom mennesker, mer rettferdig samfunnsforhold og selvrealisering for den enkelte individ."

Kommunal- og regionaldepartementet og Utlendingsdirektoratet mottar hvert år mange søknader som totalt sett summerer seg til det mangedobbelte av budsjetttrammen. Som eksempel kan nevnes at da det ble utlyst 2 mill. kr til ekstraordinære tiltak mot rasisme og diskriminering etter drapet på Benjamin Hermansen, kom det inn søknader som summerte seg til over 40 mill. kr. Det vil derfor alltid være en stram prioritering blant de søknadene vi mottar. Mange prosjekter får ikke støtte fordi de ikke anses som å være gode nok, eller fordi vi vurderer at gevinsten i forhold til bedre integrering er for liten i forhold til kostnadene. Men det er også mange søknader som anses som interessante, men som likevel ikke kan få støtte, fordi det er andre søknader som totalt sett vurderes som bedre. Departementene må hele tiden vurdere søknadene opp mot hverandre, og avgjøre hvilke prosjekter vi mener vil ha størst effekt i forhold til det beløpet som innvilges.

Min vurdering er at søknaden fra Helsingforskomiteen vil binde opp et for stort beløp i forhold til hva vi får igjen av konkrete resultater. Hvis jeg hadde hatt de midlene tilgjengelig som Helsingforskomiteen søker om, ville jeg trolig ha prioritert å bruke midlene til andre prosjekter som jeg mener ville ha bidratt mer for å bedre forholdene for ungdom med flyktningbakgrunn generelt, og arbeidet med konflikthåndtering spesielt. Jeg vil også vise til at Utlendingsdirektoratet tidligere har støttet Helsingforskomiteens undervisningsprosjekter for flyktninger fra Bosnia og Kosovo.

Under et møte med Helsingforskomiteen i november 2001 ga politisk ledelse i Kommunal- og regionaldepartementet uttrykk for at departementet ønsket fokus på den delen av søknaden som gikk på konflikthåndtering. Videre ble evaluering av tidligere menneskerettighetskurs etterlyst. Etter dette møtet har det i mars i år vært møte med Helsingforskomiteen, Utdannings- og forskningsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet på administrativt nivå. På dette møtet fikk Helsingforskomiteen muntlig tilsagn om at disse departementene vil bevilge til sammen 100 000 kr til utvikling av kurs spesielt rettet mot enslige mindreårige asylsøkere, og hvor konflikthåndtering og toleranse skulle være et sentralt tema. På møtet ble det avtalt at Helsingforskomiteen skulle sende inn en revidert søknad til departementene. Denne søknaden har vi enda ikke mottatt.

Jeg vil avslutningsvis vise til at Regjeringen ønsker å satse på forebyggende arbeid og vil sette situasjonen til barn og ungdom med innvandrerbakgrunn på dagsorden. Regjeringen vil i juni i år legge fram en tiltaksplan for økt deltakelse i samfunnet for barn og unge med innvandrerbakgrunn. Tiltaksplanen legger rammene for hvordan Regjeringen ønsker å gi ungdom med innvandrerbakgrunn muligheter til å bidra med sine ressurser og erfaringer.

Spørsmål nr. 346

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Besvart 6. mai 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Elvebåter i Tanavassdraget må etter dagens regler både være påført kjennemerke etter "forskrift om fisket i Tanaelvens fiskeområde" og kjennemerke etter "lov om fritids- og småbåter". Dette er åpenbart lite hensiktsmessig.

Kan finansministeren legge til rette for at båtene bare trenger ett kjennemerke?»

Begrunnelse:

Det vises til brev fra fylkesmannen i Finnmark til Toll- og avgiftsdirektoratet av 3. mai 2001, hvor det bl.a. uttales:

"Hjemmelsgrunnlaget for båtregisteret i Tanavassdraget er lov om retten til fiskeri i Tanavassdraget av 23. juni 1888 § 1 siste ledd, og lov om laksefisk m.m. av 15. mai 1992 § 2 fjerde ledd. I medhold av disse lovene og overenskomst mellom Norge og Finland, er det ved kgl.res. 24. februar 1989 bestemt forskrift om fisket i

Tanavassdraget, hvor det i § 8 er bestemt at det skal etableres et felles båtregister. Allerede i 1979, på samme hjemmelsgrunnlag og på bakgrunn av dagjeldende overenskomst og tilsvarende kgl.res., fikk vi første bestemmelse og forskrift om felles båtregister i Tanavassdraget."

Den någjeldende forskriften som vi har for båtregisteret i Tanavassdraget, er bestemt etter forhandlinger mellom norske og finske myndigheter på sentralt og regionalt nivå, og på norsk side er den bestemt i tråd med saksbehandlingsreglene for forskrift etter forvaltningsloven.

Det er fylkesmannens oppfatning at det felles båtregister vi allerede har, og som føres av lensmannen på norsk side og politiet på finsk side, er hensiktsmessig. Ved årets regionale forhandlinger med finske myndigheter, orienterte norsk part om det nasjonale norske båtregisteret. På finsk side har de for Tanavassdraget bare det båtregisteret som er felles med norsk side. Det er velfungerende, og det er ikke aktuelt for finsk part å registrere finske båter i det norske nasjonale båtregisteret.

Fylkesmannen ber om at det register vi har for Tanavassdraget på nytt vurderes i lys av unntaksbestemmelsen i reglene om det nasjonale båtregister. Vi håper det finnes en løsning som også for publikum er tilfredsstillende.

Svar:

Jeg er enig i at det må anses som uhensiktsmessig at elvebåter i Tanavassdraget både skal være registrert i båtregisteret for Tanavassdraget, og i Det sentrale småbåtregisteret. I Revidert nasjonalbudsjett 2002 vil det bli gitt en omtale og evaluering av Småbåtregisteret, og jeg tar sikte på at denne problemstillingen deretter skal finne sin løsning.

Spørsmål nr. 347

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 6. mai 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Mener kommunal- og regionalministeren generelt at det er tatt hensyn til loven og retningslinjene som er gitt i rundskriv UDI 99-22 når vedkommende ikke får arbeidstillatelse og dermed oppholdstillatelse på bakgrunn av mishandling i ekteskapet, jf. paragraf 37 sjette ledd?»

Begrunnelse:

En jente fra Marokko fikk arbeidstillatelse i familieforening med norsk ektefelle for et par år tilbake. Forutsetningene for arbeidstillatelsen var at ekteskapet bestod og at partene bodde sammen. Paret er nå skilt på grunn av stadig trakassering under inntak av alkohol, seksuelt misbruk, overgrep og stadige trusler om tilbakesending til hjemlandet. Hun har også anmeldt eksmannen for voldtekt. Jenta har søkt om arbeidstillatelse da hun er i jobb og klarer seg selv. UDI har avslått søknaden. UDI uttaler at kvinnens forklaring skal legges til grunn. UDI konkluderer likevel at de beskrevne hendelser ikke er av en slik alvorlighetsgrad at situasjonen kan beskrives som mishandling slik dette begrepet praktiseres etter paragraf 37 sjette ledd.

Svar:

Innledningsvis vil jeg påpeke at slik utlendingsforvaltningen er organisert, kan jeg ikke lenger instruere Utlendingsdirektoratet om lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker. Jeg kan derfor ikke kommentere nærmere den saken som har foranlediget spørsmålet.

Generelt kan jeg si at formålet med utlendingsforskriften § 37 sjette ledd er at utenlandske kvinner med oppholdstillatelse i familieforening ikke skal føle seg tvunget til å bli i et ekteskap der hun eller eventuelle barn blir mishandlet av frykt for å miste sin oppholdstillatelse. Dersom en kvinne er mishandlet i samlivet, *skal* hun ha oppholdstillatelse i Norge.

Utlendingsdirektoratet har gitt nærmere retningslinjer for praktiseringen av bestemmelsen i rundskriv 99-44. Det fremkommer i rundskrivet at mishandlingen i samlivet skal sannsynliggjøres. Ved vurderingen av sannsynligheten, skal kvinnens forklaring legges til grunn, med mindre det foreligger klare holdepunkter for å anta at denne ikke er riktig. Videre skal man ved vurderingen av om det har skjedd mishandling, foreta en helhetsvurdering.

Regjeringen er meget opptatt av situasjonen for kvinner med minoritetsbakgrunn, og spesielt de som er i en slik utsatt situasjon som stortingsrepresentant Øye beskriver. Som representanten Øye er kjent med, arbeider Regjeringen for tiden med tiltak på en rekke områder. Jeg vil i denne sammenheng blant annet vise til den hurtigarbeidende arbeidsgruppen som er nedsatt ut fra det behovet for å beskytte kvinner mot voldelige ektemenn. Gruppen skal gå gjennom regelverk og praksis i saker som gjelder trusler og vold i familier der den som står bak handlingen ikke er norsk statsborger. Arbeidsgruppen skal være ferdig innen 17. mai i år.

Spørsmål nr. 348

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 6. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil samferdselsministeren foreta seg for å påskynde behandlingen av ULF-rapporten og spørsmålet om trafikkflygerutdanningens plass i det norske utdanningssystemet, og for å sikre at Kompetansesenteret for Sivil luftfart på Torp, som ble opprettet av Stortinget i 1994, ikke blir omfattet av Luftfartsverkets forestående salg av sitt datterselskap Nordic Aviation Resources AS før ULF-rapporten er ferdigbehandlet?»

Begrunnelse:

- Statens Trafikkflygerskole (STFS) legges ned i 1993.
- Flygerforbundet og det meste av luftfartsmiljøet engasjerte seg sterkt for at myndighetene skulle ta vare på dokumentasjon og læremidler fra STFS i et trenings- og kompetansesenter for sivil luftfart.
- En rekke offentlige utredninger konkluderte med at behovet for et kompetansesenter var tilstede.
- Stortinget vedtok i 1994 at det skulle opprettes et mindre kompetansesenter underlagt Luftfartsverket (LV).
- Stortinget satte følgende forutsetninger i forbindelse med opprettelsen:
 - Senteret skulle bygges ut i takt med det reelle behovet.
 - Senteret skulle sørge for ajourhold av læremidlene fra STFS.
 - Virksomheten skulle baseres på brukerbetaling.
 - LV skulle velge en organisasjonsform for kompetansesenteret som ikke kunne skape habilitetsproblemer.
 - LV ble pålagt å arbeide videre med å få etablert virksomheten innenfor høgskolesystemet.
- For å unngå habilitetsproblemer, overførte LV driften av kompetansesenteret til Nordic Aviation Resources AS (NAR), som er et datterselskap av LV.
- Luftfartsverket har nå solgt seg ned til 20 pst. i NAR, samtidig som NAR selger ut deler av sin virksomhet. Samferdselsdepartementet vil orientere Stortinget om at også kompetansesentervirksomheten vil bli solgt til private interesser.

Problemstillinger/momenter

1. Nye eiere vil ikke påta seg LVs forpliktelser i forbindelse med drift av kompetansesenteret.
2. Samferdselsdepartementet har etter 5 år ennå ikke ferdigbehandlet ULF-rapporten.
3. Samferdselsdepartementet har i sin behandling av ULF-rapporten trukket inn flyskolen på Bardufoss. Dette har skapt et habilitetsproblem som gjør at behandlingen av ULF-rapporten bør startes på nytt.
4. Flygerutdanningens status i skolesystemet forblir uavklart ettersom Utdannings- og forskningsdepartementet fremdeles ikke ønsker å ta ansvar for flygerutdanningen. Dette står i sterk kontrast til forholdene ellers i Skandinavia.
5. LV er pålagt å være pådriver for å få etablert kompetansesentervirksomheten innenfor høgskolesystemet, men har ikke vært aktiv i denne saken.
6. Kompetansesentervirksomheten er opprettet av Stortinget, og kan uansett ikke selges før ULF-rapporten er ferdigbehandlet og eventuelt har konkludert med at det ikke er behov for slik virksomhet.
7. Tatt i betraktning at kompetansesenteret er et offentlig anliggende, har salgsprosessen i for stor grad vært "unndratt fra offentligheten".

Svar:

Stortinget vedtok 6. juni 1991 å nedlegge Statens Trafikkflygerskole og alle eiendelene ved skolen ble overført vederlagsfritt til Forsvarsdepartementet. Etter en avtale mellom Forsvarsdepartementet og Samferdselsdepartementet ble undervisningsmateriell og utstyr mv. som kunne være aktuelle for et trenings- og kompetansesenter overført fra skolen til Luftfartsverket. I St.prp. nr. 29 for 1993-94 anbefalte Samferdselsdepartementet å etablere et mindre kompetansesenter i regi av Luftfartsverket. I Innst. S. nr. 120 for 1993-94 sluttet Stortinget seg til forslaget og la til grunn at en skulle arbeide videre med spørsmålet om å etablere kompetansesenteret som en virksomhet på høyere nivå mens en samtidig skulle vurdere ulike former for tilknytning til høgskolesystemet. Det var en forutsetning at kompetansesenteret skulle være selvfinansiert ved brukerbetaling.

Som et ledd i oppfølgingen av denne stortingsbehandlingen, nedsatte daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Samferdselsdepartementet en arbeidsgruppe ledet av Luftfartsverket med oppgave å avklare hvilke oppgaver innenfor luftfartsutdanningen som kan/bør drives på høgskolenivå og eventuelt knyttes til høgskolesystemet. Arbeidsgruppen fremla sin rapport (ULF-rapporten) i 1996 og

anbefalte at store deler av luftfartsutdanningen burde legges inn under høgskolesystemet. Etter at rapporten hadde vært på høring fant departementet at det var mest nødvendig å sette fokus på trafikkflygerutdanningen. Samferdselsdepartementet bad derfor i 1998 Flyselskapenes Landsforening om å utarbeide et nærmere konsept for undervisningsopplegg på bakgrunn av bl.a. de krav som de større flyselskapene vil stille for å ansette kandidatene direkte fra skolen som styrmenn. Flyselskapenes Landsforening fremla 7. mars 2001 en utredning med en modell for trafikkflygerutdanningen hvor de anbefalte at flyskoler som driver i samsvar med denne modellen, bør få høgskolestatus etter lov av 11. juli 1986 nr. 53 om eksamensrett og statstilskudd til private høgskoler. I samarbeid med Utdannings- og forskningsdepartementet arbeider Samferdselsdepartementet med det mål å få en kompetanseheving av trafikkflygerutdanningen og en offentlig godkjenning på høgskolenivå av denne utdanningen basert på nevnte modell. Formålet med kompetanseheving av trafikkflygerutdanningen er først og fremst hensynet til flysikkerhet.

På grunn av dårlig lønnsomhet har Luftfartsverket bedt Samferdselsdepartementet om samtykke til salg av flyskolen ved Nordic Aviation Resources (NAR). Spørsmålet om samtykke til salg ble ved brev av 4. januar 2002 fra Samferdselsdepartementet forelagt Forsvarsdepartementet som formentlig rette vedkommende. Forsvarsdepartementet meddelte i brev av 27. mars 2002 at det ikke hadde noen merknader til salget.

På bakgrunn av dette har ikke Samferdselsdepartementet hatt merknader til Luftfartsverkets ønske om å selge flyskolen ved NAR - selv om oppfølgingen av ULF-rapporten ennå ikke er avsluttet. Som nevnt over vil Samferdselsdepartementet fremdeles arbeide med oppfølging av ULF-rapporten - i samarbeid med Utdannings- og forskningsdepartementet.

Spørsmål nr. 349

Innlevert 26. april 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 7. mai 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Det er varslet en reduksjon av støtten bedriftene får for å ta inn lærlinger. Denne ordningen har vært en sentral forutsetning for å sikre et bredspektret opplæringstilbud for ungdom og for å trygge næringslivet kvalifisert arbeidskraft. Spesielt rammet er industrien og el-bransjen, som alt før Regjeringen fjernet ordningen hadde problemer med rekrutteringen.

Hvordan ser statsråden på dette problemet, og vil det bli gitt kompensierende eller alternative tiltak overfor ungdommen og næringslivet?»

Svar:

I regjeringen Stoltenbergs forslag til budsjett for 2002 (St.prp. nr. 1 for 2001-2002) ble tilskuddet til lærebedrifter foreslått innlemmet i rammetilskuddet til fylkeskommunene, samtidig som den samlede bevilgningen ble redusert. Forslaget ble ikke endret av Regjeringen Bondevik. Den nye regjeringen måtte ta utgangspunkt i det samlede budsjettopplegget, og hadde svært kort tid til rådighet til å gjøre endringer.

Forenklingen av ordningen og reduksjonen i budsjettet ble enstemmig vedtatt av Stortinget i budsjettbehandlingen. På bakgrunn av Stortingets vedtak utarbeidet Utdannings- og forskningsdepartementet nye satser for tilskudd. Rundskrivet som redegjør for de nye tilskuddssatsene ble sendt ut i februar.

Budsjettreduksjonen i 2002 må i sin helhet tas på nye kontrakter som blir tegnet i 2002, mens allerede etablerte kontrakter opprettholder tilskudd etter de satsene som gjaldt da kontraktene ble inngått. Hele innsparingen på de nye kontraktene må også tas i løpet av ett år, selv om lærekontrakter normalt løper over to år og får tilskudd begge årene. Dette gir en større satsreduksjon på nye lærekontrakter enn den relative budsjettreduksjonen ga inntrykk av.

Regjeringen vil i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett foreslå å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene og oppjustere satsene for tilskudd til lærebedrifter.

Internasjonalt er Norge i en unik situasjon ved at vi har økt rekrutteringen til yrkesfagene, i motsetning til i de fleste andre land som opplever en nedgang i søkningen. Jeg mener at det i tillegg til å ivareta ordningen med tilskudd til lærebedrifter, også er et behov for å tilby en mer fleksibel fagopplæring enn vi har i dag, slik at vi kan imøtekomme behovene til alle elever.

Regjeringen vil utarbeide tiltak for å øke yrkesrettingen i fagopplæringen i videregående skole ved å

bedre integreringen av teori og praksis, og ta nødvendige skritt for å få avviklet ordningen med sakkyndig vurdering for at en elev skal få tilbud om alternativt utdanningsløp fram til praksis/lærekandidat. I mellomtiden har Utdannings- og forskningsdepartementet lagt til rette for forsøksvirksomhet for at fylkeskommunene i samarbeid med bedriftene kan tilby alternative opplæringsløp.

Spørsmål nr. 350

Innlevert 29. april 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 10. mai 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det fremkommer jevnlig eksempler på at beregningen av vann- og avløpsavgifter i kommunene er underlagt mangelfull kontroll og at mangelfullt og/ eller uklart regelverk åpner for feilberegninger som oftest går i avgiftsbetalers disfavør. Et nytt, ferskt eksempel er fra Bergen kommune som omhandler et garasjeanlegg med plass til ca. 60 biler som blir avkrevet en årlig vann- og kloakkavgift på 60 000 kr.

Hva vil statsråden gjøre for å fjerne grunnlaget for feilberegning av vann- og avløpsgebyr i kommunene?»

Svar:

Kommunale vann- og avløpsgebyrer fastsettes med grunnlag i lov av 31. mai 1974 om kommunale vass- og kloakkavgifter og tilhørende forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer. Dette regelverket har til formål å sikre kommunene en finansieringsordning, slik at de kan ivareta vannforsyningen på en god måte og sikre miljømessig forsvarlig borttransportering og rensing av avløpsvann.

Det er et hovedprinsipp bak regelverket at gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg. Samtidig må dette prinsippet i en viss utstrekning avveies mot hensynet til administrativt hensiktsmessige og effektive løsninger for kommunene.

Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer gir rammene for de enkelte kommunenes forskrifter om vann- og avløpsgebyrer. Forskriften gir den enkelte kommune stor valgfrihet, slik at de kommunale forskriftene i størst mulig grad kan tilpasses lokale forhold. Forskriftsendringen av 13. juli 2000 styrket abonnentenes rettsstilling på to viktige områder ved at det både ble tatt inn bestemmelser om at den enkelte gebyrpliktige, i tillegg til kommunen, kan kreve at vannforbruket skal måles, og ved at det ble satt begrensninger i bruken av minimumsgebyrer.

Årsgebyret, eller den variable delen av årsgebyret, beregnes enten ut fra målt vannforbruk eller ved at vannforbruket stipuleres på bakgrunn av eiendommens areal. For abonnenter som bruker svært lite vann samtidig som eiendommen deres har stort areal, vil stipulert vannforbruk i enkelte tilfeller i betydelig grad kunne avvike fra det faktiske forbruket. Blant annet på denne bakgrunn fant Miljøverndepartementet det viktig å forskriftsfeste abonnentenes rett til å få betale etter målt vannforbruk. Departementet anser dette som et viktig bidrag for å sikre at abonnentene betaler vann- og avløpsgebyrer som ligger på et rimelig og rettferdig nivå.

Når det gjelder endringen i reglene for minimumsgebyrer, har Miljøverndepartementet i den tiden disse endringene nå har virket, fått et visst inntrykk av at ikke alle kommunale vann- og avløpsgebyrforskrifter overholder kravene til minimumsgebyrer fullt ut. Departementet fant derfor i brev til kommunene av 21. mars 2002 grunn til på nytt å presisere rammene for kommunenes adgang til å fastsette minimumsgebyrer.

Ordningen med særskilt godkjenning av kommunal forskrift om vann- og avløpsgebyrer bortfalt for mer enn 10 år siden. Det foreligger ingen planer om å innføre en slik godkjenningsordning på nytt.

At det ikke eksisterer noen egen godkjenningsordning, innebærer ikke at staten står uten mulighet til å drive kontroll. Tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen bringe avgjørelser truffet av folkevalgt organ eller den kommunale eller fylkeskommunale administrasjon inn for departementet til kontroll av avgjørelsens lovlighet, jf kommuneloven § 59 nr. 1. Departementet kan i tillegg ta en sak opp til lovlighetskontroll av eget tiltak. Departementets myndighet blant annet i saker som gjelder vedtak om vann- og avløpsgebyrer er delegert fylkesmannen i det fylket kommunen ligger. Fylkesmennene gjennomgår ordinært de kommunale gebyrforskrifter som ledd i tilsynet med kommuner og kommuneøkonomien.

Jeg har ikke grunnlag for å hevde at det på dette området forekommer feilberegninger i utstrakt grad. Vi vet imidlertid at det er stor oppmerksomhet omkring kommunale gebyrer, og det er derfor viktig at det informeres godt om regelverket både overfor kommuner og privatpersoner.

Spørsmål nr. 351

Innlevert 29. april 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er justisministeren komfortabel med situasjonen etter avdekkingen av svikten på politiets radarutstyr på Østlandet hvor flere kan ha risikert og fått feilaktige dommer, hva vil justisministeren gjøre med saken, og vil det kunne bli aktuelt å gi de domfelte full frifinnelse?»

Begrunnelse:

Hundrevis av trafikanter skal ifølge avisa Gudbrandsdølen Dagningen ha fått feilaktige dommer/ forelegg pga. svikt i radarutstyr ved trafikkkontroller. Vi vet ikke om feilen finnes andre steder i landet. Tilliten til politiet og domstolene er avhengig av at de generelle etterforskningsmetoder ikke svikter. Om beskrivelsen av feilen medfører riktighet, er dette derfor en svært alvorlig situasjon.

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å understreke at justispolitikken skal ivareta enkeltmenneskets og samfunnets trygghet. Den skal sikre fellesskapets evne til å bekjempe kriminalitet, samtidig som rettssikkerheten for individet ivaretas.

Når det gjelder politiets trafikkkontroller, skal de forebygge straffbare handlinger og tilstander som utsetter trafikken for fare. Videre skal de slå ned på overtredelser i trafikken, medvirke til straffeforfølgning og illegge reaksjoner.

Politiet bruker ulike apparater til å måle farten, f.eks. radar, laser og apparat for gjennomsnittsfartsmåling.

Når det gjelder bruk av radar, har Politidirektoratet den 3. mai 2002 kommet med følgende opplysninger:

"Utrykningspolitiet har fra 1973 og frem til i dag benyttet bl.a. 11 radarapparater av typen Nedar 73 K til å måle hastighetsovertredelser. Disse apparater har vært til jevnlig kontroll, og de har inntil nå fungert på en utmerket måte. Den 25. februar i år fattet en patrulje i UP mistanke om at det kunne være noe galt med fartsanvisningen fra ett av apparatene.

Apparatet ble tatt ut av drift og levert til kontroll ved Forsvarets forskningsinstitutt på Kjeller. Resultatet av kontrollen var at det ble påvist en feil i "displayet", eller utskrivningssystemet i radaren. Når politiet avleste resultatet av fartsmålingen, viste utskriften 10 km/t for stor hastighet. Selve radarapparatet har m.a.o. målt "riktig" hastighet, men selve utskriftssystemet var ikke lenger til å stole på. Man kunne ikke si med sikkerhet når feilen hadde oppstått, men siste årskontroll ble foretatt i juli måned 2001. Feilen må m.a.o. ha oppstått på et tidspunkt mellom juli 2001 og februar 2002."

Videre er understreket at feilen ikke kan skyldes politiets forhold, og Politidirektoratet har i den forbindelse opplyst:

"Alle kalibreringer og rutinekontroller som politiet selv skal gjennomføre, er blitt foretatt. Det er ikke svikt i oppfølging av de instruksjoner som politiet skal følge på kontrollstedene.

Det aktuelle radarapparat, og de øvrige 10 apparatene, ble straks tatt ut av tjeneste. Utrykningspolitiet har deretter foretatt innsamling av de loggene for kontrollene med det aktuelle apparatet. Det viste seg at det var blitt benyttet i de "gamle" politidistriktene Østerdal, Kongsvinger, Hamar og Romerike."

Det er for øvrig opplyst at Politidirektoratet den 26. april d.å. hadde et møte med Riksadvokaten om hvordan politidistriktene Hedmark og Romerike skulle forholde seg til de sakene som var blitt avgjort pga. måling med det aktuelle apparat.

Som representanten sikkert er kjent med kan jeg som justisminister ikke gripe inn i behandlingen av konkrete straffesaker eller instruere påtalemyndigheten i konkrete saker. Dette er forhold som tilligger påtalemyndighetens ansvarsområde under Riksadvokatens ledelse.

Det er imidlertid blitt tatt kontakt med Riksadvokaten i anledning spørsmålet. Riksadvokaten har i uttalelse datert 3. mai 2002 bl.a. vist til sitt brev av 26. april d.å. til politimestrene i Romerike og Hedmark politidistrikter hvor det gis strafferettslige og straffeprosessuelle direktiver.

Riksadvokaten har videre bl.a. gitt følgende opplysninger:

"Til tross for at publikums reaksjoner på radarens måleresultat først oppstod primo 2002, har så vel Politidirektoratet som Riksadvokaten valgt å korrigere måleresultatene helt siden forrige kontroll av apparatet skjedde ultimo juli 2001. Det gis et fradrag på 10 km/t for alle det er reagert mot på bakgrunn av de omtalte målinger. I tillegg reageres med en vilkårløs påtaleunntatelse for de - som etter fratrekk - har en hastighetsoverskridelse på mellom 6-10 km/t (1-5 henlegges etter bevisets stilling).

Basert på det materialet som foreligger i dag kan for øvrig Riksadvokaten ikke se at det er grunnlag for korreksjoner i større utstrekning enn beskrevet i direktiv av 26. april. d.å."

Jeg håper at dette er oppklarende i forhold til det spørsmål som er stilt.

Spørsmål nr. 352

Innlevert 29. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 6. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden påskynde gjennomføring av Næringslovutvalet sitt framlegg om å samordna pålegg frå namsmakta til arbeidsgjevarar om tvangsinn driving av offentlege og private pengekrav gjennom lønstrekk hjå tilsette?»

Grunngjeving:

I dag kan einkvar namsmakt påleggje arbeidsgjevarane å tvangsinnfordra offentlege og private pengekrav gjennom lønstrekk hjå tilsette. Dette inneber at arbeidsgjevar kan påleggjast å trekkja fleire krav hjå same arbeidstakar kvar månad. I verste fall kan desse pålegga koma frå fem forskjellige namsmynde. Krava vert anten innbetalt til namsmakta eller til rette kreditor for kravet. Dette kan medføra omfattande arbeid og administrative kostnader for arbeidsgjevar. Næringslovutvalet reknar med at ca. 30 pst. av alle arbeidstakarar som har lønstrekk, har trekk for meir enn eitt krav pr. månad.

Næringslovutvalet, som vart leia av Helge B. Andresen, la fram innstillinga si i juni 1999. Dei føreslo å oppretta ein sams innkrevjingssentral for å samordna slike krav. Dette ville gje berre eitt kontaktpunkt for arbeidsgjevar ved innbetaling av lønstrekk - og sannsynlegvis gje omfattande innsparingar for arbeidsgjevarar. I tillegg inneber det at arbeidsgjevar ikkje får innsyn i kva pengekrav ein debitor har mot seg, og såleis er det og eit bidrag for betre personvern.

Utvalet såg det som mest realistisk å gjennomføra dette ved å utvida Statens Innkrevingsssentral til ein landsdekkjande sentral, slik at alle namsmyster melder krava sine til denne. Sentralen vil då fungera som ein sams rekneskapssentral slik at alle overføringane går til ein instans. Sentralen vil då vidareføra pengane til rette kreditor. Utvalet si innstilling er ikkje følgt opp ved at slike forslag er forelagt Stortinget.

Svar:

Justisdepartementet sendte 9. juni 2000 ut høringsbrev med forslag om bedre samordning av lønnstrekk. Det ble samtidig sendt på høring et forslag til regler om registrering av utleggspant, utleggstrekk og "intet til utlegg" i Løsøreregisteret. Etter mitt syn bør spørsmålet om bedre samordning av lønnstrekk ses i sammenheng med spørsmålet om registrering av utleggstrekk i Løsøreregisteret. Dersom det innføres registrering av utleggstrekk i Løsøreregisteret, synes en ordning der namsmyndighetene pålegges å undersøke registeret før nye trekk nedlegges, å være enklere og mindre kostnadskrevene enn en samlesentral, som foreslått av Næringslovutvalget. Ved vurderingen av hvilken løsning som her bør velges, kan det ikke bare tas hensyn til hva som vil være praktisk og arbeidsbesparende for arbeidsgiverne og kreditorene. Det må også tas hensyn til skyldnerens interesser, noe som kan tilsi at de lokale namsmennene fremdeles bør kunne nedlegge lønnstrekk. Videre må det tas hensyn til at det i 70 pst. av sakene bare løper ett trekk. I disse tilfellene kan en ordning med samlesentral for lønnstrekk være et forsinkende og fordyrende mellomledd for kreditorene og det offentlige.

Jeg anser det som viktig å få etablert et system som sikrer en bedre samordning av flere utleggstrekk enn i dag. Dette spørsmålet må imidlertid ses i sammenheng med andre endringsforslag. Departementet vil vurdere disse spørsmålene nærmere, men det er for tidlig å angi noe tidspunkt for når en proposisjon kan ventes.

Spørsmål nr. 353

Innlevert 29. april 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 8. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«En vegstrekning på 105 km langs østsiden av Porsangerfjorden fra Lakselv til Veidnes i Lebesby i Finnmark er i henhold til et oppslag i avisa Sagat den 23. april d.å. merket "ujevn veg". Midlene til vedlikehold mangler. Finnmarks andel av riks- og stamvegmidler gikk utfra SVs egne beregninger ned fra knapt 6 pst. i 1986 til under 3 pst. i 2001. Vegsjefen i Finnmark beskriver i nevnte artikkel at han forventer at midlene til vegvedlikehold av riksveger i Finnmark vil gå ned neste år.

Kan statsråden avkrefte dette?»

Svar:

Vegstrekningen som er omtalt i avisa Sagat består av 2/3 fylkesveg, fylkesveg 183 fra Børselv til Veidnes (ca. 93 km), og 1/3 riksveg, riksveg 98 mellom Lakselv og Børselv (ca. 42 km).

Riksvegstrekningen mellom Lakselv og Børselv er ikke i noen spesielt dårligere forfatning enn mange andre strekninger, trafikkmengden tatt i betraktning. Vegen er imidlertid belagt med et såkalt Otta-dekke (oljestabilisert grusdekke) som har en relativt grov struktur, og dermed gir en noe høyere dekkslitasje enn et fullverdig asfaltdekke.

Som et ledd i forberedelsene til asfaltering av strekningen, ble det i fjor startet arbeid med utskifting av dreneringsrør og stikkrenner, opprensning av grøfter og noe forsterkningsarbeider. Dette har medført at enkeltpunkt og kortere partier er oppgravd og framstår som hullete og ujevne, spesielt nå i vårløsningen. Tiltak for å bedre på dette vil bli iverksatt når tele og smeltevann er borte.

Etter planen skulle første del av strekningen mellom Lakselv og Børselv få nytt asfaltdekke denne sommeren, men bl.a. på grunn av økte kostnader til vinterdrift, er arbeidet utsatt til 2003. Hele strekningen på 42 km vil kunne få nytt dekke i 2005/2006.

For fylkesvegen mellom Børselv og Veidnes har jeg fått opplyst at fylkeskommunen ikke har planer om opprusting eller dekkefornyelse de nærmeste år. Langs denne strekningen bor det i underkant av 100 mennesker og gjennomsnittlig trafikkmengde (ÅDT) er på under 30 biler pr. døgn. Det er ingen næringstrafikk på strekningen. Vegen er derfor langt nede på fylkeskommunens prioriteringsliste for tiltak.

I perioden 1998 til 2001 har det totalt sett innenfor post 23 skjedd betydelige overføringer fra drift og vedlikehold til dekning av økte ferjekostnader, som generelt i hovedsak har gått på bekostning av vedlikeholdet av vegdekkene.

For Finnmarks del har bevilgningene over post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m. de siste 5 år ligget på fra 5,2 - 5,4 pst. av totalrammen. Trenden har imidlertid vært noe fallende og skyldes i stor grad at trafikkøkning og nye store og kompliserte veganlegg i andre deler av landet, har tatt en større andel av totalbeløpet.

Samlet sett innebærer dette at bl.a. Finnmark har fått en nedgang i rammene for drift og vedlikehold. Innføring av nattbrøyting fra 2002 og generelt høyere kostnadsnivå til drift, har derfor gjort det nødvendig å redusere vegvedlikeholdet i Finnmark vesentlig.

Når det gjelder midler for 2003, viser jeg til det kommende statsbudsjettet for 2003. Generelt vil jeg imidlertid prioritere drift og vedlikehold, fordi slike tiltak betyr mye for trafikksikkerheten og fordi det er viktig å bevare vegkapitalen.

Spørsmål nr. 354

Innlevert 29. april 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 8. mai 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Eldrereformen som et samlet storting vedtok i 1997 hadde som mål å gi alle eldre et godt tilbud, uavhengig av hvor de bor i landet. Nå framkommer det opplysninger om at kommuner må skrinlegge sine eldreplaner av økonomiske grunner. Som eksempel nevnes at Salangen kommune i Troms har fått stopp fra fylkesmannen i en helt nødvendig bedring av sykehjemstilbudet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at alle eldre får et godt tilbud, uavhengig av hvilken kommune de er bosatt i?»

Svar:

Handlingsplan for eldreomsorgen som ble vedtatt av Stortinget i 1997 hadde i utgangspunktet en investeringsramme på 24 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Seinere er rammene økt slik at de nå omfatter tilskudd til bygging av ytterligere 9 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Regjeringen varslet i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 for 2001-2002 at det i løpet av våren 2002 ville bli fremmet en sak for Stortinget om hvordan handlingsplanen for eldreomsorgen kan avsluttes på en tilfredsstillende måte og hvor en ytterligere økning i tilsagnsrammen vil bli vurdert.

Muligheten for å gi alle eldre et godt tilbud, uavhengig av hvilken kommune de bor i, er avhengig av flere faktorer. Godt tilrettelagte og individuelt tilpassede boliger og sykehjemsplasser er en av forutsetningene for at kommunene kan gi et godt tilbud. Handlingsplanen har bidratt til en betydelig bygningsmessig kapasitetsvekst og kvalitetsstyrking i kommunene i tråd med kommunenes planer. Avslutningen av handlingsplanen skal sørge for at de statlige investeringsmidlene blir fordelt på en måte som tilgodeser de kommunene som har lavest dekning.

Når det gjelder Salangen kommune, har kommunen planlagt bygging av 35 sykehjemsplasser og 15 omsorgsboliger, noe som ville gi en samlet dekningsgrad langt over gjennomsnittet for landet. Kommunen har i dag et sykehjem med 27 plasser som er i dårlig forfatning. Sykehjemmet har 8 dobbeltrom, noe som gir en eneromsdekning på 58 pst. Andelen eldre over 80 år vil imidlertid synke med 20 pst. fra 1998 til 2010.

Det vil fortsatt være Husbanken som tar beslutninger om tildeling av tilskudd til bygging av boliger/plasser etter at fylkesmann/fylkeslege har uttalt seg om søknadene.

Fylkesmannen og fylkeslegen har anbefalt ovenfor Husbanken at kommunen gis tilskudd til å bygge 28 sykehjemsplasser innenfor fylkets ramme i 2002. Søknaden om tilskudd til omsorgsboliger er ikke anbefalt under henvisning til høy kommunal dekning, kommunens økonomiske situasjon og mulighetene for å styrke hjemmetjenestene slik at folk kan bo lenger i sitt opprinnelige hjem. Kommunen vil etter utbygging få en samlet dekningsgrad over landsgjennomsnittet og full eneromsdekning.

En annen viktig forutsetning for å kunne sikre alle som har behov for det et godt tilbud, er at det til enhver tid er tilgjengelig personell med god kompetanse. Handlingsplan for eldreomsorgen har bidratt til at det nå er over 12 000 flere tilsatte i pleie- og omsorgstjenesten enn det var ved handlingsplanens begynnelse. Det er spesielt gledelig at antall tilsatte med høyskoleutdanning har økt i takt med de øvrige personellgruppene.

For at kommunene skal kunne videreføre denne positive utviklingen er det viktig og nødvendig at pleie- og omsorgstjenesten prioriteres også i fortsettelsen. Regjeringen vil legge til rette for ytterligere personellvekst gjennom vekst i kommunenes frie inntekter.

Regjeringen vil med det første legge fram en stortingsmelding om avslutning av handlingsplanen for eldreomsorgen. Meldingen vil bli fulgt opp med konkrete forslag i kommuneproposisjonen.

Dokument nr. 15:21

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 355

Innlevert 30. april 2002 av stortingsrepresentant Finn Martin Vallersnes

Besvart 14. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«E134 går fra krysset E39 i Haugesund i vest til krysset E18 i Drammen i øst. Vegen er med i systemet av nasjonale transportkorridorer - som del av korridor 5 Oslo - Bergen/Haugesund.

Vil samferdselsministeren ta initiativ til å inkludere Oslofjordtunnelen i E134, slik at vegen i øst ender i krysset med E6?»

Begrunnelse:

Stamvegene og særlig europavegnettet er hovedårene som binder landet og landsdelene sammen for vegtransporten. Dette er også godt illustrert av de vedtatte nasjonale transportkorridorene i Nasjonal transportplan. For langtransporten er det viktig at korridorene henger sammen og at trafikken gradvis ledes utenom små og store tettsteder og byer.

Det vil være gunstig om transportutvekslingen mellom Sør-Vestlandet og Sør-Sverige ledes utenom Oslo. Den nye Oslofjordtunnelen gir en slik løsning, men vegen er ikke tatt med i europavegsystemet. På vestsiden er E18 og E134 hovedårene. E18 går fra Drammen videre nord til Oslo, og svinger så øst mot Sverige. E134 ender i Drammen, men kan derfor benyttes for videre forbindelse østover til kryss med E6 øst for Oslofjordtunnelen.

Dersom vegmyndighetene foreløpig mener at vegstandarden i deler av Oslofjordforbindelsen ikke holder europavegstandard, kan en midlertidig løsning være merking med E-skilt med stiplet rand: veg som fører frem til

Svar:

E134 Drammen - Haugesund (rute 11) og Rv 23 Lier - Drøbak - Vassum (rute 18) er begge stamveger, men forslaget innebærer endring av vegnummer fra Rv 23 til E134 for Oslofjordforbindelsen. I tillegg må E134 få en fellesstrekning med E18 fra Bangeløkka i Drammen til et ennå ikke fastlagt kryss mellom E18 og Rv 23 i Lier kommune eller eventuelt i Drammen kommune.

Innledningsvis vil jeg vise til at europavegnettet er fastlagt i "European Agreement on Main International Traffic Arteries", til vanlig kalt AGR-avtalen. "Annex 1" i denne avtalen fastlegger hvilke veger som omfattes av avtalens bestemmelser om europavegnettet. Endringer i dette vil dermed gjøre det nødvendig med en endring i denne delen av avtalen. AGR-avtalen administreres av Economic Commission for Europe (ECE), som er et organ under FN.

Forslag om endringer i europavegnettet fremmes for ECE. AGR-avtalens bestemmelser innebærer imidlertid at endringer av europavegnettet medfører en omfattende og tidkrevende prosess. Erfaringsmessig bør det regnes med to år fra forslag fremmes til endring kan iverksettes på vegen. Forslag til endring fremsettes av departementet.

Det er en rekke momenter som bør inn i en vurdering av om en veg skal opptas som europaveg. Etter min vurdering bør europavegstatus i utgangspunktet forbeholdes ruter mellom byområder. For at en vegstrekning skal opptas som europaveg, bør den videre ha en viss standard. På aktuelle ruter mellom E18 i Drammen/Lier

og Rv 23 ved Spikkestad i Røyken (Dagslet) er vegstandarden svært lav, og oppfyller ikke pr. i dag de kravene AGR-avtalen setter til euro

paveger. Jeg er imidlertid enig med representanten Vallersnes i at det er naturlig å vurdere saken på nytt etter at Rv 23 er ferdig utbygd mellom Spikkestad og Drammen/Lier, og vil da ta initiativ til dette.

Jeg vil samtidig understreke at Rv 23 i dag gjennom skilting er vist som alternativ rute fra Drammen til E6 Gøteborg og E18 Stockholm og fra Vassum til E18 Drammen. I Akershus er det også satt opp spesielle informasjonstavler for Oslofjordforbindelsen som alternativ rute både på E6 før Vassum og på E18 før Vinterbro. Dette innebærer etter min vurdering at trafikantene gis god informasjon om muligheten for å kjøre Oslofjordforbindelsen, selv om denne foreløpig ikke er en del av europavegnettet.

Spørsmål nr. 356

Innlevert 30. april 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 13. mai 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I Innst. O. nr. 50 for 1999-2000 uttaler ein samla komité at "Det gis fradrag for kostnad til sikring av pensjon i offentlig pensjonsordning i arbeidsforhold". I KLP-avisen nr. 3 for 2002 vert det opplyst at Finansdepartementet har vald å oversjå denne avgjerda i Stortinget ved utforminga av skatteforskrifter. Forskriftene straffar verksemder med offentlig tilknytning, stikk i strid med intensjonane til Stortinget.

Vil finansministeren endre forskriftene i tråd med vedtaket i Stortinget?»

Grunngjeving:

I odelstingsdebatten kring Innst. O. nr. 50 for 1999-2000 var fleire av talarane inne på merknaden og forslaget frå ein samla finanskomiteé knytta til spørsmålet om inntektsfrådrag for verksemder med offentlig tilknytning. Siv Jensen frå Framstegspartiet sa mellom anna: "Men det er særleg ett forhold jeg føler behov for å presisere, og det gjelder lovfestingen av fradragsrett for offentlig tjenestepensjon. Da er det viktig å unngå at det blir for store tolkningsmuligheter. Og jeg har lyst til å presisere noe fra innstillingen, for i innstillingen ligger det implisitt at dette skal gjelde alle - at alle virksomheter med offentlig tjenestepensjon skal få fradrag for sine pensjonsutgifter. Det betyr at virksomheter som etter tariffavtale eller etablert praksis har statlig eller kommunal tjenestepensjon, skal få fradrag." Øystein Djupedal sa i debatten mellom anna: "I tråd med tidligere skattepraksis blir det nå lovfestet at både kommunalt og statlig fristilte virksomheter får inntektsfradrag for innbetaling til tariffestede pensjonsordninger."

I KLP-avisen nr. 3 for 2002 vert det hevda at Finansdepartementet har valt å oversjå dette ved utforminga av nye skatteforskrifter. Ifølgje KLP-avisen vil verksemder med offentlig tenestepensjon, men der kommunar eig mindre enn 50 pst. av foretaket, ikkje lenger få inntektsfrådrag for sine pensjonsutgifter.

Svar:

Eg gjer fyrst merksam på at skattereglane berre set vilkår for retten til inntektsfrådrag. Dei vil berre gjelde når føretaket har skattepliktig verksemd. Kva for føretak som kan ha offentlig pensjonsordning for sine tilsette følgjer av andre reglar.

Under finanskomiteen si behandling av Ot.prp. nr. 47 for 1998-1999 Lov om foretakspensjon i Stortinget blei det teke opp forslag om eit nytt andre punktum i skattelova § 6-45. Forslaget blei vedteke. Den nye lovføresegna gir heimel for inntektsfrådrag for kostnad til sikring av pensjon i offentlig pensjonsordning. Den trådte i kraft med verknad frå og med inntektsåret 2000. Samstundes blei Finansdepartementet i nytt tredje punktum i skattelova § 6-45 gitt kompetanse til å fastsetje forskrift om vilkår for slikt frådrag. Vilkåra er fastsett i forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skattelova av 26. mars 1999 nr. 14, ved endringsforskrift av 8. mars 2002.

Ordlyden i skattelova § 6-45 andre punktum fastset ikkje kva for føretak som kan bli gjevne frådragsrett etter lovføresegna. Departementet har difor teke utgangspunkt i komiteen sine merknader til skatteloven § 6-45 andre og tredje punktum i Innst. O. nr. 50 for 1999-2000. Det visast til avsnitt 3.2 side 10:

"Komiteen viser til komiteens merknader i Innst. O. nr. 12 (1999-2000) avsnitt 31.1 om fradragsrett for tilskudd til kommunal tjenstepensjon. Komiteen viser til at kommunalt tilknyttede virksomheter som har kommunal tjenstepensjon i praksis tidligere er gitt inntektsfradrag for innbetalt premie. Komiteen viser videre til at en videreføring av slik praksis vil kreve en presisering ved behandlingen av Ot.prp. nr. 47 (1998- 1999), jf. departementets vurderinger under avsnitt 3.2.2 i proposisjonen."

I Innst. O. nr. 12 for 1999-2000 avsnitt 31.1 visast det til likningspraksis.

Departementet har på denne bakgrunnen lagt til grunn at vilkåra for kva for føretak som skal bli gjevne rett til inntektsfradrag for tariffesta kommunal pensjonsordning, må byggja på den likningspraksisen det visast til, sjølv om denne praksisen etter departementet sitt syn mangla heimel i skattelova.

Likningspraksis føreset at føretaka kan ha tariffesta kommunal pensjonsordning for sine tilsette. Dei aller fleste av føretaka som har hatt ei slik pensjonsordning, har hatt den i ei kommunal pensjonskasse eller KLP. Dei kommunale pensjonskassene har vedtekter som regulerer kva for føretak som kan ha pensjonsordninga si der. Vedtektene byggjer på Kredittilsynet sine standardvedtekter. Standardvedtektene § 1-1 siste ledd har følgjande ordlyd:

"Bestemmelse som er obligatorisk for pensjonskasser som omfatter flere arbeidsgivere:

Pensjonskassen kan også omfatte pensjonsordninger for selskap hvor kommunen eier mer enn 50 prosent av aksjene eller selskapsandelene, eller andre foretak eller stiftelser med nær tilknytning til kommunen. Kommunestyret og styret i foretaket eller stiftelsen må ha fattet vedtak om at pensjonskassen også skal omfatte foretaket eller stiftelsen. Pensjonskassens styre skal forelegges saken til uttalelse før vedtak treffes. Kommunestyrets vedtak skal godkjennes av Kredittilsynet."

Det går fram av standardvedtektene at kommunen anten må ha minst 50 pst. eigardel i eit føretak som blir teken opp i ei kommunal pensjonskasse eller at føretaket har såkalla "nær tilknytning" til kommunen. Kva som meines med "nær tilknytning" følgjer av Kredittilsynet sin praksis. Det blir mellom anna lagt vekt på om kommunen bidreg økonomisk eller har innverknad i styrande organ mv. Praksisen er i hovudsak avgrensa til stiftingar mv. som verken har eigarar eller skattepliktig verksemd. (For desse er rett til frådrag utan praktisk interesse). Kredittilsynet har opplyst at det ikkje blir teke opp mange føretak der kommunen ikkje er majoritetsaksjonær i dei kommunale pensjonskassene. Kredittilsynet uttalar om dette i høyringsfråsegna si:

"Når det gjelder praksis for opptak i kommunale pensjonskasser er det Kredittilsynets erfaring at det hovedsakelig er stiftelser og ikke-skattepliktige virksomheter som søker opptak på grunnlag av kriteriet om nær tilknytning til kommunen."

KLP har ei tilsvarende føresegn med følgjande ordlyd:

"Selskapet kan drive forsikringsvirksomhet etter forsikringsklasse I (uavhengig av kundegruppe) med følgende begrensning:

Som medlemmer i KLPs fellesordninger kan bare opptas forsikringstakere som er kommuner, fylkeskommuner eller helseforetak eller som er foretak, selvstendige virksomheter, institusjoner eller organisasjoner der kommuner, fylkeskommuner eller helseforetak har en majoritetsinteresse. Med majoritetsinteresse menes mer enn 50 prosent av både eierandelene og stemmerettighetene, eller tilsvarende interesse i forhold til foretakets, virksomhetens, institusjonens eller organisasjonens formål."

Denne føresegna følgjer av konsesjonsvilkåra i Finansdepartementet sitt brev av 28. mai 2001 til KLP Forsikring. Konsesjonsvilkåra lyder:

"Som medlemmer i KLPs fellesordninger kan bare opptas forsikringstakere som er kommuner, fylkeskommuner eller helseforetak eller som er foretak, selvstendige virksomheter, institusjoner eller organisasjoner der kommuner, fylkeskommuner eller helseforetak har en majoritetsinteresse. Med majoritetsinteresse menes mer enn 50 prosent av både eierandelene og stemmerettighetene, eller tilsvarende interesse i forhold til foretakets, virksomhetens, institusjonens eller organisasjonens formål."

Tilsvarande vilkår følgde av tidlegare konsesjon.

Utkastet til forskrift blei sendt på høyring den 21. desember 2000 under regjeringa Stoltenberg. Det er etter mi meining inga realitetsendring med omsyn til eigarkravet i forskrifta av 8. mars i år i høve til det som låg i høyringsutkastet.

Påstanden i KLP-avisen nr. 3 april 2002 om at Finansdepartementet trassar Stortinget er etter mi vurdering ikkje korrekt. Departementet har i forskrift ført vidare den "uheimla" praksisen som blei ført tidlegare. Det kan registrerast at KLP-avisen argumenterer for at barnehagar og andre føretak med kommunal minoritetsinteresse på eigarsida, altså i hovudsak *privateigde* føretak, skal kunna ha offentleg pensjonsordning med rett til inntektsfrådrag. Men avgjerda i Stortinget går ikkje så langt. Det er heller ikkje ønskjeleg at forskrifta om inntektsfrådrag gjer det. Privateigde føretak bør i staden følgje lovverket for foretakspensjon mv. med rett til inntektsfrådrag, og så får offentlege pensjonsordningar være offentlege.

Spørsmål nr. 357

Innlevert 30. april 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 8. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I en pressemelding fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet datert 12. april 2002 slo statsråden fast følgende: "Statskjøp er tidligere vurdert flyttet til Narvik, men dette blir etter dagens beslutning ikke aktuelt." Dette med bakgrunn i vedtak om å legge ned virksomheten ved Statskjøpsavdelingen fra 1. januar 2003. Videre: "Nye organisatoriske løsninger vil skje i samråd med de ansatte og deres organisasjoner."

Er dette en måte å omgå forutsetningene for å legge Statskjøp til Narvik?»

Begrunnelse:

Stoltenberg-regjeringen ved statsråd Jørgen Kosmo arbeidet aktivt med desentralisering og utflytting av statlige arbeidsoppgaver utenfor det sentrale Østlandsområdet. Ett av departementets prosjekter var å flytte Statskjøp til Narvik, og en arbeidsgruppe ble nedsatt for å vurdere etatens framtidige rolle, organisering og lokalisering. Også lokalt i Narvik ble det jobbet for en slik flytting. Der viste de også til at det ville bli billigere å drive Statskjøp ved å flytte nordover.

Samme regjering tok flere politiske initiativ for utflytting av etater, og var blant annet i gang med en vurdering av utflytting av deler av statens lønns- og personalforvaltning da Bondevik II overtok. For Arbeiderpartiet er det viktig at de politiske myndigheter har en aktiv holdning til utflytting og lokalisering utenfor hovedstadsområdet. Jeg håper det ikke er slik at "motstridende følelser" for flytting ut av Oslo-området fører til at statlige etater vedtas lagt ned, for senere å gjenoppstå med en ny organisasjonsform, nytt navn, men i samme geografiske område.

Svar:

Representanten Pedersen tar i sitt spørsmål opp to viktige og meget interessante temaer; organiseringen av statlige innkjøp og utflytting av statlige etater/ virksomheter fra Oslo.

Når det gjelder organiseringen av innkjøp er dette etter min mening i prinsippet et desentralisert ansvar, dvs. at den enkelte virksomhet er direkte ansvarlig for egen innkjøpsvirksomhet. Dette går for øvrig klart frem av den pressemeldingen som representanten Pedersen viser til i sitt spørsmål. Jeg mener videre at en for stor sentralisering av innkjøpene medfører en fare for at staten kan utøve en innkjøpsmakt som faktisk reduserer konkurranse og effektivitet. Min beslutning om å legge ned Statskjøp må sees utelukkende i dette perspektiv, og er overhodet ikke noe forsøk på "å omgå forutsetningene for å legge Statskjøp til Narvik", slik Pedersen antyder. Jeg må i den forbindelse få minne representanten om at det, så vidt meg bekjent, heller ikke er fattet noen formell beslutning om å legge Statskjøp til Narvik, men at dette skulle vurderes nærmere når arbeidsgruppens rapport og anbefalinger forelås.

Det er den vurderingen jeg nå har gjort.

Med hensyn til arbeidet med utflytting av oppgaver og arbeidsplasser må ikke premisset være at Distrikts-Norge er en klient som trenger statlige arbeidsplasser som sosialstøtte - det må være at oppgaver og etater/virksomheter kan få et bedre hjem et annet sted enn i Oslo. Tar vi det som utgangspunkt og vurderer ulike typer statlig virksomhet ut fra de oppgavene som skal løses, samt de behov virksomhetene har for kompetanse, tror jeg vi ofte vil finne at vi får en bedre statlig sektor om virksomheter/oppgaver plasseres andre steder enn i hovedstaden. Jeg legger derfor stor vekt på å se utflytting av statlige oppgaver som en del av den samlede moderniseringsinnsatsen i staten.

En effektiv og moderne statlig/offentlig sektor er videre et klart mål for Regjeringens arbeide, slik at vi får flere og bedre tjenester ut av hver krone som brukes. La meg dessuten få understreke at i forbindelse med moderniseringen er mulighetene for flytting veldig mye større enn de har vært i tradisjonelle organisasjonsformer. Regjeringen ønsker således å åpne for at den statlige oppgaveløsningen kan skje på andre måter, med andre metoder, og mer stedsuavhengig enn tidligere. Regjeringen vil også sette fart på utflyttingsarbeidet, og sikre at det gjøres mer planmessig. Jeg kan i den forbindelse opplyse om at det allerede

pågår et arbeide i departementet for å skaffe nye statlige arbeidsplasser til Vardø.

Det er videre nedsatt en hurtigarbeidende arbeidsgruppe i Arbeids- og administrasjonsdepartementet, hvor også Kommunal- og regionaldepartementet er trukket inn. Arbeidsgruppen skal gjøre en analyse av sentraladministrasjonen for bl.a. å kartlegge mindre, selvstendige enheter som relativt raskt og enkelt kan flyttes ut av Oslo. Gruppen skal også kartlegge omfanget av stedsuavhengige funksjoner som lett kan skilles fra hovedvirksomheten.

Jeg regner med at de første resultatene av dette arbeidet vil foreligge tidlig på sommeren 2002.

Spørsmål nr. 358

Innlevert 2. mai 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 14. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Personer med dysleksi som henvender seg til Aetat har behov for tiltak ut fra kvalifisert vurdering av hva som er hensiktsmessig for dem. Dette forutsetter at Aetat både har kompetanse til å vurdere hva slags problem vedkommende har, hva slags tilbud vedkommende trenger og et kvalitetssikret tilbud å gi.

Kan statsråden redegjøre for hvilken kompetanse Aetats attførings- og formidlingsbistand har på dette feltet, hvordan brukernes behov og muligheter kartlegges og hvordan tilbud kvalitetssikres?»

Svar:

Regjeringen prioriterer arbeidet med å legge til rette for at flest mulig kan delta i arbeidslivet svært høyt. Vi kan ikke tillate at ubrukte arbeidskraftressurser, for eksempel hos personer med lese- og skrivevansker, går til spille. Alt for mange bruker ressurser og energi på å prøve å skjule lese- og skrivevanskene sine, vanskeligheter som ofte medfører problemer med å skaffe seg arbeid. Bistand fra Aetat skal sette disse menneskene i stand til å bruke ressursene sine i arbeidslivet. Til dette arbeidet disponerer Aetat et bredt spekter av virkemidler. Dessuten gir etter- og videreutdanningsreformen skoleverket ansvar for å sikre voksne mulighet til opplæring tilsvarende grunnskoleopplæringen og opplæringen i den videregående skole. Mange med lese- og skrivevansker vil også ha rettigheter til spesialundervisning, etter opplæringsloven § 5-2.

Lese- og skrivevansker er ofte vanskelig å avdekke. Ved Aetat lokalt avdekkes lese- og skrivevansker oftest i samtale med saksbehandler, eller underveis i kvalifiseringen. Som regel oppdages lese- og skrivevansker først i forbindelse med handlingsplanlegging, primært underveis i et kvalifiseringsløp, eller under arbeidstrening.

Når Aetat lokal fatter mistanke om at en person har lese- og skrivevansker, skal personen henvises til Aetat arbeidsrådgivning for avklaring før individuelle handlingsplaner utformes. Aetat har økt fokuset på å avdekke, utrede og kvalifisere arbeidssøkere med lese- og skrivevansker og har utviklet god kompetanse i 2. linjetjenesten, blant annet gjennom bruk av egnet testverktøy. For å styrke kompetansen til ansatte i 1. linjetjenesten er Aetat i ferd med å iverksette en rekke tiltak, både gjennom informasjon, opplæring og testverktøy.

Aetat kan gi arbeidssøkere med lese- og skrivevansker, herunder dyslektikere, bistand på en rekke områder. Aetat kan bistå med veiledning, avklaring, kvalifisering og formidling. Kvalifiseringstilbudet som Aetat gir skal kompensere for lese- og skrivevanskene slik at disse ikke står i veien for den enkeltes yrkesdeltakelse.

Hvilke løsning som velges varierer med utgangspunkt i den enkeltes interesser, kvalifikasjoner og forutsetninger. Ofte vil det være aktuelt å gi undervisning i lese- og skriveferdigheter i kombinasjon med kvalifisering for arbeidslivet. Til dette benytter Aetat ulike tilbydere av tiltak med spesialkompetanse på det aktuelle området. Tilbud innhentes med utgangspunkt i den enkeltes handlingsplan og etter utarbeiding av kravspesifikasjon for tiltaket.

Aetat samarbeider med en rekke ulike kompetansesentra og fagmiljøer, blant annet PP-tjenesten, kommunale voksenopplæringsentra, eksterne kursarrangører, Hjelpemiddelsentralen og Arbeidsmarkedsbedrifter. Det mest hyppig brukte kvalifiseringstiltaket er arbeidsmarkedsopplæring. Ved lese- og skrivevansker benyttes støtteundervisning i tillegg.

Det varierer imidlertid hvilke kurstilbydere som finnes i de ulike fylkene. Aetat er avhengig av at det finnes kvalitetssikrede opplæringstilbud fra skolemyndighetene og andre kurstilbydere. PP-tjenestens kapasitet og ressurser til å utrede voksne med lese- og skrivevansker, varierer også. Dette gjør at utredningstilbudet til voksne med lese- og skrivevansker kan være mangelfullt i en del kommuner.

Kommunalkomiteen har tidligere pekt på at det er et stort behov for å bygge opp kompetanse innenfor Aetat for å styrke Aetats tilbud til personer med lese- og skrivevansker. Dette har departementet fulgt opp. Aetat arbeider nå på en rekke områder for å bedre tilbudet til personer med lese- og skrivevansker, både i forhold til avdekking, kartlegging og kvalifiseringstiltak. Målet er å avdekke lese- og skrivevansker tidligere i arbeidssøkerprosessen samt kompensere for vanskene gjennom målrettede og effektive tiltak. Det nye tiltaksregelverket som trådte i kraft 1. januar 2002 gir også større rom for fleksibilitet og mer individuelt utformede løsninger.

På noen felt gjenstår enda noe arbeid. Blant annet er det behov for bedre informasjon om omfang og innholdet i tilbudet som gis, samt for en avklaring av arbeidsdelingen mellom skoleetaten og arbeidsmarkedsetaten. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har nå igangsatt en kartleggingsundersøkelse for å kartlegge tilbudet Aetat og kommunene gir til arbeidssøkere med lese- og skrivevansker. Målet er å øke kunnskapsgrunnlaget om det tilbudet Aetat gir, hva som fungerer bra, og hva vi bør endre på.

Som jeg nevnte innledningsvis trenger vi alle ledige hoder og hender, samtidig som arbeid gir den enkelte mulighet til et bedre liv. Jeg er derfor opptatt av at vi fortsetter med et målrettet arbeid for å ytterligere skjerpe tilbudet til personer med lese- og skrivevansker.

Spørsmål nr. 359

Innlevert 2. mai 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 8. mai 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Våren 2001 behandlet Stortinget St.meld. nr. 17 for 2000-2001. Situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere skulle bedres. Det ble vedtatt å styrke vergeordningen, bedre bemanningen og kvaliteten på omsorgen og botilbudene.

Hva har skjedd av konkrete forbedringer, og hvor mange av disse barna får et tilbud som er kvalitetssikret fra barnevernet?»

Svar:

Stortinget gav den 23. april 2001 sin tilslutning til St.meld. nr. 17 for 2000-2001 Asyl- og flyktningpolitikken i Noreg. Denne har et eget kapittel som omhandler enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.

Det siste året har det vært satt i gang en rekke tiltak for å styrke tilbudet til enslige mindreårige, både mens de bor i mottak og etter bosetting i en kommune. Jeg vil nedenfor vise til tiltak som er iverksatt de siste årene, og som jeg håper har bedret eller på sikt vil bedre situasjonen for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.

- Når det gjelder vergeordningen for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, har Justisdepartementet nedsatt et lovutvalg som skal gjennomgå vergemålsloven. Utvalget skal blant annet vurdere behovet for særregler for enslige mindreårige, og om vergene bør ha en nærmere definert omsorgsrolle. Videre skal utvalget vurdere spørsmålet om godtgjørelse for verger. Utvalget skal avgi sin innstilling innen 1. juli 2003.

- I tillegg har Justisdepartementet utarbeidet flere informasjonsbrosjyrer til overformynderiene og vergene. Det arrangeres også jevnlig kurs for fylkesmenn og overformynderi. Justisdepartementet holder for tiden på med revidering av gjeldende rundskriv med retningslinjer til verger for enslige mindreårige. Rundskrivet skal etter planen være ferdig i løpet av juli 2002.

- Utlendingsdirektoratet har i samarbeid med blant annet Redd Barna utarbeidet faglige retningslinjer for arbeidet med enslige mindreårige i mottak.

- Barne- og familiedepartementet gav i 2001 ut en håndbok for kommunalt ansatte, som skal brukes som rettleider i arbeidet med enslige mindreårige.

- Utlendingsdirektoratet opprettet i 2001 en egen avdeling på mottak med styrket bemanning for enslige mindreårige under 15 år, som kommer til landet uten følgepersoner. Det skal i løpet av 2002 opprettes

ytterligere en avdeling for enslige mindreårige under 15 år. Utlendingsdirektoratet vil for øvrig føre videre ordningen med egne avdelinger for enslige mindreårige knyttet til ordinære mottak, fremfor å opprette egne mottak for enslige mindreårige.

- Utlendingsdirektoratet har utarbeidet en mal for en individuell plan for enslige mindreårige som skal bosettes. Planen skal være et verktøy for kommunene når de skal kartlegge den enkelte enslige mindreårige, og planlegge bosettingen. Utlendingsdirektoratet holder for tiden på med en forbedring av malen på bakgrunn av de erfaringene som så langt er gjort, slik at denne blir mer omfattende og tilpasset behovet for en eventuell utredning av den enkelte.

- Når det gjelder tilsyn med enslige mindreårige i mottak, har Utlendingsdirektoratet utarbeidet en ny tilsynsinstruks for enslige mindreårige avdelingene som ble tatt i bruk fra og med april 2002. I tillegg er Utlendingsdirektoratet i ferd med å utarbeide en instruks for tilsyn med den enkelte enslige mindreårige i mottak.

- Kommunal- og regionaldepartementet har i samarbeid med blant annet Barne- og familiedepartementet, Justisdepartementet, Utlendingsdirektoratet og Politidirektoratet utarbeidet nye retningslinjer vedrørende enslige mindreårige som forsvinner fra mottak.

SINTEF IFIM ferdigstilte i februar 2002 sin rapport vedrørende kommunale modeller for arbeid med enslige mindreårige. Rapporten konkluderer med behovet for en økt innsats fra barnevernet til gruppen enslige mindreårige, der barnevernet har et klart ansvar i tillegg til andre etaters deltakelse i arbeidet. Barne- og familiedepartementet vil i løpet av våren iverksette ulike tiltak for å styrke barnevernets rolle i arbeidet med enslige mindreårige.

Både raskere saksbehandling i asylsaker og raskere bosetting i kommunene for enslige mindreårige, er viktige målsettinger for Regjeringen i 2002. I den forbindelse har SOS-barnebyer fått bevilget 200 000 kr til å utrede et bosettingsprosjekt for enslige mindreårige, og skal levere sin rapport i løpet av sommeren 2002. I tillegg vil jeg nevne at UDI, i samarbeid med transittmottaket på Tanum og Bærum kommune, nå legger til rette for et strakstiltak for å øke rekrutteringen av hjelpeverger som kan bistå i forbindelse med asylintervju av enslige mindreårige asylsøkere. Det kommer for tiden et stort antall enslige mindreårige asylsøkere, og flere har blitt sittende lenge på Tanum i påvente av at en hjelpeverge skal ha anledning til å møte til asylintervjuet.

Avslutningsvis kan jeg informere om at Regjeringen ønsker å styrke tilbudet til enslige mindreårige både i mottaks- og bosettingsfasen. Særlig ønsker man å vurdere alternative modeller for mottaksfasen, bedre oppfølging av dem som bor hos slektninger og få en ordening for enslige mindreårige som kan erstatte eller komme i tillegg til dagens vergeordning.

Spørsmål nr. 360

Innlevert 2. mai 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 8. mai 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Vil fiskeriministeren ta initiativ til å få endret forskriftene som fremgår i meldingene J-260/261 og J-270/272, 2001 om adgang til å delta i kystfiske etter makrell, norsk vårgytende sild samt nordsjøsild, slik at den åpenbare urimelighet som hindrer fiskere over 70 år fra å delta i fiske, blir opphevet?»

Begrunnelse:

Fiskeridirektøren har i meldinger J-260/261/270/ 272, 2001 vist til forskrifter som regulerer adgangen til å delta i kystfiske etter makrell, norsk vårgytende sild, samt nordsjøsild. Retten til å delta i fiske er koblet opp mot krav om å være oppført i fiskermanntallet. Fiskermanntallet er delt i to lister, der liste B omfatter dem som har fiske som sitt eneste yrke. Den som har full beskjeftigelse fra annen virksomhet, definert som inntekt større enn 3 G, kan ikke stå på fiskermanntallets B-liste. Alderspensjon regnes i denne sammenheng som full beskjeftigelse utenom fiske. Dersom reguleringsbestemmelsene krever at fiskeren står på blad B i fiskermanntallet, blir personer over 70 år forhindret fra å delta i fisket. Liste A omfatter imidlertid dem som har fiskeriinntekt større enn 0,5 G, men hvor det ikke er anledning til å ha inntekt fra annen virksomhet større

enn 4 G. Fiskere oppført i fiskermanntallets A-liste kan likevel fortsette å fiske etter at man har nådd pensjonsalderen, så fremt man har drevet fiske i minst 10 av de siste 20 årene. Dersom reguleringsbestemmelsene krever at fiskeren står på blad A i fiskermanntallet, vil altså ikke alderen være noe hinder for deltakelse.

Disse bestemmelser oppfattes som klart urimelige, og medfører at fiskere som gjennom et langt liv har drevet fiske, blir "kastet på land". Det må i tillegg legges til at det er marginale mengder fisk det her er snakk om.

Svar:

Som det korrekt fremgår av begrunnelsen tilhørende spørsmål nr. 360, vil personer som har fylt 70 år ikke lenger kunne stå på blad B i fiskermanntallet. Og når man ikke står på blad B i fiskermanntallet, er man forhindret fra å kunne delta fullt ut i enkelte regulerte fiskerier.

Personer over 70 år kan imidlertid, som det også vises til i begrunnelsen, stå på blad A når de har hatt fiske eller fangst som hovedbeskjeftigelse i 10 av de siste 20 årene før overgang til trygd eller pensjon, såfremt de ikke har inntekt som overstiger 3 G (G = folketrygdens grunnbeløp) fra annet yrke eller annen næring enn fiske (trygd og pensjon unntatt). Dette følger av forskrift av 26. september 1983 om føring av manntall for fiskere, fangstmenn m.v. § 4. Ved denne unntaksregelen har man ivarettatt hensynet til de pensjonister som, i motsetning til andre pensjonister, tidligere har hatt fiske og fangst som hovedbeskjeftigelse ved at man lar disse fortsatt få delta i fisket, om enn i en begrenset form.

I tillegg til personer over 70 år, som altså mottar full alderspensjon, finner man på blad A personer som har for stor inntekt fra annen virksomhet enn fiske- og fangst til å kunne stå på blad B, som mangler minst 20 ukers full beskjeftigelse fra fiske eller fangst, eller som av andre årsaker velger å stå på blad A.

Bakgrunnen for at man opererer med et fiskermanntall med blad A og blad B, er bl.a. for å kunne skille mellom de som har sin hovedinntekt og -virke fra fiske- og fangstnæringen, nemlig blad B fiskerne, og de som har fiske som binæring, blad A fiskerne.

I forbindelse med de siste års fiskerireguleringer, har det ofte vært stilt krav om at utøver har måttet stå på blad B for å kunne delta. Dersom en har stått på blad A, har man i flere fiskerier likevel hatt mulighet for å delta, men da med reduserte kvoter.

Dette er med på å sikre rammebetingelsene og stabiliteten for de som har fiske som hovednæring, noe som jeg anser for å være både ønskelig og nødvendig.

Likeledes kan alle ikke-manntallsførte personer - de såkalte fritidsfiskerne - drive fiske innenfor den redskapsbegrensning som er oppstilt i saltvannsfiskekollen § 4a. Dette gjelder også fiske etter makrell, norsk vårgytende sild og nordsjøsil. Jeg er ganske sikker på at spørsmålsstiller er kjent med denne bestemmelsen, og at det er adgangen til å drive fiske utover dette omfang man sikter til i dette tilfellet. At jeg likevel nevner denne bestemmelsen er for å illustrere at selv personer som ikke engang er ført i manntallet, og som heller ikke noen gang har vært det, faktisk kan drive fiske med en relativt omfattende mengde redskap i dag.

For det andre har man denne "mellomgruppen" mellom fritidsfiskerne og de mest aktive fiskerne på blad B, nemlig de som står ført på blad A i fiskermanntallet.

Når det gjelder blad A fiskerne, herunder pensjonister over 70 år som fyller vilkårene for å stå på blad A, så kan disse fiske både sild og makrell med en større redskapsmengde enn de ikke-manntallsførte personene. Det er altså ikke slik at disse er totalt utestengt fra disse fiskeriene.

Når det gjelder fisket etter makrell med fartøy under 13 meter, så kan blad A fiskerne ikke delta fullt ut i det ordinære notfisket, jf. forskrift av 10. desember 2001 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter makrell for fartøy under 13 meter i 2002 § 1 bokstav b. Disse fiskerne kan imidlertid delta med begrenset deltakelse, jf. § 2 bokstav b i samme forskrift. I praksis betyr det at de i dag kan fiske inntil 5 tonn, mot 30 tonn i det ordinære notfisket. Tilsvarende gjelder ved fiske ved fiske med garn og/eller snøre.

Ved fiske etter makrell med fartøy mellom 13 og 21,35 meter er det et vilkår for å kunne drive notfiske at man er ført på blad B i fiskermanntallet, jf. forskrift av 10. desember 2001 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter makrell for fartøy mellom 13 og 21,35 meter største lengde i 2002, § 1 bokstav b. Fiske med garn og/eller snøre er imidlertid åpent også for fiskere som er ført på blad A, samme forskrift § 2 bokstav b. Både notfiskerne og garn/snøre fiskerne har en foreløpig kvote på 30 tonn i 2002.

Ved fiske etter norsk vårgytende sild med fartøy under 27,5 meter, er det et vilkår at man er ført på blad B i fiskermanntallet, jf. forskrift av 20. desember 2001 om adgang til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild for fartøy under 27,50 meter største lengde i 2002 § 1 bokstav b. For garnfiske etter norsk vårgytende sild er det imidlertid tilstrekkelig at vedkommende er ført på blad A, jf. § 1 siste ledd i samme forskrift. Kvotene beror på fartøyets hjemmelslengde, og kvoten er den samme enten man fisker med not eller garn.

Når det så gjelder nordsjøsil for fartøy som deltar i kystfartøygruppen, er det for å delta i notfisket satt vilkår om at vedkommende er ført på blad B i fiskermanntallet, jf. forskrift av 21. desember 2001 om

regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad - Lindesnes og i Skagerrak i 2002 § 20 første ledd bokstav b. Fisket med garn er imidlertid åpent også for fiskere som står på blad A, jf. § 21 første ledd bokstav b i samme forskrift. Også når det gjelder nordsjø-sild er kvotene de samme uavhengig av om det fiskes med not eller med garn.

Som det fremgår av ovennevnte, er det altså ikke slik at fiskere som er ført på blad A i fiskermanntallet er avskåret fra å kunne delta i fisket etter makrell og sild. Dette forholdet kommer jeg ikke til å ta initiativ til å endre i forskriftene som er fastsatt for 2002. Jeg merker meg imidlertid spørsmålet, og vil sørge for at spørsmålet om blad A fiskernes stilling i disse fiskeriene på ny blir vurdert i forbindelse med fastsettelse av forskrifter for 2003, uten at jeg med dette på noen måte signaliserer at det vil komme noen endring på dette punkt.

Spørsmål nr. 361

Innlevert 3. mai 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 8. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Stortinget vedtok 30. mars 1989 at private interessenter som ønsket å opprettholde driften på Valdresbanen skulle kunne overta denne banen.

Er statsråden villig til å la AS Valdresbanen overta banen for å bruke den til alternativ jernbanedrift, slik vedtaket åpner for, framfor å la kommunen ombygge et fullt brukbart jernbanespor til gang- og sykkelveg, når det finnes alternative traseer for gangvegen for det omstridte området i Aurdal?»

Svar:

Som jeg har redegjort for i mitt svar i brev av 29. april 2002 på spørsmål nr. 335 fra stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund, har spørsmålet om å benytte strekningen mellom Leira og Dokka på Valdresbanen til andre formål enn jernbane, vært forelagt Stortinget flere ganger. Det vises til St.prp. nr. 76 for 2000-2001, jf. Innst. S. nr. 327 for 2000-2001 og St.prp. nr. 18 for 2001-2002, jf. Innst. S. nr. 50 for 2001-2002. Stortinget fattet følgende vedtak 13. desember 2001:

"Stortinget samtykkjer i at Jernbanenettet mellom Leira og Dokka på Valdresbanen kan bli frigitt til andre føremål og at skjener og sviller på strekninga Bjørgo - Leira blir fjerna."

På bakgrunn av at nedleggingen av strekningen nord for Dokka på Valdresbanen nylig er avgjort av Stortinget, er det ikke grunnlag for å foreta en ny vurdering av saken. Jeg viser for øvrig til nærmere redegjørelse i mitt svar på ovennevnte spørsmål nr. 335, der det fremgår at det er opp til de berørte kommuner å ta stilling til bruken av strekningen nord for Dokka. Videre fremgår det at strekningen Dokka - Eina fortsatt er en del av det statlige jernbanenettet og Jernbaneverket har her en visitasjons- og vedlikeholdsplikt.

Så lenge det ikke er fattet noe formelt vedtak om å nedlegge strekningen mellom Dokka og Eina, er det heller ikke aktuelt å vurdere å la andre ta over denne.

Spørsmål nr. 362

Innlevert 7. mai 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 14. mai 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I brev av 19. desember 2001 sier Sosialdepartementet i forhold til hvor arbeidsgiveransvaret for brukerstyrte personlige assistenter skal ligge at "[V]erken loven eller forarbeidene gir kommunen en hjemmel til å pålegge brukerne av tjenestene eller andelslag arbeidsgiveransvaret".

Hvilket grunnlag har statsråden for å endre prinsippet i § 4-3 om at det er søkers manglende evne til selvhjelp som utløser hjelpeplikt for kommunen, og innføre en regel om at også manglende vilje skal utløse hjelp?»

Begrunnelse:

Sosialtjenesteloven bygger på det prinsippet at en persons manglende evne til å dekke egne omsorgs- og hjelpebehov utløser rett til hjelp fra kommunen. Dette prinsippet er gjennomført i hele loven, og gjelder

økonomisk sosialhjelp, sosiale tjenester og boliger til vanskeligstilte. Når det gjelder sosiale tjenester er dette uttrykt slik i § 4-3: "De som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål, har krav på hjelp etter § 4-2 bokstav a-d." Denne paragrafen kan ikke leses på annen måte enn at det er bare manglende evne som utløser hjelp. Det gis i denne paragraf ikke hjemmel for at person som ikke selv vil utføre et gjøremål, kan kreve at kommunen skal utføre dette for ham.

At det bare er en persons manglende evne til selv å dekke eget omsorgs- og hjelpebehov som utløser rettigheter etter sosialtjenesteloven støttes også av forarbeidene til sosialtjenesteloven, se Ot.prp. nr. 9 for 1990-91, side 61. Det vises her særlig til at § 4-3 i det vesentlige viderefører kommunenes hjelpeplikt slik omfanget av denne var i den gamle sosialomsorgsloven (side 61, 1. kolonne, 1. avsnitt), jf. side 62, 1. kolonne, 1. avsnitt som sier at "Loven (altså sosialomsorgsloven, min presisering) legger til grunn at enhver først skal utnytte de muligheter han/hun har til å greie seg selv". Sosialtjenesteloven er altså også å forstå slik, at man skal utnytte egne evner før man kan henvende seg til kommunen om hjelp. Loven forsterker til og med kravene overfor søker til at han må være "helt" avhengig av hjelp for at rett til hjelp utløses, jf. side 64, 1. kolonne, 3. avsnitt.

I Ot.prp. nr. 8 for 1999-2000 Om lov om endring i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (brukerstyrt personlig assistanse) sies det med rene ord på side 5, 1. kolonne, siste avsnitt at "Brukerstyrt personlig assistanse følger de vanlige reglene for bistand etter sosialtjenesteloven kapittel 4. Rett til tjenester forutsetter at vedkommende fyller vilkårene i § 4-3". Når det gjelder konkret spørsmålet om kommunen kan overlate arbeidsgiveransvaret til brukeren er odelstingsproposisjonen klar på dette når den skriver først i kapittel 4.5 at "Kommunen kan selv velge om assistenten skal ansettes i kommunen eller om de praktiske sidene skal overlates til brukeren selv eller til andelslag opprettet av brukerne. Det bør være rimelig sikre holdepunkter for at brukeren makter oppgaven før brukeren selv overlates arbeidsgiveransvaret". Når lovgrunnlaget er at en person kan henvende seg til kommunen med et krav om hjelp når evnen til selvhjelp ikke er tilstede, er det uforståelig at departementet kan skrive at "Verken loven eller forarbeidene gir kommunen en hjemmel til å pålegge brukerne av tjenestene eller andelslag arbeidsgiveransvaret". Sosialtjenestelovens system er ikke slik at den gir hjemmel til det offentlige å pålegge innbyggerne å utføre sine praktiske og personlige gjøremål selv uten hjelp fra kommunen, men motsatt at dersom noen ikke evner å utføre disse gjøremålene, kan hjelp til dette kreves av kommunen. Etter min forståelse skal det altså være slik at dersom en person ut fra "rimelig sikre holdepunkter" - for å bruke odelstingsproposisjonens egne ord - makter arbeidsgiveroppgaven, kan han overlates denne.

Jeg ber derfor sosialministeren gjøre rede for hvilket rettsgrunnlag departementet bygger på når det sier at det ikke foreligger hjemmel for å pålegge innbyggerne å utføre oppgaver de evner å utføre selv.

Svar:

Sosiale tjenester skal fortsatt gis ut fra søkerens manglende evne til selvhjelp. Dette gjelder også de brukerne som mottar praktisk hjelp og bistand organisert som brukerstyrt personlig assistanse etter lov om sosiale tjenester m.v. § 4-2 bokstav a. At brukeren ikke vil utnytte mulighetene til selvhjelp, vil *ikke* i seg selv utløse krav om tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2, jf. § 4-3.

Departementet har i rundskriv I-20/2000 side 6, med bakgrunn i uttalelser i Ot.prp. nr. 8 for 1999- 2000 kap. 4.5 side 7, uttalt at "Kommunene kan selv velge om assistentene skal ansettes i kommunen eller om de praktiske sidene skal overlates til brukeren selv eller andelslag opprettet av brukerne. Det bør være rimelig sikre holdepunkter for at brukeren makter oppgaven før brukeren selv overlates arbeidsgiveransvaret". Uttalelsene kan ikke tolkes slik at den gir kommunen hjemmel til å pålegge brukeren arbeidsgiveransvaret. Det er kommunen som plikter å utføre sosiale tjenester etter loven, jf. sosialtjenesteloven § 2-1, herunder å organisere tjenestetilbudet og stå som arbeidsgiver for de ansatte som utfører kommunens lovpålagte oppgaver. Dette er et ansvar kommunen ikke uten hjemmel kan overføre til brukeren eller andre med den begrunnelse at brukeren selv evner å utføre oppgaven. Verken loven eller forarbeidene gir kommunen en hjemmel til å overføre arbeidsgiveransvaret til brukeren uten brukerens samtykke.

Spørsmål nr. 363

Innlevert 7. mai 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 15. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Er den billettsalgpraksis NSB nå driver slik at enkelte byråer ikke kan selge alle NSB-billetter, og vil i så fall statsråden kunne gjøre noe med denne problemstillingen slik at servicen bedres og kundegrunnelaget kan økes?»

Begrunnelse:

Høgskolen i Hedmark er i ferd med å fornye sin avtale om kjøp av reisebyråtjenester. De har da fått beskjed om at NSB har endret sitt system for salg av billetter. Dette innebærer at høgskolens reisebyrå ikke kan ta ut billetter fra og til en rekke steder, både på Rørosbanen og Dovrebanen. I disse tilfellene blir brukeren henvist til stasjon eller Narvesenkiosk.

Svar:

Det er styrets ansvar å forvalte NSBs eiendeler på en slik måte at det økonomiske avkastningskravet som settes til selskapet kan oppnås. I dette ligger også at det er styret og selskapsledelsen sitt ansvar å påse at billettsalg og servicen ellers i selskapet fungerer på en slik måte at de reisende ser seg tjent med å bruke toget som transportmiddel. For NSB som for andre transportselskaper, er den forretningsmessige beste løsningen å kunne selge flest mulig billetter til lavest mulig kostnader.

Siden midt på 80-tallet har reisebyråer med agentur på salg av togbilletter benyttet et eget salgssystem for tog (RAK), mens reisebyråene benytter i all hovedsak salgssystemet Amadeus for salg av flybilletter. Det sistnevnte er et salgssystem de ansatte i reisebyråene er fortrolig med, mens mange syntes det var komplisert å selge togbilletter gjennom RAK. Gjennom selskapet AccesRail har NSB og det svenske jernbaneselskapet SJ arbeidet med å finne en enklere løsning for salg av togbilletter gjennom reisebyrå slik at reisebyråene kan benytte samme datasystem uavhengig av transportform.

Fra 1. mars d.å. kunne reisebyråene også selge billetter til tog gjennom Amadeus, dvs. samme system som det som gjelder for flybilletter. På den måten vil reisebyråene kunne selge togbilletter like enkelt som de i dag selger flybilletter. Dessuten vil dette systemet, som kalles Global Distribution Systems, gjøre det enklere å kjøpe togbilletter fra utlandet. Dette vil gjøre at toget kan framstå som et enda mer likeverdig reisealternativ til fly, noe jeg ser på som svært positivt.

Salg av togbilletter gjennom Amadeus har ennå noen ulemper. Det er ikke mulig å ta ut billetter til mer enn ni reisende samtidig uten først å ta kontakt med NSB. Det er heller ikke mulig å endre en billett utstedt av et reisebyrå på en stasjon. Det må gjøres av reisebyrået. Å etterligne en togreise med en flyreise i deres salgssystem er ikke helt enkelt. I dag ligger det inne en begrensning i antall stasjoner som kan legges inn på en strekning. Det betyr at et reisebyrå ikke kan selge togbilletter til alle stasjonene på en strekning. For eksempel ble Elverum som bestemmelsessted på Rørosbanen først lagt inn for én uke siden da 20 nye stasjonskoder ble godkjent. AccesRail er i forhandlinger med leverandøren av Amadeus for å få utviklet systemet ytterligere. Jeg forutsetter at disse problemene løses til beste for de reisende, som også selvsagt vil være i NSBs interesse.

Spørsmål nr. 364

Innlevert 7. mai 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 15. mai 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Regjeringen har signalisert at den ønsker å desentralisere statlige tilsyn. Begrunnelsen for dette er både av distriktpolitisk karakter og av hensynet til avstanden mellom statlige tilsyn og besluttsende myndigheter. Nå skal det opprettes et nytt Mattilsyn, og det er betydelig interesse for hvilket lokaliseringstid som velges. Jeg mener dette valget må gjøres av Stortinget.

Vil statsråden legge fram valg av lokaliseringstid for det nye Mattilsynet for Stortinget?»

Svar:

I St.prp. nr. 63 for 2001-2002 er Stortinget orientert om Regjeringens syn på en del sentrale organisa-

toriske og lokaliseringmessige spørsmål vedrørende Mattilsynet og dets laboratorietjenester, herunder også valg av lokaliseringssted for sentralenheten i Mattilsynet. Som det fremgår av proposisjonen, er det ut fra en samlet vurdering av kompetansemessige, lokaliseringspolitiske og tilsynspolitiske forhold departementets oppfatning at sentralenheten bør lokaliseres i Ås i Akershus.

Med bakgrunn i at saken er lagt fram for Stortinget i proposisjon, legger jeg til grunn at Stortinget vil behandle saken på vanlig måte og eventuelt gjøre vedtak i saken dersom det vurderes som ønskelig.

Spørsmål nr. 365

Innlevert 7. mai 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 16. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Aetats statistikker viser at antallet attføringsklienter på venting og utredning øker.

Kan arbeids- og administrasjonsministeren gjøre rede for hvor mye utbetalingene til attføringsklienter på venting og utredning har økt fra 2000 til 2001 og sammenlignet måned for måned fra desember 2001 til og med april 2002?»

Svar:

Som omtalt i St.meld. nr. 2 for 2001-2002 øker antallet registrerte personer i vente- og utredningsfaser i Aetat. Personer registrert i vente- og utredningsfaser omfatter de som er under utredning inntil attføringsplan er utarbeidet, de som har fått utarbeidet attføringsplan og som venter på tiltak og de som har ventetider mellom to attføringstiltak. At det oppstår ventetider mellom to tiltak skyldes ofte at mottakerene venter på skolestart, kurs eller lignende.

Utbetalingene til attføringspengemottakere i vente- og utredningsfaser vil øke i en situasjon hvor antallet personer på venting og utredning øker. Ved innføring av nytt regelverk for attføringsytelsene fra og med 1. januar 2002 gikk man over til etterskuddsvis utbetaling av attføringspenger. Utbetalingstallene for januar 2002 er derfor ikke sammenlignbare med tallene for januar 2001 eller utbetalingene for de andre månedene i 2002. Januar 2002 holdes derfor utenfor sammenligningen.

Fra år 2000 til år 2001 økte utbetalingene til attføringspengemottakere i vente- og utredningsfaser med om lag 290 mill. kr eller om lag 34 pst. Fra februar 2002 til mars 2002 økte utbetalingene til attføringspengemottakere på venting og utredning med om lag 2 pst. Fra mars til april 2002 reduseres utbetalingene til attføringspengemottakere på vente og utredning med om lag 9 pst.

For å redusere antallet yrkeshemmede som venter på avklaring i forhold til attføringstiltak foreslår Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett å sette i verk en forsøksordning i 2. halvår i år hvor Aetat mottar et fast beløp pr. avklaring. Etter min vurdering er det behov for å vri ressursinnsatsen i Aetat for å få en raskere avklaring av yrkeshemmede arbeidssøkere og dermed bidra til at disse kommer raskere inn på hensiktsmessige arbeidsmarkedstiltak.

Dette vil bidra til å få flere yrkeshemmede ut i arbeidslivet og dermed bidra til bedre utnyttelse av potensialet i arbeidsstyrken.

Spørsmål nr. 366

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 16. mai 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Kvitsøy kommune i lag med m.a. fylkesmannen i Rogaland og kyrkjelege instansar engasjerer seg for å få tilbake frå Norsk Folkemuseum ei altartavle frå 1620.

Meiner statsråden at lokale kulturskattar i større grad enn i dag bør vera til glede og inspirasjon lokalt i staden for å bli oppbevart, ev. synt fram av og til, på museum?»

Grunngjeving:

Eg vil gjere statsråden merksam på det breie engasjementet som er kring altartavla på Kvitsøy. Tekniske

konservatorar har vore på synfaring på Kvitsøy. Dei frårår tilbakeføring. Olav Aaraas, direktør ved Norsk Folkemuseum, uttalar til Stavanger Aftenblad at deira syn er viktig, men ikkje avgjerande. Ifølgje NRK Rogaland vil departementet bli rådspurt. Eg oppmodar statsråden til å medverke til at eit klenodium kjem i kyrkjeleg bruk att.

Svar:

Spørsmål knytte til tilbakeføring av kulturhistorisk materiale frå sentrale samlingar til lokalsamfunn kring i landet, er blant dei som er vurderte av Norsk museumsutvikling, staten sitt organ for museumsspørsmål i ei eiga innstilling "Utlån og avhending av materiale fra museenes samlinger" i 2000. Her vert det konkludert med at like viktig som dei einskilde lokale ønskemåla om tilbakeføring av kulturskattar, er verdien av å oppretthalde sentrale samlingar av kulturhistorisk materiale av stor nasjonal verdi. Desse samlingane er ein del av historia vår, og dei har vore - og vil også i framtida vera - naudsynte for å fortelje og illustrera viktige drag i kulturutviklinga i Noreg. Som i alle andre land er også musea i Noreg kulturberarar og vegvisarar. Denne funksjonen er sjølve grunngevinga for deira eksistens. Ei generell utsegn frå Kultur- og kyrkjedepartementet si side om at lokalt materiale i sterkare grad bør først ut av musea våre og attende til lokalsamfunna, ville riva grunnen vekk under dei fleste musea i Noreg og under det arbeidet med opplysning som dei driv. Denne politikken må til kvar tid utformast av dei institusjonane som sit med ansvaret for dette materialet.

Det er viktig for Kultur- og kyrkjedepartementet å understreka dette. Museum landet over tar jamleg imot sterke ønske og krav frå lokalsamfunn om tilbakeføring av materiale som i si tid vart kjøpt eller gitt til musea. Når ein gjenstand etter nøye vurdering vert ført attende, kan ikkje dette automatisk skapa presedens i alle liknande saker. Då vil musea sine samlingar ganske raskt bli reduserte. Dette vil ikkje landet vårt vera tent med.

Etter Kultur- og kyrkjedepartementet sitt syn må såleis alle spørsmål om tilbakeføring av kulturhistorisk materiale frå musea bli sett som særskilde saker og vurderast kvar for seg. Ei slik vurdering er det Norsk Folkemuseum no gjer i høve til albertavla frå Kvitsøy kyrkje. Det er grunn til å understreka at Norsk Folkemuseum er ei sjølvstendig stifting, og at det ligg til museumsleiinga å ta den endelege avgjerda om attendeføring eller ikkje, utan føringar frå Kultur- og kyrkjedepartementet si side. I denne saka meiner Kultur- og kyrkjedepartementet at Norsk Folkemuseum har lagt opp til ei grundig og forsvarleg saksbehandling, og departementet har full tiltru til at museet vil løysa saka på ein god måte.

Spørsmål nr. 367

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 15. mai 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i mars at all kastrering av gris fra 1. august 2002 skal utføres av veterinær. Dette betyr 40 mill. kr i økte kostnader for norske svineprodusenter pr. år, dvs. 20 000 kr for en gjennomsnittlig svineprodusent med 30 purker. En klar forutsetning for vedtaket i Stortinget var at svineprodusentene skulle få en kostnadskompensasjon i jordbruksoppgjøret.

Hva har landbruksministeren tenkt å gjøre for å følge opp Stortingets intensjoner i denne saken?»

Begrunnelse:

Representanter fra et flertall i Stortinget sa i debatten omkring vedtaket at reguleringen var forutsatt kompensert over landbruksoppgjøret. Bl.a. sa Olaf Gjedrem, Kristelig Folkeparti (regjeringspartienes talsmann) at "Kastreringskrava våre vil påføra næringa særnorske kostnadstillegg, sidan andre land ikkje har innført krav om bedøving ved veterinær". Grethe Fossli, Arbeiderpartiet, sa at "Vi fra Arbeiderpartiet har ikke blitt med på forslaget fra Senterpartiet og SV om økonomisk kompensasjon til næringen. Vi er klar over at dette vil kunne medføre økte priser på svinekjøtt, men vi forutsetter at dette vil bli fanget opp i landbruksoppgjøret".

Svar:

De økte kostnadene vedtaket innebærer for svineholdet er innarbeidet i grunnlagsmaterialet til jordbruksforhandlingene fra Budsjettnemnda for jordbruket. De blir dermed en del av kostnadsbildet og blir tatt hensyn til i jordbruksoppjøret, både med hensyn på rammens størrelse og ved fordeling av rammen på produksjoner.

Spørsmål nr. 368

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 22. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I en pressemelding av 7. mai 2002 kunne vi lese at Samferdselsdepartementet går inn for at etablering av nytt treningscenter for Luftfartsverkets brann- og redningstjeneste i Tjeldsund i Nordland skjer som forutsatt. I St.meld. nr. 17 for 2001-2002 står det at det vil bli vurdert et fremtidig beredskaps- og øvingscenter for politiet, øvrige nødetater og Sivilforsvaret på nåværende Luftforsvarets skolesenter i Stavern.

Hva vil bli ansvars- og oppgavefordelingen mellom de to treningscentrene?»

Svar:

I St.meld. nr. 17 for 2001-2002 om samfunnssikkerhet, kap. 8.2.2.3 fremgår følgende:

"Det vil bli vurdert etablert et fremtidig beredskaps- og øvingscenter for politiet, øvrige nødetater og Sivilforsvaret på nåværende Luftforsvarets skolesenter i Stavern. Anlegget i Stavern ligger også til rette for administrativ virksomhet for politiet og Sivilforsvaret."

I St.prp. nr. 55 for 2001-2002 Gjennomføringsproposisjonen - utfyllende rammer for omlegging av Forsvaret i perioden 2002-2005, kap. 7.5 fremgår at:

"... godt over 2 mill. kvm av Forsvarets bygningsareal skal avhendes".

I denne forbindelse skal Forsvaret flytte ut av Luftforsvarets skolesenter i Stavern. På bakgrunn av dette har Justisdepartementet i februar 2002 foretatt en vurdering om overtagelse av skolesenteret. Det er foretatt vurderinger av arealbehovet innenfor justissektoren samt økonomiske vurderinger knyttet til eventuell flytting av aktiviteter til Stavern.

Forsvarsbygg og Justisdepartementet inngikk en avtale om leie av skolesenteret 26. april 2002. Det vil bli etablert et driftsprosjekt ved senteret i Stavern. Et vesentlig formål med prosjektets arbeid vil være å legge til rette for en kostnadseffektiv drift av senteret samt legge til rette for at øvrig opplærings- og øvingsaktivitet eventuelt kan bli lagt dit.

I Samferdselsdepartementets St.prp. nr. 1 for 2001-2002 for budsjetterminen 2002, programkategori 21.20 Luftfartsformål, fremgår følgende:

"Regjeringen foreslo i St.prp. nr. 76 (2000-2001) etablering av nytt treningscenter for brann- og redningstjeneste i Tjeldsund i Nordland, samlokalisert med Norges brannskole."

I St.prp. nr. 60 for 2001-2002 Om ein del saker på Samferdselsdepartementets område, programkategori 21.20 Luftfartsformål, fremgår følgende:

"Saka er tidlegare omtala i St.prp. nr. 76 (2000- 2001) og i St.prp. nr. 1 (2001-2002). Det blei sett av 3 mill. kr til planlegging og prosjektering av tiltaket i budsjettet for 2002. Samferdselsdepartementet foreslår at tiltaket blir gjennomført som føreset.""

Regjeringen har med dette foreslått at Luftfartsverkets treningscenter for brann- og redningstjeneste skal samlokaliseres med Norges brannskole i Tjeldsund. I denne sammenheng vises det til at ansvaret for Norges brannskole ble overført fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til Arbeids- og administrasjonsdepartementet ved Direktoratet for brann- og elsikkerhet fra 1. januar 2002, jf. St.prp. nr. 1 for 2001-2002, programkategori 19.10. Forslaget innebærer at Norges brannskole vil bli faglig og administrativt underlagt Justisdepartementet ved det nye direktoratet for beredskap og samfunnssikkerhet, jf.

St.meld. nr. 17 for 2001-2002.

Ansvars- og oppgavefordeling

Det nye treningssenteret for Luftfartsverkets brann- og redningstjeneste skal foreta opplæring av personell som Luftfartsverket har tilsatt ved lufthavnene. Det er påkrevd at Luftfartsverket har eget personell som skal ivareta brann- og havarioppgaver på lufthavnene. Treningssenteret vil således ha fokus på spesialkompetanse innen brann- og havari i luftfarten.

Det er bestemt at etterutdanningen av Politireserven skal legges til Stavern høsten 2002. Justisdepartementet vil i perioden frem til 1. halvår 2003 vurdere nærmere hvilke andre opplærings- og øvingsaktiviteter og ev. administrativ virksomhet som kan legges til Stavern. Denne vurderingen vil legge vekt på å oppnå synergier gjennom gradvis å samle deler av opplærings- og øvingsvirksomheten i justissektoren til senteret.

Justisdepartementets overordnede mål er å styrke den samlede øvings- og opplæringsvirksomheten innenfor samfunnssikkerhetsområdet. Det er antatt at dette bør skje gjennom mer samordnet og tverrfaglig innretting av virksomheten. I denne sammenheng vil det være aktuelt å vurdere Stavern knyttet til opplærings- og øvingsvirksomhet. Direktoratet for sivilt beredskap er gitt i oppdrag å vurdere effektivisering av skolevirksomheten innen det sivile beredskap. Stavern vil bli vurdert i denne sammenheng. Dette kan bl.a. medføre endringer i strukturen på Siviltforsvarets skoler, ev. nedleggelse eller flytting av skoler. Direktoratet for sivilt beredskap er orientert om at prosjektets mandat kan bli endret som følge av Stortingets behandling av St.meld. nr. 17. Det vil også være nødvendig med en gjennomgang av det samlede opplærings- og etterutdanningstilbudet i politietaten, sammenholdt med de vurderinger man legger til grunn for utnyttelse av skolesenteret i Stavern.

Det er et mål at de ulike regionale opplærings- og øvingsstedene innenfor samfunnssikkerhetsområdet skal kunne tilby spesialrettet opplæring hver for seg, samtidig som disse opplærings- og øvingsstedene også skal kunne tilby mer tverrsektoriell og samvirkeorientert opplæring i sin region. Det er aktuelt å utvikle Stavern til samvirkeorientert opplæring og øving for nød- og redningstjeneste, politiet, Siviltforsvaret, frivillige organisasjoner mv.

Det legges opp til å bygge videre på Norges brannskole i Tjeldsund som et opplæringssted innen brann og redning. Videre vil etableringen av Luftfartsverkets treningssenter ikke være påvirket av etableringen av virksomheten i Stavern. På bakgrunn av Regjeringens mål om mer tverrsektoriell og samvirkeorientert opplærings- og øvingsaktivitet, kan det bli aktuelt å utvide opplærings- og øvingstilbudet ved Norges brannskole. Dette kan for eksempel innebære en styrking av opplærings- og øvingstilbudet knyttet til samvirke mellom nød- og redningsetatene. Som nevnt, vil dette ev. bli vurdert nærmere i forbindelse med det pågående prosjektet i Direktoratet for sivilt beredskap.

Spørsmål nr. 369

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 22. mai 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Dagens Næringslivs nettsider opplyser 7. mai at innkjøpene av nye fregatter til Sjøforsvaret, inkludert missiler og helikoptre vil koste i overkant av 20 mrd. kr. I henhold til kontrakten skulle fregattene koste 12,24 mrd. kr.

Mener Regjeringen en slik kostnadssprekk kan aksepteres, og vil Regjeringen fremme sak for Stortinget om de nye økonomiske rammene for fregattprosjektet?»

Begrunnelse:

Innkjøp av fregatter skulle koste 12,24 mrd. kr i henhold til kontrakten. I tillegg ville bygg og anlegg beløpe seg til 400 mill. kr, nye sjømissiler 800 mill. kr og helikoptre koste 1-1,5 mrd. kr. Totalpris var antatt å være 14,9 til 15,4 mrd. kr. Dagens Næringsliv skriver at totalprosjektet pr. i dag har kommet opp i 18,6 mrd. 2002-kroner og at ytterligere et par milliarder kan påregnes før prosjektet er ferdigstilt. Det vil trolig

være en fordel om Stortinget har god oversikt over de endelige rammene for fregattprosjektet slik at dette kan trekkes inn i den aktuell debatten om forholdet mellom vedtatt forsvarsstruktur og bevilgninger.

Svar:

I St.prp. nr. 65 for 1998-99 ble fregattprosjektet presentert og godkjent med en investeringsramme på 12 240 mill. kr, jf. Innst. S. nr. 207 for 1998-99. Det ble i nevnte proposisjon ikke foretatt en nærmere nedbrytning av investeringsrammen.

I St.prp. nr. 48 for 1999-2000 er kostnadene for prosjektgjennomføring 519 mill. kr, merbehov knyttet til valutarisiko 690 mill. kr, og priseskalering til 2000-kroner, 617 mill. kr, inkludert. Samlet gir dette en godkjent totalprosjektkostnad på 14 066 mill. kr, jf. St.prp. nr. 48 for 1999-2000 og Innst. S. nr. 192 for 1999-2000.

I tråd med vanlig praksis for større kontrakter der produksjon og leveranser skjer over en lengre periode, er det avtalt at kontraktsprisen omregnes årlig for å gjenspeile utviklingen i lønns- og materiellkostnader i leverandørlandet. Basert på erfaringstall og glidningsforpliktelser frem til medio 2002 er totalprosjektets kostnadsramme omregnet til 15 398 mill. kr. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig prisutvikling siden primo 1999 på i størrelsesorden 4 pst., jf. St.prp. nr. 1 for 2001-2002.

Dette innebærer imidlertid ingen endringer av omfang eller kostnadsøkning i forhold til den rammen i 2000-kroner som ble vedtatt gjennom behandlingen av St.prp. nr. 48 for 1999-2000, jf. Innst. S. nr. 192 for 1999-2000.

Det presiseres at Stortinget gjennom behandlingen av Innst. S. nr 192, jf. St.prp. nr. 48 for 1999- 2000 kun godkjente en ramme for anskaffelsen av fregatter og ikke tilhørende helikopter eller fregattens hovedvåpen - nytt sjømålsmissil (NSM). Artikkelen i Dagens Næringsliv 7. mai inkluderer både helikopter og NSM i beregningen. Denne beregningen kan sammenlignes med det anslaget for totalprosjektkostnad på 17 300 mill. kr som ble fremstilt i St.prp. nr. 48 for 1999-2000. Det ble imidlertid understreket i nevnte proposisjon at anslagene for tilleggsutstyr og eiendom, bygg og anlegg lå langt frem i tid, og at kostnadene for disse var usikre.

Anskaffelsesfasen for NSM-prosjektet er ennå ikke godkjent av Stortinget, men forventes lagt frem i St.prp. nr. 1 for 2002-2003. Når det gjelder kostnadene for anskaffelse av helikopter, så viser jeg til pressemelding av 30. november 2001 der kostnadene for 14 helikoptre er stipulert til om lag 3 400 mill. kr. Det presiseres at helikoptre til fregattene (seks stykker) er noe dyrere enn Kystvaktens versjon (åtte stykker) på grunn av det utstyret som er om bord. Prosjekt 7 660 enhetshelikopter til Forsvaret ble godkjent med en totalprosjektramme i St.prp. nr. 1 for 2001-2002 på 5 750 mill. kr, jf. Innst. S. nr. 7 for 2001-2002. Dette inkluderer blant annet kostnader til opplæring og logistikk i tillegg til selve anskaffelsen.

Regjeringen har holdt Stortinget løpende orientert om kostnadene i fregattprosjektet. Jeg vil understreke at de justerte rammene fra 12 240 mill. kr til 15 398 mill. kr ikke er en rammeøkning av fregattprosjektet, men en teknisk justering av kostnadene. Jeg vil også forsikre om at Stortinget vil bli informert ved første anledning dersom det skulle bli behov for å øke investeringsrammen for fregattprosjektet.

Spørsmål nr. 370

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 16. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det har fremkommet gjennom media at ESA ser forskjellig på om det er ett eller to selskaper som driver hurtigruten. Det kan nevnes at det har vært et godkjent prissamarbeid mellom selskapene. En fusjon burde derfor ikke medføre komplikasjoner eller realitetsendringer vedrørende de økonomiske forhold, utover eventuelle effektiviseringsgevinster.

Ligger det i dette juridiske vurderinger eller begrensninger som kan få negative konsekvenser for statens forhold til hurtigruten?»

Svar:

I henhold til EØS-avtalen skal statsstøtteordninger notifiseres til EFTAs overvåkingsorgan (ESA). Det er ESAs oppgave å granske statsstøtteordninger for å vurdere om statsstøttereglene i EØS-avtalen overholdes. Hurtigruteavtalen, som staten v/Samferdselsdepartementet har inngått med hurtigruteselskapene, er notifisert ESA etter gjeldende regler, og ble godkjent av overvåkingsorganet i desember 2001.

Støtteordninger skal imidlertid granskes *kontinuerlig* med tanke på å kontrollere at de er i overensstemmelse med EØS-avtalens bestemmelser. Bakgrunnen for at ESA som følge av fusjonen mellom TFDS og OVDS på nytt setter fokus på tildelingen av støtte er spørsmålet om hvorvidt fusjonen endrer forutsetningene for inngåelsen av Hurtigruteavtalen i en slik grad at tildelingen av støtte til selskapene ikke lenger vil være forenlig med statsstøttereglene i EØS-avtalen. En endret forutsetning som fusjonen ev. kan medføre er effektivitetsgevinster.

Staten v/Samferdselsdepartementet har et eget ansvar for å påse at støtten som følger av Hurtigruteavtalen ikke er i strid med EØS-reglene. Det følger av Hurtigruteavtalen at begge parter har rett til å kreve avtalen reforhandlet hvis vesentlige forutsetninger for avtalen endres.

Samferdselsdepartementet vil på denne bakgrunn foreta en vurdering av hvilken betydning en eventuell økonomisk besparelse som følge av fusjonen mellom TFDS og OVDS vil ha for forutsetningene for inngåelsen av Hurtigruteavtalen. I vurderingen vil det være et moment fra hvilket tidspunkt en innsparing vil oppstå. Det vil nødvendigvis være visse kostnader i forbindelse med en fusjon som gjør at besparelsen ikke vil oppstå umiddelbart. Avgjørende vil være om besparelsen vil oppstå innenfor perioden for Hurtigruteavtalen. Perioden for avtalen er på 3 år fra 1. januar 2002.

Samferdselsdepartementets vurdering vil bli oversendt ESA. Overvåkingsorganet vil foreta en selvstendig vurdering av om nivået på den tildelte støtten fortsatt er forenlig med EØS-avtalens bestemmelser.

Spørsmål nr. 371

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 16. mai 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Ifølge Aftenposten 8. mai går EU-parlamentet inn for å innføre et nytt EU-direktiv som forbyr bønder å kjøre traktor i mer enn 7 timer hver dag. Direktivet ligger nå hos Ministerrådet, som tar den endelige avgjørelsen. Et slikt EU-direktiv vil også bli gjeldende for norske bønder.

Mener landbruksministeren det er fornuftig at våronna og lignende i framtida skal gjøres i "kontortida"?»

Begrunnelse:

Bakgrunnen for å innføre et slikt direktiv er at politikerne i Brussel har funnet ut at ristingen i traktorsetene er helseskadelig for bønder.

I travle perioder, for eksempel i våronna, er det ikke uvanlig at norske bønder tilbringer over 12 timer på traktoren. På grunn av blant annet værforhold er det ofte nødvendig å ha lange arbeidsøkter på traktoren.

Bjørn Strøm ved Brussel-kontoret til Norsk Landbrukssamvirke mener det er en stor sjanse for at tidsbegrensningen for traktorbruk blir vedtatt.

Senterpartiet mener det må jobbes aktivt for å forhindre at et slikt EU-direktiv blir innført i Norge. Det vil være dramatisk for norsk landbruk dersom slike håpløse EU-regler blir gjort gjeldende. Direktivet vil kunne føre til økte kostnader for bøndene og ødelagte avlinger.

Svar:

Forslaget til EU-direktiv som jeg tror det her er snakk om (særdirektiv til rådsdirektiv 89/391/EØF), omhandler tiltak til forbedring av arbeidstakernes sikkerhet og helse under arbeidet, og ligger ikke under Landbruksdepartementets ansvarsområde men inn under Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Svaret er følgelig utarbeidet i samarbeid med Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Innledningsvis vil jeg bemerke at Arbeids- og administrasjonsdepartementet ikke er kjent med at det er under utarbeidelse et EU-direktiv som vil begrense arbeidstiden for norske bønder. De er imidlertid gjort kjent med at spørsmålsstillingen er kommet opp i forbindelse med et direktivforslag som gjelder minimumskrav til beskyttelse av arbeidstakere mot risikoer som følge av eksponering for mekaniske vibrasjoner. Forslaget følger av et direktivutkast som er godkjent av forlikskomiteen i EU, datert 5. april 2002. Direktivforslaget om vibrasjoner inneholder ikke arbeidstidsbestemmelser, men setter grenser for hva arbeidstakere, også i landbruket, kan utsettes for av vibrasjoner av en viss styrke, over et visst tidsrom. Direktivforslaget setter konkrete grenseverdier for den daglig eksponeringen for hånd-/armvibrasjoner og helkroppsvibrasjoner i en referanseperiode på åtte timer. I fortalen til direktivet er det understreket at arbeidsgivere bør tilpasse seg den tekniske utviklingen og den vitenskapelige viten om risiko i forbindelse med eksponering for vibrasjoner med henblikk på å forbedre beskyttelsen av arbeidstakernes sikkerhet og helse. Dersom direktivet blir vedtatt som en del av EØS-avtalen, vil det medføre behov for endring av norsk lovgivning på området - dvs. nærmere regulering i forskrifts form, bl.a. når det gjelder grenseverdiene for mekaniske vibrasjoner.

Direktivet gjelder for *arbeidstakere* og ettersom storparten av norske bønder er selvstendig næringsdrivende, vil de ikke bli omfattet av reglene. Men i de tilfeller der bonden opptre som arbeidsgiver, dvs. har avløser eller har ansatt arbeidstakere, vil direktivets krav til grenseverdier for påvirkning av vibrasjoner komme til anvendelse overfor disse - som for andre arbeidstakere. Her er det imidlertid lagt opp til nasjonale ordninger med overgangsregler for eksisterende arbeidsutstyr, slik at landbruket kan oppnå en overgangsperiode på maksimalt 9 år. Dersom bøndene ansetter sesongarbeidere vil for øvrig reglene ikke gjelde for slikt arbeid.

På bakgrunn av denne informasjonen mener jeg bestemt det er grunn til å avdramatisere hvilke konsekvenser direktivet vil få for norske bønder. Som nevnt blir de ikke berørt dersom de arbeider som selvstendig næringsdrivende. En kan kanskje heller snu dette på hodet, og se på det som et forslag som på

lang sikt vil være til fordel for bøndene, gjennom at direktivet sannsynligvis vil fungere som en pådriver for maskinfabrikantene til å redusere vibrasjonsnivået på landbruksmaskinene.

Spørsmål nr. 372

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Thorbjørn Jagland

Besvart 22. mai 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Kan utenriksministeren gi informasjon om hva som har skjedd med de løfter som ble gitt av den norske konsulen i Cochabamba om støtte til 12 planlagte jordbruksprosjekter i området?»

Begrunnelse:

I samtaler med Den indianske bondefaglige organisasjonen i Bolivia i 1999 skal den norske konsul i Cochabamba ha gitt utvetydige signaler om økonomisk støtte fra Norge til 12 planlagte jordbruksprosjekter i området. På denne bakgrunn igangsatte organisasjonen prosjektene gjennom medlemmers private låneopptak. I ettertid har det vist seg at konsulens garantier ikke hadde noen verdi, og de involverte personene står nå personlig ansvarlige for om lag 70 000 dollar.

Svar:

Norges honorære konsul i Cochabamba ble i perioden april til juni 1999 oppsøkt en rekke ganger av representanter for organisasjonen "Federación Sindical Unica de Trabajadores Campesinos de Oruro" - (FSUTCO - "Den felles fagforeningsføderasjon for landarbeidere i Oruro"). Dette er en bondeorganisasjon i Oruro-området i Bolivia. På det første møtet mellom konsulatet og FSUTCO ble det for øvrig overlevert en søknad om støtte til landbruksprosjekter.

Ifølge konsulens innberetninger til ambassaden i Buenos Aires har han ikke gitt løfter om økonomisk støtte overfor representantene for FSUTCO. For øvrig var søknaden mangelfullt utformet i forhold til de retningslinjer som gjelder for søknader om norsk utviklingsstøtte. Dette ble representanter for FSUTCO gjort oppmerksom på. De ble videre rettleidet med hensyn til hvordan søknader burde formuleres og hva de måtte inneholde av opplysninger. I juni 1999 reiste tre representanter for organisasjonen på eget initiativ, og mot konsulens råd, til Norge. I møter med Utenriksdepartementet og NORAD ble det på nytt gjort rede for retningslinjene for norsk bistand, uten at man da eller senere mottok noen ny skriftlig søknad om økonomisk støtte til prosjektene.

Jeg kan ikke se at det på noe tidspunkt er gitt signaler eller løfter om norsk bistand til FSUTCO - hverken fra konsulen i Cochabamba, NORAD eller Utenriksdepartementet.

Spørsmål nr. 373

Innlevert 8. mai 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 16. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Ifølge dagens regelverk vil ordinær lønn som arbeidstakere mottar, samtidig som de er i tiltaket Arbeid med bistand (AB), ikke gi rettigheter med tanke på dagpenger ved arbeidsløshet.

Vil statsråden få endret folketrygdlovens regelverk slik at ordinær lønn opptjent mens arbeidssøkere samarbeider med AB blir tatt med i beregningsgrunnlaget for dagpenger?»

Begrunnelse:

AB har som oppgave å hjelpe mennesker som ønsker å komme tilbake til arbeidslivet gjennom tilret-

telegging av arbeid. Stort sett gjelder dette mennesker som innehar attføringspenger eller uføretrygd. Etter en grundig kartlegging av arbeidssøkers ressurser og arbeidsønske, blir aktuelle arbeidsgivere kontaktet med tanke på å få fast arbeid. Mange av disse arbeidssøkerne vil ikke kunne oppnå 100 pst. lønn pga. sin funksjonshemming. Men et av de virkemidlene som både arbeidssøkere og arbeidsgivere setter pris på med denne metodikken, er en oppfølging av arbeidsforholdet, også etter fast ansettelse.

Etter dagens regelverk, folketrygdloven § 4-4 første ledd, jf. forskrift om dagpenger under arbeidsløshet fastsatt 26. november 1996 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, har dette fått uheldige følger, ifølge AB-Fosen.

Her er det kommet fram flere eksempler på at nåværende regelverk slår svært uheldig ut for arbeidssøkere i AB. Det kan i verste fall medføre at det ikke lønner seg for arbeidssøker å være henvist til AB. Når AB er et arbeidsmarkedstiltak med hensikt å bistå arbeidssøkere inn i ordinære lønnsforhold, bør regelverket gi disse arbeidssøkerne det samme grunnlag som ordinære arbeidssøkere.

Det kan ikke være noen logikk i at attføringspenger blir tatt med mens ordinær lønn ikke gjør det.

Svar:

Deltakere i tiltaket Arbeid med bistand er yrkeshemmede med så sterke yrkeshemminger at de har særskilt behov for tilrettelegging. Målet er å integrere dem i ordinært arbeidsliv gjennom å yte bistand på ulike måter. Tiltaket kan tilbys alene eller i forbindelse med andre tiltak, og deltakerne mottar lønn, folketrygdytelser eller stønad til livsopphold. Arrangøren av tiltaket må være del av tilrettelagt virksomhet og det skal være ansatt tilretteleggere i tiltaket. Maksimal varighet er tre år med mulighet til forlengelse i ytterligere seks måneder i spesielle tilfeller.

I folketrygdloven (ftl.) § 4-4 fremgår det at for å ha rett til dagpenger må medlemmet ha hatt utbetalt ordinær arbeidsinntekt av en viss størrelse. Arbeidsinntekt fra deltakelse i tiltak regnes imidlertid ikke med ved vurderingen av om kravet til minsteinntekt er oppfylt. Frem til 1997 ga også slike inntekter rett til dagpenger. Dette ga imidlertid flere uheldige utslag. Personer kunne komme inn i dagpengeordningen selv om deres tilknytning til arbeidslivet kun hadde vært gjennom deltakelse i arbeidsmarkedstiltak. Når slik inntekt ga rett til dagpenger samtidig som arbeidsmarkedstiltak ikke kunne tilbys alle, ville den enkeltes rett til dagpenger være påvirket av hvem Aetat tilviste til tiltak. Dette ble ansett å ha uheldige sider. Videre var det med jevnlig deltakelse på arbeidsmarkedstiltak i prinsippet mulig å få økonomisk støtte fra Aetat i ubegrenset tid. Reglene på dette området svekket derfor dagpengeordningens karakter som en midlertidig inntektssikring. Lovendringen som ble gjort i 1997 medførte at lønnsinntekt fra tiltak som har som formål å gi midlertidig sysselsetting og arbeidstrening ikke skulle gi rett til dagpenger. Lønn utbetalt til deltakere i tiltaket Lønnstilskudd gir fremdeles rett til dagpenger.

Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å gjøre en annen vurdering av dette nå enn det som ble gjort i forbindelse med lovendringen i 1997.

Med bakgrunn i loven og begrunnelsen gitt ovenfor, vil jeg presisere at det kun er inntekt fra ordinære arbeidsforhold som gir rett til dagpenger etter folketrygdloven § 4-4. Arbeidsinntekt fra alle arbeidsmarkedstiltak regnes imidlertid med i dagpengegrunnlaget, jf. folketrygdloven § 4-11. Dagpengegrunnlaget er den inntekten dagpengene regnes ut etter når det er konstatert at kravet til minsteinntekt i § 4-4 er oppfylt. Lønn fra arbeidsmarkedstiltak vil derfor kunne påvirke dagpengenes størrelse.

Spørsmål nr. 374

Innlevert 13. mai 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 16. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Justisdepartementet har inngått leieavtale med Forsvarsbygg for lokaler i Stavern. Dette skal brukes til kurs for justissektoren.

Hva slags kursvirksomhet vil legges til Stavern, og vil Politihøgskolens aktiviteter i Nord-Odal og Kongsvinger fortsatt kunne beregne økt aktivitet slik investeringene nå tilsier?»

Begrunnelse:

Nord-Odal og Kongsvinger er i dag vertskapskommuner for Politihøgskolen. Det drives meget god virksomhet begge steder. Begge kommuner er beredt for økt satsing og økte investeringer for Politihøgskolen. Det synes som om alle er fornøyd med den virksomhet som bedrives. Steden er dessuten strategisk plassert i nærhet til Oslo og Gardermoen.

Svar:

Justisdepartementet har ved inngåelsen av en leieavtale med Forsvarsbygg om Luftforsvarets skolesenter i Stavern lagt til grunn et helhetlig perspektiv med sikte på en langsiktig utnyttelse av senteret (20 år). Jeg ser det som svært positivt at dette flotte senteret kan benyttes til fornuftige kurs- og øvingsaktiviteter for justissektoren.

Beslutninger om organisering og drift av opplærings- og øvelsesvirksomhet forutsettes forankret i mål om rasjonell anvendelse av sektorens ressurser. Departementet legger til grunn at kapasitet for skolesenteret og dets beskaffenhet gjør det godt egnet til flere formål i justissektoren. Fasilitetene vil også kunne tilbys andre etater som har opplæringsbehov.

Det tas sikte på å legge opplærings- og øvelsesvirksomhet til senteret allerede fra høsten 2002. Etterutdanning av politireserven er et av de opplæringstiltak som vil bli lagt til Stavern. Det er ellers særlig aktuelt å tilby anlegget til ulike kurs innen politiet og ellers i justisetaten som i dag forlegges på hoteller.

Justisdepartementet har som mål gradvis å samle deler av opplæringsvirksomheten innenfor nødetatene. Stavern og omkringliggende øvelsesområder vil bli vurdert i sammenheng med mulighetene for samvirke innen samfunnsikkerhets området. Regjeringen har ellers varslet i St.meld. nr. 17 for 2001-2002 at det kan bli aktuelt å nedlegge 1-2 av Sivilforsvarets skoleanlegg, inkludert Sentralskolen i Heggedal.

Det er nødvendig med en gjennomgang av det samlede opplærings- og etterutdanningstilbudet i etaten, sammenholdt med de vurderinger man legger til grunn for utnyttelse av skolesenteret i Stavern. Før denne gjennomgangen er foretatt, og det er tatt endelig stilling til en langsiktig leieovertakelse, legger jeg til grunn at aktiviteten i Nord-Odal og Kongsvinger fortsetter.

Dokument nr. 15:22

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 375

Innlevert 13. mai 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 23. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Aetats statistikker viser at tallet på attføringsklienter på venting og utredning øker.

Kan arbeids- og administrasjonsministeren redegjøre for hvordan utviklingen i antallet passive attføringsmottakere (på venting og utredning) har vært i forhold til utviklingen i det totale antallet attføringsmottakere og antallet attføringsmottakere som er i aktive tiltak?»

Svar:

Fra annet halvår 2000 begynte antall yrkeshemmede i Aetat å øke. I 2001 var det i gjennomsnitt 63 909 personer som var registrert som yrkeshemmede i Aetat, mot 57 374 i 2000. Dette tilsvarer en økning på 11 pst. Tilstrømmingen til yrkesrettet attføring har fortsatt inn i 2002. Den gjennomsnittlige beholdning av yrkeshemmede hittil i 2002 er på 69 432 personer (januar - april).

Personer registrert i vente- og utredningsfaser omfatter de som er under utredning inntil attføringsplan er utarbeidet, de som har fått utarbeidet attføringsplan og som venter på tiltak og de som har ventetider mellom to attføringstiltak. At det oppstår ventetider før tiltak eller mellom tiltak skyldes ofte at mottakerne av attføringsytelser venter på skolestart, kurs eller lignende.

Antallet yrkeshemmede i vente- og utredningsfaser økte fra 12 290 i 2000 til 15 771 i 2001, eller en økning på 28 pst. Hittil i år har antall yrkeshemmede i vente- og utredningsfaser økt ytterligere. I henhold til korrigererte tall fra Aetat Arbeidsdirektoratet var det i april 2002 i underkant av 20 000 yrkeshemmede i vente- og utredningsfaser. Dette er en økning på om lag 5 000 personer i forhold til april 2001. Om lag 50 pst. av de yrkeshemmede som er i vente- og utredningsfaser har en godkjent attføringsplan. Det vil si at de var i ventetid før tiltak eller i ventetid mellom tiltak.

I 2000 var 79 pst. av de yrkeshemmede deltakere i ulike arbeidsmarkedstiltak. Andelen i arbeidsmarkedstiltak ble redusert til 75 pst. i 2001. Hittil i 2002 har andelen i tiltak økt jevnt til 74 pst. i mars 2002 fra et noe lavere nivå ved inngangen til året.

Årsakene til økningen i ventetid blant yrkeshemmede skyldes flere forhold. En viktig årsak er skjerpet krav til attføring før vurdering av uførepensjonering samt reaktivisering av uførepensjonister. Samlet har dette økt tilstrømmingen til attføring. I tillegg kommer at mange tilfeller er særlig krevende.

Videre ble regelverket for attføringsytelser endret fra årsskiftet og det er innført nytt saksbehandlingssystem i Aetat. Implementering av nytt regelverk og nye rutiner knyttet til dette regelverket har i en overgangsfase bidratt til betydelig merarbeid i etaten knyttet til yrkesrettet attføring og lengre ventetider.

For å yte bedre og raskere service til Aetats brukere er det foreslått å styrke bevilgningen til Aetat med 15 mill. kr i Revidert nasjonalbudsjett for 2002.

For å redusere antallet yrkeshemmede som venter på avklaring i forhold til attføringstiltak, har Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2002 også foreslått å sette i verk en forsøksordning i 2. halvår hvor Aetat mottar et fast beløp per avklaring. Det legges opp til at Aetat lokal mottar et beløp per avklaring ved avklaringer over det nivå som allerede forutsettes finansiert over etatens ordinære driftsbevilgning. Det kan også være aktuelt å benytte ek-

sterne tilbydere av avklaringstjenester som underleverandører til Aetat.

Etter Regjeringens vurdering vil ordningen gjennom å vri ressursinnsatsen i Aetat bidra til en raskere avklaring av yrkeshemmede arbeidssøkere. Dette kan føre til at det tar kortere tid før arbeidssøkerne kommer inn på hensiktsmessige arbeidsmarkedstiltak, og grunnlaget kan være lagt for å komme hurtigere over i arbeid. En raskere avklaring vil gi grunnlag for innsparing i de samlede utgiftene knyttet til attføring. En slik løsning vil etter min vurdering bidra til å understøtte Aetats rolle som en kvalifiserings- og formidlingsetat.

Spørsmål nr. 376

Innlevert 13. mai 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 23. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«1. januar 2000 trådte ny militærnekte Lov i kraft, og behandlingen av sakene ble overført fra politiet til Vernepliktsverket. Intensjonen med endringen til loven var ikke å frata folk retten til å søke på individuelt grunnlag. Med dagens skjema og praktisering ser det likevel ut til at det blir konsekvensen.

Vil forsvarsministeren treffe tiltak for å endre denne praksisen og sørge for å åpne for at også andre nektingsbegrunnelser kan behandles, jf. kap. 5 i Ot.prp. nr. 83 for 1997-1998?»

Begrunnelse:

Den 1. januar 2000 trådte "Lov om endringer i lov av 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner" i kraft. Hovedinnholdet i lovendringen er at man innførte et egenmeldingsskjema for de som ønsket sivil verneplikt, og overførte behandlingen av militærnektede fra politiet til Vernepliktsverket. Problemet er at samtidig som militærnektning ble "avkriminalisert", ble det innført standardskjema for søknad om sivil verneplikt. Loven slår fast at standard skjema skal benyttes for å få søke om sivil tjeneste, men sier ingenting om hvordan skjemaet skal utformes. Dette er det Forsvarsdepartementet sjøl som har stått for. Rettssaken mot RV-leder Aslak Sira Myhre, har avslørt at dette skjemaet i dag fungerer uhenksommessig for mange søkere. Og verre enn som så, det kan se ut som det fungerer i strid med lovens forskrift og lovgivers, altså Stortingets intensjon.

Så lenge søker er eller ønsker å erklære seg som pasifist, religiøs eller innenfor lovens bestemmelser om motstand mot masseødeleggelsesvåpen fungerer det nye lovverket etter intensjonen. Idet det oppstår en situasjon hvor noen ønsker å søke om sivil tjeneste uten å ville erklære seg som pasifist eller lignende, oppstår det derimot problemer. I dommen mot Sira Myhre, slår retten også fast at den praksis Myhre ble utsatt for er i strid med intensjonen i loven. Pr. i dag bekrefter vernepliktsforvaltningen i Sør-Norge at de ikke anser det som mulig å søke om sivil tjeneste uten å signere på skjemaets egenerklæring. Dette på tross av at departementet slår fast i Ot.prp. nr. 83 for 1997- 1998 kap. 5:

"På bakgrunn av ovennevnte, foreslår Justisdepartementet at Vernepliktsverket ved de regionale vernepliktsavdelinger gis kompetanse til å innvilge søknader om fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. Saker som avdelingene ikke finner å innvilge, foreslås avgjort av sivil tjenesteadministrasjonen som førsteinstans, med klageadgang til Justisdepartementet etter forvaltningslovens alminnelige regler.

I praksis vil dette innebære at de regionale vernepliktsavdelingene skal behandle de kurante innvilgessakene, dvs. der egenerklæringsskjemaet er undertegnet, og hvor det ikke fremkommer opplysninger fra militære myndigheter eller straffe- og bøtere registeret som foranlediger ytterligere undersøkelser. Er det behov for slike undersøkelser, skal behandlingen av sakene overtas av sivil tjenesteadministrasjonen."

Svar:

Denne saken er overført fra forsvarsministeren, fordi saksfeltet anses hjemmehørende i Justisdepartementet.

Ved behandlingen av Ot.prp. nr. 83 for 1997- 1998, jf. Innst. O. nr. 23 for 1998-1999, ga Stortinget sin tilslutning til å fjerne politiavhøret i militærnektersaker, til fordel for et system med egenerklæring, der den enkelte søker kan bli fritatt for militærtjeneste gjennom å undertegne en erklæring om å fylle lovens vilkår

for fritak.

Bakgrunnen for lovforslaget var at det ble ansett uheldig og uhensiktsmessig i forhold til den enkelte søker å benytte politiet i disse saker, samtidig som man ønsket en overgang til et system som sikrer rask og effektiv behandling av søknadene.

Av militærnektekterloven og tilhørende forskrift av 4. juni 1999 går det fram at søknad *skal* fremsettes på standard søknadsskjema. Et slikt skjema er utarbeidet av Justisdepartementet (GB-0001). Skjemaet gir informasjon om vilkårene for fritak, søknadsprosessen og tjenestelige forhold.

Med søknaden vil mannskapet kunne legge ved opplysninger som kan bidra til å kaste lys over den påberopte overbevisning, f.eks. bevitnelser, egne utdypende forklaringer m.m. I tillegg vil vedtaksorganene kunne innhente ytterligere opplysninger, dersom myndighetene mener det er behov for det.

Overgang fra politiavhør til et system med egenerklæring har medført at saksbehandlingstiden har gått vesentlig ned, samtidig som den enkelte søker slipper å bli avhørt av politiet.

Dagens system sikrer rask og effektiv behandling av de drøyt 2 000 fritakssøknader som fremsettes årlig. Innebygget i systemet ligger en mulighet for den enkelte søker til å komme med utfyllende opplysninger i saken. Hensynet til den enkelte individ synes derfor tilstrekkelig ivaretatt.

Jeg vil på denne bakgrunn ikke ta initiativ til endringer i det lovverket som ligger til grunn for dagens behandling av søknader om fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. Jeg vil derimot ikke utelukke en fremtidig vurdering av fritaksloven, men det bør i så fall skje i en bredere sammenheng.

Spørsmål nr. 377

Innlevert 13. mai 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 29. mai 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Milliardeksport av norsk fisk står på spill når EU utvides. Norske myndigheter har forutsatt at det vil bli gitt kompensasjon for tapt markedsadgang.

Hva er status for kompensasjonsforhandlingene med EU, og hvordan står WTO-avtalen i forhold til denne saken?»

Svar:

Når søkerlandene blir medlemmer av EU, vil norsk eksport til disse landene reguleres av de avtaler Norge har med EU. Dagens EFTA-avtaler med søkerlandene vil opphøre. Norge har i dag tollfrihet for alle fiskeprodukter inn til søkerlandene, og det er følgelig en hovedutfordring å finne en mest mulig tilfredsstillende løsning for fremtidig handel med fisk og fiskeprodukter med et utvidet EU.

Jeg mener utvidelsen gir grunnlag for kompensasjonsløsninger slik det også har vært tilfelle ved tidligere utvidelser av EU. Ved utvidelsene i 1986 og 1995 ble Norge gitt kompensasjon basert på historisk dokumenterte eksportvolumer, uten at forholdet til GATT/WTO var sentralt i forhandlingene.

Ut fra tidligere erfaringer, er jeg av den oppfatning at det må være mulig å komme fram til løsninger som ikke medfører at det innføres nye handelsbarrierer mellom eksisterende frihandelspartnere. Fra norsk side arbeides det svært aktivt med disse spørsmålene både ovenfor relevante instanser i EU og søkerlandene.

I henhold til fremdriften i EUs utvidelsesforhandlinger kan det forventes at de første forberedende drøftelser med EU-siden kan finne sted høsten 2002.

Spørsmål nr. 378

Innlevert 14. mai 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 21. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Det er mottatt opplysninger om at ulike lokalkontorer av Aetat har ulik praksis i forhold til hvorvidt personer som er på attføring skal få betalt på bevegelige helligdager.

Kan statsråden gjøre rede for hvilken praksis Aetat har på dette området?»

Svar:

Spørsmålet gjelder Aetats praksis mht. utbetaling av attføringsytelser på bevegelige helligdager, og er stilt på bakgrunn av opplysninger om ulik praksis på forskjellige lokalkontorer i Aetat.

Attføringspengene utbetales for fem dager per uke, også for bevegelige helligdager, jf. folketrygdloven § 11-12. Dette gjelder uavhengig av om søker sender meldekort eller ikke.

Attføringsstønader som det er naturlig å utbetale månedsvis, som for eksempel stønad reise i form av månedskort, boutgifter og tilsynstillegg, betales ut *per måned*. Dette innebærer at alle dager dekkes, også bevegelige helligdager.

Stønader som utbetales per dag, fordi utgiften er varierende både når det gjelder antall dager og selve utgiftens størrelse, vil ikke bli utbetalt for bevegelige helligdager, da utgiften da ikke påløper. Dette gjelder bl.a. reise penger til egen bil, taxi e.l. Dersom det likevel er nødvendig å foreta reise på en bevegelig helligdag, skal selvsagt også denne utgiften dekkes. Likt med reise penger av denne art er korttidsdekning av boutgifter, dvs. boutgifter som påløper for eksempel ved kortere opphold borte fra hjemmet i forbindelse med avlegging av eksamen.

Aetat Arbeidsdirektoratet har opplyst at det ikke er kjent med at det foreligger ulik praksis med hensyn til praktiseringen av dette regelverket. Uten å kjenne nærmere til den konkrete bakgrunnen for spørsmålet er det vanskelig å gi noen nærmere redegjørelse for praksis i Aetat.

Spørsmål nr. 379

Innlevert 15. mai 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 23. mai 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Ifølge pressemelding fra Barne- og familiedepartementet av 13. februar 2002 skal åpningstidsloven oppheves.

Kan statsråden si når dette forslag blir lagt frem for Stortinget?»

Begrunnelse:

Det vises i sin helhet til pressemeldingen fra statsråden "Åpningstidsloven oppheves" av 13. februar 2002.

Internett:

<http://odin.dep.no/bfd/norsk/aktuelt/pressem/004051-070122/index-dok000-b-n-a.html>

Svar:

Barne- og familiedepartementet og Kultur- og kirke departementet sendte 13. februar 2002 på høring forslag om opphevelse av åpningstidsloven samt endringer i lov om helligdager og helligdagsfred. Høringsfristen var 10. april 2002. Det innkom ca. 100 høringsuttalelser. Kultur- og kirke departementet som har ansvaret for lov om helligdager og helligdagsfred, er nå i ferd med å utarbeide en odelstingsproposisjon om saken. Barne- og familiedepartementet har konferert med Kultur- og kirke departementet, og det tas sikte på å fremme en proposisjon om endringer i lov helligdager og helligdagsfred tidlig i høstsesjonen.

Spørsmål nr. 380

Innlevert 15. mai 2002 av stortingsrepresentant Ivar Østberg

Besvart 23. mai 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Etter fusjonen mellom Felleskjøpet og Stormøllen er det en produsent av kraftfôr igjen i Nord-Norge. Deler av landbruksmiljøet mener at dette innebærer en monopolsituasjon for kraftfôrmarkedet i landsdelen. Da den nye markedsordningen for korn ble innført, forutsatte Stortinget oppfølging gjennom tiltak for å sikre konkurranse og at en vesentlig del av førstehåndsomsetning av korn og kornfordeling skulle skje utenom felleskjøpene.

Er statsråden bekymret over utviklingen på området i Nord-Norge?»

Svar:

I den nye markedsordningen for korn som ble iverksatt 1. juli 2001 ble det forutsatt at en betydelig del av førstehåndsomsetning og foredling av korn ble håndtert utenom Felleskjøpsystemet. Det er få aktører i det norske kornmarkedet. I en slik situasjon er det en utfordring å få til fungerende konkurranse. Det er derfor viktig at konkurransemyndighetene følger utviklingen i dette markedet på vanlig måte. Når det gjelder førstehåndsomsetningen av korn håndteres en betydelig andel utenom Felleskjøpsystemet, ca. 50 pst. I kraftfôrproduksjonen har Felleskjøpgruppen (ca. 73 pst.) og bygdemøllene (ca. 27 pst.) av omsetningen.

Landbruksdepartementet er oppmerksom på at situasjonen i Nord-Norge er annerledes. Der er det nå bare én kraftfôrprodusent, Felleskjøpet Trondheim. Det er imidlertid ikke noe i markedsordningen for korn som hindrer andre aktører å etablere kraftfôrproduksjon i Nord-Norge. Det har ved flere anledninger den senere tid av markedsaktører utenom Felleskjøpgruppen blitt satt fram forslag om endring av fraktordningene for korn/kraftfôr for å sikre konkurranse i kraftfôrmarkedet i Nord-Norge. I utformingen av eksisterende frakttilskuddsordninger er det tatt hensyn til ønske om å opprettholde en desentralisert kraftfôrproduksjon med fordeling av anlegg over hele landet. Det gis i dag mellomfrakttilskudd til frakt av korn fra overskuddsområdet på Østlandet til underskuddsområdet på Vestlandet og i Nord-Norge. Dette tilskuddet gis bare ved frakt av korn og ikke ved frakt av kraftfôr. Det har kommet forslag om å gi mellomfrakttilskudd på "korn delen" i kraftfôret som fraktes nordover. Konsekvensen av en slik løsning vil være at kraftfôrprodusenter i Sør-Norge vil få økt sin konkurransedyktighet i Nord-Norge. En slik endring vil imidlertid på sikt kunne påvirke anleggsstrukturen for kraftfôrproduksjon i retning av en mye mer sentralisert kraftfôrproduksjon i landet konsentrert om noen få anlegg.

Problemstillingen som tas opp i spørsmål nr. 380 har vært vurdert av partene i årets jordbruksoppgjør. Partene har ikke funnet grunnlag for å gjøre endringer i den retning som er omtalt ovenfor.

Spørsmål nr. 381

Innlevert 15. mai 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 27. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jeg er blitt gjort kjent med at Samferdselsdepartementet og hurtigruteselskapene TFDS/OVDS inngikk ny hurtigruteavtale i fjor høst før endelig godkjenning fra ESA forelå.

Hva er samferdselsministeren sin kommentar til dette?»

Begrunnelse:

Jeg har blitt kjent med at det i forbindelse med inngåelse av ny hurtigrutekontrakt 6. desember i fjor ikke forelå noen avklaring fra ESA vedrørende dette. Som det framkommer i ESAs godkjenning datert 19. desember 2001 står det at norske myndigheter i juli 2000 hadde meldt til ESA at kontrakt ikke ville bli inngått før endelig godkjenning fra ESA forelå. Derfor er det merkelig at ny hurtigrutekontrakt ble inngått 6. desember 2001 når endelig godkjenning fra ESA først ble gitt 19. desember. I forkant av 6. desember finnes det ikke noe i Samferdselsdepartementets postjournal om kontakt mellom departementet og ESA. Imidlertid

har det i ettertid vist seg at det fantes et internt notat fra ESA datert 30. november i departementet som var unntatt offentlighet helt fram til det ble journalført 28. februar 2002. Det er viktig å ha klare og ryddige linjer til ESA. Derfor er det viktig at samferdselsministeren kan belyse denne saken slik at det ikke kan være tvil om at inngåelse av ny hurtigrutekontrakt skjedde på korrekt måte.

Svar:

I henhold til artikkel 1 nr. 3 i protokoll 3 til avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan (ESA) og en domstol, skal ESA underrettes i tide til å uttale seg om planer som går ut på å innføre eller endre støtteordninger. ESA skal vurdere hvorvidt planene er i overensstemmelse med reglene om statsstøtte i EØS-avtalen, jf. EØS-avtalen kapittel 2.

Når det gjelder støtte til hurtigruteselskapene, ble denne notifisert ESA i Samferdselsdepartementets brev av 5. juli 2000. Hurtigruteavtalen ble undertegnet 6. desember 2001. Støtteordningen ble godkjent av ESA i vedtak av 19. desember 2001. Støtten gis for en treårsperiode fra 1. januar 2002.

Samferdselsdepartementet har hatt løpende kontakt med ESA i den aktuelle saken. Forut for undertegnelse av hurtigruteavtalen i desember 2001 var det flere møter mellom departementet og ESA. På bakgrunn av signaler som ESA ga i disse møtene hadde Samferdselsdepartementet gode forutsetninger for å vurdere hva ESA kunne godta når det gjaldt støtte til hurtigruteselskapene. Det var på denne bakgrunn avtalen om støtte til hurtigruteselskapene ble undertegnet i desember 2001.

Når det gjelder forholdet til ESA, er det utbetaling av støtten som er avgjørende for hvorvidt retningslinjene er overholdt, ikke undertegnelse av avtalen.

Utbetalingen av støtten som hjemles i hurtigruteavtalen ville ikke bli gjennomført uten formell godkjenning fra ESA. Dette var en forutsetning partene var innforstått med på det tidspunkt avtalen ble inngått.

Spørsmål nr. 382

Innlevert 15. mai 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 27. mai 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Opprettelse og drift av frivillighetssentraler har vært en suksess fra starten i 1994. FRISAM ønsket å starte 20 nye frivillighetssentraler i 2002, men vedtatte rammer ble ikke utvidet. Nye sentraler ble derfor ikke opprettet.

Vil statsråden medvirke til at rammene for frivillighetssentralene blir øket, og at det blir gitt kompensasjon for prisstigningen ved tilskudd?»

Begrunnelse:

I budsjettproposisjonen for 2002 ble det framstilt som om det ikke var behov for mer midler til frivillighetsarbeid. Dette har vist seg å ikke være riktig. Ikke engang prisstigningen var tatt med. Dermed ble det en reell nedgang.

En samlet sosialkomité sa i merknadene til statsbudsjettet for 2002 om frivillighetssentralene:

"Komiteen ser verdien av å styrke dette arbeidet ytterligere, slik at antall sentraler kan økes både landsdekkende og med mulighet for flere sentraler i større byer."

Ifølge svarbrev fra Sosial- og helsedirektoratet til Tynset kommune 25. februar 2002, blir det vist til at rammene til dette ikke er utvidet. Heller ikke i Revidert budsjett for 2002 var det foretatt noen økning.

Frivillighetsarbeidet har stor betydning, ikke minst for å fremme brukernes interesser og synspunkter. Dette arbeidet bør styrkes, og flere sentraler bør kunne opprettes. Ikke minst i forhold til forebygging og trivsel. Ut fra bl.a. både privat og kommunalt engasjement er det også fullt mulig å etablere flere frivillighetssentraler dersom de økonomiske rammene økes.

Svar:

Av de 50 søknadene om opprettelse av nye frivillighetssentraler i 2001 var det bare 15 søknader som kvalifiserte til å få tilskudd. Alle disse ble innvilget. At det kom inn så få kvalifiserte søknader førte til at de bevilgede midler til frivillighetssentraler ikke ble brukt opp i 2001. Det var også et underforbruk på denne budsjettposten i 2000. Regjeringen videreførte bevilgningen på om lag samme nivå i 2002. Det blir erfaringsmessig lagt ned frivillighetssentraler hvert år. Det vil derfor være midler til oppstart av nye sentraler også i 2002. Sekretariatet for Frivillighetens samarbeidsorgan (FRISAM) anslår at det er midler til å starte opp mellom 5-10 sentraler i 2002 innenfor den rammen man har i dag. Å starte nye sentraler er ikke utelukkende avhengig av midler til disposisjon. Kvalifiserte søknader er utgangspunktet for å bevilge midler til oppstart av nye sentraler. Erfaringer viser at dette er en viktig praksis fordi det opprettholder kvaliteten på og omdømmet av sentralene. Jeg er helt enig i at frivillighetssentralene har stor betydning både for å mobilisere til frivillig innsats og i forhold til forebygging. En økning av statstilskuddet til frivillighetssentraler vil bli vurdert og prioritert opp mot andre viktige formål i forbindelse med statsbudsjettet for 2003. Spørsmålet om kompensasjon for prisstigningen vil også måtte vurderes i denne forbindelse.

Spørsmål nr. 383

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 27. mai 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Finner statsråden at helseregisterloven er tilfredsstillende når det gjelder den demokratiske kontrollen med private helseregistre?»

Begrunnelse:

Datatilsynet opplyser i en artikkel i Dagens Medisin av 10. mai 2002 at private helseregistre kan opprettes utelukkende ved konsesjon fra Datatilsynet, mens offentlige helseregistre må opprettes ved egen forskrift. Det er Justisdepartementets lovavdeling som skal ha kommet frem til denne tolkningen av helseregisterloven og personopplysningsloven. Utgangspunktet for problemstillingen er firmaet GeNovas søknad om å opprette et omfattende genregister.

Svar:

Bakgrunnen for spørsmålet er at Datatilsynet i en artikkel i Dagens Medisin 10. mai 2002 opplyser at private helseregistre utelukkende kan opprettes ved konsesjon fra Datatilsynet, mens offentlige helseregistre må opprettes ved egen forskrift. Det uttales at det er Justisdepartementets lovavdeling som har kommet frem til denne tolkningen av helseregisterloven og personopplysningsloven.

Justisdepartementets lovavdeling har i brev 30. april 2002 foretatt en tolkning av helseregisterloven som er helt i tråd med departementets forståelse av loven. Lovavdelingen skriver at sentrale, regionale og lokale helseregistre som nevnt i helseregisterloven §§ 7 og 8 er helseregistre opprettet av sentrale, regionale eller lokale helsemyndigheter. Det er viktig å understreke at slike registre *både* kan opprettes etter konsesjon fra Datatilsynet, jf. helseregisterloven § 5, og i medhold av forskrift gitt med hjemmel i helseregisterloven §§ 7 og 8. Adgangen til å opprette helseregistre med hjemmel i forskrift kommer følgelig i tillegg til Datatilsynets konsesjonsadgang.

Rent private aktører uten noen form for samarbeid med det offentlige er ikke del av lokal, regional eller sentral helseforvaltning. Følgelig vil ikke helseregistre som slike aktører etablerer anses som sentrale, regionale eller lokale helseregistre, og vil dermed ikke kunne reguleres i forskrift etter helseregisterloven §§ 7 og 8. Private registre som skal behandle sensitive person- og helseopplysninger må ha konsesjon fra Datatilsynet etter helseregisterloven § 5, jf. personopplysningsloven §§ 9 og 33. Helseregisterloven og personopplysningsloven oppstiller strenge vilkår som må være oppfylt for at Datatilsynet skal kunne gi konsesjon. Videre vil Datatilsynet måtte ta hensyn til de føringer Stortinget har gitt gjennom behandlingen av helseregisterloven i vurderingen av konsesjonssøknadene.

Begrepet helseregistre er svært vidt, jf. definisjonen av helseopplysninger i helseregisterloven § 2. Alle personopplysninger om helseforhold og vurderinger av helseforhold omfattes av begrepet helseopplysninger. For eksempel vil databasen over kundeforhold i et forsikringsselskap kunne være et helseregister. Demokratiske kontroll av helseregistre kan bl.a. utøves gjennom Stortingets behandling av Datatilsynets årsmelding som hvert år sendes Stortinget.

Det er ønskelig med offentlig kontroll med opprettelse og drift av slike private helseregistre. Dette er det tatt høyde for i forslag til lov om biobanker, Ot.prp. nr. 56 for 2001-2002, som ble oversendt Stortinget før påske. Ifølge lovutkastet skal opprettelse av forskningsbiobanker meldes til departementet, med adgang for departementet til å nekte opprettelse dersom etiske hensyn eller tungtveiende samfunnsmessige interesser tilsier det. På den måten vil departementet kunne gripe inn og hindre opprettelse av helseregistre som omfatter biologisk materiale og informasjon som er utledet av dette materialet uavhengig av Datatilsynets konsesjonsbehandling. Datatilsynets mandat er å ivareta personvernet, og vurdere konsesjonssøknadene med tanke på dette. I departementets vurdering kan også andre hensyn, så som samfunnsmessige og etiske hensyn, gjøres gjeldende.

Offentlig kontroll kan også oppnås gjennom eierstyring. Innsamling av materiale til store helseregistre

kan vanskelig tenkes uten medvirkning fra den offentlige helsetjenesten. Som sykehuseier kan staten gripe inn ved uønsket opprettelse av registre som baserer seg på innhenting av biologisk materiale og data ved hjelp av den offentlige spesialisthelsetjenesten. Videre kan departementet som eier av nasjonale helseregistre forhindre at disse dataene kobles og sammenstilles med private helseregistre. Slik kobling er ofte av stor betydning for verdien og utnyttelsen av et privat helseregister.

Spørsmål nr. 384

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 27. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«SAS-oppkjøpet av Braathens har blitt godkjent bl.a. med grunnlag i uttalelser fra Braathens-ansatte som mente å ha skriftlige løfter fra begge selskaper om at alle ansatte ville stå likt ved oppsigelser. Lenge etterpå blir det kjent at SAS vil velge en organisasjon som medfører at flere hundre i Braathens må gå fordi hele avdelinger legges ned.

Er intensjonene bak arbeidsmiljølovens beskyttelse av arbeidstakere ved oppkjøp, fusjoner og outsourcing omgått slik denne prosess beskrives?»

Begrunnelse:

Det er grunnleggende for den beskyttelse som arbeidsmiljøloven skal gi arbeidstakerne, bl.a. mot oppsigelse, at det til enhver tid er klart hvem som er arbeidsgiver i lovens forstand. Det er mye som tyder på at det har vært uklarhet på dette punkt under og etter SAS-oppkjøpet av Braathens.

Arbeidsmiljøloven kap. XIIA ble vedtatt i 1992 for å sikre arbeidstakerne den samme beskyttelse ved oppkjøp av virksomheter, fusjoner og outsourcing som ved fortsatt drift i "opprinnelig form". Også lovens bestemmelser om oppsigelser er blitt endret i den samme hensikt.

Ved SAS-oppkjøpet av Braathens synes det klart at oppkjøpet har omfattet hele virksomheten, mens det er kun deler av Braathens som har fått ny innehaver/arbeidsgiver flere måneder etter at oppkjøpet fant sted. Samtidig har Braathens foretatt nedbemanning ut fra de avtaler/løfter som Braathens-ansatte mente ga dem full trygghet for likebehandling. Dersom fortsettelsen blir slik Braathens-ansatte nå frykter, kan vi oppleve at arbeidsmiljølovens bestemmelser har gitt en falsk trygghet, og derved har blitt en ulempe for de ansatte i Braathens.

Selskapenes og de ansattes representanter har forhandlet om den framtidige organisering av virksomheten på grunnlag av løfter som de to selskapenes ledelser har gitt i en tidlig fase av prosessen, men gjentatt ved flere anledninger senere.

Det er kjent gjennom mediene at det er gitt både skriftlige og muntlige lovnader om at de Braathens-ansatte skulle stilles likt med de SAS-ansatte ved de reduksjoner som alle aksepterte måtte komme. I et skriv fra SAS-ledelsen 19. februar er det angitt at bakketjenesten i de to selskapene skal samordnes etter dette prinsippet. Dette er også uttrykt på en presis måte i artikkel i Stavanger Aftenblad 2. mars etter intervju med en visekonsernsjef i SAS. Han uttaler at de to selskapene ble søsterselskaper etter oppkjøpet ved nyttårstider, og at de ansatte i de to flyselskapene står dermed likt ved eventuelle oppsigelser eller reduksjoner.

I dag ønsker SAS å legge ned bakkevirksomheten i Braathens og kjøpe tjenestene av et SAS-selskap. Braathens-ansatte er ikke invitert til å gi pristilbud på disse tjenester. Derved kan det skje at ansatte i SAS beholder jobbene selv om det finnes personer med lik faglig bakgrunn og lengre ansiennitet i Braathens. Det er en slik situasjon de nevnte bestemmelser i arbeidsmiljøloven skal forhindre.

Svar:

Jeg regner med at representanten Lund forstår at jeg ikke har anledning til å gå inn i en aktuell, løpende prosess som de nevnte selskaper er inne i. Statsråden eller myndighetene for øvrig har ingen arbeidsrettslig rolle i prosesser hvor virksomheter sammen med de ansatte gjennomgår og vurderer den framtidige organiseringen av konsernet. Konflikter mellom disse parter bør først og fremst søkes løst gjennom drøftinger og forhandlinger mellom de berørte. Dersom det ikke går, vil domstolene være rett adressat som

tvisteløser.

Når det er sagt, så vil jeg gjerne peke på at arbeidsmiljøloven har en rekke regler som tar sikte på å ivareta de ansattes rettigheter i ulike organisatoriske og selskapsrettslige prosesser. Dette gjelder både materielle regler som stiller krav om saklighet ved nedbemanninger, og regler som skal sikre en forsvarlig prosess, bl.a. med hensyn til informasjon og medvirkning. Representanten Lund nevner reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kap. XA. Disse (som for øvrig gjennomfører EØS-regler), tar sikte på at de ansattes rettigheter skal bevares uberørt når virksomheten skifter innehaver (arbeidsgiver). Reglene gjelder når hele eller deler av en virksomhet skifter innehaver. Det store antall saker i domstolene både i EU, EFTA og Norge viser at det kan være vanskelig å avgjøre på forhånd om en overdragelse omfattes av reglene, rett og slett fordi det vil være de faktiske forhold i den enkelte sak som må vurderes, bl.a. med hensyn til hva som er overført. Dersom reglene får anvendelse, innebærer det bl.a. at nedbemanning som begrunnes i selve overdragelsen ikke er tillatt. Bestemmelsene hindrer imidlertid ikke nedbemanninger som skyldes økonomiske, tekniske eller organisatoriske årsaker.

Uavhengig av om det er en overdragelsessituasjon, vil oppsigelser som skyldes at virksomheten setter ut eller tar sikte på å sette ut virksomhetens ordinære drift på oppdrag, ikke være saklig med mindre det er helt nødvendig av hensyn til virksomhetens fortsatte drift. Disse reglene fremgår av arbeidsmiljøloven § 60 og ble tatt inn i loven i 1995 for å styrke oppsigelsesvernet ved outsourcing/utskilling av virksomhet.

Hvorvidt ovennevnte regler får anvendelse i den aktuelle saken mellom SAS og Braathens, er det selvfølgelig, som nevnt ovenfor, ikke opp til meg å ta stilling til.

Spørsmål nr. 385

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 27. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Funksjonshemmede som er avhengig av rullestol og som trenger å bruke taxi som transportmiddel, blir i mange tilfeller belastet med ekstra store utgifter. Tiden en taxisjåfør bruker for å tilrettelegge bilen for rullestoler blir påplussert regningen for passasjerer, som er totalt avhengig av sin rullestol.

Hva kan statsråden gjøre for at rullestolbrukere ikke skal bli pålagt slike store ekstrautgifter (på en ellers dårlig økonomi) når de har behov for transport?»

Svar:

Det er i dag maksimalprisregulering av drosjetakstene i de områder der forholdene ikke ligger til rette for konkurranse. Denne reguleringen som administreres av Konkurransetilsynet, inneholder egne bestemmelser for transport av rullestolbrukere. Takstene er her regulert ved at det kan beregnes visse tillegg til de generelle prisene i forskriften. Det skilles mellom passasjerer som sitter i rullestol under selve transporten og passasjerer som sitter i bilsetet, men som medbringer f.eks. rullestol som bagasje. For sistnevnte gruppe kan det ikke beregnes tillegg. I § 6 er det uttrykkelig sagt at det ikke kan beregnes tillegg for transport av rullestol for funksjonshemmede.

Når det gjelder funksjonshemmede som sitter i rullestol under transporten heter det i forskriften § 7:

"For transport med spesialbil av passasjerer som sitter i rullestol under transporten kan det regnes et tillegg på inntil kr 24,50 pr. tur. For ekstra tidsbruk i forbindelse med transporten kan det beregnes vederlag i henhold til § 4 pkt. 4."

Bakgrunnen er at drosjeeier skal gis mulighet til å dekke ekstra utgifter til det påkrevde utstyr. I tillegg beregnes det såkalt ventetakst for den tiden det tar å legge til rette for transport av hver enkelt passasjer. Med tilrettelegging menes blant annet klargjøring av utstyr og inn- og utlasting av passasjerer. Dette vederlaget for ekstra tidsbruk er på 280,50 kr pr. time for medgått tid.

Når det gjelder vederlag for ekstra tidsbruk, kan det også beregnes prosentvise tillegg i henhold til bestemmelsene om nattillegg; kjøring på lørdager og søndager, tillegg for kjøring på bevegelige helligdager og offentlige høytidsdager. Tilleggene skal dekke næringens ekstrakostnader på slike dager og tidspunkter av

døgnet.

Når det gjelder de områder som ikke er underlagt maksimalprisforskriftene, er det opp til hver enkelt drosjesentral å prise de tjenester som tilbys. I disse områder er det derfor viktig at alle brukere, også de funksjonshemmede, er prisbevisste i den forstand at de sammenligner og velger tjenesteytere ut fra en vurdering av pris og kvalitet. Konkurransetilsynet arbeider her aktivt med å legge til rette for økt konkurranse bl.a. ved å påvirke sentralene til å forenkle sin takster og å oppfordre publikum til økt prisbevissthet.

Som en del av ansvaret for lokal kollektivtrafikk har fylkeskommunene/Oslo kommune etablert spesialtransport for funksjonshemmede (TT-transport), som de fleste steder er basert på bruk av drosje. Ordningen går ut på at godkjente brukere som benytter drosje betaler en egenandel for hver tur mens resten av drosjeprisen dekkes av fylkeskommunen etter avtale med transportør. Nærmere utforming av ordningen, inkludert antall turer, egenandel mv. avgjøres av fylkeskommunen/Oslo kommune, og varierer - i likhet med det øvrige lokale kollektivtilbudet. Fylkeskommunene/Oslo kommune kan i sine avtaler med drosjenæringen forhandle om totalpriser som ligger under maksimalprisene, herunder at det ikke skal tas tillegg.

Jeg ser det ikke som aktuelt å gripe inn ved hjelp av reguleringer når det gjelder dette tillegget.

Spørsmål nr. 386

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 28. mai 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Reglene om språkform i grunnskolen kan skape vanskelig situasjoner i nærmiljø og skolekretser der utbygging og tilflytting endrer befolkningsgrunnlaget over kort tid.

Vil statsråden ta initiativ til at det blir lettere for foreldre å få gjennomslag for endret målform i grunnskolen?»

Begrunnelse:

Opplæringsloven har i § 2-5 klare regler om målform i grunnskolen. Det er satt klare betingelser for opprettelse av egne klasser med avvikende målform. Minst ti elever kan kreve egen klasse med egen målform, dersom det ikke blir mindre enn ti elever igjen i den opprinnelige klassen. Retten gjelder så lenge det er minst seks elever igjen i nyopprettet klasse.

Det er grunnlag for flere problemstillinger i forbindelse med dette.

Loven krever at et flertall i kommunestyret eller minst ¼ av stemmeberettigede kan kreve rådgivende avstemming. Dette er en tungvint fremgangsmåte. Det kan også stilles spørsmål om hvorfor andre enn foreldre med barn i skolepliktig alder kan være med å avgjøre en så viktig sak for de foreldre og barn saken om målform i undervisningen direkte angår.

I kommuner/nærmiljø/kretser der det over kort tid foregår stor tilflytting kan det språklige grunnlaget i befolkningen endre seg betydelig, slik at grunnlaget for å skifte målform i undervisningen fra det ene året til det andre (v/skolestart) er tilstede. Dersom først krav om avstemming skal imøtekommes, avstemming avholdes og deretter politisk behandles er dette en prosess som tar lang tid. Denne tiden har ikke foreldre som flytter til et område og som har barn som enten straks ved flytting skifter skole eller kort tid etter flytting begynner på skole.

Bakgrunnen for spørsmålet er en situasjon som er oppstått i Kyrkjekrinsen skolekrets i Åsane bydel i Bergen kommune. Rektor ved skolen ønsker målrøysting. Foreldre som snakker bokmål om dagen, ja, selv de som snakker nynorsk om dagen, ønsker bokmålsklasse ved skolestart til høsten 2002. En avstemming i 1993 vant nynorsken med stort flertall. Men dette er jo snart 10 år tilbake og befolkningsgrunnlaget har endret seg dramatisk i området.

Lokalt politisk styre, bydelsstyret, avviser endring og avstemming. Status nå er at foreldre og elever tvinges til skolestart med nynorsk som målform - en målform de ikke ønsker. Begrunnelsen er altså resultatet av avstemning for 10 år siden og lovens krav om antall gjenværende elever i opprinnelig klasse. Med dagens lov/regelverk kan foreldre og barn oppleve at det som bør være valgfrihet i en så fundamental sak som språkform ved opplæring - opplæring som er en rettighet - ikke fritt kan velges. Dette må åpenbart stride mot alminnelig oppfatning om hva som bør være foreldre og barns klare rettigheter, mot andre gjeldende lover

nasjonalt og mot internasjonale konvensjoner som Norge har tiltrådt.

Jeg håper statsråden vil se på saken og ta initiativ til at lov/forskrift kan endres i retning av å gi foreldre og barn større og hurtigere mulighet for fritt valg av språkform samt vurdere anke/inngrepsmuligheter gjennom Statens utdanningskontor, fylkesmann eller Utdannings- og forskningsdepartementet.

Svar:

Opplæringsloven § 2-5 Målformer i grunnskolen regulerer blant annet to hovedforhold; valg av skriftlig målform for den enkelte skole og egen klasse med annen skriftlig målform enn det som er vedtatt for skolen.

Etter opplæringsloven § 2-5 første ledd skal kommunen ved forskrift fastsette om den enkelte skolen skal bruke nynorsk eller bokmål i den skriftlige opplæringen. Dette blir hovedmålet for skolen. Kommunen kan fastsette ulike målformer som hovedmål for de enkelte skolene. I forbindelse med skifte av hovedmål eller når et flertall i kommunestyret eller minst ¼ av de stemmeberettigede krever det, skal det holdes rådgivende folkeavstemming.

Stortinget vedtok juni 2000 en endring av opplæringsloven § 2-5 syvende ledd når det gjelder hvem som er stemmeberettigede ved en slik rådgivende folkeavstemming. Det fremgår av bestemmelsen at "Røysterett har alle som bur i det området i kommunen som soknar til skolen, jf. § 8-1, og som har røysterett etter vallova av 1. mars 1985 nr. 3 § 11. Røysterett i høve til skriftleg opplæring har dessutan foreldre/forsytar til barn på barnesteget ved skolen, utan omsyn til bustad eller statsborgarskap. Departementet kan gi nærmare forskrifter". Lovendringen trådte i kraft 1. august 2000. Før lovendringen var stemmeretten avgrenset til bare å gjelde foreldrene som hadde elever ved den aktuelle skolen.

Departementet har gitt forskrifter om stemmereglene ved valg av hovedmål i grunnskolen, jf. forskrift til opplæringsloven kapittel 9. Lovendringen per 1. august 2000 gjorde det nødvendig å endre stemmereglene i forskrift til opplæringsloven kapittel 9. Departementet har hatt på høring et forslag til endring av forskriften, og vil om kort tid fastsette *nytt kapittel 9 Rådgivande folkerøysting om målform i grunnskolen* i forskrift til opplæringsloven.

Når minst ¼ av de stemmeberettigede krever det, har kommunen plikt til å holde rådgivende folkeavstemming. Fremgangsmåten er fastsatt i kapittel 9 Rådgivande folkerøysting om målform i grunnskolen. Hensynet bak regelen om rådgivende folkeavstemming er at de som bor i skolens opptaksområde skal få anledning til å uttale seg før vedtak om hovedmål fattes. Når loven fastsetter at avstemmingen er rådgivende, er kommunen ikke forpliktet til å vedta den målformen som flertallet ønsker.

Det går frem av § 9-4 i forskrift til opplæringsloven at nytt vedtak om hovedmål ikke kan foretas før det er gått 5 år. Femårsregelen er begrunnet med hensynet til respekt for resultatet av den rådgivende folkeavstemmingen. Komiteen uttalte følgende i Innst. O. nr. 70 for 1997-1998, side 13:

"Komiteen er enig i at en fastsetter de detaljerte reglene i forskrift, og vil i denne sammenheng peke på at slike rådgivende folkeavstemninger om målform ikke bør avholdes for ofte i respekt for resultatet av avstemmingen. Komiteen mener derfor det ikke er grunnlag for å fravike den gamle 5 årsregelen for når ny avstemming kan finne sted."

Opplæringsloven § 2-5 gir likevel mulighet til å ivareta egen målform ved skolen når et tilstrekkelig antall elever ønsker det. Rett til egen klasse med annen skriftlig målform enn det som er vedtatt for skolen gjelder når foreldrene til minst ti elever på ett av klassetrinnene 1-7 krever det, og dersom det ikke blir mindre enn ti elever igjen i klassen eller i hver av klassene elevene går ut fra, jf. opplæringsloven § 2-5 fjerde ledd. Rettigheten gjelder så lenge det er minst seks elever igjen i den klassen som ble opprettet etter deling. I tillegg gir opplæringsloven § 2-5 tredje og femte ledd andre muligheter til å ivareta egen målform.

Dette viser etter min mening at gjeldende bestemmelser gir elever og foreldre gode muligheter til å ivareta sin egen målform. Jeg finner derfor ikke grunnlag for endre bestemmelsene om målformer i grunnskolen, med unntak av at kapittel 9 i forskrift til opplæringsloven om kort tid vil bringes i samsvar med lovformuleringen i opplæringsloven § 2-5.

Spørsmål nr. 387

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 29. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Når vil statsråden legge frem konkrete forslag om effektivisering/konkurransetsetting for Stortinget?»

Begrunnelse:

I budsjettbehandlingen i vinter sa et flertall bestående av regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet følgende:

"Dette flertallet ber Regjeringen igangsette konkrete prosjekter på effektivisering/konkurransetsetting i første halvdel av 2002."

Svar:

Mitt svar på spørsmålet er at slike forslag i hovedsak kommer til Stortinget i form av meldinger og proposisjoner og også i forbindelse med redegjørelser, fra den enkelte fagstatsråd. Jeg kan her for eksempel vise til forslag fra statsråd Clemet, som nå er på høring, om endringer i privatskoleloven for å kunne åpne for etablering av frittstående grunnskoler som senere vil bli forelagt Stortinget, og den IT-politiske redegjørelsen som statsråd Gabrielsen holdt 14. mai hvor det beskrives tiltak for å effektivisere forvaltningen gjennom bruk av IT.

Samtidig er statsråd Clemets forslag eksempel på et konkret prosjekt for konkurranseutsetting og pengerfølger-bruker-prinsippet. I statsråd Gabrielsens redegjørelse omtales flere prosjekter som er under arbeid, for eksempel arbeidet med å gjøre all innrapportering fra næringslivet elektronisk innen utløpet av 2004, noe som vil virke effektiviserende både for næringslivet og for offentlig sektor.

De forslag som kommer fra undertegnede til Stortinget, vil derfor dreie seg om forslag som gjelder fagsaker under eget departement. Her kan jeg nevne forsøket i Aetat som snart settes i gang, og hvor målet er å få flere yrkeshemmede og langtidsledige i jobb gjennom å prøve ut et bredere spekter av tilbydere og tiltak. Etter at Aetat har fattet vedtak om tiltak og eventuelle økonomiske ytelser for brukeren, skal hun/han i større utstrekning kunne velge tilbyder og tilbud. I tillegg iverksettes nå også et forsøk med resultatbasert finansiering i Aetat for å redusere antallet yrkeshemmede som venter på avklaring i forhold til atføringstiltak. Regjeringen foreslår dette som en forsøksordning i andre halvår hvor Aetat mottar et fast beløp pr. avklaring utover budsjettert ramme, jf. omtale i St.prp. nr. 63 for 2001-2002. Forslaget har sammenheng med at ventetiden for yrkeshemmede, før de får plass på tiltak, har øket gjennom 1. halvår.

Men det er også viktig å feie for egen dør. Jeg er derfor nå i ferd med å gjennomføre et omstillingsprosjekt i eget departement, med samling av bestillerfunksjoner i Arbeids- og administrasjonsdepartementet og fristilling og konkurranseutsetting av den tjenesteyting som nå produseres av etater under departementet, som Statsbygg, Statskonsult og Statens informasjonstjeneste. I den grad dette vil ha lovmessige eller budsjettmessige konsekvenser, vil også disse forslagene etter hvert komme til Stortinget.

Stortinget vil i tiden fremover motta flere forslag på det aktuelle området fra Regjeringen på de måter jeg her har beskrevet. For en kontinuerlig oppdatert oversikt over de ulike moderniseringstiltak Regjeringen jobber med, vil jeg vise til vår "moderniseringsweb" på <http://www.dep.no/aad/modernisering/>

Spørsmål nr. 388

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 27. mai 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Den siste tida er det hevda i media at SIVA sitt engasjement i Panevezys Næringspark i Litauen har ført til utflytting av norske verksemder.

Kan statsråden stadfesta at dette er tilfelle, og vil statsråden i så fall sørge for at SIVA sine aktiviteter internasjonalt ikkje medverker til utflytting av verksemder frå Noreg?»

Grunngjeving:

Den internasjonale aktiviteten til SIVA kan vera naudsynt for å hjelpa norske verksemder inn på nye

marknader, men det har aldri vore meininga frå politisk hald at SIVA sine ordningar skal hjelpa verksemder som vil flytta ut av Noreg for å kutta lønskostnader.

Svar:

SIVAs engasjementer utenlands er lokalisert til Litauen (Panevezys), Latvia (Ogre) og Murmansk, Nordvest-Russland. Engasjementet i Litauen omfatter investeringer i to industriparksekskaper. Investeringsrammen er på 15 mill. kr, hvorav ca. 9 mill. kr er disponert hittil.

Det formelle grunnlaget for utenlandsengasjementene fremgår av Innst. S. nr. 242 for 1996-1997, Budsjett-innst. S. nr. 5 for 1997-1998 og vedtak i foretaksmøter 18. desember 1996, 11. februar 1999 og 28. juni 2001. Videre er det en forutsetning at virksomheten skjer i samsvar med gjeldende lovverk, vedtekter og retningslinjer for øvrig.

Det er en klar målsetting for SIVA at bedrifter som etablerer seg i selskapets næringsparker i utlandet skal beholde sin hovedbase i Norge selv om de vokser i et internasjonalt marked og legger funksjoner utenfor landets grenser. Både vedtak i foretaksmøtene og i SIVAs styre understreker at det må kunne sannsynliggjøres at engasjementet utenfor landets grenser vil få direkte positive ringvirkninger for næringslivet i Distrikts-Norge. Dette følges opp av SIVA, som bl.a. foretar en vurdering av den enkelte bedrifts motiver, forretningsplan og konsept i forhold til SIVAs strategi med hensyn til virkninger for vedkommende bedrift og andre bedrifter i Norge.

Hensikten med SIVAs næringsparker i utlandet er å bistå norske bedrifter som vil internasjonalisere seg ved bl.a. å hjelpe dem inn i nye markeder. Næringsparkene skal bidra til å senke terskelen for internasjonalisering og effektivisere uteetableringer, spesielt innenfor SMB-sektoren. Samtidig får bedriftene tilgang til nettverk og kompetanse gjennom koblinger til universiteter og forskningsmiljøer, finansinstitusjoner og myndigheter.

Forvaltningen av eierskapet i SIVA har vært ivaretatt av Kommunal- og regionaldepartementet fram til årsskiftet 2001/2002. Ansvar for eierskapet ble da overført til Nærings- og handelsdepartementet. Kommunal- og regionaldepartementet gjennomførte høsten 2001 med bistand fra eksterne konsulenter en evaluering av SIVAs utenlandssatsing i lys av selskapets distriktpolitiske oppgaver. I sluttrapporten fremlagt i desember 2001 er gitt følgende oppsummering:

"Næringsparker utenlands kan gjøre det lettere for norske bedrifter å etablere seg utenfor Norge, og bør være en naturlig del av distriktpolitikken. Utenlandsetablering kan styrke distriktsbedriftene økonomisk og bidra til økt aktivitet i distriktene. Men effektene kan også være negative, sett fra et distriktsståsted. For å sikre at distriktpolitiske midler brukes effektivt, er det helt sentralt at det satses på etableringer der det kan forventes positive ringvirkninger i distriktene. Sannsynligheten for positive ringvirkninger er størst når bedriftens motiv for utenlandsetableringen er tilgang på kunnskap. SIVAs næringsparker i Murmansk og Baltikum ser i liten grad ut til å gi positive virkninger i distriktene, så langt. Dersom SIVA skal satse videre utenlands, må selskapet legge større vekt på å vurdere og synliggjøre de distriktpolitiske effektene av de konkrete aktivitetene."

Med bakgrunn i denne evalueringen har Kommunal- og regionaldepartementet i årets tilsagnsbrev til SIVA skrevet følgende:

"Med mindre det på forhånd kan godtgjøres at engasjementet direkte kommer SMB innenfor det distriktpolitiske virkeområdet til gode, kan SIVA ikke benytte midler fra kap. 552 post 70 til finansiering av internasjonalt engasjement."

I pressen har det i den senere tid vært oppslag om utflagging av industriproduksjon og arbeidsplasser fra Utkant-Norge til baltiske lavkostland. SIVAs næringsparker i Litauen og Latvia har vært omtalt i den forbindelse, og det fremholdes at næringsparkene har bidratt til at utflagging har funnet sted. Blant de bedrifter som er nevnt i oppslagene er det kun noen få som er direkte involvert i SIVAs aktiviteter i Baltikum. Felles for disse bedriftene var et behov å styrke inntjeningen gjennom internasjonalisering. Ved å flytte ut deler av produksjonen antok man at grunnlaget ville styrkes for at andre funksjoner som produktutvikling, design, markedsføring og logistikk kan opprettholdes i Norge.

For Regjeringen er det viktig å sikre at offentlige midler anvendes på en mest mulig effektiv og formålstjenlig måte. Dette er bakgrunnen for at det nå foretas en full gjennomgang av det statlige virkemiddelapparatet under Nærings- og handelsdepartementet, herunder også SIVA.

Etter min vurdering er det nødvendig å foreta en særskilt og grundig vurdering av SIVAs utenlandsen-

gasjementer, for bl.a. å finne ut om de fungerer etter hensikten og om det for eksempel bør iverksettes spesielle tiltak for å unngå eventuelle utilsiktede virkninger. Dette arbeidet er nå igangsatt. Når resultatene av undersøkelsen foreligger vil Stortinget bli orientert.

Spørsmål nr. 389

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 28. mai 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hasvik kommune er i en ekstremt vanskelig situasjon etter at fiskebedriftene, hjørnesteinsbedriftene i lokalsamfunnet, har vært stengt i ca. 6 måneder, og HR-konsernet som eide bedriftene er begjært konkurs. Nå er også driften på leiebasis i Brevikbotn stoppet opp.

Hva vil Regjeringen gjøre for å forhindre fraflytting fra Hasvik, hvilke tiltak - for eksempel gjennom SND - vil Regjeringen iverksette for å få Hasvik kommune på fote igjen og vil Regjeringen gi Hasvik omstillingsstatus?»

Svar:

Jeg er kjent med den vanskelige situasjonen som Hasvik kommune har kommet opp i, og jeg er enig med representanten Enoksen i at noe må gjøres raskt for Hasvik-samfunnet. I brev av 22. mai 2002 til kommunen stilte jeg meg derfor positiv til en eventuell søknad om omstillingsstatus for Hasvik kommune. Dette ble også gjentatt under et møte departementet hadde med representanter fra kommunen. Kommunal- og regionaldepartementet er for øvrig beredt til, sammen med fylkeskommunen, å være en aktiv medspiller slik at utviklingsarbeidet i Hasvik får en positiv retning. Det kan for øvrig opplyses at fylkesmannen i Finnmark nylig har gitt Hasvik 1,9 mill. kr i ekstra skjønnsmidler for 2002 for delvis å kompensere for tapte inntekter i forbindelse med konkursen i fiskeindustrien i Hasvik.

Etter det jeg er kjent med arbeider nå kommunen med å utforme en søknad til departementet, og denne vil bli behandlet så fort som mulig når den kommer til departementet. Når det gjelder SNDs medvirkning, er det kontakt mellom kommunen og SND.

Spørsmål nr. 390

Innlevert 16. mai 2002 av stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Besvart 27. mai 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Læringscenteret har gitt beskjed om at bevilgningene til etterutdanningstilbudet for lærere som underviser i VK1 på de to nye studieretningene Medier og kommunikasjon og Salg og service ikke vil bli videreført høsten 2002. Dette betyr at lærere i mange fylker ikke vil få tilbudet.

Vil statsråden sørge for at tilbudet videreføres som planlagt neste skoleår, slik at lærerne som underviser på VK1 i disse nye fagene får den nødvendige etterutdanning?»

Begrunnelse:

I forbindelse med opprettelsen av de to nye studieretningene Medier og kommunikasjon og Salg og service fikk Høgskolen i Buskerud i oppdrag fra Læringscenteret å utvikle og gjennomføre etterutdanningskurs for lærere i videregående skole fra høsten 2000. I perioden høsten 2000 til våren 2002 ble det gjennomført etterutdanning for undervisning på grunnkurs (GK) og videregående kurs 1 (VK1) i åtte (Medier og kommunikasjon) og ni (Salg og service) fylker. De resterende fylkene har bare fått tilbud om etterutdanning i GK. Kursene har i sin helhet vært finansiert av Læringscenteret.

Høgskolen i Buskerud har fått klare signaler om at det skulle tilbys kurs også skoleåret 2002-2003. For dette skoleåret er det planlagt til sammen seks kurs for lærere på de to studieretningene (til sammen ca. 300 lærere), kostnadsberegnet til 1,8 mill. kr høsten 2002 og 1,5 mill. kr våren 2003. Men 2. april fikk de plutselig beskjed om at det likevel ikke var satt av midler til etterutdanning for lærere på VK1 fra høsten 2002.

Behovet for etterutdanning i disse nye studieretningsfagene, der læreplanene er nye, arbeidsmåtene er varierte og krevende, og det er omfattende bruk av ny teknologi, er fremdeles stort. Søkingen til kursene har også vært stor. Likevel ser det nå ut til at tilbudet stanses, selv om mange fylker ennå ikke har fått tilbud om den etterutdanningen de trenger.

Dersom det ikke bevilges penger til å gjennomføre kursene som er planlagt, vil et stort antall fylker ikke ha fått noe tilbud om etterutdanning i forbindelse med innføringen av de nye VK1-kursene.

Svar:

Skoleeier har hovedansvaret for at lærere har kompetanse for opplæring i samsvar med lov og læreplan. I perioder bidrar staten med midler rettet mot prioriterte områder, som for eksempel når nye læreplaner innføres.

I 2000 ble det fastsatt nye læreplaner for grunnkurs i studieretningene Medier og kommunikasjon og Salg og service. Nye læreplaner for disse studieretningene ble fastsatt på VKI-nivå i 2001. Som ledd i innføringen av de nye læreplanene, har fylkeskommunene fått tilbud om etterutdanning det første året de var i bruk. Høgskolen i Buskerud har utviklet og gjennomført etterutdanningen på oppdrag fra Læringscenteret. Etter at nye læreplaner er innført, har arbeidsgiver ansvar for å tilby nødvendig etterutdanning.

Etterutdanningen i forbindelse med grunnkurs og VKI i de nye studieretningene Salg og service og Medier og kommunikasjon er gjennomført etter hvert som planene er blitt ferdige. Planene ble imidlertid ferdige så sent i forhold til nytt skoleår at ikke alle fylkeskommuner klarte å gjennomføre kursene det første året. De fylkene som ikke startet med grunnkursene første året, fikk også tilbud om etterutdanning til sine lærere året etter.

Høgskolen i Buskerud er tildelt midler for å gjennomføre etterutdanningskurs knyttet til læreplan for VKI skoleåret 2001-2002. Fylkeskommuner som ikke har benyttet dette tilbudet, må selv sørge for at de har oppdatert personale og må kjøpe de tjenester som er nødvendige.

Læreplanen for VKII Medier og kommunikasjon er ikke er ferdig ennå, men vil foreligge før skolestart høsten 2002. Høgskolen i Buskerud vil få i oppdrag å utvikle og gjennomføre etterutdanning knyttet til første års innføring av læreplanen skoleåret 2002-2003.

Spørsmål nr. 391

Innlevert 21. mai 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 27. mai 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kronisk syke mennesker blir i mange tilfeller utsatt for flere sykdommer. Disse "tilleggssykdommene" er direkte forårsaket av den kroniske sykdommen pasienten har. F.eks. får pasienter med sukkersyke ofte grå stær som svekker synet og de har behov for briller. Utgifter til dette får de ikke dekket innenfor gjeldende refusjonsordninger.

Hva kan statsråden gjøre for at kronisk syke ikke skal bli påført ekstra utgifter til helbred/lindring av tilleggssykdommene den kroniske sykdommen forårsaker?»

Svar:

Folketrygdens formål er blant annet å gi kompensasjon for nødvendige utgifter ved behandling av sykdom, skade eller lyte. Dette gjelder uavhengig av om den aktuelle lidelsen har sammenheng med en kronisk sykdom eller ikke. Behandling av "tilleggssykdommer" til en kronisk sykdom er altså refusjonsberettiget på like linje med andre sykdommer. I en del tilfeller er det etablert særlige ordninger for mennesker med kronisk sykdom, det er for eksempel omfattende diagnoselister i forskriftene både for fysioterapi og tannbehandling som gir pasienter rett til gratis behandling.

Trygden yter på visse vilkår også stønad til synshjelpemidler som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre arbeidsevnen eller den daglige funksjonsevnen. Dette gjelder blant annet briller eller kontaktlinser etter operasjon for grå stær. Skyldes behovet for briller vanlig synssvekkelse, dekkes ikke utgiftene.

Som oppfølging av Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2002, er det nedsatt en arbeidsgruppe med deltakelse blant annet fra funksjonshemmedes organisasjoner som skal utarbeide forslag til en ny skjermingsordning ("egenandelstak 2") for helseutgifter som ikke inngår i frikortordningen. Formålet med ordningen er å skjerme funksjonshemmede og kronisk syke mot en opphopning av utgifter til helsetjenester. Jeg vil følge opp saken i forslaget til statsbudsjett for 2003.

Spørsmål nr. 392

Innlevert 21. mai 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 29. mai 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«SAS-oppkjøpet av Braathens har blitt behandlet og godkjent av Konkurransetilsynet. Oppkjøpet er også behandlet etter prosedyrene i lov om erverv der departementet kan stille krav til erververen på grunnlag av innhentede opplysninger. I tiden for disse behandlinger mente de Braathens-ansatte å ha garantier om likebehandling ved de oppsigelser som var forventet. Denne situasjon er nå endret.

Mener Regjeringen den nye situasjonen gir grunnlag for ny behandling av en eller begge av de nevnte saker om oppkjøpet?»

Begrunnelse:

Det vises til medienes omtale, bl.a. Dagens Næringsliv 18. mai. Det er grunn til å tro at Braathens-ansatte ville hatt en annen holdning til oppkjøpet om de hadde hatt den minste mistanke om at hele deres bakkeavdelingen kunne bli lagt ned uten at de får konkurrere på like fot om jobbene. Dersom de ansatte i Braathens ikke hadde vært så positive til oppkjøpet ville også den offentlige debatten fått en annen karakter.

Trolig ville det kommet sterke krav både fra Braathens-ansatte og fra annet hold om at det skulle stilles krav fra myndighetene, f.eks. som vilkår etter lov om erverv, for å sikre likebehandling ut fra arbeidsmiljøloven kap. XIA.

I henhold til lov om erverv, bl.a. § 20, kan departementet iverksette ny prøving av en ervervsmelding dersom det viser seg at vedtak om å godkjenne et erverv uten nærmere prøving bygger på feilaktige eller ufullstendige opplysninger. Etter det som er framkommet i mediene synes det åpenbart at det i denne saken foreligger grunnlag for slik fornyet prøving.

Svar:

Spørsmålet som ble vurdert av Konkurransetilsynet var om oppkjøpet skulle forbys i medhold av konkurranseloven § 3-11. Bestemmelsen gir Konkurransetilsynet anledning til å gripe inn mot bedriftserved som vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med konkurranselovens formål om å sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å legge til rette for virksom konkurranse. Konkurransetilsynet forbød som kjent ikke oppkjøpet. Begrunnelsen var at Braathens var en fallittbedrift og at en eventuell konkurs ikke ville føre til et bedre konkurransemessig resultat da SAS uansett med stor sannsynlighet ville overta Braathens' markedsandeler. Arbeids- og administrasjonsdepartementet vurderte på grunnlag av sakens viktighet om departementet skulle ta opp saken til behandling, men kom til at det ikke var grunnlag for dette.

Som det fremgår ovenfor er betingelsen for å benytte inngrepskompetansen etter konkurranseloven § 3-11 at bedriftservedet vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål. Dersom dette vilkåret ikke er oppfylt kan konkurransemyndighetene ikke gripe inn. Oppsigelser av Braathens-ansatte er ikke et forhold som i seg selv påvirker konkurransen i det relevante marked. Dette forhold gir derfor ikke rettslig grunnlag til å ta opp saken til behandling verken for Konkurransetilsynet eller Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Når det gjelder ervervsloven, hører denne under nærings- og handelsministerens ansvarsområde. Nærings- og handelsministeren opplyser at oppkjøpet ikke har vært gjenstand for behandling etter ervervsloven fordi det er et unntak i lovens § 1 annet ledd for erverv innenfor luftfartssektoren som ikke er omfattet av meldeplikt etter loven. Da Nærings- og handelsdepartementet ikke har hatt saken til behandling er det heller ikke aktuelt å ta saken opp til noen ny behandling.

Spørsmål nr. 393

Innlevert 21. mai 2002 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 27. mai 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Jeg viser til den vanskelige politimessige situasjonen i Åsane bydel i Bergen kommune. De 36 polititjenestemennene som jobber ved Arna og Åsane politistasjon har sitt virke i et område med 50 000 innbyggere. Andre byer/områder/kommuner andre steder i landet med langt færre innbyggere enn i dette politiområdet har langt bedre bemanning.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre bemanningen ved denne politistasjonen og derved bedre beskyttelsen for innbyggerne?»

Begrunnelse:

Politistasjonssjefen innrømmer at de knappe ressursene går ut over det forebyggende arbeidet.

Han viser til at stasjonen i forhold til folketallet i ansvarsområdet burde tilsi 50 betjenter, altså en betjent pr. 1 000 innbygger. Da ville situasjonen vært en helt annen fordi dagens bemanning gjør at det ikke er kapasitet til å gjøre noe ut over det akutte, altså det som skjer i øyeblikket. Og av og til - knapt nok det.

Det blir også understreket at ressurstilgangen til politistasjonen de siste årene ikke har stått i forhold til befolkningsutvikling og kriminalitetsutvikling. Samlet resultat er utrygghet for innbyggerne i både Åsane og Arna bydel knyttet til det løpende og synlige politiarbeidet, og økende bekymring for at det mangler viktige ressurser til nødvendig forebyggende arbeid.

Spesielt fra innbyggere i Åsane bydel - en av de største bydelene i Bergen og langt større enn nabobydelen Arna som er minst - blir det fremhevet at opprettelse av en eller flere nærpoltistasjoner i Åsane vil være av stor betydning og må kombineres med nødvendig bemanningsøkning ved politistasjonen. En løsning med nærpoltistasjon(er) vil på en utmerket måte kunne kombinere effekten av synlig politi i nærrområde med effektivt forebyggende arbeid. Åsane bydel er med sine 50 000 innbyggere på størrelse med en del større norske byer. De politimessige ressursene ligger imidlertid langt under de vi finner i byer av samme størrelse.

I Sem-erklæringen har Regjeringen understreket forebygging og bekjempelse av kriminalitet som en av myndighetenes viktigste oppgaver. Av tiltakspunkter er det fremhevet "styrket bemanning og fjerning av flaskehalser, sikre politiet økte frie driftsmidler slik at politiet har ressurser å sette inn i

pressituasjoner samt tilføre politiet ressurser til å bekjempe hverdagskriminalitet og mindre forbrytelser".

På denne bakgrunn håper jeg at statsråden vil være villig til å se på den politimessige ressurs- og bemanningssituasjonen for de 50 000 innbyggerne i Åsane bydel, og medvirke for å kunne skaffe økte ressurser til bedre sikring av trygghet for liv og helse.

Svar:

Politimesteren i Hordaland har ansvaret for fordeling og eventuell omfordeling av ressurser innen politidistriktet for å sikre innbyggerne en tilfredsstillende polititjeneste. I den grad ressursene ved et tjenestested ikke er tilstrekkelig, vil dette bli løst gjennom samarbeid mellom flere politienheter.

Politi- og lensmannsetaten står midt i en omfattende reform som skal bidra til en mer tjenesteytende og publikumsorientert etat. Et vesentlig tiltak er frigjøring og omdisponering av personell til operativ og publikumsrettet tjeneste. I forbindelse med Politireform 2000 har Politidirektoratet fått i oppdrag å gjennomgå ressursdisponeringen og driftsenhetsstrukturen i politidistriktene innen utgangen av 2003. Dette gjelder også Hordaland politidistrikt, herunder Arna og Åsane politistasjon.

Spørsmål nr. 394

Innlevert 21. mai 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 28. mai 2002 av barne- og familieminister Laila Dævøy

Spørsmål:

«Ved samlivsbrudd der foreldre har felles foreldreansvar er foreldrene likestilt når det gjelder informasjon fra skolen. Praksisen med informasjon er forskjellig fra skole til skole.

Hva kan statsråden gjøre for at begge elevens foreldre mottar tilfredsstillende informasjon fra skolen?»

Begrunnelse:

Hovedregelen ved samlivsbrudd der barn er involvert, er at foreldre har felles foreldreansvar. Foreldrene er da likestilt når det gjelder informasjon fra skolen og andre forhold i forbindelse med barnets utdanning.

Praksis i dag er at samværsforeldre dessverre i liten grad mottar tilfredsstillende informasjon fra skolen. "Samværsforeldre" er den forelder der barnet ikke "bur fast", ifølge barneloven. Den barnet bor fast hos omtales som "hovedomsorgsperson" for barnet - i ca. 94 pst. er det moren som fungerer som hovedomsorgsperson. Noen foreldre praktiserer delt omsorg, for eksempel en uke hos hver av foreldrene, mens andre praktiserer "vanlig samvær" som er en ettermiddag i uken og annenhver helg. Uansett graden av samvær opplever barnet det som det har to hjem - ett hjem der mor bor, og ett hjem der far bor.

Praksisen med informasjon er forskjellig fra skole til skole. Felles for de fleste skoler er dessverre at informasjon til biologisk far ofte er svært mangelfull.

Når et barn registreres ved en skole er det viktig at barnets biologiske mor og far registreres med adresse. Da unngår man at barnet registreres med mor og stefar som foreldre, og man får samtidig registrert begge hjemmene til barnet. Alle foreldre er ressurser for skolen. Skolen skal favne alle foreldre med sin informasjon - også de foreldre som ikke kommuniserer og der konfliktnivået mellom dem er høyt. Eleven skal aldri måtte komme i en lojalitetskonflikt der eleven for eksempel ikke våger å informere om foreldremøter for å unngå å støte hovedomsorgsforelder.

Når det er informasjon om konferansetimer og/eller foreldremøter er det viktig at begge foreldre mottar denne informasjonen.

Svar:

Som barne- og familieminister har jeg liten oversikt over hvilken praksis skolene følger mht. å informere barnas foreldre når disse ikke bor sammen. I 1998 utga imidlertid Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet et rundskriv om "Informasjon fra skolen til barnets foreldre når disse ikke bor sammen". Rundskrivets innhold er utformet av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Barne- og familiedepartementet i fellesskap og omhandler både tilfeller der foreldrene har felles foreldreansvar og tilfeller hvor en av dem har foreldreansvaret alene.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet distribuerte i 1998 rundskrivet til fylkesmennene, Statens utdanningskontorer, fylkeskommunene, kommunene, de private grunnskolene og lærerorganisasjonene. Det er skoleeier som er ansvarlig for å informere skolene og jeg forutsetter at kommunene har orientert skolene

om innholdet i rundskrivet. Verken Utdannings- og forskningsdepartementet eller Barne- og familiedepartementet har mottatt henvendelser fra publikum som tyder på at manglende informasjon til en av foreldrene er et omfattende problem. Dette utelukker selvfølgelig ikke at det i enkelttilfeller kan gis for dårlig informasjon. Dersom foreldre mener at den enkelte skole ikke følger opp regelverket på en tilfredsstillende måte, kan dette tas opp med skoleeier, som for grunnskolen vil være kommunen.

Vedlagt følger kopi av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets rundskriv F-36-98 til orientering.

Vedlegg til svar:

Rundskriv: F-36-98

Dato: 25. mars 1998

Informasjon fra skolen til barnets foreldre når disse ikke bor sammen

I de fleste grunnskoler går det barn som bor sammen med bare den ene av foreldrene. Dette får betydning for hvordan skolene må forholde seg til hjemmene mht. informasjon. Departementet vil i den anledning redegjøre for gjeldende rett på dette området.

1) Informasjon i de tilfellene der foreldrene har felles foreldreansvar

I de tilfellene der foreldrene har felles foreldreansvar for barnet (lov 8. april 1981 nr. 47 om barn og foreldre, heretter kalt barneloven), har også begge foreldrene rett til den samme informasjon om barnets skolegang fra skolens side. Retten til samme informasjon for begge foreldre framgår ikke eksplisitt av barneloven, men må utledes av foreldreansvaret. En konsekvens av at begge foreldrene har rett til samme informasjon, blir at dersom den av foreldrene som barnet ikke bor hos, henvender seg til skolen og ber om å få informasjon direkte til seg selv, plikter skolen å imøtekomme det. Vedkommende forelder trenger heller ikke henvende seg til skolen i hvert enkelt tilfelle der han/hun ønsker informasjon. Det er tilstrekkelig at man helt generelt ber om å få det. Dersom skolen ikke får noen anmodning om å gi slik informasjon, trenger skolen heller ikke gi det på eget initiativ.

Når det imidlertid gjelder den mer dagligdagse og løpende informasjon mellom skole og hjem, og da i særlig grad praktisk informasjon om skolebøker, gymtøy osv., kan det være svært upraktisk for skolen å formidle den til begge foreldrene når de ikke bor sammen. Det må således i utgangspunktet kunne legges til grunn at skolen ikke trenger å sende informasjon om dette til den av foreldrene barnet ikke bor sammen med.

2) Informasjon i de tilfellene der foreldrene ikke har felles foreldreansvar

I de tilfellene der foreldrene ikke har felles foreldreansvar for barnet, har også den av de biologiske foreldrene som ikke har foreldreansvar, rett til informasjon om barnets skolegang. I denne situasjonen må man ta utgangspunkt i barneloven paragraf 50 når man tar stilling til rettens innhold. For sammenhengens skyld siterer vi hele paragrafen:

"Har den eine av foreldra foreldreansvaret aleine, skal denne gje den andre opplysningar om barnet når det blir bede om det. Den andre har også rett til å få opplysningar om barnet frå barnehage, skule, helse- og sosialvesen og politi, om ikkje teieplikta gjeld andsynes foreldra. Slike opplysningar kan nektast gjeve dersom det kan vere til skade for barnet.

Avslag på krav om opplysningar etter første stykket andre punktum kan påklagast til fylkesmannen. Reglane i forvaltningslova kapittel VI gjeld så langt dei høver, jamvel om avslaget er gjeve av private.

I særlege høve kan fylkesmannen avgjere at den som ikkje har foreldreansvaret, skal tape opplysningsretten etter paragrafen her."

Skolens informasjonsplikt etter denne paragrafen inntreir på anmodning i det enkelte tilfellet. Den som ikke har foreldreansvar, kan således ikke kreve generelt å bli holdt løpende orientert om barnets skolegang, slik man kan ved felles foreldreansvar. På den annen side kan det ikke forlanges at anmodningen skal spesifisere hva slags opplysninger som ønskes; det må være nok å spørre mer åpent om hvordan det går med barnet på skolen.

Dersom skolen gir avslag på å gi opplysninger, bør det begrunnes skriftlig på grunn av klageadgangen.

3) Deltakelse på foreldremøter m.m.

Foreldre som har felles foreldreansvar, har samme rett til å delta på foreldremøter. Biologiske foreldre som ikke har del i foreldreansvaret, har i utgangspunktet ikke rett til å delta på foreldremøter, men vil kunne delta dersom den som har foreldreansvaret, gir sitt samtykke. Skolen kan imidlertid avtale egne møter med den biologiske foreldereren som ikke har del i foreldreansvaret. Opplysningsplikten etter barneloven § 50 kan likevel oppfylles ved å gi informasjonen skriftlig.

Når det gjelder informasjon (herunder deltakelse på foreldremøter) til andre personer som ikke er biologiske foreldre, kan det gis dersom vedkommende har samtykke til det (fullmakt) fra en som har foreldreansvar. Det kan for eksempel dreie seg om nære familiemedlemmer eller en ny ektefelle eller samboer. Dersom to foreldre med felles foreldreansvar begge ønsker å møte på det samme foreldremøte, må det likevel kunne legges til grunn at hver av dem kan motsette seg at det også møter en tredje person. Dette for å unngå at møtet skal bli preget av en uheldig personbalanse.

4) Øvrige merknader

Både når foreldrene har felles foreldreansvar og når de ikke har det, må det tas hensyn til følgende: Det er opplysninger om barnet og barnets forhold som kan kreves gitt. Opplysninger som gjelder den av foreldrene som barnet bor fast sammen med, eller barnets hjemmesituasjon, skal ikke gis.

Det kan også oppstå situasjoner der eldre barn har krav på taushet, slik at opplysninger ikke kan gis uten at barnet samtykker.

Med hilsen

Hanna Marit Jahr e.f.
ekspedisjonssjef

Geir Helgeland
underdirektør

Dokument nr. 15:23

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 395

Innlevert 22. mai 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 29. mai 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Stiftelsen Rus-Nett fikk driftsmidler over statsbudsjettet for 2002 post 70 til behandling av rusavhengige. Tidligere har stiftelsen mottatt både prosjekt- og driftsmidler. For inneværende år har ikke stiftelsen mottatt midler, da Sosial- og helsedirektoratet ikke har behandlet innsendte søknad, da departementet har forlagt søknaden fra Rus-Nett. Dette får store konsekvenser for Rus-Nett, og organisasjonen står i fare for å måtte stenge.

Hva kan statsråden gjøre for å hindre at dette skal skje?»

Begrunnelse:

Stiftelsen har mottatt til sammen 1,5 mill. kr i prosjektmidler til utvikling av helhetlig Rus-Nett kjede. Inneværende år søkte organisasjonen som vanlig om både driftsmidler til stiftelsen og prosjektmidler innen fristen 1. desember 2001. Datert 20. desember 2001 kom det bekreftelse fra Sosial- og helsedepartementet om at søknadene var oversendt det nye Sosial- og helsedirektoratet. Behandlingen av søknadene ble forsinket pga. omlegging til nytt direktorat. Vanligvis har de fått varsel om støtte i mars, men i år fikk de beskjed først i mai. De fikk kun svar på tre av de fire søknadene som var sendt inn. Søknaden om drift av Stiftelsen Rus-Nett ble ikke besvart. De tok kontakt med direktoratet umiddelbart og fikk til svar fra saksbehandler den 16. mai 2002 om at søknaden ikke var oversendt fra Sosial- og helsedepartementet til direktoratet.

Svar:

Brevet fra Sosial- og helsedepartementet til Sosial- og helsedirektoratet om oversendelse av søknaden fra Rus-Nett om driftstilskudd for 2002, ble sendt fra departementet 20. desember 2001. Ved en administrativ glipp, ble ikke selve saksmappen overført før 15. mai d.å. Jeg har forsikret meg om at søknaden nå vil bli realitetsbehandlet uten ytterligere opphold.

Spørsmål nr. 396

Innlevert 22. mai 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 29. mai 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Eiere av såkalte prydfjærfe, og folk som ønsker å importere slike, opplever at de er underlagt et regelverk som både er firkantet og uforutsigbart når det gjelder import av slike dyr til Norge. Det oppleves også som om regelverket i Norge praktiseres betydelig strengere enn hvordan tilsvarende regelverk fortolkes i EU.

Vil landbruksministeren bidra til å gjøre regelverket for import av slike dyr klarere og mer forutsigbart enn det er i dag?»

Begrunnelse:

Eiere av prydfjærfe som ønsker å importere flere dyr, opplever at myndighetenes behandling av søknader blir behandlet på forskjellig grunnlag og at det ikke blir brukt noen enhetlig begrunnelse for avslag. Det hevdes også at regelverket i Norge er betydelig strengere enn i EU, og at det er forbud mot å importere dyr til Norge som det er lov til å importere til EU. Det er manges oppfatning at dagens praktisering av regelverket bidrar til ulovlig import fordi det er liten tiltro til den måten som regelverket praktiseres på i dag.

Svar:

Regelverket for innførsel av prydfjærfe forvaltes av to forskjellige departement. Som landbruksminister er jeg ansvarlig for de dyrehelsemessige vilkårene knyttet til slik innførsel. Betingelsene er fastsatt i *forskrift om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av fjørfe og rugeegg av 28. desember 2001*, *ev. forskrift om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av visse dyrearter av 31. desember 1998*, som begge forvaltes av Statens dyrehelsetilsyn. Regelverket er felles i hele EØS-området. Miljøvernministeren er ansvarlig for å ivareta hensynet til artsmangfoldet i Norge, basert på regelverk som forvaltes av Direktoratet for naturforvaltning (viltloven).

De problemer og den strenge praksis som importører møter på og som det refereres til i spørsmålet, er etter det jeg har fått opplyst et ansvarsområde som tilligger miljøvernmyndighetene, og ikke landbruksmyndighetene. Jeg anmoder derfor Øystein Hedstrøm om å adressere sitt spørsmål til miljøvernministeren, samtidig som jeg tillater meg å sende kopi av spørsmålet og mitt svar til miljøvernminister Børge Brende.

Spørsmål nr. 397

Innlevert 22. mai 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 29. mai 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«For tiden pågår det en rekke verneprosesser i sjø hjemlet i naturvernloven. Kystverneplaner, nasjonale laksefjorder og et nylig igangsatt arbeid med marine verneplaner båndlegger i sum store deler av sjøområ-

dene langs kysten. Dette skjer uten at det er foretatt en konsekvensutredning av verneforslagene slik Stortinget pålegger.

Vil statsråden sikre at det gjennomføres en grundig konsekvensutredning av virkningene for marine næringer og de berørte kystsamfunn?»

Begrunnelse:

I forskrift om konsekvensutredninger hjemlet i plan- og bygningsloven er det krav om utføring av konsekvensutredninger (KU) ved forskjellige tiltak. Blant annet skal konsekvensutredninger gjøres når:

"Nasjonalparker og andre verneområder større enn 500 km² og nasjonalparker og andre vernetiltak på mer enn 250 km² dersom tiltaket fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet."

Store deler av Sogn og Fjordane og Finnmark er foreslått vernet som nasjonale laksefjorder. To av de mest havbruksavhengige fylkene utelukkes dermed fra næringsutvikling i marin sektor. Forslaget rammer ressursvake områder og kan true bosettingen i enkeltsamfunn. I tillegg til dette er mange kystområder langs hele norskekysten båndlagt eller foreslått båndlagt gjennom ulike vernebestemmelser.

Svar:

Som regel forbindes begrepet konsekvensutredninger med bestemmelsene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven kap. VII-a, som har klare regler for når konsekvensutredninger skal brukes, ref. spørsmål nr. 397. Det er imidlertid ikke bare plan- og bygningsloven som har regler for utredning av konsekvenser. Ifølge Utredningsinstruksen for statlige forvaltningsorgan skal hver sak "inneholde en konsekvensutredning som skal bestå av analyse, og vurdering av antatte vesentlige konsekvenser av den beslutning som foreslås truffet. Konsekvensutredningene skal omfatte konsekvensene for statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning og for private, herunder næringsvirksomhet og enkeltpersoner".

I henhold til gjeldende saksbehandlingsregler etter naturvernloven blir konsekvensene av vern belyst og vurdert for det enkelte område, uansett verneområdets størrelse. For større verneområder gjelder i tillegg kravene om konsekvensutredninger etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven. De arealgrensene som utløser krav om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven, gjelder for det enkelte verneområde, og ikke f.eks. for en nasjonal verneplan samlet.

I fjor vår nedsatte Miljøverndepartementet i samarbeid med Fiskeridepartementet og Olje- og energidepartementet et rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget har i mandat å gi en tilråding til områder som bør inngå i en nasjonal marin verneplan. Utvalget forventes å legge frem sin tilråding til marin verneplan i løpet av høsten 2002. Tilrådingen skal omfatte verneformål, verneform og lovverk, geografisk avgrensning og verneforskrifter for det enkelte område. Med utgangspunkt i utvalgets tilråding skal myndighetene deretter utarbeide et verneplanforslag som skal sendes på offentlig høring sammen med tilhørende konsekvensutredninger og -vurderinger.

Jeg kan derfor ikke på nåværende tidspunkt verken si noe om omfanget av en endelig marin verneplan eller hvilke lovverk som vil bli brukt. For områder hvor det planlegges å bruke naturvernloven vil konsekvensutredninger i henhold til bestemmelsene i plan- og bygningsloven bli gjennomført der områdets størrelse tilsier dette, jf. ovennevnte. Konsekvensvurderinger knyttet til områder som skal beskyttes ved bruk av bestemmelser i annet lovverk må avklares på et senere tidspunkt med utgangspunkt i bestemmelsene i Utredningsinstruksen.

Ordningen med nasjonale laksefjorder og laksevassdrag faller ikke inn under kravene om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven. Konsekvensene av tiltak knyttet til denne ordningen er på vanlig måte vurdert i henhold til bestemmelsene i Utredningsinstruksen. Økonomiske, administrative, distriktsmessige og andre konsekvenser av ordningen vil på vanlig måte fremgå av det forslaget til nasjonale laksevassdrag og laksefjorder som Regjeringen vil legge fram for Stortinget i juni 2002.

Kystverneplanen for Nordland er til sluttbehandling i Regjeringen. Planen omfatter bl.a. tre områder som inngår i "Nasjonalparkplanen", jf. St.meld. nr. 62 for 1991-1992 *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge*. På bakgrunn av kommunal- og miljøvernkomiteens behandling av nasjonalparkmeldingen, jf. Innst. S. nr. 124 for 1992- 1993, er det for disse tre områdene gjennomført konsekvensutredninger.

Både kystverneplanene, etablering av nasjonale laksefjorder, og en marin verneplan vil ha konsekvenser for arealbruken langs kysten. Det vil imidlertid bli lagt stor vekt på å få til gode avveininger mellom bruk og vern, slik at både hensynet til den marine verdiskapningen og hensynet til naturverdiene blir ivaretatt.

Jeg mener at vi med ovennevnte har lagt til rette for de nødvendige utredningene for å kunne sikre gode avgjørelser som tar tilstrekkelig hensyn til miljøet, naturressursene, de marine næringer og berørte kystsamfunn.

Spørsmål nr. 398

Innlevert 23. mai 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 31. mai 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Tal frå Helsedepartementet syner store forskjellar i løyvingar pr. innbyggjar i dei ulike helseforetaka. Helse Øst 6 663 kr pr. innbyggjar, medan Helse Vest berre får 5 139 kr pr. innbyggjar.

Kva er grunngevinga for forskjellane i løyvingar, og vil statsråden auke løyvingane til Helse Vest?»

Svar:

Grunngevinga for fordelinga av løyvingane i 2002 var å føre vidare fylkeskommunane sitt faktiske forbruk innanfor spesialisthelsetenesta, utan å gjere store økonomiske endringar fyrste året i reforma. Dette gjeld for alle regionane i 2002. Ved handsaminga av statsbudsjettet for 2002 slutta Stortinget seg til dette prinsippet for deling av løyvingar mellom helseregionane slik det vart gjort greie for i budsjettframlegget til Stoltenberg-regjeringa og i tilleggsnummeret frå Bondevik-regjeringa.

Kor stor del av folkemengda som høyrer heime i ein region er ikkje eit tilstrekkeleg kriterium for å samanlikne utgiftsbehovet mellom regionar. I tidlegare løyvingar til fylkeskommunane blei det òg lagt inn andre kriterium som spreiding i alder, skilnader i storleik, avstand, helsetilstand osv. for å fange opp geografiske skilnader i behov for løyvingar. Helse Vest RHF har eit relativt sett lågare utgiftsbehov målt med disse kriteria enn når ein ser på storleiken til folkemengda åleine. I tillegg låg det i tidlegare løyvingar òg eit særskilt tilskott til dei tre nordlegaste fylka, noe som også gjer sitt til at deling av løyvingar ikkje samsvarer med storleiken til befolkninga.

Eg har no sett i verk ein full gjennomgang av heile finansieringssystemet. Regjeringa har sett ned eit eige utval som skal sjå på finansieringa av dei regionale helseforetaka. Dette utvalet, som er leia av professor Terje P. Hagen, skal leggje fram si innstilling ved utgangen av dette året med sikte på at avgjerd og oppfølging av utvalet sitt arbeid kan leggjast til grunn også for fordelinga av løyvingane til dei regionale helseforetaka frå 2004.

Eg tek òg sikte på å vurdere utjamnande åtgjerder i høve til mogelege uheldige verknader av fordelinga av løyvingane i arbeidet med budsjettet for 2003.

Spørsmål nr. 399

Innlevert 23. mai 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 29. mai 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at det nå raskest mulig kan bli skapt ro rundt denne saken, og at prosessen minst mulig skaper unødige påkjenninger for de etterlatte?»

Begrunnelse:

Åsta-ulykken berører mange mennesker. Flere av de etterlatte har gitt uttrykk for at etteroppjøret i forbindelse med erstatninger og gransking har vært svært tilfredsstillende. Noen av de etterlatte har reagert sterkt på statens argumentasjon i den gjenværende rettskonflikt. Dette har skapt ny uro, ubehag og bidratt til

frykt for å "gjenoppleve" det hele igjen. Ved oppgjøret etter en slik dramatisk og dypt tragisk ulykke må de pårørendes interesser settes i høysetet.

Svar:

Jeg gjør oppmerksom på at det er NSB BAs forsikringselskap Vesta Forsikring AS som har gått til sak mot staten v/Samferdselsdepartementet for å få dekket sine erstatningsutbetalinger etter Åsta-ulykken.

Jeg er enig i at det er ønskelig å skape ro rundt denne saken. Staten har ingen interesse i å fokusere eller prosedere denne saken i pressen, men behandler stevningen fra Vesta på vanlig måte. Regjeringsadvokaten opptrer på vegne av Samferdselsdepartementet i saken. Det pågår også forhandlinger med Vesta om en minnelig ordning.

Utover dette finner jeg det ikke riktig å kommentere den pågående sak.

Spørsmål nr. 400

Innlevert 23. mai 2002 av stortingsrepresentant **Britt Hildeng**

Besvart 31. mai 2002 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«Stiftelsen Ski- og sommerfestivalen er i pengeknipe for å kunne arrangere sin sommerfestival med idrettsleker for personer med psykiske lidelser.

Kan statsråden sørge for at de får positivt svar på sin søknad raskt, slik at årets sommerleker kan realiseres på Hove leir ved Arendal som planlagt?»

Begrunnelse:

Stiftelsen har sendt søknad om aktivitetsstøtte for et treårsprosjekt med evaluering allerede høsten 2001. De har ikke fått svar. Søknaden til Kulturdepartementet er innvilget, men med halvparten av tidligere støtte. Dette har ført til problemer for realisering av sommerarrangementet. Stiftelsen ønsker å fortsette med bred frivillig innsats, men ser ikke mulighet til å gjennomføre disse arrangementene uten positiv respons om videreføringsmuligheter også fra Helsedepartementet. Det er stor oppslutning om begge festivalene, og det samles om lag 500 deltakere og ledsagere til hver festival to ganger i året. Stiftelsen har erfaring og kapasitet til å fortsette med masse aktiv, frivillig innsats, men den er avhengig av å ha noe statlig finansiering i bunn, ellers vil det bli for krevende å holde aktiviteten i gang. Stiftelsen har 18 års erfaring med slike tiltak og understreker at de er avhengig av forutberegnlighet med hensyn til aktivitetsnivå.

Fysisk fostring er særskilt viktig for mennesker med psykiske lidelser. Denne type arrangement inspirerer til trening gjennom hele året, for å ha festivalen som målepunkt.

Tiltakene er til glede for mennesker med psykiske lidelser i og utenfor institusjon, ledsagere og de som deltar som frivillige, bl.a. elever fra Idrettsgymnasiet på Geilo. Vinterfestivalen arrangeres på Geilo.

Svar:

Kultur- og fritidstiltak til mennesker med psykiske lidelser

Gjennom Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006 er følgende to av fire hovedmål for psykisk helsearbeid i kommunene rettet mot voksne:

- økt mulighet for deltakelse i meningsfylte aktiviteter; som skole, arbeid, dagsenter eller lignende
- bedre muligheter til å kunne delta i en sosial sammenheng og med det bryte sosial isolasjon.

Styrking av kultur- og fritidstiltak er sentrale virkemidler for å oppnå dette og for å bidra til å fremme den enkeltes ressurser. Departementet har derfor forutsatt at det øremerkede driftstilskuddet til kommunene blant annet nyttes til denne typen tiltak. Dette er i tråd med Opptrappingsplanens mål om mest mulig desentraliserte tilbud, slik at ressursene muliggjør at mennesker med psykiske lidelser kan leve en mest mulig normal tilværelse med livskvalitet i hverdagen. Det er også gitt føringer om at denne typen tiltak bør skje i samarbeid med kulturorganisasjoner, menigheter, frivillige organisasjoner og lignende. For øvrig styrer ikke departementet hvilke konkrete kultur- og fritidstiltak kommunene bør satse på. Utviklingen av dette bør snarere skje i tett samarbeid med brukerne selv.

I brevet av 22. mai med spørsmål om midler til ovenfor nevnte prosjekt, vises det til at festivalen får midler fra Kulturdepartementet. Opptrappingsplanen for psykisk helse har ikke som formål å dekke alle aktiviteter som angår mennesker med psykiske lidelser. Det er svært viktig at de ordinære instanser for befolkningen også inkluderer tiltak for mennesker med psykiske lidelser.

Reformen i statlig helseforvaltning - delegering og overføring av midler til Sosial- og helsedirektoratet

Fra og med 1. januar 2002 har Sosial- og helsedirektoratet fått som forvaltningsoppgave å gjennomføre og

iverksette vedtatt helse- og sosialpolitikk. Dette innebærer at midler til å gjennomføre virksomheter på statlige satsingsområder, så som Opptrappingsplan for psykisk helse, i hovedsak er delegert til Sosial- og helsedirektoratet. Både tildeling og oppfølging av øremerkede tilskudd til kommunene over Opptrappingsplanen og statlige midler til prosjekter og utviklingsarbeid knyttet til målsettinger for Opptrappingsplanen, er overført til Sosial- og helsedirektoratet. Søknader om prosjektmidler knyttet til Opptrappingsplanen blir derfor automatisk overført dit fra departementet for vurdering og videre behandling. Dette gjelder også søknaden om prosjektmidler til Ski- og sommerfestivalen.

Konklusjon

Jeg ser kultur- og fritidstiltak som svært viktig for alle - ikke minst mennesker med psykiske lidelser. Når det gjelder vurderingen av konkrete prosjektsøknader knyttet til denne typen tiltak, ser jeg det imidlertid som riktig å opprettholde direktoratets rolle her, slik at helhetsvurderinger knyttet til formål og bruk av midler samles. Jeg ser det ikke som riktig ut i fra disse betingelsene å påvirke en eventuell saksbehandling av prosjektsøknad fra Stiftelsen Ski- og sommerfestivalen i Sosial- og helsedirektoratet.

Spørsmål nr. 401

Innlevert 23. mai 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 30. mai 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Redningsvestar som vert brukt på norske passasjerferjer og hurtigbåtar er ikkje lenger godkjende av EU. I Noreg har det frå fagleg hald òg kome fram alvorlege innvendingar mot desse vestane. Ein annan type norskproduserte redningsvestar har EU-godkjenning, men rederia som ynskjer å bruka denne har så langt fått avslag frå Sjøfartsdirektoratet. Saka skaper uro rundt tryggleiken til sjøs.

Vil statsråden ta initiativ for å endra på dette?»

Grunngjeving:

Går fram av spørsmålet.

Svar:

Oppfølginga av "Sleipner"-ulykka har mellom anna ført til at Noreg i dag har verdas strengaste krav til redningsvestar på passasjerskip. I tillegg til oppfylling av internasjonale minstekrav, skal redningsvestar etter norske krav gi skydd mot nedkjøling, være enkel å iføre seg også i mørke og sitte godt fast mot kroppen. Det er derfor ikkje tilstrekkeleg berre med EU-godkjenning for redningsvestar på norske passasjerskip.

Det er i dag to alternativ som er godkjende av Sjøfartsdirektoratet; redningsvesten "Regatta Thermo Cruise" og passasjerdrakta "Helly Hansen P2000" i kombinasjon med redningsvest av typen "T-vesten" eller "Seamaster". Utover dette er Sjøfartsdirektoratet kontakta av fire produsentar som har produkt på forskjellige utviklingsstadier, utan å ha mottatt søknad om godkjenning frå nokon av desse.

Redningsvesten "Regatta Thermo Cruise" er "rattmerka" av Det Norske Veritas, som er utpeikt av NHD som teknisk kontrollorgan (TOK) etter Skipsutstyrsdirektivet 96/98/EØF.

EU-kommisjonen har vist til skipsutstyrsdirektivet og bedt om at norsk typegodkjenning av redningsvesten "Regatta Thermo Cruise" blir trekt. Ein redningsvest er et kompromiss mellom mange behov, kor uklare testprosedyrar utfylles av erfaring og skjønn. Sjøfartsdirektoratet trur årsaka til EUs oppfølging er at praksis ved testing av redningsvestar framleis er forskjellig mellom flaggstatar. Noreg har derfor saman med USA og Storbritannia tatt initiativ i IMO (International Maritime Organization) for å forbetre krav og testmetodar for personleg verneutstyr.

Sjøfartsdirektoratet held fast at "Regatta Thermo Cruise" er den beste redningsvesten som finnes på marknaden i dag.

NHD arbeider nå med å avklare det nærare innhald og konsekvensar av Kommisjonens brev. Frå norsk side vil vi be om tilgang til det materiale som Kommisjonens vedtak er bygd på. I samråd med Sjø-

fartsdirektoratet vil NHD vurdere den nærare oppfølginga av saka.

Spørsmål nr. 402

Innlevert 24. mai 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 28. mai 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Fiskeryrket er forbundet med stor risiko for liv og helse. I denne sammenheng er Sikkerhetsopplæringen for fiskere meget viktig som forebyggende tiltak. Befragningsavtalen med sikkerhetsopplæringens kursfartøy går ut 31. desember 2002, og ny avtale er fortsatt ikke inngått.

Hva vil statsråden gjøre for at avtalen snarest kan inngås, slik at denne viktige sikkerhetsopplæringen for fiskere kan videreføres?»

Begrunnelse:

Fiskeryrket har alltid vært forbundet med stor risiko for liv og helse sammenlignet med andre yrker. Derfor må risikoreduerende tiltak ha høy prioritet.

Sikkerhetsopplæringen for fiskere har i denne sammenheng hatt stor forebyggende virkning, noe som kan dokumenteres ved at antallet ulykker har gått betydelig ned etter at denne opplæringen har fått innpass hos fiskerne.

Sikkerhetskurset er som kjent lovpålagt for yrkesfiskere, og i 2001 gjennomgikk ca. 1 600 fiskere denne opplæringen.

Usikkerheten om fremtiden for Sikkerhetsopplæringen for fiskere er nå stor fordi befragningsavtalen med kursfartøyet går ut 31. desember 2002.

Til tross for at ny avtale var klar i januar i år, er denne enda ikke undertegnet. Dette skyldes, etter det jeg har fått opplyst, manglende respons fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

Ut fra de opplysninger jeg har fått, haster det nå med å få inngått en ny avtale dersom Sikkerhetsopplæringen for fiskere skal kunne videreføres etter 31. desember 2002.

Kursfartøyet er landsomfattende, og det er viktig at en slik opplæring kan foregå på en realistisk måte ombord på fartøy.

Svar:

Som representanten Arnesen opplyser, ønsker Sikkerhetsopplæringen for fiskere å inngå ny avtale med Rederiet Kongsøy for å befrakte M/S "Kongsnes" fra og med 1. januar 2003. Den nåværende befragningskontrakten utløper 31. desember 2002. Saken er et budsjettspørsmål for 2003. Nærmere omtale av saken må derfor avvete behandlingen av statsbudsjettet 2003.

Spørsmål nr. 403

Innlevert 24. mai 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 5. juni 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Muligheten for en ny krig mellom India og Pakistan over Kashmir er reell. Spenningen i område har økt i de seneste dager. Uttalelser fra den indiske statsminister er svært bekymringsfulle. Begge land besitter atomvåpen og har uttalt vilje til å bruke dem. Krisen truer sikkerheten i regionen og bør således lede til at FNs sikkerhetsråd drøfter saken.

Vil utenriksministeren bidra til å bringe saken opp i FNs sikkerhetsråd?»

Svar:

Jeg er dypt bekymret over den spente situasjonen mellom India og Pakistan og jeg er enig i at faren for en ny krig mellom de to land er reell. Det faktum at begge land besitter atomvåpen og har uttrykt vilje til å bruke dem dersom omstendighetene skulle tilsi det, gir ytterligere grunn til uro.

Regjeringen har uttrykt sin bekymring overfor begge parter i flere sammenhenger. Det er viktig at det internasjonale samfunnet opprettholder et sterkt press på partene for at disse tar de nødvendige skritt for å redusere konfliktnivået og gjenopprette den politiske dialogen.

Det er nær kontakt mellom FNs generalsekretær og Sikkerhetsrådets medlemsland om saken. Generalsekretæren er i regelmessig kontakt med begge lands ledere og har oppfordret dem til å vise moderasjon og engasjere seg i en målbevisst diplomatisk innsats. Flere av Sikkerhetsrådets faste medlemmer samt EU utøver et aktivt og stille diplomati. Alle har oppfordret Pakistan til å gjennomføre konkrete tiltak for å hindre infiltrasjon over grensen til indisk-kontrollert del av Kashmir, for å avverge indiske gjengjeldelsesaksjoner. For øvrig er det å håpe at den regionale sikkerhetskonferansen i Kasakhstan vil bidra til å gjenopprette dialogen mellom partene og å redusere krigsfaren.

Det er bred enighet blant Sikkerhetsrådets medlemsland og FNs generalsekretær om at det er de pågående internasjonale initiativ som har størst utsikt til å føre frem, og at det i øyeblikket ikke vil tjene saken å bringe den opp i Sikkerhetsrådet. Dette er også min vurdering. Samtidig er det åpenbart at spørsmålet må vurderes fortløpende i lys av utviklingen.

I mellomtiden vil en fra norsk side fortsette å gi full støtte til generalsekretær Kofi Annan og andre sentrale aktørers bestrebelser på å redusere konfliktnivået.

Spørsmål nr. 404

Innlevert 24. mai 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 5. juni 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Statsråd Victor Norman svarte Karin Andersen i spørretimen 8. mai 2002 at første og til dels andre generasjoner kvinner som for fullt kom ut i arbeidslivet stilte med et alvorlig handikap fordi de var henvist til et dårlig betalt arbeidsmarked. Han omtaler videre kvinner i arbeidslivet som svake grupper.

Mener statsråden at kvinner med flere års utdanning er svake grupper og at de må søke seg til andre yrker for å oppnå likelønnsutvikling og verdsetting av de viktige samfunnsjobbene de gjør?»

Begrunnelse:

I forbindelse med debatten om modernisering, effektivisering og forenkling av offentlig sektor 31. januar 2002, ble det fattet et vedtak om at "Stortinget ber Regjeringen sikre offentlig sektors evne til å rekruttere og beholde arbeidskraft gjennom likelønn for kvinner og menn og en offensiv lønns- og arbeidsgiverpolitikk". I Aftenposten den 18. mai refereres en rapport fra Arbeidstilsynet som viste utstrakt bruk av overtid blant sykepleiere ved Akershus Universitetssykehus, opptil 70 timer pr. uke. Dette skjer ved flere sykehus, og er også et stort problem i de fleste kommuner. Victor Norman svarte også Karin Andersen den 8. mai 2002 at tiltak for å få større lønnslikhet mellom kvinner og menn er å sørge for at de kvinner som kommer ut i arbeidsmarkedet nå skal ha like gode valgmuligheter, og at de like lett skal kunne få de stillingene de ønsker seg som tilfellet er for menn. Det må være en total misforståelse fra statsrådets side hvis han tror at f.eks. sykepleiere og andre grupper som kjemper for likelønn og bedre arbeidsvilkår ønsker seg andre yrker. De har lang utdanning og ivaretar viktige samfunnsoppgaver som Regjeringen ikke har signalisert at de skal fjerne. Det de ber om er respekt og verdsetting av den jobben de gjør og en bedre lønns- og arbeidsgiverpolitikk og det har Stortinget vedtatt 31. januar 2002 at Regjeringen skal sikre.

Svar:

Jeg vil først si at jeg mener spørteren fortolker mitt svar i spørretimen på en måte som jeg ikke kjenner meg helt igjen i. Dermed blir også premisset for dette spørsmålet noe skjevt. Jeg deler representanten May Hansens syn på at de typiske kvinneyrkene har en viktig samfunnsfunksjon. Det er en viktig målsetting for den offentlige lønns- og personalpolitikken å sikre tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft til disse yrkene. Jeg

redegjorde for en del statlige virkemidler i spørretimen den 8. mai 2002.

Jeg vil presisere følgende fakta når det gjelder kvinners yrkesdeltakelse og lønnsforhold: Da kvinner økte sin yrkesdeltakelse på 1970- og begynnelsen av 1980-tallet skjedde dette i stor grad gjennom deltidsarbeid i typiske lavlønnsyrker i service-, helse- og omsorgssektoren. Dette må sees i sammenheng med at det gjennomsnittlige utdanningsnivået blant kvinnene den gang var betraktelig lavere enn blant menn. Som et ledd i økt verdsetting av kvinnedominerte yrker ble mange helsefagutdanninger på begynnelsen av 1980-tallet oppgradert til høyskoleutdanninger. Dette har bidratt til forbedret avlønning i disse yrkene. For eksempel hadde offentlige godkjente sykepleiere 10 pst. lavere lønn enn industriarbeidere i 1985, mens de lå 5 pst. over i 1996.

Kvinner har forstått at god utdanning gir lønnsmessig uttelling i arbeidsmarkedet. De fleste av våre høyskoler og universiteter har nå en overvekt av kvinnelige studenter. Kvinner som har tatt en slik utdanning, stiller i utgangspunktet på lik linje med menn i konkurranse om jobbene.

I en markedsøkonomi må vi påregne lønnsmessig ulikhet mellom ulike typer jobber. Det er en målsetting at denne ulikheten ikke skal være kjønnsbasert. Lovgivningen er styrket for å hindre diskriminering i arbeidslivet. Likestillingsloven § 5 om "lik lønn for arbeid av lik verdi" er endret ved å presisere sammenligning på tvers av yrkesgrenser innad i samme virksomhet. Det er også innført en regel om aktivitetsplikt for likestilling i arbeidslivet. Her har både arbeidsgivere og fagforeningene et ansvar. Dette innebærer blant annet at "arbeidsgiver skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor sin virksomhet". Det er i tillegg vedtatt et krav til rapportering om likestilling i bedriftenes årsberetninger både om den faktiske tilstand og tiltak. Dette vil samlet sett bidra til en mer profesjonell personal- og lønnspolitikk på den enkelte arbeidsplass.

På 1990-tallet har lønnsutviklingen i offentlig sektor vært svakere enn i privat sektor. Dette har spesielt ført til at personer med universitets- og høyskoleutdanning i offentlig sektor har sakkert akterut sammenlignet med grupper med tilsvarende lengde på utdanningen i privat sektor. Dette har rammet mange kvinner, fordi de i større grad er ansatt i offentlig sektor. For 1990-tallet sett under ett har det samtidig vært en lønnsutjevning mellom kvinner og menn både innad i kommunesektoren og i staten. For personer i samme stilling i offentlig sektor er lønnsforskjellen mellom kvinner og menn forsvunnet.

For statlig sektor er det tatt mange initiativ for å sikre lønnsmessig likebehandling mellom kvinner og menn. Det er for staten sterke krav til lokal oppfølging av det sentrale avtaleverket på likestillings- og likelønnsområdet. Det er både krav til handlingsplaner for likestilling på lokalt nivå og tiltak for å synliggjøre lønnsforskjellene mellom kvinner og menn. I tillegg har det i flere år vært sentrale føringer om at kvinner skal ha en større andel av lønnsporten enn en pro rata fordeling tilsier både i sentrale og lokale lønnsoppgjør. Både ved prioritering av høyskolegrupper, kvinneprofil og lavlønn har kvinner som gruppe innad i staten hatt en relativt god lønnsutvikling. I årets lønnsoppgjør har høyskolegruppene fått store lønnsstillegg også i kommunesektoren.

Representanten er opptatt av at jeg som statsråd skal ha synspunkter på det konkrete lønnsnivået til bestemte yrkesgrupper hvor det arbeider mange kvinner. Det finner jeg unaturlig. Lønn bestemmes ved forhandlinger mellom organisasjonene i arbeidslivet. Som ansvarlig statsråd for statens lønnspolitikk har jeg synspunkter på lønnsutviklingen og lønnsstrukturen i staten. Dette gjenspeiler seg i den tariffavtalen vi nylig har inngått med arbeidstakerorganisasjonene i staten.

Spørsmål nr. 405

Innlevert 27. mai 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 31. mai 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil helseministeren foreta seg for at særlig eldre og pleietrengende ikke unødig rammes av de åpenbart nødvendige reglene om begrensning på steder hvor det kan røykes tobakk?»

Begrunnelse:

Prisverdig nok iverksettes stadig nye regler om begrensning av tobakksrøyking. For å få til en forståelse og aksept av slike regler er det likevel viktig å forhindre de mest urimelige utslag. Ved et eldresenter på

Østerås i Bærum ble det i oktober i fjor innført totalt røykeforbud, hvilket innebar at mange eldre brukere ble henvist til å stå ute. Røykerommet ble omgjort til Internett-café. Flere av de eldre ønsker seg et regelverk som hensyntar eldre og syke, slik at de kan ta del i det offentliges tilbud samtidig som de kan unne seg selv å røyke.

Svar:

Hovedregelen etter tobakksskadeloven § 6 er at lufta skal være røykfri i lokaler og transportmidler hvor allmennheten har adgang. Dette innebærer at det skal være røykfri luft på eldrecenter og fellesarealer på ulike institusjoner som for eksempel alders- og sykehjem. Bestemmelsen regulerer imidlertid ikke beboelsesrom på institusjoner, men institusjonen plikter å gi de som ønsker det tilbud om røykfrie rom.

Dersom det innen et område er flere lokaler som har samme formål, kan røyking tillates i inntil halvparten av disse. Det er derfor ikke i strid med tobakksskadeloven dersom for eksempel et eldrecenter ønsker å ha tilbud til røykere i form av røykerom. Det er imidlertid opp til den enkelte eier eller den som disponerer lokalene i eierens sted om det skal innføres strengere krav til røykfri luft enn det som fremgår av bestemmelsene i tobakksskadeloven.

Spørsmål nr. 406

Innlevert 27. mai 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 3. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Antall iverksatte dommer på samfunnsstraff har gått ned. Betydningen av samfunnsstraff, både i forhold til rehabilitering av lovbrutere og også med henblikk på soningskøene, kan være betydelig.

Hva vil justisministeren foreta seg for at man i fremtiden kan få en utvidet bruk av samfunnsstraff, særlig overfor yngre lovbrutere?»

Svar:

I likhet med representanten Storberget har jeg merket meg nedgangen i antall iverksatte dommer på samfunnsstraff og jeg er enig i at reaksjonsformen samfunnsstraff er viktig både av hensyn til rehabiliteringen og for å korte ned soningskøene. Det er imidlertid grunn til å understreke at straffegjennomføringsloven, som inneholder bestemmelser om samfunnsstraff, trådte i kraft 1. mars i år. Anvendelsesområdet for samfunnsstraff er ikke det samme som den tidligere straffen samfunnsstraff, som nå er opphevet. Jeg vil derfor se utviklingen over noe lengre tid, for å få et bedre grunnlag for å vurdere hva som eventuelt må gjøres.

Som nevnt i mitt svar til representanten Storberget i Stortingets spørretime 15. mai i år, foregår det en utstrakt informasjonsvirksomhet fra kriminalomsorgens side for at samfunnsstraff skal tas mer i bruk. Gjennom denne informasjonsvirksomheten blir både domstolene og andre ledd i straffesakskjeden gjort kjent med samfunnsstraffen og dens innhold, og forholdene er lagt til rette for at samfunnsstraff skal brukes.

Jeg har forelagt representantens spørsmål for Riksadvokaten, som også har registrert at antall iverksatte dommer på samfunnsstraff har gått ned. Han ser imidlertid behov for å studere og analysere denne utviklingen nærmere. Dette bør skje i samarbeid mellom påtalemyndigheten og Justisdepartementet. Riksadvokaten vil utgi et rundskriv til påtalemyndigheten om straffereaksjoner, der flere sider av straffegjennomføringsloven skal behandles. Han tar også sikte på å følge opp forslagene i lovproposisjonen, blant annet med hensyn til bruk av samfunnsstraff.

Jeg vil følge utviklingen nøye og holde kontakt med Riksadvokaten slik at vi sammen sikrer at bruken av samfunnsstraff som reaksjon gjennomføres i tråd med intensjonene. Både påtalemyndigheten og domstolene bør være bevisste på denne reaksjonsformen, særlig når det kan være en aktuell reaksjonsform overfor unge lovbrutere.

Spørsmål nr. 407

Innlevert 27. mai 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga
Besvart 4. juni 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Pressetalsmannen i FO gir i Nettavisen 27 ds. uttrykk for at det er uavklart hvilken behandling som skal gis krigsfanger som eventuelt blir tatt av norske soldater i Afghanistan og at dette er et politisk spørsmål.

Hvordan står dette i forhold til statsrådets tidligere forsikringer om at avtaleverk hindrer norske soldater i å begå brudd på konvensjoner Norge er tilsluttet, og hvilken opplæring har soldatene i de deler av folkeretten der Norge og USA har påtatt seg ulike forpliktelser?»

Begrunnelse:

I svar på skriftlig spørsmål nr. 326 sier forsvarsministeren følgende:

"Norge har overfor USA skriftlig satt som vilkår for deltakelsen i operasjon *Enduring Freedom* at de norske soldatene er under norsk jurisdiksjon og ikke kan settes til oppdrag som innebærer brudd på norsk lov eller norske folkerettslige forpliktelser."

I Nettavisen 27 ds. utelukker ikke presstalsmann Grandhagen i FO at norske soldater kan ta krigsfanger. Han bekrefter snarere at dersom krigsfanger blir tatt, vil disse måtte overlates til amerikanerne. Han gir uttrykk for at den praktiske håndteringen av en slik situasjon vil være et politisk spørsmål.

I intervjuet bekrefter Grandhagen videre at det ikke finnes avtaleverk som definerer hvordan krigsfanger skal behandles. "Dette er ikke den type ting man inngår avtaler om," sier Grandhagen. Dette til tross for at USA som kjent praktiserer dødsstraff.

Det er foruroligende at det ikke finnes klare avtaler for hvordan man skal håndtere situasjoner hvor det faktisk at Norge og USA har ulike folkerettslige forpliktelser kan ha betydning. Dette kan sette norske soldater i en vanskelig situasjon.

Når avtaleverket er tynt, settes det ytterligere krav til den enkelte soldats evne til å håndtere akutte situasjoner. Derfor ønsker jeg å vite hvilken folkerettslig opplæring de norske soldatene i Afghanistan har, og hvorvidt de har eksplisitt opplæring i de deler av folkeretten der Norge og USA har påtatt seg ulike forpliktelser.

Svar:

La meg først understreke at spørsmålet omhandler en hypotetisk situasjon. De norske spesialstyrkene vil snart bli trukket hjem. Jeg har gjennomgående fremholdt at faktisk har vært at det er svært lite sannsynlig at norske styrker vil komme i en situasjon hvor de må anholde personer, og enda mindre sannsynlig at de vil måtte anholde personer som amerikanerne vil kreve tilbakeholdt i sin varetekt. Ingen av delene har skjedd hittil.

Jeg har også ved flere anledninger, blant annet i spørretimen 8. mai 2002, fremholdt at Norge overfor USA har skriftlig satt som vilkår for deltakelsen i operasjon *Enduring Freedom* at de norske soldatene er under norsk jurisdiksjon og ikke kan settes til oppdrag som innebærer brudd på norsk lov eller norske folkerettslige forpliktelser. Soldatene er altså stillet under kommando på spesielle vilkår som er akseptert fra amerikansk side. Ytterligere begrensninger for hvilke oppdrag styrkene kan settes til, er meddelt i forbindelse med meldingene om kommandooverføring for de relevante styrkeenheter. Oppdrag som går ut over begrensningene skal sendes hjem for godkjenning av norske myndigheter i hvert enkelt tilfelle. Dette, sammenholdt med hvorledes de norske styrkene har operert, har gjort meg trygg på at styrkene ikke ville komme i konflikt med norsk lov eller norske internasjonale forpliktelser.

Som kjent er det ikke er inngått formelle avtaler mellom Norge og USA som regulerer deltakelsen i operasjonen. Jeg har tidligere understreket at de felles *Rules of Engagement* som styrkene opererer under, er gjennomgått og akseptert av norske myndigheter for å forsikre oss om at maktanvendelsesreglene er i samsvar med norsk rett og norske internasjonale forpliktelser.

Nå kan det imidlertid konstrueres mange hypotetiske scenarier for norske styrkers involvering i stridigheter. Jeg vil i en slik sammenheng fremholde følgende:

- Et sentralt formål med operasjon *Enduring Freedom* er å bekjempe og eventuelt pågripe personer i terrornettverket som sto bak massedrapene 11. september. Ved at Norge er blant de land som yter militær støtte til operasjonen i Afghanistan, bidrar vi til

at dette formålet blir oppfylt. Dette representerer verken et brudd på norsk utleveringslov eller norske folkerettslige forpliktelser.

- Norske styrker er verken oppsatt eller utrustet til å ta hånd om fanger. Fordi våre styrker ikke kan utøve nødvendig kontroll over slike personer vil de måtte overlates til amerikanske styrker. Vi er i samme situasjon som en rekke andre koalisjonspartnere som opererer i Afghanistan.
- Norske soldater forholder seg til norske regler og handler i samsvar med nasjonal opplæring og trening innen krigens folkerett. Både Norge og USA er part i 3. Genèvekonvensjon. Selv om USA ikke er part til tilleggsprotokollene til Genèvekonvensjonene, vil de likevel være bundet av mange av reglene: Tilleggsprotokollene inneholder en rekke grunnleggende humanitærrettslige prinsipper hvorav mange må anses som sedvanerettslige regler som alle stater er bundet av.
- Dersom norske myndigheter ikke blir tilstrekkelig forsikret om at behandlingen av fanger skjer på den måten Norge anser dem berettiget til, vil dette måtte tas opp i kontakt mellom myndighetene i Norge og USA. Dette vil måtte skje i det konkrete tilfelle.

De norske soldatene har solid opplæring i internasjonal humanitær rett, herunder om norske internasjonale forpliktelser som måtte skille seg ad fra amerikanske. Dette gjelder for eksempel opplæring om forbudet mot bruk av antipersonellminer.

Alle soldater i det norske Forsvaret får grunnleggende opplæring og trening i internasjonal humanitær rett, både som separat utdanning og ved at folkerettsfaget inngår som elementer i en rekke andre militære fag. For eksempel inngår krigsfangetjeneste som en integrert del av øvelser for mannskap og befall.

I tillegg får alle som skal delta i internasjonale operasjoner misjonsspesifikk utdanning i krigens folkerett og tilstøtende emner, herunder grundig opplæring i engasjementsreglene for misjonen. Offiserer gis tilleggsutdanning.

I sin praktiske og teoretiske utdanning samarbeider Forsvaret med eksterne aktører. Blant annet er Norges Røde Kors fast bidragsyter på instruktørsiden.

Spørsmål nr. 408

Innlevert 28. mai 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det er foreslått flere alternativer for etablering av ny containerhavn i Oslofjorden. Et av forslagene er Snekkestad/Mulvika i Holmestrand og Re kommune og Kommersøya i Sande kommune. Etablering av en containerhavn til disse områdene vil legge beslag på verdifulle arealer i kystsonen, som i dag blir benyttet av allmennheten til friluftsmål.

Kan statsråden nå skriftlig si klart i fra at han ikke vil bruke disse områdene til containerhavn?»

Svar:

Oslo kommune har vedtatt at deler av havnevirksomheten i Oslo skal fases ut, også kjent som "Fjordbyvedtaket". I forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 46 for 1999-2000 Nasjonal transportplan 2002-2011 ble Fiskeridepartementet bl.a. bedt om å bidra til realiseringen av et interregionalt havneselskap i Oslofjordområdet. Dette er et arbeid som jeg personlig har engasjert meg i.

Med det betydelige bakgrunns materialet som blant annet foreligger fra NOU 1999:24 Havnestrukturen i Oslofjordregionen, har embetsverket i Fiskeridepartementet utarbeidet en forstudie om alternative havneløsninger for Oslofjordregionen. Denne tar utgangspunkt i bl.a. Stortingets uttalelser om at Oslo kommunes "Fjordbyvedtak" skal legges til grunn for den langsiktige havneutviklingen i Oslofjorden, jf. Innst. S. nr. 119 for 2000-2001 fra samferdselskomiteen.

Under arbeidet med forstudien ble det avholdt informasjons- og diskusjonsmøter med fylkeskommunene rundt Oslofjorden, herunder sekretariatet for Østlandssamarbeidet, Oslo kommune, Drammen havneråd, Drammen Havnevesen, Borg Havnevesen, Moss Havnevesen, Larvik Havnevesen, Drammen kommune, Lier kommune og Dampskibsexpeditørernes Forening.

Havnesituasjonen i Oslofjorden representerer store utfordringer både nasjonalt og regionalt. For å styrke

næringslivets konkurranseevne, tilfredsstillende transportbehovet og oppfylle overordnede transport- og miljøpolitiske mål, er det nødvendig å utvikle et fremtidsrettet og forutsigbart havnetilbud for Oslofjordregionen. I lys av dette må nasjonale, regionale og lokale interesser veies mot hverandre.

Forstudien danner grunnlaget for departementets videre arbeidet med etablering av en robust havneløsning i Oslofjorden.

I forstudien anbefales det at det utvikles tre tyngdepunkt for den stykkgodsbaserte havneaktiviteten, og at disse er lokalisert på følgende steder: Ett i Grenland/Larvik, ett i indre deler av Oslofjorden og ett i Borg/Halden.

For indre deler av Oslofjorden foreslås det at havnene i Moss, Oslo og Drammen i løpet av 2002 går sammen i et felles selskap kalt Viken havneselskap. Med de begrensninger som per i dag foreligger med tanke på å utvikle disse havnene, anbefales det to alternativer. Det ene er å bygge ny containerhavn på ett av følgende steder: Kambo/Jeløya i Moss kommune, Kommersøya i Sande kommune eller Snekkestad/ Mulvika i Re kommune. Det andre er at Oslo kommunes "Fjordbyvedtak" endres slik at Oslo-Sydhavn kan tas i bruk som permanent containerterminal, og at fremtidig arealbehov dekkes innenfor Viken havneselskaps geografiske virkeområde.

Nødvendige investeringer i en ny havn i indre deler av Oslofjorden foreslås finansiert ved inntekter fra salg av eiendommer i berørte havneveseners eiendomsportefølje som ikke lenger skal benyttes til havneformål.

Forstudien ble presentert for berørte ordførere og fylkesordførere rundt Oslofjorden i slutten av april, og jeg gjennomfører nå befaringer i området for å få mest mulig informasjon før det fattes noen politisk beslutning i saken. Jeg vil legge opp til at Regjeringen fatter en prinsippbeslutning om fremtidig havnestruktur i Oslofjorden før sommeren. Både Stortinget og berørte kommuner/fylkeskommuner vil deretter, og på egnet måte, bli informert om beslutningen.

Den fremtidige havnestrukturen i Oslofjorden antas for øvrig å gi konsekvenser for utbygging av annen transportinfrastruktur på Østlandet. Det er derfor både nødvendig og naturlig at arbeidet med nye havneløsninger i Oslofjorden koordineres og kobles til prosessen med Nasjonal transportplan 2006-2015.

Spørsmål nr. 409

Innlevert 28. mai 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 5. juni 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Mener Regjeringen at faren for at Bujagali skal bli en gjeldsbyrde for Uganda er mindre nå enn da Verdensbankens styre behandlet saken første gang i desember 2001, og vil Regjeringen jobbe for at Verdensbankens styre utsetter avgjørelsen av MIGA-garanti til Bujagali til rapporten fra bankens eget inspeksjonspanel har blitt offentliggjort?»

Begrunnelse:

Norske myndigheter er involvert i avgjørelser om finansieringen av det omstridte Bujagali-kraftverket i Uganda både gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, og gjennom Verdensbanken.

GIEK vedtok 16. mai å garantere for 70 mill. dollar til norske eksportbedrifter som har kontrakter på kraftverket. Verdensbankens styre skal 4. juni avgjøre om bankens investeringsgarantibyrå MIGA skal innvilge en investeringsgaranti til vannkraftverket Bujagali i Uganda.

I desember 2001 godkjente Verdensbanken lån og garantier fra både IFC og IDA til prosjektet. Under saksbehandlingen den gangen uttrykte Utenriksdepartementet skepsis til det økonomiske grunnlaget for prosjektet og frykt for at det ville føre til en økt gjeldsbyrde for Uganda. Den nordiske eksekutivdirektøren stemte likevel ikke imot prosjektet.

Klassekampen melder i oppslag 23. mai at Utenriksdepartementet nå føler seg tryggere på Bujagali-prosjektets økonomi enn tidligere, og tror at prosjektet er økonomisk levedyktig. Samtidig hevder en rapport fra organisasjonen International Rivers Network at Verdensbankens vedtak fra desember om å gi støtte fra IFC og IDA, ble tatt på grunnlag av overoptimistiske prognoser av Ugandas økonomiske vekst og av forventet kraftteterspørsel, og at Verdensbankens funksjonærer bagatelliserte betydningen av alternative energikilder. SV har også møtt de ugandiske kritikerne Frank Muramuzi fra organisasjonen National Association of Professional Environmentalists, og Martin Musumba fra Save Bujagali Crusade, som fremmer de samme argumentene.

Norge har bidratt til å lette Ugandas gjeldsbyrde gjennom HIPC-initiativet.

På bakgrunn av protester fra NAPE, SBC og flere ugandiske frivillige organisasjoner, utførte Verdensbankens inspeksjonspanel i 2001 en gjennomgang av Bujagali-prosjektet. Rapporten er fremdeles ikke offentliggjort, men både Verdensbanken og flere lands eksportkredittbyråer, deriblant GIEK, har innvilget finansiering på tross av dette.

Svar:

Uganda fullførte sin behandling under gjeldsletteordningen for de fattigste og mest gjeldstyngede landene (HIPC) allerede i mai 2000. Uganda var det aller første av de 26 landene som så langt har kvalifisert seg for ordningen og de 5 land som til dags dato har fullført behandlingen. Landets utenlandsgjeld skal nå forutsetningsvis være brakt ned på et håndterbart nivå. Det ville derfor være svært uheldig, både for landet selv og for HIPC-initiativet som sådan, dersom Uganda skulle få nye gjeldsproblemer å slite med. I kredittgivningen overfor Uganda og andre - nåværende såvel som "uteksaminerte" - HIPC-land, bør det m.a.o. utvises stor varsomhet. Prosjekter med høy gjeldsrisiko, der staten i skyldnerlandet vil kunne måtte hefte for framtidig gjeld, og ganske særlig der gjelden ev. vil være på kommersielle vilkår, bør unngås.

I dette ligger noe av norske myndigheters opprinnelige bekymring for Bujagali-prosjektet, slik denne bl.a. kom til uttrykk under styrebehandlingen i Verdensbanken i desember 2001.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at det knytter seg usikkerhet til prosjektets inntektsside. Man kan ikke utelukke at Verdensbankens prognoser for prosjektets økonomiske bærekraftighet er optimistiske. Man kan heller ikke utelukke at prosjektets innebygde kraftkjøpsgaranti i verste fall vil kunne bli en belastning for den ugandiske statskassen.

Man har ingen garanti for at Bujagali-prosjektet ikke vil kunne resultere i ny gjeld, dersom det skulle gå

galt. Det kan heller ikke utelukkes at det i så fall vil kunne bli snakk om statsgjeld. Så langt man kan se representerer Bujagali-prosjektet like fullt et forsøk på å gjøre gjeldsrisikoen så liten som mulig, og da spesielt for den ugandiske statens vedkommende. Opprettelsen av et særskilt prosjektselskap, den IDA-garanti som er gitt og en ev. MIGA-garanti er i så måte positive grep. Slik sett er Bujagali et spennende pilotprosjekt for delvis privat finansiering av større infrastrukturprosjekter i fattige land.

Med mindre full gavefinansiering er noe reelt alternativ, er det neppe mulig å finansiere et prosjekt som Bujagali uten gjeldsrisiko av noen art. Etter nøye vurdering har GIEK, gjennom sin styrebeslutning av 16. mai, vurdert risikoen forbundet med sin garantistillelse dithen at den er akseptabel. Med den informasjon departementet har, er det heller ikke grunn til å trekke et føre var-prinsipp så langt at gjeldsrisikoen alene skulle tilsi at prosjektet ikke igangsettes.

Ugandiske myndigheter ønsker en utbygging av Bujagali, og det er ingen som bestrider at landet er nødt til å øke sin tilgang på energi. Dette er tungtveiende grunner til å gjennomføre prosjektet. Samtidig er det ikke tvil om at det er en rekke forutsetninger som må innfris for at prosjektet skal lykkes. Verdensbanken har ikke på noe tidspunkt lagt skjul på at dette er et høyrisikoprojekt hvor mye står på spill for Uganda så vel som for giversamfunnet. Det hører med i dette bildet at konsekvensene av å *ikke* bygge ut Bujagali også er svært store, i form av forspilte utviklingsmuligheter. Det finnes ingen smerte- eller problemfrie alternativer. Det er derfor svært viktig at grunnlaget for beslutninger knyttet til finansiering av prosjektet er best mulig.

Jeg tar den kritikk som er fremkommet mot Verdensbankens vurdering av prosjektet alvorlig. Det kan i den forbindelse nevnes at den felles nordiske og baltiske representanten i Verdensbankens styre nylig har bedt bankens ledelse om en reaksjon på de påstander som fremmes i International Rivers Networks rapport av 14. mai.

Videre kan jeg bekrefte at Norge gjennom den nordiske og baltiske valggruppen har tatt initiativ til at styrebehandlingen av en garanti fra MIGA utsettes inntil man har fått anledning til å vurdere og fremlegge en reaksjon på rapporten fra Bankens inspeksjonspanel. Dette har vi fått gjennomslag for og styrebehandlingen er nå utsatt til 18. juni.

Spørsmål nr. 410

Innlevert 28. mai 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 5. juni 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Etter Stortingets og forsvarssjefens intensjon, skulle flytting av HV 11 til Setnesmoen gjennomføres snarest og senest 31. desember 2002. Forsvarsbygg og entreprenør er klare til å starte bygging straks klarsignal blir gitt av forsvarssjefen. Hvis klarsignal gis, kan flytting gjennomføres i tråd med Stortingets vedtak av 14. juni 2001.

Vil forsvarsministeren ta initiativ til at det ferdig utarbeidende byggeprosjektet blir gitt klarsignal, slik at byggearbeidet kan igangsettes og flytting til Setnesmoen gjennomføres?»

Begrunnelse:

14. juni 2001 besluttet Stortinget at Møre og Romsdal heimvernsdistrikt 11 skulle flyttes fra Molde til Setnesmoen ved Åndalsnes. HV-11 skulle være på plass snarest og senest 31. desember 2002. 24. juni 2002 startet HV-11 planleggingen av de nødvendige lokaliteter sammen med Forsvarets Bygningstjeneste Trøndelag. FB (senere Forsvarsbygg) har gjennomført en prosess for raskest mulig å få i gang byggearbeidene på kontorbygget. Anbud er mottatt fra flere entreprenører. FB var klar til å gjennomføre oppstartsmøte med valgt entreprenør 7. mai 2002. Hadde klarsignal om oppstart blitt gitt, kunne innflytting skjedd ved årsskiftet 2002-2003. I stedet er det blitt initiert et helt nytt prosjekt, der planlegging startet 28. mai 2002. Byggestart vil derfor bli i 2003 i stedet for nå. Ifølge prosjektleder Norheim hos FB er det allerede brukt 7-800 000 kr på dagens prosjektering. Grunnlaget i dagens prosjekt kan ikke overføres til nytt prosjekt, ifølge Norheim.

Svar:

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 342 for 2000- 2001, jf. St.prp. nr. 45 for 2000-2001, la Stortinget til grunn at Heimevernsdistriktene i hovedsak skulle videreføres på de lokaliteter som Stortinget tidligere hadde bestemt. For Møre og Romsdal HV-distrikt 11 innebar dette flytting fra Molde til Setnesmoen, jf. Innst. S. nr. 152 for 1995-1996 og St.prp. nr. 70 for 1994-1995.

Stortingets vedtak ved behandlingen av St.prp. nr. 45 medførte en ny situasjon for Heimevernet. Hærens territorielle regimenter ble lagt ned, og HV-distriktsstabene overtok det territorielle ansvaret. En full gjennomgang av de operative kravene til distriktsstabene og bemanningsplanene var derfor nødvendig. Dette har bl.a. ført til følgende resultater:

- en ny bemanningsplan for HV-11 som medfører behov for færre kontorplasser enn tidligere planlagt
- nye arealnormer for kontorplasser som medfører mindre arealbehov for kontorbygget
- bygging av et krigshovedkvarter som følge av at HV-11 har fått territorielt ansvar.

I tillegg er det konstatert at det ikke er samsvar mellom fremdriften i eksisterende forprosjekt og den flyttedato som er fastsatt (31. desember 2002). Dersom flyttedatoen opprettholdes, medfører dette flytting i to etapper til en kostnad av ca. 1,8 mill. kr.

Som oppfølging av stortingsbehandlingen har flere alternativer vedrørende eiendommer, bygg og anlegg på Setnesmoen vært vurdert. Leiren er vernet og har store arealer av varierende kvalitet i gamle bygninger. Både Riksantikvaren og Forsvarets kulturminneprosjekt har derfor gitt føringer vedrørende inngrep i eksisterende bygninger eller ved bygging av nye. De nye forutsetningene gjør at det er nødvendig å redefinere byggeprosjektet på Setnesmoen. Det synes ikke lenger hensiktsmessig å bygge et distriktslager i en gammel, fredet tømmerbygning. Det synes også lite fleksibelt og upraktisk å bygge et nytt kontorbygg på en gammel grunnmur inne i leiren. Med et tilsvarende byggeprosjekt for HV-08 i Vatneleiren som utgangspunkt, skal det utvikles et kombinasjonsbygg der kontor og lager skal bygges i et nytt, frittstående bygg.

For å unngå kostbar etablering i midlertidige lokaler, har jeg derfor besluttet at flyttingen av HV-11 utsettes til 1. august 2003. Da kan HV-11 flytte direkte inn i nye, moderne lokaler på Setnesmoen.

Spørsmål nr. 411

Innlevert 28. mai 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 5. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Aftenposten 25. mai d.å. kommer det frem at enslige mindreårige asylsøkere mister retten til grunnskoleundervisning fra 1. august 2002 på grunn av endringer i opplæringsloven.

Medfører dette riktighet, og hvordan vil statsråden sikre at enslige mindreårige asylsøkere ikke mister denne retten til grunnskoleundervisning?»

Svar:

Rett til grunnskoleopplæring for voksne innføres 1. august i år. Ingen voksne, dvs. personer over 16 år, har tidligere hatt lovfestet rett til grunnskoleopplæring. Kommunene har hatt ansvar for å gi slike tilbud, men de har ikke hatt plikt til det, slik de nå får. Midlene til grunnskoleopplæring for voksne ble lagt inn i rammeoverføringene til kommunene da inntektssystemet ble innført. Mange kommuner har gitt slik opplæring, mens andre ikke, eller i liten grad, har gjort det. Når det gjelder enslige mindreårige, har det fra 1998 blitt gitt et øremerket tilskudd til grunnskoleopplæring til innvandrere mellom 16 og 20 år (inkl. flyktninger og asylsøkere).

I artikkelen i Aftenposten 25. mai d.å. heter det blant annet:

"Når den nye opplæringsloven trer i kraft fra 1. august mister kommunene disse tilskuddene, i stedet får de et generelt rammetilskudd fra staten, som skal dekke all grunnskoleopplæring for voksne. I dette rammetilskuddet er det ikke regnet med personer som ikke har oppholdstillatelse i Norge."

De øremerkede midlene som har vært gitt til grunnskoleopplæring for 16-20-årige innvandrere over Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett omfatter alle i denne gruppen. Det er ikke gjort noe skille på individnivå, f.eks. på bakgrunn av status med hensyn til oppholdstillatelse. Med innføring av rett til grunnskoleopplæring legges de øremerkede midlene som har vært nyttet til denne gruppen, inn i rammeoverføringene. For inneværende år gjelder dette fra 1. august.

Rettighetsmessig endres ikke situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere med innføring av rett til grunnskoleopplæring for voksne. De har ikke hatt rett, og får ingen rett til slik opplæring. Det blir opp til kommunene å prioritere bruken av midlene.

I ulike sammenhenger har det imidlertid vært fokusert på at enslige mindreårige er i en spesielt vanskelig og utsatt situasjon. Når Utdannings- og forskningsdepartementet følger hvordan og i hvilket omfang voksne benytter retten til grunnskoleopplæring, vil en også se på enslige mindreåriges situasjon. Opplæringstilbudet for enslige mindreårige asylsøkere vil også bli vurdert gjennom ulike tiltaks- og handlingsplaner. Vi utreder nå en ny bosettingsmodell for enslige mindreårige asylsøkere. Det er naturlig å se dette i sammenheng med dette spørsmålet.

Spørsmål nr. 412

Innlevert 28. mai 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 5. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I svar på spørsmål 29 fra Senterpartiets stortingsgruppe i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett sier Finansdepartementet at de "vil bemerke at det i statlig virksomhet foreligger bindinger blant annet på personalsiden og i form av inngåtte kontrakter for leveranse av varer og tjenester. Det vil derfor i praksis kreves noe tid for å iverksette vesentlige reduksjoner i bevilgninger til driftsutgifter".

Mener statsråden at dette forholder seg vesentlig annerledes i kommunesektoren?»

Begrunnelse:

Kommunenes økte pensjonsutgifter for inneværende år overstiger langt det kommunene får i økte inntekter. KS har antydnet et ekstrabehov for 2002 på 5,9 mrd. kr. Statsråd Solberg har ved flere anledninger sagt at det ikke er mer penger å hente for kommunene og at de må dekke ekstrautgiftene til pensjoner selv. Statsråden har sagt at kommunene på denne måten har et sterkt initiativ til effektivisering. Dette er også understreket fra finansdepartementet i brev til Sosialistisk Venstrepartiets stortingsgruppe som svar på deres spørsmål nr. 14 i forbindelse med Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett. "Kommunenes pensjonskostnader er i utgangspunkt deira eiga ansvar. Kommunane må derfor tilpasse seg det nye premienivået innanfor dei inntektsrammene som blir vedteke av Stortinget".

Svar:

Det er enighet mellom staten og KS om at kommunesektoren må forvente økte pensjonskostnader i størrelsesorden vel 2 mrd. kr på *varig basis* de nærmeste år, jf. rapport fra arbeidsgruppe "Kommunesektorens pensjonsutgifter" hvor staten og KS var med. Årsaken er at KLP i årene før 2001 undervurderte premiebehovet, og at bufferkapitalen i selskapet er på et svært lavt nivå, etter to år med svært lav avkastning i finansmarkedet.

Lønnsoppgjøret i kommunesektoren innebærer økte pensjonskostnader på 1 mrd. kr, som følge av at oppgjøret endte med en ramme på 6 pst. Regjeringens anslag for lønnsveksten generelt i RNB 2002 var 5 pst., bl.a. på bakgrunn av de lønnsoppgjørene som da var avsluttet. De budsjettmessige konsekvensene av et lønnsoppgjør som ble dyrere enn 5 pst. må kommunesektoren ta selv, som selvstendig arbeidsgiver og forhandlingspart. Departementet anslår på denne bakgrunn økte pensjonskostnader på i alt 3 mrd. kr i 2002.

KS opererer med økte pensjonskostnader på 5,7 mrd. kr i 2002. Hva de faktiske pensjonsutgiftene vil bli i 2002 er ennå ikke klart. Dette avhenger av de vedtak som selskapene (og da særlig KLP) vil fatte om premieøkning. Den viktigste forskjellen mellom KS sitt anslag for premieinnbetaling i 2002 og departementets, er at KS/KLP har signalisert at det er ønskelig med en særskilt bufferoppbygging i KLP i 2002.

Ulike studier for enkelte år basert på metoder for å sammenligne kommuner, antyder et effektiviseringspotensial innen sentrale sektorer på mellom 7 og 25 pst. Forskningsstiftelsen Allforsk ved NTNU har utført en studie der de har analysert hvilke faktorer som kan forklare variasjoner i produksjonsnivå kommunene i mellom. Analysen, som er foretatt for et begrenset antall kommuner, antyder at om lag 20 pst. av produksjonsforskjellene i kommunene kan forklares ved effektiviseringsforskjeller. I sum antyder de refererte studiene et klart potensial for effektivisering i sektoren. Selv om det ikke er mulig å realisere hele dette potensialet på kort sikt, bør det helt klart være mulig å ta ut en del av dette allerede inneværende og neste år.

Kommunesektoren har en stram økonomi, men sektoren har selv et ansvar for å prioritere og for å balansere utgiftene mot inntektene. Kommunesektoren kan bidra til økt handlingsrom gjennom omstilling og fornyelse, mens staten på sin side kan bidra til økt handlefrihet gjennom innlemming av øremerkede tilskudd, forenkling av rapporteringskrav og regelverk og gjennom økte frie inntekter.

Spørsmål nr. 413

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Tor-Arne Strøm

Besvart 4. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva har statsråden foretatt seg for å få på plass nødvendige avklaringer i planarbeidet om Lofast-prosjektet, og derved sikre stortingsflertallets ønske om rask fremdrift?»

Begrunnelse:

Et flertall i Stortinget har ved flere anledninger lagt til grunn at videreføringen av Lofotens fastlandsforbindelse etter alternativ CU skulle starte så raskt som mulig i perioden 2002-2005. Fremdriften synes å ha stoppet opp etter at Hadsel kommunestyre for åtte måneder siden ikke godkjente nødvendige reguleringsplaner.

Svar:

Samferdselsdepartementet hadde regnet med at godkjente reguleringsplaner for E10 Lofotens fastlandsforbindelse (Lofast) kunne foreligge høsten 2001, jf. St.prp. nr. 1 for 2001-2002. Hovedregelen er at kostnadsoverslaget for et prosjekt som skal tas opp til bevilgning i Stortinget, skal være basert på godkjente reguleringsplaner der usikkerheten er innenfor en nøyaktighet på ± 10 pst.

Lofast er økonomisk sett av en slik størrelsesorden, dvs. over 500 mill. kr, at prosjektet også skal underlegges ekstern kvalitetssikring av kostnadsoverslaget før Samferdselsdepartementet kan legge fram startbevilgning for prosjektet for Stortinget. En slik kvalitetssikring skal som hovedregel gjennomføres på grunnlag av godkjente reguleringsplaner.

Reguleringsplanen for parsellen Raftsundet - Øksfjorden i Hadsel kommune ble som kjent ikke vedtatt av kommunestyret da den ble behandlet 13. september 2001. Det har videre pågått behandling av en klage fra Nordland Naturvernforbund, Samarbeidsrådet for Naturvernsaker og Hadsel kommune over reguleringsplanvedtaket for parsellen Ingelsfjordeidet - Sjørdalen i Lødingen kommune. Fylkesmannen i Nordland fattet 25. april 2002 vedtak om at klagen ikke tas til følge.

Dermed har ikke Lofast den nødvendig lokalpolitiske forankring. Jeg er av den oppfatning at lokale myndigheter gjennom lokale planprosesser fortsatt i noen tid bør ta ansvar for å avklare plansituasjonen for prosjektet før Samferdselsdepartementet eventuelt overfor Miljøverndepartementet fremmer bruk av statlig reguleringsplan. Dette, spesielt med bakgrunn i hensynet til lokalt selvstyre.

Jeg tar likevel sikte på å få satt i gang arbeidet med ekstern kvalitetssikring så raskt som mulig.

Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget med Lofast når planavklaring og ekstern kvalitetssikring foreligger, jf. St.prp. nr. 60 for 2001- 2002.

Dokument nr. 15:24

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 414

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 10. juni 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«De palestinske flyktningene utgjør verdens eldste og største flyktningbefolkning. Nærmere fire millioner er registrert av FN som flyktninger. En stor andel av disse lever i fattigdom. Israel har fraskrevet seg ansvar for disse flyktningene, og nekter dem tilbakevending.

Hva er Regjeringens holdning til flyktningenes formelle rettigheter, og vil Regjeringen bidra til å legge press på Israel for at disse rettighetene skal aksepteres av Israel?»

Begrunnelse:

Etter sammenbruddet i Midtøsten-forhandlingene høsten 2000 har fredsprosessen stanset opp og blitt reversert ved at omfattende militære angrep fra israelsk side langt på vei har knust det palestinske selvstyret. Denne dramatiske utviklingen tilsier at det internasjonale samfunnet bør engasjere seg enda sterkere for å få i gang forhandlinger som kan føre fram til en rettferdig løsning mellom partene.

For å komme fram til en rettferdig løsning som kan lede til varig fred, bør det internasjonale samfunnet legge økt press på Israel for at Israel i større grad skal godta palestinerne formelle rettigheter som et gitt utgangspunkt for forhandlingene. Disse rettighetene er nedfelt i en rekke FN-resolusjoner, blant annet Sikkerhetsrådsresolusjonene 242 og 338, som pålegger Israel å trekke seg ut av okkuperte områder og resolusjon 194 fra 1948 som slår fast at alle de palestinske flyktningene som ønsker å vende tilbake til sine hjem, må tillates dette så snart som mulig. Resolusjon 194 er vedtatt i FNs generalforsamlingen mange ganger siden 1948.

De palestinske flyktningene ble tvunget på flukt før Flyktningkonvensjonen ble skrevet, men deres rettigheter er i tillegg til resolusjon 194 nedfelt blant annet i Menneskerettighetserklæringen som slår fast individers rett til å vende hjem til eget land.

En lærdom av Oslo-prosessen er at en trolig ikke kan vente at de to partene gjennom bilaterale forhandlinger vil komme fram til rettferdige løsninger. Nye forhandlinger må skje innen en internasjonal ramme hvor en kan veie opp for det ulike styrkeforholdet mellom partene.

Spørsmålet om flyktningenes rett til retur antas å være blant de vanskeligste å løse i de gjenstående sluttforhandlingene.

Gjennom det siste tiåret har Norge spilt en rolle som tilrettelegger for fredsprosessen i Midtøsten. Norge har blant annet av denne grunn lagt vekt på å opptre nøytralt i forhold til partene. Når fredsprosessen nå har stoppet opp, bør også Norge kunne klargjøre syn på hvilke formelle rettigheter som bør ligge til grunn for nye forhandlinger, og Norge bør uttrykke klar støtte til den palestinske flyktningbefolkningens rettigheter.

Svar:

Etter Regjeringens oppfatning foreligger det i utgangspunktet en formell rett til å tilbakevende for de palestinske flyktningene, noe som også reflekteres i FNs generalforsamlings resolusjon 194 av 11. desember 1948. Det følger videre av 4. Genèvekonvensjons art. 49 og regnes dessuten som alminnelig folkerett, at en stat ikke lovlig kan utdrive en befolkning som er under dens kontroll.

Det må imidlertid vurderes hvorvidt andre for

hold, herunder at det har gått lang tid siden flyktningene forlot Israel, kan få konsekvenser for retten til å tilbakevende. Ettersom det har gått lang tid siden utdrivingen, slik at kun et fåtall av de flyktningene som ble drevet ut i 1948 i dag lever, vil en gjenoppretting av den opprinnelige tilstanden bare i begrenset grad kunne skje i dag. Det er imidlertid et alminnelig folkerettslig prinsipp at en stat som bryter folkeretten pådrar seg erstatningsplikt, hvis folkerettsbruddet ikke kan kompenseres på annen måte. Dette er også kodifisert i art. 91 i 1. tilleggsprotokoll til Genèvekonvensjonene. For flyktninger som ikke kan eller vil vende tilbake, og for senere generasjoners flyktninger, vil således erstatning kunne være et alternativ.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt Regjeringen vil legge press på Israel for at palestinske flyktningers rettigheter skal bli innfridd, vil jeg få anføre følgende:

Det er Regjeringens holdning at en løsning på Midtøsten-konflikten kun kan finnes gjennom forhandlinger. Hverken selvmordsaksjoner, omfattende militære operasjoner, boikott eller sanksjoner kan bringe varig fred i Midtøsten.

Spørsmålet om palestinske flyktningers rett til hjemvending er ett av flere viktige spørsmål som Oslo-avtalene fastslår at det skal forhandles om i sluttstatusforhandlingene mellom Israel og PLO. Spørsmålet sto også sentralt i de USA-ledede forhandlingene på Camp David i juli 2000, og i de påfølgende forhandlingsrundene i Taba samme høst. Spesielt i de siste forhandlingsrundene i Taba var det fremgang i arbeidet. Forhandlingsprosessen ble imidlertid som kjent stanset i forbindelse med at statsminister Barak skrev ut nyvalg i Israel. Etter dette har det ikke vært ført sluttstatusforhandlinger mellom Israel og palestinerne.

Det er imidlertid en rekke vanskelige sluttstatusspørsmål som gjenstår, slik som spørsmål om grenser, Jerusalems fremtidige status og rettigheter til vann - for å nevne noen av de vanskeligste sakene. Flyktningsspørsmålet kan således ikke behandles isolert. Spørsmålet må ses i sammenheng med alle de øvrige uløste spørsmålene, og må løses innen rammen av en helhetlig sluttstatusløsning. For øvrig bidrar Norge og andre land og aktører aktivt i arbeidet for å komme frem til forslag til løsninger på noen av disse vanskelige spørsmålene, inkludert hva som skal skje med flyktningene.

Spørsmål nr. 415

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 5. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren bidra til at denne personen kan få sitt eiendomsmeqlerbrev ved en fornyet behandling av saken?»

Begrunnelse:

En mann fikk avslag på sin klage til Finansdepartementet vedrørende tildeling av eiendomsmeqlerbrev (ref. 94/104 Ø TM). Det synes klart at personen likevel har de kvalifikasjoner som skal til ved at han bl.a. har eksamener fra det tidligere utdanningssystem ved Norges Eiendomsmeqlerhøgskole. Det forhold at han har havnet mellom flere "stoler" og tatt eksamener på en tid hvor systemet ble endret kan ikke forringe hans muligheter. Her bør finansdepartementet legge byråkratiske hensyn til side og se hen til hensynet bak regelverket: tilstrekkelig kvalifikasjon.

Svar:

Kort om rettslige forhold og studieordningene for eiendomsmeqlerutdanningen

Vilkårene for å få utstedt eiendomsmeqlerbrev er fastsatt i lov av 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmeqling (eiendomsmeqlingsloven) § 2-3. Et av flere vilkår som må være oppfylt er at vedkommende har bestått godkjent eiendomsmeqlereksamen, jf. § 2-3 første ledd nr. 1. Det fremgår av bestemmelsens annet ledd at departementet gir nærmere regler om kravene til eksamen og praksis. I forskrift av 20. mars 1990 nr. 177 om eiendomsmeqling § 1-1 første ledd heter det at:

"Som godkjent eiendomsmeqlereksamen etter lovens § 2-3 annet ledd regnes bestått eksamen fra utdanningsinstitusjon med studieplan og eksamenskrav som Finans- og tolldepartementet har godkjent".

I forskriften § 1-5 annet ledd heter det at:

"For å ha bestått eksamen må kandidaten ha bestått alle fag".

Norges Eiendomsmeglerhøyskole (NEH) hadde inntil 1990 enerett på å avholde eksamen for eiendomsmeglere, jf. forskrift 9. november 1987.

Ved ikrafttredelsen av den nye eiendomsmeglerloven 1. april 1990 ble eiendomsmeglerutdannelsen lagt om ved at Finansdepartementet den 30. august 1990 godkjente Handelshøyskolen BIs studieplan og eksamenskrav for eiendomsmeglerutdanning.

For å gi studenter som var under utdanning pr. 1. april 1990 anledning til å fullføre alle eksamener under den gamle ordningen, ga en imidlertid overgangsregel NEH fullmakt til å avholde eksamener frem til 1. juli 1992. Denne frist ble imidlertid forlenget til 31. desember 1992 for å gi alle som var i "systemet" anledning til å gå opp til eksamen tre ganger. Det fulgte av forskrift av 9. november 1987 at kandidatene hadde anledning til å fremstille seg til eksamen i hvert fag maksimalt tre ganger.

Utdannelsen ved NEH besto i en praktisk/juridisk eksamen, en eksamen i eiendomsmeglerregnskap og en muntlig eksamen. Det er lagt til grunn at eksamen i eiendomsmeglerregnskap ved NEH kan erstatte tilsvarende eksamen ved Handelshøyskolen BI, men utdannelsen ved BI er betydelig utvidet med flere fag og eksamener i forhold til utdannelsen ved NEH.

Kort om søkers bakgrunn og behandlingen av søknaden

I den aktuelle saken hadde søker (omtalt som "A" i det følgende) bestått den praktisk/juridiske eksamenen ved NEH. "A" har imidlertid vært oppe til eksamen i eiendomsmeglerregnskap ved NEH tre ganger uten å bestå denne. Av forskrift av 9. november 1987 om eiendomsmeglereksamen § 8 annet ledd fulgte det at en kandidat kan gå opp til eksamen maksimalt tre ganger.

I 1993 besto "A" eksamen i eiendomsmeglerregnskap ved BI.

"A" søkte 5. oktober 1993 om eiendomsmeglerbrev. Kredittilsynet avsto søknaden i vedtak 25. oktober 1993. Vedtaket ble påklaget til Finansdepartementet som i brev av 22. desember 1994 uttalte at en ikke hadde funnet grunn til å omgjøre Kredittilsynets vedtak.

Til grunn for Finansdepartementets vedtak lå en vurdering av at lovens krav om bestått eiendomsmeglereksamen ikke er oppfylt. "A" mangler eksamen i ett fagområde fra NEH-systemet, mens vedkommende i BI-systemet har bestått en av flere eksamener. Det er videre lagt til grunn at det ikke finnes dispensasjonshjemmel fra kravet til godkjent eiendomsmeglereksamen.

Min vurdering

Dersom søkers utdanning skulle kunne godkjennes kreves det endringer i regelverket for godkjenning av eiendomsmeglerutdanningen.

Jeg kan ikke se at denne saken har avdekket et slikt behov. Jeg vil vise til at søker har brukt sine tre forsøk uten å bestå eksamen i eiendomsmeglerregnskap etter studieordningen til NEH. Han var derfor avskåret fra å få godkjent eiendomsmeglereksamen etter denne ordningen. Dersom en tilsvarende eksamen fra en annen studieordning skulle bli godkjent, vil det kunne bli oppfattet som en usaklig forskjellsbehandling i forhold til andre som tidligere har avsluttet sitt forsøk på å få eiendomsmeglerbrev på grunn av at de ikke hadde bestått de nødvendige eksamenene ved NEH etter tre forsøk. Videre er det grunn til å peke på at en ved vedtagelsen av den nye eiendomsmeglerloven som trådte i kraft 1. april 1990, tok sikte på å skjerpe kravene til den utdanning som er nødvendig for å få eiendomsmeglerbrev. Jeg kan derfor ikke se at vedtakelsen av den nye ordningen bør føre til at en person som ikke oppfylte kravene etter den gamle ordningen skal kunne få eiendomsmeglerbrev.

Jeg finner for øvrig grunn til å peke på at det ikke ser ut til å være noe til hinder for at den aktuelle person gjennomfører eksamener og fag han mangler ved BI og deretter søker på nytt om eiendomsmeglerbrev. Dette er for øvrig vedkommende gjort oppmerksom på i departementets tidligere brev av 22. desember 1994 og 15. desember 1997.

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Tore Nordtun

Besvart 5. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Stortinget vedtok våren 1996 omfattende endringer i systemet for skattlegging av kraftverk. Bl.a. ble det vedtatt innført en grunnrenteskatt og at denne skulle omfatte både skatt på kraftproduksjon og skatt på gevinst ved eierskifte og ved leie. Ved eierskifte kommer denne skatten i tillegg til den alminnelige inntektsskatten.

Kan jeg be om en oversikt over hvor store inntekter grunnrenteskatten ved eierskifte har gitt, og over saker der grunnrenteskatt eventuelt ikke er i lag samt begrunnelse for det?»

Begrunnelse:

Det var et bredt flertall i Stortinget som gikk inn for grunnrenteskatt, og at denne skulle erstatte den tidligere produksjonsavgiften. Begrunnelsene for en grunnrentebeskatning var bl.a. at grunnrente er et godt skatteobjekt, og at den virker nøytralt på bedriftenes investeringsbeslutninger i den forstand at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer gjennomføres uavhengig av skatten på grunnrente. Denne begrunnelsen gjaldt også når kraftverk selges med gevinst.

Jeg er kjent med at aktører har søkt å slippe grunnrenteskatt ved avhending av kraftverk. Jeg har ikke kjennskap til om det har skjedd fritak, men jeg er i tilfelle det har blitt gjort, interessert i å vite hvordan det har skjedd og med hvilke begrunnelser. Og om det ikke er gjort, er jeg interessert i å vite om fritak kan skje når det foreligger en faktisk gevinst av avhendingen.

Svar:

Etter skatteloven § 18-3 sjette ledd skal det ved realisasjon av kraftverk og fallrettigheter svares skatt på grunnrente av en gevinst (heretter kalt grunnrentegevinst) som tilsvarer vederlaget, fratrukket summen av skattemessig verdi av driftsmidler som benyttes i kraftproduksjon, aktiverte kostnader til erverv av vannfall og eventuell negativ grunnrenteinntekt til fremføring. Beskatningshjemmelen omfatter også realisasjon av *bruttolignede* eierandeler i kraftverk. Realisasjon av aksjer eller eierandeler i *nettolignede* selskaper som eier kraftverk, vil derimot ikke utløse grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd.

Departementet har grunn til å tro at hjemmelen for beskatning av grunnrentegevinst ved realisasjon av kraftverk i praksis har kommet til anvendelse i svært få tilfeller. En uformell spørreunde til 10 fylkesskattekontorer og Sentralsskattekontoret for storbedrifter, har bare avdekket at beskatning etter skatteloven § 18-3 sjette ledd har vært aktuelt i ett tilfelle. I det aktuelle tilfellet ble det beregnet grunnrenteskatt av en grunnrentegevinst på 380 mill. kr.

Årsaken til dette er bl.a. at omorganiseringer også innen kraftbransjen og som innebærer overføring/realisasjon av kraftverk, i stor utstrekning har kunnet/ kan skje etter generelle regler som innebærer at transaksjonene kan gjennomføres med såkalt "skattemessig kontinuitet". Omorganiseringer som gjennomføres etter reglene i:

- skatteloven §§ 11-1 flg. om fusjon og fisjon av selskaper,
- skatteloven § 11-20 om skattefri omdanning av bl.a. virksomhet drevet av kommune, fylkeskommune eller interkommunalt selskap til aksjeselskap eller likeartet selskap og
- skatteloven § 11-21 om skattefri overføring av eiendeler mellom konsernselskaper, vil ikke utløse umiddelbar beskatning. Skatteutsettelsen vil også gjelde grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd.

Ved omorganiseringer som ikke dekkes direkte av ovennevnte generelle regler, kan det også søkes Finansdepartementet om skattelempning etter skatteloven § 11-22. Herunder kan det søkes om lempning for den grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd som omorganiseringen ellers ville utløse.

Skattelempning etter skatteloven § 11-22 kan bare innvilges når "realisasjonen er ledd i en omorganisering eller omlegging av næringsvirksomhet med sikte på å gjøre denne mer rasjonell og effektiv". Lempningsvedtak forutsetter dessuten at "omstendighetene i særlig grad taler for det og det er påtakelig at fritakelsen vil lette omorganiseringen eller omleggingen".

Siden kraftskattereformen har departementet så langt det har vært ansett mulig innen lempningshjemmelens rammer, etterkommet lempningssøknader hvor siktemålet har vært å etablere organisasjonsformer i samsvar med energilovens intensjoner. I perioden 1997 til i dag har departementet fattet lempningsvedtak i

ca. 10 saker hvor omorganiseringen ellers ville ha kunnet utløse grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjettede ledd.

Spørsmål nr. 417

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 4. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Antall henvendelser fra folk som har hatt midlertidige ytelser for attføring eller rehabilitering som venter på avgjørelse om uførepensjonering har økt betydelig. Mange opplever at ytelsen faller bort i ventetiden, og de har ingen annen inntekt eller økonomisk ytelse å leve av. Trygdekontoret anbefaler som regel henvendelse til sosialkontoret ved behov for penger til mat.

Er regelverket riktig praktisert når personer som venter på uførepensjon må gå til sosialkontoret for å overleve?»

Begrunnelse:

Den siste tiden har vi registrert et stadig økende antall henvendelser fra personer som har hatt midlertidige ytelser fra folketrygden, attføringspenger eller rehabiliteringspenger. Etter en tid anbefaler legen uførepensjonering og søker om dette. Som kjent har trygdeverket en behandlingstid på 8 måneder. Når søknad om uførepensjon er innlevert, bortfaller tydeligvis retten til attføringspenger eller rehabiliteringspenger. De aller fleste av dem det gjelder har ingen annen inntekt og kan ikke klare seg i 8 måneder uten penger. På trygdekontoret anbefaler man dem å henvende seg til sosialkontoret, noe som virker provoserende på mange. De har vært yrkesaktive gjennom - kanskje et helt liv - og betalt sin skatt og sine trygdeavgifter. De forventer å motta ytelser når sykdom uforskyldt rammer dem - sosialkontoret er ikke et alternativ for de fleste. Det virker som om det må være et "hull" i regelverket dersom den fremstillingen som her er gitt er den korrekte og vanlige i forhold til praksis.

Svar:

Det er et vilkår for rett til uførepensjon at vedkommende har gjennomgått hensiktsmessig behandling og attføring for å bedre inntektsevnen. Dette fordi uførepensjon er en varig ytelse til livsopphold som forutsetter at inntektsevnen er varig nedsatt på grunn av sykdom eller uførhet. Til yrkesaktive ytes i det første året sykepenger. Ved fortsatt arbeidsuførhet kan det ytes rehabiliteringspenger eller attføringspenger, med sikte på å få vedkommende tilbake til arbeid.

Trygdeetaten har en veiviserrolle og et helhetsansvar for sykdomsrelaterte ytelser. Dette innebærer at trygdekontoret må vurdere muligheten for alle relevante ytelser for å unngå stopp av ytelser. Som hovedregel skal rehabiliteringspenger fortsette å løpe mens trygdekontoret utreder uførepensjonssøknaden. I de tilfeller der attføring skal prøves kan det ytes rehabiliteringspenger i ventetid på attføring i inntil 8 uker, for at arbeidskontoret skal kunne behandle søknaden uten stans av ytelsene. På samme måte fortsetter attføringspenger å løpe i inntil 8 uker når attføringen ikke fører frem og saken blir tilbakeført til trygdekontoret. Meningen er da at trygdekontoret innen dette tidsrom skal vurdere om det er grunnlag for rehabiliteringspenger/uførepensjon.

Trygdekontoret kan yte foreløpig uførestønning når det er sannsynlig at en person vil få innvilget uførepensjon. Under forutsetning av at vedkommende ikke kan dekke utgiftene til livsopphold ved hjelp av andre inntekter, kan til ytes foreløpig uførestønning i følgende tilfeller:

Trygdekontoret har vurdert søknaden og kommet med en positiv innstilling til fylkestyret. (Som treffer det endelige vedtaket om uførepensjon).

På grunnlag av tidligere dokumenter i saken, kommer trygdekontoret til at det er stor grad av sannsynlighet for at vilkårene for rett til uførepensjon er oppfylt. (Dette gjelder selv om de ikke har rukket å lage en innstilling i saken).

Dersom trygdekontoret følger disse oppsatte rutiner for saksbehandling, skulle det bare unntaksvis kunne skje at personer som søker om uførepensjon får stopp i rehabiliteringspengene/attføringspengene mens saken blir utredet i forhold til uførepensjon. Stans av rehabiliteringspenger/attføringspenger vil imidlertid kunne

skje der trygdekontoret på grunnlag av innhentede saksopplysninger ikke anser uførepensjon som aktuell ytelse og vedkommende først fremsetter krav om uførepensjon når rehabiliteringspengene/attføringspengene er stoppet. En forlengelse av rehabiliteringspenger/attføringspenger er ikke rimelig i slike tilfeller.

Over halvparten av uførepensjonistene har muskel- og skjelettlidelser og lettere psykiske lidelser. En stor gruppe av søkere til uførepensjon har følgelig lidelser hvor det er lite objektive funn og derfor vanskelig å vurdere om vilkårene for uførepensjon er oppfylt. I forhold til slike lidelser vil det ofte være behov for å følge tilfellet over en lengre tid, for å kunne vurdere om vilkårene for uførepensjon er oppfylt. Muligheten for å kunne tilstå rehabiliteringspenger ut over ett år er fra 2001 utvidet til å omfatte vedlikeholdsbehandling og egentrening, så lenge der er utsikt til bedring av arbeidsevnen. Denne utvidete adgangen til å tilstå rehabiliteringspenger gir større mulighet til å vurdere et tilfelle over tid før spørsmålet om uførepensjon er aktuelt.

Kravet om at hensiktsmessig yrkesrettet attføring skal ha vært forsøkt er skjerpet fra 2001. Dette sikrer en grundig vurdering av inntektsevnen/funksjonsevnen, og trygdekontoret kan få avklart spørsmålet om det er aktuelt å vurdere uførepensjon i god tid før utløpet av attføringsperioden.

Dersom de ovenfor nevnte retningslinjene blir fulgt skal det ikke være mange tilfeller hvor en uføresak ikke er utredet før rehabiliteringspenger eller attføringspenger blir stoppet.

Årsaken til slik stans i ytelse i påvente av avgjørelse i uføresak vil som nevnt særlig kunne forekomme i saker hvor trygdekontoret mener vilkårene for å få uførepensjon ikke er oppfylt.

Spørsmål nr. 418

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 10. juni 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2001-2002 kap. 328 post 60 ble det av familie,- kultur- og administrasjonskomiteen vist til hurtigruteskipet MS "Finnmarken" som er utsatt for stort forfall. Komiteen bad departementet vurdere om ikke staten burde ta et ansvar for dette.

Vil Regjeringen komme med forslag til finansiering i Revidert nasjonalbudsjett, for å ivareta komiteens intensjoner?»

Begrunnelse:

Hurtigruteskipet MS "Finnmarken" ligger ved Hurtigrutemuseet i Stokmarknes. Komiteen er gjort kjent med at skipet er utsatt for stort forfall, som følge av at det utsettes for skiftende værforhold, og at det derfor er nødvendig at det bygges inn. En samlet komité har bedt staten vurdere å ta ansvar for dette.

Svar:

Stiftelsen Hurtigruteskipet Gamle Finnmarken på Stokmarknes i Melbu kommune har ved flere anledninger presentert overfor ulike departementer en plan i tre trinn for vedlikehold av hurtigruteskipet MS "Finnmarken". Fase I i planen innebærer landsetting, maling og vedlikehold av skipet. Fase II innebærer bygging av Hurtigrutens Hus. Fase III innebærer oppføring av et vernebygg for skipet.

Etter flere år i opplag uten tilstrekkelig vedlikehold, ble skipet satt på land på Stokmarknes i 1999 i samsvar med fase I i ovenfor nevnte plan. Fase I er avsluttet.

Landsettingen ble gjort mulig takket være nærmere 8 mill. kr i støtte fra Kommunal- og regionaldepartementet, Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Kulturdepartementet og Miljøverndepartementet. Statstilskuddet ble gitt på vilkår av at det ikke skal gis statlig støtte til fase II i planen (Hurtigrutens Hus) eller en eventuell gjennomføring av fase III (vernebygg). Dette ble formidlet på vegne av staten i brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 18. november 1998. I brevet ble det også satt som vilkår at det ikke skal ytes statlige midler til utstillinger i tilknytning til anlegget, og Stiftelsen Hurtigruteskipet Gamle Finnmarken/Hadsel kommune måtte forplikte seg til å ta driftsansvaret for anlegget.

På tross av forutsetningene for statstilskuddet sendte Nordland fylkeskommune, på vegne av de fire nordligste fylkeskommunene, brev til Kulturdepartementet 13. august 2001 hvor Regjeringen bes fremme forslag overfor Stortinget om bevilgning av midler for fase III i planen (bygging av vernebygg for MS "Finnmarken"). Saken ble 18. september 2001 oversendt Miljøverndepartementet.

Revidert Nasjonalbudsjett ble lagt frem 7. mai i år. I overensstemmelse med ovennevnte forutsetninger la Regjeringen ikke frem forslag om statlig finansiering av vernebygg til MS "Finnmarken".

Spørsmål nr. 419

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Når en offentlig etat fratrar eieren av en eiendom den eksisterende mulighet til utkjøring fra eiendommen, er det da ikke kommunalt ansvar å gjenskaffe eiendommen en ny utkjøringsmulighet til offentlig vei på kommunal grunn?»

Svar:

Når vegmyndighetene stenger en eksisterende lovlig avkjørsel som er eneste adkomst til en privat eiendom, har vegmyndighetene plikt til å sørge for en ny avkjørselsløsning for eiendommen. Dette framgår indirekte av vegloven § 41 og plan- og bygningsloven § 67. Langs riks- og fylkesveger gjelder plikten for staten ved vegkontoret i fylket. Langs kommunale veger gjelder plikten for kommunen.

En ny avkjørselsløsning kan enten avklares gjennom et reguleringsplanvedtak etter plan- og bygningsloven § 27-2, eller gjennom vedtak etter vegloven § 41. Det er ikke noe krav i loven om at den nye private atkomstvegen skal legges på kommunal grunn. For å kunne etablere en hensiktsmessig atkomstløsning vil det kunne være aktuelt å ta i bruk både offentlig og privat grunn. Dette kan ikke skje uten at det er ervervet nødvendig eiendoms- eller bruksrett til den nye atkomstvegen. Slikt erverv kan enten skje ved avtale eller ved ekspropriasjon etter vegloven § 50 eller plan- og bygningsloven § 35. Den som må avstå grunn eller retter til fordel for atkomst til en annen eiendom, har krav på erstatning i samsvar med ekspropriasjonserstatningsloven.

Erstatningsplikten for vegmyndighetene overfor den som får sin avkjørsel regulert, framgår av vegloven § 41 tredje ledd som har følgende ordlyd:

"Naudsynte utgifter til flytting eller endring av lovleg avkjørsle kan det krevjast vederlag for. Likeeins kan det, i samband med flytting av avkjørsle, krevjast vederlag for naudsynte utgifter til flytting, endring eller lengning av privat veg fram til avkjørsle. Det same gjeld utgifter til flytting, ombygging eller endring av byggverk eller anlegg som avkjørsle gjer naudsynt. Det skal takast omsyn til verdauke som den nye avkjørsle eller vegen tilfører eigedomen. Dette skjer ved frådrag i vederlaget eller refusjon frå eigaren dersom avkjørsle eller vegen alt er bygd."

Som det går fram av lovtæksten, kan vegmyndighetene velge å reetablere den nye atkomsten fysisk eller å yte erstatning tilsvarende kostnadene ved reetablering.

Spørsmål nr. 420

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 7. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Lovisenberg Diakonale Sykehus er av Helse Øst tilbudt 55 pst. DRG-refusjon for gjestepasienter. Hvordan mener helseministeren dette vil berøre pasientenes rett til fritt sykehusvalg?»

Begrunnelse:

Lovisenberg Diakonale Sykehus har i brev av 12. mars d.å. blitt tilbudt 55 pst. DRG-refusjon for gjestepasienter. I publikasjonen "Innsatsstyrt finansiering 2002" fra Helsedepartementet sies det:

"De regionale helseforetakene oppfordres til å inngå avtaler der dette er mulig. Der ikke egne avtaler inngås, gjelder normert pris på 80 pst. av full DRG- pris. Anbefalingen om å velge 80 pst. DRG-pris er basert på en avveining mellom omfordelingseffekter og nødvendig nivå for å sikre at sykehusene ikke skal tape på pasienter som benytter seg av retten til fritt sykehusvalg."

Svar:

Spørsmålet har vært forelagt Helse Øst RHF som opplyser at gjestepasientoppjøret med andre regionale helseforetak tar utgangspunkt i de normerte prisene på 80 pst. av DRG-prisen. I forhold til Lovisenberg Diakonale Sykehus er dette budsjettmessig håndtert ved at den del av basisrammen som gjelder gjestepasienter tilsvarende differansen mellom gjestepasientprisen på 80 pst. av DRG-prisen og DRG-refusjonen sykehusene får for pasienter fra egen region på 55 pst. av DRG-prisen. Beløpet dette utgjør er basert på erfaringstall fra tidligere år.

Dersom antall gjestepasienter overstiger dette, vil sykehuset motta DRG-prisene på 55 pst. fra Helse Øst RHF. Helse Øst RHF vil imidlertid fortsatt motta 80 pst. fra det regionale helseforetaket pasienten er hjemmehørende.

Lovisenberg Diakonale Sykehus er i denne sammenheng behandlet på lik linje med foretakene, da den

samme finansieringsmodellen er valgt for disse: Innenfor et volum basert på tidligere erfaringer blir det gitt en kompensasjon tilsvarende 80 pst. av DRG- pris, fordelt med 55 pst. for hver pasient og 25 pst. i basisrammen basert på tidligere års erfaringstall. Aktivitet utover dette blir kompensert tilsvarende 55 pst. av DRG-prisen.

Det er viktig at rammebetingelsene for det frie sykehusvalget kan utvikles og forbedres over tid. Det må anses som positivt at forholdene som her omtales håndteres likt for helseforetak og private.

Spørsmål nr. 421

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 6. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge medieoppslag var det stor forvirring blant årets avgangselever vedrørende hvilke hjelpemidler elevene kunne ha med seg under eksamen i den videregående skole. Regelverket som Læringscenteret forholder seg til er uklart med hensyn til hvilke hjelpemidler som det er lov til å bruke.

Mener statsråden at eksamen har vært avholdt på en rettferdig måte, og vil statsråden åpne for at de som vil skal kunne få ta eksamen på nytt?»

Svar:

Det er Læringscenteret som har ansvaret for forberedelsene til og gjennomføringen av eksamen i den videregående skolen. På grunn av den uklarhet som oppsto etter årets eksamensdag i norsk hovedmål om bruk av hjelpemidler, sendte Læringscenteret ut en presisering av hvilke hjelpemidler som er tillatt ved eksamen i de enkelte fag.

Elevene har krav på å møte en eksamenssituasjon preget av forutsigbarhet og like vilkår. Læringscenteret foretar derfor nå en grundig gjennomgang av eksamen i norsk hovedmål, for å vurdere om sensuren blir rettferdig for elevene. Læringscenteret søker i denne sammenheng råd hos sitt sensorcorps.

Jeg avventer nå Læringscenterets vurdering basert på denne gjennomgangen.

Spørsmål nr. 422

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 7. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Velferdsalliansen organiserer viktige brukerorganisasjoner som taler de fattiges sak. Den har fått avslag på søknad om økonomisk støtte.

Vil sosialministeren se på denne søknaden på nytt og revurdere avgjørelsen?»

Begrunnelse:

I budsjettforslaget for 2002 fra Regjeringen Bondevik sier Regjeringen om bekjempelse av fattigdom følgende: "Samarbeidsregjeringen ønsker et nært samarbeid med kommunene og frivillige organisasjoner."

Velferdsalliansen har blant annet utformet en meget interessant handlingsplan mot fattigdom, og gjør et godt arbeid for å sette de fattiges saker på dagsorden.

Sosial- og helsedirektoratet avslår søknaden om økonomisk støtte. Arbeiderpartiet gikk i budsjettinnstillingen klart inn for en økonomisk stønad inneværende år.

Svar:

Sosialdepartementet har delegert til Sosial- og helsedirektoratet å fordele midler og behandle enkeltsøknader på kap. 0614 Utvikling av sosialtjenester, tiltak for rusmiddelmissbrukere mv. post 70 Tilskudd. Dette er gjort for å få en best mulig samlet vurdering av søknadene basert på faglige kriterier.

På bakgrunn av spørsmålet fra stortingsrepresentant Gunn Olsen har jeg undersøkt behandlingen av

søknaden fra Velferdsalliansen nærmere. Velferds- alliansen har søkt tilskudd hvert år fra 1999. I 1999 fikk organisasjonen 20 000 kr til dekning av møteutgifter. I de etterfølgende år har Velferdsalliansens søknader ikke nådd opp etter en samlet prioritering. Det kan opplyses at det er mottatt søknader for et samlet beløp som langt overstiger budsjetttrammen.

Formålet med bevilgningen er å støtte private stiftelser, selskaper og organisasjoner som iverksetter tiltak innen forebygging, omsorg, behandling og ettervern. I sin begrunnelse for avslaget på søknaden har Sosial- og helsedirektoratet lagt vekt på at midlene i hovedsak skal gå til heldøgns omsorgs- og rehabiliteringstiltak, samt ulike former for individrettet bistand i nærmiljøene som bolig- og overnattingstilbud, møtesteder, kvalifiseringstiltak og nettverksarbeid.

Årets søknad fra Velferdsalliansen er begrunnet med et ønske om å bidra med sin samlede brukerkompetanse i fattigdomsbekjempelsen i Norge. Søknaden gjelder i hovedsak dekning av utgifter til Velferdsalliansens generelle drift, herunder lønn, husleie, strøm mv., og ligger derfor i grenseland i forhold til bevilgningens formål.

Velferdsalliansen vil på linje med de andre brukerorganisasjonene få rik anledning til å bidra med sin samlede brukerkompetanse i det videre arbeidet med tiltak for å bekjempe fattigdomsproblemet. Sosialministeren har allerede hatt kontakt med brukerorganisasjonene, og kontakten vil bli videreført i forbindelse med utarbeiding av en stortingsmelding om tiltak for å bekjempe fattigdommen i Norge. Velferdsalliansen vil være en viktig samarbeidspartner også i det videre arbeidet med stortingsmeldingen.

På bakgrunn av opplysningene fra Sosial- og helsedirektoratet finner jeg ingen grunn til å overprøve de vurderinger som ligger til grunn for avslaget på Velferdsalliansens søknad.

Spørsmål nr. 423

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 6. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Holmgang på TV 2 29. mai sa statsministeren at han skulle se på det dramatiske ved at folk fikk urimelige husleieøkninger.

Betyr dette at statsministeren er villig til å vurdere å styrke bostøtten for dem som fikk mindre som følge av årets statsbudsjett eller å innføre et husleievern for leietakere som bor i kommunale boliger?»

Svar:

Jeg vil først kommentere de opplysninger som fremkom i Holmgang 29. mai om endringer i bostøtten for minstepensjonist Petra Kvamsdal fra Lindås kommune. Det var et opplag i Dagbladet 10. mai om samme sak.

Bostøtten utbetales tre ganger i året og gjøres automatisk på basis av registerdata som meldes inn av kommunene.

Bostøtten for Petra Kvamsdal har gått ned fra 6 297 kr i 3. termin 2001 til 5 781 kr for 1. termin 2002. Det vil si at den er redusert med ca. 500 kr per termin eller ca. 1 500 kr per år. Dette er en konsekvens av inntektsøkning, og regelverksendringer som ble gjort i fjor.

Lindås kommune har fra i fjor høst begynt å kreve kostnadsdekkende leie fra sine leietakere. Lindås kommune har opplyst at husleieøkningen for denne trygdeboligen gjelder fra 1. mai i år. Husleieøkningen er dermed ikke med i beregningen for bostøtte for 1. termin 2002. Husleien har økt fra 3 125 kr per måned til 4 500 kr per måned fra 1. mai 2002.

Når husleieøkningen meldes inn i bostøttesystemet vil også utbetalingene fra og med 2. termin 2002 bli endret. På basis av de opplysningene om husleie som nå er gitt vil bostøtten øke til 9 631 kr per termin. Denne bostøtten vil bli utbetalt i september, og vil gjelde for månedene mai, juni, juli og august. Dette innebærer at bostøtten vil dekke ca. 70 pst. av godkjente boutgifter.

Lindås kommune skal etablere en kommunal bostøtteordning som Petra Kvamsdal vil bli berørt av. Lindås kommunestyre har ennå ikke vedtatt den endelige utformingen av denne ordningen, men regner med at dette vil skje i løpet av juni måned. Jeg kan derfor ikke nå si noe om hva som vil bli de faktiske boutgiftene til Petra Kvamsdal, men dette er en ordning som vil komme på toppen av den statlige og vil bidra

til at de faktiske boutgiftene blir enda lavere.

Videre vil jeg understreke at Regjeringen ønsker å vurdere bostøtten. I forbindelse med Regjeringens arbeid for bekjempelse av fattigdom er bostøtten sentral. Vi vurderer både om bostøtten treffer de med de største behovene, og om bevilgningen er høy nok til at vi når målsettingene våre om at husstander med lave inntekter skal kunne få tilfredsstillende bolig.

I årets statsbudsjett var formålet å målrette bostøtten mer mot de med høye boutgifter. Boutgiftstaket ble hevet med 5 000 kr i byene Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger. Til nå ser vi at regelverksendringene har gitt en positiv effekt for minstepensjonister og andre trygdede grupper med høye boutgifter i Oslo spesielt.

15 709 husstander har fått økt sin tilkjente bostøtte fra 3. termin 2001 til 1. termin 2002. Disse har gjennomsnittlig fått 1 372 kr mer i bostøtte 1. termin 2002. Hovedforklaringen på at disse mottakerne får økt sin bostøtteutbetaling er at de i gjennomsnitt har hatt en inntektsnedgang på 4 pst. samt en økning i boutgiftene på 11 pst. Både inntektsnedgang og økning i boutgiftene er effekter som fører til økt bostøtte.

For at disse mottakerne skulle få mer utbetalt i bostøtte innenfor de budsjетtrammer som Stortinget vedtok i fjor var det nødvendig å heve satsen for minste *rimelige boutgifter*. Denne ble økt fra 15 pst. til 17 pst.

76 170 mottakere fikk redusert sin støtte fra 3. termin 2001 til 1. termin 2002. Disse hadde i gjennomsnitt en inntektsøkning på 10 pst. og en økning i boutgiftene på 2 pst. Dette førte til en gjennomsnittlig reduksjon i støtten på 1 000 kr. En kraftig økning av inntekten samtidig med at tabellen for rimelige boutgifter er justert, fører til en større andel rimelige boutgifter. Vi må være litt forsiktige med å trekke for raske konklusjoner på om nedgangen i utbetalinger skyldes endringer i regelverket eller endringer i inntekt.

Det er ikke aktuelt for Regjeringen å innføre et særskilt husleievern for leietakere i kommunale boliger. Jeg viser imidlertid til det husleievernet som allerede er lovfestet i husleieloven. Husleieloven har definert en øvre grense for husleie som *gjengs leie*. Gjengs leie refererer til det generelle leieprisnivået som er etablert på stedet. Husleieloven setter også begrensninger på hvor mye leien kan økes hvert år. Dette er en bestemmelse som er særlig aktuell for mange kommuner. Det er den siste tiden igangsatt arbeid med å heve svært lave husleier i en del kommunale utleieboliger. Kommunene ønsker å heve leien til kostnadsdekkende husleie, noe Kommunal- og regionaldepartementet tidligere har anbefalt kommunene. For kommunene er det en fordel at kostnadene ved boligtilbudet synliggjøres. Leietakere med lave inntekter oppfordres til å søke statlig bostøtte, og kommunene oppfordres til å innføre kommunal bostøtte dersom det skulle vise seg å være nødvendig.

Spørsmål nr. 424

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 6. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Gjennom et feltarbeid i Vågan kommune skulle man gjennom GROKOM-prosjektet bevise at med enkle teknologiske løsninger kan hjemmehjelperne tilbringe mer tid sammen med klientene. Sosialdepartementet har sagt nei til å bevilge midler til dette prosjektet, som skulle gi oss praktisk erfaring og kunnskap om bruk av teknologi.

Vil Sosialdepartementet vurdere dette prosjektet på nytt ved nye utfyllende søknader, og hvordan vil Sosialdepartementet løse framtidens bemanningsproblem i pleie- og omsorgssektoren?»

Begrunnelse:

Vi vet at vi har en økende underdekning på personellsiden innen pleie og omsorg, og vi ser at med enkle teknologiske hjelpemidler kan man utføre en del tilsynsoppgaver.

Ved bruk av tyngre løsninger kan man etablere telebasert tilsyn og fjernkonsultasjoner og dermed bidra til å effektivisere tyngre tilsynsfunksjoner.

Erfaringer fra Alta har vist at hjemmesykepleierne kan tilbringe mer tid sammen med klientene dersom de får adgang til journalen mens de er ute blant klientene.

Det bør være av stor betydning for det offentlige å skaffe seg kunnskaper om og erfaring med telebasert tilsyn og bruk av teknologiske løsninger i pleie- og omsorgssektoren. Målet med GROKOM er nettopp dette.

Svar:

Da departementet behandlet GROKOM-søknaden fra Nasjonalt senter for telemedisin, et 4-årig prosjekt på til sammen 40 mill. kr i 2001, besluttet departementet at et prosjekt med dette tema bør bygge videre på det som allerede er iverksatt. Departementet ønsket å samle og sammenstille erfaringer fra eksisterende prosjekter og formidle disse videre til andre kommuner.

Norge var svært tidlig ute med å ta i bruk ny teknologi - smarthusteknologi - i pleie- og omsorgssektoren. Smarthusteknologi gir muligheter til kontroll og styring av funksjoner i en bolig, og til kommunikasjon ut og inn av bolig. Av pågående aktiviteter kan nevnes:

1. Rapporten "*Studie av status i bruken av og erfaringer med smarthus i pleie- og omsorgstjenesten*", Deltasenteret, Levekårsavdelingen, Sosial- og helsedirektoratet og Nasjonalt senter for telemedisin (januar 2002).

Studien omfatter 26 kommuner som har boliger med smarthusteknologi, og 20 kommuner som har planlagt boliger eller vist interesse for teknologien. Fire av kommunene har blitt grundigere kartlagt ved strukturerte intervjuer.

Studien viste at smarthusteknologien blir anvendt i omsorgsboliger og i enkelte sykehjem. Lederne i omsorgsboligene viste til at bruk av smarthusteknologi kan avlaste personalet i en del av de kontrollopp-gavene de har i dag, og at kommunikasjon, planlegging og styring av tjenestene kan forenkles.

Sosial- og helsedirektoratet vil etter planen få gjennomført en videreføring av ovennevnte studium.

2. En veileder er utarbeidet av Deltasenteret og sendt bl.a. til alle kommuner: *Veileder i smarthusteknologi, del 1*.

Målgruppen for veilederen er personer som vil vite mer om hva som kreves for å ta i bruk smarthusteknologi for eldre og funksjonshemmede. Det kan være planleggere i kommunen, helse- og sosialpersonell som deltar i planarbeidet, ansatte i tekniske avdelinger og politikerne som fatter de overordnede beslutningene.

Det planlegges å utarbeide en del 2 av veilederen. Den vil ha beskrivelser av selve planleggingsprosessen knyttet til valg av løsninger i ulike sammenhenger.

3. Det er gjort en nordisk forstudie som vurderte mulige felles retningslinjer for smarthus i Norden.

4. Forskningsstiftelsen Fafo har gjort et forprosjekt "*Omsorgsteknologi i smarthus*".

I notatet drøftes ulike tilnærminger til og forståelser av omsorgsteknologiske løsninger integrert i smarthus. Fafo har fått innvilget midler til et hovedprosjekt av IT-funk.

Bruk av smarthusteknologi som en integrert del av pleie- og omsorgstjenesten reiser flere *etiske og juridiske problemstillinger*. Dette området er i liten grad regulert gjennom lovverket. Det er derfor viktig med grundige etiske vurderinger for å ivareta rettssikkerheten og integriteten til den enkelte tjenestemottaker. Jeg vil i denne forbindelse også vise til at Sosialdepartementet har sendt ut på høring lovforslag om rettigheter for og begrensninger og kontroll med bruk av tvang mv. overfor personer med demens, hvor bl.a. bruk av varslings- og peilesystemer er regulert.

Sosial- og helsedirektoratet står fra 1. januar 2002 for finansiering av den type prosjekter det her er snakk om. Direktoratets kriterier for tildeling av tilskudd er basert på en helhetlig faglig tilnærming. Generelt er søknadsmassen større enn bevilgningene. Det er derfor behov for en streng prioritering i tildelingen.

Spørsmål nr. 425

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 10. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva er framdriften i utarbeidelsen av en egen hundelov, og vil justisministeren bidra til et sterkere rettsvern for barn og andre som utsettes for aggressive hunder, f.eks. gjennom avlaving av slike hunder?»

Begrunnelse:

Straffelovskommisjonen går i sin delutredning VII, NOU 2002:4, inn for at straffeloven § 354 andre ledd erstattes av tilsvarende bestemmelser i en ny lov om hunder og hundehold. Straffelovskommisjonen viser

samtidig til at Justisdepartementet nettopp utreder en slik egen hundelov. Høringsnotatet om opprettelsen av en hundelov ble utarbeidet 31. oktober 2000. 31. januar 2002 ble en 7-åring drept av hunder på Vest-Torpa.

Svar:

Ved brev 27. oktober 2000 sendte Justisdepartementet et utkast til ny lov om hundehold på offentlig høring, med frist 1. mai 2001. Departementet har mottatt om lag 150 høringsuttalelser, med til dels omfattende merknader. Departementet har gjennomgått og systematisert merknadene, og arbeider for tiden med å forberede en proposisjon om ny lov om hundehold. Høringen, samt undersøkelser og erfaringer gjort etter at høringsnotatet ble sendt ut, gir departementet et omfattende grunnlag for det videre arbeidet med lovsaken. Mye tyder på at gjeldende regelverk ikke i tilstrekkelig grad motvirker problematisk hundehold som kan være et hverdagsproblem for mange mennesker, og som i ytterste konsekvens har ført til dødsfall og alvorlige angrep rettet mot barn.

Det fremstår som et krevende arbeid å skulle utforme nye lovregler om hundehold som skal motvirke problematisk hundehold uten å ramme i uønsket stor grad gode hundeholdere, eller motsatt: som gir rimelig rom for godt hundehold uten samtidig også å gi godt rom for problematisk og farlig hundehold. Ved proposisjonsarbeidet skal et betydelig antall enkeltspørsmål gjennomgås og vurderes. Høringen, pressedebatten, henvendelser til departementet og møter og samtaler departementet har hatt med engasjerte organisasjoner og enkeltpersoner viser at saken gjelder konfliktfylte og til dels vanskelige spørsmål der mange har sterke meninger i ulike retninger. Jeg kan ikke nå gå nærmere inn på hvilke konkrete lovendringer som vil bli foreslått ved proposisjonen for å ivareta ovennevnte hensyn.

Proposisjonen vil bli meldt på vanlig måte når saken er tilstrekkelig klar til det. Jeg tar sikte på at det blir i høstsesjonen 2002 eller vårsesjonen 2003.

Spørsmål nr. 426

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 7. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråden at det harmonerer med Grunnloven § 110a og folkerettslige forpliktelser at retts-
hjelpstilbudet til den samiske befolkning er redusert, og akter statsråden å foreta seg noe i forbindelse med disse dokumenterte forhold?»

Begrunnelse:

Da Stortinget vedtok at rettshjelpskontoret i Indre Finnmark skulle følge saksinntaksreglene i retts-
hjelpsloven var Stortinget ikke informert om det særskilte behov for rettshjelp i samiske områder. Kontorets saksinntak har gått ned med 75 pst. etter at de nye saksinntaksreglene trådte i kraft fra 1. januar 2002. Det foreligger solid forskning som viser at det fins et rettshjelpsbehov i samiske områder som langt overstiger behovet ellers i Norge.

Svar:

Rettshjelpskontoret i Indre Finnmark ble etablert som et prosjekt i 1987 i samarbeid mellom Forbrukerrådet, fylkesmannen i Finnmark og kommunene Tana, Karasjok og Kautokeino. Nesseby kommune ble med i ordningen fra 1994. I 1997 ble ordningen permanent. Målsettingen med kontoret var å etablere en modell for rettshjelpstilbud i utkantstrøk. Samtidig ble minoritetspolitiske hensyn tillagt vekt. De nevnte kommunene hadde og har lav advokatdekning, og en stor del av befolkningen er samisk-talende. Rettshjelpen ble ytet gratis til befolkningen uten hensyn til inntektsgrensene i rettshjelpsloven.

I St.meld. nr. 25 for 1999-2000 Om fri rettshjelp ble rettshjelpskontoret omtalt. Meldingen inneholdt ingen forslag til endringer i kontorets virksomhet. Meldingen inneholdt for øvrig et eget kapittel om rettshjelp og menneskerettigheter (meldingens side 51 flg.), hvor blant annet rettshjelpsordningens forhold til menneskerettskonvensjonene ble drøftet.

I innstillingen til rettshjelpsmeldingen (Innst. S. nr. 181 for 1999-2000) side 8, skriver imidlertid en

enstemmig justiskomiteé i tilknytning til spørsmålet om ulike statlig støttede rettshjelpsprosjekter blant annet:
"Dersom slike prosjekter skal være berettiget offentlig støtte, bør de i hovedsak drive etter rammene for rettshjelpsloven. Det vil for eksempel innebære at rettshjelpskontoret Indre Finnmark, for å få statlig støtte, ikke lenger skal gi gratis rettshjelp til alle, men følge retningslinjene for fri rettshjelp."

Det er disse merknadene som Justisdepartementet har forsøkt å følge opp i forhold til rettshjelpskontoret i Indre Finnmark. Det innebærer blant annet at man som hovedregel må fylle inntektsvilkårene i rettshjelpsloven og at det skal betales en egenandel. Denne er imidlertid kun satt til 300 kr ved bruk av kontorets tjenester. Ellers er som kjent hovedregelen at man skal betale en grunnandel på 300 kr pluss 25 pst. av de samlede rettshjelpskostnadene.

Det bør nevnes at mens de ovennevnte kommuner ikke lenger bidrar med økonomisk støtte til kontoret, har staten opprettholdt sitt bidrag til driften av kontoret. I 2002 utgjør dette 1 197 994 kr.

Når man skal vurdere Grunnloven § 110a og Norges folkerettslige forpliktelser finner jeg ellers grunn til å nevne at Justisdepartementet ved flere avgjørelser i klagesaker over avslag på ordinære søknader om fri rettshjelp (altså søknader under den ordinære rettshjelpsordningen) har lagt til grunn en positiv særbehandling av søknader fra samer og innvilget fri rettshjelp i tilfeller som ellers ville blitt avslått.

Jeg kan vanskelig se at de retningslinjer for driften av rettshjelpskontoret i Indre Finnmark som ble trukket opp i Innst. S. nr. 181 for 1999-2000, er i strid med Grunnloven § 110a og Norges folkerettslige forpliktelser. Det står fast at den samiske befolkning har et særlig tilbud som i positiv forstand avviker fra det tilbudet befolkningen for øvrig har.

Spørsmål nr. 427

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 12. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I våre naboland Danmark og Sverige benyttes PET-teknologi for å fastslå diagnosen ved flere kreftformer. Dette utstyret bidrar til å oppdage små kreftsvulster på et tidlig stadium og til med stor sikkerhet å fastslå den nøyaktige diagnose og kreftform som er til stede hos pasienten. Norske pasienter har ennå ikke fått tilgang til denne teknologien.

Jeg har informasjon om at helseministeren vurderer innføring av slik teknologi i Norge, og tillater meg å spørre helseministeren når en avgjørelse blir tatt?»

Begrunnelse:

I mer enn 20 år har, så vidt jeg vet, Danmark og Sverige hatt røntgeninstrumentet PET-teknologi (Positron-emisjons-tomografi) som gir legene med stor grad av nøyaktighet å fastslå diagnosen ved flere kreftformer. Ved å benytte dette utstyret til kontroll under behandlingen kan effekten av behandlingen umiddelbart konstateres og eventuelle korrektive tiltak iverksettes, ifølge den informasjon jeg har mottatt. Kapasiteten ved bruk av dette utstyret skal være mangedoblet i forhold til kapasiteten på CT og MR som er det utstyr som benyttes i Norge. Norge har, ifølge mine opplysninger, kompetanse til å ta i bruk slikt utstyr umiddelbart og det virker lite forståelig at dette ikke skal kunne komme norske kreftpasienter til gode. Det er kostbart utstyr det er snakk om, men jeg stiller spørsmålstegn ved om slike argumenter skal kunne benyttes i dagens Norge når vi vet hvilke lidelser, og hvilken angst pasienter med ulike kreftformer må leve med. Også barn rammes av slike lidelser og det bør ikke være mulig å la eventuelle økonomiske hensyn hindre at medisinsk teknisk utstyr som kan redusere lidelser for så mange blir tatt i bruk.

Svar:

Innføring av PET-teknologi (Positron-emisjons-tomografi) i Norge er en kompleks problemstilling, der ulike aspekter må vurderes. Bruksområdene anføres å være forskningsformål og klinisk diagnostikk av pasienter. Investeringskostnadene vil være betydelige.

Departementet har hatt til vurdering etablering og finansiering av et PET-senter i Norge. Det er foreslått å etablere et nettverk og senter for PET i Norge med organisatorisk forankring gjennom Universitetet i Oslo og i samarbeid mellom Rikshospitalet HF og Det norske radiumhospitalet HF. Forslaget innebærer at det etableres to billedannende enheter, en i Rikshospitalet og en i Radiumhospitalet. Denne saken har vært grundig vurdert i departementet, ved de aktuelle sykehusene og av andre relevante instanser.

Prinsipielt er jeg positiv til og åpen for å ta i bruk ny medisinsk teknologi. Dette gjelder også PET-teknologi. Men det er nødvendig å vurdere kostnader ved investering og drift og nytteverdien i pasientbehandling.

Senter for medisinsk metodevurdering (SMM) fikk i 1999 i oppdrag å vurdere aktuelle kliniske indikasjoner for bruk av PET. Rapporten forelå i november 2000 (SMM-rapport 8/2000). I rapporten skriver SMM at den verdi som PET kan ha som diagnostisk verktøy i forhold til pasienter, fremdeles er uavklart. For visse sykdommer, herunder enkelte kreftsykdommer, er det indikasjoner på at diagnostikken kan bedres, men det gjelder i hovedsak for undergruppering av pasienter. Det mangler, ifølge SMM, i hovedsak vitenskapelig dokumentasjon for PETs betydning for valg av behandling og pasientens sykdomsforløp.

Erfaringer fra Skandinavia viser at anvendelsesområdet til de maskinene som er i bruk, først og fremst har vært og er forskningsformål.

SMM konkluderer således med at det fremdeles mangler god dokumentasjon om hvordan bruk av PET innvirker på pasientenes behandling og sykdomsforløp. Styringsgruppen for SMM anbefaler at eventuell bruk av PET-teknologien i Norge må skje i forbindelse med kliniske forskningsprosjekter. SMM opplyste i november 2001 at tilrådingene i rapporten fra 2000 fremdeles står ved lag.

En komité, PET-komiteen, oppnevnt av Universitetet i Oslo la i januar 2001 frem en rapport om bruk,

lokalisering og finansiering av et PET-senter i Oslo. Denne komiteen mener at det kan være aktuelt med 2 500 undersøkelser årlig i Norge, basert på data fra USA.

Investeringskostnader samlet for det foreslåtte PET-nettverk i Oslo er omkring 100 mill. kr, ifølge PET-komiteen. Ulike finansieringsmodeller har vært drøftet. En industriell partner har gitt tilbud om delfinansiering og Norges forskningsråd vil yte en andel. Den resterende halvparten (50 mill. kr) anmoder PET-komiteen om at finansieres ved en fordeling mellom Universitet i Oslo og departementet. I tillegg til dette kommer løpende driftskostnader, der anslagene er usikre.

Etter min vurdering er kostnadene ved etablering av et PET-senter, med utgangspunkt i forslaget om et PET-nettverk i Oslo, betydelige. Antall undersøkelser med klinisk nytteverdi, synes ennå usikkert. Ved innføringen av ny teknologi bør nytten og kostnadseffektivitet av tiltaket vektlegges. De vurderinger som Senter for medisinsk metodevurdering har gjort, må etter min mening tillegges betydelig vekt i denne sammenheng. Samtidig må prioritering av PET vurderes opp mot alternative tiltak og investeringer i helsetjenesten.

Jeg ser imidlertid at PET kan være en viktig forskningsstrategisk utfordring.

Arbeidet med vurdering av etablering av et PET-senter i Norge pågår fremdeles. Helsedepartementet er i denne sammenhengen i en god dialog med de aktuelle forskningsmiljøene og med representanter for relevante interessenter. Konklusjonene er derfor ikke ferdige ennå.

Spørsmål nr. 428

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. juni 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«SFT har gitt tilsagn om gjennomføring av et eksperiment i Norskehavet som innebærer dumping av flere tonn CO₂ på 800 meter dypt vann nordvest for Kristiansund. Til tross for at tilsvarende prosjekt ikke fikk tillatelse utenfor Hawaii er det ikke blitt gitt formell utslippstillatelse eller gjennomført høring.

Støtter statsråden SFT sin vurdering i denne saken, og mener statsråden at saken har vært gjenstand for en tilfredsstillende saksbehandling?»

Begrunnelse:

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) søkte

18. januar 2002 om tillatelse til å slippe ut totalt 5,4 tonn flytende CO₂ på ca. 800 meters dyp ved Storegga, ca. 110 km nordvest for Kristiansund sommeren 2002. Søknaden er levert på vegne av Norges forskningsråd (NFR) og en internasjonal forskningsgruppe. Denne gruppen har arbeidet med såkalt 'havlagring' av CO₂ i en årrekke, og har planlagt et CO₂Experiment på Hawaii som opprinnelig skulle vært gjennomført sommeren 2000. På grunn av lokal og miljømessig motstand har prosjektet vært utsatt en rekke ganger, og til sist ble søknaden avslått av amerikanske myndigheter. Da ble prosjektet flyttet til Norge, hvor SFT ga saken en saksbehandling på mindre enn 5 dager.

Det framkommer av prosjektbeskrivelsen at forsøket vil ha enkelte negative biologiske effekter både på fisk, bunndyr og andre forhold, selv i liten skala. I større skala, som dette er et forstudie til å gjennomføre på sikt, vil de direkte effektene være mer alvorlige. Dersom slike eksperimenter likevel skulle kunne bli tillatt gjennomført i norske fiskeriområder, er det rimelig å kunne forvente å sannsynliggjøre funn av viktige resultater. I denne sammenhengen framstår selv et såkalt 'vellykket eksperiment' som bortkastet kunnskap, ettersom det fortsatt vil være umulig for verken dette eller andre forskergrupper å garantere at CO₂ som blir pumpet ut i de frie vannmasser ikke vil stige opp i atmosfæren og forårsake klimaendring.

Svar:

Spørsmålet gjelder Statens forurensningstilsyns (SFTs) håndtering av en søknad fra Norsk institutt for vannforskning (NIVA) om tillatelse til å slippe ut flytende CO₂ i Norskehavet i forbindelse med et forsøk

med deponering av CO₂ på dypt vann sommeren 2002.

Forsøksprosjektet er en del av et internasjonalt havlagringsprosjekt og tar sikte på å fremskaffe mer kunnskap om deponering av CO₂ som mulig klimatiltak. Forsøket skal etter planen strekke seg over en periode på 10 dager i tidsrommet 22. juli til 11. august d.å. I denne perioden ønsker en forskningsgruppe å gjennomføre flere delforsøk med slik deponering nær havbunnen. Hvert utslipp vil maksimalt være på 540 kg. Den totale mengde CO₂ som skal slippes ut er begrenset til 5,4 tonn.

SFT ga i brev til NIVA av 25. januar d.å. uttrykk for at forsøket ikke krever utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11. SFT begrunnet dette standpunktet med å vise til forurensningsloven § 8. Etter denne bestemmelsen kan forurensning "som ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper" finne sted uten tillatelse etter § 11.

Deponering av CO₂ nær havbunnen har ikke tidligere blitt utprøvet. Etter det Miljøverndepartementet erfarer, knytter det seg en viss faglig berettiget tvil til effektene av slike utslipp av CO₂. Selv om det dreier seg om svært små utslippsmengder, kan utslippene forventes å medføre visse tidsavgrensede forandringer i vannets kjemi i nærheten av utslippsstedet - herunder pH-endringer og redusert innhold av oksygen. Det synes å herske en viss usikkerhet ved om og i hvilken grad utslippene også kan påvirke faunaen rundt utslippsstedet. Et av formålene med forsøket er nettopp å øke kunnskapen om biologiske effekter fra utslipp av CO₂ i havet.

Miljøverndepartementet har merket seg at den amerikanske miljøvernmyndigheten EPA (U.S. Environmental Protection Agency), i likhet med SFT, har mottatt søknad om et forsøksprosjekt med deponering av CO₂ i havet. Miljøverndepartementet er kjent med at det har vært gjennomført offentlige høringer om saken og at saken fortsatt er til behandling hos EPA. For øvrig dreier det amerikanske forsøket seg om en større mengde CO₂.

Selv om forsøket i Norskehavet innebærer utslipp av svært begrensede mengder CO₂, er det knyttet faglig tvil til om CO₂-utslippene vil medføre "nevneverdige skader eller ulemper". På bakgrunn av denne usikkerhet, mener Miljøverndepartementet at det er riktig at søknaden konsesjonsbehandles etter forurensningsloven. Berørte instanser vil dermed få anledning til å uttale seg om saken, og det kan bli aktuelt å stille vilkår i en eventuell utslippstillatelse.

SFT vil nå konsesjonsbehandle søknaden fra NIVA.

Spørsmål nr. 429

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 7. juni 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Eiere av såkalte prydfjærfe, og folk som ønsker å importere slike, opplever at de er underlagt et regelverk som både er firkantet og uforutsigbart når det gjelder import av slike dyr til Norge. Det oppleves også som om regelverket i Norge praktiseres betydelig strengere enn hvordan tilsvarende regelverk fortolkes i EU.

Vil miljøvernministeren bidra til å gjøre regelverket for import av slike dyr klarere og mer forutsigbart enn det er i dag?»

Begrunnelse:

Eiere av prydfjærfe som ønsker å importere flere dyr, opplever at myndighetenes behandling av søknader blir behandlet på forskjellig grunnlag og at det ikke blir brukt noen enhetlig begrunnelse for avslag. Det hevdes også at regelverket i Norge er betydelig strengere enn i EU, og at det er forbud mot å importere dyr til Norge som det er lov til å importere til EU. Det er manges oppfatning at dagens praktisering av regelverket bidrar til ulovlig import fordi det er liten tiltro til den måten som regelverket praktiseres på i dag.

Jeg viser til tidligere svar fra landbruksministeren på samme spørsmål, og at landbruksministeren i sitt svar viste til at miljøvernministeren er rett adressat for spørsmålet.

Svar:

Prydfjærfe er en dyregruppe der innførsel til Norge berøres av lovverk under både Miljøverndepartementets og Landbruksdepartementets ansvarsområde. Et tilsvarende spørsmål som det ovennevnte, er tidligere besvart av landbruksministeren med hensyn på Landbruksdepartementets ansvarsområde, jf. landbruksministerens svar på spørsmål nr. 396.

Det aktuelle lovverket under Miljøverndepartementets ansvarsområde er viltloven. Etter viltloven § 47 er det uten Direktoratet for naturforvaltnings samtykke forbudt å innføre viltarter til Norge eller sette ut viltarter eller underarter som ikke fra før forekommer i distriktet. Hensikten med bestemmelsen er å unngå uheldig spredning av fremmede arter. Vi har i Norge erfaring med at spredning av fremmede arter kan være et problem. Introduksjonen av mink i norsk fauna er ett eksempel. Viltlovens bestemmelse må sees i sammenheng med at Norge har forpliktelser etter både FNs konvensjon om biologisk mangfold og Bernkonvensjonen i forhold til innførsel av fremmede arter. Etter konvensjonen om biologisk mangfolds artikkel 8h er Norge forpliktet til så langt det er mulig og hensiktsmessig å hindre innføring av, kontrollere og utrydde fremmede arter som kan true økosystemer, arters leveområder eller arter. Etter Bernkonvensjonens artikkel 11, 2.b er Norge forpliktet til å føre streng kontroll med innføringen av fremmede arter.

I tråd med viltloven § 47 skal det ved enhver innførsel av prydfjærfe og andre fuglearter til Norge på forhånd foreligge tillatelse fra Direktoratet for naturforvaltning. Det er viktig å være oppmerksom på at en tillatelse fra landbruksmyndighetene etter det regelverket de forvalter, ikke fritar fra kravet etter viltloven § 47. Ved innførsel av levende prydfjærfe er det nødvendig med innførselstillatelse både fra Statens dyrehelsetilsyn og fra Direktoratet for naturforvaltning. Direktoratet for naturforvaltning opplyser at i praksis skjer det et samarbeid mellom viltmyndigheter og landbruksmyndigheter før en søker får svar. På bakgrunn av søknader har direktoratet hittil gitt tillatelse til innførsel eller hold av en rekke arter prydfjærfe, fordelt på ca. 60 arter hønefugler etc. og ca. 20 arter andefugler.

Direktoratet arbeider med å etablere en liste over de fugleartene som det allerede er gitt tillatelse til innførsel av i henhold til viltlovens bestemmelser, og som i framtiden kan aksepteres innført uten særskilt tillatelse fra direktoratet. En slik liste vil bli lagt ut på Internett, og vil gjøre det enklere å orientere seg for de som ønsker å innføre prydfjærfe og andre fugler til Norge. Jeg viser til direktoratets planer på dette punkt og antar at en slik liste tilgjengelig på Internett vil bidra til større forutsigbarhet for alle som ønsker å importere prydfjærfe.

For øvrig viser jeg til at utredning av regelverk for introduksjoner av fremmede arter inngår blant oppgavene til det offentlig oppnevnte Biomangfoldlovutvalget. Dette utvalget er opprettet for å utrede et nytt lovgrunnlag for samordnet forvaltning av biologisk mangfold.

Spørsmål nr. 430

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 6. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Adventistsamfunnet praktiserer tiende som et prinsipp, dvs. at man bidrar med 10 pst. av sine inntekter til trossamfunnets virke. Et av medlemmene fikk økonomiske problemer, og så seg tvunget til i en overgangsperiode å søke sosialstøtte. Denne støtten ble avslått med henvisning til at han "gav bort" penger. Dette opplevdes både sårende og anføkende for personen.

Mener sosialministeren at et slikt grunnleggende prinsipp som tiende, ikke kan praktiseres av en som søker sosialhjelp, og at det strider mot loven?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at jeg ikke kjenner den konkrete saken det her refereres til, jeg svarer derfor på generelt grunnlag.

Økonomisk sosialhjelp i henhold til sosialtjenesteloven representerer et nedre sikkerhetsnett. Den enkelte skal i utgangspunktet forsørge seg selv, først når vedkommende ikke har nok inntekter til å sørge for sitt livsopphold, vil man ha krav på økonomisk sosialhjelp i henhold til sosialtjenesteloven § 3-1.

I forbindelse med en søknad om økonomisk sosialhjelp, vil sosialtjenesten vurdere søkers inntekter og utgifter. Dersom vedkommende har inntekter som normalt skulle være nok til å dekke livsoppholdet, ev.

større deler av livsoppholdet, vil sosialtjenesten vurdere om behovet for sosialhjelp skyldes for høye utgifter. Det er i samsvar med sosialtjenesteloven og prinsippet om at enhver skal sørge for sitt livsopphold, å søke å redusere utgiftene. Tiende vil ikke være en del av de ordinære livsoppholdsutgifter som den kommunale sosialtjenesten har plikt til å dekke.

Spørsmål nr. 431

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 6. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Er det mulig å øke opptakskapasiteten på odontologi ved Universitetet i Bergen innenfor eksisterende lokaliteter?»

Svar:

De odontologiske klinikkene ved Universitetet i Bergen er dimensjonert for et årlig opptak på 48 studenter. Universitetet i Bergen har ut fra at behovet for tannleger vil øke i årene fremover, stilt seg positivt til å utvide utdanningskapasiteten ved odontologistudiet i Bergen. Universitetet har derfor i sitt budsjettforslag for 2003 foreslått å øke opptaket fra 48 til 60 studenter årlig, men understreker samtidig at en klar forutsetning for forslaget om økt opptak til odontologistudiet i Bergen er et nybygg for de odontologiske klinikkene.

Spørsmål nr. 432

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 7. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det er gledelig at EU legger om til en mer bærekraftig fiskeripolitikk, men konstaterer med uro at Spania har satt fram krav om at også land utenfor EU må bidra i den smertefulle omstillingsprosessen der flere tusen fiskere i EU skal omstilles til annet yrke. Vi frykter at dette kravet fra Spania er et varsel om at EU vil legge press på Norge for å få økte kvoter for EU-fiskere i NØS.

Kan fiskeriministeren garantere at Norge ikke vil gi EU større kvoter norske farvann og vernesonene i Nord-Atlanteren?»

Begrunnelse:

Spania har helt siden sin inntreden i EU hatt avgjørende innflytelse på EUs fiskeripolitikk, og kravet om større fiskekvoter i norske farvann har vært en gjenganger i alle Norges forhandlinger med EU. Når Spania nå gir uttrykk for at de forventer at land utenfor EU skal bidra for å gjøre omstillingsprosessen i EUs fiskeripolitikk mindre smertefull for seg selv, kan vi vanskelig se at det er andre land enn Norge og Island som kan være målet for disse kravene fra spanske fiskere når alle andre kyststater i Europa er eller vil bli medlemmer i EU.

Historien viser at Norge har gitt store kvoteinnrømmelser til andre land. Både EØS-avtalen, avtalen om Smutthullet og avtalen om Smutthavet innebar betydelige kvoteavståelser fra Norges side. Permanente avtaler om forvaltningen av makrell i Nordsjøen er fortsatt under forhandling, og Kystpartiet frykter kvotetap for norske fiskere her.

EU kopler tradisjonelt markedsadgang for fisk og fiskeprodukter med ressurstilgang. Regjeringen har

varslet at de vil gi etter for EUs krav om at alle borgere i EU-stater skal ha de samme rettigheter til oppdrettskonsesjoner i Norge, og etter at industrien fikk mulighet til å eie fiskefartøy, har det oppstått en situasjon der børsnotering av integrerte fiskeribedrifter innebærer at utlendinger i dag kan kjøpe inntil 40 pst. av aksjene i norske fiskefartøy med tilhørende kvoter. Kystpartiet frykter en utvikling der man under dekke av behovet for markedsadgang selger ut det norske verdiskapningsgrunnlaget bit for bit. Fiskeriministerens utsagn om at norske fiskere skal "mørnes" til å akseptere medlemskap i EU har ikke bidratt til å redusere vår bekymring. Det er derfor av interesse for både vårt parti og for norske fiskere å få en rask orientering om hvordan statsråden vil ivareta norske interesser i forhandlinger med EU.

Svar:

La meg innledningsvis slå fast at jeg deler representanten Swensens uttalte glede over den omlegging av fiskeripolitikken EU-kommisjonen tar initiativ til å gjennomføre blant medlemslandene. Den foreslåtte omlegging av EUs fiskeripolitikk vil bidra til å bringe deres politikk på dette området mer i samsvar med de overordnede kriterier for en bærekraftig forvaltning av ressursene i havet. Dette vil bli hilst velkommen av norske myndigheter.

Man skal imidlertid være klar over at det kun er deler av den planlagte omlegging på fiskeriområdet i EU som nå er blitt offentliggjort. De andre elementene i omleggingsprosessen vil bli offentliggjort på et senere tidspunkt. Videre må en være oppmerksom på at EU-kommisjonens initiativ til omlegging av fellesskapets fiskeripolitikk inntil videre kun har status som forslag. Forslagene skal nå ut på høring blant medlemslandene, som vil spille inn sine merknader til de ulike elementer i EU-kommisjonens forslag.

Blant medlemslandene vil det naturlig nok være forskjellig syn på forslagene til omlegging av fellesskapets fiskeripolitikk. Hensynet til fiskeriinteresser veier ikke like tungt i alle medlemslandene, hvilket også vil bli reflektert via høringsuttalelsene.

Når en fra sidelinjen opplever de enkelte medlemslandenes reaksjoner på forslagene, må en ta i betraktning hvor i prosessen EU-kommisjonens forslag befinner seg. Landenes reaksjoner bør således vurderes utfra blant annet innenrikspolitiske hensyn, samt et genuint ønske om å påvirke prosessen videre.

På grunnlag av en bilateral rammeavtale inngår Norge og EU årlige kvoteavtaler om Norges og EUs fiske i Nordsjøen, norsk fiske vest av De britiske øyer og ved Grønland samt EUs fiske i NØS i Barentshavet. Det skal være balanse i partenes gjensidige fiske. Dette innebærer at det skal kompenseres for eventuelle endringer i partenes rettigheter. Følgelig vil ikke EU få økte rettigheter i norske farvann uten at Norge får tilsvarende økte rettigheter i EUs farvann.

Det er intet som tyder på at EU vil ta initiativ til å øke sine rettigheter i norske farvann, og det er heller ikke aktuell politikk fra norsk side.

Spørsmål nr. 433

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 7. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«En regnskapsfører med eget firma har vært sykemeldt siden januar i år. Han vedlegger legeerklæring som bekrefter dette i en søknad til likningskontoret 23. mai 2002 der han ber om ytterligere utsettelse til 30. juni d.å. med innlevering av likningspapirer for de klientene han ikke har rukket det for. I svarbrev fra likningssjefen datert 24. mai 2002 gis det ikke fristforlengelse utover 31. mai.

Deler statsråden den oppfatning som åpenbart ligger til grunn, at legeerklæringen ikke skal tas hensyn til?»

Begrunnelse:

Regnskapsføreren skriver følgende til likningskontoret 23. mai 2002:

"På grunn av sykdom er det lite jeg har fått gjort i vinter. Jeg har vært regnskapsfører i 45 år, men denne vinteren har vært den verste da jeg aldri har vært sykemeldt så lenge tidligere. På grunn av sykdom søker jeg derfor om ytterligere utsettelse til 30. juni 2002 med innlevering av likningspapirer og S.A. for de jeg har

igjen, og det er vel de fleste. Listen over klienter følger vedlagt. Jeg søker også om å få slippe forsinkelsesavgift på de som leveres før 30. juni d.å. Oppgavene leveres etter hvert som de blir ferdige. Håper dette kan la seg ordne. Det har ikke latt seg gjøre å få vikar, men dette er vel mere mulig etter at de andre blir ferdige med 2001."

Sammen med søknaden følger legeerklæring av 15. mai 2002 hvor "Det bekreftes at ... har vært sykemeldt fra primo januar til dags dato og er fortsatt sykemeldt".

Undertegnede har også kopi av erklæring fra samme lege datert 19. april 2002 hvor det bekreftes at regnskapsføreren har vært sykemeldt 100 pst. fra januar i år og at han fortsatt er helt sykemeldt.

Likningssjefen svarer slik:

"En viser til Deres søknad om utsettelse med innlevering av klienters selvangivelse til 30. juni 2002.

De har også for tidligere år innlevert selvangivelser for en del av deres klienter lenge etter de ordinære frister. Ut fra dette vil det ikke bli gitt fristforlengelse utover 31. mai. Etter dette tidspunkt vil det normalt bli ilagt forsinkelsesavgift. Dine klienter vil også bli purret etter manglende selvangivelse på lik linje med andre skattytere der selvangivelsen ikke er innlevert."

Det kan også legges til at vedkommende regnskapsfører tidligere har betalt forsinkelsesavgiften av egen inntekt, slik at det ikke har gått ut over hans klienter.

Svar:

Utgangspunktet i ligningsloven er at selvangivelse med vedlegg skal leveres innen utgangen av februar i året etter inntektsåret. Skattyter som leverer forhåndsutfylt selvangivelse skal levere selvangivelse med vedlegg innen utgangen av april i året etter inntektsåret. Dette følger av ligningsloven § 4-7 nr. 1 og 2.

Når det godtgjøres at det av særlige grunner vil skape betydelige vanskeligheter å levere selvangivelsen med vedlegg innen fristen, skal skattyteren - eller den som på hans vegne søker om utsettelse - etter skriftlig søknad gis utsettelse, jf. ligningsloven § 4-7 nr. 4. Loven setter ikke noen uttrykkelig grense for hvor lang en utsettelse kan gjøres, men slike grenser følger av praksis basert på lovens system og den årlige syklus for ligningsarbeidet.

Ved vurderingen av om vilkårene for fristforlengelse er til stede, må skattyterens behov for utsettelse veies mot hensynet til avviklingen av ligningsarbeidet. Når skattyterens regnskap føres av revisor, regnskapsbyråer mv., kan regnskapsføreren søke om utsettelse på vegne av skattyteren. I slike tilfeller vil regnskapsføreren arbeidssituasjon eller andre forhold kunne begrunne utsettelse. I praksis er det lagt til grunn at fristutsettelse ikke bør gis med mer enn 14 dager. Det bør likevel tas rimelig hensyn til at mange revisorer og regnskapsbyråer vil måtte trenge lengre frist for en del av klientmassen. Jeg nevner i denne sammenheng at Skattedirektoratet og Den Norske Revisorforening, Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening og Landslaget for regnskapskonsulenter hvert år inngår en rammeavtale om puljevis innlevering av selvangivelser. Rammeavtalen åpner for at den enkelte revisor/regnskapsfører kan inngå særskilt avtale med det enkelte ligningskontor om puljevis innlevering for vedkommendes totale portefølje frem til 31. mai i året etter inntektsåret.

Generelt er det klart at en regnskapsførers sykdom vil være et relevant moment ved vurderingen av om - og eventuelt hvor lenge - fristutsettelse skal gis. Det kan imidlertid ikke være slik at det i ethvert tilfelle gis utsettelse til det tidspunkt som passer regnskapsfører, selv om han fremlegger sykemelding. Også her må det tas hensyn til avviklingen av ligningsarbeidet. Dersom en regnskapsfører har vært syk i lengre tid forut for den ordinære innleveringsfristen - slik at fristoversittelse kan forutses - må det forventes at han eller skattyteren tar skritt for å hindre at fristen oversittes, for eksempel ved å skaffe ny regnskapsfører. Hvorvidt slike skritt er tatt, må etter mitt syn også være et relevant moment ved vurderingen av utsettelsesspørsmålet.

Jeg kan naturlig nok ikke gå nærmere inn på den konkrete saken som nevnes i spørsmålet. Jeg viser bare til at lang utsettelse er gitt, til 31. mai 2002, men at regnskapsførers sykdom helt fra januar ikke er ansett å være god nok grunn til ytterligere utsettelse. I dette ligger åpenbart en sterk oppfordring til både regnskapsfører og skattyter om i tide å sørge for en alternativ regnskapsutførelse, når den faste regnskapsfører ikke makter oppdraget på grunn av langvarig sykdom. På et generelt grunnlag har jeg ikke noe å innvende mot en slik praksis.

Spørsmål nr. 434

Innlevert 3. juni 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«For tre år siden ble norske el-detaljforhandlere pålagt å ta imot elektrisk og elektronisk spesialavfall gjennom EE-ordningen. En undersøkelse Miljøheimevernet har gjort i Nord-Trøndelag viser at flere butikker bryter disse forskriftene.

Synes statsråden det er greit at enkelte bedrifter har som konkurransefortrinn å unngå vedtatte forskrifter, og hvilke tiltak vurderer statsråden eventuelt for å øke detaljbutikkernes kompetanse om EE-ordningen?»

Begrunnelse:

Forskrifter som ble vedtatt 1. juli 1999 sier at alle bedrifter som selger produkter som inneholder elektriske komponenter også er forpliktet til å ta imot retur av slike produkter, som radioer, PC-er, fjernsyn, brødrister osv.

Stikkprøver gjennomført av Miljøheimevernet viser at bedrifter tjener penger på å ikke innrette seg etter forskriftene. Undersøkelsen viser at 24 av 25 bedrifter i Nord-Trøndelag ikke kjente til EE-ordningen, at de unnlot å informere om mottakplikten eller at de ikke tok imot retur slik de etter forskriftene skal.

Svar:

Målet for næringspolitikken er å legge til rette for verdiskaping. Den samlede økonomiske verdiskapingen i samfunnet bestemmer befolkningens muligheter til å oppnå en høy levestandard. Velfungerende markeder har over tid vist seg å fremme verdiskaping og grunnlag for velferd gjennom å sikre en effektiv bruk av kompetanse og ressurser. Konkurransen er viktig for å sikre effektivt fungerende markeder. For å sikre en sunn konkurranse er det viktig at alle aktører i et marked følger de samme spillereglene. Nærings- og handelsdepartementet er derfor opptatt av at alle aktører i næringslivet følger de gjeldende miljøreguleringer. For å sikre en overholdelse av lover og regler er informasjon et viktig virkemiddel.

Statens forurensningstilsyn (SFT) er tilsynsmyndighet for ordningen med EE-avfall. For konkrete spørsmål knyttet til den aktuelle ordningen, henviser jeg til derfor til SFT.

Dokument nr. 15:25

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 435

Innlevert 3. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 14. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Viser til vedlagt brev fra ordføreren i Røros.

Mener statsråden behandlingen av denne familien er i tråd med Regjeringens og stortingsflertallets politikk om å vise menneskelige hensyn, særlig i forhold til barnefamilier, og er behandlingen i tråd med 15-månedersregelen slik den er før omleggingen som er varslet i Revidert nasjonalbudsjett?»

Vedlegg til spørsmål:

Brev fra ordføreren i Røros kommune til Utlendingsnemnda. (Datert 29. mai 2002. Referanse nummer: 01/01642-003. Løpenummer: 003468/02. Arkivkode: FO&73. Saksbehandler: John Helge Andersen).

Svar:

Etter at utlendingsloven ble endret den 1. januar 2001, kan den politiske styringen på utlendingsfeltet kun skje gjennom lov og forskrift. Dette innebærer at verken jeg eller departementet kan instruere Utlendingsdirektoratet (UDI) eller Utlendingsnemnda (UNE) om skjønnsutøvelse, lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker. Dette gjelder også sakene til familien Krasniqi. Jeg kjenner ikke det konkrete innholdet i familien Krasniqis asylsøknader, og kan kun uttale meg på generell basis.

Alle de ca. 6 000 flyktningene som ble evakuert fra Makedonia til Norge våren 1999 på grunn av krigen i Kosovo, ble gitt midlertidig beskyttelse på grunnlag av en gruppevurdering. Dette innebar at den enkeltes søknad om asyl ble stilt i bero. Den kollektive beskyttelsen gjaldt også asylsøkere fra Kosovo som ventet på vedtak i sine saker, eller som allerede hadde fått avslag da krigen begynte. Til sammen var ca. 8 000 personer omfattet av den kollektive beskyttelsen. En av forutsetningene for at det i sin tid ble gitt midlertidig beskyttelse til kosovoalbanerne som gruppe, var at de skulle vende tilbake til Kosovo når forholdene der ble trygge. Da den kollektive beskyttelsen utløp, fikk hver enkelt imidlertid anledning til å få sin asylsøknad individuelt behandlet.

Hva familien Krasniqi angår, søkte de asyl den 17. desember 1998. Asylsøknadene ble stilt i bero i september 1999 da familien inngikk i gruppen som ble gitt kollektiv beskyttelse. Sakene ble senere tatt til individuell behandling, og i UDIs vedtak av 21. mars 2001 ble søknad om asyl avslått. Vedtakene ble påklaget til UNE, som den 25. mai 2001 opprettholdt UDIs avslag.

Ved avslag på søknad om asyl skal den aktuelle vedtaksinstansen av eget tiltak vurdere om det foreligger sterke menneskelige hensyn eller en særlig tilknytning til riket som tilsier at oppholdstillatelse likevel bør gis. I saker som omfatter medfølgende barn, vil barnas situasjon være ett av flere forhold som vurderes og tillegges vekt. Hvorvidt det foreligger sterke menneskelige hensyn i en sak eller hvorvidt en søker kan anses å ha en særlig tilknytning til riket, er en skjønsmessig vurdering som tilligger vedtaksinstansene UDI og UNE. Verken UDI eller UNE fant grunnlag for å gi oppholdstillatelse på humanitært grunnlag til familien Krasniqi. Familien kom heller ikke inn under 15-månedersregelen, da de var omfattet av midlertidig beskyttelse.

Familien Krasniqi har også søkt om arbeidstillatelse. Isa og Hanife Krasniqis søknad om arbeidstillatelse ble imidlertid avslått på formelt grunnlag i UDIs vedtak av 10. mai 2001. Vedtaket ble opprettholdt av UNE den 21. mai 2002.

Når det gjelder muligheten for asylsøkere til å søke arbeidstillatelse i Norge, så er utgangspunktet at slike

søknader skal fremmes fra hjemlandet, jf. utlendingsforskriften § 10. Asylsøkere som fremmer slik søknad mens de oppholder seg i Norge får normalt avslag under henvisning til at riktig fremgangsmåte ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Stortinget har nylig vedtatt en lovendring som åpner for at personer med faglært kompetanse eller sesongarbeidere kan fremme søknad fra Norge. Dette gjelder likevel ikke asylsøker eller utlending som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad. Årsaken til at asylsøkere ikke får søke arbeidstillatelse fra Norge, er at en slik ordning lett kan føre til misbruk av asylinstituttet. Personer som ikke frykter forfølgelse vil kunne søke om asyl i Norge for å lete etter jobb i landet mens myndighetene behandler asylsøknaden. Det er grunn til å tro at asylinstituttet ved en slik ordning vil kunne bli brukt som innfallsport for innvandring til Norge. Det er imidlertid adgang til å la en tidligere asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge dersom det foreligger sterke rimelighetsgrunner. Avslagene fra UDI og UNE tilsier imidlertid at det ikke synes å foreligge slike sterke rimelighetsgrunner i familien Krasniqis saker.

En forutsetning for å gi midlertidig beskyttelse til en gruppe er som nevnt at alle i utgangspunktet skal reise tilbake når forholdene i hjemlandet er trygge. Det er viktig å overholde de vilkår som i sin tid ble satt i forbindelse med den kollektive beskyttelsen for kosovoalbanerne. Dersom vi ikke klarer å gjennomføre tilbakevending til Kosovo når forholdene blir vurdert som trygge, kan det bli vanskelig å bruke argumentet om kollektiv beskyttelse senere.

I løpet av de siste par årene har det skjedd store forandringer i Kosovo. Den albanske befolkningen har generelt sett ikke lenger noe å frykte. Det har også funnet sted store endringer innenfor skolevesen, helsevesen og infrastruktur.

Jeg vil avslutningsvis understreke at utviklingen og praksis på utlendingsfeltet følges nøye, og at behovet for eventuelle endringer vurderes løpende. Det ser imidlertid ut til at gjeldende praksis er fulgt i familien Krasniqis saker. Hva den skjønnsmessige vurderingen av barnas situasjon angår, er dette som sagt en oppgave som tilligger UDI og UNE, og som verken jeg eller departementet kan gripe inn i.

Spørsmål nr. 436

Innlevert 4. juni 2002 av stortingsrepresentant Haakon Blankenborg

Besvart 14. juni 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hvordan vurderer utenriksministeren nytten av og muligheten for en egen FN-utsending til Angola?»

Begrunnelse:

Våpenhvileavtalen, som nylig ble inngått i Angola, satte stopper for nesten 30 år med borgerkrig i Angola. Forhåpentligvis er dette første skritt på veien mot demokrati, utvikling og rettferdighet. Det er mange store oppgaver som nå skal fylles i Angola:

- Arbeidet med å demobilisere over 50 000 av UNITAs medlemmer har begynt.
- Partene skal videreføre forhandlingene som startet i 1994, men som brøt sammen for fire år siden.
- Innsats for forsoning, minerydding, styrking av menneskerettighetene og rehabilitering må til.

Som om ikke dette er nok er Angola nå i ferd med å bukke under for en av de verste sultkatastrofer i landet på lenge. Flere hundre tusen mennesker står i fare for å bukke under i Huila-provinsen hvis det ikke kommer umiddelbar hjelp utenfra.

Etter så mange år med borgerkrig er det viktig at FN er sterkt inne i arbeidet med å få freden til å bli holdbar. FN har allerede et kontor i Angola (United Nations Office in Angola - UNOA), men FNs generalsekretær har nå varslet at han snarlig vil komme med en rapport til Sikkerhetsrådet som gir anbefalinger om FNs fremtidige rolle i Angola. Hvilke ressurser og strukturer som er mest hensiktsmessig fremover vil her bli vurdert.

En FNs spesialutsending (UN Special Envoy) ville kunne tenkes å kunne bidra med å overvåke og lede gjennomføringen av våpenhvileavtalen, samt styrke koordineringen av bistandsinnsatsen i Angola fremover. I denne sammenheng ønsker jeg å spørre utenriksministeren om han mener en spesialutsending fra FN til

Angola ville være et nyttig bidrag til fredsprosessen og arbeidet for utvikling.

Svar:

Våpenhvileavtalen mellom Angolas regjering og UNITA av 4. april i år (Luena-avtalen) satte en formell stopper for en borgerkrig som har pågått nesten uavbrutt i nærmere 40 år. I årenes løp har FN spilt en aktiv rolle i anstrengelsene for å komme frem til en fredelig løsning på konflikten. FNs tiltak har omfattet megling, tilrettelegging for fredsforhandlinger, sanksjoner mot UNITA, valgobservasjon samt fire fredsbevarende operasjoner fra 1989 til 1998.

FNs kontor i Angola (UNOA), som ble vedtatt opprettet i oktober 1999, skal være et bindeledd mellom angolanske myndigheter og FN, med sikte på å bidra til en fredsløsning, samt bistå det angolanske folk når det gjelder kompetansebygging, humanitær bistand, fremme av menneskerettigheter og andre koordineringsoppgaver. Kontoret ledes av generalsekretærens representant for Angola, Mussagy Jeichande. Kontorets mandat ble i april i år ytterligere forlenget frem til 19. oktober 2002.

I desember 1999 ble Ibrahim Gambari utnevnt til visegeneralsekretær og spesialrådgiver for Afrika (Adviser for Special Assignments in Africa), med særlig fokus på bl.a. Angola. Gambari har med jevne mellomrom besøkt Angola og hatt samtaler med ledere på begge sider i konflikten, og rapportert til FNs sikkerhetsråd om situasjonen i landet. Under dagens ordning fungerer Gambari til en viss grad som spesialutsending for generalsekretæren (SRSG).

Ansvar for gjennomføringen av den nevnte Luena-avtalen er tillagt en såkalt "Joint Military Commission" (JMC) bestående av representanter for Angolas regjering og UNITA, mens en teknisk gruppe (TG) bistår i den praktiske gjennomføringen. FN er observatør i JMC og har ti militære eksperter i TG. Utover dette tillegges ikke avtalepartene FN - eller noen annen tredjepart - noen formell rolle i gjennomføringen og overvåkingen av avtalen.

På bakgrunn av den senere tids utvikling i Angola er FN nå i ferd med å se nærmere på sin tilstedeværelse og sitt mandat i Angola, herunder spørsmålet om en spesialutsending. Regjeringen mener det er viktig at FN er tilstede og støtter opp under den nasjonalt-initierte freds- og forsoningsprosessen. Regjeringen mener at en utnevning av en spesialutsending for Angola vil kunne være et positivt bidrag i den post-konfliktsituasjonen landet nå står i om generalsekretæren skulle finne det hensiktsmessig. FNs spesielle ansvar i en slik situasjon fordrer et tungt politisk nærvær. I tillegg er den humanitære situasjonen svært kritisk. En spesialutsending ville også kunne ha gode forutsetninger for å bidra til effektiv koordinering av den humanitære bistanden.

Vi vil fra norsk side støtte en eventuell beslutning fra generalsekretærens side om å utnevne en SRSG for Angola.

Spørsmål nr. 437

Innlevert 4. juni 2002 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl

Besvart 11. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Barn med diabetes har ofte behov for hjelpemiddel som insulinpumpe. Selve pumpen dekkes av trygden, mens slanger og nåler som kommer i tillegg kun dekkes med 7 000 kr pr. år. Heller ikke futteralet til pumpen dekkes. Også 6 mm sprøytespisser er nå pålagt egenandel. Ved søknader til det enkelte trygdekontor om dekning av ekstrakostnader, brukes skjønn. Noen får kostnadene dekket, andre ikke.

Hva vil sosialministeren gjøre med dette?»

Begrunnelse:

En kronisk sykdom som diabetes, krever svært mye omtanke av omgivelsene, særlig når det gjelder barn. Kosthold, aktivitetsnivå og familieforhold gjør behovet for løsninger individuell. Mange barn har store problemer med å regulere blodsukkeret. Konsekvensen av det er senvirkninger som nyresvikt og blindhet. Ca. tolv personer med diabetes blir hvert år blinde.

Bare i Oppland er det hvert år ca. tolv nye tilfeller av diabetes 1.

For bedre blodsukkerregulering kan en insulinpumpe være løsningen. Men familiens økonomi kan være et hinder når det er egenandeler på dette utstyret.

Når nye egenandeler påføres, som for eksempel dette med sprøytespissene med virkning fra i år, er dette også en ekstra økonomisk belastning for barnefamilier som er rammet av sykdom.

Svar:

Etter retningslinjer gitt av Rikstrygdeverket med hjemmel i folketrygdloven § 5-22, kan det ytes bidrag til dekning av utgifter til insulinpumpe og til forbruksmateriell til insulinpumpe. Utgifter til forbruksmateriell til insulinpumpe kan dekkes med et beløp begrenset oppad til 7 000 kr pr. kalenderår. Ifølge retningslinjene kan det bare gjøres unntak fra denne begrensningen dersom det foreligger helt spesielle medisinske forhold. Bakgrunnen for denne unntaksbestemmelsen er at behovet for forbruksmateriell til insulinpumpe er individuelt og kan variere fra pasient til pasient. Behovet for å få dekket utgifter utover 7 000 kr pr. kalenderår, må være dokumentert av lege. Hvorvidt vilkårene er oppfylt beror på en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfelle, hvor de medisinsk-faglige vurderingene må tillegges vekt. Dette kan føre til at noen pasienter får innvilget søknaden, mens andre får avslag.

Forbruksmateriell som det kan gis bidrag til etter folketrygdloven § 5-22, består generelt av utskiftbare deler med kort levetid, og materialet må være helt nødvendig for å kunne drive eller bruke det medisinske utstyret. Futteral for oppbevaring av medisinsk utstyr regnes generelt ikke som forbruksmateriell i trygdemessig sammenheng. På tilsvarende måte dekkes ikke utgiftene til etui når det ytes bidrag til dekning av utgifter til briller for barn.

Med hjemmel i folketrygdloven § 5-14 er det gitt forskrift 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (blåreseptordningen). Det ytes stønad til forskjellig utstyr ved diabetes, herunder sprøytespisser, jf. forskriften § 3 nr. 4. Det fremgår av § 7 at egenandelen er begrenset til 360 kr pr. resept. Ved kjøp av utstyr/produkter hvor prisen overstiger det maksimumsbeløp som er fastsatt av Rikstrygdeverket, beregnes egenandelen av maksimumsbeløpet. Barn under syv år er fritatt fra å betale egenandel på lik linje med andre helsetjenester etter folketrygdloven kap. 5.

Helsedepartementet er i gang med å vurdere om insulinpumper med tilhørende forbruksmateriell bør flyttes fra bidragsordningen til blåreseptordningen. Formålet er å samle bestemmelsene om stønad til diabetesutstyr på ett sted i folketrygdens regelverk. For pasientene vil en flytting av diabetesutstyr til blåreseptordningen representere en vesentlig forbedring. I denne sammenheng vil det eventuelt bli vurdert om kostnadsbegrensningen på 7 000 kr pr. kalenderår for forbruksmateriell til insulinpumpe, bør opprettholdes.

Spørsmål nr. 438

Innlevert 4. juni 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 10. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Kan kommunene velge å ikke ta hensyn til elever bosatt ved flyktningmottak i kommunen ved fastsettelse av antall klasser på et årskull, jf. § 8-3 i opplæringsloven?»

Begrunnelse:

Barn i grunnskolealder som bor på flyktningmottak er sikret rett til undervisning innenfor gjeldende regelverk, og kommunene får gjennom blant annet integreringstilskudd og egne tilskudd til opplæring for språklige minoriteter støtte til integreringstiltak i grunnskolen. Opplæringsloven § 8-3 om klassedelingstill fastsetter grenser for hvor mange elever en klasse kan ha ved årets begynnelse. Undertegnede har imidlertid fått signaler om at enkelte kommuner ikke teller med elever fra flyktningmottak ved beregning av antall elever, og ønsker statsrådets vurdering av dette.

Svar:

Dersom dette gjelder grunnskoleopplæring etter opplæringslovens regler, er det ikke unntaksregler i forhold til hvor eleven kommer fra. De ordinære klasseorganiseringsregler gjelder.

Spørsmål nr. 439

Innlevert 5. juni 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 13. juni 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Eg viser til oppslag i NRK 5. juni der nestleieren i OFS uttrykkjer uro fordi mange hundre personar no er oppsagde på riggane som fylgje av mellombels manglande kontraktar. Det vert sagt at enda fleire står i fare for å bli oppsagde.

Vil statsråden ta initiativ overfor oljeindustrien for å sikre einskildmenneske i ein akutt vanskeleg situasjon og også på lengre sikt ta vare på verdifull kompetanse?»

Grunngjeving:

Utsiktene for offshoreverfta synest å vere dei same som for riggane. Dei er inne i ein mellombels nedgang i 2002, men har von om nye oppdrag i 2003. I 1998 inngjekk styresmaktene eit samarbeid som innebar tiltaksplassar, vedlikehald av kunnskap og supplerande opplæring. Det synest no å vere behov for eit liknande opplegg. Dette til beste både for den einskilde arbeidstakar, men også for landet, fordi ein slik kan ta vare på ein unik kompetanse.

Svar:

Tidlegare innsats innanfor oljetilknytta verkstadindustri

Ein stor nedgang i investeringsaktiviteten i oljetilknytta verkstadindustri førte til at det hausten 1999 blei sett i gong ein ekstra innsats innanfor denne sektoren. Det var utsikter til eit kraftig fall i sysselsetjinga som særleg ville ramme hjørnesteinsbedrifter på kysten av Sør-Vestlandet der det er få andre arbeidsplassar.

For å motverke auka arbeidsløyse fekk Aetat tilført ressursar for å styrkje formidlingsarbeidet og kvalifiseringstilbodet til ledige frå denne bransjen.

Løyvinga gav grunnlag for 3 000 tiltaksplassar. Det blei særleg førebudd arbeidsmarknadsopplæring (AMO), men og tilskot til bedriftsintern opplæring (BIO).

Innsatsen til Aetat retta seg særleg mot:

- kvalifisering og formidling til anna arbeid
- kvalifisering for å ta vare på nøkkelkompetanse i bedriftene medan dei venta på nye oppdrag.

Vurdering av innsatsen

Sidan nokre av dei personane som var ledige hadde behov for ny kompetanse, blei det gjennomført kvalifiseringstiltak. I tillegg blei det gitt opplæring for å halde på nøkkelkompetanse i næringa som førebuing til nye oppdrag. Aetat lokal samarbeidde med utdanningsmyndigheitene, partane i arbeidslivet, bedrifter og kommunar.

Omfanget av tiltak innanfor bransjen blei lågare enn planlagt, og mange av kursa var korte. Dette kom av at utviklinga i bransjen blei meir positiv enn det ein hadde trudd. Nokre bedrifter fekk nye oppdrag. Denne utviklinga førte til at mange permitteringar og oppseiingar blei utsett, og mange arbeidstakarar blei formidla til andre verksemdar i bransjen.

Vurdering av situasjon på arbeidsmarknaden for offshoreindustrien i dag

Totalt arbeider det om lag 3 000 personar på dei oljeriggane som driv med leiteverksemd på norsk sokkel. Aetat har ikkje teke mot varsel om oppseiingar eller permitteringar på oljeriggane utover dei 200-300 personane som stortingsrepresentanten nemner i brevet. Dette var oppseiingar som kom som følgje av mangel på leiteoppdrag.

Sjølv om det ikkje er meldt om fleire oppseiingar eller permitteringar, ventar Aetat lågare ordretilgang ut året og i starten av neste år. Når det gjeld oljetilknytta verftsindustri, så kan det bli permitteringar frå august

både i Hordaland og Rogaland. Nokre bedrifter har inne anbod på nye oppdrag, slik at det er mogleg at ein del av desse permitteringane ikkje slår til, eller at dei blir kortvarige.

Tal for utviklinga i investeringar i oljeretta industri frå SSB, gjev ikkje grunnlag for å vente nedgang i sysselsetjinga i denne sektoren i tida framover. Sjølv om det er uvisse rundt desse tala, er det ifølgje meldingar frå Aetat Arbeidsdirektoratet for tidleg å seie noko om ein mogleg nedgang i sysselsetjinga vil vare utover ein kortare periode.

Eg vil òg vise til at arbeidsgivar har klare plikter overfor arbeidstakarane i ein situasjon med sviktande ordretilgang. Dersom arbeidsmangel har gjort oppseiing av arbeidstakarar i ein del av ei verksemd naudsynt, har arbeidsgivar plikt til å forsøk å finne anna høveleg arbeid innanfor verksemda. Dette følgjer av arbeidsmiljølova § 60 som set vilkår for når oppseiing har sakleg grunn i tilhøve ved verksemda. Denne bestemminga fastsetter òg at det ved avgjerda av om ein oppseiing har sakleg grunn skal gjerast ein avveing mellom behovet til verksemda og dei ulemper oppseiinga fører til for arbeidstakaren. Arbeidstakar som er oppsagd på grunn av arbeidsmangel har fortrinnsrett til ny tilsetjing i same verksemd i eit år frå oppseiingsfristens utløp (arbeidsmiljølova § 67).

Konklusjon

Etter Regjeringa sitt syn har det ikkje skjedd store endringar i dei føresetnadene som låg til grunn for Stortinget si handsaming av budsjettet for inneverande år. Det er framleis slik at mangel på arbeidskraft er eit dominerande trekk ved den norske arbeidsmarknaden. Slik det er nå vil mange arbeidssøkjjarar kunne skaffe seg arbeid ved eigen innsats, m.a. ved hjelp av Aetat sine IT-baserte løysingar.

Etter departementet si vurdering er det ikkje behov for ekstraordinære tiltak retta mot offshoreindustrien. Mange av dei ledige frå denne bransjen vil vere etterspurd arbeidskraft. I lys av røynsleane frå tidlegare satsing innanfor oljetilknytt verkstadindustri vil desse personane kunne gå rett inn i ledige jobbar i andre verksemder.

Spørsmål nr. 440

Innlevert 5. juni 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 13. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Samferdselsministeren svarte 16. januar 2002 at Posten skulle ha en dialog med kommunene om omlegging til Post i Butikk. Moss kommune har hatt innsigelser mot omleggingen på Jeløya, og har bedt om et nytt møte med Posten Norge BA fordi det ikke er parkeringsmuligheter og bussforbindelse og tilgjengeligheten er ikke ivarettatt for brukerne. Denne henvendelsen har man ikke fått tilbakemelding på. Dette er ikke dialog.

Hva vil samferdselsministeren gjøre for å ivareta brukerne og kommunen?»

Begrunnelse:

Postens omlegging til Post i Butikk på Jeløya har jeg tatt opp med samferdselsministeren to ganger tidligere. Dialogen med Posten har ikke vært tilfredsstillende, og den ene valgte butikken ligger i utbyggsområde hvor man nå skal bygge ut et stort felt med boliger. Det må kunne gå an å utsette omleggingen til man vet mer om trafikkkonsekvenser og tilgjengelighet. Det må også være spesielt at man ikke svarer på skriftlige henvendelser fra en kommune. Samferdselsministeren har i sine tidligere svar til meg påpekt dette med dialog og samarbeid med kommunene. Hun har også presisert at omleggingen skal ivareta service og tilgjengelighet.

Svar:

Jeg har vært i kontakt med Posten om de forhold som tas opp i spørsmålet, og Posten har opplyst følgende:

"Posten har i forbindelse med omleggingen til Post i Butikk på Jeløya fulgt de samme behandlingsrutiner som

overfor andre kommuner berørt av Postens beslutning i januar i år om å erstatte ytterligere 40 poststeder med Post i Butikk våren 2002. Milepælene i prosessen fremgår nedenfor:

- 7. januar 2002: Brev til Moss kommune om forslag til endring i postkontornettet.
- 14. januar 2002: Møte med Moss kommune.
- 15. januar 2002: Faks til Moss kommune med brev av 7. januar 2002 som man hevdet ikke var mottatt.
- 18. januar 2002: Brev til Moss kommune med Postens siste årsresultat og kvartalsrapport.
- 6. februar 2002: Faks til Moss kommune med bekreftelse på forespørsel om utsetting av klagefrist til 13. februar 2002 (Opprinnelig frist var 9. februar 2002).
- 14. februar 2002: Én dag etter utsatt ankefrist ankom faks fra Moss kommune med klage på Postens forslag til endring for Jeløy postkontor. Posten behandlet klagen.
- 18. februar 2002: Brev til Moss kommune med bekreftelse på mottak av klage.
- 11. mars 2002: Brev til Moss kommune med Postens beslutning om å ikke imøtekomme kommunens klage.

Dagen etter at denne ordinære prosessen var avsluttet i og med Postens brev, datert 11. mars 2002, ble Moss kommune og Posten lokalt enige om at kommunen skulle bli nærmere orientert om begrunnelsen for omleggingen på Jeløya. Man var også enige om at kommunen skulle komme med eventuelle kommentarer så snart som mulig fordi Posten må holde et raskt tempo i omleggingen. Posten fulgte opp med brev til kommunen, datert 14. mars 2002, der vi orienterte om begrunnelsen, bad om tilbakemelding så snart som mulig og viste til at Posten arbeidet for etablering av Post i Butikk-løsningen innen 1. juli 2002.

For å holde fastsatt tempo i saken måtte Posten samtidig starte forretningsmessige samtaler med samarbeidspartneren for Post i Butikk-løsningen. Disse samtalene hadde ført frem til en avtale da Moss kommune én måned senere (16. april 2002) sendte brev til Posten om at løsningen etter deres vurdering, ikke var tilfredsstillende, og at de ville diskutere saken nærmere. I svarbrev av 22. april 2002 opplyste Posten at det var inngått avtale med Norgesgruppen om omlegging til Post i Butikk.

Avtalen innebærer etablering av Post i Butikk på KIWI i Sjøgata 15 og på KIWI på Refsnes.

Post i Butikk-etablering ved KIWI i Sjøgata 15 vil totalt sett ha en bedre tilgjengelighet enn dagens postkontor. Samtidig økes antall treffpunkter til Postens tjenester ved etablering av Post i Butikk på Refsnes.

Kommunen har på samme måte som andre berørte kommuner fått anledning til å bli hørt. I tillegg fikk kommunen mulighet til å komme med ytterligere kommentarer etter at den ordinære prosessen var avsluttet. Det ble i denne forbindelse gjort klart for kommunen at Posten ville holde fast ved sin tidsplan med sikte på omlegging til Post i Butikk innen 1. juli 2002.

I stortingsrepresentant May Hansens henvendelse vises det til at Moss kommune skal ha bedt om et "nytt" møte med Posten, uten at Posten skal ha gitt tilbakemelding på denne henvendelsen, og videre at Posten ikke svarer på skriftlige henvendelser fra kommunen. Det har ikke lyktes oss å spore opp hvilken henvendelse eller henvendelser det her siktes til. Posten legger vekt på å besvare alle henvendelser, og de ansvarlige fra Postens side i denne saken er ikke kjent med at det har kommet henvendelser om ytterligere møter eller andre henvendelser som ikke er besvart."

Det er Postens ansvar å gjennomføre omleggingen av ekspedisjonsnettet og sørge for en god posttjeneste i de enkelte områdene, herunder at konsesjonskravene oppfylles. Det er også Posten som treffer endelig avgjørelse om etablering av Post i Butikk og lokalisering av disse etter at de berørte kommunene har fått anledning til å uttale seg gjennom en åpen og ryddig prosess. Ut fra de opplysninger jeg har fått fra Posten har jeg ingen merknader til den dialog som har vært mellom Moss kommune og Posten i denne konkrete saken.

Spørsmål nr. 441

Innlevert 6. juni 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 14. juni 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Regjeringen har tidligere uttrykt at den mener det er viktig at også røster som er kritiske til Verdensbanken slipper til i debatten rundt Verdensbankens ABCDE-konferanse senere denne måneden. Det er søkt om beskjeden støtte fra departementet til arrangementet Åpent Forum 23. juni.

Hva gjør statsråden for å sørge for at slike alternative arrangementer kan realiseres?»

Begrunnelse:

Utenriksdepartementet er vertskap for Verdensbankens årlige forskerkonferanse i juni. Her vil 300 forskere etter invitasjon fra banken legge fram og diskutere tema innen økonomisk utviklingsforskning. Mange organisasjoner og enkeltpersoner som er i opposisjon til Verdensbankens politikk har engasjert seg i forbindelse med dette. Engasjementet tar form av motkonferanse, demonstrasjoner, kulturarrangementer og trykksaker. Enkelte organisasjoner har sagt nei til å delta på ABCDE-konferansen fordi de mener Verdensbanken ikke har fulgt opp sine tidligere forpliktelser i dialogen med dem. Mange av dem vil likevel komme til Oslo og delta på konferansen Åpent Forum den 23. juni. Framtredende bankkritikere fra fire kontinenter vil være representert på det norskorganiserte arrangementet. En av dem som kommer til å delta der er Zambias tidligere president Kenneth Kaunda.

Svar:

Jeg deler representanten Lysbakkens syn på viktigheten av at kritiske røster kommer til orde under ABCDE-konferansen. Av denne grunn oppfordret vi Verdensbanken til trekke representanter fra kritiske grupper aktivt inn i konferansen. Således ble både ATTAC Norge og SAPRIN-nettverket invitert til å arrangere hvert sitt seminar under konferansen. Dette ville vært en god anledning til å bringe deres kritiske syn inn i debatten. Dessverre valgte både ATTAC og SAPRIN å takke nei. Heldigvis har andre norske institusjoner som SUM, CMI og Fafo valgt å delta aktivt under konferansen.

Verdensbanken deler vår oppfatning av at det er viktig å involvere kritiske røster. Dette er noe av formålet med ABCDE-konferansene - i dette tilfellet med fokus på bankens fattigdomspolitik. Flere av de utenlandske foredragsholderne og deltakerne under konferansen representerer slike kritiske synspunkter. Dette vil bidra til en debatt som reflekterer et mangfold av perspektiver på Verdensbankens rolle i utviklingsarbeidet. Jeg synes det er trist at representanter fra tilsvarende kritiske grupper i Norge har valgt å stå utenfor denne diskusjonen.

Utenriksdepartementet har mottatt en søknad om midler til et dialogforum som Oslos biskop har til hensikt å arrangere. Her vil det bli lagt til rette for diskusjon mellom Verdensbanken og et mangfold av NGO'er og andre kritiske røster. Dette arrangementet vil få støtte.

Utenriksdepartementet har også mottatt en søknad fra ForUM om å få dekket utgifter til en såkalt "motkonferanse" til ABCDE-konferansen. Søknaden på 600 000 kr anses ikke å være beskjeden i forhold til de søknadsbeløp man vanligvis opererer med.

ForUM mottar betydelig støtte fra det offentlige til å ivareta slike funksjoner som denne konferansen representerer. Jeg finner det derfor vanskelig å støtte dette arrangementet med vesentlige tilleggsmidler. Departementet har likevel funnet det mulig å bidra med midler til dekning av utgifter til en del deltakere fra utviklingsland på konferansen.

Spørsmål nr. 442

Innlevert 6. juni 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 19. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren ta konkrete skritt for å gjøre noe med kjønnsbalansen i politiets ledelse?»

Begrunnelse:

Det er nå blitt klart at Vestfold og Rogaland politidistrikter ikke har ansatt en eneste kvinne blant sine nye ledere. Fra før av vet vi at kvinner innen svært mannsdominerte etater og bedrifter har problemer med å få sine kvalifikasjoner anerkjent på lik linje med mennenes. Nærings- og handelsministeren har erkjent dette, og har derfor truet med kjønnskvoltering i næringslivet dersom ikke næringslivet selv skjerper seg. I og med at politiet er en statlig etat, burde Regjeringen legge ekstra vekt på få endret den uheldige kjønnsbalansen som eksisterer. SV mener det er svært viktig at politietaten, som er særlig avhengig av legitimitet i befolkningen, legger synlig vekt på representativitet. Vi mener det er bekymringsfullt at kvinner tydeligvis har vanskelig for å bli sett og anerkjent innen politiet, og etterlyser et mer synlig engasjement på dette fra øverste ledelse innen politiet selv og fra Justisdepartementet.

Svar:

Arbeidet med likestilling i politi- og lensmannsetaten startet opp i 1990. Politiavdelingen i Justisdepartementet utarbeidet i 1995 den første handlingsplan for likestilling. Med bakgrunn i de erfaringer som er gjort, er handlingsplanen revidert ved to anledninger. Første gang for perioden 1. januar 1998 - 31. desember 1999, og nå for tidsrommet 1. januar 2000 - 31. desember 2002. Denne ligger til grunn for Politidirektoratets og politidistriktenes arbeid med likestilling til og med 31. desember 2002.

Hovedmålet for handlingsplanen er å gi like muligheter for kvinner og menn. Det er satt fem delmål: rekruttering, kompetanse, arbeidsordninger, økonomi og kvinnenettverk og kontaktpersoner. For gjennomføring av de fem delmålene ble det foreslått følgende tiltak:

1. Målsetting: Rekruttering

Det skal praktiseres positiv særbehandling av kvinner. Melder det seg flere søkere med tilnærmet like kvalifikasjoner, skal kvinner ha fortrinnsrett til stillingen dersom det er mindre enn 40 pst. kvinner i den aktuelle stillingsgruppen i politidistriktet. Det understrekes at dette også gjelder for lederstillinger. Utforme annonse/kunngjøring slik at den er attraktiv for begge kjønn. For stillingskategorier der det er mindre enn 40 pst. kvinner i politidistriktet, skal kvinner oppfordres til å søke. Tilstrebe økt kvinneandel i råd, utvalg med mer, herunder tilsettingsråd, arbeidsmiljøutvalg mv.

Tiltak: Rapport om deltakelse i råd, utvalg med mer innhentes av likestillingskontakten og sendes til Justisdepartementet innen 15. november hvert år.

2. Målsetting: Kompetanse

- Tiltak: Utarbeide individuelle kompetanseplaner, tildele kompetansegivende arbeidsoppgaver likt mellom begge kjønn.
- Tiltak: Bevisstgjøre, oppfordre og motivere kvinner til å søke etter- og videreutdanning.
- Oppfølging: Utvikling av et prosjekt Lederutviklingsprogram for kvinner. Dette er basert i e-læring og fire seminarer (20 timer hvert) i løpet av ett år. Det er planlagt å starte et pilotprosjekt i høst. I tillegg er det planlagt et mentorprogram for kvinner.

3. Målsetting: Arbeidsordninger

- Tiltak: Forholdene skal legges til rette slik at det er en reell mulighet til å arbeide deltid (jf. arbeidsmiljøloven § 46A), herunder tilrettelegge for bruk av tidskonto. I den grad det er mulig tilstrebe å gi tilsatte med omsorgsansvar anledning til å gå ut av tjenestelisten i en periode.

4. Målsetting: Økonomi

- Tiltak: Likestillingsfremmende tiltak skal innarbeides i det enkelte politidistrikt/særorgans budsjett. Det skal settes av budsjettmidler til drift av slike tiltak.

5. Målsetting: Kvinnenettverk og kontaktpersoner

- Tiltak: Arrangere temadagene for kvinnene i politidistriktet.
- Tiltak: Opprette kvinnenettverk.
- Tiltak: Kontaktperson for likestilling i politidistriktet velges ut blant en av de kvinnelige tilsatte.
- Oppfølging: Det ble opprettet kvinnenettverk for alle tilsatte i politi- og lensmannsetaten i nesten alle

politidistriktene, og nettverk for kvinnelige ledere. Politidirektoratet arrangerer konferanse for kvinnelige ledere to ganger i året.

Ansvar for gjennomføring av de ovennevnte tiltakene ligger hovedsakelig hos politimestere, driftsenhetsledere og prosjektgruppen for likestilling. Politimestrene har klare retningslinjer ved innstilling til tilsetningsrådene hva angår hensynet til likestilling. Likestilling skal brukes som et personalpolitisk virkemiddel for å fremme effektiviteten, øke trivselen og bedre samarbeidsmiljøet mellom kvinner og menn. Politimestrene skal rapportere resultatene i likestillingsarbeidet.

En oppdatert manuell statistikk fra Politidirektoratet viser at totalt sett har etaten 16,6 pst. polititjenestekvinner og at andelen kvinnelige ledere med personalansvar er 10,2 pst. pr. 12. juni 2002.

Andelen kvinnelige politistudenter som uteksamineres pr. 21. juni 2002 er ca. 33 pst. I tildelingsbrevet for 2002 er Politidirektoratet gitt i oppdrag å prioritere likestillingsarbeidet. Departementet har bedt direktoratet om en ny oversikt over kvinneandelen totalt og i de ulike lederstillinger.

I forbindelse med Politireform 2000 arbeider Politidirektoratet med en overordnet personalpolitikk for politi- og lensmannsetaten. Denne vil foreligge i nærmeste framtid. Denne personalpolitiske strategiplanen vil også ligge til grunn for direktoratets videre arbeid med likestilling.

Spørsmål nr. 443

Innlevert 6. juni 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 11. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Da regjeringen Stoltenberg lyste ut nye konsesjoner til lakseoppdrett var det et mål at kvinner og lokale søkere skulle prioriteres. Etter at ESA hadde innsigelser på dette punkt har nå Regjeringen Bondevik endret sitt forslag angående tildelingsforskrifter på disse punktene.

På hvilken måte vil fiskeriministeren ivareta disse viktige målsettingene med de nye tildelingsforskriftene?»

Begrunnelse:

I mange kystsamfunn er det et problem at mange jenter flytter fra sine hjemsteder. Årsakene til det er sammensatte, men en grunn er mangel på interessante jobber. Samtidig vet vi at det er mange jenter som tar fiskeri- og havbruksfaglig utdanning. Undersøkelser viser også at kvinner er gode bedriftsledere og eiere. Antallet konkurser i bedrifter eid og ledet av kvinner er meget lavt.

Videre ser en også at bedrifter bygd opp og drevet av lokale eiere gir større ringvirkninger lokalt enn bedrifter styrt fra andre deler av landet eller utlandet.

Svar:

I brev av 27. mars 2002 anbefalte ESA at enkelte bestemmelser i forslaget til ny tildelingsforskrift endres da disse anses ikke å være fullt ut forenlige med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Av de bestemmelser som ikke ble ansett som forenlige med Norges forpliktelser var den foreslåtte prioritering av kvinner ved tildelingen. På denne bakgrunn ble det ansett som nødvendig å endre den foreslåtte forskrift på dette punkt.

Samarbeidsregjeringen deler regjeringen Stoltenbergs oppfatning om at det er viktig å styrke kvinners deltakelse på eiersiden i næringen. Fiskeridepartementet har derfor foreslått at bestemmelsen om at kvinner skal prioriteres ved tildelingen erstattes med en oppfordring til kvinner om å søke konsesjon i denne tildelingsrunden. Det vises i denne forbindelse til den foreslåtte forskrift § 4 e) som lyder: "*oppfordring til at kvinner søker om konsesjon.*"

Med denne endring ønsker Regjeringen å markere at målsettingen om å styrke kvinners stilling og innflytelse i næringen fortsatt står fast.

Spørsmål nr. 444

Innlevert 6. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 14. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Sikkerhetsopplæringen for fiskere kan bli nedlagt ved årsskiftet fordi ny avtale med kursfartøy ikke er inngått. Statsråden har tidligere avvist et spørsmål fra meg om denne saken med den begrunnelse at dette gjelder budsjett 2003. Etter min vurdering vil en avtaleinngåelse etter budsjettbehandlingen være altfor sent.

Anser Regjeringen den lovpålagte sikkerhetsopplæringen for fiskere som viktig, og hva vil i så fall statsråden gjøre for at denne opplæringa kan videreføres etter 31. desember 2002?»

Begrunnelse:

Jeg viser til mitt spørsmål av 22. mai 2002 og til statsrådets svar av 28. mai 2002. Svaret var av en slik karakter at jeg finner å måtte fremme et nytt spørsmål i saken. Jeg håper at statsråden ser alvoret i at denne viktige og lovpålagte sikkerhetsopplæringen for fiskere nå faktisk står i fare for å bli nedlagt.

Ut fra dette ser jeg det nødvendig med et større engasjement i saken enn det som har vært tilfelle hittil.

Derfor håper jeg at statsråden denne gangen vil gi meg et fyldigere svar.

Svar:

Krav til sikkerhetsopplæring for fiskere er fastsatt i forskrift av 10. februar 1989. Regjeringen anser at pålagt sikkerhetsopplæring er et viktig tiltak for å ivareta sikkerheten på fiskefartøyene. Regjeringen vil derfor videreføre kravet om sikkerhetsopplæring for fiskere.

Sikkerhetskursene kan organiseres på flere måter, blant annet kan kursene gjennomføres ved landbaserte kurssentra, slik det delvis gjøres i dag.

Spørsmål nr. 445

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 13. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Opplæring av pasienter og pårørende er ifølge helselovgivningen én av fire oppgaver for sykehusene. Stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler har gjennom prosjektmidler utviklet et metodisk verktøy for opplæring av astmapasienter. Studier viser at de som har gjennomgått opplæringen, har hatt ca. 70 pst. reduksjon i primærlegekonsultasjoner og sykefravær. Prosjektperioden er over, og tilbudet står i fare for å forsvinne.

Vil helseministeren opprettholde tilbudet gjennom statlig finansiering?»

Begrunnelse:

Personer med astma har hatt stor nytte av pasientopplæring. En stor norsk undersøkelse viser at pasientopplæring av personer med astma fører til bedre livskvalitet, bedre lungefunksjon, bedre medikamentvaner, reduserte legebeseøk og lavere sykefravær. Dette har også gitt åpenbare samfunnsøkonomiske besparelser, selv om bedret livskvalitet for den enkelte er den aller største gevinsten.

Stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler utgav i 1998 en opplæringspakke for voksne astmatikere som i dag brukes ved nesten samtlige norske lungepoliklinikker og i spesialisthelsetjenesten for øvrig. Opplegget er senere utviklet også for barn og ungdom. Det er også utarbeidet en egen internetbasert opplæringspakke og databasert opplæringsverktøy for allmennpraktikere. Det kan og være grunn til å minne om at prosjektet er drevet gjennom stor grad av ulønnet dugnadsinnsats mellom fagfolk, myndigheter og brukere innenfor et budsjett på mellom 2-3 mill. kr pr. år. I spesialisthelsetjenesteloven er sykehusene pålagt fire

hovedoppgaver:

1. Diagnostikk, behandling, pleie og rehabilitering.
2. Utdanning av helsepersonell.
3. Forskning.
4. Opplæring av pasienter og pårørende, noe som også er nedfelt i vedtektene for helseforetakene.

Det er selvsagt stort behov for opplæring av pasientene gjennom primærhelsetjenesten i og med at de fleste med lungesykdom er i kontakt med denne delen av helsetjenesten. Det er meget avgjørende både for effektiv ressursutnyttelse og for pasientenes beste at dette prosjektet videreføres på permanent basis. I denne sammenhengen er det viktig at pasienter og helsepersonell har kontinuerlig tilgang på oppdaterte og effektive opplæringsplaner og verktøy for pasienter med kronisk lungesykdom. Derfor er det avgjørende at en kan bevare og stadig videreutvikle en nasjonal ressurs- og kompetansebase, bl.a. basert på det utviklede astmaskoleopplegget. En utvikling tilknyttet en av våre lærings- og mestringscentre er naturlig, f.eks. lærings- og mestringscentret ved Vest-Agder Sentralsykehus som etter det jeg forstår, har arbeidet tett opp til Stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler. Tilknytning til Aker sykehus som har nasjonal funksjon, kan også være aktuelt.

Jeg vil sterkt understreke behovet for at dette tilbudet opprettholdes og videreutvikles i takt med ny forskning. Nå er redskapet utviklet for å komme denne store gruppe pasienter i møte. Nå må dette opplegget komme inn under en ordinær statlig finansiering, og etter det jeg er kjent med, er det behov for ca. 1 mill. kr pr. år for å drive prosjektet videre.

Svar:

For personer med en kronisk sykdom som astma er god opplæring og mestring av sykdommen et viktig supplement til den medisinske behandlingen. Tilbudet kan i noen grad gis i primærhelsetjenesten, men må i all hovedsak foregå i spesialisthelsetjenesten i sykehus, poliklinikker og hos privatpraktiserende spesialister.

Nasjonal Plan for Astmaskoler (NPAS) er et metodisk verktøy til bruk i opplæring av astmapasienter til å takle sin sykdom. NPAS er organisert som en privat stiftelse med formål å utarbeide og vedlikeholde opplæringsmateriell for mennesker med astma, samt bistå med opplæring/veiledning til helsepersonell bl.a. ved kursvirksomhet. Arbeidet har i en utviklingsfase 1998-2002 hatt et budsjett på 2-3 mill. kr pr. år med støtte fra Norges Astma- og Allergiforbund, Stiftelsen Helse og Rehabilitering, flere farmasøytiske firmaer, Den norske lægeförening og fra daværende Sosial- og helsedepartementet.

NPAS fikk tildelt midler fra det daværende Sosial- og helsedepartementet i 1998 og 1999 på henholdsvis 615 000 kr og 340 000 kr i forbindelse med handlingsplan for forebygging av astma, allergi og inneklimate sykdom. Departementet har ikke gitt bevilgning til NPAS etter dette.

Stortinget har gjennom lovverket gitt klare føringer på at pasienter med kroniske lidelser skal ivaretas særskilt. Opplæring av pasienter og pårørende er ifølge lov om spesialisthelsetjenesten (§ 3-8) én av fire hovedoppgaver for sykehusene. Praktisk erfaring viser at en gjennom aktiv medvirkning fra pasientens side oppnår bedre symptomkontroll og mestring av sykdommen. Helseforetakene har også plikt til å utvikle individuelle planer for pasienter med kroniske lidelser (jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-5). Planene skal utarbeides sammen med pasient og pårørende, eventuelt også primærhelsetjenesten. Jeg har derfor i styringsdokumentene til regionale helseforetak understreket at de har et særlig ansvar for å ivareta pasienter med kroniske lidelser.

Stiftelsen NPAS har utviklet pedagogisk materiell som i varierende grad er blitt benyttet av de astmaskolene som er etablert i norske sykehus, og disse kan vise til gode kliniske resultater. I en rapport fra Statens helsetilsyn fra 2000 konkluderes det med at *"astmaskoler er en metode for pasientopplæring som bør kunne gjennomføres innenfor de eksisterende rammer i norsk helsevesen"*.

Jeg mener at det gjennom lovverket, de styringssignalene som jeg har gitt helseforetakene, og de tilbudene som allerede er etablert i en rekke sykehus, er lagt til rette for å bygge opp og gjennomføre gode tilbud til pasienter med astma. Jeg finner derfor at det ikke er hensiktsmessig å gi særskilt støtte til drift av en enkelt virksomhet som Stiftelsen NPAS.

Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring ved kronisk sykdom ved Aker universitetssykehus HF har som en av sine oppgaver å sikre nasjonal kompetanseoppbygging, nettverksbygging og spredning av kompetanse når det gjelder mestring av kroniske sykdommer. Senteret arbeider nært med bruker/pasientorganisasjoner både når det gjelder utforming og iverksetting av tiltak. Kompetansesenteret skal også bidra med rådgivning og faglig støtte til andre sykehus m.m. og har bl.a. bidratt ved utarbeidelse av barnemodul for NPAS astmaskole. Kompetansesenteret bør derfor kunne være en aktuell samarbeidspartner i forhold til NPAS.

Spørsmål nr. 446

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 14. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Makrellkvotene har økt fra 157 160 tonn i 1998 til foreslåtte 182 637 tonn i 2002. I samme periode er kvotene for ringnotfartøy under 70 fot dramatisk redusert. Kvotene er nå så lave at det er svært vanskelig å drive lønnsomt for kystringnotflåten.

Hvorfor er kvotene så dramatisk redusert for denne fartøygruppen, og hva vil statsråden foreta seg for å sikre ringnotfartøy under 70 fot den del av makrellkvoten som samsvarer med veksten og utviklingen i kvotegrunnlaget for makrellfisket som helhet?»

Begrunnelse:

Fiskeridirektoratet sitt forslag til "regulering av fiske etter makrell 2002" innebærer for ringnotfartøy under 70 fot blant annet at fartøygruppa 18-21,35 meter har fått redusert sin kvote fra 510 tonn i 1998 til 217 tonn i 2002, mens fartøygruppa 13-14,99 meter har fått kvoten redusert fra 220 tonn til bare 92 tonn i 1992.

Svar:

Som vist i tabellen under har den norske makrellkvoten økt siden 1996. Tabellen viser også at andelen av kvotene som har tilfalt kystflåten ikke har blitt drastisk redusert i årene etter 1996. I 1996 og 1997 var det avsatt et kvantum på 20 000 tonn til kystfartøygruppens fiske. I årene 1998 til og med 2001 var kystfartøyenes gruppekvote satt til 30 000 tonn. For innværende år er gruppekvote 33 788 tonn.

Tabellen viser videre at kystandelen i 1990 var på 12,3 pst. Den gikk gradvis nedover til 8,1 pst. i 1994. I 1995 var utgjorde kystandelen 10 pst. og økte til 19,1 pst. i 1998 og 1999. I løpet av de siste 13 årene var kystandelen på sitt høyeste i disse to årene. Det kan derfor virke noe misvisende å bruke 1998 som referanseår for relativ fordeling mellom de ulike reguleringsgruppene.

Ut fra tabellen under kan jeg ikke se at det er grunnlag for å hevde at kystfartøygruppen har fått drastisk redusert sine kvoteandeler i løpet av de siste årene.

År	Totalfangst (tonn)	Kystandel (%)	Ringnot andel (%)	Trålandel (%)
1990	147 000	12,3	86,3	1,4
1991	180 000	11,3	85,9	2,8
1992	208 000	9,7	88,0	2,3
1993	223 000	8,4	89,4	2,2
1994	260 000	8,1	90,3	2,0
1995	202 000	10,0	87,5	2,5
1996	136 000	15,0	82,7	2,3
1997	137 000	15,0	82,7	2,3
1998	157 280	19,1	78,7	2,2
1999	160 233	19,1	78,7	2,2
2000	171 373	17,4	80,4	2,2
2001	176 370	17,0	80,4	2,2
2002a	182 637	18,5	71,9	3,2

a SUK-fartøyene kan fiske 6,4 % av den norske kvoten, eller retttere: 8,2 % av ringnotgruppens kvote.

Jeg er imidlertid klar over at maksimalkvotene til det enkelte fartøy har blitt redusert etter 1998. I årene 1998-2000 var maksimalkvoten for fartøy mellom 18 og 21,35 meter på 350 tonn. Denne kvotestørrelsen innebar en betydelig grad av overregulering.

Kystfartøygruppens fiske etter makrell ble i 2000 avvirket i løpet av kort tid, og man fant at dette fisket

ble avviklet på en uhensiktsmessig måte. Kappfisket, som følge av effektive båter og høy overregulering, gav ikke optimal avkastning, verken for fiskeflåten eller fiskeindustrien. Kystfartøygruppens effektivitet hadde økt kraftig i løpet av de siste årene, både som resultat av teknologisk utvikling og et økende antall store fartøy i kystgruppen. Maksimalkvotene ble derfor redusert til 290 tonn i 2001 for fartøygruppen mellom 18 og 21,35 meter.

En maksimalkvotepågang er en kvote som er overregulert. Det at et fiskeri er overregulert betyr at det er utdelt mer kvote enn en faktisk har til disposisjon. Summen av de individuelle kvotene overstiger altså gruppekvoten som er til disposisjon for vedkommende fartøygruppe.

Den vanligste grunnen til at en velger å bruke overregulering er at man har erfaring for at ikke alle fisker sine kvoter fullt ut. For å sikre at gruppekvoten blir oppfisket uten at en må foreta flere refordelinger, velger en å dele ut mer kvote enn en faktisk har til disposisjon, dvs. overregulere. Dersom flere fartøy enn antatt velger å delta aktivt i fisket, må fisket stoppes før alle som deltar i fisket har fått sin kvote.

Dersom en ønsker at fartøyene skal ha stor grad av sikkerhet for å kunne fiske sine kvoter brukes liten eller ingen overregulering. I slike tilfeller har man en såkalt fartøykvoteregulering. Fartøykvoteregulering benyttes i fiskerier der en på grunnlag av erfaring vet at alle aktuelle fartøy fisker sine tildelte kvoter tilnærmet fullt ut.

En annen grunn til å bruke overregulering er at kvoten pr. fartøy ville blitt svært lav dersom en ikke delte ut mer enn en faktisk hadde til disposisjon. For å sikre at de mest aktive fiskerne får et rimelig driftsgrunnlag benyttes da overregulering.

Jo større grad av overregulering, desto større vil konkurranseelementet i fisket være, og jo raskere vil kvoten bli oppfisket og fisket dermed stoppet. Ved stor grad av overregulering vil det således være vanskelig både for fisker og fiskeindustrien som er avhengig av stabilitet i leveransene, å planlegge driften.

Etter hvert som flere og flere fiskeri blir deltakerregulert vil deltakelsen bli mer avgrenset og behovet for overregulering vil reduseres. I tillegg har utøverne ved innføring av ulike strukturtiltak et større behov for garanti for kvotene, noe som vil innebære lavere grad av overregulering.

Reguleringsforskriften for kystfartøygruppens fiske etter makrell for inneværende år, herunder størrelsen på maksimalkvotene, er ennå ikke fastsatt. Under møtet i Reguleringsrådet i Bergen 5. juni 2002 tilrådte flertallet i rådet at overreguleringen måtte ytterligere reduseres for kystgruppens makrellfiske. En maksimalkvotepågang på 217 tonn ble anbefalt for fartøyene mellom 18 og 21,35 meter. Forslaget innebærer en overregulering på 8,7 pst. Men som sagt, forskriften er ennå ikke fastsatt.

Jeg vil derfor avslutningsvis understreke at det ikke er slik at kystandelen har gått dramatisk ned i forhold til tidligere år. Tilrådingen som foreligger fra Reguleringsrådet om størrelsen på maksimalkvotene innebærer at overreguleringen reduseres slik at fisket kan strekkes mer ut i tid. Fiskerne vil da i større grad enn før kunne konkurrere med hverandre om å få størst mulig verdi ut av tildelte kvoter, ikke bare om å få størst mulig kvantum. En lavere grad av overregulering vil ifølge tilrådingen kunne føre til en høyere verdiskaping i kystfartøygruppens fiske etter makrell.

Dersom vi ser på utviklingen av deltakelsen og fangsteffektiviteten i kystfartøygruppen er det etter min mening åpenbart at det var behov for å adgangsbegrense denne gruppen. Makrellfisket for gruppen over 13 meter ble adgangsbegrenset i 1997, mens fartøygruppen under 13 meter ble adgangsbegrenset fra 2002.

Fiskeridepartementet vil i løpet av sommeren sende ut et høringsnotat om drifts- og strukturordninger for kystflåten. Disse ordningene har til hensikt å bedre lønnsomheten til det enkelte fartøy enten gjennom frivillige sammenslåinger eller samarbeidsformer. Ordningene vil gi den enkelte fisker større mulighet til å tilpasse seg det driftsmønsteret han eller hun finner mest rasjonelt. Når et visst kvantum skal fordeles, kan bare den enkelte få mer, dersom kvantumet deles på færre fartøy.

Jeg vil i løpet av kort tid fastsette reguleringsforskriften for kystfartøygruppens fiske etter makrell. Jeg er godt kjent med innspillene fra de enkelte organisasjonene både i flåteleddet og på landsiden. Innspillene ble for øvrig gjengitt i sakspapirene til Reguleringsrådet og behandlet der.

Fordelingen av den norske kvoten for makrell i 2002 mellom ringnotgruppen, trålgruppen og kystfartøygruppen er imidlertid fastsatt i forskrift av 20. desember 2001 om regulering av fisket etter makrell i 2001. Denne fordelingen gir kystfartøygruppen en kvoteandel på 18,5 pst. i 2002, mot 17,0 pst. i 2001.

Spørsmål nr. 447

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 13. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund mener at 86 innsatte burde vært plassert i psykiatrisk eller annen egnet institusjon enn fengsel.

Kan helseministeren si noe om når og hvordan de helsemessige forhold for de innsatte blir fulgt opp?»

Begrunnelse:

Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund gjennomførte en undersøkelse om helsetilstanden blant de innsatte i 2001. Forbundet framhever her at 305 innsatte er feilplassert i fengselsvesenet og at dette gjelder i stor grad de store fengslene i Oslo, Bergen og Trondheim. I tillegg har Statens helsetilsyn påpekt at helsetilstanden til de innsatte i fengslene er generelt dårlig.

Svar:

Innsatte i fengsel er en utsatt og sårbar gruppe som har høyere sykkelighet enn befolkningen for øvrig. Det antas at både fysiske og psykiske problemer er mer utbredt blant innsatte enn i befolkningen for øvrig. Mange av de innsatte har problemer med narkotikaavhengighet. I tillegg har mange alvorlige personlighetsforstyrrelser som disponerer for forskjellige psykiske lidelser. Dette gjenspeiler seg bl.a. ved at de innsatte har et høyt forbruk av helsetjenester. Det er gjort undersøkelser som viser at legesøkningen blant de innsatte er seks ganger høyere enn i normalbefolkningen.

I 2001 gjennomførte Helsetilsynet og fylkeslegene felles tilsyn med deler av helsetjenestetilbudet ved 34 av landets 43 fengsler. Blant de forhold som ble undersøkt var hvordan virksomhetene sikrer de innsattes rett til nødvendig helsehjelp. Fylkeslegene fant at de aller fleste innsatte fikk tilstrekkelig informasjon om helsetjenestetilbudet i fengslene, og at tilgjengeligheten til primærhelsetjenesten var god. Dersom det var behov for det, ble de innsatte henvist til spesialisthelsetjenesten.

Som nevnt over er det en kjensgjerning at mange innsatte har psykiske problemer. De fleste av disse kan behandles forsvarlig i tilknytning til soning. Enten kan dette gjøres i helsetjenesten inne i fengselet, eller ved innleggelse eller poliklinisk behandling utenfor fengselet. En del blir behandlet ved at spesialisthelsetjenesten kommer til fengselet. Ved alvorlig sinnslidelse skal vedkommende overføres til psykisk helsevern.

Det er i ferd med å bli igangsatt et forskningsprosjekt i regi av Forskningsstiftelsen Fafo om innsattes levekår. Prosjektet er et ledd i levekårsforskningen i Norge for å kartlegge den faktiske fordelingen av ressurser og sykdom i befolkningen generelt, og i og mellom grupper spesielt. I denne sammenheng er et av målene å få bedre kunnskap om psykiske lidelser blant innsatte. Prosjektet er et samarbeid mellom Fafo, kriminalomsorgsavdelingen i Justisdepartementet og Sosial- og helsedirektoratet. Kompetansesentrene for fengsels-, sikkerhets- og rettspsykiatri har også vært samarbeidspart. Denne kunnskapen vil ha betydning for utformingen av straffegjennomføringen, behandling, rehabiliteringstiltak og andre kriminalitetsforebyggende tiltak. Arbeidet skal starte i august 2002.

Sosial- og helsedirektoratet reviderer nå Veileder for helsetjenesten til de innsatte (1987). Arbeidet er høyt prioritert blant annet som en oppfølging av tilsynsrapporten fra tilsynet med helsetjenesten til de innsatte. Planen er å ferdigstille arbeidet i 2002.

Gjennom de siste årene har departementet satt et sterkt fokus på problematikken rundt psykotiske innsatte. Jeg viser i denne forbindelse til St.prp. nr. 1 for 2001-2002: *"Antall psykotiske innsatte i norske fengsler er ikke stort. Statens helsetilsyn antar at inntil om lag 5-8 innsatte på landsbasis til enhver tid oppfyller vilkårene i lov om psykisk helsevern for tvangsinnleggelse. For disse er det ofte en viss ventetid før de overføres til sykehus. I de senere år er ventetiden blitt vesentlig forkortet, men kan i enkelte tilfeller variere."*

Den pågående opptrappingsplanen for psykisk helse vil også komme de innsatte til gode på linje med den øvrige befolkningen.

Soningsforholdene er av betydning for hvorvidt psykoser oppstår under soningen. Det finnes forskjellige typer fengsler med ulik grad av sikkerhet, fra helt åpne fengsler til lukkede anstalter. Fengselsvesenet tilstreber så langt som mulig at innsatte plasseres under soningsforhold tilpasset på en slik måte at psykoser ikke oppstår. Dette er forhold kriminalomsorgen er spesielt oppmerksom på ved utbyggingen av tilbudet til forvaringsdømte ved Ila.

Jeg vil be Statens helsetilsyn vurdere hvorvidt det med bakgrunn i FFOs undersøkelse er behov for å se nærmere på hvorvidt innsatte får det helsemessige tilbudet de har behov for. Dersom det er behov for det, vil jeg be Statens helsetilsyn gjennomføre særskilt tilsyn.

Spørsmål nr. 448

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant **Britt Hildeng**

Besvart 14. juni 2002 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«Det er for 2002 bevilget 70 mill. kr til behandling av pasienter med alvorlige spiseforstyrrelser i utlandet. Disse pasienter er avhengig av få en tett oppfølging etter at de kommer tilbake til Norge. Hvilke konkrete opplegg har helsevesenet til disposisjon i denne sammenheng?»

Begrunnelse:

Spørsmålet er sendt på grunn av henvendelser jeg har fått om manglende oppfølging i slike situasjoner som jeg har beskrevet.

Dersom behandling av pasienter med spiseforstyrrelser skal kunne gi positive resultater, er en helt avhengig av en tettere oppfølging. Dersom dette ikke finnes i tilstrekkelig grad, vil behandling i utlandet miste sin verdi. Dersom slike tilbud ikke eksisterer, burde en vel sørge for at de ble utviklet.

Svar:

Jeg vil innledningsvis gjøre oppmerksom på at tallet som er lagt til grunn i spørsmålet ikke medfører riktighet. Rikstrygdeverkets Prosjekt - Kjøp av helsetjenester i utlandet har foreløpig avsatt 25 mill. kr til behandling av denne pasientgruppen. I Regjeringens forslag til Revidert nasjonalbudsjett (RNB) for 2002 er det lagt til grunn at det skal finnes midler til å ferdigbehandle alle som allerede er under behandling eller som har takket ja til tilbud om sådan.

Regjeringen har erkjent at det er behov for å bedre behandlingstilbudet for mennesker med spiseforstyrrelser i Norge. Dette var også bakgrunnen for at det ble utarbeidet en strategiplan mot spiseforstyrrelser i 2000. Strategiplanen inneholder omfattende tiltak både når det gjelder forebygging, kompetanseheving og økt kapasitet i behandlingsapparatet, og skal følges opp av de regionale helseforetakene. Det er også utarbeidet en veileder for behandling av spiseforstyrrelser i spesialisthelsetjenesten hvor kontinuitet og langtidsoppfølging vektlegges.

Som et supplement til det innenlandske tilbudet har Prosjekt - Kjøp av helsetjenester i utlandet inngått avtaler med svenske og engelske behandlingstilbud for pasienter med alvorlige spiseforstyrrelser. Disse landene er valgt på grunn av bra faglige resultater og av språkmessige hensyn.

Ifølge tall fra prosjektet er foreløpig 37 pasienter i gang med sitt behandlingsopplegg. Behandlingen foregår med dag- eller døgninnleggelse ved utenlandsk behandlingssenheter, og skjer ofte i vekselspill mellom den utenlandske og norske behandlingssenheten.

Prosjektet har, i samarbeid med fagfolk, utarbeidet et behandlingsopplegg hvor det er lagt stor vekt på samarbeid og kontinuitet i forhold til ansvarlig behandlingssenheter i Norge. Det er opprettet en faggruppe som fungerer som et bindeledd mellom behandlingssenheter i utlandet og i Norge. Pasienter som helt eller delvis behandles i utlandet er derfor sikret oppfølging når de kommer tilbake til Norge.

En svært viktig del av det faglige opplegget går ut på at helsepersonell med behandlingsansvar i Norge kan hospitere ved de utenlandske behandlingssenheter når disse har en norsk pasient innlagt. Målsettingen er å tilføre det norske behandlingsskjemaet økt kompetanse, noe som vil føre til positive effekter utover prosjektets varighet.

Spørsmål nr. 449

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant **Gunhild Øyangen**

Besvart 13. juni 2002 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«Stortinget forutsatte i statsbudsjettet for 2002 at det nye Sosial- og helsedirektoratet ikke skulle drive

med forskning. Likevel søker direktoratet forsker til avdeling for helsetjenesteforskning.

Er statsråden klar over utlysningen, og mener statsråden dette er i tråd med Stortingets forutsetninger?»

Begrunnelse:

Stortinget behandlet opprettelse av nytt Sosial- og helsedirektorat i statsbudsjettet for 2002. Sosialkomiteen sa i forbindelse med organiseringen:

"Komiteen finner det naturlig at direktoratet skal utvikle en bestillerkompetanse overfor eksterne forskningsmiljøer og ha kompetanse til å oppsummere forskning som foregår andre steder. Komiteen understreker at det ikke bør bygges opp noe eget forskningsmiljø med kapasitet til å igangsette flere egne forskningsprosjekter i direktoratet."

Flertallet i komiteen viser også til et brev fra helseministeren av 4. desember 2001 angående denne saken der han blant annet skriver:

"Sosial- og helsedirektoratet skal ikke ha forskningsaktiviteter som forutsettes å ha en fri og uavhengig stilling, dette er forskning som bør skje ved universitets- og forskningsmiljøene."

Likevel utlyser direktoratet ledig stilling som forsker i avdeling for helsetjenesteforskning. Utlyst i Dagens Medisin 23. mai 2002.

Svar:

Jeg har fått opplyst fra Sosial- og helsedirektoratet at det er lyst ut stillinger for to forskere, to seniorrådgivere, to rådgivere, fagredaktør og førstekonsulent til Enhet for kunnskapshåndtering.

Ved omorganiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltningen ble det overført et miljø fra Folkehelse til Sosial- og helsedirektoratet knyttet til kunnskapsoppsummering og metodevurdering. Viktige mål for integrering av dette miljøet er knyttet til bl.a. prioritering, kvalitetsutvikling og utvikling av normer og retningslinjer for helse- og sosialtjenestene. I 2002 har miljøet i Sosial- og helsedirektoratet vært organisert i Enhet for kunnskapshåndtering. Enhet for kunnskapshåndtering skal fremme velinformerte beslutninger om valg av virkemidler i sosial- og helsetjenesten, det vil si beslutninger som er forankret i pålitelig forskningsbasert informasjon og som også reflekterer den enkeltes og samfunnets verdier. Enheten skal gjøre pålitelig informasjon om effekter av sosial- og helsetjenester lettere tilgjengelig for helsepersonell, forvaltningen og publikum. Slik skal enheten være med å fremme god helse og sosial trygghet - og en forsvarlig bruk av fellesmidlene.

Det fremgår av dette at direktoratet ikke skal ha forskningsaktiviteter som forutsettes å ha en fri og uavhengig stilling. Dette er forskning som bør skje ved universitetene, og i de uavhengige forskningsmiljøene. Utlysning av stilling som forsker er et uttrykk for at miljøet har behov for forskerkompetanse knyttet opp mot hovedfunksjonen som er kunnskapsoppsummering og kvalitetsutvikling.

Jeg viser til Stortingets behandling av saken under budsjettbehandlingen høsten 2001. Følgende ble uttalt fra Stortinget, jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002:

"Komiteen finner det naturlig at direktoratet skal utvikle en bestillerkompetanse overfor eksterne forskningsmiljøer og ha kompetanse til å oppsummere forskning som foregår andre steder. Komiteen understreker at det ikke bør bygges opp noe eget forskningsmiljø med kapasitet til å igangsette flere egne forskningsprosjekter i direktoratet."

"Sosial- og helsedirektoratet skal ikke ha forskningsaktiviteter som forutsettes å ha en fri og uavhengig stilling, dette er forskning som bør skje ved universitets- og forskningsmiljøene. Direktoratet skal kunne bestille forskning i eksterne forskningsmiljøer og ha kompetanse til å oppsummere forskning på sosial- og helsetjenestekområdet (metodevurdering og kunnskapssammenstilling). Direktoratet skal videre ha utredningskompetanse og kunne gjennomføre forskningsbaserte utredninger."

Rammene for virksomheten i Sosial- og helsedirektoratet slik det er skissert i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002, ligger fast. Avklaring knyttet til endelig organisering av miljøet for kunnskapsoppsummering og kvalitetsutvikling av helse- og sosialtjenestene er til vurdering i departementet. Regjeringen vil komme tilbake til saken i forbindelse med behandling av St.prp. nr. 1 for 2002-2003.

Spørsmål nr. 450

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 14. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Statsministeren har tidligere uttrykt at KrF ikke vil godta EUs patentdirektiv. Bare fem EU-land har så langt innlemmet direktivet i sitt nasjonale lovverk. Norge har mulighet til å få prøvd ut vårt standpunkt om at EUs patentdirektiv strider mot FNs konvensjon om biologisk mangfold ved å bringe saken inn for Den internasjonale domstol i Haag. FN-konvensjonen åpner for dette.

Vil statsministeren benytte seg av denne muligheten?»

Begrunnelse:

I valgkampen gav statsminister Bondevik klart uttrykk for at EUs patentdirektiv er uakseptabelt. I tillegg svarte samtlige av KrFs stortingsrepresentanter på skriftlig spørsmål at de vil gå inn for et norsk veto mot EU-direktivet om patent på liv. Nå har 41 organisasjoner, blant annet Den norske kirke, sluttet seg til et opprop om at EUs direktiv om patent på liv ikke kan godtas, og at Norge bør avvente situasjonen internt i EU som er preget av uenighet og at flere medlemsland ikke ønsker å innlemme direktivet.

Norges standpunkt har vært at patentdirektivet bryter med FNs konvensjon om biologisk mangfold. Norge prosederte i 2001 for EU-domstolen til støtte for Nederlands krav om at patentdirektivet må kjennes ugyldig. Nederland gikk i 1998 til søksmål mot EU-domstolen med krav om at direktivet måtte kjennes ugyldig, blant annet pga. av motstrid med en rekke konvensjoner, en av dem FNs konvensjon om biologisk mangfold. Det norske innlegget under den muntlige høringen fokuserte i hovedsak på forholdet mellom patentdirektivet og Biodiversitetskonvensjonen, og det ble blant annet påpekt at direktivet ville gjøre det vanskelig å oppfylle flere av konvensjonens målsettinger. EUs egen domstol satte med dommen mot Nederland 9. oktober 2001 en av verdens viktigste miljøavtaler til side. I denne situasjonen har Norge og de mange EU-landene som ikke vil innlemme direktivet i sitt lovverk, fremdeles en uprøvd utvei. Norge står friest til å prøve ut denne utveien siden vi ikke er medlemmer av EU. I EU-domstolen var det EU som avgjorde hvorvidt EUs patent på liv er i strid med FNs konvensjon. Saken er imidlertid ennå ikke prøvd for domstolen i Haag, slik Biodiversitetskonvensjonen åpner for etter konvensjonens artikkel 27. Artikkel 27, "Settlement of Disputes", skisserer framgangsmåten for hvordan en kan få løst saker der det hevdes motstrid: *"1. In the event of a dispute between Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the parties concerned shall seek solution by negotiation. 2. If the parties concerned cannot reach agreement by negotiation, they may jointly seek the good offices of, or request mediation by, a third party. 3. When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a State or regional economic integration organisation may declare in writing to the Depository that for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 or paragraph 2 above, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory: (a) Arbitration in accordance with the procedure laid down in Part 1 of Annex II; (b) Submission of the dispute to the International Court of Justice. 4. If the parties to the dispute have not, in accordance with paragraph 3 above, accepted the same or any procedure, the dispute shall be submitted to conciliation in accordance with Part 2 of Annex II unless the parties otherwise agree. 5. The provisions of this Article shall apply with respect to any protocol except as otherwise provided in the protocol concerned."*

Å bringe saken inn for Den internasjonale domstol i Haag vil også være en ypperlig måte til prinsipielt å vise Norges sterke ønske om at FN skal være den høyeste internasjonale organisasjon. En sak mellom domstolene til EU og FN ville sette på plass viktige grunnstolper i den internasjonale rettsorden.

Svar:

Statsministeren har bedt meg som rette vedkommende om å besvare spørsmålet.

Direktiv 98/48/EF om rettslig beskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser, det såkalte patentdirektivet, er omstridt både i Norge og i EU. Regjeringspartiene har som kjent ulikt syn på direktivet og Kristelig Folkeparti og Venstre fastholder sin motstand mot direktivet.

Direktivet har vært ansett som problematisk i forhold til konvensjon 5. juni 1992 om biologisk mangfold (Biodiversitetskonvensjonen). Det norske innlegget i Nederlands annullasjonssøksmål for EF-domstolen tok opp en rekke problemstillinger knyttet til Biodiversitetskonvensjonen. Domstolen kom til at det ikke er direkte motstrid mellom patentdirektivet og Biodiversitetskonvensjonen. Direktivet begrenser derimot hvilke

typer tiltak som kan anvendes for å oppfylle konvensjonens krav.

Representanten Haga reiser spørsmål om Regjeringen vil reise sak for Den internasjonale domstol i Haag for å få denne domstolens syn på spørsmålet om patentdirektivet er i strid med Biodiversitetskonvensjonen.

Både EU og Norge er part i Biodiversitetskonvensjonen. Etter konvensjonens artikkel 27 nr. 3 bokstav b kan tvister mellom konvensjonspartene om tolkningen og anvendelsen av konvensjonen bringes inn for domstolen i Haag. Forutsetningen er at partene i saken har gitt en erklæring der de aksepterer domstolens kompetanse til å behandle slike tvister. EU har ikke gitt noen erklæring om dette. Biodiversitetskonvensjonen gir derfor ikke grunnlag for å reise sak mot EU for domstolen i Haag om forholdet mellom patentdirektivet og konvensjonens bestemmelser.

Regjeringen tar innvendingene mot patentdirektivet alvorlig. Den forrige regjering opprettet en embetsverksgruppe som utredet tiltak for å imøtekomme innvendingene mot direktivet. Disse tiltakene vil bli utredet videre. Biomangfoldlovutvalget vurderer mulige tiltak som kan ivareta målsettingene i Biodiversitetskonvensjonen i forbindelse med patentering. Dette gjelder bl.a. målet om å sikre en rettferdig fordeling av utbyttet fra utnyttelsen av genressurser. Regjeringen vil dessuten vurdere de etiske problemstillingene som saken reiser.

Regjeringen vil redegjøre nærmere for disse problemstillingene når spørsmålet om direktivets innlemming i EØS-avtalen legges frem for Stortinget.

Spørsmål nr. 451

Innlevert 7. juni 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 11. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I Innst. O. nr. 123 for 2000-2001 settes det visse kriterier for tildeling av nye havbrukskonsesjoner. Det legges opp til at de nye konsesjonene skal ha en lokal forankring og at nyetablerere, aktører med 1-2 konsesjoner og kompetente kvinner skal prioriteres, og salgssperre på 10 år. I forslag til forskrift som nå er ute på høring, er disse klare premisser ikke ivaretatt.

Mener statsråden at en slik utvanning av Stortingets vedtatte kriterier kan gjøres uten ny saksbehandling i Stortinget?»

Begrunnelse:

Kystpartiet har merket seg at Regjeringen lar utforming av forskrift for tildeling av oppdrettskonsesjoner i våre kyst- og fjordstrøk styres av krav fra ESA, og at Stortingets vedtatte kriterier utvannes. Kystpartiet har også merket seg at Fiskeridepartementets forslag til forskriftsendring innebærer at departementet, i forskrifts form, utvider sine egne fullmakter til å utvise skjønn i forhold til de krav Stortinget har satt. Kystpartiet mener dette strider med det grunnleggende prinsipp at utvidet fullmaktsadgang bare kan tildeles fra dem som har lovgiveransvar, altså Stortinget. Det vil være av interesse å bli orientert om hvilke vedtak i Stortinget statsråden bygger på ved utformingen av ny forskrift for tildeling av havbrukskonsesjoner.

Kystpartiet viser til at gjeldende havbrukslov var vedtatt før Norge forhandlet med EU om vilkår for EØS-avtalen, og at denne loven, inkludert § 6, var til vurdering i forhold til nødvendige lovendringer i forbindelse med godkjenning av EØS-avtalen både i Norge og i EU. Som redskap i norsk fiskeriforvaltning, som er holdt utenfor EØS-avtalen, ble det ikke forlangt endringer i havbruksloven. Når det nå forlanges at Norge skal frasi seg muligheten til å ivareta nasjonale hensyn i tråd med lovens bokstav og Stortingets vedtak av 7. juni 2001, er dette et inngrep i vår suverenitet i forhold til forvaltningen av fornybart ressursgrunnlag. Det er også en utvidelse av EØS-avtalens virkeområde inn i den fiskeripolitiske forvaltning som skal ligge utenfor EØS-avtalens virkeområde.

Kystpartiet har merket seg at departementet over tid har brukt sin godkjenningsfullmakt i forhold til havbruksloven på en måte som ikke ivaretar lovens intensjon, at retten til utnyttelse av kystsonen i første rekke skal tilfalle kystens befolkning. Når ca. 70 pst. av havbrukskonsesjonene i dag er eid av utenlandske interesser, burde det tilsi en innstramming i forhold til lovens § 6, og ikke en forskriftsmessig fristilling fra denne paragraf. Kystpartiet finner det oppsiktsvekkende at Regjeringen mener de kan forvalte vårt fornybare ressursgrunnlag i strid med vedtatt lov, og ber derfor om en forklaring på statsrådets tilsidesettelse.

Svar:

Saken startet sommeren 1999 da et selskap i Norge klaget til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) over vilkåret om lokalt eierskap i retildelingen av konsesjoner for oppdrett av laks og ørret i Finnmark. Etter dette har ESA presentert åpningsspørsmål og supplerende åpningsspørsmål, samt reist spørsmål ved enkelte kriterier i tildelingsforskriften for den forestående tildelingsrunden for nye laksekonsesjoner. Alle spørsmål og utsagn er blitt kommentert og imøtegått av norske myndigheter.

Den 15. november 2001 sendte ESA en grunnlagt uttalelse ("reasoned opinion") til Norge. ESA konkluderer i uttalelsen at vilkåret om lokalt eierskap i oppdrettsloven, samt retildelingsforskriften for Finnmark og Troms, er i strid med artikkel 31 og 40 i EØS-avtalen. Disse bestemmelsene regulerer rett til fri etablering og fri flyt av kapital mellom medlemsstatene. ESA kunne bringe saken inn for EFTA-domstolen dersom Norge ikke retter seg etter uttalelsen.

Oppdrettslovens vilkår om lokalt eierskap gjelder bare ved tildeling av nye konsesjoner til laks og ørret, og ble sist benyttet ved retildelingen i Troms og Finnmark i 1998/99. Norge har, som nevnt, imøtegått ESAs påstander og har blant annet anført at havbrukspolitikken ikke er en del av EØS-avtalen og at vilkåret om lokalt eierskap uansett ikke er diskriminerende.

I forbindelse med den forestående runden med tildeling av 40 nye laksekonsesjoner, ble Stortinget orientert om saken med ESA. Dette skjedde vårsesjonen 2001 i Ot.prp. nr. 65 for 2000-2001 om endring av oppdrettsloven, hvor brevvekslingen fram til den tid var gjengitt som trykt vedlegg.

I næringskomiteens innstilling, Innst. O. nr. 123 for 2000-2001, som direkte gjaldt endring av oppdrettsloven for å gi hjemmel til å kreve vederlag ved tildeling av konsesjon, ble det gitt visse føringer for politikken ved tildeling av de 40 nye konsesjonene. På bakgrunn av dette utarbeidet Fiskeridepartementet utkast til forskrift om tildeling av konsesjoner, som ble sendt på høring i august 2001.

På bakgrunn av utviklingen i saken med ESA ble det allerede før regjeringsskiftet i fjor høst tatt initiativ for å søke å komme til en forståelse med ESA gjennom en uformell dialog om innholdet i utkastet til forskrift om tildeling av nye konsesjoner.

I januar 2002 ble det innledet uformelle samtaler med ESA hvor hovedtema var vilkåret om lokalt eierskap, men også de øvrige vilkår som ESA hadde reist spørsmål om i utkast til forskrift om tildeling av konsesjoner. På bakgrunn av denne dialog ble det funnet minnelige løsninger på de innvendinger ESA hadde. Etter min mening skjedde dette uten at viktige havbrukspolitiske målsettinger måtte oppgis. Norske myndigheter vil derfor etter min oppfatning fortsatt kunne fastsette kriteriene for tildeling av fremtidige konsesjoner.

På bakgrunn av ovennevnte fant jeg det mest hensiktsmessig å konsultere Stortinget gjennom EØS-utvalget, jf. Stortingets forretningsorden § 13 a. Konsultasjonen fant sted 21. mai 2002.

Spørsmål nr. 452

Innlevert 10. juni 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 17. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva er kriteriene for å komme inn på kortbanenettet?»

Begrunnelse:

Lista flyplass ble militær flyplass med investeringer fra NATO. I avtalen med de militære myndigheter ble det tillatt sivil flytrafikk. Den militære virksomheten ble nedlagt i 1996, men Stortinget vedtok at det skulle bevilges 50 mill. kr til omstilling av flyplassen til sivil virksomhet. Lista Lufthavn AS har ti års leieavtale (fra 1996) for å leie ut flyplassarealer til cargotrafikk og næringspark. Det er i dag 2 800 arbeidsplasser knyttet til nærområdet rundt flyplassen og det er planlagt store investeringer for å utbedre vegenettet i regionen.

Reisetid fra regionen til Oslo er med bil og fly ca. fem timer. Samme tidsbruk som Oslo-Stokmarknes. Alternative reisemåter er jernbanen, ca. 50 km fra Lista.

Regionen har et befolkningsgrunnlag på ca. 35 000 innbyggere.

Nye etableringer i Lista Næringspark er under forhandlinger, og det er svært viktig for etablererne at Lista lufthavn er operativ.

Vest-Agder fylkeskommune har søkt departementet om driftstilskudd for de første årene på 3 mill. kr til en flyforbindelse til Gardermoen. Drift og vedlikehold skal dekkes lokalt etter denne tiden. "Listerpakken" som nå blir vedtatt, vil bety økt kundegrunnlag for flyplassen.

Dersom regionen ikke har en operativ flyplass, vil dette få store konsekvenser for næringsvirksomheten i området, og kunne resultere i nedleggelse og økt arbeidsledighet.

Gode kommunikasjonsløsninger og næringsvirksomhet i regionen er påkrevd for at distriktene skal opprettholde bosetting og høy sysselsetting. Dersom det ikke blir aktivitet på flyplassen vil Forsvaret måtte rydde opp. I så tilfelle vil kostnadene komme opp i flere hundre millioner kroner.

Svar:

Ved dereguleringen av norsk luftfart på 90-tallet, jf. St.prp. nr. 69 for 1992-1993 Om rammevilkåra for luftfartsselskapenes virksomhet, ble det åpnet for, etter visse overgangsordninger, å gi fri markedsadgang på det norske innenriksmarkedet, for alle flyselskaper

innen EØS-området. Dette betyr at et hvert flyselskap som er godkjent av luftfartsmyndighetene i et EU/EØS-land, i utgangspunktet kan starte flygninger på norske lufthavner i dag.

For å sikre god transportstandard har Samferdselsdepartementet anledning til å *innføre Forpliktelser til offentlig tjenesteytelse (FOT)* på flyruter, for deretter å kjøpe flyrutetjenester på anbud fra flyselskapene. Slikt statlig engasjement skal, jf. St.meld. nr. 15 for 1994-1995 Om statens engasjement i regional luftfart, i hovedsak rettes mot regional flytrafikk som har som funksjon å knytte et område opp mot regionale sentra og/eller trafikknutepunkter med forbindelse videre med langdistanseruter. Det er videre en forutsetning for statlig inngripen i markedet at den samlede transportstandard i regionen legges til grunn, og at det er flytransport som er best i stand til å tilfredsstillende transportbehovet.

Farsund lufthavn, Lista, er ikke tatt med i det statlige anbudsnettet. Stortinget gav i Innst. S. nr. 128 for 1994-1995 til St.meld. nr. 15 for 1994-1995 sin tilslutning til Samferdselsdepartementets vurderinger av at det ut fra transportstandardsituasjonen ved Lista ikke var grunnlag for statlig engasjement ved Lista lufthavn til verken sivil flyruteflydrift eller sivil lufthavndrift.

Det er ingen særskilte endringer i transportstandard siden framlegget av St.meld. nr. 15 for 1994-1995 som tilsier endret holdning i forhold til statlig engasjement ved Lista. Lista-regionen har nærhet til Kristiansand lufthavn, Kjevik (om lag 100 km), og gode alternative transportmåter på veg (store deler av strekningen på Europaveg 39). Samferdselsdepartementet har således ikke funnet grunnlag for å ta lufthavnen inn i det nylig utlyste anbudet for flyruteflydrift for perioden 1. april 2003 - 31. mars 2006.

Lista kan i likhet med andre ikke-statlige lufthavner søke Samferdselsdepartementet om tilskudd til flygeinformasjonstjenesten (AFIS-tilskudd), gitt at det er rutetraffikk ved lufthavnen. Utenom dette tilskuddet og flyruteanbudet finnes det pr. i dag ingen andre tilskuddsordninger for sivil flytrafikk.

Spørsmål nr. 453

Innlevert 10. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 18. juni 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at frivillige organisasjoner som Fortidsminneforeningen kan få fremme private reguleringsforslag etter plan- og bygningsloven uten å bli belastet med gebyrer, og kan det i så fall være aktuelt med en lovfesting av denne retten?»

Begrunnelse:

Oslo kommune har innført ny praksis som på dramatisk måte griper inn i frivillige organisasjoners rett til å fremme private forslag til reguleringsplaner.

Fortidsminneforeningens avdeling i Oslo og Akershus som gjennom tidene har utrettet et viktig arbeid for fellesskapet gjennom sine private forslag til reguleringsplaner i byen, har tidligere kunnet fremme slike forslag uten å bli belastet med gebyrer.

I mars i fjor fremmet avdelingen et slikt forslag i forhold til Kruses gate 7-9, blant annet på oppfordringer fra politikere i bystyret, byrådet og Stortinget.

I april fikk avdelingen krav om å betale gebyr for dette på over 62 000 kr, som følge av ny praksis i Oslo kommune. Foreningen har tidligere ikke betalt slikt gebyr.

Avdelingen søkte kommunen om fritak fra dette kravet. Dette ble imidlertid ikke innvilget. Man fikk imidlertid kravet redusert til det halve. Saken er nå klaget inn for fylkesmannen i Oslo og Akershus, som ikke har behandlet den ferdig ennå.

Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune har nå spurt om avdelingen ønsker reguleringsforslaget behandlet uavhengig av klagen til fylkesmannen. Dette krever i så fall at avdelingen betaler et gebyr på vel 31 000 kr.

Kruses gate har stått i offentlighetens interesse i mange år og bevaringsverdien er uomtvistelig.

Ved innsendelse av reguleringsforslaget har Fortidsminneforeningens avdeling utført en oppgave som gavner offentligheten. Avdelingen har ikke kommersielle interesser knyttet til reguleringsforslaget. Gebyrer av typen det her er snakk om, begrenser i høy grad frivillige organisasjoners mulighet til å virke for sitt ideelle formål til fellesskapets gagn.

Det er grunn til å minne om at Fortidsminneforeningens innsats i denne sammenhengen er et resultat av omfattende frivillig innsats.

Svar:

Spørsmålet ble opprinnelig rettet til kommunal- og regionalministeren, men ble oversendt miljøvernministeren som har ansvaret for planleggingen etter plan- og bygningsloven.

Etter plan- og bygningsloven § 109 kan kommunestyret ved regulativ fastsette gebyr for behandlingen av saker etter plan- og bygningsloven. Det er herunder adgang til å fastsette gebyr for kommunens behandling av private reguleringsforslag, for å dekke kommunens kostnader ved saksbehandlingen.

Det er opp til den enkelte kommune å bestemme om slikt gebyr skal fastsettes. Departementet har ikke planer om å rokke ved det kommunale selvstyret ved å regulere muligheten kommunene har til å ta gebyr for behandlingen av private reguleringsforslag. Min oppfatning er at det bør være opp til den enkelte kommune å fastsette gebyrregler.

Oslo kommune har fastsatt et gebyrregulativ for behandlingen av saker etter plan- og bygningsloven, med konkrete satser for de enkelte sakstyper. Regulativet åpner for reduksjon av gebyret dersom det anses som åpenbart urimelig. Kommunens vedtak om redusert gebyr kan påklages til fylkesmannen. I den aktuelle saken har Oslo kommune redusert gebyret for Fortidsminneforeningen, og saken er under klagebehandling hos fylkesmannen.

Jeg er for øvrig enig i at det arbeid Fortidsminneforeningen gjør i forbindelse med planlegging og regulering er et viktig og samfunnsnyttig arbeid. Det er også noe av grunnlaget for at foreningen får tilskudd til driften over Miljøverndepartementets budsjett.

Spørsmål nr. 454

Innlevert 11. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 14. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Rederiforeningen for ringnotfartøyer under 70 fot (RFR) har gjentatte ganger tatt opp spørsmålet vedrørende fordeling av makrellkvoter mellom de ulike fartøygrupper. RFR hevder at fordelingen slår svært negativt ut for ringnotfartøyer under 70 fot, og at dette nå er en trussel mot denne flåtetypen sin videre eksistens.

Kan statsråden bekrefte at fordelingen er slik, og vil statsråden i så fall gjøre noe med dette?»

Svar:

I spørsmålet vises det til at Rederiforeningen for ringnotfartøy under 70 fot gjentatte ganger har tatt opp spørsmålet vedrørende fordelingen av makrellkvoter mellom de ulike flåtegrupper. Rederiforeningen for ringnotfartøy under 70 fot hevder at fordelingen slår svært negativt ut for ringnotfartøy under 70 fot, og at dette er en trussel mot denne flåtetypen sin videre eksistens. Jeg blir bedt om å bekrefte at fordelingen er slik, og det blir spurt om hva jeg i så fall vil gjøre med dette.

Tabellen under viser at den norske totalkvoten har økt de siste årene og at andelen som tilfaller kystfartøygruppen samtidig har økt etter 2000. Andelen av kvotene som tilfaller kystflåten under 70 fot er i 2002 på 18,5 pst. I løpet av de 13 siste årene har andelen kun vært høyere i 1998 og 1999.

I 1996 og 1997 var det avsatt et kvantum på 20 000 tonn til kystfartøygruppens fiske. I årene 1998 til og med 2001 var kystfartøyenes gruppekvote satt til 30 000 tonn. For inneværende år er gruppekvoten 33 788 tonn.

Ut fra tabellen under kan jeg ikke se at det er grunnlag for å hevde at fordelingen slår svært negativt ut for kystfartøygruppen.

År	Totalfangst (tonn)	Kystandel (%)	Ringnotandel (%)	Trålandel (%)
1990	147 000	12,3	86,3	1,4
1991	180 000	11,3	85,9	2,8
1992	208 000	9,7	88,0	2,3
1993	223 000	8,4	89,4	2,2
1994	260 000	8,1	90,3	2,0
1995	202 000	10,0	87,5	2,5
1996	136 000	15,0	82,7	2,3
1997	137 000	15,0	82,7	2,3
1998	157 280	19,1	78,7	2,2
1999	160 233	19,1	78,7	2,2
2000	171 373	17,4	80,4	2,2
2001	176 370	17,0	80,4	2,2
2002 ^a	182 637	18,5	71,9	3,2

a SUK-fartøyene kan fiske 6,4 % av den norske kvoten, eller retttere: 8,2 % av ringnotgruppens kvote.

Jeg er imidlertid klar over at maksimalkvotene til det enkelte fartøy ble redusert i 2001 i forhold til tidligere år. I årene 1998-2000 var maksimalkvoten for fartøy mellom 18 og 21,35 meter på 350 tonn. Denne kvotestørrelsen innebar en betydelig grad av overregulering.

Kystfartøygruppens fiske etter makrell ble i 2000 avvirket i løpet av kort tid, og man fant at dette fisket ble avvirket på en uheldig måte. Kappfisket, som følge av effektive båter og høy overregulering, gav ikke optimal avkastning, verken for fiskeflåten eller fiskeindustrien. Kystfartøygruppens effektivitet hadde økt kraftig i løpet av de siste årene, både som resultat av teknologisk utvikling og et økende antall store fartøy i kystgruppen. Maksimalkvotene ble derfor redusert til 290 tonn i 2001 for fartøygruppen mellom 18

og 21,35 meter.

En maksimalkvote er en kvote som er overregulert. Det at et fiskeri er overregulert betyr at det er utdelt mer kvote enn en faktisk har til disposisjon. Summen av de individuelle kvotene overstiger altså gruppeknoten som er til disposisjon for vedkommende fartøygruppe.

Den vanligste grunnen til at en velger å bruke overregulering er at man har erfaring for at ikke alle fisker sine kvoter fullt ut. For å sikre at gruppeknoten blir oppfisket uten at en må foreta flere refordelinger, velger en å dele ut mer kvote enn en faktisk har til disposisjon, dvs. overregulere. Dersom flere fartøy enn antatt velger å delta aktivt i fisket, må fisket stoppes før alle som deltar i fisket har fått sin kvote.

Dersom en ønsker at fartøyene skal ha stor grad av sikkerhet for å kunne fiske sine kvoter brukes liten eller ingen overregulering. I slike tilfeller har man en såkalt fartøykvoteregulering. Fartøykvoteregulering benyttes i fiskerier der en på grunnlag av erfaring vet at alle aktuelle fartøy fisker sine tildelte kvoter tilnærmet fullt ut.

En annen grunn til å bruke overregulering er at kvoten pr. fartøy ville blitt svært lav dersom en ikke delte ut mer enn en faktisk hadde til disposisjon. For å sikre at de mest aktive fiskerne får et rimelig driftsgrunnlag benyttes da overregulering.

Jo større grad av overregulering, desto større vil konkurranseelementet i fisket være, og jo raskere vil kvoten bli oppfisket og fisket dermed stoppet. Ved stor grad av overregulering vil det således være vanskelig både for fisker og fiskeindustrien som er avhengig av stabilitet i leveransene, å planlegge driften.

Etter hvert som flere og flere fiskeri blir deltakerregulert vil deltakelsen bli mer avgrenset og behovet for overregulering vil reduseres. I tillegg har utøverne ved innføring av ulike strukturtiltak et større behov for garanti for kvotene, noe som vil innebære lavere grad av overregulering.

Reguleringsforskriften for kystfartøygruppens fiske etter makrell for inneværende år, herunder størrelsen på maksimalkvotene, er ennå ikke fastsatt. Under møtet i Reguleringsrådet i Bergen 5. juni 2002 tilrådte flertallet i rådet at overreguleringen måtte ytterligere reduseres for kystgruppens makrellfiske. En maksimalkvote på 217 tonn ble anbefalt for fartøyene mellom 18 og 21,35 meter. Forslaget innebærer en overregulering på 8,7 pst.

Jeg vil i løpet av kort tid fastsette reguleringsforskriften for kystfartøygruppens fiske. Jeg er godt kjent med innspillene fra de enkelte organisasjonene både i flåteleddet og på landsiden. Innspillene ble for øvrig gjengitt i sakspapirene til Reguleringsrådet og behandlet under møtet i Reguleringsrådet.

Fordelingen av den norske kvoten for makrell i 2002 mellom ringnotgruppen, trålgruppen og kystfartøygruppen er imidlertid fastsatt i forskrift av 20. desember 2001 om regulering av fisket etter makrell i 2001. Denne fordelingen gir kystfartøygruppen en kvoteandel på 18,5 pst. i 2002, mot 17,0 pst. i 2001.

Dokument nr. 15:26

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 455

Innlevert 11. juni 2002 av stortingsrepresentant **Åslaug Haga**

Besvart 19. juni 2002 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«En eldre pasient ble behandlet i Tyskland. Han hadde behov for hjelp ved hjemkomst, men fikk ikke hjelp av Legevakten. Begrunnelsen for at Legevakten ikke tok imot var at behandlingen hadde foregått i utlandet.

På hvilket tidspunkt overtar norsk helsevesen ansvaret for pasienter som er blitt behandlet i utlandet?»

Begrunnelse:

I forbindelse med utenlandsmilliarden har Senterpartiet vært opptatt av smitterisiko, ordninger for transport av pasienter som er blitt behandlet i utlandet og praktiske ordninger for overgangen mellom utenlandsbehandling og behandling i Norge. Nå har vi praktisk erfaring med behandling i utlandet, og vi er ikke beroliget.

Nevnte pasient ble behandlet i Tyskland. Da han reiste hjem, ble medisin og resept lagt i kofferten. Pga. streik i Danmark kom pasienten til Gardermoen uten bagasje. Pasienten som skulle hatt medisin, tok kontakt med Rikshospitalet med forespørsel om sykehuset kunne kontakte sykehuset i Tyskland for å få beskrivelse av medisinen. Rikshospitalet bad pasienten ta kontakt med Legevakten. Legevakten ville heller ikke ta kontakt med sykehuset i Tyskland. Dette gjorde derfor familien selv og fikk instruksjoner om medisin og medisinbruk. De måtte imidlertid til Legevakten for å få medisin. Legevakten ville ikke ta imot fordi behandlingen hadde foregått i utlandet og ikke i Norge. Saken løste seg til slutt fordi bagasjen kom kl. 01 på natta! Saken viser vel dessverre noe om manglende serviceinnstilling i helsevesenet, men den reiser også et prinsipielt spørsmål vedrørende det norske helsevesenets ansvar når pasienter er behandlet i utlandet.

Svar:

Dette spørsmålet med begrunnelse, er en konkret beskrivelse av en pasients opplevelse, men det reiser flere problemstillinger, som jeg vil kommentere.

Det synes å framgå av bakgrunnsopplysningene at nevnte pasient hadde fått tilbud om behandling i Tyskland gjennom Rikstrygdeverkets ordning med kjøp av sykebehandling i utlandet. Forut for slikt behandlingstilbud i utlandet ligger alltid et tilbud til pasienten fra det sykehus som har utredet vedkommende i Norge, og en henvisning til Rikstrygdeverket som setter opp det konkrete behandlingstilbudet ved utenlandsk sykehus. I slike tilfeller vil det rutinemessig overføres informasjon om pasienten fra det aktuelle norske sykehus til vedkommende utenlandske behandlingssted. Etter utført behandling ved utenlandsk sykehus blir det hjemlige sykehus informert om utført behandling og hvilken oppfølging som eventuelt er nødvendig etter hjemkomst. Helsetjenesten i Norge har ansvar for å yte nødvendig helsehjelp til pasienten fra det tidspunkt vedkommende igjen har tatt opphold i landet.

I prosjektet Kjøp av helsetjenester i utlandet er det lagt stor vekt på å sikre gode henvisnings- og etterbehandlingrutiner. Brukerundersøkelser viser at dette vanligvis fungerer godt og oppleves trygt av de norske pasientene som benytter seg av ordningen.

Generelt vil norske helsetjenester ha ansvar for det tilbud pasienten får, fra det øyeblikk vedkommende (eller pårørende) tar kontakt med norske hel

setjenester, jf. også retten til nødvendig helsehjelp som er lovbestemt både i forhold til kommunehelsetjenesten og i forhold til spesialisthelsetjenesten. I dette ligger selvsagt også den allmenne plikten til å yte forsvarlige helsetjenester.

Ved overføring av pasienter fra et sykehus til et annet, eller til sykehjem etc., forutsetter vi (jf. også pasientrettighetsloven § 3-2) at adekvat informasjon overføres med pasienten, ev. i forkant. Dette var, etter hva jeg forstår, ikke aktuelt her. Jeg nevner det likevel, fordi det er et viktig prinsipp - skal en kunne overta ansvaret for en pasient, må en også sikres oppdatert og adekvat informasjon. Dersom den aktuelle pasienten hadde fått slike opplysninger med seg fra behandlingsstedet i Tyskland, ville det vært enklere å hjelpe pasienten raskt og effektivt.

Pasienter som søker hjelp fra norske helsetjenester, i primærhelsetjenesten som i spesialisthelsetjenesten, har krav på at tjenestene som ytes er forsvarlig. I dette ligger også en plikt til å sikre seg at en har adekvate opplysninger om pasienten, blant annet oppdatert informasjon om pågående og nylig avsluttet behandling. Dersom pasienten ikke selv kan gi slike opplysninger, er det naturlig og vanlig å henvende seg til behandlingssted - forutsatt samtykke fra pasienten. Det må alltid være et element av skjønn i forhold til hvor raskt slike opplysninger skal innhentes, som også må sees opp mot andre påtrengende oppgaver, og hvorvidt pasienten kan ivaretas forsvarlig også uten at slike opplysninger blir hentet inn umiddelbart.

Den som pasienten henvender seg til, må dessuten gjøre en selvstendig vurdering på faglig grunnlag av om det er påkrevd å iverksette tiltak umiddelbart, eller om dette kan vente til en som kjenner pasienten bedre, for eksempel fastlegen, blir tilgjengelig neste dag. Det kan derfor også være faglige grunner til pasienten blir bedt om å vente til neste dag. Selv om dette er tilfelle, forutsetter jeg at det personell som møter pasienten og pårørende, viser forståelse for pasientens situasjon og er i stand til å kommunisere de vurderingene som man gjør.

Spørsmål nr. 456

Innlevert 11. juni 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 18. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I forbindelse med nedleggelse av Statens trafikkflygerskole i 1991 vedtok Stortinget at eiendelene til skolen skulle overføres uten vederlag til Forsvarsdepartementet. Utstyr og undervisningsmaterieell avtalte Forsvarsdepartementet og Samferdselsdepartementet skulle overføres til Luftfartsverket. Luftfartsverket har i ettertid solgt kompetansesenteret.

Hvilke fullmakter hadde Luftfartsverket til å selge kompetansesenteret?»

Begrunnelse:

I forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 for 1993-1994 ble det vedtatt å etablere et kompetanse- og treningssenter i regi av Luftfartsverket. Samferdselsdepartementet har samtykket i at Luftfartsverket kan selge dette kompetanse- og treningssenteret pga. dårlig økonomi, da Samferdselsdepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet planlegger å etablere en offentlig godkjent trafikkflygerutdanning. I merknadene fra komiteen forutsettes det at vedtak om dette salget ble gjort innenfor vedtatte fullmakter, da saken ikke ble lagt fram for Stortinget.

Svar:

Bakgrunn

Stortinget vedtok 6. juni 1991 å nedlegge Statens trafikkflygerskole, og alle eiendelene ved skolen ble overført vederlagsfritt til Forsvarsdepartementet. Etter en avtale mellom Forsvarsdepartementet (FD) og Samferdselsdepartementet (SD) ble undervisningsmaterieell og utstyr mv. som kunne være aktuelle for et trenings- og kompetansesenter overført fra skolen til Luftfartsverket. I St.prp. nr. 29 for 1993-1994 anbefalte SD å etablere et mindre kompetansesenter i regi av Luftfartsverket. I Innst. S. nr. 120 for 1993-1994 sluttet Stortinget seg til forslaget og la til grunn at en skulle arbeide videre med spørsmålet om å etablere

kompetansesenteret som en virksomhet på høyere nivå mens Luftfartsverket samtidig skulle vurdere ulike former for tilknytning til høgskolesystemet. Det var en forutsetning at kompetansesenteret skulle være selvfinansiert ved brukerbetaling og at virksomheten ble drevet på en slik måte at det ikke oppstod habilitetsproblemer.

Som et ledd i oppfølgingen av denne stortingsbehandlingen angående vurdering av etablering av trenings- og kompetansesentere på høyere nivå og tilknytningsform til høgskolesystemet, nedsatte daværende Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet og SD en arbeidsgruppe ledet av Luftfartsverket med oppgave å avklare hvilke oppgaver innenfor luftfartsutdanningen som kan/bør drives på høgskolenivå og eventuelt knyttes til høgskolesystemet. Arbeidsgruppen fremla sin rapport (ULF-rapporten) i 1996 og anbefalte at store deler av luftfartsutdanningen burde legges inn under høgskolesystemet. Etter at rapporten hadde vært på høring, fant departementet at det var mest nødvendig å sette fokus på trafikkflygerutdanningen. SD bad derfor i 1998 Flyselskapenes Landsforening om å utarbeide et nærmere konsept for undervisningsopplegg på bakgrunn av bl.a. de krav som de større flyselskapene vil stille for å ansette kandidatene direkte fra skolen som styrmenn. Flyselskapenes Landsforening fremla 7. mars 2001 en utredning med en modell for trafikkflygerutdanningen hvor de anbefalte at flyskoler som driver i samsvar med denne modellen, bør få høgskolestatus etter lov av 11. juli 1986 nr. 53 om eksamensrett og statstilskudd til private høgskoler.

I samarbeid med Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) arbeider Luftfartstilsynet og SD med det mål å få en kompetanseheving av trafikkflygerutdanningen slik at den kan få en offentlig godkjenning. Formålet med kompetanseheving og en offentlig godkjenning av trafikkflygerutdanningen er først og fremst hensynet til flysikkerhet. Med basis i dette arbeidet som pågår mellom UFD, SD og Luftfartstilsynet er det således blitt en endring i de opprinnelige intensjonene med trenings- og kompetansesenterets tilknytning til Luftfartsverket. Ved opprettelsen av Luftfartstilsynet i 2000 ble oppgaver vedrørende luftfartssertifikater og luftfartsutdanning som inntil da hadde vært tillagt Luftfartsverket, overført til Luftfartstilsynet. Det synes derfor ikke lenger naturlig at trenings- og kompetansesenteret og utredninger som angår luftfartsutdanning og eventuell tilknytning til høgskolesystemet, skal drives i regi av Luftfartsverket, som har i oppgave hovedsakelig å drive lufthavner og lufttrafikkteneste.

Organisering av trenings- og kompetansesenteret

I 1996 søkte Luftfartsverket via SD om FDs samtykke til at utstyret ved trenings- og kompetansesenteret kunne overføres til senteret organisert som et eget aksjeselskap. Begrunnelsen for søknaden var at trenings- og kompetansesenteret i Luftfartsverkets regi hadde skapt habilitetsproblemer. FD samtykket til overføringen av utstyret til trenings- og kompetansesenteret organisert som et eget aksjeselskap. Med bakgrunn i samtykke fra FD og de anførte habilitetsproblemerne hadde heller ikke SD innvendinger til dette.

Nordic Aviation Resources (NAR) ble opprettet som et eget aksjeselskap 1. mars 1993. Luftfartsverket eide 100 pst. av aksjene i selskapet. NARs oppgaver har etter at det ble opprettet, blitt endret flere ganger, jf. omtale av selskapet i de årlige budsjettproposisjoner. På bakgrunn av ovennevnte habilitetsproblemer valgte Luftfartsverket i 1997 å overføre trenings- og kompetansesenteret til NAR.

I januar 2001 ble det i tillegg til trenings- og kompetansesenteret opprettet en egen flyskole ved NAR som skulle samarbeide med North American Institute of Aviation (NAIA). På bakgrunn av anmodning fra NAR henvendte Luftfartsverket seg i januar 2002 til SD med forespørsel om en tilkjennegivelse på at en ikke hadde innvendinger til at NAR solgte trenings- og kompetansesenteret og flyskolen. Som eier av en del av utstyret ved trenings- og kompetansesenteret ble spørsmålet om samtykke til overføring av eiendeler forelagt FD som ikke hadde noen innvendinger.

Flyskolen ved NAR, som ble etablert i 2001, er allerede den 22. mars 2002 solgt til samarbeidspartneren NAIA. I orienteringen til Stortinget i St.prp. nr. 60 for 2001-2002 uttalte SD at det ikke hadde innvendinger til at Luftfartsverket selger trenings- og kompetansesenteret og viste til senterets dårlige økonomi. Trenings- og kompetansesenteret er fremdeles ikke solgt. På bakgrunn av merknadene fra flertallet i komiteen i Innst. S. nr. 227 for 2001-2002 vil jeg ikke samtykke til salg av trenings- og kompetansesenteret på nåværende tidspunkt. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med oppfølging av spørsmålet om luftfartsutdanningens eventuelle tilknytning til høgskolesystemet.

Spørsmål nr. 457

Innlevert 11. juni 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 20. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ifølgje Stavanger Aftenblad er det nyleg tilsett sju nye leiarar ved det nye Rogaland politidistrikt i Stavanger. Alle dei tilsette er menn, og alle har i dag sitt arbeid ved Stavanger politikammer - ingen ved Rogaland politikammer i Sandnes.

Kva vil statsråden gjera for å sikra breiare rekruttering til leiarstillingar i politiet?»

Grunngjeving:

Det har i mange samanhengar vorte påpeika at det er viktig med brei rekruttering til stillingar på alle nivå i politiet. Det har til nå vore få kvinnelege leiarar i politietaten. I samband med ny organisering av politiverksemda vert mange stillingar lyste ut. Det ligg føre informasjon om at det berre eller stort sett vert tilsett menn i desse stillingane. Dette er lite i tråd med målsetjinga om brei rekruttering, og mykje tyder på at det og kan vera i strid med lov om likestilling.

Det særreigne her er at det samstundes berre er personar som nå er tilsette ved Stavanger politikammer som er tilsette i desse leiarstillingane. Det tykkjest og å vera eit problem statsråden bør sjå nærare på.

Svar:

Arbeidet med likestilling i politi- og lensmannsetaten starta opp i 1990. Politiavdelinga i Justisdepartementet utarbeidde i 1995 den første handlingsplanen for likestilling. Med bakgrunn i dei erfaringar som er gjorde, er handlingsplanen revidert ved to høve: Første gong for perioden 1. januar 1998 - 31. desember 1999, og nå for tidsrommet 1. januar 2000 - 31. desember 2002. Denne ligg til grunn for Politidirektoratet og politidistrikta sitt arbeid med likestilling til og med 31. desember 2002.

Hovudmålet for handlingsplanen er å gje like vilkår for kvinner og menn. Planen har fem delmål: rekruttering, kompetanse, arbeidsordningar, økonomi og kvinnenettverk og kontaktpersonar. For gjennomføring av dei fem delmåla vart det foreslått følgjande tiltak:

1. Mål: Rekruttering

Det skal praktiserast positiv særbehandling av kvinner. Melder det seg fleire søkjarar med tilnærma like kvalifikasjonar, skal kvinner ha rett til stillinga dersom det er mindre enn 40 pst. kvinner i den aktuelle stillingsgruppa i politidistriktet. Det vert streka under at dette også gjeld for leiarstillingar. Annonse/kunngjering skal utformast slik at den er attraktiv for begge kjønn. For stillingskategoriar der det er mindre enn 40 pst. kvinner i politidistriktet, skal kvinner oppmodast til å søke. Politiet skal tilstreve auka kvinnerepresentasjon i råd, utval med meir. Det gjeld og i tilsettingsråd, arbeidsmiljøutval o.a.

– Tiltak: Rapport om deltaking i råd, utval m.m. skal hentast inn av likestillingskontakten og sendast til Justisdepartementet innan 15. november kvart år.

2. Mål: Kompetanse

– Tiltak: Utarbeide individuelle kompetanseplanar, tildele kompetansegevande arbeidsoppgåver likt mellom begge kjønn.

– Tiltak: Bevisstgjere, oppmode og motivere kvinner til å søkje etter- og vidareutdanning.

– Oppfølging: Prosjekt Lederutviklingsprogram for kvinner er under utvikling. Dette er basert i e-læring og fire seminar (à 20 timar) i løpet av eitt år. Det er planlagt å starte med eit pilot prosjekt hausten 2002. I tillegg er det planlagt eit mentorprogram for kvinner.

3. Mål: Arbeidsordningar

- Tiltak: Tilhøva skal leggast til rette slik at vilkåra blir reelle for å arbeide deltid (jf. arbeidsmiljølova § 46A), bl.a. legge til rette for bruk av tidskonto. I den grad det er mogleg skal ein gje tilsette med omsorgsansvar høve til å gå ut av tenestelista i ein periode.

4. Mål: Økonomi

- Tiltak: Likestillingsfremmende tiltak skal innarbeidast i det einskilde politidistrikt/særorgan sitt budsjett. Det skal setjast av budsjettmiddel til drift av slike tiltak.

5. Mål: Kvinnenettverk og kontaktpersonar

- Tiltak: Arrangere temadagar for kvinnene i politidistriktet.
- Tiltak: Opprette kvinnenettverk.
- Tiltak: Det skal veljast kontaktperson for likestilling i politidistriktet blant ein av dei kvinnelege tilsette.
- Oppfølging: Det har blitt oppretta kvinnenettverk for alle tilsette i politi- og lensmannsetaten i nesten alle politidistrikta, og nettverk for kvinnelege leiarar. Politidirektoratet har arrangert konferanse for kvinnelege leiarar to gonger i år.

Ansvar for gjennomføring av dei nemnde tiltaka ligg hovudsakleg hos politimeisteren, leiarane for driftseiningar og prosjektgruppa for likestilling. Politimeistrane har klare retningslinjer ved innstilling til tilsetjingsråda når det gjeld omsynet til likestilling. Likestilling skal brukast som eit personalpolitisk verkemiddel for å fremje effektiviteten, auke trivselen og betre samarbeidsmiljøet mellom kvinner og menn. Eg er orientert om at politimeistrane skal rapportere resultat i likestillingsarbeidet.

Ein oppdatert manuell statistikk frå Politidirektoratet viser at totalt sett har etaten 16,6 pst. polititene-tekvinner og at delen kvinnelege leiarar med personalansvar er 10,2 pst. pr. 12. juni 2002. Ca. 33 pst. av politistudentane som blir uteksaminerte pr. 21. juni 2002, er kvinner. I tildelingsbrevet for 2002 er Politidirektoratet gitt i oppdrag å prioritere likestillingsarbeidet. Departementet har bede direktoratet om eit nytt oversyn over kvinnedelen totalt og i dei ulike leiarerstillingane.

I samband med Politireform 2000 arbeider Politidirektoratet med ein overordna personalpolitikk for politi- og lensmannsetaten. Denne vil førelegg i næraste framtid. Denne personalpolitiske strategiplanen vil også ligge til grunn for direktoratets vidare arbeid med likestilling.

Eg gjer merksam på at same svar er sendt stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen, ref. spørsmål nr. 442.

Spørsmål nr. 458

Innlevert 11. juni 2002 av stortingsrepresentant Grethe Fossli

Besvart 20. juni 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I 1997 fikk Øvre Vakås Tomtefestelag tilbud om å kjøpe sine tomter til en pris av 82 kr pr. kvm. I brev av 5. november 2001 fikk det samme tomtefestelaget et nytt tilbud om å kjøpe tomtene, men da til en pris av 330 kr pr. kvm. I brevet fra Opplysningsvesenets fond av 5. november 2001 står det: "Vi gjør oppmerksom på at innløsningssummen ikke er gjenstand for diskusjon."

Synes statsråden det er riktig at det offentlige som tomteeier hevder at innløsningssummen ikke er gjenstand for diskusjon?»

Begrunnelse:

Øvre Vakås Tomtefestelag, etablert i 1958, har bygget på eiendommen som den gang var skogseiendom til Asker Prestegård, og i dag eies av Opplysningsvesenets fond. De som den gang bygget det utøvte betydelige mengder med dugnadsarbeid for å anlegge vei, vann og kloakk før de kunne begynne på sine egne hus. De fleste av dem som bor der i dag er pensjonister og enker/enkemenn. I dag er bygslingsavgiften 9 000

kr for de fleste av dem, noe de fleste klarer, selv på minstepensjon. Imidlertid er mange usikre på fremtiden og fremtidige kostnader. De fleste tomtene er på ca. ett mål, og det sier seg selv at å innløse dette vil for mange av dem være umulig. Derfor undrer det også mange av dem at innløsningssummen de nå har fått tilbud om er så mye høyere i forhold til i 1997 samt at det også ikke er mulig å diskutere summen. Det fremkommer heller ikke hvorledes en har kommet frem til prisen på 330 kr pr. kvm.

Svar:

Opplysningsvesenets fond har tilbudt innløsning av tomter festet av Øvre Vakås Tomtefestelag i Asker. Ved fremsettelsen av tilbudet ble det opplyst at innløsningssummen ikke var gjenstand for diskusjon. Med bakgrunn i denne saken er jeg stilt spørsmål om jeg mener det er riktig at det offentlige som tomteeier hevder at innløsningssummen ikke er gjenstand for diskusjon.

Som svar på spørsmålet vil jeg først understreke at forvaltningen av Opplysningsvesenets fond og fondets eiendommer skjer med grunnlag i prinsipper og retningslinjer som departementet senest redegjorde for i St.meld. nr. 14 for 2000-2001 Børs og katedral - Om økonomien i Den norske kyrkja, jf. Innst. S. nr. 187 for 2000-2001. Fondet skal etter dette forvaltes på et forretningsmessig grunnlag. Salg av eiendom, i dette tilfellet festetomter, skal skje på grunnlag av markedspris. Hva som er korrekt markedspris, vil ofte kunne være gjenstand for diskusjon, noe også fondet er oppmerksom på. Det må etter dette foreligge særlige forhold som kan begrunne en situasjon der fondets innløsningstilbud ikke gjøres til gjenstand for diskusjon.

I den aktuelle saken om tomter festet av Øvre Vakås Tomtefestelag, har jeg fått opplyst at Opplysningsvesenets fond fant at den aktuelle innløsningsprisen (330 kr pr. kvm) framsto som svært lav sett i forhold til de undersøkelser fondet har gjort om prisnivået i omsetningsmarkedet i Asker-området. Fondet valgte likevel, under tvil, å fremsette det aktuelle tilbudet da det fra 2000 forelå en områdetakst med dette prisnivået.

Det er ellers slik at det er Øvre Vakås Tomtefestelag som står som fester av de aktuelle tomtene. Hvert enkelt medlem av tomtefestelaget har ikke krav på å få innløst sin del av det samlede festearealet. Innløsning av enkeltvis fremfestetomter er en arbeidskrevende prosess. Når fondet likevel åpnet for slik delvis innløsning, vurderte fondet det slik at dette kunne gjennomføres under forutsetning av at det i hvert enkelt tilfelle ikke oppsto betydelig merarbeid med hensyn til prisfastsettelsen. Dette forholdet, sett i sammenheng med det faktiske pristilbudet, som av fondet ble vurdert slik som nevnt over, er bakgrunnen for at innløsningssummen i tilbudet ble fastsatt som endelig fra fondets side. Jeg kan ikke ut fra dette se at fondet har opptrådt kritikkverdig i behandling av denne saken.

Forskjellen mellom den innløsningssum pr. kvm som ble tilbudt medlemmer av Øvre Vakås Tomtefestelag i 1997, og den som er tilbudt nå, har ellers bakgrunn i at det som nevnt over er foretatt ny takst-vurdering av tomtenes verdi etter at tilbudet fra 1997 ble fremsatt.

Spørsmål nr. 459

Innlevert 12. juni 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 18. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jeg er kjent med at Luftfartstilsynet har oversendt til Samferdselsdepartementet en evalueringsrapport om "traséforskriften" for Oslo Lufthavn Gardermoen.

Hvordan vil samferdselsministeren behandle denne rapporten og eventuelle forslag som er i denne?»

Begrunnelse:

Når Stortinget behandlet lokaliseringen av ny hovedflyplass, ble det gjort grundige vurderinger og føringer for driften av Oslo Lufthavn Gardermoen. Inn- og utflygingstraseer, når flygning skal skje osv. var sentrale forhold som Stortinget behandlet. I oversendte rapport er blant annet disse forhold omtalt. Forslag om endringer kan muligens være i strid med Stortinget tidligere vedtak, og som det vil være nødvendig at Stortinget behandler på nytt før endringer iverksettes.

Svar:

Innledningsvis viser jeg til den bakgrunnsinformasjonen jeg ga i svar på ditt spørsmål nr. 331 om denne saken.

Samferdselsdepartementet mottok Luftfartstilsynets rapport om evaluering av forskrift om inn- og utflygingstraseer for Oslo Lufthavn Gardermoen, i brev av 31. mai 2002.

Departementet vil gå gjennom rapporten og vurdere Luftfartstilsynets evaluering. Når denne gjennomgangen er fullført, vil departementet be Luftfartstilsynet om å følge opp arbeidet med eventuelle forskriftsendringer og andre tiltak. Departementet har som målsetting å gi nødvendige tilbakemeldinger til Luftfartstilsynet til høsten, slik at selve forskriftsarbeidet, om nødvendig, kan igangsettes. Det er vanskelig å si eksakt når eventuelle forskriftsendringer vil kunne tre i kraft. Eventuelle forslag til forskriftsendringer vil på vanlig måte bli gjenstand for en bred høring, der blant annet interesseorganisasjoner for beboerne i flyplassens nærområde vil få anledning til å uttale seg.

Spørsmål nr. 460

Innlevert 12. juni 2002 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 21. juni 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Under handsaminga av Innst. S. nr. 142 for 2001-2002 25. april 2002 svara statsråden positivt på eit spørsmål om å ta initiativ overfor NRK med tanke på at teknologi frå andre land kan takast i bruk i Noreg, slik at direktesendte program vert teksta.

Har statsråden tatt opp dette med NRK, og er det noko som tyder på at våre om lag 600 000 hørselsheemma snart kan fylgje nyhende- og aktualitetsprogram i etermedia på lik line med andre sjåarar?»

Grunngjeving:

Det er om lag 600 000 hørselsheemma som lever og bur i Noreg. Det er viktig at denne gruppa får tilgang til vårt viktigaste medium, nemleg TV. I dag vert førehandsproduserte program teksta, men ikkje direktesendte program i NRK eller andre TV-kanalar. Det er eit demokratiproblem at så mange som 600 000 vert ekskluderte frå samfunnsdebatten ved at dei ikkje kan fylgje direkte nyhende- og aktualitetsprogram på TV. I fleire land er det utvikla teknologi for teksting av direktesendingar.

Svar:

Eg har vore i kontakt med NRK om denne saka. NRK gjer no forsøk med direkteteksting med tilgjengeleg utstyr. Om kort tid vil NRK ta stilling til om kvaliteten på tekstinga med hjelp av dette utstyret er god nok.

I fleire år har NRK òg samarbeidd med forskingsstiftinga SINTEF om å utvikle ein teknologi som kan gjera om tale til tekst på skjermen. Teknologien er komplisert, og er enno ikkje ferdig utvikla. NRK følgjer utviklinga innan slik talegjenkjenningsteknologi, og vil ta han i bruk så snart teknologien er god nok.

Totalt tekstar NRK no 60 pst. av sendingane sine. Store delar av nyhendesendingane blir teksta. Dette gjeld innslag som er produserte noko tid før sending.

NRK driv, som ein av få kringkastarar i verda, ein eigen satellittsendt tegnspråk-kanal. Via denne kanalen blir sendingane mellom kl. 18 og 20 og programmet Redaksjon 21 på NRK1 tolka for døve.

TV 2 tekstar ein liten del av sendingane sine. I den nye konsesjonen som tek til å gjelda frå 2003, er dei forplikta til å teksta sendingane frå kl. 18 til 22 kvar dag om det er mogeleg av omsyn til produksjonstida. TV 2 skal òg ta i bruk teknologi for automatisert simultanteksting så snart slik teknologi er god nok.

Teksting av direktesendte program er teknisk komplisert om resultatet skal bli bra, særleg for lengre sendingar. Eg vil følgje opp at allmennkringkastarane våre tek i bruk dei nye tekstemetodane som blir utvikla.

Spørsmål nr. 461

Innlevert 12. juni 2002 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 18. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden medvirke til at bedriften Hadeland Glassverk får skilte ved innfartsveiene til bedriften?»

Begrunnelse:

Hadeland Glassverk besøkes årlig av om lag 500 000 mennesker, og er dermed et av de mest besøkte turiststedene i Norge. Bedriften har gjennom de seneste årene forsøkt å få vegkontorene i Oppland og

Buskerud til å forstå at det oppleves som uforståelig og en urimelig forskjellsbehandling at bedriften nektes muligheten for å sette opp vegskilt. Dette gjelder særlig ved Rv 4 i Lunner, krysset E16/Rv 242 ved Norderhov og Rv 35 i Jevnaker og Gran.

Svar:

Innledningsvis vil jeg påpeke at spørsmålet om skilting til Hadeland Glassverk har vært gjenstand for klagebehandling i Vegdirektoratet både i 1991 og 1994. På bakgrunn av et brev til Samferdselsdepartementet fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe v/Berit Brørby Larsen, ble saken dessuten tatt opp med Vegdirektoratet i 1997.

I begge klagesakene ga Vegdirektoratet vegkontorene i Buskerud og Oppland medhold i avslagene på Hadeland Glassverks søknader om vegvisning fra E16 i Buskerud og Rv 4 i Oppland. Som begrunnelse for avslagene ble det vist til at Hadeland Glassverk ligger i Jevnaker, og at det er vegvisning til Jevnaker i begge de aktuelle vegkryss. Når man kan finne fram til adressestedet etter den ordinære geografiske vegvisningen, tillater ikke skiltmyndigheten vegvisning til enkeltvirksomheter. Da saken ble forelagt Vegdirektoratet i 1997, fastholdt direktoratet sine tidligere synspunkter, noe Samferdselsdepartementets støttet.

Jeg finner grunn til å påpeke at ønskene om vegvisning generelt sett er langt større enn det som med rimelighet kan imøtekommes fra skiltmyndighetenes side. Skiltmyndigheten må derfor prioritere hvilke mål som skal vises. Et spørsmål er hvor langt ut i vegnettet en skal trekke vegvisningen til ulike virksomheter.

Den geografiske vegvisningen henvender seg til alle trafikantene og må derfor ha prioritet i forhold til lokal vegvisning som bare henvender seg til en begrenset del av trafikantene.

Der trafikantene kan finne fram til adressestedet etter den ordinære geografiske vegvisningen, tillater ikke skiltmyndigheten vegvisning til enkeltvirksomheter. Dette er et grunnleggende prinsipp for vurderingen av all lokal vegvisning, og svært viktig for å kunne holde den mengden av informasjon vi retter mot trafikantene i vegkryssene på et forsvarlig nivå. Dersom skiltmyndigheten skulle trekke vegvisningen til flere virksomheter lengre ut i vegnettet, ville dette lett kunne føre til en "skiltskog" i mange kryss på stamvegene og andre riksveger.

Et annet prinsipp for all vegvisning er at denne må være kontinuerlig, det vil si at et visningsmål må gjentas konsekvent i alle kryss der vegvisning er nødvendig helt fram til målet. Lokal vegvisning i kryss langt unna virksomhetens lokalisering vil ofte utløse omfattende skilting på de mellomliggende vegstrekningene.

Ut fra de opplysninger jeg har mottatt fra Vegdirektoratet legger jeg til grunn at skiltingen til Hadeland Glassverk er i samsvar med gjeldende retningslinjer. Dersom ønsket om vegvisning til Hadeland Glassverk fra E16 og Rv 4 skulle imøtekommes, ville det altså innebære en forskjellsbehandling i forhold til gjeldende retningslinjer og praksis.

For å gjøre det lettere å finne fram til Hadeland Glassverk når man er kommet fram til adressestedet Jevnaker, er det etter det jeg ha fått opplyst, satt opp vegvisning i krysset mellom riksvegene 35 og 241.

Vegdirektoratet har opplyst at de ved senere revisjon av skiltnormalen vil forsøke å gjøre bestemmelsene og retningslinjene enda klarere, for å unngå ulik, feilaktig eller unødvendig vegvisningsskilting.

Spørsmål nr. 462

Innlevert 13. juni 2002 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 21. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«På en henvendelse fra Foreningen for Kroniske Smertepasienter opplyser Rikstrykdeverket at dersom folketrygden skal dekke reise til et landsdekkende tilbud for smertetilbud må det godkjennes av Helsedepartementet. Dersom det skal bli refusjon for radiofrekvensbehandling må takster fremforhandles med legeföreningen.

Vil helseministeren følge opp disse punktene?»

Begrunnelse:

Foreningen for Kroniske Smertepasienter (FKS) påpeker et behov for dekning av reiseutgifter til private smerteklinikker, og dekning av utgifter til radiofrekvensbehandling. Dette gjelder i høy grad smertepasientenes livskvalitet. En undersøkelse utført av ECON for FFO viser at smertepasienter har betydelige utgifter til medisiner.

Dagens forskrifter til folketrygdloven og Rikstrygdeverkets utfyllende retningslinjer har som hovedregel at reiseutgifter kan dekkes til nærmeste sted der behandling kan foretas. Mange smerteklinikker befinner seg i Oslo-området. Dette gjør at mange smertepasienter ikke har råd til reise og behandling, og tilbudet om smertebehandling avgjøres av hvor du bor.

Når det gjelder refusjon for radiofrekvensbehandling så opplyser Rikstrygdeverket i skriv av 24. juli 2000 til FKS at det ikke er fremforhandlet takst for denne behandlingen hos privatpraktiserende leger. Derfor gis ingen refusjon.

Foreningen for Kroniske Smertepasienter har tatt opp disse forholdene i skriv av 25. februar 2002 til Rikstrygdeverket. I sitt svar av 2. april 2002 sier Rikstrygdeverket: *"Hvis folketrygden skal dekke reise til privat smerteklinikk i Oslo som en form for landsdekkende tilbud, anser Rikstrygdeverket at en slik ordning eventuelt må godkjennes av Helsedepartementet."*

Rikstrygdeverket sier videre om radiofrekvensbehandling at hvis den skal dekkes av det offentlige må det fastsettes takst for privatpraktiserende leger, eller at de regionale helseforetakene må ta dette over sine budsjett.

Rikstrygdeverket sendte foreningens henvendelse over til Sosial- og helsedirektoratet.

Svar:

Folketrygden gir stønad til dekning av utgifter i forbindelse med undersøkelse og behandling hos privatpraktiserende leger som har fastlegeavtale med kommunen eller driftsavtale med regionale helseforetak. Forskriften inneholder i dag ingen takst for radiofrekvensbehandling. Jeg er ikke kjent med om det finnes avtaleleger som har et slikt behandlingstilbud.

Krav om slik foreslått takst er ikke fremkommet i forbindelse med de årlige takstforhandlingene. Det kan kanskje tyde på at det tilbudet som finnes, er et helprivat tilbud. I så fall vil trygden uansett ikke kunne refundere utgiftene forbundet med behandling.

Ifølge folketrygdloven § 5-16 dekker folketrygden nødvendige reiseutgifter i forbindelse med medisinsk undersøkelse eller behandling. Reiseutgiftene dekkes til det nærmeste stedet smertebehandlingen kan gis.

Ifølge pasientrettighetsloven § 2-4 har pasienter som ikke ønsker å vente rett til å velge ved hvilket offentlig sykehus behandlingen skal foretas. Folketrygden dekker reiseutgifter til sykehus som ikke er det nærmeste behandlingssted, når vedkommende benytter retten til fritt sykehusvalg. Retten til fritt sykehusvalg omfatter offentlige sykehus og enkelte private sykehus som tidligere var inkludert i de regionale helseplanene.

Personer som benytter retten til fritt sykehusvalg må betale en høyere egenandel enn personer som får utført behandling på nærmeste sted. Egenandelen er på opptil 200 kr for hver enkeltreise (400 kr ved tur-retur-reise), mot 90 kr for hver enkeltreise (180 kr ved tur-retur-reise).

Det er likevel en forutsetning for at trygden dekker reiseutgifter at det offentlige dekker hele eller deler av utgiften til behandlingen. Siden det offentlige ikke dekker utgiftene i forbindelse med radiofrekvensbehandling, dekker heller ikke folketrygden reiseutgiftene.

Spørsmål nr. 463

Innlevert 13. juni 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 21. juni 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Ny barnebidragsordning innføres fra 1. oktober 2003.

Hva vil statsråden gjøre for at bidragsgjeld opparbeidet etter dagens ordning ikke blir dyrere for bidragsbetaler og at den blir mer verdt for bidragsmottaker dersom bidragsgjelden opparbeidet etter dagens ordning betales etter 1. oktober 2003?»

Begrunnelse:

En av endringene i den nye barnebidragsordningen er at bidrag ikke vil ha noen innvirkning på skatten. I Rikstrykdeverkets bidragsprosjekt får man opplyst at dersom bidragsgjeld opparbeidet etter dagens ordning betales etter 1. oktober 2003, vil det ikke gis fradrag for betalt bidragsgjeld. Da vil heller ikke mottatt bidrag beskattes på mottakers hånd. Det vil si at bidragsgjeld opparbeidet etter dagens ordning blir mye dyrere for bidragsbetaler og vil bli mye mer verd for bidragsmottaker, om bidragsgjeld opparbeidet etter dagens ordning betales etter 1. oktober 2003.

I og med at dette grepet tas kunne for eksempel bidragsordningen utformes slik at bidragsgjeld opparbeidet etter dagens ordning, men betalt etter 1. oktober 2003, bli nedjustert med skattevirkningen på 28 pst. På den måten ville bidragsgjelden ha samme kostnad for bidragsbetaler som etter dagens ordning, og ha samme verdi som bidragsmottaker. Det virker urimelig at bidragsbetaler skal straffes fordi han ikke har råd til å betale bidragsgjelden før 1. oktober 2003, samtidig som bidragsmottaker vil belønnes for det samme.

Svar:

Det er riktig at betalerens fradragrett og mottakerens skatteplikt for underholdsbidrag faller bort fra 1. oktober 2003. Dette gjelder også bidragsbetalinger som er avdrag på gammel bidragsgjeld. Det er altså betalingstidspunktet, ikke opparbeidelsestidspunktet, som er avgjørende for skatteløsningen.

Størrelsen på den gamle bidragsgjelden endrer seg ikke på grunn av skiftet av skatteregime pr. 1. oktober 2003. Det reiste spørsmål er om det bør vedtas en nedregulering, begrunnet med at bortfallet av fradragrett øker belastningen for den bidragspliktige, samtidig som bortfallet av skatteplikten øker betalingsverdien for mottakeren. Det antyder en nedregulering med den alminnelige skattesats på 28 pst.

I samråd med Finansdepartementet finner jeg det ikke riktig å gå inn for en slik nedregulering av gammel bidragsgjeld.

For det første er det tvilsomt om staten har hjemmel til å nedsette allerede stiftede fordringer. I hvert fall gjelder dette når kreditor er en privatperson. Når kreditor er staten selv (gjennom forskutteringsordningen for bidrag), ville en alminnelig fordringsnedsettelse kreve et bevilgningsvedtak i Stortinget.

For det andre vil effektiv skattesats for mange mottakere av skattepliktige bidrag være mye lavere enn 28 pst. Dels skyldes dette fradragsordningen for mottatte, skattepliktige bidrag, dels skyldes det at mange mottakere tilhører lavinntektsgrupper som ikke når opp i ordinært skattenivå. En generell nedregulering med 28 pst. ville klart være til skade for disse mottakere.

For det tredje må det minnes om at saken dreier seg om forfalte bidrag som i utgangspunktet burde ha vært betalt for lengst. Jeg ser det ikke som noen prioritert oppgave å motvirke disse virkningene i overgangen mellom det gamle og det nye bidragsregime.

For det fjerde kan den økte belastning for betaleren ved å vente til etter regimeskiftet, stimulere til raskere betaling av gammel bidragsgjeld. Det ser jeg på som en avgjort fordel.

Jeg tilføyer at en mer individuelt preget nedregulering, der det tas hensyn til variasjonene i mottakerens effektive skattesats, ville forby seg selv av administrative grunner.

Jeg forstår intensjonen med spørsmålet, men finner altså at det ikke er godt nok grunnlag til å etterkomme den.

Spørsmål nr. 464

Innlevert 13. juni 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 25. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at også innvandrere med oppholdstillatelse i landet skal kunne få mulighet til å ta videregående opplæring og dermed få større mulighet til arbeid eller videre utdanning?»

Begrunnelse:

Fra august 2000 har voksne, født før 1978, som ikke har fullført videregående opplæring, fått lovfestet rett til dette. Dette omfatter dermed de som ikke har vært omfattet av Reform 94. En gruppe som faller utenfor med denne ordningen er innvandrere, som har bosatt seg i Norge etter at de er fylt 19 år, og som dermed heller ikke har vært omfattet av retten som ungdom har.

Svar:

I henhold til opplæringsloven § 3-1 har ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, etter søknad rett til tre års heltids videregående opplæring. Hele retten må normalt tas ut innen fem år etter at grunnskolen er fullført, og innen seks år når opplæringen hel eller delvis blir gitt i lærebedrift. Voksne født før 1. januar 1978 og som ikke har fullført videregående opplæring, har etter § 4a-3 i opplæringsloven rett til videregående opplæring.

Innvandrere som er født i 1978 eller senere og som kom til landet etter at de fylte 19 år, har dermed ingen individuell lovhjemlet rett til videregående opplæring. Heller ikke personer født i 1978 eller senere og som bodde i landet uten å benytte seg av sin rett til videregående i henhold til § 3-1, vil ha rett til videregående opplæring som voksne. Den begrensningen i den individuelle retten til videregående som representanten Nielsen peker på, gjelder dermed ikke bare innvandrere.

I § 13-3 i opplæringsloven står det: "*Fylkeskommunen skal gi tilbud til søkjarar utan rett etter § 3-1 eller § 4a-3.*" Vi viser også til § 4a-4 i opplæringsloven om fylkeskommunens plikt til å gi opplæring. Gjennom denne bestemmelsen er fylkeskommunen forpliktet til også å gi videregående opplæring til de grupper som ikke omfattet av den individuelle retten til videregående opplæring. Innvandrere er dermed sikret mulighet for videregående opplæring enten ved at de har en individuell rett eller ved at fylkeskommunen har ansvar for å tilby opplæring hvis de ikke omfattes av den individuelle retten.

Jeg vil for øvrig opplyse om at forslag til endringer i opplæringsloven § 4a-3 er på høring. Forslaget går ut på at voksne som i dag har rett til videregående opplæring, også får rett til realkompetansevurdering med sikte på arbeid. Tidligere har denne retten bare blitt gjort gjeldende for voksne som grunnlag for opptak til videregående opplæring. Forslaget innebærer at personer som ikke ønsker å søke opplæring, vil kunne få realkompetansen sin vurdert.

Spørsmål nr. 465

Innlevert 13. juni 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 21. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er det etter statsrådens mening en riktig strategi av Oslo-politiet å gjentatte ganger gå ut med advarsler mot demonstrasjonene i mediene og å hindre arrangørene i å leie overnattingsplasser i offentlige bygg, og hva vil statsråden gjøre for å begrense de varslede merutgiftene for politiets operasjoner?»

Begrunnelse:

I oppslag i Dagsavisen og Klassekampen 12. juni innrømmer en representant for Oslo politikammer at politiet har bedt skoleetaten i Oslo kommune om å forhindre at Nettverket Oslo 2002, som arrangerer demonstrasjonen som skal være mot Verdensbankens ABCDE-konferanse 24. juni, får leie overnattingsplasser i skolebygg. 11. juni er en annen representant for Oslo-politiet sitert i Dagsavisen på at politiet advarer foreldre mot å la 12-16-åringene delta i demonstrasjonene.

Dette er bare de to siste av en lang rekke utspill fra Oslo-politiet som har bidratt til at mange mennesker nå er redde for å delta i demonstrasjonene. Inntrykket som spres er at politiet forbereder seg på voldelige sammenstøt. Dette til tross for at demonstrasjonen arrangeres av store og seriøse norske organisasjoner, og til tross for at ingen enkeltpersoner eller grupperinger har sagt at de har noen målsetting om å lage opptøyer i Oslo.

Fra Regjeringens side har det flere ganger vært understreket at det er viktig for Norge at også motdemonstrasjoner mot ABCDE-konferansen får foregå fritt og uhindret. Det er derfor viktig å få klarhet i om justisministeren mener politiets inngripen mot utleie av overnattingsplasser til demonstranter er i tråd med dette ønsket. Det er også grunn til å spørre om statsråden mener medieutspill av den typen vi så i Dagsavisen 11. juni er forenlig med politiets og myndighetenes ansvar for å legge til rette også for de som vil demonstrere mot Verdensbanken.

Regjeringen har i forbindelse med St.prp. nr. 63 for 2001-2002, under kap. 440, varslet om at den vil komme tilbake til Stortinget med en sak om dekning av politiets merutgifter til operasjonene i forbindelse med ABCDE-konferansen. Det er tydelig at politiet i Oslo planlegger en høy beredskap og stor mobilisering av tjenestemenn. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at mobiliseringene mot Verdensbankens forskerkonferanse blir av samme størrelse som det vi har sett ved toppmøter i EU, WTO og lignende internasjonalt. Det gjør det relevant å spørre om hva statsråden foretar seg for å sørge for at regningen som sendes Stortinget blir minst mulig.

Svar:

Offentligheten og mediene har vist stor interesse for ABCDE-konferansen og politiets planer for å opprettholde ro og orden. For å sikre ro og orden og at fredelige demonstrasjoner kan gjennomføres, har det vært viktig for politiet å få fram objektiv informasjon og man har valgt å utvise størst mulig grad av åpenhet - også om egne tiltak.

Samarbeidet med de offisielle arrangørene av demonstrasjoner har også vært konstruktivt og godt.

For å ivareta sikkerheten til fredelige demonstranter, publikum og politiets eget personell, er det imidlertid nødvendig for politiet å ha en adekvat og god beredskap for å være forberedt på at kanskje ikke alle demonstrantene har til hensikt å gjennomføre en fredelig markering. Noe annet ville være en tjenesteforsømmelse fra politiets side. Utgiftene vil bli holdt på et lavest mulig nivå, men er vanskelig å stipulere i forkant av en konferanse.

Når det gjelder utleie av overnattingsplasser i offentlige bygg, er dette et forhold mellom Oslo kommune og eventuelle leietakere. Ut fra hensynet til å sikre ro og orden har det imidlertid vært korrekt av politiet å fremlegge relevante vurderinger for kommunen. Det er imidlertid kommunens vurdering og ansvar hvordan de håndterer leieavtaler.

Spørsmål nr. 466

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 21. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I Drammens Tidende 14. juni d.å. blir det slått stort opp at Jernbaneverket mener det er uaktuelt med tre spor i Lieråsen tunnel.

Mener samferdselsministeren det er god utnyttelse av offentlige bevilgninger til Jernbaneverket, når private entreprenører kan bygge tre spor i stedet for to spor for samme pris som Jernbaneverket skal bruke til å ruste opp tunnelen mellom Lier og Asker?»

Begrunnelse:

Fra det nevnte avisoppslag som bygger på siste nummer av Teknisk Ukeblad, vil jeg framheve noen vesentlige punkter som underbygger spørsmålet.

- 1) Private entreprenører vil utvide kapasiteten nå når opprustningen skal settes i gang.
- 2) Prislappen blir den samme for tre spor som for to spor.
- 3) Ved Veidekkes opplegg blir togtrafikken mindre forstyrret enn ved det Jernbaneverket legger opp til.
- 4) Utvidelsesforslaget til de nye tunnelaktørene gir større bredde som muliggjør fremtidens økte trafikkmengde samt håndtering av containere i større grad enn i dag.
- 5) Fagfolk forutsier at hvis man kun foretar den opprustning som Jernbaneverket går inn for, må en ny tunnel i Lieråsen bygges for å ta de økte trafikkmengdene i løpet av ti år.
- 6) Ny tunnel antas ville koste rundt 1,5 mrd. kr, mens man altså kan få opprustning og kapasitetsutvidelse nå for 800 mill. kr.

Svar:

Jeg har innhentet følgende opplysninger fra Jernbaneverket:

Den alternative løsningen som ligger til grunn for artikkelen i Drammen Tidende, tidligere presentert i bl.a. Teknisk Ukeblad, er ikke direkte sammenlignbar med hva Jernbaneverket faktisk gjør og skal gjøre i Lieråsen tunnel. Det arbeidet som nå pågår i Lieråsen tunnel er først og fremst en teknisk og sikkerhetsmessig oppgradering av en av Norges mest trafikkerte jernbanetunneler.

Kostnadene som inngår i de arbeidene Jernbaneverket planlegger og delvis har gjort i Lieråsen tunnel er ca. 175 mill. kr til nødlys, nødkommunikasjon, ventilasjonsanlegg, nye overkjøringsløyper og bygging av tverrslag. Tiltakene gjennomføres dels etter pålegg fra Statens jernbanetilsyn og måtte gjøres uavhengig av den løsning som er beskrevet i Teknisk Ukeblad.

Videre gjennomføres det en ordinær fornyelse av kontaktledningsanlegg og spor m.m. for om lag 380 mill. kr. Også dette måtte gjøres om en velger en løsning som beskrevet i Teknisk Ukeblad eller ikke. Dette innebærer at vel 550 mill. kr av Jernbaneverkets totale kostnadsoverslag på 750 mill. kr må holdes utenfor en sammenlikning med den løsningen som er presentert i Teknisk Ukeblad.

De øvrige kostnadene, om lag 200 mill. kr, går til sikring av dårlige betongelementer og sprøytebetong. Det er Jernbaneverkets vurdering at det er meget vanskelig å utvide tunneltverrsnittet og legge ett nytt spor, kjøreledning og signalanlegg innenfor en ramme på 200 mill. kr.

Entreprenøren som har uttalt seg til Teknisk Ukeblad, sier at den største usikkerheten ligger i deres vurderinger rundt de jernbanetekniske forhold slik som skinnelegging, kjøreledning og andre forhold. Jernbaneverket tror denne entreprenøren også har undervurdert restriksjonene som vil være omkring ladning og sprengning inntil det sporet som er i bruk. Videre mener Jernbaneverket at en utvidelse av tunnelbredden med over 50 pst. vil føre til omfattende sikringstiltak for å sikre at det i gjenværende sporet i anleggsfasen ikke blokkeres av steinnedfall. Dette vil kunne gi betydelige driftsmessige ulemper for togtrafikken i anleggsperioden.

Videre er det kapasitetsmessig svært lite å hente ved å utvide fra to spor til tre spor. Det er først ved utbygging til fire spor, man får effekt av å separere trafikken på to ganger to spor.

Basert på dette mener jeg derfor at offentlige bevilgninger er godt utnyttet i dette tilfellet.

Spørsmål nr. 467

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det er fremkommet påstander om uheldige og ureglementerte forhold i tilknytning til endret eiersammensetning i Moxy Trucks. Fravær av budrunder og verddivurdering av selskapet i forkant av opsjonsinngåelse samt inhabilitet og informasjonssvikt står sentralt. Det haster å få frem fakta og konklusjoner fordi den negative omtalen er uheldig for selskapet.

Hva konkret vil statsråden foreta seg, og når kan resultater forventes av den bebudede granskingen?»

Svar:

Staten v/Nærings- og handelsdepartementet overtok i desember 2000 aksjene i Moxy Trucks AS fra A/S Olivin, som tidligere hadde eid dem. Moxy Trucks ble så refinansiert våren 2001 gjennom en bevilgning på 50 mill. kr i ny aksjekapital og en garanti for driftskreditt på 30 mill. kr. Departementet fikk videre en fullmakt til å selge statens aksjer i Moxy Trucks AS på et senere tidspunkt, etter at en restrukturering av bedriften var gjennomført. Det vises til St.prp. nr. 46 og Innst. S. nr. 192 for 2000-2001, og til Stortingets vedtak 5. april 2001.

Nærings- og handelsdepartementet inngikk 18. juni 2001 en opsjonsavtale med Spilka Invest AS, Ålesund, om kjøp av statens aksjer i Moxy for 50 mill. kr. Samtidig mottok Moxy et lån fra Spilka på 12 mill. kr med 3 års løpetid. Innen 1. mars 2002 måtte opsjonen erklæres for minst 51 pst. av aksjene og innen 31. desember 2002 for resten. Ved utøvelse av opsjonen ville 5 pst. av kjøpesummen tilfalle Hartmark Consulting AS som formidlingsprovisjon.

Første del av opsjonen er nå utøvd, og Spilka Invest AS eier 51 pst. av aksjene i Moxy Trucks AS. Hartmark Consulting har fått en tilsvarende andel av sin provisjon. Stortinget har vært orientert om avtalen; senest gjennom omtalen av Moxy Trucks AS i St.meld. nr. 22 for 2001-2002.

Med bakgrunn i avisartikler i Dagens Næringsliv nylig, har jeg hatt foranledning til å gå gjennom saken. Jeg vil nevne en del forhold:

Engasjementet av Hartmark i desember 2000

Nærings- og handelsdepartementet nølte høsten 2000 med å overta aksjene i Moxy Trucks AS fra A/S Olivin. Utviklingen kunne indikere at det riktige for Moxy hadde vært en akkord eller konkurs. Av hensyn til salget av aksjeposten i A/S Olivin måtte det imidlertid finnes en løsning innen utløpet av 2000.

SND - som var en stor kreditor i Moxy - kunne med bakgrunn i sine retningslinjer ikke ta et eieransvar. Departementet kunne ikke på dette tidspunkt overta aksjene i Moxy slik situasjonen var, uten samtidig ta et aktivt ansvar for eierstyringen av bedriften. Det vanlige i slike kriser er at staten engasjerer en konsulent for å vurdere virksomheten og mulige løsninger, bevilgningsbehov m.m.

Olivin hadde stilt garantier for Moxys driftskreditter som utløp ved årsskiftet. Da utløp også bankkredittene. Det var en forutsetning for at disse kredittene kunne fortsette ennå en stund, at staten som eier kom aktivt på banen. Departementet er nøye med å sende ut en forespørsel og ta en anbudsrunde når det skal engasjeres en bedriftsrådgiver eller en finansiell rådgiver. I denne saken ble dette ansett som ikke mulig, på grunn av behovet for en rask avklaring.

I samråd med SND ble Hartmark Consulting kontaktet. Hartmark kunne ta fatt på et Moxy-opdrag med tre seniorrådgivere, og sa seg villig til å arbeide over jul og nyttår. De ble engasjert ved departementets brev av 22. desember 2000, med leveringsfrist den 10. januar 2001.

Ny aksjekapital og garanti til Moxy Trucks AS

Nærings- og handelsdepartementet så det slik at man ved dette engasjementet gjorde det mulig å bringe Moxy Trucks AS over i en positiv økonomisk utvikling, med sikte på å øke og synliggjøre de underliggende

aksjonærverdiene. Man forutsatte forrentning av kapitaltilførselen. Det ble fastsatt en garantiprovisjon på markedsmessige vilkår, som er betalt. Samtidig ga engasjementet muligheten for økt verdi ved det forestående salget av statlige aksjer i A/ S Olivin. Engasjementet hadde således en forretningsmessig begrunnelse.

Fornyelsen av garantien til 31. desember 2002 var også forretningsmessig begrunnet, jf. omtalen i proposisjonen. Det beregnes fortsatt garantiprovisjon.

Opsjonsavtalen med Spilka Invest AS

Under behandlingen av saker vedrørende Olivin og Moxy Trucks i Stortinget har så vel Nærings- og handelsdepartementet som næringskomiteens flertall understreket at Moxy Trucks AS bør få private eiere. Mens Moxy Trucks var et datterselskap av A/S Olivin ble det helt fram til årsskiftet 2000/2001 gjennomført et bredt partnersøk. Dette var uten resultater; man klarte ikke å finne en industriell eier/samarbeidspartner til Moxy.

En finansiell eier mener departementet ikke ville ha interesse for Moxy. Det ville også være i strid med de forventninger man har hatt til en ny eier av denne bedriften.

Moxy Trucks var i realiteten konkurs ved årsskiftet 2000/2001, og ingen andre enn staten ville overta eieransvaret. Selskapet hadde en negativ realisasjonsverdi ved en avvikling. Våren 2001 gikk driften med tap. Det måtte etter dette være et fullt ut akseptabelt økonomisk resultat at departementet gikk inn på en opsjonsavtale som ga staten muligheten til å få tilbake det vesentligste av den nye aksjekapitalen som var satset noen måneder tidligere - 50 mill. kr - og dessuten på sikt ville føre til en avvikling av statens garantiansvar på 30 mill. kr overfor Den norske Bank. Opsjonsavtalen gjorde det videre mulig å oppnå finansiering av salgsselskapet i USA, gjennom et lån på 12 mill. kr fra Spilka Invest til Moxy. Dette var en viktig del av omstrukturingsprosessen.

Avtalevilkårene må også bedømmes med utgangspunkt i den historiske utviklingen ved Moxy- bedriften, og det forhold at det fortsatt er betydelig økonomisk risiko knyttet til virksomheten. Moxy Trucks har kompetente medarbeidere og et godt produkt, men har vært en svak aktør i et internasjonalt marked med tunge og finansielt sterke konkurrenter. Med staten som eier var det første skritt i en restrukturering gjennomført. Nå forelå det en mulighet - gjennom Spilka Gruppen - til å få inn en industriell eier med finansiell styrke som ville bringe virksomheten videre, og som ble positivt mottatt av bedriften.

Stortingets fullmakt til å gjennomføre et salg forelå. Det var etter Nærings- og handelsdepartementets syn riktig å gripe muligheten raskt. Departementets vurdering var at det ikke ville være mulig, og dessuten også formålsløst, å bruke tid på et bredere søk etter mulige andre investorer.

Styreleders rolle og Hartmarks formidlingshonorar

Etter at staten v/Nærings- og handelsdepartementet overtok aksjene i Moxy Trucks AS ble siviløkonom Tore J. Fjell fra Hartmark Consulting valgt til ny styreleder. Administrerende direktør Knut Flakk i Ålesund ble nytt styremedlem. Styrets oppgave var å gjennomføre den hovedstrategi som det var lagt opp til i Hartmarks rapport.

Arbeidet med å finne en industriell partner til Moxy hadde vært en prioritert oppgave mens Olivin eide Moxy, og det var naturlig at det nye styret hadde et øye for mulige nye alternativer. Departementet hadde bedt styrets leder være oppmerksom på dette. Arbeidet med et salg av Moxy var allikevel ikke en del av styrets oppgaver våren 2001. Dette var et eierspørsmål.

Med bakgrunn i det omfattende partnersøket som var gjennomført i 2000, og som hadde vært resultatløst, hadde departementet ingen umiddelbare planer våren 2001 om å ta initiativ til engasjement av rådgivere for å finne en ny eier til Moxy Trucks. Når Tore J. Fjell gikk inn for at Hartmark Consulting skulle arbeide med saken, hadde departementet imidlertid ikke innvendinger. Et formidlingshonorar dersom arbeidet førte fram ble også funnet naturlig, og innebar naturligvis også at departementet ikke skulle betale et honorar dersom arbeidet ikke førte til resultater.

Departementet imøtekom på denne bakgrunn forslaget om at Hartmark Consulting skulle få en formidlingsprovisjon på 5 pst. for sitt initiativ hva angikk opsjonsavtalen med Spilka Invest AS. Dette også på bakgrunn av at man var tilfreds med innspillet og raskt fulgte det opp slik at avtalen ble inngått. Fra departementets ståsted hadde Hartmark oppnådd det som man tidligere ikke hadde lyktes med, nemlig å få inn en ny industriell partner til Moxy Trucks. På grunn av selskapets situasjon var dette viktig.

Det forhold at Tore J. Fjell også hadde oppdrag for Spilka Gruppen var departementet kjent med, og hadde ikke innvendinger til. Hartmark Consulting har oppdrag fra en lang rekke norske industribedrifter. Departementet vektla Fjells brede kontaktnett, og antar at et tillitsfullt samarbeidsforhold med Spilka Gruppen hjalp til at denne fattet interesse for å overta Moxy Trucks på vilkår staten så seg tjent med.

Departementet bemerker ellers at når administrerende direktør Knut Flakk i Spilka kom inn i styret tidlig i 2001, var det ut fra et ønske fra departementet om å få inn lokal representasjon. Flere andre kandidater var forespurt før Knut Flakks navn ble brakt inn. Foruten av Tore J. Fjell ble Flakk også anbefalt av andre som departementet kontaktet.

Den gjennomgang jeg har foretatt gir etter min vurdering svar på de spørsmål som er stilt, og jeg ser ikke grunnlag for videre oppfølging.

Spørsmål nr. 468

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 21. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Dersom flere sterkt funksjonshemmede barn har behov for egne assistenter i SFO, kan det overstige de 15 pst. av statstilskuddet som skal gå til spesielle tiltak for barn med særskilte behov.

Kan det gjennom lov om sosiale tjenester § 4-2 bokstav b og § 4-2 bokstav c, gis økonomisk støtte til assistent i SFO, hvis dette er anbefalt som et avlastnings- og støttetiltak for familien?»

Begrunnelse:

Anbefaling om skolefritidsordning (SFO) for et sterkt funksjonshemmet barn kan gis ut fra behovet om avlastnings- og støttetiltak for personer og familier med særlig tyngende omsorgsarbeid.

I noen tilfeller er funksjonshemmingen så arbeidskrevende at 15 pst. av statstilskuddet til SFO på ingen måte dekker utgiftene. I lov om sosiale tjenester § 4-2 bokstav b og § 4-2 bokstav c heter det:

"De sosiale tjenester skal omfatte støttekontakt for personer og familier som har særlig tyngende omsorgsarbeid. Avlastning kan gis både i private hjem og i særskilte kommunale tiltak."

I § 4-2 bokstav c står det:

"De sosiale tjenester skal omfatte støttekontakt for personer og familier som har behov for dette på grunn av funksjonshemming, alder eller sosiale problemer."

I merknader til loven står det:

"Støttekontaktens viktigste oppgaver er som regel å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid. Oppgavene vil kunne innebære sosialt samvær og følge vedkommende til ulike fritidsaktiviteter."

Praksis er svært forskjellig fra kommune til kommune, om hvem som bevilger midler til assistenter i SFO for sterkt funksjonshemmede barn, og jeg ber derfor om en vurdering av dette slik at sterkt funksjonshemmende elever får det tilbudet og de rettigheter, ikke minst ankemuligheter, de skal ha.

Svar:

Kommunen skal etter opplæringsloven § 13-7 første ledd ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for første til og med fjerde klassetrinn. Ansvar for finansieringen av ordningen er regulert i lovens § 13-7 femte ledd og forskriften §§ 23-1 til 23-3. For funksjonshemmede barn gjelder ordningen med statstilskudd til og med syvende klassetrinn. Det følger av reglene at tilbudet skal finansieres gjennom statlig og kommunalt tilskudd og egenbetaling fra foreldrene.

Personer og familier som har et særlig tyngende omsorgsarbeid kan etter sosialtjenesteloven § 4-3 ha krav på at kommunen setter i verk avlastningstiltak eller gir tilbud om støttekontakt, jf. § 4-2 bokstav b og c. Avlastning er et tiltak for den som har større omsorgsoppgaver enn de har kapasitet til å ivareta, mens et tilbud om støttekontakt i første rekke skal hjelpe den omsorgstrengende til en meningsfull fritid. I praksis vil et tilbud om støttekontakt også innebære avlastning for omsorgsytteren. Det samme vil ofte være tilfelle for tiltak som ikke er forankret i sosialtjenesteloven, som for eksempel skolefritidsordning etter opplæringsloven.

Kommunene har en stor grad av frihet når de skal organisere sine tjenester. Det er derfor ikke noe i veien for at kommunen kan gi et tilbud etter skoletid som avlastning etter sosialtjenesteloven dersom kommunen finner det hensiktsmessig. Hvorvidt et tjenestetilbud skal forankres i sosialtjenesteloven eller opplæringsloven avhenger av en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. I vurderingen må det legges vekt på hva som er hovedformålet med tiltaket.

Spørsmål nr. 469

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Når en utenlandsk statsborger (som kommer fra et land utenom EØS-området) kommer til Norge, må de levere inn til myndighetene sitt førerkort som er utstedt i hjemlandet. Dette førerkortet makulerer myndighetene etter seks måneder. Hvis den utenlandske statsborgeren ønsker å reise på besøk til sitt hjemland etter disse seks månedene, har de ingen dokumentasjon på at de har avlagt eksamen på at de kan kjøre bil i dette landet.

Hvorfor kan ikke disse personene selv oppbevare sitt førerkort?»

Begrunnelse:

Et førerkort er en dokumentasjon på en ferdighet som innehaveren har avlagt en "eksamen" på for å få utstedt. Utenlandske statsborgere kan ikke bruke førerkort som er utstedt i hjemlandet når de kommer til Norge. Da må de avlegge ny førerprøve og teoriprøve etter norske regler. Slik reglene er i dag, må førerkortet innleveres norske myndigheter ved ankomst til Norge. Dette førerkortet blir oppbevart hos myndighetene i seks måneder for så å bli makulert av myndighetene.

Hvis en person med oppholdstillatelse i Norge skal på besøk til sitt hjemland etter seks måneder i Norge, får de ikke tilbake sitt førerkort fordi myndighetene har makulert vedkommendes førerkort. Dette gjør myndighetene uten å varsle eieren av kortet etter seks måneders oppbevaring hos myndighetene. Da vil vedkommende stå uten dokumentasjon på sine førerkunnskaper, og vil ikke ha anledning til å kjøre bil i hjemlandet, selv om de egentlig har et gyldig førerkort til bruk i hjemlandet.

Svar:

Personer med førerkort fra land utenfor EØS må være innehaver av norsk førerkort for å kunne kjøre i Norge utover tre måneder. Ved bytte til norsk førerkort må utenlandske førerkortet innleveres. Innehaveren får en kopi av det utenlandske førerkortet som en bekreftelse på at vedkommende har hatt et annet førerkort før det norske førerkortet ble utstedt.

Denne praksisen er i tråd med artikkel 8 nr. 6 i rådsdirektiv 91/439/EF om førerkort, som sier at innbytte av førerkort fra land utenfor EØS-området bare kan skje hvis dette førerkortet leveres inn til kompetent myndighet i den stat som foretar innbytte.

Vegdirektoratet oppbevarer innbyttede førerkort i seks måneder. Deretter blir de makulert. Denne praksis er innført da det var store administrative kostnader ved å arkivere de utenlandske førerkortene og utlevere dem igjen, når innehaveren skulle reise til hjemlandet. Det norske førerkortet måtte da oppbevares i den samme perioden, og utleveres ved tilbakekomsten til Norge. Kostnadene og merarbeidet med denne ordningen, ble lagt til grunn når det ble innført retningslinjer om å makulere de utenlandske førerkortene etter seks måneder. For øvrig kan norsk førerkort, eventuelt i kombinasjon med internasjonalt førerkort, benyttes ved feriereiser i alle andre land. Vegdirektoratet opplyser at man ikke kjenner til noe tilfelle hvor dette ikke har blitt godtatt. For personer som flytter permanent tilbake til hjemlandet, antas det at det norske førerkortet kan byttes i et nytt førerkort i hjemlandet.

Spørsmål nr. 470

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 25. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Samferdselsministeren svarte på vegne av sosialministeren på spørsmål om oppsøkende tjenestes problemer knyttet til parkering i spørretimen 20. mars. Både samferdselsministeren og sosialministeren lovt å se på saken og finne en løsning raskt. Det har nå gått tre måneder og det nærmer seg høysesong for overdoser i Oslo.

Har sosialministeren funnet en løsning på OKTs parkeringsproblemer?»

Svar:

Det er viktig å sikre oppsøkende tjeneste gode arbeidsmuligheter. I utgangspunktet er det min oppfatning at denne saken best løses i et samarbeid med Oslo kommune i forhold til hvilke løsninger som kan være aktuelle. Samferdselsministeren har tatt problemstillingen opp med Oslo kommune, og tok initiativ til et møte med kommunen 15. mai for å gjennomgå problemstillingen og aktuelle løsningsalternativer. Oslo kommune meldte avbud til dette møtet, og Samferdselsdepartementet har tatt kontakt med kommunen for å få berammet et nytt møte slik at man i samarbeid med Oslo kommune kan komme frem til en løsning på denne saken.

Spørsmål nr. 471

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 21. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Helseutvalget for homofile sliter med dårlig økonomi, og varsler oppsigelser fra juli. Organisasjonen har spilt en nøkkelrolle i det hiv-forebyggende arbeidet.

Vil Regjeringen bidra til at organisasjonen tilføres mer midler, slik at dette arbeidet kan videreføres?»

Svar:

Denne saken har fått mye oppmerksomhet i Stortinget. Jeg besvarte et spørsmål stilt av stortingsrepresentanten Siri Hall Arnøy, som er medlem av kontroll- og konstitusjonskomiteen, i Stortingets spørretime 22. mai 2002, og jeg viser til stortingsrepresentantens spørsmål og til mitt svar og svar på tillegsspørsmål.

Jeg viser videre til brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen av 21. mai 2002 hvor komiteen ønsket en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for at tildelingen til målrettet forebyggende arbeid blant menn som har seksuell omgang med menn synes å være i strid med Stortingets forutsetninger for bruk av øremerkede midler til hiv-forebygging og til min skriftlige redegjørelse av 3. juni 2002.

Helseutvalget for homofile har helt siden 1983 hatt en nøkkelrolle i det hiv-forebyggende arbeidet overfor menn som har seksuell omgang med menn og har siden 1986 vært fullfinansiert over Stortingets årlige bevilgninger til forebygging av hiv/aids. I perioden 1986-2002 har Helseutvalget mottatt i alt 57 569 570 kr. I perioden 1992 til 2002 er den øremerkede bevilgningen til hiv-forebygging redusert fra 37 600 000 kr til 16 000 000 kr. Helseutvalget for homofile har i mindre grad enn andre stønadsmottakere vært rammet av denne reduksjonen, men jeg går ut fra at utvalget gjennom sin kontakt med det tidligere Helsedirektoratet, Statens helsetilsyn og nå Sosial- og helsedirektoratet har hatt kunnskap om den økonomiske rammen til hiv-forebygging fra år til år.

Jeg la fram *Ansvar og omtanke - Strategiplan for forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer* i

forbindelse med markering av Verdens Aidsdag 1. desember 2001. I arbeidet med strategiplanen har sosialkomiteens merknader i Budsjett-innst. S. nr. 11 for budsjettåret 2001 sammen med evalueringen av det hiv/aids-forebyggende arbeidet i perioden 1996-2000, vært førende. Hovedmålene i denne strategiplanen er at antall nysmittede av hiv og seksuelt overførbare sykdommer skal reduseres, og at alle som er smittet skal sikres god oppfølging uansett alder, kjønn, seksuell legning, bosted, etnisk bakgrunn og egen økonomi. Selv om mye av det forebyggende arbeid som har vært drevet i Norge siden midten av 1980-årene har båret frukter og er på rett spor, ser vi nye utfordringer, bl.a. i forhold til en styrket forebyggingsinnsats overfor personer med innvandrerbakgrunn, ivaretagelse av levekårene til personer med hiv/aids, ikke minst kvinner og barn med hiv, og en ytterligere bevisstgjøring av befolkningen generelt i forhold til hiv og seksuelt overførbare sykdommer. Det er viktigere enn noen gang å finne en riktig balanse mellom målrettet innsats overfor spesielt utsatte grupper og generelle tiltak overfor den allmenne befolkningen. Den økonomisk rammen til dette arbeidet er den samme som tidligere år. Dette innebærer at den nye strategiplanen som har flere tiltaksområder, må prioritere noen høyere enn andre, og at de fleste søknader som økonomisk støtte ikke kan innfris fullt ut.

Stortinget har for budsjettåret 2002 bevilget 26,6 mill. kr til kap. 719 post 70 Handlingsplan mot HIV/AIDS-epidemien og smittevern. Midlene skal dekke flere viktige formål og ikke hiv-forebyggende arbeid alene. I tillegg til å følge opp dette arbeidet gjennom den nye strategiplanen for å forebygge hiv og seksuelt overførbare sykdommer, skal midlene også gå til å følge opp høyt prioriterte formål i Tiltaksplan for å motvirke antibiotikaresistens, Nasjonal beredskapsplan for pandemisk influensa og enkelte andre mer situasjonsbetingede smittevernoppgaver. Det beløpet som er avsatt til å forebygge hiv og seksuelt overførbare sykdommer er i år, som for de senere årene, 16 mill. kr. Disse midlene er fordelt til Sosial- og helsedirektoratet med 12 mill. kr, Nasjonalt folkehelseinstitutt 3,6 mill. kr og 0,4 mill. kr til et levekårsprosjekt om personer med hiv/aids ved en forskningsinstitusjon. Resten er avsatt til de øvrige formålene: antibiotikaresistens 8 mill. kr og smittevern generelt 2,6 mill. kr.

Helseutvalget søkte for 2001 om 4 790 000 kr over kap. 719 post 70. Statens helsetilsyn som inntil 1. januar 2002 var delegert oppfølging av *Handlingsplan mot HIV/AIDS-epidemien 1996-2000* og forvaltning av tilskuddsmidlene til hiv-forebygging, tildelte Helseutvalget 4 000 000 kr til drift og prosjekter i 2001. I tillegg mottok Helseutvalget 35 000 kr til hhv. markering av Verdens Aidsdag og i reisetilskudd i løpet av året.

I søknad om midler til hiv-forebygging for 2002, søkes det om i alt 6 440 500 kr. Søknaden omfatter både nye og eksisterende prosjekter. Sosial- og helsedirektoratet har ferdigbehandlet søknaden og gitt et tilskudd på 3 mill. kr. I tillegg tilbys Helseutvalget gratis 150 000 kondomer og vil kunne søke om midler til tiltak i forbindelse med markering av Verdens Aidsdag.

Med bakgrunn i Stortingets forutsetninger for bruk av det tildelte beløp over kap. 719 post 70 på 12 mill. kr for 2002, føringene i den nye strategiplanen og departementets tildelingsbrev og senere korrespondanse, har Sosial- og helsedirektoratet lagt opp til at årets midler skal benyttes slik at de fire hovedtiltaksområdene får ca. en fjerdedel hver. En fjerdedel går til heteroseksuelle i utsatte miljøer og innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn. I overkant av en fjerdedel går til menn som har seksuell omgang med menn. Tiltak rettet mot personer med hiv og aids tilgodeses med vel en fjerdedel, og en snau fjerdedel går til generelle informasjonstiltak om seksualitet og helse rettet mot befolkningen med særlig fokus på ungdom.

Av vedtektene til Helseutvalget for homofile går det fram at utvalget ikke bare arbeider med hiv-forebygging i forhold til menn som har seksuell omgang med menn. Det går her fram at formålet er at Helseutvalget skal drive helsefremmende og forebyggende arbeid i forhold til aktuelle helsespørsmål overfor homofile, lesbiske og bifile kvinner og menn.

Helseutvalget skriver i sin søknad om midler i 2002 bl.a. dette om utvidelse av arbeidsområdet:

"Til tross for at denne søknaden dreier seg om midler til hiv-forebyggende arbeid gjør vi oppmerksom på at Helseutvalgets styre har besluttet å utvide arbeidsområdet til også å omfatte rus- og selvmordsforebyggende tiltak. Det vil bli søkt om egne midler for å finansiere disse tiltakene. Vi viser til St.meld. nr. 25 Levekår og livskvalitet for lesbiske og homofile i Norge. Hiv-forebyggende arbeid vil også i framtiden være et kjerneområde i Helseutvalgets aktivitet og foregå med uforminsket styrke."

Jeg har brakt på det rene at Helseutvalget har søkt om 1 701 900 kr til forebyggende tiltak mot rus for lesbiske og homofile fra kap. 610 post 71 over Sosialdepartementets budsjett, og at denne saken er til sluttbehandling i direktoratet. Direktoratet er positiv til søknaden. Dette er et flerårig prosjekt som vil medføre tilskudd også påfølgende år.

Sosial- og helsedirektoratet har allerede innvilget Helseutvalget et investeringstilskudd på 200 000 kr til etablering av et alkoholfritt allaktivitetshus for homofile i Oslo.

Det er videre søkt om 736 000 kr over kap. 846 post 21 Tilskudd til informasjonsvirksomhet over Barne- og familiedepartementets budsjett. Søknaden er under sluttbehandling. Det totale tilskuddsbeløpet er på 2 mill. kr, og det er kommet inn 58 søknader på til sammen nesten 20 mill. kr.

Jeg håper at Helseutvalget for homofile fortsatt kan drive sitt viktige arbeid i forhold til hiv-forebygging, og at organisasjonen også kan starte opp med rusforebygging og forebygging av selvmord. Etter min vurdering er 3 mill. kr et betydelig beløp til forebyggende innsats når det gjelder hiv og seksuelt overførbare sykdommer overfor menn som har seksuell omgang med menn. Innsats på de øvrige forebyggingsområdene og de administrative utgiftene som følger av en slik utvidet virksomhet, må dekkes over andre statlige tilskuddsordninger eller gjennom andre finansieringskilder.

Spørsmål nr. 472

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 25. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Rusmiddelinstitusjonen Finnmarkskollektivet i Langfjorden i Finnmark er ifølge oppslag i Altaposten den 7. juni 2002 truet med nedleggelse, begrunnet i Finnmark fylkeskommunes anstrengte økonomi. Dette skjer i en situasjonen der Regjeringen gjennomgår rusmiddelomsorgen ut fra en intensjon om å styrke denne.

Vil statsråden bidra til at institusjonen sikres videre drift?»

Begrunnelse:

Finnmarkskollektivet er en relativt ny institusjon for rehabilitering av rusmiddelmisbrukere. Slike tilbud er svært begrensede i fylket, og til nå har størstedelen av behandlingen foregått utenfor fylket. Slike fagmiljøer er sårbare, og går de tapt tar det tid å bygge opp nye. Jeg vil derfor anta at det også vil være i Regjeringens interesse at færrest mulig rusmiddelinstitusjoner går tapt i den overgangsfasen der Regjeringen gjennomgår hele rusmiddelomsorgen før en forventet omorganisering av denne.

Svar:

Det er Samarbeidsregjeringens uttrykte mål å styrke behandlingstilbudet til rusmiddelmisbrukere. I Semerklæringen slår vi fast at mennesker med rusproblemer har ulike behov, og at vi må ha varierte tilbud om behandling, ettervern og rehabilitering. Alle som ønsker behandling, må få det. Det er riktig, som representanten Ballo peker på, at det arbeides med en gjennomgang av behandlingstilbudet for rusmiddelmisbrukere, og det kan føre til en omorganisering av feltet.

I dag er det imidlertid fylkeskommunen som har ansvaret, faglig og økonomisk, for etablering og drift av institusjoner med tilknyttede spesialisttjenester for omsorg for og behandling av rusmiddelmisbrukere. Jeg finner det derfor ikke mulig eller riktig å gå inn, utenom de ordinære budsjettprosesser, og sikre videre drift av institusjoner som fylkeskommunen eventuelt av ulike grunner ikke viderefører.

Jeg understreker at jeg ikke kjenner den konkrete institusjonen representanten Ballo refererer til, og at jeg svarer på generelt grunnlag.

Spørsmål nr. 473

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 21. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Opplæringsloven skal sikre at alle får et godt og likeverdig opplæringstilbud uavhengig av blant annet bosted og funksjonshemming. Mange tunghørte elever opplever et tilbud som ikke er i tråd med disse intensjonene. Mange opplever at de ikke får det spesialpedagogiske tilbudet de har behov for (bl.a. klasser med redusert antall elever), og begrunnelsen fra kommunene er stram kommuneøkonomi.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at kommunene gir et tilbud til tunghørte?»

Svar:

En målsetting om undervisning tilpasset den enkelte elev sine evner og forutsetninger følger av opplæringsloven av 17. juli 1998 nr. 61, opplæringsloven § 1-2 femte ledd. Etter dette har skolen en *generell*

plikt til å arbeide for en best mulig tilpasning av opplæringen i tråd med målene i § 1-2 femte ledd. Bestemmelsen må ses i sammenheng med lovens kapittel 5 som fastsetter *individuelle rettigheter* for elever som har problemer med å følge den alminnelige opplæringen. Rettighetene etter kapittel 5 trer i virkning det øyeblikk skolen ikke klarer å tilpasse den ordinære undervisningen i tråd med § 1-2 femte ledd slik at eleven får et tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Rettigheter etter kapittel 5 omfatter elever som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære undervisningstilbudet, jf. § 5-1 første ledd. Bestemmelsen omfatter således forskjellige typer årsaker, herunder hørselsproblemer, som medfører et behov for en spesialtilpasset undervisning.

Egne individuelle rettigheter for elever som benytter tegnspråk som førstespråk følger også av opplæringsloven §§ 2-6 og §§ 3-9.

At spesialundervisning er gitt som en rettighet for den enkelte eleven innebærer at et opplæringstilbud på det nivået opplæringsloven slår fast i § 5-1 holdes utenfor friheten kommunene har til å gjøre økonomiske prioriteringer. Det slås derfor fast i forarbeidene til opplæringsloven at kommunen eller fylkeskommunen ikke lovlig kan avslå et krav om spesialundervisning med den begrunnelse at det ikke er satt av midler til dette i kommunebudsjettet (se merknader til § 5-1 i Ot.prp. nr. 46 for 1997-1998, side 167). Dette gjelder også for rettigheter etter opplæringsloven §§ 2-6 og §§ 3-9 ettersom disse også etablerer individuelle rettigheter for elevene.

Økonomiske forhold i kommunen kan likevel ha en indirekte betydning for retten til spesialundervisning. Bakgrunnen for dette er at tilbudet til elever med spesialundervisning skal være *likeverdig* med hva de andre elevene ved samme skole eller i samme kommune får av undervisning. Det generelle ressursnivået ved skolen eller i kommunen har derfor en betydning i denne vurderingen.

Det generelle ressursnivået er imidlertid bare en av flere faktorer. At tilbudet skal være likeverdig, betyr noe annet enn at det skal være likt. For at spesialundervisningen skal være likeverdig, er det som oftest nødvendig med en høyere ressursbruk. Det vises til at elevene har særskilte opplæringsbehov i forhold til andre elever, og at de dermed som hovedregel har behov for større ressurser.

Dokument nr. 15:27

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 474

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Bjørgulv Froyn

Besvart 24. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Transportbedriften Pakke-Trans har nylig sagt opp sine elleve sjåførere. Sjåførene og deres fagforening hevder at oppsigelsen skyldes at de nekter å kjøre mer enn arbeidsmiljøloven tillater.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at transportbedrifter overholder bestemmelsene om kjøre- og hviletid for sjåførene?»

Begrunnelse:

Trafikkulykker med tunge lastebiler krever mange dødsofre på norske veger. En av ulykkesårsakene er at mange sjåførere må jobbe mer enn regelverket tillater. Leiv Ellefset i Trygg Trafikk har uttalt at "Det er alt for mange useriøse transportører som bryter sikkerhetsbestemmelser". Trygg Trafikk har foreslått en ordning hvor transportfirmaer må dokumentere tilfredsstillende internkontroll og overholdelse av sikkerhetsbestemmelsene.

Svar:

Ansatte yrkessjåførers totale arbeidstid reguleres av arbeidsmiljølovgivningen, og kontrolleres av Arbeidstilsynet. Regelverket for yrkessjåførers kjøre- og hviletid er fastsatt av Samferdselsdepartementet og kontrolleres av Statens vegvesen og politiet. Statens vegvesen har ansvar for bedriftskontroller. Ansvaret for kontroller ute på vegene er delt mellom politiet og Statens vegvesen. Gjennom EØS-avtalen har Norge forpliktet seg til årlig å kontrollere 1 pst. av arbeidstiden til yrkessjåførere.

Omfanget av kontroller av kjøre- og hviletid er allerede betydelig. I 2001 gjennomførte Statens vegvesen ca. 115 000 kontroller i bedrift og ca. 110 000 kontroller av kjøre- og hviletid på veg.

Statens vegvesen vil i perioden 2002 til 2005 øke antallet kjøre- og hviletidskontroller på veg med 50 pst. Det er etter min vurdering et effektivt virkemiddel for å forebygge at bedriftene "presser" sine ansatte til å bryte kjøre- og hviletidsbestemmelsene.

Spørsmål nr. 475

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 25. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det viser seg at Askøy kommune i Hordaland mottar det nest laveste vertskommunetilskuddet pr. bruker i HVPU i landet.

Vil statsråden rette opp de forholdene som i dag virker svært urimelige overfor enkeltkommuner og dermed også for den enkelte bruker?»

Begrunnelse:

Askøy kommune mottok i 2001 583 658 kr pr. bruker, mens den gjennomsnittlige overføringen til vertskommunene er 762 656 kr. Fra Landssammenslutningen for sentralinstitusjoner i HVPU blir det opplyst at basisfundamentet pr. bruker var døgnpris på institusjonens avviklingstidspunkt. I 1991 var årskostnaden pr. bruker på Furuly i Askøy 560 000 kr. Askøys ordfører opplyser at det forelå to uavhengige konsulentrapporter fra 1990/91 som konkluderte med at bemanningssituasjonen og pleiefaktoren ved Furuly var altfor lav grunnet mange særdeles kostnadskrevende brukere. Fylkeskommunen fant imidlertid ikke under avviklingstadiet av institusjonen å styrke bemanningen. Det kan derfor i ettertid synes som om basisfundamentet for beregning av årskostnad pr. bruker på Furuly har vært satt altfor lavt, og at kommunen derfor har tapt overføringer fra staten over en tiårsperiode i størrelsesorden 90-100 mill. kr.

I dag har Askøy kommune svært ressurskrevende brukere, samtidig som kommunens økonomi innenfor pleie- og omsorgssektoren er spesielt vanskelig. Et samlet formannskap ber nå om at de statlige overføringene også for Askøys vedkommende blir som gjennomsnittet for vertskommuner for utviklingshemmede, og at det blir vurdert en mulighet for hel eller delvis kompensasjon for merutgiften i årene 1991-2000.

Svar:

Det meste av statlige midler til tiltak for psykisk utviklingshemmede overføres nå gjennom inntektssystemet til kommunene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Etter at HVPU-midlene ble lagt inn i inntektssystemet i 1992, er antall psykisk utviklingshemmede i kommunen over og under 16 år, innført som egne kriterier i inntektssystemet. For 2002 er det beregnet at en psykisk utviklingshemmet seksten år og eldre vil utgjøre rundt 410 000 kr gjennom inntektssystemet for kommunene.

Da HVPU-midlene ble lagt inn i inntektssystemet ble det på grunn av betydelige omfordelingsvirkninger, særlig for kommuner som hadde HVPU-tiltak innenfor sine grenser, besluttet å ta midlene til i alt 33 vertskommuner ut av inntektssystemet og videreføre disse i et eget tilskudd. Ved utvelgelsen av kommuner som skulle komme inn under ordningen, la man bl.a. vekt på at det skulle være vertskommuner med en høy andel av tilflyttede psykisk utviklingshemmede. Av i alt 75 vertskommuner for HVPU-institusjoner, fikk 33 vertskommunestatus.

Vertskommunetilskuddene til de enkelte kommuner ble i utgangspunktet fastlagt på grunnlag av kur-døgnprisene i de aktuelle institusjoner beboerne var i. Dette har vertskommunene vært kjent med siden ordningen ble innført. Blant vertskommunene var det institusjoner med forskjellig klientell med hensyn til pleiebehov mv., og som følge av dette varierte kostnadene mye. Det er derfor stor spredning mellom kommunene i tilskudd pr. bruker. Askøy kommune ligger under gjennomsnittet. Det har ikke vært aktuelt å endre tilskuddet for noen av vertskommunene på bekostning av andre, og ut fra en totalvurdering av ordningen er jeg av den oppfatning at dette har vært og er den mest rettfærdige tilnærmingen.

I statsbudsjettet for 2002 ble det foreslått visse endringer når det gjelder fordeling av vertskommunetilskuddet. Etter nåværende opplegg for vertskommunetilskuddet har det vært tellinger av gjenværende tilflyttede psykisk utviklingshemmede hvert 4. år. Deretter har midlene tilknyttet de som har falt fra blitt lagt over i den ordinære overgangsordningen i inntektssystemet for kommunene. Dette har medført at kommunene har kunnet motta tilskudd knyttet til den enkelte i opptil ni år etter at vedkommende har falt fra. Det skal nå foretas årlige tellinger og justeringer av antall psykisk utviklingshemmede som skal tas ut av ordningen som følge av frafall. Første telling gjøres 1. januar 2004, og vil få konsekvenser for tilskuddet i 2005. Dette er fortsatt en gunstig ordning for vertskommunene i og med at det kan ta opptil seks år før tilskuddet er fullt integrert i det ordinære rammetilskuddet. Det er videre usikkert hvordan pleietyngden for de tilflyttede har endret seg over tid. Det er derfor innført en ordning hvor de kommuner som mottar et tilskudd pr. bruker som ligger under dagens gjennomsnitt, kun får 50 pst. reduksjon i tilskudd pr. bruker som faller fra. Denne ordningen vil fortsette inntil gjennomsnittlig tilskudd pr. bruker er på dagens gjennomsnitt for disse kommunene. Deretter foretas normal 100 pst. reduksjon i tilskudd pr. bruker som faller fra. Stortinget har ved behandlingen av budsjettet for 2003 sluttet seg til dette.

Dersom noen av brukerne som omfattes av ordningen blir svært ressurskrevende har kommunene også anledning til å innrapportere disse som ressurskrevende brukere på ordinær måte til fylkesmannen. Kostnader knyttet til disse brukerne vil da bli behandlet på vanlig måte ved tildeling av tilskudd for ressurskrevende brukere. Dette er en ordning som forvaltes av Kommunal- og regionaldepartementet.

Spørsmål nr. 476

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 24. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I svaret på skriftlig spørsmål nr. 451 vises det til at EØS-utvalget har vært konsultert i forbindelse med EØS-tilpasning av forskrift om havbrukskonsesjoner, etter at teksten i denne er tilpasset ESAs krav, som i realiteten opphever alle de kriterier Stortinget fastsatte ved vedtak 7. juni 2001. Stortinget var vel kjent med ESAs krav da premissene for konsesjonstildeling ble fastsatt i Innst. O. nr. 123 for 2000-2001.

Mener statsråden at Regjeringen ved å konsultere EØS-utvalget kan oppheve et lovlig fattet stortingsvedtak?»

Begrunnelse:

Det vises til statsrådets svar på mitt skriftlig spørsmål nr. 451 for 2001-2002.

Kystpartiet vil igjen vise til at havbruksloven, inkludert § 6, var akseptert da grunnlaget for en EØS-avtale ble godkjent av partene i 1992. Alt lovverk var da vurdert opp mot artikkel 31 og 40 om fri etableringsrett og fri flyt av kapital.

ESAs klage mot Norge er ikke begrunnet i nytt lovverk som etter avtalen skal implementeres i medlemslandene, men et angrep på deler av en godkjent avtale, og et forsøk på å flytte havbruksforvaltningen ut av den bilaterale fiskeriatvtale og inn under EØS-avtalens virkeområde. Suverenitet i fiskerisaker og beskyttelse av fornybart verdiskapingsgrunnlag var vesentlig for kystens nei til EU, og Regjeringens ettergivenesshet i forhold til ESAs krav er i strid med folkets nei til EU.

Stortingets svar på ESAs krav ligger i vedtaket av 7. juni 2001, og referatene fra Odelstingets debatt om denne saken viser med all tydelighet at flertallet ikke var innstilt på å gi etter for ESA i denne saken.

Høyres mindretallsforslag ble nedstemt av Stortinget, og at Høyre i dag sitter i regjering, innebærer ikke at statsråden har rett til å overprøve lovlig fattede vedtak der Stortinget ivaretar folkets nei til EU på en god måte.

Det er Stortinget alene som har kompetanse til å endre egne vedtak. EØS-komiteen er ikke tillagt denne kompetanse. Det er derfor ikke tilfredsstillende at statsråden viser til konsultasjon i EØS-komiteen som grunnlag for å oppheve Stortingets vedtak. EØS-komiteen har heller ingen kompetanse til å gi utvidet delegasjonsfullmakt til regjering og departement. Kystpartiet ønsker derfor svar på hvilket hjemmelsgrunnlag Regjeringen mener å ha for å tilsidesette Stortingets vedtatte kriterier for tildeling av nye konsesjoner i havbruksnæringen.

Svar:

Stortingets vedtak i denne saken har skjedd gjennom Besl. O. nr. 136 for 2000-2001 og etterfølgende behandling i Lagtinget om endring i oppdretsloven § 6. Endringen gjaldt adgang til å ta vederlag for til- deling av konsesjoner for oppdrett av laks og ørret.

I næringskomiteens behandling av saken, jf. Innst. O. nr. 123 for 2000-2001, ble det i flertallets merknader lagt en del føringer for kriterier mv. for den forestående konsesjonsrunden, herunder vektlegging av "lokal tilknytning", jf. oppdretsloven § 6. Departementets utkast til tildelingsforskrift, som ble sendt på høring i august 2001, ble utformet på bakgrunn av nevnte føringer. Som nevnt i mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 451, var det ved behandlingen av saken kjent at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) hadde reist spørsmål ved kriteriet "lokal tilknytning".

ESAs grunngitte uttalelse av 15. november 2001 innebar imidlertid en vesentlig endring på viktige punkt i grunnlaget for komitéflertallets merknader. Den minnelige løsningen med ESA forutsatte som kjent endring av kriteriene som hadde vært ute på høring. På denne bakgrunn ble Stortinget konsultert gjennom EØS- utvalget før vi sendte justerte deler av utkastet til tildelingsforskrift på ny høring, og svar til ESA.

Spørsmål nr. 477

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ein samla EU-kommisjon tilrår at EU igjen skal innføre subsidiar på skipsbygging frå 1. oktober. Ei avklaring på ei eventuell subsidiering kjem i september, og forslaget går ut på inntil 6 pst.

Kva konsekvensar vil det få for norsk skipsbyggingsindustri om EU gjeninnfører slik subsidiering, og vil nærings- og handelsministeren vurdere å gjeninnføre subsidiar til norske skipsverft om EU gjer det?»

Svar:

Kommisjonen sitt forslag inneber, slik eg har forstått det, at ein ønskjer å gjeninnføre ei avgrensa støt-teordning for enkelte typar fartøy der europeiske verft er i direkte konkurranse med koreanske verft. Dei typane fartøy det er snakk om i det siste forslaget er containerskip, olje-, kjemikalie- og LNG-tankskip. Dette er typar fartøy som svært få norske verft produserer. For dei verfta som hovudsakleg produserer denne type fartøy vil ei gjeninnføring av subsidiar i EU føre til at deira konkurransesituasjon blir vanskelegare. For andre verft vil forslaget truleg slå motsett veg, ved at den generelle konkurransen på andre typar fartøy vil bli lettare. Dette vil være ein følgje av at deler av kapasiteten ved europeiske verft blir bunde opp mot dei fire typane fartøy som er omfatta av forslaget. Det er dermed vanskeleg å seie noko eintydig om kva konsekvensar ei gjeninnføring av ei slik avgrensa støt-teordning vil ha for norsk skipsbyggingsindustri.

Regjeringa følgje utviklinga i EU nøye med åsyn til kontraksrelatert verftsstøtte. Dette for å sikre likearta konkurransevilkår mellom skipsbyggingsindustrien i Noreg og dei største konkurrentlanda. Dersom det viser seg at EU gjeninnfører ei slik støtte, vil Regjeringa måtte vurdere i større detalj kva konsekvenser dette vil få for norsk skipsbyggingsindustri, og moglege tiltak.

Spørsmål nr. 478

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 24. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Norske myndigheter har tidligere uttalt at dersom det er en fare for at Hellas kan sende tsjetsjenske asylsøkere videre til Russland, vil ikke Norge bruke sin mulighet i henhold til Dublin-konvensjonen til å sende dem til Hellas i første omgang. I rapport fra NOAS og Den norske Helsingforskomité slås det fast uholdbare forhold for asylsøkerne samtidig med at deportasjonsfaren er høy.

Vil Regjeringen nå slutte å sende tsjetsjenske asylsøkere til Hellas og følge opp de allerede utsendte?»

Svar:

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet om skjønnsutøvelse, lovtolkning eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Dette innebærer at jeg ikke har myndighet til å instruere Utlendingsdirektoratet om praksis overfor tsjetsjenske asylsøkere.

Den politiske styringen på utlendingsfeltet må som følge lovendringene skje gjennom lov og forskrift. Departementet følger utviklingen og praksis på utlendingsrettsområdet nøye, og vurderer løpende behovet for eventuelle endringer.

Norge har overført tsjetsjenske asylsøkere til Hellas fordi de reiste inn i Schengen-området med greske Schengen-visa. I medhold av Dublin-konvensjonen er som hovedregel medlemslandet som utstedte visumet ansvarlig for asylsøkere når disse er i besittelse av gyldige visa. Dette henger sammen med at et Dublin-land

bør bære ansvaret når landet er ansvarlig for innreisen på territoriet, eller landets rutiner for visumutstedelse ikke er gode nok.

Samtlige medlemsland i Dublin-samarbeidet er part i FNs flyktningkonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon, og er på samme måte som Norge forpliktet til å ta ansvar for asylsøkere med beskyttelsesbehov. Respekten for menneskerettighetene og grunnleggende friheter er også forankret i EUs traktatverk og således tungt forpliktende for Hellas. Norge har på denne bakgrunn forventninger om at Hellas overholder sine internasjonale forpliktelser, og at Hellas overtar ansvaret for asylsøkere i medhold av Dublin-konvensjonen og overholder sine internasjonale forpliktelser som andre europeiske land.

Spørsmål nr. 479

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Undertegnede er blitt gjort kjent med at det pågår et arbeide med å samordne den maritime sertifikatstrukturen. I dette arbeidet er det viktig at de som har gjennomført oppgraderingskurs får utvidede sertifikater i forhold til de som ikke har gjennomført slike kurs.

Ser statsråden en mulighet for at innehavere av Kystskipper klasse B får økt sine rettigheter til 1 500 bruttotonasje (bt)?»

Svar:

I forbindelse med implementering av STCW-95 (Convention of Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers), forenklet Sjøfartsdirektoratet den norske maritime sertifikatstrukturen. En del norske sertifikater hadde rettigheter etter norsk lov som ikke passet inn i STCW-strukturen, og to nasjonale sertifikater, Kystskipper klasse A og B ble opprettet for å ivareta disse. Dette arbeidet ble avsluttet ved at ny forskrift trådte i kraft juli 2001. Det understrekes at forslaget til ny sertifikatstruktur ble forelagt Rådet for maritime sertifikater samt var ute på full ekstern høringsrunde.

Kystskipper klasse B utstedes til de som hadde Kystskipper klasse 2 etter lov av 10. oktober 1958. Opprinnelig gav dette sertifikatet førerrettigheter til 300 bruttotonasje (bt), men da målereglene ble endret, ble rettigheten økt til 750 bt. Det foreligger ingen planer om å endre denne tonnasjen.

Innehavere av Kystskipper klasse 2 som tok tilleggstudannelse; tolv uker pluss telefoni og sikkerhetskurs, fikk økt sine rettigheter til 3 000 bt.

Disse rettighetene gjelder for Nord- og Østersjøområdet.

Det foreligger ingen planer i dag om en endring som innebærer at de som ikke har tilleggstudannelse automatisk skal få økt rettighetene til 1 500 bt.

Spørsmål nr. 480

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Jeg fremmet tidligere et spørsmål om praktiseringen av EU-direktivet vedrørende helseattest for fiskere/sjøfolk. Dette på bakgrunn av at flere i denne yrkesgruppen sto i fare for å miste jobben fordi de har for høy vekt i forhold til en fastsatt forskrift om Body Mass Index (BMI). Til tross for statsrådets forsikringer om at ordningen skulle praktiseres fleksibelt er nå friske arbeidsføre yrkesutøvere satt på land av denne grunn.

Hva vil statsråden gjøre for å gjennomføre den fleksibilitet som ble bebudet?»

Begrunnelse:

I februar i år tok jeg opp spørsmålet knyttet til reglene om helseattest til fiskere/sjøfolk og til det faktum at friske og arbeidsføre yrkesutøvere kan risikere å miste jobben fordi de har for høy vekt i forhold til en fastsatt

forskrift om BMI. Jeg framholdt at dette kunne ha som konsekvens at friske arbeidsføre mennesker unødvendig må henvises til et allerede sterkt belastet trykkesystem.

Statsråden svarte da blant annet: "La meg bare presisere til slutt at yrkesutøvere med god helse som er i stand til å gjøre en god og sikker jobb, og som ikke representerer noen sikkerhetsrisiko for andre, vil fortsatt få helseattest, selv om de skulle ha en BMI på over 35. Det skal være fleksibilitet i denne behandlingen, og jeg tror ikke det er noen risiko for at man skal få - en kunne nesten si - overvekt av norske fiskere på slankekur som en nødvendighet for at de skal komme seg ut på havet."

10. juni meldte NRK at den første yrkesutøveren har gått iland fordi han var noen kilo for tung i forhold til regelverket.

Dette rimer dårlig med statsrådets forsikringer i sitt svar til meg for få måneder siden, og til Regjeringens uttalte mål om å fjerne unødvendige regler.

Jeg har allerede snakket med flere i bransjen som føler seg utrygge i forhold til forestående fornyelse av helseattest.

Dette mener jeg at vi som politikere må ta meget alvorlig.

Svar:

Gjeldende norske regelverk for så vidt gjelder kroppsmasseindeks (Body Mass Index) er forskrift av 19. oktober 2001 nr. 1309 om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip, fastsatt med hjemmel i sjømannsloven § 26. Kopi av forskriften vedlegges. Forskriften implementerer ikke noe EU-direktiv, men ved utforming av det nye regelverk ble det sett hen til regelverk i andre land, også land innenfor EU.

Gjeldende norske regelverk gir sjømannslegen anledning til å vurdere om en sjømann med en Body Mass Index (BMI) mellom 30 og 35 er helsemessig skikket til tjeneste. Helsemessig skikket er vedkommende når han/hun ikke antas å ha noen sykdom eller noen fysisk eller psykisk mangel som kan utgjøre en fare for andre eller for sikker drift av fartøyet. Se sjømannsloven § 26 og forskriften om helseundersøkelse § 1.

Hvis sjømannen har en BMI fra 35 og oppover skal legen, og en fagnemnd som er bredt sammensatt, vurdere om vedkommende kan få fortsette å seile. Bestemmelsene om fagnemnden, klage og søknad om fravik er omtalt i forskriften kap. 4. Fagnemnden tar den endelige avgjørelsen. Fagnemnden består av en leder som er lege, en representant fra Sjøfartsdirektoratet og en representant fra et fagforbund. Representanten fra fagforbundet skal ha kompetanse i forhold til den stillingsgruppen arbeidstakeren tilhører.

Hvis sjømannen ønsker å få sin sak behandlet av fagnemnden, kan sjømannslegen i påvente av endelig svar i fagnemnden utstede en helseerklæring til sjømannen. Forutsetningen er at legen vurderer sjømannen som helsemessig skikket og at vedkommendes arbeidsgiver eller skipsfører som kjenner sjømannen fra tidligere tjeneste, samtykker.

Det er min oppfatning at muligheten til å søke om fravik, og muligheten for sjømannslegen til å utsette iverksetting av vedtak om udyktighet, gir tilstrekkelig fleksibilitet for å ivareta den enkelte sjømanns interesse og ivareta vårt hovedsiktemål, nemlig sikkerhet til sjøs. Dersom sjømannslegen ikke utsteder helseattest er det et resultat av at sikkerhet ikke er ivaretatt.

Jeg har fått opplyst at Sjøfartsdirektoratet hittil i år har mottatt 29 søknader om fravik fra kravene relatert til overvekt. To av søkerne har flere helseproblemer som rammes av forskriftens regler. Flere stillingsgrupper er representert, blant annet åtte navigatører, herunder to skipsførere, to personer i maskinen, to fiskere samt tre personer som har forpleiningsoppgaver.

Sjøfartsdirektoratet mottar melding om udyktighet fra sjømannslegene. Det er imidlertid ikke anledning til å oppgi diagnose på meldingene i henhold til konsesjon gitt av Datatilsynet. Sjøfartsdirektoratet har således ikke oversikt over sjømenn som er udyktige på grunn av overvekt, og som ikke har søkt om fravik fra gjeldende bestemmelser.

Avslutningsvis vil jeg bemerke at også etter det regelverket som gikk forut for gjeldende forskrift, ville en sjømann med stor overvekt måtte vurderes. Hvis vedkommende var en fare for andre eller sikker drift av fartøyet, ville sjømannen heller ikke etter det tidligere regelverket kunne få helseattest. Med det nye regelverket er grensene for overvekt mer tydeliggjort.

Vedlegg til svar:

Forskrift om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip.

Internett:

Default_XREF_styleREF<http://www.lovdata.no/for/sf/nh/xh-20011019-1309.html>

Spørsmål nr. 481

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Tillitsvalgte i Skien fengsel uttaler at de har ledige celler på grunn av manglende lønnsmidler. Hvor mye ledig kapasitet finnes det i norske fengsler i dag, og hvor mye vil dette koste å ta i bruk?»

Begrunnelse:

Det er en kjensgjerning at soningskøen vokser. Pr. 31. mars 2002 var den økt til 2 443. Det er en tverrpolitisk enighet om å redusere dagens soningskø. Blant annet uttrykker en samlet justiskomiteé i Innst. S. nr. 260 for 2001-2002 at ledig kapasitet i eksisterende fengsler må benyttes.

Svar:

Jeg deler selvsagt bekymringen over utviklingen i soningskøen og er enig i at et viktig virkemiddel er at kriminalomsorgen utnytter den eksisterende fengselskapasiteten maksimalt.

Noen fengselsplasser vil alltid være stengt i kortere perioder på grunn av helt nødvendige bygningsarbeider og på grunn av bemanningsproblemer. Ringerike fengsel har holdt stengt pga. bemanningsproblemer og Stavanger fengsel kunne ikke ta i bruk alle cellene ved årets begynnelse fordi det manglet fagutdannet personell. Disse plassene er åpne nå. I tillegg låner Oslo politidistrikt plasser til en midlertidig politiarrest og Ila fengsel har noe redusert kapasitet i forbindelse med omgjøring av plasser til forvaringsplasser. Bortsett fra denne type stengninger skal de tilgjengelige fengselsplasser utnyttes så godt som overhode mulig. Men det er ikke praktisk mulig å kunne gjennomføre 100 pst. utnyttelse gjennom et helt driftsår. Dette skyldes delvis at fengselsplasser har ulikt sikkerhetsnivå og at det må vurderes hvem som kan plasseres i hvilke plasser. En annen viktig årsak til midlertidig ledighet er beredskap i forhold til varetektsbehov og politiets faktiske varetektsbehov varierer sterkt fra uke til uke.

Det er ikke mulig for den sentrale etatsledelsen å ha oversikt over alle detaljer i kapasitetssituasjonen fra dag til dag i en stor desentralisert etat. Men all styringsstatistikk som er tilgjengelig viser klart at det er en svært høy kapasitetsutnyttelse i kriminalomsorgen. I perioden 1. januar 2002 - 10. juni 2002 er etatens samlede kapasitetsutnyttelse på 95,9 pst. av aktuell kapasitet. Innenfor dette vil det selvsagt være variasjoner fra anstalt til anstalt, men jeg tror hovedbudskapet er at det aldri har vært høyere stabil kapasitetsutnyttelse og aldri har det vært produsert flere fengselsdøgn.

Det er allment erkjent at kriminalomsorgen har svært stramme driftsrammer og slik høy kapasitetsutnyttelse er selvsagt en utfordring i forhold til dette. Hittil i år har kriminalomsorgen ikke fått anledning til å holde plasser stengt på grunn av stram økonomi. En gjennomgang av regnskapstall for de fem første månedene viser at det er press på driftsrammene. Det ser likevel ut til at kriminalomsorgen gjennom fortsatt stram økonomistyring, vil klare et høyt aktivitetsnivå innenfor tildelte budsjettammer. Men først etter en gjennomgang av halvårsregnskapet, sammen med regiondirektørene, er det mulig å gi et bedre bilde av situasjonen. Det vil vi ha oversikt over i løpet av august.

Fordi situasjonen i Skien fengsel er brukt som utgangspunkt for spørsmålet vil jeg knyttet noen kommentarer til situasjonen der. Også i den anstalten vil det kunne være periodisk ledig kapasitet på grunn av varetektsberedskap, transporter og overføringer etc. Styringsstatistikken viser f.eks. at det 10. juni 2002 var en ledig plass i den anstalten, mens det for perioden fra nyttår til 10. juni 2002 er registrert fullt hus i gjennomsnitt. I medieoppslaget er det fremhevet at man kan ta i bruk helseavdelingen med fem plasser til ordinær kapasitet dersom man får en bemanningsøkning. Da Skien fengsel ble åpnet i 1994 var det et sentralt poeng at anstalten hadde fått en "sykeavdeling" hvor syke innsatte kunne innlegges. På grunn av manglende helsefaglig bemanning og fordi man har valgt å legge så syke innsatte inn i ordinært sykehus står disse lokalene ledig. Jeg har bedt regionledelsen vurdere om det vil være hensiktsmessig å omdisponere lokalene til ordinær fengselskapasitet og hva det vil kreve av ressurstilførsel.

Også i andre anstalter kan det tenkes at spesiallokaler kan vurderes omdisponert til ordinær fengselskapasitet. Hva som er totalt sett mest hensiktsmessig bruk av lokaliteter må fortløpende vurderes av regionledelsene. Men eventuelle små justeringer løser uansett ikke det grunnleggende behovet for å etablere ny fengselskapasitet slik som nå blir gjort i Vardåsen. Det fremtidige behovet representerer flere hundre fengselsplasser.

Spørsmål nr. 482

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 27. juni 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Regjeringens avtale med Fremskrittspartiet om Revidert nasjonalbudsjett (RNB) har ført til et kutt i bistand til verdens fattige på 49 mill. kr. Disse midlene samt ytterligere 178,2 mill. kr benyttes til flyktningetiltak i Norge, godkjent som ODA. Totalt betyr dette at bistandsprosenten økes, mens bistanden til verdens fattige reduseres.

Mener utviklingsministeren at dette er en akseptabel måte for Norge å øke bistandsprosenten, og er det denne type "opptrappingsplan" for norsk bistand vi kan forvente i tiden fremover?»

Svar:

I henhold til OECD/DACs regelverk kan enkelte utgifter til flyktninger i Norge rapporteres som offisiell utviklingshjelp. De senere år, og under ulike regjeringer, har økninger i utgifter til flyktninger i Norge blitt dekket inn ved omdisponeringer innenfor bistandsrammen. Dette innebærer at flyktningeutgiftene er blitt dekket inn ved kutt i bevilgningene til bistandsformål.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett måtte en økning i de ODA-godkjente utgiftene til bl.a. drift av statlige mottak i størrelsesorden 178,2 mill. kr dekkes inn. I motsetning til f.eks. Revidert nasjonalbudsjett i 2000, da den foregående regjering valgte å dekke inn 431,1 mill. kr i økte ODA-godkjente utgifter til flyktninger i Norge ved kutt i bevilgningene til verdens fattige, valgte Regjeringen denne gangen å skjerme bevilgningene til verdens fattige i sitt forslag til Revidert nasjonalbudsjett. Regjeringen reduserte ikke bevilgningene til bistandsformål, men økte bistandsrammen tilsvarende den ODA-godkjente andelen av de økte flyktningeutgiftene. Dette viser at Regjeringen prioriterer bistandsinnsatsen høyt.

I forhandlingene med Fremskrittspartiet ble det enighet om å redusere kap. 161 post 72 Finansieringsordningen for utviklingsland med 49 mill. kr, jf. blant annet overføring av ubrukt bevilgning fra 2001. Dette innebærer likevel at store deler av de økte flyktningeutgiftene ble tilleggsfinansiert, og ikke gikk på bekostning av bevilgninger til bistandsformål.

Regjeringen har forpliktet seg til en gradvis økning av bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005. Revidert nasjonalbudsjett er ikke det primære redskapet for en opptapping av bistanden i andel av BNI. Det er imidlertid alltid viktig å skjerme bistanden i en slik sammenheng, slik Regjeringen la opp til i sitt forslag til RNB. Det er likevel de årlige statsbudsjettene som vil være avgjørende for å nå bistandsmålet om 1 pst.

Spørsmål nr. 483

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Tor-Arne Strøm

Besvart 27. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Tre sivile/militære flyplasser ved Bardufoss, Andøya og Bodø vil fra 1. juni 2002 miste sine radiopeilere pga. Forsvaret ikke lenger anser disse nødvendige. Luftfartsverket og Luftfartstilsynet protesterer fordi flysikkerheten ikke vil bli godt nok ivaretatt. Bardufoss lufthavn blir den eneste stamruteflyplassen uten verken radar eller radiopeiler.

Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde flysikkerheten i nord?»

Begrunnelse:

Flygelederne ved Bardufoss lufthavn har gått sterkt ut i avisen Nordlys, Tromsø, og påtalt at radiopeilere er et viktig redskap for flysikkerhetstjenesten. Luftfartstilsynet er enig i dette, men det finnes pr. i dag ikke forskrifter som konkret dekker radiopeiler som instrument.

Ifølge Luftfartsverket er samtlige norske flyplasser, inkludert hele kortbanenettet, utstyrt med radiopeilere for at flytårnet skal kunne oppdage om et fly er ute av kurs ved inn- og utflyginger.

Årsaken til at det bare er Bardufoss, Andøya og Bodø som kan bli uten radiopeilere, har sammenheng med at disse sivile/militære flyplassene inngår i en samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Luftfartsverket og hvor Forsvaret har ansvaret for radiopeileren.

Svar:

Basert på overordnede krav fra Luftfartstilsynet har Luftfartsverket ansvar for flysikkerhetstjenesten. Luftfartsverket skal også legge premissene for anskaffelse av det utstyr som er nødvendig for å drive flygekontrolltjeneste. Luftfartsverket har altså ansvaret for flygekontrolltjenesten på sivile og militære flyplasser, inklusive rene militære flystasjoner. Flygekontrolltjeneste inngår ikke i Forsvarets fagområde.

I henhold til samarbeidsavtalen mellom Luftfartsverket og Luftforsvaret, som ble undertegnet 21. juni 2001, er ansvaret for anskaffelse og vedlikehold av infrastruktur ved enkelte flyplasser delt mellom Luftfartsverket og Luftforsvaret, og med eneansvar for en av partene ved angitte plasser. Forsvaret har bl.a. ansvar for investeringer knyttet til flysikkerhetsutstyr ved flyplassene Bodø, Bardufoss og Andøya.

Det er Luftfartstilsynets og Luftfartsverkets vurdering at radiopeilere er et nødvendig flysikkerhetsmessig utstyr ved lufttrafikkjenestens enheter. Luftfartsverket har ansvar for at instrumentering ved lufttrafikkjenestens enheter til enhver tid er tilpasset de operative og flysikkerhetsmessige krav som en for- svarlig trafikkavvikling stiller. Luftfartsverket har således bestemt at radiopeilere inngår som standardutstyr for lufttrafikkjenesten. Etter Forsvarets syn er det for den militære flytrafikken ikke nødvendig med radiopeilere, ettersom Forsvaret har tatt i bruk andre instrumenter for å dekke de samme behov.

Forsvaret har ønsket å avvikle bruk av radiopeilere ved militære flyplasser. Luftfartsverket har, med utgangspunkt i ovennevnte beslutninger, fremholdt at dette er nødvendig flysikkerhetsutstyr, og i flere skriftlige henvendelser anmodet Forsvaret om å omgjøre sitt vedtak om å innstille kontrollflyging av, og vedlikehold og investering i, peilerutstyr ved de plasser der Forsvaret etter avtalen har ansvar for infrastrukturen. På Bardufoss, der Forsvaret har det fulle ansvar for infrastruktur, anses områderadaren ikke pålitelig av Luftfartsverket. Det pågår et arbeid med å finne løsninger for å gjøre radaren mer pålitelig. Luftfartsverket har fremholdt overfor Forsvaret at der radar ikke er tilgjengelig er det spesielt viktig at radiopeiler er operativ.

Luftfartsverket har for øvrig, med referanse til samarbeidsavtalen, bedt Forsvaret investere i ny radar på Bardufoss, men dette må av Forsvaret vurderes i sammenheng med øvrige prioriterte oppgaver.

Jeg vil ta ovennevnte problemstilling opp med forsvarsministeren, slik at man kan komme frem til en tilfredsstillende ordning hva gjelder vedlikehold og eventuelle nyinvesteringer i flysikkerhetsutstyr, herunder peilerutstyr, ved de flyplasser der Forsvaret har ansvar for infrastrukturen.

Spørsmål nr. 484

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 21. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil statsråden, for å fylge opp Stortinget, ta initiativ for å sikre personar med epilepsi ei meir heilskapleg oppfølging enn i dag, herunder vurdere ein eigen handlingsplan?»

Grunngjeving:

I Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 heiter det i ein merknad frå sosialkomiteen: "*Pasienter lidende av epilepsi har etter komiteen mening vært en underprioritert pasientgruppe over lang tid, og det bør rettes opp.*"

Norsk Epilepsiforbund meiner det er behov for ein nasjonal handlingsplan for personar med epilepsi. Dei peikar på fordommar og manglande kunnskap på mange samfunnsområde overfor menneske med denne diagnosen. Dei meiner det er naudsynt å utgreie handlingsplanar i helsestellet både for barn og vaksne. Dei

ynskjer ei nærare vurdering av problemstillingar knytt til barnehage, skule og høgare utdanning. Høvet for tilrettelegging i forhold til arbeid, samt høvet til rehabilitering/habilitering for personar med epilepsi generelt og epilepsiopererte spesielt, er også viktige tema. Endeleg vil det også vere ynskjeleg med ei vurdering av kva tiltak som skal til for full deltaking og likestilling i det sosiale livet.

Eg ber statsråden om ei opa haldning i forhold til samarbeid med Norsk Epilepsiforbund for å sikre kunnskap og konkrete tiltak som kan gi personar med epilepsi ein tryggare kvardag.

Svar:

Det er ulike former for epilepsi. En stor del av de som har diagnosen kan stort sett leve et normalt liv både sosialt og arbeidsmessig. Det er likevel en stor gruppe mennesker som har en komplisert epilepsi som kan være vanskelig å behandle. Disse personene kan også ha tilleggsproblemer i form av psykiske eller fysiske plager.

De regionale helseforetakene har ansvar for å yte spesialiserte helsetjenester til mennesker med epilepsi. Dette gjelder utredning, diagnostisering, medikamentell behandling, operativ epilepsibehandling mv. Regionsykehusene har et særskilt ansvar for å tilby høyspesialisert behandling. Statens senter for epilepsi gir tilbud både til voksne og barn som omfatter både utredning, diagnoseavklaring, operasjonsutredning, behandling, habilitering og rehabilitering. Senteret tilbyr også kurs og konferanser til pasienter, pårørende og ansatte innenfor helsesektoren.

Personer med epilepsi som har behov for langvarige og koordinerte tilbud, har rett på individuell plan. I arbeidet med en individuell plan forutsettes det at ulike instanser samarbeider for at tiltak overfor den enkelte skal bli helhetlige. I en slik plan bør også behov for særskilt tilrettelegging i barnehage, skole, i arbeidslivet mv. komme fram, og hvem som har ansvar for å følge opp ulike tiltak.

Spesialisthelsetjenesten og kommunene har ansvar for rehabiliteringsrettede tiltak også i forhold til epilepsipasienter. De to spesialsykehjemmene Kure Gård og Røysumtunet har gitt tilbud om rehabiliteringsopplegg for epilepsipasienter. Etter det departementet kjenner til, kjøper de regionale helseforetakene eller helseforetakene tjenester ved disse institusjoner etter avtale.

Jeg er selvsagt åpen for samarbeid med Norsk Epilepsiforbund for å få innspill til videre arbeid med tiltak overfor personer med epilepsi, bl.a. tiltak som kan øke kunnskapen både blant helsepersonell, og i befolkningen generelt.

Spørsmål nr. 485

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 24. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Loven om havbeite, som ble vedtatt i forrige periode, gir viktige føringer bl.a. for skjellnæringen. Når regner statsråden med at forskriftene er ferdig utarbeidet, slik at loven kan iverksettes?»

Svar:

Jeg tar sikte på å få fastsatt forskriftene til lov om havbeite innen 1. januar 2003.

Spørsmål nr. 486

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 27. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan jeg be Regjeringen om å redegjøre i sin helhet for alle forhold rundt saken om de to flykaprerne som har fått opphold på humanitært grunnlag i Norge, og på hvilken måte denne saken skiller seg fra andre saker der det gis avslag på slik søknad selv om personene det gjelder ikke kan returneres?»

Svar:

Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke gi en full redegjørelse for alle forhold rundt sakene til de to flykaprerne. Departementet jobber med å innhente alle relevante opplysninger for å klarlegge de faktiske forholdene rundt sakene, og Stortinget vil bli gitt en full redegjørelse til høsten.

Vedtakene kan imidlertid kort oppsummeres med at Utlendingsdirektoratet har innvilget oppholdstillatelse til de to iranske kaprerne med den begrunnelse at de ved retur til hjemlandet risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel og at det derfor foreligger et beskyttelsesbehov.

Det er beskyttelsesbehovet som skiller disse sakene fra andre saker der retur ikke kan gjennomføres. Personer som etter en konkret vurdering ikke har behov for beskyttelse får ikke asyl eller vern i Norge. Disse forutsettes å forlate Norge når endelig vedtak foreligger. De som ikke reiser frivillig kan bli uttransportert av politiet. Når noen personer likevel ikke blir returnert til hjemlandet, skyldes dette praktiske problemer, typisk at hjemlandet ikke vil ta imot egne borgere og/eller at Norge ikke har returavtale med søkerens hjemland. Vi mener imidlertid at denne gruppen uten problemer og uten noen form for risiko kan returnere til hjemlandet av eget tiltak. Erfaring tilsier også at flere av de såkalt "ureturnerbare" reiser til hjemlandet på besøksreiser.

Det er ingen praktiske hindringer for retur til Iran. Det forhold at direktoratet mener at de to flykaprerne risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel i Iran, gjør imidlertid at Norge er internasjonalt forpliktet til ikke å returnere dem. Dette prinsippet må sies å være i overensstemmelse med norsk rettsfølelse, og er altså bakgrunnen for at direktoratet har valgt å innvilge søkerne oppholdstillatelse i Norge.

Jeg ønsker å understreke at jeg ennå ikke har mottatt all informasjon om de aktuelle sakene. Departementet kan imidlertid så langt ikke se at det foreligger noe lovbrudd, regelverksbrudd eller annet som kan tilsi at vedtakene ikke er korrekte ut fra det regelverk som Utlendingsdirektoratet forvalter. Jeg mener likevel at man i denne saken ville hatt et annet handlingsrom hvis Utenriksdepartementet hadde vært koblet inn bl.a. for å etterprøve utsendelsesavtalen fra 1994.

Avslutningsvis vil jeg vise til at jeg for tiden arbeider med å sikte på å styrke informasjonsflyten og samhandlingsrutinene mellom departementet og Utlendingsdirektoratet. Departementet arbeider også for

tiden med å utforme nærmere retningslinjer vedrørende departementets instruksjonsmyndighet når hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn kan gjøre seg gjeldende.

Spørsmål nr. 487

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 1. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Regjeringen har avgjort at asylsøkere med avslag skal miste dagpengene. I møte med kommunalkomiteen sa kommunal- og regionalministeren at retur av midlertidig opphold uten rett til familiegjening (MUF) i øyeblikket ikke er aktuelt, og at de derfor ikke ville miste arbeidstillatelsen eller dagpenger.

Kan statsråden gi begrunnelsen for og det eksakte omfanget av antall personer med slikt opphold som nå har mistet arbeidstillatelsen, eventuelt dagpengene og om noen av dem er mindreårige enslige asylsøkere?»

Svar:

Ifølge statistikk fra Utlendingsdirektoratet er det i overkant av 2 000 personer som har hatt midlertidig opphold uten rett til familiegjening (MUF). Personer i denne gruppen har etter en individuell vurdering blitt vurdert til ikke å ha behov for beskyttelse. De fleste av disse søkte om fornyet tillatelse da MUF-tillatelsen utløp. Utlendingsdirektoratet har pr. 31. mai 2002 gitt avslag til i underkant av 1 000 personer. Selv om de har fått avslag i Utlendingsdirektoratet, har disse rett til fortsatt opphold i Norge på samme vilkår som før inntil klagen er behandlet i Utlendingsnemnda. Dette betyr at de beholder arbeidstillatelsen til Utlendingsnemnda fatter vedtak i klagesaken. Pr. 31. mai 2002 har Utlendingsnemnda opprettholdt avslaget i ca. 250 saker. Personene som er omfattet av disse vedtakene har fått endelig avslag, og forutsettes å reise hjem fordi de ikke lenger har tillatelse til å oppholde seg i Norge. Arbeidstillatelsen bortfaller fra og med vedtaket i Utlendingsnemnda.

Utlendingsforskriften åpner for at asylsøkere som har fått endelig avslag som for tiden ikke iverksettes, kan få midlertidig arbeidstillatelse etter søknad. Utlendingsdirektoratet har imidlertid ikke innvilget slik tillatelse til noen personer som tidligere har hatt MUF.

Beslutningen om å frata personer med endelig avslag på en asylsøknad ytelser etter Reglement for økonomisk hjelp til beboere i statlige mottak (Pengereglementet), innebærer imidlertid ikke at de som eventuelt har en slik midlertidig arbeidstillatelse skal miste denne.

Bakgrunnen for at det fra 1. juni 2002 ble innført en ordning der de som har fått endelig avslag på søknad om asyl, ikke får utbetalt ytelser etter Pengereglementet, var å få flere til å akseptere å reise hjem frivillig.

Om lag 200 personer som har hatt MUF oppholder seg i dag i statlige mottak. Dersom disse har fått et endelig avslag på søknaden, vil de ikke få utbetalt ytelser etter Pengereglementet.

Ifølge Utlendingsdirektoratets statistikkopplysninger har ingen mindreårige asylsøkere som på tidspunktet for søknad om fornyet tillatelse fremdeles var under 18 år, fått endelig avslag på slik søknad.

Spørsmål nr. 488

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 21. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Enkelte institusjonspasienter i Oslo har valgt å gå "ut av køen" i Den offentlige tannhelsetjenesten, og de har i ettertid fått kostnadene ved behandling hos privat tannlege dekket av kommunen. Søknaden som i første omgang ble avslått, ble etter anke til Statens helsetilsyn innvilget fordi kommunene med hjemmel i

vederlagsforskriften ble pålagt å dekke tannlegeregningen.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp manglende samsvar mellom rettigheter i tannhelseloven og vederlagsforskriften?»

Begrunnelse:

Eldre og uføre i institusjon og hjemmesykepleie (gruppe c) har en rettighet i henhold til lov om tannhelsetjenesten. En forutsetning for at de skal få et oppsøkende og regelmessig tilbud fra Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) i fylket, er at oppholdet på institusjonen har vart i minst tre måneder eller at de har hjemmesykepleie minst én dag pr. uke i tre måneder.

Dekningsgraden varierer fra fylke til fylke, og det rapporteres om at mange bare får akuttbehandling og at pasienter settes på venteliste. I 2000 ble 62 pst. (varierende fra 52-71 pst.) av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon undersøkt og behandlet, men det fremgår ikke av statistikken om disse fikk den behandling de hadde behov for.

Ifølge vederlagsforskriften vedrørende opphold på institusjon utgifter til nødvendig tannbehandling dekkes for beboere som betaler vederlag. I en uttalelse fra Statens helsetilsyn av 22. april 1998 vises det til at det ikke stilles krav i forskriften om at behandlingen må være foretatt av bestemte tannleger eller av Den offentlige tannhelsetjenesten for at beboeren skal få dekket disse utgiftene. Hva som skal defineres som nødvendig tannbehandling, må vurderes i det enkelte tilfelle.

Det er tilsynelatende ikke samsvar mellom tannhelselovens bestemmelser om et tilbud som bare kan gis gjennom DOT, ev. av privatpraktiserende tannleger som DOT kjøper tjenester av, beboernes rettigheter hjemlet i vederlagsforskriften. I Oslo er det eksempler på at institusjonspasienter som har valgt å gå "ut av køen" og fått utført behandling hos privat tannlege, har fått kostnadene dekket av kommunen i ettertid. Søknadene ble i første omgang avslått av bydel og fylkeslege, men etter anke til Statens helsetilsyn fikk beboeren medhold, og kommunen ble pålagt å dekke tannlegeregningen.

Dette forhold skaper et etisk dilemma for offentlig ansatte tannleger om hvilke informasjon de skal gi sine brukere.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Øystein Hedstrøm angår to forskjellige regelverk som regulerer vederlag for tannbehandling for pasienter på kommunale institusjoner. Det ene regelverket er tannhelsetjenesteloven og forskrift 24. mai 1984 nr. 1268 om vederlag for tannhelsetjenester i den offentlige tannhelsetjenesten, hjemlet i denne loven. Det andre regelverket er kommunehelsetjenesteloven og forskrift 26. april 1995 nr. 392 om vederlag for opphold i institusjon mv., også kalt vederlagsforskriften, hjemlet i denne loven. Den aktuelle forskriften i denne sammenheng er vederlagsforskriften etter kommunehelsetjenesteloven. Begge regelverk gir bl.a. pasienter på institusjoner opprettet med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven rett til vederlagsfri tannbehandling.

Etter tannhelsetjenesteloven § 2-1, jf. § 1-3, har grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie rett til nødvendig tannhelsehjelp i den fylkeskommune der de bor eller midlertidig oppholder seg. Det er fylkeskommunen som etter tannhelsetjenesteloven § 1-1, jf. § 1-3 skal sørge for disse tjenester. Etter § 2 i vederlagsforskriften hjemlet i tannhelsetjenesteloven skal tannhelsetjenester gis vederlagsfritt når institusjonsoppholdet har vart i mer enn 3 måneder, så lenge oppholdet varer. Etter tannhelsetjenesteloven § 5-1 skal fylkeskommunen dekke utgiftene forutsatt at tannhelsehjelpen er utført av fylkeskommunalt ansatt personell eller av privatpraktiserende tannleger som har inngått avtale med fylkeskommunen.

Institusjonspasienter med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven og vederlagsforskriften hjemlet i denne loven har imidlertid ingen plikt til å motta nødvendig tannhelsehjelp fra fylkeskommunalt ansatt tannhelsepersonell eller fra tannleger med avtale med fylkeskommunen. Det kan være institusjonspasienter som ønsker å få nødvendig tannbehandling utført av den privatpraktiserende tannlege de benyttet før institusjonsoppholdet, og som ikke har avtale med fylkeskommunen. Overfor disse pasienter har imidlertid fylkeskommunen ingen plikt til å dekke utgiftene til behandlingen.

Spørsmålet er så om kommunen (hvor institusjonspasienten oppholder seg) plikter å dekke utgifter til tannbehandling for de ovenfor omtalte pasienter. Som representanten Øystein Hedstrøm omtaler i sin begrunnelse for spørsmålet, gjorde Statens helsetilsyn i forbindelse med en konkret klagesak en fortolkning av dette spørsmålet i 1998. De tolket regelverket slik at vederlagsforskriften § 7 kom til anvendelse i slike tilfeller. § 7 definerer hvilke tjenester som omfattes av det vederlag institusjonspasienter betaler kommunen. Det fremgår av bestemmelsen at vederlaget skal omfatte kost, losji, nødvendig tannbehandling, medisiner mv. samt helsetjenester som kommunen organiserer etter lov om helsetjenesten i kommunen § 1-3 andre

ledd. Konsekvensene ble at kommunen måtte dekke utgifter til nødvendig tannbehandling for de sykehjemspasienter som valgte å få tannhelsehjelpen utført av privatpraktiserende tannlege uten avtale med fylkeskommunen.

Helsedepartementet har ikke på kort varsel hatt mulighet til å vurdere denne fortolkningen. Vederlagsforskriften regulerer vederlag for opphold i kommunale institusjoner og i boliger/boformer hjemlet i både lov om sosiale tjenester og i lov om helsetjenester i kommunene. Det betyr at personkretsen med rettigheter til nødvendig tannbehandling etter vederlagsforskriften er mye mer omfattende enn de grupper overfor hvilke fylkeskommunen plikter å yte vederlagsfri tannhelsehjelp etter tannhelsetjenesteloven. Jeg ser at det kan reises spørsmål om hensiktsmessigheten av et regelverk som for grupper av institusjonspasienter hjemler rett til vederlagsfri tannhelsehjelp overfor to forskjellige forvaltningsnivåer avhengig av hvilken tannlege pasienten ønsker skal utføre behandlingen. Dette vil jeg se nærmere på.

Jeg har startet en gjennomgang av regelverket på tannhelsefeltet med sikte på opprydning og forenkling. Jeg ser at denne gjennomgangen bl.a. også bør omfatte enkelte bestemmelser i kommunehelsetjenesteloven med relevante forskrifter.

Spørsmål nr. 489

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 28. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Mange funksjonshemmede har svært god nytte av øvelsesridning. Nå er regelverket for trygdeloven utformet slik at funksjonshemmede bare får dekning av ekstra utgifter til øvelsesridning ved godkjente rideskoler.

Vil sosialministeren endre dette regelverket, slik at også funksjonshemmede i kommuner uten godkjente rideskoler, kan få støtte til rideterapi når det er behov for det, og det samtidig skjer under ansvarlige forhold?»

Begrunnelse:

Særlig for barn med funksjonshemming blir tilbudet om aktivitet i nærmiljøet viktig. Nå viser det seg at for å få bidrag til dekning av utgifter til øvelsesridning, må en bruke en rideskole som oppfyller trygdelovens krav. Denne ligger ofte ikke i hjemkommunen. Dette vil da ofte kunne medføre både lang og dyr reise som i seg selv kan være en påkjenning for barn med funksjonshemming. Nå ser det ut til at trygdeloven har et regelverk som kun kommer brukere ved godkjente rideskoler til gode. En ser ikke på individuelle behov og muligheter som eksisterende tilbud i kommunen kan stille opp med.

Dette fører til at tilbudet til funksjonshemmede barn om aktiviteter blir vesentlig begrenset. I tillegg oppleves det urettferdig og blir en ekstra økonomisk og følelsesmessig belastning for dem det gjelder.

Derimot kan en få innfridd bidrag til dekning av utgifter ved å reise til nabokommunen. Foreldre har vanskelig for å forstå hvorfor en ikke har rett på bidrag ved å bruke allerede eksisterende ikke-godkjent tilbud dersom en finner det forsvarlig og bra for barnet sitt.

Svar:

Etter retningslinjer gitt av Rikstrygdeverket med hjemmel i folketrygdeloven § 5-22 kan det ytes bidrag til dekning av utgifter til terapiridning for medlem med alvorlig funksjonshemming. Det gjelder eksempelvis medlem med alvorlige lammelser, eller med hjerneskade som har medført fysisk eller psykisk funksjonshemming. Av psykisk funksjonshemmede nevnes psykisk utviklingshemmede, alvorlig mentalt syke og demente hvor vanlige aktiviteter ikke fører frem til en rimelig grad av fysisk utfoldelse.

Det er et vilkår for å få bidrag til terapiridning at terapiridningen foregår i en rideskole under ledelse av fysioterapeut eller mensendieklærer. Fra 1. mars 2002 er det videre stilt som vilkår at behandlende fysioterapeut har gjennomgått og bestått Norsk Fysioterapeutforbunds (NFF) kurs i terapiridning, trinn 1 og 2 à 40 timer.

Det er imidlertid etablert en overgangsordning slik at det frem til 31. desember 2002 kan gis bidrag til

terapiledning foretatt av offentlig godkjent fysioterapeut som pr. 1. mars 2002 gir terapiledning. Offentlig godkjent fysioterapeut som pr. 1. mars 2002 gir terapiledning, kan dessuten etter særskilt godkjenning fra NFFs fagseksjon likestilles med fysioterapeut med bestått kurs. Slik godkjenning må foreligge før 31. desember 2002.

Som beskrevet ovenfor er tilbudet om terapiledning rettet mot medlemmer av trygden med alvorlige fysiske og psykiske funksjonshemninger, og ridningen er å betrakte som et supplement til eller erstatning for tradisjonell fysioterapi. Ridningen er altså å anse som et terapeutisk virkemiddel som del av et behandlingsregime. Det er derfor viktig at terapiledningen skjer under veiledning av autorisert helsepersonell med særskilt kompetanse på området. Ut fra helsefaglige vurderinger anses det derfor ikke som aktuelt å utvide bidragsordningen til å omfatte ridning ved rideskoler/ridelærere uten formell helsefaglig kompetanse.

Spørsmål nr. 490

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 27. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Inn- og utflygingstraseene ved Oslo Lufthavn Gardermoen ble behandla i detalj av Stortinget i 1992.

Dersom det nye forslaget inneber at det vert flyging på nye trasear, vil då samferdselsministeren leggja saka fram for Stortinget?»

Grunngjeving:

Ufullstendig svar på skriftleg spørsmål nr. 459 der det i grunngjevinga og vert stilt spørsmål om kor bunden samferdselsministeren er av vedtak i Stortinget i 1992. Dersom saka ikkje vert lagt fram, må det i tilfelle vera ein heimel for dette.

Svar:

I St.prp. nr. 90 for 1991-1992 som lå til grunn for vedtaket om utbygging av Oslo Lufthavn Gardermoen, ble det orientert om de ulike støysonene. Vedrørende selve traseene, blir det opplyst at:

"Endelig flymønster vil imidlertid først bli fastlagt med bakgrunn i luftromssimuleringer etter et utbyggingsvedtak. Slike simuleringer er et omfattende og ressurskrevende arbeid, og det har vært vurdert riktig å ikke foreta dette i en hovedplanfase. Det vil imidlertid bli lagt opp til en prosess hvor Luftfartsverket i samråd med de berørte kommuner og andre aktuelle myndigheter finner fram til områder som skal tas hensyn til i støysammenheng når endelig inn- og utflyvningsprosedyrer fastsettes."

I Innst. S. nr. 1 for 1992-1993 uttaler komiteens flertall følgende vedrørende støysituasjonen:

"Flertallet vil understreke betydningen av at langt færre personer vil bli utsatt for støy fra en ny hovedflyplass enn fra Fornebu. Flertallet viser til at antall støyutsatte reduseres bl.a. fordi man slipper dagens lave innflyging til Fornebu. Flertallet forutsetter at det legges stor vekt på hensynet til begrenset flystøy ved valg av traseer for innflyging til en ny hovedflyplass."

Ut over dette er det ingen flertallsmerknader knyttet til traseene. Stortinget fattet heller ikke noe vedtak knyttet til traseene. Disse ble fastlagt etter utbyggingsvedtaket. Jeg kan derfor ikke se at selve stortingsbehandlingen i 1992 innebærer at eventuelle endringer i traseene formelt må legges fram for Stortinget.

Pr. i dag foreligger ikke det noe konkret forslag til endring av traseene. Luftfartstilsynet har evaluert selve traséforskriften og departementet har denne rapporten til vurdering. Først når denne prosessen er avsluttet, kan det bli aktuelt å be Luftfartstilsynet å utarbeide endringer i traséforskriften og eventuelle andre tiltak.

Slike endringer vil på vanlig måte bli sendt på høring, slik at beboerne i området har anledning til å fremme sitt syn.

Spørsmål nr. 491

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 25. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«En del av det videregående skoletilbudet til samisk ungdom i Finnmark kan forsvinne fordi departementet har kuttet i bevilgningene til skolene. Dette er viktige videregående skoler for all samisk ungdom med bl.a. fordypning i reindriftsfag og samisk handverk, duodji. Skolene i Karasjok og Kautokeino drives av staten, men på grunn av kutt i bevilgningene, er styret for skolene bekymret for den videre driften.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre samisk ungdom videregående skolegang?»

Begrunnelse:

Staten har ansvaret for to videregående skoler i Finnmark, nemlig Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino og Karasjok videregående skole i Karasjok. Nå står det videregående skoletilbudet til samisk ungdom i fare for å bli amputert fordi Utdannings- og forskningsdepartementet har kuttet i bevilgningene til skolene. Dette kan ifølge styret for skolene forhindres hvis departementet kompensere for økte lønns- og strømutfgifter.

I sin argumentasjon for å forhindre nedlegging av klasser viser styret til statens forpliktelser overfor det samiske folket. Her vises det til Grunnlovens sameparagraf og artikkel 169 i ILO-konvensjonen.

Staten er nå i ferd med å fravike sine forpliktelser i og med at det stilles urealistiske krav til nedskjæringer. Ifølge styret er det også urovekkende å se at fire videregående skoler innenfor samisk forvaltningsområde er truet.

Og som visepresidenten i Sametinget, Ragnhild Nystad, understreker: "Skolene er identitetsskapende og de har en landsfunksjon for samisk ungdom."

Svar:

All ungdom i dette land har rett til videregående opplæring. Det gjelder selvsagt også samisk ungdom. Når staten har valgt å drive de to samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino, er det nettopp for at samisk ungdom skal være sikret et tilbud som bygger på samisk kultur og språk. Skolene har som hovedmålsetting å videreføre samisk språk, kultur- og håndverkstradisjon, og ellers gi utdanning i samsvar med bestemmelsene i opplæringsloven og læreplanene.

Regjeringen fremmer hvert år forslag om bevilgning til de videregående skoler som staten driver, og Stortinget vedtar bevilgning på det respektive kapittel 232/3232. På dette grunnlag tildeler departementet midler etter det antall elever og de oppgaver skolene er tillagt. Ved tildelingen til de samiske videregående skolene tas det hensyn til skolenes egenart og formål, med særlig vekt på skolenes kjernevirksomhet.

Det er for 2002 ikke foretatt kutt i bevilgningen til de samiske videregående skolene, slik det hevdes. De samiske skolene får dessuten på linje med andre statlige skoler kompensasjon for økte utgifter som følge av årets lønnsoppgjør når bevilgning til dette er vedtatt av Stortinget.

Tildelingen til de to samiske videregående skolene har økt fra 45,3 mill. kr i 1999 til 48,8 mill. kr i 2002. Kostnad pr. elev utgjør ca. 160 000 kr i året. Da er husleie og arbeidsgiveravgift holdt utenom. Medregnet husleie og arbeidsgiveravgift er kostnadene pr. elev ved de samiske videregående skolene bortimot 260 000 kr. Det er således betydelige midler som årlig blir nytt til dette utdanningstilbudet.

Innenfor de økonomiske rammer og fullmakter som departementet har gitt, er det styret for de samiske videregående skolene som har det løpende ansvaret for at de tildelte økonomiske ressurser blir benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Styret har også ansvar for at økonomiforvaltningen internt er forsvarlig tilrettelagt.

Etter at departementet i slutten av april d.å. ble gjort kjent med at det kunne bli betydelige overskridelser

på skolenes driftsbudsjett for 2002, har det mellom styret og skolene og departementet vært nær kontakt for å analysere situasjonen og vurdere tiltak for skoleåret 2002/2003. I fellesskap forsøker vi nå å komme frem til løsninger som ivaretar det samiske utdanningstilbudet.

Departementet vil følge utviklingen ved skolene nøye og vurdere nye tiltak dersom situasjonen skulle tilsi dette. Det er departementets klare hensikt at utdanningstilbudet til samisk ungdom skal ivaretas i samsvar med skolenes formål og oppgaver.

Spørsmål nr. 492

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 28. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I eit parforhold blir årsoppgåve for felles lån med renteutgifter automatisk sendt til mannen. Dei avgjer sjølve kven som skal få frådraga. Ved skilsmisse vert heile frådraget for rentene ført på mannen si sjølvmelding. Likningskontoret seier at dersom kvinna skal få frådrag, er ho avhengig av at mannen endrar si sjølvmelding. Dette skjer ikkje automatisk.

Er dette korrekt, og i tilfelle vil statsråden ta initiativ til endring her, slik at ikkje kvinner framleis må vera avhengig av godvilje frå tidlegare ektefelle?»

Grunngjeving:

Enno er det mest vanleg at lån som vert teken opp til felles hus står i begge sitt namn. Så lenge dei var gift kunne dei sjølve avgjera kven som skulle få frådrag for renteutgiftene. Begge har betalt på renter og avdrag.

Skilsmissen fann stad midt i året, og når kvinna mottok sjølvmelding for 2001 var heile frådraget ført på mannen. Likningskontoret opplyser at ho berre får sin del av frådraget dersom tidlegare ektefelle gjer tilsvarende endring i si sjølvmelding. Godvilje frå tidlegare ektefelle er ikkje alltid like lett å vera avhengig av.

Svar:

Som hovudregel skal frådrag for gjeldsrenter tilordnast den som er ansvarleg for gjelda, jf. uttrykket "skattyters gjeld" i skattelova § 6-40. Dette gjeld i utgangspunktet og for ektefellar, men i praksis godkjennast frådrag hos den av ektefellane som fører opp rentene til frådrag i sin sjølvmelding.

Gjeldsrenter som er pådratt i året for ein separasjon eller skilsmisse, kan først til frådrag hos den ektefellen som har betalt rentene, såframt begge ektefellane er einige.

Dersom dei ikkje er einige, skal gjeldsrenter som er pådratt etter skilsmissen, først til frådrag hos den som er ansvarleg for gjelda, dvs. i samsvar med det som er hovudregelen etter skattelova § 6-40. Er begge ektefellane ansvarlege for gjelda, skal gjeldsrentene fordelast likt, såframt det ikkje finnast opplysningar om at ektefellane heftar ulikt for gjelda. Tilsvarende gjeld og for renter som er pådratt før skilsmissa, i skilsmisseåret.

Som ein kan sjå ovanfor, vil retten til frådrag for gjeldsrenter ikkje vere avhengig av kva den tidlegare ektefellen fører opp i si sjølvmelding.

Dokument nr. 15:28

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 493

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 28. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Tidligere pionerdykkere i Nordsjøen har blitt sendt til Haukeland Sykehus og Norges kanskje fremste dykkermedisinske ekspertise for en grundig kartlegging av eventuelle senskader og uførhet som følge av den tiden de arbeidet i Nordsjøen.

Mener statsråden de lokale trygdekontorene har tilgang på god nok kompetanse til å gi en vurdering av uføregraden i disse tilfellene, og hvis nei, vil statsråden ta initiativ til bedre koordinering av trygdekontorenes arbeid?»

Begrunnelse:

Senskader etter dykking er et svært komplisert medisinsk område, og det er få miljøer i Norge som har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere disse skadene. Dette er også bakgrunnen for at Haukeland Sykehus benyttes til den kartleggingen som foretas av pionerdykkerene. For de av dykkerne som søker om trygd, vil også uføregraden vurderes av en lege engasjert av dykkerens trygdekontor. Flere dykkere frykter at denne vurderingen blir for "tilfeldig" og at den vil ta uforholdsmessig lang tid på grunn av manglende kompetanse hos det enkelte trygdekontor.

Svar:

En del lokale trygdekontor og leger har ikke tilstrekkelig kunnskap om dykkerskader. Det er nettopp derfor departementet i samråd med Rikstrygdeverket har igangsatt og finansierer et prosjekt ved Haukeland Sykehus som gir tilbud om undersøkelse og utredning til dykkere som ønsker det.

Uttalelsen fra Haukeland Sykehus blir lagt til grunn som spesialistuttalelse og råd til trygdeetaten i saken. Trygdeetatens rådgivende leger har primært som oppgave å vurdere tilfellet i forhold til gjeldende regelverk og retningslinjer.

Ellers kan jeg nevne at fra januar 2001 behandler fylkestrygdekontoret i Oslo alle saker som gjelder yrkesskade som følge av dykkersykdommer. Trygdeetaten har således etablert en sentral vurderingsinstans.

Når det gjelder saksbehandlingstiden, kan denne dessverre ofte bli lang fordi medisinsk utredning og vurdering bl.a. på Haukeland Sykehus tar tid.

Rikstrygdeverket er bedt om å se på muligheten for å få til en raskere saksbehandlingstid.

Spørsmål nr. 494

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 28. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Mange pionerdykkere i Nordsjøen er underlagt påleggstrekk på trygdeutbetalinger grunnet restskatter. Flere lokale skatteoppkrevere har gitt betalingsutsettelse i påvente av konklusjonen fra granskningskommisjonen for dykkersaken. Kommisjonen skulle vært ferdig i januar, men er ennå ikke ferdig. Flere lokale skatteoppkrevere har nå varslet at de vil gjenoppta påleggstrekket.

Vil statsråden ta initiativ for å sørge for at dette ikke skjer?»

Begrunnelse:

Som nevnt i spørsmålet, skulle granskningskommisjonens rapport opprinnelig være ferdigstilt i januar dette år, og dermed valgte også flere lokale skatteoppkrevere å gi betalingsutsettelse fram til januar. Finansdepartementet bidro til at betalingsutsettelse fram til granskningskommisjonens arbeid var ferdigstilt gjennom sitt brev til Nordsjødykker Alliansens advokat Morten Utsgård av 17. juli 2001. Der heter det:

"Nordsjødykker Alliansen - påleggstrekk

Det vises til tidligere møter samt telefonsamtale senest fredag 13. juli 2001. Vi henvender oss til Dem som representant for Nordsjødykker Alliansen som vi forstår representerer ca. 80 tidligere pionerdykkere fra Nordsjøen på norsk sokkel.

Stortinget har tidligere vedtatt å utbetale billighetserstatning på opp til 200 000 kr til om lag 50 pionerdykkere. Videre er Regjeringen i ferd med å nedsette en særskilt granskningskommisjon som skal granske blant annet ansvarsforhold og skader relatert til dykkerne i perioden 1970 til 1990.

Finansdepartementet er blitt muntlig orientert av Dem om at mange av de pionerdykkerne som er representert av Nordsjødykker Alliansen, er uføretrygdet. Videre er vi blitt orientert om at mange av disse er underlagt påleggstrekk på trygdeutbetalinger grunnet restskatter. Vi er videre orientert om at De på vegne av enkelte vil ta kontakt med lokale skatteoppkrever for å be om assistanse til en rask individuell vurdering av mulighetene for betalingsutsettelse av de nevnte skatterestanser. Dette både som et strakstiltak i forhold til enkelte av dykkernes økonomiske situasjon samt for at De skal kunne få anledning til å vurdere hver enkelt dykkers mulighet for å få ettergitt skattegjeld.

Finansdepartementet vil på denne bakgrunn ikke ha noen merknader til at den enkelte kommunekasser/kemner gir disse sakene en rask individuell behandling med sikte på å vurdere betalingsutsettelse.

Med hilsen

Hege Norheim

Statssekretær"

En viktig bakgrunn for betalingsutsettelsen var å vente på at granskningskommisjonens arbeid skulle bli ferdig. Det vil være uheldig om det at granskningskommisjonen bruker lenger tid på å bli ferdig enn opprinnelig forutsatt, skal ramme de tidligere pionerdykkerne.

Svar:

Skatter skal som den klare hovedregel betales, enten det skjer frivillig eller ved tvangsinnfordring. Regelverket om tvangsinnfordring tar hensyn til skatteytters økonomiske behov og gir vern i forhold til skattemyndighetenes mulige pågang gjennom begrensning av beslagmuligheter eller påleggstrekk.

Skattebetalingsloven § 41 gir i tillegg hjemmel til å lempe skatteansvaret, herunder utsette innbetalingen av restskatt. Det er en forutsetning for å kunne lempe at det virker særlig ubillig eller uforholdsmessig trykkende å fastholde hele skatten. Slike billighetsgrunner er blant annet dødsfall, alvorlig eller langvarig sykdom og varig invaliditet. Med hjemmel i forskrift 18. juni 1997 nr. 609 (innfordringsforskriften) har skattemyndighetene også adgang til å innrømme skattyter lempning når det tjener innfordringen av skatten. Det finnes en rekke av begge typer saker og disse sakene behandles individuelt og i henhold til den enkelte skatteytters eventuelle billighetsgrunn og økonomiske situasjon.

Jeg forstår det slik at flere skatteoppkrevere har funnet at det foreligger slike grunner, og har etter individuell behandling av søknader fra pionerdykkere utsatt innfordringen av restskatt. At noen av disse skatteoppkreverne nå har varslet gjenopptakelse av påleggstrekket kan skyldes flere forhold, eksempelvis at endringer i skatteytters økonomi kan ha gjort det forsvarlig å gjenoppta påleggstrekket. Det er imidlertid nærliggende å tro at betalingsutsettelsen ble gitt i påvente av kommisjonens avgjørelse. I så fall kan varsel om gjenopptakelse av påleggstrekket skyldes at skatteoppkrever ikke er kjent med forsinkelsen eller at han ikke har fått nødvendig informasjon fra skattyter i forhold til en vurdering av ytterligere utsettelse.

I de tilfellene det er behov for ytterligere utsettelse er det nødvendig å kontakte skatteoppkreveren, som vil gi veiledning om den videre behandling av saken. Jeg viser til Finansdepartementets uttalelse i brevet til Nordsjødykker Alliansen av 17. juli 2001, og opprettholder standpunktet om at Finansdepartementet ikke har merknader til at den enkelte skatteoppkrever gir disse sakene en rask individuell behandling.

Spørsmål nr. 495

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 27. juni 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Med bakgrunn i en rekke henvendelser fra foreldre, andre pårørende og ungdom som har barn eller ungdommer under omsorg, eller selv er under omsorg i barnevernstjenesten rundt om i hele landet, vil jeg spørre statsråden hva som kan gjøres for å bedre forholdene mellom de ulike partene i en barnevernsak?»

Begrunnelse:

Som medlem av familie-, kultur- og administrasjonskomiteen har jeg de siste ukene opplevd en sterk pågang fra foreldre som har barn under omsorg og/eller ungdom som er under offentlig omsorg. Det er hjerteskjærende historier som fortelles uten at jeg vil gå inn i noen av de enkelte sakene. Men én ting som er åpenbar, også for en nøytral tredjepart, er at barnevernstjenesten til tider oppfører seg svært arrogant og nedlatende overfor de mennesker de av yrkesmessig erfaring burde vite er i dype kriser. Enten ved at de har blitt fratatt det de kanskje elsker mest, eller ved at de er blitt flyttet fra sine biologiske foreldre.

Det er et par av disse sakene som har gjort svært sterkt inntrykk på meg, som gjør at jeg ikke kommer til å sitte stille å se på.

Ungdommer som blir hentet på skolen og som ikke blir hørt men nærmest latterliggjort av barnevernstjenesten er for meg et overgrep. Man kan umulig sette barns beste i fokus med en slik fremgangsmåte. Jeg har selv snakket med en gutt på 13 år som er opprørt, fortvilt og som til tross for barnevernets påstander om umodenhet, så altfor tidlig har blitt voksen. Jeg vet at slike saker er veldig følsomme, og at man ikke alltid er objektiv i sin vurdering, men tross alt er det vår oppgave, spesielt når det er det offentlige som har overtatt omsorg og ansvar, at barnevernstjenesten behandler alle parter med den respekt og empati som er nødvendig.

Tanken har streift meg at pga. den belastning det må være å arbeide i barnevernstjenesten er gjennomtrekken som saksbehandler relativt høy i denne sektoren. Mange av saksbehandlerne er svært unge og har selv liten erfaring med familie. Dette er bekymringsfullt, tatt i betraktning at det er familier i krise disse saksbehandlerne ofte møter.

Svar:

Representanten Woldseth er opptatt av hva som kan gjøres for å bedre forholdene mellom partene i en barnevernsak. Hun er spesielt opptatt av foreldrenes og barnas situasjon.

Innledningsvis vil jeg understreke at i de aller fleste saker opptrer barnevernets ansatte på en korrekt måte i forhold til partene i en barnevernsak. Men jeg er enig i at barnevernet noen ganger ikke håndterer situasjoner slik de skulle gjøre. Det kan være mange årsaker til dette, og noen av forklaringene skyldes at mange barnevernsaker både er kompliserte og sammensatte.

Woldseth trekker spesielt frem det forhold at mange saksbehandlere som arbeider direkte med klienter i barnevernet er svært unge og har liten erfaring med å arbeide med familier i krise. Jeg mener at både barnevernets arbeidsmetoder i møte med familier og barn samt tiltak for å heve kompetansen blant de ansatte er viktige for å bedre forholdene mellom de ulike partene i en barnevernsak.

Jeg er opptatt av at familiens rolle i barnevernet skal styrkes. Foreldre i familier som trenger hjelp må selv aktivt bidra med sin foreldrekompetanse, de må være villig til å motta hjelpen som hjelp til selvhjelp. Mange av de nye metodene i barnevernet bygger nettopp på de ressursene familien allerede har. De bygger på tillit, samarbeid, medvirkning og støtte. Det er nettopp slike verdier som er viktig i arbeidet med å bedre forholdene mellom partene i en barnevernsak.

Til orientering vil jeg kort nevne noen sentrale metoder som er i bruk i barnevernet i dag. *Home- Start Familiekontakten* er et familiestøtteprogram for familier med barn under syv år som er i en vanskelig livssituasjon. Målet med programmet er å forhindre sammenbrudd og kriser i familien, og på den måten forebygge uheldige omsorgssituasjoner. Hjelpen blir gitt av frivillige, uten kostnader, og i 2000 fikk 143 familier med 289 barn hjelp. *Marte Meo* er en samspill- og kommunikasjonsbasert veiledningsmetode som benyttes i arbeid med foreldre som har problemer med sine barn. Metoden er løsningsorientert og familiene skal få hjelp til å mestre problemene med sine barn. Denne metoden er med stort hell tatt i bruk av både barnehager, barnevernet, skole og barne- og ungdomspsykiatrien. Videre er *Familierådslag* en metode med positive resultater. Gjennom familierådslag samles hele storfamilien for å drøfte og planlegge hvordan man best kan bidra til å forbedre barnets livssituasjon. Avhengig av barnets alder er også barnet selv tilstede og deltar i dette rådslaget. I denne metoden er det først og fremst familiens definisjon av hva som er problemet og hvordan dette kan løses som legges til grunn for gjennomføringen. Jeg mener at denne metoden i høy grad bidrar til å skape likeverdige forhold mellom barnevernet, barnet og foreldrene fordi de som vet best "hvor skoen trykker" har en sentral rolle i forhold til å løse problemene. Til slutt vil jeg nevne *Foreldreveiledningsprogrammet* som en viktig metode når det gjelder å vektlegge foreldrenes ressurser. Dette programmet er med stor suksess tatt i bruk av både barnevern, skoler og helsestasjoner. På behandlingssiden er også metoder som *Webster-Stratton*, *PMT (Parent Management Training)* og *MST (Multisystemisk Terapi)* viktig å nevne som metoder som utvikler tilnæringsmåter som bidrar til at barn og familier selv bli aktive i løsningen av problemene, fremfor at hjelpeapparatet ensidig skal prøve å løse problemene for dem.

Når det gjelder de ansatte i barnevernet vil jeg understreke at det ikke finnes grunnlag for å si *generelt* verken at nyutdannede saksbehandlere arbeider med de tyngste barnevernsakene eller at ansatte i det kommunale barnevernet ikke mottar veiledning på å arbeide med familier i krise. Men det vil være situasjoner i særlig små kommuner der det er eksempler på at ansatte i barnevernet med liten erfaring må påta seg hovedansvaret for vanskelige barnevernsaker. Som hovedregel vil det være alltid være tilgang på råd og veiledning fra både fylkeskommunen og fra fylkesmannen i slike saker.

Når det gjelder veiledning til ansatte i barnevernet foretok Barne- og familiedepartementet (1994-97) kartlegninger av veiledningstilbudene i det kommunale barnevernet gjennom spørreskjemaer til kommunene. Andelen kommuner som oppga at de ansatte ikke hadde veiledningstilbud endret seg ikke vesentlig i denne perioden. Den siste kartleggingen ble foretatt litt før årsskiftet 1997/1998. Den gang oppgav rundt 90 pst. av barnevernkontorene at de ansatte hadde veiledningstilbud fra kollegaer fra eget eller andre tjenesteområder.

Tilbakemeldinger fra fylkesmennene indikerer at de fleste ansatte i det kommunale barnevernet i dag mottar faglig konsultasjon og veiledning fra ledere, erfarne kollegaer eller personell fra andre linjetjenestene. I den grad ansatte mangler veiledningstilbud, dreier det seg som oftest om kortere perioder, for eksempel i forbindelse med at veilederen eller saksbehandleren skifter arbeidsplass.

Woldseth understreker også at belastningen med å arbeide i barnevernet kan medføre høy grad av gjennomtrekk. I den grad dette skjer er det uheldig med tanke på at familier og barn får for mange år forholde seg til. For å dempe personellgjennomtrekken i det kommunale barnevernet, er det bl.a. viktig at de ansatte sikres gode lønns- og arbeidsvilkår. I og med at lønn fastsettes gjennom forhandlinger mellom partene i arbeidslivet, kommenterer jeg ikke dette nærmere her. Med unntak av lover og nasjonale retningslinjer er valg av personalpolitiske tiltak for å sikre et stabilt personell en del av kommunenes arbeidsgiveransvar. Bygd på prinsipielle betraktninger om forholdet mellom stat og kommune, ser jeg det ikke som

hensiktsmessig at staten setter i verk spesielle personalpolitiske tiltak på områder som kommunene har ansvar for.

En annen viktig side ved arbeidsvilkårene til de ansatte er hvilke opplæringstilbud de får. Opplæringstilbud inkluderer konsultasjon og veiledning både til nyutdannede og mer erfarne saksbehandlere og ledere. Barnevernloven § 2-1 sjetten ledd fastslår at kommunen har ansvaret for nødvendig opplæring av kommunens personell. Personellet er også forpliktet til å delta i opplæring som blir bestemt, og som anses som nødvendig for å holde deres kvalifikasjoner ved like. For å sikre at alle ansatte i det kommunale barnevernet får tilstrekkelige veiledningstilbud, er det etter min vurdering antakeligvis nødvendig med en større grad av interkommunalt samarbeid. På grunn av de store forskjellene i folketall som finnes mellom norske kommuner, er det urealistisk å forvente at alle kommuner på ethvert tidspunkt skal være "selvforsynte" med veilederkompetanse. Personell fra spesialisttjenestene kan også gi veiledning, men kan ikke alltid dekke det kommunale barnevernets veiledningsbehov, blant annet fordi slike spesialister ofte ikke er eksperter på saksbehandling i barnevernet.

Jeg vil til slutt nevne at de spørsmålene som blir behandlet i dette brevet, blir nærmere drøftet i stortingsmeldingen om barnevernet som jeg planlegger å legge fram i løpet av sommeren 2002. Jeg ser det som svært positivt at representanten Woldseth er opptatt av barnevernet og ser frem til en fruktbar diskusjon omkring barnevernet, når den kommende meldingen blir behandlet i Stortinget.

Spørsmål nr. 496

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 2. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Norge er for mange som søker tilflukt her et trygt land, men det har kommet fram foruroligende opplysninger om enslige kvinners sikkerhet ved UDIs asylmottak.

Hva kan gjøres for sikre at asylsøkende kvinner ikke skal bli utsatt for vold og voldtekt mens de er i det statlige mottaksapparatet, og hvem har ansvaret for at politi blir rutinemessig varslet og saken anmeldt når kvinnen selv ikke er i stand til å foreta en anmeldelse?»

Begrunnelse:

Saken har sin rot i en serie avisartikler i avisen Bergens Tidende, som avslører hvordan en enslig kvinne ble voldtatt på et mottak av en mannlig asylsøker mens hun ventet på at søknaden om opphold ble behandlet. Saken ble ikke anmeldt av kvinnen fordi hun følte seg utsatt og truet på livet av overgriperen. Ledelsen ved mottaket, UDI og det lokale helsevesen har visst om det påståtte overgrepet, den påfølgende spontanabort og innleggelse på psykiatrisk klinikk, men politiet ble aldri varslet. Dette skjedde i 2000.

Saken er senere anmeldt, men ble henlagt av politiet uten at kvinnen eller hennes advokat ble varslet om henleggelsen. Det er imidlertid liten tvil om at kvinnen er blitt traumatisert, og at dette har skjedd etter at hun kom til Norge og i omgivelser der norske myndigheter skulle beskytte henne.

Svar:

Statlige mottak er oppbygd med tanke på at alle asylsøkere skal ha et midlertidig trygt sted å bo i påvente av asylsaksbehandlingen. De fleste mottak bestreber seg på å legge forholdene til rette for enslige kvinner. Noen mottak har egne "kvinnehus". Andre mottak har egne korridorer hvor det kun er kvinner som oppholder seg.

Utlendingsdirektoratet (UDI) arbeider med å sikre bedre beskyttelse av enslige kvinner i mottak. Under revidering av Reglement for drift av statlige mottak er det lagt inn krav til driftsoperatører og mottaksansatte for å sikre slik beskyttelse. Endringene som nå er foreslått omhandler boforhold og fellesarealer.

UDI har utarbeidet retningslinjer og melderutiner dersom det skjer kriminalitet i og omkring mottak, samt iverksetting og oppfølging av tiltak. Pr. i dag er det imidlertid ikke særskilte rutiner for håndtering av vold og seksuelle overgrep i mottak. Mottaket skal melde til UDI om straffbare forhold i eller utenfor mottak. Når

andre enn mottaket er fornærmet, for eksempel beboere, skal mottaket gjøre politiet oppmerksom på straffbare forhold det er kjent med.

Regjeringen nedsatte i vår en hurtigarbeidende arbeidsgruppe som skulle finne frem til konkrete tiltak for å forebygge trusler og vold i saker der gjerningsmannen er av utenlandsk opprinnelse. Arbeidsgruppen la frem sin rapport 16. mai. Tiltakene som arbeidsgruppen foreslår vil også kunne ha betydning for å sikre beskyttelse av enslige kvinner i mottak. Arbeidsgruppen foreslår blant annet at meldingsrutinene mellom politiet og UDI bedres i disse sakene. Noen av forslagene innebærer endringer i lov- og forskriftsverk og vil på vanlig måte bli sendt på høring.

Spørsmål nr. 497

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Inge Lønning

Besvart 2. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Til forskjell fra rettstilstanden i vårt naboland Sverige skjelner norsk utvisningspraksis i forhold til straffedømte utlendinger ikke mellom personer som har bodd storparten av sitt liv i Norge og personer uten slik tilknytning til det norske samfunn. Denne praksis gir i noen tilfelle åpenbart urimelige utslag.

Vil statsråden treffe tiltak for å bøte på dette?»

Begrunnelse:

På skriftlig spørsmål nr. 474 for 2000-2001 fra Aud Gaundal svarte daværende statsråd Sylvia Brustad at hun ville "se nærmere på hvorvidt Norge også bør innføre et absolutt vern mot utvisning for utlendinger som ankommer Norge i ung alder". I mellomtiden er dette tatt inn som et eget punkt i mandatet for lovutvalget for ny utlendingslov (pkt. 13). Lovutvalget har frist til 31. desember 2003, hvilket innebærer at det under enhver omstendighet vil gå flere år før en eventuell lovendring vil være på plass. En lovendring vil heller ikke løse problemet med enkeltsaker som i henhold til dagens praksis har gitt åpenbart urimelige utslag. De fleste vil formodentlig finne skjønnsutøvelsen lite betryggende når flykaprere uten noen forhåndstilknytning til Norge gis varig opphold i vårt land, samtidig som en person som har bodd i Norge fra elleve års alder, der alle nære familiemedlemmer er norske statsborgere, ilegges varig bortvisning fra Norge pga. én straffedom for et forhold som må antas å være vesentlig mindre alvorlig enn det de to har gjort seg skyldige i. Fra et rettssikkerhetssynspunkt er det svært lite tilfredsstillende at straffedømtes livshistorie og familietilknytning til det norske samfunn tillegges minimal eller ingen vekt ved den skjønnsutøvelse som ligger til grunn for vedtak om varig opphold i eller varig bortvisning fra riket.

Svar:

Lovutvalget for ny utlendingslov vil vurdere hvorvidt utlendinger som ankommer Norge i ung alder eller som har særlig lang botid i landet, bør gis et absolutt vern mot utvisning. Jeg ser derfor ikke behov for at departementet parallelt med lovutvalgets arbeid, skal utrede samme problemstilling. Forvaltningen av departementets ressurser tilsier at vi i størst mulig grad unngår en slik dobbeltbehandling. Jeg mener også at det er viktig å vurdere hvorvidt langtidsboende utlendinger skal gis et absolutt vern mot utvisning, i en bredere sammenheng slik som lovutvalget har anledning til. Lovutvalget har også en uavhengig rolle som jeg mener det er viktig å ivareta. Det ligger i sakens natur at revisjon av utlendingslovgivningen er et større lovarbeid som tar tid.

Jeg vil understreke at alle enkeltsaker vedrørende utvisning gis en individuell behandling, og at utlendingsmyndighetene gjennom det regelverket vi har i dag alltid er forpliktet til å vurdere en utlendings tilknytning til Norge gjennom botid og familietilhørighet. For situasjoner hvor loven gir hjemmel for å utvise, skal utlendingsmyndighetene foreta en forholdsmessighetsvurdering av det straffbare forholds alvor og utlendingens tilknytning til riket. Utvisning besluttes ikke i tilfeller hvor det vil anses for å være et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller hans/hennes nærmeste familiemedlemmer. Sentralt i denne vurderingen er utlendingens botid og familietilknytning til riket. For utlendinger som begår alvorlig kriminalitet som for eksempel grove narkotikaforbrytelser, grove voldshandlinger, voldshandlinger overfor barn eller barnemoren, incest eller får gjentatte domfellelser, har vi lang og fast praksis for at utvisning blir resultatet. Blant denne gruppen befinner det seg også utlendinger som har kommet til Norge i ung alder og som i mange tilfeller har opparbeidet seg en sterk tilknytning til Norge gjennom botid og etablert familie her. Denne forvaltningspraksisen kan departementet ikke justere uten lovendring.

Alle utviste kan etter søknad få adgang til riket, men som regel ikke før to år er gått fra utreisen. Nye opplysninger kan medføre at innreiseforbudet blir opphevet.

Når det gjelder henvisningen til den såkalte flykaprersaken, så vil jeg overfor Stortinget komme tilbake med en nærmere redegjørelse om saken.

Spørsmål nr. 498

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 28. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil statsråden ta noen form for initiativ til å la Vinmonopolets grossister få avgjøre hvilket kvantum som Vinmonopolets butikker eller kunder er nødt til å bestille ved kjøp av et enkelt varemerke, eller sørge for en felles distribusjonsordning som kan ta for seg en forsvarlig leveringsordning for mindre kvantum fra grossistene?»

Begrunnelse:

Vinmonopolet har en del bestemmelser overfor grossister som kan slå urimelig ut for en forretningsdrivende som må styre etter lønnsomhet for sin virksomhet.

For produkter som lagerføres i den aktuelle butikken til Vinmonopolet, kan grossisten fritt nekte å effektivere bestillinger som er mindre enn minste forpaktningseenhet av ytteremballasje.

Men situasjonen er annerledes for produkter som butikkene til Vinmonopolet ikke lagerfører, fordi da gjelder ingen minimumsgrenser for bestilling. Det vil si at en grossist er nødt til å sende eksempelvis en flaske øl til Hammerfest uten å kunne ta tilstrekkelig hensyn til kostnadene for dette.

Siden Vinmonopolet ikke har noen felles distribusjonsordning for slike situasjoner, er grossisten nødt til å subsidiere denne transporten med ganske betydelige beløp.

Her stiller Vinmonopolet sterke og uholdbare krav overfor grossist fordi kunden er Vinmonopolets kunde. Vinmonopolet krever grossistene for leveringsplikt uavhengig av minimumskvantum.

Dette er grossistene tvunget til som brukere av bestillingsutvalgets mangesortimentsordning hvor de fleste produkter tilbys Vinmonopolets kundesystem.

Via bestillingsutvalget markedsfører i hovedsak grossistene sine betydeligste varer til Vinmonopolets kunder uten at de kan påvirke eller bestemme hvor grensene for "lønnsom levering" går.

Siden flertallet av stortingspolitikere har bestemt at mest mulig av alkohol skal være nødt til å gå gjennom Vinmonopolets butikker, også eksempelvis sterkøl og rusbrus over 4,75 alkoholprosent, er ikke slike hensyn vedrørende leveringskostnader i alle sammenheng tilstrekkelig ivaretatt.

Svar:

Innledningsvis vil jeg minne om at i forbindelse med tilpasningen til EØS-avtalen ble det med virkning fra 1. januar 1996 åpnet for konkurranse når det gjelder import, engrossalg og distribusjon av alkoholholdig drikk. Vinmonopolets virksomhet ble begrenset til å være et rent detaljmonopol for salg av varer fra butikkene til privat kunder. Levering av varer til Vinmonopolets butikker, herunder distribusjon, ble konkurranseutsatt innenfor rammen av en bevillingsordning for grossister.

I henhold til forskrift om A/S Vinmonopolets innkjøpsvirksomhet mv. (innkjøpsforskriften) har Vinmonopolets butikker et sortiment av lagerførte produkter som består av de mest etterspurte merkene. Lagerført sortiment i den enkelte butikk er tilpasset etterspørselen. Fra Vinmonopolet får jeg opplyst at det er tre butikkategorier med et lagerført sortiment på henholdsvis 360, 740 og 1 100 merker. I tillegg kan kundene bestille produkter fra bestillingsutvalget. Dette er varer som ikke lagerføres i den enkelte butikk.

Det har vært lagt til grunn at Vinmonopolets totale produktsortiment skal være tilgjengelig til samme pris i hele landet, enten i form av lagerførte produkter i Vinmonopolets butikker eller som bestillingsvarer, jf. § 8-1 i innkjøpsforskriften. På denne bakgrunn krever Vinmonopolet, med hjemmel i innkjøpsforskriften § 9-1, at grossistene leverer hele sortimentet til lik pris til alle butikker over hele landet.

Bestillingsutvalget består av opp mot 4 500 merker. Mange kunder bestiller ned til en flaske. Hvis Vinmonopolet skulle bli tvunget til å bestille en kasse på tolv flasker for hver enkelt bestilling av f.eks. en flaske, ville butikkene bli fylt opp med varer som det ikke er etterspørsel etter. Utgiftene med dette ville bli høye og butikkene ville få store driftsproblemer med å håndtere overskuddsvarer.

Alternativet ville være å kreve at den enkelte kunde skal kjøpe det antall enheter av et produkt som er i minste forpakkingsenhet av ytteremballasjen, f.eks. en hel kasse. Dette ville imidlertid gi dårlig kundeservice i forhold til kundenes behov. Alkoholpolitisk vil det også være lite ønskelig å påtvinge kundene kjøp av større mengder alkohol enn de ønsker.

For varer som lagerføres i butikkene kan grossistene derimot sette et krav om levering av et minstekvantum tilsvarende minste forpakkingsenhet, for eksempel en kasse, som det korrekt fremgår av spørsmålet. I motsetning til bestilling fra en enkeltkunde, er det en generell etterspørsel etter disse varene som også reflekteres ved at det ikke er noe problem at grossisten begrenser sin leveranse til et større parti.

Når det gjelder spørsmålet om Vinmonopolet bør ta ansvaret for en felles distribusjonsordning, vil jeg peke på at Vinmonopolet er et detaljmonopol. Distribusjon av produkter til butikkene, derimot, er del av engrosleddet, og der skal det være konkurranse. Det er en forutsetning for hele arbeidsdelingen mellom detaljmonopolet og grossistene at Vinmonopolet ikke skal gripe inn i konkurranseutsatt virksomhet. Distribusjonen er en del av grossistens forretningsmessige drift som denne må legge opp mest mulig hensiktsmessig i konkurranse med andre grossister.

Grossister som driver rasjonelt sender i praksis enkeltbestillinger til Vinmonopolets butikker sammen med andre varer og ikke som egen leveranse av en enkelt eller bare noen få flasker. Som i annen konkurranseutsatt næringsvirksomhet er det grossistenes ansvar at distribusjonen organiseres på en effektiv og regningssvarende måte. Vinmonopolets rolle er å behandle alle grossister likt når det gjelder innkjøp og videresalg innenfor de samme rammebetingelsene. En leveringsordning for mindre kvantum fra grossistene ligger utenfor Vinmonopolets område. Dette må håndteres som en del av grossistenes konkurranseutsatte virksomhet, og fra Vinmonopolet får jeg opplyst at deres erfaringer viser at dette er fullt mulig.

I en avveining av kundenes servicebehov og helt nødvendige krav til kostnadseffektiv drift av Vinmonopolets butikker opp mot ulempen det er for grossistene, finner jeg at det distribusjonsansvar som legges på grossistene for små leveranser ikke kan anses for å være urimelig.

Spørsmål nr. 499

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 27. juni 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Den 8. mai kom meldinger i mediene om funn av en ukjent parasitt på to oppdrettsanlegg i Finnmark. Dødeligheten hos laks på det ene anlegget har kommet opp i 40 pst. Ett av de berørte anleggene, Skjåneslaks, ligger i fjorden utenfor Tanavassdraget - som er felles grensevassdrag med Finland og det vassdraget på verdensbasis som har den største bestanden av atlantisk villaks.

Hva har statsråden gjort for å hindre spredning av parasitten, og vil statsråden ta initiativ til flytting av Skjåneslaks?»

Svar:

Tiltak for å hindre spredning av denne parasitten har vært håndtert av veterinærmyndighetene, og jeg kan opplyse om at all laks som var smittet av lakseparasitten nå er slaktet og destruert.

Parasitten ble funnet på flere oppdrettsanlegg i Finnmark i begynnelsen av mai, og er også oppdaget på et anlegg i Troms. Landbruksdepartementet gav 15. mai Statens dyrehelsetilsyn utvidete fullmakter til å treffe nødvendige tiltak. Statens dyrehelsetilsyn ved fylkesveterinæren for Troms og Finnmark vedtok 16. mai å pålegge nedslaktning og destruksjon av all fisk i merder der parasitten er påvist og der dødeligheten overstiger 0,25 promille. Arbeidet med å destruere fisken ble satt i gang på oppdretternes eget initiativ før vedtaket fra fylkesveterinæren. All infisert fisk er nå destruert og de aktuelle anleggene følges nøye for å fange opp eventuelt nye tilfeller.

Veterinærinstituttet har fastslått at dette er en marin parasitt av typen *Parvicapsula sp.* Parasitten kan ikke smitte fra fisk til fisk fordi den må gjennomgå livsstadier i en mellomvert. Men for å unngå at en massiv frigjøring av *Pavicapsula-sporer* fra oppdrettslaksen skulle resultere i et økt antall parasitter hos mellomverter i nærheten av anleggene, ble det besluttet at all infisert fisk skulle avlives og destrueres. En slik

oppformering av parasitter hos mellomverteene kan over tid bety et økt smittepress mot oppdrettslaks og frittlevende laksefisk.

Statens dyrehelsetilsyn viderefører nå undersøkelsene av parasitten og utbruddene i samarbeid med Veterinærinstituttet og vil fortløpende vurdere nye tiltak på bakgrunn av disse undersøkelsene.

Jeg er fornøyd med veterinærmyndighetenes raske reaksjon på dette sykdomsutbruddet, både i lys av at anlegg i to viktige fjordområder for villaks, Tanafjorden og Altafjorden, var berørt.

Når det gjelder spørsmålet om flytting av Skjåneslaks sine oppdrettsanlegg i Tanafjorden gir ikke utbruddet av parasitten alene grunnlag for å ta et initiativ til å flytte anleggene.

Jeg vil imidlertid vise til St.prp. nr 79 for 2001- 2002 *Om opprettelse av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder* som ble lagt fram for Stortinget 21. juni 2002. I proposisjonen har Regjeringen uttrykt at det vil være aktuelt å inngå frivillige avtaler om flytting av oppdrettsanlegg ut fra de største og viktigste laksefjordene. I lys av at Tanafjorden er foreslått som nasjonal laksefjord og Tanavassdraget særlige betydning vil det være aktuelt med avtale om flytting av oppdrettsanleggene i Tanafjorden.

Spørsmål nr. 500

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 28. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Stortinget vedtok 12. juni 2001 at private jordmødre skal ha refusjon fra folketrygden på lik linje med offentlige jordmødre.

Hva vil statsråden gjøre for å sette forgang i dette vedtaket?»

Begrunnelse:

Stortinget behandlet 12. juni 2001 Innst. S. nr. 300 for 2000-2001, jf. St.meld. nr. 43 for 1999-2000 om akuttmedisinsk beredskap.

Flertallet i sosialkomiteen sa dette om trygderefusjon for jordmødre:

"Flertallet viser til at jordmødre mange steder har etablert privat praksis, men pga. manglende refusjonsordning må kvinnene betale for tilbudet. Mange kvinner ønsker å benytte seg av et privat omsorgstilbud i svangerskapet, og flertallet mener det er urimelig at de som velger private løsninger, ofte i et mangel av offentlig tilbud, skal måtte betale for dette. Flertallet er opptatt av at gravide selv må få velge den form for helhetlig svangerskapsomsorg de ønsker. I mange kommuner er det også et misforhold mellom tilgang til jordmor og det behovet kvinnene har for jordmortjeneste. Flertallet mener derfor at jordmødre må gis anledning til å heve refusjon fra folketrygden."

Flertallet i komiteen fremmet dermed dette forslaget som Stortinget godkjente 12. juni 2001 (nr. 577):

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til lovfesting av trygderefusjon for svangerskapskontroll utført av jordmor i privat så vel som offentlig virksomhet."

Siden vedtaket ble fattet, har ingenting skjedd i saken.

Den Norske Jordmorforening er bekymret for fremdriften i denne saken. Det sier jeg meg enig i, og det er svært viktig at kvinner får den svangerskapsomsorg de ønsker.

Svar:

Det gis allerede i dag refusjon for svangerskapskontroll utført av jordmor som er ansatt hos privatpraktiserende lege, på lik linje med svangerskapskontroll utført av jordmor ved kommunale helsestasjoner. Det er henholdsvis legen og kommunen som har rett til refusjon for det arbeidet jordmoren utfører.

Ovennevnte romertallsvedtak er ett av flere vedtak/merknader om ulike sider ved svangerskapsomsorgen i forbindelse med Stortingets behandling av akuttmeldingen (St.meld. nr. 43 for 1999-2000). Det vil derfor

etter min vurdering være hensiktsmessig å se disse vedtakene/merknadene i sammenheng i den videre oppfølgingen.

Helsedepartementet har bedt Sosial- og helsedirektoratet utrede faglige, organisatoriske og økonomiske konsekvenser av en refusjonsordning for svangerskapskontroll utført av privatpraktiserende jordmor som ikke har formalisert samarbeid med lege. Stortinget har bedt Regjeringen opprette et nasjonalt råd for fødselsomsorgen. Rådets mandat innebærer blant annet å bistå direktoratet i utredningsarbeidet.

En refusjonsordning for svangerskapskontroll utført av privatpraktiserende jordmor krever lovendring. Forslag til lovregulering må på høring. Departementet vil sende forslag til refusjonsordning på høring når direktoratets konsekvensvurderinger foreligger. Saken vil deretter bli fremmet for Stortinget tidligst høsten 2002.

Spørsmål nr. 501

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 28. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Har Telenor etter konsesjonsvilkårene mulighet til å avslå og levere telefonabonnement til enkelte steder i distriktene, og i tilfelle ut fra hvilke kriterier?»

Begrunnelse:

En privatperson i Survik på Seiland i Hammerfest kommune fikk i april d.å. avslag på en bestilling om telefonabonnement fra Telenor. Bostedet ligger riktignok noe grisgrendt til, men det har tidligere vært et bredt politisk ønske i Norge om å sikre likeverdige teletilbud over hele landet.

Svar:

Telenor har i utgangspunktet plikt til å levere tilbud om fasttelefoni til ethvert sted med fast helårlig bosetting eller næringsvirksomhet, med hjemmel i konsesjon fastsatt av Samferdselsdepartementet 2. mars 1999, jf. pkt. 1 og 5. Dette tilbudet leveres til Telenors ordinære abonnementsvilkår.

Av konsesjonens pkt. 5 fremgår imidlertid også at Telenor har mulighet til å oppfylle denne leveringsplikten i form av trådløs tilknytning, dvs. i praksis ved hjelp av mobiltelefon. Det forutsettes imidlertid at kunden da ikke skal belastes for merkostnaden ved en slik mobilløsning, utover det samlede beløpet for abonnement og trafikk (inn- og utgående), beregnet ut fra Telenors standard prislister for tjenester og produkter som omfattes av den offentlige fastnett telefontjenesten. I praksis har Telenor valgt denne løsningen i noen få tilfeller hvor fremføring av en fastlinje vil medføre uforholdsmessig store kostnader til anlegg, drift og vedlikehold av linjen.

Videre fremgår det av konsesjonens pkt. 5 at Post- og teletilsynet kan avgrense leveringsplikten nærmere og i enkelttilfelle gjøre unntak for leveringsplikten på steder der den vil medføre en urimelig byrde.

I tilfeller hvor det er snakk om tilknytning av telefon utenfor Telenors normale leveringsområde, kan Telenor kreve kunden for ekstrakostnader ved tilknytningen dersom bosettingen ikke er knyttet til næringsvirksomhet.

Spørsmål nr. 502

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 28. juni 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Åpenhet i rovviltforvaltningen er viktig. Landbruksdepartementet/Statens landbruksforvaltning har fjernet internettoversikten over sau sluppet, lam sluppet, sau tapt og lam tapt på beite, og det hevdes at næringsinteressene i Prosjekt Landbruk og Rovvilt, representert i en arbeidsgruppe for den neste rovviltmeldingen, gir meldingen en slagside.

Hvordan vil landbruksministeren ivareta dyreverninteressene i arbeidet med rovviltmeldingen og sørge for åpenhet og uomstridt statistikk?»

Begrunnelse:

I arbeidet med neste rovviltmelding hos interesseorganisasjoner er det påpekt uklarhet i statistikk-

grunnlaget i saueholdet der tallmateriale er fjernet de siste årene. Tapstall hentes nå kun inn fra Organisert Beitebruk. Fram til 31. desember 1999 kunne man på Statens kornforretnings hjemmeside se totaloversikten over sau sluppet, lam sluppet, sau tapt og lam tapt på beite. Tapstallene var hentet fra både det organiserte og det ikke organiserte beitebruket. Denne statistikken sorterer nå under Statens landbruksforvaltning, som på forespørsel ikke er i stand til å fremlegge tallene for de siste årene. Det henvises til Landbruksdepartementet som heller ikke har formidlet en fullstendig statistikk.

Det varsles fra dyrevernhold at det foregår et arbeid som reduserer de høyt profilerte tapstallene som har sammenheng med driftsformen i saueholdet og samtidig maksimerer de tap som skyldes rovdyr - ikke minst ved å konstruere særdeles lave verdier for hva man betegner som normaltapp. Det henvises i denne sammenheng til Prosjekt Landbruk og Rovvilts nettsider, som er representert i en arbeidsgruppe for den neste rovviltmeldingen. Prosjektet representerer landbruksorganisasjonene, og det er stilt spørsmål ved habiliteten til næringsorganisasjonenes rolle i arbeidsgruppen. Det påpekes fra dyrevernhold at de fleste medlemmene i denne arbeidsgruppen har tilknytning til landbruksnæringen. I tillegg til at rovdyrnemnder i stor grad består av saueiere eller andre representanter fra landbruksnæringen, er det i utarbeidelsen av rovdyrmeldingen bare organisasjonene på landbrukssiden som får direkte innflytelse på resultatet. Det fryktes at meldingen vil bli et partsinnlegg i rovviltdebatten.

Foreningen Våre Rovdyr foreslår at det blir etablert en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra bl.a. FVR, WWF og NNV, og at de på lik linje med den andre arbeidsgruppen får komme med anbefalinger til rovviltmeldingen.

Fra Statens kornforretning har FVR hentet ut disse tallene som et eksempel på at normaltappet må ligge mye høyere enn det som blir forsøkt framstilt av Prosjekt Landbruk og Rovvilt og andre utløpere fra landbruksorganisasjonene eller fra enkelte offentlige etater:

- Vest-Agder hadde 35 523 sau på beite i 1999. Tapet var 3,3 pst.
- Vest-Agder hadde 50 469 lam på beite i 1999. Tapet var 9,3 pst.

Dette gir et tapsgjennomsnitt for de ca. 86 000 utmarksbeitede dyrene på totalt 6,88 pst. i et område hvor det knapt finnes store rovdyr.

For å gi et bedre bilde av tapene legger vi inn dataene for Rogaland. Her var totalslippet av sau/lam på beite 182 519 dyr som gav et tap på 9 033 dyr. Tapsprosenten ble her 4,9.

Legger vi sammen tallene fra Vest-Agder og Rogaland fylke, blir antall dyr sluppet på beite 268 511 dyr, og tapet 14 955 dyr.

Tapsprosenten for dette området blir da 5,57. Dette tallet ligger trolig tett opptil normaltappet for landet da 268 511 sau/lam utgjør over 10 pst. av totalantallet av sau/lam på beite. Et tall som statistisk er stort nok til å gi et totalbilde av normaltappets størrelse av sau/ lam gjennom beitesesongen.

Svar:

Tap av sau og lam på utmarksbeite er fra 1970 registrert i ordningen Organisert beitebruk (OBB). Ordningen er frivillig og har som mål å få en rasjonell utnyttning av utmarksbeitene. Ordningen bidrar også til reduserte tap gjennom samarbeid om slipping, tilsyn, sanking og andre tiltak i beiteområdet. Tilslutningen til ordningen har økt jevnt og omfatter nå ca. 80 pst. av all sau som slippes på utmarksbeite.

Med unntak av årene 1996-1999 har det ikke blitt innhentet statistikk over tap på utmarksbeite som også omfatter bruk som ikke er med i OBB. Registreringene i OBB har derfor blitt brukt som dokumentasjon på utviklingen i tap, og som grunnlag for beregning av totaltap av sau/lam. Det er videre konstatert at tapene i OBB er noe lavere enn tapene i andre besetninger, bl.a. gjennom registreringene som ble gjort i 1996-1999. Grunnen til at registrering av alle tapte dyr på utmarksbeite opphørte var bl.a. at nytten var for liten i forhold til ekstraarbeidet. Videre ble statistikken fra bruk som ikke er med i OBB vurdert å være for usikker. Dette er årsaken til at oversikten på Statens landbruksforvaltnings internettside ikke er oppdatert ut over 1999.

På grunn av den høye deltakelsen (80 pst.) mener jeg tallene fra OBB gir et tilfredsstillende uttrykk for tapsutviklingen og grunnlag for beregning av totaltap av sau/lam på utmarksbeite. Denne statistikken er blitt oppdatert for hvert år og har vært alminnelig kjent. Det er nå gjort en standardisert beregning på totaltap fra 1990 til 2001 som også viser antall sau/ lam omsøkt erstattet og antall erstattet pga. fredet rovvilt. Denne statistikken vil med det første bli lagt ut på Landbruksdepartementets hjemmeside.

Arbeidsgruppe for framtidrettet sauehold i områder med rovvilt, oppnevnt av Miljøverndepartementet i forbindelse med arbeidet med rovviltmeldingen, skal gi anbefalinger om tiltak og endringer i driftsformer i saueholdet i rovviltområder. Jeg mener arbeidsgruppens sammensetning ikke er til hinder for at både landbruks-, naturvern- og dyrevernhensyn blir godt ivaretatt. Det vises for øvrig til at dyrevern i forhold til

fredet rovvilt blir behandlet i dyrevernmeldingen som skal legges fram for Stortinget i løpet av 2002.

Spørsmål nr. 503

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 2. juli 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Norsk båtindustri er ei viktig næring. Bransjen sysselset over 10 000 personar og omset sine produkt innanlands og utanlands. For eksport, er bransjen avhengig av like vilkår som tilsvarende bransjar i andre land, og her er mellom anna eksportstøtte og EU sitt fritidsbåtdirektiv, sentralt.

Kva gjer statsråden for å tilpassa direktivet i Noreg, og kan statsråden gje ei forklaring på dei store forskjellane mellom nivået på eksportstøtte til båtbransjen i Noreg og mellom anna Finland og Storbritannia?»

Svar:

Jeg velger å dele svaret i to, der jeg først tar opp spørsmålet om eksportstøtte til norsk båtindustri, og dernest spørsmålet om EUs fritidsbåttdirektiv.

Eksportstøtte til norsk båtindustri

Nærings- og handelsdepartementet bevilger årlig midler til eksportfremme og internasjonalisering blant annet gjennom Norges Eksportråd.

Norges Eksportråd er en stiftelse med formål å bidra til å øke norske bedrifters konkurransevne og lønnsomhet i internasjonale markeder, med særlig vekt på små og mellomstore bedrifter.

Målet med det statlige tilskuddet er å bidra til bedrifts- og samfunnsøkonomisk eksport og internasjonalisering gjennom:

- formidling av informasjon og kunnskap om internasjonale markedsmuligheter og konkurranseforhold til næringslivet
- tilrettelegging og gjennomføring av internasjonale markedsaktiviteter
- styrket samarbeid mellom bedrifter og bransjer for å utnytte nye internasjonale markedsmuligheter
- profilering av norsk næringsliv som en attraktiv leverandør og samarbeidspartner.

Eksportrådets tjenester kan benyttes likt av alle norske bedrifter, inkludert bedrifter innenfor norsk båtindustri. Departementet er ikke kjent med eksportstøtten til båtindustrien i Finland eller Storbritannia, men forventer at denne må forholde seg til EUs regelverk på området, slik som Norges Eksportråd gjør.

EUs fritidsbåttdirektiv

Rådsdirektiv 94/25/EF om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om lystfartøyer er implementert i norsk rett gjennom forskrift av 14. juni 1996 nr. 580 om produksjon og omsetning mv. av fritidsfartøy. Forskriften er fremmet av Barne- og familiedepartementet med Sjøfartsdirektoratet som tilsynsmyndighet. Tilsynet er basert på internkontroll, der det legges vekt på virksomhetens systemer og rutiner for å oppfylle de krav som er satt i forskriften. Dette innebærer at direktoratet reviderer fritidsbåtprodusenter, og foretar stikkprøvekontroll av båter satt på markedet. Det er for øvrig satt krav om at EF-typeprøving foretas av teknisk kontrollorgan.

Den tilpasning til direktivet som er gjort i norsk regelverk er en forutsetning for at norsk båtindustri skal være konkurransedyktig i forhold til produsenter i andre land. I samsvar med direktivet oppstiller forskriften av 1996 forbud mot å produsere, importere, gjøre tilgjengelig for salg, eller omsette fritidsfartøy eller komponenter til fritidsfartøy, som ikke tilfredsstiller nærmere angitte sikkerhets- og miljøkrav. Kravene anses oppfylt når de samsvarer med harmoniserte standarder. På de områder der det ikke foreligger harmoniserte standarder legges nasjonal standard til grunn. Direktivet, herunder forskriften, skal underbygges av 57 standarder som regulerer alt fra produksjonsforhold til fartøYTEKNISKE krav som styrke, stabilitet mv. Foreløpig er 27 standarder harmonisert, og på øvrige områder er Nordisk Båtstandard (1990) gjeldende norske standard.

Sjøfartsdirektoratet arbeider aktivt for å påvirke det normerings- og standardiseringsarbeidet som foregår i

EU, og har blant annet benyttet eksperthjelp fra næringen ved deltagelse i arbeidsgrupper. Direktoratet har videre blant annet deltatt i grupper hvor hovedhensikten er å enes om en felles fortolkning av direktivet innen EU. Direktoratet samarbeider også med de andre nordiske land om felles fortolkninger. Jeg kan i denne forbindelse nevne at Nordisk Båtstandard er utviklet på grunnlag av de påkjenninger båter erfaringsmessig blir utsatt for i våre værharde farvann. Det er på det rene at båter produsert i sørlige deler av Europa ofte ikke holder den standard vi mener er nødvendig. Det arbeides derfor for en heving av sikkerhetsnivået, for tiden konkret i forhold til standarder som tar hensyn til skrogstyrke og stabilitet.

Sjøfartsdirektoratet legger for øvrig vekt på å informere norske produsenter om de standarder som er under utforming, herunder vårt arbeid i ekspertgruppene.

Denne redegjørelse viser etter mitt syn at Sjøfartsdirektoratet har inntatt en aktiv rolle i forhold til EUs fritidsbåtdirektiv, noe som har bidratt til økt gjennomslag for norske synspunkter og målsettinger.

Spørsmål nr. 504

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 28. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren ta et snarlig initiativ for at voldsofferet får innvilget tilstrekkelig juridisk bistand gjennom fritt rettsråd, slik at rettsikkerheten kan ivaretas?»

Begrunnelse:

I 1994 ble May Britt Jensen utsatt for en meget alvorlig voldsepisode.

Saken ble anmeldt, men senere henlagt av politiet.

Det ble i 1995 søkt om voldsoffererstatning. I forbindelse med denne søknaden ble det innvilget syv timer fritt rettsråd. Fylkesmannen avsto i 1996 søknaden om voldsoffererstatning.

Det ble i 2002 søkt om dekning av utredningskostnader i medhold til rettshjelpsloven, fordi resultatene av utredningen vil være avgjørende for videre behandling av avslaget på søknad om erstatning til voldsofferet. Også dette ble avslått av fylkesmannen og senere stadfestet av Justisdepartementet.

Voldsofferet er i dag arbeidsufør pga. denne alvorlige voldsepisoden.

Svar:

Regelverket slik det er nå, åpner for omfattende juridisk bistand til voldsofre. Norge har langt bedre ordninger for rettshjelp til voldsofre enn de fleste andre europeiske land, og er et foregangsland i så henseende.

Dersom det er reist straffesak mot skadevolder, blir et erstatningskrav mot skadevolder ofte tatt med i straffesaken, jf. straffeprosessloven kap. 29 om borgerlige rettskrav. Dette innebærer at erstatningskravet blir fremmet uten at det påløper noen kostnader for skadelidte. I mange tilfeller har skadelidte også rett til bistandsadvokat, jf. straffeprosessloven kap. 9a om fornærmedes rett til advokat. Dette gjelder i forbindelse med straffesaker dersom det er grunn til å tro at fornærmede som følge av handlingen får betydelig skade på legeme eller helse og det anses å være behov for advokat, og det vil således være tilfelle i svært mange voldssaker. Bistandsadvokaten får godtgjørelse på det offentliges bekostning, dvs. uten kostnader for skadelidte.

Dersom erstatningskravet er begjært tatt med i straffesaken mot skadevolder, men kravet likevel enten ikke er fremmet av påtalemyndigheten eller ikke i sin helhet er pådømt av retten, har voldsofre krav på fri rettshjelp uten behovsprøving, dvs. uten hensyn til inntekt og formue, ved erstatningssøksmål mot skadevolder. Dette gjelder også dersom det av forskjellige grunner ikke er reist straffesak. Skadelidte kan således gå til sivil søksmål mot skadevolder, og han/ hun får automatisk rett til advokatbistand, og det skal heller ikke betales egenandel av den advokatbistand som ytes. Dette er et utvidet rettshjelpstilbud til voldsofre, som Justisdepartementet har innført i medhold av rettshjelpsloven § 6 annet ledd. Tilbudet gjelder både ved rettsak og ved fritt rettsråd, dvs. ved nødvendig rådgivning og bistand fra advokat til vurdering av om det skal fremmes erstatningssøksmål mot skadevolder eller til å få kravet fremmet i straffesak mot skadevolder.

En søknad om voldsoffererstatning er subsidiær i forhold til et erstatningskrav mot skadevolder. Dersom det ikke er aktuelt å inndrive et erstatningskrav mot skadevolder, vil offeret således kunne søke om voldsoffererstatning. En eventuell bistandsadvokat i forbindelse med en straffesak kan bistå i forbindelse med en søknad om voldsoffererstatning. Dette regnes som "hjelp og støtte som er naturlig og rimelig i forbindelse med saken", jf. straffeprosessloven § 107c. Søknaden vil i så fall bli fremmet uten at det medfører noen kostnader for skadelidte. Dersom det ikke er en straffesak/bistandsadvokat, kan det søkes om fritt rettsråd til bistand i forbindelse med en søknad om voldsoffererstatning. Advokaten kan selv innvilge fritt rettsråd i inntil fem timer for en søknad om voldsoffererstatning, og inntil tre timer for en klage over avslag på søknad om voldsoffererstatning, dersom offeret fyller de alminnelige vilkår for å få fri rettshjelp.

De utgiftene som dekkes etter rettshjelpsloven skal i hovedsak være av juridisk art. Det er imidlertid

mulig å få dekket kostnader i forbindelse med sakkyndige erklæringer etter rettshjelpsloven § 15 tredje ledd. Det er nærmere vilkår for dette i bestemmelsen.

Det er et gjennomgående grunnvilkår i rettshjelpsloven at det skal være *rimelig* at det offentlige yter bistand i saken. Rettshjelpsordningen er ment som en garanti for rettssikkerhet ved at mangel på midler ikke skal avskjære en part muligheten til å få sin sak vurdert. Ordningen er imidlertid ikke ment å skulle dekke alle kostnader for en part i forbindelse med en sak.

I den konkrete saken som representanten Simonsen refererer til, fikk skadelidte innvilget syv timer fritt rettsråd i forbindelse med en søknad om volds- offererstatning i 1995. Fylkesmannen avslo søknaden om voldsoffererstatning i 1996, og avslaget ble den gang ikke påklaget. Den nåværende søknaden om fritt rettsråd refererer seg til å få dekket kostnader i forbindelse med en sakkyndig uttalelse, og utfallet av denne erklæringen skal avgjøre om hun skal søke om omgjøring av det tidligere vedtaket om voldsoffererstatning fra 1995. Justisdepartementet fant det etter en helhetsvurdering ikke rimelig at det offentlige skal dekke denne kostnaden.

Spørsmål nr. 505

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 4. juli 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Norges Fredsråd har fått opplyst at fra årets bevilgning til Opplysningsarbeid for freden, kap. 100 post 71 vil Atlanterhavskomiteen, Nei til atomvåpen, Norges Fredsråd og Senter for konflikthåndtering og fredsbygging hver få tildelt 250 000 kr, og at det fra bevilgningen vil bli trukket 100 000 kr til administrasjon.

Medfører dette riktighet, og mener Regjeringen at dette er i tråd med Stortingets intensjon med bevilgningen?»

Begrunnelse:

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002, kap. 100 post 71 er det blant annet satt av 2,3 mill. kr til Opplysningsarbeid for freden. Det er opplyst at tilskuddet skal gå til frivillige organisasjoner og ikkekommersielle aktørers opplysningsarbeid for fred overfor norske målgrupper, og at tilskuddet også skal dekke driftsstøtte til ulike organisasjoner som arbeider for fred og forsoning.

Det synes ikke å være i tråd med Stortingets å gi støtte til Atlanterhavskomiteens arbeid over denne bevilgningen. Målsettingen til Atlanterhavskomiteens arbeid er ifølge organisasjonens nettsider "å informere om og øke forståelsen av norsk utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk med særlig vekt på det nordatlantiske samarbeidet". Dette formålet vil vel av de fleste oppfattes å være noe annet et arbeid for fred og forsoning.

Det synes også å være en svært uvanlig praksis at Utenriksdepartementet trekker fra midler til administrasjon fra en slik bevilgning som så vidt vites administreres av Utenriksdepartementet selv.

Svar:

På anmodning fra et flertall i utenrikskomiteen i budsjettinnstillingen for 2001 om at Regjeringen også burde vurdere å gi basisstøtte til organisasjoner som arbeider for fred og forsoning, ble det i budsjettproposisjonen for Utenriksdepartementet for 2002 foreslått at man skulle øke bevilgningen til Opplysningsarbeid for freden med 1 mill. kr. Det ble samtidig foreslått at "tilskuddet er også ment å skulle dekke driftsstøtte til ulike organisasjoner som arbeider for fred og forsoning", jf. St.prp. nr. 1 for 2001-2002, kap. 100 post 71 Diverse tilskudd.

Komiteen hadde ingen merknader til forslaget, jf. Budsjett-innst. S. nr. 3 for 2001-2002.

I og med at det var første gang Utenriksdepartementet skulle fordele midler som også kunne benyttes til driftsstøtte, fant departementet det riktig å gå ut med en bred utlysning av ordningen. Det vises i den forbindelse til Økonomireglementet for staten, hvor det bl.a. stilles følgende krav til kunngjøring av tilskuddsordninger:

"Kunngjøringen må foretas på en slik måte at man når hele den målgruppen som tilskuddsordningen tar sikte på. Den må bl.a. beskrive formålet med ordningen, de krav som gjelder for å bli tatt i betraktning som søker og hvilke opplysninger søkeren må gi i søknaden."

Kostnadene ved utlysningen ble fordelt mellom de to støtteordningene over kap. 100 post 71. 100 000 kr ble belastet ordningen med driftsstøtte. De resterende 900 000 kr er fordelt med 225 000 kr på hver av organisasjonene Norges Fredsråd, Senter for konflikthåndtering og fredsbygging, Nei til atomvåpen og Atlanterhavskomiteen, som alle etter departementets syn gir viktige bidrag til arbeidet for fred og forsoning.

Ved senere tildelinger vil det bli mulig å redusere annonsekostnadene i det ordningen blir mer alminnelig kjent.

Spørsmål nr. 506

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 28. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Gjennom mediene ble det i vår gjort kjent at det ville bli stilt mer ressurser til rådighet når det gjelder uheldige følger ved bruken av amalgam.

Hvordan vil disse ressursene bli brukt, og hva er den samlede innsatsen nå når det gjelder forskning, diagnostisering og behandling innenfor dette området?»

Begrunnelse:

Debatten om bruk av amalgam som tannfyllingsmateriale har pågått i mange år i Norge. Flere sammenlignbare land har den samme debatten, hvor bl.a. lovforslag mot bruk av amalgamfyllinger og forbud mot kvikksølv i dental amalgam står sentralt.

Etter at bivirkningsgruppen ved Odontologisk fakultet i Bergen ble opprettet har det blitt brukt ressurser på denne gruppas arbeid bl.a. for å få utredet pasienter med antatte plager pga. tannfyllingsmateriale.

Det vil være av stor interesse å få en oversikt over bl.a. dette arbeidet, og hvordan pasientene blir fulgt opp, bl.a. hvor mange som får utført sanering og eventuelt annen nødvendig medisinsk oppfølging og behandling.

Svar:

Det er ukjent for meg at det gjennom mediene er sagt at det skal stilles ytterligere ressurser til rådighet innenfor dette området. Jeg vil derfor konsentrere mitt svar omkring hva departementets midler blir brukt til i 2002.

Bivirkningsgruppen i Bergen

I 2002 gis det over Helsedepartementets budsjett 1,8 mill. kr i tilskudd til Bivirkningsgruppen i Bergen. Gruppen har som mandat å øke kunnskapen om bivirkninger av odontologiske biomaterialer (tannfyllingsmaterialer). Tilskuddet fullfinansierer deres forsknings- og utredningsvirksomhet. Bivirkningsgruppens arbeidsoppgaver er i hovedsak bivirkningsrapportering, pasientutredning, utgivelse av Bivirkningsbladet to ganger pr. år, forskning og fagutvikling innenfor eget område.

Pasienter som utredes ved Bivirkningsgruppen på grunn av mistenkte bivirkninger fra amalgam eller andre tannrestaureringsmaterialer og som for eksempel har forhøyede konsentrasjoner av kvikksølv i blod eller urin, får tilbud om utskifting av amalgamfyllinger. Dette ses på som utprøvende behandling der forandringer av pasientenes helsetilstand følges over tid.

Pasienter som er blitt utredet ved Bivirkningsgruppen følges opp med jevne mellomrom. Det foreligger nå foreløpige resultater fra den første spørreundersøkelsen som omfatter pasienter utredet mellom 1993 og 1999.

Av de pasienter som ble henvist til Bivirkningsgruppen på grunn av mistenkte bivirkninger fra amalgam, har 41 pst. (72 av 174) fått skiftet ut alle sine amalgamfyllinger. Noen har betalt selv, mens andre har fått støtte fra trygden. Ca. 57 pst. av de som hadde fått skiftet ut sine fyllinger ga tilbakemelding om at de var bedre eller helt bra, mens ca. 15 pst. meldte at helsetilstanden var forverret.

Utredning om bruk av tannrestaureringsmaterialer

Statens helsetilsyn laget i 1998 en utredning om Bruk av tannrestaureringsmaterialer i Norge. I utredningen slås det fast at det hos enkeltpersoner kan påvises lokale reaksjoner på slimhinnen som er i kontakt med amalgamfyllinger. Trygden dekker derfor under bidragsordningen utgifter til tannlege for utskifting av tannfyllingsmaterialer ved kontaktallergi. I 2001 ble det utbetalt i overkant av 1 mill. kr til slik behandling. Symptomer fjernt fra munnhulen, som for eksempel hudutslett, er også akseptert som refusjonsgrunnlag for utskifting av tannfyllinger når en slik årsakssammenheng er stadfestet av hudlege.

Det er vitenskapelig dokumentert at kvikksølv lekker i små mengder fra amalgamfyllinger og at det opptas i den menneskelige organisme. Utredningen sier også at det er sannsynlig at enkeltindivider kan få helseskader på grunn av kvikksølv. Det finnes imidlertid ingen dokumentasjon på forekomst av generelle helseskader på grunn av amalgamfyllinger.

En undersøkelse utført av Statens helsetilsyn i 1995, viste at amalgam praktisk talt ikke brukes lenger på melketenner og at bruken i permanente tenner hos barn og unge også er kraftig redusert. Redusert bruk av amalgam er i dag mulig fordi man har fått andre tannrestaureringsmaterialer som kan være gode alternativer til bruk av amalgam.

Retningslinjer for bruk av tannfyllingsmaterialer

Sosial- og helsedirektoratet har med utgangspunkt i utredningen og nyere forskning utarbeidet forslag til retningslinjer for bruk av tannfyllingsmaterialer i Norge. Hensikten med retningslinjene er blant annet å fase ut bruken av amalgam.

Sett fra et folkehelseperspektiv ønsker Sosial- og helsedirektoratet å redusere kvikksølveksponeringen i befolkningen så mye som mulig, og retningslinjene legger viktige føringer for at det skal skje. Det foreslås ikke et forbud mot bruk av amalgam, men en sterk oppfordring til tannlegene om redusert bruk.

Forslaget til retningslinjer er i tråd med anbefalinger fra miljøvernmyndighetene og er ikke i konflikt med avtaler Norge er forpliktet til å holde under EØS-avtalen, som blant annet hindrer innføring av forbud mot av bruk av amalgam.

Utkast til retningslinjer skal sendes på høring før de fastsettes med virkning fra 1. januar 2003.

Spørsmål nr. 507

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 1. juli 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Deltakerloven åpnes det for at industrien kan eie inntil 49 pst. av aksjene i fiskefartøy. Dette var en tilpasning til de dispensasjoner som var gitt over tid hadde gitt, og departementet fikk dispensasjonsrett til etter skjønn å utvide oppkjøpsretten. Gjennom børsnotering blir fiskekvoter solgt ut av landet. Gjennom vedtak i Odelstinget 4. juni 2002 er innsynet i aksjemarkedet sterkt begrenset.

Hvordan vil statsråden holde kontroll med de eierskapsbegrensninger som gjelder for fiskeflåten?»

Begrunnelse:

Kystpartiet er sterkt bekymret for en utvikling der stadig større deler av verdiskapingsgrunnlaget i norsk sjøterritorium selges ut av landet. Muligheten for at industrien gjennom børsnotering skulle selge kvoter til utlandet, var ikke debattert da endringene i deltakerloven ble vedtatt, høyst sannsynlig fordi dette ikke var en problemstilling som verken fiskerne, som høringsinstans, eller Stortinget var oppmerksom på.

Erfaringen med departementets bruk av dispensasjonsadgangen i de senere år viser at denne adgangen brukes i strid med Fiskarlagets tilrådinger, og Kystpartiet er bekymret for at Odelstingets vedtak av 4. juni 2002 skal bringe eierskapsbegrensninger helt ut av kontroll. Det er derfor av interesse å bli orientert om hvordan statsråden vil følge utviklingen.

Svar:

Stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen knytter spørsmålet om myndighetenes godkjenning og kontroll av eierskap i fiskeflåten opp mot vedtak i Odelstinget 4. juni 2002. Jeg antar at dette gjelder Ot.prp. nr. 39 for 2001-2002 Om lov om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) og Innst. O. nr. 47 for 2001-2002 fra finanskomiteen.

Innledningsvis vil jeg vise til at lov av 26. mars 1999 om retten til å drive fiske og fangst regulerer eierskap til fiskefartøy. Forslaget til ny verdipapirregisterlov som nylig er vedtatt, har som formål å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv registrering av finansielle instrumenter og rettigheter i slike instrumenter.

Retten til å eie fiskefartøy er regulert i deltakerloven av 26. mars 1999 nr. 15. I henhold til § 6 kan er-

vervstillatelse for fiskefartøy bare gis til den som har drevet fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de siste fem årene og fortsatt er knyttet til fiske- og fangststyrket. For selskap, herunder aksjeselskap, kan ervervstillatelse bare gis dersom personer som oppfyller disse kravene, innehar mer enn 50 pst. av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten.

Det kan gis dispensasjon fra disse kravene, når næringsmessige og regional hensyn tilsier det. Slik dispensasjon har hovedsakelig vært gitt til fiskeindustribedrifter, som er eiere av en ikke uvesentlig del av norsk trålerflåte.

Videre følger det av lovens § 9 at overdragelse av aksje eller part i selskap som eier fiskefartøy, skal godkjennes av fiskerimyndighetene. Dette nettopp for å sikre at ikke de lovfestede kravene blir gjort illusoriske ved at aksjer eller andeler blir overdratt etter at tillatelse er gitt. Det følger av dette at det ikke bare er eiersammensetningen i det selskapet som direkte eier fiskefartøyet som kontrolleres, men også bakenforliggende selskap, tilbake til personer.

Når det gjelder børsnoterte selskaper, så har vi tidligere hatt, og har fortsatt, denne type selskap som deleiere i norsk fiskeflåte. Forskjellen er først og fremst at det nå har kommet klarere frem i den nye deltakerloven at ethvert erverv av aksjer i selskap som er direkte eller indirekte eier av fiskefartøy, skal godkjennes av myndighetene.

Etter mitt syn bør det anses som positivt at det finnes kapitalsterke miljøer som er interessert i å satse innenfor norsk fiskeflåte. Jeg ser det som en fordel at ulike aktører i ulike deler av næringen, etablerer seg med ulike tilpasninger. Dette gjør fiskeri- og havbruksnæringen sterkere, som helhet.

Jeg ser det heller ikke som problematisk i forhold til deltakerlovens krav om at aktive fiskere skal eie fiskefartøy. Kravet om vedvarende oppfyllelse av dette vilkåret følger direkte av loven og er således et krav som vedkommende selv må innrette seg på å overholde. Dersom ervervstillatelse gis etter dispensasjon fra aktivitetskravet, kan det tilsvarende sikres ved bruk av vilkår at den eier hvis øvrige virksomhet er grunnlaget for dispensasjonen, beholder majoriteten i selskapet.

Det er likevel ikke til å komme forbi at børsnoterte selskap, og den hyppige omsetning av aksjer som vil kunne finne sted i slike selskaper, reiser særlige problemstillinger.

Når søknader fra selskap som bakover i rekke er eiet av selskap som er børsnotert, blir innvilget, må det etableres praktiske rutiner for å sikre jevnlig rapportering av eiersammensetningen av det børsnoterte selskapet. Det må gjøres klart for eieren at fiskerimyndighetene i tillegg når som helst kan kreve innsyn i eiersammensetningen, herunder for eksempel innsyn i konvertible lån eller andre avtaler som kan påvirke eiersammensetningen.

For så vidt gjelder stortingsrepresentant Swensens påstand om at ny verdipapirregisterlov sterkt begrenser innsynet i aksjemarkedet, vil jeg vise til lovutkastet i Ot.prp. nr. 39 for 2001-2002 § 8-2 nr. 5. Her fremgår det at "Dersom noen med hjemmel i lov har krav på opplysninger og opplysningene finnes i et verdipapirregister, har vedkommende rett til å få disse opplysningene fra verdipapirregisteret". I proposisjonen fastslås at dette skal forstås slik at de som har krav på slike opplysninger i sitt arbeid skal få innsyn, uavhengig av om særloven gir eksplisitt hjemmel til å kreve opplysningene fra verdipapirregisteret.

Jeg er således ikke engstelig for at en ny lov om verdipapirregister vil ha følger for fiskerimyndighetenes mulighet til å godkjenne og kontrollere eierskap til fiskefartøy.

Spørsmål nr. 508

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 3. juli 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Norge og 18 land har inngått avtale med den afghanske interimregjeringen som innebærer at deres soldater gis immunitet og ikke kan rettsforfølges av Den internasjonale straffedomstolen. Dette undergraver Straffedomstolen på en meget uheldig måte.

Hva er Regjeringens begrunnelse for å ta dette forbehold, hvordan mener man dette vil virke på Straffedomstolens arbeid, og hvorfor er ikke Stortinget orientert om at Regjeringen velger å sette til side en avtale som Stortinget har ratifisert?»

Begrunnelse:

I annekks A pkt. 4 til den militærtekniske avtalen mellom ISAF og interimregjeringen i Afghanistan fremgår at Norge og andre partnere har inngått avtale som innebærer at deltakende soldater gis immunitet og ikke kan rettsforfølges av "an International Tribunal". "An International Tribunal" kan neppe bety noe annet enn Den internasjonale straffedomstolen.

I lys av Norges aktive engasjement for Straffedomstolen er det bemerkelsesverdig at Regjeringen har akseptert dette. Norge har jobbet i årevis for å etablere Straffedomstolen og vi kritiserer USA for manglende tilslutning til domstolen. Den ovenfor omtalte avtale kan vanskelig forstås på noen annen måte enn at den undergraver Straffedomstolen. Avtalen gir videre USA vann på mølla i deres kampanje for å hindre at Straffedomstolen skal bli et effektivt internasjonalt instrument.

Tilsidesettelse av den ratifiserte avtalen om Straffedomstolen reiser prinsipielle spørsmål som må betraktes som viktige. Jeg mener derfor at Stortingets organer burde vært orientert - som så vidt meg bekjent ikke er gjort.

Svar:

Det medfører ikke riktighet at norske og andre europeiske lands soldater i Afghanistan ikke kan straffeforfølges for Den internasjonale straffedomstol.

Det følger uttrykkelig av artikkel 27 i Traktaten om Straffedomstolen at stater som er bundet av traktaten ikke kan påberope straffefrihet for sine soldater for de mest alvorlige internasjonale forbrytelser.

Samtidig må Straffedomstolen forholde seg på en ryddig måte til prosedyrer om valg av jurisdiksjon som følger av militære styrkeavtaler med ulike vertsland. Dette fremgår også av traktatens artikkel 98.

Den omtalte styrkeavtalen med den afghanske interimregjering bygger på et grunnfestet prinsipp om at soldater i felt er underlagt hjemstatens domstoler. Dette prinsipp er nedfelt i de aller fleste styrkeavtaler. Styrkeavtalen er dessuten felles, enten et bidragsytende land er bundet av Straffedomstolen eller ei.

Den aktuelle bestemmelsen i avtalen med den afghanske interimregjeringen innebærer at norske soldater først kan overleveres til annen stat eller til en internasjonal domstol etter at samtykke er innhentet fra norske myndigheter. Dette er selvsagt også det eneste praktisk mulige. Den internasjonale straffedomstolen har ikke egne politistyrker og kan ikke selv sende personell i felt for selv å pågripe soldater eller andre.

Det forhold at Straffedomstolen først må henvende seg til hjemstaten for å få overlevert den eller de personer som er mistenkt for masseovergrep, innebærer selvsagt ikke at senderstaten kan nekte å utlevere dem hvis landet først har godtatt Straffedomstolen. Tvert imot, er senderstaten forpliktet til slik utlevering dersom den har sluttet seg til domstolen.

Jeg vil til slutt minne om at det bærende prinsipp for Straffedomstolen er at denne først kan tre i funksjon dersom nasjonale rettssystemer ikke forfølger saken på en troverdig måte. Norge legger til grunn at senderstatene tar dette ansvaret alvorlig.

Spørsmål nr. 509

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 3. juli 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Det er søkt midler fra Kultur- og kirkedepartementet til en vandreutstilling med utvalg av Anton Hansens verker, hovedsakelig utlånt fra Arbejdermuseet i København. Utstillingen er tenkt gjennomført som vandreutstilling mellom tre museer/gallerier i Akershus, Sør-Trøndelag og Østfold. Fredrik Stabel & AvisTegnernes Hus i Drøbak, Orkla Industrimuseum på Løkken Verk og Moss by- og industrimuseum.

Ser statsråden mulighet for å bevilge støtte til denne vandreutstillingen?»

Begrunnelse:

Anton Hansen var tegner, avistegner og satiriker. Målsettingen med prosjektet er nettverksarbeid mellom de ulike institusjonene i Drøbak, Moss og Løkken. Anton Hansens kunst var vesentlig, hans engasjement og brennende hjerte for arbeidere, de undertrykte og de svake gjennomsyrrer hele hans produksjon. Dette vil

være viktig for de ulike museene i prosjektet å legge vekt på de medmenneskelige verdiene som Anton Hansen formidler i sin kunst. Dette er en unik sjanse til å få vist Anton Hansens kunst i Norge hvor han har oppholdt seg i to perioder.

Svar:

Kultur- og kirke departementet mottok søknad om støtte til en vandretstilling med Anton Hansens arbeider den 24. juni 2002. Søknaden vil bli oversendt Norsk kulturråd til behandling.

Spørsmål nr. 510

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 27. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det er blitt kjent gjennom mediene at det er innvilget opphold på humanitært grunnlag for to personer som tidligere har kapret et fly med den hensikt å få opphold i Norge. Statsråden har uttrykt at hun vil gå nøyte gjennom saken og vurdere norsk rett og internasjonale avtaler. Da dette er en sak med flere prinsipielle sider, politiske så vel som juridiske, er det av betydning at korrekt informasjon kommer frem.

Kan jeg derfor be om statsrådets vurdering av alle sakens sider?»

Svar:

Jeg ønsker innledningsvis å vise til mitt svar av 25. juni 2002 på spørsmål nr. 486 fra representanten Karin Andersen.

Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke gi en full redegjørelse og vurdering av alle forhold rundt sakene til de to flykaprerne. Departementet jobber med å innhente alle relevante opplysninger for å klarlegge de faktiske forholdene rundt sakene, og Stortinget vil bli gitt en full redegjørelse til høsten.

Vedtakene kan imidlertid kort oppsummeres med at Utlendingsdirektoratet har innvilget oppholdstillatelse til de to iranske kaprerne med den begrunnelse at de ved retur til hjemlandet risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel og at det derfor foreligger et beskyttelsesbehov.

Det forhold at direktoratet mener at de to flykaprerne risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel i Iran, gjør Norge internasjonalt forpliktet til ikke å returnere dem. Dette prinsippet må sies å være i overensstemmelse med norsk rettsfølelse, og er altså bakgrunnen for at direktoratet har valgt å innvilge søkerne oppholdstillatelse i Norge.

Jeg ønsker på ny å understreke at jeg ennå ikke har mottatt all informasjon om de aktuelle sakene. Departementet kan imidlertid så langt ikke se at det foreligger noe lovbrudd, regelverksbrudd eller annet som kan tilsi at vedtakene ikke er korrekte ut fra det regelverk som Utlendingsdirektoratet forvalter. Jeg mener likevel at man i denne saken ville hatt et annet handlingsrom hvis Utenriksdepartementet hadde vært koblet inn bl.a. for å etterprøve utsendelsesavtalen fra 1994.

Avslutningsvis vil jeg vise til at jeg for tiden arbeider med å sikte på å styrke informasjonsflyten og samhandlingsrutinene mellom departementet og Utlendingsdirektoratet. Departementet arbeider også for tiden med å utforme nærmere retningslinjer vedrørende departementets instruksjonsmyndighet når hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn kan gjøre seg gjeldende.

Dokument nr. 15:29

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 511

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 2. juli 2002 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Stortinget har vedteke oppmjuking i regelverket i forhold til sesongarbeid og bruk av utanlandsk arbeidskraft.

Kan statsråden stadfeste at dette er formidla til UDI og at det er etablert ein romslegare praksis på dette feltet?»

Grunngjeving:

Eg er gjort kjend med at Viken Gartneri fekk store vanskar med drifta si som fylgje av avslag på søknad om sesongarbeidsløyve. Gartneriet hadde all grunn for å rekne med eit positivt svar. Aetat Stranda tildelte i februar løyve for ti personar frå visumfrie land. UDI avslo i brev av 8. april dei same løyva. Det har seinare vore korrespondanse frå Norsk Gartnerforbund til UDI og saka ser no ut til å finne si løysing i denne omgang. Det er einskildsakene som gir andlet til gjeldande praksis. Eg finn handteringa av denne saka å vere i strid med dei signala statsråden har gitt og som også Stortinget har vore opptekne av skal gjelde. Eg ber difor statsråden gjennomgå og klargjere ei praktisering av lovverket som ikkje gir grunn for mistyding.

Svar:

Mange arbeidsgivere i Norge har, og har i lengre tid hatt, problemer med å dekke sitt behov for arbeidskraft. De som klarer å rekruttere arbeidskraft fra land utenfor EØS-området opplever ofte å støte på hindringer, blant annet i form av lang saksbehandlingstid, før arbeidstakeren kan starte i arbeid. For å gjøre regelverket mer fleksibelt, og derved lette rekrutteringen av utenlandsk arbeidskraft, vedtok Stortinget i juni i fjor gjennom en endring av utlendingsloven, at spesialister og sesongarbeidere skal kunne fremme søknad om arbeidstillatelse fra riket. Lovendringen trådte i kraft 1. januar 2002.

Endringen gjaldt kun søknadsprosedyrene. De øvrige vilkårene for arbeidstillatelse for sesongarbeid ble ikke endret ved denne lovendringen. For sesongarbeidere har det fra lenge før denne lovendringen, vært særskilte retningslinjer for søknadsbehandlingen. For denne gruppen kan arbeidsgiveren søke på vegne av arbeidstakeren om arbeidstillatelse. Ordningen gjelder for arbeidsgivere innen landbruks- og skogbruksnæringen og der arbeidstakeren er visumfri til Norge. De aller fleste tillatelser til sesongarbeid gis til arbeidstakere innen disse næringene. For utenlandsk sesongarbeidskraft gjelder altså de mest liberale søknadsprosedyrer - arbeidsgiveren kan søke på vegne av arbeidstakeren og arbeidstakeren kan søke fra riket. Jeg kan derfor vanskelig se at de problemene Viken Gartneri har hatt med å få de nødvendige arbeidstillatelser for sesongarbeidere har sammenheng med lovendringene som ble foretatt i fjor.

Endringen av utlendingsloven nødvendiggjorde endringer i utlendingsforskriften. Lov- og forskriftsendringene som gjaldt utenlandsk sesongarbeidskraft ble formidlet til Utlendingsdirektoratet ved departementets rundskriv H-41/01 av 27. desember 2001.

Når det gjelder behandling av enkeltsaker etter utlendingsloven, så ligger dette utenfor departementets ansvarsområde. Jeg finner derfor ikke grunn til å gå nærmere inn på behandlingen av enkeltsaken som det er vist til. Departementet vil imidlertid fortløpende foreslå lov- og forskriftsendringer når vi får kunnskap om at regelverket ikke fungerer tilfredsstillende, med mindre forhold som avdekkes mer naturlig hører

inn under lovutvalget som innen 31. desember 2003 skal fremlegge forslag til ny utlendingslov.

Jeg er svært opptatt av at forholdene skal legges til rette for rekruttering av arbeidskraft fra utlandet, slik at arbeidsgivere får dekket arbeidskraftbehovet som ikke kan dekkes ved innenlandsk arbeidskraft. Departementet sendte 11. juni i år et notat om arbeidsinnvandring og ufaglært arbeidskraft på høring. Formålet med notatet er å bidra til en debatt om arbeidsinnvandring, innhente synspunkter fra ulike hold og få et bedre grunnlag for Regjeringens videre arbeid med endring av regelverket. Etter høringsrunden vil innkomne uttalelser bli vurdert og forslag til ny politikk bli lagt frem for Stortinget.

Departementet vil med det første også sende på høring et forslag om at arbeidsgivere skal gis generell adgang til å fremme søknad på utlendingens vegne. Departementet arbeider også med forslag til forskriftsendring om å forlenge tidsrommet for sesongarbeidstillatelsene.

Spørsmål nr. 512

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 4. juli 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i 1985 å opprette en statlig fullfinansiert sikkerhetsopplæring for fiskere, slik at alle fiskere skulle ha samme mulighet til å ta denne opplæringen, uavhengig av bosted og økonomi. Både faglig og praktisk er kursfartøyet av avgjørende betydning for å gi en god og realistisk opplæring. Nå kan det se ut til at utdannings- og forskningsministeren vil nedlegge hele ordningen og gjennomføre kursing på land.

Mener statsråden at dette vil gi en like god sikkerhetsopplæring?»

Begrunnelse:

Fiskeryrket har alltid vært forbundet med stor risiko for liv og helse sammenlignet med andre yrker. Arbeidet med risikoreducerende tiltak har derfor hatt meget høy prioritet i fiskernes organisasjoner og hos myndighetene.

Etter en prøveperiode ble en statlig fullfinansiert offentlig sikkerhetsopplæring for alle yrkesfiskere vedtatt opprettet av Stortinget i 1985. Dette ble gjort for å sikre at alle fiskere skulle ha samme mulighet til å ta sikkerhetskursen.

Sikkerhetsopplæringen har hatt stor forebyggende virkning, noe som kan dokumenteres ved at antallet ulykker har gått betydelig ned etter at opplæringen har fått innpass hos fiskerne.

Usikkerheten om fremtiden for sikkerhetsopplæringen for fiskere er nå stor fordi befraktningsavtalen for kursfartøyet går ut 31. desember 2002. Til tross for at ny avtale var klar i januar 2002, er denne enda ikke undertegnet. Dette skyldes manglende respons fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

22. mai i år fremmet jeg et skriftlig spørsmål til utdannings- og forskningsministeren om saken. I svaret av 28. mai 2002 sier statsråden bl.a. at "Saken er et budsjettspørsmål for 2003. Nærmere omtale av saken må derfor avvente behandlingen av statsbudsjettet 2003".

Jeg oppfattet dette svaret som svært lite betryggende, og reiste derfor på nytt et skriftlig spørsmål til samme statsråd den 6. juni 2002 hvor jeg påpeker at en avklaring først i budsjett 2003 vil være altfor sent.

I sitt svar av 11. juni 2002 sier statsråden blant annet: "Sikkerhetskursene kan organiseres på flere måter, blant annet kan kursene gjennomføres ved landbaserte kurssentra, slik det delvis gjøres i dag."

Dette oppfatter jeg som et signal fra utdannings- og forskningsministeren om at Regjeringen er i ferd med å foreta en styrt avvikling av denne viktige og landsomfattende sikkerhetsopplæringen for fiskere.

Jeg fremmer derfor saken som et spørsmål til fagstatsråden for fiskeri, fordi dette dreier seg om viktige rammebetingelse for yrkesutøvere i fiskerisektoren.

Personlig vil jeg følge opp saken med sikte på å redde den viktige sikkerhetsopplæringen for fiskere.

Svar:

Sikkerhetsopplæring blant fiskere er et viktig spørsmål. Jeg ønsker imidlertid ikke å svare på skriftlig spørsmål nr. 512 før budsjettet legges frem til høsten. Dette er i samsvar med det utdannings- og forskningsministeren har sagt i sitt svar tidligere. Jeg kan heller ikke gi noen kommentarer til stortingsrepresentantens tolkning av hva han legger i utdannings- og forskningsministerens svar.

Spørsmål nr. 513

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 2. juli 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Sanitetsforeninger rundt om i landet gjør en stor uegennyttig innsats. De skaffer seg inntekter ved utlodning, innsamling og på andre måter. Disse inntektene går til veldedige formål til beste for folk og samfunn. Nå viser det seg at Nord-Odal Sanitetsforening er blitt ilagt skatt for utleie av bygg som inneholder trygdeboliger og barnehage til kommunen. Dette er spesielt for Nord-Odal Sanitetsforening.

Vil finansministeren vurdere dette forholdet med henblikk på å ettergive?»

Begrunnelse:

For 20 år siden tok Nord-Odal Sanitetsforening initiativ til å føre opp et bygg i Nord-Odal som skulle inneholde trygdeboliger og barnehage. Nord-Odal kommune takket ja til dette tilbudet, da det var mange pressede oppgaver som skulle løses. Sanitetsforeningen har og hadde mange dyktige medlemmer som gjennom mange år har gjort en utrolig innsats uten betaling. Salg av lodd og fastelavnsris skaffet penger til delfinansiering av nybygget. Nord-Odal kommune var/er eneste leietaker. Utleievirksomheten var ikke ilagt skatt frem til 1995. Fra 1996 ble utleievirksomheten skattlagt. Det samme skjedde for årene 1997 og 1998. Skatteutvalget ettergav også skatten for 1999, men dette vedtaket ble underkjent av kommunens økonomileder. Kommunalavdelingen hos fylkesmannen i Hedmark har foretatt lovlighetskontroll av skatteutvalgets vedtak, og vedtatt at skatteutvalgets vedtak for 1999 er ugyldig. Vedtaket for 1999 ble dermed omgjort. Søknad om ettergivelse av skatten for 2000 er ikke fremlagt for skatteutvalget, da kommunekassereren sendte søknaden direkte til Hedmark skattefogdkontor. Nord-Odal Sanitetsforening synes dette er urimelig av følgende grunner:

1. Andre sanitetsforeninger som har inntekt fra utleievirksomheter mv. og med langt større omsetning/inntekt er ikke ilagt skatt. Dette pga. at de øvrige ligningssjefene ikke har beregnet/utskrevet skatt.
2. Inntektene ved utleievirksomheten er ikke reell, da man ikke har tatt hensyn til de utgifter/underskudd man har hatt i 10-15 år, og den egenkapitalen (loddslag mv.) man har brukt til dette formålet.

Svar:

Utgangspunktet i skatteloven er at visse nærmere angitte innretninger, som ikke har erverv til formål, er fritatt for formues- og inntektsskatt. Dersom en slik innretning driver økonomisk virksomhet, herunder bortleie av fast eiendom, vil formue i og inntekt av den økonomiske virksomheten være skattepliktig. For veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner er økonomisk virksomhet unntatt fra skatteplikt når omsetningen av denne virksomheten i inntektsåret ikke overstiger 140 000 kr. Dette følger av skatteloven § 2-32 første og annet ledd.

Jeg deler oppfatningen om at sanitetsforeninger og andre frivillige organisasjoner gjør en stor og viktig innsats for samfunnet. På et generelt grunnlag har jeg likevel ikke noe å innvende mot at skattemyndighetene, også overfor denne gruppen skattytere, søker å håndheve den skatteplikten som Stortinget har fastsatt.

Det følger av skattebetalingsloven § 41 nr. 1 at skatt kan nedsettes eller ettergis når noen i medhold av ligningsloven § 9-12 har rådd til at skatten blir nedsatt eller ettergitt og når det ellers på grunn av dødsfall, særlig alvorlig eller langvarig sykdom, varig invaliditet eller andre årsaker virker særlig ubillig eller uforholdsmessig trykkende å fastholde den.

Vilkårene for ettergivelse er strenge. For at det skal fremstå som "særlig ubillig" å fastholde skatten, er det en forutsetning at skattelovens regler har gitt seg spesielt uheldige utslag overfor en enkeltstående skattepliktig i strid med det som har vært lovgivers mening.

Stortinget har, bl.a. når det gjelder frivillige og ideelle organisasjoner, vedtatt bestemte regler knyttet til hvordan deres økonomiske aktivitet skal vurderes skattemessig, jf. ovenfor. Når skatteplikt oppstår på grunnlag av disse reglene, er det generelt vanskelig å karakterisere skatteplikten som utilsiktet, slik at ettergivelse bør skje.

Jeg kan naturlig nok ikke gå nærmere inn på den konkrete saken som nevnes i spørsmålet. Jeg viser bare til at ligningsmyndighetene har kommet til at det foreligger skatteplikt. I alminnelighet vil det være uheldig å bruke lempningsbestemmelsen i skattebetalingsloven § 41 for å overprøve ligningsmyndighetenes

vurderinger av materielle skattespørsmål. Jeg viser også til at fylkesmannen, etter det du opplyser, har gjennomført lovlighetskontroll av skatteutvalgets ettergivelsesvedtak fra 1999, og konkludert med at vedtaket er ugyldig.

Spørsmål nr. 514

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 2. juli 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Import av brukte biler til Noreg har hatt ein veldig vekst dei siste åra. Det kan vera ulike grunnar for dette, men ei årsak som bilbransjen sjølv hevdar er at bruktimporterte personbilar er friteken for omregistreringsavgift, og eingongsavgifta på bruktimporterte personbilar er lågare enn på nye. Kostnadene ved å kjøpa ny bil i Noreg er høge. Faren kan bli at det blir kjøpt færre nye biler, og mykje høgare bruktbilimport frå andre land.

Vil finansministeren gjerne noko med desse tilhøva?»

Grunngjeving:

Bruksfrådraget som ein i dag har er fastsett i 1995 på grunnlag av data for biler som var selt i perioden 1985-1993. Bruksfrådraga bør justerast dersom det er vesentlege endringar i marknadsføresetnadene når ein legg om avgiftsstrukturen for nye bilar.

Ved kjøp av brukt bil i Noreg må ein betala omregistreringsavgift. Når dette ikkje gjeld importerte bilar, vil det bli ein konkurransefordel ved brukt import.

Ved at ein gjev bruksfrådrag på 12 pst. allereie etter seks månader basert på registreringstidspunktet så inviterer ein til å unndra avgifter ved at ein dag gamal bil kan importerast og lagrast i seks månader. Det ville vel vore rimeleg at bruksfrådraget ikkje vart gjeven før bilen verkeleg hadde vore i bruk ei stund.

Svar:

Eingongsavgifta skal betalast ved første gongs registrering i det sentrale motorvognregisteret. Avgifta vert pålagt alle bilar unntatt lastebilar og større bussar. Ved registrering av bilar som vert importert frå utlandet vert det gitt eit frådrag i avgifta basert på bilen sin alder. Dette bruksfrådraget skal gjenspegle det reelle verdifallet. Dagens bruksfrådrag vart fastsett i 1995, og fekk då ei utforming som var i samsvar med EØS-avtalen sine krav om likebehandling. Satsane vart vurderte på nytt i samband med budsjettet for 1997, men vart då ikkje endra.

Som det vert påpeikt i spørsmålet, har bruktbilimporten auka dei siste åra. Ifølgje tal frå Opplysningsrådet for Veitrafikken (OFV) utgjorde bruktimporterte personbilar i 2001 om lag 23 pst. av dei første-gongsregistrerte personbilane. På byrjinga av 90- talet låg talet på under 10 pst. Dette skuldast i stor grad dei restriktive bruksfrådraga i tida før 1995, men det har òg vore ein jamn auke i åra etter 1995.

Auka bruktbilimport er i seg sjølv ikkje noko problem. Konkurranse frå bruktbilimport kan blant anna vere med på å presse marginane i den etablerte bilbransjen, noko som vil vere ein fordel for forbrukarane. Dersom auka bruktbilimport derimot skuldast ulike konkurransetilhøve, vil det vere eit problem. Den etablerte bilbransjen har i samband med dette blant anna peika på at importerte bruktbilar ikkje må betale omregistreringsavgift.

På bakgrunn av dette vurderer Finansdepartementet no på nytt satsane i bruksfrådraget. Prisdata for åra 1992-2000 er henta inn, og nye berekningar er gjort. Utgangspunktet er at bruksfrådraga best mogleg skal gjenspegle det reelle verdifallet. Det vert òg vurdert å ta omsyn til omregistreringsavgifta i desse berekningane. Dersom det blir aktuelt å endra bruksfrådraget vil Finansdepartementet føreleggje endringane for EFTA sitt organ for overvaking - ESA - for å sikre at òg den nye utforminga blir i samsvar med EØS-avtalen. Det kan blant anna være tvil om ei ordning der ein ikkje gjer bruksfrådrag for nyare bruktbilar vil samsvare med EØS-avtalen sine krav om likebehandling. Eg vil komme tilbake med ei vurdering av saka til hausten. I så fall vil dette krevje ei endring av forskrifta om eingongsavgift. Det vil òg være naturleg å sende eit mogeleg forslag på ein kort høyring til dei organisasjonane det gjeld.

Spørsmål nr. 515

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 4. juli 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«I revidert budsjett for 2002 forutset ein samla finanskomiteé at Europaprogrammet blir ført vidare i heile perioden og at "det sørges for tilstrekkelige bevilgninger til dette".

Korleis vil utanriksministeren følgje opp dette og ivareta Stortingets forutsetningar for 2002?»

Grunngjeving:

Fleirtalet i finanskomiteen meiner at Europaprogrammet framleis skal sortere under UD, og at det vert gjeve støtte over departementet sitt budsjett.

Eg er kjent med at Europaprogrammet slit økonomiske og at dei no har vanskar med å betala husleige, løner mv. til dei fast tilsette for inneverande år. Programmet skal halda fram, då er det viktig at ikkje det blir stopp grunna manglande løyvingar i år.

Svar:

Utanriksdepartementet har over fleire år sett av midlar til forskning om europaspørsmål. Av årets budsjett for utanrikspolitisk forskning og utvikling på 02- området på totalt 9,5 mill. kr går 6 mill. kr til europaforskning. Dette er ein auke på 1 mill. kr frå i fjor.

Europaprogrammet vart i inneverande år tildelt 3 mill. kr i driftsstøtte over budsjettet til europaforskning. Dette utgjer halvparten av det totale budsjettet.

Slik Utanriksdepartementet ser det, kvalifiserer ikkje Europaprogrammet til statleg forskingsstøtte slik arbeidet blir drive i dag. Mellom anna viser ei uavhengig evaluering at arbeidet i Europaprogrammet berre i liten grad er forskingsbasert. Europaprogrammet driv likevel nyttig informasjons- og utgreiingsarbeid om utviklinga i Europa.

For å stimulere til auka vektlegging av eige forskingsarbeid vart Europaprogrammet invitert til å søkje prosjektbasert støtte i konkurranse med andre forskingsinstitusjonar. Utanriksdepartementet si ramme for slik støtte er 3 mill. kr. Av dette blir 2 mill. kr administrert av Noregs forskingsråd gjennom strategiske instituttprogram, og 1 mill. kr direkte av Utanriksdepartementet.

Søknadsfristen for strategiske instituttprogram gjekk ut 15. juni d.å. Då fristen gjekk ut, hadde Forskningsrådet fått inn fire søknader, men ingen frå Europaprogrammet. Europaprogrammet har derimot søkt om støtte frå UD sine prosjektmidlar på 163 000 kr til prosjektet Italias politiske og økonomiske situasjon og dens utvikling. Søknaden fell utanfor dei tema som var definerte som sentrale i utlysinga, og er difor avslått.

I den europapolitiske plattformen legg Regjeringa stor vekt på å styrkje europaforskninga i Noreg gjennom auka løyvingar og ved satsing på langsiktig forskning. Dette er noko av bakgrunnen for at det i Revidert statsbudsjett er vedteke at Europaprogrammet skal innlemmast i grunnløyvingssordninga som Noregs forskingsråd administrerer. Dette vil gje meir stabile rammevilkår.

La meg også nemne at vi tek sikte på å gjere ferdig ein heilskapleg forskingsstrategi for Utanriksdepartementet i løpet av hausten.

Utanriksdepartementet er gjort kjent med at Europaprogrammet er i ein vanskeleg økonomisk situasjon. Vi vil på denne bakgrunnen på nytt vurdere å gje ei mindre tilleggsløyving for å medverke til å oppretthalde informasjonsformidlinga mellom anna gjennom bladet Fokus Europa.

Spørsmål nr. 516

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Gunnar Halvorsen

Besvart 3. juli 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge Fædrelandsvennen 21. juni ble heimevernssoldater med skarpe våpen beordret til å jakte på sivile borgere på Møvik ved Kristiansand den 3. oktober i fjor.

Kan statsråden redegjøre for de faktiske forhold rundt denne hendelsen, samt for hvilke tiltak som vil bli iverksatt for at denne typen hendelser ikke skal finne sted i fremtiden?»

Begrunnelse:

Det har i mediene den senere tid blitt hevdet at heimevernssoldater med skarpe våpen ble beordret til å gjennomføre typiske politioppgaver på Møvik 3. oktober 2001.

Dette er ikke oppgaver som Forsvaret i sin alminnelighet, og Heimevernet i særdeleshet, skal ha befatning med. Denne typen hendelser bidrar til å svekke Forsvarets omdømme, og er ikke Det norske forsvar verdig.

Det er særdeles viktig at Forsvaret som institusjon har høy tillit i det norske folk. Hendelser som bidrar til at tilliten reduseres må ryddes opp i så raskt som mulig, og rutiner som kan bidra til at lignende hendelser i fremtiden ikke finner sted, må etableres.

Svar:

Det aktuelle vaktoppdraget på Møvik utenfor Kristiansand ble påbegynt om ettermiddagen fredag 5. oktober og avsluttet søndag 7. oktober om ettermiddagen. Under vaktoppdraget var det to mann på vakt/patrolje inne på området til enhver tid. I tillegg til dette var det en ekstra styrke som var hjemme i beredskap.

Det er uheldig dersom det har blitt skapt et inntrykk av at heimevernssoldatene bar skarpladde våpen under vaktoppdraget. De hadde riktignok med seg magasiner med skarp ammunisjon, men disse var ikke satt i våpnene. Under utførelsen av oppdraget ble magasinene oppbevart i samsvar med Instruks for militære vakters bruk av våpen og tvangsmidler i fredstid.

I henhold til lov om politimyndighet i det militære forsvar av 20. mai 1988 nr. 33, har militært befal med sersjants grad eller tilsvarende eller høyere, militærpoliti og militære vakter politimyndighet overfor alle som er på militært område eller i umiddelbar nærhet av det.

Heimevernssoldatene som deltok i det konkrete vaktholdet utførte et militært vaktoppdrag innenfor militært område. De forholdt seg til gjeldende lov og instruks ved gjennomføringen av oppdraget, og det foreligger etter min oppfatning derfor ikke noe grunnlag for å iverksette særskilte tiltak.

Et godt samarbeid mellom Forsvaret og politiet har positiv verdi for begge parter, og Forsvaret er selvfølgelig opptatt av å bygge videre på det gode forholdet mellom de to etatene.

Spørsmål nr. 517

Innlevert 25. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 3. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan statsråden gjøre rede for kvalitetssikring av driften av Trandum internat, hvilke lovbestemmelser som hjemler pågrepelse og internering av asylsøkere i internatet og for om Regjeringen har iverksatt tiltak som sikrer at mindreårige, enten de er alene eller sammen med familien, ikke oppholder seg der utover et par dager?»

Svar:

Etter utlendingsloven § 41 første ledd kan vedtak som innebærer at utlending må forlate riket, iverksettes ved at utlendingen pålegges å reise med en gang eller innen en fastsatt frist. Dersom pålegget ikke blir fulgt eller det er overveiende sannsynlig at det ikke vil føre til at utlendingen forlater riket, kan politiet føre utlendingen ut. Når det er nødvendig for å sikre iverksetting av slikt vedtak, kan utlendingen i medhold av § 41 femte ledd pågripes og fengsles etter reglene i § 37 c tredje ledd.

Beslutning om pågrepelse må etter reglene i § 37 c treffes av påtalemyndigheten. Vil påtalemyndigheten beholde den pågrepne, må den "snarest mulig og så vidt mulig dagen etter pågripelsen fremstille den pågrepne for forhørsretten med begjæring om fengsling", jf. § 37 c tredje ledd, som også gir henvisning til at straffeprosesslovens regler om tvangsmidler, pågrepelse og fengsling gjelder tilsvarende så langt de passer. Det er altså forhørsretten som beslutter fengsling utover ett døgn.

Fengsling etter § 41 kan besluttes for høyst to uker. Fristen kan bare forlenges dersom utlendingen ikke frivillig forlater landet og det er overveiende sannsynlig at utlendingen ellers vil unndra seg gjennomføringen av vedtaket. I slike tilfeller kan fristen forlenges høyst to uker, men ikke mer enn to ganger. Dette innebærer at ingen kan fengsles i mer enn seks uker etter denne bestemmelsen.

Dersom utlending nekter å oppgi sin identitet, eller det er skjellig grunn til mistanke om at utlending oppgir falsk identitet, kan utlendingen pålegges meldeplikt eller bestemt oppholdssted. Dersom slikt pålegg ikke overholdes eller anses åpenbart utilstrekkelig, kan utlendingen pågripes og fengsles, jf. utlendingsloven § 37 sjette ledd.

De samme regler for beslutning om pågrepelse og fengsling etter § 41 som det er redegjort for ovenfor, gjelder også for beslutning om pågrepelse og fengsling etter § 37.

Varigheten av fengsling etter § 37 kan ikke overstige tolv uker, med mindre det foreligger særlige grunner.

Det er ikke noen forutsetning for fengsling verken etter § 37 eller § 41 at lovens § 37 d om utlendingsinternat, er satt i kraft. § 37 d har kommet til etter fengslingshjemlene i §§ 37 og 41. Utlendinger har således i mange år før § 37 d ble vedtatt blitt pågrepet og fengslet etter §§ 37 og 41. Det fremgår for øvrig av ordlyden i § 37 d at utlending også vil kunne bli anbrakt annet sted enn utlendingsinternatet når bestemmelsen har trådt i kraft. Det heter i § 37 d første ledd: "Utlending som pågripes og fengsles i medhold av § 37 sjette ledd eller § 41 femte ledd, skal *som hovedregel* (min kursivering) anbringes i utlendingsinternat." Det vil være opp til forhørsretten å avgjøre om det sted påtalemyndigheten vil holde utlendingen er tilfredsstillende. Det fremgår av straffeprosessloven § 170 a, som gjelder tilsvarende her, at et tvangsmiddel ikke kan brukes "når det etter sakens art og forholdene ellers vil være et uforholdsmessig inngrep".

Tidligere, dvs. mens Fornebu ennå var landets hovedplass, benyttet politiet et lukket internat i Snarøyveien i Bærum for fengslinger etter utlendingsloven § 41. Etter at hovedflyplassen ble flyttet til Gardermoen har Oslo politidistrikt etablert et eget lukket internat på Trandum for slike pågripelser og fengslinger. Alternativet ville vært å holde utlendingene fengslet i ordinære fengsler sammen med kriminelle. Norske myndigheter har tidligere blitt kritisert, bl.a. av Den europeiske torturkommissjonen, for tidvis å ha holdt utlendinger varetektsfengslet sammen med kriminelle. Jeg er derfor tilfreds med at det er etablert et eget lukket internat for slike fengslinger på Trandum.

Basert på tall fra i år kan det opplyses at ca. 70 pst. av de utlendinger som befinner seg på Trandum er pågrepet av politiet og sitter der i ca. ett døgn før de sendes ut av landet. I og med at oppholdstiden er så kort, fremstilles disse ikke for forhørsretten, hvilket er i samsvar med straffeprosesslovens regler. Et meget lite antall, ca. 1 pst., sitter der i mer enn ett døgn. Dette innebærer at de må fremstilles for forhørsretten med begjæring om varetektsfengsling. Det kan legges til at ca. 27 pst. samtykker til å oppholde seg på Trandum i påvente av utreise. Denne gruppen har full frihet til å komme og gå som de vil. De fleste fengslinger og pågripelser på Trandum er hjemlet i utlendingsloven § 41.

Jeg vil understreke at internatet kun er beregnet for korttidsopphold, og at dette som oftest er et sted hvor utlendinger oppholder seg og overnatter, på vei fra asylmottak i andre deler av landet, mens de venter på transport ut av landet neste dag. I enkelte tilfeller benyttes også internatet til fengslinger ved mistanke om falsk identitet. Slike fengslinger kan ha lengre varighet. Da internatet på Trandum ikke er tilrettelagt med tilbud for lengre fengselsopphold, holdes ingen i varetekt der i mer enn fjorten dager. Lengste oppholdstid i internatet pr. 3. juni i år var tolv døgn.

Når de som fengsles har barn, må det særskilt tas stilling til hvor barna skal oppholde seg. Utgangspunktet er at barna ikke skilles fra foreldrene, og at barna derfor oppholder seg sammen med foreldrene i internatet mens de venter på videre transport ut av landet. Grunnen til at barna oppholder seg der sammen med foreldrene er at en anser det som et mindre inngrep overfor barna, enn om en holder dem atskilt fra foreldrene i ventetiden. Internatet er derfor tilrettelagt for barnefamilier, dvs. med egne rom for barnefamilier, leker, TV og video med barnekanaler mv. For å sikre barnas rettigheter har politiet hatt besøk av og møter med

barnevernet i Ullensaker kommune. Barnevernet har ikke hatt innvendinger til driften av internatet. For øvrig er internatet på Trandum underlagt den samme kvalitetssikring som øvrige fengsler i Oslo politidistrikt. T.o.m. 3. juni 2002 hadde 854 familier, herunder 412 barn, sittet i varetekt i internatet.

Avslutningsvis vil jeg minne om at utgangspunktet er at asylsøkere som får avslag på sine søknader skal forlate landet frivillig. De får beskjed om at de skal kontakte politiet for å ordne med utreisen. Dessverre er det mange som ikke gjør dette. Det er i slike tilfeller, og når politiet vurderer det som sannsynlig at de vil unndra seg uttransporteringen, at kortvarig fengsling etter utlendingsloven § 41 først og fremst er aktuelt. For likevel å begrense slike tvangsmessige returer har Utlendingsdirektoratet og Politidirektoratet inngått et samarbeid med den FN-støttede organisasjonen International Organization for Migration (IOM). Hensikten er å bidra til at flere reiser frivillig, uten politieskorte og uten at det er nødvendig med fengslinger. Etter det vi får opplyst er det nå ganske mange som benytter seg av dette tilbudet om frivillig retur ut av landet.

Med de mange åpenbart grunnløse søknadene om asyl som Utlendingsdirektoratet mottar, er det urealistisk å tro at alle vil reise frivillig når de mottar avslag på søknaden.

En må derfor fortsatt regne med det vil være behov for en del kortvarige fengslinger i forbindelse uttransportering av asylsøkere med vedtak som innebærer at de må forlate landet.

Tillegg til svar 22. august 2002:

Jeg viser til spørsmål nr. 517 og mitt svar av 2. juli 2002. Etter at svaret ble avgitt har saken vært omtalt i Ny Tid. For å unngå misforståelser rundt saken har jeg funnet grunn for å komme med følgende tilleggs-svar/presisering:

Etter at mitt opprinnelige svar av 2. juli 2002 er jeg blitt oppmerksom på at saken har vært omtalt i Ny Tid. Av oppslaget i Ny Tid fremgår det at barnevernet i Ullensaker reagerer på uttalelsen min om at politiet har hatt møter med barnevernet, herunder at de ikke skal ha hatt innvendinger til driften av internatet.

For å unngå misforståelser ønsker jeg å presisere at departementet i forbindelse med utarbeidelsen av svaret kontaktet politiet på Trandum som har ansvaret for internatet. Opplysningene om kontakten mellom politiet og barnevernet i Ullensaker er innhentet fra politiet, og ikke direkte fra barnevernet. Jeg innser imidlertid at formuleringene i mitt svar kan gi inntrykk av at jeg her har vært i direkte kontakt med barnevernet. Jeg ser nå at dette kan misforstås slik det ble formulert i svaret.

Rent formelt er det foreldrene som fengsles, mens barna er sammen med foreldrene den kort tiden oppholdet i internatet varer. Oppslaget i Ny Tid kan tyde på at barnevernet ikke er fullt ut informert om driften av internatet. Jeg vil på denne bakgrunn ta saken opp med Justisdepartementet og anmode om at politiet tar initiativ til et nytt møte med barnevernet for å klargjøre forholdene rundt barns opphold i internatet.

Spørsmål nr. 518

Innlevert 26. juni 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 3. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva skal til for at kommunene Grue, Våler og Åsnes i Hedmark skal få like lav arbeidsgiveravgift som enkelte andre kommuner i Hedmark (Østerdalen), og hvordan vurderer statsråden dette for å sikre etablert og fremtidig industri i kommunene?»

Begrunnelse:

Solørkommunenes industri utgjør hjørnesteiner i forhold til arbeidsplasser og kompetanseutvikling. Flere virksomheter sliter nå. De eksportrettede arbeidsplasser merker effekten av kronekursen og utgiftsnivå. De nevnte kommunene har dessuten fått merke Forsvarets omstrukturering, bl.a. på Haslemoen og Kongsvinger. Området er således blitt hardt rammet og trenger ekstra stimulans. For enkelte kommuner i Østerdalen er arbeidsgiveravgiften lavere. Dette bør også vurderes for flere kommuner som nå sliter.

Svar:

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er et distriktpolitisk virkemiddel, og skal kompensere for langsiktige næringsmessige ulemper som særlig er knyttet til geografisk betingede forhold. Ut fra vurderinger

av slike ulemper, foretatt med visse mellomrom (som regel fire år), blir landet delt inn i fire soner for nedsatt arbeidsgiveravgift, samt en sone for ordinær avgift, som omfatter landets sentrale områder, med hovedtyngden av befolkning og virksomhet. Etter tidligere vurderinger har bl.a. den nordlige delen av Østerdalen i Hedmark (åtte kommuner) blitt plassert i ordningens sone 3 som omfatter til sammen 32 næringsmessig vanskeligstilte fjell- og kystkommuner i Sør-Norge.

De aller høyest prioriterte sonene for nedsatt arbeidsgiveravgift er *sone 5* som dekker Finnmark og Nord-Troms, og *sone 4* som omfatter resten av Nord-Norge, Namdalen samt seks særlig vanskeligstilte kyst- og øykommuner i det tilgrensende området i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Deretter følger den nevnte *sone 3* som dermed også omfatter områder som er høyt prioritert, ut fra slike langsiktige distriktsmessige ulemper som skissert foran.

Kommunene i Solør, nemlig Grue, Åsnes og Våler, som det er reist spørsmål om, hører til *sone 2* og har således nedsatt avgift pr. i dag. Til sammenlikning kan nevnes at også kommunene Åmot og Trysil lengre nord i Hedmark hører til sone 2, mens nabokommuner til Solør som Elverum og Kongsvinger ikke har nedsatt arbeidsgiveravgift.

Nedsatt arbeidsgiveravgift skal være et bidrag til bl.a. å bedre betingelsene for etablert og fremtidig industri i de områdene som blir utpekt som virkeområder for denne ordningen. Det går forhåpentlig frem av eksemplene og redegjørelsen foran at de næringsmessige forholdene i Solør et godt stykke på vei allerede er tatt hensyn til i denne sammenheng. Dersom områder skal flyttes over til en høyere prioritert sone, må de i det minste bli vurdert som like vanskeligstilt, næringsmessig og på lang sikt, som hovedtyngden av de områdene som allerede er i denne sonen. Det understrekes at differensiert arbeidsgiveravgift ikke skal nyttes som virkemiddel for å møte nærings- og sysselsettingsmessige vansker av mer forbigående karakter.

Neste hovedrevisjon av virkeområdene for differensiert arbeidsgiveravgift vil finne sted 1. januar 2004, altså om halvannet år. Som nevnt legges det vekt på langsiktige forhold i forbindelse med soneavgrensningen, og det er ikke aktuelt å foreta endringer i avgrensningen mellom hovedrevisjonene. I henhold til forpliktelsene etter EØS-avtalen kan Norge ikke foreta endringer som medfører økt statsstøtte uten at disse er godkjent av EFTAs overvåkingsorgan, ESA. ESA har i praksis satt et tak for den andelen av landets befolkning som kan komme inn under virkeområdet for regionalpolitisk begrunnet bedriftsstøtte. Den samlede befolkningsandelen i det gjeldende virkeområdet for ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er ca. 24 pst. av Norges befolkning. Dersom Norge ønsker å ta inn nye kommuner i ordningen, vil ESA etter all sannsynlighet kreve at andre kommuner tas ut fra ordningen. Norske forslag om å øke virkeområdet og/eller å flytte kommuner inn i lavere soner, kan videre bli møtt med krav fra andre EØS-land om økt støtte. Det er en uttrykt målsetting i EØS-området at statsstøtte bør begrenses, både i geografi og intensitet. Det medfører at en kan redusere støtteområdets befolkningsandel, men neppe få tillatelse til å øke denne uten å argumentere med særlige nye forhold som tilsier økt behov for støtte sammenliknet med tidligere.

Situasjonen til de tre kommunene i Solør vil imidlertid bli vurdert på ny i forbindelse med den kommende hovedrevisjonen. Til orientering kan jeg opplyse at Kommunal- og regionaldepartementet er i ferd med å slutføre en evaluering av de geografiske inndelingene i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, som en del av arbeidet med kommende revisjon. Resultatene av evalueringen vil bli oversendt alle fylkeskommuner til uttalelse når de foreligger, ventelig i oktober d.å.

Spørsmål nr. 519

Innlevert 26. juni 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 3. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Ved behandling i utlendingsloven i vår gikk et flertall i Odelstinget inn for at kjønnsbasert forfølgelse skal være asylgrunn og nedfelles i ny forskrift. Noen kvinner som har flyktet på grunn av kjønnsbasert forfølgelse har fått behandlet søknaden før UDI hadde skjerpert forståelse av kjønnsbasert forfølgelse. De har fått avslag.

Vil statsråden sørge for at sakene deres stilles i bero inntil ny forskrift er utarbeidet, slik at de kan få søknadene behandlet i henhold til den nye forskriften?»

Begrunnelse:

Statsråden er ved henvendelser fra "14 kvinner i Bergen" og gjennom tidligere spørsmål fra SV gjort kjent med at noen kvinner har flyktet fra kjønnsbasert forfølgelse og på det grunnlaget søkt om beskyttelse her i Norge. Deres søknader ble behandlet før UDI, og departementet erkjente at søknader på grunnlag av kjønnsbasert forfølgelse må behandles etter spesielle retningslinjer slik at kvinnene får muligheten til å komme fram med sin historie, og at de kan bli trodd. Jeg viser til Nyhetsbrev nr. 8 for 2001.

Noen av kvinnene og jeg vil spesielt nevne en kvinne fra Bangladesh og en fra Sri Lanka, begge bor i Bergen, har store psykiske problemer på grunn av det de har opplevd. Vi som kjenner historiene deres, har ingen grunn til å betvile at de kan bli utsatt for æresdrap eller for store traumer dersom de blir sendt tilbake til hjemlandet. Eller de kan gå til grunne dersom de stadig må vente her i fortvilelse og uvisse, uten at de får tatt fatt i livene sine.

Når den nye forskriften er på plass, vil kjønnsbasert forfølgelse ha en helt annen status enn i dag, og det er grunn til å tro at søknadene deres vil bli behandlet deretter.

Dette er bakgrunnen for at SV og undertegnede ber om at statsråden bruker handlingsrommet hun har, og sørger for at disse kvinnene får søknadene behandlet på nytt og da etter ny forskrift der kjønnsbasert forfølgelse nedfelles som asylgrunn.

Svar:

Norske myndigheter fastslo på prinsipielt grunnlag i retningslinjer fra januar 1998 at forfølgelse på grunn av kjønn og seksuell orientering skal kunne danne grunnlag for asyl. Kvinner og menn som søker asyl i Norge fordi de frykter forfølgelse på grunn av sitt kjønn eller sin seksuelle orientering, har dermed rett til asyl dersom vilkårene i utlendingsloven § 16, jf. flyktningkonvensjonen artikkel 1 A, er oppfylt. Både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda praktiserer regelverket på denne måten. Jeg mener at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda er oppmerksomme på problemstillingene rundt kjønnsbasert forfølgelse.

Jeg er glad for at Stortinget nylig sluttet seg til Kommunal- og regionaldepartementets forslag om at departementet kan gi utfyllende forskrifter om hvem som er en flyktning. Hensikten med slik forskriftsfesting er å synliggjøre gjeldende praksis i regelverket, herunder slå fast at flyktningbegrepet skal tolkes i lys av at kjønn er en relevant faktor ved vurderingen av om en person er flyktning. Vurderingen av hva som er forfølgelse på grunn av kjønn, vil neppe endre seg ved forskriftsreguleringen. Jeg kommer til å foreslå en definisjon av forfølgelse og av de fem ulike forfølgelsesgrunnene som er nevnt i flyktningkonvensjonen; rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe og politisk oppfatning.

Forfølgelse på grunn av kjønn er ikke nevnt som en årsak som omfattes av flyktningkonvensjonen. Når kjønnsbasert forfølgelse likevel kan føre til asyl, skyldes det at årsakene som er nevnt i konvensjonen blir tolket kjønnssensitivt. En slik tolkning tar hensyn til at forfølgelse på grunn av kjønn er relevant. De mest aktuelle årsakene til slik forfølgelse vil være religion, politisk oppfatning eller medlemskap i en spesiell sosial gruppe. Det vil avhenge av forholdene i hjemlandet om forfølgelsen skyldes en av grunnene nevnt i flyktningkonvensjonen.

Asylsøknader fra kvinner som påberoper seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, blir ikke behandlet annerledes enn andre asylsøknader. Utlendingsdirektoratet vurderer alle asylsøkeres troverdighet, og om det er en tilstrekkelig risiko for at søkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Bevisterskelen for om kvinner vil bli utsatt for forfølgelse ved retur må være den samme som gjelder generelt i asylvurderinger. Det er ikke tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse, dersom norske myndigheter etter å ha vurdert søknaden mener at risikoen for forfølgelse er svært liten eller at hjemlandet kan beskytte henne mot overgrep. Jeg vil derfor ikke gå inn for at søknader fra kvinner som tidligere har fått avslag på asyl etter å ha påberopt seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, skal stilles i bero inntil nye forskriftsbestemmelser foreligger.

Spørsmål nr. 520

Innlevert 27. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 2. juli 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Stortinget fattet vedtak om framdrift og bindende kostnadsramme for operaprojektet 17. juni i år. I et intervju med Dagens Næringsliv 26. juni 2002 stiller journalisten spørsmål om når operaen i Bjørvika vil stå ferdig, og hva den vil koste. Statsråd Hilde Frafjord Johnson svarer følgende: "Alt jeg kan si er at det vil ta lengre tid og bli vesentlig dyrere enn planlagt."

Dersom dette er en korrekt gjengivelse av statsrådets svar, hvilke opplysninger bygger uttalelsen på?»

Svar:

Jeg viser til St.prp. nr. 48 for 2001-2002 Nytt Operahus i Bjørvika, som Stortinget behandlet 17. juni i år, jf. Innst. S. nr. 234 for 2001-2002. Jeg kan bekrefte at operahusprosjektet fullt ut arbeider i tråd med de forutsetninger som lå til grunn for Stortingets behandling av saken.

For øvrig tar jeg med en merknad jeg har mottatt fra Hilde Frafjord Johnson om saken:

"I et "15-kjappe"-sommerintervju i Dagens Næringsliv av 26. juni var mitt kjappe svar på et kjapt spørsmål om operaen ment å være en humoristisk referanse knyttet til generelle overskridelser i omfang og tid av denne typen prosjekter. Ved en inkurie ble en presisering av nettopp dette ikke med i intervjuteksten. Jeg konstaterer at dette har skapt usikkerhet. Min spøkefulle kommentar har intet fundament i faktuelle vurderinger knyttet til denne konkrete saken."

Spørsmål nr. 521

Innlevert 27. juni 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 5. juli 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det ble opplyst i mediene 24. juni at spritsalget har gått opp med 11 pst. det siste året. Samtidig vet vi at stadig flere unge nyter alkohol, og at sykdommer relaterte til alkohol opptar mange senger på sykehus.

Hva er Regjeringen sin målsetting nå for å få ned alkoholbruken i forhold til dette?»

Begrunnelse:

For første gang på mange år øker Vinmonopolets salg av sprit. Siden begynnelsen på 80-tallet har brennevinssalget på Vinmonopolet vært synkende. Oppsvinget nå er det derfor god grunn til å merke seg.

Samlet økte polsalget med 6 pst. i perioden januar til mai i år. Rådgiver Jens Nordahl i Vinmonopolet sier til NRK: "Vi selger nok stadig mer brennevin, nettopp fordi brennevin er blitt billigere." Nordahl trekker også fram nye rusbrusprodukt og etableringen av nye utsalg som forklaringsgrunner. Han tror også det kan være mer dyptpløyende grunner for salgsoppsvinget.

På 1990-tallet hadde regjering og storting en målsetting om å redusere alkoholbruken i Norge med 25 pst. innen år 2000 for å følge opp målsettingen til Verdens helseorganisasjon (WHO). Nå finnes det ingen målsetting lenger om reduksjon.

Det blir påstått at hver fjerde sykehusseng er opptatt av folk med alkoholrelaterte sykdommer eller ulykker som følge av alkoholbruk. I tider med lange sykehuskøer og med påfølgende dårlig økonomi på helsesektoren, bør det være god grunn for å se på dette på nytt.

I den handlingsplanen som Regjeringen nå arbeider med på dette området bør det derfor komme en målsetting for reduksjon av alkoholbruken med en godt utarbeidd plan for hvordan en kan oppnå dette.

Svar:

Utgangspunktet for Regjeringens alkoholpolitikk er at alkohol er en lovlig vare som samtidig har store skadevirkninger for enkeltindivider og samfunn. Regjeringens langsiktige mål i alkoholpolitikken er å redusere de skader og lidelser bruk av alkohol påfører den enkelte og samfunnet. Samtidig oppleves alkohol

som positivt for mange mennesker, og en alkoholpolitikk må også ta hensyn til det.

Fra Vinmonopolet får jeg opplyst at salget av brennevin i vareliter har økt med 11,1 pst. de første fem månedene i år. Dette må sees i sammenheng med den avgiftsreduksjonen som ble gjennomført for brennevin fra 1. januar 2002. En viktig begrunnelse for avgiftsreduksjonen var å sikre at en større del av brennevinsomsetningen skjer i kontrollerte former gjennom Vinmonopolet. Det er for tidlig å si om salgsøkningen også representerer en forbruksøkning i befolkningen, eller om det kan skyldes en vridning i omsetningsformer, slik som målet har vært.

Vinmonopolet opplyser også at omgjort til ren alkohol har brennevinssalget økt med 7,7 pst. de fem første månedene i år. At det er et relativt stort avvik mellom økning i vareliter og økning i ren alkohol skyldes en svært høy salgsøkning av lavalkoholholdige brennevinsdrikker. Siden nyttår har det vært en svært aktiv markedsføring av disse produktene på utestedene. Sosial- og helsedirektoratet har flere saker gående i forhold til mulige overtredelser av reklameforbudet, noe jeg i så fall mener det må slås hardt ned på.

Uavhengig av om det økte brennevinssalget de siste månedene representerer en reell forbruksøkning eller ikke, skal jeg være den første til å innrømme at vi har en svært vanskelig balansegang foran oss i alkoholpolitikken. Det er ikke tvil om at det norske alkoholpolitiske klimaet er i endring og at de virkemidler som vi har tatt i bruk for å beskytte folks liv, helse og trivsel er under press. Vi vet at alkoholomsetningen har økt hvert år siden 1992. Det har vært en sterk økning av alkoholforbruket blant ungdom. Samtidig har oppslutningen i befolkningen om en restriktiv alkoholpolitikk sunket.

Den store utfordringen i tiden framover blir å kunne forene respekt for enkeltmenneskets valgfrihet og det faktum at staten ikke bare har en rett, men også en plikt til å beskytte sine borgere mot de skader som de påføres av andre. I handlingsplanen mot rusmiddelproblemer, som Regjeringen vil legge fram i høst, vil vi synliggjøre de dilemmaer som vi står overfor i alkoholpolitikken, og klargjøre mulige veivalg.

Spørsmål nr. 522

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 5. juli 2002 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Vard-modellen, eit samarbeidsprosjekt i integrering av innvandrarak, flyktningar og asylsøkjarak, har fått mykje positiv omtale. Fotballklubben Vard synest her gjennom fleire år å ha gjort eit banebrytande arbeid for integrering av barn. Gjennom ulike aktivitetar kan også resten av familien få både språktrening, ei positiv fritid og høve til å gjere noko i lag med barna.

Vil statsråden ta initiativ til å sikre ein forutsigbar økonomi for Vard-modellen, og også vurdere nærare overføringsverdien til andre kommunar?»

Grunngjeving:

Gjennom samarbeid med ei rekkje organisasjonar vert integreringa gjensidig, ei utveksling mellom ulike kulturar medverkar til større forståing og respekt. I dag deltek 61 innvandrarak på 21 fotballag. Familiekveldar, vietnamesisk-norsk, kurdisk-norsk og Kosovo-norsk arrangement er berre nokre få av mange døme på aktivitetar. Skular, tolketeneste, kyrkjelydar og politi er nokre av mange samarbeidspartnarar. Kommunalkomiteen sine medlemmer er av dagleg leiar for Vard-modellen gjort kjend med det slitet det er å sikre ein forutsigbar økonomi. Statsråden har tidlegare i svar på spørsmål frå Senterpartiet vist til manglande midlar i forhold til søknadsmengda på departementet sitt budsjett for inneverande år. I sitt arbeid med integrering vil Vard ha verdifull erfaring å dele både med departementet og med mange lokalmiljø. Eg vil difor be statsråden i samband med si førebuing til statsbudsjett for neste år å fylgje opp den oppfordringa som ligg i innleiingssspørsmålet.

Svar:

Det er eit mål for Regjeringa å fremme gode relasjonar, toleranse og samhandling i lokalmiljøa, å styrke lokale aktivitetar mot rasisme og diskriminering og formidle kunnskap om korleis ein kan motarbeide rasisme og diskriminering. Det er nær samheng mellom vellykka integrering og kamp mot diskriminering. Aktivitetane som skjer i regi av Vard-modellen er eit bidrag både til økt integrering av barn med minoritetsbakgrunn og deira familiar, og til førebygging av rasisme og diskriminering i lokalsamfunnet.

Eg kan ikkje no love at Vard-modellen vil få støtte over komande statsbudsjett, men det eksisterer fleire tilskotsordningar som dekker formålet til prosjektet, og som Vard-modellen kan søkje støtte frå.

Eit av tiltaka i Regjeringa sin nye handlingsplan mot rasisme og diskriminering, som blei lagt fram 1. juli 2002, er at Regjeringa skal løyve midlar til fleirkulturelle barne- og ungdomsaktivitetar, bl.a. gjennom Idébanken. Idébanken blir forvalta av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). LNU gir gjennom Idébanken tilskot til fleirkulturelle aktivitetar blant barn og ungdom i regi av frivillige organisasjonar og lokale ungdomsgrupper og ungdomsmiljø. Formålet er å stimulere til aktivitet og betre dialog mellom ungdom med ulik kulturell bakgrunn, samt å lagre og formidle erfaringar frå prosjekt og tiltak mot rasisme og diskriminering.

LNU administrerer også Frifond-ordninga, kor barne- og ungdomsorganisasjonar kan søkje om støtte til arrangement. Idrettslag knytt til Norges Idrettsforbund kan ikkje få støtte til reine idrettsaktivitetar, men det kan være mogleg å få støtte til andre kulturaktivitetar.

I den årlege publikasjonen Satsing på barn og ungdom frå Barne- og familiedepartementet er det ei samla oversikt over Regjeringa sine mål og løyvingar i barne- og ungdomspolitikken.

Kommunal- og regionaldepartementet gir støtte til frivillig verksemd i lokalsamfunn som medverkar til fleirkulturelt mangfald, dialog og samhandling over kap. 521 post 73 på statsbudsjettet. Fylkeskommunane forvaltar støtteordninga. Dette er ei ordning som også Vard-modellen og tilsvarende prosjekt kan søkje støtte frå.

Spørsmål nr. 523

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 5. juli 2002 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Ei rekkje lokalsamfunn har i den siste tida vist eit sterkt engasjement for asylantar som har fått avslag på søknad om asyl eller opphald på humanitært grunnlag. Det vert m.a. frå KrF-ordførar Roar Obrestad i Suldal stilt spørsmål ved ytterlegare busetjing når barnefamiliar som kommunen har fylgt opp over lang tid vert sende ut av landet.

Vil statsministeren ta initiativ til å stanse utsending av barnefamiliar og føreta ein gjennom gang av høvet etter utlendingslova til å ta sterke menneskelege omsyn?»

Grunngjeving:

Eg viser til at ein familie som har vore på flukt i 6-7 år og som har budd i Suldal i 18 månader, i dag vart henta av politiet og føre til Trandum for utsending til Montenegro i morgon tidleg. Dette skjer under klar og sterk protest frå så vel ordførar som soknediakonar, barnevern og mange andre som har arbeidd for å gi eit ungt og sjukt ektepar og tre mindreårige barn tryggleik og stabilitet. Ein nærare omtale av tilhøva i Sauda og Suldal er framført frå representanten Hallgeir H. Langeland og underteikna i brev av 3. juni d.å. til kommunal- og regionalministeren. Ho har i svar av 24. juni ikkje kommentert vår oppfordring om å tilkjennegi om det ikkje nett er kommunar som Sauda og Suldal ho ynskjer for å få til ei betre integrering. Eg viser også til brev av 31. mai frå Hallgeir H. Langeland og underteikna til statsministeren om ein kurdisk barnefamilie frå Syria. Denne familien har tilhald i Rogaland, og er i alvorlege vanskar fordi dei har fått negativt svar på søknad om opphald. Dette brevet har vi ikkje fått svar på. Endeleg viser eg til engasjement frå ordføraren i Os i Østerdalen for å hindre tilbakesending av ein barnefamilie frå Kosovo. Sentrumsregjeringa varsla ein gjennomgang med sikte på oppmjuking av høvet til å ta sterke menneskelege omsyn. Eg vonar statsministeren no vil fylgje opp det initiativet som då vart teke. Det synest ikkje å vere mindre behov for ein slik gjennomgang no.

Svar:

Regjeringa sette før jul 2001 ned eit lovutval som arbeider med å foreslå ei eller fleire nye lover på utlendingsfeltet. Dei har frist til 31. desember 2003 med å leggje fram forslag til ny utlendingslovgjeving. Det er naturleg at utvalet drøftar om dei vil foreslå ei liknande ordning som finnest i gjeldande utlendingslov om at opphaldsløyve ved søknad om asyl kan gis dersom sterke menneskelege omsyn taler for det.

Regjeringa vil elles vurderer i kva grad sterke menneskelege omsyn skal leggjast vekt på ved søknad om arbeidsløyve. Dette vil bli gjort i samband med at Regjeringa legg fram forslag til oppmjuking av skiljet mellom faglært og ufaglært arbeidskraft.

Omsynet til barn og kva som er til beste for barnet er viktig i asylvurderinga. Praksis i Utlendingsnemnda og Utlendingsdirektoratet viser at det ofte blir gitt opphald på humanitært grunnlag på grunn av tilknytning barn har fått, eller på grunn av situasjonen barn lever i.

Det er ikkje Regjeringa sin politikk at alle familiar med barn skal få opphaldsløyve i Noreg. Dersom Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda kjem til at ein familie ikkje risikerer forfølgning, har dei verken krav på asyl eller anna form for vern. Det skal alltid vurderast om det er sterke menneskelege omsyn i saka som taler for at opphaldsløyve bør gis. Dette har blitt vurdert i saka som spørsmålet refererer seg til, men Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda meiner at det ikkje er tilstrekkelege sterke menneskelege omsyn i denne saka. Det tar eg til etterretning. Eg har elles ingen planar om å stanse utsending av barnefamiliar som har fått avslag på søknad om asyl eller opphaldsløyve i Noreg.

Spørsmål nr. 524

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 8. juli 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Arbeid med bistand er et arbeidsmarkedstiltak der målet er at yrkeshemmede arbeidstakere skal komme i ordinært arbeid. Normalisering er et nøkkelord. Det er normalt at lønn fra arbeidsgiver gir rettighet til dagpenger. Noen av deltakerne får full lønn i full stilling og ikke vanlige tiltakspenger. Ifølge statsrådets svar på skriftlig spørsmål nr. 373 var det lønnsinntekt fra tiltak med sikte på midlertidig arbeid som var ment å ikke skulle gi rett til dagpenger.

Er det ikke her en mulighet for å definere et unntak?»

Begrunnelse:

Av statsrådets svar på skriftlig spørsmål nr. 373 for 2001-2002 går det fram at det var uheldige konsekvenser av at lønn opptjent i arbeidsmarkedstiltak gav rett til dagpenger. Reglene ble endret bl.a. for å hindre at jevnlig deltakelse på arbeidsmarkedstiltak kunne gjøre det mulig å få økonomisk støtte fra Aetat med i prinsippet ubegrenset varighet. De uheldige konsekvenser av lovendringen fra 1997 for deltakere i tiltaket Arbeid med bistand var trolig ikke vurdert da lovbestemmelsen og forskriftene ble utformet. Fordi tiltaket Arbeid med bistand har tidsbegrenset varighet og har som siktemål å skaffe varig sysselsetting, burde det være mulig å likestille deltakerne her med de som deltar i tiltaket Lønnstilskudd.

Personer som har det faglige ansvar for oppfølging av AB-deltakere, reagerer på at deltakerne i Arbeid med bistand ikke har noe å leve av ved en ev. permittering der kollegene vil ha rett på dagpenger. Dette forhold mener man kan føre til at yrkeshemmede mister sin økonomiske motivasjon for å fortsette, eller at deltakere må skrives ut før oppfølgingsperioden har vart lenge nok. Oppfølgingsperiodens lengde er viktig for å stabilisere et arbeidsforhold for personer som har sterke yrkeshemminger av ulik art.

Svar:

For å få rett til dagpenger må en ha hatt en viss inntekt. Dette følger av folketrygdloven § 4-4. Bakgrunnen for kravet om minsteinntekt er bl.a. å sikre at dagpengeordningen rettes mot personer som har hatt en viss tilknytning til arbeidslivet forut for ledigheten. Dagpenger skal være en kompensasjon for bortfall av, og ikke for fravær av, arbeidsinntekt.

Det å ta med inntekter fra deltakelse på arbeidsmarkedstiltak kan, som jeg skrev i mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 373 for 2001-2002, føre til at personer kan komme inn i dagpengeordningen selv om deltakelse i arbeidsmarkedstiltak har vært deres eneste tilknytning til arbeidslivet. Det vil igjen innebære at retten til dagpenger blir påvirket av hvem Aetat tar ut til deltakelse i tiltak. Videre ville det føre til at det i prinsippet kan bli mulig å få økonomisk støtte fra Aetat i ubegrenset tid, noe som vil svekke dagpengeordningens karakter av midlertidig inntektssikring. Det er derfor bare inntekter fra ordinære arbeidsforhold som gir rett til dagpenger. Inntekter fra deltakelse på arbeidsmarkedstiltak, tidligere dagpenger og andre folketrygdytelser tas dermed ikke med i vurderingen av om kravet til minsteinntekt er oppfylt. Derimot kan inntekter fra deltakelse i arbeidsmarkedstiltak tas med når dagpengenes størrelse beregnes.

Hva som i denne sammenhengen skal regnes som arbeidsmarkedstiltak er fastsatt i forskrift 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsledighet § 3-1. Hovedprinsippet for grensedragningen har vært at det er ordinær ansettelse og ordinær lønn som skal gi grunnlag for opptjening av dagpenger. Lønn fra arbeidsgiver til deltakere på tiltaket Arbeid med bistand skal etter forskriften ikke regnes med ved vurderingen av om kravet til minsteinntekt er oppfylt.

Formålet med tiltaket Lønnstilskudd er derimot nettopp å bidra til at utsatte grupper arbeidssøkere ansettes på ordinære lønns- og arbeidsvilkår. Lønn fra deltakelse på dette tiltaket tas derfor med i beregningen av minsteinntekten.

Det er altså ikke tiltakets målsetting men de vilkårene deltakerne faktisk tilbys som er avgjørende for om inntekten fra deltakelsen gir rett til dagpenger.

Jeg kan etter dette ikke se at det er noe grunnlag for å gjøre unntak for deltakere på Arbeid med bistand som mottar godtgjørelse i form av lønn.

Spørsmål nr. 525

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 5. juli 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I mediene er det kommet fram opplysninger om at registreringer i SIS er brukt i forbindelse med arrestasjoner av utenlandske demonstranter før og under Verdensbankens konferanse i Oslo i 2002. Ingen har noe imot at kriminelle demonstranter blir stoppet. Men arrestasjoner og registreringer på politisk grunnlag er et brudd på ytringsfriheten.

Medfører det riktighet at arresterte/anholdte demonstranter var registrert i SIS, og kan statsråden garantere at demonstranter som ble stoppet ved grensen ikke ble registrert i SIS?»

Begrunnelse:

Etter demonstrasjonene i Gøteborg tok jeg opp med tidligere statsråd Hanne Harlem spørsmålet om POT, nå PST, vurderte registreringer av norske demonstranter i Gøteborg, og om de som ble anholdt, ble registrert i Schengen informasjonssystem (SIS). Da Schengen-avtalen ble vedtatt, advarte SV mot at fredelige demonstranter risikerte å bli registrert i SIS. Dette fordi håndbok for politisamarbeid for å opprettholde offentlig orden og sikkerhet som ble vedtatt 24. juni 1997, åpner for dette. Innholdet i håndboken åpner for at alle grupper som deltar i demonstrasjoner, kan overvåkes og registreres i SIS. Med andre ord; demonstranter kan registreres på grunnlag av politiske meninger. Dette bryter med sentrale vedtak gjort på grunnlag av Lund-kommisjonens rapport.

Politiet gjør selvsagt jobben sin dersom de stopper demonstranter som er dømt for vold under tidligere demonstrasjoner. Imidlertid er det mye som tyder på at noen av de som ble stoppet ved grensen var registrert fordi de var på feil plass til feil tid, f.eks. ved Huitfeldtska skolan i Gøteborg. En av de anholdte er journalist. Jeg har opplysninger om at de 27 medlemmene fra det danske Enhedspartiet som ble stoppet ved grensen, fikk fratatt passene sine og at disse ble det tatt kopier av. Da er det grunn til å spørre seg om dette var for å foreta registreringer i SIS, jf. håndboken om grenseoverskridende politisamarbeid. Dette ber jeg justisministeren svare på.

I kjølvannet av dette er det nok en gang grunn til å spørre justisministeren hvordan registreringer i overvåkingsregistre som SIS, kan underlegges parlamentarisk kontroll. Også det ber jeg om svar på.

Svar:

Innledningsvis vil jeg gi en kort omtale av Schengen informasjonssystem (SIS). Spørsmål i tilknytning til SIS er flere ganger forelagt Stortinget, bl.a. gjennom St.prp. nr. 42 for 1996-1997, side 38 flg. og mer utførlig i Ot.prp. nr. 56 for 1998-1999, se side 52-87. Det er gitt en egen lov av 16. juli nr. 66 1999 om Schengen informasjonssystem (SIS), og det er gitt utfyllende bestemmelser i en egen forskrift av 21. desember 2000 fra Justisdepartementet.

SIS er etter sitt formål et grensekontroll- og etterlysningsregister til bruk for politiet og grensekontrollmyndighetene i de land som tar del i Schengen-samarbeidet.

SIS er et system av elektroniske dataregistre som er opprettet for at myndighetene i Schengen-landene skal kunne utøve grensekontroll og kriminalitetsbekjempelse i henhold til Schengenkonvensjonen.

Konvensjonen fastsetter hvilke opplysninger som kan registreres i SIS, hvilke formål de kan brukes til, hvilke myndigheter som kan få tilgang til opplysningene, og hvilke krav til personvern og datasikkerhet som må være oppfylt.

SIS skal etter konvensjonens artikkel 94 bare inneholde de kategorier opplysninger fra hvert av samarbeidslandene som er nødvendige for å oppnå formålene for registreringene slik de er angitt i artiklene 95-100. Formålene er alle konkret knyttet til kriminalitetsbekjempelse og grensekontroll. SIS er ikke noe opplysningsregister der man kan legge inn og oppbevare data for andre formål. Myndighetene i det enkelte land skal før hver enkelt registrering i SIS vurdere om saken er av en slik betydning at registrering bør finne sted.

Det kan registreres opplysninger om personer, gjenstander og kjøretøyer. Det dreier seg kun om konkrete, verifiserte personopplysninger om den registrerte personen. Dette er opplysninger som må kunne kalles ikke sensitiv informasjon.

Opplysninger om personer og gjenstander kan bare registreres i SIS for bestemte formål. Formålene er nøye regulert i Schengenkonvensjonen og i SIS-loven.

Personopplysninger kan registreres i forbindelse med ettersøking av personer som er mistenkt for kriminelle handlinger med henblikk på pågrep og utlevering, jf. *artikkel 95*. Det er påtalemyndigheten som i hvert enkelt tilfelle beslutter om en person skal etterlyses i SIS etter denne bestemmelsen.

Etter *artikkel 96* kan det registreres personopplysninger i SIS om *tredjelandsborgere (borgere fra land som ikke deltar i Schengensamarbeidet)* som kan nektes innreisetilatelse til Schengen-området fordi de tidligere er utvist fra et Schengenland.

Når en tredjelandsborger ankommer en grensestasjon til et Schengenland skal vedkommende rutinemessig sjekkes i SIS for å se om han/hun har lovlig adgang til å reise inn i landet, jf. Schengenkonvensjonens *artikkel 96*. For Norges vedkommende vil det ifølge av utlendingsloven § 27 litra c.

Videre kan det i medhold av *artikkel 97* registreres meldinger om personer som er forsvunnet, eller som må bringes midlertidig i forvaring av hensyn til sin egen sikkerhet eller for å forebygge farer. Denne type melding vil særlig være aktuell i tilfeller der mindreårige er involvert, eller der det gjelder sinnslidende personer.

I forbindelse med straffesaker kan det enkelte lands judicielle myndigheter etter *artikkel 98* registrere opplysninger om personer som man ønsker å komme i kontakt med, for eksempel vitner, personer som er innstevnet for en domstol for egne handlinger, og personer som skal ha forkynt straffedom eller som innkalles til soning av frihetsstraff.

I *artikkel 99*, jf. SIS-loven § 8, er det fastsatt strenge vilkår for å registrere opplysninger om personer og kjøretøyer med henblikk på observasjon (spaning) eller målrettet kontroll. Slike meldinger kan først og fremst registreres med tanke på bekjempelse av straffbare handlinger og da bare i forbindelse med særdeles alvorlige straffbare handlinger.

Fra enkelte har det framkommet bekymring over at denne bestemmelsen kan misbrukes til også å foreta politisk overvåking, for eksempel av demonstranter mot politiske toppmøter. For å kunne registrere noen etter denne bestemmelsen er det imidlertid et krav at vedkommende kan mistenkes for å ha begått eller ville begå flere alvorlige straffbare handlinger eller på annen måte utgjøre en trussel mot samfunnets sikkerhet.

Å delta i demonstrasjoner og politiske markeringer er ikke hverken straffbart eller noen fare for samfunnsikkerheten. Utøvelsen av lovlige demokratiske rettigheter er høyt verdsatt så vel i Norge som i resten av Europa.

Det er grunn til å påpeke at det ikke er hjemmel for å registrere personer i SIS fordi de utøver sine demokratiske rettigheter, for eksempel gjennom å delta i lovlige demonstrasjoner eller politiske markeringer. At noen blir stoppet i forbindelse med grensekontroll er heller ikke i seg selv hjemmel for registrering.

For å sikre mot misbruk av SIS er det så vel i konvensjonen som i nasjonalt lov- og forskriftsverk oppstilt strenge personvernregler.

For å sikre at personvernbestemmelsene i Schengenkonvensjonen og i nasjonal rett overholdes, pålegges hvert enkelt land i *artikkel 114* å utpeke et kontrollorgan. Organet fører uavhengig kontroll med den nasjonale delen av SIS og det såkalte Sirene-kontoret som har ansvaret for den daglige operative driften av det nasjonale SIS. Enhver person som er registrert, har rett til å anmode om at kontrollorganet kontrollerer opplysningene om ham eller henne i SIS, og den bruk som gjøres av opplysningene. I Norge utfører Datatilsynet disse kontrolloppgavene, og det er i lov og forskrift gitt detaljerte regler for retten til innsyn, retting og sletting av feil registrerte opplysninger samt klageadgang.

Gjennom Politidirektoratet fører Justisdepartementet kontroll med at norsk politi håndterer SIS i henhold til gitte regler.

Det er opplyst fra Politidirektoratet og Kriminalpolitisen som er ansvarlig for det daglige arbeidet med registreringer og undersøkelser i SIS at norske myndigheter ikke registrerte noen personer i SIS i forbindelse med politiets personkontroller under Verdensbankens konferanse i Oslo.

Med hjemmel i vår nasjonale lov om SIS ble det gjort søk i registeret i forbindelse med navn på enkelte personer som kom til Norge i forbindelse med arrangementet i Oslo. Det er opplyst at ingen av disse var registrert i SIS.

Spørsmål nr. 526

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 3. juli 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«14. august er det skolestart i Ås kommune i Akershus. Flere foreldre har klaget på at førsteklasinger er flyttet til andre skoler enn den de hadde forventet at barna skulle begynne på. Dette innebærer bl.a. at søsken blir skilt. Skoledirektøren opplyser at det ikke vil komme svar på klagen før 15. august.

Mener statsråden at dette er tilfredsstillende behandling av skolebarna, og vil hun bidra til å få fortløpende i sakene?»

Svar:

Grunnskoleelevene har rett til å gå på den nærmeste skolen i kommunen eller den skolen de sokner til. Dette følger av opplæringsloven § 8-1. Kommunen kan gi forskrift om hvilken skole de ulike områdene i kommunen sokner til.

Etter søknad kan en elev tas inn på en annen skole enn nærskolen. Slik søknad sendes til kommunen. Kommunens beslutning om hvilken skole eleven skal gå på, er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Enkeltvedtak om skoleplassering kan påklages.

Klagen skal først forberedes i kommunen, før den behandles og avgjøres av statens utdanningskontor i fylket. Jeg har tro på at utdanningskontoret vil behandle disse sakene så raskt som overhode mulig.

Spørsmål nr. 527

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 5. juli 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Samarbeidsregjeringen varslet i Sem-erklæringen at det skulle settes i gang en regional konsekvensutredning for Barentshavet. Regjeringen har senere opplyst at det er brukt over 500 mill. kr på miljøundersøkelser i Barentshavet.

Kan statsråden gi en oversikt over hva disse 500 mill. kr er brukt til, hvilke rapporter som er inkludert i et slikt tall og hvem som har betalt og utført de rapportene det her er snakk om?»

Begrunnelse:

Samarbeidsregjeringen varslet i Sem-erklæringen at det skulle settes i gang en regional konsekvensutredning for Barentshavet. I en pressemelding fra Olje- og energidepartementet den 14. mars 2002 sies det: "For Barentshavet er det for eksempel brukt over 500 millioner kroner på miljøundersøkelser, i regi av OED, andre forvaltningsorganer og oljeselskapene."

I Sem-erklæringen går det fram at Regjeringen skal vurdere om enkelte områder nord for Lofoten skal gjøres til petroleumsfrie fiskeriområder. Det er naturlig at disse vurderingene ses i sammenheng med konsekvensutredningsprosessen.

Olje- og energiminister Einar Steensnæs har ved flere anledninger, for eksempel i Dagsavisen 6. februar 2002, antydning at denne utredningen skal ta under ett år, og at det ikke skal settes i verk ny forskning i forbindelse med utarbeiding av en konsekvensutredning for Barentshavet.

Senterpartiet er bekymret for at kunnskapsstatus på dette området ikke gir et godt nok grunnlag for beslutninger om videre virksomhet i Barentshavet. Senterpartiet ønsker en utdyping fra statsråden om hva tallet 500 mill. kr peker tilbake på.

Svar:

Offentlige myndigheter har brukt betydelige beløp på miljøundersøkelser i de nordlige havområder. Mange av studiene som er gjennomført er relevante for flere havområder, inkludert de nordlige. Det offentlige har brukt i størrelsesorden 3-400 mill. kr på miljøstudier med relevans for nordområdene. Vedlagt følger en tabell som oppsummerer noen av de viktigste studiene som er finansiert av offentlige myndigheter.

I tillegg til offentlige myndigheter har også industrien finansiert mange miljøundersøkelser i nordområdene. I en rapport utarbeidet av Alpha Miljørådgivning for Statoil er det beregnet at oljeindustrien har brukt ca. 200 mill. kr på slike undersøkelser.

Vedlegg til svar:

Forsknings- og utredningsmidler benyttet av det offentlige på konsekvensutredninger av oljevirkosomhet på miljø og samfunn 1976-1997

Program tittel	År	Budsjett mill. kr	Referanse
Miljøverndepartementet			
Forskningsprogram om Havforurensninger	1977-1984	39	1), 2)
Program for Oljevernberedskap	1977-1982	47	
ProMare- Olje og arktiske økosystemer	1984-1989	40	
HELP Havforskningen-egg og larveprogram	1986-1990	20	
Fiskeridepartementet			
Fiskeridepartementets sjøpatedyr prosjekt	1985-1990	40	
Olje- og energidepartementet			
AKUP Konsekvensutredninger av oljevirkosomhet	1985-1995	90	3), 4), 5), 6)
Oceanisk måleprogram (OD)	1976-1996	140	
Sum		416	

- 1) The Fate and significance of oil in the Sea
Miljøverndepartementet 1984 a
- 2) Forskningsprogram om Havforurensning,
Faggruppens avslutningsrapport
Miljøverndepartementet 1984 b
- 3) Åpning av Barentshavet Syd for leteboring,
Konsekvensutredning Olje- og energidepartementet 1988
- 4) Åpning av Trøndelag I, Nordland m.m.
Konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn,

- Nærings- og energidepartementet 1993 a
- 5) Letevirksomhet i Skagerrak, Nordsjøen øst for 7 ° Ø
Nærings- og energidepartementet 1993 b
- 6) Oljeleting i det nordlige Barentshav,
Sammenfatning av mulige virkninger
Olje- og energidepartementet 1997

Spørsmål nr. 528

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 5. juli 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Nord-Aurdal kommune har fått avslag på søknad om ny utsettelse av permanente lokaler i forbindelse med grunnskolereformen. Som følge av utlysingsfrister, innhenting av anbud m.m. kan bygget først stå ferdig høsten 2003. Avslaget grunngis med at andre kommuner i samme situasjon ikke har søkt om utsettelse. Begrunnelsen for avslaget synes underlig.

Bør ikke kvaliteten på prosjektet og oppfyllelse av intensjonene i Reform 97 være det avgjørende?»

Begrunnelse:

Nord-Aurdal kommune fikk i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2001 innvilget utsettelse fram til 1. august 2002 med å erstatte midlertidige lokaler, etablert i forbindelse med grunnskolereformen, med permanente. Kommunen ser seg imidlertid nødt til å søke om ytterligere utsettelse, fordi byggearbeidene av ulike grunner er utsatt. Det forprosjektet som lå til grunn for den forrige søknaden til departementet, møtte sterke motforestillinger både fra foreldre og lærere. For å imøtekomme innsigelsene og etablere et kvalitativt godt skolebygg, valgte kommunen derfor å revurdere de vedtatte planene. Det nye prosjektet har fått stor oppslutning. På grunn av krav til utlysingsfrister, innhenting av anbud m.m. vil det ta ytterligere tid før prosjektet er klart til igangsetting. Kommunen anslår at byggestart først kan komme i gang i sommer. Byggekomiteen vurderer det som mest realistisk at skolelokalene kan stå ferdig tidligst høsten 2003. Prosessen er også påvirket av at kommunen ikke ble informert om at forrige søknad om utsatt frist ble innvilget før etter åtte måneder. Kommunen har i dette tilfellet valgt å vektlegge kravene til et funksjonelt og godt skolebygg med gode arbeidsforhold for elever og lærere, selv om det har medført både merarbeid og merkostnader. Intensjonen med kompensasjonsordningen er å sette kommunene i stand til å tilby elevene lokaliteter i tråd med intensjonene i Reform 97. Det er vanskelig å skjønne departementets argument om at en ytterligere utsettelse vil være urettferdig ovenfor andre kommuner. Det urettferdige i denne saken synes å være at departementet straffer kommunen for å ta hensyn til brukerne og sørge for et kvalitativt resultat, mer enn at kommuner i samme situasjon velger ulikt mht. mulighet for utsettelse. Det sentrale bør være å sikre elevene en god skole og forhindre at kommunene får urimelig merbelastning som følge av grunnskole-reformen.

Svar:

Siste frist for ferdigstilling av permanente lokaler i forbindelse med Reform 97 var satt til 31. desember 2000. Konsekvensen av at midlertidige lokaler ikke ble erstattet med ferdigstilte permanente lokaler innen dette tidspunktet, ville være at kommunens investeringsramme ble redusert tilsvarende den delen av rammen som skulle ha dekket de investeringene som ikke var foretatt.

Kommunene har flere ganger, sist i St.prp. nr. 1 for 2001-2002, blitt varslet om at dersom de midlertidige lokalene ikke er erstattet med permanente innen fristen, vil investeringsrammen bli redusert. Departementet har henvendt seg til kommunene for å undersøke om midlertidige lokaler er erstattet med permanente. Som oppfølging av undersøkelsen besluttet Stortinget ved behandlingen av Innst. S. nr. 255 for 2001-2002 å nedjustere investeringsrammen med samlet 64 861 000 kr for de kommunene som ikke hadde ferdigstilte permanente lokaler innen fristen. Det vil si at de kommunene som ikke har gjennomført de investeringene som de er kompenserte for, vil få justert ned sin investeringsramme.

I brev av 7. juni 1999 bad Nord-Aurdal om utsatt frist for å ferdigstille permanente lokaler. Begrunnelsen

var at kommunen skulle kjøpe Valdres videregående skole av Oppland fylkeskommune og deretter bygge om og tilpasse dette bygget for L97. Bygget skulle overtas 1. september 2001, med skolestart etter ombygging 1. august 2002.

Kommunen ble i brev av 21. desember 2000 informert om at saken skulle behandles av Stortinget våren 2001. I forbindelse med behandlingen St.prp. nr. 84 for 2000-2001, fikk Nord-Aurdal innvilget utsatt frist fram til 1. august 2002.

Våren 2002 søkte Nord-Aurdal om ytterligere utsettelse av fristen for ferdigstilling av permanente skolelokaler. Begrunnelsen var at byggearbeidene av ulike grunner var utsatt. Denne gang avslo departementet søknaden fordi flere andre kommuner som ikke har overholdt fristen, nå vil få redusert sin investeringsramme.

Departementet ser det som viktig at forutsetningene for tilskudd til investeringskostnader ved grunnskolereformen blir respektert. En av forutsetningene var at fristen for ferdigstilling skulle overholdes.

Spørsmål nr. 529

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 5. juli 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Landbruksdepartementet arbeider for å få fjernet grensekontroll av fiskeutstyr, kanoer og rafte/padleutstyr. Ansvar for desinfeksjon skyves over på fylkesveterinærene, selv om det ikke finnes bemanning eller forsvarlig system for å kontrollere om utstyret er desinfisert, spesielt ikke båtene.

Hvordan kan Regjeringen forsvare å utsette de viktige ferskvannsfiskeressursene og laksevassdragene våre for en slik stor risiko ved å avvikle dagens system som både er billig og enkelt?»

Begrunnelse:

Landbruksdepartementet har iverksatt et hastverksarbeid for å få fjernet kontrollen med fiskeutstyr, kanoer og rafte/padleutstyr på grensen. I dag må de som kommer fra utlandet legge fram attest ved grensekontrollen fra offentlig veterinær på at utstyret er vasket og desinfisert for å hindre overføring av bl.a. *Gyrodactylus Salaris*.

Det nye regimet betyr at alle reiser fritt inn i landet og at de må fanges opp på en tilfeldig og frivillig måte for å sikre at båter og fiskeutstyr blir desinfisert før det brukes i norske vassdrag. Det overlates til grunneierne/hjemmelshaverne av fiskerettighetene å stille sine private krav for å slippe til fiskere i friske vassdrag.

Det er allerede mer enn nok problemer med å forsøke å organisere desinfeksjon før fiskere og padlere forlater smitta norske vassdrag, om vi ikke også i tillegg skal gi slipp på grensekontrollen. Det er oppsiktsvekkende at Regjeringen vil svekke kontrollen med import av utstyr som kan føre med seg smitte til akvatiske organismer som for eksempel norsk villaks.

Svar:

Miljøverndepartementet, Statens dyrehelsetilsyn og Landbruksdepartementet hadde 16. mai 2001 et møte for å diskutere krav til desinfeksjonsattest ved innførsel av fiskeutstyr, båter og annet utstyr som er brukt i vassdrag i utlandet. Intensjonen ved innførsels- og utførselsforskriften er i første rekke å forhindre at fiskeutstyr, båter og annet utstyr som er brukt i vassdrag i utlandet ikke brukes i vassdrag i Norge før dette er tilfredsstillende rengjort og desinfisert. Det var bred enighet på møtet om at denne ordningen fungerer dårlig i praksis og at det skulle utredes hvordan forholdene kan legges mest mulig til rette for å sikre desinfeksjon uten krav til slik attest. Instansene var imidlertid også enige om at det er et behov for å intensivere kontrollen med kravet om desinfeksjon innenlands, og at en prosess i samarbeid med næringen burde igangsettes med sikte på å utrede aktuelle tiltak.

Statens dyrehelsetilsyn - Sentralforvaltningen har gjennomført en utredning i samarbeid med blant annet

Norske Lakseelver og Norges Padleforbund, og har satt i gang arbeid for å opprette desinfeksjonsstasjoner over hele landet. Antall stasjoner og plassering i hvert distrikt avgjøres av fylkesveterinær/distriktsveterinær. Det planlegges også informasjonskampanjer overfor fiskere og padlere. Kravet til desinfeksjonsattest for brukt fiskeutstyr fra utlandet vil imidlertid ikke oppheves før vi har på plass ett tilfredsstillende apparat for desinfeksjon.

Etableringen av et nettverk av desinfeksjonsstasjoner over hele landet vil uten tvil føre til en styrket kontroll av desinfeksjon av fiskeutstyr og annet utstyr som er brukt i vassdrag i utlandet. Dessuten vil kontrollen med krav om desinfeksjon innenlands intensiveres.

Dokument nr. 15:30

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 530

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 10. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere forbud mot markedsføring av forbrukslån uten sikkerhet og til skyhøy rente, eller andre tiltak for å redusere omfanget av slike lån?»

Begrunnelse:

Forbrukslån uten noen krav til sikkerhet og med skyhøy rente er en stor fristelse for personer med økonomiske problemer. Med en til dels aggressiv markedsføring lanseres slike lånetilbud fra en rekke låneinstitusjoner som løsningen på økonomiske problemer. De høye kostnadene ved slike lån gjør at dette i beste fall er en utsettelse av problemene, og ofte kan bidra til å forverre de økonomiske problemene.

Det er nylig publisert tall som viser at nordmenn sparer mindre enn tidligere antatt. Det medfører at vår robusthet i forhold til tilbakeslag i økonomien er dårligere enn vi har trodd. Tall fra SSB viser at det særlig er aleneforsørgere, unge enslige og småbarnsfamilier som har stor gjeld i forhold til inntekten. Risikoen for at nedgangskonjunkturer skal skape store økonomiske problemer for utsatte grupper er derfor til stede.

I en slik situasjon er det viktig å stimulere husholdningene til å velge løsninger som er privatøkonomisk bærekraftige.

Det betyr at tilgjengeligheten til denne typen lån bør reduseres. Forbud mot markedsføring av slike tilbud er et aktuelt tiltak, men andre restriksjoner kan også være aktuelle.

Svar:

Finansdepartementet har orientert Stortinget om at henvendelsen er oversendt Justisdepartementet som rette vedkommende. Da spørsmålet også berører Barne- og familiedepartementet som ansvarlig for markedsføringsloven, har jeg funnet det riktig å konsultere dette departementet før jeg avgir mitt svar, jf. min orientering til Stortinget om dette i brev 4. september 2002.

Regjeringen er opptatt av å bekjempe fattigdom. Jeg er oppmerksom på at enkelte kan komme opp i en vanskelig situasjon som følge av de har tatt opp dyre forbrukslån, og senere får problemer med tilbakebetalingen. Det er derfor viktig å sikre låntakere tilstrekkelig informasjon i forkant av et låneopptak, slik at vedkommende får best mulig kunnskap om det låneproduktet han eller hun velger. Jeg vil vise til at vi allerede har omfattende regler i finansavtaleloven av 1999 om opplysnings- og frarådingsplikt ved låneavtaler. Kredittkjøpsloven har videre regler om opplysningsplikt og krav om minste kontantinnsats. Disse reglene tar nettopp sikte på å beskytte låntakere mot å komme i en situasjon som er beskrevet i begrunnelsen for spørsmålet. Justisdepartementet har for øvrig allerede signalisert en fremtidig revisjon av kredittkjøpsloven, jf. Ot.prp. nr. 41 (1998-1999), side 52, hvor det bl.a. vil være naturlig å vurdere kredittkjøpslovens bestemmelser i lys av finansavtaleloven. En slik revisjon vil også måtte ses i sammenheng med utviklingen i EU på dette feltet. Det pågår for tiden en revisjon av EUs såkalte forbrukerkredittdirektiv. Det nye direktivet kan komme til å inneholde regler om opplysningsplikt som gjør det nødvendig med endringer i norsk lovgivning. Tendensen innen EU er at man får stadig flere regler om opplysningsplikt i forhold til ulike typer kontraktsforhold. EU har for øvrig nettopp vedtatt et direktiv om fjernsalg av finansielle tjenester, som

inneholder regler om opplysningsplikt for långivere og angrerett for låntakere. Også dette direktivet må vurderes i forhold til norsk rett.

Jeg nevner også at Forbrukerombudet, som håndhever markedsføringsloven og deler av kredittkjøpsloven, følger med på om finansinstitusjonene overholder reglene om opplysningsplikt, og at markedsføringen ikke er urimelig eller villedende. Forbrukerombudet har i juni 2002 sendt ut informasjon om regelverket til bransjen, og samtidig signalisert at dette vil bli fulgt opp med stikkprøver.

Regjeringen arbeider ellers for å sikre at oppgjøret rundt tilbakebetaling av lån blir så betryggende som mulig. Regjeringen vil om kort tid legge frem en proposisjon for Stortinget om endringer i inkassoloven med sikte på å bedre skyldneres stilling ved inkasso.

På bakgrunn av det omfattende regelverket vi allerede har på dette området, og de fremtidige tiltakene som er nevnt foran, ser jeg ikke grunn til nå å vurdere et forbud mot markedsføring av forbrukslån uten sikkerhet og til høy rente. Det viktigste er etter mitt syn at man sørger for en betryggende ramme om slik utlånsvirksomhet.

Spørsmål nr. 531

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 6. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Saksbehandlingstiden er fortsatt langvarig for østfoldinger med rettigheter til dekning av tannbehandlingsutgifter over folketrygden. Undertegnede tok saken opp i Stortinget 23. januar med statsråden som pekte på forbedringstiltak og at saksbehandlingstiden ikke skulle overstige fire uker. Ifølge fylkestyngdedirektøren er saksbehandlingstiden før ferien tre måneder. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden var den samme i 2001.

Hva vil statsråden foreta seg for å rette på forholdene?»

Begrunnelse:

Saksbehandlingstiden er spesielt lang i Østfold, mens det i mange andre fylker oftest gis svar i løpet av én måned. Selv om det er svært begrenset hva folketrygden dekker når det gjelder behandling av tenner og tannkjøtt må personer med rettigheter etter folketrygdloven gå en lang og byråkratisk vei. Først må behandlende tannlege stille diagnose, fylle ut skjema og eventuelt verifisere diagnosen med røntgenbilder. Deretter sendes søknad til det lokale trygdekontor som oversender saken til din rådgivende tannlege for behandling. Deretter kan en eventuell utbetaling fra trygdekontoret finne sted.

Den lange ventetiden vi i dag har, spesielt i Østfold, fortoner seg vanskelig både for pasienter og tannleger. Noen av de aktuelle behandlingene kan være kostbare og en del tannleger fungerer som låneinstanser i påvente av at Rikstrygdeverket skal refundere utgiftene. Dette gjøres blant annet for at ubemidlede pasienter skal slippe å vente med behandling som kan bety at prognosen forverres.

Svar:

Som jeg nevnte i mitt svar til stortingsrepresentant Hedstrøm i januar, er det i Østfold igangsatt forbedringstiltak for å få ned saksbehandlingstiden. Jeg har fått opplyst fra Rikstrygdeverket at arbeidet med å få ned saksbehandlingstiden i Østfold pågår for fullt. Det er etablert et eget prosjekt for å få ned restansene og dette skal avsluttes innen utgangen av september. Da skal alle tannsaker være ferdigbehandlet i trygdekontoret innen tre uker, forutsatt at saken er tilstrekkelig belyst når den foreligger trygdekontoret. I enkelte saker er det nødvendig å be om supplerende opplysninger fra behandlende tannlege, slik at saksbehandlingstiden også avhenger av hvor raske tannlegene er til å sende inn nødvendig dokumentasjon.

Ved innføring av utvidet refusjon av utgifter ved behandling av periodontitt fra 1. mai i år, ble det også foretatt endringer i regelverket som fører til kortere saksbehandlingstid. Kravet om forhåndsgodkjenning fra trygden før utbetaling av refusjon ved behandling av periodontitt ble fjernet, noe som innebærer at færre saker må behandles av rådgivende tannlege. Forskriften trådte i kraft 1. mai 2002, og gjelder utført behandling fra og med denne dato. Denne endringen hadde i liten grad fått virkning før ferien.

Jeg har også bedt Rikstrygdeverket utarbeide en generell mønsteravtale for direkteoppgjør mellom tannlege og trygdekontor. Dette vil redusere saksmengden ved trygdekontorene, samtidig som pasienten

slipper utlegg for behandling som senere skal refunderes av trygdekontoret. I første omgang vil det inngås direkteoppgjørsavtaler med spesialister, som i utstrakt grad praktiserer for trygdens regning.

Spørsmål nr. 532

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 10. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det er fremkommet at praktiseringen av dagens lovverk for fritak for militærtjeneste ikke er i samsvar med lovgivers intensjon. Søkere som ønsker å søke på annet grunnlag enn det som skjema gir, nektes dette.

Vil Justisdepartementet ta initiativ overfor vernepliktsforvaltningen slik at Lov om endringer i lov av 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner praktiseres i tråd med lovgivers intensjon?»

Begrunnelse:

Det vises til svar på spørsmål nr. 376 som ble besvart 23. mai 2002, og som bare delvis svarer på det det spørres om. Dette spørsmålet, med nedenforstående eksempel, er et forsøk på å stille spørsmålet enda mer presist.

I dom i sak nr. 01-12356 M/30, påtalemyndigheten mot Aslak Sira Myhre, ble det slått fast at Sira Myhre var utsatt for en kritikkverdig behandling fra Vernepliktsverket i det han ble nektet å søke om unntak fra militær verneplikt hvis han ikke signerte på det dertil utarbeidet skjemaet. Retten sier videre at denne praksisen ikke kan ha vært "lovgivers mening". Det ble i rettsforhandlingene hevdet av vernepliktsforvaltningen i Sør-Norge at denne måten å tolke loven på ikke bare gjaldt Sira Myhres sak, men var allmenn. Dette skjer på tross av at departementet slår fast i Ot.prp. nr. 83 (1997-1998), kapittel 5:

"På bakgrunn av ovennevnte, foreslår Justisdepartementet at Vernepliktsverket ved de regionale vernepliktsavdelinger gis kompetanse til å innvilge søknader om fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. Saker som avdelingene ikke finner å innvilge, foreslås avgjort av siviltjenesteadministrasjonen som førsteinstans, med klageadgang til Justisdepartementet etter forvaltningslovens alminnelige regler.

I praksis vil dette innebære at de regionale vernepliktsavdelingene skal behandle de kurante innvilgessakene, dvs. der egenerklæringsskjemaet er undertegnet, og hvor det ikke fremkommer opplysninger fra militære myndigheter eller straffe- og bøteregistre som foranlediger ytterligere undersøkelser. Er det behov for slike undersøkelser, skal behandlingen av sakene overtas av siviltjenesteadministrasjonene."

Dette vil si at departementet i utgangspunktet har åpnet for at søkere kan komme til å ikke signere standardskjemaet, fordi de ikke passer inn i de avkryssbare kategorier. Søkerne skal likevel fortsatt ha krav på å få behandlet sin søknad om siviltjeneste. Denne muligheten er i dag alle vernepliktige avskåret fra. Spørsmålet dreier seg altså ikke om å endre loven, men å praktisere den i tråd med intensjonen.

Svar:

Det vises innledningsvis til mitt svar av 22. mai 2002 på spørsmål nr. 376 fra representanten Langeland. Jeg har her bl.a. redegjort for bakgrunnen for lovforslaget og den lovmessige forankring som endringene har fått. Jeg vil her kort utdype enkelte punkter som berører sistnevnte forhold.

Av lovforslaget (Ot.prp. nr. 83 (1997-1998)), side 5, går det frem at det vil bli utarbeidet et standard søknadsskjema for mannskap som ønsker fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. I lovforslagets § 2 uttrykkes dette på følgende måte: "Søknad fremsettes på fastsatt blankett." I merknadene til denne lovbestemmelse (proposisjonens pkt. 7, side 12), er det presisert at dette standard søknadsskjemaet skal

benyttes av alle søkere.

Stortinget gav som kjent sin tilslutning til lovforslaget, jf. Innst. O. nr. 23 (1998-1999). Dette innebærer at dagens praksis, med krav om bruk av standard søknadsblankett, har den nødvendige lovmessige forankring. Dersom denne praksis skal endres, vil det fordre ny behandling i Stortinget.

For øvrig vil jeg vise til den mulighet som den enkelte søker har til å supplere egenerklæringsskjemaet med opplysninger som kan bidra til å kaste lys over den påberopte overbevisning. Hensynet til det enkelte individ, og hans muligheter til å få utdypet sitt nektelsesgrunnlag, synes derfor tilstrekkelig ivaretatt.

Som anført i mitt svar av 22. mai 2002 vil jeg imidlertid ikke ta initiativ til endringer i det lovverket som ligger til grunn for dagens behandling av søknader om fritak for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. Jeg vil derimot ikke utelukke en fremtidig vurdering av fritaksloven, men det bør i så fall skje i en bredere sammenheng.

Spørsmål nr. 533

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 10. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva vil justisministeren foreta seg for å sikre Vinger og Odal tingrett tilstrekkelig og hensiktsmessige lokaler, og et nivå på driftsmidlene som sikrer forsvarlig virksomhet?»

Begrunnelse:

Undertegnede besøkte i sommer Vinger og Odal tingrett. Jeg har gjennom de siste årene besøkt mange domstoler. Vinger og Odal tingrett må være en av de domstoler i Norge som i dag sliter mest med svært uhensiktsmessige lokaler. For å oppfylle kravene til en forsvarlig saksbehandling bør man nå gjøre noe med situasjonen. Dagens lokaler er svært trange, det er få rettssaler, det er en svært uhensiktsmessig adkomst og nødvendige rom som advokatrom, spiserom, vigselsrom og rom for vitner forefinnes ikke. Av sikkerhetsmessige grunner er det også svært påkrevet at man besørger nye lokaler for domstolen. Den nye politireformen sammenholdt med strukturendringene i domstolene vil ikke redusere presset på domstolen i Kongsvinger.

Lokalsituasjonen sammenholdt med bevilgede driftsmidler gjør situasjonen vanskelig for domstolen. Det kan synes som om domstolen har sakkert akterut mht. til nivå på driftsmidler. Domstolen har flere ganger tatt opp disse forhold med departementet.

Svar:

Som følge av strukturendringene vil noen domstoler ha behov for nye og/eller utvidede lokaler. De domstolene som blir direkte berørt av strukturendringene, og som ikke har egnede lokaler, vil derfor bli prioritert. Vi ser likevel at det er flere domstoler som har behov for en oppgradering av lokalene. Budsjettene tillater imidlertid ikke en generell forbedring, og det må derfor foretas prioriteringer. Det kan likevel nevnes at Domstolavdelingen var i kontakt med Vinger og Odal tingrett før sommeren, og det ble avtalt at departementet i løpet av høsten vil besøke tingretten og vurdere lokalforholdene.

Vi er kjent med at domstolen samlet sett har en beregnet underkapasitet på totalt 0,9 årsverk. Vi ser at underkapasiteten har medført ekstrabelastning for domstolen. Departementet har derfor i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett kompensert for underkapasiteten ved en styrking av domstolens budsjett.

Det er et mål at domstolen har en bemanning og arbeidsforhold som er i overensstemmelse med behovet. Innenfor rammen av domstolenes samlede bevilgning inneværende år er det imidlertid ikke mulig å nå denne målsetningen fullt ut. Det innebærer at departementet må prioritere strengt mellom ulike behov. Inntil videre ber vi derfor domstolen håndtere situasjonen på en best mulig måte.

Spørsmål nr. 534

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 9. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil Regjeringa endre dei krav som blir kravd ved konsesjon til telenett og teleoperatørselskap slik at naudmeldingsnummer blir prioritert i telenettet, og kva vil statsråden gjere slik at dei aller fleste innbyggjarar i landet kan få alternative telekommunikasjonsveggar?»

Grunngjeving:

Naudmeldingstenesta i Noreg har blitt kraftig sentralisert i dei seinaste åra. Politireforma aleine halverte talet på 112-sentralar, og talet på interkommunale brannvarslingssentralar (110-sentralar) er også blitt færre. I Telemark er talet på 112-sentralar redusert frå fem til éin, og talet på 110-sentralar er redusert frå fem til to. Ved fleire høve i Telemark har publikum ifølgje dagspressa hatt problem med å nå fram til dei tre naudnummera 110, 112 og 113 i naudstilfelle. Dette skjedde i mars og i juli 2002. Slik eg oppfattar det, har ikkje naudnummera prioritet i telenettet. Dette kan vere ei av årsaka til at ein frå tid til anna ikkje kjem fram på naudnummera. Enkelte episodar, der til dømes kablar av ein eller anna grunn er kutta, har vist at så mykje som 6-7 pst. av Telemark sin befolkning ikkje har to alternative ruter når dei skal melde akutt fare over naudnummera. I juli i år skapa dette problem over fleire dagar etter kabelkutt

i Nome kommune. Sett i samanheng med nemnde sentralisering av naudmeldinga, skapar dette utryggleik for befolkninga. I eit moderne samfunn, der ein baserer mykje av kommunikasjonen på telenettet sine fastliner og radioliner, bør det vere ein sjølvstøtt ting at naudmeldingar blir gitt prioritet og at det finnst alternative veggar gjennom nettet for alle.

Svar:

Alle telefonbrukere skal kunne ringe nødnummer gratis og uten bruk av betalingsmedier. Det skal være mulig å foreta nødanrop uten betaling fra telefonkiosker. Det skal også være mulig å foreta nødanrop fra GSM mobiltelefoner selv om telefonen mangler SIM-kort eller det er manglende økonomisk dekning på abonnementet.

Kravene til tilbyder av offentlig telenett og offentlig teletjeneste er nedfelt i teleloven, offentlig-nettforskriften samt tilleggskrav i Telenors konsesjon og mobilkonsesjonene. Gjeldende rammebetingelser innebærer at utbygging og kapasitet fastsettes på grunnlag av kommersielle vurderinger fra utbyggere og tjenestetilbydere.

Det stilles ikke konkrete krav til funksjonalitet som innebærer særskilt prioritering av nødmeldings-samtaler i det offentlige telenettet. Det er imidlertid generelt meget god kapasitet og fremkommelighet i nettet i normalsituasjonen. Dersom det oppstår feil i nettet, for eksempel i form av brudd, fører det stort sett til at etablerte reserveveier kan tas i bruk.

Moderne telenett er i transportdelene utført som en såkalt "ringstruktur", dvs. at det er reservekapasitet dersom en feil skulle føre til at en enkelt kabel ikke blir tilgjengelig. I visse deler av nettet mer lokalt har det ikke vært bedriftsøkonomisk grunnlag for å bygge denne typen struktur og tilhørende økt sikkerhet.

Telenor har uttalt at færre mottakssentraler gir klare fordeler for fremkommeligheten av nødmeldinger i telenettet. Færre mottak gir færre sårbare nettilknytninger uten mulighet for reserveveier, samtidig som større og mer sentralt lokaliserte mottak kan plasseres på et høyere (teknisk) hierarkisk nivå i telenettet.

Mottakssentralene for nødmeldinger er tilknyttet telenettene gjennom ordinær telefoni, ISDN eller leide samband. Dersom nødetatene har behov for ekstra sikkerhet og tilgjengelighet på sine samband kan dette som regel sikres ved at nødetatene lokalt kan tilknyttes to ulike sentraler over to ulike kabelsystemer. De fleste operatører tilbyr slik tilknytning, men få nødsentraler har valgt slik løsning. Videre kan nødetatene inngå avtaler med tjenestetilbydere om rask utrykning ved feilretting, også utenom vanlig arbeidstid. Opplysninger fra Telenor viser imidlertid at nødsentralene i liten grad har inngått slike avtaler om prioritert feilretting.

Det er ikke planlagt endringer i konsesjonene.

Spørsmål nr. 535

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 6. september 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Når vil statsråden ta initiativ til å gjennomføre ein sluttbehandling av forslag til endring av plan- og bygningslova, endring av § 106a Heis, rulletrapp og rullende fortau?»

Grunngjeving:

Ifølgje plan- og bygningslova blir huseigar pålagd å få sine heisar rutinemessig kontrollert. Denne kontrollen kan bare utførast av Norsk Heiskontroll, som er ein offentleg stiftelse. I tillegg det kommunale ordningar i Oslo og Sandnes. I landet elles har Norsk Heiskontroll monopol.

Dagens ordning blei innført i 1987. I samband med AAD sitt framlegg til endringar i forskrift til plan- og bygningslova i brev av 21. april 1999 til Konkurransetilsynet, påpeikte Konkurransetilsynet det uheldige ved dette monopolet. Mellom anna blei det hevda at: "Et regulert monopol som hindrer utvikling av nye, mer effektive løsnings på området". Konkurransetilsynet foreslo fjerning av unødvendig konkurransehindringar og at det blei sett objektive kriterium for kven som skal sertifisere. Departementet (KRD) sendte den 9. februar 2001 ut på høyring "Forslag til endringer i plan- og bygningsloven § 106a Heis, rulletrapp og rullende fortau". Departementet gjorde framlegg om å opne marknaden for tryggleikskontroll og at slik kontroll skal kunne bli utført av sentralt godkjende føretak som er kvalifiserte for oppgåva etter nærare fastsette kvalifikasjonskrav.

Så langt eg kjenner til blei ikkje høyringssvara arbeidd vidare med i departementet og det blei heller ikkje gjort framlegg til endringar.

Svar:

Som De er kjent med sendte Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) den 2. februar 2001, under dåverande statsråd Sylvia Brustad, på høyring eit forslag om endringar i plan- og bygningslova. Eit sentralt forslag var å opne for at også andre enn kommunane og Norsk Heiskontroll (NHK) skulle kunne utføre tryggingkontroll av heis, rulletrapp og rullande fortau i drift. Etter reaksjonane i høyringsrunden vart ikkje forslaget fremma for Stortinget.

Eg støtter i utgangspunktet prinsippet som var lagt til grunn i høyringsforslaget, nemleg at den periodiske tryggingkontrollen bør kunne konkurranseutsetjast, til dømes etter den modellen som var skissert i departementet sitt forslag. Når eg likevel ikkje har funne det tenleg å ta initiativ til å fremje det same forslaget på nytt, har det samanheng med fleire forhold.

Det er mitt inntrykk at kundane gjennomgåande er godt nøgde med det tilbodet NHK gir, både når det gjeld pris og service (Det er no berre Oslo som har eigen kommunal heiskontroll). Tryggleiken er god. Det er svært få ulukker med personskade på dei nær 30 000 heisanlegga som fell inn under ordninga.

Høyringsrunden har etter mitt syn avdekkja behov for ytterlegare utgreingar. Eg har særleg festa meg ved innvendingar og uvisse knytt til spørsmål:

- om tryggleiken og prisnivået vil kunne oppretthaldast i alle deler av landet i ein liten, fri marknad (Berre ca. 40 årsverk er i dag knytt til ordninga.)
- om plan- og bygningslova og bygningsstyremaktene er den rette forankringa av eit slikt driftstilsyn
- om tryggingkontrollen etter plan- og bygningslova bør sjåast i samanheng med dei nærliggjande tilsynsordningane til Eltilsynet og Arbeidstilsynet (Sist nemnde har eit sjølvstendig tilsynsansvar for heisar i produksjonsprosessar i ei verksemd og heisar for rein varetransport.)
- om røyntslene frå andre land som har privatisert kontrollen er gode. (Signala frå Sverige, som privatiserte tryggingkontrollen i 1995, er ikkje eintydige.)

Eg har i denne situasjonen tatt initiativ overfor Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD), som har ansvaret for Arbeidstilsynet, for å få nærare vurdert om det kan vere grunnlag for sjå dei ulike heiskontrollordningane i samanheng, eventuelt å slå dei saman for å gje ein større marknad for konkurranseutsetting. Etter eit møte like før sommarferien avventar vi no Arbeids- og administrasjonsdepartementet si vurdering.

Også i annan samanheng skjer det ei vurdering sentralt av organiseringa av tryggingkontrollen av heis, rulletrapp og rullande fortau. Regjeringa arbeider som kjent med ein gjennomgang av statlege tilsynsordningar med sikte på å presentere overordna prinsipp for statlege tilsyn i ei melding til Stortinget. I dette arbeidet, som vert leia av AAD, har KRD bedt om at også tilsynsordningane for heisanlegg (og tivoliiinnretningar) vert vurdert i ein vidare samanheng. Tilsynsordninga vert også vurdert i samband med Regjeringa sitt arbeid med sikte på styrking av konkurransepolitikken.

I denne situasjonen finn eg det lite tenleg å ta opp att forslaget i den forma det vart sendt på høyring i fjor, men vil følgje opp tilsynsordninga med sikte på at det skal kunne etablerast eit tilsyn i framtida der private

føretak med tilstrekkelege kvalifikasjonar skal kunne utføre slik tryggingskontroll.

Spørsmål nr. 536

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 9. september 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva er årsaken til at rapporten som Statistisk sentralbyrå har laget på oppdrag fra Utenriksdepartementet, og som viser at EØS-avtalen og handelsavtalene i WTO gir liten økonomisk gevinst, ikke er omtalt i St.meld. nr. 27 om EØS-samarbeidet 1994- 2001?»

Begrunnelse:

I Nationen for 20. august blir det vist til en rapport som Statistisk sentralbyrå har utarbeidet etter oppdrag fra Utenriksdepartementet. Analyser i rapporten viser at EØS-avtalen og handelsavtalene i WTO samlet i kun gir en velferdsøkning på 0,77 pst. i Norge. Forsker Taran Fæhn i SSB sier at dette skyldes at Norges økonomi var svært liberalisert før EØS-avtalen ble inngått. Han konstaterer at vi allerede hadde frihandelsavtaler med alle EU-land og at det derfor var lite å hente på EØS-avtalen.

Svar:

Det refereres i spørsmålet til en rapport som Statistisk sentralbyrå har laget på oppdrag fra Utenriksdepartementet. Denne rapporten dreier seg imidlertid ikke om økonomiske gevinster ved EØS-avtalen og handelsavtalene i WTO. Rapport inneholder derimot noen analyser vedrørende miljøeffekter av handelsliberalisering i forbindelse med den pågående WTO- runden.

Rapporten forelå i mars 2000. I påvente av ferdigstilling av sektoranalyser på landbruk, fisk og transport, ble den imidlertid først nylig sendt på høring. Men analyseresultatene av miljøeffekter ble publisert som et diskusjonspapir av Statistisk sentralbyrå i april 2001.

I arbeidet med miljøanalysene ble det blant annet trukket på tidligere anslag som Statistisk sentralbyrå hadde foretatt i 1999 over en *begrenset del* av de økonomiske virkningene av EØS-avtalen samt tre andre internasjonale avtaler. Det er åpenbart disse beregningene, som byrået laget på eget og ikke Utenriksdepartementets initiativ, det refereres til i spørsmålet.

Disse anslagene gjelder utelukkende økonomiske konsekvenser som skriver seg fra reduksjon i tollsatser og bortfall av andre, ikke tollmessige handelshindringer samt visse endringer i subsidier. Men denne problemstillingen gir ikke grunnlag for en helhetsvurdering av virkningene av EØS-avtalen. Tollmessige handelshindringer var i hovedsak eliminert før EØS-avtalen ble inngått.

Resultatene fra beregningene er omtalt i forkortet og forenklet form i en artikkel i Økonomiske analyser nr. 6 1999 med tittelen "Velferdsvirkninger av multinasjonale handelsavtaler". De er også offentliggjort i andre publikasjoner og i ulike formater, blant annet i artikkelen "Welfare effects of trade liberalisation in distorted economies" i boken "Using Dynamic General Equilibrium Models for Policy Analysis" (NorthHolland 2000). Beregningene synes ikke å ha vakt noen særlig oppsikt da de ble publisert.

Hva angår virkningene av andre former for handelshindringer, er de særdeles vanskelig å beregne, og anslagene er usikre.

La meg imidlertid få sitere hva Næringslivets Hovedorganisasjon blant annet uttaler i sitt innspill til EØS-meldingen: "For de fleste norske bedrifter sikrer avtalen markedsadgang til det indre marked, rettslig homogenitet og parallellitet når de gjelder konkurranseregler og statsstøtte; bl.a. har bortfall av antidumpinginstrumentet fjernet usikkerhet og risiko for vilkårlig behandling. EØS-avtalen har med andre ord fungert som et godt rammeverk for handel med EU."

Det er ikke mulig å tallfeste økonomisk disse og andre virkninger for Norge av EØS-avtalen. Mange andre faktorer påvirker utviklingen, EØS-avtalens virkninger kan ikke isoleres. Det er ikke er mulig å beregne hvordan det ville gått med for eksempel investeringer og sysselsetting i Norge uten denne avtalen. Det synes imidlertid å være klart at de viktigste gevinstene av EØS-avtalen - økonomiske som andre - er å finne på andre områder enn redusert toll.

De beregningene som det refereres til i spørsmålet, kan derfor ikke ses å tilføre informasjon som er så

oppdatert, relevant og sikker at den åpenbart ville forsvare en plass i EØS-meldingen.

Spørsmål nr. 537

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 11. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Gjennom media er det gjort kjent at departementet vil be Oljedirektoratet om ein rapport når det gjeld bruk av overtid på norsk sokkel.

Når vil ein slik rapport foreligga, og vil statsråden ta initiativ til at også Stortinget vert kjent med innhaldet i rapporten?»

Grunngjeving:

Stortinget har i vår handsama ei eiga melding om tryggleik på sokkelen. Det er bra at statsråden raskt bad om ei oppdatering frå direktoratet då arbeidsgjevarorganisasjonane sette fram påstandar om uakseptabel bruk av overtid. Det synest desto meir overraskande at noko så grunnleggjande som rett tilhøve mellom arbeid og kvile ikkje vart nærare drøfta i samband med St.meld. nr. 7 (2001-2002). Eg finn det difor rett at Stortinget får del i Oljedirektoratet sin rapport. Eg føreset også at Stortinget får høve til ei drøfting av departementet sine vurderingar og eventuelle forslag til oppfølging.

Svar:

På bakgrunn av omtale i mediene av ulykken på "Byford Dolphin" 17. april 2002 bad jeg Oljedirektoratet (OD) om en redegjørelse om ulykken, inkludert en vurdering av de nye påstander som er kommet frem i saken vedrørende arbeidstid, og hvorvidt dette har noen innvirkning på granskningskommisjonens konklusjoner og anbefalinger etter ulykken. Jeg bad også OD om en redegjørelse for oppfølgingen av de problemstillinger i tilknytning til arbeidstid som er

identifisert i St.meld. nr. 7 (2001-2002) Om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten.

Der ble det gjort rede for bruk av arbeidstidsordninger i forhold til regelverkets krav til restitusjon og hvile. Det ble satt fokus på skiftarbeid, nattarbeid, bruk av overtid, jf. pkt. 4.1.3 og 4.6. Stortingsmeldingen identifiserte oppfølgingstiltak både for operatør, myndigheter og arbeidstakerorganisasjonene som disse skal gripe fatt i, jf. pkt. 7.4.

Av ODs redegjørelse fremgår at direktoratet som et ledd i oppfølging av arbeidstids- og hvilebestemmelsene på norsk sokkel, vil be operatørselskapene redegjøre for sine kontrollrutiner rettet mot egne ansatte og entreprenøransattes arbeidstid. Direktoratet ønsker også en redegjørelse av i hvilken grad rutineene er egnet til å avdekke brudd på arbeidstids- og hvilebestemmelsene. På bakgrunn av dette materialet vil OD vurdere videre oppfølging overfor selskapene.

OD vil også ved planlagte tilsynsaktiviteter foreta kontroller av at arbeidstidsbestemmelsene blir overholdt. Jeg kan opplyse om at OD i første halvår 2002 har gjennomført tilsynsaktivitet mot to entreprenørselskaper når det gjelder arbeidstidsbestemmelsene. ODs tilsyn avdekket ikke lovbrudd verken med hensyn til overtidsbruk eller arbeids- og friperioder. Jeg kan også opplyse om at OD etter informasjon fra en arbeidstakerorganisasjon vurderer oppfølging mot enkelte innretninger der arbeidstakerorganisasjonen mener de kan legge frem dokumentasjon om ulovlig overtidsbruk.

Etter det nye regelverket som trådte i kraft 1. januar 2002 ble arbeidstidsbestemmelsene for ledende personell skjerpet, ved at disse skal registrere sin arbeidstid på lik linje med annet personell.

OD vil i tillegg på oppdrag fra departementet forbedre og oppdatere en aggregert statistikk over overtidsbruken på sokkelen.

ODs årsberetning inngår som vedlegg til stortingsmelding om olje- og gassvirksomheten som fremlegges for Stortinget hvert annet år, og resultater av tiltakene vil bli omtalt der. En grundigere og samlet vurdering av problemstillinger i tilknytning til arbeidstids- og hvilebestemmelsene på norsk sokkel vil også bli gitt i stortingsmelding om helse, miljø og sikkerhet som skal fremlegges for Stortinget hvert fjerde år.

Jeg tar også utover dette sikte på å orientere Stortinget på egnet måte om bruken av overtid på sokkelen.

Spørsmål nr. 538

Innlevert 2. september 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 10. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Kan statsråden gje eit oversyn over tilstanden i marknaden når det gjeld bruk av symbol for narkotika for å marknadsføre andre produkt, og vil han vurdere om det er naudsynt med eit lovforbod mot varer som ved bilete, tekst eller anna, reklamerer for varer eller stoff som etter lova blir rekna som narkotika?»

Grunngjeving:

Det er naudsynt å ta i bruk ei rekkje tiltak for å minske bruk og etterspørsel av narkotika i dagens samfunn. Det foregår nå ein svært viktig debatt om tiltak for dei tyngste rusmiddelmissbrukarane. Samstundes er det viktig å ha fokus på det førebyggjande arbeidet.

Dei seinaste åra har vi opplevd ei nærast eksplosjonsarta utvikling i legaliseringsrørsla i Noreg. På same tid har vi sett fleire døme på at ulike produkt vert marknadsførte gjennom bruk av symbol knytt til narkotika. Døme på dette er cannabisblad og ecstasyfigurar. Eit anna kjent døme er forretningskonseptet i Oslo, Hemp House AS, som aktivt nyttar symbol knytt til marihuana for å promotere sine produkt. Slik bruk set narkotika i eit positivt og tiltalende lys, og kan fungere stikk i strid med førebygging. Det er forbod mot bruk og omsetjing av narkotika i Noreg. Det skulle difor vere sjølvstakt at reklame som kan oppfattast å vere for eit ulovleg produkt, ikkje er tillate.

I Noreg vart forbod mot alkoholreklame innført i 1973. Fleire europeiske land har etter dette innført reklamerestriksjonar. Dette forbodet er eit viktig og etablert element i norsk førebygging mot alkoholskadar.

Reklame som mellom anna nyttar narkotikasymbol må ikkje få utvikle seg til eit strategisk bidrag i kampen for å legalisere og ufarleggjere narkotika. Regjeringa føretok i 1998 ei vurdering av eit eksplisitt forbod. Konklusjonen var den gongen at eit forbod førebels ikkje var naudsynt. Det vart og peika på at ein i straffelova har heimel for å reagere.

I lys av den utviklinga vi no ser er det ynskjeleg med eit oppdatert oversyn over tilstanden i marknaden, her under også om politiet har gripe inn i einskildtilfelle i løpet av desse åra.

Svar:

Fyrst vil eg understreke at eg deler den bekymring som ligg i spørsmålet og grunngjevinga til representanten Meltveit Kleppa, for den utviklinga vi ser når det gjeld krav om legalisering av visse typar narkotika. Spørsmålet om legalisering av bruk og oppbevaring av mindre kvanta cannabis vil også kome opp i samband med den foreståande revisjonen av straffeloven. Sjølv om det er ei tid til høringsfristen for straffelovskommisjonen si utgreiing går ut, vil eg alt nå gje uttrykk for at det etter mitt syn ikkje er noen farbar veg å gå at vi legaliserer bruk og oppbevaring av såkalla lettare, narkotisk stoff.

Dette synet er også lagt til grunn i arbeidet med handlingsplanen mot rusmiddelmissbruk som Regjeringa om kort tid vil leggje fram for å styrkje arbeidet mot narkotikamisbruk. I eit førebyggjande perspektiv er det derfor viktig å hindre at illegalt stoff blir tilgjengeleg. I denne samanhangen vil eg framheve at Regjeringa vil styrke politiet si førebyggjande innsats mot misbruk av rusmiddel blant unge for å hindre rekruttering til misbrukarmiljø. Derfor er informasjon til dei unge om narkotika og kunnskap om konsekvensar ved misbruk viktige element i eit slikt førebyggjande arbeid. Den liberaliseringa andsynes rusmiddelbruk som vi har sett vil auke i opinionen dei seinare åra, medfører at vår samla innsats må bli endå sterkare for å kunne førebyggje at ungdom byrjar å prøve narkotika, både frå styresmaktene, næringslivet og friviljuge organisasjonar si side. Parallelt med denne liberaliseringa har også legaliseringsrørsla blitt større, noe som også kan undergrave det førebyggjande arbeidet vårt.

Spørsmålet frå representanten Meltveit Kleppa er todelt. Den første delen gjeld spørsmålet om kva omfanget er når det gjeld bruk av ovanfor nemnde symbol. Dette har vi inga statistikkføring over. Politiet har ikkje prioritert aksjonar mot t.d. forretningar som sel brukarutstyr eller andre effektar som kan knytast til narkotika. Men politiet i Oslo opplyser om at ein der har relativt god oversikt over den marknaden som både gjeld både sal av brukarutstyr og sal av produkt som det er knytte spesifikke narkotikanamn til, som t.d. Hemp-produkt hos Body Shop; T-skjorter, smykke, sukkerty, karamellar og liknande med avbilda cannabisblad på; like eins bøker, heimesider på Internett osv. Det vanlegaste bildet på ulike varer er bilete av cannabisbladet som er legaliseringsrørsla sin logo. Politiet er også kjent med kvar desse produkta blir selde,

samt gateseljarar som også har varer med slik avbildning. Men politiet har ikkje gripen inn overfor slik verksemd som gjeld varer med bilde eller namn på narkotika.

Den andre delen gjeld spørsmålet om det er naudsynt med lovforbod mot varer som ved bilete, tekst m.m. reklamerer for narkotika eller andre varer som kan reknast for narkotika. Det kan her vere tale om to ulike aspekt ved reklamering. For det første kan det vere snakk om direkte reklame for narkotisk stoff. For det andre kan det vere tale om namn og symbol på elles lovlege varer i sal, t.d. parfyme, T-skjorter, særskilde hudpleieprodukt eller liknande ("vareforbod").

Det kan i denne samanhangen synast naturleg at vi skulle ha hatt eit særskilt forbod mot å reklamere for narkotiske stoff på same måten som vi har forbod mot reklame for lovlege varer som tobakk og alkohol. Rein reklame for narkotika vil lett bli ramma av straffeloven § 140, som gjer det straffbart å oppmode til eller å forherlege ei straffbar handling, jf. også legemiddelova § 24. Og dei andre handlingane som spørsmålstilleren nemner, vil i nokre tilfelle omfattast. Det er forbode å reklamere for sal av narkotika til t.d. bestemte prisar på særskilde stader, all den tid oppbevaring, innehaving, distribusjon og omsetjing av narkotika er straffbart. Og i enkelte høve kan reklame reknast som straffbar medverknad.

Å knytte narkotiske stoff til varer kan vere med å ufarleggjere og forherlege stoffet. Dette representerer etter mi oppfatning ei form for snikreklame for bruk av narkotika. Mykje av denne snikreklamen er retta mot ungdom. Det kan i neste omgang kanskje bidra til at grensa for å prøve narkotika blir senka. Dette står i strid med det arbeidet som Regjeringa gjer for å redusere narkotikamisbruket. Eit effektivt og håndterbart vareforbod ville sannsynlegvis kunne vere eigna til å redusere talet på nysgjerrige som vil prøve. Eg vil her nemne at Forsvarets rusmiddeldirektiv som kom i mai dette år, inneheld forbod mot å bere symbol som kan knytast til narkotika, innan Forsvaret.

Men eit særskilt forbod mot å reklamere for narkotiske stoff vil medføre ei rekke kompliserte avvegingar både når det gjeld definisjonen av kva vi forstår ved slik reklame og når det gjeld avgrensing av kva som er namn på andre, lovlege produkt som ikkje har samanhang med narkotika. Eit vareforbod, der namn på varer også kan knytast til narkotiske stoff, vil såleis ramme legitime varer som er i lovleg sal i dag, bl.a. varer som klesplagg og parfyme etc. Det er særleg eit slikt vareforbod som reiser tolkingsspørsmål. Sjølv om ein løyser spørsmålet om kva for produkt som ikkje skal bli ramma gjennom å gje høve til dispensasjon, vil det likevel kunne bli vanskeleg å definere kvar grensa skal gå for kva for varer ein skal dispensere for. Sjølv om ein skulle kunne ha oversikt over varer det skal dispenserast for, vil det kome nye varer til som vil kunne bli ramma av eit forbod. Alt i alt vil det kunne bli vanskeleg å trekkje grensa mellom det lovlege og det ulovlege.

Eit reklameforbod vil også ha ei side til retten til ytre seg fritt. Det finst ingen reglar som rammer ytringar om narkotika, t.d. ytringar mot offisiell norsk narkotikapolitikk. Slik sett kan ein sjå eit generelt

forbod mot reklame som eit inngrep i retten til fritt å setje fram ytringar, bl.a. gjennom bilete av cannabisblad eller varer med namn på narkotisk stoff. Eit slikt inngrep i retten til å ytre seg må vegast opp mot interessa å verne om folkehelsa. Dette er så generelle uttrykk at dette neppe vil bli ramma av ovanfor nemnde reglar i straffeloven. Etter mi oppfatning må vi derfor i ytringsfridomen sitt namn nok akseptere at noen uttaler seg til fordel for fri omsetning av cannabis.

Men eit reklameforbod vil ikkje nødvendigvis gripe inn i retten til å ytre seg fritt for eller imot narkotika generelt, men bare i retten til å reklamere for eller imot narkotika. Etter mi oppfatning er eit reklameforbod eit relativt lite inngrep i ytringsfridomen og omsynet til folkehelsa må vege tungt. Eit vareforbod kan framstå meir som ei hindring for utøving av næringsverksemd snarare enn ei avgrensing av ytringsfridomen. Slik sett kan dette tale for eit spesifikt vareforbod. Men desse aspekta ved eit eventuelt reklameforbod må drøftast grundig før ein eventuelt vedteke eit slikt forbod.

Eit vareforbod vil også utgjere ei avgrensing i kva slags produkt som kan omsetjast på den nasjonale marknaden. Eit slik forbod vil kunne vere i strid med EØS-reglane og eventuelt utgjere ei handelshindring etter artikkel 11. Eg finn ikkje grunn til her å gå inn på noen drøfting av spørsmålet om eit slik forbod kan omfattast av noe unnatak i artikkel 11, men bare peike på at slikt forbod alt i alt reiser vesentlege problem i forhold til EØS-avtalen.

Eg vil heller ikkje sjå bort frå at å innføre eit spesifikt forbod mot varer som reklamerer for narkotiske stoff, kan virke inspirerande innan eit så komplisert område på nettopp grupper innan legaliseringsrørsla til å prøve grensene for kva som vil vere lovleg og kva som vil vere forbode. Her kan vi trekke lærdom av røynsle med reklameforbod mot alkohol.

Den legaliseringsdebatten som vi ser tilta i dag, må vi møte med grundig gjennomtenkte og vektige argument og syte for at vi har ein heilskapleg politikk mot narkotikakriminaliteten for å kunne redusere etterspørselen etter narkotika og redusere bruken. Ikkje minst er det viktig at vi møter legaliseringsdebatten med sakleg og god informasjon og med førebyggjande arbeid på fleire plan.

På denne bakgrunn finn eg det nå ikkje tilrådeleg å gå inn for å endre loven slik at vi får forbod mot varer

som ved bilete, tekst eller anna reklamerer for varer eller stoff som etter lova blir rekna som narkotika, ut over det som det allereie finst heimel for å forby.

Spørsmål nr. 539

Innlevert 3. september 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 12. september 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Et amerikansk SURTASS-skip driver ubåtovervåking i Barentshavet, og observeres jevnlig i Sørøysundet i Finnmark. Disse skipene kan utstyres med lavfrekvens aktiv sonar (LFA), som antas å ha en skadelig virkning for fisk og sjøpattedyr.

Hva er Regjeringens holdning til bruk av slik sonar i norske havområder, og hva har Regjeringen foretatt seg for å skaffe kunnskap om USAs planer for bruk av lavfrekvens aktiv sonar?»

Begrunnelse:

Avisen Nordlys skrev 26. august at forsvarsministeren ikke kjenner til om USA vil ta i bruk lavfrekvens sonar på skip som jakter på ubåter i Barentshavet. Avisen refererte samtidig til at havforskere mener den effektive sonaren har skremmende og drepende effekt på fisk og sjøpattedyr.

Miljøorganisasjonen WWF har etterlyst en norsk holdning til bruken av lavfrekvens aktiv sonar, og det er etablert en verdensomfattende organisasjon som har bekjempelsen av lavfrekvens sonar som mål.

Norge har et stort ansvar for å forvalte de store fiskeressursene i våre farvann og beskytte fisk og sjøpattedyr mot miljøskadelig aktivitet. Regjeringen må derfor forventes å ha en aktiv holdning til bruk av teknologi som kan være miljøskadelig i våre havområder.

Svar:

Norge samarbeider nært med vår viktigste allierte, USA, om forsvarsspørsmål i nord. Dette gjelder også innhenting av informasjon om militær aktivitet i området. Norge har kontroll over den aktivitet allierte fartøyer gjennomfører i norsk territorialfarvann. Denne aktiviteten utføres i henhold til retningslinjer som er gitt av norske myndigheter. Når det gjelder de amerikanske SURTASS- (Surface Towed Array Sonar System) fartøyene, kan jeg opplyse at de har tillatelse til å gå inn i norsk territorialfarvann ved dårlig vær, for forsyninger, vedlikehold og mannskapsbytte, eller dersom det skulle oppstå uforutsette problemer som gjør det nødvendig å gå inn i smulere farvann eller til havn.

Jeg kan videre opplyse at de SURTASS-skipene som har operert i de aktuelle områdene *ikke* er utstyrt med lavfrekvens aktiv sonar. Fartøyenes oppgave er oceanografisk forskning og overvåking, og de er kun utstyrt med *passive* sonarer som lytter, og som ikke kan sende ut signaler. Slike systemer har derfor ingen skadelige virkninger på fisk og sjøpattedyr.

Forsvarsdepartementet er imidlertid oppmerksom på den problemstillingen som blir reist. Ved NATOs forskningscenter i Italia, SACLANT Undersea Research Centre (SACLANTCEN) pågår det et omfattende forskningsprogram på området. I 1998 arrangerte senteret en forskningskonferanse om lavfrekvens sonars påvirkning av sjøpattedyr, hvor eksperter fra flere land deltok. Det ble der enighet om arbeidet med videre forsøk med lavfrekvens sonar, nedfelt i dokumentet "Marine Environmental Policy and Mitigation Procedure". Forskningsresultater publisert av senteret i 2002 viser at forskning på lavfrekvens sonar er prioritert i NATO. Norge er en av bidragsyterne til SACLANTCEN, og har hatt forskere som har deltatt i forskningsprogrammer ved senteret.

Forsvarsdepartementet har, og vil fortsatt ha fokus på spørsmålet om lavfrekvens sonar. Vi følger nøye den forskning som pågår på området, og er i kontakt med fagmyndigheter på området. Jeg vil samtidig gjøre oppmerksom på at innenfor norsk territorialfarvann har norske myndigheter ikke gitt utenlandske fartøyer tillatelse til bruk av lavfrekvens sonar.

Når det gjelder spørsmålet om USAs planer for bruk av lavfrekvens aktiv sonar, har Forsvarsdepartementet foreløpig ikke annen informasjon enn den som er offentlig tilgjengelig. I henhold til en offisiell amerikansk beslutning, er bruken av lavfrekvens sonar underlagt streng regulering godkjent av de ameri-

kanske fiskerimyndigheter.

Spørsmål nr. 540

Innlevert 3. september 2002 av stortingsrepresentant Einar Holstad

Besvart 10. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det vises til oppslag i Aftenposten denne uken (28) om kappkjøring med bil langs en riksvegstreking i Fræna kommune. Det er hjemmel i lovverket for å inndra kjøretøy som har vært benyttet i strid med blant annet vegtrafikkloven.

Kan praksisen ved inndragning innrettes slik at kjøretøyet beholdes i en periode uten at det selges, og på den måten bidra til at terskelen for å beslaglegge/ ta i arrest, senkes?»

Begrunnelse:

Ifølge avisoppslag denne uken har det foregått en form for kappkjøring langs riksvegen mellom Molde og Elnesvågen i Fræna kommune som er helt uakseptabel. Det er ifølge kilder i farts miljøet hevdet at hastigheter helt opp i 250 km/t ikke er uvanlig. Dette er helt uakseptable handlinger. Høye bøter og fengselsstraffer synes å ha liten innvirkning på dette farts miljøet. Det er derfor betimelig å vurdere beslagleggelse av kjøretøy som benyttes til ulovlig kappkjøring.

Praksisen med beslaglagte kjøretøy er å selge dette til inntekt for staten. Bruk av dette virkemidlet oppfattes i de fleste tilfeller som en veldig streng reaksjon mot bileier. Likevel er det å beslaglegge kjøretøyet det mest effektive virkemiddel for å stanse ulovlighetene det her er snakk om. Dersom man vurderte midlertidig beslag eller arrest ved at kjøretøyet ble fratatt eier i kortere eller lengre tid, vil dette både ha den samme preventive effekt som et permanent beslag, men samtidig ikke virke som en tilleggsstraff som det vil være å miste kjøretøyet for all tid.

Svar:

Inndragning av førerkort er en vanlig reaksjon ved trafikkovertrедelser av litt alvorlig art, jf. vegtrafikkloven § 33. Hensikten er å fjerne fra kjøretrafikken de som etter utvist atferd kan antas å representere en særlig trafikksikkerhetsrisiko. En større fysisk hindring mot fortsatt kjøring er å forby fortsatt bruk av motorvognen og inndra vognkortet og kjennemerkene (avskilting) eller å inndra motorvognen til fordel for statskassen.

I ditt spørsmålet er det vist til en artikkel i Aftenposten i uke 28 om kappkjøring med bil langs en riksvegstreking i Fræna kommune. Politidirektoratet har i denne forbindelse kommet med følgende opplysninger:

"Politimesteren i Nordmøre og Romsdal bekrefter at grove fartsovertrедelser mellom Molde og Elnesvågen har vært et trafikksikkerhetsproblem i flere år. Det har vært flere dødsulykker blant ungdom i Fræna kommune som skyldes uaktsom kjøring, herunder grove fartsovertrедelser. Det er flere ganger de siste årene tatt ut tiltale mot unge sjåførere for uaktsomt drap i forbindelse med at passasjerer har omkommet. Politiet har nylig tatt beslag i en videotape som viser en

personbil som holder en hastighet på over 200 km/t. Det antas imidlertid at problemet i Nordmøre og Romsdal politidistrikt ikke skiller seg særlig fra det som er tilfeller andre steder i landet."

"Politimesteren kan med hjemmel i vegtrafikkloven § 36 nr. 2, bokstav d, forby bruken av motorvogn for bestemt tid av inntil 1 år når hensynet til trafikksikkerheten krever det, og kjøretøyets eier eller noen som stadig bruker kjøretøyet med eierens samtykke, har kjørt med kjøretøyet på uforsvarlig måte. Ved illeggelse av bruksforbud kan kjennemerker og vognkort inndras, og politiet kan ta kjøretøyet i forvaring, når det finnes nødvendig, jf. § 36 nr. 3 og 6. Etter § 36 nr. 5 kan det nedlegges midlertidig bruksforbud inntil endelig vedtak kan

fattes etter vegtrafikkloven § 36 nr. 7. Vedtak etter vegtrafikkloven § 36 er enkeltvedtak etter forvaltningsloven."

"Konklusjonen er at politiet på visse vilkår har anledning til å nedlegge tidsbegrenset bruksforbud for et kjøretøy."

Med hensyn til bruken heter det fra Politidirektoratet:

"Politidirektoratet har ingen statistikk som viser i hvilken utstrekning politidistriktene bruker denne reaksjonsformen i forbindelse med fartsovertredelser. Det påligger imidlertid Politidirektoratet å følge opp slik at politidistriktene benytter de regler som finnes i lovverket for å reagere forsvarlig og riktig på de overtredelser som blir begått i trafikken. Grove hastighetsovertredelser er åpenbart overtredelser som kvalifiserer til bruk både av inndragningsreglen i straffeloven § 35 og bruksforbudet i vegtrafikkloven § 36."

Avslutningsvis viser jeg også til at det finnes bestemmelser om beslag i forbindelse med straffefølgning. Etter straffeprosessloven § 203 kan ting som kan ha betydning som bevis beslaglegges. Det samme gjelder ting som antas å kunne inndras eller å kunne kreves utlevert av fornærmede. Nærmere bestemmelser om inndragning er gitt i straffeloven § 35, jf. § 37 d. Jeg finner for øvrig ikke grunn til å gå nærmere inn på disse bestemmelsene i denne sammenheng.

For øvrig vil jeg bemerke at ansvaret for vegtrafikkloven hører inn under Samferdselsdepartementet.

Spørsmål nr. 541

Innlevert 3. september 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 12. september 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Midt under toppmøtet i Johannesburg hvor miljøvernministeren prisverdig markerte betydningen av offensiv satsing på alternativ energi, ble det klart at Ford trekker seg ut av elbilprodusenten Think i Akershus. Elbiler er et miljøprodukt som har framtida for seg.

Vil miljøvernministeren bidra til at staten bidrar i et økonomisk spleiselag dersom de ansatte lykkes med å få investorer med på en ny start?»

Svar:

Miljøverndepartementet er opptatt av de positive miljøkonsekvensene en større satsing på elbiler og annen type miljøvennlig kjøretøyteknologi kan ha. Elbilene har ingen forurensende utslipp fra motoren og svært lav motorstøy sammenlignet med andre kjøretøy. Øvrige miljøvirkninger vil avhenge av produksjonssystemet for elektrisk kraft. En betydelig overgang til elbiler i de største byene vil derfor kunne bidra til at de nasjonale målene for luftkvalitet og støy nås.

Elbilen har imidlertid begrenset rekkevidde og nyttelast, og topphastigheten er lavere enn for andre biler. Andre teknologiske løsninger som overvinnet disse begrensningene, kan derfor vise seg å ha større gjennomslagskraft. Med forbedret batteriteknologi har imidlertid elbilen også et større potensial enn i dag. Store bilprodusenter som GM og Honda har imidlertid stanset produksjonen av elbiler og satser på hybridløsninger, og på lengre sikt hydrogen og brenselceller, som framtidens miljøteknologi for kjøretøy.

Ved utvikling av mer miljøvennlige transportløsninger spiller staten en viktig rolle som tilrettelegger gjennom generelle rammebetingelser. Miljøverndepartementet, Finansdepartementet, Samferdselsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet har over flere år jobbet med ulike tiltak for å tilrettelegge for økt bruk av elbiler i Norge. Dette har bl.a. resultert i at det er iverksatt en rekke avgiftspolitiske tiltak som begunstiger kjøp og bruk av elbiler i Norge: fritak for engangs- og årsavgift, fritak av bompenger, fritak for vrakpantavgift, gratis offentlig parkering og lavere avgifter for elbil som firmabil. I forbindelse med statsbudsjettet for 2001 ble det vedtatt en såkalt 0-sats på merverdiavgiften for elbiler og at investeringsavgiften skulle fjernes med virkning fra 1. januar 2002. Produsentene av Think har også mottatt offentlige tilskudd og lån fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) fra 1993. I tillegg gir

Drammen kommune støtte ved kjøp av elbil med 25 000 kr for bosatte i Drammen kommune.

Det er således gjort mye når det gjelder rammebetingelsene for både kjøp og bruk av elbiler. Det er generelt lite aktuelt for staten å gå direkte inn med statlig støtte til enkeltbedrifter. I samråd med berørte ministre vil jeg likevel på nytt gå igjennom de generelle rammebetingelsene for å se om det er noe ytterligere som kan gjøres.

Spørsmål nr. 542

Innlevert 4. september 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 11. september 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva er statsrådets råd til kommuner som er forpliktet til å skaffe boliger til vanskeligstilte, bostedsløse, flyktninger, personer med psykiske lidelser, eldre og uføre innbyggere i kommunen, når Husbanken allerede i februar 2002 varslet om at det ikke var tilskuddsmidler igjen til denne type boligbygging for inneværende år?»

Begrunnelse:

Kommunenes behov for nye og flere boliger til vanskeligstilte, bostedsløse, flyktninger og andre øker. Mange kommuner har etter forslag fra Husbanken, utarbeidet egne boligsosiale handlingsplaner. Dette arbeidet har synliggjort kommunenes økende behov for boliger til de innbyggerne i kommunene som ikke kan skaffe seg boliger selv. Dette gjelder bostedsløse, sosialt vanskeligstilte, flyktninger og personer med psykiske lidelser og omsorgsboliger for eldre og uføre mfl.

Svar:

Det er ikke riktig at Husbanken gikk tom for boligtilskuddsmidler i februar i år. Boligtilskuddsordningen har flere formål. Boligtilskudd gis til etablering i egen bolig, til utbedring/tilpasning av bolig og til utleieboliger. Tilskuddet blir gitt til kommuner for videretildeling og direkte fra Husbanken. Ved årets begynnelsen beholder Husbanken en viss andel (om lag 40 pst.) av den totale bevilgningen for å kunne yte tilskudd til utleieprosjekter, og resten tildeles til kommuner for videretildeling til enkeltpersoner utover året til kjøp eller tilpasning av egen bolig. I praksis betyr dette at Husbanken etter februar i budsjettåret disponerer veldig lite tilskuddsmidler til enkelt personer. Dette kan ha ført til at Husbanken har gitt avslag på søknad om boligtilskudd fra enkelt personer allerede i februar. Dette betyr imidlertid ikke at personer ikke kan tildeles slike midler fra kommunene.

Informasjon fra Husbanken viser at Husbanken pr. 9. september 2002 fortsatt hadde 51,5 mill. kr udisponert under boligtilskuddordningen. Om lag 9 mill. kr av dette beløpet er øremerkede midler som skal gå til fremskaffelse av boliger til flyktninger som ble bevilget i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett.

I Revidert budsjett økte Regjeringen boligtilskuddsbevilgningen med 75 mill. kr. Denne økningen skal gå til fremskaffelse av boliger til flyktninger. Videre finansieres boliger til eldre og personer med psykiske lidelser i all hovedsak med oppstartingsstilskudd og kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger/sykehjemsplasser. Som kjent ble handlingsplanen for eldre utvidet med 5 000 enheter i forbindelse med revidert budsjett i vår, slik at planen samlet blir på 38 400 boliger/plasser. Det ble samtidig åpnet for at det kan gis tilsagn til ytterligere 460 omsorgsboliger utover de vedtatte rammene på 440 omsorgsboliger i forbindelse med opptrappingsplanen for psykiatri inneværende år.

Rui viser til kommunenes arbeid med boligsosiale handlingsplaner. Jeg ser positivt på at så mange kommuner har satt i gang med denne type arbeid. Pr. august 2002 har rundt 40 kommuner ferdigbehandlet sine planer og sendt disse til Husbanken. Husbanken vil derfor fra neste år ha et godt grunnlag for å prioritere sine tilskuddsmidler i henhold til tiltak i planene.

En av målsettingene med å utarbeide en handlingsplan er å oppnå en bedre oversikt over de ulike boligvirkemidlene, slik at disse benyttes målrettet og effektivt. Foruten de statlige låne- og tilskuddsordninger har kommunen også andre virkemidler som kan benyttes for å skaffe boliger til vanskeligstilte.

Husbanken oppfordrer bl.a. kommunene til å gjennomgå den boligmassen de allerede har. De kommunale boligene bør være midlertidige tilbud, men mange kommuner opplever at folk blir boende i disse boligene over lang tid. Jeg ser positivt på at kommunene også vurderer tiltak som kan stimulere til større sirkulasjon i den kommunale boligmassen.

Innleie av boliger fra private utleiery er også et viktig virkemiddel. Dette vil være en rask måte å skaffe boliger vanskeligstilte kan benytte. I enkelte kommuner er utgiftene til hospits store. En omforde

ling av disse midlene til fremskaffelse av varige botilbud er etter Regjeringens syn en mer positiv og effektiv måte å benytte ressursene på.

Gjennom arbeidet med boligsosiale handlingsplaner har staten og kommunene fokusert på den felles målsetting vi har i å skaffe ulike grupper av vanskeligstilte en tilfredsstillende bolig. Et slik felles løft krever at vi bruker de ressurser vi har tilgjengelig på den mest effektive måten.

Spørsmål nr. 543

Innlevert 4. september 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 12. september 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Det har oppstått betydelig usikkerhet etter at Stortinget behandlet saken om mattilsyn våren 2002. Departementene har fremmet en rekke forslag som de berørte parter ikke opplever å ha fått uttalt seg om, og dette har ført til misnøye hos enkelte grupper. Jeg mener alle områder som blir berørt av denne omorganiseringen, som f.eks. kontorinndeling og oppgavefordeling, må fremmes for Stortinget slik at vi får en forsvarlig demokratisk behandling.

Vil statsråden fremme saken for Stortinget?»

Svar:

Regjeringen la i St.prp. nr. 63 (2001-2002) fram sitt syn på en del sentrale organisatoriske og lokaliseringmessige spørsmål vedrørende et nytt landbasert mattilsyn. Det ble her foreslått at det nye mattilsynet skal ha tre organisatoriske nivå - et sentralt nivå, et regionalt nivå og et lokalt nivå. Det lokale enhetene skal utgjøre grunnpilarene i tilsynets virksomhet og ha kompetanse og ressurser som er tilstrekkelig for både å drive veiledning av brukerne, føre tilsyn og fatte vedtak i første instans. Landbruksdepartementet foreslo en relativt slank sentralenhet som i første rekke skal ha fokus på strategiske ledelsesoppgaver, og 5-7 regionale enheter som i tillegg til å ha regional styrings- og koordineringsfunksjon for de lokale enhetene også skal kunne tillegges oppgaver av nasjonal karakter. Departementets vurdering når det gjelder plasseringen av den sentrale enheten var at denne bør lokaliseres i Oslo-regionen, nærmere bestemt til Ås i Akershus. Det var i proposisjonen påpekt at et sentralt element for å holde tilstrekkelig tempo i prosessen er å få etablert en administrasjon for den nye organisasjonen. Departementet tok derfor sikte på at leder for det nye landbaserte mattilsynet skal være på plass ved årsskiftet 2002/2003.

Ved behandlingen av proposisjonen i Stortinget la et flertall til grunn at det skal etableres ett, felles mattilsyn for landbasert og sjøbasert matproduksjon og at det fremmes sak om dette for Stortinget på egnet måte. Flertallet sluttet seg for øvrig til de vurderinger som Regjeringen la fram og la eksplisitt til grunn at laboratorievirksomheten skal organiseres uavhengig av tilsynet. Flertallet understreket videre viktigheten av at det blir holdt en god framdrift i gjennomføringen av hele programmet for å sikre at reformen blir mest mulig vellykket.

På denne bakgrunn vurderte Helsedepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet det som nødvendig raskt å ta stilling til enkelte spørsmål av stor betydning for den videre framdriften. Kongen i statsråd fastsatte derfor den 16. august 2002 regioninndelingen for det nye mattilsynet. Samtidig ble avklart øvrige spørsmål av stor betydning for å holde den forutsatte framdriften - enkelte prinsipper for fordeling av departementsansvar, inndeling av Mattilsynet i regioner samt lokalisering av hovedkontor og regionkontorer. Det vises her til omtalen i kgl.res. hvor det redegjøres for de vurderinger som er gjort om disse spørsmålene, jf. også <http://odin.dep.no/matforvaltning/>

Avklaringen av disse spørsmålene har etter Regjeringens vurdering lagt til rette for at det kan holdes

tilstrekkelig tempo i det videre arbeidet med å etablere ett, felles mattilsyn, slik stortingsflertallet forutsatte. Det vises til at stillingen som leder for det nye tilsynet ble utlyst i slutten av august slik at den framtidige leder kan være på plass ved årsskiftet 2002/ 2003. Den nye lederen vil ha ansvar for tilsetting av bl.a. ledere av regionkontorene og den videre prosess med etableringen av det nye tilsynet. Det er også grunn til å understreke betydningen av å ha på plass regiondirektørene så tidlig som mulig, anslagsvis seinvinteren/våren 2003, slik at det kan legges opp en god prosess for behandlingen av de mange spørsmål som skal avklares internt i det nye tilsynet. Dette hensynet er svært viktig når en tar i betraktning at en står overfor en stor og omfattende reform hvor fire tilsynsstrukturer skal samordnes i ett, felles tilsyn med om lag 1 200 ansatte. For å klare å holde en slik framdrift må stillingene som regiondirektør utlyses høsten 2002.

Stortingets flertall har som referert ovenfor forut

satt at Regjeringen fremmer sak for Stortinget om ett, felles mattilsyn på egnet måte. For å holde den forutsatte framdriftsplanen vil det være nødvendig å gjøre dette allerede høsten 2002. Det er Regjeringens utgangspunkt at Stortinget skal gis en presentasjon av saken med hovedvekt på to hensyn:

- Å vise Regjeringens oppfølging av Stortingets forutsetning om at den nå bør etableres ett, felles mattilsyn.
- Å så langt som mulig gi en samlet framstilling av hovedtrekkene i den nye matforvaltningen.

På denne bakgrunn er det i løpet av siste halvdel av august sendt ut to høringsnotat som del av departementenes forberedelse av fremleggelsen. Høringsinstansene har frist for uttalelse til 15. oktober og departementene tar sikte på å legge fram saken i en tilleggsproposisjon til St.prp. nr. 1 (2002-2003) i begynnelsen av november.

Spørsmål nr. 544

Innlevert 5. september 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 12. september 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge nyhetsbyrået Interfax fattet den russiske statsdumaen et vedtak 8. august hvor en uttrykker bekymring for et amerikansk program for utviklingen av et nytt geofysisk våpen, under forskningsprogrammet The High-frequency Active Auroral Research Program (HAARP). I en rapport til Dumaen står det at militær testing skal foregå i Alaska, Grønland og Norge.

Kjenner forsvarsministeren til hva som er de militære målene i HAARP, og er Norge på noen måte involvert i dette?»

Begrunnelse:

The High-frequency Active Auroral Research Program (HAARP) er et program ledet av US. Air Force og US. Navy, etablert i 1993. Det er utviklet for å forstå, simulere og kontrollere ionosfæriske prosesser som kan påvirke virkemåten til kommunikasjons- og overvåkningssystemer. Resultatene av forskningen skal kunne nyttiggjøres både til sivile og militære formål. Kritikere av HAARP frykter at dette er et program som kan bidra til militarisering av verdensrommet, og at målet for prosjektet er å kunne drive utstrakt kontroll av kommunikasjoner.

Systemet kan også sees i sammenheng med målet om å utvikle et rakettskjold, men vil åpenbart ha langt videre og mer skremmende bruksmuligheter.

Svar:

Jeg er kjent med at den russiske statsdumaen skal ha uttrykt bekymring for angivelige amerikanske planer om å utvikle våpensystemer.

Jeg kan bekrefte at Forsvaret ikke er involvert i dette forskningsprogrammet.

Spørsmål nr. 545

Innlevert 5. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 13. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I flere av helseforetakene foreligger planer om sammenslåing av fødeavdelinger, slik at fødetilbudet til mange gravide kan bli sentralisert.

Mener helseministeren at disse planene vil kunne gjennomføres uten Stortingets medvirkning med henvisning til lov om helseforetak?»

Svar:

Lov om helseforetak inneholder ikke presise formuleringer om hvilke type saker som er av en slik art at de ikke kan avgjøres av det regionale helseforetaket. Unntaket er salg av sykehusvirksomhet, der det fremgår at dette ikke kan gjøres uten Stortingets samtykke. Imidlertid krever loven at saker av vesentlig betydning, eller av prinsipiell karakter, vedtas av

foretaksmøtet (Helsedepartementet i samsvar med de formkrav som helseforetaksloven angir) i det regionale helseforetaket. Vedtektene til de regionale foretakene konkretiserer dette til blant annet å være omfattende endringer i tjenestetilbudet. I forhold til representanten Ballo sitt spørsmål, vurderer jeg at helseforetaksloven ikke innebærer krav om at slike planer behøver å forelegges Stortinget.

Jeg vil imidlertid minne om at de regionale helseforetak skal innrette tilbudet sitt innenfor de faglige retningslinjer som er gitt og de vedtak Stortinget har gjort. Det betyr blant annet at det fortsatt skal være et desentralisert fødetilbud i Norge, og at de faglige kravene til fødselsinstitusjoner gjøres gjeldende.

Jeg viser også til at helseforetaksloven etablerer et system for årlig melding fra de regionale helseforetakene til eier. Dette er et system som skal ivareta dialogen med foretakene når det gjelder blant annet tjenestestruktur. Dette system er etablert og vil bli videreutviklet i tiden fremover. Systemet vil inngå i grunnlaget for styringskommunikasjonen med Stortinget. Dette er også beskrevet i St.prp. nr. 59 (2001-2002).

Dokument nr. 15:31

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 546

Innlevert 5. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 12. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det kan kreves vandelsattest for tilsetning i skoler og barnehager, men ikke ved tilsetning i helseinstitusjon. Dette innebærer at helsepersonell som er dømt for pedofili eller andre seksuelle overgrep likevel kan utføre arbeid i nærkontakt med barn og andre, uten at arbeidsgiver kan kreve vandelsattest for å redusere faren for nye overgrep.

Mener helseministeren at krav til vandelsattest bør kunne stilles også innen helseinstitusjoner, og vil en lovendring i så fall være aktuelt?»

Svar:

Det er et viktig tema stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo peker på i sitt spørsmål. Som helseminister er jeg til enhver tid opptatt av at alle pasienter, og da spesielt barn og unge, skal kunne møte helsevesenet på en trygg måte og uten frykt for å bli utsatt for overgrep. Et krav om vandelsattest for helsepersonell kan være et av flere virkemidler for å oppnå dette.

Jeg viser til Dokument nr. 8:41 (1999-2000) og Innst. S. nr. 194 (1999-2000) hvor Stortinget bad Regjeringen om å legge fram en vurdering og lovforslag til hvordan vandelsattest for helsepersonell kan sikre at barn som søker til helsevesenet ikke møter helsepersonell som har begått seksuelle overgrep mot barn eller umyndige. Videre bad Stortinget Regjeringen om en bred vurdering av hvordan barn og andre spesielt utsatte grupper i møte med offentlig og/eller privat sektor, utover helse- og oppvekstsektor, skal sikres mot overgrep og garanteres rettssikkerhet og trygghet.

Det såkalte Politiregisterutvalget nedsatt av Justisdepartementet arbeider med et forslag til regelverk vedrørende politiregister. Etter våre opplysninger vil dette arbeidet være ferdigstilt i løpet av desember i år. Utvalget vil se på de ulike problemstillinger knyttet til bruk av politiattester. Innstillingen vil ha betydning for Helsedepartementets oppfølging av ovennevnte stortingsvedtak ettersom bruk av politiattester kan være et sentralt virkemiddel for å forhindre at personer som har begått overgrep, innehar en stilling som innebærer kontakt med barn.

Når utredningen foreligger er det opp til de enkelte berørte departementene å vurdere hvordan barn og andre spesielt utsatte grupper i tråd med stortingsvedtaket skal sikres mot overgrep.

Det er viktig å se regelverket i sammenheng og på tvers av sektorer. Jeg ser det derfor som naturlig å avvente vårt videre arbeid vedrørende eventuelt krav om vandelsattest for helsepersonell til Politiregisterutvalgets utredning foreligger.

Spørsmål nr. 547

Innlevert 5. september 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 13. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Beitostølen helsesportsenter er ett av de fire spesielle helsesportssentrene som finansieres over folketrygdens budsjett. Helsesportsenteret er nå kommet i store økonomiske vanskeligheter, mye pga. økte utgifter til KLP, og det er fare for den videre drift. Institusjonen har foretatt store nedbemanninger og innsparinger i driften. Likevel er den økonomiske situasjonen nå prekær.

Hva vil helseministeren gjøre for å berge denne viktige institusjonen?»

Begrunnelse:

Beitostølen helsesportsenter har siden det ble startet tidlig på 70-tallet hatt en stor betydning for forbedring av funksjonshemmedes livssituasjon. Helsesportsenteret er en offentlig stiftelse og driften finansieres over folketrygdens budsjett. For 2002 ble rammebevilgningen fastsatt av HD til 37,1 mill. kr (ramme 2001 pluss 3 pst.). Helsesportsenterets egne nøkterne beregninger for 2002 lå på 39 mill. kr. Allerede her er det ikke noe samsvar mellom rammen og utviklingen av kostnadene. Helsesportsenteret er i forhandlinger med Sunnaas Sykehus HF om et formalisert samarbeid. Det samme gjelder i forhold til Helse Øst RHF. De er altså aktive i markedet og arbeider hardt med intern utvikling.

Senteret har inneværende år kuttet ca. åtte årsverk for å spare ca. to mill. kr i løpet av resten av 2002 og 2003. Regnskapet for 2001 ble gjort opp med et underskudd på 1 487 005 kr, noe som i hovedsak skyldes tilleggspremie til KLP på 1 283 671 kr. Tilleggspremien til KLP for 2002 viser seg nå å bli på 1 694 680 kr. På tross av store innsparingstiltak, ligger det nå an til at det akkumulerte underskuddet ved årets utgang blir 3,5 mill. kr. Senteret er nå i likviditetsnød og tidsnød i forhold til innbetaling til KLP.

Senteret jobber offensivt med faglig og administrativ utvikling, men situasjonen er nå slik at det er umulig å komme lenger. Her haster det med å få gjort noe for å berge denne institusjonen. Jeg regner med at helseministeren deler mitt syn på betydningen av å opprettholde dette tilbudet. Det samme gjelder selvsagt også de andre spesielle helseinstitusjonene.

Svar:

For det første har jeg lyst til å understreke at Beitostølen helsesportsenter gjennom de over 30 årene det har vært i drift, har vært et godt rehabiliteringstilbud for blinde og svaksynte, for funksjonshemmede, kronisk syke og personer som har hatt behov for mer omfattende rehabiliteringsopplegg etter ulykker eller sykdom. Jeg er ikke i tvil om at Beitostølen helsesportsenter fortsatt har sin absolutte berettigelse. Beitostølen helsesportsenter står for faglig dyktighet og profesjonell drift.

Som det fremgår av begrunnelsen for spørsmålet som er stilet til meg fra representant Rudihagen, har Beitostølen helsesportsenter i likhet med de øvrige spesielle helseinstitusjonene fått økt sine pensjonspremier som følge av sitt medlemskap i KLP. Jeg er også kjent med at Beitostølen helsesportsenter har opplevd denne økningen av pensjonspremiene til KLP som en betydelig økonomisk belastning for driften av senteret.

Bevilgningen til Beitostølen helsesportsenter og de øvrige spesielle helseinstitusjonene blir hvert år fastsatt av Stortinget. På grunnlag av denne bevilgningen fastsetter departementet budsjetttrammene og kurdøgnprisene for den enkelte institusjon. Dette betyr at det er institusjonene selv som må sørge for å tilpasse driften til de økonomiske rammebetingelser som på denne måten er fastsatt av Stortinget og departementet. Helsedepartementet foretar imidlertid en spesiell vurdering av den situasjon som har oppstått, og vil komme tilbake til dette i nær framtid.

Spørsmål nr. 548

Innlevert 5. september 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 17. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Dersom det er mogleg å få fleire til å reise med tog, i staden for t.d. fly, ville utsleppa av klimagassar bli kraftig reduserte. Og ved etableringa av eit kvoteregime vil utslepp i framtida ha ein økonomisk kostnad for den som står for utsleppa.

Er statsråden samd i at det er viktig å planleggje for å redusere utsleppa av klimagassar, ev. er han også samd i at nye prosjekt som kan redusere desse utsleppa, må kunne ta dette med i kostnadsoverslaga?»

Grunngjeving:

Viser til artikkel i avisa Ryfylke fredag 9. august i år, kor det kjem fram at ein høgfartsbane mellom Aust- og Vestlandet vil kunne spare miljøet for nær 400 000 tonn CO₂, og den utgreiinga som samferdsleministeren gjer på høgfartsbane. Viser også til at dei i Frankrike og Spania legg stor vekt på reduserte klimaproblem ved utbygging av høgfartsbanar.

Svar:

Som det fremgår av den framlagte tilleggs meldingen om klimapolitikken ønsker Regjeringen å føre en offensiv klimapolitikk. Et nasjonalt kvotesystem skal være på plass i 2005 i tillegg til at en rekke andre nasjonale tiltak gjennomføres. Samtidig beholder vi dagens CO₂-avgifter. Samlet vil dette føre til at Norge får et av verdens mest omfattende systemer for å regulere utslipp av klimagasser. For transportsektoren spesielt ønsker Regjeringen å føre en politikk som effektivt bidrar til å redusere klimagassutslippene. Det viktigste virkemidlet er CO₂-avgift på drivstoff. I tillegg vil økt vektlegging av samordnet areal- og transportplanlegging, styrket kollektivtransport, tilrettelegging for økt bruk av biodrivstoff og tilrettelegging for økt bruk av sykkel og gange også bidra til reduserte klimagassutslipp.

Miljøhensyn skal integreres i transportplanleggingen. Planlegging og prioritering av transportinfrastruktur skjer innen rammen av Nasjonal transportplan. I denne prosessen analyseres svært mange prosjekter. I analysene inngår alle relevante nytte- og kostnadselementer også endringer i CO₂-utslipp. Det tilstrebes at analysene bygger på kostnader og priser som reflekterer samfunnets samlede kostnader for ulike transporter, inkludert miljøkostnadene. Endelige prioriteringer vil være et resultat av avveining mellom de ulike nytte- og kostnadskomponenter, ikke klimagassutslippene isolert.

Hovedstrategien overfor globale miljøproblemer er bruk av tverrsektorielle virkemidler. Både bensin og autodiesel er ilagt CO₂-avgift. I 2005 vil det bli innført et nasjonalt kvotesystem. Denne type virkemidler gjør at alle aktørene i transportsektoren i sine valg må ta hensyn til kostnadene ved klimagassutslipp. En slik virkemiddelbruk bidrar også til en kostnadseffektiv klimapolitikk gjennom å stimulere til tiltak på områder hvor effekten er størst pr. krone. Transporttiltak som gir lave CO₂-utslipp vil få dette reflektert i beslutningsgrunnlaget.

Spørsmål nr. 549

Innlevert 5. september 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 16. september 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«16. september 2002 starter NRK Nordland egne TV-sendinger med de tildelte fem minutter fire dager i uken. De andre sendestedene i landet har 20 minutter fem dager i uken, pluss fem minutter fire dager i uken. Jeg forventer at statsråden følger opp Stortingets pålegg om sendetider for Nordland på lik linje, og med samme omfang som de andre sendestedene. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har bedt om en gjennomføring i løpet av 2003.

Når i 2003 forventer statsråden at Nordland får egne fullverdige nyhetssendinger på TV?»

Begrunnelse:

NRK gikk i sin tid til Stortinget og bad om ekstra lisens for å starte TV-nyheter i Nordland. Stortinget imøtekom ønsket i 1995. NRK har så langt innkassert om lag 120 mill. kr fra denne lisensøkningen, uten å levere programtilbudet som forutsatt.

Folk i Nordland er meget skuffet over at vi fortsatt ikke skal få fullverdige nyhetssendinger, men blir avspist med bare fem minutter fire dager i uka. Dette betyr 1/6 av hva innbyggerne i øvrige regioner får.

Ved distriktskontoret i Nordland er alle investeringer og infrastruktur på plass.

Statsråden har ved flere anledninger uttalt at hun ikke er fornøyd med bare fem minutter sendetid til Nordland slik det nå legges opp til.

Svar:

Jeg viser til kontroll- og konstitusjonskomiteens Innst. S. nr. 116 (2000-2001) om distriktssendinger med fjernsyn i Nordland og Østfold. Komiteens flertall uttalte her at "... *man ikke kan gå tilbake på tidligere forutsetninger om å opprette egne fjernsynssendinger i Nordland og Østfold*". De forutsetningene det vises til er først og fremst følgende uttalelse i Budsjett-innst. S. nr. 2 (1996-1997): "*Dette flertallet minner om at den foreslåtte lisensøkningen skal gå til å etablere flere distriktssendinger på fjernsyn, først og fremst NRK Østfold som må utsettes dersom en differensiering vedtas.*" Tilsvarende merknader ble gitt i budsjettinnstillingen for 1996.

På denne bakgrunn har Kultur- og kirkedepartementet lagt til grunn at Stortingets forutsetninger om etablering av distriktssendinger er bindende, ikke bare i forhold til Østfold som ble uttrykkelig trukket fram i Budsjett-innst. S. nr. 2 (1996-1997), men også i forhold til Nordland. Videre har departementet lagt til grunn at de sendingene som startes i Nordland fra og med høsten 2002, ikke uten at sendingene etter hvert utvides noe, kan anses å oppfylle Stortingets vedtak.

Dette holder jeg fast ved, og vil som generalforsamling i NRK sørge for at Stortingets forutsetninger innfris.

NRK har opplyst at det i løpet av 2003 tas sikte på å etablere en utvidet fjernsynssending for Nordland på fredager.

Mer detaljerte spørsmål om utbyggingen - både mht. framdrift, organisatoriske spørsmål og innhold og omfang av sendingene - ligger imidlertid utenfor rammene av Stortingets bindende forutsetninger. Jeg kan dermed ikke se at Stortinget har gitt "*pålegg om sendetider for Nordland på lik linje, og med samme omfang som de andre sendestedene*", slik representanten Pedersen hevder i sitt spørsmål. Dette ville for øvrig være vedtak på et detaljeringsnivå som etter min vurdering ikke er i tråd med prinsippene for styring av et aksjeselskap og en redaksjonell virksomhet som NRK.

Spørsmål nr. 550

Innlevert 6. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 12. september 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 263 (2000-2001) vedtok Stortinget: "Stortinget ber Regjeringen utarbeide og fremme en nasjonal handlingsplan for utbygging av infrastruktur for vannbåren varme." I juli la statsråd Einar Steensnæs fram Strategi for utbygging av vannbåren varme 2002 uten forslag til konkrete handlinger og tiltak.

Hvorfor har statsråden valgt å legge fram et forslag til en generell strategi, og ikke laget en handlingsplan for utbygging av infrastruktur for vannbåren varme slik Stortinget bad om?»

Svar:

Olje- og energidepartementet la fram en strategi for utbygging av vannbåren varme den 5. juli i år. Strategien, som er tilgjengelig på departementets hjemmeside: www.dep.no/oed/, er utarbeidet med innspill fra en rekke bransjeorganisasjoner og blir distribuert til ulike myndigheter for videre oppfølging.

Strategien er et svar på Stortingets anmodning om en handlingsplan for utbygging av infrastruktur for vannbåren varme og omfatter en rekke konkrete tiltak som vil bidra til økt utbygging av vannbåren varme. Strategien gir rom for valg av individuelle løsninger på bakgrunn av kunnskap om lokale forhold. Det er lagt vekt på å beskrive nye virkemidler og virkemidler som er under vurdering eller som vil bli vurdert. Videre gis det en samlet framstilling av rammene for og organiseringen av satsingen på vannbåren varme. Målene skal altså settes av myndighetene. Men jeg er opptatt av at ansvaret for den enkelte beslutning fortsatt må ligge hos den enkelte produsent eller forbruker, og at det er de som må stå for valg av løsning i hvert enkelt prosjekt. Dette er viktig for å sikre best mulig resultat av de virkemidlene som stilles til rådighet.

Et viktig formål med strategien er å plassere konkrete tiltak innen mange sektorer inn i en helhetlig og større sammenheng. De ulike tiltakene vil bli fulgt opp av alle instanser som er ansvarlige for gjennomføringen av virkemiddelbruken, det vil si ulike myndigheter og aktører som Enova, Husbanken, Forskningsrådet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens forurensningstilsyn, kommunene, bransjeforeningene og nettselskapene mfl. Dette er i tråd med den ansvarsfordelingen som er etablert mellom ulike sektormyndigheter og forvaltningsnivåer for å styrke grunnlaget for økt utbygging av vannbåren varme.

Slik det framgår av strategien legges det opp til en fortsatt satsing på økonomiske støttetiltak. Ikke minst gjennom Energifondet og Enova, slik at en kan nå målet om økt bruk av vannbåren varme basert på nye fornybare energikilder, spillvarme og varmpumper på 4 TWh innen 2010. Jeg vil minne om at Stortinget, med bredt flertall, har sluttet seg til Enovas ansvar for og frihet til selv å utforme virkemidler og planer for å nå blant annet målet for vannbåren varme. Når det gjelder rammene for de økonomiske støttetiltakene, vises det til Innst. O. nr. 59 (2000-2001) om opprettelsen av Energifondet og Enova og det årlige statsbudsjettet.

Spørsmål nr. 551

Innlevert 6. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 17. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I St.meld. nr. 26 (2001-2002) Bedre kollektivtransport heter det at Regjeringen legger opp til å: "Gi høy prioritet til kollektivtiltak i vegbudsjettet". Dette forutsetter at planmyndighetene utreder gode kollektivalternativer til vegbygging.

Hva har samferdselsministeren tenkt å gjøre for å sikre at det i forbindelse med planleggingen av ny Rv 2 utredes et 0-alternativ, med utbedring av eksisterende vegtrasé, og et kollektivalternativ?»

Svar:

St.meld. nr. 26 (2001-2002) Bedre kollektivtransport omfatter Regjeringens samlede politikk for å styrke kollektivtransporten innenfor en helhetlig transportpolitikk. Meldingen legger bl.a. til grunn at gode og raske kollektivtransporttilbud skal videreutvikles internt i regioner og mellom landsdelene. For de største byområdene er det lagt opp til at kollektivtransporten skal ta en større andel av transporten, samtidig som veksten i transportbehovet begrenses. Dette forutsetter et nært samarbeid mellom sentrale og lokale myndigheter om samordnet bruk av virkemidler. Utbyggingen av infrastrukturen er en viktig del av denne politikken. Investerings tiltak for kollektivtrafikken på riksvegene finansieres over riksvegbudsjettet, eventuelt bompenger. Jeg viser videre til ordningen med storbymidler og ordningen med alternativ bruk av riksvegmidler og bompenger.

Når det gjelder Rv 2 er utbygging av denne omtalt i St.meld. nr. 37 (1996-1997) Norsk veg- og vegtrafikkplan 1998-2007 og St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011. Hovedproblemene med dagens veg er følgende:

- Randbebyggelse med mange avkjørsler.
- Sammenblanding av lokal- og fjerntrafikk.
- Gjennomgående for smal vegbane.
- Enkelte delstrekninger har svært dårlig veggeometri.

Det er utarbeidet en samlet konsekvensutredning for Rv 2 fra Kløfta til Kongsvinger, en strekning på ca. 60 km. Konsekvensutredningen ble godkjent i 1999/2000. På ordinær måte ble utredningsprogrammet forelagt Miljøverndepartementet før det ble fastsatt av Vegdirektoratet. Bakgrunnen for utredningsarbeidet var bl.a. forventet økt aktivitet i området etter lokaliseringen av hovedflyplassen på Gardermoen.

I tråd med den ordinære metodikken ved planlegging av vegprosjekter ble 0-alternativet utredet. 0-alternativet er en beskrivelse og analyse av hvordan forholdene på og langs eksisterende veg vil utvikle seg dersom prosjektet ikke blir gjennomført.

Det ble også utarbeidet en egen delutredning om kollektivtrafikksystemet i området. Konklusjonen var at det må tas i bruk svært omfattende virkemidler på kollektivsiden for å dekke forventet trafikkøkning uten å bygge ut Rv 2 og at dette anses som urealistisk. Det ble videre konkludert med at det er viktig at en ved utbyggingen av riksvegen oppnår gode løsninger for kollektivtrafikken ved bygging av kollektivterminaler med god tilgjengelighet.

I konsekvensutredningen er utbedring av eksisterende veg i den framtidige løsningen for Rv 2 vurdert, og vegkontorene i Akershus og Hedmark anbefaler dette på visse strekninger. På andre strekninger anbefales ikke dette fordi de samlede inngrep til lokale kjøreveger, gang- og sykkelveger og støyskjerming blir store.

Endelig trasé for Rv 2 fastsettes gjennom planprosesser etter plan- og bygningsloven i de fire berørte kommunene Ullensaker, Nes, Sør-Odal og Kongsvinger, innenfor alternativer/korridorer som er konsekvensutredet.

Jeg er imidlertid opptatt av å bedre kollektivtransportssystemet også i denne regionen. Når utbygging av Rv 2 forelegges departementet, vil jeg derfor bl.a. vurdere saken i forhold til kollektivtransportssystemet i regionen. Jeg mener også det er ønskelig å styrke jernbanetilbudet i regionen, spesielt når det gjelder behovet for større kapasitet på banen. Styrket jernbanetilbud er for meg en viktig del av en helhetlig transportpolitikk i regionen.

Spørsmål nr. 552

Innlevert 9. september 2002 av stortingsrepresentant Sonja Irene Sjøli

Besvart 17. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i 2001 i forbindelse med behandlingen av Akuttmeldingen en desentralisering av fødselshjelpen. Regjeringen har oppnevnt et Nasjonalt Råd for fødselsomsorg som skal bistå sykehusene med omorganiseringen. I et oppslag i Dagsrevyen 2. september 2002 kom det fram at Helse Øst og Helse Vest planlegger å legge ned fødeavdelinger og fødestuer i distriktene, og sentralisere fødslene til større sykehus, i strid med stortingsvedtaket.

Hva vil helseministeren gjøre for å sikre at Stortingets vedtak blir fulgt opp?»

Begrunnelse:

Det vises til Innst. S. nr. 300 (2000-2001) om akuttmedisinsk beredskap og til debatten i Stortinget og Innst. S. nr. 243 (2001-2002) om spesialisthelsetjenestens økonomi og budsjett 2002.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet vises det til Innst. S. nr. 300 (2000-2001) om akuttmedisinsk beredskap og til debatten i Stortinget, samt Innst. S. nr. 243 (2001-2002) om spesialisthelsetjenestens økonomi og budsjett 2002.

I tråd med intensjonen i sykehusreformen er det de regionale helseforetak som innenfor sin budsjetttramme skal sørge for at befolkningen i den enkelte helseregion gis et best mulig helsetilbud. Flere av de regionale helseforetak har satt i gang omfattende prosesser for å kartlegge hvordan foretaksstruktur og tjenestetilbud skal se ut i fremtiden. I dette arbeidet har mange forskjellige forslag kommet frem. Nasjonalt Råd for fødselsomsorg bistår i dette arbeidet ved spørsmål knyttet til organisering av fødetilbudet når dette er ønskelig.

Jeg vil understreke at de regionale helseforetak skal innrette tilbudet sitt innenfor de faglige retningslinjer som er gitt og de vedtak Stortinget har gjort. Det betyr blant annet at det fortsatt skal være et desentralisert fødetilbud i Norge, og at de faglige kravene til fødselsinstitusjoner gjøres gjeldende. Jeg vil også minne om at helseforetaksloven krever at saker av vesentlig betydning, eller av prinsipiell karakter, vedtas av foretaksmøtet i det regionale helseforetaket. Vedtektene til de regionale foretakene konkretiserer dette til blant annet å være omfattende endringer i tjenestetilbudet.

Jeg viser også til at helseforetaksloven etablerer et system for årlig melding fra de regionale helseforetakene til eier. Dette er et system som skal ivareta dialogen med foretakene når det gjelder blant annet tjenestestruktur. Dette system er etablert og vil bli videreutviklet i tiden fremover. Systemet vil inngå i grunnlaget for styringskommunikasjonen med Stortinget. Dette er også beskrevet i St.prp. nr. 59 (2001-2002).

Spørsmål nr. 553

Innlevert 10. september 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 16. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan har nye politistillinger og øvrige ressurser fordelt seg de siste årene, og ser justisministeren noen mulighet for at lensmannsdistriktene nå kan styrkes både mht. økonomi og stillingshjemler?»

Begrunnelse:

På reise i Hedmark er jeg gjort kjent med at flere lensmannskontorer sliter for å tilfredsstille de krav en god polititjeneste stiller. Ved eksempelvis alvorlige kriminelle handlinger i Folldal (innbrudd i bank), har politiet ikke kunnet rykke ut. Antall stillingshjemler de senere årene har stort sett vært stabilt her i motsetning til såkalte sentrale strøk. Dette skaper unødig frykt, risiko for økt kriminalitet og økt stress hos politiet.

Svar:

Budsjetttildelingen de siste fem år har for politi- og lensmannsetaten økt fra 5 061 105 000 kr i 1998 til 6 479 289 000 kr i 2002. I samme periode (1998- 2002) er det opprettet over 1 100 nye stillinger i politi- og lensmannsetaten. Stillingene er fordelt med ca. 900 stillinger til politiutdannet personell og de øvrige til andre kategorier.

Stillingene er fordelt til politidistriktene/særorganene både ut fra gjeldende bemanning og i forhold til de politimessige utfordringene man står overfor i distriktene. Når det gjelder de mer formelle prioriteringssynsnevnes at Politidirektoratet iht. Hovedavtalen drøfter fordeling av budsjett og personell med fagorganisasjonene med sikte på å bli enige om fordelingen både sentralt og lokalt. Stillingene fordeles til politidistriktene, og det tilligger politimestrene å foreta den interne fordeling i eget distrikt. Slik fordeling foretas i forhold til lokale utfordringer og lokalt kriminalitetsbilde. Muligheten for å styrke lensmannsdistriktene mht. økonomi og stillingshjemler lokalt, ligger således til den enkelte politimester innenfor den totale ressursramme politidistriktet er tildelt. Ved ledighet i stilling kan politimesteren etter drøftelser med fagforeningene også gjøre om stillingen til annen kategori.

Det er naturlig i denne sammenheng også å nevne Politireformen. Politidirektoratet har ansvaret for å gjennomføre reformen, jf. St.meld. nr. 22 (2000- 2001). Det er en klar forutsetning at reformen skal gi gevinster i form av omdisponering av mannskaper til operativ og publikumsrettet tjeneste. Arbeidet med Politireform 2000 omfatter også at POD i løpet av 2003 skal foreta en gjennomgang av de såkalte "driftsenhetene", som inkluderer lensmannskontorene.

Med bakgrunn i budsjettreformen fra 1997 (opphevelse av bevilgningsreglementet § 10), og den pågående gjennomføringen av politireformen, vil det ikke være riktig å gripe inn i bemanningsvurderinger og prioriteringer av hvilke driftsenheter som ev. skal styrkes fra min side. Imidlertid vil jeg påse at intensjonen om nærpoliti og gevinstrealiseringen, herunder omdisponeringer av personell, blir ivaretatt.

Spørsmål nr. 554

Innlevert 10. september 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 17. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Kan jeg be statsråden informere om forhandlingene som pågår om drift av Kongsvingerbanen og be-
krefte at kollektivtilbudet med tog, spesielt for reisende fra kommunene, Nes, Sørumsund, Fet og Aurskog
Høland, ikke vil bli ytterligere redusert?»

Begrunnelse:

Jeg har mottatt informasjon om at det foregår forhandlinger med et svensk selskap om drift av hele eller
deler av Kongsvingerbanen. Videre har jeg fått informasjon om at godstrafikk vil bli prioritert på bekostning
av persontrafikk.

Dette forhold skaper uro blant befolkningen da arbeidsstyrken i denne regionen stort sett består av
pendlere som benytter jernbanen frem og tilbake på arbeid.

Kollektivtrafikken for øvrig er redusert og tilførselsveiene, Rv 2 og Rv 22 er allerede sterkt belastet eller
overbelastet. På grunn av den sterke tilflyttingen i området både i og utenfor Akershus vil ikke belastningen
på veinettet avta, men øke i fremtiden. Fremdriften av ny Rv 2 er heller ikke av en slik art at denne veien vil
kunne kompensere for økt trafikk, heller ikke Rv 22 med det nye prosjektet som består av 800 meter
kollektivfelt.

Svar:

Det pågår pr. i dag ikke noen forhandlinger om statlig kjøp av persontransporttjenester med tog mellom
staten ved Samferdselsdepartementet og et svensk togselskap. Etter det jeg er kjent med pågår det
forhandlinger i det etablerte samarbeidsprosjekt mellom Hedmark fylkeskommune og Värmland län i Sverige
om Interreg-togene Karlstad-Kongsvinger- Årnes (Kungspilen). Togtrafikken på norsk side er basert på en
avtale mellom Hedmark fylkeskommune og det svenske togselskapet Värmlandstrafik AB. Kungspilen
trafikkerer i dag strekningen mellom Charlottenberg-Årnes stasjon. Staten ved Samferdselsdepartementet er
ikke involvert i denne avtalen og det blir ikke gitt statlig tilskudd til denne togdriften.

I dag kjøper staten ved Samferdselsdepartementet persontransporttjenester med tog på Kongsvingerbanen
fra NSB AS. Gjennom avtalen om statlig kjøp av persontransporttjenester fra NSB AS for 2002 opp-
rettholdes et togtilbud på ukedager med frekvens på 21 avganger på strekningen Skøyen-Årnes og fem
avganger totalt på strekningen Årnes-Kongsvinger. Totalt i helgene trafikkeres det ni avganger på strek-
ningen Skøyen-Årnes og én avgang på strekningen Årnes-Kongsvinger. På strekningen Årnes-Kongsvinger
trafikkeres to av ovennevnte fem togpar på ukedagene av Statens Jernvågar (SJ) på oppdrag fra NSB. Ifølge
NSB har de ingen planer om å kjøpe ytterligere flere avganger fra SJ.

I forbindelse med forhandlingene om ny rammeavtale om statlig kjøp av persontransporttjenester mellom
Samferdselsdepartementet og NSB AS for perioden 2003-2006 legges det fra departementets side ikke opp til
å redusere togtilbudet på Kongsvingerbanen.

Spørsmål nr. 555

Innlevert 10. september 2002 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 17. september 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil Regjeringen sette i verk for å gi studenter fra fattige land muligheter til å søke opptak
ved norske folkehøgskoler?»

Begrunnelse:

Mange studenter fra fattige land får ikke oppholdstillatelse for å gjennomføre et folkehøgskoleår i Norge.
Oppslag i Vestlandsrevyen 21. august fra Sunnfjord Folkehøgskole beskriver det som umulig for elever fra
mange land i Afrika og Asia å få opphold til å gjennomføre et folkehøgskoleår i Norge. Rektor ved

folkehøgskolen understreket at elever fra rike land fikk opphold. Han påpekte at det var UDI som satte disse begrensningene.

Gjensidig utveksling av studenter har vært tema i vårsesjonen i Stortinget. I en interpellasjonsdebatt ble det fra de fleste partier uttrykt ønske om å øke gjensidig utveksling fra u-land. Det oppleves derfor pinlig at Norge, som ett av verdens rikeste land, nekter studenter et år ved norske folkehøgskoler til berikelse for studenten og medstudentene i Norge.

Svar:

Utgangspunktet for en vurdering av søknad om opphold ved folkehøgskole (eller livssynskole) er hjemmelen i utlendingsforskriften § 5 annet ledd a. De overordnede vilkårene knyttet til bestemmelsen er utdypet i Utlendingsdirektoratets rundskriv 00-38:

Her fremheves det at vedkommende må kunne dra nytte av utdanningen i hjemlandet, at utdanningen må være videregående i forhold til tidligere skolegang, at formålet må være utdanning (ikke varig opphold) og at det må dreie seg om en heltidsutdanning. Det foreligger dessuten en del undervilkår, blant annet krav om at utdanningsinstitusjonen det søkes tillatelse for er godkjent, at det er et godkjent studium, at underhold sikres, at bolig kan skaffes, at det ikke foreligger grunnlag for bortvisning/utvisning samt tilfredsstillende returforutsetninger. Det er i forhold til dette siste vilkåret om returforutsetninger at søkere fra enkelte land hyppigere opplever avslag enn søkere fra andre land. Det hører inn under Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda å bestemme hva som ligger i begrepet "ligge til rette for retur" i det enkelte tilfellet. Det er en forutsetning at søkeren skal returnere til hjemlandet etter endt utdanning, og dette blir en helhetsvurdering med utgangspunkt i søkers individuelle situasjon. Dersom det er en begrunnet og påregnelig mulighet for at søkeren ikke vil returnere til hjemlandet etter fullførte studier, taler det for å avslå søknaden på dette grunnlaget. Momenter i denne vurderingen vil være om søkeren har søkt asyl tidligere og hvorvidt nyttiggjøring av utdanning og eventuell utdanningsplan virker realistisk. Videre vil tidligere erfaringer med utdanningssøkende i samme situasjon fra søkerens hjemland og tidligere erfaringer med eventuelle referanser i Norge spille inn. Dessuten vil det bli vurdert om det i det hele tatt er mulig å returnere personen, da det - for eksempel for Sri Lanka og en del nordafrikanske land - vil være et problem at hjemlandet ikke tar imot personen ved en eventuell ufrivillig retur fra Norge.

I forhold til søkere som har en reell intensjon om å returnere til hjemlandet etter endt studietid ved folkehøgskolen, er det selvsagt uheldig at de får avslag på bakgrunn av antatt dårlige returforutsetninger. Erfaringer har imidlertid vist at denne ordningen i mange tilfeller blir benyttet som en inngangsport til varig opphold i Norge. Det er derfor viktig å ha klare og detaljerte regler som håndheves strengt på dette området, da det ikke er ønskelig at denne ordningen skal benyttes til andre formål enn nettopp et midlertidig utdanningsopphold.

Det er ikke korrekt, som stortingsrepresentant Skjælaaen hevder, at søkere fra land som er fattige får avslag på det grunnlaget. Det er imidlertid slik at en del av disse fattige landene, logisk nok, også ofte er de samme land hvor det er ansett for å være dårlige returforutsetninger og således et høyt utvandringspotensial. Det er heller ikke korrekt at det skal være "umulig" for søkere fra mange afrikanske og asiatiske land å få opphold i Norge til å gjennomføre et folkehøgskoleår. Hittil i år har Utlendingsdirektoratet innvilget 149 slike tillatelser fra Asia (fordelt på 16 land) og 68 fra Afrika (fordelt på 18 land). For øvrig kan det nevnes at det dessuten har blitt innvilget 30 slike tillatelser til russiske borgere hittil i år.

Det er også viktig å huske på at Norge må følge de internasjonale forpliktelsene vi er bundet av, blant annet i forhold til Schengen-avtalen. Da Norge er en del av Schengens yttergrense, plikter vi å tilstrebe en samordning og en lik praksis med andre Schengen-land vedrørende innreisevilkår i Schengen-området. Returforutsetninger vil således være et sentralt moment, da vi kontrollerer innreise på vegne av resten av Schengen-landene hva gjelder vår del av denne yttergrensen.

Det har vist seg å forekomme at søkere har fått tildelt stipend av organisasjoner/fond i forkant av vedtak vedrørende eventuell oppholdstillatelse i forbindelse med folkehøgskoleopptak. Det er i så henseende viktig at det er god nok kommunikasjon mellom folkehøgskoler, stipendyttere og utlendingsmyndigheter på dette feltet. Ikke minst er det viktig at alle instanser gir god nok informasjon til søkere, blant annet i form av at man underretter om at et tilsagn om stipend og/eller studieplass vil være betinget av at utlendingsmyndighetene kan innvilge en oppholdstillatelse for formålet.

Innlevert 11. september 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 19. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«En investor innenfor meierisektoren vil hensynta tapsrisiko i avkastningskravet i de aktuelle prosjekter. Dersom rammebetingelsene for meieriindustrien kan endre seg innenfor meieriets levetid slik at deler av dagens investeringer kan bli ulønnsomme, må forventet avkastning forsvare slik risiko.

Er statsråden enig i at slik risiko eksisterer for meierisektoren i Norge, hensyntatt landbruksforhandlingene i WTO, mulig norsk EU-medlemskap og liberalisering i nasjonal landbrukspolitik?

Begrunnelse:

Det er bred enighet i den økonomiske fagekspertise om at konkurransenøytrale rammebetingelser for industrien betyr at det må legges til rette for at meierier må kunne finansieres til markedsmessige vilkår. Det må bety at eiere, investorer og långivere kan forvente normal avkastning på kapitalen, hensyntatt den tilhørende risiko. For å sikre konkurransenøytralitet innen meierisektoren er det derfor avgjørende at reelle kapitalkostnader på egen- og fremmedkapital medtas ved etterregning og prognosering av faktisk råvarepris på melk i prisutjevningsordningen for melk.

Ved for lave normerte kapitalkostnader i foredlingen, blir melkeprisen andre aktører må betale Tine for høy. Her er risikopremie for egenkapital, herunder påregnelig risiko for deregulering med påfølgende innstramming av industriens rammebetingelser, en helt sentral faktor som må trekkes ut av råvareprisen. Dette må avklares både tilknyttet dagens regime og i forhold til en påtenkt nyordning, som ifølge vårens jordbruksavtaleproposisjon skal iverksettes i 2003.

Tine mener tapsrisiko tilknyttet deregulering skal settes til null. En utredning NILF og ECON har utført for Landbruksdepartementet konkluderer tilsvarende. En slik konklusjon forutsetter at:

- Reguleringsrisiko utover et tidsperspektiv på 3-5 år skal ikke hensyntas, selv om investeringenes levetid er svært mye lengre.
- Det skal derfor legges til grunn null risiko for redusert importvern i regi av WTO, norsk EU-medlemskap, eller norsk tilnærming til EU gjennom videre liberalisering av nasjonal landbrukspolitik.
- Tines samfunnsrolle og markedsrett skal medføre at Tine ikke er utsatt for tapsrisiko, selv ved økende importkonkurranse.

Dette er premisser som ikke virker realistiske. Synnøve Finden har lenge arbeidet for at kapitalkostnader på egen- og fremmedkapital skal medtas ved etterregning og prognosering av faktisk råvarepris på melk. Dette er viktig både for å rette opp historiske feil i melkeprisen, og for å knesette fremtidige premisser for konkurranse i dagens marked. Ved vedtak av Statens landbruksforvaltning 6. juli 2001 er dette prinsippet akseptert. Vedtaket er påklaget, og i forbindelse med departementets behandling av klagen synes det som om prinsippet er i ferd med å undergraves på flere måter.

Elementer av dette kan leses ut av en rapport avgitt av NILF og ECON på oppdrag fra Landbruksdepartementet. Tine og Synnøve Finden fikk delta i utredningsprosessen med egen ekspertise, men Synnøve Finden opplever at forhold og premisser som ikke ble diskutert, likevel blir endret i den endelige rapporten for å nøytralisere det forhold at Synnøve Findens representanter fikk medhold i deler av oppdraget. Dette, samt viktigheten av tapstillegget, fremgår av merknader BI-økonome professor Christian Riis og førsteamanuensis Espen Moen har utarbeidet til rapporten.

Det er derfor helt sentralt at arbeids- og administrasjonsministeren tar fatt i saken for å opprettholde og ytterligere bidra til nøytral konkurranse innenfor denne sektoren.

Svar:

Landbruksdepartementet har sendt ut på høring en utredning fra Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF); NILF-rapport 2002-5 Ny markedsordning for melk. NILFs oppdrag har vært å foreta en utredning om forutsetningene for å etablere konkurranse i melkemarkedet generelt og i konsummelkemarkedet spesielt. Utredningen skulle stå fritt med hensyn til hvilke konkurransemessige tiltak som trekkes inn i vurderingen, samtidig som det ble forutsatt at de vedtatte landbrukspolitiske mål for melkesektoren skulle ligge fast.

Et konkurransemessig spørsmål knyttet til denne sektoren er at meierisamvirket, som antas å ha en dominerende stilling, etter sin organisasjonsform inkorporerer kapitalavkastning mv. i råvareprisen som den

betaler til medlemmene. Dersom et medlem går over til å levere melk til et konkurrerende meieriforetak vil melkeprodusenten naturlig nok miste sin godtgjørelse for råvaren fra samvirkemeieriet. Men vedkommende vil også gå glipp av den andel av overskuddet fra driften av samvirkemeieriet som var inkorporert i melkeprisen. Dette skaper en lojalitet til samvirkemeieriet som vrir konkurransen mellom samvirkemeieriet og andre typer meierier.

Et system som konkurransemessig skal likestille samvirkemeierier og andre meierier når det gjelder å konkurrere om melk som råvare må korrigere ovennevnte skjevheter. Dersom dette gjøres ved å foreta et kalkulatorisk skille mellom råvarepris, og andre faktorer i samvirkemeierienes utbetalingspris, må det nedsettes prinsipper for fastsettelse av bl.a. kapitalavkastning. Detaljene i slike kalkyler regner jeg med at det vil bli tatt stilling til dersom det i den videre oppfølging av saken velges ovennevnte modell for å legge til rette for konkurranse om melk som råvare i meieriindustrien.

Spørsmål nr. 557

Innlevert 11. september 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 19. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Vil arbeids- og administrasjonsministeren, som ansvarlig statsråd for landbruksoppgjøret, medvirke til at operativ fastsetting av næringsmiddelindustriens konkurransevilkår i form av avgifter og andre satser i Forskrift om prisutjevningsordningen for melk endres, slik at konkurransemessige forhold ikke blir vedtatt i jordbruksoppgjøret, men i en ordinær prosess for fastsetting av lover og forskrifter blant annet med høring av alle berørte parter?»

Begrunnelse:

Stortinget har de senere år gjennom en rekke vedtak søkt å legge til rette for konkurranse på likeverdige og åpent sammenlignbare vilkår også i videreføring av melk. Målet er et velfungerende marked med mer effektiv foredling og større produktmangfold, selv om primærproduksjonen fortsatt er regulert og skjermet. Dette forutsetter forsyningsplikt for råvaren melk (kvoteregulert) og en kostnadsorientert prisdannelse underlagt offentlig kontroll.

Gjennom en offentlig styrt prisdiskriminering der Tine får administrere prisdannelsen i markedet for ferdigprodukter, har vi i meierimarkedet fortsatt den mest regulerte foredlingsindustrien i norsk matvaresektor. De rammebetingelsene som etableres gjennom den såkalte Prisutjevningsordningen for melk har derfor i større grad næringspolitiske, konkurransepolitiske og forbrukerpolitiske implikasjoner, enn de rent landbrukspolitiske.

Næringsmiddelbedriftenes Landsforening har på vegne av de private meieriene ved flere anledninger bedt om at prisutjevningsordningen for melk frikobles fra jordbruksavtalen, med den begrunnelse at det ikke er akseptabelt at vesentlige konkurransemessige rammebetingelser for industrien fastsettes i en forhandling der industrien ikke er til stede.

I proposisjonen om årets jordbruksoppgjør uttalte Arbeids- og administrasjonsdepartementet at det var tatt skritt slik at "konkurransemessige forhold mellom aktørene i PU-ordningen i mindre grad blir regulert direkte av avtalepartene". I praksis tyder imidlertid mye på at systemet innrettes på det motsatte, noe også sluttprotokollen fra forhandlingene viser.

Svar:

Jeg viser til Sem-erklæringen hvoretter Samarbeidsregjeringen vil videreføre målene og de grunnleggende prinsippene for pris- og markedsregulering for jordbruksvarer. Dette innebærer at landbruksamvirket fortsatt skal ha en sentral rolle i gjennomføringen av landbrukspolitikken. Samtidig må uavhengige aktører sikres rettfærdige rammebetingelser. Sentrale konkurransevilkår må fastsettes av Statens landbrukstilsyn eller et annet uavhengig organ.

Når det gjelder markedsordningen for melk, gjennomfører Landbruksdepartementet for tiden en høring av en utredning fra Norsk landbruksøkonomisk institutt, NILF, NILF-rapport 2002-2005 Ny markedsordning for melk. Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil både i forbindelse med det pågående arbeidet og i andre sammenhenger arbeide aktivt for at sentrale konkurransevilkår fastsettes av partsuavhengige organer både i melkesektoren og på andre områder. Det er likevel grunn til å påpeke at det konkrete oppfølgingsansvaret for utforming av markedsordningen ligger i Landbruksdepartementet.

Spørsmål nr. 558

Innlevert 11. september 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 16. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er domstolene og påtalemyndigheten nå rustet ressursmessig for å kunne ivareta de frister som er satt for å fremme straffesaker i ting- og lagmannsrettene fra 1. oktober?»

Begrunnelse:

1. oktober trer nye frister for å fremme straffesaker for ting- og lagmannsrettene. Fristene er knappe. Etter dagens berammelser synes det som om særlig lagmannsrettene og statsadvokatene må få økt sine ressurser for å imøtekomme de frister som er satt. Lovbestemmelsene som trer i kraft vil bare bli tomme bestemmelser om domstolene og påtalemyndigheten av ressursmessige hensyn ikke kan møte de krav som stilles.

Svar:

Ved lov 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.) ble det gitt nye fristregler for behandling av saker der den siktede var under 18 år da forbrytelsen ble begått, og saker der siktede er varetektsfengslet når saken berammes. Etter de nye reglene skal hovedforhandling i slike saker som hovedregel være påbegynt innen seks uker etter at saken kom inn til tingretten, og innen åtte uker etter at anke til lagmannsretten er henvist til ankeforhandling. Lovendringene trer i kraft 1. oktober.

Domstolene og påtalemyndigheten er i årets budsjett ikke tilført ekstra ressurser for å møte disse fristene. Når det gjelder ressursituasjonen i 2003, vil en komme tilbake til dette ved fremleggelse av St.prp. nr. 1 for 2003. Etter mitt syn vil det være mulig for domstolene og påtalemyndigheten å legge opp rutiner som gjør det gjennomførbart å overholde fristene innenfor dagens ressurser. For domstolene vil fristene særlig innebære at de må bli noe mer fleksible i sin berammingspraksis. For statsadvokatene vil endringene først og fremst få betydning for fengslingssakene. Selv om fristregler ikke øker antallet saker, medfører slike bestemmelser at virksomheten ved statsadvokatembetene må organiseres slik at det til enhver tid er en statsadvokat disponibel for å behandle eller aktorere sakene innen fristen.

Intensjonen med lovendringen er å få til en prioritering av saker med unge lovbrøyttere og saker der siktede sitter i varetekt. Prioriteringen vil nødvendigvis skje på bekostning av andre saker. Jeg mener likevel at tidsfrister for en relativt begrenset gruppe saker ikke vil gå på bekostning av andre saker på en slik måte at behandlingen av disse sakene ikke vil bli tilfredsstillende. Fristene er for øvrig ikke absolutte, slik at hovedforhandlingen kan påbegynnes senere dersom særlige forhold er til hinder for at saken påbegynnes innenfor fristen.

Det er også viktig at flere av de andre lovendringene som ble vedtatt 28. juni i år vil bidra til å spare tid og ressurser i straffesakskjeden, slik at også de andre sakene gjennomgående vil bli behandlet raskere enn i dag.

Spørsmål nr. 559

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 18. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Både Stoltenberg-regjeringen og Bondevik-regjeringen har gått inn for etablering av distriktsmedisinske senter. I tråd med dette arbeides det grundig og godt med etablering av slike senter, bl.a. på Otta og Fagernes

i Oppland. Det er nå likevel grunn til bekymring for framdriften i disse prosjektene. I Nord- Gudbrandsdal mangler prosjektgruppa avklaring på hvilke tjenester staten vil være med på.

Hva vil helseministeren gjøre for at disse sentrene kan realiseres innenfor planlagte tidsrammer?»

Begrunnelse:

Desentraliserte helsetjenester gir store helsemessige og samfunnsøkonomiske gevinster. De kan ikke erstatte sykehusene, men for mange behandlingstilbud gir det et fullverdig tilbud med mange fordeler. Pasienten får et behandlingstilbud nærmere hjemstedet og ofte et raskere tilbud. Pasienten slipper lange og belastende reiser. Særlig er dette viktig for behandlinger som trengs ofte, f.eks. dialyse- og smertebehandling. Det gir mer effektiv bruk av personell og dermed mindre helsekøer. Kompetansen i distriktene styrkes.

Som et resultat av et samarbeid med Oppland fylkeskommune har Otta allerede tilbud om dialyse og røntgen. Kommunen har brukt om lag 4 mill. kr siden 1988 på tilrettelegging av telemedisin, røntgen og dialyse. Nå arbeider en prosjektgruppe med å komme i gang med bygging av et distriktsmedisinsk senter. Det er svært gode erfaringer med det etablerte tilbudet. Røntgenbildene digitaliseres og sendes sykehuset. Dialysetilbudet sparer samfunnet for ca. 1 mill. kr i året i reduserte transportutgifter for fem pasienter. Pasientene slipper de slitsomme turene til Lillehammer. På Fagernes fikk de likevel avslått en investering på 1,7 mill. kr i dialyseutstyr av økonomiske grunner selv om det her er store samfunnsøkonomiske gevinster.

Det synes å være et sterkt behov for snarest å få klarlagt finansiering og struktur på spesialisthelsetjeneste ute i kommunene, det som ofte blir kalt halvannenlinjetjenesten. Departementet skriver i St.prp. nr. 1 (2001-2002) at de arbeider med å finne finansieringsløsninger bl.a. sett i forhold til problematikken mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Her er flere områder som krever avklaring. Her befinner en seg i en gråsoner. Det er ikke automatikk i at "pengene følger pasienten". Det er i dag kun aktivitet ved offentlige godkjente sykehus som hjemler ISF-refusjon. Her må det kunne gis dispensasjon.

I de fleste tilfellene kan det dokumenteres en betydelig innsparing i reisekostnader. Disse midlene bør kunne omdisponeres og brukes til delfinansiering av behandlingstilbudet. Finansieringsordningen nå virker lite "motiverende" for sykehusene til å overføre behandlingstilbud til et lavere nivå, f.eks. sykestuer eller distriktsmedisinske sentra.

Det synes også å være behov for en mer offensiv holdning fra helseregionen for å få et bedre samspill mellom spesialist- og primærhelsetjenesten. Det ville bidra til en raskere og bedre utvikling av prosjektene om Helse Øst HRF, inkluderte distriktsmedisinske senter, i en direkte og konkret utviklingsprosess i det videre arbeid.

Prosjektgruppen som arbeider med etablering av distriktsmedisinsk senter på Otta, trenger raskere avklaringer fra staten hvis framdriften skal holdes. Alternativt må prosjektperioden utvides.

Svar:

Jeg ser positivt på utviklingen av distriktsmedisinske sentra, der noen utvalgte spesialisttjenester kan tilbys på en slik måte at pasientene eksempelvis kan slippe lange reiser for å få behandling. Det vil være gjennom samarbeid mellom det aktuelle helseforetak og primærhelsetjenesten man kan finne ut hvilke type tjenester som egner seg for lokalisering i et distriktsmedisinsk senter. Det arbeides i forhold til dette langs flere spor. For det første har det blitt gjort noen finansielle endringer for å oppmuntre til slike initiativ på kort sikt. På lengre sikt arbeides det med større endringer i finansieringen av spesialisthelsetjenesten i Hagen-utvalget. Videre arbeides det med å se på organisatoriske endringer knyttet til organiseringen av syketransporten og ansvaret for denne.

Fra 1. juli inneværende år ble det etablert polikliniske takster for telemedisinske konsultasjoner innen hud og øre-nese-hals. Videre er det takster knyttet til teleradiologi. Alle disse takstene er konstruert slik at de skal oppmuntre til å gi et behandlingstilbud nær pasientens bosted hvis mulig. Takstene er etablert på faglige råd fra Nasjonalt senter for telemedisin. Nye fagområder vil bli vurdert på bakgrunn av innspill fra fagmiljøene.

I St.prp. nr. 59 (2001-2002) *Spesialisthelsetjenestens økonomi og budsjett 2002* foreslo jeg at man skulle gi DRG-refusjon til cellegiftbehandling ved sykestuer der dette er en desentralisert sykehusbehandling. Departementet skal godkjenne etablering av slik behandling i hvert tilfelle. Videre ble det foreslått å innlemme dialysebehandlingen ved Ørlandet og Alta i den samme ordning som Otta legesenter. Dette ble gjort fordi disse stedene allerede hadde etablert et dialysetilbud da Otta legesenter fikk sitt forsøksprosjekt. Det betyr at disse tre stedene har en ISF-basert finansiering av dialyseaktiviteten. Hvis erfaringene er positive vil dette bli foreslått som en landsdekkende ordning. Dette opplegget inngår altså i føringene for den tilleggsbevilgning som Stortinget vedtok gjennom behandlingen av St.prp. nr. 59 (2001-2002), ref. Innst. S. nr. 253 (2001-2002).

Med dette er det gjort noen endringer i finansieringen av tilbudet. Dette er ment å tilrettelegge for valg av desentraliserte modeller. Helseforetakene forutsettes å etablere gode samarbeidsrelasjoner med primærhelsetjenesten. I dette ligger det å identifisere hvilke type tjenester man kan tilby på et distriktsmedisinsk senter.

Videre arbeides det med spørsmål knyttet til organiseringen av syketransporten og finansieringen av spesialisthelsetjenesten, der nettopp utfordringer knyttet til "gråsonen" mellom helsetjenestens ulike nivåer er en del av mandatet. Begge disse temaene er store og sammensatte, og det er ikke noen enkle og raske løsninger. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med forslag til videre oppfølging av disse sakene når tidspunktet er rett.

Jeg er kjent med at prosjektperioden ved Otta går ut inneværende år. Jeg forutsetter imidlertid at de grep som er gjort for å finansiere slik aktivitet vil være tilstrekkelig til mer permanente løsninger kan iverksettes.

Spørsmål nr. 560

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 20. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Det er fra Stortingets side uttrykt ønske om en sammenslåing av Aetat, trygdeetaten og kommunenes sosialetat. Dette fordrer felles kultur og forståelse av velferdsapparatet. Så langt synes interessen fra Aetat å være minimal mht. å delta i sektorovergrepene utdanninger som nå tilbys ved flere høgskoler.

Er denne tilsynelatende manglende interesse bevisst, eller vil departementet sørge for at også Aetat ansatte får del i denne utdanningen som kan være av stor betydning for oppfølging av vedtaket?»

Begrunnelse:

Det er nå ved flere av høgskolene i Norge tilbud om sektorovergrepene velferdsstudie. Både under forberedelse av studie eller ved påmelding til studiene glimrer Aetat med sitt fravær. Det er åpenbart at det trengs et nærmere samarbeid og forståelse mellom de ulike velferdstjenestene. Aetat har en nøkkelposisjon i vår velferdspolitikken som baserer seg på arbeid til alle. Skal vi få til et tverretattlig samarbeid, eventuelt en sammenslåing av disse etatene, er kompetanseoppbygging av avgjørende betydning, og et sektorovergrepene velferdsstudium vil være et egnet middel. Det er å håpe at Aetats manglende interesse baserer seg på tilfældigheter og at en får et sterkere engasjement i det videre arbeidet.

Svar:

Vi har som mål at Aetat skal utvikles til en brukerrettet og effektiv etat som gjennom personlig oppfølging og organisering av ulike arbeidsmarkedstiltak, skal kvalifisere og hjelpe arbeidssøkere ut i ledige jobber.

Dette er et mål som stiller store krav til faglig kompetanse og evne til personlig veiledning hos Aetats medarbeidere, og i utviklingen av etaten må rekruttering og videreutdanning av medarbeidere med slike evner stå helt sentralt. Dette arbeider etaten med.

Aetat har selv ansvaret for å rekruttere og sikre at dens medarbeidere til enhver tid har riktig kompetanse til å løse disse oppgavene. Som ledd i en ryddig ansvarsfordeling mellom departement og etat, er det viktig at dette ansvarsforholdet videreføres.

Aetat har flere oppgaver som forutsetter et nært samarbeid med trygd-, helse- og sosialetaten, og god forståelse av velferdstjenestene som tilbys i disse etatene. Jeg regner med at Aetat, sammen med andre tilbydere av velferdstjenester, vil stå overfor økte krav når det gjelder samordning og felles faglige referanserammer, uavhengig av hvilken organisering som velges innenfor områdene i fremtiden.

Regjeringen vil innen utgangen av året legge fram en stortingsmelding om organisering av sosial-, trygd- og Aetat, som Stortinget har bedt om. Det vil være naturlig at etatene ser nærmere på sine organisasjoners kompetanse og kompetansebehov når det er klarlagt hvordan en går videre i denne saken.

Spørsmål nr. 561

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 20. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Av reportasjer i mediene fremgår det at flere helseforetak planlegger å legge ned eksisterende fødeavdelinger. Dette er ikke i samsvar med Stortingets intensjoner. Blant annet er fødeavdelingen ved Aker truet. Dette er en fødeavdeling som gjennom år har vært i fremste linje for å utvikle et variert fødselstilbud. Tilbudet ved Aker sykehus er derfor meget ettertraktet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at fødende kvinner får det tilbudet som Stortinget har forutsatt?»

Begrunnelse:

Å nedlegge fødeavdelinger er i strid med det Stortinget har vedtatt om framtidens fødselsomsorg i Norge. St.meld. nr. 43 (1999-2000) slår fast som et overordnet mål at det fremdeles skal tilbys desentralisert og differensiert fødetilbud i Norge. Videre sier et flertall i sosialkomiteen i sin innstilling av 7. juni 2002 til St.prp. nr. 59 (2001-2002): "Komiteens flertall mener at helseforetakene gjennom sine opplegg må sikre fødestuene landet over en økonomi som tilsier at de kan drive etter forutsigbare og sikre økonomiske rammer tilpasset den aktiviteten fødestuen har."

Med de signalene som nå kommer fra ulike foretak, spesielt fra Helse Øst, synes det som om en ser bort fra Stortingets forutsetninger. Det ville derfor være hensiktsmessig å få en beskrivelse av hvordan statsråden har til hensikt å følge opp denne saken slik at Stortingets intensjon blir opprettholdt.

Svar:

I tråd med intensjonen i sykehusreformen er det de regionale helseforetak som innenfor sin budsjettamme skal sørge for at befolkningen i den enkelte helseregion gis et best mulig helsetilbud.

Flere av de regionale helseforetak har satt i gang omfattende prosesser for å kartlegge hvordan foretaksstruktur og tjenestetilbud skal se ut i fremtiden.

Helse Øst RHF er blant de regionale helseforetak som for tiden arbeider med denne type prosesser. Mange forskjellige forslag har kommet frem. Nasjonalt Råd for fødselsomsorg bistår ved spørsmål knyttet til organisering av fødselstilbudet.

Jeg vil understreke at de regionale helseforetak skal innrette tilbudet sitt innenfor de faglige retningslinjer som er gitt og de vedtak Stortinget har gjort. Det betyr blant annet at det fortsatt skal være et desentralisert fødselstilbud i Norge, og at de faglige kravene til fødselsinstitusjoner gjøres gjeldende. Jeg vil også minne om at helseforetaksloven krever at saker av vesentlig betydning, eller av prinsipiell karakter, vedtas av foretaksmøtet (helseministeren, i samsvar med de formkrav som helseforetaksloven angir) i det regionale helseforetaket. Vedtektene til de regionale foretakene konkretiserer dette til blant annet å være omfattende endringer i tjenestetilbudet.

Jeg viser også til at helseforetaksloven etablerer et system for årlig melding fra de regionale helseforetakene til eier. Dette er et system som skal ivareta dialogen med foretakene når det gjelder blant annet tjenestestruktur. Dette system er etablert og vil bli videreutviklet i tiden fremover. Systemet vil inngå i grunnlaget for styringskommunikasjonen med Stortinget. Dette er også beskrevet i St.prp. nr. 59 (2001-2002).

Dokument nr. 15:32

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 562

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 20. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hvilke virkemidler vil samferdselsministeren benytte for å øke andelen nullutslippsbiler kjøpt av private og næringsliv, og hvordan skal barrierene for å benytte nullutslippsbiler reduseres?»

Begrunnelse:

Innenfor transportsektoren vil en økt andel nullutslippsbiler bidra positivt til å redusere lokale partikkelutslipp og de norske klimagassutslippene. På sikt er det sannsynlig at det vil være en serie ulike teknologier som vil ta over for diesel og bensinbiler. Batteribiler kan utgjøre en betydelig andel. Norskbaserte Think er blant de som har kommet lengst i verden med å kommersialisere denne teknologien etter mer enn ti år med utvikling og produksjon. Eieren Ford har nylig annonsert at de vil trekke seg ut av Think Nordic på Aurskog. Dermed står miljøetsatsingen og det høykompetente miljøet rundt elbilen i fare for å forsvinne. Hovedutfordringen for Think Nordic har vært å etablere et stort nok hjemmemarked. Det er så langt solgt noe over 1 000 Think elbiler i Norge.

Det er i forbindelse med markedsintroduksjonen store muligheter for myndighetene til å påvirke beslutningsprosessen til private og næringslivskunder når de skal velge transportmiddel.

Svar:

Samferdselsdepartementet er opptatt av de positive miljøkonsekvensene en satsing på elbiler og annen type miljøvennlig kjøretøyteknologi kan ha. Elbilene har ingen forurensende utslipp fra motoren og svært lav motorstøy sammenlignet med andre kjøretøy. Øvrige miljøulemper vil være knyttet til produksjon av elektrisk kraft. En overgang til elbiler vil derfor bidra til bedre luftkvalitet og mindre støy.

Samferdselsdepartementet, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet og Nærings- og handelsdepartementet har arbeidet med ulike tiltak for å tilrettelegge for økt bruk av elbiler i Norge. Dette har bl.a. resultert i at det er iverksatt en rekke avgiftspolitiske tiltak som betyr betydelig subsidiering av kjøp og bruk av elbiler i Norge: fritak for engangs- og årsavgift, fritak av bompenger, fritak for vrakpantavgift, gratis offentlig parkering og lavere avgifter for elbil som firmabil. I forbindelse med statsbudsjettet for 2001 ble det vedtatt nullsats på merverdiavgiften for elbiler og at investeringsavgiften skulle fjernes med virkning fra 1. januar 2002.

Det er således gjort mye når det gjelder rammebetingelsene for både kjøp og bruk av elbiler. Det finnes ikke flere muligheter for vesentlige avgiftslettelser knyttet til kjøp og bruk av elbil i Norge.

En viktig barriere for en større overgang er bruk av elbil er slike kjøretøys begrensede rekkevidde og nyttelast samt lavere topphastighet enn andre biler. Andre teknologiske løsninger som overvinnet disse begrensningene, kan derfor vise seg å ha større gjennomslagskraft i markedet. Store bilprodusenter som GM og Honda har valgt å satse på hybridløsninger og brenselcelleteknologi framfor elbil som framtidens miljøteknologi for kjøretøy. Ved en forbedret batteriteknologi kan elbilen på sikt ha et større potensial i markedet enn i dag.

Samferdselsdepartementet disponerer en egen tilskuddsordning for å støtte forsøk med bruk av alternative drivstoff og miljøvennlig teknologi for å legge til rette for økt overgang til mer miljøvennlige alternativer i transportsektoren. I de senere årene er en be

tydelig del av disse tilskuddene vært rettet inn mot nullutslippsløsninger. I år har vi for eksempel gitt penger til Miljøbil Grenland som skal prøve ut ny type batteriteknologi i elektriske kjøretøy. Vi støtter også andre miljøer innbefattet Bellona og Norsk Hydro som arbeider for utprøving og videreutvikling av nullutslippsløsninger.

For øvrig vil jeg vise til svar fra miljøvernministeren på spørsmål fra representanten Åslaug Haga 12. september hvor det går fram at miljøvernministeren sammen med andre berørte statsråder vil gå gjennom dette på nytt for å se om det er noe ytterligere som kan gjøres når det gjelder generelle rammebetingelser til elbil.

Spørsmål nr. 563

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 20. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hvilke grep vil arbeids- og administrasjonsministeren gjøre for å øke andelen nullutslippsbiler kjøpt gjennom offentlige innkjøp og redusere barrierene for å benytte nullutslippsbiler i offentlig virksomhet, og er innkjøp av nullutslippsbiler en del av "Grønn Stat"-satsingen, som skal sørge for at staten har en bærekraftig og grønn innkjøpspolitikk?»

Begrunnelse:

Innenfor transportsektoren vil en økt andel nullutslippsbiler bidra positivt til å redusere lokale partikkelutslipp og de norske klimagassutslippene. På sikt er det sannsynlig at det vil være en serie ulike teknologier som vil ta over for diesel og bensinbiler. Batteribiler kan utgjøre en betydelig andel. Norskbaserte Think er blant de som har kommet lengst i verden med å kommersialisere denne teknologien etter mer enn ti år med utvikling og produksjon. Eierne Ford har nylig annonsert at de vil trekke seg ut av Think Nordic på Aurskog. Dermed står miljøetsatsingen og det høykompetente miljøet rundt elbilen i fare for å forsvinne. Hovedutfordringen for Think Nordic har vært å etablere et stort nok hjemmemarked. Spesielt har etterspørselen fra offentlig virksomhet vært betydelig lavere enn forventet. Statsminister Kjell Magne Bondevik sa under åpningen av elbilfabrikken i Aurskog i november 1999: "Alle statlige organer pålegges å kjøpe elbil der det er mulig." Men så langt har 14 kommuner gått til innkjøp av 39 "Think City". Gjennom statskjøpsavtalen har statlige etater kjøpt fem "Think City". Det kan derfor synes som om disse påleggene ikke har kommet, at staten ikke benytter sin betydelige markedsrett som innkjøper, eller at det må gjøres mer proaktive reguleringsgrep for å få fart på markedsintroduksjonen.

I sin tale i forbindelse med "Grønn stat - miljøledelse i departementene", sa miljøvernminister Børge Brende 5. mars 2002:

"Statens drift påvirker miljøet gjennom blant annet innkjøp, energibruk, transport og avfallshåndtering. For eksempel kjøper staten varer og tjenester for rundt 75 mrd. kr årlig. Staten som innkjøper har altså betydelig markedsrett og er en stor kunde for næringslivet. Gjennom å stille miljøkrav til leverandører og produkter kan staten støtte opp om næringslivets miljøarbeid og påvirke markedet i positiv retning mot rimeligere og bedre utvalg av miljøvennlige produkter."

Svar:

La meg først få presisere at innkjøp i statlig/offentlig sektor i prinsippet er et desentralisert ansvar, dvs. at den enkelte virksomhet er direkte ansvarlig for egen innkjøpsvirksomhet. En for stor sentralisering av innkjøpene medfører etter min oppfatning en fare for at staten kan utøve en innkjøpsrett som faktisk reduserer konkurranse og effektivitet, og dermed dyrere innkjøp for staten. Jeg tror derfor ikke at sentraliserte og/eller sentraldirigerte innkjøp nødvendigvis er spesielt bra, verken i forhold til målsettinger om en effektiv og moderne statlig/offentlig sektor, eller når det gjelder arbeidet for et bedre miljø. Alle statlige/offentlige oppdragsgivere skal i hovedregel følge innkjøpsregelverket slik dette er utformet i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. Lovens hovedprinsipp er som kjent at alle offentlige/ statlige

anskaffelser/innkjøp skal skje etter åpen og fri konkurranse, og på en slik måte at det ikke gis fortrinnsrett til enkeltleverandører på teknisk eller nasjonalt grunnlag.

For øvrig oppmuntrer staten til økt bruk av elbiler gjennom utvikling av generelle rammebetingelser, som fritak for engangs- og årsavgift, fritak for bompenger, fritak for vrakpantavgift, gratis offentlig parkering og lavere avgifter for elbil som firmabil.

Representanten Sørensen viser i sitt spørsmål til bl.a. statskjøpsavtalen. Jeg går ut fra at dette er den avtalen som elleve statlige virksomheter/selskaper med betydelig transportbehov har gått sammen om. Dette samarbeidet er basert på frivillighet, mens de mer formelle og praktiske sider ved avtaleinngåelse og -forvaltning er satt bort til Statens forvaltningstjeneste/Statskjøp. Det er således ikke tale om noen sentral statlig rammeavtale for innkjøp av biler. Dagens samkjøpsavtale har så vidt jeg vet tilbud om elektriske biler fra både Bertel O. Steen (Peugeot) og Think Nordic AS (Think). Jeg er også kjent med at det finnes ytterligere tilbud om elektriske biler i markedet. Think har imidlertid over en ikke ubetydelig periode vært en av de to utvalgte leverandører (etter konkurranse) på bilavtalen, og skulle etter min mening således ha hatt et meget godt utgangspunkt for markedsføring av sitt produkt til store bilbrukere innad i staten (f.eks. Forsvaret, Rikstrykdeverket, Statens vegvesen mfl.). Det er for øvrig min oppfatning at alle statlige virksomheter skal ha størst mulig frihet til å ivareta og løse sine oppgaver uten for mange pålegg, eller "proaktive reguleringsgrep". Dette innebærer frihet under ansvar på alle virksomhetsområder, også i miljøspørsmål, og jeg er overbevist om at dette vil føre til at flere etater på egenhånd velger å kjøpe miljøvennlige biler.

Når det er sagt, må jeg få legge til at jeg fullt og helt deler de synspunkter som miljøvernministeren gav uttrykk for i sin tale den 5. mars 2002. Med hensyn til videreføringen av "Grønn stat"-satsingen, vil arbeidet med innføring av miljøledelse i alle statlige virksomheter innen 2005, ha prioritet. En viktig del av dette arbeidet vil likevel være en mer målrettet innsats som kan gi virksomhetene et best mulig grunnlag til på egen hånd å stille konkrete, og relevante miljøkrav, ved alle leveranser av varer og tjenester.

Spørsmål nr. 564

Innlevert 13. september 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 26. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvorfor er det ikke et rådgivningskontor for voldsofre i Oslo, når slike kontor er i de fleste andre store og i noen mindre byer i resten av landet?»

Begrunnelse:

Voldsofferforeningen har i en rekke år forsøkt å etablere et slikt kontor, men har så langt ikke lyktes. Dette fordi man ikke er villig til å finansiere to heltidsstillinger, som ser ut til å være behovet.

Jeg vil anta at behovet i Oslo er større enn noe annet sted i landet, både befolkningstallet tatt i betraktning, men også det forhold at det er i Oslo det er flest voldshandlinger som blir begått.

Voldsofrene er en gruppe som kan bli en stor utgiftspost for samfunnet hvis de sliter med sine problemer alene, og det synes derfor noe underlig at man ikke har sett at et rådgivningskontor nettopp kan være et sted å henvende seg når man får ettervirkninger av det overgrep man har vært utsatt for. Det kan være nok å få noen å snakke med.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for Justisdepartementet, i samarbeid med andre sentrale og lokale myndigheter, å bygge ut hjelpen og støtten til ofrene for kriminalitet.

Siden 1996 har det vært gjennomført en prøveordning med opprettelse av rådgivningskontor for kriminalitetsofre. Det er opprettet kontorer i syv byer: Drammen, Fredrikstad, Haugesund, Tromsø, Kristiansand, Trondheim og Hamar. Kontorene er opprettet i samarbeid med politiet i vedkommende by, og bistår ofre for kriminelle handlinger med råd og veiledning, og videreformidler behov for juridisk og helsemessig hjelp. Rådgivningskontoret på Hamar og Kristiansand har to rådgivere som hver arbeider ca. 10 timer pr. uke. På de resterende kontorene er det en rådgiver som arbeider ca. 15/20 timer pr. uke. Med unntak

av rådgiveren i Tromsø, er alle rådgiverne pensjonerte politimenn.

For å videreutvikle arbeidet ved rådgivningskontorene er det opprettet en koordinatorfunksjon ved Kompetansesenter for voldsofferarbeid (Høgskolen i Oslo). I regi av koordinatoren arrangeres det seminar for rådgiverne to ganger i året. Seminaret benyttes til erfaringsutveksling, samt videreutdanning av rådgiverne.

I tillegg til de syv kontorene som allerede er opprettet skal det i løpet av 2003 etableres ytterligere tre kontorer. I samarbeid med Politidirektoratet tar Justisdepartementet sikte på å etablere kontorer i Hordaland, Rogaland og Oslo politidistrikt i løpet av 2003. Det har tidligere vært gjort forsøk på å etablere et kontor i Oslo, noe som etter min oppfatning er en sentral oppgave. Det har imidlertid vist seg svært vanskelig å rekruttere en daglig leder etter samme modell som ved de andre kontorene, der rådgiverne er pensjonerte polititjenestemenn. I Oslo vil det derfor bli åpnet for å ansette en person med annen bakgrunn og på andre vilkår enn ved de andre kontorene.

Spørsmål nr. 565

Innlevert 13. september 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 25. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Folkevalgte som er arbeidsledige blir trukket i dagpenger for den tiden som går med til forberedelser og møter i kommunestyre og fylkesting. Dette har resultert i at arbeidsledige folkevalgte har søkt permisjon for å kunne være berettiget til ledighetstrygd.

Vil statsråden ta initiativ til å endre regelverket slik at folkevalgte som er arbeidsledige ikke ekskluderes fra muligheten til å være folkevalgt?»

Begrunnelse:

Arbeidsledige folkevalgte som mottar dagpenger, kommer i en vanskelig situasjon. De blir trukket i dagpenger for tid de bruker til forberedelse og møter. Dette på bakgrunn av at Aetat regner møtegodtgjørelse som lønn som har betydning for retten til dagpenger. Godtgjørelsen er ment å skulle kompensere for utgifter som en har ved å være folkevalgt. Det er ikke ment å være lønn og det blir derfor gitt særskilt kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste. Dagpengereglene skiller heller ikke på hvor mye eller lite man har tjent i de timene det skal trekkes for.

I tillegg til at dagpengegodtgjøringen går til fradrag i dagpengeytelsen, vil spørsmålet om den arbeidsledige kan defineres som reell arbeidssøker bli reist. En person som deltar i kommunestyremøter og andre møter i forbindelse med verv som folkevalgt anses ikke å være reell arbeidssøker i dette tidsrommet. Tiden vedkommende er opptatt med møtevirksomhet vil medføre at dagpengene graderes, dvs. reduseres som følge av at vedkommende ikke er helt arbeidsledig, jf. folketrygdloven § 4-13.

Svar:

Spørsmålet om samordning av dagpenger og godtgjørelser for politiske verv i kommunestyre og fylkesting har vært tatt opp med departementet tidligere. Departementet har hittil inntatt det standpunkt at lønnede politiske verv må likestilles med andre lønnede verv i relasjon til dagpenger.

Gjeldende regelverk medfører at dersom et politisk verv er lønnet, likestilles dette med lønnet arbeid. For verv som bare representerer delvis sysselsetting, blir dagpengene avkortet slik at dagpenger tilstås med samme prosentsats av full stønad som reduksjonen i arbeidstid utgjør i forhold til vedkommendes tidligere "vanlige" arbeidstid. Det er de bestemmelser om reduserte dagpenger som gjelder for delvis arbeidsledige og delvis permitterte, folketrygdloven § 4-13 om graderte dagpenger, som anvendes for personer som har inntekt i forbindelse med verv.

Representanten Gjøl sier i sin begrunnelse for spørsmålet at "Godtgjørelsen er ment å skulle kompensere for utgifter som en har ved å være folkevalgt. Det er ikke ment å være lønn og det blir derfor gitt særskilt kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste".

Spørsmålet om godtgjørelser for kommunale og fylkeskommunale verv har tidligere vært forelagt

Kommunal- og regionaldepartementet som har bekreftet uttalt at "Arbeidsgodtgjøringen er altså en særlig betaling for vervet som folkevalgt". Godtgjørelsen må anses som lønn, om enn ikke alltid som *full* lønn. Det er også et poeng at lønn for politiske verv inngår i det grunnlag som dagpengene beregnes av, slik at det er parallellitet her.

Folketrygdloven § 4-3 uttaler at "For å få rett til dagpenger må medlemmet ha tapt arbeidsinntekt som arbeidstaker på grunn av arbeidsløshet". Videre: "Medlemmet anser ikke å ha tapt arbeidsinntekt dersom vedkommende for det aktuelle tidsrom har krav på lønn." Jeg vil bemerke at selv om det skulle være adgang til for en person å frasi seg retten til godtgjørelse for politiske verv kan ikke det føre til at en derved kan unngå reduksjon i dagpengene. Det er et hovedprinsipp i dagpengeordningen at en person som har krav på lønn i utgangspunktet ikke fyller vilkårene for dagpenger i samme tidsrom. Dette medfører at en person som har krav på godtgjørelse for arbeid, ikke kan frasi seg denne med virkning for retten til dagpenger. En slik ordning vil åpne for muligheten til å "velge" dagpenger i stedet for lønn.

Jeg vil understreke at direkte utgifter som kompenseres i forbindelse med vervet som folkevalgt, reiseutgifter osv., ikke regnes som lønn.

Mange arbeidsledige på dagpenger kan ha inntekter fra noen timer til noen dagers arbeid ved siden av dagpengene. Disse inntektene skal oppgis slik at dagpengene avkortes. Dette gjelder så vel i privat som i offentlig virksomhet.

Jeg er enig i at det er viktig å motivere folk til å påta seg offentlige tillitsverv. Å gjøre dette ved å særbehandle personer som påtar seg politiske verv innenfor en generell stønadsordning for arbeidsløse finner jeg vanskelig. Det vil neppe møte forståelse at personer i offentlige verv skal behandles gunstigere i dagpengeordningen enn tilsvarende tilfelle både i og utenfor offentlig virksomhet.

Jeg vil derfor ikke endre regelverket for å gi unntak for inntekter som kommer fra godtgjørelser for arbeid som utføres i offentlige verv i kommunal- og fylkeskommunal virksomhet. Jeg vil imidlertid be Aetat redegjøre for praktiseringen av regelverket, ikke minst med hensyn til hvor mye dagpengene avkortes i de tilfeller hvor kompensasjonen for det politiske vervet er så begrenset at den ikke kan ses på som reell lønn.

Spørsmål nr. 566

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 20. september 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«På Lillehammer ble det i forkant av OL bygd ut et stort fibernettverk for telekommunikasjon. Dette var en statlig investering, men nettet eies og forvaltes av Telenor. Lillehammer kommune og kompetanse- og teknologikrevende virksomheter har behov for tilgang til et slikt høykapasitetsnett. På tross av flere henvendelser fra kommunen til Telenor, har disse aktørene ikke fått tilgang på nettet.

Hva vil næringsministeren gjøre for at denne infrastrukturen kan bli til nytte for regionen?»

Begrunnelse:

Teleinfrastrukturen var en nødvendig investering for telekommunikasjon til verden fra OL-arrangementet. Som med annen statlig investering til infrastruktur hadde dette likevel formål å gi regionen utviklingsmuligheter etter OL. Regionen har stort behov for ny næringsutvikling. Det ligger et stort potensial i utvikling av kompetanse- og teknologikrevende virksomheter. På Lillehammer er det et voksende miljø innenfor dette, med høyskolen, kunnskapsparken, militær- og høyskoletilbudet på Jørstadmoen m.m. En godt utbyggt teleinfrastruktur vil være en forutsetning for å lykkes. Infrastrukturen ligger der og burde gi regionen en stor fordel. Lillehammer kommune har flere ganger henvendt seg til Telenor for å uttrykke sitt eget behov, og har som regional utviklingsaktør ønsket å få Telenor med på en felles utviklingsstrategi sammen med andre aktører det nettverket skulle utnyttes. Så langt har ikke Telenor imøtekommet dette. Nå bygger offentlig eiet elverk og andre nye fibernett. Dette virker samfunnsøkonomisk inkonsekvent når staten allerede har bygget ut et gedigent nettverk. Jeg er veldig klar over at Telenor skal drive kommersielt på lik linje med andre aktører. Poenget her er likevel at dette nettverket var en statlig

investering for OL og for etterbruk, som regionen må dra fordeler av. Det synes meningsløst at dette nettet nærmest ikke er i bruk så mange år etter utbyggingen når behovet er der.

Svar:

Investeringene i ny teleinfrastruktur i Lillehammer-regionen i forbindelse med de olympiske leker ble foretatt av daværende Televerket uten at det ble bevilget særskilte midler til formålet. Ved omdanningen av Televerket til Telenor AS ble denne infrastrukturen, på linje med annet infrastruktur forvaltningsbedriften eide, overført til det nye aksjeselskapet Telenor.

Tilgang til Telenors infrastruktur i Lillehammer-regionen reguleres ut fra samme regler som tilgangen til annen infrastruktur som Telenor eier. Regulering av tilgang, herunder vilkår for tilgang, til infrastrukturen er en oppgave som tillegges telemyndighetene, dvs. Post- og teletilsynet og Samferdselsdepartementet. På denne bakgrunn har Nærings- og handelsdepartementet bedt om en redegjørelse fra Samferdselsdepartementet, jf. vedlegg.

Det er verken riktig eller heldig at Nærings- og handelsdepartementet *som eier* foretar seg noe i forhold til Telenor i en sak som dette. Innenfor de rammer som reguleringsmyndighetene setter vil det være opp til selskapets administrasjon og styre å disponere selskapets aktiva i ordinær forretningsmessig virksomhet.

Vedlegg til svar:

Nærings- og handelsdepartementet

Deres ref
2002010899 2002/3912

Vår ref
02/2254-2 JR

Dato
19. september 2002

Spørsmål til skriftlig besvarelse til Nærings- og handelsdepartementet vedrørende tilgang til teleinfrastruktur

Den teleinfrastrukturen som ble etablert særskilt i forbindelse med OL i 1994 bl.a. på Lillehammer og som ble ansett å ha etterbruksverdi, ble finansiert over Televerkets ordinære investeringsbudsjett og aktivert i Televerkets balanse på samme måte som de ordinære investeringene i Televerkets nett på den tiden. Televerket var inntil 1. november 1994 forvaltningsbedrift og som sådan en del av staten, men det ble ikke bevilget særskilte midler over OL-budsjettet til dette formålet. På samme måte som øvrige anleggsmidler i Televerkets balanse ble denne infrastrukturen som var spesielt anskaffet for å håndtere ekstrabelastningen ved OL, overført til Telenor AS ved omdanningen av Televerket til aksjeselskap. Det som skiller disse anleggsmidlene fra øvrige anleggsmidler i Telenor er at de er anskaffet først og fremst for å ivareta et relativt stor, men meget tidsavgrenset behov. Avkastningen på disse investeringene må derfor antas å ha vært relativt liten så langt.

I spørsmålet fra representanten Rudihagen vises det til at aktører ikke har fått tilgang til denne infrastrukturen. Samferdselsdepartementet legger imidlertid til grunn at det er Telenors *vilkår* for tilgang som er bakgrunnen for spørsmålet.

Samferdselsdepartementet kan for sin del ikke se noen grunn til at tilgang til denne infrastrukturen eller tjenester produsert ved hjelp av denne skulle kunne kreves levert til andre vilkår enn tilgang og tjenester produsert i nettet for øvrig.

Med hilsen
Eva Hildrum e.f.
Jørn Ringlund

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 23. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Etter at staten overtok ansvaret for sjukehusa, treng vi stortingsrepresentantar grundig informasjon frå helseregionane for å kunna gjera oss opp ei meining kva som trengst av løyvingar for vår region.

Vil helseministeren medverka til at stortingsrepresentantane kan få all informasjon som dei ulike helseføretaka sit inne med?»

Grunngjeving:

Med bakgrunn i dei store kutta som styret i Helse Bergen har gjort, har eg bedt administrerande direktør invitert oss stortingsrepresentantar frå Hordaland til ein gjennomgang av ulike forhold ved Helse Bergen.

Eg får svar attende at Helse Bergen må forholde seg til Helse Vest, og at det er berre Helse Vest som kan invitert stortingsrepresentantar til informasjonsmøte.

Eg ber om at helseministeren ordnar opp i desse tilhøva slik at vi som skal gjera vedtak får kjennskap/kunnskap om alle forhold vi treng, og at dei ulike helseføretaka kan ta direkte kontakt med "sine" stortingsrepresentantar.

Svar:

Eg legg stor vekt på å leggje til rette for at Stortinget og stortingsrepresentantane skal få den informasjon som trengst for å fylle rolla si og for å kunne behandle budsjettsaker og andre saker om dei nye helseføretaka. Eg legg òg vekt på at dette skjer i former som samsvarer med etablerte prosedyrar for dialog mellom storting, departement, forvaltning og eigde selskap. Med det som utgangspunkt vil eg trekkje fram dette:

For alle regjeringar er det ei utfordring at dokument som blir lagde fram gir eit best mogleg grunnlag for vurderingar og avgjerder i Stortinget. Dette gjeld for denne Regjeringa, også for dei forslaga som blir sette fram om helseføretaka. Eit viktig grunnlag for budsjettproposisjonane vil vere det meldingssystemet som blir etablert med utgangspunkt i helseføretakslova § 34. Her er dei regionale helseføretaka pålagde å leggje fram ei årleg melding som både inkluderer rapport og framtidige planar. I vedtektene for dei regionale helseføretaka er det presisert at meldinga også skal inkludere vurdering av behovssituasjonen. Frå departementet si side legg vi opp til faste prosedyrar som skal sikre at dette innspelet kjem på tidspunkt og måtar som sikrar at det kan inngå i avgjerdssunderlaget for statsbudsjettet. Frist for første sett av meldingar blei sett til 1. juli 2002, og departementet har fått meldingar frå alle dei fem regionale helseføretaka. Eg legg vekt på at dette systemet må utviklast vidare og at det skal gi eit godt grunnlag for den overordna styringa av dei regionale helseføretaka. Meldingane som no er mottekne, vil bli kort omtalt i St.prp. nr. 1 for Helsedepartementet, og dei vil og kunne gjerast tilgjengelege for Stortinget.

Eg legg til at ei viktig problemstilling er i kva grad tildelinga av ressursar til dei regionale helseføretaka skal baserast på valde objektive kriterium, eventuelt om dette skal supplerast med konkrete behovsvurderingar i forhold til situasjonen i den enkelte helseregion. Dette vil vere eit tema når forslaga frå finansieringsutvalet (Hagen-utvalet) skal vurderast, og eg kommenterer det ikkje nærmare her.

Med bakgrunn i det direkte konstitusjonelle og politiske ansvaret eg har overfor Stortinget, legg eg til grunn at kontakten med helseføretaka bør skje i former som ikkje skaper uklare forhold om dette. Eg vil her og vise til dei prinsippa som er beskriv i brev dagsett 20. november 1998 frå Stortingets sitt presidentskap til fagkomiteane i Stortinget. I og med at dei regionale helseføretaka har ein overordna organisatorisk posisjon i forhold til helseføretaka i regionen, bør kontakten alltid kanalisert gjennom dei regionale helseføretaka - også i tilfelle der det er ønske om kontakt med lokale helseføretak. Eg legg også til grunn at det vil vere naturleg og rett at departementet deltek i slike kontaktar på vanleg måte.

Spørsmål nr. 568

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 23. september 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Hva vil utviklingsministeren foreta seg for raskt å avklare hvorvidt det er begått klanderverdige økonomiske disposisjoner av norske bistandsmidler i Worldview Rights og Worldview International Foundation?»

Begrunnelse:

Avisen Nationen har nylig informert om at det foreligger en rapport med betenknings i Utenriksdepartementet, der det slås fast mistanke om økonomiske uregelmessigheter i Worldview Rights. Worldview Rights regnes som den norske avdelingen av Worldview International Foundation (WIF) eller Worldview Group. Worldview Rights er imidlertid organisert som en selvstendig stiftelse, med hovedsete i Stavanger.

Betenkningene kom fram etter en total gjennomgang av Worldview Rights og Worldview International Foundation (WIF), som ble foretatt av eksterne konsulenter engasjert av henholdsvis Utenriksdepartementet og NORAD. Konklusjonen av denne gjennomgangen var at granskningen burde fortsette. Utenriksdepartementet bekrefter overfor Nationen at alle bevilgninger til Worldview Rights skal gjennomgås for å finne ut om pengene er brukt i henhold til forutsetningene.

WIF har også tidligere vært gjenstand for granskning, og har mottatt kritikk bl.a. for den interne kontrollen med hvordan pengene ble brukt.

Utenriksdepartementet har nå stanset alle utbetalinger til Worldview Rights. Organisasjonen har imidlertid mottatt totalt 40 mill. kr siden 1993. I tillegg har den internasjonale organisasjonen, WIF, mottatt 60 mill. kr bare de siste fem årene.

Slike avsløringer bidrar til å så tvil om norske bistandsmidler brukes slik de er forutsatt, og om de bidrar til beste for utvikling og fattigdomsbekjempelse i den 3. verden. Dette er ytterst uheldig for legitimiteten til norsk bistandspolitikk. Det faktum at en rekke framstående politikere deltar og har deltatt i ledelsen i organisasjonen, bidrar ytterligere til at slik tvil kan få grobunn i opinion og mediene. Det er derfor uhyre viktig å få fortgang i granskingsarbeidet når det foreligger mistanke om økonomiske uregelmessigheter. I tilfellet med Worldview må det raskest mulig avklares hvorvidt det har skjedd noe klanderverdig i organisasjonens virksomhet. Åpenheten rundt denne prosessen, samt konklusjonene av granskningen, må være størst mulig.

Svar:

Jeg deler representanten Hagas syn på viktigheten av at norske bistandsmidler brukes slik det er forutsatt og at de bidrar til beste for utvikling og fattigdomsbekjempelse i den tredje verden. Det stilles klare krav til de organisasjoner vi samarbeider med. Regelmessig kontroll med bruken av midlene er av stor betydning for å sikre fortsatt bred oppslutning omkring norsk bistandspolitikk. Denne kontrollen foretas løpende overfor alle organisasjoner som mottar bistandsmidler. Jeg er enig i at det er viktig med åpenhet rundt slike prosesser.

Som et ledd i dette arbeidet tok NORAD i januar i år initiativet til en ekstern gjennomgang av organisasjonen Worldview International Foundation. På samme måte tok Utenriksdepartementet i april i år initiativet til en tilsvarende ekstern gjennomgang av organisasjonen Worldview Rights. Gjennomgangen av organisasjonene har vært mer tidkrevende enn antatt og pågår fortsatt. Det har blant annet sammenheng med at den eksterne konsulenten har ventet på fremleggelsen av revisjonsrapporten for 2001 fra Worldview International Foundation og på svar på de spørsmål som er stilt til Worldview Rights' prosjekter. Til tross for gjentatte purringer er hverken nevnte revisjonsrapport eller endelige svar mottatt.

Vi har nå bedt om at begge rapporter ferdigstilles innen utgangen av oktober i år. Når rapportene er mottatt, vil vi vurdere innholdet og ta stilling til spørsmålet om den videre oppfølging. Før rapportene er mottatt og vurdert, vil det ikke være mulig å uttale seg nærmere om deres innhold. Dersom det er ønskelig, vil jeg være rede til å komme med ytterligere informasjon når rapportene er mottatt og har vært vurdert av Utenriksdepartementet.

Spørsmål nr. 569

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 24. september 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Endringer i lov om likestilling ble behandlet av Stortinget våren 2002. Undersøkelser viser at de fleste universiteter og høyskoler ikke følger opp lovendringene i likestillingsloven om at ledelsen ved institusjonene plikter å søke å forhindre seksuell trakassering.

Hva vil statsråden gjøre for at likestillingsloven følges opp ved utdanningsinstitusjonene innenfor høyere utdanning?»

Begrunnelse:

Seks av ti universiteter og vitenskapelige høyskoler har ikke innført regelverk og rutiner som følger opp Stortingets vedtak.

Svar:

De nye lovbestemmelsene trådte i kraft 1. juli i år.

Lovendringen krever etter Likestillingsombudets tolking at institusjonene må utarbeide planer eller retningslinjer for å følge opp de nye forpliktelsene. Flere universiteter og høyskoler hadde alt slike retningslinjer på plass før dette ble lovbestemt. Ikke alle institusjoner har fått dette på plass så kort tid etter lovendringen. Jeg tror ikke det bør tolkes som at universiteter og høyskoler ikke vil følge opp loven. Det forutsetter jeg at de vil gjøre. Mange av institusjonene er store og komplekse organisasjoner. En bred intern prosess med diskusjon og involvering av tilsatte og studenter vil sannsynligvis gi bedre effekt med hensyn til å ivareta formålet med de nye bestemmelsene enn om ledelsen raskt fastsetter nye retningslinjer.

Jeg er kjent med at Likestillingsombudet i brev 10. september 2002 til universiteter og høyskoler orienterte om lovendringen, og samtidig bad om en tilbakemelding om hvilke tiltak institusjonene har satt i verk eller har planer om å sette i verk for å følge opp de nye bestemmelsene. Jeg vil søke å holde meg orientert om resultatene av denne gjennomgangen og eventuelt følge opp saken overfor institusjonene.

Spørsmål nr. 570

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 1. oktober 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hele 93 pst. av bruken i svømmehallene våre er uorganisert virksomhet. Dette er noe et samlet storting har sett på som viktig for idrettsanleggene våre. Det er 18-20 millioner besøkende i norske svømmehaller pr. år.

Vil derfor statsråden ta et initiativ for å bedre vilkårene for bygging/vedlikehold av svømmeanlegg, spesielt i forhold til ny finansiering av idretten og spillemiddelkriterier?»

Svar:

Jeg vil i den sammenheng få understreke at Stortingets signaler på dette punkt er fulgt. I St.meld. nr. 14 (1999-2000) ble svømmeanleggene trukket frem som en prioritert anleggstype, og tilskuddssatsen ble av den grunn hevet. Prioriteringen var en direkte konsekvens av at svømming er en aktivitet som folk i stor grad organiserer selv og som har stor oppslutning. Gjennom behandlingen av nevnte stortingsmelding ble det dessuten gitt tilslutning til fortsatt satsing på rehabilitering. I 2002 ble det satt av 140 mill. kr til rehabilitering av idrettsanlegg. Hele 45 mill. kr av disse ble fordelt til svømmeanlegg. Ingen andre anleggstyper var gjenstand for en så tydelig prioritering.

Et samlet storting har fremhevet barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år) som sentrale målgrupper. I så måte fremstår også anlegg som flerbrukshaller, kunstgressbaner og enkelte nærmiljøanlegg som særlig viktige. Infrastruktur for idrett og fysisk aktivitet må ivareta helheten, og det er derfor flere hensyn som må vurderes og ivaretas.

Endringen av tippemøkkelen innebærer mer midler til idrettsformål, og vil gi mulighet til en styrket

innsats i forhold til de prioriteringer som ligger i St.meld. nr. 14 (1999-2000) og behandlingen av denne.

Spørsmål nr. 571

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 25. september 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge NSF blir Læreplanverket 97 når det gjelder svømmeopplæring ikke fulgt opp i kommunene. Vil statsråden ta initiativ for å kvalitetssikre dette, og få status på svømmeopplæringen?»

Svar:

Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen fastsetter under kapittelet om kroppsøving at elevene skal bli trygge i vann gjennom lekpregede aktiviteter slik at de gjennom svømming kan lære å berge seg selv. Elevene skal også arbeide med å mestre livbergingsteknikker i vann.

Læreplanverket er fastsatt som forskrift. Bestemmelsen om svømming fastsetter således en plikt for kommunen til å sørge for svømmeopplæring som beskrevet. Ifølge forskrift til opplæringsloven § 12-1b) må skolens tilsynsplikt være særlig skjerpet ved svømmeundervisning.

For å sikre at rettigheter og plikter i henhold til opplæringslovgivningen, herunder Læreplanverket, blir oppfylt, har Utdannings- og forskningsdepartementet delegert tilsynsmyndighet til Statens utdanningskontorer, se rundskriv F-23-99. Myndigheten omfatter også rett til å gi pålegg dersom elevers rettigheter ikke blir oppfylt.

Spørsmål nr. 572

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 25. september 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Skattedirektoratet har gitt støtte for at det skal betales moms på utleie av tannlegers pasientportefølje og utstyr. Dette betyr endring av praksis, og vil gi merkostnader for pasientene. Endringen vil ramme situasjoner der to eller flere praktiserende tannleger deler kostnader, og der bare den ene er eier av praksisen. Høye drifts- og etableringskostnader gjør at mange organiserer seg slik i dag. Tilsvarende organisering av legepraksis gir ikke momsbelastning.

Er en slik forskjellsbehandling rimelig?»

Svar:

Jeg er kjent med Skattedirektoratets uttalelse, men saken har ikke vært til behandling i departementet. Departementet vil få seg saken forelagt innen kort tid. Generelt vil jeg si at det etter merverdiavgiftsreformen i 2001 skal beregnes merverdiavgift ved omsetning av alle typer varer og tjenester, med mindre den aktuelle vare eller tjeneste er uttrykkelig unntatt. Som tjeneste anses også hel eller delvis utnyttelse av immaterielle verdier.

Helsetjenester, herunder tannhelsetjenester, er et eksempel på tjenester som er unntatt merverdiavgiftsplikt. Også formidling av helsetjenester er unntatt. Det samme gjelder utleie av arbeidskraft for utøvelse av helsetjenester. Tannleger skal derfor ikke betale merverdiavgift på tannlegetjenesten, men må betale merverdiavgift på alle innkjøp av varer og tjenester til virksomheten.

Hvis tannlegen omsetter andre varer og tjenester som er merverdiavgiftspliktige, må disse avgiftsberegnes på vanlig måte. Utleie av varer (utstyr) er et eksempel på en slik tjeneste. Denne tjenesten var avgiftspliktig

også før det ble innført en generell avgiftsplikt på tjenester. Utnyttelse av en immateriell verdi, slik som utnyttelse av praksiseiers pasientportefølje, er også en avgiftspliktig tjeneste etter merverdiavgiftsloven.

Jeg forstår spørsmålet slik at det dreier seg om omsetning mellom tannleger som driver selvstendige virksomheter. Når en tannlegevirksomhet er organisert i flere selvstendige rettssubjekt, istedenfor i ett, så kan dette utløse en plikt til å beregne merverdiavgift når varer og tjenester omsettes mellom disse. Avgiftsplikten følger da som en konsekvens av merverdiavgiftssystemet. Jeg viser til at det uansett ikke er avgiftsplikt på utleie av helsepersonell og fast eiendom.

Jeg vil avslutningsvis vise til at reglene vil være de samme enten det dreier seg om organisering av en tannlegepraksis eller en legepraksis.

Spørsmål nr. 573

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 2. oktober 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«En kvinne i Gjesvær i Nordkapp kommune ønsker å overta fiskerettighetene etter sin avdøde mann, en virksomhet de begge har vært sammen om å bygge opp, men hun har fått avslag fordi hun ikke har vært oppført på blad B i fiskermanntallet. Saken var omtalt i Finnmark Dagblad den 24. august d.å., og har også vært dekket av flere andre medier.

Finner statsråden avslaget rimelig, eller vil han bevirke at hun kan videreføre parets felles livsverk?»

Svar:

Vilkårene for å få delta i torskefisket i gruppe I fremgår av forskrift av 1. desember 2000 om adgang til å delta i fisket etter torsk for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62°N i 2001.

Ifølge denne forskrift må eier av fartøyet og hovedsmann være oppført på blad B i fiskermanntallet for å få adgang til å delta i torskefisket gruppe I, jf. § 1 første ledd bokstav b. Det er således en forutsetning for alle som vil delta i torskefisket gruppe I at de er oppført på blad B i fiskermanntallet. Dette er begrunnet med at vi ønsker at eiere av fiskefartøy skal være aktive fiskere. Hovedregelen er videre, jf. forskriften § 6 første ledd, at deltakeradgangen til torskefisket gruppe I bortfaller ved fartøyeiers død.

Fra denne hovedregelen er det gjort et unntak i § 6 annet ledd. Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta i gruppe I, kan likevel gis adgang til å delta i gruppe I når vilkårene i § 1 og 3 er oppfylt. Dette innebærer blant annet at den som erverver fartøyet ved arv må være oppført på blad B for å få deltakeradgang. Arvtaker kan også selge fartøyet, og ny eier kan da gis adgang til å delta i gruppe I forutsatt at vilkårene i § 1 og 3 er oppfylt. Regelverket åpner ikke for at man kan dispensere fra disse reglene. Deltakerlovens krav om at fiskeflåten skal være fiskereid ligger til grunn for dette regelverket.

Unntaksreglene skal nettopp ivareta slike situasjoner som den foreliggende. Arvtaker gis etter disse reglene et reelt valg med hensyn til om hun eller han vil overta fartøyet eller vil selge det. Gjenlevende ektefelle kan således delta i fisket dersom vedkommende ønsker det. Disse reglene gjelder for alle som kommer i en slik situasjon, uavhengig av kjønn.

Den aktuelle saken som stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo nevner, reiser det grunnleggende spørsmål om hvem som kan eie fiskefartøy. Det vil være naturlig å se på denne problemstillingen i forbindelse med oppfølgingen av arbeidet med Eierskapsutvalgets innstilling, som blant annet har behandlet spørsmålet om det skal dispenseres fra deltakerloven ved arv og generasjonsskifte.

Jeg håper dette gir svar på spørsmålet.

Spørsmål nr. 574

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 26. september 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Klassekampen omtaler 7. september en avtale mellom et konsortium av oljeselskaper og tyrkiske myndigheter om en planlagt oljerørledning fra Baku ved Kaspiahavet til Ceyhan ved Middelhavet. Rørledningen er omstridt blant annet av miljømessige grunner, og fordi tyrkiske sikkerhetsstyrker skal bidra til å sikre arbeidet med rørledningen.

Vil Regjeringen ta noen initiativ for å sikre at menneskerettighetshensyn og miljøhensyn skal bli ivarettatt i forbindelse med etableringen av rørledningen?»

Begrunnelse:

Klassekampen 7. september 2002 refererer til en rapport som er skrevet av en undersøkelseskommissjon nedsatt av en rekke organisasjoner. Disse kritiserer blant annet at oljeselskapene blir gitt makt over den tyrkiske staten.

Statoil er blant selskapene som er med i dette konsortiet. Den tyrkiske regjeringen skal ha fritatt oljekonsortiet fra alle krav gjennom tyrkisk lov, bortsett fra grunnloven. Dette betyr at en ikke vil være forpliktet av nye miljømessige, sosiale eller andre lover som påvirker oljerørledningen.

Det er også blitt hevdet at avtalen synes å nekte borgere i Tyrkia rett til en uavhengig domstol i tilfeller av erstatningskrav eller andre forhold.

Tyrkiske sikkerhetsstyrker har ofte vært anklaget for brudd på menneskerettighetene. Det er derfor grunn til å være på vakt når disse skal ha et ansvar for å sikre mot sosial uro rundt rørledningen.

Svar:

Jeg er kjent med at norsk olje- og gassindustri, inkludert Statoil, har interesser i området rundt Kaspiahavet.

Internasjonaliseringen av norsk olje- og gassindustri berører i mange tilfeller spørsmål relatert til menneskerettigheter, korrupsjon og demokratiutvikling. Internasjonale organisasjoner, interesseorganisasjoner og myndigheter, i tillegg til bedriftene selv, har viet disse problemstillingene økt oppmerksomhet de siste årene.

Regjeringen legger til grunn at norsk olje- og gassindustri, Statoil inkludert, forholder seg til de grunnleggende menneskerettigheter og miljøhensyn i tråd med de internasjonale avtaler som Norge er forpliktet av og etter de etiske prinsipper som gjelder for god forretningsførsel.

Spørsmål nr. 575

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 27. september 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva vil miljøvernministeren gjøre for at bystyrevedtaket i Kristiansand om at sjøbodene ikke skal benyttes til leiligheter, blir effektivt?»

Begrunnelse:

Dagbladet avslørte i sommer hvordan utbyggere av hytter i strandsonen i Hurum utnytter lovverket for å få satt i gang utbygging. Området ble regulert som næringstomt og dermed slipper utbygger å overholde reglen om å bygge minst 100 meter fra vannet.

I Dagbladet 27. juni uttalte statssekretær André Støylen følgende: "Når det fungerer slik at eierne har enerett på bruk av hytta om sommeren, og dermed hindrer andre fra å leie den, er jeg enig i at dette kalles smutthull i loven." Videre sa han: "Vi stoler på at fylkesmannen følger de regler som gjelder. Nå som Dagbladet har reist en problematikk som er ny, må vi vurdere å gjøre noe med reglementet i lys av dette."

Nå fremkommer det at Kristiansand kommune i Vest-Agder også har regulert inn områder som næringsarealer for sjøboder strandsonen. Sjøbodene skulle i utgangspunktet ikke benyttes som leiligheter. Bystyre gjorde vedtak om at bodene ikke kan benyttes som leiligheter så sent som i september 2000. Nå har det likevel kommet frem at bodene benyttes til utleie/sommerleiligheter. Kommunepolitikere føler seg nokså hjelpeløse i forhold til at vedtaket fattet i september 2000 ikke blir overholdt. Ordføreren konstaterer i NRK Sørlandet den 13. september 2002 at vedtaket ikke fungerer etter hensikten ettersom folk fortsetter å bygge sjøboder som er innredet stikk i strid med bystyrevedtaket om at bodene ikke skulle innredes som leiligheter. Ordføreren er av den oppfatning at reglene derfor bør endres slik at det blir tillatt å benytte bodene som leiligheter. I brev av 13. september til stortingsrepresentant Sylvia Brustad skriver miljøvernministeren at han er av den oppfatning at det kan være aktuelt å omforme arealer med nedlagt næringsvirksomhet til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål, som ligger i strandsonen. Miljøvernministeren åpner etter mitt syn her for at kommunene kan regulere strandsonen som næringstomt for å unngå lovverket. Norges strender skal etter strandlovens intensjon være vernet mot utbygging. Signalene fra miljøvernministeren kan tyde på at han ikke følger opp denne intensjonen.

Svar:

Jeg vil først understreke at jeg anser strandvernet som viktig. Byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen er nedfelt i en egen paragraf i plan- og bygningsloven, og det er bred politisk enighet om beskyttelsen av strandsonen. I mitt brev av 13. september i år til stortingsrepresentant Sylvia Brustad, påpekte jeg dette. Der gav jeg også uttrykk for den oppfatning at det kan være aktuelt å omforme arealer med nedlagt næringsvirksomhet til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål. Jeg presiserte imidlertid at slik bygging i tilfelle må skje etter en grundig vurdering, og slik at byggingen ikke kommer i konflikt med nasjonale interesser. For slike "grå arealer" kan ny virksomhet være positivt, og vil kunne gjøre områdene lettere tilgjengelig for allmennheten. Dette kan ikke tolkes i den retning stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland antyder, at jeg her åpner for å omgå lovverket.

Vi skal ha en streng praktisering når det gjelder bygging i 100-metersbeltet langs sjøen. Sjøboder som stortingsrepresentant Klungland spør om, kan bare bygges når de er nødvendige for fiskeriene, eller det er uttrykkelig hjemlet i plan etter plan- og bygningsloven. Dette følger av bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 17-2 om byggeforbudet i strandsonen. Slike bygg kan ikke tas i bruk til beboelse uten dispensasjon eller gjennom at kommunen endrer planen for området slik at det åpnes for bruksendring. Både ved behandlingen av dispensasjonssaker og ved behandlingen av planendringer vil fylkesmannen kunne gripe inn for å hindre bruk av sjøbodene som er i strid med allmenne hensyn. Uten dispensasjon eller planendring vil bruken av sjøboder til beboelse kunne medføre straffeansvar. Den vil også kunne forfølges av kommunen gjennom pålegg om retting og tvangsmulkt. Jeg viser til at jeg i mitt brev av 8. mars i år har gitt fylkesmennene pålegg om å være spesielt oppmerksomme på saker som gjelder dispensasjoner og planer i strandsonen, og om nødvendig bruke sin innsigelsesrett mot kommunale vedtak.

Når det gjelder spørsmålet om bystyrevedtaket i Kristiansand om at sjøboder ikke skal benyttes til leiligheter, vil jeg understreke at det er kommunen og fylkesmannen som behandler enkeltsaker, og Miljøverndepartementet kommer vanligvis ikke inn i saksbehandlingen. Reguleringsplaner og kommuneplaner der fylkesmann eller andre fagmyndigheter har reist innsigelse, avgjøres imidlertid av departementet. Også håndhevingen av plan- og bygningsloven er et kommunalt ansvar. Dersom det foretas ulovlige tiltak, har kommunen ansvaret for å følge opp. Dersom kommunene ikke er tilstrekkelig aktive, kan det være aktuelt for fylkesmannen å gripe inn.

Bystyrevedtaket i Kristiansand og spørsmålet om ulovlig bruk av sjøboder, relaterer seg først og fremst til Flekkerøy. Miljøverndepartementet er kjent med problemstillingen fra presseomtale og fra kontakt med fylkesmannen i Vest-Agder, men vi har ikke hatt spørsmålet til behandling. Kommunedelplanen for Flekkerøy ble vedtatt av kommunen i 1995. Når sjøboder i området brukes i strid med planen og senere bystyrevedtaket, er det et kommunalt ansvar å følge dette opp, eventuelt i samråd med fylkesmannen. Jeg er kjent med at Kristiansand kommune nå vil ta kommunedelplanen for Flekkerøy opp til revisjon. I dette arbeidet skal også fylkesmannen medvirke. Jeg har ikke grunnlag for å gå nærmere inn i denne saken, idet jeg forutsetter at kommunen og fylkesmannen håndterer den videre, og i den forbindelse tar hensyn til det

nasjonale målet om beskyttelse av strandsonen.

Spørsmål nr. 576

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. oktober 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Blinde og svaksynte er gitt rett til lese- og sekretærhjelp gjennom forskrift. Personer med lese- og skrivevansker eller dyskalkuli kan ha tilsvarende behov for slik hjelp. Manglende ferdigheter i skriving og lesing gjør forpliktelser i forhold til offentlige etater, dokumenter og avtaler svært vanskelig. Dette påfører de enkelte store ulemper, og i noen tilfeller endog påtale.

Vil statsråden ta initiativ til at personer med lese- og skrivehemninger kan få rett til nødvendig lese- og sekretærhjelp?»

Svar:

Blinde- og svaksynte har rett til stønad til lese- og sekretærhjelp fra folketrygden.

Utgifter til lese- og sekretærhjelp kan dekkes for at den blinde eller svaksynte skal kunne gjennomføre utdanning, opplæring eller arbeidstrening med sikte på å skaffe seg eller beholde høvelig arbeid. Det kan også gis stønad til nødvendig hjelp til å søke arbeid etter endt skolegang eller etter avsluttet atferdstraining. Utgifter til disse områdene dekkes i den utstrekning de er nødvendige.

Utgifter til lese- og sekretærhjelp kan også dekkes for at den blinde eller svaksynte skal kunne fungere i høvelig arbeid med opptil 30 timer pr. måned, og for at de skal kunne delta i organisasjonsvirksomhet, politisk eller sosialt arbeid med opptil 30 timer pr. måned.

Jeg ser en utvidelse av ordningen til også å gjelde for personer med lese- og skrivevansker eller dyskalkuli vil kunne hjelpe flere i hverdagen. Samtidig vil en slik utvidelse sannsynligvis innebære vesentlige merutgifter for folketrygden, og må derfor vurderes opp mot andre områder og tiltak innen folketrygden. Regjeringen har ikke funnet å kunne prioritere et slikt tiltak i forslaget til budsjett for 2003.

Spørsmål nr. 577

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 30. september 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvilke tiltak/sanksjonsmuligheter har kommunene for å hindre at sjøboder blir benyttet til leiligheter, og hva vil miljøvernministeren foreta seg for å hindre en gedigen utbygging langs kysten?»

Begrunnelse:

Jeg viser til sjøbodproblematikken på Flekkerøy i Kristiansand. Kommunen har gjort vedtak om at sjøbodene ikke skal benyttes til leiligheter, men bodene blir likevel benyttet til dette. Langs kysten er det et problem for forvaltningen at folk tar seg til rette utover det loven gir anledning til i 100-metersbelte.

Det er mange sjøboder som har vært benyttet til næringsvirksomhet i strandsonen i Norge. Miljøvernministeren har i brev til stortingsrepresentant Sylvia Brustad svart at han vil åpne for at nedlagt næringsvirksomhet nå kan benyttes til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål.

Dersom eksempelet fra Kristiansand blir fulgt opp av andre kommuner, vil dette innebære en gedigen utbygging av kystsonen vår. Sjøboder vil bli innredet til hus/hytter uten at reguleringsmyndighetene har gitt tillatelse for dette og uten kontroll.

Svar:

I mitt brev av 8. mars i år om skjerping av plan- og dispensasjonspraksis i strandområdene har jeg også tatt opp problemet med ulovlige tiltak. Det er vist til reglene om sanksjoner i plan- og bygningsloven kap. XIX og til Kommunal- og regionaldepartementets rundskriv H-3/01 om reaksjoner mot ulovligheter etter plan- og bygningsloven. Samtidig har jeg i brevet pekt på at kommunen som ansvarlig plan- og bygningsmyndighet har plikt til å følge nøye med på hva som skjer i strandsonen og sørge for at plan- og bygningsloven håndheves. Dessuten har jeg uttalt at fylkesmannen fortsatt må holde kontroll med hva som skjer av tiltak i strandsonen for å sikre at nasjonale målsettinger blir ivaretatt.

De nevnte regler i plan- og bygningsloven gir plan- og bygningsmyndighetene gode muligheter for å håndheve loven også i forhold til ulovlig bruk av sjøboder. Det er hjemmel for å utferdige pålegg om opphør av ulovlig bruk. Deretter kan det utferdiges forelegg mot den som ikke innen fastsatt frist etterkommer pålegget. Plan- og bygningsmyndighetene kan dessuten fastsette tvangsmulkt for å få gjennomført pålegg etter loven.

Jeg har også uttalt at det kan være aktuelt å omforme arealer med nedlagt næringsvirksomhet til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål, men jeg har samtidig presisert at slik bygging i tilfelle må skje etter en grundig vurdering, og slik at byggingen ikke kommer i konflikt med nasjonale interesser. For slike "grå arealer" kan ny virksomhet være positivt, og vil kunne gjøre områdene lettere tilgjengelig for allmennheten. Dette innebærer selvsagt ikke at jeg mener at eksisterende sjøboder kan innredes til hus/hytter uten at reguleringsmyndighetene har gitt tillatelse og uten kontroll. Endring av sjøbod til fritidshus innebærer en bruksendring etter plan- og bygningsloven. Slik bruksendring i strid med en reguleringsplan vil kreve dispensasjon eller omregulering. Det innebærer at det må foretas en nærmere vurdering av slike saker blant annet i forhold til målet om å sikre allmenn ferdsel og naturkvaliteter i strandsonen.

Dokument nr. 15:33

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 578

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 27. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Oslo Sporveier er i en ekstraordinær situasjon fordi de er i ferd med å ta igjen et stort vedlikeholdsetterslep. Vedlikeholdsarbeidet har de siste månedene ført til passasjeredgang og svikt i billettinntektene. Blant annet på grunn av dette ser Oslo Sporveier ut til å gå mot et underskudd på minst 150 mill. kr i 2002. Derfor planlegges kutt i tilbudet til de reisende.

Hva vil statsråden gjøre med denne ekstraordinære situasjonen for å hindre at kollektivtilbudet i Oslo svekkes?»

Svar:

I tråd med Sem-erklæringen vil Regjeringen øke satsingen på kollektivtransport med 1,5-2 mrd. kr i inneværende stortingsperiode. Det framgår av St.meld. nr. 26 (2001-2002) Bedre kollektivtransport at det særlig skal satses på kollektivtransport i storbyområder. Fra meldingen framgår at Regjeringen legger opp til å bidra med betydelige statlige midler til å ruste opp T-banen i Oslo. Det tas sikte på et bidrag som tilsvarer om lag 25 pst. av den økte kollektivsatsingen. Den ekstraordinære innsatsen skal komme i tillegg til Oslo kommunes støtte til kollektivtransporten og satsingen som allerede ligger innenfor Oslopakke 2. I statsbudsjettet for 2002 ble det bevilget 45 mill. kr ekstra for å ruste opp T-banenettet i Oslo. For ekstra statlig satsing til å ruste opp T-banen i Oslo i 2003, vises til statsbudsjettet. Oslo kommune er også tilført ca. 19 mill. kr i 2002 for å finansiere 40 pst. studentrabatt på månedskort for studenter. Dette tiltaket er viktig for å gjøre kollektivtilbudet i Oslo mer attraktivt for ungdom, og senke prisene for studenter med lav betalingsevne. Ordningen vil bli videreført med helårsvirkning i 2003, og bevilgningen vil øke tilsvarende.

For øvrig har Regjeringen i kollektivmeldingen varslet økt satsing på framkommelighet for kollektivtrafikken i storbyene, bl.a. i form av flere kollektivfelt og lyskryssprioritering. Slike tiltak er med på å redusere kollektivselskapenes tidstap og kostnader som følger av dette, samt bidra til å gjøre buss og trikk raskere og mer pålitelig for brukerne. Dette betyr mye for å styrke framtidig inntektsgrunnlag i Oslo Sporveier.

Spørsmål nr. 579

Innlevert 23. september 2002 av stortingsrepresentant Haakon Blankenborg

Besvart 2. oktober 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Importerte byggjematerialar saman med handverkarar frå lågkostland har ført til breiare tilbod og meir konkurranse for m.a. lafta hus i Noreg. Det er ein utbreidd mistanke om at enkelte ikkje følgjer dei sama standardar og krav som dei norske konkurrentane må bruke.

Vil statsråden ta initiativ slik at denne mistanken kan bli rydda av vegen og slik at det blir slutt på eventuell omgåing av reglane?»

Svar:

Først ønskjer eg å gi uttrykk for at eit breitt tilbod og auka konkurranse er bra, på dette området som på alle andre område. Det gir forbrukarane høve til å velje, både når det gjeld kvalitet og pris.

Spørsmålet representanten Blankenborg stiller inneheld ulike element, og ikkje alle høyrer til mitt departement. Det kan dreie seg om skatte- og avgiftsspørsmål, det kan vere problemstillingar knytte til arbeids- og opphaldsløyve og det kan dreie seg om spørsmål knytte til løns- og arbeidsvilkår samt helse, miljø og tryggleik. Det sistnemnde høyrer under mitt ansvarsområde.

Bygg- og anleggsbransjen er ein bransje som har vore nøye følgt opp av arbeidsmiljøstyresmaktene på grunn av risikoen for skadar og arbeidsulykker. Frå 1999 til 2001 blei det til dømes gjennomført ein landsdekkjande kampanje som var retta mot bygg- og anleggsbransjen. Formålet var at bransjen skulle bli betre rusta til å ta vare på helse-, miljø- og tryggleiksarbeidet på arbeidsplassen.

Etter ein rask gjennomgang i dei ulike distrikta, ser det ut til at den spesielle problemstillinga representanten Blankenborg tek opp, særleg gjeld for hyttebygging i Oppland og Hedmark.

Derfor har Arbeidstilsynet 3. distrikt (Hedmark og Oppland fylke) teke initiativ til eit prosjekt der ein skal sjå på tilhøvet for helse, miljø og tryggleik på byggeplassane, og då særleg for arbeidskraft med utanlandsk opphav. Ein er klar over at mange utanlandske arbeidstakarar ikkje har arbeidsavtalar, dei har dårlege løns- og arbeidsvilkår, arbeidstida er ikkje i samsvar med reglane og kvile- og buforhold er ikkje gode nok. Ofte kan språkvanskar gjere det vanskeleg å gje nødvendig opplæring. Dette kan innebere ein fare for tryggleiken. Arbeidstilsynet vil derfor sjå nærmare på arbeidsvilkåra til desse, og målet er å kartleggje og å medverke til at ulovlege forhold blir retta opp.

Det er likevel viktig å understreke at arbeidsmiljøstyresmakta ikkje kan gjere dette arbeidet på eiga hand. Spørsmål om arbeidsløyve er til dømes ei oppgåve for politi- og utlendingsstyresmakta å handheve. Vidare vil kommunane ha eit ansvar når det gjeld byggjesøknader. Om det blir nødvendig vil Arbeidstilsynet 3. distrikt samarbeide med og be andre etatar om hjelp.

Eg kan vidare informere om at direktøren i Direktoratet for arbeidstilsynet, Skattedirektøren, leiaren i Fellesforbundet og direktøren i Byggenæringens Landsforening har teke initiativ til eit nærmare samarbeid. Dei har hatt eit møte der dei blei samde om å forsterke samarbeidet for å kjempe mot lovbrøtt i bygg- og anleggsbransjen. Det er viktig å understreke at samarbeidet må ta omsyn til deira ulike roller og ansvarsområde.

Etter mi meining har styresmaktene sterkt fokus på dette området. Samstundes er det viktig å understreke at både arbeidsgjevarane og andre aktørar har eit ansvar for å overhalde norske lover og reglar.

Spørsmål nr. 580

Innlevert 24. september 2002 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 1. oktober 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ifølge Nettavisen 24. september anslår Finansdepartementet at det å redde elbilfabrikken Think på Aurskog-Høland vil koste minimum 650 mill. kr.

Hva er regnestykket bak dette tallet?»

Begrunnelse:

Det har versert flere alternativer for å redde Think, ett fra Ford og ett fra aksjonsgruppen "Think Nå". Aksjonsgruppen "Think Nå" mener det vil være mulig å redde Think for en langt lavere sum enn det departementet skisserer, ifølge Nettavisen. Det ville derfor ha stor offentlig interesse å få vite bakgrunnen for departementets anslag.

Svar:

Tallet 650 mill. kr er basert på overslag over de budsjettmessige konsekvenser over en femårsperiode av en gjennomføring av det pakkeforslag som ble presentert fra Ford Motor Company og arbeidsgruppen som var nedsatt for å finne nye investorer som er villige til å overta selskapet Think Nordic. Forslagene ble oversendt i et brev av 17. september d.å. fra Ford Motor Company til Nærings- og handelsdepartementet.

Det foreslåtte programmet inneholdt:

- Åpning av bussfilene for elektriske biler.
- Fjerning av firmabilbeskatning på elektriske biler.
- En klar forpliktelse fra sentrale myndigheter og statlige institusjoner om å kjøpe 500 elektriske biler pr. år i de neste fem år.
- Opprettelse av et fond på 50 mill. kr pr. år i fem år fremover for å refundere privatkjøpere av elektriske biler en betydelig del av kjøpsprisen.
- Vurdere andre ressurser/muligheter knyttet til utviklingen av miljøteknologi som kan anvendes til fordel for utviklingen av elektriske batteribiler.

Kostnadene ved den foreslåtte fondsavsetningen vil over en femårsperiode utgjøre 250 mill. kr.

Kostnadene ved anskaffelse av 500 elektriske biler pr. år vil beløpe seg til nærmere 80 mill. kr pr. år, eller 400 mill. kr over en femårsperiode, gitt en kostnadspris på 160 000 kr pr. bil.

Innenfor de rammer som er gitt for statlige virksomheter, er hver enkelt statlig virksomhet ansvarlig for sine anskaffelser ut fra en vurdering av egne behov, aktuelle tjenester og varer, budsjettammer m.m. Uten økte bevilgninger til statlige virksomheter som eventuelt pålegges å kjøpe elektriske biler, vil slike innkjøp gå på bekostning av formål som virksomheten i dag prioriterer høyere. I utgangspunktet vil dette derfor også måtte anses som en direkte kostnad for staten.

I tillegg vil komme provenyeffektene ved fjerning av all firmabilbeskatning på elektriske biler.

Samlet vil dermed den forpliktelsen Ford ber Regjeringen om å påta seg minimum utgjøre 650 mill. kr over en femårig programperiode.

Spørsmål nr. 581

Innlevert 24. september 2002 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 3. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Aftenposten den 23. september 2002 uttalte helseministeren at han er fornøyd med at bare en svært liten del av befolkningen benytter seg av ordningen med fritt sykehusvalg, til tross for at 74 pst. kjenner til muligheten. I dagens Aftenposten uttaler en pasient at det er nærmest umulig å få kontakt med noen via "telefonen for fritt sykehusvalg".

Er det fastlegens oppgave å skaffe pasienten adgang til valg av sykehus, eller er pasienten selv henvist til å skaffe seg opplysninger om mulighetene?»

Begrunnelse:

Stortinget har vedtatt at norske pasienter skal kunne velge sykehus, på riktig nivå, uavhengig av hvor i landet man befinner seg. I Aftenposten de siste dagene går det frem at det er svært få som benytter seg av muligheten til å velge. En pasient som har forsøkt å komme frem til "telefonen for fritt sykehusvalg", synes ikke det er rart at så få foretar egne valg. Han har funnet det nærmest umulig å få kontakt med det organ som kan gi råd og veiledning om slikt valg. Dersom denne pasienten har valgt riktig fremgangsmåte er det kanskje ikke rart at få velger andre sykehus enn de som ligger i umiddelbar nærhet. Jeg vil derfor gjerne ha informasjon om hvorledes fritt sykehusvalg gjennomføres i praksis, om det er fastlegen som har ansvar for å undersøke pasientens muligheter til behandling der hvor den kan gis raskest eller må pasienten selv sørge for å skaffe seg slik informasjon. Dersom det siste er tilfelle er det kanskje ikke rart at prosenten av dem som velger selv er svært lav, og i så fall bør det gjøres endringer i nåværende praksis.

Svar:

Storingsrepresentant John I. Alvheim viser til en uttalelse fra meg som er referert i Aftenposten 23. september 2002.

At så mange som opptil 87 pst. av befolkningen (mellom 49 og 59 år) er kjent med ordningen, synes jeg er positivt sett på bakgrunn av at retten til å velge sykehus bare har vært gjeldende i to år.

At bare 8 pst. av pasientene benytter seg av ordningen, kan synes å være et lavt tall. I hvilken grad dette tallet indikerer at ordningen ikke virker etter sin forutsetning, avhenger av årsaken til at pasienter som er kjent med ordningen med fritt sykehusvalg, ikke benytter den til å velge et annet sykehus enn det de sogner til. Det er nærliggende å regne med at mange pasienter ønsker å motta sykehusbehandling nærmest mulig bostedet, både fordi de selv ønsker kortest mulig reiseavstand til sykehuset og fordi de ønsker at pårørende og familie skal ha kort reiseavstand og kort reisetid. Jeg antar også at mange av de pasientene som har repeterende behov for sykehusbehandling, opplever det som betryggende å motta behandlingen ved sykehus der de er kjent og har etablert et pasientforhold og derfor benytter valget til å velge det sykehuset som ligger nærmest bostedet.

Som jeg påpekte overfor Aftenposten, og som er referert i avisen, vil også en så vidt liten andel som 8 pst. kunne ha den effekten at sykehusene føler at det er en reell mulighet for å bli valgt bort, og derfor "strekker seg" for å bli attraktive. I så fall har ordningen en positiv effekt både for de pasientene som velger et annet sykehus enn det de sogner til, og for de som ikke gjør det.

Etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-11 har de regionale helseforetakene og andre eiere av institusjoner som omfattes av retten til fritt sykehusvalg plikt til å gi den informasjonen som er nødvendig for at allmennheten skal kunne ivareta sine rettigheter. Dette ansvaret omfatter innhenting og tilrettelegging av data om ventetider og formidling av informasjon om fritt sykehusvalg.

Alle helseregionene har etablert en telefontjeneste med grønt nummer der både pasienter og primærleger kan få ventetidsinformasjon og annen informasjon om ordningen med fritt sykehusvalg. Telefontjenesten er betjent av regionale koordinatorene som er helsepersonell. Dersom koordinatorens telefon er opptatt, blir man automatisk satt over til en av de andre helseregionene. Alle koordinatorene har tilgang til de samme opplysningene. Alle de regionale helseforetakene har lagt ut informasjon på Internett om telefontjenesten med link til sykehusvalgnett (se nedenfor), og om retten til fritt sykehusvalg generelt. Til orientering vedlegges utskrifter av noen av disse internettsidene.

Departementet er kjent med at det til tider har vært vanskelig å komme igjennom på opplysningstelefonen. Opplysningstelefonen er en svært viktig del av det totale opplysningsopplegget rundt ordningen med fritt sykehusvalg. Det arbeides derfor med forbedringer av de tekniske løsningene for denne tjenesten.

For å legge de praktiske forholdene til rette for at pasientene skal kunne benytte retten til fritt sykehusvalg, samarbeider departementet med SINTEF Unimed om en egen internettportal for fritt sykehusvalg som viser ventetidene for et utvalg av de vanligste inngrepene ved landets sykehus (www.sykehusvalg.net). Leger og pasienter kan selv gå inn på nettet og finne ventetider.

Leger som ikke er tilknyttet Internett får i dag en papirversjon som oppdateres tre ganger i året. Det er et problem at disse legene ikke får oppdatert sin informasjon slik at de på en tilstrekkelig måte kan yte service overfor pasientene - med mindre de benytter seg av telefontjenesten.

Departementet har et arbeid i gang for å profesjonalisere informasjonsopplegget for ordningen med fritt sykehusvalg. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) varsles opprettelsen av en nasjonal enhet for fritt sykehusvalg. Enheten skal bidra til at pasienter og henvisende leger enkelt får tilstrekkelig informasjon til å kunne benytte seg av retten til fritt sykehusvalg.

Helsetilsynet vil fokusere på pasientrettigheter i det felles virksomhetstilsynet i 2003 for blant annet å innhente erfaringer med hvordan ordningene fungerer i hele landet. Helsetilsynet utarbeider i den forbindelse retningslinjer som alle fylkeslegene vil legge til grunn i denne delen av tilsynsarbeidet.

Primærlegen vil normalt være den som henviser pasienten til sykehus, og vil dermed være pasientens viktigste rådgiver ved valg av sykehus slik at pasienten kan treffe et fornuftig valg.

Jeg mener derfor at primærlegen må ta ansvar for å gi god informasjon om hvilke tilbud som finnes, om valgets betydning for pasienten og om den praktiske gjennomføringen av fritt sykehusvalg. Departementet har orientert om primærlegenes rolle når det gjelder ordningen med fritt sykehusvalg i rundskriv I-60/ 2000, som vedlegges til orientering.

8 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Lov om pasientrettigheter. Rundskriv I-60/2000. Sosial- og helsedepartementet.
<http://odin.dep.no/hd/norsk/publ/rundskriv/030061-250011/index-ind001-b-n-a.html>

Vedlegg 2.

http://www.helse-sor.no/innhold/menyer/u_FrittSykehusvalg.htm

Vedlegg 3.

<http://www.helse-midt.no/pasientinfo/8992/>

Vedlegg 4.

<http://www.sykehusvalg.net/Sykehusvalg/index.htm>

Vedlegg 5.

<http://www.helse-vest.no/sw622.asp>

Vedlegg 6.

<http://www.helse-vest.no/sw338.asp>

Vedlegg 7.

<http://www.helse-ost.no/pasienter/>

Vedlegg 8.

<http://www.helseregion2.no/gammeleb/andretredninger/testapasitet/fpstart.htm#vismeny>

Spørsmål nr. 582

Innlevert 25. september 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 2. oktober 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I Adresseavisen 13. september 2002 stiller SIVA-direktør Harald Kjelstad spørsmålstegn ved om CO₂ er en klimagass, og hvorvidt menneskelig aktivitet påvirker klimaet.

Er Regjeringen enig i SIVA-direktørens uttalelser, og er i så fall disse uttalelsene representative for Regjeringens klima- og industripolitikk?»

Begrunnelse:

Kjelstad mener klimaendringer er politisk konstruerte, og trekker bl.a. paralleller til USA' begrepskonstruksjon og medietaktikk i krigen mot Irak ("kirurgisk krigføring"). Kjelstad beskriver klimapolitikken med uttrykk som "manipulering", "enkel propaganda" og "maktspill". Dersom dette synet danner grunnlaget for SIVAs forvaltning av statlige næringsparker, er det vanskelig å se hvordan sentrale klimapolitiske målsettinger skal kunne nås.

Svar:

Regjeringens klimapolitikk er nedfelt i St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk og St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk. Her presenteres en rekke tiltak og virkemidler som vil bidra til at Norge vil kunne vise betydelig fremgang i klimaarbeidet allerede i 2005. Regjeringen foreslår også å opprette et kvotesystem for de deler av næringslivet som i dag ikke betaler CO₂-avgift i perioden 2005-2007.

Uttalelsene fra SIVA-direktør Harald Kjelstad i en avisartikkel, kan selvsagt ikke tolkes som et uttrykk for Regjeringens klimapolitikk.

Spørsmål nr. 583

Innlevert 25. september 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 3. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Forslag om endring av verneforskriften for Froan for å gjennomføre et eksperimentelt forskningsprosjekt i forbindelse med oppdrettsaktivitet kritiseres for å være i strid med områdets Ramsar-status, svekke verneforskriften, at prosjektet ikke er vitenskapelig etterrettelig og at føre-var prinsippet ikke vektlegges. Endringen begrunnes i vedtak i St.meld. nr. 43 (1998-1999), som også er gjenstand for tolkning.

Vil statsråden legge en tolkning til grunn som vektlegger Ramsar-forpliktelsene og opprettholde verneforskriften?»

Begrunnelse:

Endring av vernebestemmelsene for Froan landskapsvernområde

Miljøverndepartementet kom tidligere fram til at den foreslåtte forskningsaktiviteten ikke var forenlig med vernebestemmelsene for Froan. Nå har Miljøverndepartementet kommet med forslag til å endre verneforskriften for Froan slik at forskningsprosjektet likevel kan gjennomføres, slik det heter i forslaget, etter Stortingets ønske, til tross for at fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet, alle mener at oppdrett i Froan er i strid med verneformålet.

En rekke innsigelser har kommet som tilsier at endringsforslaget bør forkastes:

- Stortinget kjente neppe de totale konsekvensene av vedtaket knyttet til St.meld. nr. 43 (1998-1999)
- føre-var prinsippet må respekteres
- områdets Ramsar-status må respekteres
- marine referanseområder må identifiseres og bevares
- verneforskriften må være klar og konsis.

Svar:

Froan landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning ble, sammen med et tilstøtende naturreservat, opprettet ved kongelig resolusjon 14. desember 1979. Formålet med fredningen er å verne om et rikt og interessant dyre- og planteliv og bevare leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap. Verneområdene i Froan ble tatt opp på listen over internasjonalt viktige våtmarker under Ramsarkonvensjonen 16. mars 1996. Statusen som Ramsarområde medfører større internasjonal oppmerksomhet rundt områdenes forvaltning.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 43 (1998-1999) Vern og bruk i kystsona i 2000, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000), bad flertallet i Stortingets energi- og miljøkomité Regjeringen sette i gang et vitenskapelig prosjekt knyttet til den fiskeoppdrettsvirksomheten som er blitt drevet ved to lokaliteter i landskapsvernområdet i medhold av en tidsbegrenset dispensasjon fra verneforskriften. I forbindelse med behandlingen av en klage i saken høsten 2001 var Miljøverndepartementet av den oppfatning at slik forskningsaktivitet krever endring av gjeldende verneforskrift. I påvente av en eventuell forskriftsendring ble den aktuelle oppdrettsvirksomheten gitt forlenget dispensasjon fram til 1. oktober 2003.

Arbeidet med et forslag til forskriftsendring for Froan landskapsvernområde er nå i gang. Et endringsforslag har vært på høring. For tiden er høringsuttalelsene under oppsummering i Direktoratet for naturforvaltning. Miljøverndepartementet vil motta oppsummeringen sammen med direktoratets anbefaling i løpet av kort tid. I forbindelse med departementets behandling av endringsforslaget vil både høringsuttalelsene og verneområdets status som Ramsarområde være sentrale vurderingsmomenter i saken.

Spørsmål nr. 584

Innlevert 25. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 3. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Forbrukerrådet har mottatt mange klager på hårfjerningsmiddelet Veet som viser seg å være helse-skadelig. SNT vil ikke forby produktet, men mener det må merkes bedre. Forbrukerrådet mener det er lovstridig å selge helsefarlig kosmetikk i Norge.

Vil statsråden ta initiativ overfor SNT for at de helsefarlige hårfjerningsmidlene forbys, og hva har statsråden tenkt å gjøre for å føre bedre kontroll med at helsefarlige kosmetikkprodukter ikke skal selges i Norge?»

Begrunnelse:

Siden 1. august i år har Forbrukerrådet fått 27 henvendelser fra forbrukere som har brukt Veet hårfjerningsmidler, og som har fått reaksjoner og skader på huden. Bak hver klage til Forbrukerrådet står det erfaringsmessig hundre misnøyde forbrukere.

Forbrukerrådet har mottatt klager på Veet hårfjerningsskum, Veet hårfjerningskrem, Veet Cold Wax Stripes og Veet hårfjerningsgelé.

Forbrukerrådet bad i slutten av august importøren av Veet-produktene, Herman Lepsø AS, om umiddelbart å stoppe all markedsføring og trekke hårfjerningsproduktene tilbake fra markedet. Importøren har nå muntlig svart at man ikke ser noen grunn til å sette i verk noen tiltak. Lepsø viser til produsentens representant i Danmark og den danske Miljøstyrelsen, som har vurdert produktene og markedsføringen av dem.

Statens næringsmiddeltilsyn (SNT) mener at hårfjerningsproduktene er gode nok for det norske markedet hvis de er tydelig merket. Også i Danmark krever myndighetene at markedsføringen og bruksanvisning endres, men stiller ikke noe krav til selve produktet.

Forbrukerrådet er misfornøyd med SNT sin håndtering av saken, og mener at SNT ikke utnytter det regelverket de er satt til å forvalte godt nok. Det helt overordnede i regelverket er at det ikke er lov å selge produkter som kan medføre helsefare. Det er derfor uinteressant at produktets sammensetning og pH er i overensstemmelse med regelverket, så lenge det gir mange brukere hudreaksjoner og hudskader. Dette er forbudt, ifølge kosmetikkforskriften. Flere av forbrukerne som har klaget til Forbrukerrådet, har både fulgt bruksanvisningen og vært hos lege.

Flere saker de siste årene viser at kosmetikkregelverket er for svakt til å kunne beskytte forbrukernes helse og miljøet på en tilfredsstillende måte. Det er de akutte skadene som oppdages, men det er også viktig å forhindre at kosmetikk inneholder kjemiske stoffer som kan ha langtidsvirkninger på sikt, f.eks. at stoffene virker som hormonhermere, at de kan virke kreftfremkallende, at de kan gi fosterskader og at stoffene kan endre arveanleggene våre.

Helt vanlig hårfarge eller hårblekingsmiddel som du kjøper i butikken kan gi svært alvorlige helseskader. Reaksjonene som kan oppstå kan være alt fra hevelser, besvimelser, væskende sår, betennelser til utspillet hodebunn og voldsomt hårtap. Ifølge det danske forbrukerbladet Tænk+Test er det også rapportert om svært sterke allergireaksjoner, kalt anafylaktisk sjokk, som har ført til dødsfall etter bruk av hårfarge, både i USA (1997) og i England (2000).

Svar:

Saken startet i sommer med at det danske Forbrukerrådet begynte å motta klager på et nytt hårfjerningsprodukt som var kommet på markedet. Produktet det dreier seg om er Veet hårfjerningsskum. Det ble rapportert at forbrukere hadde problemer med vedvarende svie og kløe etter å ha brukt produktet. I de verste tilfellene var det rapportert forbrenningsskader. Forbrukerrådet kontaktet de danske kosmetikkmyndigheter i Miljøstyrelsen med oppfordring om å gripe inn med de nødvendige tiltak overfor Veet hårfjerningsskum. I løpet av sommeren mottok også det norske Forbrukerrådet slike klager på produktet.

Ifølge de opplysninger Statens næringsmiddeltilsyn (SNT) har mottatt, har Forbrukerrådet i perioden 1. august til 17. september mottatt 27 henvendelser fra forbrukere som har brukt Veet hårfjerningsmidler og fått ulike hudreaksjoner. Tolv av disse gjelder Veet hårfjerningsskum. Det opplyses at de fleste forbrukerne sier de har fulgt bruksanvisningen og noen har vært hos lege.

Miljøstyrelsen har tatt initiativ til å registrere klager på produktet over hele EU/EØS-området gjennom å kontakte de ulike nasjoners kosmetikkmyndigheter. SNT oversendte umiddelbart de klagenes som var registrert hos Forbrukerrådet til Miljøstyrelsen. En kjenner til at det er registrert klager også i Sverige, Finland, Nederland og England.

Om produktet

Produktet har en meget omfattende bruksanvisning som må følges nøye. Eksempelvis må det ikke anvendes på skadet, irritert og solbrent hud, og produktet er ikke velegnet til hårfjerning i ansiktet. Ved første gangs bruk av produktet må det alltid gjennomføres en overfølsomhetsprøve 24 timer innen produktet skal benyttes, og det er viktig å skylle av med rikelige mengder vann. Skummet må virke i åtte minutter for at hårene skal løsne, men det står med store bokstaver at skummet maksimalt må sitte på i ti minutter. Tilsynsmyndigheten kjenner til at det er registrert irritasjon ved noe lengre virketid.

Dersom et hårfjerningsmiddel skal ha den ønskede effekten er det nødvendig med en tilstrekkelig konsentrasjon av thioglykolsyre. Produktet som helhet har en høy pH. Både bruken av thioglykolsyre i hårfjerningsmidler og produktenes pH er regulert i det europeiske kosmetikkdirektivet, og de tilsvarende bestemmelser gjelder i den norske kosmetikkforskriften.

Statens næringsmiddeltilsyn har basert sin avgjørelse på at danske myndigheter har utført en omfattende vurdering av produktet. I denne vurderingen ble det konkludert med at verken innholdsstoffene i produktet eller pH-verdien er i strid med bestemmelsene i det europeiske kosmetikkdirektivet.

Det kan imidlertid være grunnlag for å stille spørsmål ved produkter der kun marginale fravikelser fra bruksanvisningen kan være tilstrekkelig til å framkalle en irritasjon.

Tiltak som er iverksatt

Straks etter at danske myndigheter (som må anses som ledende i Europa på denne saken) kunngjorde sine tiltak den 10. september krevde Statens næringsmiddeltilsyn at importøren av produktet endret merkingen av Veet hårfjerningsskum for å fremheve viktigheten av å følge bruksanvisningen og advarslene på produktet. Den endrede merkingen er identisk med hva danske myndigheter krever.

Det er mulig at noen av skadene som karakteriseres som etseskader, har oppstått fordi bruksanvisningen ikke i tilstrekkelig omfang har henledet forbrukernes oppmerksomhet til de mange detaljerte opplysningene som må følges ved bruk av produktet. SNT er derfor av den oppfatning at de merkeendringer som er innført med en tydeligere bruksanvisning og fjerning av villedende merkepåstander som blid/ skånsom hårfjerning vil redusere sannsynligheten for feilbruk av Veet hårfjerningsskum.

Videre understrekes det at det bare er danske og norske myndigheter som har funnet grunn til å sørge for en strengere merking, til tross for at produktet finnes på markedet i en rekke land i Europa. Det kan videre opplyses om at det er solgt om lag 150 000- 200 000 enheter av produktet i Norge.

Jeg kan for øvrig opplyse at SNT foreløpig ikke har mottatt noen legeerklæringer eller annen tilstrekkelig dokumentasjon på helseskader som gjør det mulig å gripe inn med strengere tiltak, som forbud, overfor Veet hårfjerningsskum.

Miljøstyrelsen undersøker for tiden alle hårfjerningsmidler på det danske markedet. Hovedsakelig dreier det seg om internasjonale produkter som er i salg over hele Europa. Departementet viser til at den norske tilsynsmyndigheten følger dette arbeidet nært, og i lys av hva som avdekkes i denne kartleggingen kan det være aktuelt å komme med innspill til EU- kommisjonen med oppfordring om et strengere regelverk for denne typen produkter. Det kan iverksettes nasjonale tiltak dersom den danske kartleggingen eller annen dokumentasjon dokumenterer behov for dette.

Litt om kosmetikkregelverket

Kosmetiske produkter omfattes av EØS-avtalen, og EUs omfattende kosmetikkdirektiv er bindende for Norge. Direktivet er implementert i kosmetikkforskriften som er gitt med hjemmel i næringsmiddeloven. EUs kosmetikkregelverk er basert på risikovurderinger foretatt av den vitenskapelige komité for kosmetikkområdet. EU arbeider for tiden meget aktivt med ytterligere å stramme inn bestemmelsene som gjelder bruken av ulike stoffer i kosmetikk. I den 26. endringen av stofflistene tidligere i år ble bl.a. 28 allergifremkallende duftstoffer forbudt, og det ble innført bruksbegrensninger for 60 hårfargestoffer. Norge

deltar aktivt i EØS-arbeidet, og etter norsk initiativ kom det i denne omgang også inn en bestemmelse som meget strengt regulerer forekomsten av eventuelle spor av akrylamid i produktene. I fjor brukte Norge sikkerhetsklausulen mot fire reprotoksiske glycoleter som EU nå innarbeider forbud mot.

Kosmetikkprodukter kan trekkes ut av handelen dersom det foreligger et tilstrekkelig grunnlag som viser at normal bruk eller bruk som med rimelighet kan forventes, medfører helsefare. Rettslig grunnlag for å kreve produktet trukket ut av handelen er kosmetikkforskriften §§ 3, 4 og 23. Det er en forutsetning for å definere et produkt som helseskadelig at forbruker som har fått skade har fulgt bruksanvisningen og tatt hensyn til annen merkeanvisning av betydning for trygg bruk av produktet (§ 4).

Av andre elementer i dette regelverket fremheves krav om at samtlige ingredienser skal være deklartert på produktene. Nesten ingen andre produkttyper har et slikt krav. Produsenter og de som importerer til EØS-markedet skal ha liggende dokumentasjon tilgjengelig for tilsynsmyndigheten som ved toksikologiske undersøkelser godtgjør at produktet er trygt i bruk. Regelverket for tillatt bruk av stoffer er ellers meget detaljert og omfattende, og endres hvert år i skjerpene retning på grunnlag av ny kunnskap.

For tiden arbeides det med å innføre en positivliste for hårfargestoffer, samt forbud mot stoffer som er klassifisert som kreftfremkallende, mutagene og reprotoksiske (CMR-stoffer). Svært få CMR-stoffer er i bruk i dag. Det arbeides også med å innføre en mer omfattende BSE-relatert bestemmelse. Om kort tid vil EØS-regelverket være enda mer omfattende enn i dag.

I tillegg til de forbud og reguleringer som fremkommer av EUs kosmetikkdirektiv er det i Norge forbudt å bruke stoffer i kosmetiske produkter som Statens legemiddelverk (SLV) definerer som legemiddelstoff. EU arbeider med å ta inn omtrent samme bestemmelse i sitt regelverk. Foreløpig har altså Norge et strengere regelverk for kosmetiske produkter enn EU.

I og med at næringsmiddeloven inngår i arbeidet med en ny samlet matlov fra jord/fjord til bord kan det bli aktuelt å utarbeide en egen kosmetikklov i løpet av de kommende årene.

Tilsynet med produktene

I Norge stilles det omtrent like store offentlige midler til disposisjon for tilsynet med kosmetiske produkter som det gjøres i våre nordiske naboland. Norge har etablert et register over ansvarlige markedsførere.

Det er i bruk ca. 20 000 produkter til enhver tid. EUs oversikt over kosmetikkingredienser omfatter over 7 000 stoffer, mens bare ca. 500 er faktisk i bruk. Ca. 350 stoffer er for tiden regulert, mens 451 er forbudt. Det sier seg selv at det ikke er mulig å kontrollere alle disse produktene og bestemmelsene til enhver tid. Det tas imidlertid kontinuerlig prøver for kontroll med at markedsførerne respekterer utvalgte gitte bestemmelser. I tillegg får Norge informasjon og følger opp meldinger fra andre land innen EØS-området om skadelige produkter på det felles marked (Rapex).

Jevnlig gjennomføres det også kartleggingsprosjekter for å få oversikt over tilstandene i markedet med hensyn til forskjellige forhold som stoffbruk, merkeforhold og om produktene holder mål med hensyn til deklartert effekt og mikrobiologisk kvalitet. Som på alle områder må det prioriteres innenfor gitte rammer og kontrolleres at produktene holder hva de lover.

Tilsynet vil bli styrket i tiden fremover ved at det er besluttet å opprette et meldesystem der forbrukere som erfarer skadevirkninger som sensibilisering/allergi, irritasjon, etsing, kan oppsøke hudleger/KNT som så rapporterer til tilsynsmyndigheten i de tilfeller der virkningen åpenbart er relatert til produktbruken. Et liknende system ble etablert for noen år siden når det gjelder matvareallergi. En vil bygge på erfaringene med dette systemet og erfaringer som svenske myndigheter har med sitt system der hudleger årlig rapporterer om ca. 50 produktrelaterte tilfeller som så følges opp av tilsynsmyndigheten. Flere andre land i EØS har tilsvarende meldesystemer.

Kontrollen med produktene som i dag utføres av SNT vil bli overtatt av det nye Mattilsynet når dette er etablert og i virksomhet.

Jeg vil ellers fortløpende vurdere behovet for å utvide arbeidet på området, bl.a. kontrollen med at markedsførerne respekterer bestemmelsene om stoffbruk, merking og påbudte produktopplysninger.

Spørsmål nr. 585

Innlevert 26. september 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 9. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Jordmødre er engstelige for at videreutdanningstilbudet i ultralyddiagnostikk for jordmødre ved NTNU ikke vil sikres.

Er det fare for at en så viktig videreutdanning ikke vil bli prioritert?»

Begrunnelse:

Det har i den senere tid vært diskusjon om ultralydundersøkelsesenes omgang og hyppighet i svangerskapsomsorgen. Videre har ultralyddiagnostisering vært debattert intenst ved behandling av stortingsmeldingen om evaluering av lov om medisinsk bruk av bioteknologi. Dette har skapt usikkerhet både hos kvinner og i fagmiljøet. En god svangerskapsomsorg med bruk av dyktige og velkvalifiserte jordmødre er viktig. Kvalifisering vil sikre bedre formidling om funn under ultralydundersøkelse og sikre betryggende henvisningsrutiner. Det er derfor nødvendig både at de som nå holder på med sin videreutdanning får fullføre denne og at videreutdanningen sikres for fremtiden.

Svar:

Ultralyd er ett av flere viktige virkemidler som bidrar til å holde høy kvalitet i svangerskapsomsorgen, men det må kombineres med at det faglige nivået er ivaretatt på en god måte. De utdanningsoppleggene som er blitt etablert gjennom årene har hatt dette som siktemål, og så langt jeg kan forstå har de virket etter formålet.

Den aktuelle utdanningen ved NTNU fikk første gang midler i 1998 (1 mill. kr) over kap. 705, post 62 Bedriftsintern videreutdanning. Prosjektet ble videreført. I 2001 ble det gitt en ekstrabevilgning på 1 mill. kr til prosjektet. Fra 2002 (jf. omtale på side 189 i St.prp. nr. 1 (2001-2002), fra regjeringen Stoltenberg) ble midler til opplæring av sykepleiere innen ultralyd overført til og lagt inn i Regionsykehustilskuddet. Det ble for 2002 bevilget 1 mill. kr til dette formålet, øremerket Nasjonalt kompetansesenter for ultralyd ved St. Olavs Hospital. Denne overføringen fant sted fordi tilbudet ble oppfattet som et permanent kompetansehevingstiltak. Stortinget sluttet seg til dette.

I tråd med helseforetaksreformen ble en del øremerkede tilskuddsordninger lagt inn i basistilskuddene til de regionale helseforetakene, eller som i dette tilfellet lagt inn i et annet øremerket tilskudd, Regionsykehustilskuddet.

Det er nå opp til de regionale helseforetakene eventuelt å prioritere midler til denne utdanningen, for å heve kompetansen hos sine medarbeidere. Helsedepartementet har derfor i brev av 24. september 2002 til NTNU, med gjenpart til de fem regionale helseforetakene, presisert at selv om det undervisningsopplegget som er bygd opp i Trondheim oppfattes som verdifullt av samtlige regioner og kan anses som en del av en nasjonal kompetansesenterfunksjon, endrer ikke dette at det nå er de fem regionale helseforetakene som har ansvar for slik kompetanseutvikling. En hensiktsmessig måte å løse de økonomiske utfordringene på vil være ved at de foretakene som benytter tilbudet for egne arbeidstakere også betaler for dette gjennom en forholdsmessig sum.

Spørsmål nr. 586

Innlevert 26. september 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 4. oktober 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I et innlegg 26. juli 2002 skriver statssekretær Helge O. Bergesen at "Det er nå bare to ACE-skoler som fortsatt bruker ACE-lærebøker i stort omfang".

Hva gjør statsråden med dette?»

Begrunnelse:

Likestillingsombudet har behandlet to saker vedrørende bruk av såkalte ACE-læremidler. Ombudet konkluderte med at en stor del av læremidlene er i strid med likestillingsloven.

Svar:

Jeg kan opplyse at mange av de godkjente ACE- skolene ikke lenger bruker ACE-lærebøkene. De som fortsatt bruker disse, er av Likestillingsombudet anmodet om å endre læremidlene slik at de er i samsvar med norsk lovgivning til skoleåret 2002/2003.

Likestillingsombudet har vært i dialog med Morgendagens skole (som er en forening for ACE-skoler) om læremidler og likestilling og konkluderer i sitt brev 14. august 2002 til foreningen slik:

"Under forutsetning av at Likestillingsombudets avgjørelse følges av Morgendagens skole og alle andre skoler som benytter disse læremidlene, anses denne saken som avsluttet ved mitt kontor."

Jeg vil derfor følge utviklingen nøye, ikke minst gjennom det tilsynet som Statens utdanningskontorer utfører.

Spørsmål nr. 587

Innlevert 26. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 3. oktober 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Statsministeren har tidligere lovet at staten skal prioritere elbiler ved innkjøp av nye biler. Miljøvernministeren bekrefter, i forbindelse med en liknende sak (Hurum fabrikker), at å bruke markedet er en sunn måte å drive miljøpolitikk på. Men næringsministeren sier at det ikke er aktuelt å hjelpe Think på noen måter, heller ikke gjennom innkjøp.

Er statsministeren enig i at det er vanskelig å finne samsvar i Regjeringens miljøpolitikk?»

Begrunnelse:

I forbindelse med konkursfaren ved Hurum fabrikker, som er eneste norske behandler av returkartong til returpapirprodukter, varslet Brende at han ville følge SVs forslag om økt kjøp av returpapirprodukter i departementene - fremfor regulære papirprodukter - som et ledd i å bevare og utvikle en mer fornuftig industriproduksjon rundt papir. Regjeringen er altså ikke skeptisk til innkjøp (fremfor direkte støtte) som næringspolitikk, og en tilsvarende politikk kunne med hell vært ført overfor Think, bl.a. for å gi signaler til ev. nye eiere om at det eksisterer et visst marked.

Svar:

I tillegg til at staten tidligere i vesentlig grad har bidratt økonomisk til utviklingen av den norske elbilen Think, er det også gitt betydelige økonomiske incentiver i form av fritak av bl.a. årsavgift, engangsavgift, moms, bompenger, parkeringsavgift og gunstig firmabilsbeskatning for å stimulere til kjøp og bruk av elbil. Det legges nå også opp til forsøk med åpning for bruk av elbil i kollektivfelt.

Når det gjelder statlige innkjøp av nullutslippsbiler, har arbeids- og administrasjonsministeren redegjort for dette i et eget brev av 19. september d.å. til representanten Sørensen. I redegjørelsen fra statsråden vises det bl.a. til at innkjøp i statlig/offentlig sektor i prinsippet er et desentralisert ansvar - den enkelte virksomhet er direkte ansvarlig for egen innkjøpsvirksomhet. Det er ikke noen sentral statlig rammeavtale for innkjøp av biler. Det er imidlertid inngått en frivillig samkjøpsavtale mellom enkelte statlige virksomheter/selskaper med betydelig transportbehov. Denne samkjøpsavtalen omfatter også nullutslippsbiler hvor Think har vært én av to utvalgte leverandører og burde være et godt utgangspunkt for bedriftens markedsføring mot offentlige brukere.

Det er misvisende når spørsmålsstilleren hevder at "næringsministeren sier at det ikke er aktuelt å hjelpe Think på noen måter, heller ikke gjennom innkjøp". Det har fra norske myndigheter vært lagt stor vekt på å stimulere markedets etterspørsel etter miljøvennlig transport gjennom å skape gunstige rammebetingelser for økt bruk av elbiler - dette gjelder også for bruk i offentlig sektor. Disse rammebetingelser vil nå kunne ytterligere forbedres gjennom økt tilgang til kollektivfelt. Som en del av Regjeringens arbeid med "Grønn stat", settes det økt fokus på grønne innkjøp. Dette vil på sikt kunne bidra til å øke etterspørselen etter miljøvennlige kjøretøy.

Regjeringens miljøpolitikk er således konsistent.

Spørsmål nr. 588

Innlevert 30. september 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I hvilken grad mener Regjeringen utslippene fra Sellafield er i strid med norsk nasjonal lovgivning eller med internasjonal rett, og vil en rettslig strategi fra Norges side kunne være effektiv for å stanse utslippene?»

Begrunnelse:

Det er hevdet med styrke at det britiske anlegget i Sellafield er den største kilde til radioaktiv forurensing langs kysten i Norge. Gjennom år har anlegget sluppet ut betydelige mengder radioaktivitet. Havstrømmene bringer det til Norge.

Svar:

Regjeringen varslet allerede i fjor høst at den vil vurdere de rettslige sidene ved Sellafield-saken. Bakgrunnen for dette var at det britiske miljødirektoratet (Environment Agency) framla et forslag til beslutning for den britiske regjeringen som innebærer at utslippene av technetium-99 fra Sellafield kan fortsette på dagens høye nivå fram til og med 2006. Dette forslaget har nå ligget hos den britiske regjeringen i over ett år uten at det er fattet noen beslutning. De stadige utsettelsene av beslutningen tyder på at dette har blitt en vanskelig sak for den britiske regjering. Det sterke presset fra Norge er trolig en viktig grunn til dette.

Når Regjeringen ser nærmere på de særlige folkerettslige aspekter ved det norske kravet om reduksjon/stans i utslippene av technetium-99 fra Sellafield-anlegget, er dette en del av en bredere vurdering av hvordan saken kan følges opp dersom britenes beslutning får et utfall som er uakseptabelt for Norge. Det sier seg selv at detaljene i disse vurderingene først kan bli gjort offentlig kjent dersom og når Regjeringen bestemmer seg for å gå til rettssak mot Storbritannia knyttet til technetiumutslippene.

Det internasjonale avtaleverket som danner utgangspunkt for vurderingene som foretas fra Regjeringens side, omfatter blant annet FNs havrettskonvensjon, som er den generelle rammekonvensjon for havmiljøspørsmål, OSPAR-konvensjonen om beskyttelse av det marine miljø i det nordøstlige Atlanterhav, og andre internasjonale instrumenter på havmiljøområdet. Videre vurderes alminnelig folkerett og rettspraksis. I vurderingene tas det også hensyn til vedtak og anbefalinger fastsatt i internasjonale og regionale organer med havmiljøkompetanse. Norsk nasjonal lovgivning anses som mindre relevant for en rettslig strategi i forhold til utslippene fra Sellafield.

Som kjent stevnet Irland i oktober 2001 Storbritannia for brudd på FNs havrettskonvensjon. Denne saken går som voldgift. Irland har også stevnet Storbritannia etter OSPARs voldgiftsinstitutt med påstand om brudd på OSPAR-konvensjonens art. 9 om tilgang til informasjon. Regjeringen følger nøye med i utviklingen når det gjelder de irske søksmål.

Spørsmål nr. 589

Innlevert 30. september 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. oktober 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I lys av Norges høye per capita elektrisitetsforbruk, relativt lave elpriser og lav fokus på energiforbruk ved bygging og omsetning av teknisk utstyr og eiendom, vil skjerpede energieffektiviseringskrav for elektriske sluttbrukerteknologier til industri, næring og husholdninger kunne utløse et betydelig enøkpo-

tensial.

Hvordan og hvor hurtig vil EUs kommende rammedirektiv om energieffektiviseringskrav for sluttbrukerteknologier bidra til utløse enøkpotensialet i Norge?»

Begrunnelse:

Norge har det høyeste elektrisitetsforbruket pr. innbygger i hele verden. I 1998 var dette ifølge SSB på 27 277 kWh. I NOU 1998: 11 Energi- og kraftbalansen mot 2020 stadfestes det at "det er store forskjeller i energieffektiviteten mellom ulike apparater som til enhver tid er i bruk, og som finnes på markedet. Det er også utviklet forbedrede teknologier som ennå ikke er kommet i produksjon i større skala. De mest effektive apparatene i markedet bruker fra 2,1 til 6,8 ganger så mye energi som effektivitetsforbedret teknologi. Mange husholdninger eier apparater som er eldre og mindre effektive". Der påvises det også at "det er store forskjeller i energieffektiviteten til produksjonsutstyret i ulike industribedrifter innenfor samme bransjer. Potensialet for energibesparelser i industrien ved at bedrifter skifter ut sitt produksjonsutstyr fra mindre effektivt til det mest effektive utstyret, er betydelig". Det er med andre ord et betydelig potensial for effektivisering som er uutløst. Det pågår standardiseringsarbeid for energieffektiv teknologi internasjonalt, og i flere land har man sett at økt energibevisstheten ved bygging og omsetning av bygninger, husholdningsapparater og teknisk utstyr, reduserer elektrisitetsforbruket.

Svar:

Olje- og energidepartementet er kjent med at EU-kommisjonen har startet arbeidet med et framtidig rammedirektiv om energieffektiviseringskrav for ulike sluttbrukerteknologier. Etter hva departementet er kjent med, er dette arbeidet fortsatt på et forberedende stadium, og så langt foreligger det ikke noe konkret utkast til direktiv fra EU-kommisjonen. Jeg vil derfor først kunne ta stilling til hvordan og eventuelt hvor raskt et slikt direktiv kan bidra til økt energieffektivisering, når et mer avklart forslag til direktiv foreligger.

Spørsmål nr. 590

Innlevert 30. september 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 4. oktober 2002 av statsminister Kjell Magne Bondevik

Spørsmål:

«Vil statsministeren bidra til øke oppmerksomheten rundt internasjonale CITES-bestemmelsene og arbeidet for å stoppe handel med truede dyrearter ved å bekrefte overfor Toll- og avgiftsdirektoratet at han ikke har noe imot at elfenbensgavene han mottok under et offisielt besøk i Nigeria blir utstilt i Zoologisk museum ved Universitetet i Oslo, sammen med en utfyllende dokumentasjon om elefanter?»

Begrunnelse:

Statsministeren fikk under et offisielt besøk i Nigeria i februar 2000 flere elfenbensgaver som ble tatt med til Norge. Det har vært ulovlig siden 1975 å ta med seg elfenben inn i Norge. Etter at innførselen ble kjent ble elefanttennene og en elfenbenskrukke oversendt Toll- og avgiftsdirektoratet. Saken ble politietterforsket og henlagt fordi statsministeren ikke var personlig involvert i mottagelsen av gavene.

Museumsdirektør Elen Roaldset ved Universitetet i Oslo har søkt Toll- og avgiftsdirektoratet om å få stille ut tennene i samlingen til Zoologisk museum. UiOs henvendelse til Statsministerens kontor ble oversendt Toll- og avgiftsdirektoratet. Og svaret fra tolldistriktssjef Odd Arne Kristiansen er så langt nei. Han sier til Dagens Næringsliv 16. juni 2002 at "de ikke har mottatt noe signal fra Statsministerens kontor om at Bondevik ikke har noe imot at tennene stilles ut på museum. Saken er overlatt til oss uten noen føringer. Hvis Statsministerens kontor hadde gitt føringer, ville vi tatt dem med i vurderingen". Statsministeren har tidligere uttalt seg positiv til at elfenbenet blir utstilt: "Det er staben min som har håndtert denne saken, men det har vi nok ikke noe imot," sier statsministeren til Nettavisen den 1. august 2002. Det kan derfor se ut til at en manglende bekreftelse fra statsministeren til tolldistriktssjefen om at universitetet godt kan få tennene fører til at de vil støve ned på tollageret.

Svar:

Elfenbensgavene fra det offisielle besøket til Nigeria og Mosambik i februar 2000 ble i juni 2002 overlevert Toll- og avgiftsdirektoratet. Statsministerens kontor har overlatt til tollmyndighetene å behandle og avgjøre forespørselen fra Universitetet i Oslo om å få ta hånd om elfenbensgavene uten å legge føringer på behandlingen. Oslo og Akershus tolldistrikt har tatt stilling til henvendelsen i lys av tidligere praksis i lignende saker.

Spørsmål nr. 591

Innlevert 30. september 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 8. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«På bakgrunn av en rekke henvendelser både fra pasienter og fra fagmiljøer er jeg gjort kjent med at regelverket omkring assistert befruktning oppleves som uklart og at det praktiseres ulikt.

Hvor langt har departementet kommet med regelverket for egenbetaling, på hvilken måte trekkes fagmiljøene inn i denne prosessen og hvilke hensyn tas ved utformingen av regelverket med tanke på den enkelte pasient og for regelverket som gjelder takstrefusjonen til klinikk og lege?»

Begrunnelse:

Jeg har fått en rekke henvendelser fra enkeltpersoner og fagmiljøer omkring praktiseringen av det vedtaket som Stortinget gjorde i forbindelse med egenandelstak ved assistert befruktning. Det gjelder spørsmål som f.eks. hvordan tolkes bestemmelsen om at det kan gis inntil tre forsøk, om refusjonene gjelder alle medikamenter som kan brukes ved IVF og ICSI eller bare spesifiserte medisiner, må en søke om refusjon når en når egenandelstaket, eller kan en bare dokumentere at egenandelstaket er nådd? Dette er bare noen av de spørsmålene vi får.

På denne bakgrunn ville jeg svært gjerne bli informert om hvordan disse reglene praktiseres, for slik som situasjonen er i dag blir vi stadig svar skyldige, samtidig som vi konfronteres med en praksis som virker fremmed i forhold til det vedtaket som Stortinget har gjort.

Svar:

Ved behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2002 har Stortinget gjeninnført en ordning med dekning av utgifter til medisinsk behandling ved offentlig poliklinikk og legemidler ved assistert befruktning. Ordningen gir en utgiftsdekning for inntil tre forsøk og innebærer at pasienten må betale en engangs egenandel på 18 000 kr. Beløpet fremkommer ved at pasienten selv må dekke utgifter til legemidler for inntil 15 000 kr, og inntil 3 000 kr for behandling ved offentlig poliklinikk. Utgifter til legemidler som overstiger 15 000 kr dekkes i sin helhet via folketrygden som bidrag. Vi viser til Innst. S. nr. 243 (2001- 2002), romertallsvedtak III:

"Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre en refusjon til assistert befruktning. Ordningen skal innebære en engangs egenandel på 18.000 kroner som gir inntil 3 forsøk. Ordningen gis tilbakevirkende kraft og skal gjelde fra 1. januar 2002."

Ordningen skal gjelde fra 1. januar 2002. Den er gitt tilbakevirkende kraft slik at pasienter som allerede har hatt utgifter over 15 000 kr til medisiner og over 3 000 kr til poliklinisk behandling i forbindelse med assistert befruktning i første halvår av 2002, kan kreve de overskytende utgifter refundert via trygdekontoret.

Jeg har i brev av 4. juli 2002 informert alle landets regionale helseforetak og helseforetak om Stortingets vedtak og praktiseringen av ordningen.

Rikstrygdeverket ble i brev av 11. juli 2002 informert om Stortingets vedtak. Rikstrygdeverket har i rundskriv av juli 2002 informert trygdeetaten om dekning av utgifter via folketrygdens bidragsordning.

Det er riktig at det i ettertid har kommet opp flere spørsmål der tolkningen av reglene ikke klart fremgår av vedtaket.

Dette gjelder blant annet spørsmålet om ordningen med redusert egenbetaling for inntil tre forsøk skal gjelde pr. par eller pr. barn, spørsmålet om en presis definisjon av hva som defineres som et forsøk og spørsmålet om man i unntakstilfeller kan få flere enn tre forsøk ved offentlig sykehus.

Departementet har vurdert disse spørsmålene. I vurderingen har jeg søkt å legge Stortingets intensjon til grunn for en ytterligere konkretisering av regelverket. Samtidig har jeg lagt vekt på at regelverket skal gi

løsninger som er best mulig for de som er brukere av ordningen.

Jeg er kommet til følgende tolkning av de hovedspørsmål som har vært reist:

- Ordningen med redusert egenbetaling for inntil tre forsøk gjelder pr. barn.
- Et forsøk defineres som en teknisk fullført behandling. Det må understrekes at et forsøk kan avsluttes før det er fullført dersom det skjer etter medisinsk faglig vurdering. Hormonbehandling som fører til graviditet uten behandling ved offentlig poliklinikk, omfattes også av reglene om redusert egenbetaling.
- Hvis pasienten ønsker ytterligere forsøk utover "det tredje", skal aktuelle avdelinger ved offentlige sykehus gis anledning til å tilby dette mot at kostnadene forbundet med dette forsøket betales av pasienten, dvs. full egenbetaling. Det synes nærliggende å forskriftsfeste et maksimalt beløp helseforetaket kan avkreve pr. forsøk utover "det tredje" forsøket. Det aktuelle beløp for IVF-behandlingen (prøverørsmetoden) settes til 14 949 kr, og maksimalt beløp for ICSI-behandlingen (mikroinjeksjon) settes til 17 520 kr.

I Stortingets vedtak var det ikke presisert hvilke metoder som skulle omfattes av ordningen med redusert egenbetaling. I departementets informasjonsbrev var det metodene IVF (prøverørsbefruktning/"in vitro fertilisering") og ICSI (mikroinjeksjon av sædceller) som ble omtalt.

Den tredje metoden med inseminasjon (AIH/ AID) var ikke tatt med.

Alle disse metodene omfattes av bioteknologilovens definisjon på kunstig befruktning. Tidligere hadde man egne takster for IVF- og ICSI-metoden, og i Helsedepartementets brev av 21. juni 2002 om endringer i takster for offentlige poliklinikker ble det opprettet fire nye takster for IVF- og ICSI-metoden.

For AIH/AID-metoden har man ikke hatt egne takster, men satt sammen en del generelle takster på poliklinikkene når metoden har vært brukt. Det har alltid vært innkrevd egenbetaling også for assistert befruktning med AIH/AID-metoden. Jeg vil nå sørge for at det etableres felles takster også for denne metoden, slik at det praktiseres like ordninger med egenbetaling for alle de godkjente metodene som brukes.

Spørsmål nr. 592

Innlevert 30. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 9. oktober 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I 1992 vedtok Stortinget at bladet Sosial trygd ikke lenger skulle ha egen post på statsbudsjettet. I den forbindelse sluttet Stortinget seg til Regjeringens formulering om at "det er viktig å sikre utgivelsen av et uavhengig tidsskrift på dette viktige samfunnsområdet". I sommer vedtok Rikstrygdeverket å ikke videreføre abonnementet på Velferd, tidligere Sosial trygd, til sine ansatte. Bladets eksistens trues av den reduksjonen i inntekt som dette medfører.

Vil sosialministeren bidra til å sikre videre drift?»

Svar:

Stortinget vedtok som kjent i 1992 at bladet Velferd (tidligere Sosial trygd) ikke lenger skulle finansieres over en egen post på statsbudsjettet. I de om lag ti årene som er gått har Rikstrygdeverket årlig overført ca. 1,4 mill. kr til Velferd som et kollektivt abonnement for alle trygdeetatens ansatte.

Fra 1. januar 2003 ønsker ikke Rikstrygdeverket å opprettholde denne avtalen lenger. Fra og med 2003 vil det bli opp til den enkelte enhet i trygdeetaten å prioritere abonnement på Velferd innenfor egne driftsrammer.

Jeg finner ikke grunnlag for å kunne detaljstyre Rikstrygdeverket på dette punkt.

Spørsmål nr. 593

Innlevert 30. september 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 8. oktober 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Fleire alternative løysingar har vorte nemnt i forhold til Israel sitt kjøp av 21 tonn tungtvatn frå Noreg i 1959. Fornye kravet om inspeksjon frå norsk side om at Noreg overlet inspeksjonsansvaret til IAEA og at Noreg krev å få levert tilbake tungtvatnet.

Kva er status for forhandlingane med Israel i forhold til inspeksjon av de 21 tonn tungtvatn Israel kjøpte frå Noreg i 1959, kva for nokre av desse alternativa er mest aktuelle å gjennomføre for Regjeringa i dag, og om eventuelt ingen av de er aktuelle; kva for alternativ har Regjeringa til å følge opp ikkje-spreiingsavtala?»

Begrunnelse:

Israel fikk kjøpe tungtvatn frå Noreg i 1959. Israel gikk ved kjøpet god for at tungtvatnet skulle brukast til frededelege formål. Det skulle seinare vise seg at Dimona-reaktoren som kom i drift i 1963 brukte tungtvatn frå Noreg. Saka kom på den politiske dagsorden på slutten av 1980-talet på grunn av den israelske atomteknikaren Mordechai Vanunus fråsegner. Det ble starta forhandlingar med Israel, kor man omsider kom fram til ein avtale kor Noreg fikk kontrollere 9 tonn tungtvatn, men ikkje slapp inn i Dimona- reaktoren.

Saka har fått ny aktualitet etter som det er et overordna politisk mål å få ned mengdene masseøydeleggingsvåpen i verda, og då ikkje minst i Midtausten.

Svar:

Noreg og Israel inngjekk i 1990 ei avtale om tilbakeføring av 10,5 tonn tungtvatn opphavleg eksportert frå Noreg i 1959. Kvantumet svarte til den mengda ein rekna med var i behald av det opphavlege kvantumet på 21 tonn etter 25 års drift. Avtala erstatta den bilaterale avtala mellom Noreg og Israel frå 1959. Etter tilbakeføringa av det resterande norske tungtvatnet som skjedde i desember 1991, var det ikkje lenger grunnlag for inspeksjonar frå norsk side.

I 70-åra vart det tryggleiksregime og dei kontrolltiltak ein kjenner i dag, utvikla. Ikkje-spreiingsavtala vart setje i verk i 1970. Eksportkontrollregimet Nuclear Suppliers Group vart etablert i 1976, men fyrst i 1991 vart det utvida til eit effektivt kontrollregime med omfattande varelistar. I dag deltek 40 land i dette samarbeidet.

Eksportkontroll av kjernefysiske varer og teknologi har heimel i artikkel 111.2 i Ikkje-spreiingsavtala, som krev at partane skal sikre at det ikkje vert eksportert materiale som kan nyttast til utvikling av kjernefysiske våpen. Frå norsk side arbeider ein aktivt for å styrkje og effektivisere Ikkje-spreiingsavtala, m.a. på eksportkontrollområdet.

Tilsynskonferansen i 2000 oppfordra dei fire ikkje-partane, Cuba, India, Israel og Pakistan, til utal vilkår å slutte seg til avtala som ikkje-kjernevåpenstatar. Noreg vil føre vidare si aktive linje under førebuingane til Tilsynskonferansen i 2005. Noreg arbeider også aktivt innafør andre internasjonale fora for å hindre spreieing av masseøydeleggingsvåpen og deira leveringsmiddel.

Israel er medlem i IAEA, og har ei tryggleikskontrollavtale som gjer avgrensa inspeksjonsrett av nokre få reaktorar. Det ligg ikkje føre ei avtale som gjeld Dimona-reaktoren, noko som tyder at IAEAs inspektørar ikkje har tilgjenge der.

Noreg er deltakar i alle dei multilaterale eksportkontrollregima, og har engasjert seg aktivt i desse for å medverke til samordna internasjonal innsats for å hindre spreieing av teknologi og materiale som kan brukast til å utvikle masseøydeleggingsvåpen og leveringsmiddel for slike våpen. I eksportkontrollregima samordnar medlemslanda sin eksportkontroll ved å legge til grunn felles kriterium ved eksport av strategisk materiale, utstyr og teknologi beskrivne på varelistene. Kontrollen vert gjennomført med utgangspunkt i nasjonal rett.

Eksportkontrollregimet Nuclear Suppliers Group vart etablert av land som ønska å samordne og gjennomføre ein vidare eksportkontroll av kjernefysiske varer og teknologi enn formuleringane i artikkel 111.2 i Ikkje-spreiingsavtala gjer høve til. Nuclear Suppliers Group sine retningslinjer krev m.a. at det ikkje vert eksportert kjernefysiske varer til statar som ikkje er partar i Ikkje-spreiingsavtala og at det ligg føre

heildekkjande tryggleikskontrollavtale med IAEA som føresetnad for at leveransar kan finne stad. Med heildekkjande tryggleikskontrollavtale forstår ein den mest omfattande typen tryggleikskontrollavtale, det vil seie ei avtale som gjer IAEA-inspektørane ubegrensa innsyn i alle kjernefysiske aktivitetar som det aktuelle landet har. Det vert og stilt strenge krav til dokumentasjon og forsikringar om fredeleg bruk.

Noreg bidrar, gjennom si tilslutning til internasjonale ikkje-spreiingsregimer og nasjonale eksportkontrolltiltak, til å forhindre kjernefysisk spreining til land som ikkje er partar i NPT-avtala og som ikkje har ei heildekkjande tryggleikskontrollavtale med IAEA. Vi er dessutan ein aktiv pådrivar ovanfor andre land med sikte på at desse skal påleggje seg sjølv dei same avgrensingar.